

Iulian BOLDEA
(coordinator)

***DEBATES ON GLOBALIZATION.
APPROACHING NATIONAL
IDENTITY THROUGH
INTERCULTURAL DIALOGUE***

Studies and Articles

Section: Social Sciences and Management

"ARHIPELAG XXI" Press
2015

***Debates on Globalization. Approaching National Identity through Intercultural Dialogue
Proceedings of the 2nd International Conference "Globalization between Intercultural Dialogue
and National Identity", Tîrgu Mureş, Romania, 2015***
ISBN 978-606-93692-5-8

Edited by:

The Alpha Institute for Multicultural Studies

Moldovei Street, 8

540522, Tîrgu Mureş, România

Tel./fax: +40-744-511546

Email: iulian.boldea@gmail.com

Published by:

"ARHIPELAG XXI" Press, Tîrgu Mureş, 2015

Moldovei Street 3

Tîrgu Mureş, România

Tel./fax: +40-744-511546

Contents

EFFECTIVENESS OF THE ROMANIAN BANKRUPTCY PROCEDURE: AN EVIDENCE-BASED LEGAL ANALYSIS

Radu N. Cătană, Prof., PhD; Ioan Simionescu Șumandea, PhD

Student; Andreea Szombati (Ursache), PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca¹⁸

THE CONSEQUENCES OF DECISION NO. 462/2014 OF THE CONSTITUTIONAL COURT REGARDING THE SECOND APPEAL IN CIVIL DISPUTES

Claudia Roșu, Prof., PhD, University of the West, Timișoara 26

THE NEW ENTREPRENEURSHIP, VECTOR OF GLOBALIZATION

George Niculescu, Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu 39

HOW THE LOCAL CULTURAL ISSUES ARE AFFECTING THE RETAIL INTERNATIONAL COMPANIES' COMPETITIVE ADVANTAGE?

Elena Doval, Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Brașov 45

A POLITIQUE LÉGISLATIVE

Lucreția Dogaru, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș 55

THE SUSPENSION OF THE PENAL PROCESS IN THE PRESENT PENAL PROCEDURE CODE

Anca Lelia Lorincz, Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" Police Academy, Bucharest 60

THE COORDINATION OF THE PROCEDURE OF CROSS-BORDER INSOLVENCY OF THE GROUPS OF COMPANIES IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Viorel Găină, Prof., PhD, Alexandru-Mihnea Găină, Assist. Prof., PhD, Andra Maria Găină, Assist. Prof., PhD, University of Craiova 68

VALENCES OF THE RISK MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF THE GOVERNING SYSTEM OF THE ROMANIAN ECONOMIC ENTITIES

PhD Univ. Prof. Tatiana Dănescu

PhD Mihaela Prozan

PhD Candidate Roxana Diana Prozan³ 75

*EFFICIENCY IN PRACTICAL TRAINING OF HUMAN RESOURCES AND ENTREPRENEURSHIP IN
THE EIT REGIONAL INNOVATION SCHEME*

PhD Prof. Eng. Petruța BLAGA, Universitatea „Petru Maior” of Tg. Mureș
PhD Associate Prof. Eng. Avram TRIPON, Universitatea „Petru Maior” of Tg. Mureș 85

BUSINESS MANAGEMENT – A CIVIL LAW CLASSICAL INSTITUTION

Cristinel Ioan Murzea, Prof., PhD, ”Transilvania” University of Brașov 105

NEW APPROACHES ON REGIONAL DEVELOPMENT POLICY IN ROMANIA

Simona Moise, Assoc. Prof., PhD, ”Spiru Haret” University of Bucharest and Mihaela Sas, PhD,
University of Craiova 113

*THE FINANCIAL CRISES RECURRENCE AND CONTAGION IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC
GLOBALIZATION*

Luminița Vochița, Assoc. Prof., PhD and Andra Maria Găină, Assist. Prof., PhD, University of
Craiova 123

TÉCNICAS PARA INVERTIR Y TIPOS DE OPERACIONES BURSÁTILES

Adrian Șimon, Assoc. Prof., PhD, ”Petru Maior” University of Tîrgu Mureș 130

INFO-GLOBALIZATION AND OPEN INNOVATION MANAGEMENT

George Niculescu, Prof., PhD, ”Constantin Brâncuși” University of Târgu-Jiu 138

*THE EVOLUTION OF ROMANIAN INDUSTRY – REFLECTED IN A 1937 REPORT OF THE GENERAL
UNION OF INDUSTRIALISTS OF ROMANIA*

Marusia Cîrstea, Assoc. Prof., PhD, University of Craiova 143

ASPECTS SUR LA RESPONSABILITÉ JURIDIQUE (CONSIDERATIONS ON LEGAL RESPONSIBILITY)

Lucreția Dogaru, Prof., PhD, ”Petru Maior” University of Tîrgu Mureș 152

*THE IMPACT OF THE NEW NORMATIVE LAWS IN THE PENAL FIELD ON THE SYSTEM OF
PUNISHMENT EXECUTION IN ROMANIA – GENERAL LANDMARKS*

Silviu Gabriel Barbu, Assoc. Prof., PhD, ”Transilvania” University of Brașov and Cătălin Bejan,
Police officer, General Director of the National Penitentiary Authority 158

THE ADAPTATION OF ROMANIANS FROM THE NĂȘĂUD BORDER DISTRICT TO THE CENTRAL-EUROPEAN VALUE SYSTEM BY MEANS OF CHANGING THE OUTLOOK AND BEHAVIOR PARADIGM DURING THE MILITARY FRONTIER REGIME IN 1762-1851

Mircea Mureșianu, Assoc. Prof., PhD and Helena-Maria Sabo, Assoc. Prof., PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca..... 170

THE PSYCHOLOGICAL RESOURCES OF TERRORISM ACCORDING TO FRENCH PHILOSOPHER ANDRÉ GLUCKSMANN

Nicolae Iuga, Assoc. Prof., PhD and Laurențiu Batin, PhD, "Vasile Goldiș" West University of, Arad..... 179

ASPECTS CONCERNING CONSOLIDATION OF ACCOUNTS AND THE EVOLUTION OF COMPANY GROUPS IN ROMANIA

Viorica Filofteia Braga, Assoc. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Câmpulung 188

THE ROLE OF TOURISM SERVICES IN THE GLOBALIZATION CONTEXT

Marius Boiță, Assoc. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad..... 199

A STUDY ON THE APPLICATION OF MONTE CARLO METHOD TO STOCHASTIC OPTIMIZATION

Alexandru Hampu, Assoc. Prof., PhD, Romanian-German University of Sibiu..... 204

OFFENCES RESULTED BY BREACH OF ARMS, NUCLEAR AND EXPLOSIVE MATERIALS REGIME WITHIN THE ROMANIAN CRIMINAL CODE. GENERAL VIEWS. CRITICAL COMMENTS

Ion Rusu, Assoc. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău..... 209

EFFECTIVE MANAGEMENT OF TRANSPORTS PART OF GREEN LOGISTICS

Elena Sima, Assoc. Prof., PhD, Romanian-German University of Sibiu 215

MANAGEMENT OF POLITICAL IDENTITIES WITHIN THE PARLIAMENTARY DEBATE

Rosemarie Haineș, Assoc. Prof., PhD, National University of Political Studies and Public Administration Bucharest 220

EXPLAINING ECONOMIC GROWTH IN ROMANIA USING THE FRAMEWORK DEVELOPED BY ROBERT SOLOW

Adrian Șimon, Assoc. Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș 229

<i>DESCENTRALIZATION IN ROMANIA, VIEWS FOR AND AGAINST</i>	
Simona Moise, Assoc. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest	237
<i>STUDIES ON THE INFLUENCE OF NOISE ON HUMAN HEALTH IN GALATI COUNTY</i>	
Viorel Mircea Drăgan, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați.....	249
<i>COMPARATIVE STUDY REGARDING THE PROCEDURE OF PRELIMINARY DECISIONS AND THE EXCEPTION OF NONCONSTITUTIONALITY</i>	
Alina Andreia Leția, Assist., PhD, University of Bucharest	256
<i>THE EVALUATION OF THE CORPORAL FORM IN RELATION TO THE NUTRITIONAL STATUS</i>	
Pia Simona Făgăraș, Assist. Prof., PhD, University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureș..	266
<i>A POSSIBLE DEMOGRAPHIC CRISIS OF THE 21ST CENTURY AND THE EMERGING MARKETS</i>	
Alina-Petronela Haller, PhD, Senior Researcher, Romanian Academy – Iași	272
<i>MIGRATION AND MOBILITY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE EUROPEAN NEIGHBOURHOOD POLICY IN EAST</i>	
Snejana Sulima, Assist. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași	282
<i>UNDERSTANDING ORGANISATIONAL CULTURE UNDER THE IMPACT OF GLOBALIZATION. THE IMPORTANCE OF ORGANISATIONAL CULTURE AS A DETERMINANT OF WORKPLACE BEHAVIOUR</i>	
Simona Olaru-Poșiar, Assist., PhD, "Victor Babeș" University of Medicine and Pharmacy, Timișoara.....	292
<i>GLOBAL ETHICS AND RELIGIOUS VALUES</i>	
Maria Sinaci, Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad	300
<i>GEOGRAPHICAL INDICATIONS AND TRADEMARKS – A TANDEM FOR GEOGRAPHICAL NAMES PROTECTION</i>	
Nicoleta Rodica Dominte, Assist. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași	310

*SPORTS DURING THE COMMUNIST REGIME. "FIGHTING WEAPON" OF THE COUNTRIES FROM
THE COMMUNIST BLOCK AGAINST THE CAPITALIST COUNTRIES*

Steff Zakarias, Assist., PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş 314

VIRTUE ETHICS AND EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE EDUCATIONAL CONTEXT

Maria Sinaci, Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiş" West University of Arad 319

CONSOLIDATION OF THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF THE ROMANIAN PRISON SYSTEM

Adrian Lupaşcu, Assist., PhD, "George Bacovia" University of Bacău 327

*THE CONTRIBUTION OF THE ROMANIAN EMIGRANTS TO THE SOCIAL AND ECONOMICAL
DEVELOPMENT OF THE RECEIVING COUNTRIES*

Alexandra Porumbescu, Assist. Prof., PhD, University of Craiova 336

*NATURAL PERSON – SUBJECT OF INTERNATIONAL CRIMINAL LAW AND ITS INTERNATIONAL
CRIMINAL LIABILITY*

Oana Gălăţeanu, Assist. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galaţi 342

*THE SECURITY OF INFORMATION AND MECHANISMS TO ASSURE IT - RESEARCH IN THE
BULGARIAN ORGANIZATIONS*

Bogdan Țigănoaia, Assist. Prof., PhD, Eng., Politehnica University of Bucharest 348

THE USE OF MARKETING TECHNIQUES IN RELIGIOUS TOURISM

Doina Guriţă, Assist. Prof., PhD, Institute of European Studies "Ştefan Lupaşcu", Iaşi 358

ILLEGAL MIGRATION AND THE ANTI-MIGRATION POLICY FROM THE EUROPEAN UNION

Oana Gălăţeanu, Assist. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galaţi 368

ADMINISTRATIVE AUTHORIZATION IN SOME EUROPEAN STATES

Flavia Ghencea, Assist. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Constanţa 375

SPENDING FOR EDUCATION IN ROMANIA. FEATURES OF FINANCING SCHOOL EDUCATION

Ionela Popa, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncoveanu" University of Piteşti 387

HOMICIDE – MORE THAN A TEXT OF LAW

Maria-Magdalena Bârsan, Assist., PhD, "Transilvania" University of Braşov.....	395
<i>THE BASIC PRINCIPLES OF THE PENAL PROCESS</i>	
Ivan Anane, Assist. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanţa	400
<i>THE CERTIFICATION OF AN INFORMATION SECURITY MANAGEMENT SYSTEM – RESEARCH IN THE BULGARIAN ORGANIZATIONS</i>	
Bogdan Țigănoaia, Assist. Prof., PhD, Eng., Politehnica University of Bucharest.....	409
<i>IRRIGATION SYSTEMS AND FARMS CONSOLIDATION IN SOUTHERN PLAIN OF ROMANIA – CASE STUDY</i>	
Marioara Rusu, PhD, Insitute of Agricultural Economics	418
<i>ASSESSING MENTORING PROGRAMMES IN THE MANAGEMENT OF KNOWLEDGE BASED ORGANIZATIONS</i>	
Alexandra Teodora Ruginosu, SOP HRD/159/1.5/S/133675 Project, Romanian Academy Iasi Branch	426
<i>LEADERSHIP AND TEAM: BETWEEN MANAGEMENT AND THEATRE</i>	
Ioana Alexandrescu, Assist. Prof., PhD, University of Oradea	433
<i>MODES OF BRINGING PERSONS BEFORE JUDICIAL AUTHORITIES</i>	
Ivan Anane, Assist. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanţa	440
<i>REGIONAL COMPETITIVENESS. FROM THEORY TO PRACTICE LITERATURE REVIEW</i>	
Mihai Alexandru Chiţea, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics	448
<i>NATIONAL AND EUROPEAN APPROACH OF THE FINANCIAL AUDITOR'S MISSION. ROMANIA–THE UNITED KINGDOM – FRANCE</i>	
Grigore Marian, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies.....	460
<i>APPROACHES REGARDING THE MANAGEMENT STRATEGY IN THE GLOBAL GREEN INDUSTRY</i>	
Oriana-Helena Negulescu, PhD, "Transilvania" University of Braşov, "Spiru Haret" University of Braşov	469

<i>NEW REGULATIONS OF CRIMES AGAINST TRAFFIC SAFETY ON RAILWAYS, AS PRESENTED IN THE NEW ROMANIAN CRIMINAL CODE. GENERAL VIEWS. CRITICAL OPINIONS</i>	
Minodora-Ioana Rusu, PhD Student, Assist., "Dimitrie Cantemir" Christian University of Bucharest	480
<i>ECONOMIC AND SOCIAL PROBLEMS CAUSED BY DRUG USE AND TRAFFICKING</i>	
Ciprian Silviu Bucur, PhD, National Antidrug Agency,	
Vergina Chirițescu, PhD, Right to the Future Association,	
Ionuț Cristian Neacșu, Support for Life Association.....	487
<i>POPULAR CULTURE AND ETHNOBOTANICAL USE OF BASIL</i>	
Marian Burducea, PhD Student, Mihaela Daniela Cazacu, PhD Student, Elida Rosenhech, PhD Student, Alexandrina Cruceanu, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași.....	496
<i>BEHIND THE NAME</i>	
Oana-Nicoleta Retea, PhD Student, University of Craiova	503
<i>ISSUES REGARDING AGRICULTURE DEVELOPMENT IN BOTOȘANI COUNTY AFTER ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION</i>	
Elena Gîndu, Aurel Chiran, Andy-Felix Jităreanu, University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Iași	512
<i>EUROPEAN SUCCESSION CERTIFICATE – ISSUES RELATED TO ITS ISSUANCE PROCEDURE</i>	
Alexandra Crișan, Trainee Notary Chamber of Notaries Public Galați	521
<i>ECONOMIC AND FINANCIAL ANALYSIS OF THE INVESTMENT "STARTING A LEISURE INFRASTRUCTURE NADA FLORILOR" (CASE STUDY IN FĂLTICENI, SUCEAVA COUNTY)</i>	
Elena Gîndu, Adriana Spînache (Măgureanu), Aurel Chiran, Andy-Felix Jităreanu, University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Iași.....	525
<i>COMPARISON BETWEEN ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF THE EUROPEAN ECONOMIC INTEREST GROUP AND EUROPEAN PRIVATE COMPANY</i>	
Carmen Nicoleta Bărbieru, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași	531
<i>FUNDING RESEARCH AND DEVELOPMENT THROUGH THE HORIZON 2020 PROGRAMME</i>	
	538

Mircea-Iosif Rus, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca and Mircea-Ioan Păstrav, PhD, Senior Researcher, NIRD URBAN INCERC Bucharest, Cluj-Napoca Branch	538
--	-----

ROMANIAN PORK MARKET, CHALLENGES AND PROSPECTS

Iuliana Ionel, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest	548
--	-----

PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM

George Coca, "Spiru Haret" University	553
---	-----

THE REGLEMENTATION OF THE CONCEPTS OF FAMILY RESIDENCE AND MARRIAGE EXPENSES ACCORDING TO THE NEW CIVIL CODE

Anca-Iulia Stoian, "Spiru Haret" University of Constanţa	564
--	-----

THE RIGHT TO IDENTITY OF THE PERSONS BELONGING TO NATIONAL MINORITIES

Irina-Nicoleta Ghigiu, PhD Student, University of Craiova	569
---	-----

ELEMENTS OF THE DISTRIBUTION POLICY FOR INTERNATIONAL VETERINARY MEDICAL SERVICES FOR SMALL ANIMALS

Gabriela Laura Vâlceanu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies	579
--	-----

THE STRATEGIC IMPORTANCE OF THE OIL IN PRAHOVA VALLEY DURING THE YEARS OF THE SECOND WORLD WAR

Vasile-Virgil Coman, PhD Student, "Valahia" University of Târgovişte.....	586
---	-----

THE INNOVATION PROCESS IN SME'S IN ROMANIA

Gabriela Boldureanu, PhD, Researcher, Department for Interdisciplinary Research in Social Sciences and Humanities, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi.....	599
--	-----

BOOKING.COM OR TRIPADVISOR. WHAT THE ROMANIAN HOTELS CHOOSE?

TERRITORIAL IMPACT ASSESSEMENT OF HOSPITAL CLOSURE IN ROMANIA IN 2011. MEASURING THE EFFECTS OF THE TERRITORIAL INEQUALITIES

Andreea Alexandra Cireaş, PhD, Alexandru Ioan Cuza University	617
---	-----

SUSTAINABLE INNOVATION – CONCEPTS, MECHANISMS, CONSEQUENCES

Florin-Răzvan Bălăşescu, Research Worker, Centre for Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu", Romanian Academy	625
--	-----

GREXIT

Raluca Gabriela Dulgheriu, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi	633
--	-----

THE ROMANIAN AGRICULTURAL POLICY DEVELOPMENT IN LINE WITH EUROPE 2020 STRATEGY

Elena Sima, PhD, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest	640
--	-----

AGRICULTURAL FARMS – EVOLUTION AND STRUCTURE

Elisabeta Roşu, Insitute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest.....	651
--	-----

THE PLACE OF TORT LIABILITY IN LEGAL LIABILITY AS A WHOLE

Maricica Văleanu, Lawer, Mrd, "George Bacovia" University of Bacău.....	661
---	-----

PUBLIC AND PRIVATE IN ROMANIAN HEALTH SYSTEM

Daniel Boldureanu, Assist. Prof., PhD, "Grigore T. Popa" University of Medicine and Pharmacy,	667
---	-----

THE PHENOMENON OF CORRUPTION IN PUBLIC ADMINISTRATION

Adriana Magdalena Sandu, Assist., PhD, "Spiru Haret" University of Craiova	673
--	-----

THE JURA MOUNTAINS, THE TOURIST PEARL OF FRANCE AND SWITZERLAND

Lia-Maria Cioanca, Assist., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca	680
---	-----

THE JUDICIAL EFFECTS OF ADMINISTRATIVE DOCUMENTS. THE CASE OF AUTHORISATIONS

Flavia Ghencea, Assist. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Constanţa	687
---	-----

MANAGING THE CITIZENS' SATISFACTION, ESSENTIAL PREMISE OF IMPROVING THE QUALITY OF POLICE PUBLIC ORDER AND SAFETY SERVICE IN THE PREVENTION OF CRIMINALITY

Nelu Niţă, Assist. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău.....	695
--	-----

COMPETITIVENESS FACTORS OF THE ORADEA INDUSTRIAL PARK

Laszlo Korodi, Assist. Prof., PhD, Partium Christian University of Oradea	704
---	-----

GENDER DIFFERENCES IN RISKY BEHAVIOURS ON THE INTERNET IN CASE OF STUDENTS

Hajnalka Kanya, Assist. Prof., PhD Student, Partium Christian University of Oradea 712

*POWERS OF THE ROMANIAN PRESIDENT IN RELATIONS WITH PARLIAMENT. CONVENING AND
DISSOLUTION OF PARLIAMENT*

Oana Șaramet, Assist. Prof., PhD, "Transilvania" University of Brașov 720

THE RIGHT TO DEFENSE IN THE NEW CRIMINAL PROCEDURE CODE

Marius Ciprian Bogea, Assist. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău 728

THE CONNECTION BETWEEN GEOPOLITICS- PETROL POLITICS- GEO- ECONOMICS

Ioana Panagoret, Assist. Prof., PhD, "Valahia" University of Târgoviște 734

*CONSIDERATIONS REGARDING THE NEED OF RECONSTITUTING THE JURISDICTIONAL
ACTIVITY OF THE COURT OF ACCOUNTS*

Petria Licuta, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncoveanu" University of Râmnicu Vâlcea ... 740

*THE FUNDAMENTAL RIGHT TO A HEALTHY AND ECOLOGICALLY BALANCED
ENVIRONMENT IN NATIONAL AND INTERNATIONAL REGULATIONS*

Ramona Duminiță, Assist. PhD and Andreea Tabacu, Assist. Prof., PhD, University of Pitești 751

THE APPLICABILITY OF ARBITRAGE ACCORDING TO THE NEW CODE OF CIVIL PROCEDURE

Andreea Tabacu, Assist. Prof., PhD and Ramona Duminiță, Assist. PhD, University of Pitești 756

*THE ECONOMIC MANAGEMENT OF MACHINE AND AGRICULTURAL AND FORESTRY
OPERATIONS EQUIPMENT FACTORIES IN ROMANIA*

Lucica Armanca, Assist. Prof., PhD, University of Agriculture Sciences and Veterinary Medicine,
Cluj-Napoca 764

ABOUT HUMAN DIGNITY, CIVIC SENSE AND TAX EVASION TEMPTATION

Ionel Leonida, PhD, Researcher, Centre for Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu" 773

FARM STRUCTURE AND THEIR COMPETITIVE CAPABILITIES IN ROMANIA

Monica Mihaela Tudor, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest, POSDRU/159/1.5/S/137926.....	777
---	-----

THE OVERALL QUALITY SERVICE AND PERCEIVED VALUE IN TELECOM SECTOR

Mihail Busu, PhD Student, Bucharest University of Academic Studies and Dorian Dumitrela Morar, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca	788
--	-----

PRIVATE EQUITY INVESTOR PROFILE

Brînduşa-Maria Buzilă (Mocanu), PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi	800
---	-----

EXTERNALITIES. IMPACT ON ENTERPRISES' ACTIVITY

Nicoleta Mihăilă, PhD, Scientific Resercher, Centre for Financial and Monetary Research „Victor Slăvescu”	806
---	-----

AEROSYNOPTIC CONDITIONS THAT INFLUENCED THERMAL REGIME DURING THE COLD SEMESTER IN NORTHERN OF MOLDAVIA IN THE LAST 20 YEARS

Liviu Apostol, Prof., PhD and Nicolae Ilie, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi ...	814
---	-----

EVOLUTION OF FOREIGN INVESTMENTS IN COMMUNIST ROMANIAN ECONOMY

Delia-Cristina Lung, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca	822
--	-----

MIGRANT SMUGGLING ACROSS THE MEDITERRANEAN - THE EUROPEAN UNION'S (LACK OF) RESPONSE

Cosmin-Ioan Octavian, LL.M. Candidate, KU Leuven, LL.B. University of Bucharest	830
---	-----

DISCUSSIONS ABOUT THE EXECUTION OF PREVENTIVE MEASURES IN ROMANIAN CRIMINAL PROCEDURE CODE

Gianina-Anemona Radu, Senior Lecturer,, PhD	843
---	-----

ROMANIAN LANGUAGE SCALES FOR WARMTH AND COMPETENCE

Andreia Gabriela Andrei, Research Fellow, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi	849
--	-----

ELECTRIC ENERGY STORAGE DEVICES AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Flavian Zacretchi, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iaşi	856
--	-----

CROSS-FUNCTIONAL PROCESS - MAIN DIMENSION OF THE CROSS-FUNCTIONAL ENTERPRISE

Laura Dincă, PhD, University of Craiova 862

THE LAND OF LĂPUȘ AS AN EXPRESSION OF NATIONAL IDENTITY

Marta Cosma, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca 867

*THE MANAGEMENT OF THE KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATIONS: COMPARATIVE
DIMENSIONS OF THE ORGANIZATIONAL LOGIC IN ROMANIAN PUBLIC ADMINISTRATION*

Dorina Țicu, Post-PhD Fellow, Romanian Academy, Iași Branch, SOP HRD/159/1.5/133675 873

SHORTEST PATHS TO SUCCEED IN ACHIEVING PUBLIC INTEGRITY IN ROMANIA

Simona Roxana Ulman, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași 881

*USING THE CATWOE METHOD IN THE MANAGEMENT OF INNOVATION. CASE STUDY IN
AUTOMOTIVE INDUSTRY*

Maria Luciana Atomei, PhD Fellow, Project POSDRU/159/1.5/S/133675, „Gh. Zane” Institute of Economic and Social Research, Romanian Academy, Iași Branch, "Gheorghe Asachi" Technical University of Iași, 892

*SEGMENTS OF RISK IN RURAL SOCIO-ECONOMY AND CAP OBJECTIVES CONCERNING
SUSTAINABLE FOOD SECURITY, IN THE CONTEXT OF GLOBAL MARKET CHALLENGES*

Mirela-Adriana Rusali, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy 906

*THE RESEARCH OF HISTORICAL CONTAMINATED SITES WITH ORGANIC NATURE POLLUTANTS
THAT ARE PLACED ON THE TERRACES FROM THE MIDDLE BASIN OF MUREȘ RIVER. CASE
STUDY*

Tiberiu Doru Cioban, PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca and Florica Silaghi, PhD Student, Technical University of Civil Engineering Bucharest 916

*AIR QUALITY AS A SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATOR – PARTICULATE MATTER AS A
SOURCE OF AIR POLLUTION IN IAȘI MUNICIPALITY*

Oana-Maria Tucaliuc, PhD Student and Paul-Cristinel Verestiuc, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași 926

RELATIONAL CONSTRUCTIONISM IN LEADERSHIP DEVELOPMENT

Alexandra Galbin, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași 936

<i>THE ANALYSIS OF UNCERTAINTIES IN THE MAN-MACHINE COMMUNICATION</i>	
Sergiu Hartopanu, „Gh. Zane” Institute of Economic and Social Research, Romanian Academy, Iași Branch	942
<i>ROMANIAN AVIATION INDUSTRY: AN ANALYSIS OF THE FINANCIAL INDICATORS</i>	
Eugen Țurlea, Mihai Păunică, Monica-Veronica Honu, Marioara Niculae (Piroi), The Bucharest University of Economic Studies	948
<i>ASPECTS CONCERNING HEAVY METALS PRESENCE IN MUNICIPAL HOUSEHOLD WASTE</i>	
Paul-Cristinel Verestiuc, PhD Student, and Oana-Maria Tucaliuc, PhD Student, ”Al. Ioan Cuza” University of Iași.....	956
<i>FORMS AND PERSPECTIVES OF COMPETITION RESULTED FROM THE VIEW OF THE „SITUATIONAL HEXAGON” PRAXIOLOGICAL PARADIGM</i>	
Alin Brădescu, PhD Student, ”Al. Ioan Cuza” University of Iași	965
<i>GENDER EQUALITY IN DEFINING, SELECTING AND APPROACHING THE AUDIENCE OF THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS</i>	
Laurențiu Stoenică, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies.....	975
<i>MUSEUM MANAGEMENT IN NATIONAL AND EUROPEAN CONTEXT</i>	
Gina Boda, PhD, The Museum of Dacian and Roman Civilisation, Deva	986
<i>GLOBALIZATION STRATEGIES AND HIGHER EDUCATION. A LATVIAN PERSPECTIVE</i>	
Florentin Popescu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies.....	992
<i>ILK CONSUMPTION IN ROMANIA IN THE CONTEXT OF THE NEW COMMON AGRICULTURAL POLICY – QUANTITATIVE AND QUALITATIVE COMPARISONS WITH COUNTRIES WITH SIMILAR CONSUMPTION HABITS</i>	
Mariana Grodea, Scientific ResearcherIII, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy	1018
<i>THE ROLE OF KNOWLEDGE IN MODERN BUSINESS ORGANIZATIONS</i>	
Ciprian Ionel Hrețcanu, PhD Student, ”Ștefan cel Mare” University of Suceava.....	1027

DAMAGES IN SALE CONTRACTS

Emanuela Iftime, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași..... 1037

*THE DISCIPLINARY LIABILITY OF MILITARY PERSONNEL. MILITARY DISCIPLINE AND SPECIFIC
DISCIPLINARY MISCONDUCTS*

Andra Puran, PhD Student, Assist., University of Pitești, Postdoctoral Researcher at the "Titu
Maiorescu" University of Bucharest 1046

COMPANY INTEGRATION IN THE BUSSINESS ENVIRONMENT

Silvia Elena Isachi, Research Assistant, PhD Student, Centre For Financial and Monetary Research
"Victor Slăvescu" 1056

*PROSPECTIVE STUDIES AND THE UKRAINIAN CRISIS: SCENARIOS FOR A MID-LONG TERM
EVOLUTION*

Iulian Chifu, National School of Political and Administrative Sciences, Bucharest 1063

REGIONAL COMPETITIVENESS. ABSTRACT OR SUBTLE CONCEPT? LITERATURE REVIEW

Lorena Florentina Chițea, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics 1075

*PROMOTING ENTREPRENEURSHIP IN INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE: ENTREPRENEURSHIP
IN GASTRONOMY*

Petronela Tudorache, PhD, Academy of Economic Studies, Bucharest
1087

HEALTH, NUTRITION AND POPULATION – A 3D FACTOR MODEL

Viorela Ligia Văidean, Lecturer, PhD, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca, POSDRU
159/1.5/S/142115 1099

*CORPORATE GOVERNANCE: INSTRUMENT OF RECOVERY AND DEVELOPMENT OF
PERFORMANCE*

Aliona Bîrcă, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași..... 1113

WHEN THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE EXCEEDS ITS CONSTITUTIONAL POWERS

Dr. Sperilă (Crăciunescu) Mariana-Daniela 1126

SOCIAL INFLUENCE IN THE BATTLEFIELD OF THE MULTICULTURAL MINDSET

Marius Aurelian Topolniski, PhD Student, "Carol I" National Defense University, Bucharest 1140

LEGAL - ANTICRIME PROTECTION OF THE PERSON IN INTERNATIONAL LAW

Lecturer Stancu Adriana Dunărea de Jos University, Galați..... 1147

*THE BEHAVIOUR OF THE TARGET GROUP ON THE INTERNATIONAL MARKET OF VETERINARY
MEDICAL SERVICES FOR SMALL ANIMALS*

Gabriela Laura Vâlceanu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies 1165

*THE INHERITANCE SUCCESSION PROCEDURE WITH EXTRANEITY ELEMENTS – CURRENT
CONCERN IN THE EUROPEAN AREA*

Liviu-Bogdan Ciucă, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați.....1177

*QUALITATIVE AND QUANTITATIVE ASPECTS REGARDING THE VEGETABLE CONSUMPTION IN
ROMANIA*

Cornelia Alboiu, PhD, Institute of Agricultural Economics, INCE, Romanian Academy.....1182

MONITORING OF AIR QUALITY IN GALAȚI COUNTY

Viorel-Mircea Drăgan, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați.....1191

*THE ECOLOGICAL MANAGEMENT OF REGHIN GEOMORPHOLOGICAL SITE Tiberiu
Doru CIOBAN, PhD Student Babeș-Bolyai University, Faculty of Geography, Cluj–Napoca*

..... 1192

*SOME CONSIDERATIONS ON THE OPPORTUNITY OF AN AGREEMENT OF ADMITTING
GUILT IN CRIMINAL PHASE*

Asist. univ. dr. Gina Negruț - Academia de Poliție Alexandru Ioan Cuza București 1206

EFFECTIVENESS OF THE ROMANIAN BANKRUPTCY PROCEDURE: AN EVIDENCE-BASED LEGAL ANALYSIS

Radu N. Cătană, Prof., PhD; Ioan Simionescu Șumandea, PhD

Student; Andreea Szombati (Ursache), PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The Romanian legal forums have generated much debate over the recent reform of the Insolvency Law (2014), generally focused on the legislative changes which were put in place in order to ensure the efficiency of the procedure. As there is little insight into the workings of the actual insolvency procedure, the present analysis aims to tackle a new perspective on the Romanian insolvency paradigm in the European and even global context. Thus we have conducted a file-based study of the bankruptcy procedures of 200 Romanian companies, between 2010 and 2013 by which we consider the application of the Romanian Insolvency provisions and their effectiveness in the national context. While, theoretically, the legal provisions strive to ensure primarily the protection and safeguard of the debtors, our analysis shows that, in reality, the insolvency system is focused on the liquidation of the company. Our study offers an insightful look at an insolvency system in which the state, through its agencies, is the main creditor, therefore the possibility of a fresh start is (almost) inexistent and the main purpose of the liquidator's actions is related to capital maximization without consideration to the continuation of the activity of the company. We conclude our study with a series of suggestions for the improvement of the efficiency of the insolvency procedure, based on our empirical findings.

Key words: *efficiency, recovery rate, empirical study, reorganization, liquidation*

INTRODUCTION

An efficient insolvency procedure represents the aim that brings together both debtors and creditors, although "efficiency" has different meanings for the two categories of participants.

Efficiency is the concept that covers the ability to create a mechanism able to produce the desired result¹.

This paper follows a dual approach (debtor and creditors respective perspectives) so that one could have a broader picture of the insolvency procedure efficiency.

Thus we have conducted a file-based study of the bankruptcy procedures of 200 Romanian companies, between 2010 and 2013 by which we consider the application of the Romanian Insolvency provisions and their effectiveness in the national context.

I. THE DEBTOR'S SAGA

In the process of analyzing insolvency procedure, in the legal literature there were outlined two types of errors to be avoided: error type I and error type II².

Error type I allows inefficient companies go through the process of reorganization, although from the outset, the chances of recovery are minimal. Beyond optimism and indulgence, failure to

¹ Brogi, R., Santella, P., *Two New Measures of Bankruptcy Efficiency*, available at <http://www.suerf.org/download/studies/study20046.pdf> [20.12.2014].

² Gutierrez, C.P.; Olalla, M.G.; Olmo, B.T.: *Economic Valuation of the Efficiency of Bankruptcy Systems*, the paper is available at <http://ssrn.com/abstract=917784> sau <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.917784> [12.11.2014].

take appropriate action involves significant costs and therefore proportionally reduced chances of debt recovery for creditors.

Error type II is generated by the liquidation of viable companies. This type of action is peculiar to more severe legal frameworks.

The efficiency of the procedure should focus, first, on a key moment: the correct diagnosis of the debtor so as to avoid error type I and II. A second milestone is a personalized treatment and the correct implementation. If after diagnosis there were awarded recovery opportunities, these opportunities have to be exploited in the most productive way possible.

Analyzing Romanian insolvency procedure from a debtor approach, we chose to focus on several indicators as following: the most used insolvency procedure, main participants, their role and responsibilities, recovery rate and duration.

1. No hope for reorganization

Randomly analyzing 200 case law over 3 years (2010-2013) concerning SMEs there are very few chances one can find a reorganization. The result of our study revealed that the insolvency procedure consists of 100% simplified procedures ending dramatically and, however, predictably in bankruptcy. At a national level (including all enterprises, not only SMEs), the results for the same period of time, confirm the percentage with a slight difference: 61517 bankruptcy procedures, 2309 reorganization procedures and 33 successful reorganization procedures³.

Which are the causes of such disappointing results?

Romanian insolvency procedure proves to be a mechanism meant to clean the market and remove enterprises that are not anymore economically viable. One cannot deny the positive effect of this phenomenon, but which is the role of the reorganization procedure, when does it find its applicability? Reorganization is not for micro and small companies, only companies which cross over the thresholds of the indicators specific to SMEs (number of employees, net asset value, and annual turnover) have the privilege to taste the chance of reinsertion in the market. Our survey showed that SMEs are often entering the insolvency procedure with no or very few resources in order to support a revival process. The inefficiency of applying a treatment like insolvency procedure to an economically exhausted enterprises is caused by two main factors: on one hand, there are the directors who lack of the diligence to treat the financial distress at an early stage in order to increase the chances of recovery; on the other hand, the legal provisions are lacking in incentives for both the debtor and creditors to initiate the procedures and maximize the debts recovery. Establishing an invariable threshold of 40000 lei (in the former law) or 45000 lei (Law no. 85/2014), required as an admissibility condition to enter the insolvency procedure, is not the best solution as this amount is not reflecting the same impact for a SME or a big company. A debt of 45000 may prove a severe distress for a limited liability enterprise and may mean nothing to a big company. Consequently, a one-size-fits-all model is not an efficient approach.

In addition, another explanation for the impressive number of bankruptcy procedure lays in the role of the participants. In order to achieve the scope of the procedure (as set in article 2 of Law no 85/2014): recovery of debts and reinsertion of the debtor in the business, it is necessary to apply adequate solutions and a customized treatment. The judicial administrator may not be a specialist in all fields of activity. The law requires him to be a lawyer or/and an economist. In this context, can

³ ONRC, The National trade Register Office, <http://www.onrc.ro/index.php/ro/> [07.05.2015].

he be aware of the needs of distressed debtor activating in the chemical, agricultural, hi-tech field? The survey proves that not the creditors show more involvement in designing a customized treatment for the debtor as there are 2% of cases in which creditors contests against official receiver acts.

Consequently, behind the facts that seemed to be a constructive destruction⁴ (elimination of unviable enterprises) there is a lack of efficiency of the insolvency procedure instruments.

2. Two administrators to carry out the debtor's activity during the procedure

Romanian insolvency law provides for the debtor's prerogatives and interests during the procedure to be represented by a special administrator designated by the debtor's shareholders, while the creditors' collective interest for the maximization of the debtor's assets and the recovery of its liabilities is represented by the judicial administrator, an authorized insolvency practitioner. These two interveners are carrying out both alternatively (i.e. when debtor in possession of its business) and simultaneously their tasks set in the law. The survey revealed the fact that there is a rule (with few exceptions) establishing that the special administrator is the former statutory director of the debtor company, and the interim judicial administrator (appointed by the judge) is confirmed in the position of permanent official receiver by the creditors. So the predictability characterizes these aspects too, along with the above mentioned ones.

A high percentage (80% of the law cases) is reached in creditors' request to replace the special administrator's right to manage the affairs of the debtor by that of the judicial administrator (article 85 of Law no. 85/2014).

The associates/shareholders of the debtor trust the former statutory director of the debtor company and appoint her to represent their and debtor's interest during the procedure; on the contrary, the creditors' lack of confidence in his capability to make right decisions and they opt for giving the right of management to the official receiver. This conduct proves that creditors apriori blame the statutory directors for the debtor's financial distress, removing this right from his responsibilities. By confirming the interim official receiver appointed by the judge, creditors agree and trust judge's option. The survey emphasizes that the relationship between creditor, on one hand, and official receiver, on the other hand, is more likely to be cooperative as there are few contests filed by creditors against judicial administrator's acts.

In conclusion, it seems that even if the law offers instruments to share the control over the procedure, the participants adopt quite a passive role, their conduct being almost uniform and predictable, relying maybe on the other predictable elements and stages of the procedure.

3. Statutory director's responsibility

One should not consider the predictable and sometimes passive role of creditors' and judicial administrator as a total lack of involvement in the procedure. For instance, an important legal institution of the insolvency procedure is the engagement of the debtor company' statutory directors' responsibility for financially distressing the debtor, grounded on the actual article 169 of Law no.85/2014. In 68% of the 200 cases, creditors and judicial administrator used this instrument in order to sanction the directors and moreover to recover a part of the debts. If the director is found responsible for the debtor's financial distress, he may be liable for paying a part or even the whole

⁴ Schumpeter, J, Capitalism, Socialism and Democracy, Harperperrenial Modernthought, 2008, New York, 2008.

debts of the insolvent debtor. It is important to note that not all requests filled by creditors or judicial administrator against the directors are accepted, but the 68% represents the accepted requests ending up in directors’

Analyzing more deeply the results and the legal provisions, one can note that where the law sets specific interests for a participant it is by far more likely for him to act accordingly than in other situations where the result of participants’ conduct is indirect or improbable to happen. The fast and sure recovery of debts is a strong incentive for creditors, even if, in most cases, it is not accompanied by more chances for the recovery of the debtor. At least, one part of Romanian insolvency law’s scope is reached (the recovery of debts). The other part of the scope, the reinsertion of the debtor in the business, needs more resources and in order to be accomplished.

As an improvement compared to the previous law, Law no. 85/2014 provides a more severe legal framework for the directors’ responsibility. Thus, in addition to the obligation to pay a part or the whole debts, there are now more situations that may engage directors’ responsibility and there is also one more sanction added: the directors may not keep their position and may not be appointed as directors in any other enterprise for ten years (article 169 of Law no. 85/2014)⁵.

4. Duration of the procedure

Duration of the procedure is an extremely relevant indicator of insolvency procedure’s efficiency.

The survey reveals that even if is about the simplified procedure of bankruptcy, the duration varies from several months (6 months) to over a year. We appreciate that this period of time is too long compared to the activities developed; not to mention the fact that the creditors are depending in many cases on considerable debts that have to be recovered. Business partner’s insolvency combined with a reduced level of debts recovery is frequently mentioned in the judicial administrator’s report as one of the main causes of insolvency.

A long duration implies more effort for the creditors, insecurity and distrust in the market. So, the duration of the insolvency procedure is a tacit, but harmful component. It is imperiously necessary that the Romanian legislator pays more attention to this aspect which undermines not only an insolvent debtor’s chance to recover, but jeopardizes other enterprises existence too.

Doing Business Report 2015 (Resolving Insolvency)⁶ mentions that the Romanian insolvency procedures has a 3.3 years medium duration. The above mentioned note (that the duration is unreasonably long) is valid for this results as well. The shortest period of time covered by insolvency procedure characterizes the Japanese procedure (0.6 years), while the longest is specific to the African countries (over 5 years). Comparing these extremes, Romania is somewhere in between, but this is not convenient, as the majority of European countries are offering shorter procedures (less than 3 years).

II. THE CREDITORS’ SAGA

This part of our study focuses on the identity of and issues faced by creditors in the bankruptcy procedure. There is a common perception in the insolvency-related academic literature

⁵ I. Turcu, *The Insolvency Code, Law no. 85/2014. Commentary on articles*, 5th edition, C.H. Beck, Bucharest, 2015, p. 464-497.

⁶ Available at <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/resolving-insolvency> [07.05.2015].

whereabouts, in a conventional scenario, in any insolvency undertaking, the following types of creditors are visible: the employees, the State, the secured (usually the banks or other entities analogous to credit institutions) and the unsecured creditors. If the first three categories suffer little variation, the unsecured creditors are a melting pot for various types of parties which have interacted in one way or another with the company. Both the Law no. 85/2006 and the new Insolvency Law no. 85/2014 validated this approach, through the definitions of the types of debts a company can incur (secured, unsecured, employee-related etc. - art. 3, no. 9, 10, 11, 13 of Law no. 85/2006; art. 5, no. 14, 15, 21, 22 of Law no. 85/2014), by defining the types of creditors that vote for the approval of a reorganization plan (art. 100, para. 3 of Law no. 85/2006; art. 138, no. 3 of the Law no. 85/2014) or the order in which the different types of debt are to be recovered in case of liquidation (art. 123 of Law no. 85/2006, art. 161 of Law no. 85/2014). The relevant legislation paints an image of the active shareholders trying to recover their costs following the downfall of the debtor as well as trying to salvage the company through collective collaboration with the other creditors and the debtor itself. Based on these perceptions, the insolvency procedures offer both safeguards and control measures at the disposal of the creditors through the Creditors' Meeting (or the Creditors' Committee, if applicable).

1. A peculiar structure of the debtors liabilities: the prevalence of unsecured creditors

Whereas the image described above is validated in the case of debtors with significant equity and with a relevant market share, it is important to investigate what is the reality of the smaller companies who, considering recent Coface analysis⁷, are the most common debtors in bankruptcy procedures.

The study showed that in almost 80% of cases no secured creditors were part of the bankruptcy procedures. In those cases where they present, they were not the majority creditor in the procedure. This position was held, in almost all cases, by the State through its subsidiaries, the largest of which was the National Authority for the Administration of Finance (ANAF). This is an interesting position considering that secured creditors are usually the banks (although not always) and one would assume that private loans (which are often secured debts) are a significant part of any company's financing strategy.

If that is the case, why has the secured creditor disappeared from the insolvency paradigm? Possible explanations for this phenomenon can be brought forth if we consider the banks' positions to their clients - companies. One possibility we can consider is that the debtors chose a different pattern of financing, avoiding the possibility of applying for a private loan. Since Romania became part of the European Union in 2007, companies in particular have had access, in theory, to various European-founded opportunities, like structural or development funds. However statistics issued by the National Bank of Romania⁸ has shown that the number of non-governmental loans has maintained an albeit small level and Romania is still seen as a country which is at least partly dependent on private loans. If we thus infer from this that the debtors did apply for private loans, two options emerge: either the loans issued by the banks were not secured or the Bank already recovered its loan-related costs prior to the commencement of the bankruptcy procedure and/or chose not to be part of the procedure at all.

⁷ Coface, Panorma Romania Insolvente (Study), January 2015, p. 4.

⁸ NBR, The National Bank of Romania, <http://www.bnr.ro/Statistica-monetara-si-financiara-6380.aspx> [07.05.2015].

In the first case scenario, the credit institutions might still be part of the procedure but simply registered as unsecured creditors. However, in less than 25% of the cases we have studied were banks registered in the bankruptcy procedure as unsecured creditors. This can be corroborated with the fact that banks in Romania seem to offer unsecured loans in similar conditions⁹: a high credit score (no past delays in payment of other credits, no issued reported in regard to the use of credit instruments or demand guarantees), a strong financial situation; and the loans themselves are short-termed (between 1 and 5 years) and of small to medium value. It is thus possible that, either the debtors did not qualify for the loans, or, by the point of bankruptcy, the Bank may have recovered the short-termed loans through other means.

This leads us to the second scenario, where the bank may have issued secured or unsecured loans and recovered these sums prior to the commencement of the bankruptcy procedure. This would be in line with a bank's cost recovery policy. Considering that, although in 2014 84% of total sums recovered in insolvency procedures were distributed to secured creditors, a bank actually recovers only about 30% of its debts through a bankruptcy procedure, sometimes even less. Thusly banks are discouraged from any cost recovery attempts via liquidation procedure and opt for other non-bankruptcy related measures. In this regard, a bank will only start a client's bankruptcy procedure: if a credit workout procedure cannot be put in place, if the bank's guarantees are not enforceable or are undervalued or if there is no other viable option by which the bank can recover its costs. If the bankruptcy procedure is approved, a bank will evaluate its position carefully, taking into consideration the sums it needs to recover, the costs it can incur from this undertaking as well as other available means of recovery of the initial sums (demand guarantees, personal guarantees, legal provisions etc.). If the disadvantages are too great or the unrecovered sums small enough, the bank will opt to not participate in the procedure. This might explain why the secured creditor is so little involved with the procedure and why almost no banks have voluntarily started a bankruptcy procedure against a client in the cases we have analyzed.

This phenomenon is unfortunate considering that the lack of secured creditors is felt strongly in the development of the procedure. The secured creditor and the State hold the majority of the debts which need to be recovered via insolvency. Therefore these types of creditors are the voice of the whole creditor mass since all decisions in the Creditors' Meeting are taken through a majority and they ensure a control system between the two which can temperate any abusive attempt by one of the majority groups. Moreover, in the academic literature, a ride along principle has been underlined where the decisions of the secured creditor promotes the recovery of the company while favoring a private interest, thus protecting the unsecured creditors as well¹⁰. As it stands, the State holds a monopoly over the decisions of the Creditors' Meeting and is interested with the recovery of its own public costs, as it should be. Our results show that unsecured creditors recover less than 10% of their debts, in some cases just under 1%.

2. The State as majority creditor

⁹ Authors' analysis of the relevant offers of the three largest banks in Romania: Banca Comercială Română (BCR), Banca Română de Dezvoltare (BRD) and Banca Transilvania (BT), [07.05.2015].

¹⁰ Rizoïu, R., *Garaniile reale mobiliare. O abordare funcțională*, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2011, pp. 145-150; Schmidt, K., *The Economics of covenants as a means of efficient creditor protection*, in Eidenmuller, H. (ed.): *The Law and Economics of Creditor Protection*, TMC Asser Press, 2008, pp. 89-92.

In most insolvency cases of micro and small companies, the State has a position of majority creditor, especially through its tax and social insurance agencies. This especially brought a major concern in regard to its behavior related to the voting procedure for the reorganization plan. Our research has shown that none of the bankruptcy cases have generated a reorganization procedure and, in the few cases where such a procedure was suggested (less than 10%), the State has rejected such an attempt. Even in cases (other than those studied) where the reorganization plan of the debtor was approved, the State as creditor voted against. The reasoning behind this is based on an economical and a legal concern: (i) the State wishes to take advantage of its preferential position in the sums distribution procedure via liquidation and (ii) legally, any approval of a reorganization procedure would imply a restructuring of the state's debt, which is seen as state aid. Such state aid can only be given under very strict legal conditions. Law no.85/2014 has tried to tackle this issue by introducing the private creditor test. Applying the European *Frukona Kosice* case (C-73/11P), the legislator introduced a new evaluation of the debts a state could recover via reorganization (compared to a diligent private creditor) as opposed to the recovery rate in liquidation¹¹. If the former is higher, the State's decision to support the reorganization will not be considered state aid. These provisions came into force in 2014 and it is yet unsure what their impact will be in improving the disappointing reorganization rate which has been plaguing Romania. The reasons for this doubt are based on the lack of enforceability of the positive test: the law does not oblige the state to vote for the restructuring plan even in the case the private creditor test shows it would recover more of its claim if the plan would be approved. The courts have no clear legal ground to enforce the effects of a positive test, which therefore remains just an incentive for the State to consider the reorganization of debtors.

3. The absenteeism of creditors

A major concern brought forth by the results of our analysis was the significant passivity of the creditor groups. The State, in its position of majority creditor (with over 50% of the total debts), has the legal power to decide on issues which fall within the prerogatives of the Creditors' Meeting without the necessity to convene such a meeting. In none of the cases we have studied has such a creditor protection measure been utilized. The unsecured debtors show similar absenteeism. There is little creditor participation in the Creditors' Meeting; in 80% of cases the meetings members were not present but simply sent their written votes, thus diminishing any type of dialogue with the insolvency practitioner in regard to the development of the procedures. In none of the cases was there a legal action brought by the Creditors' Meeting against the directors of the company for mismanagement for the company, the judicial administrator for mismanagement of the procedure or was there a reorganization procedure suggested by one of the creditors. The actual activity of the creditors revolved around pecuniary matters: the registration of their debt and the opposition to the alleged incorrect registration of their debt (in 80% of cases, at least one opposition was filled). These results paint a bleak picture: the state-owned creditors are dedicated to the swift recovery of their debts while the unsecured creditors, discouraged by their precarious position in the procedure, offer a weak and almost non-existent voice.

4. The decline of the recovery rates

¹¹ Țăndăreanu, N., *Codul Insolvenței Annotat*, Universul Juridic, Bucharest, 2014, pp. 53-54.

Arguably one of the most important concerns of the bankruptcy procedure, cost recovery issues continue to affect and determine the perception of this particular undertaking. While statistics¹² place the Romanian recovery rate between 20% and 30% (2008-2012), in regard to our smaller companies, the recovery rate is much lower. State-owned creditor have recovered 100% of their debt in a very small number of cases but the average is around 30% of their registered costs. Unsecured creditors recover less than 10% of their debts, in some cases just under 1%. The results might help explain why unsecured creditors have little incentive to incur further cost by engaging in the procedures and why secured creditors have opted to recover their debts via means that completely avoid the bankruptcy procedure, as stated above. Considering that, according to official statistics, the recovery rates in recent years have stagnated while procedure costs have increased by 1%¹³, perhaps it is time to reevaluate the efficiency of the bankruptcy procedure, take into account the pitfalls mentioned above.

CONCLUSIONS

From a debtor's perspective, the Romanian insolvency procedure, as shown through our case study, outlined several predictable aspects due to the high number of liquidation procedure and lack of incentives to avoid insolvency and to recover debts. From the creditors' vantage point, the results outlined a procedure where the secured creditors are all but lacking, the majority state-owned creditor is focused solely on swift cost recovery (with no interest towards the reorganization of the debtor) while the unsecured creditor is passive towards any type of measure taken by the other participants. All of these creditor-related patterns are further exacerbated by the small, almost insignificant recovery rates determined.

BIBLIOGRAPHY:

RELEVANT STUDIES

- Brogi, R., Santella, P., *Two New Measures of Bankruptcy Efficiency*, <http://www.suerf.org/download/studies/study20046.pdf>
- Coface, *Panorma Romania Insolvente (Study)*, January 2015, p. 4
- Doing Business Report, <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/resolving-insolvency>
- Gutierrez, C.P.; Olalla, M.G.; Olmo, B.T.: *Economic Valuation of the Efficiency of Bankruptcy Systems*, the paper is available at <http://ssrn.com/abstract=917784> sau <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.917784>
- Rizoiu, R., *Garanțiile reale mobiliare. O abordare funcțională*, Universul Juridic, Bucharest, 2011, pp. 145-150
- Schmidt, K., *The Economics of covenants as a means of efficient creditor protection*, in Eidenmuller, H. (ed.): *The Law and Economics of Creditor Protection*, TMC Asser Press, 2008, pp. 89-92
- Schumpeter, J., *Capitalism, Socialism and Democracy*, Harperperrenial Modernthought, 2008, New York, 2008
- Turcu, I., *The Insolvency Code, Law no. 85/2014. Commentary on articles*, 5th edition, C.H. Beck, Bucharest, 2015, p. 464-497
- Țândăreanu, N., *Codul Insolvenței Adnotat*, Universul Juridic, Bucharest, 2014, pp. 53-54.

DATABASE WEBSITES:

- NBR, The National Bank of Romania, <http://www.bnrr.ro/Statistica-monetara-si-financiara-6380.aspx>
- ONRC, The National Trade Register Office, <http://www.onrc.ro/index.php/ro/>

¹² Available at <http://www.doingbusiness.org/data/exploretopics/resolving-insolvency> [07.05.2015].

¹³ ONRC, The National Trade Register Office, <http://www.onrc.ro/index.php/ro/> [07.05.2015].

THE CONSEQUENCES OF DECISION NO. 462/2014 OF THE CONSTITUTIONAL COURT REGARDING THE SECOND APPEAL IN CIVIL DISPUTES

Claudia Roșu, Prof., PhD, University of the West, Timișoara

Abstract: By Decision no. 462/2014, the Constitutional Court upheld the objection that was brought before the Court and ordered that the provisions of the Code of Civil Procedure provided by art. 13 para. 2 II thesis, art. 83 para. 3 and art. 486 para. 3 with respect to claims arising from mandatory preparation and presentation of the second appeal by lawyer are unconstitutional.

The legislature should have been able to find many remedies for this situation. One would be to generalize the appeal in administrative and fiscal cases, as did in a large number of disputes, which, under the influence of the previous Code of Civil Procedure, had no opening to an appeal, but only to the second appeal.

Another possible remedy would be keeping the second appeal in matters of administrative disputes, but, as provided in the previous Code of Civil Procedure, the case could have been analyzed in all its aspects, which allowed the court an extensive control over the ruling under review.

We believe that another remedy to ensure access to justice, it would be for the legislature to extend the scope of persons entitled to legal aid.

We concluded that keeping the requirement of writing and supporting the second appeal by a lawyer is needed to avoid penalty of nullity of the second appeal, when the invoked reasons do not fall within the ones regarding the cassation of a decision provided by art. 488 Code of Civil Procedure.

Key words: *second appeal, preparation and presentation by lawyer, nullity*

1. *Preliminarii.* Inițial, în varianta publicată a Legii nr. 134/2010¹, Codul de procedură civilă, potrivit art. 13 alin. 2, art. 82 alin. 3, art. 464 alin. 3, dar și în varianta republicată a Codului de procedură civilă², potrivit art. 13 alin. 2, art. 83 alin. 3 și art. 486 alin. 3, cererile și concluziile părților nu puteau fi formulate și susținute decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic, cu excepția situației în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea inclusiv, este licențiat în drept, sancțiunea în cazul nerespectării acestei cerințe, fiind nulitatea.

Prin Decizia nr. 462/2014 Curtea Constituțională³ a admis excepția cu care a fost sesizată și a dispus că prevederile din Codul de procedură civilă cuprinse în art. 13 alin. 2 teza a II-a, art. 83 alin. 3, precum și art. 486 alin. 3 cu referire la mențiunile care decurg din obligativitatea formulării și susținerii cererii de recurs prin avocat sunt neconstituționale.

2. *Argumentele Curții Constituționale invocate în Decizia nr. 462/2014 și consecințele acesteia asupra recursului civil.* În argumentarea deciziei de admitere, Curtea Constituțională a reținut că textele legale criticate reglementează obligativitatea reprezentării și asistării părților prin avocat în calea de atac a recursului, respectiv obligativitatea redactării cererii de recurs,

¹ Legea nr. 134/2010 Codul de procedură civilă, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 485 din 15 iulie 2010.

² Legea nr. 134/2010 a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 545 din 3 august 2012 și ulterior a fost republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 247 din 10 aprilie 2015.

³ Decizia Curții Constituționale nr. 462/2014 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 13 alin. (2) teza a II-a, art. 83 alin. (3) și art. 486 alin. (3) C. proc. civ., a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014.

precum și exercitarea și susținerea recursului numai prin avocat. În aplicarea acestor reglementări cu caracter de principiu, legiuitorul a prevăzut că recursul și motivele de recurs se depun cu respectarea obligației referitoare la reprezentare, întâmpinarea se redactează și se semnează de avocatul intimatului, iar răspunsul la întâmpinare de avocatul recurentului.

De la început menționăm că, în opinia noastră, cerința nu ni se pare excesivă, având în vedere natura recursului, de cale extraordinară de atac, care, poate fi promovată doar pentru motivele de nelegalitate prevăzute la art. 488 C. proc. civ., iar sancțiunea care intervine în cazul în care motivele invocate nu se încadrează în motivele de casare, potrivit art. 489 alin. 1 și 2 C. proc. civ., este *nulitatea (s. n.)*.

Mai mult, așa cum s-a arătat și în expunerea de motive a noului Cod de procedură civilă, rațiunea instituirii obligației în discuție, consta în impunerea unei rigori și discipline procesuale și în evitarea introducerii unor recursuri în mod abuziv, în scop de șicană, sau informale, care nu se încadrează riguros în motivele de recurs. Regula corespundea, în același timp și noii viziuni propuse asupra recursului, având în vedere specificul acestei căi extraordinare de atac, reflectat în condițiile de exercitare, în procedura, precum și în motivele de recurs, limitativ circumscrise respectării legalității⁴.

În privința încălcării art. 21 din Constituția României, referitor la accesul liber la justiție, Curtea a reținut că acest drept constituțional reprezintă fundamentul art. 129 din Constituție potrivit căruia „Împotriva hotărârilor judecătorești părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”. Prin urmare, legiuitorul poate să reglementeze, în privința căilor de atac, termenele, forma și conținutul, instanța la care se depun, competența și modul de judecare, soluțiile ce pot fi adoptate, astfel cum prevede și art. 126 alin. (2) din Constituție potrivit căruia „Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”. De aceea, Curtea a reținut că accesul liber la justiție nu vizează numai acțiunea introductivă la prima instanță de judecată, ci și sesizarea oricăror altor instanțe care, potrivit legii, au competența de a soluționa fazele ulterioare ale procesului, deci inclusiv cu privire la exercitarea căilor de atac, deoarece apărarea drepturilor, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor presupune, în mod logic, și posibilitatea acționării împotriva hotărârilor judecătorești considerate ca fiind nelegale sau neîntemeiate. Ca urmare, limitarea dreptului unor părți ale unui și acelui proces de a exercita căile legale de atac constituie o limitare a accesului liber la justiție.

Chiar dacă reținem că, sancțiunea nulității pentru neformularea și nesusținerea recursului prin intermediul unui avocat, ca urmare a deciziei instanței de contencios constituțional, nu se mai aplică și este realizat accesul liber al justițiabilului la justiție, prin promovarea recursului, consecința formulării de către o persoană fără cunoștințe juridice a unui recurs, care nu respectă exigențele legale de încadrare în motivele de nelegalitate, conduce tot la aceeași sancțiune, anume a nulității recursului.

Atunci problema care se ridică, este, dacă într-adevăr, se poate realiza în mod efectiv accesul la justiție, având în vedere că un recurs nemotivat corespunzător sau informal, conduce tot la sancțiunea nulității acestuia. Cerințele privitoare la indicarea motivelor de nelegalitate pe care se întemeiază recursul și dezvoltarea lor, menționate în mod expres de art. 486 alin. 1 lit. d și alin. 3 C. proc. civ., corelat cu art. 489 alin. 1 și alin. 2 C. proc. civ., sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

Astfel, cum s-a afirmat în literatura juridică⁵, nu se îngrădește accesul liber la justiție și nu se încalcă dreptul la un proces echitabil prin aceea că, în recurs, părțile nu pot formula cereri și nu pot pune concluzii decât prin avocat sau, după caz, consilier juridic. Dimpotrivă,

⁴ D. N. Theohari, M. Eftimie, *Comentariu* (la art. 13), în „Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole” (coordonator G. Boroi), vol. I, Art. 1-536, Editura Hamangiu, București, 2013, p. 44.

⁵ M. Tăbărcă, *Drept procesual civil, vol. I, Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 99.

s-a apreciat în același sens ca și în opinia noastră că, neîndeplinirea obligației de motivare a recursului ori de formulare a unor critici care să se încadreze în motivele de casare limitativ prevăzute de art. 488 C. proc. civ., atrage o sancțiune foarte gravă- nulitatea căii de atac, astfel încât este în interesul recurentului să apeleze la specialiști⁶.

Curtea a reținut că accesul la justiție nu este un drept absolut, putând fi limitat prin anumite condiții de formă și de fond impuse de legiuitor, prin raportare la dispozițiile art. 21 din Constituție. Aceste condiționări nu pot fi acceptate dacă afectează dreptul fundamental în chiar substanța sa. Prin urmare, limitările aduse dreptului fundamental sunt admisibile doar în măsura în care vizează un scop legitim și există un raport de proporționalitate între mijloacele folosite de legiuitor și scopul urmărit de acesta.

În consecință, Curtea a reținut că, stabilirea unor condiționări pentru introducerea acțiunilor în justiție nu constituie, în sine, o încălcare a accesului liber la justiție, el presupunând accesul la mijloacele procedurale prin care se înfăptuiește justiția, fiind de competența exclusivă a legiuitorului de a institui regulile de desfășurare a procesului în fața instanțelor judecătorești, soluție ce rezultă din dispozițiile art. 126 alin. (2) din Constituție. Însă legiuitorul este ținut să o facă orientându-se după principiul *est modus in rebus*, respectiv să fie preocupat ca exigențele instituite să fie îndeajuns de rezonabile încât să nu pună sub semnul întrebării însăși existența dreptului. În aceste condiții orice limitare a accesului liber la justiție, oricât de neînsemnată ar fi, trebuie să fie temeinic justificată, analizându-se în ce măsură dezavantajele create de ea nu cumva depășesc posibilele avantaje. Așadar, instituirea unei căi de atac ca modalitate de acces la justiție implică în mod necesar și asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală și revine Curții Constituționale competența de a analiza caracterul proporțional al condiției suplimentare impuse.

Este corectă reținerea caracterului proporțional al limitărilor impuse pentru promovarea unei căi de atac, însă, legiuitorul are posibilitatea concretă de a asigura condițiile pentru ca toți justițiabilii să beneficieze concret de condițiile pentru a promova în mod efectiv calea de atac a recursului.

Cu privire la caracterul necesar al măsurii criticate, Curtea a constatat că potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție legiuitorul este singurul în drept să stabilească procedura de judecată, așadar să aleagă procedura potrivită în raport cu scopul legitim urmărit. În speță, scopul legitim urmărit este buna administrare a justiției prin creșterea calității actului de justiție în procedura recursului, astfel încât reprezentarea și asistarea prin avocat este, de principiu, conformă acestui scop. De aceea, Curtea apreciază că opțiunea legiuitorului pentru această măsură, prin prisma finalității sale, este necesară pentru atingerea scopului urmărit. Însă, Curtea a reținut că această măsură, astfel cum a fost reglementată, nu apare ca fiind *proporțională (s. n.)* cu scopul legitim urmărit din perspectiva relației existente între interesul general invocat și cel individual.

Astfel, referitor la existența justului echilibru între măsura care a determinat limitarea dreptului de acces liber la justiție și scopul legitim urmărit, Curtea a constatat că nu există un raport rezonabil de proporționalitate între cerințele de interes general referitoare la buna administrare a justiției și protecția drepturilor fundamentale ale individului, dispozițiile legale criticate consacrând un dezechilibru între cele două interese concurente.

În acest context, Curtea a reținut că prin condiționările impuse realizării interesului general menționat este afectat în mod iremediabil interesul individual, respectiv cel al persoanei care dorește să recurgă la concursul justiției în vederea realizării drepturilor și intereselor sale subiective. Astfel, condiționarea exercitării căii de atac de încheierea, în mod

⁶ Idem, p. 100.

obligatoriu, a unui contract de asistență judiciară, drept condiție de admisibilitate a recursului, impune în sarcina individului atât condiții excesive pentru exercitarea căii de atac a recursului, cât și costuri suplimentare și semnificative în raport cu cheltuielile efectuate de cetățean pentru plata serviciului justiției.

Curtea a reținut că o atare condiție, în sine, este excesivă, depășind cadrul constituțional referitor la exercitarea căilor de atac. Legiuitorul trebuie să se preocupe de aplicarea riguroasă a principiului *est modus in rebus*, întrucât instituirea unei căi de atac ca modalitate de acces la justiție implică, de principiu, asigurarea posibilității de a o utiliza pentru toți cei care au un drept, un interes legitim, capacitate și calitate procesuală. De aceea, dacă legiuitorul prevede obligativitatea reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului, trebuie să reglementeze un mecanism de natură a permite realizarea scopului legitim urmărit la standardul calitativ propus, fără a impune o sarcină excesivă părților, indiferent de natura acesteia. În acest sens, Curtea a reținut că, prin efectul dispozițiilor criticate se produce un dezechilibru în defavoarea justițiabilului, în sensul că acesta trebuie să suporte costurile sau sancțiunile procedurale, după caz.

Așadar, Curtea a reținut că, prin aplicarea textelor de lege criticate, pe lângă cheltuielile ocazionate de plata taxelor de timbru, cetățeanului i s-a impus obligația formulării și susținerilor cererilor în recurs prin avocat, ceea ce presupune noi cheltuieli – suplimentare – în sarcina sa.

În literatura juridică⁷, s-a arătat că aceste dispoziții sunt „interdicții”, sancționate, de altfel, drastic, cu nulitatea căilor de atac exercitate- incompatibile cu exigențele convenționale în materie-refuzându-i părții accesul la justiție, numai pentru că actul procedural nu a fost „redactat” de un avocat.

În continuarea argumentelor, s-a susținut că sancțiunea nulității căii de atac operează „aprioric”, numai pentru neîndeplinirea unei condiții „formale”, indiferent de conținutul „real” al actului de procedură, care poate fi corespunzător sub aspectul exigențelor juridice și comprehensibil pentru instanță și pentru adversar; pe de altă parte, sancțiunea nulității operează în legătură cu orice litigii, indiferent de complexitatea acestora și a procedurii pe care o implică rezolvarea lor. De aceea, s-a considerat că „dispozițiile speciale”, trebuie regândite⁸.

Dimpotrivă, într-o altă opinie⁹, s-a arătat că, dispoziția din art. 83 alin. 3 C. proc. civ., care dispune că la redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea recursului, persoanele fizice vor fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat, în condițiile legii, cu excepția cazurilor în care partea sau mandatarul acesteia, soț ori rudă până la gradul al doilea, este licențiat în drept, este novatoare și utilă.

Astfel, s-a arătat că, în dreptul comparat, soluția nu este inedită, ci, dimpotrivă este promovată în multe țări democratice din dorința de a asigura o mai bună apărare a părților în fața instanțelor superioare. O asemenea soluție vine în sprijinul principiului adevărului, în sensul că obligativitatea reprezentării sau asistării părții în fața instanțelor de recurs poate contribui mai bine la realizarea plenară a justiției. Însă, s-a apreciat că o atare prevedere trebuie acompaniată de un sistem eficient de garantare a asistenței judiciare, pentru a nu se restricționa accesul liber la justiție în cazul persoanelor lipsite de resurse financiare adecvate¹⁰.

⁷ I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, vol. I*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 385.

⁸ Ibidem.

⁹ I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013, p. 143.

¹⁰ Idem, p. 144.

Curtea a reținut că acordarea ajutorului public judiciar se referă la persoane care nu pot face față din punct de vedere financiar cheltuielilor ocazionate de desfășurarea procedurilor judiciare și ale căror venituri se încadrează în limitele de venit prevăzute de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008¹¹. Prin urmare, este evident că ajutorul public judiciar vizează „persoane aflate în dificultate materială” și se acordă „numai în acele situații în care cheltuielile certe sau previzibile periclitează întreținerea solicitantului și a persoanelor aflate în întreținerea sa. Situația materială se apreciază în raport cu sursele de venit ale solicitantului și ale membrilor familiei, precum și cu obligațiile periodice pe care aceștia le au”. Așadar, Curtea a constatat că ajutorul public judiciar privește o categorie redusă de cetățeni, având în vedere și faptul că, pe lângă limitele de venit stabilite, se poate beneficia de acest ajutor numai într-o anumită limită în cursul unui an, limită ce se referă la toate formele de ajutor public judiciar, și nu doar la asistența juridică prin avocat necesară pentru îndeplinirea condiției de admisibilitate a recursului.

Or, obligativitatea reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului se răsfrânge asupra tuturor cetățenilor, chiar și asupra celor ale căror limite de venit nu se încadrează în prevederile ordonanței de urgență și care nu dispun întotdeauna de mijloace materiale pentru a plăti un avocat. Astfel, ajutorul public judiciar nu își găsește incidența și aplicarea în privința cvasimajorității cetățenilor, ceea ce echivalează cu reducerea corespunzătoare a patrimoniului lor, fără ca această reducere să reprezinte contravaloarea unui serviciu prestat de autoritățile statului. De aceea, ajutorul public judiciar nu poate fi considerat un remediu judiciar capabil să asigure accesul tuturor cetățenilor la calea de atac a recursului. Ținând cont de cele arătate, Curtea a constatat că ajutorul public judiciar nu este un instrument apt să surmonteze și să corecteze inechitățile de fapt care pot apărea în urma aplicării textelor legale criticate, din moment ce calea de atac a recursului se închide definitiv pentru acești justițiabili.

În consecință, aceste cheltuieli obligatorii se alătură celor efectuate cu plata taxei judiciare de timbru, rezultând o sarcină disproporționată pentru cetățeni, sarcină care, de altfel, se poate reflecta și asupra bugetului de stat. Or, de principiu, o asemenea sarcină financiară fiind suportată de justițiabil, creează un cadru juridic de natură a-l descuraja pe acesta să apeleze la serviciul justiției.

În același sens, s-a afirmat că, deși nu se pot ignora avantajele cerințelor suplimentare din recurs, între care mai ales identificarea și argumentarea motivelor de nelegalitate a hotărârii judecătorești, nu se pot ignora nici costurile pe care le antrenează un mecanism atât de pretențios și care, cel mai adesea ori în mare măsură, nu se vor afla în perimetrul ajutorului public judiciar¹².

Considerăm că, un alt remediu pentru asigurarea accesului liber la justiție, ar fi pentru legiuitor, să extindă sfera persoanelor care beneficiază de ajutorul public judiciar, deoarece deși, în varianta inițială a Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 51/2008, în art. 8 alin 1, limita de venit pentru care se avansează în întregime ajutorul public judiciar de către stat, a fost stabilită la suma de 500 de lei, iar pentru avansarea ajutorului în proporție de 50%, limita de venit, fiind stabilită la suma de 800 de lei, aceste valori au fost ulterior modificate și micșorate.

Astfel, prin Legea nr. 251/2011¹³ pentru modificarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 51/2008, s-a micșorat pragul pentru care se acordă în întregime ajutorul public

¹¹ Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, privind ajutorul public judiciar în materie civilă, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 327 din 25 aprilie 2008, cu modificările și completările ulterioare.

¹² I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă, vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2013, p. 260..

¹³ Legea nr. 251/2011 pentru modificarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 51/2008 privind ajutorul public judiciar în materie civilă, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 864 din 8 decembrie 2011.

judiciar la suma de 300 de lei, iar pentru acordarea ajutorului în proporție de 50%, suma s-a micșorat la plafonul de 600 de lei.

Ori, este fără putință de tăgadă, că aceste micșorări, au redus drastic sfera persoanelor care pot beneficia de ajutorul public judiciar, am putea chiar afirma că scopul pentru care a fost instituit ajutorul public judiciar a fost golit de conținut.

Scopul pentru care a fost adoptată Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 51/2008, a fost să asigure dreptul la un proces echitabil și garantarea accesului egal la actul de justiție, pentru realizarea unor drepturi sau interese legitime pe cale judiciară, inclusiv pentru executarea silită a hotărârilor judecătorești sau a altor titluri executorii.

Dar, în condițiile reducerii drastice a veniturilor care permit justițiabililor să beneficieze de ajutorul public judiciar, ne întrebăm în mod îndreptățit cum se poate realiza scopul actului normativ menționat.

Capitolul al II-lea din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 51/2008, prevede formele ajutorului public judiciar și condițiile de acordare. Ajutorul public judiciar se poate acorda în următoarele forme¹⁴:

a) plata onorariului pentru asigurarea reprezentării, asistenței juridice și, după caz, a apărării, printr-un avocat numit sau ales, pentru realizarea sau ocrotirea unui drept ori interes legitim în justiție sau pentru prevenirea unui litigiu;

b) plata expertului, traducătorului sau interpretului folosit în cursul procesului, cu încuviințarea instanței sau a autorității cu atribuții jurisdicționale, dacă această plată incumbă, potrivit legii, celui ce solicită ajutorul public judiciar;

c) plata onorariului executorului judecătoresc;

d) scutiri, reduceri, eşalonări sau amânări de la plata taxelor judiciare prevăzute de lege, inclusiv a celor datorate în faza de executare silită.

e) onorariul mediatorului, aceasta întâlnindu-se în cazul în care înainte de a opta pentru un proces în fața instanței, sau chiar în faza în care acțiunea s-a introdus în instanță dar înainte de prima zi de înfățișare, o parte a procedat la alegerea, rezolvării litigiului prin procedura medieri.

Ca posibilă soluție considerăm că, legiuitorul ar putea să mențină calea de atac a recursului în anumite litigii, păstrând și cerința redactării și susținerii recursului de către avocat, însă să creeze cadrul legal pentru ca justițiabilii să aibă acces în mod real la această formă a ajutorului public judiciar.

Curtea Constituțională a concluzionat că, având în vedere faptul că dreptul de a obține asistență juridică nu este un drept absolut, constată că sfera persoanelor care beneficiază de acest sprijin este redusă în mod semnificativ prin limitele impuse de legea specială, în condițiile în care calea de atac a recursului este deschisă tuturor persoanelor care au un interes în a o promova, interes care nu ar mai putea fi valorificat având în vedere costurile promovării unei asemenea proceduri. Curtea a reținut că statul nu a reușit să implementeze un mecanism coerent și eficient care să asigure posibilitatea efectivă a cetățenilor de a recurge la calea de atac a recursului. În acest context, Curtea a apreciat că, în vederea atingerii standardului de creștere a calității actului de justiție pe care legiuitorul și l-a propus, trebuie stabilite remedii corelative obligațiilor impuse justițiabililor pentru a nu îngreuna situația procesuală și financiară a acestora. În acest sens, statul are obligația de a reglementa măsuri pozitive pentru a asigura caracterul efectiv al dreptului de acces liber la justiție; în consecință, acesta trebuie să prevadă un mecanism de asistență judiciară pentru a asigura accesul efectiv la instanță, atunci când este reglementată obligativitatea asistenței prin avocat.

¹⁴ C. Roșu, C. Țenț, *Ajutorul public judiciar*, Analele Universității de Vest din Timișoara, seria Drept, nr. 1-2/2008, p. 176.

De asemenea, în timp ce accesul liber la justiție aparține persoanei care se consideră vătămată, dreptul la apărare aparține oricărei persoane, inclusiv intimatului din procesul civil, atunci când este promovată calea de atac a recursului. În această situație, implicit, intimatul care nu are interes în exercitarea acestei căi de atac are obligația de a încheia un contract de asistență juridică cu un avocat în vederea redactării și depunerii întâmpinării, situație în care și acesta poate beneficia de ajutor public judiciar, în condițiile legii speciale.

În privința apărării intimatului, chiar dacă acesta este atras în soluționarea recursului, deși este mulțumit de hotărârea atacată, apreciem că, datorită respectării cerințelor riguroase ale recursului, dar și pentru asigurarea principiului egalității părților în procesul civil și a asigurării egalității de arme, este firesc ca, odată ce formularea și susținerea recursului este realizată prin intermediul unui avocat sau consilier juridic și apărarea intimatului să fie efectuată tot astfel.

Tot în același sens s-a afirmat¹⁵ că este și în interesul intimatului ca întâmpinarea prin care răspunde la criticile din cererea de recurs să fie făcută de avocat sau consilier juridic, pentru că hotărârea instanței de recurs este definitivă, așa cum prevede art. 634 alin. 1 pct. 5 C. proc. civ., ceea ce face ca, ulterior, să poată fi desființată în condiții mult mai restrictive.

Prin urmare, Curtea a constatat că, deși teoretic statul permite accesul la justiție, practic persoana interesată nu se poate adresa judecătorului. Or, cum drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă și reală, iar nu iluzorie și teoretică, imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție.

Curtea a luat în considerare faptul că excepțiile de neconstituționalitate au fost ridicate în dosare legate de *materia contenciosului administrativ (s. n.)*. În această materie, spre deosebire de dreptul comun unde hotărârile pronunțate în primă instanță pot fi atacate cu apel cu toate consecințele care decurg din aceasta, Curtea a observat că, potrivit art. 7 alin. (3) din Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă¹⁶, legiuitorul a optat pentru menținerea căii de atac a recursului, și nu pentru înlocuirea acestuia cu calea de atac a apelului. În lumina noului Cod de procedură civilă, recursul în materia contenciosului administrativ este esențialmente diferit de recursul exercitat în această materie în vechea reglementare, care permitea, de principiu, examinarea cauzei sub toate aspectele pe calea recursului. Așadar, ca urmare a acestei excluderi, hotărârile primei instanțe date în litigiile de contencios administrativ rămân a fi supuse în continuare recursului. Prin efectul dispozițiilor legale criticate în materia contenciosului administrativ se ajunge la situația în care părțile care sunt lipsite de calea de atac a apelului să fie obligate să formuleze recursul numai prin intermediul unui avocat (cu excepțiile prevăzute de lege, în cazul persoanelor care au studii juridice).

Considerăm că legiuitorul avea, posibilitatea de a găsi remediul pentru această situație. Una dintre acestea ar fi fost să generalizeze calea de atac a apelului și în litigiile de contencios administrativ și fiscal, astfel cum a făcut într-un număr mare de litigii, care sub imperiul Codului de procedură anterior, nu aveau deschisă calea de atac a apelului, ci doar a recursului. În acest sens, menționăm cu titlu de exemplu, litigiile referitoare la conflictele de muncă și asigurări sociale, cele referitoare la exproprierea pentru cauzele de utilitate publică, cele referitoare la regimul contravențiilor, cererile date de Codul civil în competența instanței de tutelă, etc.

¹⁵ M. Tăbărcă, *op. cit.*, p. 100.

¹⁶ Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, a fost publicată în Monitorul Oficial al României, partea I, nr. 365 din 30 mai 2012, cu modificările și completările ulterioare.

Dacă în cazul acestor litigii, legiuitorul a concluzionat că, poate schimba optica anterioară, nu vedem de ce nu s-ar fi optat și pentru litigiile de contencios administrativ și fiscal, ca hotărârile pronunțate să fie atacate tot cu apel.

Un alt remediu posibil, ar fi păstrarea căii de atac a recursului în materia contenciosului administrativ, dar, astfel cum se prevedea în Codul de procedură civilă anterior, cauza să poată fi examinată sub toate aspectele, ceea ce permitea instanței un control extins asupra hotărârii atacate. În acest sens, am propus *de lege ferenda*, reintroducerea în actualul Cod de procedură civilă a prevederilor ce erau înscrise în art. 304¹ C. proc. civ. anterior (1865), în sensul că recursul declarat împotriva unei hotărâri care, potrivit legii, nu poate fi atacată cu apel nu este limitat la motivele indicate în art. 488 din actualul C. proc. civ., instanța putând examina cauza sub toate aspectele¹⁷.

Curtea a mai reținut că, întrucât termenul de formulare a recursului în materia contenciosului administrativ este de 15 zile de la data comunicării, față de termenul de recurs de 30 de zile din dreptul comun, obligația prevăzută de dispozițiile legale criticate reprezintă o cerință nerezonabilă impusă cetățeanului, în contextul în care, în termenul menționat, acesta trebuie să găsească resursele financiare sau să depună diligențele necesare, respectiv formularea unei cereri însoțite de toate înscrisurile doveditoare ale veniturilor, potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 51/2008, pentru a putea exercita calea de atac a recursului.

Termenul de formulare a căii de atac și în materia contenciosului administrativ poate fi majorat la 30 de zile, astfel cum este prevăzut termenul de recurs de drept comun, în art. 485 alin. 1 C. proc. civ., sau se poate stabili chiar o durată mai mare, de exemplu de 45 de zile, datorită specificului acestei materii.

De asemenea, Codul de procedură civilă a prevăzut situații în care anumite hotărâri judecătorești pot fi atacate doar cu recurs, cum ar fi hotărârile pronunțate în cazurile expres prevăzute de lege: renunțarea la judecată (art. 406), renunțarea la căile de atac (art. 410), hotărârea de suspendare (art. 414), hotărârea de perimare (art. 421), hotărârea de recunoaștere a pretențiilor (art. 437) sau hotărârea de consfințire a tranzacției (art. 440). Nici în aceste cazuri condițiile impuse prin dispozițiile legale criticate nu sunt justificate, deoarece în asemenea situații partea care formulează recurs urmărește, în fapt, să supună controlului de legalitate hotărârea atacată, iar pentru aceasta instanța de recurs trebuie să-și manifeste rolul activ.

Situațiile enumerate, sunt cazuri de excepție, pentru care se recunoaște doar calea de atac a recursului, însă acestea pot fi rezolvate, într-una dintre modalitățile deja propuse, de extinderea a ajutorului public judiciar, de examinare a cauzei sub toate aspectele sau chiar înlocuirea căii de atac a recursului cu cea a apelului.

În concluzie, Curtea a constatat că măsura reprezentării și asistării prin avocat în etapa procesuală a recursului nu este proporțională cu scopul urmărit de legiuitor, avantajul public fiind nesemnificativ în raport cu gradul de afectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale individului, respectiv cele consacrate de art. 21 și art. 24 din Constituție.

Astfel cum a remarcat Curtea, dispozițiile legale criticate au afectat și dreptul la apărare din perspectiva intimatului ca o consecință a exercitării dreptului de acces liber la justiție realizat de recurent. Însă, dispozițiile legale criticate încalcă art. 24 din Constituție, garanție a dreptului la un proces echitabil, și din perspectiva recurentului din moment ce această dispoziție constituțională nu vizează doar apărarea în procesul desfășurat în fața primei instanțe de judecată, ci și dreptul de apărare prin exercitarea căilor legale de atac

¹⁷ C. Roșu, *Calificarea recursului în cauzele în care este suprimată calea de atac a apelului, potrivit noului Cod de procedură civilă*, Revista Dreptul nr. 7/2014, p. 37.

împotriva unor constatări de fapt sau de drept ori unor soluții adoptate de o instanță de judecată care sunt considerate greșite de către una sau alta din părțile din proces. În situația în care partea interesată este împiedicată să exercite calea de atac, aceasta nu-și va putea valorifica și apăra drepturile în fața instanței de recurs.

Mai mult, Curtea a reținut că obligația reprezentării și asistării prin avocat pentru exercitarea recursului echivalează, pe de o parte, cu transformarea conținutului acestui drept fundamental într-o condiție de admisibilitate a exercitării unei căi de atac, iar, pe de altă parte, cu convertirea acestui drept într-o obligație, ceea ce afectează substanța dreptului la apărare astfel cum este configurat în Constituție. Or, legiuitorul nu poate da dreptului la apărare garantat de Constituție valențe care, practic, contravin caracterului său de garanție a dreptului la un proces echitabil.

De altfel, Curtea Constituțională a remarcat faptul că asupra problemei specifice supuse dezbaterii în cauzele de față Curtea Europeană a Drepturilor Omului a avut o poziție nuanțată, determinată de necesitatea respectării art. 6 parag. 1 din Convenție. Astfel, prin Hotărârea din 22 martie 2007, pronunțată în Cauza *Staroszczyk c. Poloniei*, instanța de la Strasbourg a statuat că modul în care art. 6 parag. 1 din Convenție se aplică în cazul curților de apel sau de casație depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor în cauză și trebuie ținut cont de întregul sistem juridic intern și de rolul Curții de Casație în cadrul acestui sistem. Având în vedere natura specială a rolului Curții de Casație, care este limitat la a analiza dacă legea a fost aplicată în mod corect, Curtea de la Strasbourg a acceptat că procedura din fața Curții de Casație poate să fie mai formală (parag. 126). Astfel, cerința ca reclamantul să fie reprezentat de un avocat calificat în fața Curții de Casație nu poate fi, prin ea însăși, contrară art. 6 din Convenție. Cerința este compatibilă cu caracteristicile unei curți supreme ca cea mai înaltă curte, care examinează apelurile/recursurile din punctul de vedere al legii, acest lucru fiind o caracteristică legală comună în statele membre ale Consiliului Europei (parag. 128).

Menționăm că, în situația în care recursul este de competența Înaltei Curți de casație și Justiție, astfel cum dispune art. 493 C. proc. civ., înainte de soluționarea propriu-zisă a recursului, se realizează procedura de filtrare a recursurilor¹⁸.

În acest sens, art. 493 C. proc. civ., prevede că atunci când recursul este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele instanței sau președintele de secție, ori, după caz, persoana desemnată de aceștia, primind dosarul de la instanța a cărei hotărâre se atacă, va lua, prin rezoluție, măsuri pentru stabilirea aleatorie a unui complet format din 3 judecători, care va decide asupra admisibilității în principiu a recursului.

Raportul urmărește să stabilească admisibilitatea în principiu a recursului. Pentru acest scop, se verifică dacă recursul îndeplinește cerințele de formă prevăzute sub sancțiunea nulității, dacă motivele invocate se încadrează în cele de nelegalitate, dacă există motive de ordine publică ce pot fi invocate din oficiu ori dacă este vădit nefondat. De asemenea, va arăta, dacă este cazul, jurisprudența Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casație și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene, precum și poziția doctrinei în problemele de drept vizând dezlegarea dată prin hotărârea atacată¹⁹.

Un recurs vădit nefondat face inadmisibilă admiterea acestuia în principiu. Această problemă a fost apreciată în literatura juridică²⁰ ca fiind una dintre cele mai delicate ale admisibilității recursului, deoarece, în lipsa unor criterii legale univoce, determinarea caracterului recursului de a fi fondat sau vădit nefondat este extrem de dificilă. Sintagma

¹⁸ A. Fanu-Moca, C. Roșu, *Soluționarea recursului civil de către Înalta Curte de Casație și Justiție*, Analele Universității de Vest din Timișoara, seria Drept, nr. 2/2013, p.100.

¹⁹ C. Roșu, *Drept procesual civil. Partea specială conform noului Cod de procedură civilă, Ediția 6*, Editura C. H. Beck, București, 2015, p. 57.

²⁰ I. Leș, *op. cit.*, p. 700.

folosită de legiuitor, de recurs „vădit nefondat”, are conotații asupra temeiniciei recursului. Or, temeinicia recursului ar trebui raportată la motivele de casare invocate de către recurent.

Cu toate acestea, vădita netemeinicie nu trebuie circumstanțiată la faptele pricinii sau la modul de stabilire a adevărului de către instanța a cărei hotărâre este atacată, ci la consistența motivelor de casare invocate de către recurent. Este vorba de o analiză sumară a motivelor de casare invocate, în raport cu care se poate decide dacă recursul este apt de a conduce la casarea hotărârii atacate²¹.

Pentru întocmirea raportului se vor lua în considerare recursul, întâmpinarea, răspunsul la întâmpinare și înscrisurile noi. Raportul va fi realizat de președintele completului sau va desemna un alt membru al completului sau pe magistratul-asistent în acest scop.

Pentru ca procedura verificării de filtru să nu dureze o perioadă îndelungată de timp, raportul trebuie întocmit în cel mult 30 de zile de la repartizarea dosarului. Raportul nu devine incompatibil. Având în vedere că raportul nu realizează decât o verificare formală, neimplicând o analiză asupra fondului recursului, este corectă mențiunea că nu devine incompatibil, putând intra în completul de judecată ce soluționează efectiv recursul.

După analiza raportului în completul de filtru, acesta se comunică de îndată părților care pot formula în scris un punct de vedere asupra raportului, în termen de 10 zile de la comunicare. În lipsa dovezii de comunicare a raportului și înainte de expirarea unui termen de 30 de zile de la comunicare, completul nu va putea trece la examinarea recursului, astfel încât, fie să considere că recursul nu îndeplinește cerințele legale și să se anuleze recursul, fie să respingă recursul²².

Dacă lipsește dovada de comunicare a raportului, completul de filtru nu se va putea pronunța nici asupra fondului recursului.

În prezența dovezii de comunicare a raportului, completul de filtru poate pronunța următoarele soluții²³:

1. dacă completul este în unanimitate de acord că recursul nu îndeplinește cerințele de formă, că motivele de casare invocate și dezvoltarea lor nu se încadrează în cele de nelegalitate, anulează recursul. Această soluție va fi pronunțată ori de câte ori se constată că motivele de recurs invocate nu se încadrează în cele de nelegalitate și nu sunt îndeplinite nici cerințele pentru a putea fi invocate din oficiu motive de ordine publică, astfel că motivarea necorespunzătoare echivalează cu o nemotivare, iar sancțiunea este nulitatea recursului;

2. dacă completul, în unanimitate, este de acord că recursul este vădit nefondat, respinge recursul. Această soluție intervine în cazul în care motivele de recurs pot fi încadrate în cele de nelegalitate, însă dezvoltarea lor determină concluzia că recursul nu este întemeiat, în sensul că argumentele invocate nu pot determina admiterea recursului.

În ambele situații, completul se pronunță printr-o decizie motivată, fără citarea părților, care nu este supusă niciunei căi de atac. Cu toate acestea, decizia se comunică părților.

Fiind o verificare prealabilă, legiuitorul a considerat că nu este necesară citarea părților, motiv pentru care nici nu s-a prevăzut vreo cale de atac. Deoarece completul nu realizează o judecată propriu-zisă, nu se poate considera că lipsa unei căi de atac ar încălca dreptul la apărare al părților. Aceasta întrucât completul de filtru verifică exigențele stabilite de noul Cod de procedură civilă pentru promovarea acestei căi extraordinare de atac, care sunt mai stricte datorită specificului acesteia.

Mai mult, s-a arătat că, deși recursul poate fi soluționat în procedura de filtrare fără citarea părților, principiul contradictorialității și al dreptului la apărare sunt respectate,

²¹ Ibidem.

²² C. Roșu, *op. cit.*, p. 58.

²³ Ibidem.

deoarece părțile au avut în prealabil ocazia de a-și exprima punctul de vedere cu privire la raportul motivat care le-a fost comunicat, având posibilitatea de a prezenta argumente noi și de a combate opiniile exprimate în cuprinsul raportului²⁴.

Cu toate acestea, s-a afirmat²⁵ că pronunțarea deciziei fără citarea părților ar putea prilejui serioase controverse și chiar sesizarea instanței de contencios constituțional pentru exercitarea unui control de conformitate a acestor prevederi legale cu normele constituționale privitoare la exercitarea dreptului la apărare și la respectarea altor principii fundamentale, cum ar fi publicitatea și oralitatea dezbaterilor. O flexibilitate mai mare se impune să fie promovată în viitor, în această materie și de instanța constituțională, care ar trebui să țină seama atât de caracterul excepțional al recursului, cât și de finalitatea procedurii de filtrare;

3. dacă prin raport se apreciază că recursul este admisibil și toți membrii sunt de acord, iar problema de drept care se pune în recurs nu este controversată sau face obiectul unei jurisprudențe constante a Înaltei Curți de Casație și Justiție, completul se poate pronunța asupra fondului recursului, fără citarea părților, printr-o decizie definitivă, care se comunică părților. În soluționarea recursului instanța va ține seama de punctele de vedere ale părților formulate la soluția preconizată în raport;

4. în cazul în care recursul nu poate fi soluționat prin anularea lui sau respingerea ca nefondat, completul va pronunța, fără citarea părților, o încheiere de admitere în principiu a recursului și va fixa termenul de judecată pe fond a recursului, cu citarea părților.

Prin stabilirea termenului de judecată, completul de filtru devine competent să soluționeze recursul, devenind completul de soluționare pe fond.

Față de specificul soluționării recursului de instanța supremă, care impune o grijă și mai mare pentru redactarea recursului, este necesară menținerea prevederii referitoare la redactarea și susținerea cererii de recurs de către un avocat.

Totuși, Curtea de la Strasbourg a subliniat că o interpretare strictă a regulilor procedurale îl poate priva pe reclamant de dreptul de acces la justiție. Acest drept poate fi afectat atunci când regulile încetează să mai servească principiului securității juridice și unei bune administrări a justiției, formând un fel de barieră ce îl împiedică pe justițiabil să supună cazul său pe fond de către o curte competentă (Hotărârea din 5 decembrie 2013, pronunțată în Cauza *Omerovic c. Croației*, nr. 2, parag. 39).

Așadar, Curtea a constatat că soluția legislativă criticată creează premisele transformării liberului acces la justiție și a dreptului la apărare în drepturi iluzorii, fapt care nu este de natură să conducă la consolidarea continuă, firească, a statului de drept, ceea ce atrage neconstituționalitatea acesteia.

Din considerentele Deciziei Curții Constituționale nr. 462/2014, rezultă că această decizie are în vedere numai dispozițiile legale privind reprezentarea prin avocat a persoanelor fizice la redactarea și susținerea recursului²⁶.

În privința persoanelor juridice, Curtea Constituțională nu a fost sesizată și nici s-a solicitat extinderea verificării la prevederile art. 84 C. proc. civ., care reglementează reprezentarea convențională a persoanelor juridice.

Potrivit acestor dispoziții, persoanele juridice pot fi reprezentate convențional în fața instanțelor de judecată *numai (s. n.)* prin consilier juridic sau avocat, în condițiile legii. În continuare, se menționează că, la redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea recursului, persoanele juridice vor fi asistate și, după caz,

²⁴ Gh. Piperea, C. Antonache, P. Piperea, A. Dimitriu, M. Piperea, A. Rățoi, A. Atanasiu, *Noul Cod de procedură civilă. Note. Corelații. Explicații*, Editura C. H. Beck, București, 2012, p. 521.

²⁵ I. Leș, *op. cit.*, p. 701.

²⁶ G. Boroș, M. Stancu, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2015, p. 149.

reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat sau consilier juridic, în condițiile legii.

Aceste dispoziții se aplică și asociațiilor, societăților sau altor entități fără personalitate juridică, dacă sunt constituite potrivit legii.

Prin urmare, în cazul persoanelor juridice, în continuare, va fi obligatorie redactarea cererii de recurs și susținerea acesteia, prin intermediul unui avocat sau consilier juridic.

Fără a estompa faptul că puterea financiară a persoanelor juridice este mai mare decât a persoanelor fizice, se creează o discriminare în privința formulării recursului și o inegalitate privind accesul la justiție.

Datorită caracterului de cale extraordinară de atac a recursului, se justifică în toate cazurile redactarea cererii și susținerea acesteia prin intermediul unui avocat sau consilier juridic.

Mai mult, declararea neconstituționalității art. 83 alin. 3, se reflectă și asupra prevederilor art. 83 alin. 4 C. proc. civ., care extindeau redactarea și susținerea cererii și în cazul celorlalte căi extraordinare de atac, contestația în anulare și revizuirea, când prin intermediul lor se ataca o hotărâre pronunțată de instanța de recurs.

Curtea Constituțională a învederat faptul că îi revine legiuitorului sarcina ca, în temeiul art. 147 alin. (1) din Constituție, să pună de acord cu Legea fundamentală și cu decizia adoptată, întreaga reglementare procesual civilă a recursului, având în vedere că dispozițiile legale criticate din Codul de procedură civilă referitoare la obligativitatea persoanelor fizice de a fi asistate și, după caz, reprezentate, sub sancțiunea nulității, numai de către un avocat la redactarea cererii și a motivelor de recurs, precum și în exercitarea și susținerea acestuia sunt contrare accesului liber la justiție și dreptului la apărare.

Cu toate că majoritatea opiniilor exprimate cu privire la aceste prevederi, au fost favorabile redactării și susținerii cererii de recurs printr-un avocat, opinia minoritară s-a dovedit acceptată de instanța de contencios constituțional.

3. Concluzii.

Ca urmare a Decizie nr. 462/2014, nu mai există obligativitatea reprezentării prin avocat a persoanelor fizice în calea extraordinară de atac a recursului. În egală măsură, deși decizia Curții Constituționale nu se referă în mod expres și la aceste căi extraordinare de atac, trebuie concluzionat că reprezentarea prin avocat nu mai este obligatorie nici în ceea ce privește revizuirea și contestația în anulare, atunci când aceste căi de atac extraordinare sunt exercitate împotriva unei hotărâri definitive date de o instanță de recurs, această soluție rezultând din coroborarea dispozițiilor art. 83 alin. 3 și alin. 4 C. proc. civ.²⁷

Astfel cum am arătat, legiuitorul are posibilitatea să mențină prevederilor privitoare la obligativitatea redactării și susținerii cererii de recurs prin intermediul unui avocat, oprindu-se la una dintre cele 3 modalități propuse de noi. Fie, să generalizeze calea de atac a apelului (ceea ce ar însemna schimbarea căii de atac a recursului cu apelul și în materie de contencios administrativ și fiscal), iar recursul să rămână într-un număr restrâns de situații, fie să se creeze cadrul necesar prin stabilirea unui plafon mai ridicat pentru acordarea ajutorului public judiciar, fie introducerea în actualul Cod de procedură civilă, a unei prevederi care să permită verificarea de către instanța de recurs a cauzei sub toate aspectele, atunci când împotriva respectivei hotărâri nu este prevăzută și calea de atac devolutivă a apelului.

Menținerea obligativității redactării și susținerii cererii de recurs prin avocat, considerăm că, este necesară pentru evitarea sancțiunii nulității recursului, atunci când motivele invocate nu se încadrează în cele de casare prevăzute de art. 488 C. proc. civ.

²⁷ Idem, p. 145.

BIBLIOGRAFIE

Cursuri:

1. Boroι Gabriel, Stancu Mirela, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2015.
2. Deleanu Ion, *Tratat de procedură civilă, vol. I, vol. II*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
3. Leș Ioan, *Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole. Art. 1-1133*, Editura C. H. Beck, București, 2013.
4. Piperea Gheorghe, Antonache Cătălin, Piperea Petre, Dimitriu Alexandru, Piperea Mirela, Rățoi Alexandru, Atanasiu Ana, *Noul Cod de procedură civilă. Note. Corelații. Explicații*, Editura C. H. Beck, București, 2012.
5. Roșu Claudia, *Drept procesual civil. Partea specială conform noului Cod de procedură civilă, Ediția 6*, Editura C. H. Beck, București, 2015.
6. Tăbârcă Mihaela, *Drept procesual civil, vol. I, Teoria generală*, Editura Universul Juridic, București, 2013.
7. Theohari Delia-Narcisa, Eftimie Marius, *Comentariu (la art. 13)*, în „Noul Cod de procedură civilă. Comentariu pe articole” (coordonator G. Boroι), vol. I, Art. 1-536, Editura Hamangiu, București, 2013.

Articole din reviste:

1. Fanu-Moca Adrian, Roșu Claudia, *Soluționarea recursului civil de către Înalta Curte de Casație și Justiție*, Analele Universității de Vest din Timișoara, seria Drept, nr. 2/2013.
2. Roșu Claudia, Țenț Constantin, *Ajutorul public judiciar*, Analele Universității de Vest din Timișoara, seria Drept, nr. 1-2/2008.
3. Roșu Claudia, *Calificarea recursului în cauzele în care este suprimată calea de atac a apelului, potrivit noului Cod de procedură civilă*, Revista Dreptul nr. 7/2014.

THE NEW ENTREPRENEURSHIP, VECTOR OF GLOBALIZATION

George Niculescu, Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

Abstract: This article describes the important roll that the new type of entrepreneur has in the globalization. Entrepreneurs are the agents of change in our world. They can be considered as a vector of globalization. Entrepreneurship is the engine that drives our society and creates real change. One business initiative can cause a chain of events that eventually leads to large-scale change, for better or for worse: in company, family, the economy, the world at large. The new entrepreneur understands that we are already together. As individuals, as a nation, and as a global community, we can solve our challenges. The new entrepreneur will need to find new ways to connect and collaborate with others in all world, so we can capitalize on more sustainable values. It need to implement business models that generate profit by supporting life. This article presents a new entrepreneurial renaissance. It describes the Lean Startup movement whilch make entrepreneurship accessible to a whole new generation of founders who are hungry for new ideas about how to build successful companies. The entrepreneurs are everywhere and the Lean Startup approach can work in any size company, even a very large enterprise, in any sector or industry. The new entrepreneur should be considered a job title in all modern companies that depend on innovation for their future growth.

Key-words:*entrepreneur, entrepreneurship, business model, globalization, Lean Startup.*

Introduction

The entrepreneurs play an important role in capitalism because they are a source of innovation. Three historical economists founded the theory of entrepreneurship: Richard Cantillon Jean-Baptiste Say and Joseph A. Schumpeter.

Schumpeter in *The Theory of Economic Development* describes that the entrepreneur is the economic individual who realizes new "productive combinations." Schumpeter provides five sources of change and profit. Schumpeter underlines that the entrepreneur is embedded in society. He is not atomistic, isolated, and immersed in a process quite different from the other social phenomena.

Frank Knight in *Uncertainty and risk* (published in 1921), underlined the existence of a direct relation between the entrepreneur, uncertainty, profit, and risk.

The entrepreneurs are unique because they are capable of bringing together the money, raw materials, manufacturing facilities, skilled labor and land or buildings required to produce a product or service. They are willing to risk their resources in the pursuit of profit.

Entrepreneurs occupy the most important position in a market economy because they are the engine in economy and stimulate all economic activity. The most dynamic societies in the world have the most entrepreneurs and rewards and encourages entrepreneurial activity and the entrepreneurial instinct. The entrepreneur is the vector of development and have the central role in all economic activity. Entrepreneurs are the agents of change in our world. and they are also a vector of globalization.

They are the most important people in a market economy, because they create all wealth, all jobs, all opportunities, and all prosperity in the nation. Entrepreneur personifies his

dynamic of change; the entrepreneur is not an individual but an economic function. The entrepreneurial function introduces economic and technical change and contributes to the reproduction of a socioeconomic system based on competition and individual property. The entrepreneur as a key factor for rapidly removing barriers, and to create synergies for accelerating development and an entrepreneurial spirit obtained by harmonizing vision, shaping the future, design, strategy, involvement of local actors, innovative entrepreneurs, etc.

The fundamental unit of the economic system is no longer the entrepreneur, the family, the firm, or the state but the network composed of different organizations (Zahra, S.A., Kuratko, D.F., & Jennings, D.F. 1999, pp. 5-9.). Thus, this network gives birth to the new entrepreneur.

New entrepreneurs

The knowledge-based economy requires further research on the characteristics of the new entrepreneurs: the ability to adapt and the efficiency of the entrepreneur's capability depend on the cognitive categories, on the interpretation codes of the information itself, on the tacit skills and procedures in solving the problems it encounters, and on his/her capacity to integrate innovation networks.

Today's entrepreneurs steer away from the old business-as-usual model to find instead ways to connect, collaborate, and contribute. They are more flexible, in-the-moment decision makers. The new entrepreneurs live in the here and now while scaling their businesses for future expansion.

New entrepreneurs are prepared to:

- monetize what is most meaningful to them
- are fulfilled to the extent that they are spending their lives in pursuit of their dreams
- make a concerted effort to balance work with their preferred lifestyle
- do not delay rewards and enjoyment until retirement
- are as values-driven as they are profit-driven
- do well by doing good. (Abraham H.M., 2015, p. 33)

The new entrepreneur is a socialized entrepreneur because he develops his activity in a particular economic environment which is structured by the business networks.

In a network economy, local economies are now seeking to develop by relying on private initiatives coupled with targeted public and individual action. Investment attractiveness, the capacity to create enterprises, and the creation of jobs determine the performance of an innovative milieu. The milieu is integrated in a context resulting from the development of complex interactions between its actors. These actors and interactions constitute a system which is defined at the same time by its objectives and its composition. The analysis of the innovative milieu as a complex system leads economists and sociologists to study the whole of the local actors (enterprises, authorities, public services, etc.) in relation with the outside. Inside this system, the innovation plays a central role. The integration of the actors within the milieu contributes to the emergence of new enterprises by offering to the future entrepreneur the essential financial, relational, and cognitive resources. Whether new entrepreneurs are early or late developers, globalization is revealing new entrepreneurial mindsets to think

about the global and local strategies when small businesses go on international markets. The new entrepreneurs are called “lifestyle entrepreneurs.” They may be both locally embedded and be connected to global networks. They have to promote their own creativity and originality to acquire a personal, unique style (Schine, Gary L. 2003, pp. 7-9.).

The specific literature implies the existence of four new entrepreneurial figures: the “cognitive” entrepreneur, the “social” entrepreneur, the “ecological” entrepreneur, and the “entrepreneurial” entrepreneur.

The “cognitive” entrepreneurs are experts who root the creation of their business in new knowledge (new fields of knowledge) that they have either helped develop or benefited from without contributing to it. This new knowledge may or may be incorporated into technical systems.

“Cognitive” entrepreneurship is a heterogeneous category. It is possible to distinguish between several types of entrepreneurs within “cognitive” entrepreneurship itself, depending on the main field of knowledge addressed and their contribution to knowledge in this field.

Social entrepreneurship can be performed at a local, national, or international level. The field of action of social entrepreneurs is the social and solidarity economy.

It is a nonprofit entity (a nonprofit organization entrepreneur) and it can also be a public organization or a private company and increasingly a hybrid form of commercial and noncommercial activities.

The “Ecological” Entrepreneur is often considered as a specific expression of the farmer.

The ecological entrepreneurs develop their activities around “green technologies,” they mainly focus on agricultural or industrial entrepreneurship (Andersen 1998;11(2), pp.135-144).

Unlike the social entrepreneur (in the strict sense), the ecological entrepreneur appears to work, in the main, in a commercial environment (Hockerts 2010, pp.481-492).

The “entrepreneurial” entrepreneur refers to a set of service mechanisms targeted at producing entrepreneurs and which are generally called business incubators.

The incubator is an organization providing complex services that aims to create entrepreneurs (who may belong to the different categories (Bosma, N., Levie, J., Bygrave, D., Justo, R., Lepoutre, J., Terjesen, S. 2009, p.64).

The cyberentrepreneur and its role in globalization

The cyberentrepreneur may generate the new dimensions:

- Social capital: a shift from personal and family environment to social networks.
- Financial capital: a shift from local venture capitalists to global financial markets.
- Cultural capital: a shift from database to knowledge management. Elevation of quality level of intervention of entrepreneur may strengthen, in the territorial environment of the firm, exclusion effects, such as digital illiteracy, unemployability, networks access shadow zones etc.(Carayannis Elias, 2013, pp.514-516). The expansion of social, financial, and cultural functions of the cyberentrepreneur transforms its relations to the territories:

- Management of production becomes ubiquitous; it can act on several areas simultaneously.

- Research skills are expanded: they bring together geographically dispersed knowledge in a unified process.

- The assembly is the product of agile and collaborative methods, raising levels of quality and quantity of human and technical interventions (on the place of production, for marketing).

Cyberentrepreneur may provide local activities access to foreign markets, and enable local staff to have additional income as a form of endogenous local economy.

- Cyberentrepreneur may stimulate into territory services related to production economy at very low costs that previously would have severely strained the budgets of local staff.

- Cyberentrepreneur may through teleworking enable local officials to have a job in a firm located in the economic system of the territory.

With digital technology, teleworking is possible. It implies a redefinition of local and regional strategies: The goal is less filling preinstalled industrial estates as the attraction of jobs in the territory of reference, that is to say people coming to live and telework on this territory, their employers may be located in places far removed from that territory, creating a growing interweaving of the positions of centrality and situations peripherals. So, the travel time between home and workplace does not is much importance, this shift takes place can be achieved outside the peak hours. Benefit to the employee: In addition to the gain resulting from the removal of daily commuting, he can keep his home even if he changes jobs.

Advantage for the firm: In addition to gains in productivity and lower management costs, the company can expand its recruitment area and retain employees, even when changing their place of residence. This means to introduce a new model of territorial organization, “re-personalization” of space and grows the role of cyberentrepreneur to find a research field to develop its potential. (Carayannis Elias, 2013, pp. 514-517)

In social field, the action of cyberentrepreneur can stimulate the effects of connection between individuals by stimulating the need to develop social networks, but the action of this new form of firm can also worsen the isolation of people who are outside the ways of accessing these networks.

On the economic plan, the trend identified by experts on territorial dynamics (the fragmentation of settlements and erratic aspects that contain many strategies of location) the cyberentrepreneur can oppose another form of structuring of space, based on cross-linking the organization of production, itself made possible by the use of teleworking (distanciation of internalities, marginalization of physical moves) and subcontracting (outsourcing, globalized research skills).

On the political plan, the rise of clubbing behaviors may be overcome or circumvented, thanks to the effects of the economic work of cyberentrepreneur, with the wide use of practices of e-learning, strengthening specialized networks, etc. (Carayannis Elias, 2013, pp.15-16).

Conclusions

This article assumes the challenges of social economic sciences: of complexity and of entrepreneurial innovation. It is based on mobilizing (economic, social, cultural, institutional) entrepreneurs as the key factor in quickly eliminating the development gaps.

The entrepreneurship requires a managerial discipline to harness the entrepreneurial opportunity. There are more entrepreneurs operating today than at any previous time in history. This has been made possible by dramatic changes in the global economy.

The entrepreneurial spirit is universal, judging by the enormous growth of interest in entrepreneurship around the world in the past few years.

The entrepreneurial and managerial domains are not mutually exclusive but overlap to a certain extent. The former is more opportunity-driven, and the latter is more resource- and “conversation”.

A new entrepreneur has to mobilize a network that must be more dense and must include as many diversified resources as possible to favor the setup of the firm. New entrepreneurs can mobilize partnerships with customers and suppliers of the firm where they were employed before the setup of their own firm, or they can create totally new partnerships with new actors.

Entrepreneurship can obviously develop simultaneously in different fields – cognitive, social, and ecological. The entrepreneurship follows two main goals: on the one hand, to encourage the creation of start-up, especially in the more high-tech sector of the economy, but on the other hand, to encourage the creation of their own job by the entrepreneurs during the time of economic crisis. Whether entrepreneurs are early or late developers, globalization is revealing new entrepreneurial mindsets to think about the global and local strategies when small businesses go on international markets. Entrepreneurship is a kind of management. The Lean Startup movement is making entrepreneurship accessible to a whole new generation of founders who are hungry for new ideas about how to build successful companies.

Entrepreneurs are everywhere. The concept of entrepreneurship includes anyone who works of a startup: a human institution designed to create new products and services under conditions of extreme uncertainty. That means entrepreneurs are everywhere and the Lean Startup approach can work in any size company, even a very large enterprise, in any sector or industry. A comprehensive theory of entrepreneurship should address all the functions of an early-stage venture: vision and concept, product development, marketing and sales, scaling up, partnerships and distribution, and structure and organizational design. It has to provide a method for measuring progress in the context of extreme uncertainty. It can give entrepreneurs clear guidance on how to make the many trade-off decisions they face: whether and when to invest in process; formulating, planning, and creating infrastructure; when to go it alone and when to partner; when to respond to feedback and when to stick with vision; and how and when to invest in scaling the business. . Successful entrepreneurship requires a blend of analytical, creative, and practical aspects of intelligence, which, in combination, constitute successful intelligence.

Globalization can be considered as an opportunity for entrepreneurs, as it widens the perspectives for both supply and demand. On the supply side, entrepreneurial creativity is infused with a range of new ideas coming from other entrepreneurs across the world. Furthermore, it offers a worldwide platform for new partners and suppliers around the world,

giving entrepreneurs a wider scope for adding value to their offer. On the demand side, responding to various market needs from different countries and cultures also enhances creativity and can lead to creating new products and markets. Thus, globalization increases the scope for detecting and exploiting market opportunities from around the globe.

However, globalization can also be a threat for entrepreneurs. It shifts competition at a higher level. Local markets are open to global competitors who can easily invade these markets with competitive products at a lower cost of production. If such market entrance might offer new products at lower prices for the customer, it can also contribute to the destruction of local producers who can hardly compete despite distinctive competencies.

REFERENCES:

1. Abraham H.M., *The entrepreneur's solution. The modern millionaire's path to more profit, fans & freedom*, Morgan James Publishing, New York, 2015
2. Andersen AR. Cultivating the garden of Eden: environmental entrepreneuring. *J Org Change Manag.* 1998;11(2)
3. Bosma, N., Levie, J., Bygrave, D., Justo, R., Lepoutre, J., Terjesen, S. (2009). *Global Entrepreneurship Monitor 2009 - Executive Report*, Global Entrepreneurship Research Association.
4. Carayannis Elias *Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation, and Entrepreneurship*, New York 2013
5. Chrisman, J.J., Chua, J.H. & Sharma, P. *Current trends and future directions in family business management studies: Toward a theory of the family firm*. Coleman White Paper Series, 2003.
6. Hitt, M.A., Ireland, R.D., Camp, S.M., & Sexton, D.L. *Strategic entrepreneurship: Entrepreneurial strategies for wealth creation*. *Strategic Manag. Journal*(issue): 22(6), 2001
7. Hockerts K, Weustenhagen R. Greening goliaths versus emerging dauids: theorizing about the role of incumbents and New entrants in sustainable entrepreneurship. *J Bus Ventur*, 2010
8. Knight FH. Risk, uncertainty and profit. New York: AM Kelley; 1921.
9. Rogoianu C.D. (Coord.), *Regionalizare și Politici Regionale*, Rev.Lumen, Iași, 2014,
10. Rogoianu, C.D. *Teoria complexului regional de securitate. Complexul de securitate european*, Ed. Lumen, Iași, 2007
11. Schine, Gary L. (2003) *How to succeed as a lifestyle entrepreneur*, Dearborn Trade Publishing, Chicago, pp. 7-9.
12. Schumpeter J.A. *The theory of economic development*. London: Oxford University Press; 1911/1980.
13. Zahra, S.A., Kuratko, D.F., & Jennings, D.F. (1999). *Corporate entrepreneurship and wealth creation: Contemporary and emerging perspectives*. *Entrepreneurship Theory and Practice* 24(2): pp. 5-9.
14. Zhao, F., „Exploring the synergy between entrepreneurship and innovation”, *International Journal of Entrepreneurial Behaviour & Research*, Vol. 11, No. 1, 2005.

HOW THE LOCAL CULTURAL ISSUES ARE AFFECTING THE RETAIL INTERNATIONAL COMPANIES' COMPETITIVE ADVANTAGE?

Elena Doval, Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Braşov

Abstract: The competitive advantage is usually measured by the advantages and the strengths of an organization against other competitors given by superior resources and capabilities. But, on the international market, what is competitive advantage in a country may be a disadvantage in other country. Furthermore, the main causes of the lack of the competitive advantage capitalization may be due to different ways of competition, different needs of the consumers and beneficiaries or differences in culture. However, the national or regional cultural differences are representing a barrier that hardly may be removed at the global scale, being encouraged by social, cultural and demographic aspects of a geographical region. This paper analyses how some cultural issues are affecting the retail international organizations' competitive advantage by consumers' cultural values in Romania. The research is based on the web data gathering, own observations and dialogues with consumers and companies' local managers.

Key words: *competitive advantage, cultural issues, management, strategy, international retail companies*

1. Introduction

The retailing concept is usually associated by the consumers with shopping. Persons are going shopping for satisfying their needs - to buy food, consumables, long life goods or others products - or for pleasure - to spend the free time looking, searching, comparing and getting knowledge for future acquisitions. Firstly, the internationalization and globalization processes and secondly, the ITC technology's development, have contributed to the spreading of the retailing companies worldwide. As a consequence, the competition is growing up and the retail companies need to consolidate their competitive advantage, based on their resources and capabilities and considering the specificity of the host country's market, because on the international market, what is competitive advantage in a country may be a disadvantage in other country. Therefore, the consumer's perception of choosing the retailer depends in a great amount of the national or geographical cultural characteristics and the general social, economical and political context.

In this respect, the cultural differences between the company's country of origin and the host country may produce barriers that hardly may be removed at the global scale, being encouraged by social aspects, organizational cultural and contextual aspects of a geographical region.

The present work's aim is focused on a brief analyse of different opinions about the role of culture in building and sustaining the international companies competitive advantages. It also, is presenting the outcomes of the analysis of some of the cultural issues that are influencing the international retailers' competitive advantages in Romania, as a case study.

The research is based on the web data gathering, own observations and private dialogues with consumers and companies' local managers, using logical methods, such as induction, deduction and analysis.

2. Literature background

The importance of culture in organizations' strategy

The culture is defined as being "the sum total of learned beliefs, values and customs that serve to direct the customer behaviour of members of a particular society" (Schiffman and Kanuk, 1994, p.409). Also, the culture is defined as "the sum of the values, rituals, symbols, beliefs, and thought process that are learned, shared by a group of people, and transmitted to generations to generations" (Abdin, 2008, p 6). In other words, the "cultural values provide preferences or priorities for one's behaviour over another" (Ghemawat, & Reiche, 2011, p. 2).

In order to get long term success, the companies' management need to consider the culture as being "completely within the capability of the business to control and shape, yet often is ignored, with leaders instead focusing on short-term activities like cost-cutting and inadvertently choosing to create an environment where long-term strategic success is less likely" (Culey, 2012). Nevertheless, "the organizations that create a culture defined by meaningful work, deep employee engagement, job and organizational fit, and strong leadership are outperforming their peers and will likely beat their competition in attracting top talent" and thus, "an organization's culture can become a key competitive advantage—or its Achilles' heel" (Brown et al, 2015). It is stressed that "the only thing that competitors can't duplicate is culture. In sustainable, championship cultures, behaviours (the way we do things here) are inextricably linked to relationships, informed by attitudes, built on a rock-solid base of values, and completely appropriate for the environment in which the organization chooses to operate. It's the context that makes it so hard to duplicate a championship culture. Because every organization's environment is different, matching someone else's behaviours, relationships, attitudes, and values will not produce the same culture" (Bradt, 2012).

Plenty of studies have been done and published based on Hofstede's four dimensions of the world's culture differences (Hofstede, 1984), i.e. the power distance, the uncertainty avoidance, the masculinity and individuality, analyzing them in different circumstances (Kundu, 2001; Aggarwal, 2009; He & Liu, 2010; Tian, & Borges, 2011; Ghemawat & Reiche, 2011, Albu, 2013).

Ghemawat, P. & Reiche, S. (2011, p.8) have underlines the main implications for foreign business in a host country:

- Participative management can improve profitability in low power distance cultures but worsen it in high power distance cultures
- Quick fixes can improve profitability in more short-term oriented cultures but worsen it in more long-term oriented cultures
- Merit-based pay and promotion policies can improve profitability in more masculine cultures and reduce it in more feminine cultures
- Emphasizing individual contributions can improve profitability in more individualistic cultures and worsen it in more collectivistic cultures.

Panda (2010) has underlined that “each individual has his/her own identity, perception, values, attitudes, work-style, personality, beliefs and set of norms which are different from others” and the “adaptability, flexibility and pro/reaction to environmental, social and more specifically to customers choice can be effectively managed by designing and implementing suitable HR strategies based on cross-cultural dimensions”, because the “capable employees who create conditions for differentiation from competitors become a key resource for organizations” (Hana, 2013).

International companies and culture

Hill (2004, p.7) highlighted that globalization has several facets, including the globalization of markets and globalization of production in the international business. But, Guillén (2006, p.2) stressed that “the globalization of markets refers to the merging of historically distinct and separate national markets into one huge global market. On the other hand, the globalization of production refers to the sourcing of goods and services from locations around the globe to take advantage of national differences in cost and quality factors of production (such as labour, energy, raw materials, land, and capital). Managing a multinational enterprise requires a different set of conceptual tools than in the case of purely domestic firms”.

It is said that the process of globalization ‘leads to the increasing integration of the production of goods, services, ideas, culture, communication, and environmental pollution on a world-wide scale, imparting locality of populations and labour’ (Yücel & Dagdelen, 2010, p.62). Tian & Borges (2011, p. 110) consider that “if globalization is an inevitable process, then cross-culturalization will also be inevitable”. But, “an important component of management strategy refers to specific intercultural communication in the global environment that may be affected by a number of barriers such as the following (Albu, 2013, p. 255):

- Misunderstanding the language of communication, leading to inability correct interpretation of the message;
- Culture shock, or the inability to understand or to accept people with values, norms and different lifestyles;
- Ethnocentrism, belief in the absolute superiority of their culture;
- No opening date for the adoption of a rigid and formal attitude that impedes the free exchange of views”.

Tian & Borges (2011) emphasised that in marketing communication conducted cross-culturally often arise when participants from one culture are unable to understand culturally determined differences in communication practices, traditions, and thought-processing in another cultural context” It is no doubt that “the ability of marketers and consumers to communicate cross-culturally is critical for success. The marketing communication is a two-way interactive communication. The marketers deliver information to the market they gather, collecting, interpreting, and putting this information to use. Failure to do so may lead to a loss of business” (Tian & Borges, 2011, p.111).

He & Liu (2010, p.18), analyzing the culture specificity in China and Sweden, consider that “the barriers of cross cultural communication in multinational firms come from the aspects blow: lack of mutual understanding; differences in emotional distance toward

headquarter -subordinate relationship; different expectations on managers; different abilities on dealing with accidents; language difference and geography distance and different purpose on working". Anyway, "growing international activity involves new requirements for those participating in cross-cultural activities. They have to deal with issues such as the interpretation of the actions and attitudes of individuals or organizations that operate in a context different from that to which they were accustomed" (Albu, 2013, p. 254). But, the "multinational enterprise strategy management design needs to accommodate the cultural variances that exist around the world to provide a more homogenous solution and response. This in turn will benefit corporations and lead to the goals of creating culture synergy, building corporate culture, and transferring management between cultures" (Ying-Chang et al, 2011, p.75).

Competitive advantage and culture

Marr (2013) is provided the idea that "the competitive advantage is often confused with pricing, cost, and return on investment, margins, innovation, sustainability, brand and reputation. In other words, businesses tend to call anything they consider good to be a competitive advantage. There are 6 sources of competitive advantage: people, organizational culture and structure, processes and practices, products and intellectual property, capital and natural resources and technology". But, "the international business offers the possibility of exploiting three sources of the competitive advantage, unavailable for the national companies: global efficiencies, the multinational flexibility and worldwide learning process" (Lovas & Ghoshal, 2000, pp. 875-896, cited in Diaconu, 2012, p.142). "The competitive signals, if they are transmitted, are hardly detected when firms have to confront with different kinds of consumption models from various markets" (Leechor et al., 1983). "Adopting the global strategy, the firm approaches the world as a single market, the main scope being the development of standardized goods and services that answer the needs of the worldwide consumers" (Diaconu, 2012, p. 144). Instead, Ghoshal (1987, pp. 425-440) identified "three strategic objectives into any global strategy (efficiency in current operations, risk management and learning and innovation) and also three main aspects of the competitive advantages (scale economy, equilibrium in flexibility and costs reduction), involved by the global strategy".

It is considered that "the main issues that are supporting the competitive advantage are the attitude and the relationship with the customers" (Bradt, 2012). The author is underlining that the attitude referring to the cultural issues (innovation, discipline, perseverance or flexibility) are important in the company's success and avoid failure (such as IBM or Hewlett-Packard) and is depending on the type of activity (design, produce, deliver or support) and the posture of the strategy a company is applying (proactive, reactive or combination between proactive and reactive). Anyway, the cultural components are important in the competitive advantage and performance sustaining (Dell'era, 2010; Madu, 2011).

3. Analysis, outcomes and comments

The stages of the Romanian consumers' preferences

Many scholars are stressing that the main barriers to enter a foreign market are the cultural issues like language, religion and behaviour, usually referring to the emerging markets. If we think about the multinational companies that have entered the Romanian market, we may see that most of them have adopted a transnational strategy, trying to benefit not only from the global efficiencies but also from the local advantages (Diaconu, 2012, p.149).

In Romania, the cultural barriers encountered changing in time specific cultural components.

Before 1990, when Romania has had a state monopoly market, the consumers had not many opportunities of choosing the goods and commodities, excepting the domestic offers. Therefore, its borders opening after 1990, when the process of transition towards the market economy has been officially declared, has contributed to the influx of foreign goods on the Romanian market and nevertheless, to the people's curiosity' satisfaction of comparing the foreign goods with the domestic ones.

The first supermarkets entered in Romania in 1995-1996 (Mega Image and Metro), followed by Billa in 1999. The food goods very attractive packed and a variety of non-food products have raised the consumers' curiosity for buying them. Then, other over 2000 stores belonging to the parent companies located in Germany, France, Belgium, Holland, Austria, Hungary and other countries have been opened in new hypermarkets, cash & carry, discount supermarkets, convenience stores, fashion stores, consumer electronics stores and furniture and "do it yourself" warehouse. "When a firm wants to invest in a foreign market as a wholly owned subsidiary, the firm will prefer a new establishment of business instead of acquiring an existing local firm to gain full controls of its business and minimize any uncertainty from the acquired local firm (Lee et al, p.5).

In the last 25 year the consumers' behaviour has changed considerably. It could be considered four stages in the development of people's preferences, as in the figure 1.

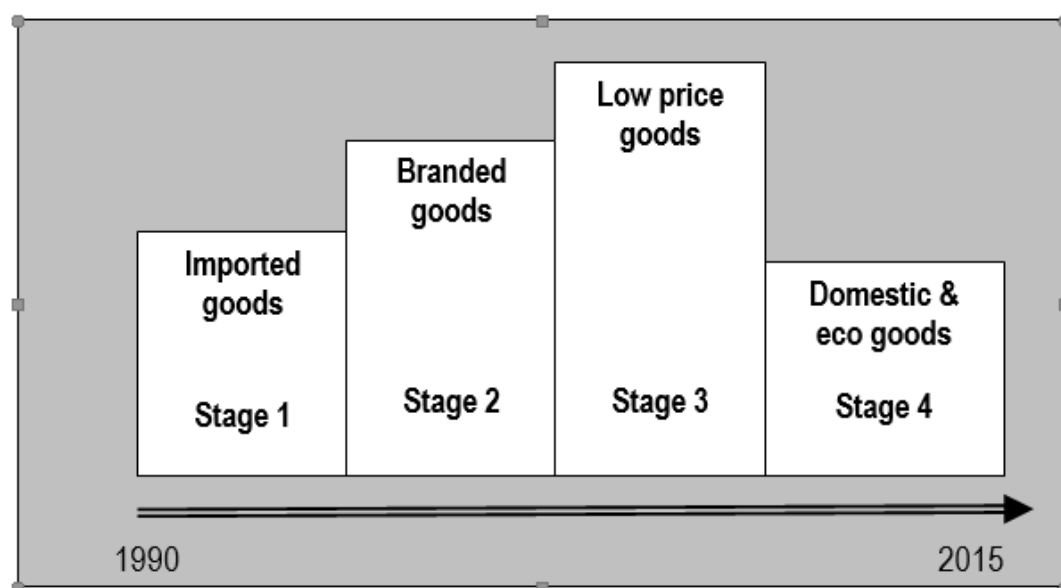

Figure 1 Consumers' preferences

- **The first stage** is characterized by the increasing consumers' preferences for imported goods. Everything has been imported seemed to have better quality than the domestic ones, or even waked up the curiosity to be tasted and compared.
- In **the second stage**, due in part of the aggressive advertising, and on the other part of the learning and differentiating goods by their brands, consumers have split their preferences according to the brand names.
- In **the third stage**, the consumers started to look for low prices. This behaviour is probably related to the decreasing in their wages and revenues when the world financial crises have been extended Romania.
- **The fourth stage** of the last years is characterized by the consumers' orientation towards domestic goods, especially for food. The sustainable development knowledge acquired in the last years determined the preference for eco-food (avoiding pesticides and other chemicals), even the prices are higher, because the green purchasing is considered as being the contribution to the eco-efficiency (Negulescu, 2014). The preference for the soft goods or consumables (such as cosmetics, house hold utensils, fabrics, cloths, washing powders and others) depends on the individual's budget, so that according to the wellbeing level, generally the cheaper goods are bought. The preference for long term non-food goods is still towards the brand names because they are reflecting better quality and reliability, higher technology and better service after sales.

•

The characteristics of the Romanian cultural issues

The main characteristics of the Romanian organizational culture spread out among individuals that the foreign companies found when entered the market could be analysed from two points of view: the Hofstede's framework of the culture (1984) and the main three dimensions of the culture.

1. Aspects according to the Hofstede's framework for assessing culture:

- Middle towards low power distance given by the expected democratic relationship, but the lack of constant communication;
- A low uncertainty avoidance, characterized by the multi-tasks orientation and the focus for creativity and innovation;
- Confused defined individual responsibility, but acting more according with the individualism than to the collectivism;
- A balanced masculinity-femininity characteristic, given by: the money gaining scope, a sort of individual competition, differences in man and women jobs opportunities but the desire for equality; besides it could be observed a confused defined perception for the quality of work and performance, overstaffing and the feeling of self-sufficiency and some degree of attraction for conflict.

2. The dimensions regarding the main elements of the culture: believes, values and customs

- **Believes** (easy to be changed): The Romanian beliefs are related to the knowledge acquired by education in the families, schools and organizations. The basic tendency is characterized by: the facile learning of the foreign languages, the inclination towards innovation and the latest tech things, and the openness for assimilating new habits.

Therefore, the tendency for buying, for example, the best authors' books or new products advertised on TV or Web sites are increasing.

- **Values** (hardly to be changed): The Romanian values in terms of behaviour are related to the local mentality and the conventional Christian religion norms, such as: fasting, especially before Christmas and Easter; special meals and presents on the feast days (religion, birthday, marriage, child birth and so on). It is also related to the principle of buying „rarely but the best possible quality and reliability” long life goods and the contrary, the cheapest consumables.
- **Customs** (mostly difficult to be changed): the tradition of choosing some food goods or consumables is strongly related to the habits, tastes, and the ways of processing and the sources/locations of the production. That's why, for example, the taste of specific aromatic plants or the provenience of different sorts of cheese are so important that they could not be replaced.

The positive evolution of the transition process towards the market economy, the privatization, the liberalization of the prices and tariffs, the new fiscal regulations and the Romania's acceptance in the European Union in 2007 are the main factors that contributed to continuing changing in the Romanian cultural beliefs and habits.

The retail international companies' competitive advantages building

The Romanian cultural proximity to the Western values represents a great advantage for international retail companies (IRC) having the country of origin in Europe or America, while some barriers are encountered by companies located in Asian developed or emerging countries, due to the cultural differences.

The specific Romanian cultural issues briefly presented above could substantiate the international retailers' strategies of building and sustaining the competitive advantages on the Romanian host market.

Generally, the successful strategies should be differentiated in the process of competitive advantages setting based on the specific elements of culture (figure 2).

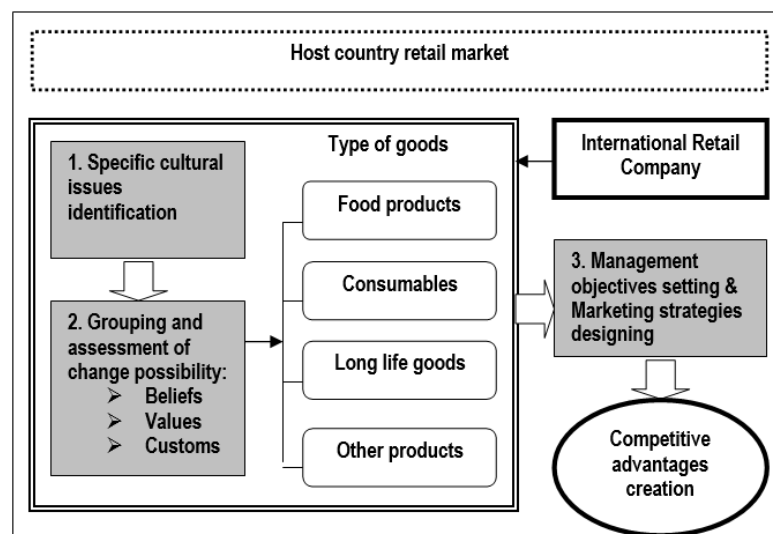

Figure 2 The process of IRC competitive advantages creation based on specific cultural issues

The process implies 3 main steps that are leading to the competitive advantages creation, maintenance or development, based on the differentiation and/or cost reduction and considering all specific cultural issues:

- Step 1: the identification of the specific cultural issues that influences the IRC management objectives and strategies;
- Step 2: the grouping and assessment of the changing possibility of the cultural elements (beliefs, values and customs) according to the type of products/goods;
- Step 3: the management objectives setting and strategies designing according to the specific cultural issues.

The analysis briefly presented above is supporting the following twelve directions of action for successful strategies design:

1. Keep pace with the conventional traditions regarding fasting and special meals on different feast days when offering food products.
2. Offer real discounts for consumables.
3. Offer the best ratio between quality and reliability against prices for the long life goods, as well as longer term guarantee period.
4. Keep encouraging the staff to be nice with the buyers.
5. Induce confidence and trust in the customers' minds by introducing the fidelity cards with discounts and maintenance facilities.
6. Develop the friendship with the buyers by offering presents with different special occasions.
7. Be aware at the time of the day and the days the consumers are free for shopping to ensure the goods diversity and enough staff providing.
8. Offer gradually and carefully samples of other world cultures, as well as their stories.
9. Communicate with the consumers and be aware of advertising methods, messages, symbols and images: use very short TV advertising spots, based on images and very few words; avoid discourses and singing words and better use the booklets and Web messages with goods/products images and prices to help buyers to compare and decide.
10. Avoid too much or aggressive advertising because people will act contrary, considering the goods as being not attractive.
11. Be flexible and fair in responding anytime to the consumers' desires, avoiding any disappointment (such as advertising a specific product which is not present in the store) or conflict (for example, based on the difference between the advertised or offered product and the buyer's expectation).
12. Purchase most of the goods, especially food products, from the domestic suppliers to contribute to the host country value added and satisfying the local consumers.

These directions of action represent an advice to be considered when an international retail company enter or develop competitive advantages.

4. Conclusions

Cultural issues are sustaining or putting barriers to the competitive advantages creation or development. The role of the cultural issues in the international companies is underlined by many authors and the literature is sustaining this statement.

The evolution of the Romanian consumers' preferences has evoked new cultural elements and in the same time other elements are strongly persistent and probably would never change, so that the consequences could be seen in the consumers' behaviour.

The Romanian preferences have changed during the last 25 years, considering four stages of development: (1) based on imported goods, (2) based on brands, (3) based on lower prices and (4) the last stage, which is in progress, based on national and ecological products.

The special characteristics of the Romanian culture could occur to ten advices for the foreign international retail companies that are to support their strategies to gain or sustain their competitive advantages.

The proposed directions of action could be used as a support for the competitive advantages strategy's design of any international retailer for any host country, if appropriate.

REFERENCES:

- Abdin, J. (2008) *Impact of culture on international marketing*, 9/14/2008, Electronic copy available at: <http://ssrn.com/abstract=1267863>, p.6.
- Albu, M. (2013) Considerations Regarding Cultural Values in Multinational Companies, *Journal of Knowledge Management, Economics and Information Technology*, Special issue, December 2013, p. 252-266.
- Bradt, G. (2012) Corporate Culture: The Only Truly Sustainable Competitive Advantage, *Forbes*, 8 Feb. 2012 [online] <http://www.forbes.com/sites/georgebradt/2012/02/08/corporate-culture-the-only-truly-sustainable-competitive-advantage/>.
- Brown, D., Cheng, S., Melian, V., Parker, K. & Solow, M. (2015), *Culture and engagement*, Deloitte University Press, 27 February 2015 [online] <http://dupress.com/articles/employee-engagement-culture-human-capital-trends-2015/>.
- Culey, S. (2012) *Leadership and Culture: Part 1 – The Case for Culture*, *The European Business Review*, 20 May 2012 [online] <http://www.europeanbusinessreview.com/?p=2817>.
- Dell'era, C. (2010) Art for Business: Creating Competitive Advantage through Cultural Projects, *Industry & Innovation*, Volume 17, Issue 1, 2010, *Special Issue: Creative Jobs, Industries and Places*, p.71-89.
- Diaconu, L. (2012) *Business strategies of the multinational corporations*, CES Working Paper, IV (2) 2012, p.141-151.
- Ghemawat, P. & Reiche, S. (2011) National Cultural Differences and Multinational Business, *Globalization Note Series*, [online], p.2.
- Guillén, M. F. (2006) *Understanding and Managing the Multinational Firm*, The Wharton School of the University of Pennsylvania, [online] p.1-20.
- Ghemawat, P. & Reiche, S. (2011) National Cultural Differences and Multinational Business, *Globalization Note Series*, [online] p.1-18.

- Ghoshal, S. (1987) Global Strategy: An Organizing Framework, *Strategic Management Journal*, vol. 8, p. 425-440.
- Hana, U. (2013) Competitive Advantage Achievement through Innovation and Knowledge, *Journal of Competitiveness*, Vol. 5, Issue 1, pp. 82-96, March 2013.
- He, R. & Liu, J. (2010) *Barriers of Cross Cultural Communication in Multinational Firms. A Case Study of Swedish Company and its Subsidiary in China*, Halmstad School of Business and Engineering, [online] p.1-32.
- Hill, C.W.L. (2004), *Global Business Today*, 3th edition, New York: Mc Grow Hill/Irwin.
- Hofstede, G. (1984) *Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values* (2nd ed.), Beverly Hills CA, SAGE Publications.
- Kundu, S., C. (2001) Managing cross-cultural diversity a challenge for present and future organizations, *Delhi Business Review*, Vol. 2, No. 2, July - December 2001.
- Leechor, C., Kohli, H., Hur, S. (1983) *Structural Changes in World Industry: A Quantitative Analysis of Recent Developments*, World Bank, Washington DC.
- Lee, K-A., Bang, H-Y., Ha, J.W., Lee, J. Y., Kim, Y.H.Y. (2011) An analysis of cultural impact on international business performance via foreign market entry mode: case of South Korean MNCs, *Journal of Management and Marketing Research*, [online], p. 1-8.
- Lovas, B., Ghoshal, S. (2000) Strategy as Guided Evolution, *Strategic Management Journal*, vol. 21, no. 9, pp. 875-896.
- Madu, B.C. (2011) Organization culture as driver of competitive advantage, *Journal of Academic & Business Ethics*, October 2011, Vol. 5, p1.
- Marr, A. (2013) 6 Sources of Competitive Advantage, *Simplifiable*, April 29, 2013 [online], <http://business.simplifiable.com/business/new/6-sources-of-competitive-advantage>.
- Negulescu, O. (2014) Eco-efficiency management in the context of globalization and green investments, in Boldea, I. (editor) *Globalization and Intercultural dialog. Multidisciplinary Perspective*, Ed. Arhipelag XXI Press, Tg. Mureș, vol. 8, p. 524-530.
- Panda, S. (2010) Managing cultural diversity - strategies for organizational success, *Journal of Contemporary Research in Management*, October - December, 2010, p. 9-17.
- Schiffman, L.G. and Kanuk, L.L. (1994) *Consumer Behavior*, (5th edn), Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice Hall, Inc., p. 409.
- Tian, K., Borges, L. (2011) Cross-Cultural Issues in Marketing Communications: An Anthropological Perspective of International Business, *International Journal of China Marketing*, vol 2 (1) 2011, p.110-211.
- Ying-Chang, C., Wen Cheng, W., Ying Chien, C. (2011) Infiltration of the Multicultural Awareness: Multinational Enterprise Strategy Management, *International Journal of Business and Management*, Vol. 6, No. 2, February 2011, Published by Canadian Center of Science and Education, www.ccsenet.org/ijbm, [online], p. 72-76.
- Yücel, R. & Dagdelen, O. (2010) Globalization of markets, marketing ethics and social responsibility, *Globalization- today, tomorrow*, Intech, Sciyo [online] www.intechopen.com, p.61-76.

A POLITIQUE LÉGISLATIVE

Lucreția Dogaru, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract: The legislative policy refers to the objectives and techniques of the legislature, as well as to the conceptual instruments needed in order to accomplish these, aiming the real legal order of society. It is therefore obvious for the legislative policy to be included in the general socio-economic and cultural policy of the legislature, fixed in its politic program. These being said, we cannot believe that the legal can be constituted and can take place independently of the politics and that compliance to the legal law does not also imply compliance to a certain political horizon.

Legislative policies are carried out by the legislature and the activity itself implies the engagement in a complexity of procedures and operations that together form the legislative technique that aims at the elaboration of the legislative projects, the analysis of these acts and their adoption by the entrusted bodies.

Keywords: *legal provision, legislator, legislative policy, legislating principles, legislative technique, legal system.*

La norme juridique fixée dans l'acte juridique normatif est une création intellectuelle, qui a un auteur nommé législateur.¹ La norme juridique s'exprime par le langage des actes normatifs, les idées philosophiques d'un poète s'expriment par un langage poétique, les idées d'un musicien sont fixées en langage musical, les idées d'un chercheur par un langage scientifique. Tous ces auteurs ont eu l'intention et ont voulu inscrire dans leurs oeuvres certaines significations, les fixer, les exprimer - à l'aide des systèmes de signes graphiques nommés langages écrits selon certains critères de réalisation, en respectant les règles grammaticales spécifiques aux langages, règles techniques etc.

Les significations du législateur ont un caractère tout à fait spécial: elles sont normatives, réglementent des types de conduite dans la société, dans le but d'imposer un certain ordre juridique. Surprendre la signification réelle, celle envisagée ou voulue par l'auteur - voilà un effort intellectuel de grande importance pour le lecteur de toute oeuvre écrite.

Le but du droit positif roumain est le but de tous les systèmes de droit positif, depuis que ceux-ci existent- d'assurer impérativement l'équilibre social et la paix sociale. La manière dont chaque législateur entend imposer ce fait tient de ses objectifs, réalisés par sa politique législative.¹

Le législateur est une entité concrète, appelée gouvernant et les gouvernants sont déterminés par leurs intérêts particuliers et ensuite par les intérêts généraux de la société.

¹**G. Ripert**, dans *Les Forces Créatrices du Droit*, Librairie de Droit et Jurisprudence, Paris, 1955, a dit que a p. 96, que « *La création de la loi est un oeuvre humaine pleine d'imperfections* ».

¹**L. Dogaru**, *Teoria Generală a Dreptului*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006, p. 275 et suivants; **Gh. Mihai, L. Dogaru**, *L'Inévitable Droit*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006, p.50-54 ;voir, aussi, **Gh. Bobos, Gh. Buzdugan, V. Rebreanu**, *Teoria Generală a Statului și Dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj- Napoca, 2012.

La politique législative comprend la totalité des objectifs et des techniques d'un législateur, de même que les instruments conceptuels de les réaliser, en visant l'ordre concret juridique de la société réelle. Il tient de la cohérence que la politique législative soit incluse dans la politique générale socio-économique et culturelle du législateur, fixée dans son programme politique. C'est vrai que le juridique ne se constitue pas et ne se déroule pas indépendamment de la politique et l'obéissance à un certain horizon politique. Par exemple, la législation dans la Roumanie de la dixième décennie du XX-ème siècle a représenté la matérialisation d'une politique législative avec un but précis : la démocratisation de la vie sociale roumaine sur le fond de la constitution d'une économie libérale de marché, de manière qu'on rende possible l'intégration de l'État roumain dans la future Communauté continentale européenne. Successivement, dans cette dixième décennie se sont succédés quatre organes législateurs, avec deux majorités opposées et six gouvernements et, ont été adoptés une Constitution et presque deux milles actes normatifs. On a suivi comme but l'instauration de l'État de droit, un marché économique libéral et l'adaptation de l'ordre politique-juridique roumain à celui communautaire européen. Les législateurs roumains n'ont pas modifié ce triple but mais les modalités de moment, appelées objectifs. La législation exprime tant les objectifs que le but.

La politique législative est réalisée par législation. L'activité de législation suppose l'engagement d'un complexe de procédés et opérations qui forment ensemble la technique législative. La technique législative vise l'élaboration des projets d'actes normatifs, l'analyse de ces actes et leur adoption par les organes habilités à le faire. Par rapport à la vie sociale sur laquelle ils sont basés et pour laquelle ils travaillent, les actes normatifs représentent des solutions par lesquelles les faits sont orientés de droit et le droit est adéquat à des faits.

Vus comme résultats de certaines techniques de création, les actes normatifs peuvent être considérés une œuvre d'art et l'élaboration du droit- un art. Vus comme résultats de la connaissance de ce qui se passe dans la vie sociale, de laquelle ils doivent éliminer les facteurs de déséquilibre et imposer les facteurs d'équilibre, les actes normatifs peuvent être considérés comme œuvres empiriques ou scientifiques et l'élaboration du droit positif comme une science.

La législation a lieu sous le signe de certains principes méthodologiques de législation,¹ qui sont :

- a). La documentation consciente, sciemment, dans l'élaboration des actes normatifs, dans le sens que celui qui élabore sait très bien ce qu'il élabore, il sait quelle est l'importance pratique de son élaboration et pour le savoir, il doit faire une observation empirique ou systématique des situations multiples et multiformes de vie, il évalue les observations et décide ce qui est nécessaire et utile de réaliser. Donc, les faits attirent toujours l'attention du législateur ; c'est à lui de les saisir, d'en faire une sélection, de les apprécier selon des critères d'intérêt général, d'équilibre et de paix dans la société.
- b). La tendance vers l'adéquation de la stabilité de la loi avec sa mobilité. J.J. Rousseau disait que le peuple arrive à mépriser les lois qui changent chaque jour ; nous y ajouterons le fait

¹Dans la Loi no. 24/2000, republiée, sur les normes de la technique législatifs ; Voir **Gh. Mihai, L. Dogaru, *Leçons sur la Théorie du Droit***, Ed. IRL, Lausanne, Suisse, 2007, p. 191 et suivants ; **N. Popa, *Teoria Generală a Dreptului***, éd. 3, Ed. C.H. Beck, Bucarest, 2008, p. 172-175 .

que les lois sont faites tenant compte du fait qu'un jour est une autre chose par rapport à l'autre jour, elles ne peuvent durer qu'un jour et si les lois sont faites tenant compte de ce qui est commun à tous les jours, elles durent autant que les jours. Si l'homme vivait un seul jour, les lois pour ce jour seraient adéquates pour ce jour-là ; il est désirable que les lois durent non pas seulement autant que la vie d'un homme, une génération, mais autant que la société existe. Mais cela arrive en contradiction avec les changements sociaux qui, parfois peuvent arriver dans le même jour.

La raison de la loi est d'être l'ordre de droit même dans lequel garantir la sécurité de la personne et du système politico-économique existant. Sous cet aspect on dit que la loi est conservatoire. Mais, en même temps la loi doit être adéquate à la dynamique des relations sociales car autrement elle serait pleine de lacunes ; la solution de la résolution de cette apparente contradiction est une *loi souple*. Les lois peuvent rester indéfiniment en vigueur, à condition qu'une pratique judiciaire sérieuse relève leur souplesse et les sciences juridiques préparent le chemin vers de nouvelles étapes de développement.

c). L'accessibilité de la loi. Le principe que personne ne peut invoquer l'excuse de ne pas connaître la loi, une fois qu'elle a été faite connue (*nemo censetur ignorare legem*), a été admis après la présentation dans le forum romain de la Loi des 12 tables, au IVème siècle av. J. C. Etant donné que ses destinataires sont des personnes avec des niveaux culturels différents, la loi doit être fixée dans un langage si simple, si précis, si concis, si rigoureux que possible, de manière que son message soit compris par tout le monde. La valeur du langage clair et précis a été soulignée par le jurisconsult Gaius qui argumentait qu'une faute terminologique peut mener à la perte de la cause (*qui minimum erasset litem perderet*). Le langage juridique est formé de termes usuels (crédit, manque, argent etc.), de termes spécifiques à d'autres domaines d'activité (honnêteté, substance, planification, etc.) et de termes proprement juridiques (contrat, patrimoine, infraction, tutelle, curatelle etc.). Certains termes usuels reçoivent un contenu propre au juridique par leur redéfinition faite par le législateur en ce sens. Parfois, le texte même de la loi a des imprécisions, avec des résultats imprévisibles dans son application ; ainsi, l'acception du terme servitude dans les rapports de voisinage, l'acception du terme d'acte juridique, l'acception du terme bonnes mœurs etc. Dans de tels cas interviennent la jurisprudence et la théorie juridique. Ainsi, la jurisprudence a clarifié le sens du terme acte d'administration dans le domaine des biens provenant de la dot, du terme de cause en matière de libéralités, du terme faute administrative etc.

La réalisation du principe d'accessibilité est conditionnée par : le choix de la forme extérieure de la réglementation car en fonction d'elle on indique la position dans le système des actes normatifs. Ce choix dépend de la matière de la réglementation, de la nature des relations à régler, des valeurs défendues ; le choix de la modalité de réglementation concerne l'option du législateur pour un certain mode d'imposer la conduite précise ; l'utilisation des procédés d'établir les notions, dans un langage adéquat, par un instrument logique adéquat à la construction normative;

d) L'intégration de la loi dans le système des actes normatifs¹. Cela parce que les normes juridiques fixées dans des actes normatifs forment un entier. Un nouvel acte normatif ne

¹ L. Dogaru, Gh. Mihai, *Norma Juridică și interpretarea ei*, Ed. Universul Juridic, Bucarest, 2015, p. 129;

s'ajoute pas au système déjà existant mais il le complète, tant dans sa structure hiérarchique mais aussi dans sa structure horizontale.

L'élaboration des actes normatifs suit une série d'étapes. L'initiation législative représente le droit de saisir le Parlement avec un projet de loi, le Parlement ayant l'obligation de déclencher le mécanisme de la procédure législative. Le siège de la réglementation de l'initiative législative est la Constitution roumaine pour les lois organiques et ordinaires et pour les lois constitutionnelles. Le Parlement doit soumettre le projet ou la proposition du débat dans des commissions et dans les Chambres. Le débat a lieu en présentant les arguments et en discutant chaque article. Conformément à la Constitution, les lois organiques et les décisions concernant le Règlement des Chambres sont adoptées avec le vote de la majorité des membres de chaque Chambre. Les lois ordinaires et les décisions sont adoptées avec le vote de la majorité des membres présents dans chaque Chambre. Les propositions de lois adoptées par une des Chambres sont envoyées à l'autre chambre. Si cette dernière ne les rejette pas, elles sont envoyées pour un nouveau débat à la Chambre qui les a adoptées. Un nouveau rejet est définitif. Si la loi est votée par le Parlement, la promulgation incombe au Président de la République, comme un acte à double conséquence : on reconnaît que celui-ci est le contenu authentique du texte normatif adopté et on dispose sa publication dans une publication officielle. La promulgation a lieu dans 20 jours au maximum après la date où le Président reçoit la loi. Conformément à la Constitution roumaine « la loi est publiée dans le Journal Officiel de la Roumanie et entre en vigueur après 3 jours de la date de la publication ou à une date ultérieure prévue dans son texte ».

La systématisation des actes normatifs est une opération juridique nécessaire et important. La nécessité de la systématisation naît des impératifs de perfectionnement du droit en vigueur, de sa connaissance plus facile, de son interprétation plus claire et de l'efficacité de son application. Les formes de systématisation des actes normatifs, qui sont établis par la loi et par la doctrine juridique, sont : L'incorporation qui consiste dans le groupement des actes normatifs en fonction des critères extérieurs, chronologiquement et alphabétiquement et la codification qui représente l'inclusion systématique et synthétique dans un acte normatif comme ensemble cohérent, homogène et harmonieux, ayant la force juridique de la loi de toutes les normes juridiques appartenant à la même branche de droit

En Europe a été constituée la Communauté des États européens, dont les États membres doivent adapter leur droit interne au droit communautaire. L'intérêt étatique particulier est subordonné à l'intérêt communautaire, les droits et les obligations des sujets de droit sont les mêmes à l'échelle de toute la communauté. Une norme juridique communautaire a statut de droit positif dans l'ordre interne des États membres, avec applicabilité immédiate, elle a la capacité de créer des droits subjectifs et des obligations pour tous les sujets de droit du territoire de la communauté, avec applicabilité immédiate, a priorité devant toute norme nationale. Si un État membre n'a pas accompli une obligation engendrée par le Traité par lequel il a adhéré à la communauté, cet État sera sommé de prendre les mesures nécessaires pour se conformer aux décisions de la Cour de Justice de la Haie dans ce problème.

En conclusion, la politique législative est réalisée par législation et tout l'activité de législation suppose l'engagement d'un complexe de procédés, des opérations qui forment ensemble la technique législative qui vise l'élaboration d'actes normatifs, l'analyse de ces actes et leur adoption par les organes compétents. L'élaboration du droit positif, la technique législative, est une science et aussi un art, qui a lieu sous le signe de certains principes méthodologiques de législation.

BIBLIOGRAPHIE:

- Gh. Bobos, Gh. Buzdugan, V. Rebreanu, *Teoria Generală a Statului și Dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj- Napoca, 2012;**
Gh. Mihai, L. Dogaru, *Lecons sur la Théorie du Droit*, Ed. IRL, Lausanne, Suisse, 2007;
Gh. Mihai, L. Dogaru, *L' Inévitable Droit*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006 ;
Gh. Mihai, *Teoria Dreptului*, édition 2, Ed. All Beck, Bucarest, 2004 ;
G. Ripert, *Les Forces Créatrices du Droit*, Libraire de Droit et Jurisprudence, Paris, 1955;
L Dogaru, *Teoria Generală a Dreptului*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006;
L.Dogaru, Gh. Mihai, *Norma Juridică și interpretarea ei*, Ed. Universul Juridic, Bucarest, 2015;
N. Popa, *Teoria Generală a Dreptului*, édition 3, Ed. C.H. Beck, Bucarest, 2008;
N. Popa et collectif, *Teoria Generala a Dreptului*, Ed. All Beck, Bucarest, 4e édition, 2014;

THE SUSPENSION OF THE PENAL PROCESS IN THE PRESENT PENAL PROCEDURE CODE

Anca Lelia Lorincz, Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" Police Academy, Bucharest

Abstract: The current Code of Criminal Procedure brings a few changes both in terms of suspension criminal prosecution, as well as in respect of suspension judgment. Apart from the aspects of fund which have some differences from previous regulations (in the Criminal Procedure Code from 1968), for instance, by the provision of new cases of suspension, it should be put in question some formal aspects, meaning the emergence of inaccuracies, which must be removed from the perspective of new and imminent legislative changes.

Keywords: *criminal trial; suspension of prosecution; suspension of judgment; legislative changes; the current Code of Criminal Procedure.*

Actualul Cod de procedură penală¹ aduce câteva modificări atât în privința suspendării urmăririi penale, cât și în privința suspendării judecării. Dincolo de aspectele de fond care prezintă unele diferențe față de reglementarea anterioară (din Codul de procedură penală de la 1968), de pildă, prin prevederea unor noi cazuri de suspendare, se impune punerea în discuție și a unor aspecte formale, în sensul apariției unor inadvertențe, care trebuie înlăturate în perspectiva unor noi și iminente modificări ale codului.

Pentru desfășurarea în condiții normale a procesului penal, în principiu, este necesară participarea suspectului sau a inculpatului la efectuarea a numeroase activități procesuale. Astfel, sunt unele activități a căror realizare presupune, în mod obligatoriu, participarea personală a suspectului sau a inculpatului, cum ar fi audierea acestuia (art.107-110 C.proc.pen.), confruntarea suspectului sau a inculpatului cu alte persoane audiate în aceeași cauză (art.131 C.proc.pen.), identificarea suspectului sau a inculpatului (art.134 C.proc.pen.).

Există, însă, anumite situații în care suspectul sau inculpatul este împiedicat să participe la desfășurarea procesului penal din cauza unor împrejurări determinate de starea sa de sănătate; în asemenea cazuri, urmărirea penală sau judecata se suspendă. Totodată, și în cazul în care în cursul urmăririi penale sau al judecării se declanșează procedura medierii sau în situația în care în cursul judecării se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală (extrădare activă), se poate dispune suspendarea procesului penal.

Prin urmare, suspendarea procesului penal poate interveni atât în cursul urmăririi penale, cât și în cursul judecării.

1. Suspendarea urmăririi penale

¹ Legea nr.135/2010, publicată în M.Of. nr.486/15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, intrată în vigoare la 1 februarie 2014

Așa cum s-a apreciat în literatura juridică², instituția suspendării urmăririi penale se justifică prin necesitatea suspendării prescripției răspunderii penale, precum și prin necesitatea asigurării dreptului la apărare al suspectului sau inculpatului.

În actualul Cod de procedură penală sunt prevăzute 3 cazuri de suspendare a urmăririi penale:

- când se constată printr-o expertiză medico-legală că suspectul sau inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal;
- în situația în care există un impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană;
- pe perioada desfășurării procedurii de mediere.

a) Așadar, după cum reiese din conținutul art.312 alin.1 C.proc.pen., un prim caz de suspendare a urmăririi penale este acela în care suspectul sau inculpatul este împiedicat să participe la procesul penal de o boală gravă, constatată printr-o expertiză medico-legală.

Prin urmare, condițiile necesare pentru a se dispune suspendarea urmăririi penale în temeiul art.312 alin.1 C.proc.pen. sunt:

- suspectul sau inculpatul să sufere de o boală gravă, care îl împiedică să ia parte la procesul penal (neavând relevanță natura, durata sau cauza bolii³);
- boala respectivă să fie dovedită prin expertiză medico-legală (ceea ce presupune existența unui raport de expertiză medico-legală în acest sens).

b) Cu caracter de noutate în legislația noastră procesul-penală, actualul cod introduce cazul de suspendare prevăzut la art.312 alin.2, și anume cel referitor la existența unui impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană; poate fi dat ca exemplu⁴ de asemenea impediment legal temporar cazul special de imunitate privind Președintele României prevăzut în art.84 din Constituție.

De asemenea, raportat la conținutul art.16 alin.2 C.proc.pen.⁵, poate fi considerat impediment legal temporar pentru punerea în mișcare a acțiunii penale față de o persoană și lipsa plângerii prealabile, a autorizării sau sesizării organului competent ori a altei condiții prevăzute de lege necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, sau faptul că a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat.

Spre exemplu, din interpretarea art.312 alin.2 coroborat cu art.288 alin.2 și art.305 alin.4 C.proc.pen., reiese că în situația în care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de plângerea prealabilă a persoanei vătămate și lipsește o asemenea plângere, se poate dispune

² V. Dongoroz și colectiv, *Noul Cod de procedură penală și Codul de procedură penală anterior – prezentare comparativă*, Editura politică, București, 1969, p.178

³ dacă boala constituie o cauză de iresponsabilitate și a existat în momentul săvârșirii faptei, se va dispune clasarea potrivit art.16 alin.1 lit.d C.proc.pen. – există o cauză de neimputabilitate

⁴ C. Voicu, A.S. Uzlău, G. Tudor, V. Văduva, *Noul Cod de procedură penală, Ghid de aplicare pentru practicieni*, Editura Hamangiu, București, 2014, p.355

⁵ Potrivit art.16 alin.2 C.proc.pen., în cazurile prevăzute la alin.1 lit.e (lipsește plângerea prealabilă, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o altă condiție prevăzută de lege, necesară pentru punerea în mișcare a acțiunii penale) și j (a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii), acțiunea penală poate fi pusă în mișcare ulterior, în condițiile prevăzute de lege.

începerea urmăririi penale cu privire la faptă (dacă organul de urmărire penală a fost sesizat altfel decât prin plângere) și chiar efectuarea în continuare a urmăririi penale față de o persoană, care devine suspect (când există indicii rezonabile că acea persoană a săvârșit fapta pentru care s-a început urmărirea penală), pentru ca, apoi, cât timp lipsește plângerea prealabilă față de suspect, să se dispună suspendarea urmăririi penale. Dacă persoana vătămată introduce plângerea prealabilă în termenul prevăzut de lege (3 luni din ziua în care a aflat despre săvârșirea faptei), se va relua urmărirea penală și se va putea pune în mișcare acțiunea penală; în schimb, dacă la expirarea termenului de introducere a plângerii prealabile se constată că persoana vătămată nu a făcut o asemenea sesizare, se va dispune clasarea în temeiul art.16 alin.1 lit.e C.proc.pen. (lipsa plângerii prealabile).

Pe de altă parte, potrivit art.297 alin.2 C.proc.pen., dacă într-o cauză în care s-au făcut acte de urmărire penală se constată că este necesară plângerea prealabilă, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și o întreabă dacă înțelege să facă plângere; în caz afirmativ, organul de urmărire penală continuă cercetarea, iar în caz contrar, se dispune clasarea. Considerăm că aceste dispoziții se referă la situația în care se constată că este necesară plângerea prealabilă, ca și condiție pentru punerea în mișcare a acțiunii penale, după expirarea termenului de 3 luni din ziua în care persoana vătămată a aflat despre săvârșirea faptei (urmare a schimbării încadrării juridice), fiind un caz prevăzut de lege în care se poate introduce plângerea după expirarea termenului.

Prin excepție, potrivit art.278 C.proc.pen., în caz de infracțiune flagrantă, organul de cercetare penală este obligat să constate săvârșirea acesteia, chiar în lipsa plângerii prealabile. După constatarea infracțiunii flagrante, organul de urmărire penală cheamă persoana vătămată și, dacă aceasta declară că face plângere prealabilă, începe urmărirea penală. În caz contrar, organul de cercetare penală înaintează procurorului actele încheiate și propunerea de clasare. Observăm, astfel, că procedura în cazul infracțiunii flagrante nu permite suspendarea urmăririi penale în cazul lipsei plângerii prealabile până la expirarea termenului de introducere a acestei plângeri, întrucât, în această situație, plângerea prealabilă devine un mod special de sesizare a organului de urmărire penală, condiționând nu numai punerea în mișcare a acțiunii penale, ci și începerea urmăririi penale in rem.

c) Un alt caz de suspendare a urmăririi penale este cel care se referă la declanșarea procedurii medierii. Astfel, în art.312 alin.3 C.proc.pen.se prevede că suspendarea urmăririi penale se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii. Legea la care se face trimitere este Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator⁶, conform căreia în cauzele penale care privesc infracțiuni pentru care, potrivit legii, retragerea plângerii prealabile sau împăcarea înlătură răspunderea penală, părțile și subiecții procesuali principali pot recurge la mediere, ca modalitate de soluționare pe cale amiabilă a conflictului; organul judiciar are chiar obligația de a informa părțile și subiecții procesuali principali asupra acestei proceduri.

În cazul în care medierea cu privire la latura penală a cauzei se desfășoară după începerea procesului penal, urmărirea penală sau, după caz, judecata *se poate suspenda*, în temeiul

⁶ Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, publicată în M.Of. nr.441/22 mai 2006, cu modificările și completările ulterioare

prezentării de către părți a contractului de mediere; suspendarea durează până când procedura medierii se încheie prin oricare dintre modurile prevăzute de lege, dar nu mai mult de 3 luni de la data la care a fost dispusă (art.70 din Legea nr.192/2006).

Mediatorul are obligația să transmită organului judiciar acordul de mediere și procesul-verbal de încheiere a procedurii de mediere. Procesul penal se reia din oficiu, imediat după primirea procesului-verbal prin care se constată că nu s-a încheiat înțelegerea, sau, dacă acesta nu se comunică, la expirarea termenului de 3 luni.

Când sunt îndeplinite condițiile pentru a interveni oricare dintre aceste cazuri de suspendare, organul de cercetare penală înaintează procurorului referat cu propunere motivată de suspendare a urmăririi penale, împreună cu dosarul; procurorul poate dispune suspendarea urmăririi penale prin ordonanță.

După ce se dispune suspendarea urmăririi penale, organele de urmărire penală au următoarele obligații (art.313 C.proc.pen.):

< procurorul trebuie să restituie dosarul cauzei organului de cercetare penală, având și posibilitatea să dispună preluarea cauzei;

< ordonanța de suspendare a urmăririi penale se va comunica părților și subiecților procesuali principali;

< organul de cercetare penală trebuie să continue efectuarea actelor a căror îndeplinire nu este împiedicată de situația suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la apărare al părților sau subiecților procesuali. La reluarea urmăririi penale, actele efectuate în timpul suspendării pot fi refăcute, dacă este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

< organul de cercetare penală trebuie să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni de la data dispunerii suspendării, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea urmăririi penale.

2. Suspendarea judecății

Procesul penal poate fi suspendat nu numai în cursul urmăririi penale, ci și în cursul judecății, în Partea specială a actualului Cod de procedură penală fiind reglementate 3 cazuri de suspendare a fazei procesuale a judecății:

- când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată;
- pe perioada desfășurării procedurii de mediere;
- în caz de extrădare activă.

a) În art.367 alin.1 C.proc.pen. se prevede că atunci când se constată pe baza unei expertize medico-legale că inculpatul suferă de o boală gravă, care îl împiedică să participe la judecată, instanța dispune, prin încheiere, suspendarea judecății până când starea sănătății inculpatului va permite participarea acestuia la judecată.

Așadar, condițiile care trebuie îndeplinite pentru a se dispune suspendarea judecății, în acest caz, sunt aceleași ca și în situația suspendării urmăririi penale: existența unei boli grave de care suferă inculpatul, care îl împiedică să participe la judecată și constatarea acestei boli printr-o expertiză medico-legală.

Dacă sunt mai mulți inculpați, iar temeiul suspendării privește numai pe unul dintre ei și disjungerea nu este posibilă, se va dispune suspendarea întregii cauze.

b) Suspendarea judecății se dispune și pe perioada desfășurării procedurii de mediere, potrivit legii (art.367 alin.3 C.proc.pen.), legea aplicabilă fiind, așa cum arătam anterior, Legea nr.192/2006, în care se prevede că în cazul în care medierea cu privire la latura penală a cauzei se desfășoară după începerea procesului penal, urmărirea penală sau, după caz, judecata *se poate suspenda*, în temeiul prezentării de către părți a contractului de mediere; suspendarea durează până când procedura medierii se încheie prin oricare dintre modurile prevăzute de lege, dar nu mai mult de 3 luni de la data la care a fost dispusă.

Încheierea dată în primă instanță prin care s-a dispus suspendarea cauzei (în oricare dintre cele două cazuri de suspendare menționate) poate fi atacată separat cu contestație la instanța ierarhic superioară în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru procuror, părțile și persoana vătămată prezente, și de la comunicare, pentru părțile sau persoana vătămată care lipsesc; contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

Contestația nu suspendă executarea și se judecă în termen de 3 zile de la primirea dosarului.

Procesul penal se reia din oficiu de îndată ce inculpatul poate participa la judecată, în caz de suspendare pe motiv de boală, sau la încheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

Instanța de judecată este obligată să verifice periodic, dar nu mai târziu de 3 luni, dacă mai subzistă cauza care a determinat suspendarea judecății.

Dacă inculpatul se află în arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplică în mod corespunzător prevederile art.208 C.proc.pen. privind verificarea măsurilor preventive în cursul judecății, în sensul că instanța, din oficiu, va trebui să verifice periodic, dar nu mai târziu de 60 de zile, dacă subzistă temeiurile care au determinat luarea și menținerea măsurii preventive dispuse față de inculpat.

În art.367 alin.9 C.proc.pen. se prevede că ridicarea unei excepții de neconstituționalitate nu suspendă judecarea cauzei. Considerăm că această dispoziție este inutilă și confirmă faptul că actualul Cod de procedură penală se caracterizează printr-un exces de reglementare, impunându-se simplificarea acestuia. Singura explicație a introducerii acestei prevederi este aceea că, în Codul de procedură penală de la 1968, anterior modificării sale prin Legea nr.177/2010⁷, a existat, ca și caz de suspendare a judecății, situația ridicării unei excepții de neconstituționalitate. Dispozițiile privind suspendarea judecății în situația ridicării unei excepții de neconstituționalitate, până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției, au fost abrogate însă din Codul de procedură penală de la 1968 (prin Legea nr.177/2010⁸), soluție legislativă care a condus, de altfel, la adăugarea, prin aceeași lege, a unui nou caz de revizuire (revizuirea în cazul deciziilor Curții Constituționale).

⁷ Legea nr.177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, publicată în M.Of. nr.672/4 octombrie 2010

⁸ În scopul asigurării celerității proceselor, prin Legea nr.177/2010 a fost abrogat și alin.5 al art.29 din Legea nr.47/1992 în care se prevedea că „pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate judecarea cauzei se suspendă”.

c) Un alt caz de suspendare a judecății, reglementat distinct în actualul Cod de procedură penală (art.368), este cel care se referă la instituția extrădării active⁹.

Astfel, în cazul în care, potrivit legii, se cere extrădarea unei persoane în vederea judecării într-o cauză penală, instanța pe rolul căreia se află cauza poate dispune, prin încheiere motivată, suspendarea judecății până la data la care statul solicitat va comunica hotărârea sa asupra cererii de extrădare.

Dacă se solicită extrădarea unui inculpat judecat într-o cauză cu mai mulți inculpați, instanța poate dispune, în interesul unei bune judecăți, disjungerea cauzei.

Încheierea prin care instanța dispune suspendarea judecății, în caz de extrădare activă, este supusă contestației în termen de 24 de ore de la pronunțare, pentru cei prezenți, și de la comunicare, pentru cei lipsă, la instanța ierarhic superioară.

Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

În alin.4 al art.368 C.proc.pen. se prevede că o asemenea contestație nu suspendă executarea și „se judecă în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei vătămate și a părților. Contestația se judecă în termen de 5 zile de la primirea dosarului, fără participarea procurorului și a părților”. Este evidentă contradicția dintre teza a II-a și teza I a alin.4 al art.368 C.proc.pen., contradicție apărută după modificarea acestui alineat prin Legea nr.255/2013 pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală¹⁰; anterior modificării (deci, în forma inițială a Codului de procedură penală, adoptată în 2010) se prevedea doar: „Contestația nu suspendă executarea și se judecă în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei vătămate și a părților”. Prin modificarea operată în 2013, s-a adăugat teza a II-a: „Contestația se judecă în termen de 5 zile de la primirea dosarului, fără participarea procurorului și a părților”.

Se pare că, odată cu adoptarea Legii pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală, intenția legiuitorului a fost ca, pentru asigurarea celerității, să se procedeze la soluționarea contestației fără participarea procurorului și a părților, însă a omis și modificarea tezei I a art.368 alin.4 C.proc.pen.

Pe de altă parte, trebuie să avem în vedere că, prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.3/2014¹¹ au fost adăugate în Codul de procedură penală, ulterior intrării sale în vigoare, reglementări cu caracter comun în materia contestației, ca și cale de atac specifică (art.425¹ C.proc.pen.).

Potrivit art.425¹ alin.5 și 6 C.proc.pen., contestația se soluționează în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei care a făcut contestația, precum și a

⁹ Potrivit Legii nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală (republicată în M.Of. nr.377/31 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare), prin extrădare activă se înțelege procedura de extrădare în cazul în care România are calitatea de stat solicitant. În art.63 din Legea nr.302/2004 se prevede că este obligatorie solicitarea de extrădare în cazul unei persoane împotriva căreia autoritățile judiciare române competente au emis un mandat de arestare preventivă sau un mandat de executare a pedepsei închisorii ori căreia i s-a aplicat o măsură de siguranță.

¹⁰ Legea nr.255/2013 pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală, publicată în M.Of. nr.515/14 august 2013

¹¹ O.U.G. nr.3/2014 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a altor acte normative, publicată în M.Of. nr.98/7 februarie 2014

subiecților procesuali la care se referă hotărârea atacată (acestea fiind dispozițiile comune în materia contestației).

Totodată, din interpretarea conținutului alin.1 al art.425¹ C.proc.pen. reiese că atunci când există alte dispoziții exprese în materia contestației, se vor aplica acelea, dispozițiile art.425¹ C.proc.pen. fiind aplicabile când legea nu prevede altfel. Așadar, prioritate au prevederile art.368 alin.4, față de cele ale art.425¹ C.proc.pen., dar, după cum am arătat, aceste prevederi (teza I și teza a II-a din alin.4 al art.368 C.proc.pen.) sunt contradictorii.

Prin urmare, până la o intervenție a legiuitorului pentru modificarea Codului de procedură penală, coroborând dispozițiile art.425¹ alin.5 și 6 cu cele ale art.368 alin.4 C.proc.pen., trebuie interpretat (inclusiv pentru a se garanta dreptul la un proces echitabil) că soluționarea contestației se face în ședință publică, cu participarea procurorului și cu citarea persoanei vătămate și a părților.

Pe lângă aceste cazuri de suspendare a judecării, reglementate în Partea specială a Codului de procedură penală, din dispozițiile Părții generale a codului (art.51 alin.4) reiese un alt caz de suspendare: în situația unui conflict pozitiv de competență (când două sau mai multe instanțe se recunosc competente a judeca aceeași cauză), judecata se suspendă până la soluționarea conflictului.

Suspendarea judecării nu trebuie confundată cu amânarea judecării; amânarea se dispune atunci când nu sunt realizate condițiile necesare pentru pronunțarea unei soluții legale și temeinice¹² (spre exemplu, amânarea judecării se poate dispune în următoarele situații: când instanța consideră necesară prezența uneia dintre părțile lipsă – art.353 alin.4 C.proc.pen., când la judecarea cauzei apărătorul lipsește și nu poate fi înlocuit în condițiile legii – art.91 alin.5 C.proc.pen., când din cercetarea judecătorească rezultă că pentru lămurirea faptelor sau împrejurărilor cauzei este necesară administrarea de probe noi – art.385 C.proc.pen. etc.).

În concluzie, deși de la intrarea sa în vigoare (la 1 februarie 2014) și până în prezent, actualul Cod de procedură penală a fost deja modificat (prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.3/2014 și prin Ordonanța de Urgență a Guvernului nr.82/2014¹³), se mai impun unele modificări, atât pentru clarificarea și corelarea unor dispoziții sau înlăturarea unor inadvertențe, cât și pentru punerea de acord cu prevederile constituționale, acolo unde Curtea Constituțională a constatat încălcări ale legii fundamentale.

BIBLIOGRAFIE:

- G. Antoniu, N. Volonciu, N. Zaharia, *Dicționar de procedură penală*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1988
- V. Dongoroz și colectiv, *Noul Cod de procedură penală și Codul de procedură penală anterior – prezentare comparativă*, Editura politică, București, 1969
- C. Voicu, A.S. Uzlaşu, G. Tudor, V. Văduva, *Noul Cod de procedură penală, Ghid de aplicare pentru practicieni*, Editura Hamangiu, București, 2014

¹² G. Antoniu, N. Volonciu, N. Zaharia, *Dicționar de procedură penală*, Editura științifică și enciclopedică, București, 1988, p.19.

¹³ O.U.G. nr.82/2014 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală, publicată în M.Of. nr.911/15 decembrie 2014

O.U.G. nr.3/2014 pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală și a altor acte normative, publicată în M.Of. nr.98/7 februarie 2014

Legea nr.255/2013 pentru punerea în aplicare a Codului de procedură penală, publicată în M.Of. nr.515/14 august 2013

Legea nr.135/2010, publicată în M.Of. nr.486/15 iulie 2010, cu modificările și completările ulterioare, intrată în vigoare la 1 februarie 2014

Legea nr.177/2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a Codului de procedură civilă și a Codului de procedură penală al României, publicată în M.Of. nr.672/4 octombrie 2010

Legea nr.192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, publicată în M.Of. nr.441/22 mai 2006, cu modificările și completările ulterioare

Legea nr.302/2004 privind cooperarea judiciară internațională în materie penală, republicată în M.Of. nr.377/31 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare

THE COORDINATION OF THE PROCEDURE OF CROSS-BORDER INSOLVENCY OF THE GROUPS OF COMPANIES IN THE CONDITIONS OF GLOBALIZATION

Viorel Găină, Prof., PhD, Alexandru-Mihnea Găină, Assist. Prof., PhD, Andra Maria Găină, Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: Globalization is the promoter of some remarkable successes, consisting in the development of the countries' economies, in the global access to cultural values, in the labor mobility and in the increase of the living standards of people from many geographic areas.

Globalization still played an important role in the event of some failures such as undermining the democratic processes in many countries, the exposure of the developing countries to certain economic and social risks and even increased the appearance of the financial economic crisis amid which the corporations evolving in activities engaged in many countries can reach the cross-border insolvency.

The groups of companies, as structures interconnected by control and (or) the holding of qualifying holdings, are subject, in the case of cross-border insolvency, to a treatment for specific legal cross-border insolvency.

When a foreign insolvency procedure and a romanian insolvency procedure refers to companies that are part of a group, then the romanian court and the romanian representative and foreign court and the foreign representative must cooperate.

The cooperation between them is done through: exchange of information; analyzing the possibility of reorganization of the group; conclusion of a cross-border insolvency; and so on.

Key words: *globalization; economic-financial crisis; group of companies; cross-border insolvency agreement.*

I. GLOBALIZAREA - EȘEC SAU SUCCES AL ISTORIEI?

1. Balanța globalizării

Globalizarea ca proces istoric nu este un fenomen social cu totul nou, dar niciunul primordial modern.

Este ea un succes sau un eșec al istoriei? Balanța globalizării este pozitivă sau negativă și în raport de rezultat poate fi dat un răspuns?

Harta secolului XXI ne arată că lumea este una, chiar dacă au existat și mai există tendințe de împărțire a acesteia după anumite criterii economice sau politice în lumea întâi (capitalismul avansat), lumea a doua (economiiile socialiste) și lumea a treia (economiiile emergente).

Existența unor asemenea diviziuni nu mai corespunde realității, deoarece "lumea a doua" arată acum diferit după căderea comunismului și generează o mare parte din PIB-ul mondial, iar state din fostele lumi a doua și a treia ar putea să se includă în lumea întâi.

Competiția dintre capitalism și socialism ca sisteme de organizare politică și economică a fost câștigată de capitalismul global, care a alimentat globalismul. Întrebarea care se pune este: Ce urmează? Spre ce va evolua lumea? Care sistem va fi adoptat dacă se exclude dominația unui sistem asupra celuilalt sau modelul SUA ori modelul Chinei?

Prezumtivele răspunsuri nu pot fi găsite decât în analiza globalizării, adică a balanței totale a acestora cu efectele sale pozitive și negative.

Globalizarea¹ este un proces dinamic cu multiple valențe politice, istorice, culturale și sociale și care determină în diversitatea componentelor sale de manifestare confruntarea de valori, principii și identități culturale naționale diferite și adâncește și interconectează la scară globală relațiile din toate componentele vieții sociale contemporane, în scopul creșterii nivelului de trai în întreaga lume prin folosirea în comun a patrimoniului umanității.

Globalizarea este subiectul unor controverse² și comportă în continuare dezbateri pe tema atât a rezultatelor benefice, cât și a celor nefavorabile.

Cine pierde și cine câștigă din globalizare? Care sunt limitele noii politici globale? Ce se va întâmpla cu puterea statală? Cum va putea fi democratizată globalizarea? Sunt întrebări care nu pot fi excluse din analiza balanței globalizării.

Globalizarea este promotoarea unor mari succese în lume, care generează motive de speranță în aceasta.

Globalizarea economică și în special vectorul financiar al acestora a determinat dezvoltarea pieței capitalului și a stimulat cooperarea și concurența financiară internațională, cu consecința creșterii economice globale.

Economiile naționale s-au deschis și a crescut mobilitatea mărfurilor, serviciilor, capitalului și a muncii, dar și a noilor tehnologii.

Competiția între țări a crescut, a fost atras mai mult capital străin și tehnologii productive, cu consecința unor mai mari dezvoltări a economiilor statelor.

Liberul schimb, competitivitatea, și mai buna alocare a resurselor au dinamizat economia mondială, cu consecința producerii de efecte benefice și în alte segmente sociale globale, datorită resurselor obținute din activitatea economică.

Au fost promovate proiecte cu finanțare internațională în domeniul educației, sănătății, culturii, combaterii criminalității, etc.

Beneficiile aduse de globalizare sunt evidente, iar lumea contemporană pe ansamblu este în ascensiune în ciuda turbulențelor generate de crizele economice și financiare.

Globalizarea are și eșecuri și potestarii acestora sunt foarte virulenți din acest motiv.

Ei susțin că globalizarea are reguli de guvernare nedrepte, că favorizează țările industriale avansate, că afectează suveranitatea.

Globalizarea a pus țările cu economii emergente în situații de nesiguranță și de a nu putea face față problemelor sociale privind locurile de muncă, asistența socială, șomajul.

Globalizarea a subminat procesele democratice, iar instituțiile financiare internaționale prezintă elemente de discriminare privind alocarea drepturilor de vot în reprezentativitatea statelor.

¹D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Ed. Polirom, Iași, 2004, p. 26; J.E. Stiglitz, *Globalizarea*, Ed. Economică, București, 2005, p.37; V. Stănescu, *Globalizarea, spre o nouă treaptă de civilizație*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2008, p. 444; I. Bari, *Globalizarea economiei*, Ed. Economică, București, 2005, p. 27; G. de la Dehesa, *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007, p. 9; C. Munteanu, A. Horobăț, *Finanțe transnaționale*, Ed. AllBeck, București, 2003, p.53.

²J.E. Stiglitz, *op.cit.*, 2005, p.30; D. Held, A. McGrew, D. Goldblatt, J. Perraton, *op.cit.*, 2005, p.34.

În sfârșit, globalizarea crește posibilitatea riscului crizelor³ economico-financiare prin mobilizarea capitalurilor și a competiției pe piața globală, care poate facilita transmiterea distorsiunilor și a șocurilor de pe această piață cu consecința contagiunii crizelor.

Globalizarea nu este cauza tuturor relelor și cu toate acestea balanța totală a globalizării este pozitivă⁴. Ea este marea provocare a secolului XXI și poate aduce lumea într-un parteneriat global între oameni și națiuni, în beneficiul tuturor.

2. Paradoxul globalizării sau cum și în ce proporție pot coexista în același timp globalizarea, democrația și statul națiune

Paradoxul⁵ globalizării îl constituie coexistența trilemei formată din globalizare, democrație și statul națiune pe fondul unei compatibilizări între guvernanta și politica economică, în care globalizarea politică presupune construcția și instituționalizarea unei democrații mondiale.

Din această trilemă specială trebuie să fie alese două opțiuni deoarece: democrația are caracter limitat și globalizarea poate înainta, iar autodeterminarea națională puternică poate continua; cadrul și adâncirea globalizării sunt limitate pentru a permite cultivarea democrației în statele respective; democrația va trebui să fie globalizată în detrimentul limitării suveranității naționale.

Ideile avansate⁶ privind combinarea acestora sunt diverse.

Ar fi de preferat să fie consolidate globalizarea și democrația în condițiile în care globalizarea ar fi participativă și ar exista o democrație autentică și nu o supremație și dominație a elitelor globale.

La fel de bine ar putea fi prioritizate democrația și statul-națiune.

Nu este exclusă nicio combinație imperfectă a celor trei elemente prin prelucrarea parțială a acestora în diferite cote.

Ca o concluzie a ideilor mai înainte enunțate s-a afirmat că este posibil ca globalizarea să avanseze, democrația să se extindă și să se instituționalizeze la nivel global, iar statele-națiune să continue să existe cu prerogative reduse și o suveranitate limitată.

Realizarea unor asemenea proiecții este greu de atins în condițiile în care lumea este divizată în aproape 200 de state și peste 70 de entități teritoriale dependente.

Progresul globalizării poate fi susținut de procesele de integrare regională.

Democrația globală ar putea fi mai ușor urmărită și susținută în cadrul asociațiilor de state și economii rezultate din procesele integrative.

Economiile naționale vor trebui să fie tot mai puțin naționale și vor funcționa ca părți mai puțin suverane ale unei uniuni regionale cât și globale.

³Gh. Piperea, *Insolvența: legea, regulile, realitatea*, Ed. Wolters Kluwer, 2008, p.772.

⁴J.E. Stiglitz, *op.cit.*, 2005, p. 30, G. W. Kolodko, *Încotro se îndreaptă lumea. Economia politică a viitorului*, Ed. Polirom, Iași, 2015, p.76.

⁵G. W. Kolodko, *Încotro se îndreaptă lumea. Economia politică a viitorului*, Ed. Polirom, Iași, 2015, p.90, preluare din Dani Rodrik, *The Globalization Paradox. Democracy and the Future of the World Economy*, New York și Londra, WW Norton 2011, pp.200 și următoarele.

⁶G. W. Kolodko, *op.cit.*, 2015, p. 91.

Uniunea Europeană, care integrează 28 de economii și care deține 7,2% din populația globului și generează 20% din producția mondială reprezintă un model de integrare spre globalizare.

3. Globalizarea - succes al istoriei

Globalizarea nu se va opri niciodată, chiar dacă va avea încetiniri de ritm. Ea a făcut și va face mult bine omenirii.

Globalizarea este în general benefică pentru omenire și pozitivă în ansamblul său.

Globalizarea va evolua în contextul intereselor economice și politice globale și pe fondul confruntării sistemelor dintre piața liberă și capitalismul de stat⁷.

Globalizarea este un succes al istoriei.

II. GRUPURILE DE SOCIETĂȚI ȘI INSOLVENȚA TRANSFRONTALIERĂ

1. Ce sunt grupurile de societăți?

Afacerile pot fi organizate de către profesioniști la nivel individual sau colectiv.

Profesioniștii pot fi persoanele fizice, persoanele juridice sau entitățile fără personalitate juridică organizatoare și exploatatoare a unei întreprinderi.

Unele afaceri, prin complexitatea și volumul lor necesită organizarea și desfășurarea într-o structură de grup⁸, fără ca grupul să devină persoană juridică.

Grupul de societăți este o realitate economică⁹ prin care diferiți participanți la mediul de afaceri își concentrează și coordonează acțiunile pentru realizarea unor scopuri comune.

În legislația noastră, grupul de societăți nu are o reglementare juridică de fond, dar în anumite domenii are o conturare juridică specială.

Grupul de societăți este reglementat specific în art. 5, pct. 35 din Legea nr.84/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență în care se dispune că ”grup de societăți înseamnă două sau mai multe societăți interconectate prin contrl și (sau) deținerea participațiilor calificate”.

Delimitarea grupului de societăți este făcută prin controlul și participația calificată luate, după caz, împreună sau separat.

Participația calificată constă în fracțiunea de capital compusă între 20% și 50% pe care o persoană o deține în altă societate¹⁰.

Controlul constă în capacitatea pe care o are o persoană asupra unei societăți de a determina sau influența în mod dominant, direct sau indirect politica financiară și operațională a unei societăți sau deciziile la nivelul organelor societare¹¹.

⁷G. W. Kolodko, *op.cit.*, 2015, p. 97.

⁸C. Gheorghe, *Drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 638.

⁹Ph. Merle, *Droit Commercial*, Societes Commerciales 15^e, Dalloz, Paris, 2011, p.809.

¹⁰ Art. 5, pct. 41 din Legea nr.85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență

¹¹ Art. 5, pct. 9 din Legea nr.85/2014

Grupul de societăți este în regimul insolvenței un ansamblu de societăți care au personalitate juridică distinctă și care sunt interconectate economic și juridic prin controlul și (sau) participația calificată deținută de o anumită persoană¹².

Activitatea economică a grupului de societăți se poate desfășura în condițiile pieței libere atât în limitele de jurisdicție ale statului unde își au sediul entitățile care-l compun dar și transfrontalier.

Grupurile de societăți pot fi subiect al unei proceduri de insolvență transfrontalieră, cu atât mai mult cu cât economia este globalizată.

2. Insolvența transfrontalieră

Insolvența transfrontalieră¹³ este procedura de insolvență în care există un element de extraneitate.

Elementul de extraneitate într-o procedură de insolvență poate fi dat de o procedură de insolvență străină ori în cazul unei proceduri române de insolvență ori a unor asemenea proceduri concomitente privind pe membrii aceluiași grup de interes economic.

Raporturile juridice cu element de extraneitate comportă un sistem de norme specifice care să asigure un tratament juridic adecvat.

Instanța română și reprezentantul român și instanța străină și reprezentantul străin cooperează în cadrul insolvenței transfrontaliere atunci când procedura străină și procedura română de insolvență se referă la două sau mai multe societăți care fac parte dintr-un grup de societăți.

III. COORDONAREA PROCEDURII INSOLVENȚEI GRUPURILOR DE SOCIETĂȚI ÎN CADRUL INSOLVENȚEI TRANSFRONTALIERE

1. Cooperarea dintre reprezentantul român și reprezentantul străin

Reprezentantul român¹⁴ este practicianul în insolvență care a fost desemnat ca administrator sau lichidator ori administrator concordatar în cadrul unei proceduri române de insolvență sau de prevenire a insolvenței.

Reprezentantul străin¹⁵ este persoana fizică sau juridică, incluzând persoanele desemnate cu titlu provizoriu, autorizate în cadrul unei proceduri străine să administreze reorganizarea sau lichidarea bunurilor și a activității debitorului sau să acționeze ca reprezentant al unei proceduri străine.

Reprezentantul român și reprezentantul străin vor coopera¹⁶ atât prin intermediul mijloacelor prevăzute la art. 297-299 din Legea nr.85/2014 cât și prin cele prevăzute în art. 306 din aceeași lege.

¹²R. Bufan și alții, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p.836.

¹³R. Bufan și alții, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2013, p.924.

¹⁴ Art. 5, pct.55 din Legea nr.85/2014

¹⁵ Art. 5, pct.56 din Legea nr.85/2014

¹⁶S.D. Cărpănuș, M.A. Hotca, V. Nemeș, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014, p. 611.

Reprezentantul român este abilitat să comunice în mod direct cu instanțele și reprezentanții străini¹⁷.

În exercitarea atribuțiilor și sub supravegherea instanței, reprezentantul român va putea să folosească următoarele mijloace¹⁸: comunicarea directă de informații și acte procedurale aferente; sprijinirea propunerii negocierii și punerii în aplicare a unui plan comun de reorganizare prin acționarea în mod coordonat cu reprezentantul străin; încheierea unui acord de insolvență transfrontalieră cu reprezentantul străin.

În cadrul procedurii române de insolvență a unuia dintre membrii grupului de societăți, reprezentantul străin are dreptul¹⁹ de la data recunoașterii procedurii străine la următoarele: dreptul de a fi audiat în adunările creditorilor; dreptul de a participa la adunările creditorilor; dreptul de a propune un plan de reorganizare; dreptul de a solicita orice măsuri procedurale pe care le-ar putea solicita reprezentantului român.

2. Cooperarea dintre instanțele românești și instanțele și reprezentanții străini

Instanțele românești și instanțele și reprezentanții străini trebuie să coopereze²⁰ într-o măsură cât mai extinsă în probleme privind solicitarea de asistență în România, selectarea de asistență într-un stat străin în legătură cu o procedură română de insolvență, desfășurarea concomitentă a unei proceduri române de insolvență și a unei proceduri străine referitoare la membrii unui grup de societăți, solicitarea unor creditori dintr-un stat străin de a deschide sau a participa la o procedură deschisă de insolvență în România.

În afara comunicării, solicitării de informații ori de asistență, instanțele românești vor coopera cu instanțele și reprezentanții străini și prin următoarele mijloace²¹: coordonarea administrării și supravegherii bunurilor și a activităților; coordonarea desfășurării ședințelor de judecată, inclusiv prin posibilitatea stabilirii unor ședințe comune; coordonarea aprobării și punerii în aplicare a planului de reorganizare; comunicarea de informații sau acte procedurale privind procedura română de insolvență a unuia dintre membrii grupului de societăți; posibilitatea aprobării unui acord de insolvență transfrontalieră având ca obiect coordonarea procedurilor de insolvență; posibilitatea desemnării unui preprezentant comun în procedura de insolvență.

Cooperarea dintre instanțele românești și instanțele și reprezentanții străini nu trebuie să aducă atingere independenței și imparțialității puterii judecătorești și nici drepturilor și intereselor legitime ale participanților la procedura insolvenței.

3. Acordul de insolvență transfrontalieră

¹⁷ Art. 298 din Legea nr.85/2014

¹⁸ Art. 306 din Legea nr.85/2014

¹⁹ Art. 307 din Legea nr. 85/2014

²⁰ Art. 297 raportat la art. 274 din legea nr.85/2014

²¹ Art. 308 din Legea nr. 85/2014

Reprezentantul român va putea încheia cu reprezentantul străin un acord de insolvență²² transfrontalieră.

Încheierea acordului de insolvență transfrontalieră trebuie să aibă aprobarea prealabilă a adunării creditorilor și trebuie să respecte condițiile prevăzute de procedura străină.

Acordul de insolvență transfrontalieră va putea să cuprindă²³: alocarea responsabilităților; desemnarea unuia dintre reprezentanți în calitate de reprezentant coordonator; modalitatea de administrare și supraveghere a membrilor grupului de societăți; administrarea și supravegherea desfășurării activităților curente a membrilor grupului; finanțările acordate sau care vor fi acordate ulterior deschiderii procedurii; modalitățile de administrare, conservare sau valorificare a bunurilor; fixarea corelată a datelor ședințelor adunării creditorilor; tratamentul creanțelor intragrup.

BIBLIOGRAFIE

- Bari, I.**, *Globalizarea economiei*, Ed. Economică, București, 2005;
- Bufan, R. și alții**, *Tratat practic de insolvență*, Ed. Hamangiu, București, 2013
- Cărpenu, S.D., Hotca, M.A., Nemeș, V.**, *Codul insolvenței comentat*, Ed. Universul Juridic, București, 2014;
- G. de la Dehesa**, *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007;
- Gheorghe, C.**, *Drept comercial*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 638.
- Held, D., McGrew, A., Goldblatt, D., Perraton, J.**, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
- Kolodko, G. W.**, *Încotro se îndreaptă lumea. Economia politică a viitorului*, Ed. Polirom, Iași, 2015;
- Merle, Ph.**, *Droit Commercial*, Societes Commerciales 15^e, Dalloz, Paris, 2011, p.809.
- Munteanu, C., Horobăț, A.**, *Finanțe transnaționale*, Ed. AllBeck, București, 2003;
- Piperea, Gh.**, *Insolvența: legea, regulile, realitatea*, Ed. Wolters Kluwer, 2008;
- Rodrik, Dani**, *The Globalization Paradox. Democracy and the Future of the World Economy*, New York și Londra, WW Norton 2011;
- Stănescu, V.**, *Globalizarea, spre o nouă treaptă de civilizație*, Ed. Eikon, Cluj-Napoca, 2008, p. 444;
- Stiglitz, J.E.**, *Globalizarea*, Ed. Economică, București, 2005;
- *** Legea nr.85/2014** privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență

²² Art. 310 din Legea nr.85/2014

²³ Art. 310 din Legea nr.85/2014

**VALENCES OF THE RISK MANAGEMENT IN THE CONTEXT OF THE
GOVERNING SYSTEM OF THE ROMANIAN ECONOMIC ENTITIES**

**PhD Univ. Prof. Tatiana Dănescu¹,
PhD Mihaela Prozan²,
PhD Candidate Roxana Diana Prozan³**

¹*“Petru Maior” University of Tîrgu Mures, 1 Nicolae Iorga Street, 540088, Tîrgu -Mureş, ROMANIA*

²*Romanian Academy – The Institute of Global Economy - University Doctoral and post doctoral studies Horizon 2000: promoting the national interest through excellence, competition and responsibility in the fundamental Romanian scientific and applied research” Contract POSDRU/159/1.5/S/140106, ROMANIA*

³*“1 Decembrie” University of Alba Iulia, 11-13.N. Iorga Street, Alba Iulia, ROMANIA*

Abstract: In the current international economic context, the business environment in which the competition has become global is affected by new risks that have systemic effects over all the activity fields, that solicit in a timely manner the identification of some pertinent solutions in report to the nature and typology of these events. The continuity of a business in performing and secure conditions and implicitly the development of the economies that are taking part in the continuous globalization process depend on a cumulus of internal and external factors. Besides the existence also the correct application of some harmonized normative frames that regard the adequate functioning of the entities, of the fiscal and accounting systems, of the way in which the entities are led and controlled has an important role. In turn, a good corporate governance imposes that, at the level of each entity, adequate leading, controlling and risk management that could affect the entities` objectives should exist. Hence, both as an attitude and as a behavior, as well as managerial practice, the risk approach has become essential in anticipating, identifying a controlling the events that have an impact over the global performance. Therefore, in the given circumstances, in the process of research we have focused on the instrumenting of new valences of the risk management in the frame of the systems of governance of the Romanian economic entities.

Abstract: În actualul context economic internațional, mediul concurențial în care competiția a devenit universală este afectat de noi riscuri, cu efecte sistemice asupra tuturor domeniilor de activitate, care solicită în timp util identificarea unor soluții pertinente în raport cu natura și tipologia acestor evenimente. Continuitatea unei afaceri în condiții de performanță și siguranță, și implicit dezvoltarea economiilor aflate într-un proces continuu de globalizare, sunt dependente de un cumul de factori interni și externi. Pe lângă existența și aplicarea corectă a unor cadre normative armonizate privind funcționarea adecvată a entităților, a sistemelor contabile și fiscale, modul în care entitățile sunt conduse și controlate are un rol determinat. La rândul său, o bună guvernare impune ca, la nivelul fiecărei entități să existe sisteme și procese adecvate de conducere, control și management al riscurilor care le pot afecta obiectivele. Astfel, atât ca atitudine și comportament, cât și ca practică managerială, abordarea bazată pe risc, a devenit esențială în anticiparea, identificarea și controlarea

evenimentelor care au impact asupra performanței globale. De aceea, în circumstanțele arătate, în procesul de cercetare ne-am axat pe instrumentarea a noi valențe ale managementului riscurilor în cadrul sistemelor de guvernare a entităților economice românești.

Key words: *risk, administration, management, corporate governance, internal control*

Key words: *risk, administration, management, corporate governance, internal control*

1.Introducere

La nivel național, comunitar și internațional, una din problemele actuale foarte intens mediatizată, este cea referitoare la controlarea adecvată a riscurilor care pot avea implicații majore asupra entităților economice și a economiilor în care acestea funcționează și interacționează.

În acest context, statele prin autoritățile legislative și guvernamentale, organismele internaționale, comunitare și naționale, organizațiile patronale, profesionale și sindicale, precum și fiecare entitate, caută soluții fiabile pentru a anticipa, identifica sau trata evenimentele care pot avea un impact semnificativ asupra obiectivelor urmărite de fiecare subiect în parte.

Cu toate că, au fost înregistrate și o serie de progrese, care pot fi cuantificate prin prisma rezultatelor obținute, în prezent, în abordarea riscurilor există încă numeroase curențe și disfuncții cu localizări și implicații diferite. Unele sunt generate de ineficiența cadrelor normative sau al modelelor, procedurilor, instrumentelor și tehnicilor utilizate, altele sunt determinate de funcționarea neadecvată a proceselor și sistemelor analizate, sau de existența unor atitudini nepotrivite ale persoanelor care au atribuții și responsabilități în acest sens.

2. Stadiul actual al cunoașterii –abordarea riscurilor în cadrul sistemului de guvernare

În literatura de specialitate referitoare la contabilitate, auditul intern și extern, control intern și management, precum și în legislația și normele specifice acestor domenii, problematica identificării, analizării, definirii, evaluării și tratării riscurilor este unul din subiectele cele mai abordate.

În raport cu optica din care sunt abordate, riscului și mecanismelor prin care acesta poate fi tratat i-au fost atribuit multiple valențe și conotații. Astfel, printre definițiile riscului, regăsite în literatura de specialitate și cadrele normative analizate se numără cel de: ”eveniment nefavorabil” (Dănescu, 2003); eveniment cu impact negativ (COSO, 2004); eveniment care poate afecta realizarea obiectivelor (OMFP nr. 946, 2005), un eveniment care poate avea impact asupra îndeplinirii obiectivelor (HG nr. 88, 2007); amenințarea unui dezastru, pierderi, accident sau a unei alte întâmplări negative, determinată de vulnerabilități interne sau externe (Ben J. M. Ale. 2009); un eveniment care în ipostaze specifice poate avea anumite consecințe (Aven, T., Renn, O. 2010); un eveniment negativ care poate afecta realizarea obiectivelor sau activele unei entități (Bernard, F. et al. 2010); o problemă, un eveniment sau o situație care poate avea efecte negative asupra obiectivelor (Dănescu, T., et al. 2011), un eveniment, un element incert, o acțiune, o situație, o circumstanță sau o inacțiune, cu efecte asupra obiectivelor urmărite care incumbă o anumită incertitudine, însă este diferit prin natura sa de aceasta (Dănescu, T. et al., 2011), condițiile, evenimentele,

circumstanțele, acțiunile sau inacțiunile semnificative care pot avea efecte negative asupra obiectivelor unei entități (IAASB, 2012, CAFR, 2013) etc.

Cu toate că, există o multitudine de abordări și terminologii utilizate , în esență acestea nu sunt diferite, în majoritatea definițiilor prezentate, riscul apare, ca un „eveniment”, „element ”, o „acțiune”, „situație”, „inacțiune”, „problemă”, „amenințare” sau „circumstanță”, exprimat în termeni probabilistici întrucât incumbă o anumită incertitudine și care prin materializare poate afecta obiectivele urmărite de o organizație, entitate, proces sau activitate.

În timp, în funcție de perspectiva sau elementele prin care sunt definite riscurile, s-au conturat diverse tipuri specifice anumitor activități s-au domenii, astfel: riscurile în economie; riscurile specifice auditului intern; riscurile cu care operează auditul extern; riscurile care indică expunerea unei entități; riscurile care sunt abordate de controlul intern. De asemenea, în cadrul acestora s-a individualizat o serie de riscuri specifice anumitor situații, domenii sau circumstanțe, cum sunt evenimentele care pot afecta:

- obiectivele urmărite de o entitate sau o activitate, controlul intern operează cu noțiunea de: „risc inherent” și cea de „risc rezidual”;
- capacitatea unei entități de a-și realiza activitatea sau, prin optica auditorilor externi, modul în care este asigurată utilitatea informațiilor furnizate prin intermediul raportărilor contabile, în astfel de situații, termenii sub care apar aceste evenimente sunt de: „risc de afaceri”; „risc operațional”; „risc de denaturare”; „risc de neconformitate”; „risc informațional” etc.;
- anumite domenii de activitate, situație în care sunt individualizate riscuri specifice acestora. Spre exemplu, Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară a identificat o serie de riscuri operaționale care pot afecta activitatea entităților bancare, respectiv: fraudă internă sau externă; practice privind ocuparea forței de muncă și securitatea în muncă; practici specifice clienților, produselor și activităților comerciale; pagube; întreruperi de activitate (Hull *et al.* 2010) etc.

Similar noțiunii de risc, în literatura de specialitate și în cadrele normative specifice controlului intern, auditului și contabilității, au fost consacrați o serie de termeni prin care sunt definite modalitățile efective de controlare a riscurilor. În acest sens, în raport cu aria de acoperire a riscurilor sunt utilizați, termeni, precum „expunere”, „toleranță”, „apetit” și „profil de risc”, iar pentru tratarea, diminuare sau chiar eliminare acestor evenimente sunt utilizate noțiunile de „administrare”, „gestiune” sau „management”, precum și cea de „strategie de risc”.

În timp, au fost elaborate și implementate pentru a asigura o gestiune riguroasă a riscurilor, mai întâi în practica marilor corporații, iar apoi și în alte entități economice sau publice, anumite modele, care sunt utilizate ca sisteme de referință. La nivel internațional, cel mai renumit este modelul COSO II (COSO, 2004), care face obiectul a numeroase lucrări, studii și cercetări, printre care se numără cele ale lui Bernard (2009), Renard (2010), Pige (2011) etc.

Pornind de la elementele componente, structura și modul în care asigură funcționalitatea procesului implementat, se remarcă și modelele „The Orange Book” (2004) și modelul de management al riscurilor propus pentru entitățile românești care au ca obiect de activitate administrarea veniturilor statului (Dănescu, T. et all, 2011).

De asemenea, în cadrul unora dintre modelele de control intern, componenta referitoare la risc, poate fi asimilată cu un model de management al riscurilor (Dănescu, T. et al, 2012). În această situație se regăsesc modelele ISA 315 „Identificarea și evaluarea riscurilor de denaturare semnificativă prin înțelegerea entității și a mediului său” (CAFR, IAASB, 2013) și modelul aferent entităților publice românești (Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 946, 2005).

Pe lângă modelele de control intern sau cele de management al riscurilor, în literatura de specialitate și în cadrul normativ specific auditului, au fost conturate unele metode de gestionare a riscurilor, care contribuie atât la formarea unei culturi a riscurilor, cât și la o bună practică. Relevante în acest sens sunt lucrările realizate de: Hamzaoui (2008); Pige (2009, 2011); Noirot & Walter (2009, 2010); Renard (2010) etc..

În contextul guvernancei corporative, alături de principiile, regulile și practicile specifice sistemului prin care entitățile sunt conduse și controlate (Cadbury, 1992), s-a impus necesitatea reglementării unor aspecte privind controlarea riscurilor care pot afecta obiectivele entităților în detrimentul diverselor părți interesate.

Astfel, în codurile de guvernare corporativă sunt incluse și norme sau instrucțiuni privind abordarea riscurilor care pot afecta prezentarea de informații, transparența, segregarea atribuțiilor etc.. Spre exemplu, normele referitoare la gestionarea riscurilor apar fie sub denumirea de ”administrarea riscurilor” cum este cazul codurilor aferente Germaniei, Norvegiei, Danemarca, Suedia, România, Ungaria, Brazilia etc., sau cea de ”management al riscurilor” situație regăsită în cazul codurilor emise de Franța, Marea Britanie, China etc. (Coduri de guvernare corporativă accesate on line http://www.ecgi.org/codes/all_codes.php).

Diversitatea mediilor în care operează, au condus în timp la conturarea unor sisteme de guvernare corporativă, cu o anumită construcție juridică, economică, socială, financiară, contabilă și politică, care diferă de la o țară la alta, circumstanțe care și-au pus amprenta asupra procesului de dezvoltare al strategiilor globale.

Prin urmare, transpunerea în practică a principiilor și regulilor prin care se asigură o bună guvernare corporativă este marcată de unele impedimente generate de interesele divergente ale diferitelor părți implicate, care necesită soluții fiabile prin care să se asigure diminuarea sau atenuarea (Goergen, M. (2012), dar și riscurile care pot afecta obiectivele unei entități, inclusiv cele din perimetrul procesului de raportare contabilă (Dănescu, et al, 2014).

3. Metodologia cercetării

În demersul cercetării avansate, pornind de la ipotezele formulate și obiectivele vizate, în baza unei ample documentări, pe baza ideilor regăsite în literatura de specialitate și în cadrelor normative specifice domeniilor analizate, ne-am axat pe clarificarea aspectelor referitoare la definirea, delimitarea și tratarea riscurilor, în contextul sistemului prin care entitățile economice românești sunt conduse și controlate.

Astfel, demersul de obiectivare a datelor a fost fundamentat pe o sinteză și o antiteză a principalelor idei regăsite în literatura de specialitate, pe analiza detaliată a reglementărilor specifice entităților economice românești și prevederilor cuprinse în codurile de guvernare

corporativă a 100 de țări (Coduri de guvernanta corporativă accesate on line - http://www.ecgi.org/codes/all_code.php).

De asemenea, pentru a identifica soluții fiabile prin care să se asigure un management adecvat al riscurilor care pot afecta obiectivele urmărite de entitățile economice românești, și pe cale de consecință asupra calității sistemului de guvernare al acestora, în cercetarea efectuată am utilizat o metodologie constructivă. Aceasta a fost aplicată pas cu pas, astfel pe baza rezultatelor obținute în studiile empirice anterior realizate, din analizele comparative efectuate asupra informațiilor din raportările contabile și fiscale (Dănescu, et al 2014; Prozan, 2015), am conturat o imagine a modului în care sunt controlate riscurile în entitățile analizate. În acest sens, au fost analizate informațiile referitoare la rezultatul contabil și sarcina fiscală, din raportările contabile și fiscale, elaborate și publicate de entitățile economice din județul Mureș – Romania, în perioada 2011 -2013, respectiv: 9.991 entități - an 2010; 8.250 entități – an 2011; 8.095 entități – an 2012.

4. Abordarea riscurilor în contextul guvernării entităților economice românești – aspecte teoretice și practice

Unul din factorii esențial care dau asigurări rezonabile managementului, cu privire la realizarea obiectivelor vizate, este dat de controlarea adecvată a riscurilor care le pot afecta. În raport cu aceste deziderate, pentru a identifica cauzele unor eventuale disfuncții, cât și factorii de reușită, cercetarea efectuată a avut în vedere atât analiza gradului de adecvare a cadrului normativ, cât și a practicilor existente la nivelul entităților economice românești.

La nivel național, problematica controlului intern și implicit cea a gestionării riscurilor, este reglementată și abordată diferit, în raport de categoria din care face parte fiecare entitate. Astfel, pentru entitățile publice (instituții și alte entități cu capital de stat) a fost elaborat încă din anul 2005, un Cod de control intern/managerial (Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 946, 2005), prin care a fost conturat un model de control intern și 25 de standarde de implementare. Ulterior, în multe dintre entitățile vizate acesta a fost implementat, cel puțin la nivel declarativ.

Comparativ cu acest cod, reglementarea controlului intern și a modului în care pot fi gestionate riscurile în cadrul entităților economice românești s-a realizat mult mai târziu și doar prin prisma altor activități sau domenii. Reprezentative în acest sens sunt auditul (Hotărârea Guvernului nr. 88, 2007), guvernanta corporativă (Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 109, 2011, Codul de Guvernanta Corporativă al Bursei de Valori București) și contabilitatea (Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr.3055, 2009; Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 1802, 2014).

Astfel, în prezent, în funcție de reglementările contabile aplicabile și a cadrului normativ specific controlului intern, respectiv a celui care reglementează modul de gestiune a riscurilor care le pot afecta obiectivele urmărite, entitățile economice pot fi grupate astfel:

- entități economice de utilitate publică - care aplică Standardele Internaționale de Raportare Financiară (IFRS);
- entități economice - care aplică normele contabile conforme cu directivele europene – microentități, entități mici, entități mijlocii și mari, grupuri mici și mijlocii și grupuri mari.

Având în vedere importanța și impactul pe care îl au entitățile din prima categorie asupra economiei, autoritățile și organismele de reglementare, monitorizare și supraveghere au impus reguli și norme mai stricte privind segregarea funcțiilor de conducere față de cele de control sau de management, definirea clară a atribuțiilor consiliului de administrație, obligativitatea unor funcții cum este cea de audit intern, precum și reglementarea unor aspectelor privind raportările, auditarea situațiilor financiare și asigurarea transparenței decizionale.

Cu toate că, prin noul cadru contabil armonizat cu directivele europene (Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr.1802, 2014, implementat de la data de 01.01.2015), au fost eliminate unele dintre inconvenientele privind abordările sau tratamentele contabile cu care entitățile economice se confruntau în perioada anterioară, și s-au adus unele clarificări privind utilizarea din punct de vedere contabil a noțiunii de risc care capătă noi dimensiuni, reglementarea controlului intern și a managementului riscurilor nu a înregistrat modificări față de normele anterioare (Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr.3055, 2009). Prin urmare, în continuare cadrul normativ specific acestor entități, nu asigură un sistem de referință coerent pentru implementarea unui management riguros al riscurilor, și pe cale de consecință sistemul de guvernare implementat.

Întrucât majoritatea entităților românești aplică cadrul contabil armonizat cu directivele europene, am efectuat o analiza mai detaliată a aspectelor referitoare la normele și practicile specifice acestora.

Deși, normele contabile conțin doar precizări generale despre controlul intern și componentele acestuia, dacă sunt analizate detaliat, se poate observa că, s-a conturat un anumit "model", în care elementele și caracteristicile acestora nu sunt clar definite și delimitate.

Pentru a avea o imagine adecvată a componentei referitoare la risc, am analizat comparativ, elementele individualizate prin aceste reglementări contabile cu cele ale modelului COSO II (Dănescu. A., 2014), a componentei referitoare la risc din modelul aprobat prin Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 946, din 2005 și a modelului propus pentru entitățile publice de administrare a veniturilor statului (Dănescu, T. et al., 2011). Sintetic, rezultatele sunt redată în Tabelul 1.

Compararea elementelor referitoare la gestiunea riscului din modelele COSO II, OMFP nr. 946 din 2005, modelul propus pentru entitățile publice de administrare a veniturilor statului și cele din modelul conturat prin OMFP nr.1802 din 2014

Tabelul 1

Model COSO II	Model OMFP nr. 946, 2005	Model propus pentru entitățile publice de administrare	Model conturat de OMFP nr.1802, 2014
mediul de control	stabilirea obiectivelor	identificarea riscurilor,	un sistem care urmărește:
stabilirea	planificare planificarea	analiza, evaluarea, ierarhizarea și	analizarea principalelor

obiectivelor identificarea riscurilor evaluarea riscului atitudinea față de risc activități de control informare și comunicare monitorizare	multianuală - , programare - planul de management coordonare monitorizarea performanței managementul riscului ipoteze și reevaluări	prioritizarea riscurilor stabilirea nivelului admis de toleranță stabilirea răspunsului la risc monitorizare permanentă a riscurilor revizuirea periodică a riscurilor comunicarea rezultatelor	riscuri identificabile în ceea ce privește obiectivele entității și, • asigurarea existenței de proceduri de gestionare a acestor riscuri
--	---	---	--

Sursa: Cercetarea comparativă pe baza literaturii de specialitate, reglementărilor și a practicii

Comparativ cu celelalte modele analizate, care sunt mult mai complexe, componenta care abordează riscurile din modelul conturat, precizează că, gestiunea riscurilor se realizează printr-un sistem care are două atribuții. Prima se axează pe necesitatea analizei principalelor riscuri inerente care pot afecta realizarea obiectivelor entității, iar cea de-a doua vizează modalitatea prin care aceste evenimente sunt gestionate. În acest sens, un rol esențial îl au procedurile.

De asemenea, se subliniază importanța identificării elementelor de risc specific unui mediu informatizat, în care un rol important trebuie alocat elaborării unei strategii informatice formalizate, prin implicarea activă a conducerii și sensibilizarea sa, față de noile riscuri sau a celor generate de informatică.

Similar celorlalte componente, modelul analizat nu conține informații suficiente privind implementarea managementului riscurilor, prin care să se furnizeze asigurări rezonabile privind realizarea obiectivelor entităților. Astfel, nu sunt definiți termenii de bază cu care se operează (risc inherent, risc rezidual, toleranță, expunere, activități de control intern etc.) și nu sunt precizate operațiunile necesare pentru punerea în aplicare a unui astfel de management (anticipare, identificare, evaluare, tratare etc.).

Pentru a completa imaginea conturată din analiza cadrului normativ, prin cercetările efectuate au fost analizate practicile de prezentare a informațiilor contabile și fiscale din raportările elaborate de entitățile economice românești de dimensiuni mijlocii și mici. Astfel, în perioada 2011- 2013, evoluția entităților care înregistrau anumite neconcordanțe privind prezentarea informațiilor referitoare la rezultatul net contabil și sarcina fiscală, a avut un trend descrescător, în medie numărul acestora a scăzut de la 22,13% în 2011 (2211/9991), 17,04 % în 2012 (1406/8250), la 8,76 % în 2013 (709/8095).

Cu toate acestea, se poate observa că, indiferent de natura și tipologia riscurilor care au generat inadvertențele și neconformitățile rezultate, respectiv riscuri de afaceri, de neconformitate, operaționale, informaționale etc., ineficiența sistemului de control intern sau a

managementului acestor evenimente a condus la materializarea lor. Printre factorii care stau la baza acestor disfuncții se numără și neadecvarea cadrului normativ, implementarea deficitară sau chiar neimplementarea sistemelor și proceselor de controlare a riscurilor, lipsa unei culturi organizaționale, existența unor percepții și atitudini neadecvate, anumite constrângeri financiare etc. Prin urmare, amprentele de neconformitate ale informațiilor analizate au implicații și asupra sistemului prin care entitățile sunt guvernate sau sunt chiar efecte ale modului în care astfel de sisteme funcționează.

5. Concluzii

În prezent entitățile economice românești nu dispun de un cadru normative adecvat pentru implementarea controlului intern și a managementului riscurilor. Ca o consecință a inexistenței unui model de management al riscurilor, în cadrul entităților economice există abordări, percepții, atitudini, comportamente și implicit practici diferite.

Cercetarea efectuată a pus în evidență că, indiferent de categoria, tipul, dimensiunea sau domeniul de activitate al entităților, elaborarea și adoptarea unui cadru normativ adecvat pentru reglementarea controlului intern și implicit a managementului riscurilor, adaptat la specificul economiei naționale, este unul din factorii primordialii care poate contribui, prin abordări și practici unitare, la îmbunătățirea sistemului prin care entitățile românești sunt guvernate.

Cu toate că, prin elaborarea unui cadru normativ adecvat se vor crea condiții pentru implementarea managementului riscurilor, o abordare absolută a acestor evenimente nu va fi posibilă sau nu este oportună din punct de vedere al raportului cost - beneficiu. Din aceste considerente, cel mai adesea în practică, problematica controlării riscurilor trebuie tratată în funcție de circumstanțele specifice fiecărei entități în parte și a fiecărui eveniment care face obiectul acesteia.

În concluzie, cadrele normative specifice entităților economice românești nu asigură o bună susținabilitate pentru implementarea și funcționarea unor sisteme și procese adecvate de conducere, control și management al riscurilor. În acest context se impune mai întâi o redefinire sau reformulare constructivistă a acestora, iar apoi definirea unor modele, metode, tehnici și proceduri adecvate pentru aplicarea normelor în practica entităților vizate.

Având în vedere că, îmbunătățirea parametrilor economiei românești este dependentă atât de buna guvernare, cât și de performanța managementului fiecărei entități, se impun noi dezvoltări ale problematicii complexe de controlare a riscurilor.

BIBLIOGRAFIE:

- Aven, T., Renn.(2010), O., Risk Management and Governance: Concepts, Guidelines and Applications, Ed Springer, New York, p.3.
- Ben J. M. Ale. (2009), *Risk: an introduction: the concepts of risk, danger and chance*, , New York, Ed Routledge, p.1.
- Bernard, F., Gavaraud, R., Rousseau, L.(2010), *Contrôle interne : Concepts, Aspect réglementaires, Gestion des risques, Guide d'audit de la fraude, Mise en place d'un dispositif de controle permanent, Référentiels, questionnaires, bonnes pratiques*, Editions Maxima, Paris, p.63, p. 222.

- Cadbury Report, (1992).The Financial Aspects of Corporate Governance, The Committee on the Financial Aspects of Corporate Governance and Gee and Co. Ltd, <http://www.ecgi.org/codes/documents/cadbury.pdf>, accesat la 04.04.2015.
- Dănescu, T., (2003), *Business Management*, Dacia (2003), p.151.
- Dănescu, T., Prozan, M., Dănescu, A., (2011), *Risk management model in insuring good corporative governance*, 1st International Conference on Tourism and Economic Development (TED), Books Proceedings, WSEAS E-Library, Drobeta Turnu Severin, Romania.
- Dănescu, T., Prozan, M., Dănescu, A.C. (2011), *Internal Control Activities: Cause and Effect of A Good Governance of Accounting Reportings and Fiscal Declarations*, Annales Universitatis Apulensis-Series Oeconomica, Volum 13/2.
- Dănescu, T., Prozan, M., Dănescu, A.C. (2011), *The role of the risk management and of the activities of internal control in supplying useful information through the accounting and fiscal reports*, Procedia Economics and Finance, 2013, Volum 3, pp.1099-1106.
- Dănescu, T. Prozan, M., Prozan, R.D. (2014), *Aspects regarding the governing of the risks in the financial reporting*, 2nd World Conference on Business, Economics and Management, Italia, Roma, 2014.
- Dănescu. A.C., (2014), *Controlul intern al raportării financiare. Practici de transparență și credibilitate bancară*, Editura Economică, București, 2014, pp.110-112.
- Goergen, M. (2012) *International Corporate Governance*, Harlow, Prentice Hall, p.336.
- Hamzaoui. M., *Audit Gestion des risques d entreprise et controle interne*, edition 2, FAB Orleans, France, Person Education, ISBN 978 -2 -7440-7244-4, 2008, pp.79-80.
- Hull, J. Goldlewski C., Merli, M. (2010), *"Gestion des risques et institu'ions financiere"*, Paris, Pearson Education Company, 2 edition, NJ, ETATS-UNIS, ISEBN 978-2-7440-7427-1, 2010, p.383.
- Noirot, P., Walter, J. (2009), *"Le contrôle interne, 100 questions pour comprendre et agir"*, Editor Afnor, ISBN 978-2-12-465193-1, 2009, pp.159-163.
- Pige, B. (2009), *"Audit et controle interne"*, 3 edition, Paris, Editions EMS, ISBN 978-2 - 84769-119-1, pp. 10-36.
- Pige, B. (2011), *"Qualite de l audit, Enjeux de l audit interne et externe pour la guvernance des organisations"*, Groupe De Boek, Bruxelles, ISBN 978-2-8041- 6298-6, pp. 27-35, pp.31-33.
- Prozan, M., (2015), *Valences of the internal control in the context of the impact of the utility of the accounting information over the business environment*, Conference IEM, 27.02.2015.
- Renard, J. (2010), *Theorie et pratique de l audit interne*, ediția a VII-a, Eyrolle, Paris, Editions d Organisation, pp.136-138.
- Walter, J., Noirot, P.(2010), *"Contrôle interne, Des chiffres porteurs de sens!"*, Editor Afnor, ISBN 978-2-12-465235-8, pp.14-15.
- CAFR, IAASB (2013), *Manual de Reglementări Internaționale de Control al Calității, Audit, Revizuire, Alte Servicii de Asigurare și Servicii Conexe*, Ediția 2012, Volumul I, Consiliul pentru Standarde Internaționale de Audit și Asigurare (IAASB), București, 2013, p.278.
- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), *Enterprise Risk Management - Integrated Framework Executive Summary*, 2004, p.2.

The Orange Book, *Marea Britanie - Trezoreria Regatului*, în anul 2001, revizuit 2004, un ghid pentru introducerea conceptelor de bază privind managementul riscurilor fundamentat pe importanța gestionării corespunzătoare a riscurilor pentru atingerea obiectivelor și îmbunătățirea guvernantei corporative.

Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 946/2005 privind Codul controlului intern, cuprinzând standardele de management/control intern la entitățile publice, cu modificările și completările ulterioare, Monitorul Oficial din România nr.675 din 2005, republicat în Monitorul Oficial nr. 469 din 2011.

Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 3055 din 29 octombrie 2009 pentru aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu directivele europene, Monitorul Oficial nr. 766 din 2009.

Ordinul Ministerului Finanțelor Publice nr. 1802 din 29 decembrie 2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situațiile financiare anuale consolidate, Ministerul Finanțelor Publice, Monitorul Oficial nr. 963 din 30 decembrie 2014.

Ordonanța de Urgență nr. 109 din 2011 privind guvernanta corporativă a întreprinderilor publice, Monitorul Oficial nr. 883 din 14 decembrie 2011.

Hotărârea Guvernului nr. 88 din 19 aprilie 2007 pentru aprobarea Normelor de audit intern., Monitorul Oficial nr. 416 din 2007.

Coduri de guvernanta corporativă, [on-line] disponibile pe http://www.ecgi.org/codes/documents/cg_recommendations_bsu_12nov2012_en.pdf, accesat la data de 30.01.2015.

Codul de Guvernanta Corporativă al Bursei de Valori București, [on-line] disponibil pe http://www.ecgi.org/codes/documents/bucharest_se_code_jan2009_ru.pdf, accesat la data de 24.05.2015

http://www.ecgi.org/codes/documents/ibcg_sep2009_en.pdf accesat la data de 11.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/recommendations_cg_denmark_may2014_en.pdf, accesat la data 26.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/cg_code_germany_24jun2014_en.pdf, accesat la data de 26.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/uk_cgcode_sept2014_en.pdf, accesat la data de 27.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/norway_code_30oct2014_en.pdf, accesat la data 27.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/cg_code_sweden_feb2010_en.pdf, accesat la data de 30.01.2015.

http://www.ecgi.org/codes/documents/cg_recommendations_bsu_12nov2012_en.pdf, accesat la data de 30.01.2014.

EFFICIENCY IN PRACTICAL TRAINING OF HUMAN RESOURCES AND ENTREPRENEURSHIP IN THE EIT REGIONAL INNOVATION SCHEME

**PhD Prof. Eng. Petruța BLAGA, Universitatea „Petru Maior” of Tg.Mureș
PhD Associate Prof. Eng. Avram TRIPON, Universitatea „Petru Maior” of Tg.Mureș**

Abstract: The EIT Regional Innovation Scheme (EIT RIS) is a structured outreach scheme to support the integration of the Knowledge Triangle and increase the innovation capacity in different regions and fields in Europe.

Worldwide, business environment is in a constant change due to technology, global economy, economic barriers and regulations, human resource psychological effects on etc. They have a strong impact on human resource strategy approach, whose importance becomes more and more expressive in the organization.

The progress of any organization depends to a decisive extent on the efficiency with which it uses its own human, natural and financial resources as well on the possibility to find the combination of inputs that leads to achieving maximum results. In other words, the efficiency reflects a situation where the resources are combined most valuably, creating goods and services.

SAGITTARIUS provides the Cooperation Area with an activity mix to fully realize the socio-economic potential of culture: put into practice is an integrative management system to classify and signify natural, manmade and spiritual heritage assets and communicate their values to different audiences across the SEE to promote entrepreneurial culture in the heritage sector.

Keywords: *The European Institute of Innovation and Technology (EIT), the EIT Regional Innovation Scheme, human resources, training, efficiency, entrepreneurial culture, heritage sector*

I. GENERAL ISSUES

The EIT Regional Innovation Scheme (EIT RIS) is a structured outreach scheme to support the integration of the Knowledge Triangle and increase the innovation capacity in areas and regions in Europe [7].

We look now an alternative driver for sustainable development and economic recovery and we are interested to stimulate the new ideas and tools for innovative heritage consumption in the challenging context of local socio-economic and cultural development and international networking in heritage interpretation [8].

In recent years, coinciding with an intense phenomenon of globalization and the rapid spread of new information and communication technologies, the human capital is growing, representing an important “engine” of economic growth.

The role of education and training in human resources development and heritage entrepreneurship has been evident lately, so that education and professional training must be given some priority given the high and continuing rate of growth in demand for new skills on the labor market [2].

To make progress and to resist the market competition becoming more selective and dynamic, the organizations need to increase their efficiency and competitiveness of human resources through an increased level of training and then, through an assessment of the effectiveness of investment in human resources training.

II. CONSIDERATIONS ON THE CONCEPT OF EFFICIENCY

Worldwide, business environment is in a constant change due to technology, global economy, economic barriers and regulations, human resource psychological effects on etc. They have a strong impact on human resource strategy approach, whose importance becomes more and more expressive in the organization.

The progress of any organization depends to a decisive extent on the efficiency with which it uses its own human, natural and financial resources as well on the possibility to find the combination of inputs that leads to achieving maximum results. In other words, the efficiency reflects a situation where the resources are combined most valuably, creating goods and services. Unfortunately, most of the resources available to organizations are limited in nature. It is this limitation of resources that makes the problem of efficiency be not only very important but also difficult to solve.

A broad interpretation of the term efficiency is to “maximize a special feature of social welfare, which underlies the hierarchy of resource allocation variants”.

In terms of resources, the efficiency analysis of a human activity must seek how to use the resources as well as how much they are consumed and to also consider their saving and leverage. In this context it is necessary to structure resources more rigorously in order to meet the demands of analysis. In terms of effects, the effectiveness study should analyze the effects in different spheres of social life, where and when they occur and how large these effects are. From the point of view of the effects nature we can talk about the productivity of an activity when the effects are of production nature, of profitability of an activity when the effects are of net income nature, and of profit and economy when the effects are of savings nature.

In economics, indirect references can be found from W. Petty and Adam Smith, the latter one addressing the issue of maximizing results without referring to the minimization of costs. Besides these, one of the economists with important contributions to the definition of the concept of economic efficiency was the Italian Vilfredo Pareto. The decisive mutation in the study of effectiveness would occur in the last century when the results came back on track thanks to the contributions made by applying mathematics in economics and improving computational techniques. In this respect, an important role was the application of differential calculus, the use of input-output analysis, and the first research done in the field of mathematical programming, which allowed to obtain optimal choices from the multitude of possible solutions [5].

In the most general sense, the concept of economic efficiency means the acquisition or the ability of an action to produce the desired economic effects (results). In one of the most common formulations, characterized by the highest degree of generalization, it is as follows: “The economic category of efficiency expresses the relation of causality between the effects resulting from an activity done and the effort incurred by it”. Currently, economic efficiency is a modern activity of evaluating activity, and serves to substantiate decisions, so that the

available resources are consumed most favorably for the company. Economic efficiency is thus a gauge of economizing and the engine of progress for economic organizations, as well as a prerequisite of a competitive economy.

Theoretical and practical issues of economic efficiency have concerned and continue to concern the economic thinking more intensely, targeting the approach of the concept, the ways of expressing it and the identification of ways to increase the economic efficiency in various branches and sectors.

III. THE EFFICIENCY OF HUMAN RESOURCES TRAINING PROGRAMS AND HERITAGE ENTREPRENEURSHIP

The training of human resources in organizations is determined by the current economic development, which should be well prepared to meet corporate objectives in a world where success depends on the ability to provide quality, variety, customer's satisfaction, optimum benefits and promptitude. From the general perspective of an organization, the objectives of the staff training consider:

- to strengthen the organization's management;
- to increase productivity and efficiency at all levels;
- to improve the organizational communication;
- to create flexible structures for recruiting and developing employees;
- to develop knowledge and to widen the area of professional skills.

From the point of view of those involved in the improvement process, the objectives are:

- to increase involvement in the organization through participation in setting and in achieving the objectives and the business strategy of the organization;
- to improve work performance;
- to diversify workloads within each job;
- to increase chances of promotion;
- to update and upgrade existing knowledge and skills.

Considering these issues, the organizations that understood to deal with improving the performance of their employees have set up a training department or a sub-department within the human resources department. Training becomes thus an organizational process that must be planned and to which resources must be allotted, being an important investment, only if it is administered correctly. To train means to get an employee to a level of performance desired by the employer through training or practicing, and putting into practice what has been learned in a training program is a process that requires effort and time from the person who attended the training but also a constant support from the direct manager.

To be effective, the human resources training programs must meet certain conditions [1]:

- To be accepted and promoted by everyone in the organization, from the general manager. All company members must understand the fact that training is an organizational process. From the general manager, all the team members must be responsible and create a learning atmosphere in the company. This atmosphere must be clear in organizational communication, visible in the enthusiasm of the staff, the business plans and the individual performance objectives. The employees, on the

other hand, should know that there is a very strong correlation between training activities – the acquisition of new knowledge and/or the development of some skills – and their success in careers.

- To align training objectives with corporate objectives. The training objectives should be consistent with the business objectives of the organization. Reaching new goals may require new skills and knowledge that will be developed through training.
- To be based on a thorough analysis of training needs. In order to achieve a training program training needs must be known. Often, the needs analysis is done by simply listing the training programs and by ticking by each member of the organization of the training program he should participate. But often the employees choose to do the training on the subjects they know best. Therefore, training needs analysis should be done vertically, starting from the ratio of skills required for each position and the level of performance achieved by the employee. Where the performance is lower, we can formulate real training needs.
- To consider the best option for delivery. The most effective training programs are those in which employees can immediately put into practice what they have learned. There are several methods of providing training programs from which to choose the most efficient method: the training room, training, mentoring, coaching, working with a computer, e-learning, etc.
- To include a follow up session of training results. After completing the training program the participants must have the possibility to apply what they have learned. People cannot develop a skill without practicing it at work. The discussions with the participants about the value of the training received are very important in such sessions, they representing an opportunity to discover new training needs.

To assess training as an investment, it is necessary to have a strategic business plan, with clear objectives, a system of analysis and of job evaluation, a well-made and functional performance management, related to the development systems of the employees' careers and to their remuneration and benefits. All these must be supported by a culture based on the company's mission and vision.

Only such a training program can be made on the basis of an analysis of the staff development, preparation or training needs. Diagnosis allows distinguishing between existing and desired situation, in terms of the need for employees' training, and how the desired situation can be reached. To achieve the desired results, clear objectives are necessary to establish. The training objectives will enable the establishment of some performance indicators at the end of the program and the making of measurements regarding the return on investment in training employees, based on the results obtained by the employees, the team, the department and the organization as a whole, after certain time intervals.

IV. MEASURING THE EFFECTIVENESS OF HUMAN RESOURCES TRAINING PROGRAMS AND HERITAGE ENTREPRENEURSHIP

Across the EU, globalisation, technological change and restructuring will have significant impacts on medium- and long-term skills demand, as they will impact on the size of sectors

and professional groups but are also likely change the content of job requirements. The objective of effectiveness of human resources training programs is to create internal capacity for companies to develop their human resources in relation with the market needs and economy restructuring.

The *European Institute of Innovation and Technology Regional Innovation Scheme* (EIT RIS) [7] is a structured outreach scheme to support the integration of the Knowledge Triangle (knowledge valorisation, education, research) and increase the innovation capacity in areas and regions in Europe not directly benefitting from the EIT and its Knowledge and Innovation Communities (KICs). It is based on an engagement between KICs and selected partnerships from the wider European innovation community and is focused on the following key principles [3]:

- *Coherent and structured outreach scheme*
The EIT RIS is a structured outreach scheme which forms an integral part of the KIC's overall strategy. It has defined strategic objectives transformed into targeted activities and resulting in concrete outcomes.
- *Excellence*
The EIT RIS is targeted at excellent partnerships representing the three sides of the Knowledge Triangle - leading higher education institutions, research organisations and businesses - as well as other stakeholders essential in spurring regional innovation, such as regional policy makers and public entities. With a view to fully embrace opportunities for enhancing innovation capacity, the EIT RIS implemented by the KICs aims at capitalising on the untapped potential offered by the diversity of regions in Europe. If harnessed well, it will allow the EIT and its KICs to extend their reach to new geographical areas and to reach out to excellent partnerships of the Knowledge Triangle.
- *Thematic alignment*
EIT RIS partnerships should demonstrate a thematic alignment with EIT themes and KIC specific focus areas. With a view to ensure strategic impact at larger scale, they refer to relevant regional innovation plans, including the Smart Specialisation Strategies (RIS3) designed to boost regional innovation in order to achieve economic growth and prosperity by enabling regions to focus on their strengths.
- *Voluntary and autonomous implementation by KICs*
KICs implement the EIT RIS on a voluntary and autonomous basis. Implementation will be driven primarily by the co-location centres as hubs of the Knowledge Triangle integration.
- *Openness and transparency*
EIT RIS partnerships will be selected by the KICs through open and transparent processes. Participation in the EIT RIS does not imply automatically a potential future partnership with a KIC, however, it does not impede it either. Strategic decisions on the widening (and/or deepening) of their partnership remain solely at the discretion of the KICs.
- *Activities*
Activities undertaken as part of the EIT RIS ensure the flow of both knowledge and people between KICs and selected partnerships with a view to enhance the regional

innovation capacity by fostering the integration of the Knowledge Triangle. EIT RIS activities are an integral part of the KICs' operations. They are designed by KICs in a fit-for-purpose way taking into account their own specificities, overall strategy and portfolio in order to optimise the potential benefits and impact for both the participants and the KICs themselves.

The EIT RIS may include structured mobility actions to ensure that talent – students, researchers, teaching staff and entrepreneurs of any age and gender and at all career levels and across disciplines – beyond the KICs have the opportunity to get involved in and learn from the KIC activities.

SAGITTARIUS-SEE advances cultural consumption by communicating cultural values: from natural monuments and ecosystems to sites and collections, from the arts to traditions and handicrafts. Thus values of tangible-intangible, movable-immovable and spiritual heritage assets become catalysts for regeneration and development by being revealed and communicated. Given the diversity and complexity of heritage, the use of cultural values for development is feasible, only if multilateral interactions are understood and reflected in policy and delivery. Required is a multivalent and flexible nexus at local-global level to mitigate the protection-use conflict reconciling national and international strategies [8].

In a time when organizations need to fully optimize an increasingly limited budget for improving their employees' training, two questions arise: how to assess correctly the recovery of an investment in an employees' training program, and how to present the concrete, sustainable results of such an investment to the top management. For the companies providing training programs, this fact - to put into numbers the added value of employee participation in a training program - can be a serious challenge.

If in business figures are important, when investing in employee training there is a normal need for the managers in organizations to have a complete picture of the training investment. Managers know exactly how much they invest in training, but they find it difficult to calculate the return on these activities as well, hence, most often, they are reluctant to invest in their employees' training because they feel they have no control over such investments. The lack of control over the effectiveness of the training, reflected directly in the profits of the business, is the main reason for the company executives to allot little or no money for training. And even if the manager of the organization should be responsive to employee training, the lack of a coherent and professional system of managing human resources makes impossible to evaluate a success rate of training [6].

On the other hand, managers feel the need for training in their company. Hence, the decision to approve a training program should be based on the ability to determine and calculate the effects of employee participation in the training programs at their workplaces.

In the previous years, the huge growth of income of the beneficiaries of training programs was largely due to a growing market as well, so that the effectiveness of a training session was rarely considered. Currently, in terms of stagnation or even a dramatic drop in the economic situation in some areas of activity, the question regarding the real benefits that such an investment could bring arises. The effectiveness of a training program can be evaluated either by determining the participants' reactions to the quality of the course and its usefulness,

or measuring some quantitative indicators, such as the sales trends, the staff movements, the evolution of the turnover or of the profit.

The companies providing training programs will be successful in this field only if they manage to have a good evaluation system in place, which will be based on building partnerships with client companies, which are benefitting from the training programs.

To set up a successful training program for the employees, the manager of the human resources department should focus on a few key points such as: setting the objectives of the training program, aligning these objectives to the overall strategy of the organization (Armstrong, 2006), prioritizing the training needs, analyzing the training program participants.

To be able to take responsibility for the final results, the company providing the training programs should be involved from the beginning as a consultant in conducting such tests. In the preliminary discussions with the managers of the client companies, the company experts providing the training programs can find, in some cases, that the real need was actually quite different from that for which the training had been requested. Only after such an analysis, they can proceed to design the training programs [4], by adapting the specific topic area to the specific domain, the strategy and the organizational culture of the company.

The human resources manager and the general director of the organization must, however, assume responsibility as well for implementing the new skills by the participants in the company. The lack of support in the implementation of the changes, the removal of the new ideas by the direct manager, the imposing of a rigid organizational politics are only a few examples for which a training program, irrespective of how good it is, will not achieve its proposed objectives. With their support and through a careful selection of training programs by the providing company, a training program carefully built and dedicated to specific needs will help maintain a competitive advantage and increase organizational performance.

V. CONCLUSIONS

SAGITTARIUS provides the Cooperation Area with an activity mix to fully realize the socioeconomic potential of culture: put into practice is an integrative management system to classify and signify natural, man made and spiritual heritage assets and communicate their values to different audiences across the SEE to promote entrepreneurial culture in the heritage sector.

SAGITTARIUS encourages the formation of heritage entrepreneurs: a participatory knowledge platform transfers advanced tools among multilevel actors to protect and use heritage assets by identifying their environmental, social, historic, aesthetic, spiritual and special values; domain specific training certifies individuals with increased capacities certifying professional skills. Implemented pilot actions on a social inclusion basis provide for cultural experience diversity connecting thus local cultural production to international markets. By activating public-private-third sector alliances, heritage entrepreneurship is established at transnational level, exemplifying, how heritage is valued, protected, communicated and used with ecologic, economic and social profit [8].

A modern system of training is vital to any organization in order to develop and to maintain high professional standards of its own human resources. Therefore, organizations spend a significant part of their budgets on training their staff.

With the rising cost of an increasingly advanced training, many organizations try to determine the value of the training based on the employee performance and the continued growth of the organization.

In the current economic environment, in which the human resource function is becoming more strategic, and the costs have become priorities in the policy formulation, the evaluation of the human resource investment efficiency is important and topical.

Selected EIT RIS [7] partnerships and their regions benefit from the exchange of knowledge and good practice capitalising on their strengths, accelerating their innovation output, boosting regional innovation, and thus contributing to economic growth and prosperity. Participants from diverse backgrounds will be able to apply the knowledge, expertise and entrepreneurial mind-set gained through this stimulus scheme, they will benefit not only their institutions but also the way in which innovation is approached in their areas of origin and they may act as multipliers by sharing the insights gained and the tangible benefits of the scheme with the selected partnership and beyond.

By collaborating with excellent partnerships from across Europe's regions, KICs benefit from an influx of talent and ideas which add value to their activities and amplify their impact in spurring innovation. Selected partnerships may act as test beds for the EIT and its KICs with a view to explore how Knowledge Triangle governance and activities could be replicated in and how lessons learnt and emerging good practices can be transferred successfully to a multitude of environments.

Selected EIT RIS partnerships will primarily use "other sources" of funding, such as national and regional funding, including EU Structural Fund monies and own resources to participate in the EIT RIS. To ensure the participation of individuals from diverse backgrounds the EIT may finance structured mobility actions.

The EIT RIS will create synergies and complementarities with other EU, national, regional innovation initiatives and funding. There are opportunities for mutually reinforcing interaction with the EU's Cohesion Policy by addressing the links between the local and global aspects of innovation [9]. KIC Co-location Centres are well positioned to capitalise on various funding schemes from their respective regions. The Co-location Centres offer platforms for cross-border collaboration playing a major role in strengthening the local-global connectivity of the KIC as a whole, including through close co-operation with regional authorities, in particular those involved in designing and delivering the Regional Innovation Strategies for Smart Specialisation (RIS3).

The EIT RIS has been conceptualised in a way that allows for synergies and efficiency gains for regions that have been designing Smart Specialisation Strategies (RIS3) and are looking for a better integration of the Knowledge Triangle as a driver on enhanced innovation capacity at regional level [7]. The identification of relevant funding instruments, in particular the use of EU Structural Funds for participating in the EIT RIS is strongly encouraged and supported by policy makers in order to strengthen synergies and complementarities at all governance levels.

REFERENCES

- [1] Hanczik, Z., 2007, *Training-ul, instrument de îmbunătățire a performanțelor angajaților*, Săptămâna Financiară, Piața muncii, Adecco Timișoara, www.sfin.ro/articol_8897/training-ul_instrument_de_imbunatatire_a_performantelor_angajatilor.html
- [2] Ilieș, L., Stegorean, R., Osoian, C., & Lungescu, D., 2005, *Managementul firmei*, Editura Risoprint, Cluj-Napoca
- [3] Olesen, P., 2014, The European Institute of Innovation & Technology (EIT), 7th Conference on technology transfer, http://tehnologije.ijs.si/7ittc/2014-09-17_EIT_PeterOlesen_Slovenia.pdf
- [4] Pânișoară, G., & Pânișoară, I.O., 2005, *Managementul Resurselor Umane. Ghid practic*, Editura Polirom, București
- [5] Postelnicu, G., 2010, *Teorie economică*, curs interactiv, Centrul de Formare continuă, învățământ la Distanță și Frecvență Redusă, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, <http://idd.euro.ubbcluj.ro/interactiv/cursuri/GheorghePostelnicu/>
- [6] Scarlat, O., 2009, *Cum măsoară eficiența unui program de instruire?*, DailyBusiness.ro, Exec-Edu, www.dailybusiness.ro/stiri-carriere/opinii-cum-masori-eficienta-unui-program-de-instruire-22699/
- [7] The European Institute of Innovation and Technology (EIT), 2015, <http://eit.europa.eu/newsroom/new-european-ways-innoveit>,
- [8] South East Europe, Transnational Cooperation Programme, 2015, <http://www.see-tcp-project-sagittarius.eu/index.php/en/project>, http://www.southeast-europe.net/en/projects/approved_projects/?id=136
- [9] The European Institute of Innovation and Technology (EIT), 2013, Analysis of synergies fostered by the EIT in the EU innovation landscape, http://eit.europa.eu/sites/default/files/Analysis_of_Synergies.pdf

SIGNIFICANT CHANGES CONCERNING THE SETTLEMENT AND COLLECTION OF EXCISE DUTIES IN ROMANIA

Carmen Comaniciu, Prof., PhD, "Lucian Blaga" University of Sibiu

Abstract: In the structure of any tax system, indirect taxation is an essential component, value added tax and excise duties contributing significantly to the formation of public financial resources. For this reason, in this article we want to present signified aspects regarding the settlement and collection of excise duties from Romania, in the post-communist period, to emphasize both the place and role within the public revenue, as well as, the impact of these taxes on individual tax payers in his capacity as final consumer. The issues subjected to analysis are based on financial, social and moral reasons, by taking into account the national and European framework from the perspective of fiscal harmonization.

Keywords:*excise duties, excisable products, settlement and collection, excise developments, fiscal impact*

1. Introduction

Excise duty a long side VAT are often the subject of analysis and research, since a particularly important area of public finances is the appropriate balance between the direct taxation and the indirect taxation (Crawford, I., Keen, M. and Smith, S., 2008).

Widely spread in market economies, excise duties are indirect taxes included in the sale price of certain categories of products, most of the time for mass consumption and for which demand is inelastic. The specialized literature offers a number of studies concerning excise duties, with consideration of issues related to: harmonization of indirect taxes in the EU (Tyc, V., 2008); excise administration (Preece, R., 2008); negative externalities generated by the consumption of certain categories of products (Österberg, E.L., 2011); excise duty fraud (Cooper, A. and Witt, D., 2012); comparative analysis of excise duty settlement and collection (David, P., 2009); excise duty implications on the retail selling price (David, P., 2014).

Based on these aspects, we considered it appropriate to analyze the excise duty situation from Romania. Thus, in this article we will present the key elements of the settlement and charging excise duty from Romania, taking into account the significant changes in this area, referring to the determination mode, the excisable products and the excise duty impact on public financial resources.

2. Evolutions regarding the settlement of excise duty in Romania

Along with Romania's transition from centralized economy to market economy significant changes have taken place regarding the legal framework for the settlement and collection of excise duties. Without claiming an exhaustive approach to legislative acts referring to the excise regime issued during the period 1991-2015, we will make a synthesis

of the main changes, in order to surprise essential characteristics, both in terms of the determining way for excise duty, as well as the excisable products.

After December 1989, the first legislative regulation concerning excise duties, called special consumption tax, was the Government Decision no. 779/1991 on the movement of goods tax and excises. Through this regulation were identified 15 categories of products from imports or from the country (alcohol and alcoholic beverages, coffee and instant coffee, cigarettes and tobacco products, garment of fur skin, sculpted furniture, products from crystal, jewelry of precious metals, gold wedding rings, crude oil from internal production, natural gas or petroleum) which became subject to excise duty, as determined in ad-valorem system, with tax rates between 25% - for gold wedding rings and crude oil from internal production and 60% - for spirituous beverages and wine-based drinks (GD 779, 1991).

Law no. 42/1993 has maintained the excise duty arrangements for calculating through ad-valorem system, but we are witnessing to a modification of the list of excise goods, being perceived excise duty on petrol and gas oil, also to a change in tax rates, with values ranging from 13% - for premium gasoline and 200% - for spirituous beverages, cigarettes and tobacco products (Law 42, 1993).

The negative aspects of ad-valorem regime for the calculation of excise duties, particularly the tax evasion by the tax base under valuation, have determined legislative changes, so that by the Government Emergency Ordinance no. 82/1997, excises have been established: in ECU per unit of measure – for alcohol and alcoholic beverages, petroleum products, cigarettes and tobacco, green and roasted coffee, soluble coffee, water, mineral and aerated waters; on the basis of specific excise duty in ECU per unit of measure and ad-valorem excise – for cigarettes; in ad-valorem system - for other product categories (GEO 82, 1997).

Frequent cases of tax evasion in the area of excise duties and the problems on implementation excise duties in ECU per unit of measure have required new legislation, so that, by the Government Emergency Ordinance no. 50/1998 was stated that excise duty should be expressed from 1 January 1999 again in ROL, with updates every three months, according to inflation level and exchange rate depreciation (GEO 50, 1998).

Since the fiscal policy of EU requires in the field of excises the tax harmonization, a new amendment in determining of excise dutie shas intervened by the Government Emergency Ordinance no. 143/1999 under which the excise duties have been fixed in EUR per unit of measure (GEO 143, 1999). Also through the Government Ordinance no. 27/2000 was attempted a strengthening of the Romanian legislation on excise duties, with a structure in accordance with the EU requirements (GO 27, 2000).

Since 2004, excise duty regime from Romania is established by means of a specific title included in the Fiscal Code, according to Law no. 571/2003, for the harmonized excises and other excise goods, being specified: the scope, the chargeable event and exigibility, the release for consumption, importation, production and possession under a duty suspension, the characteristics of excise goods, the level of excise duty, warehousing arrangements, movement and receipt of excise goods under suspension, the payers of excise duties, exemptions from excise duty, labeling of alcoholic products and tobacco products (Law 571, 2003).

If, during the period 2004-2014, the level of excise duties in Romania was established in EUR per unit of measure, from 1 January 2015 the method of determining the excise duties has changed, their level being established in LEI per unit of measure (Fiscal Code, 2015).

3. Level of excises in Romania in terms of fiscal harmonization

For Romania's accession to the European Union taxation has had a special significance, with some specific aspects related to excises. Thus, by the Negotiation Chapter 10, opened in 2001, Romania has fully accepted the Community acquis in the area of excise duties, following a calendar for alignment in accordance with European Directives. In this regard, they were targeted: exemptions from excise duty of the products sold through authorized stores to sell duty-free goods; exemption from excise duty for fuel oil and liquefied petroleum gas; exemption from excise duty of fuel supply for fishing; introduction the marking system for fuels; adoption of legislation on the warehouse system; the generalization of marking fuels; warehousing system implementation; increasing the excise duties level on cigarettes by 40% of the difference existing in 2001 compared to the minimum level required by Directive 92/79/EEC; increasing the excise duties level on oil products to 50% of the difference existing in 2001 compared to the minimum level required by Directive 92/82/EEC; increasing the excise duty level on alcohol by 50% of the difference existing in 2001 compared to the minimum level required by Directive 92/84/EEC; full harmonization of excise duties on cigarettes, alcohol and petroleum product until 31 December 2011.

According to Directive 92/84/EEC, the minimum level of excise duty on alcohol and alcoholic beverages, adopted by the Council on 19 October 1992 is: for beer - 0.748 EUR per hl/degree Plato of finished product and 1.87 EUR per hl/degree of alcohol of finished product; for still wine, sparkling wine, other still fermented beverages and other sparkling fermented beverages - 0 EUR per hl of product; for intermediate products - 45 EUR per hl of product; for ethyl alcohol - 550 EUR or 1000 EUR per hl of pure alcohol (European Commission, 2015a).

In this context, for alcohol and alcoholic beverages, excise duties practiced in Romania during 2007-2014 have respected the requirements imposed by the EU, their evolution being shown in the following table.

Tab. no. 1 Evolution of excise duty on alcohol and alcoholic beverages in Romania, 2007-2015

Fiscal year	Beer	Wine		Fermented beverages		Intermediate products	Ethyl alcohol
		still	sparkling	still	sparkling		
	EUR/hl/degree Plato	EUR/hl of product	EUR/hl of product	EUR/hl of product	EUR/hl of product	EUR/hl of product	EUR/hl of pure alcohol
2007	0.7480	0.00	34.05	0.00	34.05	51.08	750.00
2008	0.7480	0.00	34.05	0.00	34.05	51.08	750.00
2009	0.7480	0.00	34.05	0.00	45.00	65.00	750.00
2010	0.7480	0.00	34.05	0.00	45.00	65.00	750.00

2011	0.7480	0.00	34.05	100.00	45.00	165.00	750.00
2012	0.7480	0.00	34.05	100.00	45.00	165.00	750.00
2013	0.8228	0.00	34.05	100.00	45.00	165.00	750.00
2014	0.8228	0.00	34.05	10.00	45.00	165.00	1000.00
2015	0.8840	0.00	36.59	10.75	48.35	177.30	1074.55

(Source: dates presented in the Romanian Fiscal Code, for the period 2007-2015)

Before 1 January 2007, Romania practice for alcohol and alcoholic beverages a level of excise duties in accordance with the minimum required by the EU, with the exception of excise duties on beer, which were on 01.07.2006 by EUR 0.748 per hl/degree Plato of finished product, but these have been changed since accession. Although for 2015 the excise duty is determined in lei/UM, Romania has a level of excise duty on alcohol and alcoholic beverages above the minimum level required by the European Directive, excluding excise duties on still wines.

For energy products, under the Directive 2003/96/EEC, the minimum excise adopted by the Council on 27 October 2003 (European Commission, 2015b) are set so: (a) minimum rates for motor fuels: leaded petrol – 421 Euro per 1000 liters; unleaded petrol - 359 Euro per 1000 liters; gas oil - 330 Euro per 1000 liters; kerosene - 330 Euro per 1000 liters; LPG - 125 Euro per 1000 kilograms; natural gas – 2.6 Euro per gigajoule; (b) minimum rates for motor fuels used for commercial and industrial use: gas oil - 21 Euro per 1000 liters; kerosene - 21 Euro per 1000 liters; LPG - 41 Euro per 1000 kilograms; natural gas - 0.3 Euro per gigajoule; (c) minimum rates for heating and electricity: gas oil for business and for non-business - 21 Euro per 1000 liters; heavy fuel oil for business and for non-business - 15 Euro per 1000 kilos; kerosene for business and for non-business - 0 Euro per 1000 liters; LPG for business and for non-business – 0 Euro per 1000 kilograms; natural gas for business – 0.15 Euro per gigajoule; natural gas for non-business – 0.3 Euro per gigajoule; coal and coke for business – 0.15 Euro per gigajoule; coal and coke for non-business – 0.3 Euro per gigajoule; electricity for business – 0.5 Euro per MWh; electricity for non-business – 1.0 Euro per MWh.

According to grace period received by Romania for full harmonization of excise duties on energy products and electricity, after 2007 we are witnessing an increase of this level, almost of all products from this category, as shown in the following table.

Tab. no.2 Evolution of excise duties on energy products and electricity in Romania

Excisable products	UM	2007	2010	2011	2012	2014	2015
Leaded petrol	1000 l	421.19	421.190	421.19	421.19	491.190	527.80
Unleaded petrol	1000 l	327.29	348.040	359.59	359.59	429.590	461.62
Gas oil	1000 l	259.91	293.215	302.51	316.03	400.395	430.25
Heavy fuel oil for business	1000 kg	13.00	15.000	15.00	15.00	15.000	16.12

Heavy fuel oil for non-business	1000 kg	13.00	15.000	15.00	15.00	15.000	16.12
LPG for motor fuels	1000 kg	128.26	128.260	128.26	128.26	128.260	137.82
LPG for heating	1000 kg	113.50	113.500	113.50	113.50	113.500	121.97
Natural gas for motor fuels	GJ	2.60	2.600	2.60	2.60	2.600	2.79
Natural gas for business	GJ	0.17	0.170	0.17	0.17	0.170	0.18
Natural gas for non-business	GJ	0.17	0.320	0.32	0.32	0.320	0.34
Kerosen for motor fuels	1000 l	375.91	375.910	375.91	375.91	445.910	479.1
Kerosen for heating	1000 l	375.91	375.910	375.91	375.91	375.910	403.91
Coal and coke for business	GJ	0.15	0.150	0.15	0.15	0.150	0.16
Coal and coke for non-business	GJ	0.30	0.300	0.30	0.30	0.300	0.32
Electricity for business	Mwh	0.26	0.500	0.50	0.50	0.500	0.54
Electricity for non-business	Mwh	0.52	1.000	1.00	1.00	1.000	1.08

(Source: dates presented in the Romanian Fiscal Code, for the period 2007-2015)

Fiscal policy measures taken in 2014 that focused on higher excise taxes on petrol, gas oil and kerosene, foreign exchange rate calculation for excises updated with the average annual consumer price index (GEO 102, 2013), as well as determination of excise duty since 2015 in lei/UM (Fiscal Code, 2015) places Romania among EU Member States with excise duty on energy products and electricity over the minimum required.

For tobacco products under Directive 2011/64/EU are imposed minimum excise levels (European Commission, 2015c), namely: (a) the minimum rate of excise duty on cigarettes must include specific excise-expressed in EUR/1000 cigarettes, representing between 7.5% and 76.5% of the total tax burden and ad-valorem excise – in percentage of the maximum retail selling price; the overall excise rate must be at least EUR 90/1000 cigarettes and at least 60% of the weighted average retail selling price, except the case when is practiced an excise duty of EUR 115 or higher; (b) for fine-cut smoking tobacco - 46% of the weighted average retail selling price or EUR 54 per kilogram; ; (c) for cigars and cigarillos - 5% of the retail selling price or EUR 12 per 1000 or per kilogram; (d) for other smoking tobaccos - 20% of the retail selling price or EUR 22 per kilogram.

According to the calendar of alignment with the EU requirements for the excise duty on manufactured tobacco, Romania proceeded to the increase in excise duties, so in this current period is above the minimum level required. If in 2007, the excise on cigars and cigarillos was 34.50 EUR/1000 pieces, in the year 2014it was 64.00 EUR/1000 pieces, an increase of185.51%. A significant increase of 176.09% was recorded for excise duty applied to fine-cut smoking tobacco and other smoking tobaccos, beyond the existing level in 2007, thus being established a level of € 81.00 EUR/kg (Fiscal Code, 2015).

Under the provisions of the Fiscal Code, the excise duty on cigarettes in Romania recorded the following trend:

Tab. no. 3 Evolution of excise duty on cigarettes in Romania during 2011-2018

Implementation	2011		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
	July	July	July	April	April	April	April	April	April
The minimum excise duty (euro/1000cigarettes)	73.54	74.00	76.50	79.00	81.50	84.00	86.50	89.00	90.00
The ad-valorem excise - %	22	21	20	19	18	17	16	15	14
The totalexcise duty (euro/1000 cigarettes)	76.60	76.60	79.19	81.78	84.37	86.96	89.55	92.14	93.18

(Source: dates presented in the Romanian Fiscal Code, for the period 2007-2015)

If alcohol and alcoholic beverages, tobacco products and energy products there is in the list of excise goods from the earliest years of the market economy in Romania, the list of other excise goods has undergone many changes, where as for it is not imposed restrictions, as shown in the following table

Tab. no. 4 Structure and evolution of the other excise goods in Romania, during 1991-2015

Other excise goods	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Coffee and instant coffee																									
Garment of fur skin																									
Sculpted furniture																									
Products from crystal																									
Jewelry of precious metals																									
Gold wedding rings																									
Color TVs																									
Perfumery products																									
Video equipment																									
Devices for taking still images and video camera recorders																									
Audio combine																									
Double radio cassette player																									
Video camera																									
Microwaves																									
Air conditioning devices																									

[illegible]

(Source: processing author based on excise tax legislation in Romania between 1991-2015)

4. Authorizing regarding excise duties

In terms of excise duty, Romanian legislation establishes clear and precise rules regarding activity carried out by warehouse keepers, registered shippers and recipients registered.

Analyzing the centralized situation on the status of authorizations for warehouse keepers from Romania for the period 2004-2015, it is found that from over 1,400 authorizations only 34.11% were valid on 04.21.2015 (MPF, 2015b). In the period 2007-2015, the number of tax payers with the quality of registered consignee was 596, but on 17.04.2015 only 56.21% had valid authorization (MPF, 2015c). Regarding the shippers registered in the period 2010-2015, 53 authorization were issued of which on 17.04.2015 were valid 75.47% (MPF, 2015d). The situation of importers for excisable products subject to marking, with valid authorization on 31.03.2015 comprises a total of 72 taxpayers, of which 63.84% have authorization only for spirit drinks, 22.22% have authorization only for tobacco

products, 4.17% holding authorizations only for intermediate products and 9.77% holding authorizations for all excisable products subject to marking (MPF, 2015).

The data presented highlight the significant changes among tax payers operating in area of excise duties, for which reason it must continually improving the authorization and monitoring system from the competent authorities.

5. Evolution of excise duty from Romania in the financial perspective

According to data presented by the National Agency for Fiscal Administration from Romania in annual performance reports, excises contribution to the formation of public financial resources has increased significantly in 2009-2014. If in 2009, the excise duty were 2.8% of GDP, in the year 2014 they accounted for 3.6% of GDP, the evolution of revenues collected from excises is shown in the following table (NAFA, 2015).

Tab. no. 5 Evolution of revenues collected by the National Agency for Fiscal Administration from Romania

Indicators (Mil. RON)	2014	2013	2012	2011	2010	2009
Total revenues collected by NAFA, from which	182,546.1	173,154.4	167,803.2	157,502.6	141,288.1	133,914.54
- Excise duty (including the vice tax)	24,000.6	21,016.5	20,171.6	19,025.7	16,212.0	14,272.10

(Source: NAFA Performance Reports)

Ascending trend of public revenues collected from excises is due to: increasing the level of excises, in terms of respecting the calendar of alignment with the requirements imposed by the EU; increasing the efficiency for fiscal control activity; changes made in the method of calculation of excise duty; fiscal measures taken to overcome the negative effects of the financial and economic crisis.

If until 2007, in Romania excise duties have been calculated based on the exchange rate valid only during a quarter, published by the central bank in last day that preceding the calendar quarter, accession to the EU has brought changes in the conversion in RON of amounts expressed in EUR for the calculation excises. Thus, for 2007-2013, excise duties value in RON collected at public budget was determined on the basis of exchange rate set on the first working day of October of the previous year published in the Official Journal of the European Union. In 2014, under the provisions of the Fiscal Code, for the conversion into RON of amounts expressed in EUR to calculating excises, it has been taken into account that the exchange rate published in the Official Journal of the European Union for the first working day of October 2013, was lower than the exchange rate set on the first working day of October 2012. In this regard, in 2014 the exchange rate for calculating the excises has been established under the exchange rate set on the first working day of October 2012, updated with average annual consumer price index calculated in September 2013, thus, resulting an

exchange rate of 4.738 RON per 1 Euro (Fiscal Code, 2014). The value of this exchange rate has been heavily criticized by business and economic analysts, considering unconstitutional, in breach constitutional principles relating to the fair distribution of the tax burden and the prevalence of European rules against the national rules (Bodu, S., 2014). In 2015, excise duty is expressed in RON per unit of measure, but to meet the requirements of the EU on the minimum level for harmonized excise duties, the exchange rate is the same as in 2014 (Fiscal Code, 2015).

Fiscal measures taken by Romania in 2014 concerning excise duties have targeted interdiction for premiums sales and imposition of conditions on sales promotions category, changing the way of calculating the amount of excise duty in RON based on the exchange rate, increasing the excise duty level on unleaded petrol, increasing the excise duty level on gas oil, increasing the excise duty level on kerosene. The fiscal impact of these measures was 4.032 mil. RON, the largest share (46.3%) is owned by increasing the excise duty level on gas oil (MPF, 2015a).

6. Conclusion

Often in the current language of the tax payer, excise duties are associated of words luxury (because in the list of excise are included gold/platinum jewelry, natural fur confections, cars with large cylinder capacity, hunting guns and personal use guns, yachts and pleasure boats) and vice (due to the practice of excise duty on alcohol, alcoholic beverages and tobacco products), which is why, the changes in the mode of settlement and collection are often neglected and the role of excises in the sustainability of public finances is not fully understood. Taking into account the impact of excise duties on public financial resources and their repercussions on the final consumer, being included in the retail price, we consider that the field of excise duties should be of real interest for both fiscal institutions and the tax payer.

Based on these considerations, without claiming an exhaustive approach, in this article we surprised some coordinates of settlement and collection of excise duty in Romania, from the desire to emphasize that the place and role of indirect taxation in socio-economic life must be analyzed both in terms of value added tax and excise duties.

7. REFERENCES:

- Bodu, S. (2014). *The unconstitutionality of exchange rate for harmonized excise duties*. Available at: <https://sebastianbodu.wordpress.com>
- Cooper, A. and Witt, D. (2012). *The linkage between tax burden and illicit trade of excisable products: the example of tobacco*. World Customs Journal, No. 6(2), pp. 41-58
- Crawford, I., Keen, M., and Smith, S. (2008) *Value-added tax and excises*. Report of a Commission on Reforming the Tax System for the 21st Century (London: Mirrlees Review).
- David, P. (2009). *Selected aspects of taxation of cigarettes in the EU member states*. Agricultural Economics–czech, No. 55, pp. 40-50.
- David, P. (2014). *Tax incidence of the changes in the excise duty on cigarettes in 2003–2006 in the Czech Republic*. Acta Universitatis Agriculturae et Silviculturae Mendelianae Brunensis, No. 55(3), pp. 23-32.

European Commission (2015a). *Excise Duty Table. Part I – Alcoholic Beverages. Situation at 1 January 2015*. Available at: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/

European Commission (2015b). *Excise Duty Table. Part II – Energy products and Electricity. Situation at 1 January 2015*. Available at: http://ec.europa.eu/taxation_customs/

European Commission (2015c). *Excise Duties: Cigarettes*. Available at: http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/

Fiscal Code (2014). Available at: http://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Legislatie_R

Fiscal Code (2015). Available at: http://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Legislatie_R

GD 779 (1991). *Government Decision nr.779/1991 regarding the movement of goods and excise tax*. Available at: <http://www.legex.ro/>

GEO 82 (1997). *Government Emergency Ordinance no. 82/1997 regarding excise duties and other indirect taxes*. Available at: <http://lege5.ro/>

GEO 50 (1998). *Government Emergency Ordinance no. 50/1998 for amending and supplementing Government Emergency Ordinance no. 82/1997 on excise duties and other indirect taxes*. Available at: <http://www.legex.ro/BUG-50-1998-14678.aspx>

GEO 143 (1999). *Government Emergency Ordinance no. 143/1999 for amending Government Emergency Ordinance no. 82/1997 on excise duties and other indirect taxes*. Available at: <http://www.legex.ro/BUG-143-1999-18176.aspx>

GEO 102 (2013). *Government Emergency Ordinance no. 102/2013 for the amendment and supplementing Law no. 571/2003 regarding the Fiscal Code and regulation of financial and tax measures*. Available at: <http://lege5.ro/>

GO 27 (2000). *Government Ordinance no. 27/2000 regarding the products subject to excise duty*. Available at: <http://lege5.ro/>

Law 42 (1993). *Law no. 42/1993 regarding excise taxes on products from imports and the country, as well as tax on crude oil from internal production and natural gas*. Available at: <http://lege5.ro/>

Law 571 (2003). *Law no. 571/2003 regarding the Fiscal Code*. Available at: <http://www.legex.ro/>

MPF (2015a). *Ministry of Public Finances - Report on the macroeconomic situation in 2014 and the projection for the years 2015-2017*. Available at: <http://www.discutii.mfinante.ro>

MPF (2015b). *Ministry of Public Finances - Centralized situation on the status of authorizations issued for warehouse keeper person 21/04/2015*. Available at: <http://www.mfinante.ro>

MPF (2015c). *Ministry of Public Finances - Centralized situation on the status of authorizations issued for recipients registered on 04.17.2015*. Available at: <http://www.mfinante.ro>

MPF (2015d). *Ministry of Public Finances - Centralized situation on the status of authorizations issued for shippers registered on 17.04.2015*. Available at: <http://www.mfinante.ro>

MPF (2015e). *Ministry of Public Finances - List of importers of excisable products subject to marking, with authorizations valid on 03.31.2015*. Available at: <http://www.mfinante.ro>

NAFA (2015). *National Agency for Fiscal Administration – Activity reports*. Available at: https://www.anaf.ro/anaf/internet/ANAF/informatii_publice/

Österberg, E. L. (2011). *Alcohol tax changes and the use of alcohol in Europe*. Drug and alcohol review, No. 30(2), pp. 124-129.

Preece, R. (2008). *Key controls in the Administration of excise duties*. World Customs Journal, No. 2(1), pp. 73.

Tyc, V. (2008). *Harmonization of indirect taxes in the European Union*. International Journal of Law and Management, No. 50(2), pp. 87-92

BUSINESS MANAGEMENT – A CIVIL LAW CLASSICAL INSTITUTION

Cristinel Ioan Murzea, Prof., PhD, "Transilvania" University of Braşov

Abstract: Business management represents that certain illicit fact by which a person called a gerent who commits, by his own will and without any legal mandate, certain judicial or material acts, necessary and useful to another person called a gerate.

Known from Roman law as "negotium gestio" this institution allows for a judicial relation which had a winding evolution in Romanian law, both in regard to its background and legal nature, as it was considered a quasi contract in the opinion of the 1864 lawmaker; as a result of evolution caused by the doctrine opinion and the solutions provided by legal practice, the new Civil Code defined it as a "voluntary and unilateral" licit legal act.

Since the antiquity, business management was based on the principles of selflessness, as it was not supposed to cause inequitable situations between the subjects of law, thus ensuring an optimal balance between "charity" and "profit" by the use of legal means provided by "negotium gestio".

Key words: *business management, legal fact, legal act, contract, civil obligations*

Business management also known as "negotiorum gestio"¹ raised quite a few controversy in specialty doctrine regarding its qualification of quasi contract in the classical age of Roman law, a solution which was later adopted by the 1864 Civil Code until the new opinion phrased by the new Civil Code, according to which "managing other people's interest" is a legal and voluntary licit fact².

The institution of business management appeared as a result of the innovative spirit of the Romanian people who, for reason of practical necessity, attempted to provide a legal regulation for some actions which required legal effects; they also tried to order the conduct of the subjects of law.

When Rome becomes an "universal state" spreading across three continents, a certain increase in commercial relations occurs by creating a new dynamic economy; this new economy proves to be a challenge for the lawmaker and especially for the praetor, the main legal actor, who was called upon to correct or modify the rigid regulations of "ius civilae" by adjusting them to the new practical realities.

It was rightfully shown that every time a person committed a legal act in the interest of a person, without specific consent from that person, he was actually performing "business management", an institution similar, but different from the contract of mandate.

It is a known fact that the relations which governed the Roman patriarchal family, socio - legal relations from the old ages, were a factor which helped configure law, by creating new institutions with novelty elements such as selflessness and social solidarity, specific to „antiquum consortium”³ and „quiritar property”.

¹ Cf. C. Tomulescu, Romanian private law manual, Invătămantului Publishing House, Bucharest, 1956, p.754

² Cf. I. Adam, Civil law, Obligations, Legal fact, C.H. Beck Publishing House, Bucharest 2013, p.13 and following

³ Cf. VI. Hanga, Romanian private law, Didactica si pedagogica Publishing House, Bucharest, 1971, p.128

The interference of a person without consent from the person on behalf of which he acted, thus in the lack of any contract of mandate, was regulated by praetor edict, the main judicial magistrate, called upon to legally valorize new legal institutions which covered the interests of Roman citizens.

Thus, the occurrence of someone who was preoccupied with another person's business without mandate „*si sine mandato quisque alius negotiis gerendis se obtulerit*” becomes a quasi contract according to the Roman lawmaker, a legal institution which became identical to that of contract as a main source of obligations.

This gave rise to a new procedural form by which the praetor interfered by indirectly mediating in the passing of civil law which will be applied to Roman citizens as the development of economical life and commercial activity required that a merchant must be a person with multiple commercial relations in several places considering the rather large area of these operations; thus it was common knowledge that certain situations might arise, in which a person's interest could have been affected by the fact that this person was not present at that certain place in time where his goods should have been preserved and managed.

Thus, the timely and useful intervention of another person without mandate was beneficial, by preventing a prejudice or by limiting the effects of a prejudice which has already occurred.

It was noted that this was not an act of philanthropy, but an equitable act of human solidarity, caused by real selflessness.

As selflessness is a virtue, it must be legally protected, and the gesture of the gerent is not a mere benevolent act which can't be legally protected; thus, a new legal institution arose.

A new postulate was respected; one that defines the essence of Roman law, based on legal and moral principles, in which both were combined and equity was the supreme value. Celsus said that „*ius est ars aequi et boni*”.

From the very beginning, we notice that the Romans have regulated the institution of “*negotiorum gestio*” from the time of imperial law in the post-classical age, thus considering the technical meaning of the act of management, namely the temporary management of the goods of the gerente by the gerent without consent from the former.

Thus, the regulated phrasing is frequently used “a person interferes in the business of another person without consent from the owner” as a defining element of “*negotiorum gestio*”.

Starting from the quadripartite classification of obligations, Romanian doctrine identifies quasi contract as an act which creates rights and obligations for both the gerent and the gerente although they had no legal relation or contract concluded between them or any other element meant to ensure business management with the mandate contract, since there are “similarities” between the two, as stated in specialty doctrine.

Considering the opinions of Roman law advisers regarding quasi contracts, French legal literature described this legal institution as the spontaneous act of a person which results in an advantage for a third party and a demise of the patrimony of the agent, which entitles him to compensation from the third party.⁴ In this context, compensations can be qualified as an obligation to reimburse or repair the prejudice in case one of the parties fails to respect its

⁴ M. Douchy, *La notion de quasi-contract en droit positif français*, Economica Publishing House, Paris, 1997

commitment, thus it is known as a “quasi contract” or another type of contract which fictionally connects the person who is enriched with the person who is impoverished⁵.

In case of business management, we are discussing a person who, by its own will, interferes with the patrimonial interests of an absent person, by managing his business without special mandate and without knowledge of the person whose business is administered much less without consent to the actions of the gerent⁶. Thus, it is correctly stated that business management is not legally compatible⁷ as a quasi contract as there is no agreement between the will of the gerent and the will of the gerat.

The concept of equity led to the stating of the principle regarding reimbursement, an element meant to create a background for quasi contract, a document, which, in the opinion of the lawmaker of the new Civil Code, is a thing of the past.

Business management allowed for conceptual dispute in regard to the different orientation of the continental and Anglo-Saxon systems of law, where the classical institution of “negotiorum gestio” was differently interpreted, as it was based on German, French or Italian systems of law, which sanctioned both the obligations of the gerent and the gerate; the Anglo-Saxon system of law even regulated that the legal act performed for another person was a voluntary act with no legal effects, no right to compensation.

However, we must mention that the interference of a person in another person’s business must be made in good faith; it must not be performed abusively or with the interest of securing certain patrimonial advantages. Thus, it was stated that “business management must start from a feeling of affection and friendship, thus making it essentially free”⁸.

In the Romanian legal system, business management was regulated in articles 987-991 of the 1864 Civil Code and in article 1330-1340 of the new Civil Code.

By embracing a modern vision, the lawmaker of the new Civil Code provides this institution with an independent qualification, by defining its legal nature and considering it as a source of civil obligations. The French Civil Code regulates this institution in articles 1372-1375 by showing that there is business management every time a person performs an act in the interest of another person without receiving a specific task from that person⁹.

According to article 1330 first alignment, the new Civil Code mentions the following: “There is business management when a person, named a gerent, without having a specific task, voluntarily and usefully administers the business of another person called a gerate, who doesn’t know the existence of the business management or knows it but is not able to point out an agent or provide for his business in any other way.”

Starting from this legal provision, we feel that the closest definition in specialty doctrine is that according to which business management is a legal, licit and voluntary fact, by

⁵ E. Terrier, *La fiction au secours de quasi contracts au l’achevement d’un debut juridique*, Droit, Paris, 2004

⁶ I. Adam op.cit. p.9

⁷ C. Stătescu, C. Bârsan, *Civil law treaty. The general thory of obligations*, The Academy Publishing House, Social Republic of Romania, Bucharest, p.118

⁸ D. Alexandresco, *A theoretical and practical explanation of Romanain civil law as opposed to ol laws*, Volume V, National Publishing House, Iași 1898, p.312

⁹ A. Benabent, *Droit civil, Les obligation*, Montchrestein, Paris 2001, p.293

which a person, called a gerent, performs necessary and useful material acts regarding the patrimony of another person, called a gerate, without intent or knowledge from the owner, resulting in the need of the gerate to reimburse the gerent with the expenses caused by his management¹⁰.

The lawmaker of the new Civil Code agrees with the thesis according to which business management exceeds the institution of quasi contract origin, by considering that it is a legal, licit, voluntary and unilateral act which generates obligation.

However, it is not any less important that the lawmaker valorized the historical tradition of this institution, especially in regard to the objective background which generated the current legal regulation and the idea of selflessness and equity, as the person who performed certain actions in the interest of another person must be compensated for his expenses.

Thus, it is appreciated that it is a moral gesture with legal meaning by which an impoverished person suffers damage in order to prove solidarity, not to get rich by receiving compensation.

A certain advantage was created for the gerate by the intervention of the gerent, which was naturally entitled to be compensated for his expenses.

At the beginning, the object of business management was somewhat limited to preservation and administration acts performed for an absent person; currently, the area of business management comprises all situations in which a person performs an act in the interest of another person¹¹.

However, these acts must not exceed the domain which defines the preservation or administration act even if the intervention is achieved by a series of actions which comprise acts of disposition regarding a certain „ut singuli” good, but the entire patrimony of the gerate; thus, the act will be qualified as an act of administration by considering its purpose. We can also mention that selling goods which are perishable are also acts of administration considering their purpose.

Some courts of law provided similar solutions and appreciated that the nature of the act in regard to the entire patrimony of the gerate and by considering all the facts that enabled the gerent to perform the business management.

As a rule, the acts of administering another person's interests can't exceed *lato sensu* the area of preservation of administration acts.

It was correctly shown that, in order to compensate the person who intervenes on behalf of another person, he will have to act like a real business manager. By this specific characteristic, business management is different from other licit legal facts. Thus, the unilateral act of the gerate created that certain legal report based on which new rights and obligations will arise for both the gerate and the gerent.

As a consequence, the person who interferes in another person's business in order to achieve a personal interest does not perform an act specific to business management as regulated by article 1330 second alignment of the new Civil Code, which mentions: the

¹⁰ I. Adam, Op.cit., p.17

¹¹ Ibidem

person, who without knowledge, works in the interest of another person, is not held by his obligations, according to the law of the gerent. He is entitled to compensation according to the rules of unjustified enrichment.

By analyzing this, we can identify the stability elements which defined the traditional institution of negotiorum gestio as follows:

- an element of fact, meaning an act of management
- an international element, which can be identified in regard to the gerate and a negative element resulting in the acknowledging the intervention of the gerent by the gerate¹².

The intervention of the gerent is not limited to legal acts he concludes, but comprises any material act performed in the interest of the gerate, as long as it is of patrimonial character.

As for the legal acts, the lawmaker of the new Civil Code states „expressis verbis” that business management must be useful to the gerate, by avoiding damage to the patrimony of the gerate¹³.

By concluding legal acts, the gerent must have capacity to conclude a contract, while the gerate can lack exercise capacity.

As a consequence, the responsibility of managing another person's interest can be engaged only by people with full exercise capacity¹⁴.

The subjective attitude of the parties distinguishes the act of managing another person's interest from other legal facts as sources of obligations. The ensemble of material acts and facts which must be performed with the intent of managing another person's interest must be performed without consent and special authorization from the gerate. Also, these acts must be performed in order to force the gerate to compensate the gerent's expenses and are not considered to be a liberty (see article 1330 third alignment).

If the gerate had knowledge about the intervention of the gerent in his business¹⁵, thus reaching an agreement between the will of the gerate and the will of the gerent, we would be in the presence of a mandate contract.

„Negotiorum gestio” results in obligations for both parties. The obligations of the gerent are as follows:

- the obligation regulated by articles 987-988 of the 1864 Civil Code and article 1332 of the new Civil Code to continue the business until the gerate will have the necessary means to manage it
- the obligation to manager the goods of the gerate like a good faith owner (see article 989 of the 1864 Civil Code and article 1334 of the new Civil Code)
- the obligation to be responsible to the gerate for all performed operations so he can in concreto appreciate if they are useful. Article 1335 of the new Civil

¹² C. Tomulescu, Op.cit., p.755

¹³ I. Adam, op.cit., p.24

¹⁴ Ibidem

¹⁵ R. Sanilevici, The general theory of obligations, Iasi University, 1976, p.214

Code states: “When the management stops, the gerent must be responsible to the gerate and return all goods used in managing the business”

- the obligation to return to the gerate all goods acquired while managing the business (see article 1335 of the new Civil Code)
- the obligation of the gerent is sanctioned by „actio negotiorum gestorum directe” provided for dominus rei gestae (the gerate)¹⁶.

In his turn, the gerate will have some obligations in regard to other gerent consisting of: the obligation to reimburse the gerent for all necessary and useful expenses resulted from the business management even if the desired result was not achieved, according to article 1337 alignment 1 of the new Civil Code

- the obligation to reimburse the gerent „for the prejudice caused to the gerent without any of his fault, during business management” (article 1337 alignment 1 of the new Civil Code)
- the obligation of the gerent to perform all necessary and useful acts as concluded by the gerate (article 1337 second alignment of the new Civil Code)
- the obligation to return to the gerent the value of the unnecessary expenses provided he proves that those expenses were made strictly to the advantage of the gerent”” (article 13379 new Civil Code)
- the obligations of the gerate were sanctioned by actio negotiorum contrario¹⁷

From the above stated facts, we can notice the influence of Roman law, exemplified by

„negotiorum gestio” over the systems of law from the family of continental law, in regard to the source of obligation and the institution analyzed in order to identify the legal means provided to the parties for them to capitalize on their subjective rights resulting from legal civil law relations.

Nowadays both legal practice and specialty doctrine identified new forms of manifestation of the institution of business management in the diversified social relations regulated by civil law, namely article 1330-1340 of the new Civil Code; this entitles us to state that „negotiorum gestio” is a permanent and classical institution of civil law. Randomly, we provide examples from the activity of an attorney at law whose mission is not limited to accurately execute an mandate according to the law¹⁸ but he can also conclude, by his own will, certain operations like disloyal facts which will benefit his client based on „negotiorum gestio”.

Thus, in a state of law, these activities prove that business management is significant to justice as it protects the rights and liberties of the citizens, as the attorney at law is the adviser of his client sometimes even without his authorization and knowledge.

Similarly, it was shown that the stock broker who performs his activity in a stock market company and undergoes certain operations for his clients, while they are unaware of

¹⁶ P.F. Girard, Manuel elementaire de droit romain, Paris, 1929, p.121

¹⁷ Ibidem

¹⁸ E. Poenaru, C. Murzea, Liberal judicial professions, Hamangiu Publishing House, Bucharest 2009, p.109

these actions, they will be held responsible for their actions. Their obligations results from business management and not a mandate contract¹⁹.

A frequent situation in practice is when a renter, by own will and at his own expense, repairs a house which belongs to the owner, without the owner's knowledge.

If the renter's expenses are necessary and useful, he is entitled to compensation as a result of business management and not based on the lease contract concluded between the renter and the owner.

The practical utility of „negotiorum gestio” is obvious as it provides a legal tool by which a person intervenes in the business of another person, without knowledge and mandate from that person, but providing an advantage which will result in compensation of expenses based on the licit and voluntary fact of business management.

The importance of business management is all the more obvious as specialty doctrine correctly claims that the gerent's intervention can be useful not only to the gerate, but also to society, if it preserves and protects common goods endangered by the lack of care manifested by the owner.²⁰.

Business management is one of the licit voluntary legal acts which generate obligations in favor of another person, without mandate from that person; these rights and obligations are useful to him and generate the right of the person who intervened to be compensated.

A classical institution of civil law, known from the classical age of Roman law „negotiorum gestio” was provided with a new regulation in article 1330-1340 of the new Civil Code, a regulation which valorizes both the legal texts or articles 987-991 of the 1864 Civil Code and the opinions of judicial practice and civil judicial doctrine, thus providing the subjects of law with new means to capitalize on their subjective civil rights and the correlative obligations which result from business management.

BIBLIOGRAPHY:

- Adam I., Civil law, Obligations, Legal fact, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2013.
- Alexandresco D., A theoretical and practical explanation of Romanian civil law as opposed to ol laws, Volume V, National Publishing House, Iași, 1898.
- Benabent A., Droit civil, Les obligations, Montchrestein, Paris, 2001.
- Douchy M. , to notion de qvasi-contract en driot positif francois, Economica Publishing House, Paris, 1997.
- Girard P.H. Manuele elementaire de droit romain, Paris, 1929.
- Hanga, Romanian private law, Didactica si pedagogica Publishing House, Bucharest, 1971.
- Ionașcu T., Civil law course, The general theory of contracts and obligations, Bucharest Law School, 1942.
- Malaurie Ph., Aynes L. Stofel Munk P4, Civil law, obligations, Wolters Kluwer Publishing House, Bucharest, 2009.

¹⁹ Tr. Ionascu, Civil law course, The general theory of contracts and obligations, Bucharest Law School, 1942, p.443-444

²⁰ I. Adam, op.cit. p.20

Poenaru E., Murzea C., Liberal judicial professions, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2009.

Sanilevici R., The general theory of obligations, Iasi University, 1976.

Stătescu C., Bârsan C., Civil law treaty. The general theory of obligations, The Academy Publishing House, Social Republic of Romania, Bucharest,

Terrier E. La fiction au secours de quasi contracts au l'achèvement d'un débat juridique, Droit, Paris, 2004.

Tomulescu C., Romanian private law manual, Invățământului Publishing House, Bucharest, 1956.

NEW APPROACHES ON REGIONAL DEVELOPMENT POLICY IN ROMANIA

Simona Moise, Assoc. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest and Mihaela Sas, PhD, University of Craiova

Abstract: With the preparation and implementation of a regional development policy in Romania and from shaping the development regions, institutions for managing these policies were created. Their main role, in addition to the design and implementation of a regional development strategy became managing EU funds. The European Union attaches great importance to these institutions so.

Representation of regional interests is a fact that is required in terms of territory and population of Romania. Administrative-territorial reform implies a number of other related conceptual delimitations, but not both at the administrative and territorial aspects of making powers. One of the most important is the distinction between the concepts of administrative decentralization and deconcentration.

Keywords: *decentralization, devolution, regionalization, regional development, efficiency, institutional structure.*

1. Introduction

Regional development policy is a set of measures planned and promoted by local and central public administration authorities, in partnership with various actors (private, public, volunteers), in order to ensure economic growth and social dynamic and sustainable, through the effective use of regional and local potential.

Regional development policies is manifested in two ways: the preventive effect, ie by removing the causes that generated the lack of development or development of regions difficult, and combative sense, by removing the effects of backwardness of dezvoltării regions.

Regional development policies aim is to reduce disparities and strengthen economic and social cohesion of European countries. The development of less favored regions resulting in more rational distribution of industrial, labor and infrastructure. Another consequence of regional development policy is to boost trade and create new markets for industrial goods and consumer goods. No less important is the effect they have demografic regional development policies, in particular by reducing population migration from these regions to more prosperous regions.

Making regional policy in Europe was a response to different types of regional issues, that required direct government intervention. Regional issues in northern industrialized countries of Western Europe mainly concerned the industrialized areas in decline, facing the severe difficulties of adapting to structural changes are associated with high levels of long-term unemployment. For southern European countries and Ireland, regional issues related to under development: low levels of GDP / capita, competitiveness and low labor productivity, high unemployment rates, lack of jobs and basic infrastructure, regional development projects

2. Regional development policy in the European Union

Regional development policy is a key policy of the European Union. This is based on financial solidarity principle, that provides support states and less developed regions or those experiencing structural difficulties.

In the European countries there are various models for managing the funds, but tend Member oldest European tendency is generally decentralized management in order to "ownership" for the citizen and customer.

Decentralization trend is apparent in "General Regulation 1083/2006 of the European Commission"¹. It defines common principles, rules and standards for the implementation of the three cohesion instruments: European Regional Development Fund (ERDF), the European Social Fund (ESF) and the Cohesion Fund for 2007-2013.

Regulation is based on the principle of shared management between European Union Member States and regions. This Regulation establishes a renewed programming process, based on Community Strategic Guidelines for Cohesion and their follow and common standards for financial management, control and evaluation.

Given the political realities differ from state to state, even within the European Union, according to legal status can formulate a new typology of regionalization:

1. Administrative Regionalization: involves the delegation of authority by the state government to subordinate structures or bodies that are locally, whose shares are controlled by the state, while at the same time, have some legal autonomy; the functions and duties they hold, they aim to promote economic development and regional mobilization is based on local and economic organizations (eg, the Luxembourg government has defined four regions that were not equipped with their own authority because small area of the state).

2. Regionalisation through local: is based on cooperation between local authorities, which have extensive powers and a wide field of action. This type of administrative regionalization regionalization differs in that it is carried out in the framework of its powers (examples: Denmark, Finland, Ireland, Hungary).

3. Regional Decentralization: refers to the formation of a new local authority, the region at a higher level than the existing territorial collectivities. The region receives specific institutional expression and form a new category of local authorities which, although having the same status in law as existing local authorities, are distinguished by a broader constituency and their skills in economic development. This region is part of the constitutional order of the unitary state, even if changes territorial organization (eg, example: in France there are 26 regions, except the external ones, which enjoy unfettered principle of territorial communities).

4. Regionalisation political or regional autonomy(institutional regionalism) is characterized by assigning legislative power to regional assemblies, which has extensive powers whose content is defined and guaranteed by the Constitution or by a constitutional text, and to exercise it is an executive with features regional government; alter the structure of the state and alter the Constitution; differs from the federal state in that region are not states, and the composition remains, in principle, the unitary state (examples: Spain, Italy, Belgium).

¹Council Regulation (EC) no. 1083/2006 of 11 July 2006 laying down general provisions on the European Regional Development Fund, European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) no. 1260/1999

5. Regionalisation by federal authorities: the federal state is not opposed to the nation-state, in many cases constituting a national integration; federal states are born from a union of states, that is, in fact, political entities that have a number of regional and ethnic peculiarities (eg Germany).

It is noted that regionalization implies a top-down approach, meaning that the state can recognize a regional identity as a homogeneous territory can participate in managing their own doings through the mechanisms established by the State.

Each state sets its regionalization model based on a specific internal logic, but also external factors such as: the new requirements of European integration, the need for territorial development or strengthening of democratic values and the rule of law.

EU regional policy became more focused regional aid and partnership between the actors involved in regional development has widened.

EU seeks strategic dimension of cohesion policy to be strengthened so that EU policies can be better integrated in national and / or regional development. For the implementation of regional policy measures, Member States, local authorities and the European Commission are working together. National authorities define development strategies and implement them, and the Commission ensure harmonization of regional strategies with the overall strategy of the Community, monitors and controls expenditures made from Community funds.

The region is "more than a simple intermediate between the state and local authorities", becoming, along with state and local third point of the triangle that develops in the European integration process.

3. EU investment policy Home Regional policy is the main investment policy of the EU.

Regional policy is intended for all regions and cities of the European Union, supporting the creation of jobs, business competitiveness, economic growth, sustainable development and improved quality of life. In the period 2014-2020, was allocated € 351.8 billion - about a third of the total EU budget - for cohesion policy in order to achieve these objectives and to meet the diverse needs existing in all EU regions. Regional policy objectives are achieved through three main funds:

European Regional Development Fund (ERDF), Cohesion Fund (CF) and European Social Fund (ESF).

They constitute, together with the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and the European Maritime and Fisheries Fund (EMFF), the European Structural Funds and Investment (ESI).

The funds allocated to regional and cohesion policy for the period 2014-2020 amounts to EUR 351.8 billion by.

European Regional Development Fund ERDF aims to strengthen economic and social cohesion in the European Union by correcting imbalances between its regions. Other instruments ERDF focuses its investments on several key priority areas. This approach is known as "thematic concentration":

- Innovation and research;
- Digital Agenda;

- Support for small and medium enterprises (SMEs);
- low-carbon economy.

ERDF resources allocated to these priorities depend on the category of the region.

• In more developed regions, at least 80% of funds must focus on at least two of these priorities;

- The transition regions, the concentration is 60% of the funds;
- Focus is 50% in less developed regions.

In addition, some ERDF resources should be channeled to projects specifically related to a low carbon economy:

- More developed regions: 20%;
- Transition regions: 15%; and
- Less developed regions: 12%.

The European territorial cooperation programs, at least 80% of funds will focus on four priority areas mentioned above.

ERDF also pays particular attention territorial features. ERDF actions aimed at reducing the economic, environmental and social conditions in urban areas, with a particular emphasis on sustainable urban development. At least 5% of ERDF resources reserved for this sector through "integrated actions" managed cities.

Naturally disadvantaged areas of geographic (isolated areas, mountainous or sparsely populated areas) benefit from special treatment. Finally, the outermost areas also benefit, specific assistance from the ERDF to address potential disadvantages caused by their degree of isolation².

Cohesion Fund

Cohesion Fund for Member States whose gross national income (GNI) per capita is less than 90% of the EU average. It aims to reduce economic and social disparities and promoting sustainable development.

It is currently subject to the same rules of programming, management and monitoring as the ERDF and ESF, by Regulation laying down common provisions.

In the period 2007 - 2013, the Cohesion Fund aims Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Estonia, Greece, Hungary, Latvia, Lithuania, Malta, Poland, Portugal, Romania, Slovakia and Slovenia.

Cohesion Fund provides a total of 63.4 billion for activities in the following categories:

- Trans-European transport networks, in particular priority projects of European interest as identified by the EU. Cohesion Fund will support infrastructure projects in the 'Connecting Europe Facility';
- Environment: In this field, the Cohesion Fund can also support projects related to energy and transport, as long as they visibly benefit the environment in terms of energy efficiency, use of renewable energy sources, the development of rail, supporting intermodality, strengthening public transport, etc.

² http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/funding/cohesion-fund/

Financial assistance from the Cohesion Fund can be suspended by Council decision (approved by qualified majority) if a Member State has an excessive government deficit or if not remedied the problem or has not taken appropriate measures this³.

European Social Fund

Is investing in people, focusing on improving employment opportunities for employment and education within the European Union. It also aims to improve the situation of the most vulnerable people who are at risk of poverty.

Other instruments

Is investing in all EU regions. For the period 2014-2020, over 80 billion are allocated to Member States for investments in human capital. This will be added at least 3.2 billion euros allocated to the 'Jobs for Youth '.

For the period 2014-2020, the ESF will focus on four thematic objectives of cohesion policy:

- promoting employment and supporting labor mobility;
- promoting social inclusion and combating poverty;
- investing in education, skills and lifelong learning; and
- strengthening institutional capacity and efficient public administration.

In addition, 20% of ESF investment activities will aim to improve social inclusion and combating poverty.

This is known as thematic concentration⁴.

EU Solidarity Fund: European Union Solidarity Fund (EUSF) is the main instrument of the EU's disposal to deal with major natural disasters and show solidarity with European regions affected by disasters. The Fund was created in response to the devastating floods that hit Central Europe in the summer of 2002. Since then it has been used for 63 different types of disasters: floods, forest fires, earthquakes, storms and drought. So far, have been supported 24 different European countries, the total allocation exceeding 3.7 billion euros.

4. Regional Policy and Strategy 2020

Regional policy has a strong impact in many areas. Its investment contributes to the achievement of the objectives of EU policy and complement other EU policies, such as education, employment, energy, environment, single market, research and innovation. Regional policy provides, in particular, the investment necessary to achieve the objectives of the Europe 2020 strategy for smart, sustainable and inclusive growth in the European Union by 2020.

The five EU targets for 2020 are:

1. Employment: 75% of people aged between 20 and 64 years to be employed
2. Research and development 3% of EU GDP is invested in R & D
3. Climate change and energy sustainability
 - reduction of greenhouse gas emissions by 20% compared to 1990 level
 - 20% of energy from renewable sources

³ http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/funding/erdf/

⁴ http://ec.europa.eu/regional_policy/ro/funding/social-fund/

- increasing energy efficiency by 20%

4. Education

- reduce early school leaving rate below 10%
- decrease in the number of people in or at risk of poverty and social exclusion at least

20 million

5. Combating Poverty and Social Exclusion: Decrease people in or at risk of poverty and social exclusion at least 20 million

Each Member State has adopted national targets in these areas. Regional policy is the basis of European solidarity

Most of the funds available for cohesion policy are targeted by European countries and regions that are lagging behind to help them to recover and reducing the economic, social and territorial still existing in the EU.

Regional policy has mitigated the negative effects of the crisis on highly regions and cities of Europe. By supporting public investments and flexible implementation of EU investment, for example by reprogramming funds or by increasing the rate of co-financing in countries such as Cyprus, Greece, Hungary, Ireland, Portugal and Romania, regional policy has mitigated the financial crisis that began in 2008. Also, in the context of sustained fiscal consolidation, EU regional policy became paramount. In the absence of cohesion policy, much needed public investment in less developed Member States would be decreased by another 45% during the crisis.

5. Regional development policy in Romania

The regions are the most important territorial allocation criteria Structural Funds, the European Union's regional policy is the determinant of the emergence and development of regional statistics statistical areas. In this regard, regional statistics should allow both measuring regional economic situation and substantiation criteria for EU intervention. A pressure factor and targeting processes of regionalization is the EU-wide in recent decades, cohesion policy and regional development. The need to create an institutional framework and a territorial planning instrument for pre-accession funds are used and structural accession, Romania led to a form of regionalization, achieved by setting up eight development regions.

If until 1989, Romania was based on an economic development through industrialization and agricultural cooperatives, after 1989, with the transition from socialism to capitalism, Romania's regional economy has evolved from a highly centralized power domination state to an economy based on private property.

Thus, on 15 July 1998, Romania has taken the first steps in terms of legislation regarding the development and implementation of a regional policy when designing decentralized regional development law approved in 1998, which defined the content of regional development, was created legal support for the establishment and development regions have established national and regional institutional structures for regional development. Later came the Law no. 315/2004 (which repealed Law 151/1998) - Law on regional development in Romania. The law establishes objectives, institutional framework,

specific skills and tools necessary to promote regional development policy⁵.

6. Conclusions

Cohesion policy is a catalyst for additional funding from public and private funds, as it requires Member States to co-finance the national budget and also generate confidence among investors.

After the adoption of partnership agreements, the Commission and national authorities agree on programs setting out the priorities for each country, region or policy area concerned.

- Structural Funds and the European Investment - programs and budgets
- Programs funded by the European Regional Development Fund and the Cohesion Fund

- Programs funded by the European Social Fund
- Programs funded by the European Agricultural Fund for Rural Development
- Programs funded by the European Fisheries and Maritime Affairs

Taking into account national contributions and other private investment, the impact of cohesion policy for 2014-2020 is estimated at about 450 billion euros.

So far, for the 2007-2013 programming period, the main achievements of regional policy are:

Creating jobs and growth

- Revenue grew in the poorest regions of the EU, GDP per capita recorded here a jump from 60.5% of the EU average in 2007 to 62.7% in 2010.
- It is estimated that in 2007-2013 were created 769,900 new jobs.

Investing in People

- Each year, approximately 15 million people are involved in thousands of projects cofinanced by the European Social Fund (ESF) across the EU.
- 2.4 million participants in the ESF to support access to employment and found a job within 6 months (2007-2010).

Support for businesses

- 225,560 small and medium enterprises (SMEs) received direct support for investment.

- 101,970 for start-ups were supported.
- 274 000 jobs were created in SMEs.

Strengthening research and innovation

- 72 920 research projects have been supported.
- Broadband Internet access was extended to a further 5 million EU citizens.
- Cooperation: 27 800 cooperation projects supported.
- were created 35,125 jobs lengthy research.

Improving the environment

- Water supply systems were upgraded, benefiting 4.2 million citizens.
- 11 050 projects have improved durability and attractiveness of cities.

⁵Law no. 151/1998 on regional development in Romania , repealed and replaced by Law no. 315/2004 on regional development in Romania , with subsequent amendments

Modernization of transport

- 1800 km of roads and 1,355 km road railway contributed to the creation of a trans-European transport network (TEN-T) effective.

Priorities for 2014-2020

What's new period 2014-2020?

- Greater emphasis on results: clear and measurable targets for a high degree of risk.
- Simplification: the same set of rules for the five funds.
- Conditions: introducing prior channeling funds specific preconditions.
- Strengthening the urban dimension and combating social exclusion: a minimum amount of ERDF allocated to integrated projects in the cities and the ESF to support marginalized communities.

- Connection with economic reform: the Commission may suspend the financing of a Member State that does not comply with EU economic. What are the priorities?

Cohesion policy has 11 thematic objectives for growth for the period 2014-2020.

- ERDF investment will support all 11 goals, but goals from 1-4 are top priorities for investment.

- The main priorities of ESF objectives 8-11, although the fund also supports the objectives 14.

- Cohesion Fund supports the objectives 4-7 and 11.

1. Strengthening research, technological development and innovation
2. Improving access to information and communication technologies, and improving the use and quality

3. Enhancing the competitiveness of SMEs

4. Supporting the transition to a low carbon economy

5. Promoting climate change adaptation and risk prevention and management

6. Preserving and protecting the environment and promoting resource efficiency

7. Promoting sustainable transport and improve network infrastructures

8. Promoting sustainability and quality of jobs and supporting labor mobility

9. Promoting social inclusion and combating poverty and all forms of discrimination

10. investing in education, training and lifelong learning

11. Improving the efficiency of public administration

So far, the European Commission adopted the Operational Programmes "Administrative Capacity Development" and "Human Capital" for 2014-2020, developed in Romania with support from the European Social Fund (ESF).

Administrative capacity building program describes the priorities and objectives of investments amounting to EUR 658 million (of which 553 million came from the EU budget) that will cover the remaining gaps in public administration in Romania and will contribute to a better functioning judiciary by supporting structural reforms. This program seeks to ensure that public administration and judiciary in Romania to become more efficient, more transparent and accessible.

About 90 000 employees in public administration and the judiciary will attend training during the funding period, and about 250 public and judicial institutions will directly benefit

from funding under this program, thousands of institutions enjoying the benefits indirect result of the planned interventions.

The "Human Capital" describes the priorities and objectives of investment of about 5 billion (of which EUR 4.3 billion from the EU budget) to facilitate finding a job by developing the knowledge and professional skills, contributing to poverty reduction and social exclusion and supporting the improvement of social services and labor market institutions. It pays special attention to youth, Roma and rural population⁶.

BIBLIOGRAPHY:

Barna, Radu Cristian - Regional Development in Europe, Ed. Foundation for European Studies, 2007

Badescu.C., Alexandru Ioan, Introduction to the study of interregional cooperation process, edit.Sylvi, Bucharest, 1996

Constantine, Daniela Lights - Introduction to the theory and practice of regional, Ed. Economica, 2000

Edwards, Mary E. - Regional and Urban Economics adn Economic Development. Theory and Methods, Auerbach Publications, 2007

Pascariu Gabriel - Course Regional Development UAUIM, Faculty of urbanism, 2006/2007 (http://www.iaim.ro/catedre/urbanism/note/dezvoltare_regionala)

Pacesila, Mihaela - Regionalization in EU countries, Administration and Public Management, Nr. 3/2004 (http://www.ramp.ase.ro/data/files/articole/3_15.pdf)

Pascariu Gabriel - Course Regional Development UAUIM, Faculty of urbanism, 2006/2007 (http://www.iaim.ro/catedre/urbanism/note/dezvoltare_regionala)

The Web Book of Regional Science, Regional Research Institute, West Virginia University: <http://www.rri.wvu.edu/WebBook/Giarratani/contents.htm>

INFOREGIO - information on regional policy and structural instruments in the EU: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Official documents on EU Regional Policy (all regulations): http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/offi_en.htm

The regional development policy in Romania: <http://www.mie.ro/index.php?p=159>

*** REGIONAL DEVELOPMENT POLICY Series Micromonografii - European Policies Phare RO 0006.18.02 - Training of civil servants in local government in European affairs and project cycle management, European Institute of Romania

*** Reports on Economic and Social Cohesion, Communication from the Commission (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/)

*** Council Regulation (EC) No 1083/2006 of 11 July 2006 setting out rules on the European Regional Development Fund, the European Social Fund and the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1260/1999, Official Journal EU L 210 (31 July 2006)

⁶ http://www.cor.europa.eu/ro/news/regional/Pages/adoptarea-programelor-fondului-social-european-pentru-ro.aspx?utm_source=Newsletter&utm_medium=email&utm_campaign=Romania-March-2015

15. (http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/newregl0713_en.htm and http://www.fseromania.ro/images/downdocs/reg1083_ro.pdf)

*** Regulation (EC) No 1828/2006 of 8 December 2006 setting out rules for the implementation of Regulation (EC) no. 1083/2006 and Regulation (EC) no. 1080/2006, OJ L 371/1EU(27December2006)([http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fsfc/ce_1828\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/fsfc/ce_1828(2006)_en.pdf))

http://www.fseromania.ro/images/downdocs/reg1828_ro.pdf)

*** Council Regulation (EC) No 1080/2006 of 5 July 2006 on the European Regional Development Fund and repealing Regulation (EC) No 1783/1999, Official Journal of the EU L 210 (31 July 2006)

(http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/)

*** Council Regulation (EC) No 1084/2006 of 11 July 2006 on the Cohesion Fund and repealing Regulation (EC) No 1164/1994, Official Journal of the EU L 210 (31 July 2006)

19. ([http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084\(2006\)_en.pdf](http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/regulation/pdf/2007/cohesion/ce_1084(2006)_en.pdf))

*** Indicators for Monitoring and Evaluation: An Indicative Methodology. The New Programming Period 2000-2006: methodological working papers. Working paper 3, 2000, European Commission, Directorate-General XVI, Regional Policy and Cohesion, Coordination and evaluation of Operations, Brussels

*** Green Paper on regional development in Romania, 1997

*** Law 315/2004 on regional development in Romania (<http://www.fonduri-structurale-europene.ro/legislatie/legea-315-2004.html>)

*** National Strategic Reference Framework 2007-2013
(http://portalmfp.mfinante.ro/wps/PA_1_1_15H/static/amcsc/fond_structural/fonduri_structurale/fonduri_Romania/csnr.htm)

*** Romania's Regional Operational Programme 2007-2013
(http://www.mie.ro/documente/POR/POR_august_07.pdf)

http://ec.europa.eu/eurostat/ramon/nuts/splash_regions.html - NUTS classification

http://ec.europa.eu/regional_policy/policy/history/index_ro.htm - history of regional development policy in the European Union

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/mfcr/DGBud_Evaluation_PracticalGuide_MainText_2004.pdf

THE FINANCIAL CRISES RECURRENCE AND CONTAGION IN THE CONDITIONS OF ECONOMIC GLOBALIZATION

**Luminița Vochița, Assoc. Prof., PhD and Andra Maria Găină, Assist. Prof., PhD,
University of Craiova**

Abstract: The international economy was in the last decades the scene for many financial crises, "manias, panics and collapses", which shook the international capitalism. The existence of such financial phenomenon raised concerns about the markets rationality and about the way that the rational investor is attracted in explosions and manias of investments whose consequences can be panic and financial crises.

The financial crisis is the phenomenon that appears when phenomenon of adverse selection and moral hazard accumulate, until a level to which the markets don't direct the available funds to the businesses that represent the best investment options.

If the economic actors are rational, why is often reached the striking irrationality of financial markets?

The answer to such a question is nuanced in the sense that on the one hand theories have been developed that justify the appearance of the financial crises and on the other hand theories that deny the existence of a real problem concerning the appearance of these.

They went up there that the appearance of the financial crises is due to some exceptional historical circumstances and not due to the institutional and economic exchanges in the framework of the capitalism system. Then why the global financial turbulences are so little anticipated?

Keywords: *globalization, financial crises, capitalism, recurrence, contagion*

I. VULNERABILITATEA FINANCIARĂ GLOBALĂ ÎN CONDIȚIILE GLOBALIZĂRII

1. Globalizarea ca fenomen integrativ

Globalizarea trebuie evaluată ca fenomen integrativ, deoarece se manifestă în toate segmentele de bază activității sociale (economic, politic, militare, legislativ, etc).¹

Globalizarea nu este un fenomen eminent economic, deși ea are o asemenea latură.

Ea poate fi abordată în diferite moduri și la diferite nivele, adică la nivel mondial, la nivel statal, la nivel de sector economic, social sau cultural, ori la nivel de firmă ori altă entitate².

Conceptul de globalizare a fost determinat prin următoarele elemente de referință³: extensiunea activităților economice într-un asemenea mod încât evenimentele, deciziile și

¹D. Held, A. McGraw, D. Goldblatt, J. Peraton, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Ed. Polirom, Iași, 2004, p. 36.

²C. Munteanu, A. Horobeț, *Finanțe transnaționale*, Ed. All Beck, București, 2003, p. 59.

³D. Held, A. McGraw, D. Goldblatt, J. Peraton, *op. cit.*, 2004, p. 40; J.E. Stiglitz, *Globalizarea. Speranțe și deziluzii*, Ed. Economică, București, 2005, p. 37; L. Cernat, R. Vrâncău, *Globalizarea și creșterea economică: experiența țărilor din*

activitățile dintr-o regiune a lumii să aibă semnificație pentru indivizi și comunități dintr-o altă zonă îndepărtată a lumii; intensitatea legăturilor economice transfrontaliere care nu sunt ocazionale sau întâmplătoare, ci sunt ordonate astfel încât să creeze o creștere a interconectării fluxurilor care transcend comunitățile constituite ale ordinii globale; rapiditatea interacțiunilor și proceselor globale de răspândire a bunurilor, informațiilor, capitalului pe baza dezvoltării sistemelor de transport și comunicații; impactul produs la nivel global și local de transcendența activităților economice menționate.

Caracteristicile care pot fi luate în considerare în evaluarea conceptului de globalizare sunt: globalizarea economică este un proces dinamic, determinat de anumiți factori; conținutul procesului de globalizare economică constă în extinderea și adâncirea legăturilor la nivel transfrontalier; globalizarea economică se exprimă direcții cum sunt: producția, finanțele, comerțul, forța de muncă; scopul globalizării economice este creșterea și dezvoltarea economică; globalizarea are consecințe și efecte diferențiate.

Globalizarea este un proces integrativ, precedat de formele regionale de integrare, prin care state și națiuni, economii și alte sectoare sociale sunt puse în interdependență și în interrelații, prin intermediul cărora comunitatea globală utilizează resursele, activitățile economice, finanțele, forța de muncă, în scopul creșterii și dezvoltării economice generale și al beneficiilor generale cât și diferențiate între diferitele module ale organizării sociale.

2. Globalizarea financiară- element de impact al crizelor financiare

Piața financiară este mult mai dinamică decât celelalte piețe din economia mondială. Globalizarea financiară a evoluat mai repede decât celelalte forme de globalizare, deoarece progresul tehnologic a fost mai bine asimilat de această piață, atât prin utilizarea telecomunicațiilor și informaticii, cât și prin inovațiile financiare.

Tranzacțiile de pe piețele financiare au fost facilitate la scară globală de inovațiile din domeniul tehnologic, iar inovațiile financiare (produsele derivate, împrumuturile în devize, etc.) au fost determinate în realizarea unor formule noi de tranzacționare pe piețele financiare și au facilitat circulația fluxurilor de capital.

Pe fondul dezvoltării piețelor financiare și al dereglementării și liberalizării acestora, s-au produs multe efecte benefice în planul dezvoltării economice, dar și efecte negative în procesul de globalizare. Contagiunea și recurența crizelor financiare reprezintă consecințe ale modului defectuos al piețelor financiare în contextul economiei globale.

Stabilitatea mișcărilor de capital și prevenirea crizelor necesită un sistem financiar internațional stabil. Prin acordul monetar de la Bretton Woods au fost înființate Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială, care prin activitatea lor au sprijinit procesul de globalizare financiară.

II.RECURENȚA CRIZELOR FINANCIARE

Europa Centrală și de Est, în volumul *România și Uniunea Europeană*, coordonat de **D. Dăianu și R. Vrânceanu**, Ed. Polirom, Iași, 2003, p. 276; **I. Bari**, *Globalizare și probleme globale*, Ed. Economică, București, 2001, p. 18.

1. Marea Depresiune a anilor 1929-1933 și primele măsuri de stabilitate

Marea Depresiune economică din perioada anilor 1929-1933 a afectat activitatea economică mondială. Criza economică respectivă a fost asociată cu prăbușirea bursei de acțiuni din ziua de marți 29 octombrie 1929. Efectele acesteia au fost devastatoare atât asupra economiilor țărilor dezvoltate cât și asupra economiilor țărilor mai puțin dezvoltate.

Criza s-a manifestat în toate domeniile economico-sociale (comerț, transporturi, construcții, venituri ale populației, etc) și a pus în stare de alertă și de îngrijorare și prudență pentru viitor statele lumii, determinându-le să instituie un control asupra mișcărilor de pe piețele financiare internaționale.

Prin acordul de la Bretton Woods s-a instaurat o stabilitate și o bună funcționare a sistemului cursurilor de schimb, până în perioada anilor 1970, când fluxurile de capital au înregistrat o creștere îngrijorătoare, conturându-se un sistem financiar cu adevărat global. Arabia Saudită și alte țări exportatoare de petrol îmbogățite ca urmare a creșterii prețului petrolului și-au investit excedentul pe piața eurodolarului.

Ca efect al dezvoltării pieței financiare din perioada anilor 1970- 1980⁴ s-a produs o dezvoltare a economiei mondiale. Liberalizarea mișcărilor de capital și eliminarea controlului capitalului de către economiile leader au avut ca rezultat creșterea integrării piețelor naționale de capital și crearea unui sistem financiar global, care a devenit un element esențial al economiei globale.

2. Alte crize recurente după cel de al Doilea Război Mondial

Cu toate acestea, după cel de al Doilea Război Mondial și până la criza din Asia de Est, economia internațională a cunoscut mai multe crize⁵, cum sunt: a) criza de la sfârșitul anilor 1970 și începutul anilor 1980, care s-a produs din cauza datoriilor multora dintre țările în curs de dezvoltare; b) criza din anii 1992-1993, care a determinat prăbușirea mecanismului cursurilor de schimb al Uniunii Europene și care a determinat Marea Britanie să se retragă din rândul țărilor care doreau să creeze o monedă europeană comună; c) criza din perioada anilor 1994-1995 a peso-ului mexican.

Crizele mai sus menționate au fost concentrate în anumite regiuni și au fost depășite relativ ușor, fără a amenința profund economia internațională. Criza financiară din Asia de Est a afectat însă întreaga economie globală.

Asupra acesteia sunt făcute afirmații că ea se datorează cel puțin parțial globalizării și transformării de substanță a sistemului financiar internațional, adică proporțiilor masive ale mișcărilor financiare internaționale, precum și a vitezei acestora peste granițele naționale, dar și anvergurii lor globale.

3. Care este cauza recurențelor?

Despre recurența crizelor financiare a fost făcută responsabilă, cel puțin parțial globalizarea financiară, cu toate că prin factorii săi asociați cu disciplină bugetară, instituții de

⁴R. Gilpin, *Economia mondială a secolului XXI. Provocarea capitalismului global*, Ed. Polirom, București, 2004, p. 264.

⁵R. Gilpin, *op.cit*, 2004, p. 112.

calitate, capital uman de înalt nivel și dezvoltarea tehnologică ea a determinat creșterea economică⁶.

„De ce trebuie ca un astfel de proces aparent pozitiv, cum este globalizarea financiară să crească probabilitatea crizelor?”⁷

Găsirea unui răspuns la această întrebare trebuie căutat în contextul asimilării efectelor globalizării de către diferitele tipuri de economii dezvoltate sau emergente.

Țărilor cu piețe financiare eficiente sunt avantajate de globalizarea financiară prin mobilitatea și alocarea eficientă a capitalului cu consecința creșterii ratelor de dezvoltare potențială. În ciuda acestui fapt, piețele financiare globale eficiente facilitează distorsiunile financiare cu mare viteză. Propagarea șocurilor se face mai ușor și afectează și alte țări.

Fluxurile libere de capital și inovația aduc multe rezultate pozitive, dar generează și probleme care atunci când devin predominante determină și tendința de recurență a crizelor financiare⁸.

Economiile emergente, cu toate eforturile de a avea reglementări mai bune și de a-și perfecționa instituțiile nu pot face față competiției de pe piața globală, iar diferența de potențial față de economiile dezvoltate le face mai vulnerabile în prevenirea crizelor.

Nu toate crizele sunt la fel, dar originea acestora poate avea trei surse⁹: a) o criză de încredere, care se datorează unei mari răspândiri a devalorizării monetare; b) o criză a principiilor de bază, care se datorează unei rate de creștere scăzute în economie; c) o criză a politicii economice, rezultată din deficite bugetare mari.

Noile titluri financiare (titlurile hibride cu venit fix; instrumentele financiare legate de securizarea împrumuturilor, cărților de credit, etc), care au apărut pe piețele de capital ca efect al inovației financiare în procesul de globalizare au făcut ca entitățile financiare să aibă o mai mare capacitate de influențare pe piață și în consecință să crească riscul pozițiilor acestora.

Competiția pe piața de capital a crescut și a generat o adevărată întrecere între țări și piețe. Dezvoltarea tehnologică a permis investitorilor să intre și să părăsească repede o piață. Volatilitatea a crescut și s-au cretinvestiții în stocuri sau în datorii din ce în ce mai mult pe termen mai scurt¹⁰.

Crizele financiare recurente au fost generate de creșterea volatilității piețelor financiare, dar și viteza de reacție a acestora, în condițiile globalizării. Considerăm că ar fi o greșală dacă am aprecia că recurența crizelor financiare este rezultatul inevitabil al globalizării. Dacă nu ar exista expunerea la piețele internaționale de capital, crizele financiare nu ar apărea și nu s-ar dezvolta în anumite zone sau chiar la nivel global. Geneza crizelor are rațiuni mai profunde, care depind de interacțiunile dintre managementul și politicile financiare naționale și sistemul financiar internațional.

⁶Guillermo De la Dehesa *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007 p. 205; R. Gilpin, *op.cit*, 2004, p. 112.

⁷Guillermo De la Dehesa, *op.cit*, 2007, p. 205.

⁸Idem, p. 206.

⁹D. Cohen; R. Portes, *Crise de la dette: Prevention et resolution*, Conseil D'Analyse Economique, Rapport 43, La Documentation Francaise, Paris, 2003, p. 11.

¹⁰Guillermo De la Dehesa, *op.cit*, 2007, p. 208; R. Gilpin, *op.cit*, 2004, p. 112.

Pentru viitor, considerăm că preocupările în această materie trebuie concentrate pentru găsirea unor soluții, prin care mișcările financiare internaționale să fie puse în ordine, în cadrul unor mecanisme și reglementări adecvate.

III. Contagiunea crizelor financiare

1. Fenomenul de contagiune

Politicile naționale și sistemul financiar internațional, prin interacțiunea¹¹ dintre ele determină un conținut complex al crizelor financiare. Statele nu sunt protejate în procesul de globalizare de șocurile transmise de pe piețele financiare internaționale, chiar dacă ele au performanțe economice. Creșterea interdependențelor între economii statelor lumii determină fenomenul de contagiune.

Teoriile care explică fenomenul de contagiune au la bază experiențele din crizele bancare¹² din cadrul economiilor emergente. Criza dintr-o asemenea bancă având probleme de solvabilitate se propagă ca efect al panicii bancare către alte bănci, generând fenomenul de contagiune.

Se produce o retragere masivă de capital din banca respectivă, care crează reacții și în alte bănci stabile. Acestea încearcă să-și recupereze creditul și împrumuturile și să-și vândă activele. Mulți debitori nu mai pot să restituie creditele și se ajunge la un colaps în prețul activelor. Panica și contagiunea se extind atât în țara unde a apărut criza, dar și la băncile din alte state care sunt conectate la piața interbancară.

Retragerea din bănci și panica sunt manifestări de iraționalitate, care este explicată, fie prin teoria asimetriei informațiilor (deponenții nu sunt informați în privința portofoliilor de credit ale unei anumite bănci, iar ei se comportă logic, retrăgându-și economiile la cel mai mic semn de slăbiciune), fie prin teoria retragerilor din bănci (cel care solicită primul retragerea fondurilor este și primul care primește banii, iar cei care rămân pe urmă nu își vor mai primi banii înapoi, deoarece banca nu va mai putea face față cererii de lichidități).

Instabilitatea și panica sunt inevitabile și crează presiuni permanente asupra sistemului bancar.¹³

2. Există sau nu fenomenul de contagiune?

Subiectul contagiunii crizelor financiare este încă dezbătut. El este cel care, după cum există sau nu poate da relevanță continuării sau sistării procesului. Când riscul de contagiune¹⁴ este mai mare decât beneficiul globalizării financiare, nu ar mai fi justificată continuarea unui asemenea proces. Pentru a se evita răspândirea contagiunii, trebuie luate măsuri pentru a fi sprijinite țările care sunt primele afectate de o criză financiară. Tratarea economiilor bolnave ar preveni contaminarea economiilor sănătoase.

¹¹I. Bari, *op.cit.*, 2005, p. 298.

¹²Guillermo De la Dehesa, *op.cit.*, 2007, p. 208.

¹³D. Dimond and P. Dybvig, *Bank runs, Deposit Insurance and Liquidity*, Journal of Political Economy, Vol.91, no. 3, June 1983, p. 401-419.

¹⁴Guillermo De la Dehesa, *op.cit.*, 2007, p. 211.

O asemenea soluție de prevenire a contagiunii sau reducerea acesteia este o problemă de interes public internațional, situat mai presus decât simplele interese de salvare a unei economii lovite de criză sau a unor investitori care au riscat investind în acele economii și ar fi astfel prevenit riscul sistemic al contagiunii. Analizele care au fost făcute în materia prevenirii contagiunii au avansat opinii care fie susțin existența contagiunii financiare, fie că neagă existența acesteia.

Cei care neagă existența contagiunii financiare promovează idei că majoritatea crizelor se dezvoltă pe fondul așa numitului efect demonstrativ¹⁵, potrivit căruia, ori de câte ori investitorii și-au retras capitalul dintr-o economie, au avut în vedere condițiile interne ale țării respective. Ei consideră, că majoritatea crizelor se dezvoltă sub o formă de grupări care nu este o dovadă de contagiune, ci este așa numitul „*efect demonstrativ*”. Dacă o țară intră economic într-o criză, investitorii devin mai prudenți și dacă ei constată că problemele respective sunt asemănătoare cu ale unei economii atinsă de criză, ei decid să-și retragă capitalul, punând în evidență criza din țara respectivă sau din altă parte.

O asemenea situație nu poate fi considerată contagiune, deoarece victimele noi care apar nu sunt niște spectatori ignoranți sau inocenți. Răspândirea crizei din Thailanda din 1997, în alte economii asiatice (Coreea de Sud, Malaezia, etc) și mai departe în Rusia și Brazilia a fost considerată un curs natural al lucrurilor, care se dovedește prin faptul că atât Rusia cât și Brazilia și-au devalorizat în final moneda și au adoptat programele de ajustare propuse de FMI.

Prin teoria efectului demonstrativ se face mai mult o descriere a mecanismului a ceea ce se produce când are loc o răspândire a crizei, decât o contagiune, deoarece schimbarea încrederii investitorului este determinată de o altă percepție a acestuia bazată pe informațiile noi cu privire la lichiditate și la riscul de solvabilitate din alte țări.

O altă categorie de doctrinari promovează ideea existenței contagiunii prin însăși criza asiatică. Contagiunea se răspândește în două linii¹⁶. Contagiunea se răspândește într-o primă linie de la economiile în criză, cu principii de bază precare către cele ale căror principii fundamentale sunt mai sănătoase, dar care sunt vulnerabile la șocurile externe. În a doua linie, contagiunea se extinde la economiile care sunt mult mai sănătoase, dar care sunt afectate de deteriorarea generală a unui grup tot mai mare de țări.

Contagiunea crizei asiatice¹⁷ a avut ca sursă legăturile financiare mai mult sau mai puțin directe între economiile emergente din această regiune.

Fluxurile de capital erau canalizate prin fonduri de investiții pentru piețele din zonă și puneau la un loc toate țările din zonă. Când au apărut vești proaste despre Thailanda, banii au ieșit urgent din aceste „*fonduri de investiții pentru piețe emergente*”, adică din toate țările aflate în regiune.

¹⁵M.D Bordo, A.P Murshid, *Are Financial Crises Becoming Increasingly More Contagious? What Is the Historical Evidence on Contagion?*, Working Paper, 7900, p. 44-45.

¹⁶Guillermo De la Dehesa, *op.cit.*, 2007, p. 213; A. Tornell, *Common Fundamentals in the Tequila and Asian Crises*, Working Paper, 7139, Mai 1999, p. 25-26.

¹⁷P. Krugman, *op.cit.*, 2009, p.108.

Pe lângă această legătură mecanică o altă sursă de contagiune a constat în modul în care economiile asiatice erau asociate în mintea investitorilor. Ei erau animați de miracolul asiatic și au făcut plasamente de capital în zonă, iar atunci când au constatat că lucrurile nu stau chiar așa, încrederea lor a fost zguduită. Încrederea investitorilor asupra pieței dintr-o țară a fost pierdută și a creat în mintea acestora, în virtutea asocierilor care le făceau cu privire la economiile asiatice, ideea că dificultățile uneia dintre economiile asiatice este un semn prost pentru toate celelalte.

Există contagiune, dar există și multe semne de întrebare¹⁸. De ce contagiunea pare să afecteze doar cele mai promițătoare economii emergente? De ce contagiunea tinde să aibă loc într-o măsură mai mare în țările care la presiunea OECD și FMI și-au deschis economiile spre comerțul internațional și și-au liberalizat tranzacțiile lor de capital decât în alte economii cu principii mai proaste, care își protejează economiile lor cu tarife și controale de capital?

Găsirea unui răspuns asupra cauzelor contagiunii ar facilita identificarea unor mijloace prin care să se atenueze impactul crizelor financiare.

Contagiunea este fenomenul prin care transmiterea șocurilor economice sau financiare pozitive sau negative se transmit între națiuni, iar globalizarea este cea care a agravat acest fenomen¹⁹.

BIBLIOGRAFIE

- Bari, I.**, *Globalizare și probleme globale*, Ed. Economică, București, 2001;
- Bordo, M.D., Murshid, A.P.**, *Are Financial Crises Becoming Increasingly More Contagious? What Is the Historical Evidence on Contagion?*, Working Paper, 7900;
- Cernat, L., Vrânceanu, R.**, *Globalizarea și creșterea economică: experiența țărilor din Europa Centrală și de Est*, în volumul *România și Uniunea Europeană*, coordonat de **D. Dăianu și R. Vrânceanu**, Ed. Polirom, Iași, 2003;
- Cohen, D.; Porte, R.**, *Crise de la dette: Prevention et resolution*, Conseil D'Analyse Economique, Rapport 43, La Documentation Francaise, Paris, 2003;
- De la Dehesa, Guillermo** *Învingători și învinși în globalizare*, Ed. Historia, București, 2007;
- Dimond, D. and Dybvig, P.**, *Bank runs, Deposit Insurance and Liquidity*, Journal of Political Economy, Vol.91, no. 3, June 1983;
- Gilpin, R.**, *Economia mondială a secolului XXI. Provocarea capitalismului global*, Ed. Polirom, București, 2004
- Held, D., McGraw, A., Glodblatt, D., Peraton, J.**, *Transformări globale. Politică, economie și cultură*, Ed. Polirom, Iași, 2004;
- Munteanu, C., Horobeț, A.**, *Finanțe transnaționale*, Ed. All Beck, București, 2003;
- Stiglitz, J.E.**, *Globalizarea. Speranțe și deziluzii*, Ed. Economică, București, 2005;
- Tornell, A.**, *Common Fundamentals in the Tequila and Asian Crises*, Working Paper, 7139, Mai 1999.

¹⁸ **Guillermo De la Dehesa**, *op.cit*, 2007, p. 215.

¹⁹ **I. Bari**, *op.cit.*, 2005, p. 298.

TÉCNICAS PARA INVERTIR Y TIPOS DE OPERACIONES BURSÁTILES

Adrian Şimon, Assoc. Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: La bolsa es el mercado financiero por excelencia. A pesar de que para muchos inversores invertir en bolsa es sinónimo de participar en el milagro de los panes y los peces, la bolsa, como instrumento de ahorro, es sumamente eficaz.

La bolsa conecta el ahorro con la inversión productiva y realiza un trasvase de fondos entre los ahorradores que invierten en acciones y los inversores reales; es decir, las empresas que acuden a la bolsa para financiarse.

Permite el acceso de pequeños ahorradores al capital de las grandes empresas y garantiza la fácil conversión de estos valores en dinero mediante la negociación diaria de los títulos.

A la hora de planificar una inversión bursátil se plantean dos interrogantes de cuya correcta resolución depende, en gran medida, el éxito de la operación. Es decir, es hablada de: qué comprar ? en qué momento?

Qué comprar?

Hemos de elegir uno o varios sectores en los que diversificar nuestra inversión y, dentro de éstos, seleccionar aquellas sociedades que presenten una buena situación financiera y capacidad para seguir generando beneficios.

Se trata de hacer una evaluación de la calidad del valor, y una estimación de beneficios futuros.

El **Análisis Fundamental** permite, a través de una serie de ratios, determinar lo que vale realmente una empresa y evaluar el riesgo que se asume al invertir en ella.

Con un buen análisis de la empresa evitaremos situar nuestro dinero en sociedades con alto riesgo financiero.

En qué momento?

El precio de las acciones se establece en función de la oferta y demanda de títulos. Los mecanismos mentales que dan lugar a que compradores o vendedores presionen al alza o a la baja sobre los precios, no siempre responden a razones objetivas o de valoración de la empresa.

Con frecuencia, los inversores se dejan arrastrar por sentimientos optimistas o pesimistas, y llevan los precios más allá de donde lógicamente deberían ir. Este hecho, da lugar a que se acepte que "hoy", una acción vale *lo que el mercado está dispuesto a pagar por ella*. Mañana, es posible que lo que hoy se compra con alegría a cien lei, de miedo comprarlo a 50 lei.

Hay un segundo aspecto que es necesario tener muy presente:

La bolsa, salvo en los casos de noticias inesperadas, muestra siempre un efecto de anticipación. El ciclo bursátil va por delante del económico, y ocurre que, cuando los datos de la economía son extraordinarios, la bolsa pone fin a su fase alcista y comienza a retroceder. De hecho, se dice que el *boom* económico sienta muy mal a la bolsa.

Por el contrario, cuando pensamos que se está en el peor de los mundos posibles, con una recesión en pleno auge, y los resultados económicos de las empresas son impresentables, entonces, la bolsa inicia su andadura al alza.

La explicación de uno y otro fenómeno se justifica porque en bolsa cotizan las expectativas. Cuando se sospecha que se ha visto lo peor de una fase depresiva, a la economía no le queda más que un camino: mejorar, y el dinero comienza a acudir al mercado al calor de los bajos precios al que cotizan las acciones.

En el boom ocurre lo contrario; los precios de las acciones han ido, generalmente, más allá de donde debían y el mantenimiento del ritmo de subida se hace insostenible.

El método de análisis que identifica el inicio de una subida bursátil o su final, se le conoce como **Análisis Técnico**.

Ventajas e inconvenientes de uno y otro método

Antes de enumerar las bondades y defectos de ambos procedimientos de análisis es necesario aceptar que no existe método, fórmula, o herramientas que permitan acertar siempre en nuestras inversiones. Y si la respuesta adecuada a las dos preguntas: qué comprar y cuándo? es importante, no lo menos un tercer factor: la suerte.

1. El Análisis Fundamental

(En lo sucesivo A.F.) **es un método de valoración de empresas**. Busca, a partir de los datos del balance, determinar el valor de las acciones.

El analista se enfrenta a un problema: los balances con relativa frecuencia, están maquillados o utilizan artificios contables que dificultan enormemente llegar a una conclusión, fuera de toda duda, sobre la bondad de los resultados e incluso sobre la salud financiera de la empresa.

Si con los datos disponibles, el analista observa que el mercado paga por las acciones menos de lo que calcula que valen, dirá que „están infravaloradas” y recomendará su compra. Ahora, sólo tiene que esperar a que suban cuando el mercado las valore adecuadamente.

El problema con el que puede encontrarse reside en que, mientras espera, muchos de los parámetros en los que se apoyó para determinar el valor de la acción, y la capacidad de la empresa para generar beneficios futuros, han podido variar. Y si hoy tuviese que volver a valorar la empresa, los resultados serían muy distintos y no recomendaría comprar, pero el valor ya está en cartera. La casuística puede ser de lo más variado: fracasos *in extremis* de pactos, fusiones o proyectos que se daban y por hechos, problemas políticos o económicos de sus principales clientes, caída en los precios de las materias primas y que la sociedad se encuentre con unos *stocks* comprados a precios más altos que sus competidores, etc.

Al margen de todos los peros que se le quieran poner, el A.F. tiene un valor incuestionable: permite separar el trigo de la paja; las buenas empresas de las que están en serias dificultades económicas, al borde de la suspensión de pagos o de la quiebra.

Como método de selección de empresas en las que invertir es insustituible.

2. El Análisis Técnico

(En lo sucesivo A.T.) **es un método para determinar las tendencias del mercado.** Prescinde del valor intrínseco de la acción y, en consecuencia, le tiene sin cuidado la calidad de la empresa. Lo que hace, es analizar cómo se comporta la acción en el mercado apoyándose, exclusivamente, en la evolución de la curva de precios, provocada por el comportamiento de la oferta y de la demanda, y en las variaciones de los volúmenes de acciones que cambian de manos.

Con frecuencia oiremos hablar de este método: análisis charlista, análisis gráfico y análisis técnico. Las dos primeras denominaciones están definiendo el mismo concepto: (chart = gráfico). El análisis gráfico se apoya sólo en el precio el volumen.

El análisis técnico parte del análisis gráfico, pero introduce una serie de herramientas auxiliares que, apoyándose en métodos matemáticos, intenta generar señales de compra o venta que se anticipen a las que pueden deducirse de un mero análisis gráfico.

Puesto que todos los analistas gráficos emplean constantemente herramientas técnicas, hablaremos, en lo sucesivo, de "análisis técnico" para referirnos, de forma genérica, a este método.

El A.T. tiene en su contra dos inconvenientes, a cual de ellos más grave. El primero, ya lo hemos apuntado: que prescinde del concepto "valor de la acción" y, por tanto, no distingue entre empresas saneadas o al borde de la quiebra;; el segundo, consiste en un método que se presta con facilidad a interpretaciones subjetivas. El sentimiento alcista o bajista del analista puede ser trasladarlo a la interpretación del gráfico y terminar viendo lo que se quiere ver.

Con ambas premisas en la mano habría que rechazar de plano al A.T. y quedarnos sólo con el fundamental. Pero este método no responde a las preguntas que nos hemos planteado al principio y nos seguiría faltando el – cuando comprar?

La experiencia me ha demostrado que ambos métodos de análisis son complementarios; se necesitan mutuamente, y, es una temeridad intentar moverse por los mercados prescindiendo de uno de ellos.

Los principales tipos de operaciones bursátiles son: al contado, a plazo, doubles, opciones y futuros.

1. Operaciones al contado

Es la forma más usual de operar en bolsa. En las operaciones al contado, la liquidación se hace el mismo día o pocos días después, según el tipo de título que se ha contratado. Por tanto, en las operaciones al contado, la entrega de los títulos por parte del vendedor y el pago de los mismos por parte del comprador, se hace inmediatamente después de la contratación.

A pesar de que, en teoría, tras la contratación el vendedor ha de entregar los títulos al comprador, en la práctica, los títulos suelen estar inmovilizados para evitar el trasiego que provocan los grandes volúmenes negociados. En las bolsas se utiliza el llamado, sistema de liquidación de operaciones en bolsa y de depósito de valores mobiliarios", que se basa en la fungibilidad de los títulos valores, es decir, la posibilidad de sustitución entre todos los títulos de una misma clase y especie. Con ello se simplifica la tramitación de las transacciones bursátiles.

La operatividad del sistema consiste en la anotación en cuentas de las entidades de depósito adscritas a la liquidación de las operaciones efectuadas, con abono de las compras y cargo de las ventas, para cada clase de títulos admitidos al sistema. Las ventajas del sistema son:

- simplificación del proceso de liquidación, al no tenerse que registrar repetidamente las numeraciones de los títulos;
- menor manipulación de títulos, al quedar sustituida la entrega por la anotación en cuenta y una compensación periódica de saldos entre entidades depositarias;
- reducción de costes de emisión y conservación, al poderse sustituir los títulos unitarios por láminas de múltiples títulos e incluso llegar a la desmaterialización de los títulos sustituyendo el control mediante documentos físicos por el control informático.

2. Operaciones a plazo

Estas operaciones se producen cuando se contratan títulos que no se liquidan al contado, sino a un plazo convenido. Básicamente, existen dos tipos de operaciones a plazo: las que siguen el sistema latino o francés y las que se basan en el sistema *margin* norteamericano. Los dos sistemas son muy diferentes. El sistema francés consiste en operaciones a plazo en las que los contratantes pueden diferir el cumplimiento de sus obligaciones. Todas las operaciones efectuadas durante un período de tiempo se liquidan un día determinado, normalmente a fin de mes. En cambio, el sistema norteamericano consiste en operaciones al contado en las que los agentes prestan dinero al comprador o títulos al vendedor, de forma que el vendedor siempre recibe el importe de la venta y el comprador los títulos inmediatamente después de la contratación. Estas formas de operar no están admitidas en todos los países, ya que conllevan un riesgo y en el pasado se han producido experiencias negativas.

3. Operaciones de dobles

Las operaciones de dobles, también denominadas “repos”, son realizadas sobre todo por los inversores que intentan llevar una gestión óptima de la tesorería al invertir recursos sobrantes durante plazos relativamente cortos de tiempo.

Visto desde la perspectiva del comprador, en una operación de dobles, éste se compromete a revender a la misma persona los mismos títulos a un plazo determinado y a un precio prefijado.

Las operaciones de dobles se pueden hacer con finalidades muy diversas, entre las que destacan las siguientes:

- al propietario de unos títulos, no interesado en desprenderse de ellos, pero, que tenga una necesidad temporal de fondos, le puede convenir vender los títulos con el compromiso de recomprarlos a un plazo y precio convenidos de antemano. En este caso, la operación de dobles permite obtener un préstamo a cambio de los títulos;
- a un inversor que tenga un excedente de tesorería durante un plazo muy corto de tiempo, incluso inferior a la semana, le puede interesar rentabilizarlo comprando títulos, con el compromiso de que se los recompren en el plazo y

precio que se acuerde. De esta forma, se rentabilizan las puntas de tesorería con un riesgo mínimo;

- para disponer de votos en una junta de accionistas. En este caso, si al comprador le interesa disponer de más votos ante una próxima junta de accionistas, pero no quiere conservar las acciones posteriormente, puede efectuar una operación de compra al contado y venta a plazo.

Así, la operación de dobles consiste, de hecho, en un préstamo de títulos.

Un tipo de operación distinta es *el arbitraje*, que consiste en comprar valores en un determinado mercado y simultáneamente venderlos en otro mercado, con el fin de beneficiarse de la diferencia de precios existentes en un determinado momento entre los dos mercados. Los arbitrajitos son las personas que se dedican profesionalmente a los arbitrajes.

4. Opciones

Un contrato de opción es un acuerdo entre dos partes por el que una de ellas tiene el derecho a comprar o vender un activo subyacente (financiero o no financiero) a cambio de una prima. La otra parte está obligada, a cambio de la percepción de la prima, a vender o comprar, en caso de que el comprador de la opción se lo pida. Cuando la opción da derecho a comprar se la denomina opción de compra. La opción de venta es la que da derecho a vender.

Por tanto, el comprador de la opción tiene el derecho, y no la obligación, de comprar (opción de compra o *call*) o vender (opción de venta o *put*) el activo subyacente, a un precio fijado previamente (precio de ejercicio).

La opción consiste en la aceptación por parte del comprador o del vendedor, de una diferencia en contra suya en el precio, denominada prima o *premium*, a cambio de tener el derecho de poder exigir a la contrapartida la liquidación de los títulos, contratados a un precio conocido (precio de ejercicio). Con la opción, el inversor puede reducir el riesgo de pérdida de una operación, a cambio de reducir también sus expectativas de beneficios.

Las opciones pueden hacerse sobre diversos tipos de activos, entre los que destacan las acciones, mercancías, divisas, índices bursátiles, bonos, obligaciones o tipos de interés del mercado interbancario.

En Chicago, donde existe una bolsa especializada en opciones financieras que es la más importante del mundo, este tipo de operaciones se hace desde 1973. Otros mercados importantes de opciones son los de Filadelfia, Ámsterdam y Londres.

Las opciones se dividen, según el plazo en que pueden ejercitarse, en opciones a la europea y opciones a la americana. Las opciones a la europea sólo pueden ejercitarse en la fecha de vencimiento del contrato de opción. En cambio, la opción a la americana puede ejercitarse en cualquier momento antes de su vencimiento.

4.1 Opción de compra

La opción de compra, también denominada opción *call*, da derecho al comprador a adquirir un título durante un período de tiempo a un precio prefijado. Si transcurrido el período convenido no se efectúa la compra, se pierde la opción. En la opción de compra, el emisor de dicha opción se compromete a entregar los valores, si se lo solicita el comprador. Cuando el precio de mercado es superior al precio de ejercicio, el optante a comprar puede

realizar algún beneficio. Contrariamente, si el precio es superior al de mercado, la opción carece de valor para el comprador.

Las dos estrategias básicas en las opciones de compra son:

- a) comprar una opción de compra (*long call*); da derecho a comprar, a cambio de la prima que se paga. El comprador ejercitará la opción cuando el precio de ejercicio sea menor que el precio de mercado del activo subyacente. En este caso, el beneficio será igual a la diferencia entre el precio de mercado del activo, menos el precio de ejercicio y menos la prima pagada.

En caso de que el precio de mercado sea menor que el precio de ejercicio, el comprador de la opción no ejercitará la opción de compra, ya que le sale más a cuenta adquirir el activo en el mercado.

- b) vender una opción de compra (*short call*); a cambio de la percepción de la prima obliga a vender, si lo solicita el comprador de la opción.
- c)

4.2 Opción de venta

En cambio, la opción de venta u opción *put* da derecho a vender a un precio determinado durante un período de tiempo. El emisor de la opción de venta está obligado a comprar los valores, en caso de que se lo solicite el vendedor. La opción puede dar beneficios al vendedor, en caso de que el precio de ejercicio supere al mercado.

Las dos estrategias básicas en las opciones son:

- a) comprar una opción de venta (*long put*); da derecho a vender, a cambio de la prima que se paga. El comprador ejercitará la opción cuando el precio de ejercicio sea mayor que el precio mercado del activo subyacente. En este caso, el beneficio será igual a la diferencia entre el precio de ejercicio del activo, menos el precio de mercado y menos la prima pagada.

En caso de que el precio de mercado sea mayor que el precio de ejercicio, el comprador de la opción no ejercitará la opción de venta, ya que le sale más a cuenta vender el activo en el mercado.

- b) vender una opción de venta (*short put*); a cambio de la percepción de la prima hay obligación de comprar, si lo solicita el comprador de la opción.

Tanto en las opciones de compra como en las opciones de venta, cuando el precio de ejercicio coincide con el precio de mercado del activo subyacente, se dice que la opción se encuentra *at the money*. En estos casos, el comprador de la opción no estará interesado en ejercitarla.

Lo mismo ocurrirá cuando la opción se encuentra *out of the money*. En las opciones de compra, esta situación se produce cuando el precio de mercado del activo es menor que el precio de ejercicio. En las opciones de venta, la situación *out of themoney* se produce cuando el precio de ejercicio es menor que el precio de mercado del activo.

En cambio, se dice que una opción está *in the money* cuando se da alguno de los dos casos siguientes:

- en las opciones de compra, el precio de ejercicio es menor que el precio de mercado del activo subyacente;

- en las opciones de venta, el precio de ejercicio es mayor que precio de mercado del activo subyacente.

En ambos casos, el comprador de la opción estará interesado en ejercerla.

5. Operaciones de futuros

Las operaciones de futuros consisten en el compromiso de comprar o vender en una fecha futura, a un precio determinado al firmarse el acuerdo. Así, el operador puede reducir el riesgo de fluctuación, ya que conoce el precio del activo en el futuro.

Las operaciones de futuros no sólo pueden realizarse con activos financieros, sino que también son posibles con materias primas o con divisas, por ejemplo. Seguidamente, se explica el contenido y funcionamiento de las operaciones de futuros con títulos-valores.

Los mercados de futuros financieros existen desde la década de los setenta en las principales bolsas del mundo, como Nueva York, Chicago, Londres, París, Singapur y Hong Kong, entre otras. Este nuevo instrumento financiero proviene de los mercados de futuros de materias primas.

La diferencia más importante entre un contrato de opción y un contrato de futuros es que el primero es un derecho a comprar o vender algo durante un período de tiempo. En cambio, un contrato de futuros es un contrato de compra-venta y, por tanto, es de obligado cumplimiento para las dos partes contratantes.

Los contratos de futuros están estandarizados en todos sus términos (plazos, activos y margen de garantía) y garantizados por el mercado en el que se negocian. Precisamente estas son las diferencias con los denominados contratos a plazo o *forward*, en los que existe libertad de negociación entre las partes y la garantía la dan los propios contratantes.

Cuando los futuros o las opciones se negocian libremente entre dos partes, sin estar sujetos a reglas específicas de negociación se denominan OTC, siglas de la expresión inglesa *over the counter*.

Los contratos de futuro se utilizan para cubrir riesgos de cotización y, también, para especular. Las dos estrategias básicas en un contrato de futuros son las siguientes:

- a) comprar (posición larga o *long*); el comprador piensa que el precio del activo subirá más adelante y por esto está interesado en fijar el precio hoy. En caso de que el precio del activo suba, el comprador registrará un beneficio. En caso contrario, tendrá una pérdida;
- b) vender (posición corta o *short*); el vendedor piensa que el precio del activo bajará más adelante y por esto está interesado en fijar el precio hoy. En caso de que el precio del activo baje, el vendedor registrará un beneficio. En caso contrario, tendrá una pérdida.

Conclusiones

En bolsa se puede operar de diversas formas, entre las que destacan las siguientes:

1. al contado: comprador y vendedor entregan el dinero y los valores de forma inmediata.
2. a plazo: el comprador o el vendedor entregan el dinero al cabo de un plazo de tiempo convenido.

3. al contado con crédito: el comprador y el vendedor entregan el dinero y los valores de forma inmediata, pero a uno de ellos le han prestado el dinero o los títulos.

4. operaciones de dobles: se da cuando coinciden simultáneamente una operación al contado (compra de títulos, por ejemplo) y una operación a plazo de signo contrario (venta de títulos, si en la otra operación se han adquirido).

5. opción: da derecho a comprar o vender un determinado activo a cambio de una prima, en un plazo o fecha determinada. Se utiliza tanto para cubrir riesgos como para especular.

6. futuro: es un compromiso a comprar o vender en el futuro un determinado activo a un precio fijado. Al igual que la opción se utiliza tanto para cubrir riesgos como para especular.

Las operaciones más arriesgadas son las que permiten obtener el máximo apalancamiento bursátil, ya que con la mínima inversión se puede generar una gran rentabilidad, aunque también pueden producir importantes pérdidas si los mercados evolucionan de forma distinta a la prevista por el inversor.

BIBLIOGRAFÍA SELECTIVA:

1. Adrian Şimon
finanţelor
Pieţe financiare şi investiţii financiare în contextul
comportamentale, Editura Cavallioti, Bucureşti, 2014
2. Adrian Şimon
„PetruMaior”,
Tîrgu-Mureş, 2001
Pieţe şi burse de valori, Editura Universităţii
3. Francisco J. López Lubián
Pablo García Estévez
Bolsa, Mercados y Técnicas de Inversión
MCGRAV-HILL/INTERAMERICANA DE ESPAÑA,
S.A.U. Madrid, 2005
4. Jaume Tomás
Oriol Amat
Mercé Esteve
Cómo analizan las entidades financieras a sus clientes
Ediciones Gestión 2000, Barcelona, 2005
5. Oriol Amat Salas
La bolsa, funcionamiento y técnicas para invertir
séptima edición corregida y actualizada, Ediciones
Deusto, 2004
6. Oscar Elvira - Xavier Puig
S.A.,
Barcelona, 2001
Análisis técnico bursátil, Ediciones Gestión 2000,
7. Petre Brezeanu,
Adrian Şimon,
Violeta Dincă,
Techniques et opérations bancaires pour les affaires,
Editura Cavallioti, Bucureşti, 2013

INFO-GLOBALIZATION AND OPENINNOVATION MANAGEMENT

George Niculescu, Prof., PhD, "Constantin Brâncuși" University of Târgu-Jiu

Abstract: In this article is described info-globalization versus open innovation. Info-globalization subsumes different internationalization aspects; the international exploitation of domestically generated new info-knowledge on foreign markets, either embedded in innovative products or process technologies. Open innovation is a methodology with the global valences. The article is one of the few attempts to take a broader perspective on open innovation by focusing on how these practices are organized and managed in SMEs. Why should we interest about open innovation in SMEs ? These SMEs create the majority of the jobs in all world. Moreover, globalization and commoditization threaten many jobs if companies do not change strategies over time. The small companies can sidestep the commoditization pressure and price competition successfully by using open innovation to develop new and more profitable businesses. An urgent need exists to study how open innovation is managed and organized in small firms. Managing and organizing open innovation in SMEs is quite specific. This renders the need for a specific approach on open innovation in SMEs even more urgent. Open innovation creates new business opportunities for SMEs because they can develop business model innovations without having the required technologies in-house. SMEs can leverage external technologies by setting up a network with partners who have the required competencies or own assets to develop and commercialize a new offering. Managing open innovation is challenging. Open innovation is a relatively young economic phenomenon, and case-based research is an appropriate research method to analyze the explorative research. The benefits of open innovation are specific to the strategic position and situation of each firm. These open innovation aspects with global character will be described in detail in this article.

Key-words: *info-globalization, open innovation, innovation, management, research.*

Introduction

Many small companies today are confronted with harsh market conditions. The current economic crisis has weakened their financial health, especially in industries that are globalizing rapidly. These changing market conditions force them to look for new ways to differentiate their products and services or create new businesses. The firms that know how to manage a network of innovation partners can seize new business opportunities become key players in growth industries and turn themselves into highly profitable companies. Open Innovation is a logical step for many SMEs. Open Innovation is an important factor of globalization, which by its nature participate in strengthening the info-globalization phenomenon. Open Innovation may be defined as "...the use of purposive inflows and outflows of knowledge to accelerate internal innovation, and expand the markets for external use of innovation, respectively." (Chesbrough, H.W., Vanhaverbeke, W., 2006).

The role of open innovation can only be understood within in broad strategic setting: enterprises engage in open innovation to create value for customers in new ways and to create a more profitable business. Open innovation has been studied mainly in large, multinational enterprises, of which most have large internal R&D departments or operate in technology intensive industries. Large companies may detect new business opportunities by carefully

analysing market trends, spotting new technologies with promising applications, and so on. Small companies do not have the required resources in-house to analyse new growth opportunities systematically. Open innovation in small and medium-sized companies (SMEs) has received much less attention. Current research on open innovation in SMEs is still very limited and is not yet revealing the creative use of open innovation that many innovating SMEs around the globe are implementing (Van de Vrande, V., De Jong J.P.J., Vanhaverbeke, W. and De Rochemont, M. 2009, pp. 296-297)

Large companies deliberately introduce open innovation practices and are consequently looking for benefits by switching from closed to open innovation. The benefits of strategic change based on open innovation in small firms differ and are more interesting than the classic benefits of open innovation identified for large firms. Open innovation creates new business opportunities for SMEs because they can develop business model innovations without having the required technologies in-house. Also, SMEs can leverage external technologies by setting up a network with partners who have the required competencies or own assets to develop and commercialize a new offering. Open innovation networks enable a company to deliver value in a completely new ways to its customers and they also keep the company tied to the existing innovation partners and customers. Open innovation also means openness in communication and in reporting among the innovation partners. Partners have to trust each other to charge a reasonable price for the products or services they offer to innovation partners in the network.

Business model innovations based on an open innovation

A business model defines the way companies deliver value to a set of customers at a profit. New strategic objectives of a company should be analyzed via a business model innovation framework. Business model innovation starts with discovering or recognizing new forms of value creation for a particular customer group. Companies create different “value drivers”; that is, sources to create value and referring to any factor that enhances the total value created by a change in the business model. So are reducing costs for customers, increasing time efficiency, solving problems, increasing the attractiveness of the customers’ products or services and providing new functionalities and increasing emotional value. It is needed strong partnerships with other organizations to develop the new product or service. Limited by financial constraints or lack of technical competencies, the companies have to team up with partners with complementary skills. The value of open innovation activities in SMEs can only be estimated correctly within the context of their broader strategic objectives. New strategic objectives of a company should be analyzed via a business model innovation framework. All firms have in common that their efforts are focused on creating value for a particular target customer. They start with an explicit or intuitive idea of what customers might value. Business model innovations start with articulating a customer value proposition. Creating customer value through game-changing and highly profitable business models will usually not be developed by questioning existing customers. (Vanhaverbeke W. (coord.), Research Report. 2012, p 34). It consists of tightly interlocking elements: companies create a customer value proposition, identify key resources and processes needed to deliver that value,

and design a profit formula
59)

(Christensen, C.M. and Kagermann, H. 2008, pp 51-

Reinventing the existing strategy of an SME or developing a start-up's business model starts with developing basic insight into how a company can deliver value for a specific target customer. Specifying the customer value proposition can be fairly simple, but can also be a tough process that takes months and sometimes years to get right. Business model innovation should be analyzed cross-sectionally and also dynamically because they develop and change over time. The first open innovation initiative presents new strategic options for SMEs: they build new skills and competencies over the years and they become financially stronger. Some SMEs unfold their business model innovation in several consecutive steps, building new competencies and a stronger financial position at the same time. Business models have a central place in analyzing open innovation in small firms. Business model innovations based on an open innovation imply that there are cost-increasing effects of technology sourcing and technology co-development. The new revenue streams resulting from business model innovation must be balanced against the costs of setting up and managing the external network of partners. SMEs have limited financial means to seize new business opportunities. Small companies may offer completely new experiences for customers. These radically new ways of offering value for customers takes time to develop and there are too many unknowns at the outset to guarantee a market big enough to attract big companies.

Successful SMEs do not remain with one business model forever. They search continuously new business models. Each new business model builds on the strength of the previous business model and improves its value proposition and profitability. This constitutes a complex process because new opportunities to transform the business model into being more profitable can only be detected after the previous business model has exhausted. In business model innovation, too much uncertainty exists to plan analytically a way to move forward. SMEs change their business model in a stepwise way.

Business model innovations are designed to create more value and generate more profits, and increasing profitability can be the result of several changes. Innovating SMEs can increase profitability by increasing the number of control points and creating a unique offering. (Vanhaverbeke W. (coord.), Research Report. 2012, p. 53).

If a company faces serious problems in its existing markets, it will look for a (technological) solution to solve the problems. The new technology offers several other technical advantages that were slowly translated into new business opportunities.

The open innovation model (Chesbrough 2003, 2011, pp. 35–42.) incites firms to open up their innovation process, giving up the model of the internal process.

In the internal process of innovation, firms lean upon their own R&D laboratory and develop the entire projects alone, from initial research to industrialization, because firms used to consider R&D as a strategic asset and thought innovation requires control so they generated the new idea, industrialize, and commercialize by themselves. Knowledge became an essential asset in the innovation process.

Open innovation process help firms to scan the environment and to detect potential innovation. Open innovation is superior because it let the possibility to detect what Chesbrough qualifies as "false negative." Firms that have noticed the loss of efficiency of

their process of development of innovation tend to open it by specializing in one part of the process and then using external partners to develop the innovation or acquiring license for the use of the technology. The end of the internal process gave birth to four kinds of firms specialized in the innovation process: innovation explorers, innovation merchants, innovation architects, and missionary organizations, and two kinds specialized in the commercialization stage: innovation marketers and one-stop centers (Chesbrough 2011, pp. 35–42.).

Innovation explorers specialize in generating innovation, performing the R&D discovery function. Many of these firms are spin-off of the previous internal R&D lab of large firms. Innovation merchants focus on property rights, they innovate by purchasing innovation developed by other firms or by combining this innovation with their internal resources to sell the technology outside. Innovation architects act as brokers between various companies selling a specialized set of services to connect actors in the same field. Innovation missionaries innovate to attain a goal and not to reap profits, for instance the community of practices in open software development. (Carayannis Elias, 2013, pp. 238-240)

Conclusions

Managing and organizing open innovation in SMEs is quite specific, and the lessons learned from open innovation in large firms cannot be transferred to the context of SMEs. This renders the need for a specific approach on open innovation in SMEs even more urgent. Open innovation cannot be considered in isolation from the broad strategic objectives in small firms. The benefits of open innovation-based business model changes differ from the classic open innovation benefits identified for large firms.

Developing an open innovation network requires that partners manage the balance between internal management of the company and external management of the network. Open innovation means openness in communication and in reporting among innovation partners. Partners must trust each other on charging a reasonable price for the products or services they offer to innovation partners in the network.

A business model describes how an SME creates value for a particular customer group and how it captures a portion of that value. Most of the small firms that collaborate intensively do with value chain partners and less with technology partners. Small firms in low- and medium-tech industries start cooperating with partners when they discover new business opportunities, usually based on market or customer insights. Developing technology can be very important in realizing the business model, but it is always a supporting activity. Good business models also guarantee profitability. The SMEs who innovate together with partners significantly increase profitability. There are many ways open innovation helps in executing business models with higher profitability. The main message of open innovation model is to incite firm to increase their search of innovation opportunities. This behavior of search is still a characteristic of the largest firms. Many SMEs have not yet developed such a search behavior and are still constrained by their lack of innovative capabilities. The main obstacles they declare for not innovating are the lack of information about market or the fact that they do not need to innovate. The incitation to increase the innovation capabilities is still a good recommendation. However, at the same time, public policy should take into account

the difficulties to innovate for SMEs and incite them to develop more incremental innovation than radical projects to encourage them to overcome the difficulties of the innovation project.

REFERENCES:

1. Carayannis E., *Encyclopedia of Creativity, Invention, Innovation, and Entrepreneurship*, New York 2013
2. Chesbrough H. *Open innovation*. Cambridge, MA: Harvard University Press; 2003.
3. Chesbrough H. *Top ten lessons on the new business of innovation*. MIT Sloan Mn, Rev. 2011
4. Chesbrough, H.W., Vanhaverbeke, W., *Open Innovation: Researching a New Paradigm*, Oxford University Press., 2006
5. Christensen, C.M. and Kagermann, H. (2008), *Reinventing your business model*. Harvard Business Review
6. Rogoianu C.D. (Coord.), *Regionalizare și Politici Regionale*, Rev.Lumen, Iași, 2014,
7. Rogoianu, C.D. *Teoria complexului regional de securitate.Complexul de securitate european*, Ed. Lumen, Iași, 2007
8. Van de Vrande, V., De Jong J.P.J., Vanhaverbeke, W. and De Rochemont, M. *Open innovation in SMEs: Trends, motives and management challenges*, Technovation, 2009
9. Vanhaverbeke W. (coord.), Research Report. *Open innovation in SMEs: How can small companies and start-ups benefit from open innovation strategies?*, 2012.

THE EVOLUTION OF ROMANIAN INDUSTRY – REFLECTED INA 1937 REPORT OF THE GENERAL UNIO OF INDUSTRIALISTS OF ROMANIA

Marusia Cîrstea, Assoc. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: În anul 1937 Victor Slăvescu, președintele Uniunii Generale a Industriașilor din România, a realizat un scurt istoric al industriei românești. El sublinia că evoluția industriei românești s-a întemeiat pe o multitudine de condiții complet diferite, atât în perioada antebelică primului război mondial, cât și în perioada interbelică.

În perioada 1878-1914, pentru a se ajunge la o dezvoltare intensă a industriei, statul român a adoptat o serie de legi de protejare și încurajare a industriei autohtone.

Intervalul interbelic, dar în special deceniul al patrulea – se arată în Raportul menționat –, a cunoscut fenomene și procese de anvergură care au dus la o creștere substanțială a industriei românești; astfel încât „economia românească încetează de a mai fi una agricolă. Ea capătă un caracter mixt: agricol și industrial”.

Cuvinte cheie: *Uniunea Generală a Industriașilor din România, Victor Slăvescu, industrie extractivă, tarif vamal, criza economică*

Abstract: In 1937 Victor Slăvescu, the President of the General Union of Industrialists of Romania, drafted a brief history of the Romanian industry. He stressed that the development of Romanian industry was based on a multitude of completely different conditions, both before World War I and also during the interwar period.

Between 1878 and 1914, the Romanian state adopted a series of laws meant to protect and encourage the local industry, with the purpose of ensuring an intensive industrial development.

The interwar break, but in particular the fourth decade – shows the above mentioned Report – witnessed large scale phenomena and processes which resulted in a substantial increase in the Romanian industry; consequently, “the Romanian economy ceases to be an agricultural one. It acquires a mixed character: agricultural and industrial”.

Key words: *the General Union of Industrialists of Romania, Victor Slăvescu, extractive industry, customs duty, economic crisis*

În anul 1937, Victor Slăvescu (1891-1977) – „profesor distins, publicist de seamă, conducător de mari întreprinderi și priceput înfăptuitor, spirit călăuzit de idealul progresului neamului românesc și pe tărâm economic, om de știință și practică”¹ – în calitate de președinte al Uniunii Generale a Industriașilor din România, a realizat un scurt istoric privitor la evoluția industriei românești. De-a lungul timpului, Victor Slăvescu a ocupat diferite funcții: subdirector în centrala Băncii Românești; director și subdirector general al Societății Naționale de Credit Industrial; subsecretar de stat la Ministerul de Finanțe (1934, 1934-1935), iar între 1934 și 1935 titular al acestui minister; ministru al Înzestrării Armatei (1939, 1939-

¹ Apud Academia Română, *Discursuri de recepție*, vol. VI (1936-1948), volum îngrijit de dr. Dorina N. Rusu, Editura Academiei, București, 2005, p. 349.

1940, 1940); în paralel a fost și profesor la Academia de Înalte Studii Comerciale și Industriale din București și la Școala Superioară de Război din București. În această calitate a publicat mai multe cursuri de specialitate (*Curs de întreprinderi comerciale*, 1930; *Curs de întreprinderi industriale*, 1930; *Economie industrială*, 1933 ș.a.) și numeroase monografii consacrate diferitelor instituții bancare din România și lucrări privind domeniul gândirii economice naționale (*Istoricul Băncii Naționale a României*, 1925; *Ion Ghica economist*, 1940; *Viața și opera economistului A.D. Xenopol*, 2 vols., 1947 ș.a.)². Pentru întreaga sa activitate, la 23 mai 1936 a fost ales membru corespondent, iar la 20 mai 1939 – membru titular al Academiei Române.

Referindu-se la evoluția industrială din România, el sublinia că în perioada de la Independență la primul război mondial, „nu putea cunoaște o dezvoltare industrială, intensă și prosperă [pentru că] structura economică a țării împiedica o asemenea dezvoltare. Solul fertil al României îndrepta populația ei către agricultură. Țară nouă, era firește lipsită de capitaluri. Independența politică și-o cucerise mult prea recent; iar de vreo independență politică, până în anul 1878, nu se putea vorbi. Nici chiar posterior acestei date independența economică a României nu era consolidată”³.

Totuși, în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea, în România se putea observa un proces de industrializare capitalistă exprimat prin: extinderea sectorului industrial mecanizat în producția materială; mărirea capacității de transport a căilor ferate și a altor mijloace de transport; lărgirea pieței interne pentru producția agricolă și industrială; sporirea sensibilă a exportului de produse agroalimentare, petroliere și lemnoase; penetrația masivă de capital străin, prioritar, de natură monopolistă ș.a.⁴. După anul 1885, ca urmare a unor măsuri și legi de protejare și încurajare a industriei autohtone – precum: în anul 1886, România refuză reînnoirea convenției cu Austro-Ungaria; în 1887 a fost votată legea *Măsuri generale spre a veni în ajutorul industriei naționale*, prin care se institua sistemul de încurajare materială de către stat a industriei ș.a. – s-au creat condiții pentru un real „demaraj industrial”⁵. În acest sens, Victor Slăvescu sublinia că „prin denunțarea convenției comerciale cu Imperiul Habsburgic, care transformase România într-un Hinterland colonial al său, mijesc primele începuturi ale unei politici industriale. În 1887 legea pentru încurajarea industriei naționale decerne avantajii speciale industriașilor folosind un minimum de 25 lucrători și posedând un minimum de capital de 50 000 lei aur”⁶.

Drept urmare a aplicării acestor legi și măsuri, terenul industrial de prelucrare din România înregistrează o extindere accentuată. Astfel, consemnează Victor Slăvescu, „în 1912 – consecință a regimului inaugurat în 1906 (prin punerea în aplicare a tarifului vamal

² *Ibidem*, pp. 331, 332; vezi și Alin Gridan, Iulian Oncescu, *Victor Slăvescu. Documente (1909-1946)*, vol. I, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010, pp. 9-11.

³ Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României, București (în continuare, se va cita: A.M.A.E.), fond 71 România, vol. 359, f. 155.

⁴ Victor Axenciuc, Ioan Tiberian, *Premise ale formării statului național unitar român*, Editura Academiei, București, 1979, p. 234.

⁵ *Istoria Românilor*, vol. VII, tom II, *De la Independență la Marea Unire (1878-1918)*, coordonator Acad. Gheorghe Platon, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 113.

⁶ A.M.A.E., fond 71 România, vol. 359, f. 155.

Costinescu, primul tarif vamal românesc conceput pe baze științifice și care a deschis cu adevărat la această dată posibilități de creare a unei industrii naționale) – ființau 472 întreprinderi beneficiind de protecția legii pentru încurajarea industriei și dispuneau global de o forță motrice însumând 73 919 HP⁷. În februarie 1912 este promulgată o nouă lege pentru încurajarea industriei naționale –, și care va fi în vigoare până în anul 1938. Prin noua lege urmau să se bucure de avantaje și să fie încurajate nu numai fabricile „cu motoare puternice, adică cele mari – cum prevedea legea din 1887 –, ci toate, adică și cele mijlocii și mici pentru a se da o posibilitate de dezvoltare și rezistență pentru toate întreprinderile industriale posedând o forță motrice de minimum 5 PH și utilizând un minimum de 20 lucrători”⁸. Astfel, arată Victor Slăvescu, impulsionată de această lege și „potrivit ultimei statistici industriale de dinainte de război și încheiată la 31 decembrie 1915 existau în România 847 fabrici în sensul legii din 1912, însumând o forță motrice de 120 000 HP și având un capital investit de 330 milioane lei aur”⁹. Primul loc în ansamblul producției globale l-a ocupat „ramura alimentară, cu 220 întreprinderi”¹⁰. De asemenea, este de remarcat că până la primul război mondial „o dezvoltare excesivă” a luat-o în România ramura prelucrătoare a petrolului. Un rol important în dezvoltarea industriei petrolului avându-l legea minelor din aprilie 1895. Prin această lege, care pune bazele regimului minier în România, și-au făcut apariția societățile „Steaua Română”, fondată în 1896, cu capital austro-ungar și englez; „Aurora”, înființată în 1898 cu capital german și olandez; „Internaționala”, creată de capitalul german; iar după 1900 au apărut societățile „Româno-Americană” (1904), „Concordia” și „Creditul petrolier” (1904), „Vega” (1906), toate având capital german și „Astra Română” (1910), cu capital anglo-olandez¹¹. Din păcate pentru statul român – evidențiază Victor Slăvescu – „marile investiții străine de capital” în industria petrolieră „au dat amploare producției de petrol brut, cu un profit minim pentru economia națională. Acest fapt s-a perpetuat și după război. Simțita lipsă de capitaluri în România, îndreptățită oarecum în materie de petrol, un element după care străinătatea a fost, este și rămâne avidă, o politică economică xenophilă”¹². În general – se subliniază în *Raportul* menționat – „Aceasta este înfățișarea industrială a României antebelice (înainte de 1916, n.n.). Un tablou sumar și simplu pentru o industrie mică, așa cum nu putea fi alta într-o țară agricolă și într-un Stat tânăr”¹³.

Evoluția economiei românești în perioada interbelică s-a întemeiat pe o multitudine de condiții – complexe și controversate –, atât pe plan intern, cât și pe plan extern. După terminarea primului război mondial și unirea tuturor teritoriilor românești într-un singur stat, în România s-a pus problema refacerii economice prin: *readucerea la viață a industriilor existente în cuprinsul întregii țări* prin remedierea lipsurilor de mașini, materii prime etc., și

⁷*Ibidem*, f. 156.

⁸*Ibidem*.

⁹*Ibidem*.

¹⁰*Ibidem*.

¹¹ Gh. Buzatu, *O istorie a petrolului românesc*, ediția a II-a, Iași, Casa Editorială Demiurg, 2009, pp. 124-128.

¹² A.M.A.E., fond 71 România, vol. 359, f. 156.

¹³*Ibidem*.

prin înlăturarea cauzelor care paralizau activitatea industrială: deprecierea valutei, criza transporturilor ș.a.; *coordonarea activității tuturor stabilimentelor industriale din țară* în vederea realizării celei mai mari economii în întrebuințarea surselor de energie și a materiilor prime disponibile, adică al unui maximum de randament în producția națională¹⁴.

Între cele două războaie mondiale, România prezintă contraste izbitoare între subdezvoltarea înrădăcinată puternic și înflorirea, chiar dacă inegală, a industrializării și urbanizării. „Eminamente agricolă” înainte de război, România interbelică devine „o țară prezentând categoric aspectele economiei mixte: agricole și industriale”¹⁵. În această perioadă, industria s-a dezvoltat și a devenit din ce în ce mai capabilă să satisfacă nevoile consumatorilor, iar importurile de materii prime și bunuri semiprelucrate au crescut într-un ritm mai rapid decât cele de articolele finite. În primul deceniu de după desăvârșirea unității statele „România reușise să-și sporească producția industrială cu 50% [...]. În dezvoltarea aceasta rapidă se dovedea un ritm de desfășurare similar celui în care se dezvoltau industriile cehoslovace și poloneze”¹⁶. Chiar și agricultura a dat semne de schimbare: în mod tradițional ea se baza pe producția de cereale, iar acum s-a înregistrat o ușoară deplasare spre cultivarea legumelor și plantelor industriale. Totodată, este de subliniat că, în toate ramurile economiei, statul și-a asumat un rol conducător din ce în ce mai accentuat – deși respecta proprietatea privată și garanta capitalul privat, fie intern fie extern – cu scopul de a planifica și controla asupra a ceea ce a ajuns să fie numită „economia națională”¹⁷. Totuși, în acest context de dezvoltare a industrializării României – opina marele economist Mihail Manoilescu –, „influența economică străină a rămas la noi tot timpul predominantă și creatoare de destin”¹⁸.

În primul deceniu postbelic, România a parcurs situația de adaptare la noile condiții geopolitice, de refacere postbelică a economiilor distruse și apoi de dezvoltare și consolidare¹⁹. Această nouă etapă trebuia să corespundă nevoilor de înzestrare și să soluționeze printr-un program stabil și de lungă durată dezvoltarea economică a României. Noile condiții favorabile reconstrucției și propășirii economice – căile ferate și mijloacele de transport pe apă și uscat, reforma agrară și dezvoltarea industriei existente – impuneau coordonarea transporturilor, îmbunătățirea cultivării pământului și asigurarea creditului și energiei necesare pentru punerea în valoare a resurselor naționale. În acest deceniu, potrivit liberalilor, nevoile economice de îndeplinit se împărțeau în două categorii: a) cele privind infrastructura și b) cele privind valorificarea resurselor naturale ale țării. Prima categorie urma să se realizeze nemijlocit de către stat, cea de-a doua trebuia pusă în practică prin apelul la inițiativa particulară. Acolo unde capitalul autohton necesar pentru punerea în valoare a bogățiilor statului era insuficient, se putea apela la capitalul străin, care trebuia să vină „sub

¹⁴ Apud Mihail Manoilescu, *Politica producției naționale*, București, 1923, pp. 93, 94.

¹⁵ A.M.A.E., fond 71 România, vol. 359, f. 158.

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Acad. N.N. Constantinescu, coordonator, *Istoria economică a României*, ediția a II-a, vol. 1, Editura Economică, București, 1998, pp. 408-475.

¹⁸ Mihail Manoilescu, *Rostul și destinul burgheziei românești*, Editura Albatros, București, 2002, p. 91.

¹⁹ Marusia Cîrstea, *Relații economice româno-britanice (1919-1939). Studii și documente*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012, pp. 51-57.

forma de colaborare”, în spiritul politicii liberale „prin noi înșine”²⁰. Dinamismul anilor '20 este sugerat de creșterea producției între 1924 și 1928: în minerit de 189%; în industria prelucrătoare de 188%; în industria petrolieră – stimulată de investiții de capital extern –, producția a crescut de la 968 000 tone în 1918 la 5 800 000 tone în 1930 (România fiind pe locul șase pe plan mondial); iar în industria metalurgică, producția de oțel a crescut de la 38 000 tone în 1925 la 144 000 tone în 1928 etc.²¹. Refacerea economiei naționale și dezvoltarea mai însemnată a acesteia după 1924 va însemna totodată și o înviorare a comerțului, atât intern cât și exterior. Comerțul exterior a evoluat în această perioadă în funcție de o serie de factori, între care: necesitățile economiei naționale pentru anumite produse finite, semifabricate sau materii prime; situația agricolă; politica vamală a statului prin aplicarea unor taxe de import ridicate pentru a proteja industria națională. Principalele produse românești exportate erau cerealele, lemnul, petrolul și derivatele lor. Referitor la petrol, acesta, începând cu anul 1925, a devenit centrul de greutate al întregului export –, ascensiune determinată de dezvoltarea automobilismului și aviației pe plan mondial²². Producția de petrol va înregistra în România o permanentă creștere și „a constituit – sublinia Victor Slăvescu – un izvor de beneficii și un admirabil mijloc de transfer pentru exportatorii de capitaluri, petrolul fiind socotit pe piața mondială drept aur pentru imensa bogăție virtuală pe care o prezintă. A fost de asemenea o cauză directă de legare de raporturi economice cu străinătatea și deci, un mijloc de a atenua economiei noastre, rigorile unei autarhii exagerate. Balanța comercială a României s-a soldat adeseori excedentar masiv prin exportul intens al petrolului și derivatelor lui”²³. În acest sens și într-un *Raport* adresat Legației din Londra, din 4 august 1926, se face un scurt istoric al resurselor economice ale României subliniindu-se că: „Imediat după agricultură vine bogăția minerală, în principal reprezentată de petrol. Câmpurile mari de petrol din România face din ea una dintre cei mai mari producători mondiali de petrol” și, se arată în continuare în *Raport*, „România este capabilă nu numai să-și satisfacă nevoile interne, ci, de asemenea, să exporte cantități mari de cereale, cherestea și petrol și, astfel, de a-și dezvolta în mod constant comerțul de export, admirabil favorizată de poziția ei avantajoasă pe cursul inferior al Dunării, această autostradă puternică a comerțului internațional și deținând mai mult decât o mare parte a coastei Mării Negre”²⁴.

În perioada crizei mondiale economice, dintre anii 1929-1933, România a trecut printr-o importantă reducere a producției industriale și, în mod special, agricole²⁵. Pe ansamblu producția industriei prelucrătoare s-a diminuat de la 100% în 1928 la 53,4% în

²⁰ Apud Corina Voiculescu, *Vintilă Brătianu. Personalitatea și activitatea sa*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2011, p. 119.

²¹ Mihai Bărbulescu, Dennis Deletant, Keith Hitchins, Șerban Papacostea, Pompiliu Teodor, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998, p. 440.

²² Ioan Saizu, *Modernizarea României contemporane (Perioada interbelică)*, Editura Academiei Române, București, 1991, p. 215.

²³ A.M.A.E., fond 71 România, vol. 359, f. 157.

²⁴ *Ibidem*, ff. 120, 121.

²⁵ Vezi Emilia Sonea, Gavrilă Sonea, *Viața economică și politică a României. 1933-1938*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978, pp. 9-19.

1932, iar valoarea cu 48,8%; în agricultură, chiar dacă producția de cereale a sporit, indicele general al prețurilor s-a prăbușit în 1933 cu 44,9% față de 1929²⁶. Deși criza a cuprins întreaga economie a țării, producția de țigări și derivate din țigări nu a înregistrat scăderi în această perioadă ci, dimpotrivă, a crescut într-un ritm susținut: dacă în 1929 producția de țigări a României s-a cifrat la 4 827 280 tone (reprezentând 2,38% din producția mondială), în 1933 ea crescuse la 7 387 000 tone (3,73 din producția mondială)²⁷. Acest fapt explicându-se prin mai multe cauze interne și externe: industria petrolieră se găsea în proporție de 75% în mâinile monopolurilor străine (ex., în 1930 capitalul investit de Anglia reprezenta 20,62%; iar cel anglo-olandez era de 16,21%); prețul de cost al extracției petrolului din România se situa sub nivelul din alte țări –, ceea ce a permis monopolurilor străine să obțină profit. Este de reținut că în timpul crizei din anii 1929-1933 monopolurile străine au căutat, cu ajutorul împrumuturilor acordate, precum și pe calea comerțului exterior, să arunce în cea mai mare parte urmările crizei asupra economiei românești²⁸.

După izbucnirea crizei, guvernele României au impus mai multe reglementări consacrate raționalizării comerțului: în 1929 prin legea asupra tarifului vamal se urmărea normalizarea prețurilor și modernizarea producției; în 1931 era promulgată legea pentru valorificarea producției agricole, în baza căreia s-a creat Societatea Națională pentru comerțul cu produse agricole; în 1930 s-a înființat Institutul Național de Export, cu scopul de a amplifica valorificarea produselor românești pe piața mondială²⁹. Criza a determinat ca ermetismul să triumfe în viața economică, fiecare stat urmărind remedii empirice spre a-și proteja interesele imediate de producție, de schimb și de ameliorare a nivelului de trai. Chiar și Marea Britanie, patria liberului schimb, a adoptat în 1931 tarife protecționiste ridicate asupra importurilor de bază, punând capăt la opt decenii de tranzacții neîngrădite³⁰.

După marea criză din 1929-1933 a urmat o perioadă de avânt al economiei României, îndeosebi al industriei, atingând în 1938 cel mai înalt nivel din perioada interbelică. La finele anului 1934 erau 3 510 întreprinderi dispunând de 558 468 HP și cu un capital investit de 40 924 000 000 lei, având 208 240 salariați³¹. Din acel moment, industrializarea țării va cunoaște o dezvoltare ascendentă în multiple ramuri, cum ar fi: *ramura industriei textile* „fiind grupa industrială care, în raport cu dezvoltarea celorlalte, a înregistrat cele mai de seamă sporuri. Prin politica economică autarhică, inaugurată în 1932, prin măsurile contingentării importului și al reglementării generale a comerțului exterior”³²; *industria metalurgică*, la finele anului 1935 erau „735 întreprinderi cu un capital investit de 6,2 miliarde lei, cu o forță motrice de

²⁶ Apud Gh. Buzatu, *op. cit.*, p. 290.

²⁷ *Ibidem*, p. 292.

²⁸ Nicolae Sută, coordonator, *Istoria comerțului exterior și a politicii comerciale românești*, Editura Economică, București, 1998, pp. 130-133.

²⁹ Ioan Saizu, *op. cit.*, p. 219.

³⁰ Ioan Saizu, Al. Tacu, *Europa economică interbelică*, Institutul European, Iași, 1997, p. 115.

³¹ A.M.A.E., fond 71 România, vol. 359, f. 158.

³² *Ibidem*, f. 159.

112 295 HP, cu o producție de peste 8 miliarde și folosind 37 796 lucrători”³³; progrese s-au mai obținut în industria extractivă, industria sticlei și hârtiei ș.a.³⁴. În acest sens, Victor Slăvescu consemna în „istoricul industriei românești” următoarele: „industria chimică e reprezentată de 254 întreprinderi, finele 1935, având un capital investit de peste 9 miliarde lei, o forță motrice de 29 944 HP și utilizând 16 724 lucrători. Valoarea producției e de 8,5 miliarde lei anual.

În industria hârtiei și a artelor grafice, capitalul investit e de 2 miliarde lei. Forța motrice de 42 337 HP, din care în ramura celulozei, hârtiei și cartonajului 38 716 HP. Totalul lucrătorilor 12 000. Valoarea producției 3 400 milioane lei.

Industria forestieră și a lemnului cuprinde 8 grupe reprezentând la finele anului 1935, 664 întreprinderi cu un capital investit de 2 500 milioane și cu o forță motrice de 67 200 HP. Valoarea producției e de circa 2 miliarde lei anual.

S-au făcut, de asemeni, importante progrese în industria sticlei, a ceramicii, a cimentului și a materialelor de construcție, remarcabile în perioada crizei monetare, când industria construcțiilor a oferit câmp larg de asigurare a capitalurilor și nu mai puțin remarcabile au fost aceste progrese și în ramura pielăriei. În această din urmă industrie s-au investit circa 1 100 milioane lei – sfârșitul 1935. Valoarea producției anuale se cifra, la această dată, la aproximativ 2 miliarde lei. Forța motrice 14 000 HP și salariați 10 000. Astăzi nu se mai importă în materie de pielărie, în România, decât numai pieile tanate fine. Producția indigenă acoperă integral consumul intern de talpă, piele ordinară, blanc și bocanci; 94% din consum pentru piei fine: box-calf-chevreau, lac și chevette; 88% pentru curelele de transmisiune și 90% pentru mănuși și alte articole din piele (de exemplu valize, cufere, harnașament etc.).

Importante progrese a făcut în ultimii ani și ramura industriei extractive. În afară de petrol, România e bogată și în cărbune. În această din urmă ramură de producție, o singură întreprindere românească, *Petroșani*, dispune de mijloace proprii în valoare de 2 650 953 875 lei, cu un capital investit de 1 421 348 687 lei și cu o forță motrice de 76 837 HP.

Sunt de asemeni de amintit întreprinderile *Mica* și *RIMMA*, cea din urmă, regie publică. Ambele extrag aur, argint, plumb și aramă. Ultima, cu deosebire, a luat o amploare admirabilă în dezvoltarea producției sale, înregistrând un beneficiu brut de lei 70 784 574 lei în 1935, față de un deficit de lei 122 132 654 lei în 1927. *RIMMA* produce anual circa 4 000 kg aur fin, reprezentând o valoare de circa 650 milioane lei³⁵.

În concluzie, arăta Victor Slăvescu, în deceniul patru al secolului al XX-lea, „economia românească încetează de a mai fi agricolă. Ea capătă un caracter mixt: agricol și industrial în stare, printr-un just echilibru între dezvoltările acestor ramuri de producție opuse, să împlinească – printr-o politică economică conștientă – necesitățile reciproce ale debușeelor lor”³⁶.

³³*Ibidem*, ff. 160-161.

³⁴*Ibidem*, f. 161.

³⁵*Ibidem*, ff. 161-162.

³⁶*Ibidem*, f. 162.

Această concluzie era în concordanță cu realitatea din România, care pe la mijlocul anilor '30 cunoștea o refacere economică treptată, iar industrializarea era un „fenomen natural” ce reprezenta un aspect al „procesului general” de evoluție economică a popoarelor³⁷. Multe ramuri ale industriei românești progresaseră suficient la sfârșitul anilor '30 pentru a fi în măsură să satisfacă aproape toate necesitățile interne în materie de alimente, textile și chimicale. Creșterea cantitativă și calitativă a industriei românești se exprimă cel mai bine în date relevante din momentele principale ale perioadei interbelice: anul 1923, început al avântului după perioada de refacere; anul 1929, care desparte avântul postbelic de criza economică din anii 1929-1933; anul 1934, anul de început al noului avânt industrial, și 1938 anul de vârf al dezvoltării economiei în România³⁸. După 1939, criza economică mondială a întrerupt dezvoltarea economică promițătoare a României și a făcut loc incertitudinilor economice și politice.

BIBLIOGRAFIE:

- Arhiva Ministerului Afacerilor Externe al României, București, fond 71 România, vol. 359.
- Academia Română, *Discursuri de recepție*, vol. VI (1936-1948), volum îngrijit de dr. Dorina N. Rusu, Editura Academiei, București, 2005.
- Axenciuc, Victor, Tiberian, Ioan, *Premise ale formării statului național unitar român*, Editura Academiei, București, 1979.
- Bărbulescu, Mihai, Deletant, Dennis, Hitchins, Keith, Papacostea, Șerban, Teodor, Pompiliu, *Istoria României*, Editura Enciclopedică, București, 1998.
- Buzatu, Gh., *O istorie a petrolului românesc*, ediția a II-a, Casa Editorială Demiurg, Iași, 2009.
- Cîrstea, Marusia, *Relații economice româno-britanice (1919-1939). Studii și documente*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2012.
- Constantinescu, N.N., coordonator, *Istoria economică a României*, ediția a II-a, vol. 1, Editura Economică, București, 1998.
- Gridan, Alin, Oncescu, Iulian, *Victor Slăvescu. Documente (1909-1946)*, vol. I, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.
- Hitchins, Keith, *România. 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2013.
- Istoria Românilor*, vols. VII-VIII, Editura Enciclopedică, București, 2003.
- Manoilescu, Mihail, *Politica producției naționale*, București, 1923.
- Idem, *Rostul și destinul burgheziei românești*, Editura Albatros, București, 2002.
- Saizu, Ioan, *Modernizarea României contemporane (Perioada interbelică)*, Editura Academiei Române, București, 1991.
- Saizu, Ioan, Tacu, Al., *Europa economică interbelică*, Institutul European, Iași, 1997.
- Sonea, Emilia, Sonea, Gavrilă, *Viața economică și politică a României. 1933-1938*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.

³⁷ Keith Hitchins, *România. 1866-1947*, Editura Humanitas, București, 2013, p. 371.

³⁸ Apud *Istoria Românilor*, vol. VIII, *România Întregită (1918-1940)*, coordonator Ioan Scurtu, Editura Enciclopedică, București, 2003, p. 89.

Sută, Nicolae, coordonator, *Istoria comerțului exterior și a politicii comerciale românești*, Editura Economică, București, 1998.

Voiculescu, Corina, *Vintilă Brătianu. Personalitatea și activitatea sa*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2011.

***ASPECTS SUR LA RESPONSABILITÉ JURIDIQUE(CONSIDERATIONS ON
LEGAL RESPONSIBILITY)***

Lucreția Dogaru, Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureș

Abstract :As part of the spiritual life of the personality, responsibility is formed throughout a long process, that lasts, normally, and that is expressed in the social life, the authority of judgments being the person itself, imposing its assumed values. Responsibility is social normative order sourcing from outside the personality and to which submission is mandatory.

In the paper we underline the fact that the importance and the role of responsibility consist in preserving the social system that is regulated in a determined manner through positive law.

Legal responsibility is characterized through normativity, generality and multiformity. The foundation of the notion of legal responsibility is the illicit deed and its consequence – the application of the legal sanction.

Keywords: *legal responsibility, legal order, legal sanction, human conduct, legal principles, legal provisions.*

La conscience de soi de la personnalité humaine lui offre la possibilité de se détacher de l'instinct et de le contrôler, de même que la connaissance des valeurs et leur valorisation par des faits. Ceux-ci représentent les prémisses de la responsabilité, et est responsable l'individu humain autonome qui choisit entre les valeurs, qui décide et s'engage dans ses actes spirituels et matériels.

La responsabilité consiste dans le fait que la personnalité assume la valeur des actes dont elle apprécie la valeur comme désirable pour soi et pour sa communauté et auxquels elle adhère librement. En ce sens seulement l'être humain individuel a la responsabilité, peut être responsable. Partie de la vie spirituelle de la personnalité concrète, la responsabilité se forme dans un processus lent, qui dure, normal et qui s'exprime dans la vie sociale, l'autorité de jugement étant l'homme même, qui impose ses valeurs assumées; non pas que la société le lui demande mais parce qu'il se la demande à soi-même, s'oblige envers soi dans les relations de cohabitation avec les autres.¹

C'est ainsi que prend naissance la responsabilité. Cela est dû à la situation de la personnalité dans la multitude des relations normées de la société, qui rend compte devant la société où elle vit de la conduite adoptée mais incompatible avec les exigences des règles normées socialement.

La responsabilité est d'ordre normatif social, provenant de quelque chose d'extérieur à la personnalité, auquel la soumission est obligatoire.

L'importance et le rôle de la responsabilité est celui de conserver le système social qui est normé dans une manière déterminée par un droit positif. Un droit positif traite la

¹Gh.Bobos, Gh. Ratiu, *Răspunderea, Responsabilitatea și Constrângerea în domeniul dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 1996, p. 11-15; L. Dogaru, *Teoria Generală a Dreptului*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006, p. 383-384; Gh. Mihai, L. Dogaru, *L' Inévitable Droit*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006, p.211-214.

personnalité comme personne-sujet de son droit, donc la responsabilité juridique est toujours circonscrite par les réglementations en vigueur d'un État. D'une certaine manière est fondée et conditionnée la responsabilité juridique dans le droit positif irakien, autrement dans le droit positif norvégien et autrement dans le droit positif roumain. Sans tenir compte de la manière où elle est fondée et conditionnée, la responsabilité juridique est l'obligation qui incombe à un sujet de droit de se soumettre à la conséquence de son fait illicite, prévu par la loi en vigueur, par lequel il a atteint un droit subjectif. Le sujet de droit est libre de choisir entre les alternatives de faire, mais un fait réalisé a des conséquences logiques et une fois le fait réalisé, ces conséquences se produisent et l'individu s'en rend responsable par la réalisation du fait.

La définition de la responsabilité, décrit le contenu de la notion « responsabilité juridique ».¹ La responsabilité est d'ordre normatif social, provenant de quelque chose d'extérieur à la personnalité, auquel la soumission est obligatoire. La responsabilité juridique se caractérise par normativité, généralité et multiformité. Cette obligation juridique incombe à un sujet de droit. Il s'agit non seulement de la personne individuelle- celle physique, dans le droit civil, le citoyen dans le droit constitutionnel, le fonctionnaire, dans le droit administratif etc.- mais aussi de celle organisationnelle – celle juridique, dans le droit civil, celle morale etc. Pour être considérée sujet de la responsabilité juridique, la personne individuelle ou organisationnelle doit disposer de la capacité de répondre, donc de la capacité d'agir librement et sciemment. Le sujet de droit civil – la personne physique ou juridique – répond juridiquement pour le fait illicite commis soit dans la matière des contrats, soit dans la matière des délits. Sujet de droit pénal est seulement la personne individuelle qui répond pour le fait illicite commis appelé infraction.

La responsabilité administrative incombe tant aux sujets individuels de droit qu'aux ceux organisationnels dans le cas de la commission d'un fait illicite appelé contravention, lorsque la responsabilité disciplinaire intervient comme conséquence de la commission d'un fait illicite appelé disciplinaire, par un employé. Les sujets organisationnels de droit portent, en principe, la responsabilité civile et administrative.

La responsabilité juridique fait référence strictement aux conduites des sujets titulaires de droits subjectifs qui abusent de ces droits. De même, l'empêchement de la valorisation des droits subjectifs, le préjudice des droits subjectifs attire la responsabilité juridique. Il est évident qu'il s'agit d'un fait illicite qui comprend tant l'action que son résultat.

La notion de « responsabilité juridique » est générale, appartient au langage de la Théorie du Droit.² Elle peut être divisée en fonction du but poursuivi par son déclenchement, en trois espèces: responsabilité juridique réparatrice qui fait référence à l'annulation des conséquences préjudiciables au patrimoine d'un sujet de droit titulaire par l'obligation du coupable de donner ou de faire une action au bénéfice de la personne préjudiciée ;

¹J. deMaillard, C. de Maillard, *La responsabilité juridique*, Ed. Flammarion, Paris, 1999 ; sur la Théorie de la Responsabilité juridique, voir Gh. Mihai, L. Dogaru, *Lecons sur la Théorie du Droit*, Ed. IRL, Lausanne, Suisse, 2007, p. 248 ; D.C. Dănișor, I. Dogaru, Gh. Dănișor, *Teoria Generală a dreptului*, ed.2, Ed. C.H.Beck, București, 2008.

²Ph.LeTourneau, *Droit de la responsabilité et des contrats*, Dalloz, collec. Dalloz Action, Paris, 10e ed., 2014 , p. 90 et suivants ; Gh. Mihai, L. Dogaru, *op. cit.*, 2007, p. 249 ; N. Popa et collectif, *Teoria Generală a Dreptului*, Ed. All Beck, Bucarest, 4e édition, 2014, p. 220 et suivants ; E. Millard, *Théorie Générale du Droit*, Dalloz, Connaissance du droit, Paris, 2006.

responsabilité juridique patrimoniale et responsabilité juridique répressive, qui se réfère à l'obligation de l'auteur du fait illicite de supporter les conséquences punitives de sa conduite génératrice de péril social.

Ces notions spécifiques appartiennent aux langages des sciences juridiques de branche - droit civil, droit pénal, droit administratif etc.

La structure de la responsabilité juridique relève du droit subjectif des autorités habilitées à sanctionner ceux qui portent atteinte à un droit subjectif et leur obligation d'exécuter la sanction dans les limites prévues par la loi.

L'fondement de la notion de responsabilité juridique est le fait illicite et sa conséquence – l'application de la sanction juridique.

Il peut sembler un problème métajuridique, mais ça vaut la peine d'être énoncé : un droit positif impose à son sujet générique de droit un modèle de comportement juridique, par lequel il consacre l'idée qu'il défend les intérêts individuels de même que ceux généraux. Le problème de l'individu qui se trouve à l'intérieur de ce droit positif consiste dans le respect du modèle qui défend les valeurs sociales, on lui demandant compte s'il l'enfreint. Un État de droit consacre le droit à la vie comme droit naturel, absolu et inaliénable et il admet en même temps l'avortement comme droit de la personne individuelle et la peine de mort comme droit de l'État. Ainsi, dans la même législation, il n'est permis à personne de léser ou de mettre en péril le droit naturel à la vie de l'être humain mais une femme normale enceinte normalement peut avorter son fœtus sans que celui-ci lui mette la vie en péril et l'État peut tuer ses citoyens, soit en les envoyant lutter sur d'autres méridiens, à des milliers de kilomètres de la frontière ou par la condamnation à mort pour l'infraction d'assassinat. En conséquence, si un sujet de droit n'agit pas conformément à son obligation juridique, extérieure, en invoquant d'autres valeurs que celles cristallisées par les normes en vigueur, on lui demande compte de la responsabilité juridique- civile, pénale, administrative etc.

La responsabilité juridique se caractérise par normativité, généralité et multiformité. Car sans l'existence d'une norme juridique en vigueur la responsabilité est dépourvue de toute force juridique, sans généralité elle ne conduit pas à la défense de l'intérêt social, sans multiformité elle n'admet pas son application à des cas particuliers. La multiformité doit être comprise tant au niveau d'un droit positif qu'au niveau de chacune de ses branches.

En fonction de la branche de droit à laquelle appartient, l'institution de la responsabilité juridique se spécifie dans : l'institution constitutionnelle de la responsabilité juridique, étudiée par la science du droit constitutionnel ; l'institution pénale de la responsabilité juridique, étudiée par la science du droit pénal ; l'institution civile de la responsabilité juridique, étudiée par la science du droit civil ; l'institution administrative de la responsabilité juridique, étudiée par la science du droit administratif ; l'institution de droit du travail de la responsabilité juridique, étudiée par la science du droit du travail etc.

La responsabilité juridique est gouvernée par des principes de méthode de l'application des prévisions légales dans le cas où des faits illicites ont été commis¹. Ceux-ci sont :

¹ Gh. Bobos, Gh. Buzdugan, V. Rebreanu, *Teoria Generală a Statului și Dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj- Napoca, 2012; GH. Mihai, *Fundamentele Dreptului*, vol. I, *Știința dreptului și ordinea juridică*, ed.2, Ed. C.H.Beck, Bucarest, 2009.

A). Le principe de la responsabilité pour le fait illicite commis avec culpabilité. Le sujet de droit répond pour les faits commis avec culpabilité, et en conséquence : le fait sans caractère illicite n'engage pas la responsabilité juridique du celui qui a commis le fait ; l'auteur du fait qui n'est pas coupable pour le fait illicite commis, ne répond pas juridiquement pour ce fait. Ce principe est consacré dans tout système moderne de droit et reste valable pour n'importe quelle branche d'un droit positif moderne. Les particularités de son application dans une branche ou dans une autre, ne font pas l'objet de recherche de la Théorie du Droit mais des sciences juridiques de branche.

L'idée de culpabilité implique l'attitude de décision de l'auteur du fait illicite sur son propre comportement, de même que la conscience de la violation des dispositions en vigueur par son activité. En même temps, l'auteur doit disposer au moment où il commet le fait illicite de la capacité d'agir conformément à sa décision, donc d'avoir la possibilité de choisir entre alternatives en vue d'atteindre le but qu'il s'est proposé ; en absence de la liberté d'attitude et de comportement, la responsabilité juridique ne fonctionne pas.

La responsabilité juridique intervient pour le fait illicite commis avec culpabilité mais, dans le droit roumain s'opère la présomption de non-culpabilité de l'auteur ; la culpabilité doit être prouvée par la personne préjudiciée ou par l'organe d'État habilité.

Alors, s'il n'y a pas de fait illicite, il n'y a pas de responsabilité juridique, et s'il n'y a pas de culpabilité dans une des formes, dans le fait de commettre un fait illicite, l'auteur du fait n'est pas rendu responsable juridiquement et donc il n'est pas sanctionné non plus. Toute personne organisationnelle peut être coupable d'intention ou de faute : une personne juridique, dans le droit civil, un organe administratif, l'employé ou l'employeur dans le droit du travail, l'infacteur, dans le droit pénal etc.

B). Le principe de la responsabilité personnelle, s'énonce que la responsabilité juridique est personnelle. Cela veut dire que seulement celui qui a commis le fait illicite, directement ou indirectement, peut être rendu responsable. La responsabilité personnelle signifie responsabilité pour le fait illicite personnel, sans tenir compte qu'il s'agit d'un sujet de droit individuel ou organisationnel.

Dans le nouveau Code Civile roumain et dans la science du droit civil, on précise qu'il y a une exception du principe de la responsabilité personnelle lorsque les parents répondent pour le dommage causé par leurs enfants mineurs. En réalité il ne s'agit d'aucune exception parce que le mineur est sujet de droit avec capacité d'utilisation mais il ne peut pas exercer au nom propre ses droits civils. Dans ce cas, dépourvu de discernement, la volonté n'est pas à lui, mais à celui qui a l'obligation légale de le guider sous tous les aspects. Le transfert par réglementation juridique transforme le fait du mineur, irresponsable, mais qui se trouve sous la tutelle d'une personne responsable, du parent majeur, dans le fait illicite propre à celui-ci. La responsabilité est toujours personnelle, donc de la personne responsable juridiquement, par une fiction juridique.

C). Le principe de l'application d'une seule sanction pour un seul fait illicite. Il existe une seule sanction pour un seul fait illicite - le principe *-non bis in idem*. Le sujet de droit qui a enfreint une disposition légale par sa conduite, en touchant, en lésant un droit subjectif, s'en rend responsable une seule fois et reçoit une seule sanction juridique. Dans le cas où par un fait illicite on enfreint des dispositions de natures différentes, pour chaque nature il y a une

seule responsabilité juridique et une seule sanction. Par exemple, pour la pénétration illégale dans la maison d'autrui, d'où il a soustrait des objets, l'auteur répond pénalement et il est sanctionné pénalement car il a commis un fait illicite pénal mais il répond aussi civilement car il a commis aussi un fait civil. Ici il n'y a pas un cumul de responsabilité juridique mais des faits illicites de nature différente- un de droit public, l'autre de droit privé. Dans le cas où le sujet de droit commettrait une infraction, on ne pourrait pas lui demander compte de responsabilité administrative pour le même fait, car un fait ne peut pas constituer, en même temps, infraction et contravention. Mais, le cumul de la responsabilité pénale avec la responsabilité administrative est impossible, les deux étant de droit public. Lorsqu'il y a une décision judiciaire définitive et irrévocable, avec autorité de chose jugée, on applique le principe *non bis in idem*.

D). Le principe de la justesse de la sanction appliquée, s'énonce de la manière que la justesse de la sanction garantit l'ordre normatif de la société. En conformité avec ce principe, toute législation prévoit des sanctions pour ; la conservation de son ordre juridico-politique ; l'assurance de la liberté d'exercice des droits subjectifs par les titulaires ; l'affirmation de la continuité du droit fondé sur la justice.

On fera la distinction entre la sanction légale et la sanction juste. Non pas tout ce qui est légal est aussi juste. Entre la gravité du fait illicite et la sanction appliquée à son auteur est nécessaire une proportion, de même qu'il est nécessaire que les principes du droit soient respectés.

E). Le principe de la célérité ou de la promptitude de demander compte se formule que, l'application avec célérité de la sanction pour le fait illicite commis est nécessaire. La promptitude dans l'application et dans la mise en exécution des sanctions juridiques a des valences socio-éducatives qui tiennent de la récupération de l'ordre juridique. Pour défendre d'une manière efficace et utile tant l'intérêt individuel que celui général, tant l'intérêt immédiat que celui de perspective, l'État doit sanctionner plus vite que possible les auteurs des faits illicites. La temporisation conduit à l'apparition et à l'amplification du sentiment d'insécurité des citoyens, provoque leur inquiétude concernant l'authenticité de l'acte de justice, instaure la méfiance dans la capacité des facteurs institutionnels d'assurer l'ordre de droit. Plus le temps passe, plus il est difficile que l'ordre de droit déséquilibré soit rééquilibré. Et puis, le passage du temps peut porter à la disparition de certaines preuves, à l'altération des autres, à l'atténuation de la mémoire sociale etc. Pour cela, par la loi civile, administratif ou pénale, beaucoup de fois on établit des termes de prescriptions ou termes d'application de la sanction.

Dans le droit civil l'institution de la prescription extinctive produit l'extinction du droit subjectif matériel à l'action et du droit subjectif de demander l'exécution forcée, s'ils n'ont pas été exercés par le titulaire dans le délai de prescription prévu, sans éteindre l'existence du droit subjectif même.

Aussi, dans le droit pénal la prescription de l'exécution de la peine et de la responsabilité pénale établit certains délais limites, par rapport à la gravité des infractions et aux peines prévues par la loi – le nouveau Code pénal roumain de 2014 a cet égard.

Dans le droit administratif l'application de la sanction pour une contravention peut avoir lieu en trois mois au maximum de la date où celle-ci a été commise et l'exécution de

l'amende établie peut avoir lieu dans un an au maximum après la date de son application. Les sanctions disciplinaires ne peuvent pas être appliquées si la décision de punition ne s'émet pas en 30 jours au maximum après la date de prise de connaissance de l'infraction commise par la personne en droit de l'appliquer mais non plus après 6 mois de la date à laquelle le fait illicite a été commis.

En conclusions, la responsabilité consiste dans le fait que la personnalité assume la valeur des actes dont elle apprécie la valeur comme désirable pour soi et pour sa communauté et auxquels elle adhère librement.

Le rôle de la responsabilité juridique est de conserver le système social, normé dans une manière déterminée par un droit positif et le fondement de cette notion est le fait illicite et sa conséquence – l'application de la sanction juridique.

La responsabilité juridique est gouvernée par des principes de méthode de l'application des prévisions légales dans le cas où des faits illicites ont été commis et aussi, pour l'engagement de la responsabilité juridique il faut remplir des conditions. La capacité de répondre juridiquement est une forme spécifique de la capacité juridique. Elle est l'aptitude du sujet de droit d'évaluer d'une manière cohérente les conséquences juridiques de son fait illicite et de supporter les sanctions négatives prévues par la loi et appliquées par les organes compétents.

BIBLIOGRAPHIE:

- D. C. Dănișor, I. Dogaru, Gh. Dănișor, *Teoria Generală a dreptului*, édition 2, Ed. C.H.Beck, București, 2008;**
Gh. Bobos, Gh. Ratiu, *Răspunderea, Responsabilitatea și Constrângerea în domeniul dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 1996;
Gh. Bobos, Gh. Buzdugan, V. Rebreanu, *Teoria Generală a Statului și Dreptului*, Ed. Argonaut, Cluj- Napoca, 2012;
Gh. Mihai, L. Dogaru, *L' Inévitable Droit*, Ed. Risoprint, Cluj-Napoca, 2006 ;
Gh. Mihai, L. Dogaru, *Lecons sur la Théorie du Droit*, Ed. IRL, Lausanne, Suisse, 2007
GH. Mihai, *Fundamentele Dreptului*, vol. I, *Știința dreptului și ordinea juridică*, édition 2, Ed. C.H.Beck, Bucarest, 2009;
J. deMaillard, C. de Maillard, *La responsabilité juridique*, Ed. Flammarion, Paris, 1999 ;
E. Millard, *Théorie Générale du Droit*, Dalloz, Connaissance du droit, Paris, 2006 ;
L Dogaru, *Teoria Generală a Dreptului*, Ed. Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2006;
N. Popa et collectif, *Teoria Generala a Dreptului*, Ed. All Beck, Bucarest, 4e édition, 2014;
Ph.LeTourneau, *Droit de la responsabilité et des contrats*, Dalloz, collec. Dalloz Action, Paris, 10e édition, 2014

THE IMPACT OF THE NEW NORMATIVE LAWS IN THE PENAL FIELD ON THE SYSTEM OF PUNISHMENT EXECUTION IN ROMANIA – GENERAL LANDMARKS

**Silviu Gabriel Barbu, Assoc. Prof., PhD, "Transilvania" University of Braşov and
Cătălin Bejan, Police officer, General Director of the National Penitentiary Authority**

Abstract: Adoptarea noii legislații penale, în ultimii doi ani, a determinat o modernizare evidentă, o actualizare în special a legislației naționale în materie, provocând în egală măsură numeroase efecte subsecvente în societatea românească. Din perspectivă social-politică, un pachet normativ de o mare anvergură precum cel menționat mai sus (două coduri și două alte legi organice) determină preocuparea guvernanților pentru construirea infrastructurii necesare procesului de implementare a noului cadru normativ. Statul român este pus în fața unei realități aspre, generate de numărul mare de hotărâri ale Curții europene a Drepturilor Omului îndreptate împotriva României pentru condițiile precare din locurile de detenție, condiții care nu par să asigure un standard minimal impus de regulile europene și internaționale în materie. Studiul de față face o trecere sumară în revistă a sistemului penitenciar românesc prin prisma mai multor criterii (o analiză exhaustivă ar cere redactarea unei ample monografii).

Atunci când abordăm problematica executării pedepselor dispuse în temeiul legislației penale, trebuie să plecăm întotdeauna de la scopul pentru care legiuitorul a instituit pedeapsa respectiv prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni și reintegrarea în societate a celor care au greșit. Justiția își manifestă în acest fel rolul său de vindecător social prin aceea că acordă șanse egale celor aflați în detenție pentru a redeveni membri ai comunității.

Este un lucru de acum binecunoscut că legile sunt instrumente create pentru a reglementa prezentul, însă fiecare act normativ trebuie gândit pentru viitor. Este o necesitate obiectivă, cu atât mai necesară dacă ne gândim la influența pe care astfel de legi o au asupra destinului oamenilor încarcerați.

Este motivul pentru care la elaborarea legislației execuțional penale au fost avute în vedere reglementările internaționale cu privire la drepturile și libertățile fundamentale, practica și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, dar și particularitățile contextului național.

Statul trebuie să își asume această problemă socială, a deținuților și a minorilor internați, prin elaborarea unor politici publice sustenabile și prin implementarea unor strategii realiste și orientate spre rezultate măsurabile.

Cadrul normativ actual creează premisele unei abordări a executării pedepselor neprivative și privative de libertate bazate pe decență și pe respectarea demnității umane, însă fără o investiție majoră în infrastructura penitenciară principiile generoase reflectate în textele actelor normative la care facem trimitere în cuprinsul acestei lucrări vor rămâne inaplicabile.

Pentru Administrația Națională Penitenciarelor, acordarea efectivă a drepturilor prevăzute de lege persoanelor aflate în executarea unor sancțiuni privative de libertate reprezintă o provocare și o responsabilitate. Supraaglomerarea generată de subdimensionarea spațiilor de cazare, infrastructura învechită și presiunea exercitată de resursele insuficiente (financiare, materiale și umane) fac din ce în ce mai dificilă implementarea dispozițiilor

noului pachet legislativ din perspectiva asigurării unor condiții de detenție în acord cu standardele europene.

Sintagma „condiții de detenție” presupune integrarea în cadrul aceluiași concept a tuturor factorilor care concură la realizarea acelui climat propice dezvoltării unui mediu educațional și suportiv pentru cei aflați în executarea unor sancțiuni privative de libertate. În ultimă instanță, detenția trebuie să constituie un proiect educațional. Din această perspectivă, prin condiții de detenție înțelegem asigurarea unor condiții minime de cazare, a unui regim alimentar sănătos, a igienei personale, accesul la servicii medicale de calitate, o ofertă educațională, de asistare psihologică și socială adaptate nevoilor fiecărui individ, menținerea unei legături continue cu familia și cu comunitatea, pârgii eficiente de reinscriere pe piața muncii.

Lucrarea face o trecere în revistă a câtorva dintre cele mai importante drepturi ale persoanelor condamnate, o prezentare a măsurilor concrete adoptate de către administrația penitenciară pentru aplicarea acestor prevederi legale, concomitent cu expunerea soluțiilor identificate pentru soluționarea problemelor supraaglomerării, cele ale extinderii și modernizării infrastructurii penitenciare. De asemenea, sunt prezentate câteva dintre condamnările României de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca o consecință a încălcării art.3 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului¹.

Una dintre legile de importanță deosebită în materia execuțional penală, care a venit să completeze pachetul legislativ penal este Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal², completată prin O.U.G. nr. 3/2014 pentru luarea unor măsuri de implementare necesare aplicării Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru implementarea altor acte normative³, care a abrogat Legea nr. 275/2006 privind executarea pedepselor și a măsurilor dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal⁴, cu modificările și completările ulterioare.

În capitolul V, intitulat ”Drepturile persoanelor condamnate” sunt reglementate principalele drepturi de care beneficiază persoanele aflate în detenție, multe dintre aceste drepturi fiind preluate din vechea reglementare. Astfel, regăsim libertatea conștiinței, a opiniilor și libertatea credințelor religioase (art. 58), dreptul la informație (art. 59), dreptul la consultarea documentelor cu caracter personal (art. 60), asigurarea exercitării dreptului la asistență juridică (art. 62), dreptul la petiționare și dreptul la corespondență (art. 63), dreptul la convorbiri telefonice (art. 65), dreptul la plimbare zilnică (art. 67), dreptul de a primi vizite și dreptul de a fi informat cu privire la situații familiale deosebite (art. 68), dreptul de a primi, cumpăra și deține bunuri (art. 70), dreptul la asistență medicală, tratament și îngrijiri (art. 71), dreptul la asistență diplomatică (art. 74), dreptul la încheierea unei căsătorii (art. 75), dreptul de a vota (art. 76), dreptul la odihnă și repaus săptămânal (art. 77), dreptul la muncă (art. 78), dreptul la învățământ (art. 79). Unele drepturi au o sferă de reglementare mai largă decât în

¹ „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

² Publicată în Monitorul Oficial nr. 514/14 august 2013

³ Publicată în Monitorul Oficial nr. 98 din 7 februarie 2014

⁴ Publicată în Monitorul Oficial nr. 627 din 20 iulie 2008

Legea nr. 275/2006, cum sunt dreptul la vizită intimă (care este prevăzut ca un drept distinct față de dreptul la vizită) și dreptul de a fi informat cu privire la situații familiale deosebite (reglementat în contextul dreptului la vizită), în timp ce alte drepturi sunt reglementate pentru prima oară, în acord cu evoluția socio-juridică a societății, așa cum este dreptul la convorbiri on-line (art. 66).

În exercitarea drepturilor prevăzute de art. 58 și art.59 din Legea 254/2013, condamnații pot asculta zilnic emisiunile radio, au acces la publicații și reviste, literatură beletristică și despecialitate. Dreptul la informare este asigurat și prin televizoarele care există în fiecare cameră; unui program zilnic, pot fi vizionate știri, filme, emisiuni sportive și de divertisment.

Acordarea asistenței religioase contribuie la dezvoltarea individuală a persoanelor aflate în executarea unor sancțiuni privative de libertate și la reintegrarea socială a acestora. Libertatea credințelor religioase presupune înlăturarea oricărei îngrădiri și lipsa oricărei discriminări în ceea ce privește opiniile și convingerile religioase. Facilitarea asigurării asistenței religioase în unitățile din administrația penitenciară (garantată de art.29 din Constituția României) se realizează prin protocoalele de colaborare semnate cu majoritatea cultelor religioase recunoscute de lege. Unul dintre cele mai importante este protocolul de asigurare a asistenței religioase ortodoxe încheiat între Administrația Națională și Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române în anul 2013, întrucât peste 80% dintre condamnați sunt de această credință.

Dreptul la consultarea documentelor cu caracter personal prevăzut în art. 60 din Legea 254/2013 rezidă din nevoia de cunoaștere a evoluției situației condamnaților, atât de către aceștia, cât și de către familiile acestora, situație de fapt și de drept care poate influența viața acestora.

Situația juridică vizează introducerea în dosar a mandatelor de executare a pedepselor, în cazul în care sunt mai multe astfel de acte, realizarea contopirilor de mandate, stabilirea stării de recidivă, aplicarea unei grațieri/amnisiții, existența unui proces la o altă instanță națională ori a unui proces la instanțele din străinătate, întreruperea executării pedepsei pe un timp limitat, suspendarea executării pedepsei, liberarea (la termen, condiționată, amanarea liberării), transferarea, sancționarea disciplinară ori recompensarea, acordarea de responsabilități, documentarea cu privire la zilele considerate ca executate ca urmare a muncii prestate, cuantumul sumelor consemnate pe numele condamnatului, verificare situației medicale, obținerea unor certificate de calificare, a unor diplome de studii sau de absolvire a cursurilor diferitelor școli.⁵

Unul dintre cele mai importante drepturi și care este cel mai greu de respectat îl reprezintă dreptul la hrană, ținută, cazarmament și condiții minime de cazare (art. 80), țara noastră fiind condamnată în repetate rânduri de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului de la Strasbourg (CEDO), pentru încălcarea acestui drept, în special în ceea ce privește standardul referitor la spațiul individual de 4 m². La nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor s-a elaborat un Plan de măsuri privind implementarea recomandărilor

⁵ Ioan Chiș – „Drept execuțional penal”, Ed. Wolters Kluwer, București, 2009, p.283

formulate de CEDO în temeiul aspectelor reținute în grupul de cauze Bragadireanu⁶, pe două paliere: măsuri de diminuare a efectelor supraaglomerării prin mecanisme de monitorizare a efectivului de deținuți custodiați și măsuri care privesc persoanele cu dizabilități.

Petenții se plâng la CEDO de tratamentul inuman și degradant la care sunt supuși în timpul detenției. Hotărârea Butiuc contra României⁷ are în vedere tocmai încălcarea prevederilor art. 3 din Convenție. Mircea Dan Butiuc s-a plâns în special că a trebuit să împartă o celulă de 35 metri pătrați în cadrul Penitenciarului Poarta Albă cu alți 14 deținuți, fără o ventilație corespunzătoare. În plus, acesta a reclamat lipsa de igienă și a încălzirii pe timpul iernii, precum și faptul că celula în care trăia era infestată cu păduchi și gândaci. Nu în ultimul rând, s-a plâns de faptul că, în mod repetat, a fost silit să se dezbrace pentru a fi percheziționat, precum și faptul că a fost supus la intimidări de către personalul de pază și supraveghere.

O altă hotărâre care vizează și încălcările art.3 din Convenție este cea din Cauza Pavalache contra României.⁸

În esență, prin Hotărârea din 18 octombrie 2011 Curtea a constatat și încălcarea art. 3 din Convenție. În octombrie 2002, reclamantul Pavalache Fanel a fost arestat preventiv pentru fapte de corupție și apoi a fost condamnat la pedeapsa de șase ani de închisoare. Reclamantul s-a plâns că fost obligat să stea în celule cu alți deținuți fumători. Acesta a mai susținut că, condițiile de detenție i-au provocat la 21 decembrie 2002 un infarct și boli cardiovasculare și pulmonare pentru care nu a fost îngrijit în mod corespunzător.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în hotărârea pronunțată, a analizat principiile consacrate în jurisprudența anterioară și a reamintit statului că este obligat, în ciuda problemelor logistice și financiare, să își organizeze sistemul penitenciar astfel încât să asigure deținuților respectarea demnității umane a acestora, inclusiv să ia măsurile pentru a proteja un deținut împotriva efectelor nocive ale tabagismului pasiv în cazul în care, ținând seama de examenele medicale și de recomandările medicilor curanți, starea sa de sănătate impune acest lucru. Pe de altă parte, sub aspectul condițiilor materiale de detenție Curtea a considerat că statul, prin intermediul organelor sale specializate, nu a depus toate eforturile necesare pentru a-i asigura reclamantului condiții de detenție compatibile cu respectarea demnității umane având în vedere în acest sens suprapopularea celulei și neaplicarea unitară a Legii 349/2002 împotriva efectelor tutunului, concluzionând că a intervenit o încălcare a articolului 3 din Convenție.

Pentru evitarea supraaglomerării, au fost adoptate la nivel european mai multe recomandări⁹. Documentele recomandă statelor membre să ia măsuri corespunzătoare, în ceea ce privește fenomenul supraaglomerării în penitenciare. Printre aceste măsuri se numără revizuirea legislației prin introducerea mai multor pedepse neprivative de libertate, deschiderea penitenciarelor spre lumea exterioară printr-o mai mare pondere a pedepselor privative de libertate executate în regimurile semideschis și deschis, combaterea

⁶ Publicată în Monitorul Oficial nr.369 din 04 iunie 2010

⁷ Hotnews.ro

⁸ www.hotararicedo.ro

⁹ Recomandarea R(99) adoptată la 30 septembrie 1999 de către Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei la Strasbourg.

supraaglomerării și reducerea populației carcerale, distribuirea cât mai largă a recomandării și a raportului asupra supraaglomerării și creșterii populației carcerale (elaborate de Comitetul European pentru Probleme legate de Infrapecțiuni¹⁰).

O situație specială o reprezintă în rândul persoanelor custodiate de Administrația Națională a Penitenciarelor, deținuții cu dizabilități.

Legea nr. 254/2013 asigură cadrul legal care reglementează modul și locul în care execută pedeapsa astfel de persoane, statuând în art. 47 alin. 3 că Administrația Națională a Penitenciarelor dispune măsuri specifice pentru protecția sănătății fizice și psihice a persoanelor cu dizabilități. Prin decizie a directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor se stabilesc penitenciarele sau spitalele-penitenciar în care vor funcționa secții speciale de psihiatrie destinate deținuților cu tulburări psihice grave, inclusiv cele provocate de alcool sau de alte substanțe psihoactive (art. 73 alin. 6, 7, 8). În secțiile speciale de psihiatrie se asigură, de către personal specializat, tratamentul necesar și desfășurarea programelor de intervenție specifică deținuților cu tulburări psihice grave, pentru modificarea pozitivă a personalității și a comportamentului acestora.

Totodată, potrivit art. 94 din lege, Administrația Națională a Penitenciarelor și administrația penitenciarului dispun măsuri specifice pentru protecția sănătății fizice și psihice a persoanelor condamnate care prezintă dizabilități. Persoanelor condamnate care prezintă dizabilități li se asigură condiții pentru participarea la activități educative, culturale, terapeutice, de consiliere psihologică și asistență socială, moral-religioase adecvate nevoilor și personalității lor, în funcție de opțiunile și aptitudinile lor. Activitățile de formare profesională a persoanelor condamnate care prezintă dizabilități pot fi organizate de administrația penitenciarului în colaborare cu personalul specializat din cadrul Ministerului Muncii, Familiei, Protecției Sociale și Persoanelor Vârstnice.

Direcția medicală din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor este cea căreia îi revine sarcina monitorizării persoanelor cu dizabilități custodiate de sistemul penitenciar, activitate ce presupune urmărirea situației medicale și a celorlalte condiții de detenție, pentru a preveni evoluții negative. În caz de deteriorare bruscă a sănătății mintale a reclamanților (criza), medicul penitenciarului poate face apel imediat la un medic psihiatru din rețeaua publică a Ministerului Sănătății.

În ceea ce privește condițiile de detenție specifice acestui tip de persoane, la nivelul Administrației Naționale a Penitenciarelor s-a dispus ca în fiecare unitate să fie amenajată o cameră destinată cazării persoanelor cu dizabilități.

Administrația Națională a Penitenciarelor a făcut eforturi deosebite pentru soluționarea problemei supraaglomerării existente în locurile de deținere, iar măsurile pe termen scurt luate în perioada 2012 - 2014 s-au axat în primul rând pe extinderea capacității de cazare.

Condițiile de cazare sunt stabilite prin ordin al ministrului justiției.¹¹ Se statuează că spațiile destinate cazării persoanelor trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de condițiile climatice și, în special, de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și de ventilație.

¹⁰ Silviu Gabriel Barbu – “Recomandări Europene în domeniul aplicării sancțiunilor penale”, ed. Sitech, Craiova, 2012, p.66

¹¹ Ordinul 433/2010 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile de cazare a persoanelor private de libertate publicat în Monitorul Oficial nr. 103 din 5 februarie 2010.

În cazul camerelor de cazare din penitenciare este necesar să se asigure cel puțin 4 metri pătrați pentru fiecare persoană privată de libertate încadrată în regimul închis sau de maximă siguranță și de cel puțin 6 metri cubi pentru fiecare persoană privată de libertate încadrată în regimul semideschis sau deschis.¹²

Noul Cod Penal al României intrat în vigoare la 1 februarie 2014 aduce reglementări noi în privința pedepselor neprivative de libertate, adică prestarea muncii neremunerate în folosul comunității și zilele – amendă. În ceea ce privește modalitățile de executare a pedepselor privative de libertate, instituții juridice precum liberarea condiționată și suspendarea executării pedepsei sub supraveghere contribuie la îndeplinirea recomandărilor din acest document, dar și la efectele secundare cum ar fi supraaglomerarea penitenciarelor. Noua legislație penală este de natură să aducă un suflu nou în contextul încercării respectării în totalitate a drepturilor condamnaților.

În ceea ce privește măsurile de diminuare a efectelor supraaglomerării, în cursul anului 2012, la nivelul sistemului penitenciar, în baza Deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor nr. 540/2012, a fost constituită comisia pentru dezvoltarea și implementarea măsurilor destinate extinderii capacității de cazare a sistemului penitenciar, care a identificat spații care prin lucrări de reparații curente puteau fi transformate în spații de cazare.

Astfel, prin lucrări de investiții sau de reparații capitale și reparații curente au fost date în folosință, locuri noi de cazare: în anul 2012 un număr total de 1.201 noi locuri de cazare (Penitenciarul Iași – 200 locuri, Penitenciarul de Minori și Tineri Tichilești – 312 locuri, Penitenciarul Vaslui – 259 locuri, Penitenciarul Găești – 370 locuri, Penitenciarul de Minori și Tineri Craiova – 60 locuri), iar în anul 2013, 1421 locuri de cazare obținute prin lucrări de reparații curente (210 de locuri la Penitenciarul Găești, 60 de locuri la Penitenciarul Botoșani, 28 de locuri la Penitenciarul Bistrița, 60 de locuri la Penitenciarul Craiova, 46 locuri la Penitenciarul Târgșor, 90 de locuri la Penitenciarul Poarta Albă, 25 de locuri la Penitenciarul Miercurea Ciuc, 247 de locuri la Penitenciarul Pelendava, 53 de locuri la Penitenciarul Slobozia, 100 de locuri la Penitenciarul Timișoara, 60 de locuri PMT Craiova, 96 de locuri la Penitenciarul Tulcea) și 346 de locuri la Penitenciarul Vaslui.

În anul 2014 au demarat lucrările de transformare a unui pavilion școală în pavilion detenție la Penitenciarul Găești și modernizarea unui pavilion detenție la Penitenciarul Mărgineni, s-au continuat lucrările la Penitenciarul Codlea, continuarea lucrărilor la curților plimbare de la Penitenciarul Iași, Penitenciarul Brăila și Secția Valu lui Traian a Penitenciarului Poarta Albă, s-au realizat proiecte tehnice pentru transformarea a 2 pavilioane administrative auxiliare în spații de detenție la Penitenciarul Giurgiu (200 de locuri de cazare) și transformarea unui atelier de producție în spații de cazare la Penitenciarul Satu Mare (60 de locuri noi de cazare). Anul acesta prin proiecte finanțate din fonduri norvegiene nerambursabile va fi modernizată secția de tineri din cadrul Penitenciarului Bacău și va fi inaugurat un centru terapeutic pentru femei în cadrul Penitenciarului Gherla (tot din 2015)

Tot în anul 2015 sunt în curs de amenajare noi locuri de detenție prin lucrări de investiții, la Penitenciarul Satu Mare – 60 locuri, la Penitenciarul Giurgiu – 200 locuri, la

¹² Art. 1 alin.2 și 3 din Ordinul 433/2010.

Penitenciarul Craiova – 24 locuri, la Penitenciarul Deva – 200 locuri, fiind de asemenea în plan modernizarea spațiilor de detenție existente, prin lucrări de reparații capitale, la penitenciarele Codlea, Mărgineni, Găești.

Toate acestea măsuri se reflectă în reducerea deficitului de locuri de cazare din ultimii 3 ani de zile, respectiv de la 14.000 la 11.000 de locuri.

Pe aceeași linie, aceea a diminuării efectelor supraaglomerării se înscrie și H.G. nr. 196/2015 destinată finanțării studiilor de prefazabilitate pentru 2 noi penitenciare, pentru care este prevăzută suma de 1.000 mii lei. După realizarea studiilor de prefazabilitate, va fi inițiat un proiect de hotărâre de guvern prin care se vor aproba indicatorii tehnico-economici, trecându-se la construirea efectivă a celor 2 penitenciare.

De asemenea, o altă atribuție stabilită în sarcina comisiei pentru dezvoltarea și implementarea măsurilor destinate extinderii capacității de cazare a sistemului penitenciar a fost verificarea posibilității preluării de imobile de la Ministerul Apărării Naționale sau alte instituții publice, în vederea transformării acestora în locuri de deținere. S-a constatat însă că această abordare nu reprezintă o soluție viabilă fără finanțarea lucrărilor de amenajare a acestora în spații de cazare pentru deținuți.

A fost analizată și posibilitatea încheierii de parteneriate public-privat pentru construirea de noi penitenciare. Administrația Națională a Penitenciarelor a beneficiat de mai multe oferte de colaborare, propuneri care au fost dezbătute cu potențiali investitori din Marea Britanie, Statele Unite ale Americii, Spania și Olanda, dar Legea nr. 178/2010 privind parteneriatul public-privat nu reglementează dezvoltarea de proiecte de infrastructură penitenciară.

Modernizarea sistemului penitenciar reprezintă o preocupare constantă a instituțiilor abilitate, a Administrației Naționale a Penitenciarelor, dar și a Guvernului României. Astfel, prin H.G. nr. 1155/2014 pentru aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului judiciar 2015 – 2020, s-a prevăzut *îmbunătățirea condițiilor de detenție și creșterea șanselor de reintegrare socială a persoanelor private de libertate, având ca rezultat* condiții de detenție conforme cu standardele internaționale; persoane condamnate pregătite pentru reintegrarea socioprofesională / pentru preluarea acestora într-un circuit de asistență postdetenție, realizându-se *prin*:

- a) consolidarea sistemului penitenciar potrivit standardelor internaționale în materie;
- b) dezvoltarea programelor educaționale, de asistență psihologică și asistență socială din perioada detenției și informarea opiniei publice;
- c) dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale în domeniul reintegrării sociale a persoanelor private de libertate;
- d) dezvoltarea capacității instituționale și interinstituționale prin introducerea unor instrumente informatice integrate, de raportare, analiză, măsurare, planificare, previzionare și managementul performanței;
- e) asigurarea resurselor umane necesare desfășurării activităților specifice și formarea profesională a acestora la nivelul standardelor în materie.

În Planul de acțiune al strategiei menționate s-a propus modernizarea și dezvoltarea infra-structurii sistemului penitenciar prin reparații curente, capitale și de investiții, ținta de

atins până în anul 2020 fiind de 3.000 de locuri de cazare amenajate și modernizate și demararea construirii a 4 penitenciare.

Pentru atingerea dezideratului de a oferi locuri de cazare conforme standardelor internaționale, astfel cum sunt acestea recunoscute de CEDO, se impune ca și pe viitor să fie continuate demersurile pentru darea în folosință a noi locuri de cazare; evaluarea săptămânală privind evoluția numărului de persoane private de libertate raportat la capacitatea legală, astfel încât prin transferarea deținuților să se obțină o echilibrare a efectivelor de deținuți (74.471 deținuți transferați în 2013 și 68.482 în 2014); eliminarea unor deficiențe pe linia asigurării unor condiții de viață decente; monitorizarea cauzelor în care România este parte la CEDO (semestrial se întocmește o situație statistică, se elaborează note de informare către unități cu aceste cazuri pentru a fi avute în vedere în aplicarea normelor regimului penitenciar și se formulează recomandări), monitorizarea rapoartelor întocmite de instituții ale statului și de ONG-uri ca urmare a vizitelor efectuate în penitenciare (semestrial se întocmește o situație statistică, se elaborează note de informare către unități cu aceste cazuri pentru a fi avute în vedere în aplicarea normelor regimului penitenciar și se formulează recomandări), precum și a încheierilor judecătorilor delegați și a hotărârilor instanțelor judecătorești referitoare la condițiile de detenție, majorarea timpului petrecut în afara camerei de deținere prin creșterea ofertei de activități socio-educative, culturale, sportive, de ocupare a timpului liber, oferite persoanelor private de libertate.

Menținerea stării de sănătate a deținuților este o problemă mereu în actualitate care impune respectarea, aplicarea și supravegherea permanentă a măsurilor igienico-sanitare individuale și colective în mod unitar la nivelul tuturor unităților penitenciare, aspecte care au fost semnalate și de organismele care au efectuat verificări în unitățile penitenciare (CPT, organizații neguvernamentale etc.)

Pentru evitarea oricăror aspecte negative ce vizează acordarea drepturilor prevăzute de lege pentru deținuți, inclusiv materiale și articole igienico-sanitare precum și asigurarea unei stări de ordine și curățenie corespunzătoare în camerele de detenție, izolatoare, grupuri sanitare etc. și alte spații conexe sunt necesare, în regim de urgență, luarea unor măsuri de natură financiară.

Tot în atingerea dezideratului oferirii unor condiții de detenție cât mai bune, începând cu data de 01.03.2015, femeile condamnate și persoanele internate din Penitenciarele Târgșor, Gherla, Bacău, Arad, Craiova, Poarta Albă și Colibași, precum și în Centrul Educativ Târgu Ocna, Centrul Educativ Buziaș și Centrul de Detenție Tichilești beneficiază de apă caldă, în fiecare zi, pentru îmbăiere, conform deciziei directorului general al Administrației Naționale a Penitenciarelor. Se urmărește ca măsura să fie extinsă la nivelul întregului sistem penitenciar într-o perioadă de 2 ani, sub rezerva alocării fondurilor bugetare disponibile.

Hrana se prepara zilnic numai din produse agro-alimentare proaspete care au certificat de garanție și certificat sanitar veterinar, iar calitatea hranei preparată este verificată zilnic din punct de vedere organoleptic (gust, compoziție, miros) direct la blocul alimentar înainte de a fi distribuită, de către directorul adjunct economico-administrativ și un cadru medical, consemnând în registru concluziile verificărilor efectuate. Din fiecare fel de mâncare este prelevată o proba alimentară care se păstrează în condiții corespunzătoare o perioadă de 48 de

ore, pentru a putea fi verificată de organele competente în cazul apariției unei eventuale toxiinfecții alimentare.

La prepararea, distribuirea și servirea hranei se ține seama de vârstă, starea de sănătate, natura muncii prestate, cu respectarea convingerilor religioase asumate de către persoana condamnată printr-o declarație pe propria răspundere.

În anul 2014 (pentru prima dată de la aprobare) Administrația Națională a Penitenciarelor a înaintat Ministerului Justiției un proiect de act normativ pentru modificare OG nr.26/1994 privind drepturile de hrană, în timp de pace, ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, urmare consultării, conform legii și a Societatea de nutriție română în sensul păstrării actualelor baremuri calorice pentru deținuți ca fiind maxime și instituirea unor baremuri minime.

După aprobarea acestor modificări se va elabora o nouă structură a normelor de hrană în care se vor introduce produse alimentare noi (gen fructe, pateu de ficat, brânză topită, etc.) și se va suplimenta rația de legume și fructe, astfel încât să se respecte baremurile calorice noi aprobate.

Introducerea unor noi categorii de alimente cu valoare mare și aport caloric redus, precum și suplimentarea cantitativă a altor produse va impune o recalculare a valorii financiare a normelor de hrană care în prezent este de 4,66 lei/zi (inclusiv TVA).

În ceea ce privește locul în care se servește masa, sunt 22 de unități care nu au săli de mese, hrana fiind servită în camerele de deținere.

Tot legat de locurile de deținere, se remarcă rețeaua sanitară a Administrației Naționale a Penitenciarelor, care are ca principală misiune protejarea și promovarea sănătății persoanelor private de libertate. Dreptul la asistență medicală al persoanelor private de libertate este un drept garantat, aceștia având acces la servicii medicale preventive, curative și de recuperare necesare menținerii stării de sănătate. În cursul detenției, orice deținut ar trebui să poată avea acces, în orice moment, la un medic sau la un asistent medical/infirmier calificat, fără o întârziere exagerată¹³. De asemenea, persoanele private de libertate, au acces la serviciile de sănătate din rețeaua națională, fără discriminare în ceea ce privește situația lor judiciară. Serviciile medicale din penitenciare caută să depisteze, să trateze orice afecțiune fizică sau psihică, precum și deficiențele care pot cauza suferințe deținuților. În acest scop, fiecare deținut beneficiază de asistență de tip medical și chirurgical, inclusiv de cea existentă în comunitate.

Având în vedere Recomandarea nr. R (98)7 a Comitetului de Miniștri către statele membre referitoare la aspectele etice și de organizare ale asistenței medicale în mediul penitenciar, serviciile de sănătate din penitenciar ar trebui să dispună de o structură susceptibilă să asigure servicii medicale ambulatorii și îngrijiri medicale în regim de urgență. În această privință, fiecare așezământ penitenciar ar trebui să dispună în permanență de o persoană formată și capabilă să dea acorde îngrijiri medicale și un medic ar trebui să poată fi chemat în orice moment în afara orelor de consultație¹⁴.

¹³ Ioan Chis – “Instrumente internațional de drept executiv penal”, ed. A.N.I., București, p.330-340.

¹⁴ Silviu Gabriel Barbu – “Recomandări Europene în domeniul aplicării sancțiunilor penale”, ed. Sitech, Craiova, 2012, p.49

Sistemul penitenciar se confruntă însă cu un deficit semnificativ de personal medical - gradul de ocupare cu personal medical al rețelei sanitare penitenciare, pentru medici fiind de 40,45% - 8 unități penitenciare nu au nici un medic angajat, iar alte 9 unități doar un singur medic angajat, 18 unități nu au medic dentist angajat, iar asigurarea prin contracte de prestări servicii este fracționată, existând de asemenea și un deficit mare de specialiști – psihiatri, interniști, cardiologi etc.

Se remarcă de asemenea că mijloacele de transport sanitar sunt insuficiente (12 unități fără autosanitare), iar cele existente au dotare insuficientă și învechită, infrastructurile tip infirmerii nu sunt dotate, o cameră de infirmerie este doar o altă cameră de detenție care are un singur rând de paturi, numărul mare de consultații față de rețeaua sanitară publică – în medie 80 consultații/medic față de 20 consultații/medic realizate în rețeaua sanitară publică.

Totodată, fondurile existente sunt insuficiente pentru realizarea dezinfecției, dezinsecției și deratizării, pentru încheierea de contracte de service aparatura medicală, incinerare deșeuri medicale, efectuarea analizelor obligatorii pentru deținuții care își desfășoară activitatea în sectoare cu risc epidemiologic (bloc alimentar, spălătorie, distribuție hrană, centrala termică, stații de aprovizionare cu apă etc.), pentru achiziția de medicamente uzuale tip necompensat (aspirină, paracetamol, etc.), materiale sanitare și stomatologice (medicația necesară aparatelor de urgență este achiziționată din fondurile obținute de la CASAOPSNAJ), pentru finanțarea penitenciarelor spital - obligativitatea acestor unități de a respecta pe lângă legislația sistemului penitenciar pe cea a rețelei sanitare publice care intră de multe ori în contradicție cu legislația de executare a pedepselor.

Îmbunătățiri importante s-au realizat și în ceea ce privește vizita și plimbarea deținuților. Astfel, în anul 2010 a fost introdusă planificarea prealabilă în baza căreia se realizează vizita deținuților, ceea ce a condus la diminuarea reclamațiilor ce vizau timpii de așteptare și durata efectivă a vizitei. În majoritatea unităților durata vizitei este de 120 de minute, conform legii (180 minute pentru minori), iar timpul de așteptare în care sunt incluse măsurile organizatorice (identificare, control etc.) este de 30 – 60 minute.

În ceea ce privește timpul de plimbare deținuților, la nivelul tuturor unităților penitenciare sunt întocmite programe zilnice ce includ intervalele de timp dedicate plimbării. În funcție de regimul de executare, durata plimbării este de 1 oră - deținuții din regimurile de maximă siguranță și închis care desfășoară activități, 2 ore - deținuții din maximă siguranță care nu desfășoară activități, 3 ore deținuți din regimul închis care nu desfășoară activități.

În cazul deținuților din regimul semideschis și deschis nu este stabilită o durată a plimbării, întrucât camerele de cazare sunt deschise pe timpul zilei și li se oferă posibilitatea de a se deplasa neînsoțite în zone din interiorul locului de deținere stabilite prin regulamentul de ordine interioară și de a-și organiza timpul liber avut la dispoziție.

Administrația Națională a Penitenciarelor și-a propus ca în funcție de alocările bugetare, într-un timp foarte scurt să amenajeze curțile de plimbare astfel încât această activitate să se desfășoare și atunci când condițiile climatice nu permit (copertine) și să fie dotate cu apă curentă și grupuri sanitare.

Un aspect important de subliniat în reducerea numărului de deținuți este cel privind intrarea în vigoare, la data de 01.02.2014, a noului Cod penal și noului Cod de procedură penală, care au introdus în legislația noastră procesul-penală o serie de instituții noi, printre

care și modalități de executare a pedepsei sau măsuri preventive alternative detenției, respectiv arestării preventive. Intrarea în vigoare a acestor dispoziții, corelativ cu reducerea limitelor speciale ale unor infracțiuni prevăzute în Codul penal, au condus la punerea în libertate a unor persoane deținute, aflate în executarea pedepselor privative de libertate, dar și la mai puțini inculpați condamnați la pedeapsa închisorii cu executare efectivă sau arestați preventiv.

Astfel, în luna decembrie 2013 erau înregistrați în sistemul penitenciar un număr de 33.434 deținuți, din care 3.447 persoane erau arestate preventiv sau condamnate în primă instanță, în timp ce în decembrie 2014, erau un număr de 30.156, din care 2.514 persoane erau arestate preventiv sau condamnate în primă instanță.

Dacă în perioada 01.02.2013-01.02.2014 au intrat în sistemul penitenciar un număr de 15.536 persoane, în anul următor, după intrarea în vigoare a noilor coduri, 01.02.2014-01.02.2015, numărul acestora s-a redus la 12.415 persoane.

În perioada imediat următoare intrării în vigoare a noului Cod penal, ca urmare a aplicării legii penale mai favorabile – *mitior lex* au fost înregistrate 123 puneri în libertate și 176 înlocuiri ale pedepsei închisorii cu măsura internării într-un centru de detenție sau centru educativ.

La peste un an de la momentul intrării în vigoare a noului Cod penal și a noului Cod de procedură penală se observă că instanțele de judecată apelează într-o mai mică măsură la arestarea preventivă în cursul judecății. De la intrarea în vigoare a Noilor Coduri numărul arestațiilor preventiv a scăzut de la 3.055 la 2.472, în procente cu aproximativ 20%; numărul deținuților a scăzut de la 33.009 la 29.902, cu aproximativ 3.100 de deținuți, ceea ce reprezintă 10% ceea ce poate însemna că: timpul stat în penitenciar de către un deținut a scăzut - eficiența regimul sancționator mai blând prevăzut de Noul Cod penal; instanțele de judecată au apelat la sancțiuni neprivative de libertate.

Cu toate acestea impactul punerii în aplicare a noilor Coduri asupra sistemului penitenciarelor din România nu poate fi încă cuantificat și în mod cert nu garantează, pe termen mediu și lung, scăderea efectivelor de deținuți din următoarele motive:

1. Inexistența unor date statistice relevante, având în vedere caracterul de noutate al elementelor de impact (introducerea unor noi instituții juridice și a unor noi fapte incriminate).

Teoretic însă, includerea unor noi fapte în sfera penală poate conduce la o creștere a numărului de condamnări la pedepse privative de libertate, cu impact asupra gradului de ocupare în cadrul penitenciarelor.

2. Sporirea numărului infracțiunilor sancționate cu amenda ca pedeapsă unică ori ca pedeapsă alternativă la pedeapsa închisorii, în condițiile noul Cod penal, se poate anticipa că va avea un efect pozitiv asupra sistemului execuțional din România. Totuși, individualizarea pedepsei în fiecare caz concret este și rămâne o prerogativă suverană a instanței de judecată, care este chemată să aleagă, în funcție de toate criteriile și circumstanțele faptei și ale făptuitorului, sancțiunea penală adecvată realizării scopului procesului penal.

3. Întrucât noul Cod penal prevede un regim sancționator în ansamblu mai blând față de actualul sistem în vigoare cu privire la un număr semnificativ de infracțiuni, intrarea în vigoare a noilor Coduri va crea premisele formulării și soluționării de contestații la executare

în temeiul aplicării obligatorii a legii penale mai favorabile. Astfel, poate avea loc o scădere a numărului de deținuți în cadrul penitenciarelor și implicit o diminuare a gradului de ocupare a acestora, *însă și în acest caz impactul este necuantificabil.*

4. Pe termen lung, situația va trebui monitorizată întrucât timpul executat de către un deținut va putea crește, fapt ce va genera ca după o perioadă de scădere a numărului de deținuți va urma o perioadă de creștere din următoarele motive:

- Schimbarea regulilor de stabilire a pedepsei în caz de concurs de infracțiuni (când s-au stabilit numai pedepse cu închisoare, se aplică pedeapsa cea mai grea, la care se adaugă un spor de o treime din totalul celorlalte pedepse stabilite) și recidivă. Precizăm că la finele lunii februarie 2015 sistemul penitenciar custodia 12.710 recidiviști.

- Aplicarea liberării condiționate doar în cazul deținuților din regimul semideschis și deschis.

În concluzie, este greu de apreciat în acest moment dacă noile măsuri legislative vor conduce la o reducere semnificativă a populației carcerale. România se confruntă cu o supraaglomerare îngrijorătoare, ceea ce face presantă nevoia de modernizare a infrastructurii penitenciare. Investițiile în construirea de noi penitenciare nu reprezintă doar nevoia de extindere a capacității de cazare din perspectiva respectării drepturilor fundamentale ale omului, ci și respectarea angajamentelor pe care țara noastră și le-a asumat prin adoptarea convențiilor și acordurilor internaționale

**THE ADAPTATION OF ROMANIANS FROM THE NĂSĂUD BORDER DISTRICT TO
THE CENTRAL-EUROPEAN VALUE SYSTEM BY MEANS OF CHANGING THE
OUTLOOK AND BEHAVIOR PARADIGM DURING THE MILITARY
FRONTIER REGIME IN 1762-1851**

**Mircea Mureșianu, Assoc. Prof., PhD and Helena-Maria Sabo, Assoc. Prof., PhD,
"Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca**

Abstract: The subject of the Năsăud military border belongs to quite a complicated geographical context - in which, after the official recognition of the Austrian domination in Transylvania, as a result of the Karlowitz Peace Treaty (1699), the Imperial authorities had to conceive and achieve a new geography - the Geography of Emancipation - which was meant to benefit both the compact masses of people belonging to different nationalities, in general, and especially, the Romanians. For such a desideratum to be achieved, the Court of Vienna had to offer the Romanian native people of Năsăud the chance of being educated in their mother tongue, alongside with the chance of being provided with civilized living conditions, close to the average standard of the empire. Therefore, the authorities decided to militarize the geographical area. It was under these circumstances that the Second Border Transylvanian Regiment appeared on the map of the Romanian geodemographic and ethnocultural map and functioned between 1762 and 1851 simultaneously as a military and administrative entity. The fundamental coordinates of the geography of outlooks and behavior could be found in the attitude of the border people towards certain elements of progress and civilization, which the new authorities endeavored to promote in the district. Extremely advantageous for the Vienna Court, the institution of Năsăud Border functioned, paradoxically, as a geopolitical boomerang, bringing about tremendous advantages and benefits to the native Romanians as far as their general emancipation was concerned.

Keywords: *Năsăud District Border Guards, Habsburg interests, geopolitical boomerang, emancipation of Romanians from Năsăud, change of outlook and behaviors.*

Documentary prerequisites and possibility of the achievement

The interest in elaborating a study meant to analyze and interpret characteristic geographical phenomena and data of the Năsăud Border District has been but natural, not only because of the lack of such an approach, but also because of the chronological framing of the theme within one of the most challenged periods of the national history.

The research work and the methodological instruments have been considered in relation to the fact that, almost entirely, the sources of written information have had either a purely historical, or historic-juridical, or statistical character, with relatively few elements concerning certain geographical aspects (population, habitats, economy, etc.) The papers which have been published so far present the geographical aspects, fragmentarily and sporadically, without conferring them the character of a unitary approach and vision, without processing, analyzing and interpreting the information capable to reconstruct the fundamental elements of the geographical framework of the historical development of the Năsăud Border District.

In order to bring out into bold relief several of the various aspects of such a complex subject, it was necessary to appeal to certain novel sources, to be found in archives, museums

or private collections. In this respect, I feel indebted to the State Archives (its subsidiaries in Bistrița-Năsăud, Cluj-Napoca, Sibiu, Târgu-Mureș), the Academic Library (the Năsăud subsidiary), The County Museum in Bistrița, the Năsăud Museum etc. I also very profitably cooperated with the zealous researcher Pompei Boca, who owned a very valuable collection of materials of the Năsăud Border.

Results and discussions

In order to briefly analyze the mutations determined by the militarization of the Năsăud county in the geography of the outlook and behaviour of Romanians in the area we consider we should make reference to a sequence in an essay written by Liviu Rebreanu and published in the paper „România”, on April 19th 1925, on the first page: “Our life was made of suffering and pain for nearly two thousand years. The very birth of the Romanian people was completed in a stern embrace between two peoples, which later fraternized in the new belief in Christ. The childhood of the new country soon faced all sufferings. Left alone and without defense in front of the barbarian hordes, the offspring of the famous Roman civilization had to seek refuge in the heart of the woods, to remain hidden and separated from the rest of the world for centuries. Excruciating darkness fell over a people that were full of lust for life.

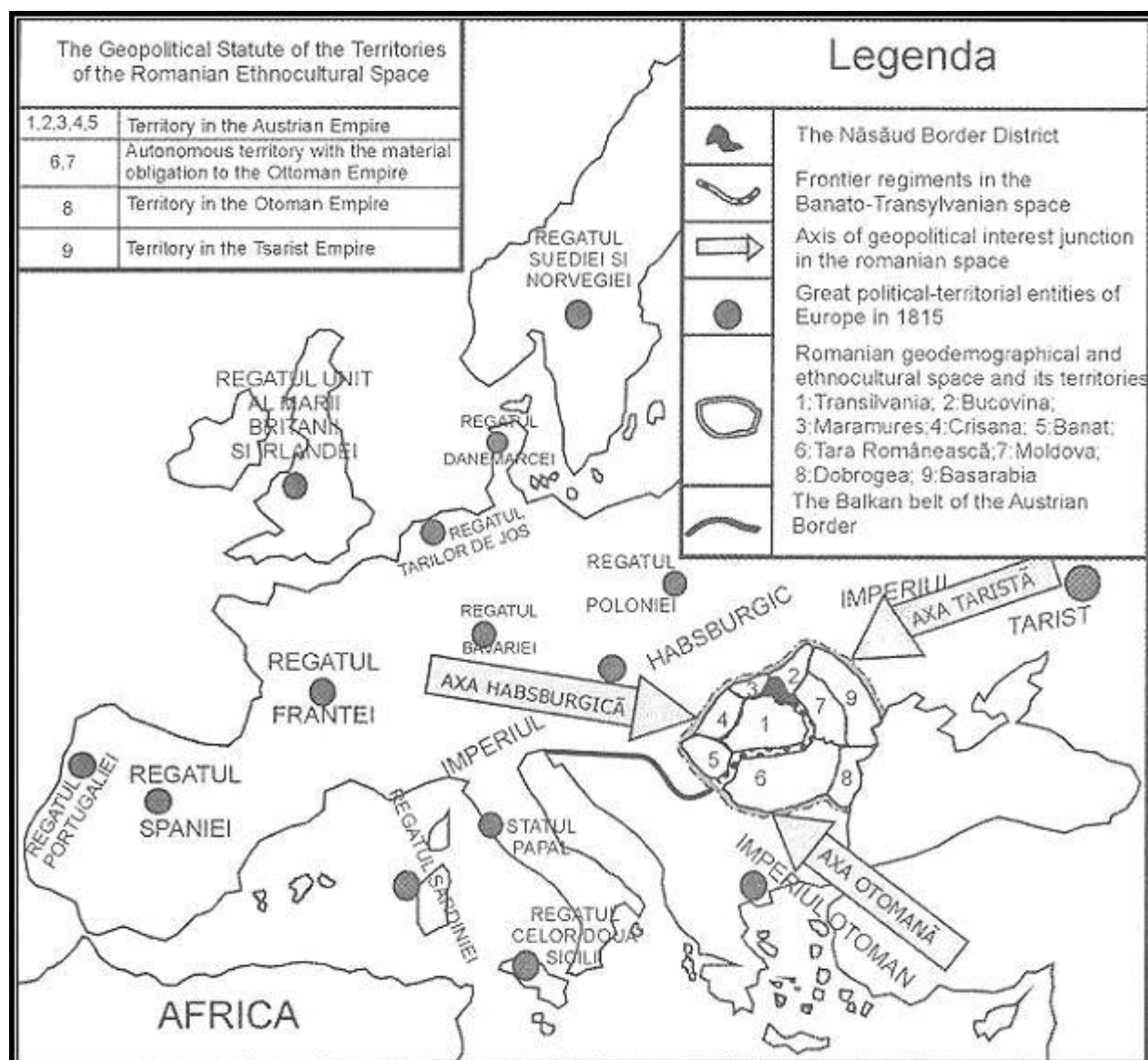

Fig. 1. The Geopolitical Statute of the Territories of the Romanian Ethnocultural Space

The pollen of culture dissipated. Rudimentary life became the only possible existence.” This quote is extremely relevant in order to understand some of the characteristics of the common people’s geography and history: the isolation of those who were subject to a considerable spatial-geographical dispersion, due to the historical-geographical challenges, illiteracy and the lack of civilization as a consequence of the former, altogether generating the state of primitivism, as a premise of our secular traditionalism and a complex and inherent empiricism. Then came conquests of all kinds, which generated a sense of submissiveness, along with material scarcity and spiritual poverty represented conditions for the occurrence and maintenance of ignorance.

While attempting to decipher the evolution of the outlook and behaviour of the military border guards in Năsăud, it is absolutely mandatory to take into account these specific conditions of the Romanian population prior to the Border regime in the Rodna Valley area, especially since only 45 years passed between the last tide of the Tatar Mongol

barbarians in the territory and its militarization. This was a period in which the generation that experienced this event didn't even have enough time to rally.

Over all these conditions, history has always been forged by conquests that were averse to the native people, leaving behind people with a mutilated and bent way of thinking, people permanently forgotten at the periphery of civilizing interests of authorities convinced that poverty and distress may be easier controlled and exploited.

It is at this moment that the military border in Năsăud begins its itinerary lasting nearly a century, a regime that, despite all restrictions and feudal obstructions opened the way towards the emancipation of Romanians in this part of Transylvania.

It is interesting to notice some relevant moments that betray the actual mentality shared by the border population at the beginning and during the regime, precisely as a consequence of the burdening inheritance coming from centuries of primitivism.

The fundamental coordinates of the behavioral geography and the outlook geography must be sought within the attitude the border guard in Năsăud had towards some elements of progress and civilization that the new authorities aimed to promote in the region.

Outlooking the act of militarizing the land, one may observe an outlook and a specific attitude of numerous peasants, who, oppressed for centuries by submissiveness and material and spiritual scarcity, trusted that the great promises of the authorities would be feasible within a year or two since the occurrence of the border. In this respect, the position of the centenarian Tănase Todoran in Bichigiu is a very relevant one. On May 10th 1763, on the "Mocirlă" wold near Salva, he showed himself in front of the border guards on the occasion of the banner consecration and said: "For two years we have been rookies, border guards, but the Empress hasn't given us documentation to attest this. They registered us as serfs, we pay duties and perform military tasks; our sons shall travel the end of the earth to spill their blood, and for what? To be slaves, to have no rights, for our children to be ignorant, either they learn something or not! Lay down your guns!" (V. Șotropa, 1938, p. 70) Old Todoran undoubtedly spoke the truth, but there is something of the outlook of the Romanian taught to think and plan on a short-term in his words. The border was in full process of structuring and organizing and, as an institution that aimed to promote a climate based on social order and discipline among the people dissipated in the geographical area, a few years were required to impose these regulations.

The reaction to the act of militarization was manifested, as seen, through the exodus phenomenon, but its diminishing after two decades of border regime is proof of the coming to terms with fate outlook, typical of the Romanian villager.

Also rooted in the past and in superstitions was the outlook of the border villagers on the **health condition** or towards the need for sanitary rules.

The positioning of the population towards the qualified medical staff was manifested according to local customs and the level of education. There are numerous suggestive examples, but we will mention one from a letter dating back to 1843: "But her father Ion is always ill and has sore throat and now we must treat him to get him better, we showed him to the doctor's assistants who were her, and they told me to take him to Năsăud for a fortnight,

but I'm afraid to let him in the hands of the doctor, 'cause it would be in vain, we would only throw away some money." (A. Coşbuc, 1937, p. 438)

The outlook on the systematization of border establishments is also highly reserved at the beginning, but later the guards recognized the advantages and superiority of living within the habitat that is well grouped. The citizens' rate of sociability and civism increases and. Beyond the duties towards the state, there is also an increase in the access possibilities of these people to the cultural-social and economic prospects of the new social structure. In Bistrița-Bârgăului, the priest Vasile Pavel, contemporary with the last generation of the border regime, presents a monographic study that renders the attitude of the old people who had told him that "before militarization the village Borgo-Bistrița was very scattered, people lived in their houses, wherever they were, each having their own place and then, said the old people, they lived much better than today. And when military service came to Bârgău in 1783, they immediately gathered all the villagers, made paths along and across the village, gave land to everybody and set the village into place" (T. Ghițan, 1938, p. 470)

From the outlook of "man of the woods,, or" brother of the woods", the military institution managed to cultivate the sense of solidarity and discipline, a fact indicated by Andrei Mare's attitude, also coming from Bistrița-Bârgăului, who, after having eventually come to terms with the renunciation to the „hillside life" claims that he wouldn't return there by himself and „without neighbors" even if he were given the entire Bârgău. (T. Ghițan, 1938, p. 32) Likewise, Ion Mihârște from Rodna, whom the border forced to move along with his household from „Blăgi", stated after having come into conflict with the local military authorities on this subject and after a few years of living in the hearth of the village: "Had I known how good it is to be down here, I would have come earlier." (P. Boca, 1960, p. 18)

The period of this regime marks, in the outlook of each individual, the completion of the process of integrating in the rural collectivity to which they belonged. Among the members of the community that occurred as a result of systematizing the border villages, there are complementarity connections, the aspect of cooperation being shaped for the first time. An example in this sense is provided by the case of the bee (voluntary labor that villagers did in order to offer reciprocal help, often accompanied by a small reunion) which seems to have its origin in this border area.

The outlook on school also had an interesting evolution, from the level of initial restraint on behalf of several border villagers, to the acceptance of the idea of schooling children on short-term and eventually to the stage of acknowledging the role of schools in breaking from an enslaving past.

"He doesn't need education to herd the sheep" answered Cifor Strugar from Ilva Mare when the authorities asked him why he hadn't sent his child to school (P. Boca, 1960, p. 17) Unfortunately, such harmful outlook may still be found today in some of our villages. From ignorance and indifference, in 1770, the border inhabitants in Năsăud, homeowners, declared they would gladly contribute with 5 pence for "their school, especially after everybody sees that they are working for the increase of their social class" (V. Șotropa, 1929, p. 34) Besides these financial contributions, the wealthier border inhabitants would also help lodger children

with „cheese and whey barrels”. Towards the end of the border regime, there was a beautiful social solidarity focused on education, between 1836 and 1837 the school activity being materially supported by means of selling hay and renting mountain pastures (V. Șotropa, 1929, p. 6)

The outlook on the Romanian Church United with Rome (Greek-Catholic) was a hostile one on behalf of the Năsăud peasants (during the pre-border regime and in the first two decades of the military regiment), not for reasons of rejecting the imperial policy, by which Catholicism was planted in the Transylvanian ground, but purely out of an excess of traditionalism and loyalty to a way of thinking that had little changed along centuries, and last but not least, out of ignorance.

The Romanian peasantry in the border area governed itself based on traditional premises that used to chaperone a society characterized by very slow changes. It was a patriarchal world in which traditional practices were mixed with folk myths and superstitions, thus offering them a pleasing explanation about the world and man's place in it. The intelligentsia conceived in light of the civilizing force of Catholicism was barely shaping itself and so, six decades after the unification to Rome, in many villages near Năsăud people knew very little about the new confessional alternative.

It is relevant to mention in this respect a type of referendum or survey-censes, conducted in May 1761 by the authorities in Bistrița among the inhabitants of the district in order to enlighten the educated regarding “the issue of the Walachia unification.” (V. Șotropa, 1937, p. 453-478). According to the assessment records, on June 1st the „entire operation was ready” and the majority of villagers in the future border villages had stated that nothing much had been heard of the unification and that they hadn't intended to learn more about that issue. At Rodna, the villagers' representative, Petru Croitor, claimed in front of the authorities that the „peasants wanted to remain as their ancestors, that they wish to maintain the traditional Romanian belief, to obey her Majesty and keep the priests they were content with” (V. Șotropa, 1937, p. 467) Such an outlook, moored in a strong loyalty to the traditional religious forms, was encountered in the majority of the inhabitants in the Năsăud area during the pre-military regime.

The military border consolidates the United Church and through the activity of its cultural-confessional institutions, the common people change their outlook and behaviour towards the church. Through the sermons held in front of the district's guards, the ministers Ion Marian, Grigore Moisil or Macedon Pop brought immense service to the Romanian Greek-Catholic Church, greatly contributing to the change of people's outlook. The end of this period finds a population that is attached to the values of the United Church, whose enlightened, culturalising and civilizing valences are now respected and acknowledged by everybody.

Catholicism with its cvasi-orthodox variant triumphed, but, paradoxically, not in favor of the imperial authorities, but in favor of Romanian masses.

The outlook on time in the rural world of the village was also interesting. Undoubtedly, the preborder rural society, being traditional and mainly sedentary, with

agricultural and pastoral interests, manifested a certain lack of interest towards time, not because the peasant would have lacked the means necessary for precise evaluation of time, but rather because his activities and life in general did not require such discipline. The markers used in the preborder rural world in order to master time were mainly the natural ones, related to astronomical phenomena. The natural phenomena, as apparent movement of the sun on the sky, the day-night succession, seasonal cycles were sufficient to the peasant in order to mark the rhythms of his own activity, which were also repetitive, while the administrative structures were responsible for governing and handling the time dedicated to the completion of state-related duties, and the church was granted the mission of marking the sacred time, on Sundays and holy days, and that of time for rest.

Numerous imperial administrative clerks observed, on the occasion of visiting the area of Năsăud, that many native people could not indicate their age and that, upon establishing such birth date, they take into account guide marks referring to the Empress Maria Theresa or Emperor Joseph II's visits, or the year when a battle took place, etc. (T. Nicoară, 1994, p. 117)

A difference nuance was nonetheless noticed within the outlook on time in the rural society of Năsăud after the military border was established. In this area, the peasant, now become border guard, no longer remains the absolute master of his time, even though he regains his condition as a free man. The military- service discipline and the border obligations determined a rationalization of time and the Imperials' proverbial military discipline meant a new experience for Romanians in this area, leading to the shaping of another outlook and attitude to time. During the border period, we are dealing with a more rigorously marked time and reasonably divided sequences between border service time, campaign time and time at the disposal of the border peasant. The new outlook and the new attitudes to time will accelerate the rhythms of linking the Năsăud border guard district to modernity.

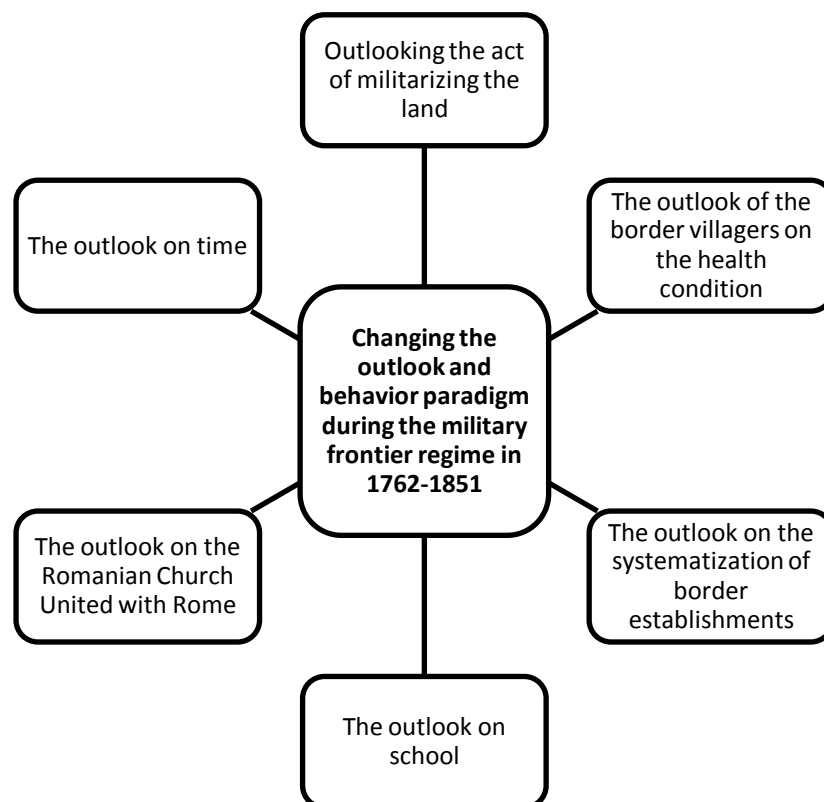

Fig. 2. The impact of the Năsăud border regime on the behavior of the Romanians in the Năsăud Border District

Conclusions

Under the name of the Rodna Valley or the Năsăud Land-after the old historical centers- the geographical region situated in the north-east of Transylvania, covering an extended fragment of the present Bistrița-Năsăud county, formed during the breaking off of the feudal epoch, the territorial basis of the Romanian Border Regiment II of the Transylvanian principality, then “named” **the Năsăud Border District** by the native intellectuals.

As a concomitantly military and administrative unit, included, after the Austrian occupation of Transylvania, into the Central-European geopolitical, geostrategic and geoeconomic system, the Năsăud Border District registered certain phases of territorial evolution (expansion), reaching in 1783, and an area of 44 border habitats (communes).

The Năsăud Border District was characterized, as a Romanian militarized geodemographic and ethnocultural area-with all the drawbacks and conditions of a severe, even rude discipline, by a stimulation of the economic progress, certain profound changes in the field of cultural and confessional geography, and an active role in the historical process of national awareness and pride, symbolized by the motto “**Virtus Romana Rediviva**”, embroidered on its flag.

Extremely advantageous for the Vienne Court (a large number of soldiers-agricultors, promptly usable and kept with extremely scarce material efforts), the institution of Năsăud border worked, paradoxically, as a geopolitical boomerang, bringing about tremendous

advantages and benefits to the native Romanians as far as their general emancipation was concerned.

Conceived as a defending instrument of this part of the Habsburg Empire, both against internal and external dangers, the Năsăud Border District developed and asserted itself as a **many-sided status**, simultaneously **a political entity, an administrative entity, a military entity, a social entity, an economic entity, a cultural and confessional entity and a geobehavioural entity**.

The many-sided status of the Năsăud border and the great victories of the autochthonous population in the field of economic, social, cultural, confessional, political and above all national emancipation, determined an impressive and extremely favorable spreading of the response of this institution through ages, from its beginning up to now; thus it has proven that the Năsăud Border District was, is and still remains not only a referential moment in the geography and history of these places, but also a state of mind, generating pride and hope.

BIBLIOGRAPHY:

- Boca, P. (1960), *Povești Grănicerești*, manuscript
- Coșbuc, A. (1937), *O scrisoare din 1843 a fătului Larion Savu din Leșu către fiul său Alexandru la Iași*, Arhiva Someșană, no. 23, Năsăud
- Ghițan, T. (1938), *Istoria Comunei Borgo-Bistrița, de Popa Vasile Pavel*, Arhiva Someșană, no. 23, Năsăud
- Ghițan, T. (1939), *Contribuții la istoricul Văii Bârgăului*, Arhiva Someșană, no. 25, Năsăud
- Nicoară, T. (1994), *Orizonturi temporale în satul românesc din Transilvania (1680 – 1800)*, Revista Bistriței, nr. 8, ed. Glasul Bucovinei, Iași
- Șotropa, V. (1929), *Militarizarea Văii Bârgăului*, Arhiva Someșană, no. 10, Năsăud
- Șotropa, V. (1937), *Contribuții la istoria bisericească*, Arhiva Someșană, no. 23, Năsăud
- Șotropa, V. (1939), *Înființarea Graniței Militare Năsăudene în 1762*, Arhiva Someșană, no. 25, Năsăud

THE PSYCHOLOGICAL RESOURCES OF TERRORISM ACCORDING TO FRENCH PHILOSOPHER ANDRÉ GLUCKSMANN

Nicolae Iuga, Assoc. Prof., PhD and Laurențiu Batin, PhD, "Vasile Goldiș" West University of, Arad

Abstract: Terorismul fundamentalist religios își face din nou simțită prezența, în Europa dar și în alte zone ale globului. De aceea este important să aflăm care sunt resursele psihologice ale acestuia. În acest scop am parcurs analizele tematice realizate de către specialistul francez în filosofie politică André Glucksmann.

Particularitățile cercetării lui Glucksmann sunt stilul ironic-eseistic și faptul că își orientează concluziile după prezentarea unor personaje literare de ficțiune din literatura universală clasică. Concluzia noastră este că în astfel de cazuri prezentarea personajelor literare unice și reprezentative pentru o idee poate fi mai relevantă decât analiza unui anumit număr de fapte empirice.

Keywords: Terorism, ură, fundamentalism, Dostoievski, Glucksmann

Abstract: The religious fundamentalist terrorism makes its presence felt yet again, in Europe as well in other parts of the globe. It is therefore important to find out what are its psychological resources.

To this end, we have studied the thematic analyses written by the French specialist in political philosophy, André Glucksmann. The particularities of Glucksmann's research are the ironic-essayistic and the fact that he guides his conclusions after presenting fictional literary characters from the classical universal literature.

It is our conclusion that, in such cases, the presentation of unique literary characters, representative for an idea, can be more relevant than the presentation of several empirical facts.

Keywords: terrorism, hatred, fundamentalism, Glucksmann

Pare neobișnuit faptul ca sentimentul urii să fie luat ca fundament al tuturor relațiilor umane, de la cele mai simple relații între indivizi, interpersonale, la cele mai complexe, la relațiile între grupuri etnice, la relațiile internaționale luate în considerare la scară globală. Există însă o anumită tradiție filosofică în ceea ce privește postularea unei dimensiuni a umanului ca principiu metafizic.

Astfel, la Schopenhauer este postulată Voința. Kant a susținut că lucrul în sine, corelativul fenomenului, este imposibil de cunoscut. „Schopenhauer însă ne spune că lucrul în sine este Voința”¹. Corpul nostru de exemplu nu este altceva decât voință obiectivată, voință de a exista. Și nu doar corpul nostru, ci și întreg regnul animal și vegetal, ba chiar și cel mineral, toate nu sunt altceva decât obiectivarea unei voințe ipostaziate. În regnul mineral, voința se manifestă ca magnetism și electricitate, în cel vegetal ca tropisme și tactisme, la animale și la om ca sexualitate și luptă pentru existență. O atare voință ca principiu metafizic ar fi putut fi prezentată și ca forță sau energie impersonală, ca „elan vital” așa cum a făcut mai

¹Frederick Copleston, *Istoria filosofiei*, vol. VII, Ed. All, București, 2008, p. 261.

târziu Bergson, dar Schopenhauer preferă să utilizeze Voința, ca fiind „termenul descriptiv cel mai bine cunoscut nouă”².

La fel și în cazul lui Freud, în măsura în care psihanaliza trimite în mod necesar dincolo de tehnica de analiză a unor conținuturi psihice la chestiuni de ordin principal filosofic. În eseuri precum: *Dincolo de principiul plăcerii* sau *Angoasă în civilizație*, Freud se preocupă nu doar de modul de funcționare a activității psihice, ci are și ambiția declarată de a contribui și la „dezlegarea enigmei vieții”. Freud spera să atingă acest scop prin prezentarea celor două forțe fundamentale ale vieții, anume instinctul vieții (Lebenstrieb) și instinctul morții (Todenstrieb)³. Viața manifestă, exteriorizată este guvernată de principiul plăcerii și cel al necesității, principii cunoscute încă din antichitatea greacă, în calitate de „Eros” și „Ananke”, dar rădăcina ascunsă a vieții este alcătuită din împletirea a două principii contrare și inseparabile, care se condiționează reciproc, instinctul vieții și cel al morții. Această teorie freudiană asupra instinctelor, elaborată la bătrânețe, depășește simpla semnificație psihologică și capătă o dimensiune ontologică.

Dar ura – poate fi oare un principiu universal al vieții, care să explice fără rest, sau măcar prioritar, comportamentul oamenilor? Este ura o omniprezență umană? Este derivată sau originară? Într-un stil extrem de înflorit eseistic, ironic și caustic, André Glucksmann se pare că dă un răspuns afirmativ. În unul din textele sale clasice, Glucksmann scrie fără echivoc: „Teza pe care o apăr eu aici este aceea că ura există, am întâlnit-o cu toții. La scara microscopică a indivizilor, dar și în sânul colectivităților uriașe. Patima de a agresa și a nimici nu se lasă gonită prin magia verbului”⁴.

În mod tradițional s-a susținut că ura ca atare, ura capitală nu există. Comportamentele distructive, infracționale sunt explicate prin „împrejurări”. Răutatea gratuită a unui individ este plasată în sarcina psihologilor sau a psihiatrilor. Totul se explică, totul se înțelege, totul se iartă. Un pedofil de exemplu poate fi considerat victima unor abuzuri mai vechi, a unei copilării nefericite. Un hoț sau un asasin poate invoca o nevoie presantă de bani. Un violator este rezultatul educației precare, un incestuos al promiscuității etc. Trăsătura comună a actelor antisociale, ura, este redusă la o diversitate de cauze exterioare, care s-ar pretinde că o precedă: sărăcie, umilință, mizerie fizică și morală, nenorociri, frustrări, ofense, neînțelegeri. Deși, în ceea ce privește terorismul, se pot găsi și contra-argumente, activitatea teroriștilor nu se poate explica satisfăcător prin mizeria socială din care aceștia s-ar recruta. Bunăoară, s-a observat că „Țara Bascilor este una dintre cele mai prospere provincii”⁵ și cu toate acestea este un nepuizabil izvor pentru activități teroriste. La fel, terorismul islamic este susținut de câteva dintre cele mai bogate țări ale planetei, începând cu Arabia Saudită, care a finanțat rețeaua lui Ben Laden, precum și alte rețele integrate, care activează în Algeria sau Europa. Încât mai degrabă s-ar putea spune că „terorismul islamic este rezultatul unei obsesii religioase, care nu ține de cauzele mondiale ale sărăciei”⁶.

²Idem, p. 262.

³Sigmund Freud, *Opere*, vol. I, Ed. Științifică, București, 1991, p. 339 și urm.

⁴A. Glucksmann, *Discursul urii*, Humanitas, București, 2007, p. 9.

⁵Jean-François Revel, *Obsesia antiamericană*, Ed. Humanitas, București, 2004, p. 99.

⁶Idem.

Ura există însă, după Glucksmann, ca rădăcină psihologică, precedând cauzele sociale ale unui comportament antisocial. Este ca „desfășurarea unei voințe de a distruge de dragul distrugerii”⁷. În concepția lui Glucksmann, la fel ca și la Heidegger, se pune problema dacă o determinație fundamentală a umanului este un ceva original sau derivat. În ontologia umanului a lui Heidegger de exemplu, Grijă este determinația originală și singurul „fenomen” uman original, toate celelalte (înțelegerea, angoasa, curiozitatea, ambiguitatea, situarea afectivă etc.) fiind derivate nemijlocit sau mijlocit din Grijă⁸. Tot astfel la Glucksmann Ura pare a fi determinația, sentimentul uman original. În sprijinul tezei sale, Glucksmann aduce dovezi din întreaga istorie a spiritualității omenești, începând cu antichitatea greacă.

De la Homer încoace, antichitatea greacă și mai apoi cea latină a explorat, în sufletele oamenilor și în mentalitatea societăților „tenebroasa geografie intimă a unor puteri distructive”⁹, numite cu termeni diferiți de la o epocă la alta și de la o civilizație la alta, dar toate subsumabile sub noțiunea contemporană a urii. Astfel, în *Iliada* lui Homer, poetul vorbește chiar de la început despre celebra „mânie” (*mania*) a lui Ahile, apoi de nebunia furioasă a lui Ajax, descriind în detaliu dezlănțuirea celei mai violente dintre pasiunile omenești, acea „ură primară pe care atât de greu o putem lămuri”¹⁰. Lucrurile se înlănțuiesc. Regele Agamemnon își jertfește fiica, pe Ifigenia, pentru a îmbuna zeii și a potoli vântul potrivnic de pe mare. Este de ajuns să se facă acest început, provocat de zei și destin, pentru ca șirul manifestărilor de ură și al răzbunărilor să se declanșeze. Clitemnestra, soția lui Agamemnon și mama Ifigeniei, copleșită de jale și de ură, îl va ucide pe Agamemnon, spre a răzbuna moarte Ifigeniei, apoi Oreste, fiul lui Agamemnon o va ucide pe Clitemnestra spre a-și răzbuna tatăl - și așa mai departe¹¹.

Pentru a-și ilustra ideea, Glucksmann analizează tragedia *Medeea*, în varianta scriitorului latin Seneca¹². Ca personaj de tragedie antică, Medeea este o vrăjitoare legendară din ciclul argonauților, fiica regelui Colchidei. Când Iason, plecat în căutarea Lânii de aur a debarcat pe țărmurile Colchidei, Medeea s-a îndrăgostit de el. Pentru a-l ajuta pe Iason să intre în posesia Lânii de aur, Medeea luptă cu ferocile făpturi fantastice care păzesc acest bun de mare preț, dar nu pregetă să-și ucidă chiar și fratele, pe Absyrtos, atunci când Iason se află în pericol. Apoi Iason și Medeea se refugiază la Corint, se căsătoresc și au doi fii, pe Mermeros și Pheres. După un timp însă, Iason o repudiază pe Medeea, spre a se recăsători din interes cu Creusa, fiica regelui Creon al Corintului. Medeea, umilită, îi oferă rivalei sale o casetă cu un veșmânt și o cunună otrăvită, care o ucid pe Creusa și dau foc palatului regal. Dar răzbunarea Medeei nu se oprește aici. Spre a-i provoca lui Iason suferințe sufletești încă și mai mari, Medeea îi ucide în fața lui pe cei doi fii pe care îi avea cu el, pe Mermeros și Pheres. O ieșire de ură, care depășește simpla răzbunare cauzată de infidelitatea lui Iason. Aici ura devine

⁷ A. Glucksmann, op. cit., p. 9.

⁸ Martin Heidegger, *Ființă și Timp*, Ed. Humanitas, București, 2003, p. 245-247.

⁹ A. Glucksmann, op. cit., p. 39.

¹⁰ Idem, p. 39

¹¹ D.M. Pippidi, *Variații pe teme clasice*, Ed. Eminescu, București, 1981, p. 105 și urm.

¹² André Glucksmann, op.cit., p. 42 și urm.

„afirmativă, nu este reactivă”¹³. Prin aceasta, omul depășește animalul în materie de ură. Și animalul poate fi provocat la violență, poate fi întărit etc., și atunci el devine agresiv. Dar animalul va fi reactiv, adică va reacționa la împrejurări date, nu va fi „afirmativ”, respectiv capabil de o ură dincolo de motivele date. Numai omul este capabil de ură ca pasiune organizată, gratuită, pe o durată coextensivă întregii sale vieți – cel puțin așa reiese din discursului de ansamblu al lui Glucksmann. Dacă Bergson definea omul prin râs¹⁴, iar Huizinga prin capacitatea de a fi ludic¹⁵, atunci putem spune că la Glucksmann omul este definit ca un animal care poate să urască fără motiv, sau dincolo de motivele propriu-zise.

Analiza tragediei Medeea realizată ad-hoc de către Glucksmann¹⁶ ne relevă o anumită fenomenologie a urii, o anumită procesualitate a nașterii acestui sentiment teribil, prin parcurgerea a trei etape principale: (a) durerea, (b) furia și (c) răzbunarea. Durerea (*dolor*) reprezintă aici jalea de sine. Repudiată și depusată abuziv, Medeea nu mai este în tragedia lui Seneca pur și simplu o femeie care urăște, ci personifică ura devenită femeie. Medeea rememorează aici toată nefericirea sa, toate loviturile pe care le-a îndurat, toate nedreptățile care i s-au întâmplat. Soțul ei, Iason a alungat-o, i-a luat copiii și s-a recăsătorit. Ea trebuie să plece fără nimic și să părăsească tot, cămin, familie, cetate. Ea se gândește continuu la trădarea căreia i-a căzut victimă, își scormonește întruna memoria și își ațâță suferința. Nu se gândește nicidecum să plece negociind anumite compensații bănești, ci își stimulează gratuit chinul sufletesc, își preschimbă nedreptățile care i s-au făcut de către alții, din afară, în violență asupra ei însăși. Durerea și jalea sunt duse până la ultima limită, până la pierderea de către eroină a identității ei sociale și individuale. Ea, Medeea, se ucide simbolic pe sine, ca să renască sub alt chip, acela al răzbunătoarei venită de dincolo de moarte.

Apoi al doilea element, Furia, devastatoare, implacabilă și impersonală, „ca o catastrofă telurică sau nebunia unui zeu”¹⁷. Mânia, pe care cel cuprins de durere o îndreaptă împotriva lui însuși, se întoarce acum împotriva altcuiva, sub forma furiei oarbe. Furiosul impune lumii vidul său interior. Medeea a mai făcut crime și mai-nainte – a trădat, a ucis cu otravă, a comis un fratricid – dar toate acestea au fost crime comise nu din ură, ci din dragoste pentru Iason. Acuma însă este vorba de altceva, ura ia locul dragostei, acum ea nu mai vrea să facă un bine pentru Iason, cu prețul înlăturării altora, acum ea vrea să facă doar rău, pentru că dorește răul și nimic altceva. Ura persoanei furioase dezvăluie de fapt secretul forței sale. Omul care urăște este dezlegat de orice limite sau prohibiții de ordin moral, dar în același timp își speculează adversarii, care nu conțin să-și facă scrupule de ordin moral. Implorând compasiunea lui Creon, Medeea solicită și obține de la acesta un răgaz de o zi, înainte de a părăsi cetatea, exact răgazul pe care ea îl folosește pentru a incendia și a ucide. Astfel, „omul urii capătă un avantaj asupra oamenilor iubirii, care nu știu niciodată să repereze ura nuda”¹⁸.

¹³Ibidem, p. 45.

¹⁴Henri Bergson, *Teoria râsului*, Ed. Institutul European, Iași, 1992, p. 24.

¹⁵Johan Huizinga, *Homo Ludens*, Ed. Univers, București, 1977, p. 70.

¹⁶André Glucksmann, op. cit., p. 46 și urm.

¹⁷Ibidem, p. 49.

¹⁸Ibidem, p. 52.

Ura este mai tare decât dragostea. Dragostea este prizoniera obiectului ei, cine iubește – iubește pe cineva sau ceva, o femeie, un copil, renume sau bani. În schimb ura este complet eliberată de orice legături, este complet independentă, ea nu ține la nimic, nimic nu o reține atunci când vrea să facă răul.

În fine, răzbunarea propriu-zisă, pe care ura o face să fie disproporționată în raport cu durerea cauzată de nedreptatea inițială, de trădarea lui Iason de exemplu, în cazul Medeei. În antichitate, răzbunarea era numită *nefas*, atunci când era dusă la paroxism. Termenul *nefas* semnifica ceva mai mult decât o simplă crimă, comisă din răzbunare, însemna pe toate planurile – religios, moral, juridic – o crimă dublată de o profanare atât de ieșită din comun, de nemaipomenită, de infamantă, încât aceasta depășea competențele tribunalelor și pedepsele prevăzute de coduri. Toate tabu-urile sunt ridicate, toate legăturile cu familia și cetatea sunt desființate, nu mai există nici o opreliște. Împărați romani alienați psihic, precum Caligula sau Nero, au comis sau măcar au meditat la fapte atât de infamante, de cruzime gratuită, încât acestea nu pot fi explicate altfel decât ca izvorând din ură pură. Medeea își ucide proprii fii. Atreu ucide pe fiii fratelui său și apoi îi servește acestuia la masă. Ahile învinge Troia într-un război purtat după regulile înfruntării militare dar, după moartea lui Ahile, Agamemnon îi extermină pe toți locuitorii Troiei, într-un act de cruzime gratuită, pornită din ură pur și simplu.

Ura este omniprezentă și omnipotentă, o putem detecta peste tot, trecând peste secole și milenii, în alte spații și în alte sisteme de civilizație. Exemplul lui Lenin este concludent. În anul 1891, în Rusia a fost o foamete mare, soldată cu sute de mii de morți din rândurile țăranilor. Biserica, reprezentanți ai intelectualității, scriitori, preoți, studenți, reprezentanți ai țarului, cu toții inițiază o amplă campanie umanitară de ajutorare a populației afectată de foamete. În orașul Samara, tânărul Lenin, care avea atunci puțin peste 20 de ani, a fost singurul care a condamnat vehement în articole de ziar acest elan umanitar. Încă de pe atunci, scopul lui Lenin era ca în popor să se producă o imensă acumulare de ură, care să conducă la o explozie de violență generalizată. „La dracu cu mila asta! Mai bine ar fi ca mujicii să-și piardă iluziile, să-și ia nădejdea de la Dumnezeu și de la Țar, mai bine ar fi să-și vadă familiile murind de foame”¹⁹, pentru că în acest fel s-ar crea condițiile izbucnirii unei revoluții. Apoi, pentru o bună înțelegere a lucrurilor, ura ca trăsătură universal umană trebuie să fie particularizată. Trebuie să obținem explicația cum se face trecerea de la ură în general la cazuri specifice de ură, de la ura împotriva celuilalt în genere la ura împotriva cuiva anume, de la ura împotriva oamenilor în genere la ura împotriva evreilor, la antisemitism. Aceasta este concepția lui Glucksmann despre ură, într-o prezentare rezumată, prin urmărirea trecerii demersului glucksmannian de la analize literare la fapte istorice.

La o primă vedere, scrierile lui André Glucksmann au două particularități evidente. În primul rând, cu excepția parțială a cărții de debut, *Le Discours de la guerre*, apărută în 1967, toate celelalte cărți ale autorului nostru sunt scrise în stil eseistic, în sensul filosofic al termenului, plasate în cea mai bună tradiție franceză a genului, de la Montaigne și Montesquieu încoace. Sunt cărți originale în cel mai înalt grad, prin două trăsături: prin calitatea literară a textului și prin utilizarea ironiei, o ironie viguroasă, ubicuă, tăioasă și

¹⁹Ibidem, p. 56.

corosivă, în linie socratico-hegeliană. Fără îndoială, ironia este o virtute a scriiturii și o formă superioară de manifestare a inteligenței filosofice. Dar textele de factură ironică nu mai etalează în totalitate aparatul argumentativ al ideii, de multe ori argumentele proprii nu sunt explicite ci implicite, ca niște aripi crescute înăuntru, iar argumentația adversă nu mai este reiterată în totalitate și combătută contra-argumentativ, la vedere, ci este desființată din fașă, prin ironizarea dusă până la ridiculizare.

Ironia, adică exact ceea ce este virtute și forță pentru autor, reprezintă o puternică dificultate pentru cercetătorul operei. Reproducerea unor cazuri de exercitare reușită a ironiei nu este suficientă pentru cercetare. Pentru că cercetarea științifică, potrivit regulilor proprii, implică examinarea aplicată a textului și pătrunderea rațională a ideilor și argumentelor, evaluarea critică a ideilor și prefigurarea unor consecințe pentru viitorul cunoașterii domeniului, exigențe imposibile în cazul ironiei. Cercetarea presupune reiterarea unor părți narrative din textul care este obiect de studiu, eventual reproducerea unor citate, posibilitatea unor analize aprofundate, perspicace și ne-echivoce etc. Or, ironia nu poate fi narată, nu poate fi prezentată didactic și apoi analizată, fără a-i ucide spiritul. Ironia are ceva de ordinul unicității și a inefabilului, la fel ca și poezia. De aceea, cercetarea unui text cu substanță ironică va trebui să urmeze refacerea mentală a demersului autorului cercetat, pentru a ajunge la sensuri ne-echivoce, pentru degajarea unor idei proprii ale autorului, intuirea acestor idei și reconstrucția lor în terminologia proprie a cercetătorului, cu inerente aproximări de limbaj și afectare a fidelității față de original. Pe scurt, a face cercetare pe texte ironice este mult mai dificil decât pe textele științifice obișnuite, lipsite de calitatea ironiei.

În al doilea rând, André Glucksmann își argumentează ideile de filosofie politică și cu fapte preluate din realitatea imediată, cu exemple de războaie sau acțiuni teroriste, dar mai cu seamă își argumentează ideile cu personaje luate din literatura clasică. Astfel, mecanismele prin care acționează și funcționează ura furibundă sunt ilustrate printr-o analiză detaliată a tragediei antice *Medeea* de Seneca. Războiul caracterizat prin luptă până la moarte este ilustrat prin *Antigona* lui Sofocle, iar terorismul nihilist prin *Demonii* lui Dostoievski.

De ce recurge Glucksmann la literatura clasică? De ce ar putea fi mai concludentă analiza unei tragedii scrisă acum două mii cinci sute de ani, decât referirea la evenimentele istorice contemporane? Opțiunea o mărturisește și o explică el însuși, într-un amplu interviu acordat revistei franceze „Le Point”²⁰. Referirea la fapte din contemporaneitate poate fi mai înșelătoare decât trimiterea la literatura clasică. De exemplu, atunci când vine vorba de ură, se știe că există sociologi și politologi care susțin că ura teroriștilor ar fi cauzată din exterior, de sărăcie, opresiune, umilință. Dar experiența ne arată că nu toți cei săraci, nu toți cei aflați în suferință se lasă devastați de ură. În felul acesta putem lua câte un caz de violență în parte, în baza căruia să susținem, cu argumentare avocătească, când o afirmație când contrariul ei, în dispute interminabile și sterile, fără a putea ajunge la nici o concluzie. Dimpotrivă, putem observa că teroristul modern, în cele mai multe cazuri, nu este un om sărac, ignorant și frustrat, ci este un individ provenit din țări musulmane dar educat în Occident, așadar un individ care provine din familii cu resurse financiare importante, care își permit achitarea unor mari taxe de școlarizare la universități occidentale sau din SUA, precum își permit și ducerea

²⁰Entretien avec Roger-Paul Droit, în «Le Point », no./jeudi 4 nov. 2004.

unui costisitor stil de viață occidental. Și, cu toate acestea, oamenii devin teroriști, cu riscul vieții proprii. Deci, nu mizeria, ci ura intrinsec umană este cauza răului social. Teroristul modern nu este o marionetă manipulată de circumstanțe materiale, ci el este un criminal responsabil care se bucură să ucidă.

De aceea Glucksmann recurge cu precădere la literatură, pentru că literatura evidențiază tipologii umane, personaje de ficțiune mai relevante decât persoanele concrete din realitate. Pentru că – așa cum Glucksmann însuși o spune – „literatura este o știință a răului”²¹. Literatura evidențiază răul din om și îl exorcizează prin efectul catharsis, fapt observat încă de către Aristotel. Punând în lumină răul, literatura este o cunoaștere a răului din om, a celui rău care nu este accidental ci mai degrabă constitutiv omului și peren în om, deci literatura este o „știință a răului”. Astfel că în cărțile de filosofie politică ale lui André Glucksmann vom vedea reînviat personaje din Sofocle, Euripide, Seneca, Montaigne, Shakespeare, Dostoievski, Cehov, Beckett, Ionesco. Acești mari scriitori nu sunt numai poeți ci și profeți ai răului, ei dezvăluie ceea ce merge prost în drama umană, ceea ce doare, ei văd „florile răului” mai bine decât alții, ei pot descifra mai ușor decât alții semenele rău-prevestitoare ale destinului. Iar locul destinului din antichitate a fost luat de către politică (vorba lui Napoleon) în epoca modernă, apoi de către hedonism și manipulare în epoca postmodernă. Scriitorii sunt o amintire permanentă a pericolului, memoria vie a inumanului. Să mai luăm încă ale două două exemple, alături de Medeea pe care am prezentat-o mai sus în lectura lui Glucksmann.

Al doilea exemplu ar fi *Antigona* de Sofocle – una dintre cele mai prețioase creații literare ale antichității²². Eroina a fost fiica lui Oedip regele Thebei, născută din dragostea incestuoasă a lui Oedip cu mama sa Iocasta. Ea asistă la lupta dintre cei doi frați ai săi, Eteocles și Polynices, care luptă cu toată ura și înverșunarea, până când se ucid unul pe celălalt. Intrucât frații au murit amândoi în luptă, tronul cetății este ocupat de către Creon, fratele Iocastei. Noul rege, în fapt un tiran ipocrit și brutal, poruncește ca pentru Eteocles să se organizeze o înmormântare fastuoasă, ca pentru un apărător al cetății, iar în ceea ce îl privește pe fratele acestuia, Polynices, care a venit cu oaste străină asupra cetății, a poruncit ca să nu se facă nici simpla înmormântare, ci cadavrul acestuia să fie lăsat expus neîngropat ceea ce, după tradiția greacă, era o mare nelegiuire. Antigona, în numele conștiinței morale și a legăturii de sânge cu fratele său, redă pământului în mod simbolic trupul lui Polynice. Când a aflat că i-a încălcat porunca, Creon se înfurie și o condamnă pe Antigona la moarte. Dincolo de complexitatea și frumusețea morală impresionantă a tragediei, rămân de aici pentru eternitate două paradigme literare ale urii și cruzimii fără margini, inerente omului ca atare, paradigma luptei fratricide până la moarte și a cruzimii cu care un tiran condamnă la moarte un personaj care este exponentul iubirii și al conștiinței morale. Aceste paradigme sunt fructificate de către Glucksmann în principal în *Le Discours de la guerre*.

În fine al treilea exemplu, *Demonii* lui Dostoievski, sau mai bine-zis demonizații, posedații de diavol, personaje reluate pe larg de către Glucksmann, mai cu seamă în *Dostoievski à Manhattan* și în *La troisième mort de Dieu*. Romanul lui Dostoievski este unul al

²¹Idem.

²² Sofocle, *Teatru*, EPL, București, 1969, p. 5 și urm.

beznei spirituale, al furiei și disperării²³, al crimelor comise în numele unor idei politice, autorul anticipând secolul XX, cu a sa dominație a ideologiei politice și a minciunii asupra credinței religioase și a culturii. Cine sunt „demonii”? Ei bine, aceștia sunt, până la un punct, oameni aproape obișnuiți: Verhovenski, Stavroghin, Kirillov sau Șatov, oameni care își pun acut problema credinței sau necredinței în Dumnezeu, care poartă discuții și socialiste și anarhiste și nihiliste. Mai apoi le descoperim ateismul fanatic și nihilismul feroce. Mai ales, ceea ce se va numi un secol și jumătate mai târziu „nihilism terorist”, le emană din toți porii. Se pronunță împotriva aristocrației, artei și religiei, Sfânta Treime la care se închină aceștia fiind: ateismul – știința – revoluția. Liderul lor, Piotr Stepanovici Verhovenski, „un ucigaș de meserie și clovn de vocație”²⁴, este prototipul ideologului care va bântui secolul ulterior. Nikolai Stavroghin, om de o inteligență profundă la fel ca și Ivan Karamazov, este un abis de nepătruns. Ar avea posibilități de revenire la normal și de mântuire, dar aceste drumuri îi sunt închise în urma lui, pentru că, așa cum o spune el însuși, a trecut deja de un anumit „prag al răului”, de la care nu mai există cale de întoarcere.

Așadar, alături de adevăratele paradigme ale urii din unele tragedii antice grecești – Medeea sau tiranul Creon din *Antigona* – îl avem în literatura modernă pe Stavroghin al lui Dostoievski, un geniu nihilist și înfricoșător. El știe care este libertatea, dar ori o reneagă, ori abuzează de ea²⁵. El știe să facă distincția între bine și rău, dar refuză să o pună în practică. Stavroghin simte o anume satisfacție, reală, o anumită voluptate în săvârșirea păcatului, în blasfemie și în mândria de sine. Acestea îl pierd până la urmă. Lui Kirillov, la început îi este indiferent dacă va trăi sau nu. Apoi vrea să facă demonstrația atee: cine va învinge suferința și frica, acela va deveni el însuși Dumnezeu – și atunci celălalt Dumnezeu nu va mai exista. Acesta este raționamentul în virtutea căruia se va sinucide: ca să demonstreze că Dumnezeu nu există!

În concluzie, considerăm că este adevărat că, pe de o parte, literatura evidențiază răul din om și îl exorcizează prin efectul „catharsis”, fapt observat încă de către Aristotel. La Aristotel (în *Poetica*, 1449b), *katharsis ton pathematon* însemna literal „curățirea de patimi”, însemna că, dacă asistăm la reprezentarea teatrală a unei tragedii sau citim o operă literară cu subiect tragic în genere, aceasta să provoace în sufletul nostru două sentimente, numite și pasiuni: mila și frica, pentru ca în acest fel homeopatic sufletul să se „curețe” de aceste „patimi”. De ce mila și frica - și nu altceva? Aristotel explică în detaliu. În situația tragică, eroul (personajul) este pedepsit de către Destin și moare fără să fie vinovat. Eroul nu este ucis pentru că el ca erou ar fi rău, ci este ucis pentru că Destinul este rău și nedrept cu el. Deci, nu se pune problema ca eroul să fie rău, ci să fie cel puțin la fel ca și noi, după cum uneori poate să fie mai bun decât noi. Așadar, în fața unei situații tragice, noi vom simți milă față de eroul care este la fel ca și noi, după cum vom simți frică față de eroul care este mai bun decât noi. Normal, vom simți milă față de cel care este asemenea nouă și care moare fără vină și fără putință de scăpare. Frica se explică altfel. Dacă cineva, care este mai bun decât noi, a meritat să moară în chip tragic, atunci ce putem merita noi, care suntem mai puțin buni decât el?

²³ Silviu Man, *Demonii*, www.bookblog.ro (consultat aprilie 2011).

²⁴ Ion Ianoși, *Dostoievski*, Ed. Teora, București, 2000, p. 36.

²⁵ Silviu Man, op.cit., idem.

Pe de altă parte însă, în cele aproximativ două milenii care s-au scurs de la tragedia greacă la romanul modern s-au produs unele mutații profunde. Între timp, locul Destinului din antichitate este luat în modernitate de către Politică, după afirmația lui Napoleon. În teatrul antichității, destinul eroului este obligatoriu tragic, în romanul modern tragicul este doar un caz particular al dramaticului. La fel și atributul răului se mută semnificativ de la Destin la individ, la om, la personajul de roman. Nu mai avem răul impersonal și necesar al destinului, ci răul personal și contingent al câte unui erou din roman. În literatură nu mai avem doar o funcție cathartică, ci și o veritabilă „știință a răului”. Noi împărtășim opinia lui Glucksmann, potrivit căreia în anumite opere literare avem o cunoaștere efectivă și utilă a răului și a urii, a profilului psihologic al teroristului contemporan.

ASPECTS CONCERNING CONSOLIDATION OF ACCOUNTS AND THE EVOLUTION OF COMPANY GROUPS IN ROMANIA

Viorica Filofteia Braga, Assoc. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Câmpulung

Abstract: In this paper I present aspects of the new national and international regulations related to the consolidated financial statements, evolution of the number of the companies' groups from Romania in 2007-2013, their fields of activity and their home countries.

Keywords: *consolidation of accounts, national and international regulations, enterprise groups, holding*

1. Introduction

Globally, the group of companies is a reality just as important as the enterprise. The phenomenon of grouping the companies has expanded in the last decades, covering a wide range of the activity sectors. The core of the developed economies is represented by the major multinational industrial, commercial and banking groups, most of them of listed companies. The group structure is more adopted by small and medium companies which realize the economic advantages (and not only) of this form of capital concentration. In Romania, the groups' organizing is almost recently, having 10-15 years old.

For the purpose of Herring¹, the main motivations behind the creation of the groups refer to the combination of entities in the same activity sector; to the acquisition of entities which represents suppliers or customers of the firm who buys, to the diversification of the activities for a better management of the risk related to the business and to avoiding the hostile takeover by other entities and withdrawal of some shareholders or of some important managers.

Romania's accession to the European Union led to the internationalization of accounting. This process was conditioned by both thorough knowledge and alignment with International Accounting Standards and International Financial Reporting Standards (IAS/IFRS) and the evolution of the market economy environment in Romania.

Consolidation of the accounts was necessary due to the globalization of the economies, development of the transnational companies, increasing of the stock exchange capitalization, development of the capital markets and appearance of the new financial products, but also due to increasing the necessary internal information of the companies groups.

Based on information provided by the annual consolidated financial statements, the financial analysts can determine a diagnosis on financial position and financial performance in the group of entities.

2. National regulations for the accounts consolidation

¹Herring, H, III., *Business Combination&International Accounting*, Thomson South-Western, 2003, pp. 3 - 4.

In 2006, it was published the Order no. 1121/2006 of Ministry of Finance on application of International Financial Reporting Standards which imposed the consolidation of accounts of the credit institutions (as listed or unlisted group of companies on the Stock Exchange) and groups of companies whose securities at the balance sheet date are admitted to trading on a regulated market. These regulations were harmonized with the VII Directive of the Council and they were correlated with IAS 27 “Investment in Associates” and IAS 31 “Interests in joint ventures”.

In 2012, it was published the Order no. 1286/2012 of Ministry of Finance for *Approving the Accounting Regulations compliant with International Financial Reporting Standards applicable to the trading companies whose securities are admitted to trading on a regulated market*, which highlight that the listed companies on the Bucharest Stock Exchange will compulsory prepare the financial statements in accordance with IFRS.

In 2014, it was published the Order no. 1802/2014 of Ministry of Finance, “Accounting Regulations on the separate annual financial statements and annual consolidated financial statements”. It brings clarifications regarding: the size criteria which must fulfill a group to elaborate the consolidated financial statements, companies that are excluded from consolidation, companies exempt from consolidation and the elements related to the structure of financial statements.

Nowadays, in Romania, there are two major categories of entities that elaborate the consolidated financial statements as follows:

a - entities that are required to elaborate the consolidated financial statements in accordance with IFRSs adopted by the EU (here are summarized the credit institutions, commercial companies whose securities at the balance sheet date are admitted to trading on a regulated market and certain entities of public interest) and

b - entities are required to elaborate the consolidated financial statements according to the accounting regulations compliant with European directives (Order no. 1802/2014).

This duality for consolidated reporting determines both a spatial limitation and a temporal one in terms of comparability of information provided by the consolidated financial statements.

Order no. 1802/2014 of Ministry of Public Finance “Accounting regulations on the separate annual financial statements and consolidated annual financial statements” are applied from 10.01.2015. It classifies the groups into two categories: small and medium groups, respectively large groups, (included in the consolidation) and eliminates applying the equity method in cases of joint control. So the applied consolidation methods are the global integration method and the equity method and show how to shift from proportional integration method to the equity method.

Small and medium groups are groups formed from the parent companies and subsidiaries that must be included in the consolidation and that, through consolidation, do not exceed the limits of at least two of the following three criteria at the parent balance sheet date:

- a) total assets: EUR 24 million;
- b) net turnover: EUR 48 million;
- c) average number of employees during the financial year: 250.

Large groups are groups formed from the parent companies and subsidiaries that must be included in consolidation, and that, on the consolidation basis exceed the limits of at least two of the following three criteria at the parent balance sheet date:

- a) total assets: EUR 24 million;
- b) net turnover: EUR 48 million;
- c) average number of employees during the financial year: 250.

Determining the value of the size criteria stipulated in this section is based only on appropriate indicators of the parent company and included subsidiaries in the consolidation.

3. European regulations and International Accounting Standards / International Financial Reporting Standards in the field of the accounts consolidation

At the European level, the desire to harmonize the national accounting regulations of the member countries of the European Union on the consolidated accounts has materialized in publishing the seventh Directive² in 1983. This Directive contains references to the: companies which have obligation to elaborate the consolidated accounts, the companies included in the scope of consolidation, the consolidation eliminations, consolidation methods, auditing of the consolidated financial statements etc.

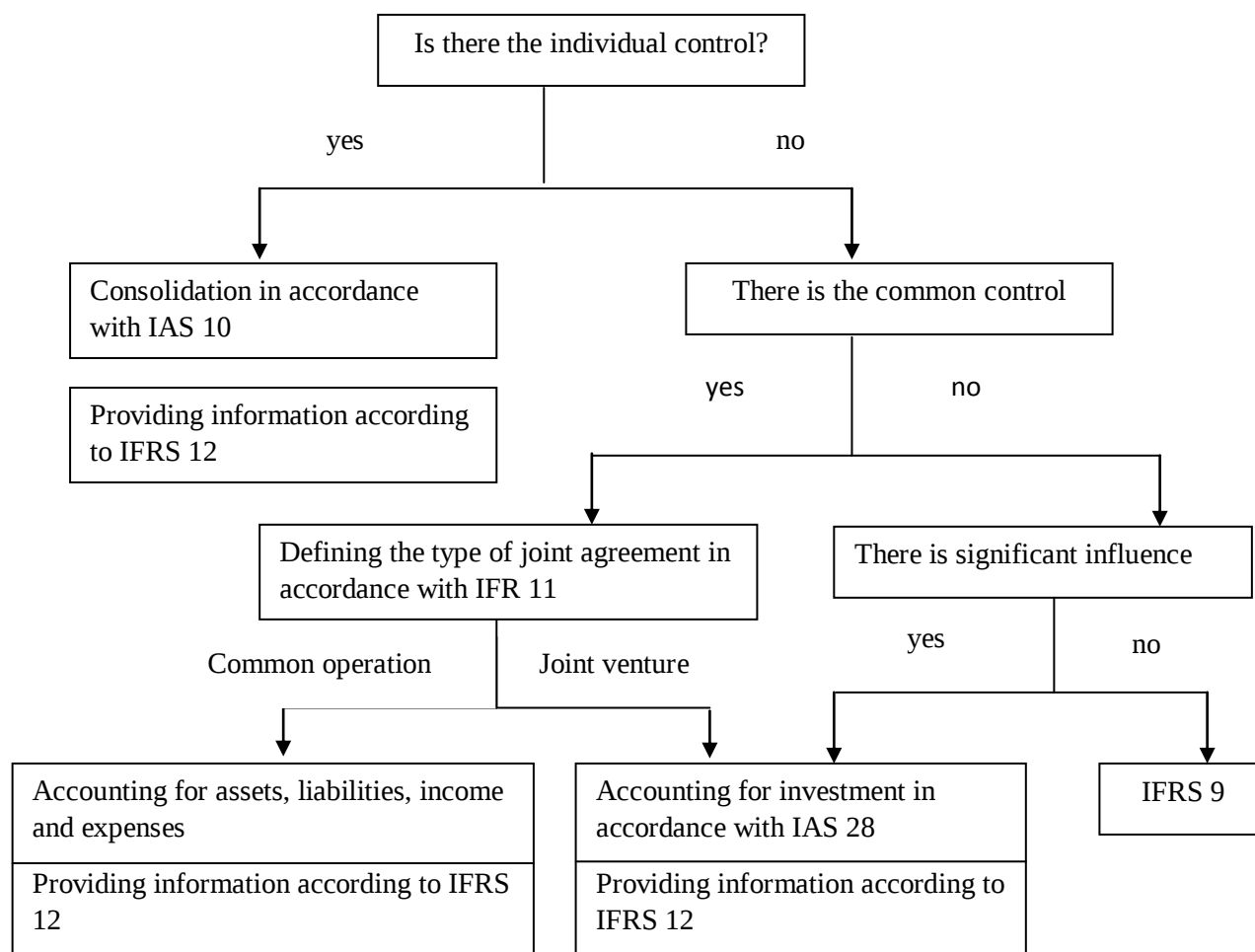
Currently, the large groups of companies listed on the major stock exchanges that use either the American accounting (USGAAP - generally accepted accounting principles in the USA) or International Financial Reporting Standards (Accounting) developed by the IASB (International Accounting Standard Board).

Depending on how the control is kept, it is applied one of the following standards:

- IAS 27 Separate Financial Statements
- IAS 28 Investments in Associates and Joint Ventures
- IFRS 10 Consolidated Financial Statements
- IFRS 11 Joint Arrangements
- IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities
- IFRS 9 Financial Instruments.

Schematized, the application of international accounting standards are as follows:

²These provisions were included in the accounting regulations in Romania through OMPF 1752/2005, replaced by the Order no. 3055/2009

Source: Marian Săcărin, *Practices and regulations for consolidation of the accounts*, ASE, Bucharest, 2012

IFRS 10 Consolidated Financial Statements (in force since 1 January 2014), adopted by the EU on 11 December 2012 replaces the sections of IAS 27 Consolidated and Separate Financial Statements that deal to the consolidated financial statements. SIC-12 Consolidation - Entities with special scope have been withdrawn from the issuance of IFRS 10. According the IFRS 10, there is only one basis for consolidation, which is the control. In addition, IFRS 10 includes a new definition of the control that contains three elements: (a) authority over the entity in which has been invested, (b) exposure or rights over the variable results based on its participation in the entity in which has been invested, and (c) the ability to use their authority over the investee entity to influence the value of the investor results. Vast guidelines were added in IFRS 10 to deal with complex scenarios.

IFRS 11 Joint Commitments (in force from 1 January 2014), adopted by the EU on December 11, 2012, replaces IAS 31 Interests in jointventures. IFRS 11 deals with how the joint commitments should be classified in which two or more parties have the common control. SIC-13 Jointly Controlled Entities - Non-Monetary Contributions of the jointventures was withdrawn with the issuance of IFRS 11. In accordance with IFRS 11 the jointventures are classified as joint operations or stock companies, according to the rights or the obligations of

the parties to the association. On the contrary, in accordance with IAS 31, there are three types of forms of jointventures: jointly controlled entities; jointly controlled assets; jointly controlled activities. In addition, in accordance with IFRS 11 a partner in a jointventure shall recognize an investment and to account it by the equity method, while in accordance with IAS 31, they can use the equity method or proportional with the equity participation.

IFRS 12 Presentation of existing interests in other entities (in force from 1 January 2014), adopted by the EU on 11 December 2012 for the supply of additional information regarding the significant judgments and assumptions made to determine the nature of the owned interest in an entity or arrangement, subsidiary, common arrangements and the jointventures and unconsolidated structured entities.

IAS 27 Separate Financial Statements (amended in 2011), in force since 1 January 2013 was adopted by the EU was on 11 December 2012. The standard continues the accounting existed requirements and disclosures of IAS 27 (2008) regarding the separate financial statements, with some minor clarifications. Also, the existing requirements of IAS 28 (2008) and IAS 31 for the separate financial statements have been incorporated in IAS 27 (2011). The standard does not longer treat the principle of the control and provisions related to elaborate the consolidated financial statements, which are moved in IFRS 10 Consolidated Financial Statements.

IAS 28 Investments in associates entities (amended in 2011), in force since 1 January 2013 was by adopted the EU on 11 December 2012. There are limited amendments made in IAS 28 (2008): a) IFRS 5 Non-current Assets Held for Sale and Discontinued Operations applies to an investment or a part of an investment in an associate entity or jointventure that meets the criteria to be classified as investments held for sale. For any remaining part of the investment which has not been classified as held for sale, it is applied the equity method until it is occurred the failure of the part that is classified as held for sale. After the failure is occurred, any retained interest is accounted using the equity method if the retained interest continues to be an associate entity or jointventure; b) previous, IAS 28 (2008) and IAS 31 provides that the cessation of significant influence or joint control to trigger the remeasurement of any joint kept in all situations, even if the significant influence was followed by the joint control. IAS 28 (2011) currently provides that in such scenarios the retained interest in investment is not remeasured.

IFRS 9 Financial Instruments, issued in November 2009 (supposed to be in force from 1 January 2015), haven't been adopted yet by the EU. This standard introduces new requirements for classifying and measuring the financial assets. IFRS 9 amended in October 2010 includes requirements for classifying and measuring the financial debts and for deregistration (derecognition).

4. Structure and importance of consolidated financial statements

According to regulations of Romania (OMPF 1802/2014) the consolidated financial statements include the consolidated balance sheet, consolidated profit and loss account and explanatory notes.

According to IAS 1 **Presentation of financial statements** the resulted set from consolidated includes: the consolidated statement of financial position, the consolidated profit or loss statement and other elements of global result, consolidated statement of the changes in equity, consolidated statement of cash flows and notes to the consolidated financial statements .

The parent company - a separate legal entity within a group - elaborates its financial statements. However, the financial statements of the parent company do not offer to the users the necessary information to evaluate the financial position and performance of the entire group. Thus:

- **in the parent company's balance sheet**, the securities held in subsidiaries are presented at acquisition cost, a situation that does not allow to the users to determine the subsequent development of investment by the parent company;
- **in the profit or loss account** of the parent company the performance of the subsidiaries are presented incomplete; this situation is explained by the fact that the parent company highlight the dividends distributed by the subsidiaries, however, more often, dividends are different from the obtained results;
- a user of the separate statements of the parent company can not find out to what **extent its turnover** corresponds to transactions performed with the companies within the group;
- **the result highlight in the profit and loss** account of the parent company may be affected by the losses of other companies of the group.
- a good financial statement highlight in the balance sheet of the parent company that it may be compromised by the **indebtedness** of other companies of the group³.

In these circumstances it is necessary to elaborate and publish the consolidated financial statements. They are prepared by the parent company, based on the separate financial statements of the companies that constituted the group and provides information about a group of companies as if they were one entity.

The consolidated financial statements, whose objective is to provide useful information in making the decision, are considered indispensable both for internal information and for external information.

Thus, through them, the parent company managers have consistent information for assessing the subsidiaries management, regardless of their implantation site (home and abroad), of national regulations and the activity sector. Also, highlighting the consolidation procedures contribute to creating an informational circuit that allows the parent company to:

- set targets for each company of the group;
- evaluate the performance of companies within the group to compare them;
- perform the subconsolidation on branches of activity.

In addition, the consolidated financial statements provide useful information to perform some particular analyses aiming:

³Săcărin Marian, Practici si reglementări de consolidare a conturilor, ASE Publishing House, Bucharest, 2012

- The results obtained on the activity branches, when the group companies engaged in different natures activities; thus, it can highlight the contribution of each activity sector to the overall profitability of the group.
- The results on the geographical area;
- Development of the turnover and of the investment group;
- Evolution of the financial situation of the group;
- Evolution of the profitability of the group compared with other groups.

5. Evolution of the groups of companies in Romania in the period 2007-2013

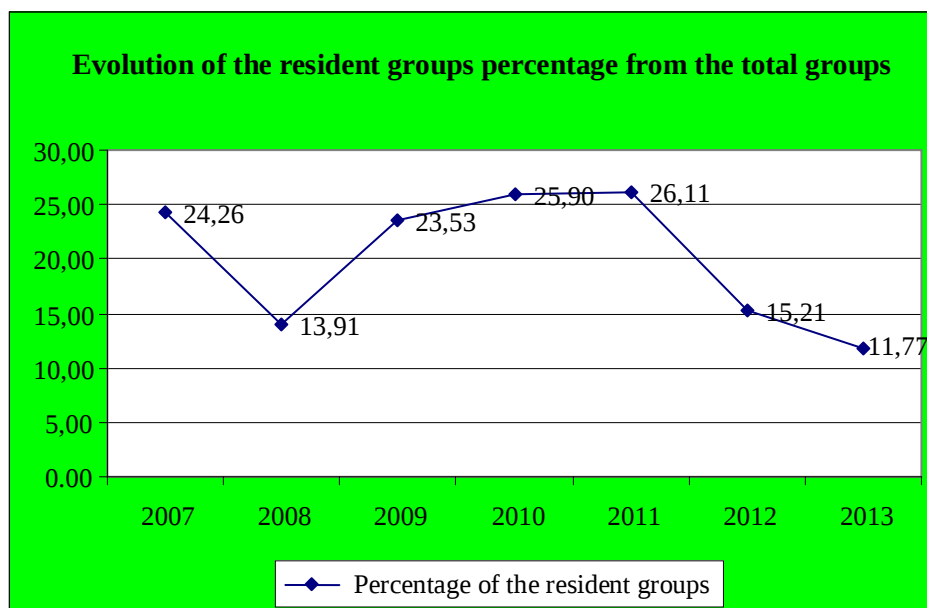
Further, I'll present relevant issues related to evolution of the number of groups of companies in Romania, their field of activity, and the country from the subgroups of companies are controlled according to the percentage of the number of employees in total of multinational groups of companies controlled from abroad.

Table no. 1 Evolution of the groups' number of the companies in Romania during 2007-2013

Year	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Resident groups	3914	4276	4696	5372	5555	5689	5248
Groups of multinational enterprise	12219	26467	15258	15372	15722	31718	39327
of which							
controlled from inside	43	135	33	103	101	102	60
controlled from outside	12176	26332	15225	15269	15621	31616	39267
Percentage resident groups	24.26	13.91	23.53	25.90	26.11	15.21	11.77

Source: www.insse.ro

Figure 1 Evolution of the percentage of the resident enterprise groups in all groups

As shown in Table no. 1 but also in the figure above the number of the resident groups decreased in the period 2007 -2013 from 24.26% to 11.77%. So, in 2013, only 11.77% from the groups of companies identified in Romania were resident, of which 90% are composed from two or three companies.

We could say that we have an estranged economy, though I believe that these groups have significantly contributed to the decline of the unemployment rate, to increase the investment and with know-how in times of crisis that our country has passed.

The number of resident enterprise groups increased in the period 2007-2013 with almost 34% and the number of multinational enterprise groups increased in the same period from 12,219 to 39,327, that is, approximately 222%.

The most part of enterprise groups in Romania operating in trade, manufacturing or construction.

From 2014, the holding tax regime is regulated in the Tax Code. Thus, Romania has, for the first time, the holding tax provisions. It is a simple procedure that meets the two minimum conditions required for operating the holding: tax exemptions on the capital gains and dividends.

In the context in which these two changes occurred - tax exemption on the capital gains and the dividend - it offers a great opportunity for the Romanian investors to keep the capital in Romania. In addition, this option may become interesting and for the new holdings domiciliation of the foreign investors, as long as the profit tax is low, 16%.

Meanwhile, earlier this year, there are not taxed any liquidation proceeds obtained from selling owns shares in the subsidiaries by the holding company. At the same time, in our country has been established a minimum holding period of one year.

Holding law draft is in Parliament, it has not been approved yet. The holding regim allows the intra-group resources transfer without legal or operational barriers and no cost. From this point of view, a major change, still awaited by businesspeople and stipulated in the holding

law draft in Parliament is the fiscal consolidation of the intra-group profits. Thus, the losses and the profits of the societies which making up the group could cumulate and the tax would apply on the difference between them.

Table no.2 Fields of activities with the highest share in operating of the groups of companies in Romania

Fields of activity of the groups with the largest share	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Manufacturing Industry	32%	19%	18%	17%	16%	14%	11%
Wholesale trade and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles,	23%	31%	21%	21%	21%	28%	31%
Section of the professional activity, scientific and technical		10%					
Construction	8%	9%	14%	14%	14%	11%	13%

Source: www.insse.ro

As it is seen, the most groups of enterprises operate in the field of trade, what is determined by establishment of various supermarkets look like Lidl, Kaufland etc. It also observed increasing trend in the number of groups in the construction field from 8% in 2007 to 13% in 2013.

The groups of the resident enterprise operate frequently in these same fields.

Table no. 3 Fields of activity with the highest share in operating the groups of resident companies in Romania

Fields of activity with the highest share for the groups of the resident enterprise	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Manufacturing Industry	22%	22%	18%	15%	13%	11%	12%
Wholesale trade and retail trade, repair of motor vehicles and motorcycles,	18%	22%	23%	21%	22%	21%	21%
Section of the professional activity, scientific and technical					11%	11%	11%
Construction	11%	13%	13%	11%	11%	10%	11%

Source: www.insse.ro

Depending on the percentage of employees, the most subgroups of enterprises in Romania are controlled from Germany, Italy and Netherlands.

Table no. 4 Structure of the first 10 subgroups of enterprises in Romania, after the percentage of employees

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Italy	20.4 %	11.7%	7.9%	8.4%	8.2%	10.2%	7.4%
Germany	11.1 %	15%	17.3%	17.4%	17.3%	18.1%	15.6%
Turkey	6.8 %						
Cyprus	6 %	5.9%	6.3%	6.3%	5.9%		6.1%
Netherlands	5.8%	6.4%	7%	6.3%	8.3%	9.8%	12.6%
France	5.1%	9.7%	11.6%	11.2%	11.1%	9.3%	10.8%
Austria	5.1%	8.5%	9.3%	8.8%		8.2%	11.4%
Hungary	4.5%						
United States	3.5%	5.2%	6.9%	7.6%	8.1%	6%	3.5%
United Kingdom	3.5 %		3.5%	3.6%	3.3%	3.5%	3.4%
Luxembourg	4.5%		4.3%	3.9%	3.7%	3.6%	5.7%
Switzerland		3.7%		3.2%	3.3%	3.6%	3.7%
Other					22%	22.8%	19.8%

Source: *www.insse.ro*

From Table 4 Structure of the first 10 subgroups of enterprises in Romania, after the percentage of the employees, it is observed decreasing in number of the multinational groups in Italy, and increasing the number of groups from France, Holland and Austria.

Conclusions:

Developing of the national economy depends largely on the evolution of large and powerful trade companies, which have enough strength to stimulate the research and innovation, to hire other people and close collaboration with many small and medium enterprises around them.

In terms of legislation, the recognizing of the society groups in Romania was done gradually, with the implementation of the Community acquis, the regulatory directions focused on the following areas: competition, capital market, taxation, banking and insurance and accounting.

Consolidating the accounts was necessary due to globalization of economies, development of transnational companies, market capitalization growth, development of the capital markets and the emergence of new financial products, but also due to increasing the needs of the internal information of the groups of companies.

Based on information provided by the annual consolidated financial statements, the financial analysts can determine a diagnosis on financial position and financial performance in the group of entities.

From the analysis of statistical data published by the National Statistics Institute the residents' groups' number declined in the period 2007 -2013 from 24.26% to 11.77%. So, in 2013, only 11.77% from the groups of companies identified in Romania were resident.

The problem is not that we have not controlled enterprise groups of people in Romania, but we can not develop high power Romanian business to expand regionally, to impose the outside interests, as happened, for example in Poland .

The most part of enterprise groups in Romania operating in trade, manufacturing or construction.

Depending on the percentage of employees, the most subgroups of enterprises in Romania are controlled from Germany, Italy and the Netherlands.

We believe that the publication of a holding companies law would generate greater attractiveness for business in Romania because it allows intra-group transfer of resources without operational barriers, and reducing the tax rate. Moreover, the establishment of holding companies in Romania will encourage the development of collateral activities; the first targeted are the liberal professions (accounting, juridical services, consultancy).

In addition, it will be realized the development of new jobs in the highly skilled sectors. Also, a holding company regime will encourage keeping the domestic capital in the country, increasing Romania's chances to impose against the tax competition from outside.

Considering that the literature in this area is almost recently and includes a small number of works (6-7 works) compared to the corresponding literature of western countries, I believe that is necessary to make guides for elaborating the financial statements.

BIBLIOGRAPHY:

Cosmina Pitulice -Teorie si practică privind grupurile de societăți si situațiile financiare consolidate, Contaplus Publishing House, 2007

Feleaga, Niculae, Felegă Iuliana – Contabilitate consolidată- o abordare europeana si internațională, Economică Publishing House, Bucharest, 2007

Săcărin Marian, Practici si reglementări de consolidare a conturilor, ASE Publishing House, Bucharest, 2012

Ministry of Finance Order no. 1286/2012 for *Aprobarea Reglementărilor contabile conforme cu Standardele internaționale de raportare financiară, aplicabile societăților comerciale ale căror valori mobiliare sunt admise la tranzacționare pe o piață reglementată*, published in Official Gazette no. 687 of 4 October 2012

OMFP 1802/2014 „Reglementari contabile privind situatiile financiare anuale individuale si situatiile financiare anuale consolidate” published in Official Gazette no. 963-2014 of 12.03.2014

THE ROLE OF TOURISM SERVICES IN THE GLOBALIZATION CONTEXT

Marius Boiță, Assoc. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: Tourism has converted into one of the most centralized and competitive industries in the world and focuses a large number of transnational corporations. In this respect, this paper aims to facilitate the understanding of the phenomenon, by approaching, in sequence, the following aspects: the place of tourism services in the global economy, the role of tourism within the international services trade, trends in the organization and regulation of international tourism, the impact of international tourism on the world economy and the development of tourism services in the conditions of the globalization of the economy.

As such, the internationalization of the service sector, including tourism ones, will never be limited only to giant services firms, which follow those in the manufacturing sector in their global expansion, but will include both and a network of smaller providers in local markets.

Keywords: *globalization, tourism, sustainable development, economy, resources*

1. INTRODUCTION

Globalization, by definition, is an extremely complex process with economical, technological, political, social, cultural, and other dimensions. In turn, the economic component of globalization is structured on three levels: commercial, financial and social sectors; economic globalization refers to increased mobility for goods, capital and personnel flow/manpower.

Regarding the scope of tourism it can be concluded that globalization touches all three levels of manifestation of the economic component, as follows:

- it emphasizes the commercial mobility;
- has a tangency with the financial market;
- tourism as a „global phenomenon” favors the mobility of the flow of people.

2. MATERIALS AND METHODS

The impact of tourism activities in the framework of the world economy can be identified to the extent that this is seen as a system under which each national economy is an important component for ensuring harmonious functioning, tourism can also be found as an element essential to exploit economic potential in both developed countries and developing countries. These considerations are based on the multifunctional of tourism and its importance in relation to:

- diversification of economic structures;
- exploitation of resources;
- increasing national income;
- creating new jobs;
- stimulation of investment;
- reduction of inflation.

Tourism has been converted into one of the most centralized and competitive industries in the world and includes a large number of transnational corporations. In recent years, these companies have exerted great pressure on governments for the purposes of trade and investment liberalization in the services sector.

„While independent travels are relatively widespread, all the tourists who travel abroad must use the services of many companies, large and small, domestic and international, which organizes and coordinates travels and tourism” (Held D, McGrew A. and Goldblatt, D., 2004).

Establishing the policies of travel firms requires reference market research.

The analyst Snak, O., developed a classification of services according to the structure of the tourist services offered, wherein are distinguished:

■ **Specific tourism services:**

▣ *services for tourist consumption;*

▣ *basic services:*

▣ *additional services (complementary)* provided for informing tourists and ensuring the party attractive leisure time during stay: leisure, recreation, sports, excursions, cultural and artistic events, sports equipment rental, etc.;

▣ *special services:* medical spa treatments, services for congresses, for hunting, fishing, horse racing, climbing, paragliding, hang gliding etc.

■ **Non-specific services** are offered to the general population by the units that provide services to them and to the tourists in varying circumstances (for example, post and telecommunications, foreign exchange, repair and maintenance, etc.).

Dealing with the heterogeneous tourist offers reveals in the ways of perceiving each of its components in terms of their own categories of tourists determining the existence of a variety of tourist submarkets. Thus, entire the tourist market has the characteristics of a fragmented market (Cristureanu C., 1992a).

Each country, region, resort or tour operator agency seeks to provide specific tourism products in order to allow the customer to distinguish them from the other. If the offer exceeds demand then it needs to be more differentiated, more nuanced. Thus, it becomes necessary to choose which group of consumers may be intended for the tourism product in question.

Worldwide, in another system of references, the most widely used criterion of market segmentation is the tourist's *country of origin*. Every continent, every state is considered as a submarket (partial market) resulting in a multitude of national tourism markets. The geographical segmentation is widely used in practice because of identified market segments characterized by measurability and affordability. In addition, this corresponds to the opinion according to which the service behavior varies from country to country.

Delimitation of tourism market by country is for tourism the most simple and practical method, which is very well suited to a first general location of markets.

Tourism has been noted as one of the most dynamic areas of activity, generating foreign exchange resources and jobs.

As shown in the literature, tourism consumption set covers the entire hierarchy of needs mentioned in Maslow's model. Tourist consumption extracts the main determinants from all levels of Maslow's pyramid (Cristureanu C., 1992b).

Specialization in tourism is in essence an economic policy option. The quality of the natural environment, economic, social and political (in terms of individual specific variables), accessibility and availability of information relating to environmental factors and the degree of connection to the international market (expressed through Openness Index) is a prerequisite to economic activities for tourism recovery in the international market. On this basis, the State, through its structures, can produce a viable and effective strategy that focuses on precise objectives, dedicated to the involvement of the national economy in the process of international specialization in tourism.

The Openness Index mentioned above evaluates the degree of a country's participation in international trade in goods and services, including tourism. The aggregate index contains Tourism Openness Index, Visa Index, Trade Openness Index and Tax International Trade Index.

Tourism Openness Index is calculated as a percentage of the cumulative value of exports and imports of tourism in GDP and shows the degree of participation of a country on the world tourism market.

International tourist flows are formed on the basis and direction of the international specialization in tourism and is evolving as a result of its emergence. In what follows, we expanded the theories explaining the specialization of countries in the export of goods (long studied by economists) specialization in the export of services, and then we adjusted that for explaining the specialization in tourism exports. Treating these theories will not follow the chronological order of their appearance in the school, but their importance in relation to the phenomenon of tourism. Thus the factor endowment theory is at the foundation of tourism specialization, comparative cost theory of competitive advantage reflects the extent of specialization and demand theory nuances within tourism specialization according to the importance of different categories of demand, for whatever reason. Finally, we present an inter-relationship of dynamic factors comprising simultaneous analyses of tourism specialization: labor productivity, dynamics of human labor and the production of investment goods (as an expression of the rate of technological progress and economic development) and dynamics of free time or spending leisure time as an expression of the size and dynamics of tourism demand (Kotler P., 2002).

As a sector of economic activity, tourism is part of the service sector. Membership in the sector is justified by the economic nature of the activity. Their characteristics can be found in its entirety: low-impact or indirectly by technical progress, low productivity performance (larger intake in training the labors force than in GDP), higher dynamics than that registered of the creative activities of material goods. Tourism industry dynamics closely follows the dynamics of the service sector.

Like the flow of trade in the global economy, tourism is part of the invisible trade, and export activity is an internal export. International invisible trade groups the intangible components (services, capital flows, labor, information, creation).

In recent years the services have contributed, on average, by about 60 percent to the value of the newly created economic activities worldwide.

Internationalization of tourist services is accomplished by moving consumers across the border of the importing country from the exporting country, as part of the international service flows.

Transport services and international travel T&T - Travel and Tourism are the subject of separate records in the external balance of payments (i.e. within the Satellite Account T&T-Travel& Tourism Satellite Account). This peculiarity results from the fact that T&T activities are not characterized by uniformity, this industry involves making available to both consumers of goods (including those of durable) and services (transportation, accommodation, food, cultural services, etc.).

There are two concepts that are operative in the area, when we refer to the activities of T&T: T&T industry (which reflects only the direct contribution of these activities to the macro-economic level and which is related to the strictly tourist consumption) and the concept of T&T economy which cumulates direct effects and indirect effects of T&T activities, reflecting the ability of training and other industries within the economic system.

T&T is an intensive industry regarding the production factor „labor”, requires specially trained personnel and it is listed among the activities with great potential to generate employment. By 2016, one in 11 jobs around the globe will be generated by the transport and tourism activities. Currently, this industry generates 76, 7 million jobs around the world and expects to create another 2.8 million jobs by the year 2016.

International competition, national interests, tourist industry special features like the integrated economy branch, the need for communication and cooperation on the international level are all arguments that advocate for increased state intervention in this field of activity. Therefore, the state is the first interested in building around an attractive environment for the tourist industry, not only for visitors, but also for investors, partners and commercial policies. The state also must reconcile often divergent interests of the business environment with social, natural, cultural and political factors affecting the development of the tourism industry.

Tourism development, nationally and/or regionally should be based on a uniform and coherent policy, which includes numerous quality items, long-term forecasts of slower development, in-depth knowledge of the change and current events of the world must be included in the many varying scenarios that underlie a plan.

The tourist activity ensures the development of areas poorer in financial resources, through development of tourist facilities, by encouraging the use of local resources, and creating better living conditions for residents. It outlines the role of tourism in economic and cultural development of those regions, even causing variations in their evolution.

Domestic tourism is at present like a chapter of the statement of revenue and expenditure of the population. Imports of tourism affect the balance of payments and economic situation in general.

Tourism activities and operations are the subject to the automation and technicization at a rate much lower than that of other areas. Also, this area has a special capacity to capture the surplus labor from other branches and sectors of activity. In this context, tourism is designated as the biggest consumer of labor, thereby creating new jobs.

The positive effects that stand out in terms of the use of labor are due to the fact that tourist activity, becoming a mass phenomenon, calls for a wide range of trades, ranging from less skilled works to experts and specialists in travel.

The widest acceptance, information (Costi, 2009) is a communication, a time, a message that conveys meaning about objects, people, events, processes, events and intentions.

Practicing domestic and international tourism helps to ensure balanced cash movement. Tourism's contribution to balancing the demand with the tourist offer is received through the expenditure that tourists are making for the procurement of goods and services, causing an attenuation of inflationary pressures.

Travel industry's success is determined by the quality of the environment of the destination. Always, the tourist activity should be planned and managed, whereby it may help preserve the vestiges of the cultural and biological diversity in the area.

Eco-tourism is growing in many parts of the world and involves small scale tourism, protected natural areas, biodiversity and cultural traditions.

CONCLUSIONS

In economic literature, there is a broad consensus in relation to the appreciation that the amplification process of the globalization of economic activities under the impact of transnational corporations in close association with technological developments which have marked the service sector, constitutes the majority of the elements of the process of internationalization of the tourist services in the last two decades.

The impact of tourism activities in the framework of the world economy can be identified to the extent that this is seen as a system under which each national economy is an important component for ensuring harmonious functioning, tourism can also be found as an element essential to exploit the economic potential in both developed countries and developing countries.

As such, the process of internationalization of the sector of services, including those of interest, will not benefit exclusively the service firms' giants, which follows them on the field of the processing industry in their global expansion, but will include and a whole network of smaller service providers on the local markets.

In conclusion, in the context of rapid internationalization and growing service sectors, size and scale of operation of firms of a country are important attributes of their competitive position in the global market, which may also explain the dominance of transnational corporations and international market tourist services.

BIBLIOGRAPHY

- Costi B., (2009), *Businessaudit*, Publisher Gutenberg Universe, Arad, page11
- Cristureanu C. (1992). *The economics and politics of international tourism*, Abeona Publishing House, Bucharest, page 103, 27
- Held D, McGrew A., Goldblatt D. (2004). *Global transformations. Politics, economics and culture*, Polirom Publishing House, Bucharest
- Kotler P., (2002). *Marketing for Hospitality and Tourism*, Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall
- Snak, O., (1994). *Services management in tourism*, Romanian Academy of Management, Bucharest, page 70

A STUDY ON THE APPLICATION OF MONTE CARLO METHOD TO STOCHASTIC OPTIMIZATION

Alexandru Hampu, Assoc. Prof., PhD, Romanian-German University of Sibiu

Abstract. Uncertainty is present in most situations of decision making. Stochastic programming is a useful tool for solving decision problems involving uncertainty. The Monte Carlo method is one of the most popular techniques for generating random numbers. The purpose of this paper is to analyze ways of using the Monte Carlo method for solving stochastic programming problems.

Key word: *Stochastic programming*

1. Introduction

I will briefly present the history of the appearance and evolution of the Monte Carlo method. This method was attributed in its modern form to Stanislaw Ulam, created while he was working at Los Alamos National Laboratory, New Mexico in the 40s. In the period 1939-1946 the Manhattan Project was conducted in order to produce the nuclear weapon, the research team being led by the American physicist J. Robert Oppenheimer. One of the three existing research centers and production project called Los Alamos National Laboratory, situated in Los Alamos, New Mexico, was the place where starting with 1943 a team of scientists was created who worked on the Manhattan Project: Nick Metropolis, John von Neumann, Stanislaw Ulam, Edward Teller, Robert Richtmyer and others. The researches, which were conducted to create the first atomic bomb, led in parallel to scientific results for various other fields such as physics, mathematics, electrical engineering, computers, chemistry, etc. This is the way this method known as Monte Carlo was born (named as such by Nick Metropolis from roulette casinos which generated random numbers) and attributed in this current form to Stanislaw (Stan) Ulam.

What is the Monte Carlo, which is the aim for which it was created? A brief and clear answer is given by physicist Anderson H. L. [1], one of those who participated in the Manhattan Project and was close to these achievements: "The Monte Carlo method is an application of the laws of probability and statistics to the natural sciences. The essence of the method is to use various distributions of random numbers, each distribution reflecting a particular process in a sequence of processes such as the diffusion of neutrons in various materials, to calculate samples that approximate the real diffusion history. Statistical sampling had been known for some time, but without computers the process of making the calculations was so laborious that the method was seldom used unless the need was compelling".

Historically speaking, the processes underlying the Monte Carlo method had been used since the '30s by Enrico Fermi, an Italian physicist, Nobel laureate for Physics in 1938, the discoverer of nuclear fission. Fermi, who in 1924 published a paper on statistical physics of the particles, used after 1933 statistical sampling in the study of neutron diffusion at the University of Rome, spurred by the discoveries of Frederic Joliot and Irene Curie in the field of radioactivity. One of the main obstacles to the use of these methods was linked to the large

volume of calculations that had to be performed, because the calculating machines existing at that time were nonperforming. Fermi still used such a machine manually operated, created by the German company Brunsviga, which he took with him to Columbia University in 1939 when he emigrated to the US and where later he was employed in the team that created the atomic bomb.

What was Stan Ulam's contribution to the finalization of the Monte Carlo method and which factors favored carrying out the method? A first favorable factor was linked to the creation of the first electronic computer ENIAC (Electronic Numerical Integrator And Computer) at the University of Pennsylvania in Philadelphia between 1943-1946. The connection between the created computer to the Los Alamos Laboratory, where Stan Ulam worked, was achieved by John von Neumann. Ulam and Nick Metropolis were invited to try on ENIAC, occasion on which Ulam proposed to Neumann to resuscitate the Monte Carlo method, predicting the possibility of using it in the field of neutronic diffusion, mathematical physics and other disciplines. This idea was accepted by Neumann, who intuited the potential of this method from the viewpoint of a brilliant mathematician, and thus the two, together with Metropolis and other scientists from the group Los Alamos, starting with 1946, developed a series of algorithms derived from statistical sampling.

What essentially performs the Monte Carlo method? It has changed the approach to solving. Before the Monte Carlo method was developed, simulations tested a previously understood deterministic problem and statistical sampling was used to estimate uncertainties in the simulations. Monte Carlo simulations invert this approach, solving deterministic problems using a probabilistic analog.

There are many ways for using the MC method, of which we mention only two:

- generating values of a random variable by using a pseudorandom number generator with uniform distribution, used in the statistical selection
- determining solutions for integro-differential equations by generating random numbers selection experiments

Since 1949 symposiums on MC method have been organized, first in Los Angeles, then in various other universities in order to find new applications of this extremely useful method. We will briefly enumerate some of the areas of applicability of the MC method:

- Physics (process simulation with many degrees of freedom with random behavior)
- Mathematics (optimization, numerical integration, probabilities)
- Economy and Industry (random process simulation, forecasting degree of risk)
- Finance
- Statistics

and the list can continue.

In this paper we are interested in using the MC method in stochastic optimization, issue that has been approached by other authors for certain models. The study of this issue remains open, considering that stochastic optimization has rapidly evolved in recent years favored on one hand by the growth of computers and on the other hand by the theoretical accumulation concretized in new models.

2. Application of the Monte Carlo method in stochastic optimization

We consider one of the classical models of stochastic programming i.e. the stochastic programming model with simple recourse (in two stages) formulated by Dantzig and Madansky in 1961; considering on x and y as the vectors of decision for the first and the second stage the decision-observation scheme is the following:

decision on x
observation of ω
decision on y

The solving of the stochastic programming model with simple recourse means solving of the two so called stages and, in order to be easier to note, we begin with the second stage, which is:

$$\begin{aligned} \min q^T y \\ \text{subject to:} \\ Tx + Wy = \omega \end{aligned} \quad (2.1)$$

$$y \geq 0,$$

where y and q are m_2 – dimensional vectors, T and W are $m_2 \times n$ respectively $m_2 \times m_2$ –matrix, $\tilde{\omega}$ is a random vector m_2 –dimensional defined on a field of probability (Ω, K, P) with P probability distribution.

The *first stage* of this problem is:

$$\begin{aligned} \min \quad & \{c^T x + Q(x)\} \\ \text{subject to:} \\ Ax = b \\ x \geq 0 \\ x \in X \end{aligned} \quad (2.2)$$

unde $c = (c_1, c_2, \dots, c_n)^T$, x is an unknown n -dimensional vector, A is an $m_1 \times n$ matrix, b is an m_1 - vector, $X = \{x \in \mathbb{R}^n \mid Tx + Wy = \omega \text{ a.s.}\}$, $Q(x) = \mathbf{E}_P\{Q(x, \tilde{\omega})\} = \sum_j p^j Q(x, \omega^j)$, the recourse

function being $Q(x, \omega) = \min_{y \in Y_\xi(x)} q^T y$ where $Y_\xi(x) = \{y \in \mathbb{R}^{m_2} \mid Tx + Wy = \omega, y \geq 0\}$.

We consider $\omega^1, \omega^2, \dots, \omega^K$, the values for ω taken with probability $p_1, p_2, \dots, p_K$, that is, we assume that P has a finite support, K being the number of scenarios.

The following mathematical model represents the *nested formulation* of a *multistage linear stochastic program*

$$\begin{aligned} \min c^1 x^1 + \\ \mathbf{E}_{\omega^1} \left[\min_{y^1} q^1 y^1(\omega^1) + \mathbf{E}_{\omega^2} \left[\min_{y^2} q^2 y^2(\omega^2) + \dots + \mathbf{E}_{\omega^{H-1}} \left[\min_{y^H} q^H y^H(\omega^H) \right] \right] \right] \end{aligned}$$

subject to:

$$\begin{aligned} Ax^1 &= b \\ T^1(\omega^1)x^1 + W^1(\omega^1)y^1 &= h^1(\omega^1) \\ &\vdots \\ T^H(\omega^1)x^H + W^H(\omega^1)y^H &= h^H(\omega^H) \end{aligned}$$

$$x^1 \geq 0, y^t(\omega^t) \geq 0, t = 1, \dots, H$$

The Monte Carlo method based on sampling has been used in various models of stochastic programming.

There are various techniques of application of the MC method for stochastic programming problem, one being represented by the called interior sample. A. Shapiro [6] shows that this type of sampling is carried within an algorithm, through independent samples generated in the iteration process, recalling one method who can use this technique, stochastic decomposition (Higle and Sen, [2]). In [2] the method, which is used in step 2 in stochastic decomposition algorithm (SD) for generating independent observations ω^k , $k=1, \dots, K$, is not specified. In this step of the algorithm the MC method can be used as an alternative.

In general, for a stochastic programming problem with recourse on the type (2.2), the MC method can be applied by generating a random sample $\omega^1, \omega^2, \dots, \omega^N$ to estimate function $Q(x)$. The need arises because the number of K scenarios can be very high and calculations are extremely difficult. For example, if the random vector ω has 10 independent random components, each with two realizations, then the number of scenarios is 2^{10} , therefore a large number of scenarios. In this case, the function that will be approximated on $Q(x)$ will be of the type

$$\hat{Q}_N(x) = \frac{\sum_{j=1}^N Q(x, \omega^j)}{N}$$

and hence we can consider a reasonable way to approximate the objective function of problem (2.2).

Kenyon, A., Morton, D. P [5] have studied stochastic vehicle routing problem (SVRP). We consider a stochastic vehicle routing problem (SVRP) that consists of planning optimal vehicle routes to service a number of locations in the presence of random travel and service times.

The authors presented the use of the MC method where the scenarios number is too high and deterministic equivalent of SVRP can not be solved exactly.

There are other models where the use of the sample-based MC method is very useful, if not the only solution.

Further, we will present the using of the method MC on a model introduces by the author in [4], named *E*-model of the multiobjective two-stage stochastic programming problems with simple recourse which is a class 2.1-2.2 models.

$$(2.3) \quad \min \quad z(x) \quad + \quad \mathbf{E}[Q(x, \omega)] \cdot \mathbf{1}$$

subject to:

$$P(Ax \leq \xi_1(\omega)) \geq p_1$$

$$P(Tx + Wy \leq \xi_2(\omega)) \geq p_2$$

$$x \geq 0, y \geq 0,$$

where $z(x) = (z_1(x), z_2(x), \dots, z_r(x))^T$, $z_i(x) = c_{i1}x_1 + c_{i2}x_2 + \dots + c_{in}x_n$, $1 \leq i \leq r$, is linear function, $\mathbf{1} = (1, 1, \dots, 1)^T$ is a r -vector, $\xi_1 = (\xi_{11}, \xi_{12}, \dots, \xi_{1m_1})^T$, $\xi_2 = (\xi_{21}, \xi_{22}, \dots, \xi_{2m_2})^T$ are random vectors

defined on the probability space $(\Omega, \mathcal{K}, P)$, $\omega \in \Omega$, A is an $m_1 \times n$ matrix, T is an $m_2 \times n$ matrix, W is an $m_2 \times m_2$ matrix, x is an n -vector, y is an m_2 -vector, E denotes the mean operator, $p_i, i=1,2$ is a prescribed probability, $Q(x, \omega) = \min \{q^T y : P(Tx + Wy \leq \xi_2(\omega)) \geq p_2, y \geq 0\}$, q is an m_2 -vector. The matrices A and T might have random elements too.

In such a model, there arises the problem of determination of the deterministic equivalent, both for objective function and to constraints of problem. In the cited article methods for determining the deterministic equivalent were presented. There was no analysis of the situation in which the number of scenarios, however, is too large considering the form of the objective function and restrictions of the problem, in which case it is difficult to determine and analyze the efficient solution. We believe that in such a situation the MC method is applicable.

As I stated above, for the objective function MC sampling can be applied by generating a random sample $\omega^1, \omega^2, \dots, \omega^N$ to estimate function $Q(x, \omega)$ and allowing the approximation of objective function. For constraints of the problem, a solution could be the use of suitably modified MCSVRP algorithm presented in [5], which allows to estimate the solutions of the variables in an acceptable confidence interval.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] Anderson, H. L. *Metropolis, Monte Carlo and the MANIAC*, Los Alamos Science 14: 96–108, 1986;
- [2] Hight, J., and Sen, S., *Stochastic Decomposition: an algorithm for two-stage linear programs with recourse*, Mathematics of Operations Research 16, 650-669, 1991;
- [3] Infanger, G., and Morton, D.P., *Cut sharing for multistage stochastic linear programs with interstage dependency*, Mathematical Programming 75, 241-256, 1996;
- [4] Hampu, A., *About the E-model of the stochastic vectorial programming problems with simple recourse*, Economic Computation and Economic Cybernetics Studies and Research, 1(35), 109-122, 2001;
- [5] Kenyon, A., Morton, D. P., *Stochastic vehicle routing problems with random travel times*. Transp. Sci., 37(1):69-82, 2003;
- [6] Shapiro A., *Monte Carlo Sampling Approach to Stochastic Programming*, Proceedings of the 2001 Winter Simulation Conference, Crystal Gateway Marriott Arlington, VA, U.S.A. 2001;
- [7] Shapiro A., Homem-de-Mello, T. *A simulation-based approach to two-stage stochastic programming with recourse*, Mathematical Programming 81 301-325, 1998.

**OFFENCES RESULTED BY BREACH OF ARMS, NUCLEAR AND EXPLOSIVE
MATERIALS REGIME WITHIN THE ROMANIAN CRIMINAL CODE. GENERAL
VIEWS. CRITICAL COMMENTS**

Ion Rusu, Assoc. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău

Abstract: În lucrarea prezentă a fost examinat succint grupul de infracțiuni care privesc nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive, din noul Cod penal.

De asemenea, am avut în vedere și realizarea unui examen comparativ, luând în calcul dispozițiile legii anterioare, care în mare parte diferă în raport cu legea în vigoare, în special în ceea ce privește conținutul juridic.

Elementele de noutate aduse de prezenta lucrare privește atât examinarea comparativă a grupului de infracțiuni, cât și caracterizarea infracțiunilor prevăzute în noul Cod penal.

Totodată, s-a evidențiat reglementarea superioară din legea în vigoare, precum și necesitatea modificării titlului marginal al infracțiunii prevăzute în art. 344 din Codul penal în vigoare, ca și propunere de lege ferenda.

În contextul respectării și aplicării principiului legii penale mai favorabile, lucrarea poate fi utilă atât teoreticienilor cât și practicienilor în acest domeniu.

Cuvinte cheie: *Lege ferenda, concept și caracterizare, legislația europeană.*

1. Introducere

Apărarea celor mai importante valori sociale prin norme de drept penal a constituit o preocupare constantă a legiuitorului român, încă de la intrarea în vigoare a Codului penal din 1865.

Pe acest fond, viața, integritatea corporală și sănătatea persoanelor fizice, precum și mediul înconjurător au fost considerate de legiuitor ca fiind valori fundamentale ce este necesar a fi apărute prin norme de drept penal care să sancționeze acțiunilor sau inacțiunilor persoanelor fizice și juridice prin care se aduce atingere acestora.

Incriminarea unor fapte de pericol sau de rezultat din acest domeniu, a evoluat în timp, odată cu dezvoltarea acestui segment de activitate economică și implicit cu evoluția criminalității.

Infracțiunile de nerespectare a regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și a materiilor explozive au reprezentat o preocupare constantă a legiuitorului român în decursul timpului, acestea fiind prevăzute în Codul penal sau unele legi speciale cu dispoziții penale.

Legiuitorul noului Cod penal, ținând seama de importanța valorilor sociale apărute a introdus o parte importantă a acestor infracțiuni într-un capitol special în Titlul VII denumit marginal „*Infracțiuni contra siguranței publice*”.

Având în vedere importanța și necesitatea apărării acestor valori sociale prin norme de drept penal, am considerat necesară o examinare succintă a acestora, mai ales în contextul evoluției criminalității în domeniu.

2. Dispozițiile noului Cod penal în raport cu legea penală anterioară. Examen comparativ

În Codul penal din 1969, o parte din infracțiunile prevăzute în capitolul III al Titlului VII din noul Cod penal erau prevăzute în capitolul IV denumit marginal „*Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activități reglementate de lege*”, Titlul VI denumit marginal „*Infracțiuni care aduc atingere unor activități de interes public sau altor activități reglementate de lege*”.

O primă observație privește modul în care, spre deosebire de Codul penal anterior, legiuitorul noului Cod penal a înțeles să grupeze infracțiunile din această categorie într-un singur capitol.

Un prim element de diferențiere vizează denumirile marginale diferite ale celor două capitole, respectiv „*Nerespectarea regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare și a al materiilor explozive*” în noul Cod penal, față de „*Infracțiuni privitoare la regimul stabilit pentru unele activități reglementate de lege*”, în legea anterioară.

Sub denumirea marginală menționată mai sus, în legea anterioară infracțiunile erau prevăzute în conținutul articolelor: 279 (nerespectarea regimului armelor și munițiilor), 279¹ (nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive), 280 (nerespectarea regimului materiilor explozive), 280¹ (nerespectarea regimului de ocrotire a unor bunuri), 281 (exercitarea fără drept a unei profesii) și 282 (nerespectarea regimului transportului rutier public).

Spre deosebire de legea anterioară, în noul Cod penal, în capitolul menționat sunt incriminate următoarele fapte: nerespectarea regimului armelor și al munițiilor, uzul de armă fără drept, falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe armele letale, nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive și nerespectarea regimului materiilor explozive.

Din examinarea denumirilor marginale și a conținuturilor infracțiunilor prevăzute în capitolul IV al Titlului VI din legea anterioară, constatăm că acestea cuprind o varietate de valori sociale ocrotite prin normele de incriminare, valori sociale diferite, care sunt circumscrise unor domenii de activitate socială diferite.

Astfel, în timp ce primele trei fapte vizează incriminări specifice regimului armelor, munițiilor, materialelor nucleare sau radioactive și al materiilor explozive, următoarele trei fapte vizează cu totul alte domenii, cum sunt: regimul de ocrotire a unor bunuri, exercitarea fără drept a unei profesii sau nerespectarea regimului transportului rutier, care constituie o infracțiune specifică siguranței transporturilor și circulației rutiere pe drumurile publice.

Constatăm astfel că denumirea marginală a capitolului IV face o trimitere generică spre mai multe valori sociale apărute și implicit cuprinde infracțiuni din domenii diferite.

Spre deosebire de legea anterioară, în noul Cod penal denumirea marginală a capitolului este sugestivă, aceasta incluzând o serie de infracțiuni specifice domeniului reglementat, fără a include și alte fapte care în mod normal aparțin altor domenii de activitate socială. Această constatare rezultă și din modul în care sunt structurate infracțiunile, precum și din conținutul legal al acestora.

Examinarea denumirii marginale a celor două capitole, precum și conținutul legal al infracțiunilor, ne permite formularea unei opinii potrivit căreia, reglementarea din noul Cod penal este superioară celei din legea anterioară.

Cu toate acestea, menționăm că, în opinia noastră denumirea marginală a infracțiunii prevăzute în art. 344 din noul Cod penal este criticabilă, deoarece nejustificat, în denumirea marginală a infracțiunii se repetă termenul de „modificare.”

Credem că denumirea corectă a infracțiunii trebuia să fie „Falsificarea, modificarea sau ștergerea marcajelor de pe armele letale”.

3. Concept și caracterizare

Creșterea criminalității la nivelul statelor europene și necesitatea prevenirii acestui fenomen deosebit de complex printr-un control mai eficient în ceea ce privește achizițiile și deținerea armelor de foc, a determinat adoptarea Convenției europene cu privire la controlul achiziționării și deținerii armelor de foc de către particulari, act normativ ratificat de România prin Legea nr. 116/1997 [1].

Ulterior, la nivelul Uniunii Europene a fost adoptată Directiva Consiliului din 18 iunie 1991 privind controlul achiziționării și deținerii de arme (91/477/CEE) [2].

Actul normativ european menționat stabilește norme referitoare la: definirea termenilor de „arme”, „arme de foc” și „armurier”, condițiile necesare pentru achiziționarea unei arme de foc pentru o persoană fizică, clasificarea armelor de foc, formalități pentru circulația armelor de foc în Comunitate etc.

Pe fondul modificărilor survenite în organizarea și funcționarea instituțiilor europene, a evoluției criminalității în domeniu, precum și a aderării Comunității la Protocolul împotriva fabricării și a traficului ilicit cu arme de foc, cu piese, elemente și muniției pentru acestea, anexat la Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva criminalității organizate transnaționale, a fost adoptată Directiva 2008/51/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 de modificare a Directivei 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și al deținerii de arme [3].

Actul normativ european aduce o serie de modificări și completări Directivei 91/477/CEE, cele mai importante fiind următoarele:

- redefinirea noțiunilor de: armă de foc, piesă, componentă esențială, muniție, urmărire, intermediar, armurier, fabricare ilicită, trafic ilicit și pașaport european pentru arme de foc;
- obligativitatea marcajului unic care să includă numele producătorului, țara sau locul fabricării, seria și anul de fabricație;
- luarea unor măsuri de către fiecare stat membru de a asigura instituirea și funcționarea unui sistem computerizat de înregistrare a datelor, centralizat sau descentralizat, care garantează autorităților competente accesul la sistemele de stocare a datelor, în care se înregistrează fiecare armă de foc care intră sub incidența actului normativ, termenul limită fiind 31 decembrie 2014;
- garantarea de către fiecare stat membru, că toate armele de foc pot fi, la orice moment, asociate cu posesorii lor;

- obligativitatea armurierilor de a ține un registru în care trebuie să fie înscrise toate armele de foc aflate sub incidența Directivei, și pe care le-au achiziționat sau pe care le-au furnizat, precum și caracteristicile care permit identificarea și urmărirea armelor de foc, în special tipul acestora, marca, modelul, calibrul și numărul de serie ale acestora, numele și adresa persoanelor care le-au furnizat și achiziționat;

- instituirea unor cerințe obligatorii pentru persoanele fizice care doresc achiziționarea unor arme de foc;

- stabilirea unor măsuri eficiente de prevenire și combatere a încălcărilor dispozițiilor actului normativ.

În România, după anul 1990, regimul armelor și al munițiilor a fost reglementat prin Legea nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor, act normativ prin care a fost abrogat Decretul nr. 367/1971 privind regimul armelor munițiilor și materiilor explozive [4].

Pe fondul unor transformări survenite în structura criminalității, precum și a aderării la Uniunea Europeană și implicit a executării obligațiilor asumate, a fost adoptată Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, republicată în anul 2011 [5], act normativ care reglementează întreaga activitate în acest domeniu.

Inițial, actul normativ menționat cuprindea la art. 133-141 o serie de infracțiuni specifice domeniului, infracțiuni care au fost abrogate prin art. 151 pct. 3 din Legea nr. 187/2012.

Abrogarea articolelor care prevedeau infracțiunile la regimul armelor și munițiilor a fost determinată de includerea acestora în dispozițiile art. 342 – 344 din noul Cod penal.

În ceea ce privește regimul materialelor nucleare sau al altor materii radioactive, facem precizarea că această activitate este reglementată prin Legea nr. 111/1996, republicată în anul 2006, privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare [6].

Menționăm că anterior adoptării actului normativ cadru, România, prin Legea nr. 78 din 8 noiembrie 1993 a ratificat Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, semnată la Viena la 3 martie 1980 [7].

În scopul prevenirii și combaterii criminalității în acest domeniu, legea cadru prevedea mai multe infracțiuni la art. 44-47. Prin adoptarea Legii nr. 187/2012, au fost modificate dispozițiile art. 44 alin. (1) lit b), art. 45 și art. 46, iar art. 47 în conținutul căruia erau incriminate o serie de fapte de terorism care a fost abrogat.

Regimul materiilor explozive este reglementat prin Legea nr. 126/1995 privind regimul materiilor explozive, republicată în anul 2011, act normativ care inițial prevedea la art. 37 o serie de infracțiuni, text modificat prin adoptarea Legii nr. 187/2012 [8].

Având în vedere importanța valorilor sociale, în noul Cod penal (așa cum am precizat și anterior), au fost incriminate într-un capitol special aceste infracțiuni, care pot fi structurate pe trei criterii, în funcție de valoarea socială apărută și implicit de denumirea marginală și conținuturile acestora, respectiv: *infracțiuni la regimul armelor și munițiilor*, *infracțiuni la regimul materialelor nucleare sau alte substanțe radioactive* și *infracțiuni la regimul materiilor explozive*.

Aceste fapte sunt prevăzute în conținuturile art. 342-346 din noul Cod penal, după cum urmează:

- *nerespectarea regimului armelor și munițiilor*, infracțiune prevăzută în art. 342 din noul Cod penal;
- *uzul de armă fără drept*, infracțiune prevăzută în art. 343 din noul Cod penal;
- *falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe armele letale*, infracțiune prevăzută la art. 344 din noul Cod penal;
- *nerespectarea regimului materialelor nucleare sau a altor materii radioactive*, infracțiune prevăzută la art. 345 din noul Cod penal;
- *nerespectarea regimului materiilor explozive*, infracțiune prevăzută în art. 346 din noul Cod penal.

Aceste incriminări privesc fapte de pericol sau de rezultat, care odată săvârșite prin acțiunile sau inacțiunile prin care se realizează elementul material al laturii obiective, pun în pericol siguranța persoanelor și a bunurilor acestora, sau pot provoca moartea, vătămarea integrității corporale sau sănătății unor persoane, precum și pagube materiale importante.

Așa cum rezultă și din denumirea capitolului, precum și a incriminărilor, acest grup de infracțiuni prezintă anumite caracteristici care le diferențiază de alte grupe de infracțiuni, caracteristici rezultate din specificitatea activității sociale reglementate, respectiv, regimul armelor, munițiilor, materialelor nucleare și al materiilor explozive.

Ceea ce caracterizează acest gen de infracțiuni este în primul rând, grupul de valori sociale distincte, respectiv, cele care privesc ordinea publică ce implică și securitatea socială, viața și integritatea corporală a persoanei, patrimoniul privat sau public, desfășurarea în siguranță a activităților nucleare sau radioactive sau a celor referitoare la materiile explozive.

Așa cum am menționat anterior, din examinarea denumirilor marginale, a conținuturilor acestora, precum și calității subiecților activi, rezultă că infracțiunile din acest capitol pot fi grupate în trei categorii.

Din prima categorie fac parte infracțiuni care privesc regimul armelor și munițiilor, prin care sunt incriminate fapte ce privesc deținerea, portul, confecționarea sau efectuarea altor operații, fără drept etc., sustragerea, precum și uzul de armă, fără drept ori falsificarea, modificarea sau ștergerea marcajelor pe pe armele letale. În această primă categorie pot fi incluse infracțiunile prevăzute în art. 342, 343 și 344 din noul Cod penal.

Din cea de-a doua categorie fac parte infracțiunile în care subiecții activi, prin acțiunile sau inacțiunile lor, nu respectă regimul legal al materialelor nucleare sau a altor materii radioactive, fapte incriminate în conținutul art. 345 din noul Cod penal. Printre acțiunile incriminate, care constituie și elementul material al laturii obiective menționăm, primirea, deținerea, folosirea, cedarea etc., sau orice operație privind circulația acestora, fără drept, ori sustragerea materialelor nucleare sau a altor materii radioactive.

Ultima categorie are în vedere infracțiunile prin care subiecții activi, prin acțiunile sau inacțiunile lor, care fac parte din structura laturii obiective a infracțiunii, nu respectă regimul legal al materiilor explozive; aceste acțiuni pot consta în: producerea, experimentarea, prelucrarea, deținerea etc., ori efectuarea oricăror operațiuni cu materii explozive, fără drept, sau sustragerea unor asemenea materii (art. 346 din noul Cod penal).

4. Concluzii și opinii critice

Includerea infracțiunilor examinate în grupul infracțiunilor contra siguranței publice, într-un capitol special, reprezintă, în opinia noastră o alegere bună a legiuitorului, justificată de pericolul social deosebit pe care-l reprezintă acest gen de infracțiuni, pentru siguranța persoanelor, a bunurilor și a elementelor de mediu.

În cuprinsul lucrării, am procedat la o examinare succintă a unor elemente de diferențiere între cele două reglementări (Codul penal din 1969 și Codul penal în vigoare), cu trimitere directă la legislația europeană.

Prin noua reglementare au fost transpuse în legislația internă a României, dispozițiile instrumentelor juridice internaționale la care România este parte, precum și actele normative adoptate la nivelul Uniunii Europene.

Fără îndoială că noua reglementare este superioară celei precedente, asigurând o apărare mai bună a valorilor sociale în cauză.

Cu toate acestea, am constat că noua reglementare prevede și unele dispoziții ce trebuie completate sau modificate pentru o mai bună armonizare a denumirii marginale cu conținutul juridic.

Astfel, observăm că infracțiunea prevăzută în art. 343 este denumită marginal *„Falsificarea sau modificarea. Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe armele letale”*.

Considerăm că acest titlu marginal este necorespunzător și, de *lege ferenda*, propuneam ca acesta să fie reformulat, în modalitatea *„Ștergerea sau modificarea marcajelor de pe arme letale”*.

BIBLIOGRAFIE:

- [1] Convenția europeană cu privire la controlul achiziționării și deținerii armelor de foc de către particulari, a fost adoptată la Strasbourg la 28 iunie 1978, publicată în Monitorul oficial al României, partea I, nr. 143 din 8 iulie 1997;
- [2] Directiva Consiliului din 18 iunie 1991 privind controlul achiziționării și deținerii de arme (91/477/CEE), publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 256 din 13.9.1991;
- [3] Directiva 2008/51/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2008 de modificare a Directivei 91/477/CEE a Consiliului privind controlul achiziționării și al deținerii de arme, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii europene nr. L 179/5 din 8.7.2008;
- [4] Legea nr. 17/1996 privind regimul armelor de foc și al munițiilor, act normativ prin care a fost abrogat Decretul nr. 367/1971 privind regimul armelor munițiilor și materiilor explozive;
- [5] Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, republicată în anul 2011, act normativ care reglementează întreaga activitate în acest domeniu, publicată în Monitorul oficial al României, partea I, nr. 814 din 17 noiembrie 2011;
- [6] Legea nr. 111/1996, republicată în anul 2006, privind desfășurarea în siguranță, reglementarea, autorizarea și controlul activităților nucleare, publicată în Monitorul oficial al României, partea I, nr. 552 din 27.06.2006;
- [7] Convenția privind protecția fizică a materialelor nucleare, semnată la Viena la 3 martie 1980, publicată în Monitorul oficial al României, partea I, nr. 265 din 15 noiembrie 1993;
- [8] Legea nr. 126/1995 privind regimul materiilor explozive, republicată în anul 2011, act normativ care inițial prevedea la art. 37 o serie de infracțiuni, text modificat prin adoptarea Legii nr. 187/2012, publicată în Monitorul oficial al României, partea I, nr. 660 din 15 septembrie 2011.

EFFECTIVE MANAGEMENT OF TRANSPORTS PART OF GREEN LOGISTICS

Elena Sima, Assoc. Prof., PhD, Romanian-German University of Sibiu

Abstract: Green Logistics encompasses all actions to measure and minimize its harmful effects on the environment. The demand for action from green logistics action requires the creation of an optimal situation between economy, environment and society.

Promoting green transport will have a positive impact in the development of green logistics.

Among the ways to achieve "Making transport green", there can be mentioned: the purchase of environmentally friendly vehicles or at least of low emissions vehicles, the use of alternative fuels and not least practicing an economic leadership style of means of transport, which will lead to lower fuel consumption and prolong their life. The adoption of multimodal transport solutions is beneficial in this regard.

Green logistics is supported by representatives of the European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) which wishes to help companies in Eastern Europe to promote sustainable development, considering that the transport sector is a key element in economic growth. In this context it is worth noting that EBRD financed in 2014 a total of 24 projects worth 1,2 billion Euros in 14 countries.

The growing interest in green logistics and therefore in green transport is justified by the fact that statistically, it was demonstrated that 28000 megatons of carbon dioxide are generated every year by logistics and unless measures are taken to reduce them in the coming years, there will be registered growths in that value, increasing environmental degradation.

Key words: *green logistics, transport, green vehicles*

1. Overview

Environment or the surroundings means all natural and artificial elements and phenomena from outside the planet Earth, which determines life in general and the life of man implicitly. The European Union defines this concept as a set of elements which, in the complexity of the relations established between them, represents the framework, the means and the living conditions of man, either felt or not.

Economic market players need to structure strategies that take into account the environment and where there are prerequisites for sustainable development imposed by the European Union, consumers and the many associations for environmental protection.

Inevitably these conditions will force businesses to analyze their activities, beginning with the design phase, to form a sustainable and green thinking, to form an ethical behaviour and to seek not only to maximize profit regardless of the ways in which this would be obtained.

The effects of economic growth on the environment can be expressed by:

- Pollution, resulting in an increase in the number of patients with respiratory diseases, especially asthma and a growing number of cities where air quality is below the limits recommended by the European Union and the World Health Organization. Road transport is the main responsible for this

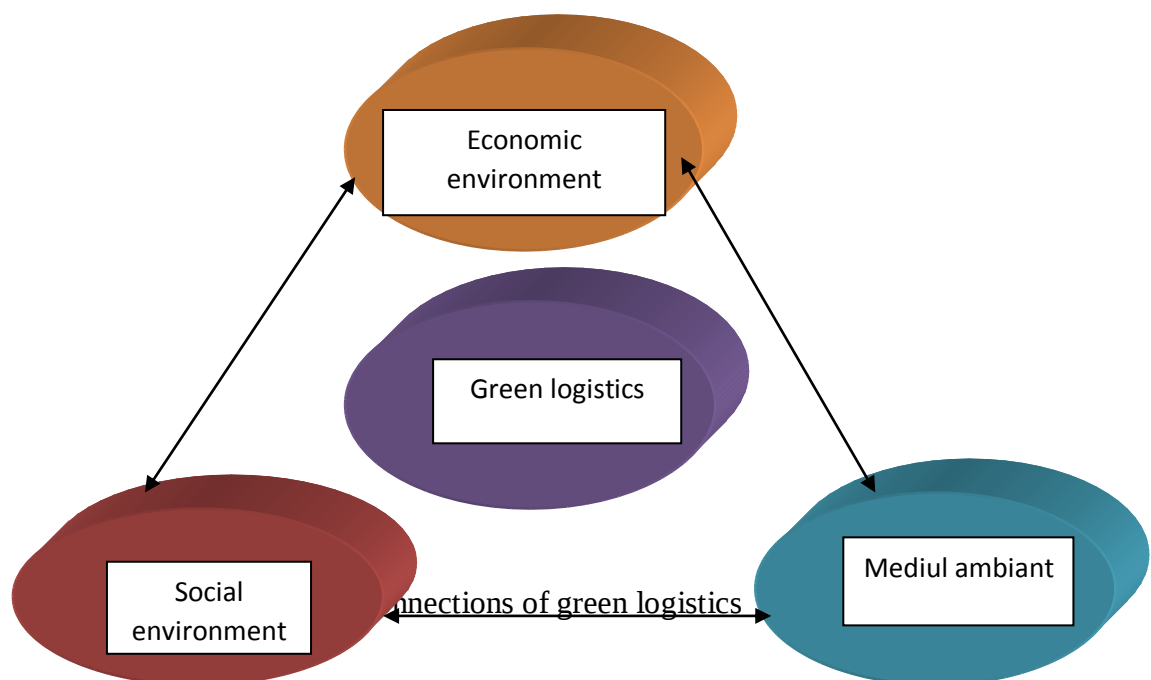
because it contributes most to air pollution and the destruction of the ozone layer;

- Damage to the ozone layer. Researchers have shown that the emission of pollutants such as carbon dioxide, sodium or sulphur dioxide is the cause of the heating effect of the earth and leads to increases in the number of skin cancer patients both in Europe and elsewhere;
- Change of seasons that lead to large temperature differences with negative effects on physical and mental health of the people and not only. Global warming melts the ice cap, a process that is observed today. The implications of this phenomenon are visible in European coastal regions which in time will have to be abandoned because of rising sea levels.

There are strong interactions between logistics, environment and natural resources. In addition, logistics approaches are interdisciplinary, holistic and cross and therefore any company is constrained to achieve their objectives in synergy with other strategic and/or financial objectives. This is the basis of approaching these new logistics problems arising from these challenges. (Hoessle, 2013)

The concept of „green logistics” originated in mid-1980 and it characterized the systems and approaches using advanced technology and equipment to minimize environmental damage during logistics operations. (Zhang, Gu Ning, LV Xinxiang, Wang Xibo, 2010).

Green Logistics has the mission of creating a balance between economic, social environments and the surroundings.

The economic environment under current conditions aims at economic growth, efficiency, competitiveness and the possibility of multiple choices due to the dynamics of this field.

The environment is currently targeting climate change, air quality, noise, soil, flora and fauna quality in terms of biodiversity.

Social environment requires among other things access to healthcare, public safety, population's poor health, low agricultural production.

2. Transports' „greening”, a premise of green logistics

If in the past by „logistics cost” the business world targeted only the financial aspect that this cost is currently completed by external costs aimed at global warming, air pollution, water, soil, noise, waste, vibrations and accidents in the ecosystem.

Green logistics can reduce these external costs, will lead to competitive advantage and thus would be beneficial to the economic, social environment as well as the ambient, leading to sustainable development.

Of logistics activities by far the guiltiest of adverse actions to the environment is road transport.

It has been shown that approximately 2800 megatons of carbon dioxide are generated annually from the logistics sector, and significant increases are expected in the future.

Any transport system includes the road, vehicles and human factor that drive these vehicles. Acting on any component, especially on the relations established between them, beneficial effects can be obtained on that transport system.

The problem has been studied and there has been found alternatives of „greening” of transport in general and of road transport in particular.

Of these, the purchase of green vehicles has become a constant concern for companies and individuals.

Concerns for the realization of road vehicles to operate on unconventional, non-polluting or very low polluting fuels, is quite old and although such vehicles were built in the past they have been removed shortly after, although they were effective; undoubtedly, the world of oil that would have been strongly affected is responsible for these restrain actions.

Today things have changed.

Directive U.E. no. 33/2009 requires all public authorities and public transport operators that for the purchase of road vehicles they should take into account fuel consumption, emissions of carbon dioxide and harmful local emissions throughout their life.

European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) in partnership with ARILOG and GREENFREIGHT stated at the Conference „Opportunities for Green Logistics in Eastern Europe” in Bucharest that they will support the transport sector and therefore the logistics to implement the environment's protection strategies.

In this context EBRD financed the previous year (2014) 24 projects in transport, worth 1.2 billion euro in 14 countries. (Ziua, Cargo, March 2015).

EBRD sustainable transport specialist mentioned that there are viable opportunities that will reduce carbon emission of 1400 megatons of carbon dioxide in the medium term and that they are willing to fund both large and small projects that promote sustainable development.

Public road transport and multimodal, intermodal and combined transport are also more environmentally friendly and cheaper solutions.

Economic driving can also offer reductions in fuel consumption, thus contributing to the efficient management of resources.

Among the recommendations of experts to increase efficiency of the management of road vehicles, there can be mentioned:

- Maintaining a good condition of the vehicle; faulty brakes and incorrect tire pressure will lead to fuel consumption increases;
- The economic speed should not be exceeded because although time savings will be obtained, fuel consumption but also the stress and fatigue of the driver will increase;
- Useless accelerations, unnecessary speed changes, especially uphill, walking close to the car in front cause consumption increases;
- Use of inertia is particularly important and in this regard it is recommended not to increase the speed uphill, and downhill it is recommended to put the vehicle out of autopilot option;
- It is not suitable for the engine to run idle. Manufacturers' recommendation is to leave immediately and, if there are longer traffic lights or barrier, they should stop the engine, except the situation in which a hillside is being climbed. In such a case it is recommended to wait for 5 minutes before stopping the engine.

Obviously, cost optimization in transport companies is one of the major concerns that involve teamwork, requiring equally both drivers and fleet managers and the general manager. Currently, major car manufacturers manage ProfiDrive courses and even contests to designate Eco drivers to boost the implementation of this knowledge and benefit from the advantages supplied.

Raceway or its quality has a decisive contribution to „greening” road transport. Unfortunately, in Romania road quality leaves much to be desired; kilometres of highway are hardly built, with costs much above the European average and of questionable quality. The result is manifested by excessive consumption of fuel and spare parts, traffic congestion, difficult driving leading a lot of stress for vehicle drivers.

3. Conclusions

In recent years the logistics sector has seen a remarkable development.

In the context of sustainable development and EU policy a central focus is currently on „green logistics”. Given that the transport sector has developed much recently, concerns for its „greening” occur due to the impact they have in reducing costs, achieving competitive advantage and not least for sustainable development.

The European Union is willing to help in this regard by funding projects of varying sizes but which prove to promote environmental protection strategies.

Although solving these problems is agreed by people, there are however a number of barriers that arise either due to lack of local funding for those who would like to adopt these measures earlier than the rest of the market, or because of inadequate policies, discouraging fiscal measures, absence of monitoring and implementation systems, the infrastructure gap and not least the lack of specialists in „green logistics” or „green transport”.

The success of logistics processes requires the art and science of correlating the information with existing technical equipment and human resources. The competitive advantage today is not only closely correlated with the price of services. Information today have an important role in business success because, by selecting the relevant ones, processing and transformation in database used in conducting daily activities, opportunities offered by the external environment can be exploited.

EU interest in „green logistics” is an opportunity that should be turned to advantage by any company in the field.

REFERENCES:

1. Hoessle, Ulrike, 2013, Sustainable Logistics. Best Lessons from the Global Compact, Seattle, ISBN 978-0-9898270-1-0, <http://www.wallawallasolutions.com/>
2. Johannes Kals, 2010, Betriebliches Energiemanagement – Eine Einführung, pp. 95–98, Kohlhammer, Stuttgart, ISBN 978-3-17-021133-9.
3. Sima, E., 2011, Logistica, Editura Burg, Sibiu
4. Straube, F., Cetinkaya, B. 2008, Umwelt und Logistik, pp. 62–81 in Straube, F.; Pfohl, H.-Chr.: Trends und Strategien in der Logistik – Globale Netzwerke im Wandel, Deutscher Verkehrs-Verlag, Bremen, ISBN 978-3-87154-388-3.
5. Thiell, M., Zuluaga, J., Montanez, J., van Hoof, B., 2011, Green Logistics – Global Practices and their Implementation in Emerging Markets, p. 2, Colombia.
6. Zhang, Gu Ning, LV Xinxiang, Wang Xibo, 2010, The study of the operation mode of green logistic, Second International Conference of intelligent Human Machine System and Cybernetics
7. *** Ziua Cargo, martie, 2015
8. http://es.wikipedia.org/wiki/Log%C3%ADstica_verde (Accesat 20 aprilie 2015)

MANAGEMENT OF POLITICAL IDENTITIES WITHIN THE PARLIAMENTARY DEBATE

Rosemarie Haineş, Assoc. Prof., PhD, National University of Political Studies and Public Administration Bucharest

Abstract: The study is focused on the construction of political identities within the parliamentary debate and it is designed on the following theoretical axes:

- *Social frameworks of the parliamentary debates*
- *Confrontational and dialogical perspective of the parliamentary speech*
- *Management of the parliamentary identities*

The paper approaches the political communication concept, which is defined by Habermas as “the debate of problems, stakes and ideas with public character”, and built as “the game of relationships power, whose resources and stakes are symbolic, informational, juridical or human material means” and it is analyzed from the perspective of strategic interaction. Through the parliamentary interaction there are created political identities by language.

The parliamentary debate is a social fact established upon a dialogical, intersubjective relationship. In accordance with the constructivist theory, as it is the case of ideologies, the social identities are distributed forms of social cognition, which are jointly dominated by different types of social communities and reproduced through speech and interaction.

In connection with political ideologies, the political identities represent a specific type of social identity. They have specific characteristics according to their political function. They are ideological and they supposed to belong to political groups or to the opposition of others political groups. They are defined by power, control, decision and competition for resources and associated with different concepts regarding the world.

The political identities depend on the other debate participants’ identities and they can be negotiated within the political interaction.

The research upon the functioning of parliamentary speech can address two analytical perspectives: pragmalinguistic perspective and the rhetorical perspective (Ilie, 2010).

For analyzing the style of parliamentary speech, the style of institutional roles and of the participants’ identities within the parliamentary interaction it is necessary to adopt a combined pragma-rhetorical vision.

The construction of parliamentary identity can be explained by the positioning theory (Daves and Harre, 1990). There are two types of positioning: interactive positioning, when a person’s speech can position another person and the reflexive positioning, when an own positioning is expressed.

During the parliamentary debate, the members of the Parliament interact one with each other through mutual positioning – they position themselves and they are positioned by the interlocutors.

Key words: *democratic speech, identity, interaction, positioning*

1. Dialogic and confrontational perspective of the parliamentary discourse

To integrate Parliamentary Discourse in a theoretic communication model, we shall take into account the interactionist mode and the dialogic model of communication.

Political communication is presented as an interaction and a strategic action.

We shall adopt the concept of Political Communication, defined as “debating of public problems, stakes and ideas ” (Habermas, 1978), being structured as the “game of power relations whose resources and stakes are symbolic, informational, legal or even human material means” (Gerstle). Political Communication may be analyzed in the perspective of strategic interaction.

The dialogic model of Political Communication is based on the idea that the legitimacy consists in the consent obtained by DISCUSSION (Gerstle, 2002). By means of the speech, people may establish common points between the contradictory opinions and may deliberate, that is they may reach a decision thanks to an argumented discussion. Public space results from the discussion of citizens who create the liberty by attending public problems.

The theoretical concept of argumentation is used to analyze various manifestations of the critical discussion on various practices and communicative contexts. Communicative practices showing in various institutionalized contexts include strategic maneuvers depending on the institutional pre-conditions predominating on those communicative practices. (Van Eemeren, 2010).

The conventionalization of a public debate or a of a parliamentary debate in the field of political communication is instrumental in the performance of the institutional purpose of keeping a democratic culture.

Dialogues are sufficient games, as themselves, regulated by the purpose of dialog and by certain specific norms necessary for reaching that goal (Lorenzen, 1978).

The dialog is defined as a joint activity, conventionalized and which has certain objectives between two parts (the simplest case) where verbal messages or the so-called speaking acts embody a movement is a verbal exchange similar to a game (Walton, 1998).

Each dialog is an argumentation model and differentiates from the other one by the following elements: the purpose of the dialog, the purposes of the participants and the benefits thereof.

Dialogues may be considered conversational contexts of argumentation (Walton & Krable, 1995). The contexts of communication are mixed dialogues, since speaking events are composed, most of times, of several types of dialogues: persuasive dialog (or critical discussion), the negotiation-type dialog, documenting dialog, deliberation dialog, the dialog for information research, eristic dialog.

In the case of a parliamentary speech, the institution purpose is confronting the government with the views of the representatives chosen by the people on political and financial plans, according to the own institutional conventions of managing a general debated representing the parliamentary tradition, whose format is shaped in parliamentary procedures.

Parliamentary speech is a subspecies of political speech. It is recorded in the constructivist and dialogic model of Political Communication, where the construction may be deemed according to the significance. A social interaction takes place, contributing to a common world, by joint action, making possible the manifestation of public space. Parliamentary speech is a social fact grounded on a dialogist relationship, inter-subjective. The dialogist form of verbal communication implies a rotation and a rapid change of actions and reactions of individuals who are interacting. Oral speech is a dialectic of the event and the significance. The dialectic of dialogue makes reference to two concepts: the one of dialogic

competence (the skill to open yourself to other and to his world) as a condition of possibility of dialog, and to the one of dialogical performance, given by the effective updating and individualization of dialogic competence.

In the dialogic space takes place either a competitive game – each one tries to guide the debate towards its own goal, without having ever obtained the agreement or at least having asked about the presuppositions of each other, which excludes any understanding between the actors and where each opponent assesses the verbal conduct of the Other and, at the same time, tries to hide its intentions and interests – either a cooperative game, where the interlocutors tacitly agree to the objective proposed and the presuppositions of the exchange. Dialogic sequences form an inter-text governed by logic semantic and pragmatic rules. Structural rules ordinate the phrases as acts of language in verbal interaction, and strategic rules take into account the finality of phrases and ordinate the movements of dialogic argumentation.

The model of the critical discussion is built based on the analytical considerations regarding the optimum way to solve difference of opinion on merits. The argumentative dimension embodies various aspects depending on the specific institutional demands arising from the objectives of the persons presenting the arguments to achieve the institutional goals of the communicative activity, by focusing on the four steps of critical discussion: the initial situation, the starting point, the argumentative means and the results of the argumentative speech.

In the parliamentary debate we shall find that the participants have various opinions, that they address an immediate audience and that their purpose is, more likely, to convince the audience than the interlocutors. The goal of the parties is to present argumentation to defend their points of view in critical verbal exchanges with their interlocutors, the decision regarding the solving of the difference of opinion belonging to the listener/watcher. The communicative-illocutionary purpose must be accompanied by the interactional purpose – the perlocutionary effect.

Theoretically, the parliamentary debate should solve a difference of opinion defined ideologically, and the participants to the discussion are interested, firstly, to solve the dispute in favor of their own point of view. The principles of reasonability and efficiency are absolutely indispensable in a complex interactional argumentative act.

The concept of strategic maneuvering (Van Eemeren, 2010) performs the balance between the two terms during the entire argumentative speech. The strategic movement refers to winning the best position, through the argumentative circumstances. The pair reasonability – efficiency is doubled by the pair dialectic – rhetoric. The game between reasonability, dialectic, on the one hand and efficiency-rhetoric, on the other hand, represents the object of strategic maneuvering.

2. Socials identities / political identities

To analyze the role and identity play affirming and reaffirming itself in the negotiation between the parliamentary negotiation it is necessary a definition of the notion of identity, as shown in the light of the triangle speech-cognition-society. The theory of the social identity has represented a major preoccupation in the research of the psychology in Europe, during the

last decade, but recently the concept of identity has gained an increased attention from the perspective of speech analysis. (De Fina, Schiffrin, Bamberg, 2006).

The social-cognitive approach of Teun A. van Dijk (1998, 2008, 2009) integrates theoretic concepts from cognitive sciences and social sciences which study the speaking, the text and the context. From the perspective of this approach, social identities as well as the laws and ideologies are distributed forms of social cognition, jointly mastered by various types of social communities and reproduced by speech and interaction. They must be analyzed in cognitive terms as specific types of mental representations, but also in social, politic and cultural terms as properties of the groups and communities producing and controlling social practices, interactions and speeches.

The notion of identity cannot be separated from speaking, from language. According to the constructivist theory, identity is not only something that is built temporary in speaking, but it has a more permanent feature, being a social representation shared by several groups. Political identities, being in relation with political ideologies, are an example of such permanent identities. We shall consider a political identity as a specific type of social identity; for example: the members of the parliament have distinct political identities arising in some of the political activities. Political identities are expressed or performed in speech and thus are socially reproduced.

Van Dijk identifies a series of properties, of the relevant social identities for the concept of political identity:

1. Social identities have, firstly, an irreducible social identity, namely, they are defined by human collectivities of various types, groups, communities, organizations.
2. Social identities belong to certain stable collectivities, relatively permanent.
3. Social identities are shared by the members of a social collectivity and can be related one with the other.
4. Social identities are not natural properties of the collectivities or the nations socially construed, shared, used, confirmed, modified by the members of collectivities.
5. Social identities are a form of distributed social cognition, social representations gained gradually, shared and used by the members of the new community. These are, at the same time, cognitive because they are defined, in peoples' mind, as social because they are shared representations in social interaction by the social groups, communities and organizations.
6. The representations socially shared and which define social identity can be of various types: knowledge, ideologies, attitudes, emotions, norms and values.
7. Community members can be identified cognitively, socially and/or discursively in various types with their social collectivities.
8. Social identities are awarded, usually, by the members of the collectivities or by the members of social groups, for example: racism, xenophobia.
9. Individuals may have various social identities, by identifying themselves with various social groups and, thus, they may develop a complex of social

identities. In this case, identity becomes an interface between social and personal.

10. At any time or situation, complex social identities of the social actors may be hierarchically ordered, meaning that certain identities, are more active or more noticeable than others.
11. Social identities create and control the performance and the organization of social practices of the actors as members of collectivities.
12. As virtual or abstract self representations, social identities are used, expressed or applied in social practices. This is the crucial relation between the social-collective dimension and the personal individual one of the identity.
13. Social identities can be the basis of social representations, social practices and their social relations,, as well as solidarity, cooperation, conflict, cohesion, domination, resistance etc.
14. The speech is one of the fundamental social practices where are being employed the members of the collectivities and which may act to acquire, express, change and reproduce social identities. More social identities are learned by text, speaking and interaction between the members of the community.

The theory of van Dijk claims that social identities are not local ad-hoc constructs, as claimed by the discursivist and interactionist approaches. Identities are previous to social practices. Social actors may act “locally” their social identity if they know who they are, where are they from, truly know their social identity. “Local” constructs are the uses and the applications of social identities, such as the case of the use of the language. The use may be personal, contextual, ad hoc etc. and it may ignore or modify the existent identity or may contribute to the construction of new social identities.

The concept of social identity is in close relationship with the one of social role. Roles are defined as a specific type of social identity. If social identities are relatively stable, the roles are social identities contextually undertaken by social actors in relation with other social actors.

Mental models built by the participants by the speech about the communicative situation, meaning about themselves, their roles, identities and relations, as well as about the current frames – time, place – and about the goals and their knowledge or about change, bear the name of contextual models (Dijk, 2008, 2009) or pragmatic models. Contextual models control various properties of the speech, such as style (promotion, lexis, syntax), acts of speech, significances and other aspects of the speech in action. Contextual models are not only social and inter-subjective because they present social identities, social knowledge, ideologies, norms and values, but they are also subjective and personal. They also include personal experiences, personal dates and events, personal knowledge and own opinions. That is why contextual modules are unique. Only in this regard the uses and the performances of social identities are produces situationally, have unique applications of social identities, ideologies and knowledge. In each communicative situation, each participant builds a mental model of the current communicative situation.

Contextual models control the production of the speech, but also its understanding. The text or the speech are not influenced both by the social objective, by the communicative roles or the identities of the participants, but also by the subjective interpretation and defining of the situation by the participants and the way in which they are represented in their contextual models.

Political identities are social identities in the political field. They have specific features due to their political function. They are ideological and imply belonging to political groups or opposition to other groups or movements is national states; they are defined in the field of power, control, decision and competition for resources; also, they are associated with various conceptions about the world.

Political identities are of various types: either they are professional political identities (eg: parliamentarians or political parties) and relational or positional political identities (eg: members of the opposition, leaders of parties, activists etc.).

Political identities seems to be based on certain categories which organize the current content of the identity (van Dick, 2009):

- Membership of a party of the Parliament or of the social movement. This category of political identity organizes information on what it is being discussed in terms of politics
- Activities/Speech. This category supplies information on actions, activities, practices and which define what does or says, from the political point of view, a member of a political group and which encumbers a certain political position.
- Goals. The information in this category define what we want to communicate from the political point of view.
- Rules and values. The rules and values explain what must and must not be done and what objectives we want to achieve by political practices.
- Ideology. Political identities are defined by crey, which is our organized ideology, depending on the rules and values of our group.
- Group relations. Political identities are defined depending on the relation with another political group. Political ideologies tend to polarized between Us and Them, between friends and foes.
- Power resources. Political groups need not only social identities and material resources but also symbolic power resources. Thus, moral superiority, the current political power, the political support, the financial support or the moral support are power resources. The access to mass media has a fundamental role in reaching peoples' minds.

Political identities and ideologies represent principles for action, speaking and text, but do not determine them. Political speech depends on the constraints of the specific social situation. Current political identities depend on the identities of the other participants and may be negotiated in political interaction.

3. Management of parliamentary identities

Taking into consideration the notion of communication contract, the parliamentary speech can be deemed a specific gender of political speech characterized by the interactions

regulated by rules and regulations between political representatives chosen for deliberation and decision-making, in political and specific institutional framings, such as the Parliament and which show institutionalized communication patterns (Ilie, 2010).

The main objectives of the parliamentary procedures are: negotiation of political solutions, obtaining the agreement and making decisions.

In parliamentary interactions, the structuring and the understanding of the statements is conditioned by what the interlocutors assume and state about other mental representation of the world, depending on the cognitive frames, political engagements, social vision and personal/professional experience. Once engaged in the ritualized debate, the interlocutors use each advantage of the institutional practices to exploit any vulnerability or weakness.

Parliament members may change, ridicule, and bring to discussion the ethos of their opponents, leading to an increase of the intensity of their own pathos.

The confrontational demarche opposes various representations of the reality and aim at the destabilization and restoration of the balance of power. That is why, the parliamentary speech can be seen as a relation of power invested with ideology (Fairclough, 1992). At the same time, the interaction takes place in front of certain audiences whose role can be decisive in the performance and for the end of the interaction. During the process to establish and enforce the relation with the audiences, the members of the Parliament strengthen their own ethos by their own credibility and institutional trust.

The features, the structure and the functioning of the parliamentary speech may be researched from two analytic perspectives: the pragma-linguistic perspective and the rhetoric perspective (Ilie, 202).

From the pragma-linguistic perspective, the parliamentary speech is a specific type of political speech. This perspective identifies:

- the specific ritualized features
- the ritualized interaction strategies
- the engagements of institutional role
- the specific institutional purposes – acquiring positions,
 - persuasion
 - negotiation
 - stating the public agenda

From the rhetoric perspective, parliamentary speech is a deliberatively gender of the political rhetoric, defined as an oratory speech and which is aimed at an audience to whom it asks to make a decision of assessment of the advantages or disadvantages of a future course of action.

In their speech, parliamentarians bring to discussion the ethos of the opponent (political credibility and moral profile), increasing its own ethos in trying to maintain the balance between logos and pathos (reasoning and emotion). A significant particularity of the parliamentary interaction is represented by the fact that the members of the Parliament address, simultaneously, certain multiple audiences (parliamentary plenary, reporters and journalists, visitors, TV representatives, national and international audience). This fact determines the choice of a communicative strategy and a discursive style.

For a more nuanced analysis of the style of parliamentary debates, the institutional roles and the identity of the participants in the parliamentary interaction it is necessary to adopt a combined vision – pragma-rhetoric (Ilie, 2010).

By using this pragma-rhetoric perspective – we can analyze:

- the linguistic manifestations of the interlocutors in the institutional and interpersonal roles,
- their relations with the those to whom they address
- cooperation or conflict objectives of the interlocutors
- dialogic patterns of argumentation of political opponents
- negotiation demarches between interactants
- the knit of acts of speech that is being construed
- argumentative strategies showing interdependence between the rational and emotional judgment patterns .

According to the paradigm, Goffman states that at the basis of the identity co-construction lies a face-to-face process whose interactions happen in an institutional framing and which is attended by various interlocutors. The multiple faces of the identity are located socially and culturally and may be seen and understood only in the interaction process with others. (Goffman, 1959).

Self-representation of the self in a form of institutional dialog implies expectations from the audience or from those to whom the members of the Parliament address and an anticipation of possible reactions. Parliamentarians surprise by presenting certain multiple aspects of their identity in front of the varied audience. Thus, it is created an interdependence, between the intentionality of the speaker and the expectations and reactions of the interlocutors/audiences who, in return, want to influence the speaker's reactions and this fact contributes to the co-construction of the identity.

The construction and co-construction of the parliamentary identity may also be explained by the theory of positioning of Davies and Harre: "Human existence is characterized by a continuum of the personal identity and by a discontinuum of the personal diversity. One and the same person positions differently in the conversation. If we position ourselves in different positions we could say that the same person experiments and displays an aspect of the self which is involved in the continuity of multiplicity of egos"(Davis & Harre, 1990).

Are being distinguished two types of positionings: interactive positioning, when it is being expressed the own positioning (Harre & Van Langenhove, 1999).

During the parliamentary debate, the members of the Parliament interact with others by reciprocal positioning : they position themselves and are being positioned by interlocutors.

Political speech, generally, is based on the relation ethos-pathos-logos. The conflict between individuals arises from their disagreements on values, which expresses their distancing but also possible points of agreement. The game between pathos, ethos and logos in the speech is explained by Meyer (Meyer, 2010) by what he calls "distant negotiation".

To negotiate the distance mean to show the difference and to defend the legitimacy of what we are, therefore the social distance embodied often a priori. To negotiate the distance, which is often more social than physical, means to impose the acceptance of the legitimacy of our point of view of what makes us be beyond where we are and to capitalize what we say.

The speaker integrates the distance as a form of a relationship. It builds an image of the Other, as it construes an image about himself.

The negotiation of the distance, for an agreement between individuals, is expressed by the game of this gap between the projective ethos and the effective ethos, on the one hand, and between the projective pathos and the effective pathos, on the other hand. The agreement is reached when what the speaker wanted to say and what he effectively said mean the same for the audience and when the latter shares the answer according to his effective values, what gives here an identity between the *projective audience and the effective audience*. *The agreement performs the unity between the projective and effective* related to a given question. The disagreement keeps intact the differences between projective and effective, creating distance between individuals.

The negotiation of distance in politics is enforced by a compensating mechanism and, namely by the theatricality of the power, the enactment of the identities – the parliamentary debates room, for example, creates a community, but it also confirms a distance. In this space, are being noticed rhetoric positions in a controversy problem, are being noticed and confronted opponent identities. In fact, it is a place of competition between various variants of reality.

BIBLIOGRAPHY:

- De Fina, A., Schiffrin, D., Bamberg, M., 2006, *Discourse and Identity*, Cambridge University Press
- Davies, B., L. Harre, R., 1990, *Positioning : the discursive production of selves*. Journal of the Theory of Social Behaviour
- Fahnestock, J., 1999, *Rhetorical figures in science*, New York, Ny, Oxford University Press
- Fairclough, N., 1992, *Introduction* . In Fairclough, N., (ed.), *Critical language awareness*, London: Longman
- Gerstle, J., 2002, *Political Communication*, European Institute, Iași
- Goffman, E., 1959, *The presentation of self in everyday life*, New York, Double day
- Goffman, E., 1981, *Forms of talk*, Philadelphia
- Ilie, C., 2010, *Identity co-construction in parliamentary discourse practices*, in *European Parliaments under Scrutiny*, John Benjamins, Publishing Company, Amsterdam
- Habermas, J., 1978, *L'espace public*, Payot, Paris
- Harre, R., & Van Langenhove, L., eds. 1999, *Positioning theory : Moral context of intentional interaction*. Oxford, Blackwell
- Lorenzen, P. & Lorenz, K., 1978, *Dialogische Logik*, Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft
- Meyer, M., 2010, *Principia rhetorica. A General Theory of Argumentation*, Publishing House A. I. Cuza, Iași
- Van Dijk, T., 1998, *Ideology: A multidisciplinary approach*, London: Sage Publications, 2008,
- Van Dijk, T., 2008, *Discours and Context. A sociocognitive approach*, Cambridge University Press
- Van Dijk, T., 2009, *Society and discourse. How context influences text and talk*. Cambridge University Press
- Van Eemeren, F., 2010, *Strategic Manoeuvring in Argumentative Discourse*, John Benjamin Publishing Company, Amsterdam
- Walton, D., D., 1998, *The new dialectic: Conversational Contextes of argument*, Toronto: University of Toronto Press
- Walton, D., N. & Krable, E., C., W., 1995, *Commitment in dialogue: Basic concept off interpersonal reasoning*. Albany, NY: SUNY PRESS

**EXPLAINING ECONOMIC GROWTH IN ROMANIA USING THE FRAMEWORK
DEVELOPED BY ROBERT SOLOW**

Adrian Şimon, Assoc. Prof., PhD, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: Based on Solow model, I tried to analyze the different roles played by labor, capital and especially by what is called "residual" in the Romanian economy during the last 15 years. This last factor indicates a strong correlation between innovation and productivity and, eventually economic growth.

1. Introduction

Looking at the innovation from the end results, such as economic growth is a tempting one (Romer, 1989). The economic growth in Romania, as in many other countries, was associated mainly with the process of industrialization, which has represented the bedrock of innovative process.

The attraction to industry has been very high and not for a reason: in 1938 an occupied person in the Romanian industry produced a gross value 29.2 bigger than in agriculture. As a result of this orientation and efforts, during 1922 and 1938 the national income increased with an annual average rate of 4.3%, bringing the share of industry at 39 % and of agriculture at 61% of total production. But than the war struck, and the national income in Romania in 1947 barely reached 35-40% of the level registered in 1938.

In order to analyze the contribution of the innovation in Romania from the point of view of its contribution to the economic growth after 1989. A short historical development will throw light over the present situation.

The result was that, after the efforts made during the first half of the last century Romania was still sharing the last places in the hierarchies of economic development on our continent.

During 1950 and 1989, Romania has continued the process of industrialization with a focus towards investments, education and scientific and technical progress; the industrial production increased during this period 48 times (the labor productivity in industry increased 12 times), contributing to a growth in national income of about 20 times (Postolache, 1991).

The accumulation rate increased also gradually from an average rate of 17% in the 50' to a maximum of 35% during the five-year plan 1976-1980. As outlined by Dobrescu (1979) during the five-year plan 1971-1975 the accumulating rate was 33.7 corresponding to an annual average growth of national income of 11.3 %. Than the growth rate has diminished to an annually average rate of 7.2% during 1976-1980 and to 4.4% during 1980-1985, while the accumulation rate diminished also to 27.9%.

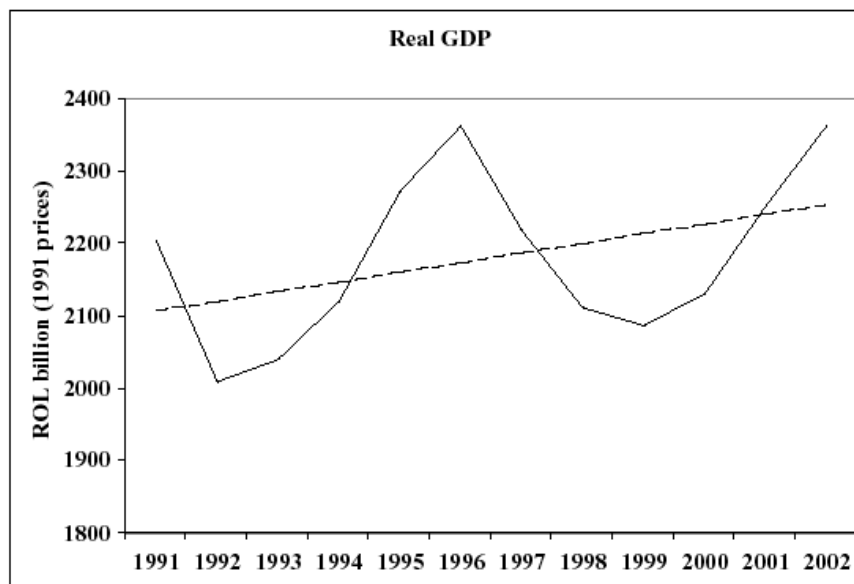
To put it in prospective the real output per capita in Japan during 1950-2000 increased by 11.4 times, while in USA only by 2.6 times. These rates of growth were strongly correlated

with the rate of technical progress, implying that technology could be a good way towards convergences.

Nowadays, countries like China, Hong Kong, Singapore, Taiwan, Malaysia, Thailand, Indonesia, and South Korea are fast growers. So, which are the secrets of growth, if there are some?

(a) 2. Long-term growth and short-run business fluctuations

In the period 1991-2002 the real GDP in Romania has fluctuated around a slightly upward trend. In the long run the real GDP, in most economies, fluctuates around a rising trend. Long-term economic growth is reflected in the increasing trend of real GDP, irrespective to the business cycles, which are fluctuations of real GDP around its long-term trend.

Since it is more difficult to calculate the potential GDP, we will consider the trend value of real GDP as an approximation for potential GDP. The chart above is based on a linear approximation of potential GDP.

Potential GDP measures what the economy could produce if all resources (land, labor and capital) were employed at their normal levels of utilization.

(b) 3. Factors of economic growth

The trend movement of real GDP is predominantly driven by the supply side of the economy. We will limit to three the main reasons why potential GDP grows: capital, labor input and productivity.

We will take into consideration the labor force defined as the number of persons who are either employed or unemployed, and the unemployment rate as the percentage of the labor force that is unemployed.

We will consider the volume of physical capital in any given year as it is determined by investment in previous years, and the investment as a flow of new capital during the year, that contributes to the changes in the stock of capital.

However, total factor productivity incorporates the productivity of both labor and capital, and the process of technological change tends to positively impact upon factor productivity.

Robert Solow of M.I.T., who received the Nobel Prize in 1987, developed a framework that can be used to determine the contributions of labor, capital, as well as total factor productivity to economic growth of a country (Solow, 1970).

His formula was used, among others, by Edward Denison of the Brookings Institution to study the contributions of each factor to long-term growth in the United States (Denison, 1974).

Assuming that GDP rate r^y equals productivity rate r^A plus the weighted rates of employment r^L and capital r^K :

$$\text{than, } r^y = r^A + a \cdot r^L + (1-a)r^K$$

where the weight denoted "a" represents the share of labor cost in value added.

This growth formula can be used to infer the rate of total factor productivity as a residual:

$$r^A = r^y - a \cdot r^L - (1-a)r^K$$

(c) 3.1. Explaining Romanian economic growth

During the past decade, overall growth performance of the Romanian economy was disappointing.

Real GDP was highly volatile and its potential level grew at an extremely slow pace.

According to IMF estimations, potential GDP grew at an annual rate of 1.2 percent in the period 1992-2001.

The explanation of the low growth rate requires a closer look at employment, capital developments and total factor productivity

Employment persistently declined throughout 1992-2001 at an annual rate of - 2.0 percent.

Capital stock data is not available for Romania for that period, but IMF estimates suggest that it slightly increased by about 1 percent annually over the 1992–2001 period.

(i) Source of GDP growth in the period 1992-2001

			Annual percentage change
GDP			1.2
	Rate	Share Contribution	

Employment	-2.0	0.5	-1.0
Capital	1.0	0.5	0.5
Total factor productivity			1.7

(d) 4. Total factor productivity and growth policies in Romania

Based on the statistical evidence we assume a labor share of 0.5; this implies a modest contribution of capital (0.5 percentage points) to GDP growth.

At the same time the employment contribution was negative, estimated at 1 percentage point.

It comes out that total factor productivity, as measured by the Solow residual, provided the major contribution to GDP growth, which means 1.7%

So one can see that the positive rate of annual percentage change of GDP of 1.2% has resulted from a negative contribution of employment by -1%, by a positive contribution of capital by 0.5%, cumulated with a positive contribution of total factor productivity of 1.7%

The practice shows that the government can influence all three of the determinants of growth: labor input, capital formation and total factor productivity.

The idea of stimulating productivity has been attractive to policy makers, but there have been few proposals for concrete action.

Perhaps the most important role that the government can play in improving productivity growth is in the area of education and research and development.

A highly skilled labor force is obviously a key ingredient to successful productivity growth. In this respect Romania is facing a strange paradox: while the creative capacity is over average, the mechanism of using it is weak (Nastase, 1994).

On the other hand, increased growth in the capital stock requires consistently high levels of investment spending. Starting next year tax cuts and investment tax credits may be utilized for stimulating investments. However, the experience of other economies in transition shows that the effects of the investment tax credits tend to be rather disappointing.

Tax cuts may also be used to improve work incentives. However, one should keep in mind that labor supply is rather inelastic, so that even a large tax cut has only a small effect on employment.

It is trough that lower taxes may provide incentives to work (the substitution effect), but the higher level of after-tax income, generally depresses work (the income effect).

The government also plays a role in sponsoring research in science and engineering, and during the last 3-4 years a consistent policy in this field has been pursued in Romania (Chirovici, 2004).

(e) 4.1 The role of institutional factors

Economic growth also depends on factors that facilitate the production, the distribution and the sale of goods and services, which economists refer to as the economic infrastructure.

In this context, infrastructure does not refer to roads, structures, dams or other capital goods, but to institutional factors:

- Forms of government (encouraging private ownership and free enterprise, enforcing contracts and stamping out corruption, protecting physical and intellectual property);

- Monetary policy (ensuring the independence of the central bank committed to achieving price stability);
- Trade policy (supporting free trade);
- Regulatory framework (balancing the costs and the benefits of government intervention in the private sector).

During the first 10 years, after 1989, the stop and go policy in Romania was not conducive towards a harmonious social capability. It was only after 2000 that a consistent strategy has been developed in this respect.

(f) 4.2. Determinants of productivity growth in Romania 1992-2001

The hypothesis of the IMF is that the more efficient utilization of labor and capital was among the major determinants of total factor productivity growth at an annual rate of 1.7 percent throughout 1992-2001.

Privatization and restructuring improved, albeit rather slowly, the utilization and allocation of factor inputs, reducing hidden unemployment. At the same time, the new private sector, institutional reforms, more efficient management structures, as well as human capital accumulation in accordance with the requirements of a market economy gradually strengthened, sustaining the timid productivity gains.

(g) 5. Natural unemployment and the trend of Romanian unemployment rate

The institutional structure of the economy gives rise to a “natural” rate of unemployment toward which the economy gravitates, and which limits the efficient employment as factor of economic growth.

When the economy is at potential GDP, the unemployment is at its natural level and the factors of production are used at their normal intensity. Efforts to lower unemployment below the natural rate can succeed only in the short run and only by inducing upward pressures upon prices. Or in Romania, with relatively high inflation, there’s no scope for such development (Dorbrescu, 2000).

However, estimates of the natural rate of unemployment provide a useful benchmark against which to gauge the current performance of the economy, as measured by the actual unemployment rate. Natural unemployment is said to occur when the only existing unemployment is frictional and structural.

The unemployment rate fluctuated around an upward trend suggesting that the rate of natural unemployment has increased in the period 1991-2002.

The increase of natural unemployment is not surprising in periods of intensive restructuring. If job creation is slow in compensating for job destruction, then the trend of unemployment is up.

But the employment shrank by about 1.4 million people throughout 1991-2002. In the same period, unemployment surged by more than 0.7 million people. Labor force fell by about 0.7 million, moderating the effects of restructuring on unemployment.

Besides negative demographic trends, overly generous pension regulations played their role in fostering the decline of labor force, and consequently in employment.

There are expectations that the decline in the labor force might cease. Though continued restructuring could result in further layoffs, new industries and the service sector should be able to absorb these workers. Therefore, the unemployment rate is expected to stay around its current level of about 7- 8 percent.

6. Economic growth, 2001-2004

Based on the same methodology we will continue our analysis for the period 2001-2004 (estimates for 2004), when the average growth rate has been around 5%.

(i) Source of GDP growth in the period 2001-2004

			Average annual percentage change
GDP			5
	Rate	Share Contribution	
Employment	0	0.5	0
Capital	2	0.5	2
Total factor productivity			3

Taking into account the developments from the last 3-4 years, when real GDP has increased by about 5% per year, we can notice from the above table that total factor productivity has contributed to the GDP growth by 3 percentage points, reflecting a strong component of innovation activity, since the more efficient reallocation of labor and capital registered in the previous period has approaching the normality. And this has come mainly from the demand side due to the “reanimation” of the industrial activity. This is confirmed also by the fact the foreign investments in Romania have been concentrated (64.7% at end of March 2004) in industry, at the same time, taking advantage of and bringing innovation to Romania.

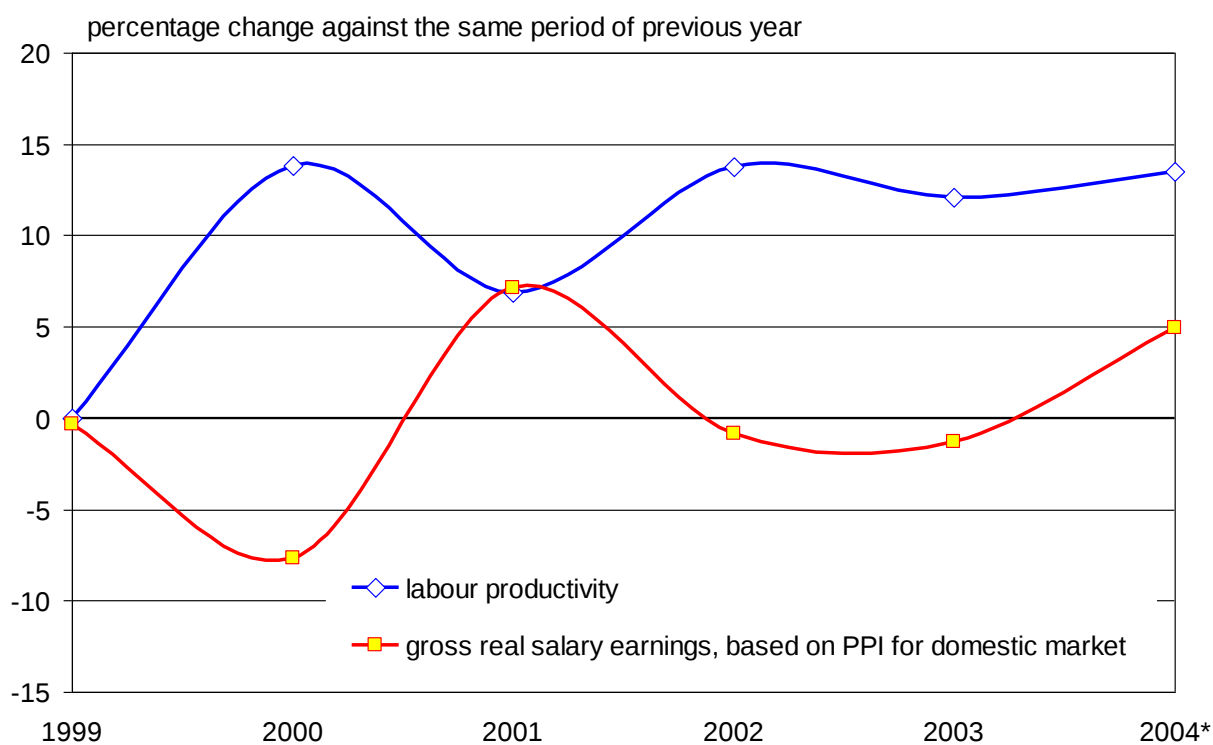
On the other hand, the factor capital has contributed to the GDP growth by 2 percentage points, reflecting the fact that the investment ratio to GDP has increased from around 17% in 1999 to 22.5% in 2003, and the trend is an increasing one.

The correlation between industrial production and innovation developments has been quite strong. Going back, in 1992 the industrial production was smaller than in 1989 by 37.3%; it increased by almost 18% between 1993-1996, only to decreased again by 14% between 1997-1999.

Starting with 2000 it has increased by more than 7% on average, being the main driving force of the GDP, since then. It is expected that this year the industrial production will reach the 1990 level.

The research and development picture has reflected, in general, but with a certain delay, the fluctuation of industrial activity, showing the strong importance of the demand side, for this type of activity during the transition period. Only relatively recent the economic agents have rediscovered the utility of their own research activity; the fact that they cannot depend on imports in this domain has become clear for them, and they abandoned the idea that everything should come from abroad. The inside research (the factory research) has started to give important results, and new industrial sectors, science-intensive have appeared.

Real Salary Earnings and Labour Productivity in Industry

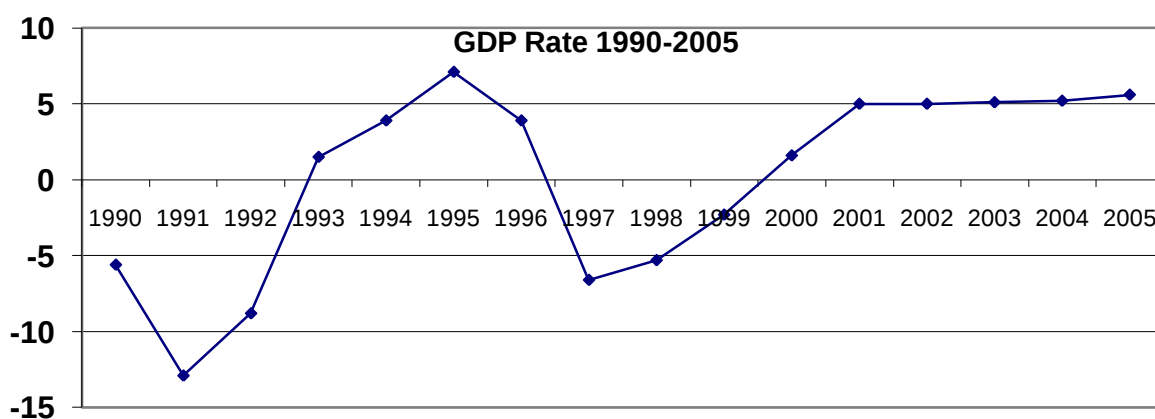
Source: National Institute of Statistics, NBR calculations

*) Jan. - Mar.

Starting with 2000, as one can see from the above graph, the industrial productivity has gained a sustainable trend, based on investments and innovation.

This trend, if continued, resembles the trends registered in France during the '50 and '60, and could by contusive to steadily decrease in the gap between Romania and the developed countries. Already the GDP per capita has increased from 6000 Euros to an estimated 7250 this year.

In spite of all this efforts, only this year Romanian economy will reach the 1990 level, although in certain fields it has made significant progress, which could represent a necessary shortcut for the catch-up process.

7. Conclusion

The results of this short analysis show that innovation, through the total factor productivity, played a determinant role in the economic growth in Romania during the transition period.

Although during the first 10-11 years of the post socialist transition the annual average rate of growth in Romania was very modest, 1.2%, the total factor productivity contributed with 1.7 percentage points, the majority of which came from a reallocation of labor and capital.

But during the last 4 years, in spite of the fact that the reallocation effect has diminished substantially as privatization has advanced in a predominant way, the total factor productivity has increased its importance to 3 percentage points. This is coherent however with the development of new products and the introduction of new technologies in the economy. The question remains if one can consider this as a sustainable innovation and if European Union funding for innovation will be conducive towards long-term economic growth and competitiveness (Leal Filho, 2004).

REFERENCES:

1. Chirovici, E.O.(ed.) (2004) Proprietatea intelectuală în activitatea întreprinderilor mici și mijlocii, Editura Global, București.
2. Denison, E (1974) Accounting for United States Economic Growth 1929-1969, Brookings Institution.
3. Dobrescu, E. (2000) Macromodels of the Romanian transition economy, third edition, The Expert publishing House, Bucharest.
4. Dobrescu, E. (1979) The optimum of the socialist economy, Editura Academiei Republicii Socialiste România, București.
5. Leal Filho, W. (2004) Trends in innovation in a European context - problems and perspectives. In Leal Filho, W. (ed) Supporting the development of R&D and innovation potential of post-socialist countries, IOS Press, Amsterdam.
6. Năstase, G. (1994) Probleme globale ale potențialului inovator, București.
Postolache, T. (ed.) (1991) Economia României - secolul XX -, Editura Academiei, București.
7. Romer, P.M. (1989) Endogenous Technical Change, NBER Working Paper No.3210, Cambridge Massachusetts.
8. Solow, R.M. (1970) Growth Theory, Oxford University Press.

DESCENTRALIZATION IN ROMANIA, VIEWS FOR AND AGAINST

Simona Moise, Assoc. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Bucharest

Abstract: The need for administrative - territorial reform of Romania requires that priority both in civil society, academia Romanian society and the public authorities have proposed, as a first step, practical steps on decentralization.

Rethinking of administrative - territorial represents an aspect of the reform, reform that can not be implemented effectively on weak local structures with clearly defined roles yet. The main reason for that is considering the possibility of creating larger structures corresponding to the intermediate level of government take the opportunities that would be created in this way to encourage local economic development.

The experience of the region and other European countries has demonstrated over time that the regional level is the most appropriate to encourage economic development, which should be a primary consideration in making decisions about public administration reform Having regard to the transition period that Romania is currently experiencing. For several reasons, the current organization of the territory into 42 administrative units proved less effective in addressing economic development.

At the same time, the development regions created mainly for this purpose have not been able to demonstrate its viability. On the one hand the experience of spending EU funds proved the absence of a culture of partnership between counties.

Keywords:*administrative - territorial reform, decentralization, local., economic development, public administration reform, regions*

1. Introduction

The regions are the most important territorial allocation criteria Structural Funds, the European Union's regional policy is the determinant of the emergence and development of regional statistics statistical areas. In this regard, regional statistics should allow both measuring regional economic situation and substantiation criteria for EU intervention. A pressure factor and targeting processes of regionalization is the EU-wide in recent decades, cohesion policy and regional development. The need to create an institutional framework and a territorial planning instrument for pre-accession funds are used and structural accession, Romania led to a form of regionalization, achieved by setting up eight development regions.

If until 1989, Romania was based on an economic development through industrialization and agricultural cooperatives, after 1989, with the transition from socialism to capitalism, Romania's regional economy has evolved from a highly centralized power domination state to an economy based on private property.

Thus, on 15 July 1998, Romania has taken the first steps in terms of legislation regarding the development and implementation of a regional policy when designing decentralized regional development law approved in 1998, which defined the content of regional development, was created legal support for the establishment and development regions have established national and regional institutional structures for regional

development¹. Later came the Law no. 315/2004 (which repealed Law 151/1998) - Law on regional development in Romania. The law establishes objectives, institutional framework, specific skills and tools necessary to promote regional development policy. In the near future Romania exceed gap that takes in Europe, bringing public services closer to the people and decisions (European principle of subsidiarity) and using existing resources more efficiently: local resources, government funding and European programs.

Therefore, start the process of regionalization and continuing administrative and financial decentralization were included in the Government Programme 2013-2016, the two most important objectives for the next period (chapter "Development and administration").

The two strands:

- Administrative-territorial reorganization, creating regional institutional framework for better functioning of public administration, and
- Public administration reform through decentralization and simplification of administrative procedures for more efficient public services will be conducted at the same time, through a series of measures supported in particular during 2013².

In the context of public administration reform issues such as administrative-territorial structure rethinking of Romania are made increasingly more concerned especially when it comes to an efficient process of fiscal decentralization and public services. The current division of the territory into 42 counties not only satisfies the necessary efficiency, but it also does not encourage the existence of a relationship between central and local insubordination (as required by law) and does not constitute adequate support for local economic development. An argument for this last assertion is that the European Union has felt the need of construction of larger administrative units (developing regions) to be responsible for managing pre-accession funds allocated for economic and social development.

2. The territorial administrative system in Romania.

A pressure factor and targeting regionalization processes at EU level is represented, in recent decades, cohesion policy and regional development. The need to create an institutional framework and a territorial planning instrument for pre-accession funds are used and structural accession, Romania led to a form of regionalization done by setting the eight regions. The implementation and evaluation of regional development policy is the development regions which are administrative units without legal personality.

Since 2008, according to Law no. 315/2004 on regional development in Romania, in the territorial structure provides data and macro-level, established under the Act establishing statistical nomenclature of territorial units in Romania and the requirements of EC Regulation no. 1059/2003 of the European Parliament and of the Council establishing a common classification of territorial units for statistics - NUTS, published in the Official Journal of the European Union No. L 154/2003.

¹Law no. 151/1998 on regional development in Romania, repealed and replaced by Law no. 315/2004 on regional development in Romania, with subsequent modifications

² <http://regionalizare.mdrap.ro/2013/04/21/fundamentele-procesului-actual-de-regionalizare-in-romania/>

Macro is the fourth type of regional division established in Romania in 1998. It corresponds to NUTS level divisions of European Union Member States. Macro-regions of Romania (as developing regions) do not have a proper administrative status and its own form of government or administration, they exist only to collect regional statistics. There are four macro in Romania, each consisting in turn of two development regions:

- Macro 1 (includes Northwest and Central)
- Macro 2 (includes Northeast and Southeast)
- Macro 3 (includes South-Muntenia and Bucharest-Ilfov)
- Macro 4 (includes South-West Oltenia and West)

Currently, the National Institute of Statistics uses the following group of counties by region: Northeast Area includes: Bacau, Botosani, Iasi, Neamt, Suceava, Iasi; Southeast Area: Braila, Buzau, Constanta, Galati, Tulcea, Yukon; South Zone: Arges, Calarasi, Dambovita, Giurgiu, Ialomita County, Virginia; South West Area: Dolj, Gorj County, Olt, Valcea; West Zone: Arad, Caras-Severin, Hunedoara County; Northwest Area: Bihor, Bistrita-Nasaud, Cluj, Maramures, Satu Mare, Salaj; Centre Area: Alba, Brasov, Covasna, Harghita, Mures, Sibiu and Bucharest: Ilfov and Bucharest.

Thus were formed at the end of 1998 the 8 development regions of Romania under Law 151/1998 „, by associating freely consented to counties and Bucharest. " Development regions are the result of an agreement between the county and local. The development regions are not administrative-territorial units and are not legal entities representing the implementation and evaluation of development policies.

The eight development regions and counties within their structure at present are:

1. Sud-Vest Oltenia, comprising the districts of Valcea, Olt, Dolj, Mehedinti, Gorj;
2. South Muntenia Region, comprising counties: Calarasi, Prahova, Dambovita, Giurgiu, Virginia, Arges;
3. Southeast Region, comprising counties: Vrancea, Galati, Braila, Tulcea, Constanta, Buzau;
4. Bucharest-Ilfov Region: Bucharest;
5. Central Development Region, comprising the counties of Alba, Mures, Sibiu, Harghita, Covasna, Brasov;
6. West Region, comprising counties: Hunedoara, Caras-Severin, Timis, Arad;
7. Nord-Est, comprising counties: Botosani, Suceava, Iasi, Neamt, Iasi, Bacau;
8. West Region, comprising the counties: Bihor, Cluj, Bistrita-Nasaud, Maramures, Salaj, Satu-Mare.

The 8 regions coordinate regional infrastructure projects and became members of the Committee of the Regions when Romania joined the European Union in 2007.

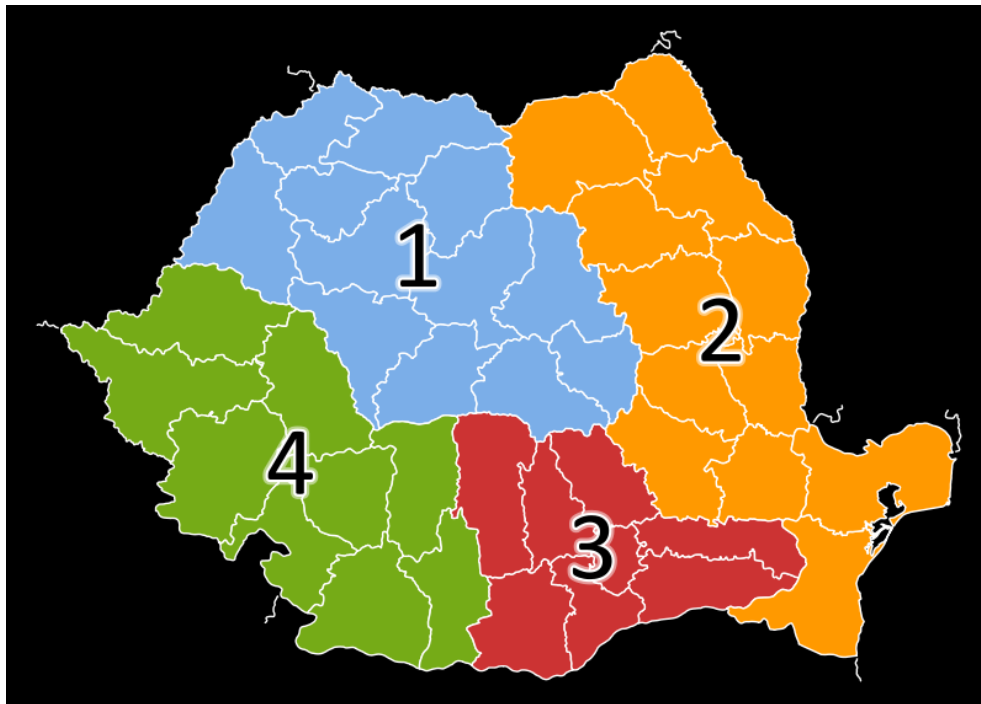

Fig. 1. Map of macro Romania

The eight regions have certain features in terms of their economic structure, which makes certain sectors play a decisive role in their future development. Thus the regional economy of the South (South - East, South - Muntenia, South - West) is influenced by developments in the agricultural sector, the major share holding in those areas, so that in years with unfavorable conditions for agriculture to GDP growth be adversely affected. There are also a potentially important tourist regions (Southern Bucovina area in the North - East coast and the Danube Delta in the South - East), their economic developments are influenced by the level of use of this potential. Another feature is represented by the areas where extractive industries play an important role (Jiu Valley basin in the South - West Oltenia) and whose economy has been affected as a result of the comprehensive restructuring of the mining sector. Territories of the eight development regions are considered NUTS II statistical regions. Territories of the 41 counties and the municipality of Bucharest are considered NUTS 3 statistical regions According to the criteria for the classification of territorial statistical units specified in Regulation 1059/2003, Romania is divided only at NUTS II and III levels.

Romania entered the transition process with a relatively low level of regional disparities compared to other European Union member states. These disparities have grown rapidly, however, and especially between Bucharest-Ilfov region (which includes the capital) and other regions. Inter-regional disparities are relatively small in absolute terms compared to the European Union.

Except for Bucharest-Ilfov region, whose situation in the country's economic landscape is completely special economic growth followed a west-east direction, proximity to western markets acting as a growth factor delivery. Economic growth has a significant geographic, underdeveloped areas concentrated in the Northeast, on the border with Moldova and South along the Danube.

Fig. 2. Map the development regions of Romania

In Romania, the poverty and social exclusion is much higher compared to most Member States of the European Union. Thus our country's population is exposed to poverty and socially excluded with a percentage of 40.3% in 2011 compared to the EU average which has a rate of about 24%.

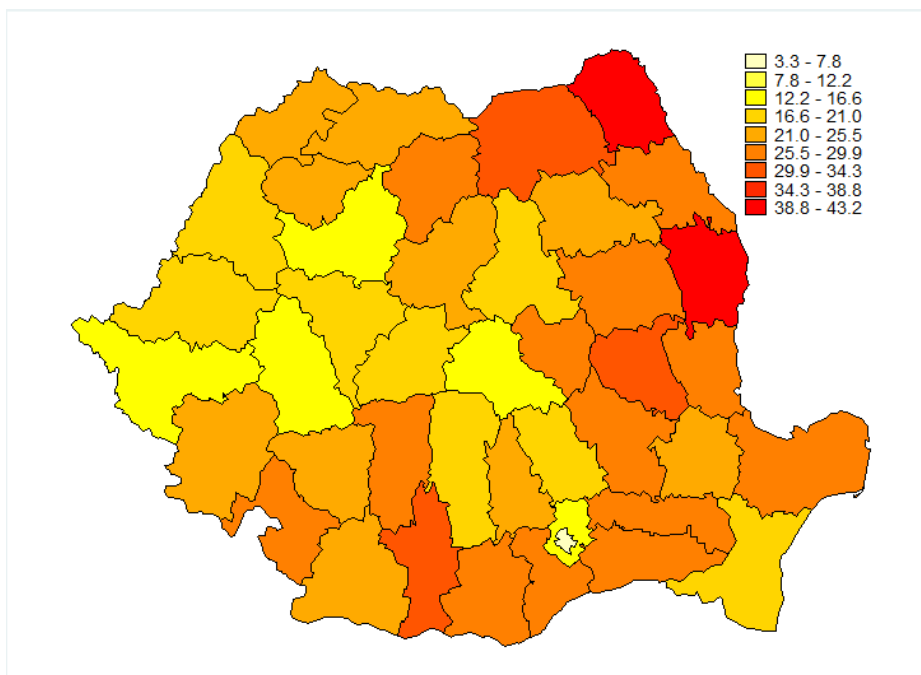

Fig. No.3 risk of poverty rates by counties (NUTS 3)

Source: World Bank staff calculations made based on the Population and Housing Census 2011 and 2011 EU-SILC

In terms of regional disparities in the interpretation of regional analysis finds that regions with the highest rates of people at risk of poverty and social exclusion are the

following regions: North-East, South-West Oltenia Southeast respective South Muntenia, the other end being Western and Bucharest-Ilfov region.

3. Critical opinions on the status of regional institutions

Legal status and the constitution of the current development regions are generally contested by all parties, constitute a reason for the lack of efficiency in different ways. Regional Development Agencies NGOs are public. Their institutional organization tends more towards an administration. RDAs are basically between two contradictory tendencies.

On one hand, public institutions are obliged to work on county and local level is not a concern with the necessary seriousness and the Ministry of Development and Prognosis trends to centralization considering that the work would be more effective if these institutions will become decentralized institutions of the Ministry. On the other hand RDAs efforts to achieve independence they need to effectively manage funds beyond the bureaucratic constraints of a genuine public institutions.

There is no indication of which of these two trends will prevail, but different organizational models in the European Union shows that the effectiveness of these institutions is given the high degree of autonomy or even independence they have.

The other regional body, the regional development council has also challenged statute because it allows increased interference in the distribution of political influence EU funds to counties. Although there is an independent review committee (composed of independent experts), important decisions on financing the large investments in the county are the result of negotiation or the imposition of public authorities that make up the county council.

Whatever the outcome of debates on the status of these institutions, it is clear that their current internal construction is transient. Decisions to be taken in this regard must contribute on one hand to streamline activities and, on the other hand to strengthen the role of representing regional interests beyond national orientation time (ADR) or local (CDR).

For a good part of the population and economic actors of social and political moment of crisis, it is considered inappropriate, as territorial development can benefit from the current status of the regions, their development agencies that are considered capable of manage access funds from the European Union.

Obviously, the European Union does not require us to improve the territorial government, on the contrary, we could say that some countries would be interested not only access a small part of the funds. The new incentive instrument, states that fail to attract the money allocated can get through redistribution amounts were not attracted by other states. It is therefore very important that each state to improve tools and internal capacity to absorb all the money incumbent and, if possible, even to benefit from situations like the one described above³.

Considering the above and the fact that national development funds spent amplification did not have the benefit, but rather had only very limited effects, we believe that

³Anca Ghinea Adrian Moraru , considerations cause the decentralization process in Romania . Administrative - territorial reform , the Public Policy Institute of Romania (IPP) , the Open Society Foundation , East East .

this is the best time to achieve a regional administrative building viable and with immediate utility. This should be taken into account:

- Facilitating access to EU funds allocated for the financial year 2014-2020 and increase their absorption capacity at regional level;
- Failure of this framework now would delay the establishment of administrative regions of the EU for the next financial year (at least 8 years!);
- Territorial institutional reconstruction, as regions to hold similar decisional capacity and skills of most European regions;
- Intensification of interregional cooperation on a European scale and the urgent need to include Romanian regions in such networks;
- Romania is the only Member State of the EU average higher dimensions, which has no administrative regions.

4. Views for on the need to strengthen the role of regional institutions

Without imposing a specific order with the importance of the arguments for the need to create regional administrative framework, we note:

1) After 15 years of development areas could easily notice that their effectiveness was greatly reduced, that defining and implementing their own policies for regional development are very cumbersome.

This situation results from:

- lack of projects with inter-county;
- insufficient resources to co-finance major projects;
- inability interregional differences management and development of interregional cooperation;

- weak direct cooperation with developed regions of the EU, without recourse to central structures;

- associative character - breaking projects funds distributed component counties.

2) financial and economic crisis and social situation tends to accentuate differences - need to optimize decision-making and organizational flows in the territory; the current system underdeveloped counties have fewer opportunities to recover all development gaps, as demonstrated by the evolution of key socio-economic indicators;

3) The low rate of absorption of EU funds - inability counties to support large projects with regional impact;

4) Lack of regional coherence real effects in the counties and localities; for example, missing an intermediate level planning (between county and national level), which reduces the chances of an optimal correlation horizontal (counties) and vertical (national - county);

5) the allocation of EU funds in competitive system maintained and encouraged the identity of the county, in the absence of a superior administrative structures - covering and inter-county cooperation⁴.

The new development context Romania has a well-defined vision continental Europe by strategic documents: EU 2020 and 2020. Their implementation involves the Territorial

⁴ <http://regionalizare.mdrap.ro/wp-content/uploads/2013/04/Raport-CONREG-I-final.pdf>

Agenda, objectively, the existence of administrative regions as the basis of territorial decentralization authentic at national.

Meanwhile, standing complication of territorial development process through the intervention of a wide range of stakeholders, especially local and regional supra, makes it impossible to capacity "Center" to manage territorial processes.

Representation of regional interests is a fact that is required in terms of territory and population of Romania. Regional institutions should be considered not only in voice to represent local interests before central authorities, counties having too dispersed power in this respect, and authority counties and helps them meet local issues they cooperate across borders (eg, infrastructure, environment). Reality and perception of other actors indicates that regional institutions do not yet have a solid foundation in the sense that practically fail to fulfill their missions established by law. Most importantly, do not form a unified voice of the counties represented, but rather the impact of projects funded local than regional⁵.

Two aspects are crucial in strengthening the role of these institutions. The first one is the lack of visibility of regional authorities to the public. Although the press began to present topics in this increasingly, people are not really aware of the existence of regional institutions, much less their role. Few are aware of the existence of such development regions. Their promotion is therefore essential for strengthening the regional level. The second aspect which would contribute significantly to strengthening the role of regional institutions such as the allocation of additional powers to the regional level.

In addition to effects on fostering partnership between counties and regional spirit formation regions would allow a real representation of local interests. If such a region would be able and would like to build a road that would generate economic development for the region could do so without requiring the approval of the authorities in Bucharest. The two issues are closely linked, for without proper information of the public opinion can not rethink the Romania's administrative building. If it would be done, remains to be discussed is the best formula territory.

5. Law decentralization and legislative and constitutional consequences of administrative-territorial reform in Romania

Since the public authorities agree on the need for administrative - territorial reform in Romania, it is necessary to initiate a process to amend current legislation in the field. From this point of view political will is the key factor without which reform can not be achieved. It is important that Parliament should have a stronger role in the context of the debate since he is called to adopt the necessary legislation.

A first legislative amendment envisages revision of the Constitution, quite restrictive in its provisions on administrative-territorial. Thus, Article 3 thereof do a review of all existing administrative bearings, hindered the possibility of creating new ones under the law. Changing this article would involve adding the following sentence to the existing text: "... and other forms of administrative-territorial organization that may be established by law". While it

⁵Anca Ghinea Adrian Moraru , considerations cause the decentralization process in Romania . Administrative - territorial reform , the Public Policy Institute of Romania (IPP) , the Open Society Foundation , East East

is true that the administration and territorial organization are less dynamic and prone areas of change, it is important to be able reorganization outside constitutional revision.

The laws of the government are following acts whose modification should be considered when initiating reform. Amended many times from the time of first adoption in 1991, the Local Government Act (no. 215/2001) still contains the best solutions on administrative and levels of government related institutions. Review it must be based on a complex analysis process and applied to all aspects require changes. Establishing a new tier of government as review existing assume greater attention to this law.

Apart from this latest legislation, administrative-territorial reform implies a coherent and comprehensive framework for public services. The way they are delimited between different levels of government and the way it is conceived their administration depends on the efficiency of the governance act locally. Currently there is no coherent legislative framework in this area, several laws regulating the disparate fashion, aspects of public services. This is one of the reasons why there is now a clear distinction about the services that are administered at the county level and managed locally.

For the reform to be expected impact is essential to have precise regulations in this regard.

Law no. 189/1998, the governing local public funds should also be reviewed in the context of reform. Whether the solution adopted in the forthcoming period is emphasizing decentralization and rethinking the territorial structure, two directions should be considered. On one hand, fiscal decentralization should continue and be linked to the decentralization of public services and on the other hand is necessary to review the financial equalization system.

For the regional level to become more effective in coordinating and encouraging local economic development in the context of continued development regions, Law 151/1998 on regional development in Romania will also be amended to strengthen existing structures and functions of the change of status of regional institutions which thus become more efficient and regional development policy have a real impact. One objective of these changes must be a better circuit of EU funds allocated to administration and local businesses.

In the context of the need to review legislation were dashed main normative acts in the reform. It is equally important, however, to consider the harmonization of the legislation on the one hand with the other regulations adjacent, on the other hand with the recommendations of international organizations active in the field.

6. Factors considered for territorial administrative reform

When will begin administrative territorial reform should be analyzed every item that must take into account both factors typical of socio-economic and elements more closely related to constitutional law and government.

Administrative territorial reform options for the development of regions with legal personality in the context of the purpose of efficient absorption of EU funds must consider the following factors:

Administrative law and political factors:

- legally constitutional reform;
- division of roles and duties central / regional / local level;

- electoral system and parliamentary structure;
- regional decision-making capacity regarding the programming of funds.

Institutional cooperation must be one of the defining characteristics of regional development.

This means that participants in the regional economic development working closer both vertically between different levels of government, and horizontally, between various agents acting within the same region or locality.

Constitutional system, after reviewing the 1991 Constitution declares art. 120, as public administration in territorial-administrative units is based on three principles: decentralization, local autonomy and the deconcentration of public services. Relationships exist between local authorities that are based on principles of autonomy, legality and cooperation between them. (Law no. 215/2001 on local public administration).

Economic and geographical characteristics of the territory

• geomorphological structure - characterization of natural resources and land management issues;

- Equipping territory;
- Structure of local production;
- Presence networks - clusters, poles of competitiveness, growth poles.

Mobilizing existing natural resources in a region, is one of the essential factors for economic, social and territorial thereof and involves a high degree of collaboration between companies and an adequate involvement of a wide range of public and private organizations.

This can be achieved by initiating and building partnerships. Implementation of resources, depending on the specific regional, in a strategic and innovative enterprises can work regionally in the creation of joint projects.

Culture and Society:

- Ethnographic and cultural affiliation of the population;
- The demographic characteristics;
- Population Movement and territorial interactions (labor mobility and family ties between neighboring territories);
- Existence of cultural poles / university.

For the implementation of cultural projects unit requires public institutions collaborating with cultural stakeholders, academia and civil society. Technical feasibility, economic and social reforms:

- The economic costs associated variants reform;
- costs in terms of lost jobs or any opportunity to create new jobs;
- Costs in electoral terms: public perception of political decisions;
- Estimated degree of improvement in absorption.

Finally, an important aspect will be the technical feasibility, economic and social reforms such or cost-benefit development of structures, however, administrative, more or less in

November.

An optimal absorption of external financial resources for the region can be achieved by developing suitable projects, focusing partners and also by managing public initiatives in a more effective and beneficial for the region.

A very important role in the development of EU-funded projects in the regions plays Regional Development Agencies with expertise in the management of EU funds. An important advantage is that in each region there is one pole of growth through its development entails the development area of influence - Metropolitan Area.

7. Conclusions

In 2014, trying to build a large national project on regionalization has failed, on the one hand due to the collapse of the ruling political alliance, on the other hand, due to the extremely simplistic vision of the actors involved in the process. The debate on regionalization, as long as there was rather centered around political projections and responded to concerns about the influence of the various parties and groups sharing in local government. Not incidentally, conflicting issues were limited to the number of regions, capitals and their possible mechanisms of choice of regional management structures. It all culminated in the outbreak of controversy strictly local interests, such as jurisdiction over ports or the police.

We have, until now, a realistic analysis of the consequences of decentralization in Romania, which takes 20 years. It is a positive process without which, for example, developing cities like Sibiu, which I led, would not have occurred. But these positive developments were linear across the Romanians. In many places, financial decentralization meant inequality of development rather than harmonization at regional or national level.

Each variant analysis should take into account both factors typical of socio-economic development and closely related elements of constitutional law and government, elements that should facilitate the strengthening of the latter may be established and proper functioning. The administrative reorganization requires an extensive training program, analysis, debates and political consensus. For the reform to be successful and produce imbalances in public life should first be created and strengthened institutions that will manage future structure to meet the new challenges on financial and administrative autonomy, transferring powers from national to regional level, national and European funds management.

Keeping current structure 8 regions is an advantage because it works for over 14 years and are very familiar with working mechanisms and because the Regional Development Agencies with expertise in managing European funded projects.

BIBLIOGRAPHY:

Băhnăreanu C., Sarcinschi A., *The regionalization of Romania and National Security*, National Defense University Press, Carol I, Bucharest, 2012

Pacesila, Mihaela, *Regionalization in the EU countries in "Management and Public Administration"*, no. 3/2004, ASE,

Ministry of European Integration, Regional Operational Programme 2007-2013, p.16.

Summary of the National Development Plan 2007-2013, page 6, available at [http://www.fonduri-](http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/d25a597fd62/Documente_Suport/Rapoarte/1_Rapoarte_POR/30.07.2012/RAI_POR_26_06_2012_FI-NAL.pdf)

[ue.ro/res/filepicker_users/d25a597fd62/Documente_Suport/Rapoarte/1_Rapoarte_POR/30.07.2012/RAI_POR_26_06_2012_FI-NAL.pdf](http://www.fonduri-ue.ro/res/filepicker_users/d25a597fd62/Documente_Suport/Rapoarte/1_Rapoarte_POR/30.07.2012/RAI_POR_26_06_2012_FI-NAL.pdf)

BBC, November 24, 2011, available at <http://www.zf.ro/fonduri-ue/40-din-contractele-euro-pene-pe-por-gasite-cu-probleme-8982156> RAPORT ANNUAL REVIEW AND FORECAST - ROMANIA 2013

Law no. 151/1998 on regional development in Romania, repealed and replaced by Law no. 315/2004 on regional development in Romania, with subsequent modifications

National Institute of Statistics Yearbook, INS, online TEMPO 2013

White Paper on SMEs in Romania 2012

Partnership Agreement proposed by Romania for the period 2014-2020
Digital Agenda - strategic policy framework for the development of Digital Information Society 2011

H.G. 457/2008 on the institutional framework for coordination and management of Structural Instruments

Law no. 215/2001 of the local public administration, published in Official Gazette no. 204 of 23 April 2001, amended by Law 286/2006;

***www.ase.ro

***www.mfinante.ro

***www.npd-solutions.com

***www.fonduri-ue.ro

STUDIES ON THE INFLUENCE OF NOISE ON HUMAN HEALTH IN GALATI COUNTY

Viorel Mircea Drăgan, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Nowadays the society is living in an environment surrounded by noise and vibrations, which have harmful effects. The noise may disturb and affect communication or recreation and there are uncertainties to a vast range of medical problems that may occur. After ending the analysis in Galati county, the records reveal that the allowable noise level is exceeded in all monitored areas, therefore more strict measures must be taken into account to reduce the noise levels to a minimum.

Keywords: noise, sound level meter, pollution.

Abstract: În prezent omul trăiește într-un mediu în care este înconjurat de zgomote și vibrații, care au mai mult sau mai puțin efecte nocive asupra acestuia. Zgomotul poate deranja, afecta comunicarea sau odihna și există incertitudini cu privire la multitudinea de probleme medicale pe care le poate produce. După încheierea perioadei de analiză în Municipiul Galați, datele înregistrate au evidențiat o depășire a nivelului admisibil al zgomotului în toate zonele monitorizate.

Cuvinte cheie: zgomot, sonometru, ureche, poluare.

1. Introducere

În prezent omul trăiește într-un mediu în care este înconjurat de zgomote și vibrații, care au mai mult sau mai puțin efecte nocive asupra acestuia.

Sunetele sunt esențiale în viața noastră deoarece cu ajutorul acestora comunicăm, evităm pericolele, ne relaxăm ascultând sunetele naturii sau ascultând muzică.

Din păcate, datorită caracterului nociv al sunetului și prezența acestuia în toate domeniile de activitate ale vieții, poluarea fonică a devenit o problemă majoră globală. Odată cu dezvoltarea civilizației apare și o creștere îngrijorătoare a nivelului zgomotelor în mediul urban.

Creșterea populației urbane duce la amplificarea traficului, care devine sursa principală generatoare de zgomot.

Sunetul poate fi definit ca fiind orice variație a presiunii (în aer, apă, etc) care poate fi detectată de către urechea umană iar zgomotul este sunetul puternic, neordonat. Unitatea de măsură a intensității sunetelor este decibelul (dB). Limita superioară a sunetului este 80 dB. Sunetele de 130 dB provoacă senzația de durere, iar de 150 dB sunt insuportabile (în secolele trecute exista termenul de moarte sub clopot).[1]

Zgomotul este definit ca un complex de sunete fără un caracter periodic, cu insurgență dezagreabilă aleatoare, care afectează starea psihologică și biologică a oamenilor și a altor organisme din natură. Caracteristicile fizice sau obiective ale zgomotului privesc tăria sau intensitatea sonoră, durata și frecvența. Intensitatea este caracterul cel mai important care depinde de trăsăturile sursei, de distanță și posibilitățile de transmitere sau multiplicare.

Fonul este unitatea de măsură fiziologică de percepție de către urechea umană a celei mai slabe excitații sonore. S-a admis că cifra 80 pe scara de decibeli, sau pe scara de foni, reprezintă pragul la care intensitatea sunetului devine nocivă. Expunerea excesivă la zgomot intens și pe perioade lungi de timp determină surditatea. [2]

Din punct de vedere fiziologic, sunetul constituie senzația produsă asupra organului auditiv de către vibrațiile materiale ale corpurilor și transmise pe calea undelor acustice. Urechea umană este sensibilă la vibrații ale aerului cu frecvențe între 20 Hz și 20 kHz, cu un maxim de sensibilitate auditivă în jur de 3500 Hz. Acest interval depinde mult de amplitudinea vibrației și de vârsta și starea de sănătate a individului. Sub amplitudinea de 20 μ Pa vibrațiile nu mai pot fi percepute. Odată cu vârsta, intervalul de sensibilitate se micșorează, în special frecvențele înalte devin inaudibile. [3]

Din punct de vedere fizic, sunetul are o definiție mai largă, el nefiind legat de senzația auditivă: orice perturbație (energie mecanică) propagată printr-un mediu material sub forma unei unde se numește sunet. În această definiție se includ și vibrații la frecvențe din afara domeniului de sensibilitate al urechii: infrasunete (sub 20 Hz) și ultrasunete (peste 20 kHz).

Un caz particular de sunet este zgomotul, care se remarcă prin lipsa obiectivă sau subiectivă a unei încărcături informaționale. Zgomotul deranjează fie prin senzația neplăcută pe care o produce, fie prin efectul negativ asupra transmiterii de informație. Orice zgomot poate fi perceput ca sunet util dacă i se atribuie o valoare informațională. [4]

Zgomotul poate deranja, afecta comunicarea sau odihna și există incertitudini cu privire la multitudinea de probleme medicale pe care le poate produce. Sensibilitatea individuală, în privința disconfortului, variază destul de mult. Muzica unei persoane poate produce în același timp un mare disconfort alteia sau activitatea unei persoane poate slăbi concentrarea sau somnul alteia. Disconfortul nu se raportează întotdeauna numai la tăria sunetelor, zgomotul de nivel redus dar repetat poate produce reacții similare unui singur eveniment izolat de nivel ridicat. În același timp, sunetul este indispensabil comunicării, culturii și altor aspecte din viața de zi cu zi, ceea ce face ca acțiunile de minimizare a poluării sonore să fie acte de echilibru social. [5]

În localități, sursele de poluare fonică sunt clasificate în:

- surse fixe, incluzând zonele rezidențiale, industriale, de construcții și demolare;
- surse mobile care sunt date de rețeaua de transport urban de suprafață, aeroporturi. La reuniunea de la Paris din anul 1990, s-a stabilit că transporturile rutiere constituie principala sursă de zgomot în societatea modernă, circa 80% din poluarea fonică a unui oraș fiind zgomotul emis de autovehicule. [2]

2.Descrierea aparaturii folosite

Intensitatea sunetului exprimat prin decibel (dB), reprezentând presiunea undei sonore, se măsoară cu sonometrul. [6].

Zgomotul, în general, este perceput diferit de fiecare om în parte. Există tonalități supărătoare pentru fiecare persoană, la fel cum și la nivelurile de zgomot percepția este diferită, în funcție de acuitatea acustică a fiecăruia.

Toate acestea au provocat o necesitate în ceea ce privește identificarea unei aparaturi care să fie stabilă, obiectivă, neinfluențată, care să producă răspunsuri clare indiferent de momentul la care este folosită și indiferent de locul utilizării.

Acest aparat trebuie să fie capabil să răspundă la câteva cerințe suplimentare, apărute în urma măsurării practice a zgomotului. Este necesar, în majoritatea cazurilor, să fie portabil, astfel încât să poți pătrunde în cele mai diverse spații. Trebuie, de asemenea, să nu influențeze câmpul acustic în zona în care sunt efectuate măsurători. De asemenea, trebuie să fie ușor de utilizat, ușor de setat și să fie ușor de lucrat cu el. Mai mult, există o serie întreagă de parametri care trebuie măsurați/prelucrați simultan, astfel încât rezultatele să fie cunoscute fără o analiză amănunțită.[7].

Pentru realizarea determinărilor în vederea măsurării nivelului zgomotului în orașul Galați, s-a folosit analizorul – sonometru Brüel & Kjær tip 2250 (Figura 1).[8]

Figura 1. Analizor –Sonometru Brüel & Kjær

Sursa: <http://www.envi.ro/index.php?view=news&action=viewnews&newsid=223>

Sonometrul este cel mai simplu aparat portabil pentru măsurarea zgomotului. Aparatul măsoară nivelul de presiune acustică exprimat în dB și răspunde semnalelor sonore similar cu urechea umană.

Analizorul - sonometru tip 2250 face parte din generația a IV-a inovatoare de analizoare portabile Brüel & Kjær.

3.Determinarea experimentală a nivelului zgomotului

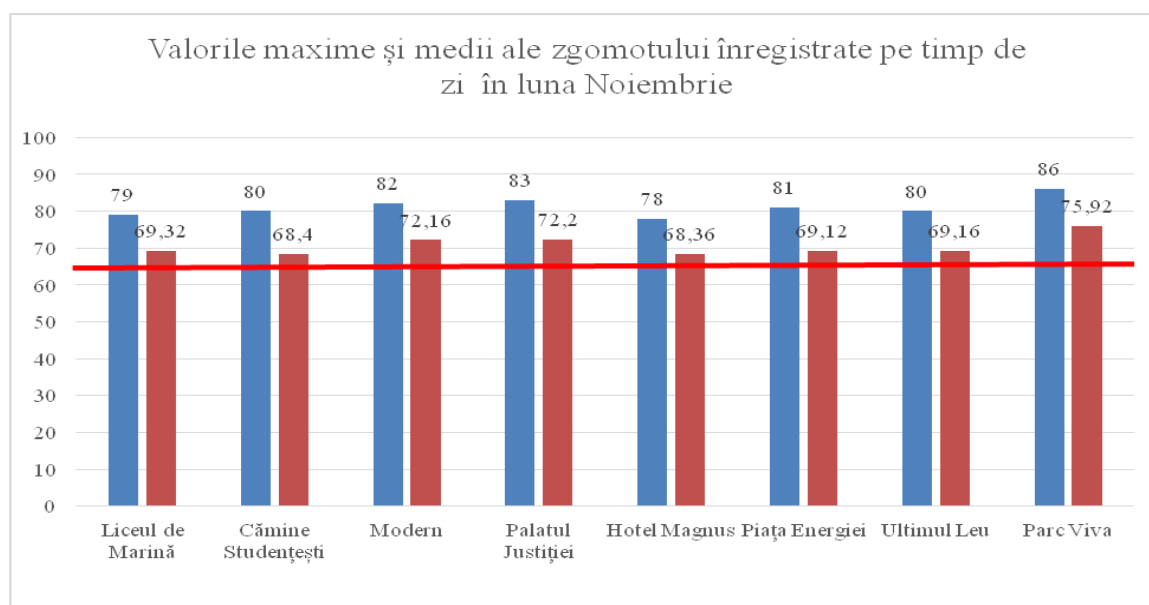
Reședința administrativă - Galați - este al 5-lea oraș al țării ca mărime (293 523 locuitori la 1 iulie 2007, o densitate de cca 13,2 loc/ha) și cel mai mare port situat pe Dunărea maritimă. Orașul Galați este situat la 130 km de țărmul Mării Negre și la aproximativ 250 km de București (capitala României), Iași, Ploiești, Buzău, Constanța, Chișinău (capitala Republicii Moldova) și Odessa (Ucraina)

Determinarea nivelului de zgomot a fost realizat în următoarele zone din Galați: Liceul de Marină, Cămine Studentești, Modern, Palatul de Justiție, Hotel Magnus, Ultimul Leu, Parc Viva. pe timp de zi și noapte. În aceste zone principala sursă generatoare de zgomot este traficul (autoturisme, microbuze, autobuze, troleibuze, tramvaie). Sunt afectate de zgomot blocuri de locuințe, unități școlare, clădiri de birouri, căminele studentești, zonele de promenadă. Traficul nu este doar generator de zgomot, ci și un important poluator al aerului, datorită gazelor de eșapament emise. Principalele surse de zgomot din arealul rezidențial al municipiului Galați (conform cu H 321/2005 republicata) sunt:

- transportul pe șină: cale ferată– rețea ce are o configurație semicirculară în jurul intravilanului rezidențial; traseele de tramvai– ce secționează zonele rezidențiale noi din vest și cele mai vechi din centru-nord;
- traficul rutier, mai ales pe marile artere peste care se suprapun și traseele de transport în comun . [9];

Tabel 1 Valorile maxime și medii ale zgomotului înregistrate pe timp de zi în luna Noiembrie

	Liceul de Marină	Cămine Studentești	Parcul M.Eminescu	Palatul Justiției	Hotel Magnus	Piața Energiei	Ultimul Leu	Parc Viva
Lmax	79	80	82	83	78	81	80	86
Lech	69,32	68,40	72,16	72,20	68,36	69,12	69,16	75,92
Limita admisibilă	65							

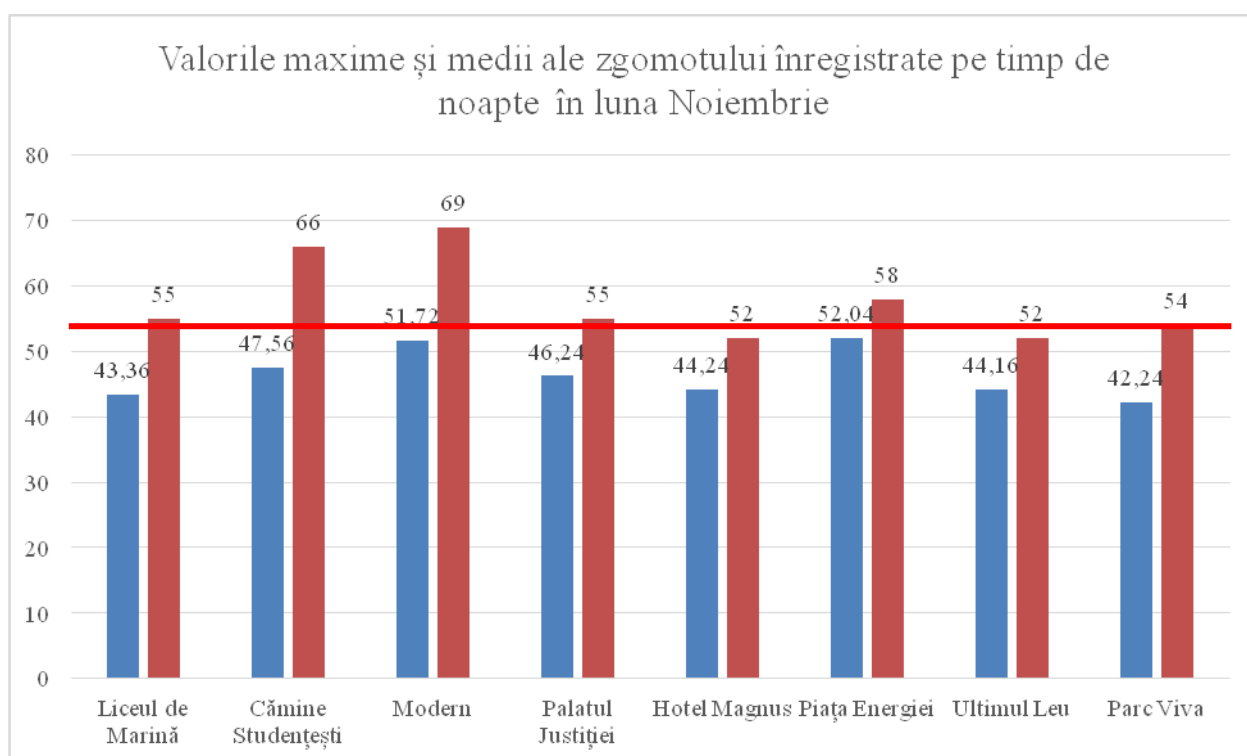

Valoarea maximă admisibilă 65 dB

Figura 2. Valorile maxime și medii ale zgomotului înregistrate pe timp de zi în luna Noiembrie

Tabelul 2 Valorile maxime și medii ale zgomotului înregistrate pe timp de noapte în luna Noiembrie 2014

	Liceul de Marină	Cămine Studențești	Parcul M.Emin escu	Palatul Justiției	Hotel Magnus	Piața Energiei	Ultimul Leu	Parc Viva
Lech	43.36	47.56	51.72	46.24	44.24	52.04	44.16	42.24
Lmax	55	66	69	55	52	58	52	54
Limita admisibilă	50							

**Limita maximă admisibilă 50
dB**

Figura 3. Valorile maxime și medii ale zgomotului înregistrate pe timp de noapte în luna Noiembrie

Alegerea surselor mai silențioase

Alegerea autovehiculelor de transport în comun mai silențioase, cu norme de emisii de noxe mai reduse;

Înlocuirea tramvaielor care depășesc normele de zgomot cu unele mai silențioase.

Măsurile de reducere a transmiterii zgomotului:

-Întreținerea și refacerea gardului viu în zonele de agrement învecinate străzilor circulante intens;

-Amenajarea de perdele ecologice (ex. zona Combinatului Siderurgic Arcelor Mittal, Balta Cătușă);

- Introducerea panourilor fonoabsorbante în scopul reducerii zgomotului;
- Încurajarea populației în acțiunile de refacere a izolării fonice și termine a locuințelor, prin anumite măsuri fiscale[9].

-Pentru reducerea zgomotului în blocurile de locuințe trebuie să se aibă în vedere locul unde sunt amplasate și amenajate.

Amplasarea locuințelor va avea în vedere și atenuarea zgomotelor astfel:

- clădirile nu se construiesc paralel cu șoseaua;
- interpunerea între șosea și blocul de locuințe a unor blocuri administrative;
- amplasarea șoselelor în denivelări naturale sau artificiale (văi);
- utilizarea unor ecrane de zgomot naturale, cum sunt arborii, arbuștii, rambleurile acoperite cu vegetație. [10]

Clădirile de locuit se amenajează astfel:

- cu pardoseli fonoizolante, din linoleum, cu covoare, mochetă;
- spații de aer între planșee sau umplute cu pânză impregnată;
- etanșarea ferestrelor și ușilor cu garnituri; - pereți dubli la 5-7 cm distanță;
- uși duble;
- geamuri duble de 3 mm, la 15 cm distanță unul față de altul;
- fixarea conductelor de pereți cu cauciuc, sau mase plastice;
- executarea de fundații la pompe;
- educația locatarilor pentru respectarea liniștii.[10]

Orientarea actuală a nivelurilor poluării. Elementele cerute pentru stabilirea unei strategii de succes în ceea ce privește controlul poluării sonore sunt cunoscute, dar anumite eforturi mai trebuie făcute la nivelul legislațiilor naționale și a celei europene, pentru a institui și întări legislația privitoare la poluarea fonică[11].

Bariere de zgomot

Protecția populației împotriva zgomotului a devenit o problemă foarte importantă, problemă care ar trebui tratată cu mare responsabilitate de autorități. Cea mai eficientă măsură pentru a reduce nivelul zgomotului este amplasarea barierelor de zgomot în zonele poluate fonic.

Cea mai avantajoasă metodă (din punct de vedere economic, tehnologie) este cea de acționare asupra căii de propagare, prin instalarea barierelor de zgomot. Rolul barierelor este acela de a ecrana zgomotul generat de trafic. De multe ori, termenii de barieră de zgomot și panou fonoabsorbant sunt confundati sau folosiți cu același sens, însă bariera de zgomot se referă la orice obiect, structură, construcție care blochează nivelul unei surse de zgomot, în timp ce panoul fonoabsorbant este un element al barierei de zgomot ce poate fi realizat din diferite materiale (beton, blocuri din material plastic, lemn, metal sau alte materiale). Performanțele acestora sunt influențate de materialul folosit, dimensiuni și formă. Pentru a fi eficiente, barierele de zgomot se instalează cât mai aproape de sursă sau de receptor. Cele de pe marginea străzilor trebuie să fie continue și situate pe distanțe mari. Performanțele acestora depend de materialul folosit, grosimea și înălțimea panourilor [12].

4. Concluzii

-După încheierea perioadei de analiză în Municipiul Galați, datele înregistrate au evidențiat o depășire a nivelului admisibil al zgomotului în toate zonele monitorizate. -Deși zgomotul a devenit un factor major de stres, de disconfort, nu sunt luate măsuri pentru reducerea acestuia din cauza inconștienței și indifferenței populației.

-Putem îmbunătăți acustica zonelor intens circulate din oraș pentru confortul persoanelor care au domiciliul sau lucrează în zonă prin montarea de panouri fonoabsorbante, acestea având efect de reducere a zgomotului în spatele acestora.

-Instalarea barierelor de zgomot sunt o necesitate pe toate arterele orașului, acestea putând fi realizate prin plantarea mai multor copaci și întreținerea spațiilor verzi. Pe lângă efectul fonoabsorbant, acest tip de bariere are beneficii pe termen lung, fiind o metodă de curățare a aerului, copacii preluând din dioxidul de carbon din atmosferă, dar are și un impact psihologic pozitiv asupra populației.

-O metodă eficientă de reducere a zgomotului care ar trebui aplicată se bazează pe principiul "Poluatorul plătește".

-Pentru reducerea poluării fonice se propune folosirea unor mijloace de transport mai puțin zgomotoase sau folosirea unor mijloace de transport ecologice, prin realizarea unor piste reale pentru biciclete sau role.

5. BIBLIOGRAFIE:

- [1]. Poluarea sonoră în Municipiul Iași, factori de disconfort și risc pentru sănătatea populației expuse, Conducător științific PROF. DR. VIORICA GAVĂȚ, Doctorand BIOING. DRUG GABRIEL Universitatea de Medicină și Farmacie, Gr. T. Popa, Iași
- [2] http://ro.wikipedia.org/wiki/Poluare_acustic%C4%83
- [3]. <http://ro.wikipedia.org/wiki/Sunet>
- [4]. http://www.biotowns.ro/uploads/files/Dincolo%20de%20sunet_Folker%20Emanuel_Colegiul%20Tehnic%20Dimitrie%20Leonida.pdf
- [5]. http://www.pmb.ro/harti/harta_zgomot/docs/strategia_de_zgomot_ambiental.pdf
- [6]. <http://www.unibuc.ro/studies/Doctorate2010Noiembrie/Sufaru%20Mariana%20-%20Metode%20de%20evaluare%20a%20dinamicii%20spatiale%20si%20temporale%20a%20starii%20mediului/cap%20III.pdf>
- [7]. <http://www.zgomot.ro/produse/Sonometre/3>
- [8]. Manual de utilizare Analizor – sonometru Brüel & Kjær tip 2250
- [9]. PLANUL DE ACTIUNE pentru Reducerea Nivelului Zgomotului Ambiental în Municipiul Galati 2008 – 2012
- [10]. http://www.scribd.com/doc/91253859/63800586-COMBATEREA_VIBRA%C5%A2IILOR-SI-ZGOMOTELOR
- [11] <http://studia.law.ubbcluj.ro/articol.php?articollid=201>
- [12]. <http://www.pecoror.ro/produse/panouri-fonoabsorbante/?pid=111>

COMPARATIVE STUDY REGARDING THE PROCEDURE OF PRELIMINARY DECISIONS AND THE EXCEPTION OF NONCONSTITUTIONALITY

Alina Andreia Leția, Assist., PhD, University of Bucharest

*Abstract:*In the present study, we aim to identify all the similarities and differences between the preliminary ruling procedure and the exception of unconstitutionality and to highlight the features and importance of each of the two institutions. The preliminary ruling procedure is a complex procedural incident, of great importance in the formation the European law and with strong influence on the relationship between the national legal systems and the European legal system. The exception of unconstitutionality is a procedural incident through which the conformity of the national law and the fundamental law of the state is verified and all disparities between legal provisions and provisions of the Constitution are to be modified. Through these two procedural incidents, on the one hand the supremacy of the European law on the law of Member States is ensured and, on the other supremacy of the Constitution over national laws is secured.

Keywords: *preliminary ruling exception unconstitutional law*

1. Considerații generale

Dreptul european reprezintă totalitatea normelor emise de Uniunea Europeană (UE) și este format din dreptul primar și dreptul secundar al UE.

Dreptul primar cuprinde dreptul european al tratatelor care conține ordinea de drept comun, prevăzută de Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE) și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE). Normele tratatelor au aplicare nemijlocită în statele membre, având caracter obligatoriu și pentru instanțele naționale.

Dreptul secundar este format din actele normative formale, emise de organele UE, în special sub formă de regulamente, directive și decizii.

Regulamentele UE au aplicabilitate generală, ca o lege internă, fiind obligatorii în totalitate și aplicându-se în mod nemijlocit în toate statele membre. Judecătorul național aplică regulamentele, fără să fie necesară adoptarea unei legi naționale.

Directivele UE sunt obligatorii pentru statele membre în privința obiectivului care trebuie urmărit, conținând reglementări cadru, care trebuie implementate de către statele membre, într-un anumit termen.

Deciziile sunt acte juridice prin care sunt reglementate, cu caracter obligatoriu, anumite aspecte individuale. Deciziile sunt obligatorii în totalitate pentru cei cărora le sunt adresate.

Spre deosebire de dreptul internațional, dreptului UE nu-i este indiferentă natura relațiilor ce trebuie să se stabilească între dreptul european și dreptul național. El postulează monismul și impune respectarea acestuia de către statele membre. Aplicabilitatea dreptului UE este imediată, directă și prioritară, acesta fiind integrat în mod firesc în ordinea juridică a statelor și conferind drepturi și impunând obligații, în mod direct, nu doar instituțiilor UE și statelor membre, ci și resortisanților acestora, cetățeni ai UE. Toate izvoarele dreptului UE au

o forță juridică superioară dreptului intern, indiferent de categoria cărora le aparțin. Dreptul intern al tuturor statelor membre trebuie să fie în concordanță deplină cu dreptul UE, indiferent de ierarhia internă a normelor. În acest sens, statul nu poate invoca nici chiar dispozițiile sale constituționale pentru a nu aplica o normă a UE.¹

Procedura preliminară apare ca o probă a unicității noii ordini juridice de drept internațional², distinctă, dar integrată sistemului juridic al statelor membre³. Adresarea de către instanțele naționale a unor întrebări organelor jurisdicționale europene, în vederea interpretării prevederilor din tratate și a normelor derivând din acestea, instituie un mecanism prin care jurisdicțiile interne și Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) stabilesc modul corect de aplicare al unei norme europene ce intră în conflict cu o prevedere națională. Prin această procedură, instanțelor naționale li se atribuie rolul de a asigura respectarea dreptului european.

Dreptul constituțional, în ordinea juridică internă a statului, reprezintă cea mai importantă ramură de drept, deoarece reglementează relațiile sociale fundamentale ce apar în procesul de instaurare, menținere și exercitare a puterii de stat.⁴ Acesta conține norme cu valoare de principii pentru celelalte ramuri ale dreptului, care, reglementând la rândul lor relațiile sociale din diferite domenii ale vieții sociale, se sprijină pe normele dreptului constituțional, le dezvoltă în reglementarea categoriei respective de relații sociale. Astfel, dreptul constituțional reprezintă baza juridică și principală a celorlalte ramuri de drept.⁵

Controlul constituționalității legilor în România este reglementat în art. 142-147 din Constituție, în Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată și modificată și în Regulamentul de organizare și funcționare a Curții Constituționale. Controlul este încredințat de Constituția României Curții Constituționale (CCR), autoritate publică care este garantul supremației Constituției. Controlul constituționalității legilor poate fi prealabil sau ulterior promulgării legilor. Controlul ulterior se realizează prin invocarea excepției de neconstituționalitate.

2. Procedura hotărârilor preliminare

Procedura hotărârilor preliminare reprezintă un incident procedural care intervine în condițiile în care instanța judecătorească este sesizată cu o cerere. Părțile din litigiul dedus judecății nu au dreptul să trimită întrebări la CJUE, au dreptul să solicite instanței naționale transmiterea acestora către CJUE. Instanța națională realizează transmiterea numai în măsura în care consideră că are nevoie de lămurirea CJUE pentru soluționarea cauzei (noțiunea de “instanță națională” a fost calificată ca incluzând atât termenul de “instanță” din dreptul

¹ Augustin Fuerea, *Manualul Uniunii Europene*, Ediția a V-a revăzută și adăugită după Tratatul de la Lisabona, ed. Universul Juridic, București, 2011, p.177-182;

² Cauza 26/1962, *Van Gend & Loos v. Olanda*, Hotărâre CJCE din 5 februarie 1963;

³ Cauza 6/1964, *Costa v. E.N.E.L.*, Hotărâre CJCE din 15 iulie 1964

⁴ Ioan Muraru, *Drept constituțional și instituții politice*, Ediția a XI-a revăzută și completată, ed. Lumina Lex, București, 2003;

⁵ Nistor Prisca, *Drept constituțional*, ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977;

național, cât și alte entități care exercită atribuții jurisdicționale, cu excepția procurorului, autorității naționale de concurență, curții de conturi, care realizează un control *a posteriori*).

CJUE, potrivit art. 267 TFUE, este competentă să se pronunțe, cu titlu preliminar cu privire la interpretarea tratatelor, precum și la validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile UE.

Din punct de vedere procedural, deși art. 267 TFUE (fost 234 TCE) instituie obligația sau posibilitatea instanțelor naționale de a aplica procedura hotărârilor preliminare, nu este stabilită nicio condiție procedurală, ci în temeiul autonomiei procedurale s-a reținut că procedurile naționale nu trebuie să aducă atingere sau să obstrucționeze procedura hotărârilor preliminare. Așadar, cererile instanțelor naționale se pot întemeia direct pe dispozițiile art. 267 TFUE. Același temei de drept poate fi folosit de instanța națională pentru suspendarea pricinii până la obținerea hotărârii CJUE.

În cazul în care instanța națională investită cu soluționarea unui litigiu decide să formuleze cererea către CJUE, suspendă judecata pendinte, în conformitate cu art. 412 alin. 7 Cod procedură civilă.

Conform art. 104 alin.3 din Regulamentul de procedură al CJUE, atunci când o întrebare formulată cu titlu preliminar este identică cu o întrebare asupra căreia CJUE s-a pronunțat deja sau atunci când răspunsul la o astfel de întrebare poate fi în mod clar dedus din jurisprudență, CJUE, după ascultarea avocatului general, poate oricând să se pronunțe prin ordonanță motivată, în cuprinsul căreia se face trimitere la hotărârea anterioară sau la jurisprudența pertinentă.

CJUE poate, de asemenea, să se pronunțe prin ordonanță motivată, după informarea instanței de trimitere, după ascultarea eventualelor observații ale persoanelor interesate și după ascultarea avocatului general, atunci când răspunsul la întrebarea formulată cu titlu preliminar nu lasă loc niciunei îndoieli rezonabile. Instanța națională soluționează cauza luând în considerare hotărârea CJUE.

Necesitatea ca organul care sesizează CJUE să aibă atribuții jurisdicționale se poate dovedi problematică în practică, deoarece în contextul arbitrajului, organul arbitral nu poate fi privit ca o emanație a unui stat membru. Faptul că organul arbitral pronunță o hotărâre potrivit legii și că hotărârea arbitrală este obligatorie pentru părți nu presupune că instanța arbitrală se bucură de același statut, în această privință, cu instanța națională. Prin urmare, între procedura de arbitraj și sistemul instanțelor de judecată trebuie să existe o legătură mai strânsă pentru ca organele de arbitraj să fie considerate instanțe judecătorești, conform dispozițiilor privitoare la trimiterea unei chestiuni preliminare spre interpretare.⁶

Inițierea procedurii hotărârilor preliminare poate aparține: uneia dintre părți, instanței din oficiu sau procurorului, după caz.

Așadar, există posibilitatea prevăzută de dispozițiile dreptului european ca instanța națională să inițieze procedura hotărârilor preliminare din oficiu, chiar dacă partea interesată nu a ridicat chestiunea în termenul prevăzut de lege. Dreptul național nu poate limita această posibilitate a instanței naționale, prevăzută de dreptul european. O regulă de procedură

⁶Paul Craig, Grainne de Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Comentarii, jurisprudență și doctrină, ediția a IV-a, ed. Hamangiu, București, 2009, p. 583-585;

națională prin care instanța este împiedicată să ridice, din oficiu, o problemă privind compatibilitatea unei legi naționale cu dreptul european, contravine în sine dreptului european.⁷

Un aspect important este cel referitor la libertatea de acțiune a instanței cu privire la trimiterea cererii către CJUE.

Așa cum am mai arătat, numai instanța națională decide dacă trimite sau nu cerere pentru obținerea unei hotărâri, partea putând doar să solicite instanței sesizarea CJUE. Potrivit art. 267 TFUE, în cazul în care o chestiune relativă la interpretarea tratatelor sau la validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile UE se invocă în fața unei instanțe dintr-un stat membru, această instanță are *posibilitatea* de a sesiza CJUE, în cazul în care apreciază ca o decizie relativă la acea chestiune îi este necesară pentru a pronunța o hotărâre. Dacă se întrevade că părțile vor merge în căile de atac, de regulă, nu se va lua în calcul solicitarea unei hotărâri preliminare din partea CJUE, sub aspectul că opinia instanței de control poate să difere de cea a instanței de fond în chestiunile de fapt și de drept, iar aprecierea cu privire la norma europeană în discuție s-ar putea să nu mai fie relevantă pentru soluționarea cauzei. În final, procedura chestiunii prejudiciale ar putea produce, într-o astfel de situație, doar o tergiversare inutilă a procesului.

Instanța națională are *obligația* de a sesiza CJUE, în cazul în care chestiunea se invocă într-o cauză *pendinte* ale cărei decizii nu sunt supuse vreunei căi de atac în dreptul intern. Așadar, instanțele naționale care judecă litigiul în ultimă instanță sunt obligate să înainteze o cerere pentru obținerea unei hotărâri preliminare atunci când consideră că există dubii cu privire la aplicarea sau interpretarea unei norme europene în litigiul *pendinte*.

Excepțiile de la această obligație sunt următoarele: problema de drept a fost deja soluționată într-o cauză similară; există o jurisprudență europeană constantă în materia în cauză; interpretarea corectă a dreptului european este atât de evidentă încât nu există niciun motiv de a cere o interpretare a normei (acte clare).

În cazul actelor clare instanțele naționale operează ca organe delegate ale CJUE pentru aplicarea normei europene (a se vedea cauza CILFIT). Excepțiile sus menționate arată că instanțele naționale s-au transformat în instanțe europene, dând coerența raportului dintre ele la nivel vertical și multilateral.

Litigiul existent între părți trebuie să fie autentic, nu creat în mod artificial pentru a se obține o hotărâre preliminară a CJUE (a se vedea cauza Foglia I). În cauza Foglia II, CJUE reține că deține competența de a decide în legătură cu propria sa competență și își arogă chiar un control asupra oportunității trimiterii cererii.

Motivele care stau la baza stabilirii întrebărilor instanței naționale în procedura întrebărilor preliminare și relevanța lor nu face obiectul analizei CJUE (a se vedea cauza Van Gend en Loos). Cererea instanței naționale beneficiază de prezumția de relevanță care poate fi răsturnată când interpretarea sau validitatea normei europene nu are nicio legătură cu obiectul litigiului (a se vedea cauza Danila Bonifaci), când CJUE nu are elementele de fapt și de drept necesare luării deciziei sau când întrebările instanței naționale sunt de natura ipotetică (a se vedea cauza Bosman).

⁷ idem.

Procedura întrebărilor preliminare asigură respectarea normelor de drept european în statele membre, în mod uniform, în aplicarea și interpretarea tratatelor. Obiectul întrebărilor trebuie să se circumscrie prevederilor art. 267 TFUE.

Instanța poate ajunge la concluzia că trimiterea nu este necesară, deoarece nu există îndoială cu privire la validitatea dispoziției europene sau pentru că o hotărâre a CJUE nu este necesară pentru soluționarea litigiului. Unul din motivele pentru care instanța națională ar putea decide să nu trimită o cerere este, evident, existența unei hotărâri prin care CJUE s-a pronunțat anterior asupra respectivei chestiuni. (a se vedea Cauzele 28-30/62 Da Costa en Schaake NV, Jacob Meijer NV și Hoechst-Holland NV c. Nederlandse Belastingadministratie).⁸

Instanța națională poate, în continuare, trimite întrebarea la CJUE, însă cererea trebuie să conțină un element sau argument nou. În caz contrar, CJUE va fi puternic înclinată să reitereze considerentele pe fond din speța anterioară. Hotărârea din cauza Da Costa a fost cea care a inițiat acest sistem al precedentului hotărârilor preliminare.⁹

CJUE este competentă să se pronunțe cu titlu preliminar cu privire la: interpretarea tratatelor (TFUE, TUE, TCEE, tratatele modificatoare și cele de aderare, protocoale și anexe) și la validitatea și interpretarea actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile UE. Interpretarea tratatelor include toate tratatele de modificare sau de completare.

Prevederile directivelor pot face obiectul unei cereri pentru obținerea unei hotărâri preliminare numai în cazul în care perioada de transpunere în sistemul național a expirat fără ca transpunerea să aibă loc sau în perioada de transpunere, dacă statul a adoptat măsuri contrare directivei.

Sanctiunea neîndeplinirii cererii pentru obținerea hotărârii constă în angajarea răspunderii statului pe motiv de încălcare a dreptului UE.

Mai mult decât atât, încălcarea obligației de solicitare a hotărârii preliminare poate conduce la atragerea răspunderii statului membru pentru încălcarea dreptului UE față de partea vătămată, dacă încălcarea produce prejudicii unei părți în proces.

Hotărârile preliminare de interpretare au efect *erga omnes* limitat, în timp ce hotărârile prin care se constată nelegalitatea unui act comunitar au efect *erga omnes* larg.

Hotărârea preliminară a CJUE este obligatorie pentru instanța de trimitere, dar numai în privința litigiului în cadrul căruia a fost formulată întrebarea preliminară.

În cazul în care CJUE a fost sesizat de către o instanță a cărei decizie este supusă unei căi de atac, hotărârea preliminară a CJUE este obligatorie și pentru instanța care soluționează calea de atac în acest litigiu.

În cazul în care o instanță judecătorească intenționează să interpreteze o normă europeană diferit de interpretarea dată într-o hotărâre preliminară anterioară, această instanță are obligația ca, anterior deciziei sale, să se adreseze CJUE, motivându-și opinia divergentă și solicitând o nouă hotărâre în chestiunea aflată în discuție.

Instanța națională este obligată să formuleze o sesizare de divergență indiferent dacă este o instanță de ultim grad de jurisdicție sau hotărârea sa poate fi atacată. Sesizarea de

⁸ Paul Craig, Grainne de Burca, op. cit., p. 585-594

⁹idem

divergență se realizează prin cerere preliminară, conform art. 267 TFUE, expunând motivele pentru care instanța națională urmărește să devieze de la hotărârea preliminară în cauză.¹⁰

Din reglementarea acestei sesizări de divergență reiese faptul că hotărârea CJUE are caracter obligatoriu pentru instanțele tuturor statelor membre, iar nu doar pentru instanța care a adresat chestiunea.

Hotărârea CJUE cuprinde modul de interpretare a normei europene în discuție sau constatarea legalității sau ilegalității sale.

CJUE nu decide asupra validității, ca atare, a legii naționale, ci interpretează Tratatul, astfel încât poate ajunge la concluzia că o prevedere de drept național este incompatibilă cu dreptul comunitar. Într-o astfel de situație, pentru a se asigura supremația dreptului european, instanțele naționale au obligația de a remedia situația, prin pronunțarea unei hotărâri.

De asemenea, CJUE nu va face nicio apreciere pe fondul cauzei și nici nu va pronunța o hotărâre asupra cauzei. Aceasta din urmă intră în competența exclusivă a instanțelor naționale, în conformitate cu dreptul european aplicabil.

3. Excepția de neconstituționalitate

CCR hotărăște asupra excepțiilor de neconstituționalitate privind legile și ordonanțele ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial, precum și a celor ridicate direct de Avocatul Poporului.

Prin instituționalizarea CCR, sistemul național de drept s-a atașat modelului european în materia controlului de constituționalitate. Autoritatea care exercită controlul constituționalității este independentă de toate celelalte autorități și se află în afara sistemului judiciar. Conform art. 1 din Legea nr. 47/1992, CCR este unica autoritate de jurisdicție constituțională din România.¹¹

CCR decide asupra excepțiilor ridicate în fața instanțelor judecătorești sau de arbitraj comercial privind neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare, care are legătură cu soluționarea cauzei în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

Excepția poate fi ridicată la cererea uneia dintre părți sau, din oficiu, de către instanța de judecată ori de arbitraj comercial, dar și de Avocatul Poporului. De asemenea, potrivit art. 29 alin. (2) al Legii 47/1992, excepția poate fi ridicată de procuror în fața instanței de judecată, în cauzele la care participă. Așadar, spre deosebire de chestiunile preliminare, care pot fi ridicate doar la cererea unei părți sau de instanța de judecată, din oficiu, excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată și de procuror, de instanța de arbitraj, din oficiu sau de Avocatul Poporului.

Controlul constituționalității legilor poartă asupra legilor, instrumentelor internaționale, regulamentelor Parlamentului, a hotărârilor plenului Camerei Deputaților, ale plenului Senatului, și ale plenului celor două Camere reunite ale Parlamentului, precum și

¹⁰ Paul Craig, Grainne de Burca, op. cit., p. 585-594;

¹¹ Ion Rusu, *Analiză critică a actelor Curții Constituționale*, ed. Universul Juridic, București, 2012, p. 19-23;

ordonanțelor Guvernului, însă nu și asupra altor acte juridice normative sau individuale.¹² Declanșarea procedurii excepției de neconstituționalitate presupune invocarea neconstituționalității unei legi, ordonanțe sau a unor dispoziții din conținutul lor, în orice fază a procesului.

Nu pot face obiectul excepției prevederile constatate ca fiind neconstituționale printr-o decizie anterioară a CCR.

Sesizarea CCR se dispune de către instanța în fața căreia s-a ridicat excepția de neconstituționalitate, printr-o încheiere care va cuprinde punctele de vedere ale părților, opinia instanței asupra excepției, și va fi însoțită de dovezile depuse de părți. Dacă excepția a fost ridicată din oficiu, încheierea trebuie motivată, cuprinzând și susținerile părților, precum și dovezile necesare. Odată cu încheierea de sesizare, instanța de judecată va trimite CCR și numele părților din proces cuprinzând datele necesare pentru îndeplinirea procedurii de citare a acestora.

Dacă excepția este inadmisibilă, instanța respinge printr-o încheiere motivată cererea de sesizare a CCR. Potrivit art. 29 din Legea 47/1992, excepțiile de neconstituționalitate sunt inadmisibile în trei situații: atunci când a fost ridicată în fața altor autorități publice decât cele prevăzute de lege; atunci când a fost ridicată de alți subiecți decât cei prevăzuți de lege; atunci când prevederile care fac obiectul sesizării au fost constatate ca neconstituționale printr-o decizie anterioară a CCR.

Primind încheierea de sesizare, președintele CCR va desemna judecătorul-raportor și va comunica încheierea prin care a fost sesizată CCR președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, indicându-le data până la care pot să trimită punctul lor de vedere. Judecătorul desemnat ca raportor este obligat să ia măsurile necesare pentru administrarea probelor la data judecării.

Judecata are loc la termenul stabilit, pe baza actelor cuprinse în dosar, cu înștiințarea părților și a Ministerului Public. Participarea procurorului este obligatorie, iar părțile pot fi reprezentate de avocați cu drept de a pleda în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Pe perioada soluționării excepției de neconstituționalitate de către CCR, spre deosebire de cazul procedurii hotărârilor preliminare, judecata *pendinte* nu se suspendă de drept. Cu toate acestea, instanța are posibilitatea de a suspenda judecata, în cazul în care consideră necesar.

Deciziile prin care sunt soluționate excepțiile de neconstituționalitate se comunică celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și instanței care a sesizat CCR.

În caz de admitere a excepției, CCR se va pronunța și asupra constituționalității altor prevederi din actul atacat, de care, în mod necesar și evident, nu pot fi disociate prevederile menționate în sesizare.

Decizia prin care se constată neconstituționalitatea unei legi sau ordonanțe ori a unei dispoziții dintr-o lege sau dintr-o ordonanță în vigoare este definitivă și obligatorie.

Dispozițiile din legile și ordonanțele în vigoare constatate ca fiind neconstituționale își încetează efectele juridice la 45 de zile de la publicarea deciziei CCR, dacă, în acest interval, Parlamentul sau Guvernul, după caz, nu pune de acord prevederile neconstituționale cu

¹² Gheorghe Iancu, *Drept constituțional și instituții politice*, ed. C.H.Beck, București, 2010, p. 550-555;

dispozițiile Constituției. Pe durata acestui termen, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale sunt suspendate de drept.

În cazul în care la data comunicării deciziei CCR cauza se află pe rolul altui organ judiciar, instanța comunică acestuia decizia.

Pentru a stabili dacă excepția de neconstituționalitate poate fi calificată drept o excepție procesuală urmează a fi avute în vedere următoarele considerente:

a) excepția de neconstituționalitate este o excepție de drept constituțional, un mijloc de apărare la care poate recurge oricare dintre părți, prin care se invocă ineficiența unei legi/ordonanțe sau a unei dispoziții dintr-o lege/ordonanță. Dacă excepția este admisă, norma legala criticată nu mai poate fundamenta soluționarea litigiului. Prin natura sa, excepția procesuală este un mijloc de apărare care nu se confundă însă cu apărările de fond. Pe de altă parte, s-ar putea considera că admiterea excepției procesuale nu este opozabilă *erga omnes*, pentru că nici hotărârea pronunțată în materie civilă nu are, ca regulă, un asemenea efect. Totuși, excepția de neconstituționalitate nu poate fi redusă la o simplă apărare făcută de părți în cadrul procesului civil, deoarece admiterea ei produce, totuși, efecte *erga omnes*, prevederea legală respectivă fiind înlăturată din sistemul legislativ, așa cum a decis CCR prin Deciziile nr. 71/2005 și nr. 1018/2010.

b) excepția de neconstituționalitate se invocă în cursul unui proces aflat pe rol, asemenea unei excepții procesuale;

c) dacă instanța sau tribunalul arbitral apreciază că se impune, poate suspenda judecata până la soluționarea excepției de neconstituționalitate.

Dacă excepția de neconstituționalitate este admisă, iar pretenția dedusă judecății fusese întemeiată numai pe prevederea legală declarată neconstituțională, cererea va fi respinsă (excepția produce un efect peremptoriu).

d) în principiu, admiterea excepției procesuale nu afectează dreptul reclamantului, iar hotărârea pronunțată nu are putere de lucru judecat asupra fondului dreptului.

Admiterea excepției de neconstituționalitate poate duce la respingerea cererii ca nefondată, deci pune în discuție chiar fondul raportului juridic dedus judecății, atunci când cererea se întemeiază numai pe prevederea neconstituțională.

Instanța de drept comun poate să respingă sesizarea CCR, atunci când nu este invocată o excepție privitoare la o lege sau ordonanță a Guvernului ori atunci când excepția invocată nu are legătură cu obiectul litigiului. Aceasta nu înseamnă, însă, că instanța de drept comun se pronunță asupra excepției de neconstituționalitate, pentru că nu face aprecieri în privința concordanței textului criticat cu dispozițiile constituționale;

e) excepția de neconstituționalitate nu poate fi unită niciodată cu fondul. Soluționarea excepției se realizează în fața CCR, separat de judecata fondului cauzei. Cauza în fața instanței de judecată sau de arbitraj care a sesizat CCR cu soluționarea excepției nu se suspendă în mod obligatoriu, ci continuă.

În cazul în care excepția este admisă de CCR, după ce cauza a fost soluționată de instanța de fond, părțile în proces pot cere revizuirea. În materie civilă, dispozițiile art. 509 alin.11 din Codul de procedură civilă stabilesc că se poate cere revizuirea, dacă, după ce hotărârea instanței a devenit definitivă, CCR s-a pronunțat asupra excepției invocate în acea cauză, declarând neconstituțională legea, ordonanța ori o dispoziție dintr-o lege sau dintr-o

ordonanță care a făcut obiectul acelei excepții. În materie penală, dispozițiile art. 453 lit. f) din Codul de procedură penală prevăd că hotărârile definitive întemeiate pe prevederi legale care au fost declarate neconstituționale după ce hotărârile au devenit definitive, sunt supuse revizuirii în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

4. Asemănări și deosebiri între cele două incidente procedurale

Procedura hotărârilor preliminare și procedura soluționării excepțiilor de neconstituționalitate sunt două proceduri prin care se realizează controlul aplicării legilor într-un proces penal aflat pe rolul instanțelor de judecată. Scopul acestor proceduri este de a interpreta și de a controla aplicarea reglementărilor legale.

Între asemănările esențiale existente între cele două proceduri este existența unui litigiu pe rolul instanțelor judecătorești. Atât cererea pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare, cât și excepția de neconstituționalitate sunt ridicate într-un proces, în legătură cu dispozițiile legale care au legătură cu soluționarea cauzei, în orice fază a litigiului și oricare ar fi obiectul acestuia.

Hotărârea prin care este soluționată chestiunea preliminară, asemănător deciziei de admitere a excepției de neconstituționalitate, are efecte *erga omnes*.

Obiectul celor două proceduri diferă: obiectul plângerii preliminare îl reprezintă interpretarea tratatelor și a actelor adoptate de instituțiile, organele, oficiile sau agențiile UE, obiectul excepției de neconstituționalitate este conformitatea legilor naționale și ordonanțelor.

Autoritatea care soluționează cele două chestiuni diferă: plângerea preliminară este soluționată de o autoritate europeană independentă, CJUE, în timp ce excepția de neconstituționalitate este soluționată de CCR, autoritate națională independentă. O asemănare a celor două proceduri este dată de formarea celor două instituții din judecători cu vastă experiență în drept european, respectiv constituțional, care dobândesc un statut special.

Persoanele care pot iniția procedurile sunt părțile în proces sau instanța din oficiu. Cu toate acestea, în cazul excepției de neconstituționalitate, între cei care ridică excepția sunt incluși procurorul, Avocatul Poporului și instanța de arbitraj, din oficiu.

Admiterea unei plângeri preliminare și sesizarea CJUE cu o cerere preliminară au o consecință importantă: suspendarea judecării procesului în fața instanței naționale. În cazul sesizării CCR cu o excepție de neconstituționalitate nu presupune în mod obligatoriu suspendarea procesului în fața instanței, deși există această posibilitate până la pronunțarea deciziei cu privire la excepție.

Cererea preliminară se soluționează de CJUE prin interpretarea normei de drept european care a format obiectul cererii. În cazul excepției de neconstituționalitate, aceasta poate fi admisă sau respinsă de către CCR.

Efectele hotărârii preliminare diferă de cele ale excepției de neconstituționalitate: hotărârea preliminară are ca scop interpretarea dreptului: în litigiul în cadrul căruia a fost formulată plângerea preliminară, instanța este obligată să țină cont de hotărârea CJUE. Efectele deciziei privind excepția de neconstituționalitate diferă în funcție de

admiterea sau respingerea excepției. În cazul în care excepția este admisă, aceasta influențează procesul în cadrul căruia a fost ridicată și duce la revizuirea dispoziției legale care a format obiectul ei. În cazul în care excepția de neconstituționalitate este respinsă, norma care a făcut obiectul excepției își menține prezumția de constituționalitate. Hotărârea prin care este constatată constituționalitatea dispozițiilor legale nu are autoritate de lucru judecat.

BIBLIOGRAFIE:

Paul Craig, Grainne de Burca, *Dreptul Uniunii Europene*, Comentarii, jurisprudența și doctrină, ediția a IV-a, ed. Hamangiu, București, 2009;
Augustin Fuerea, *Manualul Uniunii Europene*, Ediția a V-a revăzută și adăugită după Tratatul de la Lisabona, ed. Universul Juridic, București, 2011;
Gheorghe Iancu, *Drept constituțional și instituții politice*, ed. C.H.Beck, București, 2010;
Ioan Muraru, *Drept constituțional și instituții politice*, Ediția a XI-a revăzută și completată, ed. Lumina Lex, București, 2003;
Nistor Prisca, *Drept constituțional*, ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977;
Ion Rusu, *Analiză critică a actelor Curții Constituționale*, ed. Universul Juridic, București, 2012.

THE EVALUATION OF THE CORPORAL FORM IN RELATION TO THE NUTRITIONAL STATUS

Pia Simona Făgăraș, Assist. Prof., PhD, University of Medicine and Pharmacy, Tîrgu Mureș

Abstract: Aspectul nostru exterior sau modul în care suntem percepuți de către cei din jur nu ne este indiferent. Cum ne simțim în corpul nostru, imaginea pe care ne-o formăm despre el influențează o întreagă serie de comportamente, emoții și cogniții, cu efecte importante asupra stării noastre generale de bine. Imaginea corporală este astfel o reprezentare mentală a percepției propriului corp. O imagine corporală pozitivă presupune că aspectul exterior nu are nici o legătură cu valoarea noastră personală.

În acest studiu se urmărește evaluarea formei corpului, a percepției imaginii propriului corp de către tineri și corelarea acesteia cu statusul nutrițional. Astfel, s-a autoadministrat un chestionar cu privire la forma corpului (Body Shape questionnaire – BSQ16) la un număr de 343 de studenți ai Universității de Medicină și Farmacie din Tîrgu Mureș.

Evaluarea statusului nutrițional s-a realizat printr-o anamneză nutrițională aplicată fiecărui participant la studiu. Datele obținute au fost corelate cu indicii de masă corporală (BMI) și cu indicele abdomen-bazin (WHR).

În urma corelării rezultatelor obținute s-a observat că la subiecții cu un indice de masă crescut sau cei care se găsesc la limita inferioară a acestuia, au preocupări cu privire la forma propriului corp. Există însă și studenți care au raportat disfuncționalități în ceea ce privește percepția propriului corp chiar dacă aveau un indice de masă corporal situat între valori normale.

Cuvinte Cheie: forma corpului, status nutrițional, studenți

Introducere

Imaginea corpului reprezintă percepția pe care o are fiecare persoană asupra propriului corp. Conceptul de imagine corporală a fost descris pentru prima dată de neurologul austriac și psihanalist Paul Schilder în cartea sa „The Image and Appearance of the Human Body” (Schilder, 1935).

Percepția pe care o simțim asupra propriului corp constituie întotdeauna o imagine complexă care este influențată de mai mulți factori: dinamica familiei, boala mintală, predispoziții biologice și cauze de mediu pentru obezitate sau malnutriție și așteptările culturale (de exemplu, mass-media și politică) (Derenne & Beresin, 2006; Hill, 2006; Stice & Whitenton, 2002).

Imaginea corpului este definită de către unii autori (Grogan, 2006, Slade, 1994; Spurgas, 2005) ca percepția pe care o are o persoană, sentimentele și gândurile despre corpul ei, conceptualizată în estimarea dimensiunilor organismului, a atractivității precum și diferitele emoții asociate cu forma și mărimea.

Când imaginea corpului perceput nu corespunde cu realitatea, dorințele sau normele sociale, atunci este posibil să apară diferite disfuncții (efecte psihologice și efecte fizice).

Există studii care au arătat asocierea dintre statusul nutrițional și dissatisfacția în ceea ce privește imaginea corpului la adolescenți și studenți (Branco et al., 2006; Bosi et al., 2006)

Obezitatea și supraponderalitatea reprezintă o problemă majoră de sănătate în lumea modernă și principalul factor în scăderea speranței de viață și a calității vieții (Crawford et al, 2005), iar una dintre preocupările prioritare ale Organizației Mondiale a Sănătății este prevenția acesteia (WHO,2000).

La adulți, este bine stabilit faptul că o distribuție mai centrală a grăsimii este asociată cu un risc crescut de sănătate (Kissebah AH, Krakower GR.Ş 1994)

Obiective:

În acest studiu se urmărește evaluarea formei corpului, a percepției imaginii propriului corp de către studenți și corelarea acesteia cu statusul nutrițional.

Metode:

Studiul a fost condus pe un număr total de 343 de persoane (47 de gen masculin și 297 de gen feminin), studenți ai Universității de Medicină și Farmacie din Tîrgu Mureș, specializările medicină (MG), farmacie (F), medicină dentară (MD), balneofiziokinetoterapie (BFK) terapie fizică și recuperatorie (TFRF) și educație fizică și sport (EFS).

În vederea investigării statusului nutrițional, fiecărui student participant la studiu i s-au făcut măsurători antropometrice în ceea ce privește talia (T) și greutatea (G), perimetrul abdominal (PABD) și perimetrul bazinului (PB). Astfel, cu ajutorul aparatului Omron BF 306, aparat pentru determinarea compoziției corporale, am determinat indicele de masă corporală (IMC) și cantitatea de țesut adipos din organism (BF%). Pentru determinarea adipozității centripete, se utilizează indicele WHR care se calculează după formula:

$$PABD/PB = WHR \quad (1)$$

Pentru investigarea imaginii corporale s-a autoadministrat un chestionar cu privire la forma corpului (Body Shape Questionnaire – BSQ16), chestionar care cuprinde 16 enunțuri cu privire la forma corpului, modul în care respondentul și-a simțit corpul în ultimele patru săptămâni. Grila de evaluare a chestionarului are 6 trepte, 1 reprezentând niciodată, 2 rar, 3 câteodată, 4 des, 5 foarte des, 6 întotdeauna. Subiecții trebuiau să încercuiască la fiecare frază numărul corespunzător. Interpretarea chestionarului este ilustrată în tabelul de mai jos.

Tabel nr. 1

Mai puțin de 38 de pct	Nu are preocupări privind forma corpului	A
între 38 to 51 pct.	Preocupare ușoară privind forma corpului	B
Între 52 to 66 pct.	Îngrijorare moderată privind forma corpului	C
peste 66 pct.	Preocupare marcantă privind forma corpului	D

Toate datele obținute au fost intabelate și prelucrate statistic cu ajutorul softului SPSS 20.0 pentru Windows.

Rezultate:

În tabelul nr. 2 sunt centralizate datele antropometrice legate de înălțimea corporală și greutate în funcție de vârstă și sex.

Tabel nr. 2

	Total subiecți	Fete (N= 297)	Băieți (N=46)
Vârstă	20,98 ± 2,65		
Înălțime	167,55 ± 7,74	165,71 ± 6,25	179,09 ± 5,89
Greutate	60,20 ± 11,35	57,72 ± 9,18	75,83 ± 11,31

În tabelul nr. 3 este prezentată statistica descriptivă a rezultatelor la chestionarul privind forma corpului (BSQ) și ale statusului nutrițional.

Tabel nr. 3

	Std.		N
	Mean	Deviation	
Total	35,9650	12,36525	343
BSQ			
bmi	21,7196	6,31806	343
Body fat	28,1294	7,31000	343
PABD	73,1603	8,67633	343
PB	92,6566	8,42352	343
WHR	,7909	,07590	343

În tabelul nr. 4 este prezentată statistica descriptivă a rezultatelor la chestionarul privind forma corpului (BSQ) pe specializări

Tabel nr. 4

	N	Std.		Minimu m	Maximu m
		Mean	Deviation		
BFK	39	33,1795	10,79198	18,00	57,00
EFS	20	33,0000	14,33802	17,00	70,00
MG	159	36,7484	12,10658	16,00	80,00
MD	50	33,6400	12,19193	16,00	60,00
F	50	40,1000	13,14169	20,00	72,00
TFRF	25	34,0800	11,66519	17,00	58,00
Total	343	35,9650	12,36525	16,00	80,00

Tabelul nr. 5 prezintă rezultatele procentuale ale chestionarului privind forma fizică

Tabel nr. 5

		Mean $\pm$ SD			
	F= 297	1.54 $\pm$ 0.74			
	M = 46	1.30 $\pm$ 0.58			
	A	B	C	D	
Total participanți	61,4%	27,2%	9,3%	2,0%	
N= 343					

Tabelul nr. 6 prezintă corelația Pearson a rezultatelor chestionarului privind forma corpului și statusul nutrițional.

Tabel nr.6

	IMC	BF%	PABD	PB	WHR
Total BSQ	,088	,418**	,152**	,285**	-,096
IMC		,139**	,453**	,423**	,154**
BF%			,145**	,371**	-,180**
PABD				,663**	,594**
PB					-,193**

** corellation is significant at the 0.01 level

Tabelul nr.7 prezintă analiza comparativă a medilor între genuri.

Tabel nr.7

** corellation is significant at the 0.014 level (SD = 0.24)

Discuții:

Chestionarul privind investigarea formei corpului (BSQ) este utilizat pe scară largă pentru a evalua satisfacția sau insatisfacția față de propriul corp.

În urma analizei rezultatelor obținute putem spune că există corelații pozitive și puternice între imaginea corporală și statusul nutrițional. Astfel, o creștere a IMC-ului determină o creștere a BF%, corelația fiind de .139 la un prag de $p < 0.01$, și o creștere a WHR, corelația fiind de .154 la un prag de $p < 0.01$. Orice creștere a PABD se reflectă prin creșterea WHR, indicele de corelație fiind de .594 la un prag de semnificație de $p < 0.01$. Din analiza comparativă a medilor între genuri (Tabel nr.7) putem spune ca subiecții de gen masculin au o satisfacție mai mare în ceea ce privește imaginea corpului față de subiecții de gen feminin. Studii similare legate de imaginea corpului au arătat că femeile sunt mai predispuse față de bărbați în a vedea modificările de greutate și a-și exprima insatisfacția față de forma corpului (N. Yahia et al., 2011; L. Neighbors and J. Sobal, 2007). Există și studii care dovedesc

contrarul rezultatelor obținute de către noi. Astfel, într-un studiu realizat pe populația studentă din Pakistan (Khan et al., 2011), rezultatele obținute arată că insatisfacția privind forma corpului este mai mare (75,3%) la bărbați comparativ cu femeile (35,0%).

Schimbările fizice, în termeni de formă și dimensiune a corpului, afectează imaginea corporală a persoanei și, implicit, conceptul și stima de sine. Mai mult decât atât, cercetările arată că insatisfacția crescută față de propriul corp reprezintă un predictor al simptomatologiei de tip depresiv, tulburărilor psihosomatice și de comportament alimentar.

Managementul dietetic ar trebui să încurajeze o alimentație sănătoasă, cu un aport adecvat și echilibrat de macro - și micronutrienți. Orice dietă ar trebui personalizată, adaptată în funcție de vârsta, sexul, activitatea și eventual patologia respectivei persoane. (Chirilă, 2013)

Concluzii:

Statusul nutrițional este un bun predictor al insatisfacției în ceea ce privește imaginea corpului. Imaginea corporală joacă un rol important în menținerea sănătății psihologice și a stării de bine.

Studiile viitoare ar trebui să se concentreze și pe ceilalți factori care pot influența imaginea corporală (mass-media, familia).

Acknowledgements: This work was supported by the strategic grant Integrated system for improving the doctoral and postdoctoral research quality in Romania and for promoting the role of science in society". POSDRU/159/1.5/S/133652, co-funded by the European Social Fund through the Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013.

Referințe:

- Crawford, D.; Jeffery, R.W. Obesity Prevention and Public Health , 2005 Edition. Oxford University Press, 2005, p. 3-20.
- Chirilă, I. (2013) - Evaluarea unor metode de management al excesului ponderal la adulți de vârstă tânără și medie, Universitatea de Medicină și Farmacie „Grigore T. Popa” - Iași, Facultatea de Medicină, teză de doctorat
- Cooper PJ, Taylor MJ, Cooper Z, Fairbun CG. The development and validation of the body shape questionnaire. Int J Eat Disord. 1987;6(4):485-94.
- Derenne, J.L., & Beresin, E.V. (2006). Body image, media, and eating disorders. Academic Psychiatry, 30, 257-261
- Grogan, S. (2006). Body image and health: contemporary perspectives. J Health Psychol, 11(4), 523-530.
- Hill, A.J. (2006). Motivation for eating behaviour in adolescent girls: The body beautiful. Proceedings of the Nutrition Society, 65, 376-384
- Meltzer, A., Mueller, W., Annegers, J., Grimes, B., & Albright, D. (1988). Weight history and hypertension, J. Clin. Epidemiol, 41, 867-874
- Stice, E., & Whitenton, K. (2002). Risk factors for body dissatisfaction in adolescent girls: A longitudinal investigation. Developmental Psychology, 38, 669-678

- Schilder, P. (1935). The image and appearance of the human body. Oxford, England: Kegan Paul. (1935). 353 pp.
- Slade PD. (1994). What is body image? Behav Res Ther. 1994;32(5): 497-502.
- Spurgas, A. K. (2005). Body image and cultural background. Sociological Inquiry, 75 (3), 297-316.
- Branco LM, Hilário MO, Cintra IP. Percepção e satisfação corporal em adolescentes e a relação com seu estado nutricional. Rev Psiquiatr Clin. 2006;33(6):292-6. [Links]
- Bosi ML, Luiz RR, Morgado CM, Costa ML, de Carvalho RJ. Autopercepção da imagem corporal entre estudantes de nutrição: um estudo no município do Rio de Janeiro. J Bras Psiquiatr. 2006;55(2):108-13.
- Singh D . Adaptive significance of female physical attractiveness: role of waist-to-hip ratio". J Pers Soc Psychol, 1993, 65 (2): 293–307. doi:10.1037/0022-3514.65.2.293. PMID 8366421
- Kissebah AH, Krakower GR. Regional adiposity and morbidity. Physiol Rev 1994;74:761–811.
- N. Yahia, H. El-Ghazale, A. Achkar and S. Rizk, “Dieting Practices and Body Image Perception among Lebanese University Students,”Asia Pacific Journal of Clinical Nutrition, Vol. 20, No. 1, 2011, pp. 21-28.
- L. Neighbors and J. Sobal, “Prevalence and Magnitude of Body Weight and Shape Dissatisfaction among University Students,” Eating Behaviors, Vol. 8, No. 4, 2007, pp. 429-439. doi:10.1016/j.eatbeh.2007.03.003
- A. N. Khan, S. Khalid, H. I. Khan and M. Jabeen, “Impact of Today’s Media on University Student’s Body Image in Pakistan: A Conservative, Developing Country’s Perspective,” BMC Public Health, Vol. 11, No. 5, 2011, pp. 379-385.

A POSSIBLE DEMOGRAPHIC CRISIS OF THE 21ST CENTURY AND THE EMERGING MARKETS

Alina-Petronela Haller, PhD, Senior Researcher, Romanian Academy – Iași

Abstract: Although demography is now, at a world level, on an upward trend, in the future, under the impact of the transformation resulting from globalization and progress, we will witness a reduction of the global population and even a crisis, anticipated now for the mid-21st century.

In the present paper we are going to answer questions such as: To what extent is the rate of demographic growth of the emerging states going to follow the trend of the developed countries? Will the population of the emerging states represent, in the future, the solution to the demographic crisis of industrialized countries? What economic outcomes will a demographic crisis have?, starting from the concrete case of the emerging states.

Key words: *crisis, demography, emerging markets, economic growth*

Introduction

The whole world is transforming. The most important reality of the 21st century will be, as far as it seems, the end of the demographic explosion... in 2050, the industrially developed countries will go through a significant decrease of population; in 2100 even the most underdeveloped countries will reach birth rates that will stabilize the population number... transformations will make people become more and more dependent on technology (Friedman George, 2009, 17).

Why is it important to analyse the demographic crisis? For the simple fact that it has economic consequences. Together with an increasingly amplified aging process, controversies will emerge in more and more countries regarding the policy of supporting the inactive population. Funding an increasing number of inactive people makes pressures on the public budget. Subsequent allocations will probably be made in the detriment of other sectors such as education, environment, national defence. The labour force, smaller in terms of size and aged, will be less flexible, less adaptable to changes and less creative. In the long run, the economic power of a country depends on the volume and structure of its population (Guillochon Bernard, 2003, 95).

Scenario of demographic crisis

Population is a fundamental factor of economic growth and influences directly upon the rhythm, quality and modernity of development (Dobrescu Paul, 2010, 265).

Presently, demography is rising. Estimations show that in the future the population will decrease in number. The tendency will be stronger in the developed countries. The modification of the life style, of mentality, as well as progress are factors with a direct impact on demography. The most affected segments are those of young population, which is decreasing, and that of the population over 65, which is growing more numerous. The inverted pyramid of ages turns into a proven reality from one day to the next. The economic and social implications are doubled by the increasing risks. The massive economic

transformations at a global scale and the massive population movements disorient and frighten many people (Smith D. Anthony, 2002, 133).

Initially, the increasing tendency for the segment of population aged over 65 and that of reduction of the young population were manifest only in the industrialized countries. Presently, we assist the extension towards the emergent states as well.

Table no. 1

**Segment of population aged over 65
(estimations, % of the total population)**

Country	2010	2050
India	4,9	11,9
Mexico	6,6	19,8
Brazil	6,9	20,3
China	8,2	23,9
Russia	12,9	25,9
Poland	13,5	31,6
South Korea	11,0	36,1
Japan	22,6	39,3
USA	13,0	20,5
Germany	20,5	34,1
Italy	20,4	34,8

Source: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 1; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

The population aged over 65 from the developed countries represent now 17% of the total population. In 2050 it is estimated that this population segment will probably reach 26%. The population aged over 65 of the countries that already face the problem of aging will increase to 36% of the total amount in Europe and to 40% in Japan (Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, 2). In the developed countries the ratio of active population will stagnate or decrease, except for the USA.

People have a longer, healthier or more efficient life than they had before... and the dependent population is more and more numerous (Giddens Anthony, 2010, 175-187). It is estimated that around 2025 the population of the developed countries will start decreasing. The same will happen in the emergent states. China, Brazil and Mexico will become as *old* as USA, while South Korea, Taiwan and Singapore will “compete”, from a demographic point of view, with Germany, Italy and Japan for the first positions in the world hierarchy (Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, 2).

The emergent states enter a period of *demographic transition* (decline of fertility rate, reduction of death rate, i.e. a declining rate of natural increase, which are characteristics of the developed economies).

The demographic transformations started in the mid-20th century (the 1950s-1960s). Progress (technological innovations and discoveries in the medical sector, the improvement of life quality, the increase of life expectancy, and the reduction of infant mortality), urbanization and industrialization modified life style and mentality. From the traditional perspective of the early 20th century, from a numerous family and well-grounded values, afterwards we gradually assist non-conventionalism, small families, with one or two children, or single-parent families, and a dilution of values, all of them characterizing the 21st century. Woman's entering the labour market generated modifications in the demographic structure. From the very beginnings until very recently, women were ascribed the interior area, that is home, children, family, while men were ascribed the exterior, public activities... The woman evaded the interior and entered the public area and, legally, she is the equal of man (Boia Lucian, 2013, 46-47). This is *demographic transition*, an outcome of economic and social progress.

Table no. 2

**Fertility rate and life expectancy at birth by emergent regions
(1950 - 2010)**

Emergent region	Fertility rate				Life expectancy at birth			
	1950-55	1970-75	1990-95	2005-10	1950-55	1970-75	1990-95	2005-10
East Asia	6.0	4.7	2.0	1.7	41.3	63.2	69.0	73.2
Eastern Europe	3.1	2.4	1.7	1.4	62.3	70.0	71.3	74.9
Latin America	5.9	5.1	3.1	2.3	52.0	61.3	69.1	73.5
Russia*	2.9	2.1	1.6	1.4	64.7	69.3	67.2	67.3
South Asia	6.0	5.4	3.8	2.7	39.3	51.4	60.3	64.9
Sub-Saharan Africa	6.6	6.7	6.1	5.2	37.9	45.5	49.9	51.7

Note: * including areas of influence

Source: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 5; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

Starting with 1975, in the developed countries the fertility rate started to decrease and, at the same time, the population size diminished. The age pyramid is changing, estimations being made that in the future an inversion will be recorded, so that the narrow and the broad bases will change places. In the emergent countries, the fertility rate has constantly decreased starting with the second half of the last century. This is lower in the developed regions and higher in the less developed ones, such as the Sub-Saharan Africa and South Asia. Life expectancy in its turn increased in the emergent regions in the same time span. The highest

life expectancy is recorded in Eastern Europe, followed by Latin America and East Asia, Russia, South Asia and, as expected, Sub-Saharan Africa.

The middle segment of the age pyramid is the most important one. The active population, aged between 15 and 64, supports the other segments. The higher the ratio of this segment in the total population, the more beneficial the economic outcomes. The young people aged between 15 and 24 record an increasingly smaller ratio in the total adult population (aged over 15) in the emergent regions, which results in a future diminishing of the future active population.

Table no. 3

Segment of young population (15-24 years old)
(% of the total adult population – aged over 15, 1975-2050)

Region	1975	1990	2000	2010	2020	2030	2040	2050
East Asia	31.6	30.1	20.9	20.9	15.4	14.3	13.1	11.8
Eastern Europe	23.1	19.5	19.2	15.8	12.1	12.1	10.8	9.7
Latin America	33.5	30.9	28.4	24.8	21.6	18.9	18.2	16.9
Russia*	23.7	17.5	19.2	17.1	11.8	13.4	11.3	10.4
South Asia	33.5	31.1	29.6	27.5	23.9	21.6	20.7	18.4
Sub-Saharan Africa	33.9	35.1	35.8	35.3	33.7	32.6	30.6	27.4

Note: * including areas of influence

Source: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 6; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

The segment of young population will get significantly narrower in Eastern Europe, Russia and East Asia. On the other hand, in Sub-Saharan Africa in 2050 the ratio of young population will be bigger compared to that of Eastern Europe and Russia in 1975.

The *demographic transition* started when young people and women became active on the labour market. If, at the beginning of the 20th century, the woman's role was, as we have already stated, to take care of the family, the mentality has gradually changed ever since, women becoming active on the labour market and even, at the beginning of the 21st century, proactive. Women are now educated/trained to study and to work. More and more women occupy leading positions and start businesses. The young people enter the labour market earlier and earlier. The wish for independence and emancipation make them be active from the period of their studies. The youth are the future labour force. The whole dynamics is

called *demographic dividend* and opens a niche of opportunities for the stimulation of economic growth (Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, 6).

Table no. 4

**Segment of mature population (20 - 64 years old)
(% of the total population, 1975-2050)**

Region	1975	1990	2000	2010	2020	2030	2040	2050
East Asia	46.8	55.7	59.6	64.1	63.9	61.5	57.8	56.5
Eastern Europe	56.8	58.3	60.4	62.8	62.1	60.5	58.9	54.6
Latin America	43.8	48.5	52.3	56.3	58.0	57.3	56.5	55.3
Russia*	57.7	59.6	60.8	65.6	63.5	61.1	61.3	57.3
South Asia	45.2	48.1	50.8	54.8	56.9	57.2	58.1	57.6
Sub-Saharan Africa	42.0	41.1	42.1	43.5	44.9	47.2	50.6	53.0

Note: * including areas of influence

Source: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 6; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

Some emergent regions such as East Asia and Eastern Europe reached the climax of population aged between 20 and 64 in 2010. Latin America and Russia will reach it in the 2020s, while South Asia in the 2040s. In Sub-Saharan Africa the population aged between 20 and 64 will continue to increase. The positive rate of natural increase and the growing young population are indicators that draw the future tendency of the other groups of populace.

The demographic tendencies seem to be favourable to the emergent states, but they do not guarantee their development. First of all, the duration of the demographic transition differs from one country to the other. In some of the emergent countries the process is in an incipient stage. Second, the demographic tendencies, advantageous for economic growth, did not favour the obtaining of positive rates of GDP increase. Demography is not a major factor of growth. It is favouring one, which works well when it is correlated with other factors. Balanced demography allows for the mobilization and efficient utilization of resources, especially in the fields specific to production with high value-added. Demographic structure is important, but equally important are, among others, the policies applied, the regime of regulations, the legal system and people's trust in it, public and private investment in infrastructure, research-development and people.

The demographic transition also brings forth disequilibrium examples, such as: the changing of economic and social structures as a result of the integration on the world market,

the increase of social costs associated with the process of urbanization, the increase of inequalities between incomes, and degradation of the environment. The strongest disequilibrium examples are recorded in countries with deep demographic transformations. The present demographic advantage of the emergent states is a transitory one. The states in Eastern Europe, those in Russia's sphere of influence, China and the new industrialized states in Asia approach the critical point when the demographic structure does not support any more the economic development. Approaching this point leads the emergent states to face the same challenges as the developed world. Such a challenge is, for instance, the system of social protection of the population aged over 65. In the emergent countries, even if the tax pressure is lower compared to the developed states, social tension might be higher. The population's incomes in the emergent countries are relatively small. The inactive persons need support from the active members of the family in order to ensure a decent life. If, in the future, the system of social protection will not be effective any more, the demographic crisis will grow worse in the emergent world, which is not a homogenous one. East Asia, Eastern Europe and the countries under Russia's influence enter the phase of population aging and demographic decline. These regions will be much more affected by the modification of the population's structure, compared to Latin America and South Asia.

Table no. 5

**Segment of population aged over 65
(% of the total population, 2010-2050)**

Region	2010	2030	2050
East Asia	8.4	16.3	24.2
Eastern Europe	14.9	21.6	30.3
Latin America	6.9	11.7	17.4
Russia*	13.5	20.1	26.3
South Asia	5.1	8.4	12.4
Sub-Saharan Africa	3.1	3.6	5.2

Note: * including influence areas

Source: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 13; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

In 2010, the oldest emergent region of the world was Eastern Europe. About 15% of the population was making the segment aged over 65. Russia comes next, very nearly. The hierarchy of the emergent areas will stay approximately the same in the decades to come, but what will be different is the ratio of this demographic segment. In 2050 in Eastern Europe over 30% of the population will correspond to this segment. Russia and East Asia are regions whose population aged over 65 will exceed 24% in the 2050s. In the emergent areas, where life expectancy is low, the ratio of the population aged over 65 will rise in a much slower rhythm. In Sub-Saharan Africa, the ratio of the population aged over 65 will be in 2050 only 5.2%, under the level recorded in Latin America in 2010.

East Asia is one of the regions where demographic transition took place in an accelerated rhythm. Starting from the 1980s, the emergent countries in East Asia had an adequate demographic structure, with a numerous active population, a clear advantage in the development process. From the mid-1970s the newly industrialized Asian states also known as the *Asian tigers* recorded increasing per capita incomes, from 38% to 86% of the average incomes of the developed states (Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, 17). China's performance is outstanding. The per capita income rose from 2% to 18% of the average income of the industrialized countries.

The end of the 1990s and the beginning of the 2000s represented for East Asia a reversed tendency. The population aged over 65 represents 11% of the total population, and the estimations foresee an increase to 24% in the 2030s and to 36% in the 2050s. China will not record, in the future, a chronicle aging of the population, but it is estimated that in the decades to come it will be a state with a demographic structure resembling that of the USA. China applies the controversial *one-child policy*, an efficient regulation from the point of view of the population control, but an inefficient one from the standpoint of the population structure. The Chinese's preference for the newborn boys and the refusal to give birth to girls have strongly unbalanced the gender structure, a major issue for the Chinese, with future socio-economic repercussions.

The active population will decrease in the whole East Asia by 2050, China included. For instance, China's active population will diminish with 10% and that of South Korea with 33% over four decades (2010-2050). The economic and social negative impact did not remain without an answer. After the birth discouragement policy was put into practice, South Korea and Singapore take inverse measures: they grant tax exemptions in the prenatal period, bonuses for children and, in the case of South Korea, matrimonial services supported by the government and gradual opening towards immigrants. In the case of China, the one-child law is much disputed. If it had not been applied, the size of the Chinese population would have grown overwhelmingly. The atrocity of the way in which this is applied is, sometimes, hard to imagine. The law violates human rights, so that giving it up is taken into consideration. These are, for now, ideological discussions. The Chinese's liberty to have the number of children they want will lead to a global – demographic, social, economic and environmental – disaster. The reverted tendency, of demographic deterioration, will affect the rate of economic growth. Over three decades of reform, China's active population rose, on an average, with 2% every year. By 2030 it will diminish with 0.7% annually. In 2010, 7.8% of the active Chinese supported one inactive individual. It is estimated that in 2030, 3.8% of the active Chinese will support an inactive individual, while in 2050 the ratio will be 2.4 to 1, an aspect that will be reflected in the increase of budget expenditure and of the tax level.

If China, an emergent country in East Asia, entered a period of temperate economic growth, India, an emergent state in South Asia has just opened the door to progress. South Asia and East Asia are not similar from the point of view of demographic transformations. The demography of South Asia is not one of the extremes, such as economy. In South Asia there are no too big ratios of the extremes of the age pyramid (too young or too old populations). China and India, two big emergent countries, half of the BRIC group, which are states with big populations, will record divergent situations in terms of demography and

economic growth. In China, the adult population represented 8% in 2010. A doubling, up to 16%, is estimated by 2030, and almost a tripling, up to 24%, by 2050. In India, population will get old gradually: 5% in 2010, 8% in 2030 și 12% in 2050. In China, the active population will diminish, in India it will increase. The demographic tables of the two emergent countries are different, but in terms of economic growth China outmatches India.

In absolute expression, India will add, by 2050, 424 million persons apt for work, while China will lose 83 millions (Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, 25). In case it will keep this rhythm, India has chances to become, in the next decades, the country with the most numerous population on earth, and one of the highest rates of economic growth.

Latin America is for the most part an emergent area. Brazil is a member of the BRICS, together with Russia, India, China and South Africa. Latin America's progress has been significant, except for the demographic one. By 2050, the population aged over 65 will reach 17% in Argentina, 20% in Brazil and Mexico, and 22% in Chile. The emergent countries of Latin America will be as old as USA.

Table no. 6

**Segment of the population aged over 65 in Latin America countries
(% of the total population, 2010-2050)**

Country	2010	2030	2050
Argentina	10.7	13.4	17.5
Brazil	6.9	13.0	20.3
Chile	9.2	16.7	21.5
Mexico	6.6	11.9	19.8

Sursa: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 25; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

Mexico, Brazil and Argentina gather two thirds of the population of Latin America, while Venezuela and Columbia complete almost all the rest (Parag Khanna, 2008, 122).

Latin America is getting old rather quickly, compared to the much too slow economic progress.

Russia's demographic scene is demoralizing compared to both the developed and the emergent states. Demographic transition started in Russia long before other emergent states, its population being almost as old as that of the US. The causes are the reduction of fertility rate, the degradation of the population's health condition and the decline of life expectancy.

In Russia's case, the demographic tendencies will erode the economic potential in the long run, as well as growth and stability. The demographic tendency in Russia is one of decline. It is estimated that in 2030, Russia's population will reach 125 millions, from 140 millions, while in 2050 it will reach 105 millions, i.e. about a quarter of the USA population.

Table no. 7

Population, by regions
(% of the total, 1950-2050)

Region	1950	1970	1990	2010	2030	2050
<i>Developing states</i>	77.8	81.2	85.0	86.9	88.6	89.9
East Asia	22.8	23.6	23.0	20.9	18.0	14.8
Eastern Europe	4.0	3.4	2.7	2.0	1.5	1.1
Latin America	6.6	7.8	8.4	8.5	8.4	8.2
Muslim world	12.4	13.7	16.0	17.8	19.5	20.9
Russia *	6.1	5.4	4.2	3.0	2.1	1.5
South Asia	19.1	19.9	21.7	23.2	24.1	24.6
Sub-Saharan Africa	6.8	7.5	9.1	11.7	15.0	18.8
<i>Developed states</i>	22.2	18.8	15.0	13.1	11.4	10.1
USA	6.2	5.7	4.8	4.6	4.4	4.3
Western Europe	11.7	9.3	6.9	5.8	4.8	4.0
Japan	3.3	2.8	2.3	1.8	1.4	1.0
<i>Rest of the world</i>	0.9	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8

Note: * including areas of influence

Sursa: Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, p. 13; http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf

In the developing states has lived and is still living most of the global population. If in the middle of the last century in these countries there were about 78% of the world population, in the middle of this century the ratio will be of about 90%, which means a 12% increase. In the developed countries there will be a decline at the same ration, from 22.2% in 1950, to 10.1% in 2050. The general tendency is a declining one, except for the Muslim world (an emergent region that we have not analysed), South Asia and Sub-Saharan Africa, the less developed emergent regions. The strongest diminution will be recorded in East Asia and Eastern Europe. In 1950 15.7% of the world population lived in Western and Eastern Europe. In 2050, 5.1% of the population will live in Europe. East and South Asia was, in 1950, the home of 41.9% of the world population, while in 2050 it will host 39.4% of it. A pronounced demographic decline will be recorded in Russia, where in three decades and a half 1.5% of the world population will live, only 0.5% more than in Japan, which is an amazingly small difference considering the surfaces of the two countries respectively.

We assist and quick and effervescent changing of the world (Cristian Alexandru, 2014, 16), from the demographic point of view as well, a changing that has different faces all over the world, but which is surely occurring everywhere.

Conclusions:

In the future, the probability for the development of the whole world to rely on the population of the emergent states is extremely high. We have presented the scenario of a possible demographic crisis, based especially on the CSIS (Center for Strategic & International Studies) studies and estimations, made by Richard Jackson, Neil Howe and Keisuke Nakashima. They are not the only ones to prognosticate a demographic crisis. At the same time, reality and some more optimistic forecasts show us a different situation, that of a rising demography. The global population of over 7 billion inhabitants in the first decades of the 21st century will increase to over 9 billion in a few other decades if the rhythm of economic growth is preserved. Apparently this is the adequate scenario. With a few conditions fulfilled, the demographic increase will not represent a problem: a demographic structure balanced between the three age segments, food and energy safety, the reduction of environment pollution, the reduction of impact on climate modifications, the rising of the standard of life and of the life expectancy, everywhere in the world, the meeting of development objectives at a global level, the guaranteeing of workplaces for the continually increasing population.

REFERENCES:

1. Boia Lucian, 2013, *Sfârșitul Occidentului? Spre lumea de mâine* [The End of the West? Towards the World of Tomorrow], Bucharest: Humanitas
2. Cristian Alexandru, 2014, *Între elefant, urs și dragon. Spre o nouă arhitectură globală* [Between the Elephant, the Bear and the Dragon. Towards a New Global Architecture], Bucharest: Rao
3. Dobrescu Paul, 2010, *Viclenia globalizării. Asaltul asupra puterii americane* [The Craftiness of Globalization. The Assault on the American Power], Iași: Institutul European
4. Friedman George, 2009, *Următorii 100 de ani. Previziuni pentru secolul XXI* [original title – *The Next 100 Years. A Forecast for the 21st Century*], Bucharest: Litera
5. Giddens Anthony, 2010, *Sociologie* [original title – *Sociology*], Bucharest: All
6. Grigoli Francesco, 2014, *A Hybrid Approach to Estimating the Efficiency of Public Spending on Education in Emerging and Developing Economies*, IMF Working Paper WP/14/19; <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2014/wp1419.pdf>
7. Guillochon Bernard, 2003, *Globalizarea. O singură planetă, proiecte divergente* [original title – *La mondialisation: une seule planète, des projets divergents*], Bucharest: Rao
8. Jackson Richard, Howe Neil, Nakashima Keisuke, 2012, *Global Aging and the Future of Emerging Markets*, CSIS - Center for Strategic & International Studies, http://csis.org/files/publication/110307_Global_Aging_Future_of_Emerging_Markets.pdf
9. Parag Khanna, 2008, *Lumea a doua. Imperii și influență în noua ordine globală* [original title – *The Second World: How Emerging Powers Are Redefining Global Competition in the Twenty-first Century*], Bucharest: Polirom
10. Smith D. Anthony, 2002, *Naționalism și modernism* [Nationalism and Modernism], Kishinev: Epigraf

MIGRATION AND MOBILITY WITHIN THE FRAMEWORK OF THE EUROPEAN NEIGHBOURHOOD POLICY IN EAST

Snejana Sulima, Assist. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The European Neighbourhood Policy (ENP), is one of the instruments of relation between the EU and its neighbours. Extending safety beyond the EU frontiers, especially in its immediate neighbourhood, by developing privileged relations with the neighbour countries is one of the Union's top priorities. These actions aim at settling a prosperous and friendly space, promoting the Union's values and are characterized by close and peaceful relations, based on co-operation. In the said normative framework, the EU's actions are directed towards several dimensions: a privileged political dialogue, an increase in economical co-operation, as well as financial support, and the regulation of persons' migration. The last dimension, of the persons' mobility, is influenced very much by other factors such as the degree of the person's economic-financial stability, as well as the democracy stage of the emigrants' sending country. In this article, the East - EU persons' mobility issues are studied with a view to reveal the impact of the European regulations on migration within the framework of the ENP. The sample of the considered states corresponds to the countries included by the EU in the Eastern or Oriental partnership (Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Republic of Moldova, and Ukraine).

Key-words: *Migration, Mobility, European Neighbourhood Policy, East, Visa liberalisation.*

Introduction

Most of the relations between the neighbouring countries are built keeping in mind the migration framework too. In Europe, this framework means the persons' mobility especially from the neighbour states towards the European Union states. The other way, although few, the migration flows are greatly diminished.

Generally speaking, the co-operation exceeding a state's frontiers can improve the inhabitants' life conditions in the whole region where the state is located. Co-operation influences the economic (Massey, 1990; Borjas, 1994, 1995, 1999; Isaac, 1998; Sirojudin, 2009), social (Haug, 2008; Van Hear, 2010) and cultural life as well as the societies' infrastructure (Castles, 2010; Bakewell, 2010). Among the states' attributions, and the goal of the international and super-national institutions should be „a permanent tendency to reduce the regional differences and to help the region adapt themselves to new economic environment” (Terem, 2001, p. 312).

Some of the countries from the EU eastern vicinity, being peripheral, have re-oriented their reference tendencies, trying to line up to the western democracy standards, abandoning, at least from the political point of view, the old centre of the USSR. However, the economical needs influence the relationship between these countries, and the commercial relations work as a continuous binder between these states and the centre of the late Soviet empire.

Let us not forget that in spite of some contradictions in the historical, religious and cultural traditions, Europe has numerous common links. The political culture, based on the humanitarian ideals, on human liberties and rights represent a European legacy, and Europe is a protective community for those who promote these values (Dubnička, 2007, p. 309).

The European Neighbourhood Policy (ENP) has appeared within the framework of the European Union's extension since 2004 as a supplement to the strengthening of the Common Foreign and Security Policy. EU's goal to ensure the security and stability in the region can be attained only through a peaceful co-operation and by developing privileged relations with the neighbour states. In this respect the European Commission in its communication to the European Council and Parliament „Wider Europe – Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours” proposed that „the EU should aim to develop a zone of prosperity and a friendly neighbourhood – a ”ring of friends” – with whom the EU enjoys close, peaceful and co-operative relations” (COM (2003), p. 4).

The European Neighbourhood Policy involves the state on the external land and borders of the enlarged Union which have signed the Partnership and Cooperation Agreements (PCA) and the Association Agreement (AA) with the EU. The countries participating on the ENP in East are as follows: Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia and Moldova.

The Action Plans constitute the main instrument for settling the neighbourhood policy. They are detailed plans of co-operation in the sector. Among the instruments of promoting further relations to the EU there also are the perspectives for the lawful migration and movement of persons. Thus, the migration management has been an important part of the ENP agenda since the beginning. There is a mutual interest of the both parties, EU and the neighbour states, in co-operation in the migration field, which includes the migration policies, customs procedures, and frontier control so that the legal migration flow was not affected and, on the other hand, illegal migration could be controlled and combated.

Social mobility implies an action of movement (movement within or between classes and occupations (*Collins English Dictionary*, 2015)). In the European framework, the term is mainly being used with reference to the EU working citizens who look for work in any of the member states, but also to those who, in a larger environment, cross their non-EU state borders and enter the Union's territory to find work. Persons' mobility involves a recurrent coming back to the country of origin after achieving a temporary (seasonal, yearly etc.) activity. Moreover, in the European legal terminology, mobility refers to the movement of students, researchers, university staff from the academic environment in the EU, between the member states, and, recently, from third countries, outside the EU, towards the university and academic centres in EU.

Migration involves a permanent or semi-permanent change of residence (Lee, 2013, p.105). The persons' movement will be considered or not as migration depending on how long they stay (short trips are sometimes considered as visits and not migration) and how far they go (a trip in the same locality is considered as change of residence and not migration), but what is understood by short stay (a day, a month, half a year) or locality (the same area, town, region) varies greatly from a research to another, which makes permanent confusion in the literature. Numerous empirical studies define migration as the phenomenon that includes a simultaneous change of three major parameters (Williams, 2006; Simmons, 2013, p. 67): (a) a change of residence which mainly involves the crossing of a political or national frontier; (b) a simultaneous change of the workplace, i.e. he/she changes his/her last workplace, even if

he/she practises the same profession; (c) a change in the social relations, he/she enters a community that he/she didn't know before.

In European legal terminology it is noticed that migration and mobility are often used as synonyms. However, in this article, we are going to use these terms distinctly, based on the explanations above, and considering that migration involves a more radical change of status than mobility, which is temporary and less drastic from the social perspective.

Migration flows in the region

We can distinguish between several periods and types, characteristic to the major migration flows towards the EU. Thus, the first one was registered as a result of re-uniting the families of those who had migrated in search of work in the first period after the World War II. The second major tendency was registered during some privileged post-colonial relations. The third form includes the movement of a professional elite, which has been encouraged and even benefited from relaxed conditions from the authority control of the economically attractive countries. The fourth type of migration registered in the European countries includes the refugees who ask for political asylum. The EU restrictive policy has recently limited the migration conditions for those who ask for political asylum, even if a lot of attention has been paid to the integration of the minorities and refugees in Europe lately (SEC(2006) 892, 2006). To these flows we can add a more recent form of migration, that we consider to be the fifth and which comprises the mobility and migration from the East-European countries to the EU countries with a view to work or study temporarily or for a longer period of time. Here we can speak of two categories of persons, the citizens from the ex-communist countries in central and eastern Europe (Favell, 2008), which have already become members of the EU on the one hand, and the ones from other post-soviet countries from the East that have become the new EU's neighbours, on the other. Thus, the mobility and migration of the East-European country citizens comprise several categories of persons: firstly, the ones from the countries that have already become members of the Union (De Tanguy, Wihtol de Wenden, 2010), secondly, those from the EU neighbour states, included in the European neighbourhood policy in the east, and thirdly, those from third states, located further from the EU, and which register migrants to Europe.

When taken separately, such states as the United Kingdom and Ireland have succeeded in managing the migration flows from east efficiently. However, the recent migration flows from east have especially marked such states as Germany (the Polish, Aussiedler in 1989), Greece (the Albans constitute 62% of the foreigners, but also the Bulgarians, Georgians, Russians), Italy is characterized by the presence of the Albans, Polish, Ukrainians and Romanians (Wihtol de Wenden, 2010, pp. 34-35). Emigration to the EU states has continued despite the restrictive policies of these countries.

At present, the new security agenda is considering the international migration as one of its parts (Dannreuther, 2007, p. 100). The increase of the immigrants to the EU states has evidently brought fear of different risks: rising criminality, xenophobia, demographical as well as economic, social and cultural changes. Among the other negative effects of the immigration, the western countries' authorities especially mark its impact on the social

security system. Anyway, the rising number of immigrants from third countries asks for a new approach to their integration in the society of the Union states.

The perspective of the emigration third states is that main causes of the migration from East to West are: combating poverty, unemployment, corrupted government, „frozen” conflicts, that are threatening not only the directly involved EU neighbour countries, but also the EU member states. Thus, the reforms made in the EU partner countries could contribute not only to the increase in their security, but also, indirectly, to the EU satisfaction of interest.

The European Neighbourhood Policy – An instrument for regulating the persons’ mobility and migration?

At the beginning, from 2002 to 2004 the ENP was elaborated as an instrument of the EU destined for its neighbourhood in the South and in the East, with no differentiation (Patten & Solana, 2007). During the following decade, a series of successive redefinitions and amendments led to differentiating the policies for the two regions and even in each of them, based on the diversity of the situations in every neighbour country. Thus, the „European neighbours” from the south have been approached differently than the „European neighbours” from the east. While to the first ones the matter of integration has never been raised, because of their geographical location outside Europe, some European high civil servants in their speeches have shown a certain degree of openness, still very reserved, to the integration of their partners from the East (Chaufour, 2005). However, the ENP cannot be included in the pre-integration policy category, being rather a form of EU’s privileged co-operation to the countries in its immediate neighbourhood.

The policy on migration has major political weight in all of the EU member states; moreover it is of fundamental importance in their territorial suzerainty, that is why a common approach from the member states is being delayed (Gautier, 2014, pp. 240-241). The ENP has appeared, among others, in order to prevent a new cleavage between the extended European Union and the European neighbour countries. In this respect, an important place in this policy has been attributed to the issues on trans-frontier co-operation, in order to resist to challenges due to the new EU’s configuration (immigration and combating criminality and traffics control issues) (Courtois, 2006, p 19). The migration and persons’ mobility supervision and regulation have become a top priority in the ENP within the framework of some inner revolution movements in the neighbour countries from the South (the Arabic spring, Syria, Mali, Libya) or from the East (Ukraine) on the one hand, and when being threatened by terrorists, which materialized in the Jihadist attacks in some of the European countries, on the other. The EU Check presidency in 2009 under the motto „a Europe without barriers” promoted a full openness for trade and mobility. And, at the same time, the idea that closing the EU’s frontiers in the globalization era might be real, is not but an illusion (Wihtol de Wenden, 2011). Europe goes on receiving more than half a million of legal migrants yearly, more than the ensemble of the immigration countries (USA, Canada, Australia, New Zealand), and this reality calls for the making of a common European migration policy.

Two major political weak-points, the anti-migration nationalists and the Euro-sceptics, which after the European elections in May 2014 penetrated the EU institutional structures, may determine the lack of cohesion and solidarity between the EU countries in approaching

the migration matters. The project of appointing a new European Commissioner for migration that would co-ordinate a close collaboration between Frontex and the European Foreign Action Service and the EP representatives, could join together several approaches of migration: humanitarian, diplomatic, and of security. According to some authors, the ability of settling a new long-term European migration policy for controlling and regulating persons' mobility represents one of the major stakes of the next century (Védrine, 2011).

At the European Commission level, which is the body that represents and protects the EU's interests, two of the Commissioners have prerogatives in the field of persons' mobility and migration in the Union's vicinity, the Commissioner for Migration, Home Affairs and Citizenship (Dimitris Avramopoulos) and Commissioner for European Neighbourhood Policy & Enlargement Negotiations (Johannes Hahn). Among the prerogatives and responsibilities of the Commissioner for Migration, Home Affairs and Citizenship there are: improving border control by boosting the effectiveness of the border agency Frontex and by pooling resources from EU countries, while facilitating access for those who have a legitimate interest in entering the EU, dealing with irregular migration, including by ensuring smooth return, in cooperation with non-EU Member States, making sure the common European asylum system is fully implemented, while developing a strategy to improve the response to emergency situations, with a focus on solidarity and cooperation with non-EU countries. The Commissioner for European Neighbourhood Policy & Enlargement Negotiations has among his responsibilities coordinating the EU's offer of closer cooperation in areas like trade, mobility, energy, and education to create tailor-made partnerships to develop relations with each neighbour. With a view to a uniform approach of the migration issues it is important that the two high magistrates co-ordinate their actions in this field.

The Effects of the European Neighbourhood Policy in the East within the framework of persons' mobility

According to the EU partner countries in the east, the most important obstacles in simplifying their citizens' movement is the duration of the visa procedures, the fees for a short-term visit visa (for business, studies or tourist). „Long queues in front of EU consulates are a highly visible sign of the barriers to the entry into the Union” (COM (2006)726, 2006, p. 5). Naturally, a step ahead in enhancing the ENP in the migration field implied simplifying the procedures of border crossing to the EU.

Since its inauguration in 2003 to present, the ENP has registered many major changes that influenced the EU's relations to its neighbours and that should redefine this policy. Beside the economical-financial crisis in 2007-2008, which caused a north/south cleavage even in the EU, two other major events have registered in the EU's immediate neighbourhood. Firstly, the „Arabic spring” (2011-2012) changed the Union's main political actors from the South, and secondly, the Ukrainian crisis (2013-2014) determined considerable changes in the attitude of the new or old leaders in the Union's East. These events have triggered some major challenges for the security and stability in EU's immediate vicinity.

One of the most important moments in the relations between the EU and its eastern partners was the signing of the Association Agreements (AA) with Moldova, Georgia and

Ukraine on the 27th June 2014 in spite of the pressures exercised by Russia in this respect. These agreements aim at strengthening the political association and the economical integration of the two signing parties. From the economical point of view, the AA set a profound and full open exchange regime. Prior to the signing of the agreements, one of the instruments of approaching the eastern neighbours within the framework of the ENP was the Eastern Partnership, inaugurated at Prague in April 2009. In this partnership were included the ex-soviet countries situated at the current EU frontiers: the Republic of Moldova, Ukraine, Belarus, and three countries from the Caucasus: Georgia, Armenia and Azerbaijan. An axis, comprised in the partnership refers to facilitating the persons' mobility by progressively liberalizing the visa policy. In order to establish how the relation EU-Eastern Partnership countries has evolved in the field of persons' mobility and to see what the situation is at present we are going to evoke hereafter the Annual Communication for implementing the ENP in 2014 (COM, 2014), published on 25th of March 2015 by the European Commission and the High Representative for foreign affairs and security policy, Federica Mogherini. The report comprises several parts, one of which is on interpersonal contracts, migration and mobility. In this respect, one can notice the continual increase in the flow of the travellers and legal migrants' between the EU and its Eastern neighbourhood. Programmes like Tempus, Erasmus Mundus have been extended beyond the EU frontiers, in order to develop the relation with the neighbours in the field of education, on the students' mobility axis.

Partnerships for mobility have been established with Armenia, Azerbaijan, Georgia. Negotiations for a readmission and visa facilitating agreements have started with Belarus. Since April 2014, Moldovan citizens have benefitted from a visa-free regime for the EU, and from then on almost half a million citizens of the Republic of Moldova have benefitted from the visa liberalisation regime¹. But, according to the Foreign Ministry statistics, over two thousand Moldovans have surpassed the allowed period of staying within the Schengen space, and other 1300 citizens were not permitted to access the EU. This was, mainly, the case when the Moldovan citizens could not provide an explanation of their travel goal at border crossing.

According to the Regional Migration Report: Eastern Europe (CARIM-East, 2013, p. 9) Ukraine and Moldova still tend to be countries of emigration rather than immigration. Inhabitants of Western Ukraine follow the route to the European Union; while those from its Eastern part choose the Russian Federation. This results in an almost equal distribution of flows. Ukrainians also have a higher propensity to circulate and be mobile than other Eastern Europeans. Moldovan migratory movements are very specific. They are directed towards the Russian Federation (for the Russian-speaking population), Romania (for speakers of Romanian and people qualifying for Romanian citizenship), and Italy (particularly for Romanian-speakers). Moldovan migration to the EU tends to be more permanent and to include a higher proportion of women.

Ukraine and Moldova have had a more EU-focused agenda in migration terms, both being among the first wave to sign and implement the bilateral and EU readmission

¹ The statistics were presented during a press conference held by the Foreign Affairs and European Integration Minister, Natalia Gherman, and the European Ambassador at Chişinău Pirkka Tapiola, on the eve of the first year anniversary of visa-free travelling within the Schengen space.

agreements and visa facilitation agreements. In both countries, migration and asylum legislation has undergone considerable changes as a consequence of implementing the EU Visa Liberalisation Action Plans. However, in all three cases, Belarus, Moldova and Ukraine, border management, the fight against irregular migration, trafficking in human beings as well as asylum policies have been at the top of the agenda, while considerations on migration and development and diaspora policies have emerged as a political priority only in Moldova. Moldova is the only Eastern European country that signed the EU Mobility Partnership and, in fact, Moldova has developed a rich policy portfolio of initiatives in the domain of migration and development. It is also the only country with a specialized legal framework on integration (CARIM-East, 2013, p. 10).

As to the South Caucasus countries, Armenia, Azerbaijan and Georgia, have had negative migration balances since 1991, and they still tend to be countries of emigration rather than immigration (CARIM-East, 2013, p. 3). The bulk of migrants from all three countries are circular and temporary male workers, who go predominantly to the Russian Federation. The flow direction is related not only to cultural and linguistic affinities from the Soviet era, but most importantly, to the relatively low cost of such mobility: a visa-free regime (albeit only for Armenia and Azerbaijan); geographic distance; and easy access to jobs in the shadow economy. Another emerging destination is Turkey, for similar reasons. It must be noted, however, that the political and legal situation can swiftly change matters, as has been the case since late 2008. Since then fewer Georgians have moved towards Russia and more have chosen Turkey, instead. The European Union is not an important recipient of flows in the region (CARIM-East, 2013, p. 3).

Since the collapse of the URSS, Armenia and Georgia have dynamically developed their migration legislation. This includes not only accession to the main international instruments governing human rights in the specific context of mobility, but also investing in policy learning through cooperation with external actors, such as the European Union and its member States, the US and Canada. Cooperation with the EU on migration has evolved after the Armenian and Georgian governments announced European integration as the economic and political goal of the countries. The main focus has been on border management issues, the fight against people smuggling and human trafficking, as well as on managing return and readmission. Diaspora policies are also slowly gaining momentum, in the context of international migration and the development agenda. Cooperation with the EU has been strengthened through the establishment of the EU Mobility partnerships in these countries, as well as the signing of readmission and visa facilitation agreements. Azerbaijan is a clear exception to this rule. The country is party to several international instruments, but Azerbaijan has not prioritised migration for a long time and has been developing its own approach in this field (CARIM-East, 2013, p. 4).

Conclusions

Based on the above stated observations, and agreeing with some of the authors (Matera, 2011, p. 214), we can conclude that, generally speaking, the ENP aims to a strong and stable co-operation with the EU neighbour countries, codifying an alternative to integration. And even if the ENP can influence the migration processes in Europe's

neighbourhood, it mainly provides a sort of political-strategic umbrella under which there are several forms of foreign policies that aim at specific goals with a view to establishing a partnership between the third countries and the EU, rather than constituting a uniform foreign policy. Consequently, the ENP is a sort of framework-policy that leaves it to the multiple forms of co-operation the settlement of the relation between the EU and its neighbours.

As to the Eastern partners, and, in the relations to the other neighbour countries as well, a new proactive EU approach on the immigration would be necessary which could take into account the interests of sending and receiving countries and regions but also the interests of migrants themselves. The construction of such approach will be one of the most important challenges of the next decade of the EU representatives agenda.

Acknowledgements: This paper is a result of a research made possible by the financial support of the Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, under the project POSDRU/159/1.5/S/132400 - "Young successful researchers – professional development in an international and interdisciplinary environment".

BIBLIOGRAPHY:

Bakewell, Oliver, "Some Reflections on Structure and Agency in Migration Theory", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 36, No. 10, December 2010.

Beurdeley, Laurent, De la Brosse, Renaud, Maron, Fabienne, *L'Union européenne et ses espaces de proximité. Entre stratégie inclusive et partenariats renouvelés : quel avenir pour le nouveau voisinage de l'Union ?*, Bruylant, Bruxelles, 2007.

Borjas, G.J., "Economic theory and international migration", *International Migration Review*, 23(3) 1989.

Borjas, G. J., "The economics of immigration", *Journal of Economic Literature*, 32(4), 1994.

Borjas, G. J., "The economic benefit from migration", *Journal of Economic Perspectives*, 9(2), 1995.

Borjas, G.J., *Economic Research on the Determinants of Immigration: Lessons for the European Union*, Washington DC: World Bank Technical Paper 438.

Castles, Stephen, "Understanding Global Migration: A Social Transformation Perspective", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 36. No. 10, December 2010.

Communication de la Commission sur la mise en œuvre de la Politique Européenne de Voisinage en 2014, available on line on : http://eeas.europa.eu/enp/pdf/2015/joint-communication_fr.pdf.

COM (2003) 104 final : Communication from the Commission to the Council and the European Parliament : *Wider Europe - Neighbourhood: A New Framework for Relations with our Eastern and Southern Neighbours*, Brussels, 11.3.2003.

COM (2006)726 final: Communication from the Commission to the Council and the European Parliament on *Strengthening the European Neighbourhood Policy*, Brussels, 4.12.2006.

Courtois, Jean-Pierre, « Reflexions sur la Politique Européenne de Voisinage et les nouvelles frontières de l'Union », in Labouz, Marie-Françoise, Philip, Christian, Soldatos, Panayotis,

- L'Union européenne élargie aux nouvelles frontières et la recherche d'une politique de voisinage*, Bruylant, Bruxelles, 2006.
- Dannreuther, R., *International Security. The Contemporary Agenda*, Polity Press, 2007.
- De Tanguy, Anne, Wihtol de Wenden, Catherine, « Les migrations polonaises en Grande-Bretagne et en Irlande après l'élargissement à l'Est de l'Union Européenne et leur impacte en Pologne », *Hommes et Migrations*, 1283, 2010.
- Dubnička, Ivan, « Les intérêts communs de l'Europe », in Beurdeley, Laurent, De la Brosse, Renaud, Maron, Fabienne, *L'Union européenne et ses espaces de proximité. Entre stratégie inclusive et partenariats renouvelés : quel avenir pour le nouveau voisinage de l'Union ?*, Bruylant, Bruxelles, 2007.
- Favell, Adrian, "The New Face of East-West Migration in Europe", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 34, No. 5, July 2008, pp. 701-7016.
- Gautier, Marie, « La participation des Etats tiers à l'Espace de liberté, de sécurité et de justice », in Bosse-Platière, Isabelle, Cécile Rapoport, *L'Etat tiers en droit de l'Union Européenne*, Bruylant, Bruxelles, 2014.
- Haug, Sonja, "Migration Networks and Migration Decision-Making", *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 34, No. 4, May 2008.
- Isaac, J., *Economics of Migration*, London: Routledge, Kegan Paul, 1998.
- Kitowski, J., (ed.), *Spatial Dimension of Socio Economic Transformation Processes in Central and Eastern Europe on the Turn of the 20th Century*, Vol. I, Papers and Monographs of the Department of Economy No. 22, Rzeszow, 2001.
- Labouz, Marie-Françoise, Philip, Christian, Soldatos, Panayotis, *L'Union européenne élargie aux nouvelles frontières et la recherche d'une politique de voisinage*, Bruylant, Bruxelles, 2006.
- Lee, Everett S., « Une théorie de la migration », in Piché, Victor, (sous la dir. de), *Les théories de la migration. Textes fondamentaux*, Ined, Paris, 2013.
- Martin, Jean-Christophe, (sous la dir. de), *La gestion des frontières extérieures de l'Union Européenne. Défis et perspectives en matières de sécurité et de sûreté*, Editions A. Pedone, Paris, 2011.
- Massey, D., "The social and economic origins of immigration", *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 510, 1990.
- Matera, Claudio, « La coopération frontalière avec les Etats tiers voisins », in Martin, Jean-Christophe, (sous la dir. de), *La gestion des frontières extérieures de l'Union Européenne. Défis et perspectives en matières de sécurité et de sûreté*, Editions A. Pedone, Paris, 2011.
- Migration Policy Centre within the framework of the CARIM-East project, *Regional Migration Report: Eastern Europe*, European University Institute 2013.
- Migration Policy Centre within the framework of the CARIM-East project, *Regional Migration Report: South Caucasus*, European University Institute 2013.
- Patten, Chris, Solana, Javier, « Lettre conjointe sur l'Europe élargie » (présentée pour le sommet de Copenhague de décembre 2002), in *Politique européenne de voisinage : les documents clés*, Paris, La Documentation française, 2007.
- Piché, Victor, (sous la dir. de), *Les théories de la migration. Textes fondamentaux*, Ined, Paris, 2013.

- Rouet, Gilles, Terem, Peter, *Elargissement et politique européenne de voisinage. Enlargement and European neighbourhood policy*, Brylant, Bruxelles, 2008.
- Sirojudin, Siroj, „Economic Theories of Emigration”, *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, No. 19, 2009, 702–712.
- Terem, P., „Transborder Co-operation as Perspective Factor of Regional Development in Southern Slovakia”, in Kitowski, J., (ed.), *Spatial Dimension of Socio Economic Transformation Processes in Central and Eastern Europe on the Turn of the 20th Century*, Vol. I, Papers and Monographs of the Department of Economy No. 22, Rzeszow, 2001.
- Van Hear, Nicholas, “Theories of Migration and Social Change”, *Journal of Ethnic and Migration Studies*, Vol. 36, No. 10, December 2010.
- Védrine, Hubert, « Pour une gouvernance véritable des migrations », *Le Monde*, 24th May 2011.
- Wihtol de Wenden, Catherine, « Les flux migratoires légaux et illégaux », CERIS-COPE *Frontières*, 2011.
- Wihtol de Wenden, Catherine, *La question migratoire au XXIe siècle. Migrants, réfugiés et relations internationales*, SciencesPo. Les Presses, Paris, 2010.
- Williams, Allan M., “Lost in translation? International migration, learning and knowledge”, *Progress in Human Geography* 30, 5 (2006).

**UNDERSTANDING ORGANISATIONAL CULTURE UNDER THE IMPACT OF
GLOBALIZATION. THE IMPORTANCE OF ORGANISATIONAL CULTURE AS A
DETERMINANT OF WORKPLACE BEHAVIOUR**

**Simona Olaru-Poșiar, Assist., PhD, "Victor Babeș" University of Medicine and
Pharmacy, Timișoara**

Abstract: The aim of this article is to first of all give a definition and clear understanding of what culture is and moreover to focus on an understanding of organisational culture: what it is, how it develops and its importance as the organisation's most powerful determinant of behaviour. In order to develop a clear understanding of what is meant by organisational culture, it will be helpful to provide first an account of how culture is perceived in the societal context and in a close relationship to globalization. Understanding behaviour that occurs in a diverse organisation, because when referring to organisational culture, the academic environment is taken into account from the point of view of an organisation, we must relate to culture first in extra-organisational contexts.

Key words: *globalization, culture, organisational culture, behaviour, multiculturalism*

1. Introduction

Culture may be perceived as a physical, in the forms of architectural designs, machinery etc; and as subjective, such as attitudes, beliefs, values and tacit norms. While culture is not religion, gender, race or nationality, they all do interact. History shows that the physical and the subjective elements of a culture change across time as scientific innovation and intellectual advancements replace old structural designs, attitudes, values and beliefs. Cultures relocate themselves and their languages become more complex; they are continuously evolving.

Culture is defined as a system of shared values and beliefs about what is considered to be important, what behaviours are appropriate and about feelings and relationships internally and externally. Values and cultures need to be unique to the organisation, widely shared and reflected in daily practice and relevant to the university's purpose and academic curricula.

Organisational culture is the collection of relatively uniform and enduring values, beliefs, customs, traditions and practices that are shared by an organisation's members, learned by new trainers, and transmitted from one generation to the next. What is new is the individuality of different generations of students, especially in universities where different cultures collide, where different religions and backgrounds come together and meet with a different system of training- different level and with a different curricula, trainers etc. In order to develop a clear understanding of what is meant by organisational culture, it will be helpful to provide first an account of how culture is perceived in the societal context and in a close relationship to globalization.

Another aspect of culture is cultural globalization:
Cultural globalization refers to the transmission of ideas, meanings and values around the world in such a way as to extend and intensify social relations. This process is marked by the

common consumption of [cultures](#) that have been diffused by the Internet, popular culture media, and international travel. This has added to processes of commodity exchange and colonization which have a longer history of carrying cultural meaning around the globe. The circulation of cultures enables individuals to partake in extended social relations that cross national and regional borders. The creation and expansion of such social relations is not merely observed on a material level. Cultural [globalization](#) involves the formation of shared norms and knowledge with which people associate their individual and collective cultural identities. It brings increasing interconnectedness among different populations and cultures¹.

2. Concept of culture and globalization

As far back as 1871, the anthropologist Edward Tylor defined culture as “knowledge, beliefs, art, morals, law, custom and any other capabilities and habits acquired through membership of society”. In a narrower sense the term is used to describe the differences between one society and another. In this context, according to Giddens:

[...] a culture is an all-pervasive system of beliefs and behaviours transmitted socially. Specifically, it consists of the sets of values and norms or rules held by a society, together with its material expressions. (Giddens 1989, p30)

Values are internalised by young people as they learn what is good and what is desirable. They define for us what is important and worth striving for. Values represent the basic conviction that in a personal or social context, a specific mode of conduct is preferable to any other.

Globalization is a process of interaction and integration among the people, companies, and governments of different nations, a process driven by [international trade](#) and [investment](#) and aided by [information technology](#). This process has effects on the [environment](#), on [culture](#), on political systems, on [economic development](#) and prosperity, and on [human physical well-being](#) in societies around the world.

Peter Ludwig Berger, an Austrian-born American sociologist known for his work in the sociology of religion and the sociology of knowledge gives one of the best quotes to define globalization and the impact it has over the individual and the organisation:

We also have a cultural phenomenon: the emergence of a global culture, or a cultural globalization.

Technology has been the principal driver of globalization. Advances in information technology, in particular, have dramatically transformed economic life. Information technologies have given all sorts of individual economic actors—consumers, investors, businesses—valuable new tools for identifying and pursuing economic opportunities, including faster and more informed analyses of economic trends around the world, easy transfers of assets, and collaboration with far-flung partners.

Globalization is deeply controversial, however. Proponents of globalization argue that it allows poor countries and their citizens to develop economically and raise their standards of living, while opponents of globalization claim that the creation of an unfettered international

¹(www.wikipedia.org/accessed 29.05.2015))

free market has benefited multinational corporations in the Western world at the expense of local enterprises, local cultures, and common people. Resistance to globalization has therefore taken shape both at a popular and at a governmental level as people and governments try to manage the flow of capital, labor, goods, and ideas that constitute the current wave of globalization.

3. The Relationship between values and norms

The relationship between values and norms becomes clear when a breach of norms defies the group's values; the establishment of behavioural norms reflects its values. This concept extends beyond the group, into larger groups and out into the whole of society itself: for example the way people address each other, and how they conduct themselves in public. People dress according to what is expected of them in the professional environment, such as the academic institution, but differently to their spare time. All such situations demand certain attire and particular ways of behaving.

Therefore, examined through its systems of norms and values, "the culture of a society is the way of life of its members; the collection of ideas and habits which they learn, share and transmit from generation to generation" (Linton, 1945). At birth, children are totally helpless and dependent on others to provide for their needs. In order to survive in the longer term, however, children must develop knowledge and skills, and must learn how those around them survive. In other words, children must learn the culture of the society into which they were born.

Culture therefore has to be learned, and for a society to operate effectively, its guidelines must be shared by its members through their behaviour. Learning and sharing a culture is achieved largely without conscious control. It just happens as people develop and become socialised, and even though it directs their actions and thinking, and establishes their outlook on life, most members of a society take their culture for granted. People are hardly aware of their culture, even though their adoption of its values and conformity to its norms demonstrate a mutual understanding of what is and is not acceptable.

4. Definitions of culture

It is difficult to define overall culture since it is an elusive concept. Culture is a dichotomy in the sense that it constitutes first, visible and tangible factors, and second, abstract and intangible characteristics. For example, it was noted earlier that Giddens summarises culture as a consisting sets of values and norms or rules held by a society, together with its material expressions. The term "material expressions" refers to features of the environment that were put in place by people. This includes such tangible items as architectural designs that reflect the culture of a specific community. Values and norms, however, are among the abstract and intangible psychological characteristics of individual and groups.

Herskovits defined culture as a "man-made part of the human-environment". Triandis (1997) qualified this by pointing out that:

[...] this includes both physical objects, such as roads, buildings and tools, which constitute physical culture, and subjective responses to what is “man-made”, such as myths, roles, values and attitudes, which constitute subjective culture.

Later, however, Triandis further qualified this saying that “cultures are human creations but, unlike bridges, buildings, roads and other material objects of our making, cultures are subjective” (Triandis 1997, p36).

Undoubtedly there is a strong relationship between physical and subjective cultures. Subjective perceptions of how things are, how they should be and how they should look, for example, do vary from one society to another. It is in these and many other ways that cultures from one society to another, and since culture defines what is acceptable and what is not, frequent misunderstandings occur between members of different societies, as illustrated above. It seems that the physical culture, which is created by people, may be separated from the subjective culture, which is apparent through the values and norms of societies. It is certainly true that the academics, that have produced non-organisational definitions of culture all include the physical culture. As we shall see below, however, those who define organisational culture tend to exclude the physical aspects.

Misunderstanding may occur if cultures are treated as discrete entities. Just as there is diversity within indigenous populations, there is also intra-cultural diversity created by individual and small-group differences. Within a culture, groups (sub-cultures) look across at each other and do not always approve of what they see and hear.

We look at people from other cultures, see that their ways are different and often dislike these ways. We find similar arguments to support our view in the work of Triandis (1997, p34) that states that we use our own culture as the standard and judge other cultures by the extent to which they meet our standard.

This is referred to as ethnocentrism, and is similar to the in-group concept, the people with whom we identify.

Studies of ethnocentrism show that everyone tends to:

- Define their own culture as “natural” and “correct” and other cultures as “unnatural” and “incorrect”
- Perceive in-group customs as universally valid- what is good for us is good for everybody
- Think that in-group norms, rules and values are obviously correct
- Consider it natural to help and cooperate with members of one’s in-group
- Act in ways which favour the in-group
- Feel proud of the in-group
- Feel hostility towards the out-groups

(Based on the work of Campbell and associates, cited in Triandis (1997, p35).

Having given examples and definitions of culture in general, in the foregoing section, we should now have a sound understanding of the elements of culture. In this section, we examine the degree to which those elements can be read across into the organisational situation. First however, the following definitions will clarify the concept of organisational culture.

Organisational or academic culture is the pattern of values, norms and beliefs that may not have been articulated but shape the ways in which people behave and get things done. (Armstrong 1999)

Organisational culture refers to a system of shared meaning held by members that distinguish the organisation/university/institution from other similar forms of organisation. This system of shared meaning is[...] a set of key characteristics that the organisation values. (Robbins 2001, p510)

Organisational culture is the collection of relatively uniform and enduring values, beliefs, customs, traditions and practices that are shared by an organisation's members, learned by new recruits and taught to new trainers (Huczynski and Buchanan 2001).

Robbins (2001, p53) supports the subjective culture within an organisation, saying that: [...] the physical properties of organisations tend to obscure the fact that organisations are really nothing other than the aggregate of individuals. Individuals, therefore, provide the foundation of the organisation; they bring it to life, and to understand why the organisation is what it is and why people behave in the way they do, you have to focus upon the individuals.

5. Organisational subcultures

The interested parties, students and academics, tend to talk and write about any single organisational culture as if it is a uniform phenomenon, while in fact organisations are made up of subcultures that represent different professions, functions and levels. This reduces the number of attitudes and core values that are shared across the whole organisation. It seems, therefore, that from this, one may deduce that the subculture at say, location A, will be different from that of the training department at location B. Furthermore, organisations may have a boardroom subculture, a middle management subculture, a students' subculture, a staff subculture and a trainers' subculture.

Furnham and Gunter (1993) describe the possible effects of the existence of subcultures at different levels and functions:

These sub-cultures can assume varying degrees of significance within the organisation, and can be beneficial if they adopt a common sense of purpose, but problems arise where they have different priorities and agendas. Then sub-cultures can clash with each other or with the overall corporate culture, impeding organisational functioning and performance.

Trainers must understand why students in the organisation behave as they do and must have the ability to alter the culture in order to make it more conducive to the achievement of sectional and overall objectives.

Approaching the issue of educational values can have as a starting point, pertinent and inciting, the idea that, generally, education is perceived as a value. At the basis of this perception there is the belief according to which the key of success in the contemporary society is education itself – a kind of vital force on whose accumulation depends the human accomplishment. But, for education to represent a source of success in life, it must become an education for the real world, to provide the preparation for the real world. The modern educational system standardizes, equalizes or ignores the differences when the informative dimension becomes more and more significant. In this context, some researchers have

formulated the hypothesis of learning as an expression of direct participation in the every day life (the pattern of situated learning). Such a participative learning involves a community dimension and a valoric one and it must respond to the following desiderate: learn to know, learn to learn, learn to be, learn to exist together with others.

Organisational culture probably exerts the greatest influence on individual behaviour when it is taken for granted. One of the major reasons that organisational culture is such a powerful influence on members of an organisation is that it is not explicit. Instead it is an implicit part of the trainee's values and beliefs. It is for these reasons that trainers and academics need to study organisational culture.

In the process of globalization, the intimate relationship between people from different racial, ethnic, national and regional groups becomes such a normative thing and is seen as a good sign of integration process and social diversity. Intercultural communication is an evolving discipline that encapsulates the interactions between individuals or groups from different backgrounds. Diversity and the need for cultural awareness are forever increasing, and this solidifies the direction in which diversity will take in the future. Intercultural communication is going to be a tremendous part of our future and as individuals it will be part of our personal, social and professional relationships. The term "culture" refers to the complex accumulation of knowledge, folklore, language, rules, rituals, habits, lifestyles, attitudes, beliefs, and customs that link and provide a general identity to a group of people. Cultures take a long time to develop. There are many things that establish identity give meaning to life, define what one becomes, and how one should behave. In contemporary, there is a globalization of society while there are some problems of cross-cultural communication.

6. Individual differences within cultures

When you ask a student about the university where they study, they tend to tell you something of the departments within the university, tradition, statistics and perhaps its size and location. Then when you go to visit the university you see its buildings, classrooms, equipment. However none of this tells you how it is like to study there; only the people can tell you that. If you were to ask them, however, you would get a different account from each one of them, since they are a diverse group and will have his/her unique interpretation of the place and its culture. As an outsider, it is only from this combination of perceptions that you begin to get an idea of the kind of culture in which they train and develop.

The values and norms that make up the culture of the organisation are taken for granted by students and there seems to be a degree of passive acceptance about this. The organisational values and norms are basic assumptions made by students and do not necessarily appear as opinions in questionnaires within a training programme, although from time to time, can and should be expressed in written form.

7. Organisational development and the need for change

Organisational development (OD) is the term used to describe a process through which, using the principles and practices of behavioural science, a change programme is applied in the

organisation, often on an organisation-wide basis. OD is driven by the ultimate purpose of creating an effective organisation by altering the structure and changing for the better, improving some of the trainee's beliefs, attitudes and values. It is concerned not with what is done but with the way things are done, and with creating a new culture of cohesiveness, interdependence and mutual trust.

French and Bell defined OD as:

[...] a planned systematic process in which applied behavioural science principles and practices are introduced in which applied behavioural science principles and practices are introduced into an ongoing organisation towards the goals of effective organisational improvement, greater organisational competence, and greater organisational effectiveness.

The focus is on organisations- universities and their improvement, or to put it another way, total systems change. The orientation is on action- achieving desired results as a result of planned activities. Once the areas and aspects that require change have been identified, the next step is to introduce the ideas to the students. Students vary in their attitudes towards significant change. In general terms, senior students, tend to resist it more than students in the first year that may see it as an interesting challenge. For the latter a new way of training, new training or organisational methods are interesting and may not meet the same resistance factor as by students in their last years of study.

From the analysis of the current culture, there will have been identified, what are defined as "change levers". Some of these change levers described include:

- Performance: performance related or competence pay-schemes, performance management processes, leadership training, skills development
- Commitment: communication, participation and involvement programmes, developing a climate of cooperation and trust; clarifying the psychological contract
- Training programmes: clarifying minutely the training
- Teamwork: team-building, team performance, team-rewards, team/group- motivation
- Organisational learning: taking steps to enhance intellectual capital and the organisation's resource- based capability by developing a learning organisation
- Values: gaining understanding, acceptance and commitment through involvement in defining values, training performance programmes, trainers' development interventions

While working on the change levers, the positive aspects of the traditional culture should be emphasised and re-affirmed, while the new values should be stated clearly and frequently. Students' behaviour that is conducive to the success of the change programme should be rewarded for motivational reasons. When an appropriate culture is in place, action should be taken to ensure that it is embedded or that at least, it remains necessary. We tried to list the five "mechanisms" observed for embedding and reinforcing the culture:

- What trainers pay attention to and control
- Trainer's reactions to critical incidents and crises
- Deliberate role-modelling, teaching and coaching by leaders
- Criteria for allocation of rewards and status

- Criteria for admission within the university, selection, promotion and development

8. Conclusions

Cultural globalization is the intensification and expansion of cultural flows across the globe. [Culture](#) is a very broad concept and has many facets, but in the discussion on globalization, Steger means it to refer to “the symbolic construction, articulation, and dissemination of meaning.” Topics under this heading include discussion about the development of a global culture, or lack thereof, the role of the media. Every organization has its own unique culture or value set, and different organization may have its own comprehension of culture meaning. The culture of the organization is typically created unconsciously, based on the values of the top management or the founders of an organization. In order to achieve a successful culture, trainers shouldn’t ignore organizational culture and its themes, because culture can be used as a competitive advantage during development, and a strong culture (one in which beliefs and values are widely shared and strongly held) can also offer many advantages, such as cooperation, control, communication or commitment. Meanwhile, the importance of organizational culture is growing as the result of several recent developmets, and the cultural themes can be used constantly to measure the culture of the organization in shaping our identities and desires, and the globalization of languages.

REFERENCES:

- Andrew Jones, ed. (2006). The Dictionary of Globalization. Cambridge, UK: [Polity Press](#).
- Hall, E.T. (1973). The silent language. New York: Doubleday
- Hofstede, G. (1997). Culture and Organisations: Software of the Mind: Intercultural Cooperation and its importance for Survival. McGraw-Hill.
- [Huczynski, A.](#),[Buchanan, David A.](#) (2001). Organizational Behaviour: An Introduction. Financial Times/Prentice Hall
- James Mittelman, ed. (2000). The Globalization Syndrome: Transformation and Resistance. [Princeton University Press](#)
- John Tomlinson (1999). Globalization and Culture. [Chicago University Press](#).
- Paul James and John Tulloch (2010). [Globalization and Culture, Vol. 1: Globalizing Communications](#). Sage Publications.
- Paul James and Peter Mandaville (2010). [Globalization and Culture, Vol. 2: Globalizing Religions](#). Sage Publications.
- Paul James and Imre Szeman (2010). [Globalization and Culture, Vol. 3: Global-Local Consumption](#). Sage Publications.
- Paul James and Manfred Steger (2010). [Globalization and Culture, Vol. 4: Ideologies of Globalism](#). Sage Publications.
- Schein, E.H. (1985). Organisational Culture and Leadership. Jossey Bass, San Francisco.
- Schein, E.H. (1985a). How Culture Forms, Develops and Changes. San Francisco, Calif.: Jossey Bass. pp. 17-43.
- Triandis, H.C. (1997). Individualism & Collectivism. Westview Press

GLOBAL ETHICS AND RELIGIOUS VALUES

Maria Sinaci, Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: The process of globalization in which we participate in recent decades has generated the intensification of relations at a planetary level in most areas of human activity, between cultures, religions, ethnic groups, nations, etc. In this context were outlined new challenges and problems calling for ethical analysis and solutions discussing more and more about global ethics. It is however possible global ethics? What common ethical values at a global level can be identified? What contribution can the world's religions have in achieving this new ethical construction? In this paper we try to identify some ethical values common to great religions which can be assumed by both believers and unbelievers, scientists, philosophers or citizens from,, global village "and also may contribute to the elaboration of a global ethic.

Key words: *globalization, global ethics, religion, values, principles*

La începutul sec. XXI, globalizarea a devenit una dintre cele mai importante teme de dezbatere la nivel politic, academic, cultural, economic, social și administrativ. Abordările din cadrul acestor dezbateri pornesc, cel mai adesea, de la premise care vizează definirea, cronologia și gradul de extindere al globalizării. Fără îndoială, globalizarea este un termen prezent nu doar în dezbaterile care au loc în spațiul public, la nivel oficial, ci și în vocabularul nostru, atunci când ne referim la diverse aspecte ale vieții de fiecare zi.

Globalizare, americanizare sau occidentalizare?

Dar ce este, de fapt, globalizarea? Unii cercetători o definesc din perspectiva anumitor discipline, în termeni radical diferiți, în timp ce alții o privesc ca pe un proces istoric care a început în antichitate, sau doar de câteva decenii, iar acum este în plină desfășurare. Astfel, globalizarea este considerată de unii ca o disciplină academică, alții o văd ca ramură transdisciplinară de cercetare și cunoaștere, iar pentru alții ține de dimensiunea socială. Deși termenul "global" are o vechime de peste 400 de ani, utilizarea în sensul comun de "globalizare" nu a început decât prin anii 1960, iar integrarea conceptului în mediul academic s-a făcut în jurul anilor 1980.² Interpretarea globalizării din perspective variate, fără un cadru explicativ adecvat, a generat numeroase confuzii și dispute, motiv pentru care o parte din cercetători o consideră drept cauză a problemelor globale, iar alții o văd ca o consecință a acestora. Cele mai multe probleme le ridică chiar definirea globalizării, conceptul fiind larg adoptat prin termeni precum "globalism", "globalitate", "global" sau sintagme ca "piață globală", "economie globală" etc.

Într-un sens larg, Legrain descrie globalizarea ca o "lume deschisă."³ T. L. Friedman argumentează că globalizarea nu este doar un fenomen sau o tendință care trece, ci este integrare de capital, tehnologie și informații, dincolo de frontierele naționale, crearea unei

² Malcolm Waters, *Globalization* (London: Routledge, 1996), p. 2.

³Philippe Legrain, *Open World: The Truth About Globalization* (Chicago, Illinois: Ivan R. Dee, 2004), pp. 3-25.

piețe globale unice și, într-o oarecare măsură, un sat global.⁴ Autorul asociază globalizarea cu un proces de “americanizare”, ceea ce sugerează rolul dominant pe care îl deține în zilele noastre tehnologia americană. Tratarea ideii de globalizare ca “occidentalizare”, și mai ales ca “americanizare”, este prezentă și la alți autori, precum Spybey și Taylor⁵. Mulți cercetători văd însă globalizarea și americanizarea ca fiind distincte din punct de vedere conceptual. Friedman se referă la ritmul și gradul de integrare: “globalizarea presupune integrarea inexorabilă a piețelor, statelor-națiune și tehnologii la un nivel care nu a fost cunoscut niciodată înainte.”⁶ Globalizarea este, prin urmare, un proces dinamic care contribuie la răspândirea structurilor moderne în întreaga lume. Pentru Giddens, globalizarea implică o accentuată mișcare a oamenilor, bunurilor și ideilor la nivel transnațional. Din această perspectivă, el definește globalizarea ca “intensificarea relațiilor sociale din întreaga lume, care leagă localitățile îndepărtate în așa fel, încât întâmplări locale sunt determinate de evenimente care apar la multe mile distanță și vice versa.”⁷ Remarca pe care o face Giddens este că globalizarea nu trebuie înțeleasă într-o manieră pur și simplu de “occidentalizare”, ci ca un proces care crește expunerea la pluralismul cultural, de exemplu răspândirea diferitelor forme muzicale. Unii autori apelează la termeni normativi și asociază globalizarea cu ceea ce ține de progres, prosperitate și pace, în timp ce pentru alții are legătură cu dezastrul, regresivitatea, eșecul și decăderea. Conceptul de definire economică a globalizării îl întâlnim la Stiglitz:

Integrarea mai strânsă a țărilor și popoarelor care a dus la o reducere considerabilă a transportului și costurilor de comunicare și distrugerea barierelor artificiale în calea circulației transfrontaliere a bunurilor, serviciilor, capitalului, cunoștințelor și (într-o măsură mai mică) a oamenilor.”⁸

Au fost formulate și definiții circulare ale globalizării, dar care nu sunt de prea mare ajutor pentru înțelegerea acestui proces: “globalizarea este procesul prezent de a deveni global.”⁹ Observăm că demersul de definire a globalizării este unul complicat, în jurul căruia există numeroase dispute și controverse, ceea ce generează o stare de confuzie în rândul cetățenilor “satului global”. În acest context, nu mai miră probabil pe nimeni răspunsul pe care l-a dat un țăran din Tailanda în anul 2002, Veerapon Sopa, când a fost întrebat cu ocazia unui interviu ce este globalizarea: “Noi nu știm ce este globalizarea, dar trebuie să acționăm!”

⁴ Cf. Thomas L. Friedman, *The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization* (New York: Farrar Straus Giroux, 1999).

⁵ Cf. Tony Spybey, *Globalization and World Society* (Cambridge: Polity Press, 1996). Cf. also Peter J. Taylor, “Izations of the World: Americanization, Modernization and Globalization”, in Colin Hay and David Marsh (eds.), *Demystifying Globalization* (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2000), pp. 49-70.

⁶ Thomas L. Friedman, *The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization* p. 7.

⁷ Anthony Giddens, *The Consequences of Modernity* (Cambridge: Polity Press, 1990), p. 64.

⁸ Joseph E. Stiglitz, *Globalization and Its Discontents* (London: Penguin, 2003).

⁹ M. Archer, “Foreword”, in M. Albrow and E. Kings (eds.), *Globalization, Knowledge and Society: Readings from International Sociology* (London: Sage, 1990), pp. 1.

J. A. Scholte a remarcat confuzia care persistă în jurul globalizării din cauza ideilor specifice foarte diverse în legătură cu acest termen. Scholte identifică cinci definiții ale globalizării prin asocierea unor termeni ca liberalizare, internaționalizare, universalizare, occidentalizare, respațializare.¹⁰

Sistematizând datele de mai sus, observăm că unii cercetători definesc globalizarea din perspectiva disciplinelor sau a termenilor asociați, în timp ce alții se focalizează doar pe dimensiunea economică. În același timp, globalizarea este văzută a fi cauză a problemelor globale, sau, prin contrast, consecință directă a acestor probleme. Dintr-o altă perspectivă, o parte a cercetătorilor o interpretează fie ca proces obiectiv în acțiune, fie ca rezultat al acțiunii unor structuri economice, social-politice culturale din spațiul planetar. În opinia noastră, unele ambiguități și limitări în definirea globalizării ar putea fi evitate dacă s-ar opta pentru o abordare transdisciplinară prin utilizarea unui limbaj acceptat de majoritatea domeniilor de cercetare. Dincolo de confuzii, interpretări diferite și dispute există totuși un consens legat de faptul că globalizarea este inevitabilă, generatoare de schimbări care ne afectează pe toți și pe fiecare în parte.

Într-o încercare de a defini sintetic globalizarea, păstrând deschiderea spre alte formulări, considerăm că aceasta este un proces complex prin care lumea se construiește ca un "sat global" prin intense interacțiuni transnaționale (economice, politice, culturale, sociale și tehnologice), crearea unor structuri instituționale globale și integrarea valorilor umanist-spirituale fundamentale, esențiale pentru dezvoltarea omenirii.

De la globalizare la etica globală

O lume globalizată, în care interacțiunea între populații, culturi și religii este tot mai accentuată, iar procesele economice, politice și structurile instituționale transnaționale ating dimensiuni planetare, are nevoie de o etică globală al cărei domeniu de aplicare și semnificație morală să nu se limiteze doar la ființele umane, ci să cunoască o extindere spre toate domeniile (ecologie, economie, religie, cultură etc.). Discursul etic și metodele de evaluare nu mai vizează ceea ce ține de local sau regional, ci perspectiva este globală prin dimensiunea problemelor. Este important de menționat rolul pe care îl are mass-media în transmiterea și cunoașterea problemelor la scară globală și, prin urmare, în conturarea eticii globale. La nivel global, etica este implicată mai ales prin normativitate și ceea ce ține de etica aplicată, cu numeroasele subdomenii pe care le are.

Ce este "etica globală"?

Etica globală este un termen care a apărut de curând, în contextul globalizării, fiind considerată tot mai mult o disciplină distinctă care analizează și caută soluții etice la provocările lumii contemporane. Problemele care solicită abordări etice la nivel global sunt schimbările climatice, sărăcia, terorismul, drepturile și libertățile omului, imigrația, resursele limitate, discriminarea, afacerile și comerțul internațional, turismul medical și, desigur, mai pot fi menționate multe altele¹¹.

¹⁰Jan Aart Scholte, *Globalization. A critical introduction* (New York: Palgrave Macmillan, 2005), pp. 16-17.

¹¹ Este important să facem distincția între „etica globală” ca disciplină de studiu și cercetare și „etica globală” ca aplicare (acțiune) a eticii, la nivel global.

Etica globală este domeniul recunoscut de analiză și evaluare a unor probleme de importanță globală, a relațiilor etico-politice dintre state, companii, organizații sau persoane din diferite societăți cu scopul de a furniza o îndrumare minimală pe baza unor valori și principii universal recunoscute. Orizontul etic este astfel extins de la un cadru regional/continental la nivel mondial, în cadrul unui proces care implică valori universale, norme și concepții etice care aparțin unui câmp preexistent, dar oferă și o nouă înțelegere a lucrurilor din perspectiva responsabilității, solidarității, drepturilor și a obligațiilor.

Dacă în ceea ce privește obiectul și funcțiile eticii lucrurile sunt clare, se impun unele precizări legate de partea “globală.” Mats Volberg identifică trei căi de interpretare: a) global în sens de conținut; b) global în sens de aplicare; c) global în sens de statut¹². Din punct de vedere al conținutului etica poate fi considerată globală atunci când justificările, valorile, principiile și normele pe care le cuprinde au o semnificație morală și acoperire la nivel mondial. Un exemplu de conținut etic global este datoria de a-l respecta pe celălalt, oricine ar fi și în orice situație s-ar afla. Respectul egal față de orice ființă umană poate fi reflectat în ajutorul acordat nemijlocit aproapelui, în aceeași manieră, indiferent că este vecinul de bloc, sau o persoană pe care o întâlnesc prima dată. Dacă ne referim la un conținut nonglobal, putem menționa datorii care au un caracter național/etnic și sunt specifice doar membrilor respectivei comunități.

A doua interpretare se referă la posibilitatea de aplicare a eticii într-un spațiu cât mai larg, vizând nu doar prezentul, ci și generațiile următoare. Este vorba, așadar, de o aplicare extinsă spațial și cu sustenabilitate temporală. Un astfel de exemplu poate fi cinstirea părinților, normă prezentă la nivelul comunităților umane din antichitate până azi, în toate religiile lumii, care reglementează etica relațiilor la nivelul familiei. De asemenea, norma de a nu fura are un orizont larg de aplicare, fiind afirmat respectul pentru proprietate.

Statutul eticii ar putea fi considerat global, într-un sens strict, atunci când ar avea un nivel de acceptabilitate global de către toți agenții morali, ceea ce este puțin probabil. Am putea avea însă în vedere anumite principii și valori, cu caracter foarte general, prezente și asumate în toate culturile. Este important ca atunci când ne referim la etica globală din perspectiva aplicării ei, să ținem cont de următoarele aspecte: a) la ce fel de agenți se aplică; b) la care domenii ale vieții se aplică; c) care este elementul de interes¹³.

Ținând cont de aspectele menționate, considerăm că etica globală poate fi orientată spre individ, ca persoană fizică, sau spre comunități/grupuri de persoane reprezentate de state, organizații, instituții. Prin dimensiunea globală spre care aspiră, în acest caz etica este preocupată mai mult de comunități, decât de persoane fizice, eficiența fiind astfel mai mare. În opinia noastră, etica globală, bazată pe principii și valori larg acceptate, funcționează dacă aplicarea ei se realizează în domenii majore, cu acoperire globală: etica mediului pentru problemele generate de poluare; etica drepturilor, etica politică, etica afacerilor ca răspuns la globalizarea economiei și a pieței financiare, etica medicală și mai ales bioetica umană ca răspuns la dilemele generate de noile descoperiri ale științei și biotehnologiei, etica mass-

¹² Mats Volberg, “Understanding the Global Ethics Project”, *Public Reason* 4 (1-2), 2012, p. 19-20.

¹³ Nigel Dower, “Questioning the Questioning of Cosmopolitanism”, *Questioning Cosmopolitanism. Studies in Global Justice*, Vol. 6 (Dordrecht: Springer, 2010), p. 4.

media în contextul dezvoltării tehnologiei informațiilor, în mod deosebit a internetului etc. Se poate constata cu ușurință din cele prezentate că etica globală, înțeleasă astfel, este conectată la etica normativă și la domeniul eticii aplicate, ceea ce face posibile mai multe variante și căi diferite de abordare. Elementele care caracterizează etica globală și contribuie la distingerea acesteia de alte tipuri de abordări sunt: (i) scopul global; (ii) multidisciplinaritatea; (iii) interrelaționarea teoriei cu practica¹⁴.

Ce nu este etica globală?

Deoarece există unele interpretări eronate despre ceea ce se presupune a fi etica globală, credem că este important să facem câteva precizări în acest sens.

1. Etica globală nu este “etica pentru toți”. Într-o lectură primară, fără informații corecte, cineva poate interpreta etica globală ca fiind o singură etică pentru toți oamenii și toate grupurile sociale, la nivel mondial, care necesită un acord al întregii lumi pentru un anume set de principii, norme și valori. Aceasta o interpretare greșită. Cu toate că sunt propuse spre a fi utilizate principii și valori recunoscute în majoritatea culturilor, etica, normativă și aplicată, admite mai multe variante, cu abordări diferite. Prin urmare, susținem că etica globală nu este o singură etică pentru toată lumea și nici nu necesită acordul tuturor, ci este prezentă prin diferitele tipuri de etici dezvoltate global, pe domenii specifice, mai ales în câmpul eticii normative și aplicate.

2. Etica globală nu este “etică internațională.” În cadrul unei etici globale, principiile, normele și valorile sunt aplicate într-un context de interconectare globală, care transcende spațiile naționale și continentale. Etica globală nu internaționalizează pur și simplu un set de principii, dincolo de granițele unor state sau regiuni, ci oferă o perspectivă prin care se caută soluții pe o bază comună la noile dileme și provocări etice globale. Cadrul de analize și decizii etice este unul global și, prin urmare, implică actori globali.

3. Etica globală nu este o “religie globală”. Printre resursele importante ale eticii globale un loc important îl ocupă religia. Este evident că religiile lumii furnizează elemente consistente în setul de principii și valori larg recunoscute și mulți gânditori din domeniul religios s-au referit la provocările contemporane oferind răspunsuri, sau ridicând noi probleme. Cu toate acestea, etica globală nu este o nouă religie, nu este o religie globală. Pe de o parte, etica este un domeniu al filosofiei, care utilizează argumente, instrumente și metode specifice, iar pe de altă parte, religia are în centru ființa divină și cartea sacră la care se raportează. Această temă este dezvoltată în partea următoare a lucrării.

De ce am avea nevoie de o etică globală?

Provocările cu care se confruntă umanitatea în prezent (sărăcia, terorismul, poluarea, discriminarea etc.), precum și cele generate de procesul globalizării, influențează în mod direct viața și bunăstarea noastră și deoarece etica ne furnizează valori despre cum să trăim pentru a avea o viață bună, este necesară o astfel de perspectivă asupra acestor probleme. P. Singer afirma, de asemenea, că realitățile generate de procesul globalizării necesită un punct

¹⁴ Heather Widdows, *Global Ethics: An Introduction* (London and New York: Routledge, 2014), p. 6.

de vedere etic care să ia în considerare întreaga comunitate globală¹⁵. Într-un context global, se înțelege că este nevoie de noi raționamente și construcții etice pe fundamente ale unor valori universal recunoscute și asumate. Astfel, ar putea fi asigurate pentru ființele umane din toate părțile lumii condițiile care ar permite o viață decentă.

Pe de altă parte, oamenii care aparțin unor culturi diferite în “satul global” ar putea comunica și colabora mai ușor, și-ar respecta valorile și tradițiile, chiar dacă sunt diferiți, pe baza unui nucleu de valori comune inspirat din resursele culturale și experiențele comune, trecutul istoric și orientările spiritual-religioase.

Existența unor probleme globale solicită răspunsuri și soluții pentru a influența lucrurile pe o scară globală, ceea ce implică responsabilități sporite. Pe măsură ce afacerile economice și politicile trec de sfera locală, devenind globale, și abordările trebuie redimensionate. De aceea, considerăm că este necesară o etică globală care să fie aplicată tuturor celor implicați în politici și afaceri mondiale prin acceptarea unui set de drepturi și responsabilități comune.

Cu toate că diferențele dintre culturi sunt prezente și reale, există anumite teme care se regăsesc în aproape toate tradițiile culturale. Acestea ar putea reprezenta o sursă importantă de inspirație pentru o etică globală.

Rolul religiei în etica globală

Istoria a dovedit că de-a lungul timpului comunitățile umane, mai mari sau mai mici, și-au fundamentat valorile spirituale în jurul unui “fir roșu” care a traversat secolele. Acest “fir roșu” este religia. Tradițiile religioase au încercat să ajute oamenii să înțeleagă și să dea un sens atât vieții lor, cât și lumii în general. Atașamentul oamenilor față de tradițiile religioase este deosebit de puternic, iar acesta este un motiv important pentru care, în dezbaterile despre globalizare și etică globală, religiile lumii nu sunt ignorate. Mai mult, unii autori susțin că “dezbaterile sunt deja teologice.”¹⁶

Dacă ne referim la fundamentul abordărilor religioase în ceea ce înseamnă globalizarea, acesta nu poate fi decât unul moral. Doctrinile religioase la nivel de dogmă sunt foarte diferite, au ca element central chiar ființa divină și nu pot constitui un liant, nici o bază în dialogul unei etici globalizate. În religiile monoteiste (iudaism, creștinism, islam) există credința într-o Ființă Supremă, este asumată o ordine divină a universului și supunere față de un cod moral cuprins în cartea sacră. Chiar și în aceste religii Ființa Atotputernică este înțeleasă diferit. De exemplu, în creștinism Dumnezeu este Întreit în Persoane, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, iar în iudaism este recunoscut Dumnezeu Creatorul. Sistemele orientale de credință (hinduismul, budismul și confucianismul) sunt considerate mai mult modalități de eliberare. Prin urmare, domeniul în care religia se poate exprima cel mai eficient în dialogurile globalizării este etica, printr-un set de principii și valori prescrise în majoritatea religiilor lumii, cu caracter aproape universal, în ciuda diferențelor dogmatice.

¹⁵ Peter Singer, *One World: The Ethics of Globalisation* (New Haven, CT: Yale University Press, 2004), p. ix-x.

¹⁶ Rebecca Todd Peters, “Justice in a World Gone Mad: Assessing the Ethical Landscape of Globalization,” *Ethics in an Era of Globalization* (Hampshire: Ashgate Publishing, 2008), p. 65.

Remarcăm faptul că la nivelul discursului etic, în cazul religiei creștine de exemplu, limbajul nu este despre credință, ci despre noi înșine în relație lumea în care trăim sau despre acțiunile noastre în context social. Astfel, acțiunea este înțeleasă din punct de vedere moral.¹⁷ O problemă legată de principiile morale religioase este că nu toți oamenii își asumă apartenența la o religie și nici nu sunt toți practicanți. Procentul celor care se definesc pe ei înșiși ca persoane religioase este destul de consistent, reprezentând 85% din populația lumii. Mulți consideră că în credințele lor există elemente valoroase care pot sprijini și ghida schimbările complexe ale lumii.¹⁸ Prin urmare, religiile pot juca un rol important în construirea unei etici globale, fie ca bază a valorilor etice împărtășite de majoritatea populației, fie prin sprijinul acordat și influența pe care o au.

Interesul religiilor lumii pentru o etică globală a fost exprimat prin întâlnirea de la Chicago, din anul 1993, a Parlamentului Religiilor Lumii (Parliament of the World's Religions), ocazie cu care a fost proclamată *Declaration Toward a Global Ethics*. În această declarație se afirmă că “există deja un consens între religiile care pot fi baza pentru o etică globală, un minim *consens fundamental* în ceea ce privește *valorile obligatorii, standardele irevocabile și atitudinile morale fundamentale*.”¹⁹ Prin valorile etice cu caracter universal recunoscute și asumate, marile sisteme religioase pot contribui la noua construcție etică într-o lume globalizată. Se impune să precizăm totuși că *Declaration Toward a Global Ethics* NU trebuie interpretată ca o încercare de sinteză a marilor religii, o formă de religie globală care transcende toate religiile, un sincretism, și nici ca un substitut al acestora. Declarația evidențiază câteva valori etice comune religiilor, care pot fi asumate atât de credincioși, cât și de necredincioși, de cercetători, filosofi, teologi sau pur și simplu de cetățeanul obișnuit din satul global” care nu are o pregătire anume în domeniul eticii. Scopul este de a accentua ceea ce unește marile religii, și nu ceea ce le separă, în special în zona doctrinelor, unde sunt prezente numeroase dispute. Elementele fundamentale pentru credință și viața religioasă rămân aceleași, deoarece etica globală nu este un substitut al scrierilor sacre: “*Thora* evreilor, “Predica de pe Munte a creștinilor”, *Coranul* musulmanilor, *Bhagavadgita* hindușilor, discursurile lui Buddha, *Analectele* lui Confucius – toate acestea rămân fundamentul de credință, viață, gândire și acțiune pentru sute de mii de bărbați și femei”.²⁰

Chemarea la o etică globală în noul mileniu a fost adresată și de Dalai Lama, care a înțeles că o nouă ordine globală necesită o etică globală:

Toate religiile majore ale lumii, cu accent pe iubire, compasiune, răbdare, toleranță și iertare, pot promova valorile interioare. Dar realitatea lumii de astăzi este că fundamentarea eticii în religie nu mai este adecvată. Acesta este motivul pentru care

¹⁷ B. W. Harrison, *Making the Connections: Essays in Feminist Social Ethics* (Boston: Beacon Press, 1985), p. 22.

¹⁸ Barret et al., *World Christian Encyclopedia: A Comparative Survey of Churches and Religions in the Modern World* (New York: Oxford University Press, 2001).

¹⁹ *Declaration Toward a Global Ethics*, in <http://www.parliamentofreligions.org> [accessed 13.10. 2014], p. 4.

²⁰ *A Global Ethic. The Declaration of Parliament of the World's Religions*. With commentaries by Hans Küng and Karl-Josef Kuschel (New York: The Continuum International Publishing Group Inc., 2006), p. 7.

sunt din ce în ce mai convins că a venit timpul pentru a găsi o modalitate de gândire despre spiritualitate și etică dincolo de religie²¹.

Regula de aur sau etica de reciprocitate

Regula de aur este strâns legată de etica creștină, cu toate că istoria sa este mult mai veche, fiind prezentă în hinduism, budism, taoism și celelalte religii mari ale lumii. S. Blackburn afirma că, practic, Regula de aur poate fi găsită într-o formă oarecare în aproape fiecare tradiție etică.²² Cea mai cunoscută referire la Regula de aur, cel puțin în civilizația occidentală, este derivată din “Predica de pe Munte”, când Iisus Hristos îi îndemna pe oameni să nu facă răul, ci să practice binele în relația cu semenii, tratând-i pe toți în mod egal: “Toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, asemenea și voi faceți lor, că aceasta este Legea și proorociei” (Mt. 7, 12). Regula de aur poate avea două tipuri de interpretare, pozitivă și negativă:

- a) Tratează-i pe ceilalți așa cum ai dori să te trateze ei pe tine.
- b) Nu îi trata pe ceilalți așa cum nu ai dori să fii tratat tu însuși de către ei.

Regula de aur descrie o atitudine de reciprocitate, relația dintre sine și altcineva, care implică ambele părți în mod egal. Ca principiu al reciprocității, Regula de Aur este prezentă în toate religiile organizate ale lumii, chiar dacă formulările sunt ușor diferite. Aceasta a fost cunoscută în literatura hindusă, formulată astfel: „Nu face altora ceea ce este neplăcut să ți se facă ție” (Mahabharata 5: 1517). Confucius a fost întrebat de Tzeu-Kung dacă există vreo maximă după care să ne putem călăuzi întreaga viață și care să le includă pe toate celelalte. Maestrul a răspuns: “Să-i iubești pe ceilalți oameni ca pe tine însuși și ce nu-ți place să ți se facă, să nu le faci altora” (Analectele 15, 23)²³. În budism, Regula de aur este exprimată astfel: “Nu răni pe alții, în moduri care le-ai putea găsi vătămătoare pentru tine însuși” (Udana Varga 5:18). În iudaism: “Ceea ce este odios (urât) pentru tine, nu face aproapelui tău, aceasta este întreaga Torah; tot restul este comentariu. Du-te și învață-l” (*Talmud*, Shabbath, 31a)²⁴. În islam: “Niciunul din voi nu este un credincios până când nu dorește pentru fratele său, ceea ce dorește pentru sine” (Al-Nawawi, Hadith 13).²⁵

Într-o versiune modernă, și fără a apela la termeni religioși, Regula de aur ar putea fi exprimată astfel: “Tratează oamenii așa cum ai dori să fii tratat tu.”

Este ușor de constatat că Regula de aur ocupă un loc foarte important în religiile lumii, fie mai mari, fie mai mici, cu toate că versiunile sunt diferite. Faptul că această normă de

²¹ His Holiness The Dalai Lama, *Beyond Religion: Ethics for a Whole World* (Boston: Houghton Mifflin Harcourt, 2011), p. xv.

²² Simon Blackburn, *Ethics: A Very Short Introduction* (Oxford: Oxford University Press, 2001), p. 101.

²³ Confucius, *Analectele*, traducere de Traian C. Uba (București: Editura Dharma, 2008), p. 150.

²⁴ Hillel, *Babylonian Talmud: Tractate Shabbath*, 31a, in http://www.come-and-hear.com/shabbath/shabbath_31.html#31a_13 [accessed 13. 10. 2014].

²⁵ Sharaful – Deen An-Nawawi, *An-Nawawi's Forty Hadiths*, Hadith 13, in www.40hadith.com/40hadith_en.htm [accessed 13. 10. 2014].

²⁵ Report of the UNESCO Commission, *Our Creative Diversity: Report on the World Commission on Culture and Development* (Paris, 1995).

comportament se bucură de o acceptare aproape universală ar putea susține afirmația că este un principiu valoros pentru întreaga umanitate, un adevăr etic fundamental care poate sprijini construirea unei etici globale. Regula de aur nu vizează doar modul în care îi tratăm pe ceilalți, cum ne comportăm cu ei, ci și felul în care alegem să ne trăim propriile vieți.

De ce este Regula de aur un element important în construirea unei etici globale?

În opinia noastră, Regula de aur poate fi considerată un factor important în procesul de construire a eticii globale deoarece promovează în relațiile cu ceilalți un comportament prin care sunt cultivate valori recunoscute aproape de toată umanitatea. Regula de aur contribuie la soluționarea conflictelor, promovând atât egalitatea, adică să tratezi toate persoanele în mod egal, cât și nonviolența. Are un câmp larg de aplicabilitate, la grupuri mari de indivizi, am putea spune chiar la nivelul întregii rase umane, indiferent de rasă, apartenență religioasă sau etnie. În plus, Regula de aur este proactivă și are o componentă empatică. Aplicarea Regulii de aur în relațiile interumane este importantă și pentru faptul că generează la rândul său valori importante pentru relațiile interumane, dintre care amintim demnitatea, egalitatea, respectul față de om și drepturile acestuia, echitatea, solidaritatea și responsabilitatea care sunt, de asemenea, recunoscute în mod universal. Este știut că prin anumite puncte de vedere, unele doctrine religioase cu tendințe fundamentaliste au încurajat, atât în trecut, cât și în prezent, extremismul religios și violența practicate în numele unor convingeri care urmau a fi impuse prin forță. În rândurile de față ne-am referit exclusiv la Regula de aur și, în opinia noastră, aceasta poate juca un rol important în procesul de construcție nu doar a unei etici globale, ci chiar a unei culturi a păcii. Desigur, abordarea poate fi realizată din perspectiva altor valori și principii religioase recunoscute universal care pot fi elemente importante în construcția eticii globale.

Concluzii

Interacțiunea tot mai accentuată între populații, culturi și religii, acoperind majoritatea domeniilor de activitate umană, contribuie la conturarea unei noi realități pentru societatea umană, care are nevoie de o etică globală. Noua construcție etică nu trebuie confundată cu o religie globală sau cu o etică universală. Aceasta ar trebui să se fundamenteze pe principii și valori etice recunoscute și asumate la nivel global. În opinia noastră, domeniul care oamenii se poate exprima cel mai eficient în dialogurile globalizării este religia, deoarece furnizează principii și valori morale cu caracter aproape universal, prescrise și respectate în majoritatea religiilor lumii, în ciuda diferențelor dogmatice.

BIBLIOGRAFIE:

- Archer, Margaret. 1990. "Foreword". Albrow, M. and Kings, E. (eds.), *Globalization, Knowledge and Society: Readings from International Sociology*. London: Sage.
- Barret, D.A., Kurian, G.T. and Johnson, T.M. 2001. *World Christian Encyclopedia: A Comparative Survey of Churches and Religions in the Modern World*. New York: Oxford University Press.
- Blackburn, Simon. 2001. *Ethics: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.

- Confucius. 2008. *Analecte*, Traducere de Uba, T.C. București: Editura Dharma.
- Dower, Nigel. 2010. "Questioning the Questioning of Cosmopolitanism", *Questioning Cosmopolitanism. Studies in Global Justice*, Vol. 6, edited by Stan van Hooft and Wim Vandekerckhove, 3–20. Dordrecht: Springer.
- Friedman, L. Thomas. 1999. *The Lexus and the Olive Tree: Understanding Globalization*. New York: Farrar Straus Giroux.
- Giddens, Anthony. 1990. *The Consequences of Modernity*. Cambridge: Polity Press.
- Harrison, B. W. 1985. *Making the Connections: Essays in Feminist Social Ethics*. Boston: Beacon Press.
- Hillel. *Babylonian Talmud: Tractate Shabbath*, 31a,
in http://www.come-and-hear.com/shabbath/shabbath_31.html#31a_13 [accessed 13. 10. 2014].
- His Holiness The Dalai Lama. 2011. *Beyond Religion: Ethics for a Whole World*. Boston: Houghton Mifflin Harcourt.
- Legrain, Philippe. 2004. *Open World: The Truth About Globalization*. Chicago, Illinois: Ivan R. Dee.
- Peters, Todd, Rebecca. 2008. "Justice in a World Gone Mad: Assessing the Ethical Landscape of Globalization." Commers, R.M.S., Vandekerckhove, W. and Verlinden, A. (eds.) *Ethics in an Era of Globalization*. Hampshire: Ashgate Publishing. pp. 55-74.
- Scholte, J. Aart. 2005. *Globalization. A critical introduction*. Second edition. New York: Palgrave Macmillan.
- Sharaful – Deen An-Nawawi. *An-Nawawi's Forty Hadiths*. Hadith 13.
in www.40hadith.com/40hadith_en.htm [accessed 13. 10. 2014].
- Singer, Peter. 2004. *One World: The Ethics of Globalisation*. New Haven, CT: Yale University Press.
- Spybey, Tony. 1996. *Globalization and World Society*. Cambridge: Polity Press.
- Stiglitz, E. Joseph. 2003. *Globalization and Its Discontents*. London: Penguin.
- Taylor, J. Peter. 2000. "Izations of the World: Americanization, Modernization and Globalization".
- Hay, Colin and Marsh, David (eds.), *Demystifying Globalization*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Volberg, Mats. 2012. "Understanding the Global Ethics Project", *Public Reason*, 4 (1-2), pp. 18-27.
- Waters, Malcolm. 1996. *Globalization*. London: Routledge.
- Widdows, Heather. 2014. *Global Ethics: An Introduction*. London and New York: Routledge.
- A Global Ethic. The Declaration of Parliament of the World's Religions*. With commentaries by Hans Küng and Karl-Josef Kuschel. 2006. New York: The Continuum International Publishing Group Inc.
- Declaration Toward a Global Ethics* - Council for a Parliament of the of the World's Religions, in <http://www.parliamentofreligions.org> [accessed 13.10. 2014].
- UNESCO. 1995. *Our Creative Diversity: Report on the World Commission on Culture and Development*. Paris: UNESCO.

GEOGRAPHICAL INDICATIONS AND TRADEMARKS – A TANDEM FOR GEOGRAPHICAL NAMES PROTECTION

Nicoleta Rodica Dominte, Assist. Prof., PhD, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The paper will focus on the following question: why geographical names, protected under geographical indications umbrella, need a double protection through trademark system? The arguments for raising this question are the impoverished map of international protection for geographical indications and the juridical diversity in geographical indications status at national level. As an illustration, we mention the American system of protecting the geographical indications through trademark pattern.

Keywords: *geographical indication, appellation of origin, trademark, Lisbon Agreement, TRIPS Agreement*

Geographical names can be registered as geographical indication or appellations of origin and as trademarks. The concept of geographical indication encompasses protected geographical indications and protected appellations of origin, which are signs applied on products that have a specific geographical origin and are endowed with qualities and reputation that are due to that geographical origin (Susan Hall, 2013, p. 252).

Why geographical names, protected under geographical indications umbrella, would need a double protection through the trademark system? The main arguments for the statement of double protection are the impoverished map of international protection for appellation of origin, the two-tier system from TRIPS Agreement that do not accord equal protection, the problems raised by European geographical indications and appellations of origin protection on non-European Union territories and the co-existence of trademark and IG. Also, an argument for the double protection can be the juridical diversity in geographical indications status at national level. As an illustration, we mention the adoption of a law regarding the registration and protection of GI in India at the end of the XX century, a country with a rich history in geographical indications, and the American system of protecting the geographical indications through trademark pattern.

In this article, we will analyse the arguments mentioned above in order to sustain the significance of a double protection for geographical names, that were registered first as geographical indications or appellations of origin.

At international level, the TRIPS Agreement has developed a two-tier system of protection only for geographical indications. Article 22 stipulates a standard level of protection for the geographical indications that were registered for any product. The protection is awarded if the geographical indication is used, by an unauthorized third party, in a manner which misleads the public or constitutes an act of unfair competition within the meaning of Article 10bis of the Paris Convention (1967). On the other hand, article 23 is the framework of an additional protection for geographical indications registered for wines and spirits. The protection is granted even if their use, by an unauthorized third party, will not mislead the public.

It can be noticed a major difference between the two systems of protection. Article 22 does not create an adequate juridical framework, because it was possible for an American company RiceTec to register the name "*Basmati*", as the title of an invention patented in USA, for aromatic rice outside India. A national Act for the protection of geographical indications has entered into law on the 15th of September 2003 in order to prevent abroad unauthorized use of Indian geographical indications. Even if the registration is not compulsory, a lot of producers started to register their geographical indications in order to be able to invoke a better protection outside India (Ritika Benerjee, Mohar Majumdar, 2011, p. 659, 661 – 663).

In this juridical structure, the registration of a geographical name, as a trademark, highlights an alternative solution to the standard level of protection from article 22 from the TRIPS Agreement. Additionally, an international trademark registered has juridical protection beyond the national borders of protection for a geographical indication. This will avoid unauthorized acts of misleading the public and of unfair competition. As a result, the double protection may sustain efficiently the application of article 22 from the TRIPS Agreement.

The juridical protection from article 23 of TRIPS Agreement do not forbid the use of homonym geographical indications for wines, if their use will not mislead the consumers. In that direction, it was accepted the co-existence of the geographical indication "La Rioja Argentina" for wine with the appellation of origin "Rioja" for wine from Spain. In the decision pronounced by the Court of Appeals, it was mentioned that the name of the country Argentina creates the difference, which confirms that the products is not from Spain. Although, geographical indications for wines can be registered on Argentinian territory since the adoption of the Law 25.163 from 1999 (Pablo A. Palazzi, 2013, p. 759-760).

In principle, in case of a conflict between a trademark and a geographical indication, it is not accepted the co-existence of the two signs. The owner of the trademark has an exclusive right in comparison with the owner of a geographical indication who has only the right of use. The key word that differentiates the features of the two rights is the adjective "*exclusive*". Nevertheless, the double protection should not be used in an inequitable way only for obtaining an exclusive right that will ban the use of a homonym geographical name for identical products by another producer.

Another juridical coordinate of the international protection is the Lisbon Agreement for the protection of appellation of origin and their international registration, which was adopted at 31 October 1958. The original text was revised in Stockholm, 14 July 1967, and amended in Lisbon, 28 September 1979. Romania signed the Lisbon Agreement on 31 October 1958, but has never ratified the text. The contracting parties are the 28th state members of the Lisbon Union.

An appellation of origin is registered at international level in accordance with article 5 from the Lisbon Agreement. The national appellation of origin is registered on the basis of the proposal made by the national authorities from a member state of the Lisbon Union. In that direction, the owner of the national appellation of origin will register a request at the International Bureau. On the contrary, an appellation of origin from a non-member state cannot be registered. To that effect, we underline the limited effect of the international protection on the grounds of the Lisbon Agreement due to the small number of contracting

countries. As a consequence, a geographical indications from the XIX century, as „Darjeeling” used for Indian tea is registered, by unauthorized third parties, as trademark in other countries (Caroline Le Goffic, 2008, p. 152 - 154).

From a comparative perspective, the international protection of the two notions is inequitable, because the Lisbon Agreement, administered by World Intellectual Property Organisation, has 28 contracting countries¹, while the TRIPS Agreement, administered by World Trade Organisation, has 161 contracting countries². With this view in mind, the registration of a geographical name as a trademark emerges as an alternative solution, especially in the countries that are not members of the Lisbon Union.

The first regulation referring to geographical indications was Regulation 2081/1992 on the protection of geographical indications and designations of origin for agricultural products and foodstuffs, which was adopted in the beginning of the 1990 due to a restrictive movement of the national agricultural goods. The limitation of the free movement of goods was influenced by national laws from France, Italy and Spain, that were adopted to enforce protection for appellations of origin in the beginning of the XX century. Nowadays, geographical indications can be registered for agricultural and foodstuff products, wines, aromatised wines and spirits and can not be protected for handicraft products at European Union level (Matteo Gragnani, 2012, p. 271-272). One of the critical comments referring to the Regulation 2081/1992 was about the theory of co-existence between previous trademarks and geographical indications, because the two objects of industrial property law are different and independent (G.E. Evans, Michael Blakeney, 2006, p. 596 - 599). However, this theory is sustained within the concept of good-faith, which is analysed on the basis of the national and international legislation from this field. Also, the concept of good-faith is broaden in various cases, for example in the case of "Bavaria" trademark for beer and "Bayerisches Bier" geographical indication, also for beer (Paul Reeskamp and Eva den Ouden, 2009, p. 857 - 859).

From a different perspective, in the American law, geographical indications are protected through the trademark system. As a result, the owner of a geographical indication has an exclusive right to prevent the use by unauthorized third parties and to prevent the registration of a similar or identical geographical name for identical or similar products by other producers if the consumers would be confused. Moreover, geographical indications are qualified as certification trademarks (United States Patent and Trademark Office, p. 2). With this view in mind, the European theory of co-existence between trademarks and geographical indications may not be applied on the United States of America territory.

As a conclusion, we would like to empathize the importance of trademarks, as an alternative juridical solution for geographical names that can not be protected as geographical indications outside national borders. The differences between national laws sustain the idea of a double protection for geographical names around the globe.

¹ The list with the contracting parties of the Lisbon Agreement: http://www.wipo.int/treaties/en/ShowResults.jsp?lang=en&treaty_id=10

² The list with the contracting parties of the World Trade Organisation: https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/org6_e.htm

BIBLIOGRAPHY:

Benerjee, Ritika and Majumdar, Mohar *In the mood to compromise? Extended protection of geographical indications under TRIPS Article 23*, Journal of Intellectual Property Law & Practice, vol. 6, no. 9/2011.

Evans, G.E. and Blakeney, Michael, *The protection of geographical indications after Doha: Quo vadis?*, Journal of International Economic Law, vol. 9, no. 3/2006.

Le Goffic, Caroline, *Cancellation of a trade mark based on a prior foreign geographical indication related to different products*, in Journal of Intellectual Property Law & Practice, vol. 3, no. 3/2008.

Hall, Susan, *Geographical indications: a signposted route to the future or an impenetrable labyrinth?*, Journal of Intellectual Property Law & Practice vol. 8, no. 3/2013.

Gragani, Matteo *The law of geographical indications in the EU*, Journal of Intellectual Property Law & Practice vol. 7, no. 4/2012.

Palazzi, Pablo A., *Argentine courts validates GI 'La Rioja Argentina' against challenge from Spain*, Journal of Intellectual Property Law & Practice, vol. 8, no. 10/2013.

Reeskamp, Paul and Ouden den, Eva, *Bavaria and Bayerisches Bier may co-exist*, Journal of Intellectual Property Law & Practice, vol. 4, no. 12/2009.

United States Patent and Trademark Office, *Geographical Indication Protection in the United States*,

http://www.uspto.gov/sites/default/files/web/offices/dcom/olia/globalip/pdf/gi_system.pdf

SPORTS DURING THE COMMUNIST REGIME. "FIGHTING WEAPON" OF THE COUNTRIES FROM THE COMMUNIST BLOCK AGAINST THE CAPITALIST COUNTRIES

Steff Zakarias, Assist., PhD Student, "Petru Maior" University of Tîrgu Mureş

Abstract: Odată cu căderea Cortiei de Fier în 1947, de la Stettin, la Marea Baltică la Trieste și Marea Adriatică, conform declarației lui Winston Churchill de la Fulton, se inaugurează o perioadă sumbră, plină de confruntări ideologice, de tensiuni și de o continuă întrecere între cele două blocuri - cel comunist și cel capitalist. Acest „Război Rece” ce avea să se datorită confruntărilor existente pe plan politic, ideologic, social, economic, militar, cultural și sportiv al celor două blocuri, avea să dureze până la căderea regimului dictatorial comunist din Europa de Est.

În țările comuniste și bineînțeles în România, sportul era o modalitate prin care se realiza o propagandă comunistă menită să evidențieze partidul prin forma acestuia, care se implica în obținerea rezultatelor extraordinare, în formarea cetățeanului model în societate, al muncitorului demn să-ți reprezinte țara în competiții internaționale și bineînțeles în a învinge și altfel a demonstra superioritatea orânduirii comuniste față de cea capitalistă.

Apogeul acestor confruntări sportive îl constituie Jocurile Olimpice. Astfel, sportul a fost o armă a afacerilor internaționale, un mijloc de a-și demonstra superioritatea, pe de-o parte, iar pe de altă parte o metodă de a-și arăta disprețul și neacordul cu politica țării respective din anumite perioade critice ale evoluției societății. În ceea ce privește perioada „Războiului rece” boicoturile din 1980 de la Moscova și cel din 1984 de la Los Angeles au reprezentat forma de protest ideală din punct de vedere politic, atât al comuniștilor cât și al capitaliștilor. Președintele Carter (care era cel mai mult implicat dintre toți oamenii de stat occidentali) prin declarația sa afirma că boicotul merită orice sacrificiu material, chiar dacă cariera sportivilor suferă. Pe cealaltă parte a Cortinei de Fier, statele comuniste foloseau manifestările sportive și nu în ultimul rând, boicotul, (neparticiparea statelor comuniste la jocurile olimpice de la Los Angeles, excepție făcând România), ca un răspuns la politica occidentală și nu în ultimul rând un mod de a lupta împotriva ... democratice specifice politicii țărilor occidentale.

Cuvinte Cheie: *sport, comunism, capitalism, ideologie, boicot*

La 5 martie 1946, fostul (și viitorul) premier al Regatului Unit al Marii Britanii Irlandei de Nord și liderul opoziției de atunci, Winston Churchill, a rostit la Fulton (S.U.A.) celebrul discurs: "De la Stettin, la Marea Baltică, până la Trieste, la Marea Adriatică, o cortină de fier a coborât de-a curmezișul continentului". Inaugura o perioadă, cea a „războiului rece” dintre 1947 (când conflictele dintre foștii aliați din cel de-al II-lea război mondial nu au mai putut fi evitate) și revoluțiile antisistem din 1989, o perioadă de tensiuni și confruntări ideologice. Practic era o confruntare între capitalism și comunism, între state și grupuri de state cu ideologii și sisteme politice diferite. Pe de o parte se confruntau „lumea liberă” (S.U.A. și aliatele ei, democrațiile liberale occidentale) pe de alta „lumea antiimperialistă” (U.R.S.S. și statele cu „regimuri democrat-populare”, conduse de guverne instalate de sovietici).

În timpul războiului rece conflictul dintre cele două blocuri s-a regăsit nu numai pe plan politic, ideologic, social, economic și militar, ci și pe cel cultural, sportiv. De ce în sport ? Pentru că sportul reflectă regulile, conflictele și modelele societății și leagă sportul de identitatea națională și naționalism. (M.A.Wood, *op.cit.*, p.1) După istoricul sportiv englez Joseph Maguire ar exista trei funcții în relația dintre naționalism și sport: - sportul este instrument al solidarității naționale prin promovarea unui simț al comunității

- sportul poate fi o arenă a confruntărilor politice între națiuni prin stimularea agresivității (neletale) și a stereotipurilor superior vs. inferior

- sportul poate oferi un mediu cultural care leagă națiunile prin asigurarea unui entuziasm și a unor experiențe comune care depășesc limitele naționale. (Joseph Maguire and others, *A sociological Perspective în M.A.Wood, op.cit.*, p.1)

În perioada interbelică competițiile internaționale au devenit o arenă unde sportivii erau expresia comunității lor, sportul devenind o expresie culturală a naționalismului, echipele naționale reprezentând unitatea statelor moderne diversificate etnic. Competițiile internaționale (jocuri olimpice, campionatele mondiale - de fotbal mai ales) erau scena rivalităților naționale, iar impulsurile naționaliste creșteau forța internațională a sportului. S-au creat și stereotipii de „comportament național” după care sportivii scandinavi se caracterizează prin „calm și raționalism”, nemții prin „disciplină, eficiență, seriozitate”, britanicii prin „curaj, realism, pragmatism, dăruire”, francezii prin „înțelegere, civilizație, talent, inspirație, farmec, stil”, italienii prin „pasiune, temperament, frivolitate, senzualitate, hedonism”, latinii, respectiv sud-americanii prin „imprevizibilitate, creativitate necontrolată, indisciplină”. (după O'Donnell, Hugh „Mapping the Mythical: A Geopolitics of National Sporting Stereotypes” în M.A.Wood, *op.cit.*, p.4) Alt stereotip privește „stilurile jocurilor naționale” care nu se leagă neapărat de performanțele unei echipe, ci provine mai degrabă din relatările despre identitatea națională. Astfel naționala de fotbal „squadra azzura” era un simbol al modului de viață italian, iar după succesul echipei de fotbal al Franței, chiar cu dificultățile legate de acceptarea/integrarea imigranților în societatea franceză (vezi atitudinea dreptei franceze conduse de Jean-Marie Le Pen), sportivii au devenit eroi ai națiunii cu care națiunea se identifică și prin care se reflectă valorile aspirațiile ei. (Ibidem)

Succesele gimnasticii românești, în special între mijlocul anilor '70 și începutul noului mileniu, a oferit românilor ocazia de a-și sărbători împreună neamul. Repetarea anuală a acestor momente de mândrie la campionatele mondiale și europene, olimpice a contribuit la ocazia de practicare a „naționalismului banal”. (Michael Billig, *Banal nationalism*, London, Sage Publications, 1995 în M.A.Wood, *op.cit.* p.4).

Peisajul ideologic al anilor '40-'50 arăta contrastul vizibil între „exploatarea și lăcomia din Vest”, și accentul pe „comunitate, națiune și dreptate socială ce triumfau în regimul socialist”. Sportul capitalist era unul decadent, în schimb cel românesc, care copia concepția sovietică, forma „sportivi-model” care să urmasă fie încarnarea principiilor moralei socialiste și a profilurilor corecte din punct de vedere ideologic. (M.A.Wood, *op.cit.*, p.5) Astfel, pentru a legitima statul socialist, până la începutul deceniului următor, mass media românească a apelat la principiile sovietice și metodele politicii externe de la Moscova, condamnând țările capitaliste și cultura lor sportivă. Denigrau sportul capitalist ca un sistem care îi expunea pe pe sportivii neștiutori, care erau priviți mai degrabă ca o marfă de către oamenii de afaceri.

Statele occidentale, mai ales SUA, erau acuzate că folosesc sportul în scopurile lor capitaliste, să creeze „soldați” pentru „războaiele imperialiste”, să distragă atenția maselor de la bolile sociale ale Occidentului, să profite de munca sportivilor pentru a-și spori profiturile. Sportul american era infestat de rasism, rapacitate, corupție, violență și degenerare, audiența fiind vulgară și înapoiată, amuzată de violență, cu eroi uitați foarte repede, unul misogin, într-o cultură dominată de bărbați. În schimb, autorii români celebrau și validau valorile sovietice precum și sportul de elită aflat în naștere în România. Sportul socialist era o cale importantă de a produce o forță de muncă mai sănătoasă și mai eficientă, și care la rândul său va genera sportivi de elită reprezentativi pentru țară, cetățeni modeli ai socialismului. (M.A.Wood, op.cit.p.3) Sportul părea să aibă potențialul de a servi orice cerință ideologică a societății, „fiind în special «periculos» în Occident unde a fost subordonat intereselor capitaliste” (după Constantin Kirițescu *Palestrica. O istorie a culturii fizice. Origini. Evoluții. Concepții. Metode. Probleme. Împliniri*, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, București 1964, p.480) Publicații ca „Stadion”, „Sportul Popular” pretindeau (pentru anii '40-'50), că în Vest sportul sporea sănătatea oamenilor, dar în același timp avea rolul de pregătire pentru războaiele imperialiste. Sporturile „vestice” (fotbal, box, lupte) cultivau brutalitatea și violența pe teren și în afara acestuia. Scriitorul sovietic A.Alexeev afirma „toate sporturile sunt un simbol al agresiunii, cucerire și distrugere” și că occidentalii încercau să crească o nouă „generație de barbari” (Iacint Manoliu, Recenzie la „Adevărata față a sportului burghez” de A.Alexeev, Editura Cultură fizică și sport în ziarul Sportul Popular, 8 mai 1952, p.7, în M.A.Wood, op.cit., Ibidem) În Occident sportivii se purtau cu dispreț unii față de alții, apreciau eroismul sălbatic, cruzimea. Cluburile care deserveau pe capitaliști, îi țineau departe pe tineri de „activitățile politice progresive și de luptă revoluționară”, distrăgeau atenția publicului de la problemele contemporane, iar sistemul de educație fizică din Vest avea menirea să-i orbească pe oameni ca să nu perceapă contradicțiile dintre clase, de aceea fiind cultivate cruzimea, moravurile proaste și dorința de a se îmbogăți cu orice preț. Profanările, violența, infracțiunile erau la ele acasă. (G.Solovov, „Sistemul corupției”, revista Stadion, ianuarie, 1950 în M.A.Wood, op.cit.p.7) După jurnalistul Egon Horn burghezia a inventat sporturi ca turismul, alpinismul, golf, tenisul, yahtingul, biliardul în scopul relaxării proprii, în timp ce clasa muncitoare lucra din greu. Sportul din Vest se afla la cheremul oamenilor de afaceri, conta doar profitul. (Egon Horn, „5.000 de ani de sport: sportul burghez (II)” revista Stadion, august 1948, 2 în M.A.Wood, op.cit.p.6) Potrivit gazetarilor epocii goana după profit, decadența a ajuns să corupă și Jocurile Olimpice, de exemplu în ediția din 1952 de la Helsinki, unde diferențele ideologice se observau și în felul în care arătau satele olimpice: cel al delegațiilor din est era caracterizat prin liniște, serenitate, cooperare, pe când cele ale delegațiilor occidentale s-a definit prin dezorganizare, gălăgie, un loc bun doar pentru certuri. Se găsea doar Coca Cola, filme americane. Deși businessmanii americani au încercat să transforme Jocurile Olimpice într-o afacere, „prezența delegațiilor socialiste a permis atingerea obiectivului adevărat, cel de legare a relațiilor de prietenie între sportivi, care și-au arătat dorința lor de pace”. (Radu Urziceanu, „Adevărata față a sportului în țările capitaliste s-a văzut și la Olimpiada de la Helsinki” Stadion, septembrie 1952, 23 în M.A.Wood, Idem, p.6)

Comitetul Internațional Olimpic a format un subcomitet pentru a discuta statutul sportivului amator. Presa română, după cea sovietică, a acuzat vestul de atitudine reacționară penru că Avery Brundage (președinte al comitetului între 1952 și 1972) a definit sportivul amator ca pe unul care practică sportul din plăcere, fără compensație materială. Sovieticii argumentau însă, că în acest fel clasele de jos erau îndepărtate de sportul de elită care rămânea apanajul celor înstăriți, care își puteau permite să facă sport fără a fi remunerați. Presa românească l-a criticat pe Brundage zicând că amatorii lui Brundage erau de fapt profesioniști care nu trebuiau să-și plătească cheltuielile, pentru că societatea le asigura partea financiară prin deconturi de cheltuieli, burse sportive sau direct în bani, susținând astfel că amatorismul occidental era de fapt profesionism deghizat. După ei, soluția dihotomiei era noțiunea de „muncitor- sportiv” astfel rezolvându-se tensiunea amator-profesionist, pentru că sportul de masă genera adevărata elită sportivă. Sportivii ca și muncitorii trebuie recompensați cu prime când au rezultate. De aceea situația din URSS era ideală pentru că toți sportivii erau și muncitori. Istoricul sportiv Victor Bănciulescu arăta că România trebuie să urmeze modelul sovietic pentru că țara are nevoie de forță de muncă formată din muncitori cu forță fizică și intelectuală care contribuie la bunăstarea națiunii. Cei mai talentați sportivi vor deveni „maestri ai artei lor” fără să împovăreze societatea cu un profesionism dăunător. (Victor Bănciulescu, „Problemele amatorismului în 6 puncte”, *Stadion*, februarie 1947 4în M.A.Wood, op.cit., p.Idem.p.7)

În concluzie, pot afirma că sportul era o modalitate de a realiza o propagandă comunistă menită să evidențieze partidul comunist și să denigreze politica din țările capitaliste. Astfel, România și celelalte țări comuniste, conduse de guverne instalate de U.R.S.S., puteau să-și demonstreze "superioritatea" în anumite competiții sportive (ex.gimnastica) și prin acestea, împreună cu alte metode de "formare al omului nou" din societatea comunistă să demonstreze țărilor din "lumea liberă" (și nu numai) ca modul de a trăi, a munci prin prisma realizărilor obținute în sport, sunt superioare datorită modului de pregătire, al metodelor eficiente de lucru și al condițiilor mai bune create de partidul comunist în România și bineînțeles de toate țările (conducerea acestora) sub îndrumarea "ocrotitoare" a U.R.S.S.-ului.

Sportivul era un model în societatea comunistă, întruchipând principiile moralei socialiste, al profilului ideologic corect.Totodată era muncitorul ideal, care datorită exercițiilor fizice efectuate de- a lungul anilor contribuia mai eficient în construirea și dezvoltarea societății socialiste, fiind mai sănătos și mai puternic.

Pe de altă parte sportivii din occident erau prezentați în presa comunistă, ca fiind niște discipoli ai unei lumi ai decadentei, ai violenței și rasismului, unde profitul și impicit exploatarea omului era un scop prin care conducătorii țărilor occidentale transformau sportivii în "soldați" pentru războaiele imperialiste împotriva comunismului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

*** Istoria Românilor,vol.X,,coordonator Dinu C.Giurescu, sub egida Academiei Române, Secția de Științe Istorice și Arheologie, Editura Enciclopedică, București, 2013

- Marinău, Marius, Sportul mijloc de propagandă pe plan extern în epoca Ceaușescu, Oradea, 2011
- Roșca, Luminița, Mecanisme ale propagandei în discursul de informare/Presa românească în perioada 1985-1995, Editura Polirom, Iași, 2006
- Schöpflin, George, Nations Identity Power, Hurst & Company, London, 2002
- Tismăneanu, Vladimir, Stalinism pentru eternitate.O istorie politică a comunismului românesc, Editura Polirom, Iași, 2005
- Wood, Mihaela Andra, Superpower: Romanian Women`s Gymnastics During the Cold War, Urbana- Illinois, USA, 2010
- Kirițescu, Constantin, Palestrica.O istorie a culturii fizice.Origini Evoluții. Concepții.Metode.Probleme.Împliniri, Editura Uniunii de Cultură Fizică și Sport, București,^{xxx} 1964
- G.Solovov, sistemul coruptit, revista stadion, 1950.
- Eugen Hosu,5000 de ani de sport :Sportul Burghez 2,revista stadion august 1948
- Radu Urziceanu ,Adevarata fata a sportului in tarile capitaliste s-a vazut si la Olimpiada de la Helsinki,revista stadion ,sept.1952.
- Victor Albu ,Istoria ed.fizice si sportului,Editura Ex.Ponto ,Constanta,1996.
- Lucian Baia,Mitologia stiintifica a comunismului,Editura Humanitas,Bucuresti ,1999
- George Schopflin,Nations Identity Power,Hurst -Company ,London,2002
- Marius Marinău,Sportul mijloc de propaganda pe plan extern in epoca Ceausescu,Oradea 2011.
- Wilson Edwin Haro,The Politics of the Olympic Games,Edit,University of California Press ,Los Angeles 1981.
- Pro Sport,Informatorii Olimpici,17 iunie 2009.
- ^{xxx} Ziarul „Sportul popular”, București, 1945 - 1952
- www.wordpress.com
- www.historia.ro

VIRTUE ETHICS AND EMOTIONAL INTELLIGENCE IN THE EDUCATIONAL CONTEXT

Maria Sinaci, Assist. Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: The Renaissance of normative ethics in the second half of the last century and the success the new theories of intelligence enjoyed have led to new approaches in terms of interaction in educational field. Although, in a first stage the normative ethics was focused on ethics theories such as utilitarianism and Kantian deontology, in the next decades the ethics of virtue in a contemporary version of Aristotelian ethics, has become increasingly well represented in philosophical investigations. In the modern theories of intelligence, a privileged place is occupied by emotional intelligence, an appearance resulting both from the perspective of the interest expressed by experts in studies and work accomplished, and the fact that more and more educators and researchers support the need for enrichment of teaching through an approach which develops the capacity of young people to face the dynamic challenges of contemporary society. This paper aim is to highlight the importance of integrating the emotional intelligence with ethics virtue in educational practice from the perspective of the educator.

Keywords: emotional intelligence, ethics, virtue, education, teacher

„Inteligența emoțională este la fel de veche ca și timpul”. Steven Stein

Cercetările recente realizate în domenii precum filosofia educației, psihologie și neuroștiințe au evidențiat necesitatea de a reevalua unele concepte și ipoteze considerate fundamentale pentru procesul educativ, cadrele didactice și instituțiile de învățământ în general, și de a le corela cu noile date furnizate de descoperirile științifice. Un concept față de care psihologii și educatorii au manifestat un interes crescut în a doua jumătate a secolului trecut este inteligența. Momentul poate fi legat de cotitura realizată de Jean Piaget, care deplasează accentul de pe gândire, pe inteligență și prin lucrarea *Psihologia inteligenței* (1947) consacră acest concept. În deceniile următoare, preocupările și interesul psihologilor, filosofilor și educatorilor s-au concretizat în elaborarea de studii și noi teorii despre inteligență care au îmbogățit cercetările anterioare și au deschis noi perspective de abordare.

Introducere

Dintre teoriile despre inteligență, cea care pare a fi sedus mulți educatori, cercetători, conducători de organizații și companii este inteligența emoțională. Deși originile le găsim în antichitate, prin elementele sale componente, conceptul de inteligență emoțională a fost formulat pentru prima dată în S.U.A. de Wayne Leon Payne în anul 1985, care considera că „inteligența emoțională implică o relaționare creativă cu stările de teamă, durere și dorință” (Rocco, 2004). Promovarea conceptului la nivel mondial îi aparține însă lui Daniel Goleman, prin publicarea lucrării *Emotional Intelligence* (1995), carte care a avut un succes imens și a devenit un bestseller în SUA. Autorul propune extinderea conceptului de inteligență prin acordarea unui interes crescut emoțiilor și sentimentelor, astfel încât inteligența emoțională să includă constructe precum conștiința de sine, autocontrolul, motivația, empatia și aptitudinile sociale:

- conștiința de sine: identificarea și înțelegerea emoțiilor, conștientizarea unei emoții care se schimbă, înțelegerea diferenței dintre gânduri, emoții și comportamente, încrederea în sine, înțelegerea consecințelor unor comportamente în termeni de emoții;
- auto-controlul: managementul emoțiilor, controlul impulsurilor, managementul constructiv al furiei, mâniei, dorința de adevăr, conștiinciozitatea, adaptabilitatea, inovarea, disciplina;
- motivația: capacitatea de a stabili obiective și a le îndeplini, optimism și speranță în fața obstacolelor și eșecurilor, inițiativă, concentrarea pe rezultate, perseverență, curaj;
- empatia: a fi capabil de a-ți înțelege propriile emoții, a-i înțelege pe ceilalți cognitiv și emoțional, perspectivele acestora, a fi capabil să le arăți grijă, atenție și să accepți/înțelegi diversitatea;
- aptitudinile sociale: stabilirea și păstrarea relațiilor (prieteni), rezolvarea conflictelor, cooperarea, colaborarea, capacitatea de a lucra în echipă, comunicarea, influența, conducerea (leadership-ul).

Constatăm că inteligența emoțională este abilitatea de a ne cunoaște și înțelege propriile emoții și sentimente, mesajul și modul în care ele se răsfrâng asupra oamenilor din jurul nostru. Pe de altă parte, inteligența emoțională presupune și interdependența cu semenii noștri¹. Daniel Goleman o descrie ca pe un amestec de stăpânire de sine, motivație, empatie și gândire liberă. O persoană care posedă aceste calități își poate controla reacțiile emoționale în raport cu alte persoane, prin conștientizarea factorilor care contribuie la apariția reacției respective. Așadar, inteligența emoțională este capacitatea personală de identificare și gestionare eficientă a propriilor emoții în raport cu scopurile personale (carieră, familie, educație etc.), având ca finalitate atingerea scopurilor cu un minim de conflicte inter și intra-personale. Aspectul de bază al inteligenței emoționale îl reprezintă chiar perceperea emoțiilor, deoarece face posibile toate celelalte prelucrări ale informației emoționale. Modul în care oamenii sunt alfabetizați în percepția, înțelegerea, reglarea și utilizarea informațiilor emoționale contribuie substanțial la bunăstarea intelectuală și emoțională a acestora. În ultimii ani, tot mai mulți cercetători² consideră inteligența emoțională ca fiind deosebit de importantă pentru obținerea succesului în plan social și pentru un leadership eficient în orice fel de organizații, inclusiv în unitățile de învățământ.

Pregătirea absolvenților, astfel încât la sfârșitul anilor de școală să facă față provocărilor vieții de fiecare zi, la nivel personal și ca membri ai societății, presupune educarea lor într-un spirit etic pentru dezvoltarea caracterului, fundament al societăților democratice. În spațiul occidental, etica bazată pe virtute ajută oamenii să dezvolte trăsături de caracter pozitive și deplasează accentul de la evaluarea actului sau a consecințelor sale, la evaluarea persoanei care acționează. Aceste trăsături, precum bunătatea, compasiunea și generozitatea, permit unei persoane nu doar să ia decizii etice corecte în situații diferite, ci să

¹Facem precizarea că există mai multe modele pentru inteligența emoțională și, desigur, unele dezacorduri în definirea conceptului. În această lucrare ne raportăm la modelul propus de Daniel Goleman pentru inteligența emoțională.

²Printre susținătorii principali ai inteligenței emoționale pentru un leadership eficient și modern la nivelul organizațiilor, pot fi amintiți Daniel Goleman, Richard Boyatzis și Annie McKee.

definească „caracterul bun” și să știe ce fel de persoană își dorește să devină. Pentru Daniel Goleman, caracterul definește toate calitățile pe care le reprezintă inteligența emoțională (Goleman, 2001).

Tipuri de emoții la educatori și educabili

Teoria inteligenței emoționale a devenit tot mai cunoscută în ultimii ani și cu o influență crescută în mediul educațional. Daniel Goleman consideră chiar că alfabetizarea emoțională este o parte esențială a educației, existând dovezi empirice care sugerează că aceasta are un impact important asupra educabililor. Mediul educațional, poate într-o măsură mai mare decât alte domenii de activitate, este caracterizat de prezența emoțiilor, atât la educabili, ca parte a învățării, cât și la cadrele didactice, în actul de predare. Alături de cunoaștere și motivație, emoția este recunoscută ca unul din factorii fundamentali ai operațiunilor mentale și cu rol deosebit în procesul educativ (Mayer et al. 2000). Astfel, educabilii care experimentează emoții negative puternice, precum furia, plictiseala, iritarea și rușinea, au șanse mai reduse de a aprofunda învățarea, spre deosebire de cei care au experiențe emoționale pozitive legate de predare/învățare, cum ar fi speranța, încrederea, siguranța, mândria.

În general, emoțiile sunt evaluate pozitiv atunci când includ entuziasmul, bucuria, mândria sau satisfacția. În dimensiunea educațională, profesorii exprimă bucurie când au o bună relaționare cu educabilii în procesul de predare/învățare, când aceștia sunt activi, receptivi și deschiși spre cooperare (Emmer, 1994). O altă sursă de emoții pozitive pentru educatori este susținerea și aprecierea din partea colegilor și, după caz, a părinților sau colaboratorilor de la nivelul comunității locale. Emoțiile negative pot fi reprezentate de frustrare, anxietate și tristețe (Sutton, Wheatley 2003). Dascălii experimentează frustrarea atunci când educabilii sunt neatenți, leneși și dezinteresați de demersul didactic. De asemenea, lipsa de cooperare cu colegii sau anumite comportamente ale părinților, cum ar fi neimplicarea și nepăsarea față de copil și școală, ar putea cauza frustrări în rândul profesorilor. Emmer (1994) afirmă că abaterile și încălcarea regulilor de către educabili pot genera chiar furie în rândul profesorilor.

Prin urmare, experiențele emoționale ale cadrelor didactice se află sub influența interacțiunilor cu elevii/studentii, colegii, părinții și ceilalți colaboratori educaționali. Este important să menționăm că experiențele emoționale sunt afectate și de realitatea individuală a profesorului. Cu toate acestea, experiențele emoționale personale ale profesorilor nu sunt o chestiune de ordin privat, deoarece pot influența în moduri diferite educabilii în actul de învățare.

De ce sunt importante emoțiile individuale ale profesorilor?

Cercetările au demonstrat că emoțiile sunt molipsitoare și în cazul profesorilor pot influența atenția, memoria, gândirea și rezolvarea problemelor de către educabili. Emoțiile pozitive, precum bucuria, satisfacția sau mândria, sunt generatoare pentru profesor de noi idei și strategii de predare, precum și de o motivație intrinsecă crescută pentru demersul didactic. Sutton și Wheatley (2003) sugerează că emoțiile profesorilor ar putea exercita o influență care afectează percepția și motivația de învățare a elevilor. Educabilii ai căror profesori au emoții

pozitive și sunt percepuți astfel, s-a dovedit că sunt mai cooperanți și mai motivați pentru învățare. Un studiu efectuat în SUA a demonstrat că dacă profesorul zâmbește când predă, elevii rețin mai mult din cele spuse de el, decât dacă acesta nu ar zâmbi (Goleman, 2011). Pe de altă parte, emoțiile negative reduc motivația intrinsecă a profesorilor, afectând motivația educabililor pentru învățare. Frustrarea și furia unui profesor generate de comportamentul greșit al elevilor, poate prin încălcarea regulamentului, distrag atenția și concentrarea de la obiectivele demersului didactic. Emoțiile negative ale profesorului afectează nu doar calitatea și performanța actului didactic, ci și motivația de învățare a elevilor.

Se poate constata cu ușurință din rândurile de mai sus că emoțiile individuale ale cadrelor didactice sunt contagioase și au un puternic impact asupra experiențelor emoționale ale educabililor. Profesorul acționează asemenea unui ghid emoțional și poate orienta emoțiile elevilor/studentilor spre entuziasm, încredere și creșterea performanței deoarece aceștia intră în rezonanță cu el. Kristjansson (2000) subliniază că de fapt profesorul nici nu poate interveni în sensul de a preîntâmpina sau împiedica modelarea răspunsurilor emoționale ale educabililor după ale lui, pentru că este perceput de ei ca un model. Este interesantă afirmația pe care o face Goleman și colaboratorii (2002) și anume că emoțiile se transmit chiar și atunci când nu există comunicare verbală, ci pur și simplu oamenii stau unul lângă celălalt. În opinia noastră, faptul că stările de spirit transmise de către dascăli educabililor sunt atât de importante și „contagioase” în desfășurarea procesului educativ îi face responsabili în a-și dezvolta propria inteligență emoțională. Instituțiile de învățământ ar trebui să aducă în sistemul educațional profesori cu un înalt nivel moral, modele pozitive, care să demonstreze prin propriul comportament emoțional ce atitudini și principii ar trebui să își dezvolte educabilii, să îi sprijine și să fie factori motivanți pentru ei.

Virtutea etică și inteligența emoțională

În *Etica nicomahica*, Aristotel propune o filosofie morală bazată pe explorarea virtuților care definesc „viața bună”. Investigarea sa etică, prin maniera de abordare și problemele cu un caracter universal, o fac foarte actuală și astăzi, astfel încât este supusă studiului, cercetării și dezbaterii. Aristotel explorează concepte fundamentale de cunoaștere și experiență practică realizând o descriere temeinică a ceea ce înțelege prin virtuți, intelectuale și etice, și viață virtuoasă. Filosoful argumentează că prin practicarea virtuților, nu cercetând virtutea spre a ști ce este ea, ci pentru a deveni virtuțioși, o persoană poate obține fericirea și împlinirea în viață. Așadar, studiul virtuții este necesar, dar nu suficient pentru a dezvolta caracterul bun și înțelepciunea practică, implicată în evaluarea corectă a situațiilor și luarea deciziilor etice.

Virtutea, în concepția aristotelică, este însușirea care determină activitatea omului astfel încât acesta să poată atinge *telos*³-ul vieții, care este fericirea. Calea virtuților⁴ propusă de Aristotel este cea de mijloc, între două extreme - lipsa și exagerarea (*Etica* 1104a). Virtuțile sunt dispoziții de a acționa și simți într-un mod adecvat în orice situație socială dată. Prin educație, exercițiu și obișnuință omul dobândește un anumit fel de a se comporta care

³ La Aristotel, *telos*-ul (în lb. greacă - *τέλος*) este obiectivul sau scopul final al unui lucru, funcția sau potențialul său maxim.

⁴ Sfinții Părinți au propus tot o cale de mijloc pentru practicarea virtuților creștine, cunoscută sub numele de „calea împărătească.”

poate fi lăudabil, și atunci vorbim despre o persoană virtuoasă, sau mai puțin lăudabil. În *Etica nicomahica* Aristotel se referă la două tipuri de virtuți:

Dacă, prin urmare, virtutea este îndoită, o virtute intelectuală și o virtute etică, cea dintâi se ivește și crește în primul rând prin învățatură și are de aceea nevoie de experiență și timp; cea etică însă o dobândim prin obișnuință, de unde a primit și numele, care e numai cu puțin deosebit de cuvântul obișnuință (*Etica* 1103a).

Aristotel subliniază că deprinderile din copilărie și tinerețe vor determina în mare măsură habitusul omului, motiv pentru care considerăm că profesorii au un rol deosebit de important în educarea tinerilor spre a evita deprinderile rele, viciile și în general comportamentele greșite. Cea mai importantă caracteristică a virtuților etice pentru Aristotel este că acestea implică un model special de răspuns emoțional la situațiile de viață, mai degrabă decât o singură acțiune ca răspuns într-o anumită ocazie. Atunci când se referă la virtuți ca o „cale de mijloc”, fără excese, Aristotel nu afirmă că persoana virtuoasă este cea dispusă prin caracterul său să aibă doar răspunsuri emoționale moderate, ci una al cărei model de răspuns emoțional este necesar în mod constant.

Conform teoriei lui Goleman, inteligența emoțională este o trăsătură individuală. Pe de altă parte, etica virtuții promovează socializarea și cultivarea emoțiilor în contextul unei practici comune, la nivel instituțional. Este posibil ca în mediul educațional, o trăsătură individuală, inteligența emoțională a profesorului, să ghideze și să contribuie la modelarea caracterelor educabililor, astfel încât aceștia să-și dezvolte virtuțile etice și ducă o viață virtuoasă, având șansa de a atinge *telos*-ul? Ce fel de virtuți ar trebui să posede și să dezvolte profesorul? Ce instrumente și metode ar putea utiliza?

În continuare, pornind de la etica aristotelică ne vom referi la câteva dintre virtuțile etice pe care considerăm că ar trebui să le posede un profesor și a căror practică în mediul educațional necesită o bună dezvoltare a inteligenței emoționale.

Blândețea este o virtute foarte importantă a unui profesor bun și poate fi corelată cu autocontrolul și empatia. Se știe că un profesor cu un temperament cald, poate genera în rândul educabililor experiențe emoționale pozitive legate de învățare cum ar fi încrederea, speranța, rezolvarea de probleme, siguranța și curajul în exprimarea răspunsurilor. Toți avem amintiri din școală despre profesori, unii mai blânzi, alții care ne provocau o stare de neliniște prin simpla prezență, și suntem conștienți de efectele potențial dezastruoase pe care un profesor le poate avea asupra educabililor. În multe situații, stilul excesiv de autoritar al unui profesor, total lipsit de blândețe, poate transforma predarea și învățarea într-un soi de teroare de care elevul nu poate scăpa. Doar practicând blândețea, profesorul poate transmite elevilor ceea ce Constantin Noica numea „stări de spirit.”

Curajul este o virtute necesară în activitatea unui profesor, dar poate nu cea mai importantă. Un profesor trebuie să aibă puterea de a se baza pe propria judecată, de a lua deciziile corecte și puterea de a rezista în fața provocărilor care pot veni atât din partea educabililor, cât și a colegilor. Curajul unui profesor este observat de elevi chiar de la menținerea ordinii în sala de clasă, prin stilul de abordare și comportamentul echilibrat, fără excese într-o extremă sau alta (Kakkori, Huttunen 2007). De asemenea, un profesor poate exprima virtutea curajului și în demersul didactic prin metodele utilizate în procesul de predare/învățare. În mediul

educațional, considerăm că motivația, componentă a inteligenței emoționale, potențează curajul, iar autocontrolul are un rol reglator.

Prietenia este o virtute asupra căreia Aristotel a insistat mult și afirmă că este absolut necesară în viață. Prietenia se bazează pe sinceritate, reciprocitate, încredere și respect. Cele mai multe prietenii nu sunt însă perfecte și în mediul educațional, dacă ne referim la relația educator-educabil, nu sunt între egali. Prietenia dintre profesor și elev sau student este destul de asemănătoare cu cea dintre părinte și copil. Profesorul posedă mai multe virtuți și poate influența comportamentul tinerilor în sensul dezvoltării altruismului, deschiderii spre comunicare și în general a aptitudinilor sociale. Un profesor care nu posedă această virtute întâmpină probleme în managementul grupului, rezolvarea problemelor, stimularea spiritului de echipă și a încrederii la tineri. Cultivarea virtuții prieteniei de către profesori nu este posibilă fără dezvoltarea inteligenței emoționale.

Dreptatea este considerată de Aristotel virtutea perfectă deoarece posesorul ei o poate cultiva și față de alții, nu numai pentru sine (*Etica* 1129b). Dreptatea legală, care este doar parte a virtuții, considerată prin raportare la alții, nu trebuie confundată cu virtutea, un „habitus care se manifestă în actele dreptății” (*Etica* 1130a). Într-un sens foarte larg, a fi drept înseamnă a-i da fiecăruia ceea ce i se cuvine. Prin urmare, ceea ce este drept va fi atât legal, cât și corect, iar ce este nedrept va fi atât nelegal, cât și incorect (*Etica* 1129a-1129b). În mediul educațional, profesorul ar trebui să dezvolte dreptatea ca habitus, manifestându-se ca o persoană corectă în relația cu educabilii și cu colegii. Elevii și studenții se exprimă adesea în legătură cu spiritul de dreptate al unui profesor din perspectiva activității de evaluare și acordare a notelor. Un profesor cu un caracter drept va aplica aceleași criterii și nu va favoriza niciun educabil.

Un profesor își dezvoltă virtuțile și caracterul bun prin acțiuni virtuozose, devenind o persoană cu o viață etică preocupată de atingerea telosului. Este evident că unele virtuți descrise de Aristotel trebuie interpretate astăzi oarecum diferit, dovadă fiind abordările realizate de filosofi în ultimele decenii⁵. Dacă încercăm apropierea între inteligența emoțională și exercitarea virtuților aristotelice, observăm că, practic, un segment îl implică pe celălalt. Practicarea virtuților dezvoltă acest tip de inteligență, iar dezvoltarea inteligenței emoționale potențează virtuțile.

Ce metode și instrumente ar putea utiliza profesorul astfel încât să sprijine educabilii în dezvoltarea inteligenței emoționale prin practicarea virtuților?

Dezvoltarea conștiinței de sine și o mai bună cunoaștere a propriei persoane de către educabil este o preocupare firească pentru profesori. Relațiile tânărului cu adulții, aprecierile acestora față de munca și abilitățile sale îl sprijină în procesul de autocunoaștere, în dezvoltarea încrederii și a stimei de sine. Conștientizarea sinelui ajută educabilul să se cunoască cine este și să descopere persoana care ar dori să fie, inclusiv ce fel de viață ar vrea să ducă. În mediul educațional, educabilul se diferențiază de ceilalți colegi prin rezultatele la învățătură, prin comportament, prin felul în care gândește și acționează, toate acestea făcându-l să își dea seama de propria individualitate. Un factor care contribuie la orientarea tânărului spre reflectarea de sine este lectura, ca răspuns la problemele care îl frământă și în acest sens

⁵ Alasdair MacIntyre a readus în atenție etica virtuții aristotelice într-o versiune contemporană.

profesorul are un rol deosebit în a-l ghida spre a face alegeri potrivite. Lectura poate genera emoții care duc la optimism, încredere, curaj și speranță. De asemenea, discuțiile profesorilor cu educabilii sunt foarte relevante pentru a distinge în ceea ce privește sentimentele și modurile de comportament. Menționăm în acest sens posibila prietenie pedagogică a profesorului cu educabilul. Cercetările recente arată că practicile contemplative sprijină inteligența emoțională prin creșterea gradului de conștientizare a experienței interne, promovarea reflecției, autocontrolul și grija pentru alții (Jennings, Greenberg, 2009). În concepția lui Goleman, cunoașterea sinelui este un pas important în dezvoltarea inteligenței emoționale.

Cultivarea obiceiurilor derivate din virtuți pun o anumită ordine în emoții și ajută la creșterea la autocontrolului, o componentă importantă a inteligenței emoționale. Profesorul poate stimula autocontrolul la educabili prin norme și coduri de comportament, utilizând interdicțiile, recompensa și explicațiile. În orice caz, totul trebuie susținut de argumente.

Profesorul poate fi un exemplu pentru educabili, un factor care îi motivează pentru practicarea virtuților astfel încât să aleagă calea corectă de a acționa în orice situație problematică. A fi un exemplu moral nu înseamnă imitarea profesorului de către elevi sau studenți spre a fi exact el, ci a-l vedea ca un model de viață virtuoasă și ce implică aceasta din punct de vedere emoțional.

Pentru dezvoltarea empatiei și compasiunii, profesorul poate implica educabilii în proiecte comunitare și activități de voluntariat, ca situații concrete și cu potențial repetitiv de practicare a virtuților etice. În cadrul demersului didactic poate fi folosită cu succes metoda jocului de rol care facilitează nu doar trăirea unor emoții morale, ci și exprimarea acestora. Deprinderea empatiei la o vârstă fragedă ocupă un loc important în dezvoltarea inteligenței emoționale, fiind considerată vaccinarea împotriva cruzimii umane (Goleman, 2011).

Concluzii

Despre educația bazată pe inteligența emoțională se discută și se scrie tot mai mult în ultimii ani, fiind considerată de unii „calea sigură spre succes în viață, societate și carieră”. În această lucrare am încercat să argumentăm că dezvoltarea inteligenței emoționale este intercondiționată de dezvoltarea virtuților etice. În opinia noastră, practicarea virtuților dezvoltă acest tip de inteligență, iar dezvoltarea inteligenței emoționale potențează virtuțile. Rolul profesorilor este covârșitor în acest demers, de aceea este necesar ca ei să fie adevărate modele pentru educabili în practicarea virtuților. Cercetările au demonstrat că stările de spirit ale liderului sunt molipsitoare, ele se transferă asupra grupului cu care liderul lucrează. Pentru mediul educațional aceasta are o implicație majoră deoarece responsabilizează profesorul în reglarea stărilor de spirit pentru a-și gestiona eficient propriile sentimente și emoții, care sunt molipsitoare pentru educabili.

BIBLIOGRAFIE

- Aristotel (2012). *Etica nicomahică*. București: Editura Antet XX Press.
- Emmer, E. T. (1994). „Toward and understanding of the primacy of classroom management and discipline”. *Teacher Education*, 6, 65–69.

- Goleman, D. (2011). *Emoțiile distructive. Cum le putem depăși? Dialog științific cu Dalai Lama*. București: Editura Curtea Veche.
- Goleman, D., Boyatzis, R. E. and McKee, A. (2002). *Primal leadership: Realizing the power of emotional intelligence*. Boston: Harvard Business School Press.
- Goleman, D. (2001). *Inteligența emoțională*. București: Editura Curtea Veche.
- Jennings, P. A. and Greenberg, M. T. (2009). „The prosocial classroom: Teacher social and emotional competence in relation to student and classroom outcomes”. *Review of Educational Research*, 79 (1), 491.
- Kakkori, L. and Huttunen, R. (2007). „Aristotle and Pedagogical Ethics”. *Paideusis*, 16 (1), 17-28.
- Kristjansson, K. (2000). „The Didactics of Emotion Education”. *Analytic Teaching*, 21 (1), 5-15.
- MacIntyre, A. (1998). *Trata de morală. După virtute*. București: Editura Humanitas.
- Mayer, J. D., Salovey, P. and Caruso, D. (2000). „Models of emotional intelligence”. In R. J. Sternberg (Ed.), *Handbook of intelligence* New York: Cambridge University Press (pp. 369–420).
- Rocco, M. (2004). *Creativitate și inteligență emoțională*. Iași: Editura Polirom.
- Salovey, P., Detweiler-Bedell, B. T., Detweiler-Bedell J. B. and Mayer, J. D. (2008). „Emotional intelligence”, *Handbook of Emotions*. Third edition, edited by Michael Lewis, Jeannette M. Haviland-Jones, and Lisa Feldman Barrett. New York: The Guilford Press (pp. 533-547).
- Sutton, R. E. and Wheatley, K. F. (2003). „Teachers’ emotions and teaching: A review of the literature and directions for future research”. *Educational Psychology Review*, 15, 327–358.

CONSOLIDATION OF THE ADMINISTRATIVE CAPACITY OF THE ROMANIAN PRISON SYSTEM

Adrian Lupaşcu, Assist., PhD, "George Bacovia" University of Bacău

Abstract: The National Administration of Penitentiaries in Romania is a public service with a particular social role, springing from its functions as guarantor of preserving a social balance, to form a correct attitude of detainees towards the social values, towards the rule of law and rules of social life. The year 2014 was marked by the entry into force of the new Codes: Criminal and Criminal Procedure, as well as the application, starting January 02, 2014, of the Law no. 254/2013[1] on the execution of sentences and custodial measures ordered by the court during criminal proceedings, subsequently amended and supplemented.

The National Administration of Penitentiaries, as the main actor in the process of applying the law in matters of sentencing, has developed and implemented normative measures for application of the new provisions both on the direction to comply with the dispositions of criminal execution law and on the direction to administrate the instruments designed to socially reintegrate the persons convicted and the persons sanctioned with the educative measure of admittance into an educational centre or place of detention.

Acquiring the new legislation has brought significant changes, which led to the reorganization of prison for juvenile offenders and young people and rehabilitation centers as well as setting up detention centers and educational centers, with all the structural and organizational changes that are required.

Keywords: *criminal execution law, Romanian prison system, administrative capacity*

Introduction

At the half of the first decade of the 21st century, the Romanian prison system, like other prison systems in Europe, is forced to manage the same global problems such as: high rate recidivism, overcrowding, rise in the introduction of drugs and banned items in prison, insufficient staff and, especially in the context of national economic insufficiency of financial resources.

In comparison with the high-performing systems, though, which have implemented the modern approach of the enforcement of sentences involving deprivation of liberty in the last century, the Romanian prison system has been forced to progressively adapt, due to budgetary austerity, to the community rules and standards and, especially, had and continues to improve the system for the social reintegration of persons sentenced to custodial sentences, to respect their rights and freedoms, in other words to transform the Romanian prison from a compelling educational project about which I spoke, in a social and administrative service found in the service of the community. This is the situation at the beginning of 2015, when we want to make a brief presentation of the administrative capacity of the modern Romanian prison system.

Definition of the problem

The analysis of the functions of penitentiary administration system from the perspective of how they are really accomplished in the majority shows that most of the activities under the ambit of the National Administration of penitentiaries are in need for increasing the efficiency and effectiveness for the development of the administrative capacity of the penitentiary system. This measure is all the more necessary as in the future both in the short term, and medium and long term, the penitentiary administration system will be subjected to the pressure of internal and external factors. Next, we are trying to analyze the internal factors of administrative nature. [1]

The internal factors that can negatively influence the activity of penitentiary administration system pertain to the administrative model, as a whole, but also to its component elements. The current administrative model requires, at the level of management, a participatory management body which includes the directors of the units. In terms of general management practices or the ones specific to the penitentiary administration system, they cannot ensure a coherent system of reporting, monitoring and follow-up of the decisions and performance, at least currently.

In terms of the components of the administrative model, they were grouped into specific functions and support functions. From the category specific functions we analyzed the safety of detention, the prison regime and social reintegration. From the category support functions we analyzed the following areas of activity: health care, internal audit, communication, cooperation and programs, administrative and economic, legal, penitentiary inspection, human resources management, management of emergency situations, organization-mobilization, prevention of corruption and criminality in the prison environment, the protection of classified information, work safety, personnel psychology, secretarial and archiving, as well as information technology and communications.

Regarding the function of safety holding and penitentiary regime, the insufficient budget does not allow for a sustainable development of the prison administration system according to the laws regarding schemes of execution of sentences involving deprivation of liberty and the creation of new accommodation. The safety, security and escort system has outdated material means and so the new technological advances in the field need to be introduced in the Romanian penitentiary system. These technological advances should enhance the safety of detention for all prisoners, protecting at the same time, the personnel system, but also the civil population. Also, the need to improve the conditions of detention for prisoners is urgent.

At the same time the rules and instructions concerning the safety of holding and prison regime requires initial and continuing training of personnel in order to apply their provisions, accompanied by a strict control from the management factors. [2]

Concerning the chapter social reintegration I could identify difficulties in ensuring the involvement of all prisoners in recuperative efforts tailored to the needs identified in the context of scarcity of specialized personnel and budgetary constraints, the quality of educational interventions, psychological support and social assistance, being in close interdependence with the existence and the degree of utilization of resources. Attractiveness of vocational training programs developed in collaboration with our authorized suppliers is

reduced, due to a lack of policy for the coherent socio-professional reintegration, adapted to the needs of prisoners and to the external environment, which allows access to a wide range of training programs and to help facilitate finding a job in the post-detention period. Standardization of social reintegration domain is a continuous process, still in progress, which requires strengthening the implementation and, if necessary, reviewing the supply of programs and activities, updating the working methodologies, as well as further preparation of a company's activities.

Specific steps of education, psychological support and social assistance are aimed at preparing prisoners for social reintegration and are exclusively conducted in the enforcement of sentences involving deprivation of liberty, and their continuation is required during the post-detention period. At the present time, the necessary steps to assume, at the governmental level, a well organized inter-institutional mechanism haven't been defined. They set forth clearly defined responsibilities for institutions and non-governmental organizations involved in the successive stages of the process of social reintegration of persons who served a custodial sentence. [3]

Another issue of concern in the Romanian penitentiary system is the human resources management aspect, particularly important in an organization, especially in terms of administrative capacity, thus passing directly to the problem, it can be said that human resource requirements is not ensured in accordance with the tasks and objectives of the penitentiary system, due to legal and financial restrictions. There is no human resources strategy on the medium term which will be developed in collaboration with the managers of the National Penitentiaries Administration and penitentiary units; the working tools to ensure the management of the career of civil servants with special status are not sufficiently developed.

In terms of their own educational institutions as well as the collaborating ones, they together, do not cover the needs of personnel training in all necessary fields for the prison system. [4]

From the presentation of the problems with which the prison system is faced with, three main areas of intervention appear:

1. Organizational Management - this area covers the remedial interventions and the anticipation of problems in the area of organizational system and support functions. The interventions of strategic nature on this field, arranged by the manager of the public institution must be subsumed under some principles such as coherence, professionalism, efficiency, effectiveness and economy.

2. The safety of holding and prison system represents the basic pillar of the execution of custodial sentences. Ensuring the safety of detention places and the correct application of the prison regime is one of the main responsibilities of the National Administration of penitentiaries. Safety of detention places is a concept that refers to all the activities carried out by the penitentiary administration for the purpose of subjecting detainees to legal restrictions regarding the freedom of movement, so as to prevent them from evading the enforcement of sanctions involving deprivation of liberty, as well as to protect the life, physical integrity and their health, that of the staff and other persons who come into direct contact with the prison administration system.

The activities carried out by the prison administration in order to ensure the safety of detention consist in taking security, escorts, support and supervision measures, as well as maintaining order and discipline among the prisoners, who follow that:

- a. all prisons must conform in terms of perimeter security systems, of the detention departments and places where prisoners have access;
- b. access and circulation of detainees inside and outside the prison must be carried out in accordance with the provisions of the law;
- c. access and circulation of other persons and motor vehicles inside the prison must be limited to the absolute minimum;
- d. places and vulnerable moments in prison must be managed efficiently;
- e. searches for the discovery of prohibited objects and deterring threats to the security of the prison must be executed at regular intervals;
- f. antiterrorist and specialty control must be carried out on all persons and vehicles entering the prison;
- g. the use of means of compulsion and restraint should be authorized only in cases strictly specified by law. [5]

The prison regime is a process in which the prisoner in a planned, organized and controlled, without discrimination based on the principles of race, color, sex, language, religion, political opinion or of other nature, national or social origin, property, birth or other status, exercises his rights, accomplishes his legitimate interests, carries out his obligations and benefits from the facilities offered for the purpose of contacting the support environment, in accordance with the enforcement regime in which he is included.

2. Social reintegration - represents the base pillar of ensuring the transition between the period of detention and the reintegration in the community. The involvement of specialists in the field of social reintegration, in organizing and carrying out educational interventions, psychological support and social assistance, in collaboration with the staff from other sectors of activity, conditions the increase of the chances of social reintegration of the beneficiaries, by lowering the risk of relapse. It takes a new approach, oriented both towards the detainee and the completion of social inclusion approaches, initiated since the time of detention, through the contribution of public institutions and non-governmental organizations, whose activity is the post-detention support. The result should be materialized into a coherent, nationwide, strategy assumed by public institutions with responsibilities or vocation to work in successive stages of the process of social reintegration of persons who have executed a custodial sentence.

Proposals for solutions

After the coming into force of law No. 254/2013, concerning enforcement of sentences and custodial measures ordered by the judicial bodies in the course of the criminal process with the subsequent modifications and additions, actions were undertaken to promote a new decision on the application of the credit system in units subordinated to the ANP. Thus, it was drafted the decision project of the general director of the ANP on the approval of

standard instruments for evaluating the activities of the persons in the custody of the National Administration of penitentiaries - Annex 1 "Working Procedure of the Commission, or , as appropriate, of the Educational council for rewards based on the Lending system of participating in activities and educational programs, psychological support and social assistance, lucrative activities, as well as in situations of risk ".

The theoretical framework of the standard instrument for evaluating the activity of prisoners has been developed, as well as the three questionnaires relating to commissions establishing the enforcement regime, changing the execution regime and the system of parole. The pre-testing stage ended in four units. It was updated the general framework that regulates the activity of the social reintegration of detainees/admitted persons, the following normative acts being reviewed:

- Order of the Minister of Justice concerning the conditions governing the organization and development of educational, psychological and social assistance activities, school education as well as university education and professional training of the convicted and admitted persons;
- The Guide of the person admitted in the educational center and the offer of activities and related programs;
- The Guide of the person admitted in a detention center and the offer of activities and related programs. [6]

As a result of the law no. 374 of December 19, 2013, the national administration of penitentiaries was authorized to purchase the services intended for blocking and interrupting radio-communications in the perimeters of the prison system. Currently technical consulting contract for filing the documentation for awarding the contract for the supply of these services is being finalized.

Another aspect particularly important is that through which were initiated the steps to implement a video conference hearing system for resolving litigations in civil matters, criminal matters and complaints formulated by the prisoners.

So far, in this framework, the implementation of the video conference hearing system was established in detention Tichilesti, Colibasi, Focsani, Galati, Giurgiu, Gaesti Margineni, Ploiesti, Poarta Alba, Slobozia, Tulcea and Targor. The Special Telecommunication Service was asked to put to the disposal of the Romanian penitentiary system a dedicated server, which will make possible, in a short time, the organization of inmates' hearings through video conferencing in these locations. We should point out that in the prisons Bucharest Jilava, Bucharest Rahova, Giurgiu, Ploiesti, Slobozia and Targor the endowment and arrangement activities for the spaces necessary for hearing through video conference have been completed.

In the first part of the year 2015 it is targeted the purchasing of a server for videoconference at the following locations and prisons: Braila, Colibasi, Focsani, Galati, Gaesti, Margineni and Poarta Alba, following that, by year-end, to be operational in all units found in the subordination of the ANP.

Another achievement, which has been successfully implemented at Vaslui Penitentiary, whose reception was made in December 2014, is "The integrated system of electronic surveillance ".

In terms of human resource development in the system, 687 participants were included in the year 2014, in training programs aimed to improve incident management, through the development of professional competence. Training curriculum had as its object learning procedures for resolving critical and operational incidents, and are intended for the training of penitentiary personnel fulfilling roles within incident teams, respectively: incident commanders and deputy commanders, negotiators, communications and liaison officers, incident and team psychologists, members of the intervention structures and will be personnel responsible for the management of the emergency situations. [7]

Training and perfection programs carried out during the year 2014 have targeted improving incident management on six levels, namely: room incident, the command room, negotiation, intervention, video operators and emergency situations management, through the development of professional competence and specific skills improvement in the management of incidents involving persons deprived of freedom:

- a) command - 128 people (112 officers and 16 agents);
- b) negotiation - 98 persons (40 officers and 58 agents);
- c) intervention - 319 people (19 officers and 300 agents);
- d) video operators - 70 agents;
- e) emergency situations management - 24 persons (10 officers and 14 agents).

As novelty at the penitentiary system level, in terms of increasing the operative capacity, during the period 06-10.10.2014, ANP has organized in collaboration with the National Defense University "Carol I" - Center of training through simulation, simulation exercise, called "AVALANCHE 2014". The purpose of the exercise was to train the specialized personnel on the following levels:

- 1. negotiate plan (real plan);
- 2. the plan of the incident rooms, command, negotiation and intervention detachment (for solving a fictional incident with information resulting from the negotiation plan);
- 3. plan of the unit in which the incident occurs.

Considering that the aim of Training Centre through Simulation is to increase the degree of interoperability of the Romanian military units with operational military structures of NATO, and also the development of the administrative capacity of the Romanian penitentiary system, the exercises performed aimed the development of the level of training of the staff who will participate in managing operational and critical incidents involving inmates, using simulation of situations that may be encountered in reality.

The exercise was attended by 48 officers and agents of the ANP and the prisons Bucharest Rahova, Bucharest Jilava, Bucharest Hospital - Jilava and Targșor.

Strictly referring to the administrative issues, overcrowding is a major challenge of the Romanian penitentiary system, reported to the goal of holding managers. At present, the shortage of accommodation - calculated at the 4 s-m.- is 11.170 seats (on December 31, 2014). To limit the effects of overcrowding, ANP has focused on developing the infrastructure of penitentiary administration system, in accordance with the legal provisions and the European rules of detention for the period of reference. It can be highlighted [8]:

- 1. Commencement of works at the following objectives:
 - Transforming the school pavilion into detention pavilion - Gaesti Penitentiary;

-Detention pavilion - Margineni Penitentiary.

2. Continuation of works for the Pavilion 04 (detention + food + central heating) - Codlea Penitentiary;

3. Technical projects for:

- Transformation of 2 auxiliary administrative pavilions in places of detention - Giurgiu Penitentiary;

-Transforming the stables in detention facilities - Section Isalnita - Craiova Penitentiary;

-Transforming workshops in detention facilities - Satu Mare Penitentiary.

4. Carrying out the grant with Norway concerning:

- modernization of the youth section of Penitentiary Bacau - work starts in 2015;

-the establishment of a therapeutic Centre for women in Gherla Prison - works started in 2015.

5. Modernization, through current repairs, of prison spaces in the Prison Hospital Tg. Ocna - 36 beds in the medico-social Department.

It is also taken into account the rehabilitation of a total of 1380 accommodations by completing objectives of capital repairs: Detention Pavilion - Codlea Penitentiary (100), Detention Pavilion - Margineni Penitentiary (200), Sections VII-VIII - Aiud Penitentiary (80), Detention Pavilion - Baia Mare Penitentiary (200), Detention Pavilion - Iasi Penitentiary (800).

With regard to another socio-administrative aspect, respectively the social reinsertion of convicted persons, 31 penitentiary units have organized "Local job fairs", in collaboration with the County employment agencies, local public institutions and non-governmental organizations:

-802 prisoners beneficiaries of the direct meetings with employers (submission of resumes, interviews support), of which, 47 women and 40 people hospitalized;

-846 employers participants;

-50 prisoners were registered in the records of employers, so that they could occupy a job after release. Also with regard to this aspect, were hired 32 Orthodox priests (42 posts provided) and 18 religious groups recognized by Law, whose volunteers have access to the prison, in non-discriminatory conditions developed 24.927.

From the purely administrative point of view, the occupational profile of the Specialist educator Officer in prisons was created, in order to introduce it in the Occupations' classification of Romania and has obtained the approval of the Ministry of Justice, namely the one of the Ministry of labor, family, social and elderly protection.

To lower the incidence of negative events among detainees and increase the quality of life in detention the activities, foreseen in the Plan of implementation of the strategy to reduce aggressive behavior in the prison environment, 2014, have been implemented:

- elaboration of clinical manual of risk of violence – auto-aggressive behaviors, suicidal behaviors, hetero-aggressive behaviors;

- elaboration of study regarding the prevalence of aggressive behaviors among hospitalized persons/detainees;

- elaboration of the program of training support prisoners;

- elaboration of *Hobby* Program to exploit a creative-applicative skills of the prisoners (4 modules);
- elaboration of the ergo therapy program.

Also here, the steps for the expansion and diversification of the offer of educational programs were continued: The program "*education for health*"-2 modules, the Program "*Talent4 - Program of self-awareness and vocational guidance*", The program "The Universe of knowledge" - modules I-IX (review and completion), The program "Civic education" (review and completion). The contents of five social programs for inmates have been reviewed. The collection of the moral-religious programs, accompanied by videos support was printed and promoted.

11 national thematic projects were implemented: "Multiart Festival for prisoners", "Poetry for inmates" (VI), "Job Fair", The campaign of public awareness on the issue of social reintegration of prisoners, Easter Holidays, June 1, 2014, the Holy Apostles Peter and Paul, Christmas, December 1, Talking with celebrities, The project of creative literary project "Prison Environment - introspective look."

Nine project models of activity have been developed and promoted by a decision of the general director of the ANP. The projects refer to: organizing and carrying out book reviews, organizing conferences, the production of radio and TV shows, activities for the dissemination of culture (exhibition/performances), elaboration of the Department/Unit's magazine, organization of discussions, book launches, occupational workshops and activities of the type circle.

Conclusions

In Romania, the material resources are the key for the alignment to the modern administrative standards, but, in my opinion, some elements are equally important such as: addressing a professional attitude in the workplace, of faith in the values assumed, change of personnel mentality who work in prison. Thus, when talking about the increased administrative capacity of the prison system, without wanting it we're thinking about improving the conditions of detention, which equally influence the activity of the workers.

Beyond all this it remains the great task, to design the most efficient methods of social reintegration of convicted persons and, here, the prison has to solve the administrative aspects of perception and the relationship with society, the place where they come from and where they inevitably return, persons who have been deprived of liberty[10].

The solution of developing this complex mechanism remains, though in society. Starting from this reality, I believe that the prison has, first of all, the obligation to imagine new administration approaches, innovative, through which the result of its activity can reach the citizen in a convincing and honest or enough intelligent formula, so that he can change, eventually, his perception about the detainees, about the role of prison, as a solution for the prevention of the criminal phenomenon as well as the social reintegration of sentenced persons.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] Law no. 254/2013 of the execution of sentences and custodial measures ordered by the court during criminal proceedings, subsequently amended and supplemented was published in M.Of. of Romania no. 514/14 August 2013;
- [2] <http://www.anp.gov.ro/documents/10180/577155/Proiect+Strategie+ANP+20132016.pdf/4f8aa8f2-171b-4e61-8447-4ff29d5eef43> pg. 4;
- [3] idem pg.5
- [4] <http://www.anp.gov.ro/documents/10180/577155/Proiect+Strategie+ANP+20132016.pdf/4f8aa8f2-171b-4e61-8447-4ff29d5eef43> pg.6
- [5] <http://anp.gov.ro/documents/10180/4605968/Raport+de+activitate+al+ANP+pe+anul+2014.pdf/318e6305-8299-44c8-b016-a64f6465a670> pg. 29
- [6] <http://www.anp.gov.ro/documents/10180/577155/Proiect+Strategie+ANP+20132016.pdf/4f8aa8f2-171b-4e61-8447-4ff29d5eef43> pg. 9
- [7] <http://anp.gov.ro/documents/10180/4633501/brosura+romana+2015.pdf/b4821291-bf29-4b4b-b648-2e79549a37a2> pg. 23
- [8] <http://anp.gov.ro/documents/10180/4605968/Raport+de+activitate+al+ANP+pe+anul+2014.pdf/318e6305-8299-44c8-b016-a64f6465a670> pg. 31
- [9] <http://www.anp.gov.ro/documents/10180/577155/Proiect+Strategie+ANP+20132016.pdf/4f8aa8f2-171b-4e61-8447-4ff29d5eef43> pg.9
- [10] Silviu Gabriel Barbu - *Executorial penal law, university manual*, Sitech Publishing House, Craiova, 2012, p.g. 213 and next.

THE CONTRIBUTION OF THE ROMANIAN EMIGRANTS TO THE SOCIAL AND ECONOMICAL DEVELOPMENT OF THE RECEIVING COUNTRIES

Alexandra Porumbescu, Assist. Prof., PhD, University of Craiova

Abstract: The international migration phenomenon has become, over the last century, global both in its size and consequences. Among the perspectives from which it is being analyzed, we believe that the study of the effects it has on the sending and receiving communities is essential in order to understand the way it influences societies and the relations among states. Romanian immigrants bring their share of contribution to the communities they choose to work and live in, despite the unfair image created by some journalists. Therefore, starting from the data collected by specialized European institutions, and based on the information provided by studies performed in some of the destination countries, we aim to prove the way in which immigrants from Romania contribute to the social and economic development of the receiving communities.

Key-words: *immigration, society, employment, integration, economy.*

The beginning of the new millennium has brought along the globalization and internationalization of population displacements, due to changes in the state of equilibrium that existed until that moment on a global scale. The deteriorating economic situation of under-developed states has generated an exodus from these areas. On the other hand, the new rules in international law have facilitated the movement of people, capital and services. Increased birth rates in poor regions of the planet and its decline in the more economically developed ones causes a new kind of social pressure that is reflected on the situation of international migration.

Space mobility is not a new characteristic of the individuals. The news is being represented by the current context that influences the occurrence of distinct mobility patterns. In the age of globalization and extended means of communication, migratory movements of individuals are no longer definitive, but, in exchange, we witness a new type of migration, much more flexible: temporary, circulatory, depending on the season¹.

The growing importance of migration in the economic and social landscape of the European Union has grown along with the eastern expansion, the freedom of movement regarding persons and work force being a component of the formation of the internal market of the Union, correlated with the freedom of movement of capitals, products and services. The problems issued by this phenomenon of international migration brought along on the European level, but also in each of the member states, the need to adopt common policies able to manage relevant flows of people and resources.

In an effort to ensure consistency of EU policy on migration, the European Commission drafted, in November 2011, a document entitled *The Global Approach to Migration and Mobility*². This concept integrates migration, external relations and

¹ Romelia Călin, Radu Gabriel Umbreș, *Efectele migrației*, Editura Lumen, Iași, 2006, p. 21.

² Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European*, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate, Bruxelles, 2011.

development policy addressing The Migration Agenda in a comprehensive and balanced manner, in relation to the European Union's partnership with third countries. Global Approach to Migration is the most consistent and concrete manifestation of the close relationship between the Justice and Home Affairs institutions and the External Relations of the European Union, defining the appropriate means and tools through which the Union can meet the challenges of the current international environment, from the migration perspective.

Despite the benefits of immigration, public and the policymakers at the destination country usually believe that immigration can become an economic burden, as immigration is feared to lead to loss of jobs, heavy burden on public services, social tension and increased criminality (despite the evidence to the contrary). The main channels for negative economic outcome for the destination countries are increased job competition that allegedly brings down the wages for the locals, and the increased fiscal burden for caring for a growing population of immigrants. Incoming migrants need to be integrated into the labor force, which intensifies the competition for existing jobs. Especially in times of economic downturn, the general public and the policymakers tend to become more worried about the potential adverse impact of immigration on natives' opportunities, and immigrants can be used as scapegoats to blame for rising unemployment even though no strong evidence exists to show that immigrants take natives' jobs. A common worry is also a downward pressure on salaries caused by an influx of migrant workers. Still, in the OECD countries the aggregate effect of immigration on wages has been found to be very small both in the short run and in the long run, and similar findings in the context of South-South migration has been confirmed by Ratha and Shaw (2007). Simulations from a general equilibrium model by van der Mansbrugghe and Roland-Holst (2009) suggest that reducing migration will not necessarily result in higher wages for native workers in receiving countries, since lower levels of migration will also lower the relative return to capital, which in turn will put downward pressure on wages.

Integration and adaptation to a community distinct from the one of origin, means, for any individual, a considerable amount of effort. Despite this, there are elements that facilitate this process, and among these, sharing values, history, habits or common language elements are considered to be key issues. Thus, it is undeniable that among the foreigners who arrived in a country, it is easiest to adapt for those who have relatives, ancestors, or any kind of previous connections with this country. Moreover, many of them have significant contributions to the development of the society they arrive in through the range at which it operates.

The case of the Romanian Immigrants in Germany

In Germany, Romanian citizens are among the qualified and well-integrated groups of immigrants. It is true that the qualifications of immigrants from EU-28 countries is somewhat lower than that of immigrants from EU-8 countries, but is also higher than the level of qualification of the citizens from southern European countries that are established in Germany.³ According to the German Institute for Economic Research (DIW), the

³ DIW, *Zuwanderung und Beschäftigung, (Imigrația și ocuparea forței de muncă)*, DIW – raport săptămânal nr. 39 2013, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Berlin, p. 13.

qualification of immigrants from EU-2 countries has worsened in recent years. While among the Romanians and Bulgarians who came to Germany before 2007, only 36% had a professional qualification, among those coming since 2007 this proportion rises to 46%, 33% of the latter have a qualification, and 21 % are graduates⁴. By age, the best represented is the group of people aged between 25 and 35 years (average age: 33 years) and the average length of stay in Germany for that category is 5-6 years⁵. The Romanians and Bulgarians seeking work in EU countries are working mainly in constructions (21.2%), private households and home care (17.5%) and in hotels and gourmet (14.2%) (EC 2011). Among immigrants, 14% fail to get a job abroad with a skill level higher than in the land of origin, 22% remain at the same level of qualification, while 22% work in the destination country with a lower level posts qualifications, and 36% had not had any occupation in Romania⁶.

On the issue of the level of integration and adaptation to the German society, the Federal Minister for Labour and Social Affairs of Germany, Andrea Nahles said:

"I noticed that in Germany there are a number of workers from Romania who are very well integrated in the labor market there and in German society. I would like to reconfirm this. Sure there are in Germany a number of demographic challenges, for which we enjoy the presence of labor from Romania, which actively helps to stabilize the labor market ".⁷

According to information provided by the media, in the last 20 years, 20,000 to 30,000 physicians had left the country. According to statistics published by the German weekly DIE ZEIT, most foreign doctors working in Germany are Romanian. After OECD data, in Romania, a total of 1,000 inhabitants lies a number of active physicians 2.4. Thus, Romania is in this statistic, together with Slovenia, very slightly behind the UK (2.7 doctors per 1,000 inhabitants) and ahead of Poland (2.2 doctors), ranking second to last in the European Union (average EU: 3.4; in Germany: 3.7).

Romanian citizens, also citizens of the European Union, leave Romania preferably for those countries where they can expect to find work or where they already have personal contacts, therefore not in the countries where welfare systems are more developed. The assertion that there is a positive correlation between migration movements and the high level of unemployment in the country of destination, so that it would conduct a "tour to the German system of social protection" can not be proven empirically, by the Romanian migrants . The same situation applies on the case of internal across the EU⁸.

In Germany, the Romanians are well integrated in the labor market. Compared with the average immigrants from other Eastern states of the EU (Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland, Slovakia and Slovenia) and to those from Southern European Member

⁴ Ibidem, p. 15.

⁵ Oficiul Federal de Statistică, date oficiale la 31.12.2012.

⁶ Manuel Sofia Stănculescu, Victoria Stoiciu, *Impactul crizei economice asupra migrației forței de muncă din România*, Editura Paideea, București, 2012, pp. 54-58.

⁷ *Ministrul Muncii german: Romanii care lucreaza in Germania ajuta la stabilizarea pietei fortei de munca*, în Revista 22, ediție online din data 2.10.2014, disponibilă la <http://www.revista22.ro/ministrul-muncii-german-romanii-care-lucreaza-in-germania-ajuta-la-stabilizarea-pietei-fortei-de-munca-48244.html>

⁸ Corrado Giulietti, Martin Guzi, Martin Kahanec, Klaus F. Zimmermann, *Unemployment Benefits and Immigration: Evidence from the EU*, IZA Discussion Paper No 6075, Institut zur Zukunft der Arbeit, Bonn, 2011, p. 34.

States (Greece, Italy, Portugal and Spain), Romanians have the highest rate of employment of the workforce, rising to 60.2%. Unemployment among Romanians in Germany, which reaches 5.3%, is below average compared to the entire population of Germany (6.7%) and well below the average reported in the foreign population in general (14.7%).

In their capacity as citizens of the European Union, Romanians residing in Germany were in principle entitled to child benefit and if they meet certain conditions and have previously worked on jobs where they stopped paying social contributions, they have the right to receive a help of unemployment type I (Arbeitslosengeld I) and regulated by the Financial support Social Code (SGB II - Hartz IV). Financial support SGB II type not usually granted within three months after arriving in Germany. It is now legally controversial to what extent foreigners coming from the EU are unemployed in Germany are entitled to receive SGB II. In their recent jurisprudence, several German courts specializing in the particular case of social exclusion of EU citizens consider financial support type SGB II as a breach of European law. Compared with the overall foreign population in Germany, German Romanians who demand only the small proportion benefits. Currently, 7.4% of Romanians receiving financial support in accordance with SGB II. This figure is slightly below the national average German citizens receiving social assistance (7, 5%) and markedly below average for fully foreign population (16.2%)⁹. Romanian citizens share in total number of beneficiaries of social aid type SGB II in July 2013 reached a rate of 0.3%¹⁰.

The above figures on the successful integration of Romanian citizens on the labor market in Germany seem to be in contradiction with the problems that are being by some German municipalities when it comes to immigration from Romania and Bulgaria (eg Congress Cities in Germany in 2013)¹¹. Figures provided by the German Institute for the Study of Labour Market and Professions (IAB) show that Romanians' labor market situation differs from the average federal level in some places marked by a weak infrastructure. The Romanian unemployment rate rose to 18.7% in Duisburg, in Berlin to 21.6% and 19.3% in Dortmund. Even these figures are alarming but, while they are visibly under the average unemployment rate among foreigners living in these three cities. The figures show, however, that in these areas the inclusion is less good than the average across Germany.

The results of a study conducted by the Institute for Labour Market and Vocational Research in Nuremberg shows that after the cancellation of restrictions on the employment of migrants in Germany, the share of Romanians and Bulgarians with jobs increased by 14%. The number of Romanians and Bulgarians who have found work is higher than those who arrived in Germany since then. So something has not existed in Germany's economic history, therefore, both the labor market and social systems ending restrictions was a success. Moreover, one of the specialists who worked to conduct this study stated that *"Romanians are among the most integrated ethnic groups in Germany. They are much better integrated than all other ethnic groups from the countries that joined the EU in 2004. They are even better integrated than the Spanish and Italians. They are comparable with the*

⁹ Ibidem, p. 8.

¹⁰ Mathias Jobelius, Victoria Stoiciu, *Mitul „turismului social” Migrația cetățenilor români către Germania și alte state membre ale UE*, Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin, 2014, p. 6.

¹¹ ASMK, *Abschlussbericht der Bund-Länder-Arbeitsgemeinschaft »Armutswanderung aus Osteuropa*, in *Ergebnisprotokoll der 90. Arbeits- und Sozialministerkonferenz*, Magdeburg, noiembrie 2013, pp. 140-188.

Americans, the French and the British who live in the Federal Republic. Among Romanians, unemployment is lower than among Germans. In fact, we found problems with this Romanian concerns. The Bulgarian unemployment rate is two times higher than among Romanians. The share of Bulgarians who receive social benefits is three times higher than the Romanians. We believe this is because from Bulgaria came different social groups than from Romania ".¹²

The flawed economic structure and employment also influences the level of income. After nearly 25 years of transition, the average monthly salary in Romania does not exceed the gross amount of 2,278 RON, the equivalent of 506 euros (in Germany: 3391 Euro). It is estimated that approx. 70% of employees earn less than the average wage. Approximately 900,000 people earn minimum wage, around the amount of 200 Euro per month gross (900 RON). The low level of salaries is one of the reasons that Romania, along with Bulgaria, is the greatest risk of poverty in the EU. EU-8 comprises eastern European countries that joined the EU in 2004: the Czech Republic, Latvia, Estonia, Lithuania, Slovakia, Slovenia, Hungary, Poland. EU-2 is countries that joined the EU in 2007: Romania and Bulgaria. The EU-15 Member States designated the group as part of the EU even before the two enlargements of 2004 and 2007.

According to the data provided by the European Statistical Office, 42% of the Romanians are living under the threat of poverty or social exclusion. In the Eurobarometer, 58% of the Romanians surveyed described their financial situation as poor (the EU average: 35%). Social protection systems can offset this situation. Public health system, for example, is underfunded, inefficient, and also marked by corruption. Of all EU countries, Romania has the lowest budget expenditure in public health, is the second lowest life expectancy and here is recorded the highest rate of infant mortality.¹³ All these poor social and economic conditions, compared with the European average, are leading to the departure of many Romanians abroad in search of better occupational prospects and higher incomes. In this sense, the motivation is the same for people who have low qualifications as for those with higher education, those with low wages and those with better incomes. Therefore, Romanians fleeing their country are not "immigrants driven by poverty", but people who rightly feel entitled to believe that in better economic and social conditions, they can make better use of their skills and qualifications. In this sense, these people make use of their right as EU citizens, to reside and work in another Member State.

According to the Euro barometer surveys¹⁴, the freedom of movement is perceived by Europeans as the most important achievement of the European Union, ranking better than introducing the euro, achieving economic prosperity or peace. However, European citizens have not benefited from this right to the extent that they were expected.

¹² *Minoritatea română din Germania, una din cele mai bine integrate*, în cotidianul Deutsche Welle, 10.02.2015, disponibil la <http://www.dw.de/minoritatea-rom%C3%A2n%C4%83-din-germania-una-din-cele-mai-bine-integrate/a-18246634>

¹³ Matthias Jobelius, Victoria Stoiciu, *op. cit.*, p. 4.

¹⁴ European Commission, *Geographical and Labour Market Mobility. Report. Special Eurobarometer 337 / Wave 72.5* — TNS Opinion & Social, 2010.

When the freedom of movement was initiated 60 years ago, it was intended to encourage workers to cross borders in order to provide necessary temporary workforce in the industrial sector severely affected by the war. Now a considerable number of Europeans use this right. In 2009, through a Eurobarometer 27,000 people in the EU were surveyed on their experiences and intentions of mobility. The report, released in 2010 indicates that European citizens of the Member States that joined recently are more likely to be motivated to work abroad and the choice of the future destination countries is based on economic considerations, while people in the older Member States rather take into account specific factors related to lifestyle and cultural aspects in their decisions to migrate.

REFERENCES:

- ASMK, *Abschlussbericht der Bund-Länder-Arbeitsgemeinschaft »Armutswanderung aus Osteuropa*, în *Ergebnisprotokoll der 90. Arbeits- und Sozialministerkonferenz*, Magdeburg, noiembrie 2013.
- Călin, Romelia; Umbreș, Radu Gabriel, *Efectele migrației*, Editura Lumen, Iași, 2006.
- Comisia Europeană, *Comunicare a Comisiei către Parlamentul European*, Consiliu, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor, Abordarea globală în materie de migrație și mobilitate, Bruxelles, 2011.
- DIW, *Zuwanderung und Beschäftigung, (Imigrația și ocuparea forței de muncă)*, DIW – raport săptămânal nr. 39 2013, Deutsches Institut für Wirtschaftsforschung, Berlin.
- European Commission, *Geographical and Labour Market Mobility. Report. Special Eurobarometer 337 / Wave 72.5 — TNS Opinion & Social*, 2010.
- Giulietti, Corrado; Guzi, Martin; Kahanec, Martin; Zimmermann, Klaus F., *Unemployment Benefits and Immigration: Evidence from the EU*, IZA Discussion Paper No 6075, Institut zur Zukunft der Arbeit, Bonn, 2011.
- Jobelius, Mathias; Stoiciu, Victoria, *Mitul „turismului social” Migrația cetățenilor români către Germania și alte state membre ale UE*, Friedrich-Ebert-Stiftung, Berlin, 2014.
- Ministrul Muncii german: Romanii care lucreaza in Germania ajuta la stabilizarea pietei fortei de munca*, în Revista 22, ediție online din data 2.10.2014, disponibilă la <http://www.revista22.ro/ministrul-muncii-german-romanii-care-lucreaza-in-germania-ajuta-la-stabilizarea-pietei-fortei-de-munca-48244.html>
- Minoritatea română din Germania, una din cele mai bine integrate*, în cotidianul Deutsche Welle, 10.02.2015, disponibil la <http://www.dw.de/minoritatea-rom%C3%A2n%C4%83-din-germania-una-din-cele-mai-bine-integrate/a-18246634>
- Ratha, D.; W. Shaw, *South-South Migration and Remittances*, World Bank Working Paper, No. 102, 2007, The World Bank.
- Stănculescu, Manuel Sofia, Stoiciu, Victoria, *Impactul crizei economice asupra migrației forței de muncă din România*, Editura Paideea, București, 2012.

NATURAL PERSON – SUBJECT OF INTERNATIONAL CRIMINAL LAW AND ITS INTERNATIONAL CRIMINAL LIABILITY

Oana Gălățeanu, Assist. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: In this study there are presented subjects of international law acknowledged by the specialists in the area, the position of the natural person in international law, with its rights and obligations, international criminal liability and categories of subjects of law on which it operates, as well as the cases when a natural person can be held internationally criminally liable.

Key words: *natural person, criminal liability, international law, punishment*

I. Aspecte legate de subiectul de drept internațional

Prin “ subiect de drept internațional” se înțelege acea **entitate** care participă la raporturi juridice legiferate de dreptul internațional. Un subiect de drept internațional este caracterizat în principal de aptitudinea sa de a fi titular de drepturi și obligații cu specific internațional.

Specialiștii evidențiază și un alt element ce caracterizează subiectul de drept internațional ca fiind reprezentat de aptitudinea acestuia de a acționa în sfera relațiilor internaționale și în special de a o putea face într-o modalitate directă, prin intermediul procedurilor corespunzătoare dreptului internațional, în scopul de a-și face respectate drepturile în cadrul acestor tipuri de conexiuni.¹

În literatura de specialitate nu a fost conturată o definiție a noțiunii de “ subiect de drept internațional” însă, se apreciază de către marea majoritate a specialiștilor în domeniu că o entitate poate avea calitatea de subiect de drept internațional public dacă îndeplinește condițiile²:

1. să fie destinat direct al normelor dreptului internațional și astfel, titular de drepturi și de obligații la nivel internațional ;
2. să fie participant direct în raporturile juridice internaționale și să poată accede în mod nemijlocit la acele proceduri cu caracter internațional , în scopul protejării propriilor drepturi în fața , după caz, a unor organizații sau instanțe judecătorești internaționale.

Din analiza diverselor teorii și opinii evidențiate în doctrină se poate concluziona că în literatura de specialitate sunt acceptate ca fiind subiecte de drept internațional atât cei care contribuie la crearea normelor de drept internațional, cât și cei care iau parte la raporturile juridice reglementate de respectivele norme , prin aceste activități ele căpătând drepturi și angajându-și obligații în sfera juridică internațională.³ Concret sunt recunoscute ca fiind subiecte de drept internațional :

¹Ch. Rousseau, Droit internațional onzieme edition, Dalloz, Paris,1987,p.408

² În acest sens a se vedea și Ionuț Andrei Barbu, Persoana fizică în dreptul internațional penal, ed. C.H.Beck, București 2013, M.I.Niciu, Drept internațional public, ed. Revizuită și adăugită, Ed. Servosat, Arad,2001,p.78

³H. Kelsen, Théorie pure du droit , 1962, p.62-65, C.Eustathiades, Les sujets de droit international et responsabilité internationale, Nouvelles tendances, Recueil des cours de l'Académie de Droit International de La Haye,

- 1- statele suverane
- 2- Organizațiile internaționale guvernamentale
- 3- popoarele și mișcările de eliberare națională
- 4- Vaticanul
- 5- persoana fizică

Dintre acestea sunt apreciate ca subiecte de drept internațional cu capacitate limitată Organizațiile internaționale guvernamentale, popoarele și mișcările de eliberare națională și Vaticanul, iar individul este privit drept un subiect de drept internațional discutabil.⁴

II. Postura persoanei fizice în dreptul internațional

După al doilea război mondial s-au conturat o serie de împrejurări care au dus la întrebarea dacă este admisibilă atribuirea calității de subiect de drept internațional și unei persoane fizice, făcând trimitere la conjuncturile născute o dată cu pronunțarea sentințelor Tribunalului Internațional de la Nürnberg și Tokio, cu caracter militar, sentințe prin care o serie de persoane care au săvârșit crime contra umanității și criminali au fost condamnați.

În materia dreptului internațional actual individului îi este acordată o atenție sporită prin multitudinea actelor internaționale luate sub patronajul ONU și a unor Organizații regionale precum Consiliul Europei și Organizația Statelor Americane, fiind urmărită protejarea la nivel internațional a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Această protecție îmbracă atât un caracter universal, dat de actele date sub egida ONU, cât și unul regional, având în vedere protecția statuată prin acte internaționale cu caracter regional emise în cadrul Consiliului Europei sau cele decise de Organizația Statelor Americane. În cazul acestor acte internaționale cu caracter regional persoanelor le sunt recunoscute și drepturi procedurale precum cel de a adresa direct plângeri curților de justiție, drepturi ce provin din tratatele pe care statele le-au acceptat, nu ca efect direct al dreptului internațional. În acest sens putem da ca titlu de exemplu documente internaționale adoptate de O.N.U precum Declarația Universală a Drepturilor Omului (1948), Pactul Internațional privind drepturile economice, sociale și culturale (1966), Pactul Internațional privind drepturile civile și politice (1966), Convenția pentru salvagardarea drepturilor omului și libertățile fundamentale adoptată de Consiliul Europei, actele adoptate de Organizația Statelor Americane.

Toate aceste realități au dus, credem, la exprimarea de către o serie de specialiști⁵ a ideii că drepturile și libertățile fundamentale ale individului nu mai sunt un aspect ce preocupă doar jurisdicțiile interne, naționale, ci o problemă a dreptului internațional, devenind practic drepturi internaționale.

Pe lângă drepturile care le sunt recunoscute în plan internațional, în sarcina persoanelor fizice se nasc și obligații de drept internațional, ele fiind răspunzătoare pentru săvârșirea unor infracțiuni precum :

vol.84.1953,III,p.397 și urm,apud I.Diaconu în Tratat de drept internațional public, vol.I, Ed. Lumina Lex, București 2002,p.395-396

⁴Ionuț Andrei Barbu, op.cit., p.50

⁵R.Miga-Besteliu, Drept internațional. Introducere în dreptul internațional public, Ed. All, București 1997, p.143

- genocidul- ce a fost blamat și sancționat în Convenția din 1948 de prevenire și sancționare a crimei de genocid,
- pirateria- în conformitate cu Convenția din 1982 asupra dreptului mării și dreptul cutumiar
- traficul de droguri- în conformitate cu Convenția asupra stupefiantelor din 1961, Convenția din 1971 privind substanțele psihotrope și Convenția din 1988 privind traficul de stupefiante și substanțe psihotrope.
- Crimele contra umanității
- Crimele de război- potrivit statutelor Tribunalului Militar Internațional pentru fosta Iugoslavie și Rwanda, adoptate de Consiliul de Securitate al ONU și Statutul Curții Penale Internaționale.

III. Răspunderea internațională

Răspunderea este pentru domeniul dreptului o instituție cu un rol de bază întrucât ea contribuie la punerea în aplicare și manifestarea normelor de drept. Totodată are efecte importante atât în sfera juridică, cât și la nivel social, din trăsătura de universalitate a răspunderii penale rezultând și răspunderea din domeniul dreptului, iar aceasta impune în mod obligatoriu respectarea tuturor normelor de drept.

Instituția răspunderii este cunoscută la nivelul dreptului intern, cât și în dreptul internațional. Astfel, subiectele de drept internațional răspund pentru săvârșirea de crime și delicate cu caracter internațional, de fiecare dată când încalcă o normă a dreptului internațional, ori o obligație juridică pe care și-au asumat-o , lucru firesc ce provine din obligativitatea pe care o au destinatarii de drept internațional de a le respecta.

Persoanele fizice pot fi subiecte de drept internațional atât ca efect al calității pe care o au, cât și urmare a actelor de încălcare a normelor de drept internațional. În aceste limite, ele trebuie să răspundă internațional pentru prejudiciile pe care le produc prin faptele lor.

În sfera dreptului internațional încălcarea unei reguli juridice ia amploarea încălcării unei obligații cu caracter internațional . Se pot încălca norme convenționale internaționale ori cutumiare, cât și reguli (cu caracter de principiu) de drept internațional ori obligații care au fost luate prin încheierea de tratate bilaterale, precum și hotărâri ale unei instanțe judiciare internaționale sau ale unui organ arbitral .

Răspunderea internațională este tocmai acea instituție în baza căreia subiectele de drept internațional public precum persoanele fizice și cele pe care le-am menționat mai sus în lucrarea de față, vor răspunde , după caz, față de statul ce a fost ultragiat prin acțiunile lor, ori față de state la nivel mondial pentru comiterea de crime internaționale.⁶

Răspunderea internațională îmbracă mai multe forme. În studiul de față ne vom limita la a trece în revistă doar răspunderea penală și mai exact răspunderea penală internațională a persoanelor fizice în calitatea lor de subiecți de drept internațional.

IV. Răspunderea penală a persoanelor fizice ca subiecte de drept internațional

⁶În acest sens și I.M.Anghel, V.I.Anghel, Răspunderea în dreptul internațional, Ed. Lumina Lex, București, 1998, p.12.

Răspunderea penală internațională a luat amploare după al doilea război mondial, iar la ora actuală se bucură de o importanță sporită ca urmare, credem, și a dezvoltării fără precedent a fenomenului criminalității transfrontaliere și internaționale.

Răspunderea penală internațională intervine atunci când nu sunt respectate normele imperative ale dreptului internațional. Sunt supuse pedepsirii internaționale, ca urmare a pericolului pe care îl denotă, a modului de manifestare sau al efectelor lor, ce ies din sfera dreptului penal național al unor state, întrucât aduc atingere unor valori sociale ce fac obiect de interes general al statelor sau stabilității raporturilor cu caracter internațional și cooperării firești și echilibrate între state, denotând astfel un grad sporit de pericol pentru toată societatea internațională. Astfel de fapte sunt considerate a fi cele care pun în pericol:

- pacea și securitatea internațională
- apărarea drepturilor omului și a unor grupuri umane
- garantarea dreptului popoarelor la autodeterminare
- garantarea și conservarea mediului înconjurător
- protejarea unor persoane și bunuri pe perioada unui conflict armat⁷.

Prin tratate internaționale sunt, de asemenea, condamnate fapte precum pirateria (aeriană sau maritimă), terorismul internațional, falsificarea de monedă, traficul ilicit de stupefiante, de femei și copii, traficul de sclavi, circulația și traficul de publicații obscene, ș.a. Statele părți ale tratatelor își iau angajamentul să le incrimineze în legislațiile penale proprii, să prevină comiterea lor și să coopereze pentru înăbușirea lor indiferent de locul comiterii, prin prinderea, reținerea, arestarea, judecarea și sancționarea penală a autorilor, cât și prin darea de asistență reciprocă în rezolvarea oricăror aspecte de ordin procedural.

Răspunderea penală internațională reprezintă efectul direct al nerespectării normelor de drept internațional de persoanele fizice prin comiterea de infracțiuni- unic temei al răspunderii penale (naționale și internaționale).

Persoanele fizice pot comite infracțiuni internaționale, fie în calitate de persoane private, fie în calitate de organe ale statului.

A. Potrivit regulilor generale de drept penal, pentru a fi antrenată răspunderea penală a unei persoane trebuie ca ea să fi comis o faptă prevăzută de legea penală ca având pericolul social al unei infracțiuni și să o fi făcut cu vinovăția cerută de lege. Dacă nu sunt îndeplinite aceste condiții, atunci nu poate opera această răspundere. O altă regulă specifică dreptului penal este aceea că răspunderea penală are un caracter personal, putând răspunde penal persoanele fizice sau persoanele juridice care au săvârșit o infracțiune.

În literatura de specialitate s-au conturat numeroase discuții cu privire la posibilitatea aprecierii persoanei fizice ca fiind subiect al raporturilor juridice internaționale sau nu. Unii sunt de părere că nu poate fi astfel de subiect pentru că persoana fizică nu are capacitate juridică internațională proprie și autonomă raportat la state și nu este formator de norme de drept internațional⁸. Alții sunt adepți ai ideii că aplicarea de sancțiuni penale persoanelor fizice îi dă recunoașterea de subiect de drept internațional public. Această concepție a fost combătută de alți specialiști care au fost de acord cu această posibilitate doar în materia

⁷Ionuț Andrei Barbu, op.cit., p.95

⁸Ionuț Andrei Barbu, op.cit., p.96

dreptului penal internațional, datorită particularităților lui, neputând fi extrapolată la întreg dreptul internațional public.⁹

Cert este că textele internaționale privitoare la infracțiunile internaționale recunosc răspunderea penală a persoanei fizice, însă nu menționează ori recunosc că ea are caracter de subiect de drept internațional. Spre exemplificare dăm art. 7 lit.a și art.23 par.1 din Statutul Tribunalului Penal Internațional pentru fosta Iugoslavie, art.6 par.1 și art.22 par.1 din Statutul Tribunalului Penal pentru Rwanda, cât și Tratatul de la Nürnberg, care recunosc că orice persoană ce săvârșește o infracțiune prevăzută de dreptul penal este supusă acestui drept, reținând ca principii ale dreptului penal internațional și a răspunderii penale internaționale următoarele :

1) dacă în legislația internă a unui stat nu e pedepsit un act apreciat drept crimă internațională, acest fapt nu o va scuti de răspundere în dreptul internațional pe persoana care a săvârșit actul.

În Statutul Curții Penale Internaționale este stabilită și limita de vârstă a unei persoane fizice ce poate fi supusă jurisdicției acestei Curți, cât și forma de vinovăție ce va atrage judecarea de către Curte. Vârsta minimă este stabilită ca fiind cea de 18 ani împliniți la momentul săvârșirii respectivei infracțiuni, iar în ce privește forma de vinovăție, în art.30 al Statutului la care facem referire se dispune că o persoană va răspunde penal și va fi pasibilă de pedeapsă pentru o crimă supusă jurisdicției Curții numai dacă e comisă cu intenție și în cunoștință de cauză (în alin. 1), iar în alin.2 al aceluiași articol sunt prezentate cazurile în care fapta e comisă cu intenție, respectiv atunci când :

1. persoana, în legătură cu o faptă, urmărește săvârșirea ei
2. persoana, cu privire la consecință, urmărește să o producă ori e conștientă că se va produce din desfășurarea faptelor.

Totodată, Statutul Curții Penale Internaționale și Proiectul Codului Crimelor împotriva păcii și securității omenirii prevăd și modurile de participare a persoanei fizice la comiterea infracțiunilor ce intră sub incidența lor, astfel că în art.2 paragraf 3 al Proiectului sunt prevăzute ca modalități de participare care vor antrena răspunderea penală internațională:

- ~ comiterea efectivă a actului considerat o crimă
- ~ încercarea de comitere a unei crime
- ~ nereușirea prevenirii comiterii actului considerat o crimă
- ~ participarea la pregătirea unei crime
- ~ complicitatea la comiterea unei crime.

Concluzionând, pot fi supuse răspunderii penale internaționale persoanele fizice private în calitate de indivizi ce acționează pe cont propriu și nu în numele unui stat, atunci când ele comit infracțiuni internaționale.

B. Însă, persoana fizică poate fi supusă răspunderii penale internaționale și când acționează în calitate de organ al statului.

⁹A. Quintano-Ropolles, Tratat de drept penal internațional e internațional penal, Tom 1, Ed. Vitoria, Madrid, 1955,p.188-190

Pentru a fi antrenată răspunderea penală internațională față de persoanele fizice care reprezintă statul e necesar ca acestea să fi comis o infracțiune internațională activând în numele statului .

Această răspundere penală a persoanelor fizice ca organe ale statului a reprezentat un motiv de analiză începând de la sfârșitul sec. XIX , unii specialiști neîmbrățișând idea răspunderii penale a statelor , apreciind că ea nu poate fi dispusă societății¹⁰. Alții au susținut idea răspunderii doar a statului în mod exclusiv, iar alți specialiști , printre care renumitul jurist roman Vespasian V.Pella , au susținut concepția potrivit căreia răspunderea penală internațională pentru infracțiuni internaționale trebuie să opereze atât asupra persoanelor fizice, cât și asupra statelor.¹¹

În fine, în prezent răspunderea penală internațională se răsfrânge asupra statului considerat agresor pe de o parte, iar pe de alta , asupra persoanelor fizice care au operat ca organe de stat ; aceste persoane care fie au acceptat sau au dispus ori ordonat crime internaționale în numele statului vor fi supuse și ele legilor penale, cu respectarea principiului răspunderii penale individuale.

V. Concluzii

Prin studiul de față s-a încercat o subliniere a importanței dreptului penal internațional în viața statelor lumii, de normele acestuia, de aplicarea și respectarea lor depinzând siguranța, liniștea și conviețuirea pașnică și civilizată a statelor. De aceea îmbrățișăm idea necesității tragerii la răspundere penală internațională și a persoanelor fizice cae încalcă ordinea de drept internațională fie prin acțiuni independente de statul de origine , fie prin activități realizate tocmai uzitând de calitatea lor de organe sau agenți ai respectivelor state .

BIBLIOGRAFIE:

CĂRȚI, STUDII, MONOGRAFII:

I.M.Anghel, V.I.Anghel, Răspunderea în dreptul internațional, Ed. Lumina Lex, București, 1998

Ionuț Andrei Barbu, Persoana fizică în dreptul internațional penal, ed. C.H.Beck, București 2013

R.Miga-Besteliu, Drept internațional. Introducere în dreptul internațional public, Ed. All, București 1997

I.Diaconu, Tratat de drept internațional public, vol.I, Ed. Lumina Lex, București 2002

G. Geamănu, Gh. Moca, Privire critică asupra concepției lui Vespasian V.Pella despre responsabilitatea statelor în dreptul internațional , în Analele Univ. București, Seria Științe Juridice, Anul XIII, 1964

R. Phillimore, Commentaris upon International Law, I, 1879

A. Quintano-Ropolles, Tratat de drept penal internațional e internațional penal, Tom 1, Ed. Vitoria, Madrid, 1955

Ch. Rousseau, Droit international onzieme edition, Dalloz, Paris, 198

¹⁰ R. Phillimore, Commentaris upon International Law, I, 1879, p.5

¹¹G. Geamănu, Gh. Moca, Privire critică asupra concepției lui Vespasian V.Pella despre responsabilitatea statelor în dreptul internațional , în Analele Univ. București, Seria Științe Juridice, Anul XIII, 1964, p.77

THE SECURITY OF INFORMATION AND MECHANISMS TO ASSURE IT - RESEARCH IN THE BULGARIAN ORGANIZATIONS

Bogdan Țigănoaia, Assist. Prof., PhD, Eng., Politehnica University of Bucharest

Abstract: This paper presents aspects regarding the information security in organizations. There are highlighted, among other, some of the mechanisms used to assure information security in companies. Having as target group the Bulgarian organizations, a pilot research based on a questionnaire regarding the information security and mechanisms to assure it in companies was made. The data are analyzed and the results of this study are presented. Final aspects based on the research findings are also highlighted.

Keywords: *security, information, mechanisms, organization, research*

1. Introduction and theoretical context

Information security is very important as it serves to protect an organization from any threats and risks by ensuring the information is always safe to be accessed, reliable and confidentially protected. In order to ensure information security, organizations normally introduce policies and guidelines which are made available to all members. Despite this effort however, security threats on organizations' information still occur [1]. There are some mechanisms used in organizations in order to assure information security: *digital signature, biometric mechanisms for access control, cryptography of information, steganographic mechanisms* are the most common. There are also *security standards* that are used in order to implement an Information Security Management System. Some words about majority of the solutions above are presented below.

Compared with traditional personal identification techniques such as passwords and PIN codes, *automated biometrics* authentication provides a convenient and reliable method in diverse applications [2].

Cryptography in simple words is an 'art or science of protecting data'. The major challenge being faced by it is the intelligence and computational capability of the hacker. All these years the scientists have been working on increasing the computational complexity, but the recent concept of quantum cryptography has added a complete new dimension to this field. The strength of this cryptographic technique comes from the fact that no one can read ('steal') the information without altering its content. This alteration Alerts! the communicators about the possibility of a hacker and thus promising a highly secure data transfer [5].

Security standards from ISO 27k family are the most popular in the field of security assurance:

- ✓ I.S.O. / I.E.C. 27000:2014 – *Information technology – Security techniques – Information security management systems – Overview and vocabulary*;
- ✓ I.S.O. / I.E.C. 27001:2013 – *Information technology – Security techniques – Information security management systems – Requirements*;
- ✓ I.S.O. / I.E.C. 27002:2013 – *Information technology – Security techniques – Code of practice for information security controls*.

✓ Other standards:

- I.S.O./I.E.C. 27004:2009 – *Information technology -- Security techniques -- Information security management – Measurement*;
- I.S.O./I.E.C. 27005:2011 – *ISO/IEC 27005:2011 Information technology -- Security techniques - Information security risk management*;
- I.S.O./I.E.C. 27011:2008 – *Information technology -- Security techniques -- Information security management guidelines for telecommunications organizations based on ISO/IEC 27002*;
- I.S.O./I.E.C. 27010:2012 – *Information technology -- Security techniques -- Information security management for inter-sector and inter-organizational communications*;

✓ Other standards under development:

- I.S.O./I.E.C. 27034-6 – *Information technology -- Security techniques -- Application security -- Part 6: Security guidance for specific applications*.

ISO 27001:2013 can lead to new business opportunities with security-conscious customers; it can improve employee ethics and strengthen the notion of confidentiality throughout the workplace. It also allows the organization to enforce information security and reduce the possible risk of fraud, information loss and disclosure [6]. Any organization, big or small, that holds sensitive information is a candidate for ISO 27001 certification. In particular, companies in the healthcare, finance, public, and IT sectors can benefit greatly from a certified information security management system. An ISMS is a systematic approach to managing sensitive company information so that it remains secure. It includes processes, people, and IT systems by applying a risk management process [7]. In the next chapter, the results of a study regarding the information security and mechanisms to assure it in the Bulgarian organizations are presented.

2. Research in the Bulgarian organizations

A. Research methodology

Based on a productive cooperation with Prof. Stanimir Stanev from Shumen University, Bulgaria, a pilot research has been conducted. The study, with the target group the organizations from Bulgaria, has as focus point aspects related to the information security and mechanisms used for assure it in the Bulgarian organizations. The main objectives:

- To investigate what mechanisms are used in the Bulgarian organizations for the assurance of information security;
- To study aspects of the information security assurance in Bulgarian organizations regarding: security risks analysis, policies in the field of information protection etc;
- To develop some conclusions, as possible recommendations and changes in Bulgarian organizations, based on the research findings on a topic that is very actual and important for Bulgarian companies: the security of information and mechanisms to assure it.

Variables Measurement

There are two types of variables: nominal scaled and variables regarding the security of information and mechanisms to assure it in Bulgarian organizations. The Table 1 presents, as a summary, the structure of the relevant variables of the study.

Table 1. The map of research variables

Research variables		Conceptual description
Nominally Scaled Variables	Demographic Variables	Education, age, gender, professional background – position in the organization etc
		Organizational characteristics: fields of activity, type, number of employees etc
Variables regarding the the security of information and mechanisms to assure it in Bulgarian organizations		The information security risk analysis, policies regarding security and the protection of information, procedures, standards and directives
		Mechanisms used in Bulgarian organizations for information security assurance

The research is based on a questionnaire that includes both opened and closed questions. The qualitative questions are measured using a three point scale (e.g. YES, NO, PARTLY) (adaptation from [3]) and correlative questions are also added for an accurate research and in order to help the respondent for clear and precise answers. The questionnaire, starting with questions for respondents' demographic characteristics and finishing with questions about the security of information and mechanisms to assure it in Bulgarian organizations, contains topics regarding (selection): organizational characteristics of the Bulgarian companies: type, number of employees, fields of activity etc; the information security risk analysis; policies regarding security and the protection of information; mechanisms used in Bulgarian organizations for information security assurance etc. The questionnaire was distributed to more than 100 respondents / organizations from Bulgaria. The number of daily responses is presented in the Figure 1.

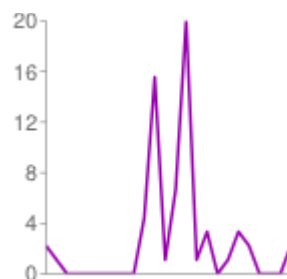

Figure 1: The number of daily responses – study in the Bulgarian organizations

B. Data analysis and research findings

Overall, the structure of the sample in terms of gender was not balanced (according to Figure 2, 78% men and 22% women).

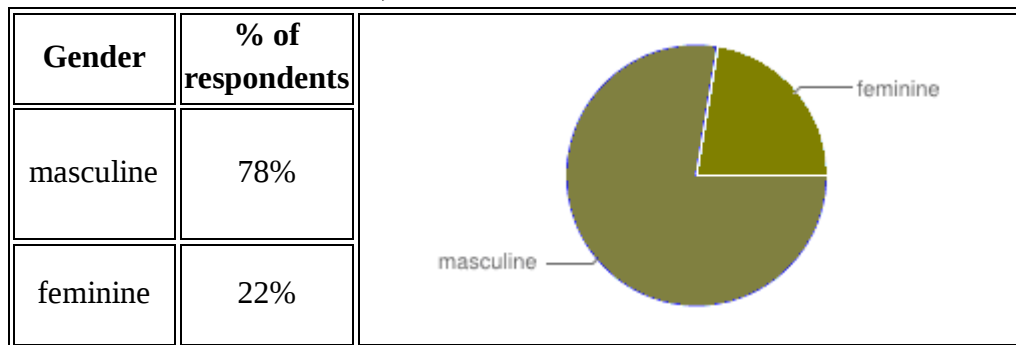

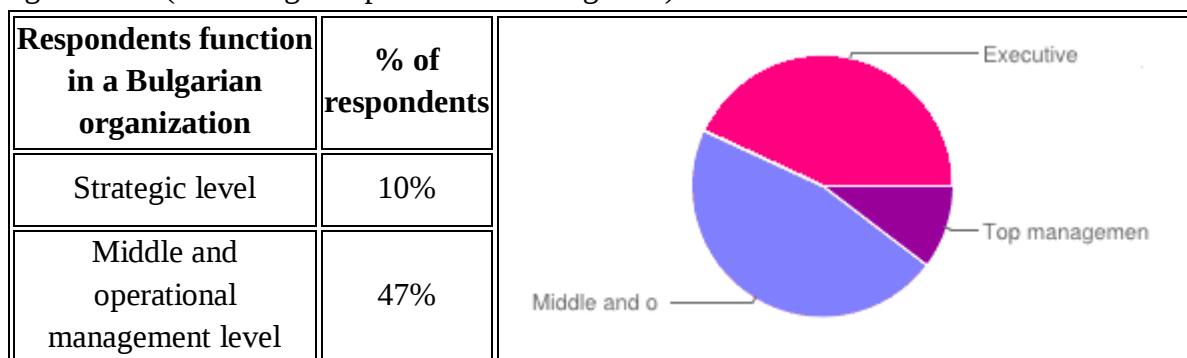
Figure 2: The respondents' gender

In Table 2 the respondents' age is presented: 33% were of 36-40 years; 26% were of 31 - 35 years; 14% were of 41-45, 12% were of 26-30, only 9% were older than 46 years.

Table 2. The repartition of the respondents' age

Respondents' age	% of respondents
20-25	6%
26 - 30	12%
31 - 35	26%
36 - 40	33%
41 - 45	14%
>46	9%

Most of the respondents have their higher education in the fields of computer science, informatics and economics, but there were respondents with a degree in the fields such as: electronics, veterinary medicine, mechanical and electrical engineering etc. 10% of the respondents have a strategic level managerial function in the organization, 47% operational and middle level management functions. 43% have an executive level position in a Bulgarian organization (no managerial positions - see Figure 3).

Executive level	43%	
-----------------	-----	--

Figure 3: The repartition of the respondents' function in a Bulgarian organization

Table 3 presents the repartition regarding the spheres of activity in the Bulgarian organizations, part of the research: IT, education and research, commerce, financial services, consultancy, national security, civil engineering, telecommunications, e-business, public administration etc.

Table 3. The spheres of activity in Bulgarian organizations which were part of the research

Bulgarian organizations active in	%
IT	40%
Education / Training / Research	21%
Commerce	9%
Financial services	7%
Consultancy	5%
National security	3%
Other	15%

According to the Figure 4, the repartition of the number of employees in the Bulgarian organizations part of the study is as follows: 57% have less than 50 employees, only 16% have more than 250 employees, 17% have between 101 and 250 employees and 10% have between 51 and 100 employees.

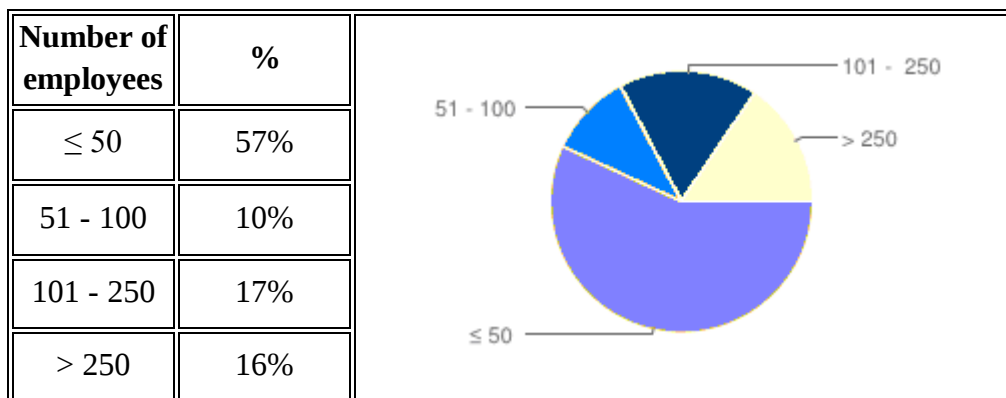

Figure 4: The number of employees in Bulgarian organizations which were part of the study

The Figure 5 shows the repartition regarding the type of the Bulgarian organizations part of the study: 50% are private, 38% are public and 12% are mixed organizations.

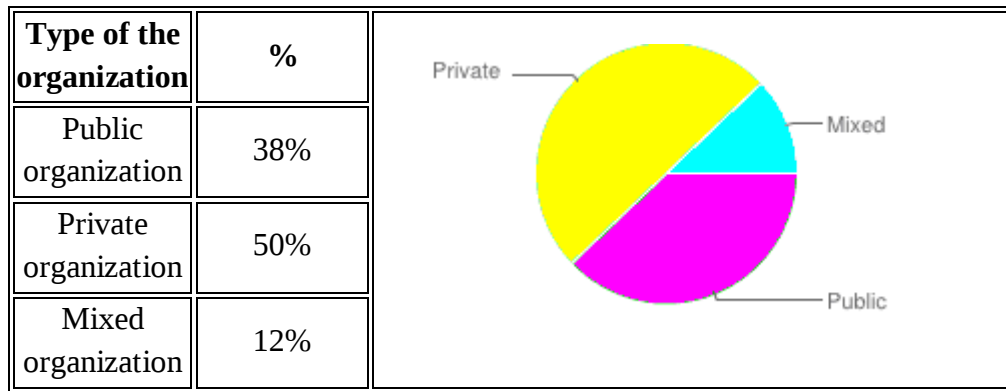

Figure 5: The type of the Bulgarian organizations which were part of the study

Data analysis shows an interesting result in the Bulgarian organizations: 45% of them periodically make the information security risk analysis (which is very important for organizations), 45% of the organizations do not have such a periodical evaluation, but consider that it is necessary (see Figure 6). Only 10% think that a risk analysis is not important and unnecessary.

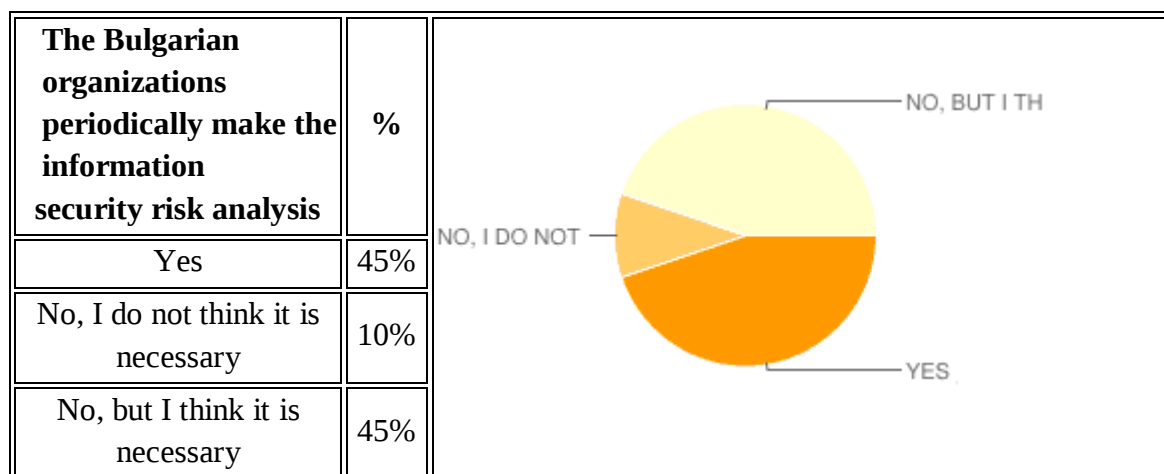

Figure 6: The statistics regarding the security risk analysis in the Bulgarian organizations

The main mechanism used in the Bulgarian organizations to assure information security is digital signature. According to the Figure 7, 76% of the Bulgarian companies use it. Other mechanisms used are: biometric solutions for access control (24%) and cryptography of information (33%). There are no mechanisms to assure information security in 17% (a significant percentage) of the Bulgarian companies. Steganographic solution are not widespread in Bulgarian organizations.

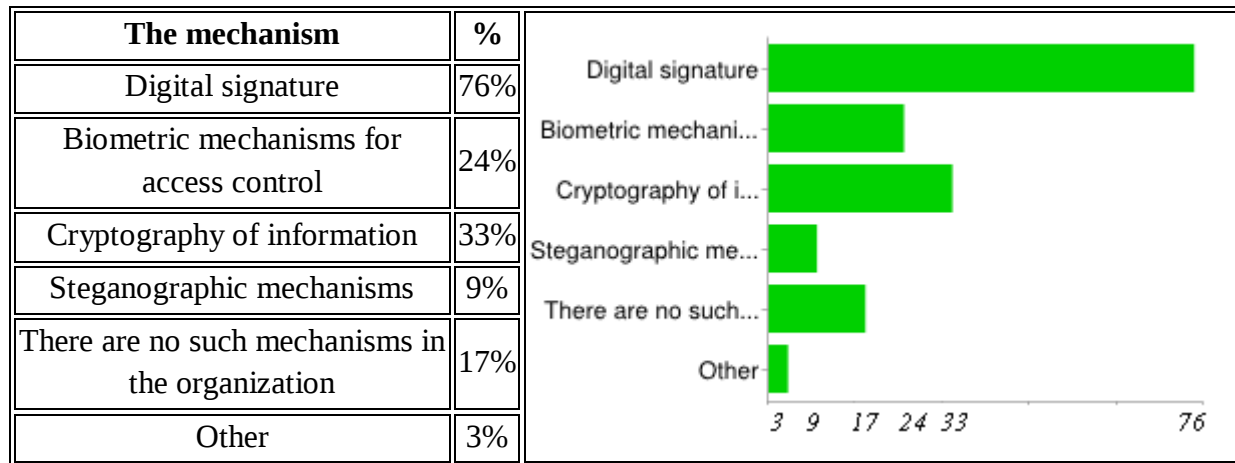

Figure 7: The mechanisms used in the Bulgarian organizations to assure security of information

Other important research findings:

1. At the question: *Is a distinct budget for the security structure / information security assurance in organization?*, the statistics are highlighted in the Figure 8.

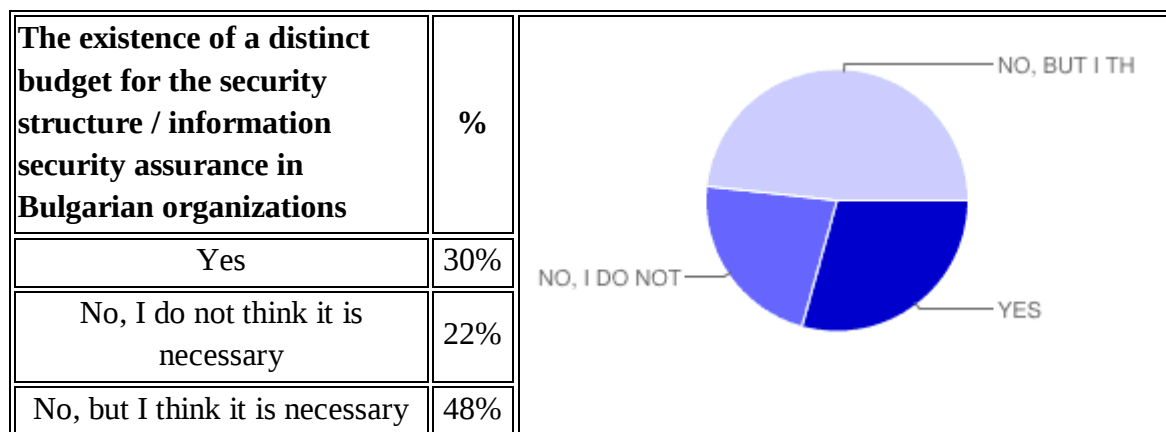

Figure 8: The statistics in the Bulgarian organizations regarding the existence of a distinct budget for the security structure / information security assurance

2. At the question: *Is in the organization a separate security structure (not only guard) responsible for information security of the company?*, the results are presented in the Figure

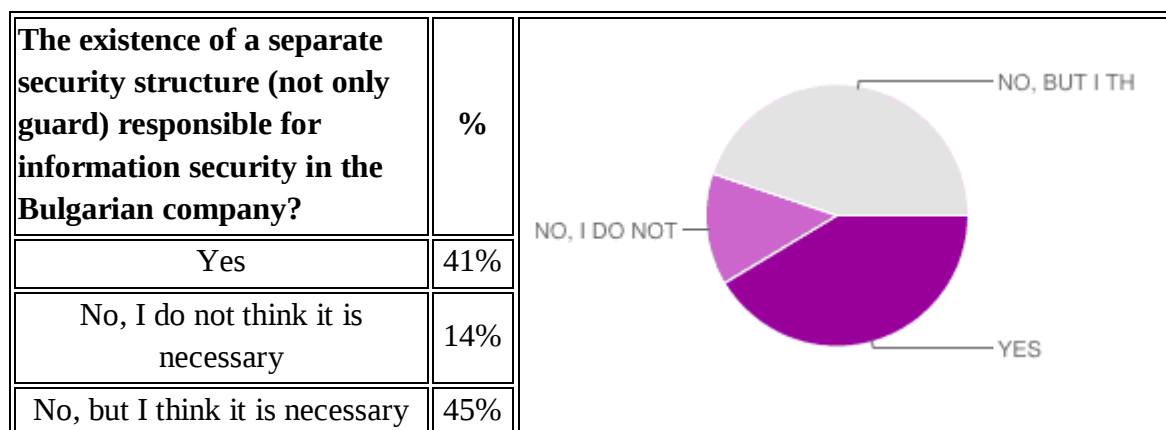

Figure 9: The statistics in the Bulgarian organizations regarding the existence of a separate security structure (not only guard) responsible for information security in the company

3. At the question: *Policies regarding security and the protection of information, procedures, standards and directives exist in the organization and there are disseminated to all employees*, the data analysis reveals the following results (see Figure 10):

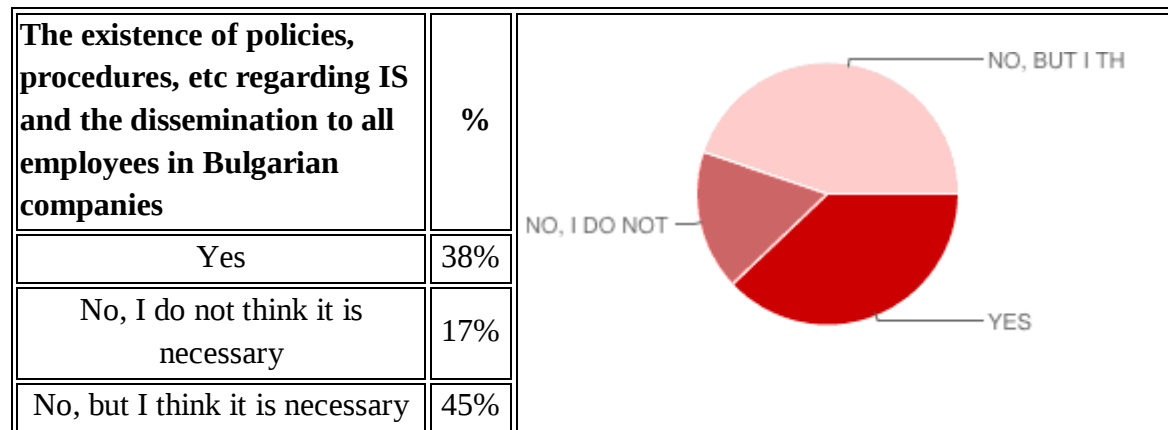

Figure 10: The statistics in the Bulgarian organizations regarding the existence of policies, procedures, etc in the field of information security and the dissemination to all employees

Regarding the annually revision of the policies, procedures, etc in the field of information security, in accordance with the risk analysis, the results are shown in the Figure 11.

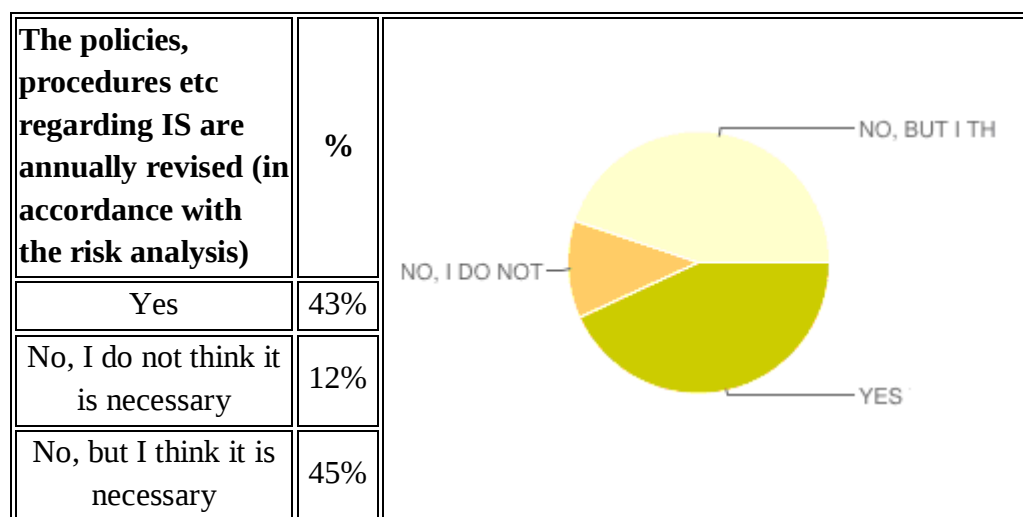

Figure 11: The statistics in the Bulgarian organizations regarding the policies, procedures, etc in the field of information security – annually revision in accordance with the risk analysis

3. Final aspects

According to [4], mostly security managers raise information about technical goals and other controls applied in an ISO 27001 ISMS. This paper tries to outline the importance of information security assurance in organizations and presents a study on this field having as target group the Bulgarian organizations. The results of the study are interesting, as future

work, a comparative analysis regarding the mechanisms used in the Bulgarian vs Romanian organizations to assure information security can be made.

Even though this research has several shortcomings such as sample selection or number of respondents, there are several conclusions:

- The top three mechanisms used in the Bulgarian organizations to assure information security are: digital signature (76%), cryptography of information (33%) and biometric solutions for access control (24%). The last two percentages are still at a low level;
- The information security risks analysis is made only by the 45% of the Bulgarian organizations that were part of the study; the risks analysis is very important for organizations because it helps companies to avoid or reduce losses at any level or type;
- A positive aspect could be the fact that even though 45% of the organizations do not have a periodical risks evaluation, they consider that it is necessary; only 10% think that a risks analysis is not important and unnecessary;
- As a recommendation, organizations should have precise objectives and mechanisms for information security assurance.

Acknowledgements

The work has been funded by the Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013 of the Ministry of European Funds through the Financial Agreement POSDRU/159/1.5/S/132395. I would like to thank Prof. Stanimir Stanev for gathering data and its support in this research.

References

- [1] Stambul, M.A.M.; Razali, R., *An assessment model of information security implementation levels*, 2011 International Conference on Electrical Engineering and Informatics (ICEEI), page(s):1-6, 2011.
- [2] Shumin Ding; Chunlei Li; Zhoufeng Liu, *Protecting Hidden Transmission of Biometrics Using Authentication Watermarking*, pages 105-108, WASE International Conference on Information Engineering, 2010.
- [3] Naresh, K. and Birks, D., *Marketing Research. An Applied Approach*, Third European Edition, Prentice Hall, London, 2007.
- [4] Humpert-Vrielink, F., Vrielink, N., *A modern approach on information security measurement*, 14th Information Security Solutions Europe Conference, ISSE 2012; Brussels; Belgium; 23 October 2012 through 24 October 2012; Code 98644, 2012.
- [5] Vignesh, R.S.; Sudharssun, S.; Kumar, K.J.J., *Limitations of Quantum & the Versatility of Classical Cryptography: A Comparative Study*, pages 333-337, ICECS '09. Second International Conference on Environmental and Computer Science, 2009.

- [6] <http://www.sgs.bg/en/Health-Safety/Quality-Health-Safety-and-Environment/Risk-Assessment-and-Management/Security-Management/ISO-27001-2013-Information-Security-Management-Systems.aspx>, accessed in April 2015.
- [7] <http://www.cert-int.com/services/iso-27001-information-security/>, accessed in April 2015.
- [8] ISO 27k family of standards (<http://www.iso.org/iso/>), accessed in 2014.

THE USE OF MARKETING TECHNIQUES IN RELIGIOUS TOURISM

Doina Guriță, Assist. Prof., PhD, Institute of European Studies "Ștefan Lupașcu", Iași

Abstract: This paper describes in the first part the specific marketing mix of religious activity. Lately, the focus is on diversification and intensification of promotional activities which should tell the world a positive message about our country and the Romanian spirit and the means to promote efficiency analysis to be used. Note that in this article we will talk about the possibility of implementing marketing strategies in the religious area in the northeast of Romania ...Promoting this area must undergo adequate field research. At the same time there must be found and used modern marketing techniques for specific promotion, but adapted to religious tourism that have a special message to deliver. In the second part of the paper we highlight the promotional mix components and their specific religious tourism: advertising, sales promotion of religious products, specific historical monument, promotional events, however considering that these ensures the viability of tourism.

Keywords : *marketing, religion, tourism, marketing techniques, promotion*

1. Mixul de marketing

Acest concept a fost utilizat pentru prima oară de un cercetător american, Neil Porter, în 1950. Este deosebit de important de analizat cum aplicăm tehnicile de marketing în turismul religios. Aici vom studia toate componentele mixului de marketing. În tabelul de mai jos sunt prezentate cele patru reguli ale mixului de marketing.

Tabelul 1.1. *Cele patru reguli ale mixului de marketing*

Adaptare
Coerență
Superioritate
Securitate

Sursa: Jacques Lendrevie, Julien Levy, Denis Lindon, Mercator, Dunod, 2006, p. 836

De notat este faptul că cei 4P și-au schimbat optica. În 1990 Robert Luternborn a spus că cei „4P” corespund opticii fabricantului față de piața sa. Din punct de vedere al cumpărătorului, toate acțiunile de marketing se traduc în avantaj pentru client. Din acest motiv el a propus echivalenții pe care i-a denumit cei 4C¹:

Tabelul 1.2. *Cei 4P și cei 4C*

¹ Luternborg, Robert, *New Marketing Litany*, Advertising Age, october, 1990

Cei 4P	Cei 4C
Produs	Client
Preț	Cost
Plasare	Comoditate
Promovare	Comunicare

Sursa: Luternborg, Robert, New Marketing Litany, „Advertising Age”, October, 1990

Menționăm că în cadrul acestui articol se va vorbi și despre posibilitatea implementării strategiilor de marketing în domeniul religios din această parte de țară. Se vor lua în considerare elementele contextuale, caracteristicile generale ale „pieței religiei”, elementele metodologice referitoare la proiectarea cercetărilor de marketing, la specificarea (culegerea, măsurarea, analiza și interpretarea informațiilor obținute) și la integrarea acestora în procesul de adoptare a deciziilor de marketing, așa cum ne sunt prezentate și în lucrarea *Le marketing international*², precum și în numeroasele studii de specialitate. Vom aborda într-o viziune interdisciplinară problematica cercetărilor de marketing.

Produsul turistic religios

După Andreea Strâmbu-Dima, „marketingul aplicat în domeniul religios preia anumite particularități ale marketingului serviciilor”³: **produsul este intangibil** (poate fi simțit doar dacă este consumat); **produsul este inseparabil / separabil** de organizațiile religioase care îl oferă; **produsul nu poate fi standardizat** (fiecare se raportează la produsul religios cum vrea); **proprietatea produsului nu poate fi transferată consumatorului**; **resursa umană este foarte importantă**; **cererea este fluctuantă** (depinde de sezonabilitatea sărbătorilor); **marketingul aplicat în domeniul religios presupune construirea unor relații de lungă durată cu consumatorii**. De asemenea, „marketingul aplicat în domeniul religios preia anumite particularități ale marketingului social”⁴ și anume: **cuantificarea finalității activității organizației religioase nu îmbracă o formă financiară** (nu poate fi cuantificată sau exprimată în termeni financiari, ci este exprimată mai degrabă în termeni de performanță și de reacție a publicului); **distribuția produsului (mesajului) religios se face prin intermediul structurilor organizatorice ale confesiunilor religioase, care nu au statut comercial**; **concurența este indirectă**; **organizația se adresează unui public multiplu**. **Produsul este susținut de alte produse de natură comercială** (Cărțile, revistele, CD-uri, DVD-uri, casete video, posturi de radio sau televiziune, icoane, crucifixe și alte obiecte de cult ce pot fi vândute credincioșilor susțin închinarea prin reamintirea mesajului religios când persoana se găsește într-un context fără specific religios)”;

²Le marketing international, Presse universitaires de France, p. 16

³ Andreea Strâmbu-Dima, op. cit.

⁴Ibidem, pp. 72 - 73

produsul nu poate fi modificat, îmbunătățit în componentele sale fundamentale (mai bine zis „faptul că marketingul orientează activitatea organizației către consumator, nu presupune «ajustarea teologiei la cererea pieței»” ci adaptarea modului de prezentare a doctrinei, misiunii și programelor sale la potențialii utilizatori); publicul țintă al produsului este reprezentat de toți membrii societății umane, în mod nediferențiat; satisfacerea în condiții superioare a nevoilor de consum a produsului religios nu este doar una dintre funcțiile marketingului, ci și o caracteristică a serviciilor religioase ⁵.

Distribuția

Distribuția produselor religioase se face în centre speciale care aparțin mănăstirilor și altor instituții bisericești, precum și de către distribuitorii de produse tradiționale românești. La o privire atentă într-un magazin de acest fel vom observa că predomină vânzarea de icoane, lumânări, cărți bisericești precum și veșminte sau alte obiecte vestimentare specifice mediului bisericesc. Prin aceasta este satisfăcută dorința consumatorilor de sacru, aceștia având la dispoziție o gamă largă de produse ce pot fi achiziționate la prețuri ce sunt fixate de distribuitor, în special. După părerea noastră ar trebui mărită sfera de distribuție a produselor de tip religios, deși s-au făcut pași în această direcție.

Prețul

Prețul „produsului religios” este unul psihologic ținând cont de motivația religioasă și de efectele benefice ale acestuia. Omul va cumpăra ceea ce crede în acel moment că îi este de folos fără a se întreba dacă acel produs merită banii care sunt ceruți pe el. De asemenea, când cineva cumpără de la o biserică sau mănăstire, o face în mod conștient și pentru a ajuta lăcașul și pe viețuitorii lui. Multe din mănăstirile din țară au ateliere de tricotaj, croitorie, tâmplărie, pictură, tinichigerie, sculptură și așa mai departe din care își câștigă existența. Promovarea obiectelor rezultate din munca lor se face atât la nivel local cât și regional și chiar național. Interesant este faptul că unele instituții bisericești au magazine virtuale pe internet prin care se promovează și se vând produse specifice. Iată, de exemplu, ce se distribuie, între altele, la Magazinul Mitropoliei Moldovei: [cădelnițe](#); [articole vestimentare](#); [sfeșnice](#); [candele](#); [candelabre](#); [podoabe bisericești](#); [analoage](#); [mobilier bisericesc](#); [Sfânta Evanghelie](#); [chivot](#); [Sfinte Vase](#); [cruci](#); [mitre](#); [vase botez și aghiazmă](#); [vas anaforă](#); [obiecte pentru Sfintele Taine](#); [icoane](#) ([diptic](#); [triptic](#); [litografie](#); [metalice](#); [pictate](#); [argint](#)); [produse pangar](#) ([cățui](#); [sfeșnice lumânare](#); [cărbune](#); [tămâie](#); [mir](#); [fitile](#); [Candele](#)); [cărți](#), [multimedia](#) ([CD](#); [DVD](#)).

2. Particularități ale activităților promoționale în turismul religios. Politici de promovare

În ultima vreme, se pune accent pe diversificarea și intensificarea acțiunilor promoționale prin care trebuie să se transmită lumii un mesaj pozitiv despre țara noastră și despre spiritul românesc, precum și pe analiza eficienței mijloacelor de promovare ce se vor folosi. Promovarea în acest domeniu trebuie adecvată domeniului

⁵*Ibidem*

supus cercetării. În același timp trebuie găsite și folosite tehnici de promovare specifice marketingului modern, dar adaptate turismului religios care au un mesaj aparte de transmis. Vom evidenția componentele mixului promoțional și specificitatea lor în turismul religios: publicitatea, promovarea vânzărilor la produsele religioase, specifice fiecărui monument istoric, manifestările promoționale, considerându-se că toate acestea asigură viabilitatea turismului.

2.1. Aspecte particulare în promovarea turismului religios

Acțiunile promoționale în domeniul turismului religios, la fel ca în toate celelalte sectoare, vizează atât atragerea de noi clienți, cât și păstrarea celor vechi, adresându-se, direct sau prin rețelele de intermediari, fie întregului public, fie unor categorii bine identificate de clienții țintă. În timp ce producția și comercializarea se realizează mai cu seamă la nivel local (prin firmele sau grupurile de firme turistice), promovarea poate favoriza firmele de la toate nivelurile (local, zonal, național și chiar internațional).

Fiind orientată în primul rând spre turiștii potențiali, promovarea nu va neglija în nici un caz pe celelalte categorii de posibili turiști. Biserica are propriile agenții dar și celelalte agenții au pachete turistice care vizează mănăstirile din această zonă și nu numai.

Tabelul 1.3. Matricea informării consumatorului: principalele surse de informații

Surse de informații	Personale	Impersonale
<i>Comerciale</i>	- agenții de turism; - turoperatorii; - personalul centrelor de informare turistică.	- publicitate; - broșuri; - video; - teletext.
<i>Necomerciale</i>	- prieteni; - rude; - profesori; - grupuri de consumatori;	- programe turistice; - ziare (reviste de turism); - ghiduri turistice; - filme.

Sursa: Date prelucrate

Date fiind legăturile foarte strânse dintre promovare și vânzări, la fel ca în celelalte domenii de activitate, în turismul religios pot fi puse în evidență două stiluri promoționale distincte:

- *promovarea imaginii*, având în centrul atenției destinațiile turistice cultural - religioase, pe care urmărește să le facă pe larg (și cât mai favorabil) cunoscute;
- *promovarea vânzărilor*, care implică nemijlocit operațiunile de comercializare.

În timp ce promovarea este o acțiune care preocupă pe toți cei implicați în turism, comercializarea este un domeniu exclusiv al profesioniștilor. Această normă și-au însușit-

o și **distribuitorii** de produse religioase. În special cei care distribuie acest gen de produse sunt din sfera ecleziastică. Fiecare biserică sau mănăstire are câte un magazin de obiecte bisericești sau pangar de unde sunt distribuite contra cost diferite obiecte bisericești.

Promovarea turismului religios implică realizarea unei radiografii a experienței internaționale: selectarea pe baza unor criterii riguroase a ofertelor turistice; schimbarea la anumite intervale a imaginilor, metodelor și tehnicilor folosite sub deviza aleasă pentru a menține atractivitatea și a acapara atenția potențialilor clienți. Pentru toate acestea trebuie fundamentate strategiile specifice, datorită concurenței tot mai puternice de pe această piață.

Putem afirma că, în ciuda unor resurse turistice valoroase și interesante, reprezentative pentru cultura și civilizația românească la nivel național și regional, oferta de programe turistice existente pe piețele turistice din zona supusă cercetării suneste foarte redusă și învechită. Vom trata aceasta printr-o analiză descriptivă ce urmează a fi mult aprofundată în teză.

3. Preocupări actuale pentru atragerea consumatorilor de turism religios.

Comportamentul consumatorului este un sistem complex de manifestări atitudini, motivații și decizii ale individului cu privire la satisfacerea nevoilor sale materiale și spirituale. În această direcție trebuie să se îndrepte persoanele responsabile din mănăstiri și agențiile de turism.

Cea mai mare parte a comportamentelor umane constituie, de fapt, ceea ce deseori numim „cutii negre”, adică sisteme în care ne este imposibil de a observa în mod direct funcționarea internă: fie că este vorba de un proces fiziologic, sau mai mult, de un proces psihologic, natura intimă a acestor fenomene scapă cu ușurință observării directe. Dar faptul că nu pot fi observate nu interzice întotdeauna de a le explica, de a le analiza⁶.

Studiul comportamentului turiștilor în general și a celor de turism religios în special, este o fascinantă călătorie în lumea comportamentului uman, el trebuie completat și studiat în practică cu observații concrete, cu experiența persoanelor care cunosc acest comportament în urma unor cercetări realizate în mod sistematic care să evidențieze modificări în nevoile, dorințele și comportamentele turiștilor, în stilul lor de viață, în contextele sociale din care provin, în tehnologiile folosite etc.

Este cunoscut în literatura de specialitate că se pot distinge **patru factori esențiali după care se clasifică consumatorii și anume: nivelul de instruire și cultură, apartenența religioasă și eventual practicarea unui cult religios, ocupația profesională și nivelul veniturilor, calitatea infrastructurii (căilor de acces) și a serviciilor turistice oferite.**

Nivelul de instruire și de cultură prezintă importanță pentru turiștii care vin să viziteze și să cunoască un obiectiv cultural- religios. Această cunoaștere are în

⁶ Lindon, Denis; Weill, Pierre, *Le choix d'un député: un modèle explicatif du comportement électoral*, Paris, Edition de Minuit, 1974

vedere epoca istorică în care se raportează structura arhitectonică, plastică decorativă a construcției, precum și istoricul locurilor. Pentru această categorie de turiști nu propria religie contează, ci valoarea arhitectural - artistică a monumentului. Se poate afirma că turismul religios din zilele noastre este practicat indiferent de cultul turistului și cere un nivel de înțelegere ridicat.

Calitatea infrastructurii și a serviciilor turistice este de asemenea un factor foarte important în alegerea de către un consumator a unui program turistic, în aprecierea unei oferte turistice adecvate cu timpul liber și cu bugetul turistului. De aceea trebuie găsite cele mai bune soluții și cai pentru promovarea și dezvoltarea turismului religios.

Calitatea serviciilor turistice oferite

Având ca obiect satisfacerea nevoilor turiștilor pe durata călătoriilor, turismul poate fi privit, în conținutul său, ca o succesiune de servicii, prestații, cum sunt cele de organizare a voiajului, de transport, de odihnă și alimentație, de recreere etc. O parte a acestora vizează acoperirea unor necesități obișnuite, cotidiene (odihnă, hrană), altele sunt destinate unor trebuințe specific turistice și, respectiv, formelor particulare de manifestare a acestuia (agrement, tratament, organizarea călătoriilor⁷).

Derularea programelor turistice, în general, dar și ale celor religioase, în special, presupune asigurarea unui pachet de servicii (cazare, masă, agrement), de a căror calitate depinde în bună măsură succesul programelor concepute.

Echipamentele de cazare sunt poate cele mai importante elemente componente ale unui program turistic.

Agențiile de turism apelează, în derularea programelor turistice religioase, oferite în special turiștilor străini, la serviciile de cazare ale unităților hoteliere (două și trei stele) din orașele incluse în circuitul propus. Având în vedere situația actuală a turismului românesc, celelalte unități de cazare (moteluri, popasuri turistice, hanuri, vile etc.) nu corespund, sub raport calitativ, exigențelor turiștilor străini. Ele reprezintă, însă, o alternativă convenabilă turiștilor români. De menționat că o parte din turiști doresc să doarmă în incinta mănăstirilor, să se bucure de liniște și de viața din incinta mănăstirilor.

Unitatea de cazare specifică turismului religios și de pelerinaje este **arhondaricul**⁸ (aripă sau casă specială a unei mănăstiri rezervată găzduirii oaspeților), cunoscută în spațiul spiritual catolic sub denumirea de „Casa pelerinului” („La Maison du Pelerin”). Parte componentă a ansamblului mănăstiresc, arhondaricul oferă pelerinului un minimum de confort, dar, mai ales, posibilitatea de a observa din interior modul de viață monahală.

Numărul total de locuri de cazare în arhondarice nu se cunoaște, deoarece Episcopiile și-au exprimat dorința de a nu transmite informații de acest gen Secretariatului de Stat pentru Culte, organul care ar fi putut să-și asume procesul de

⁷ Minciu, Rodica, *Economia turismului*, Editura „Uranus”, București, 2000, p. 217

⁸ *Dicționarul Explicativ al Limbii Române*

centralizare a datelor referitoare la dimensiunea turistică a economiei mănăstirești (număr de locuri, număr de turiști vizitatori).

După 1990, în cadrul multor mănăstiri, au început lucrări de refacere și modernizare a arhondaricelor existente și de construire a altora noi.

La începutul anului 1996, s-a finalizat construcția Centrului Cultural Pastoral din Durău, cu o capacitate de cazare de peste 200 locuri, completată cu 150 locuri în 6 vile construite. Recent, la mănăstirea Neamț, în județul Neamț, a fost construită o casă de oaspeți cu numele ei. Practic, toate marile ansambluri mănăstirești și chiar unele mai mici și mai puțin cunoscute dispun de case de oaspeți. Excepții sunt mănăstirile Vodița, Humor și Voroneț, reînființate în 1991.

Se poate observa cu ușurință că arhondaricele nu acoperă nevoia de locuri de cazare, mai ales cu prilejul marilor sărbători religioase a hramurilor, când se pot aduna 15.000 - 50.000 de oameni. De aceea, se impune dezvoltarea rețelei de cazare la cetățeni, în pensiuni sau ferme agro-turistice. În Bucovina și Neamț, precum și în alte locuri din România există deja multe pensiuni agro-turistice clasificate, de două și trei stele. Dintre acestea, le menționăm pe cele din Vatra Moldoviței, Vicovu de Jos, Putna, Mănăstirea Humorului, Bogdan Vodă, – Județul Neamț etc.

Pentru a satisface nevoia de locuri de cazare, s-au implicat și mănăstirile în activitatea de construire și exploatare a unor spații de cazare, cum ar fi de pildă cabanele de la Putna (50 - 60 locuri), Compexul „Sfântul Paisie” de la M-reă Neamț.

Echipamentele de alimentație implicate în desfășurarea programelor turistice religioase și de pelerinaj sunt în general afiliate unităților de cazare. De asemenea sunt utilizate se apelează la unități cu servire simplificată (restaurant cu autoservire, bufet expres, pizzerie, snack-bar etc.) și la unități de patiserie – cofetărie proprii manasriilor și au ca forță de muncă monahi și monahii și în alte manastiri au personl din sat (de exemplu Mănăstirea Putna).

O altă preocupare este aceea de a valorifica bucătăria tradițională a unei zone sau să se pregătească în mod deosebit preparate de post sau pentru anumite sărbători religioase din an (Paște, Crăciun).

În măsura posibilităților, mănăstirile oferă și servicii de alimentație pelerinilor și turiștilor gratuit (ex: Mănăstirea Sihăstria Neamț, Putna include cazarea și masa la un preț foarte mic). Păstrând tradiția autohtonă, unele mănăstiri oferă gratuit o noapte de cazare și două zile de masă.

În cadrul *turismului cultural - religios*, programele elaborate adesea conțin și activități și structuri de **agrement** și divertisment cultural. Astfel pot fi incluse spectacole de teatru, operă, concerte, seri folclorice, vizitarea unor gospodării sătești, a unor centre de meșteșuguri populare (olărit, (Marginea), broderii etc.), participarea la festivaluri și târguri tradiționale românești, degustări de vinuri, vizitarea unor colecții muzeale, întâlniri cu oameni de artă. De exemplu, la Mănăstirea Putna au loc în fiecare vară simpozioane științifice unde se adună mari personalități, profesori universitari doctori, academicieni, filosofi, istorici, critici literari, etc. Subliniem că specifice *turismului de pelerinaje* sunt spectacolele de poezie și muzică religioasă.

Pentru cele mai multe monumente religioase din România, s-au creat condiții adecvate de accesibilitate, dar nu suficiente. De calitatea **infrastructurii** generale și specifice depinde turismul intern al României. Țara noastră dispune de rețele de transport feroviar, rutier, fluvial, maritim și aerian așa cum am arătat în capitolul doi. Utilizarea unuia sau altuia dintre mijloacele de transport, precum și folosirea lor combinată, sunt determinate de factori legați de particularitățile acestora și de specificul călătoriei, precum și de elemente ținând de psihologia turiștilor ⁹.

Căile ferate, prin posibilitățile tehnice oferite pentru o deplasare comodă și rapidă a călătorilor, au fost și sunt un factor important al dezvoltării activităților turistice, deși cum bine știm, departe de standardele Uniunii Europene.

Transporturile aeriene au o importanță tot mai mare în cazul călătoriilor pe distanțe lungi, constituind un factor de dezvoltare. În ultimii ani, se remarcă o intensificare a transporturilor aeriene și pe distanțe medii, favorizând intensificarea călătoriilor turistice în interiorul țării.

Transportul rutier ocupă locul cel mai important pe piața călătoriilor turistice interne și internaționale întrunind 60 - 70% din opțiuni. În zonele greu accesibile sistemul rutier este întregit de o densă rețea de drumuri forestiere, completată cu poteci de munte, în general marcate. Aici sunt necesare mai multe indicatoare rutiere pentru a facilita ajungerea în timp la destinația propusă.

În ceea ce privește călătoriile la locașuri de cult sau vizitele la obiective cultural - religioase, turiștii români sau străini utilizează preponderent rețeaua rutieră, automobilul deținând o poziție privilegiată datorită avantajelor evidente pe care le oferă, iar agențiile de asemenea oferă în țară îndeosebi circuite cu autocarul când sunt grupuri mari, dar am întâlnit mulți turiști care preferă închirierea automobilelor drept mijloc de transport.

Menționăm faptul că drumurile de acces la mănăstirile din România evidențiază următoarele aspecte: există un *număr semnificativ de mănăstiri amplasate de-a lungul drumurilor naționale* (Sucevița, Polovragi, Agapia, Văratec etc.), județene (Neamț, Putna etc.) sau comunale (Voroneț, Dragomirna, etc.); există, de asemenea, mănăstiri la care accesul se realizează prin parcurgerea unor drumuri neclasificate (*asfaltate*., Moldovița, Sâmbăta, sau *poteci*: Cetățuia, Moisei) ca drumuri publice.

Cercetările noastre arată că cei mai mulți turiști au o motivație turistică predilect culturală, însă pentru acei pelerini autentici, *călătoria religioasă în sine trebuie lipsită de confort, relaxare, distracție, văzută ca o penitență, ca o suferință necesară pentru atingerea unui anumit nivel spiritual* ¹⁰. Deaceia, deseori se merge pe jos până la locașul de cult.

Astfel, se poate afirma că mănăstirile prin serviciile turistice încearcă să creeze condiții pentru refacerea nu numai a capacității fizice a organismului, dar mai ales a celei psihice simultan cu petrecerea plăcută și instructivă a timpului liber. Serviciile

⁹ Minciu, Rodica, *op. cit.*, p. 238

¹⁰ Balhi, Jamel, *Les Routes de la foi. Relier en courant les Villes saintes (Lourdes, Rome, Jerusalem, benares, La Mecque, Lhassa)*, Le cherche midi Editeur, Paris, 1999, pp. 109 - 113

de turism religios trebuie concepute în așa fel încât în urma consumării lor, turistul să dobândească un plus de informații, cunoștințe, chiar deprinderi noi. Numai astfel se poate vorbi de un conținut al prestației turistice în concordanță cu cerințele epocii moderne și cu exigențele turistului contemporan ¹¹.

4. Concluzii

Datorită preocupărilor actuale din partea responsabililor de mănăstiri, respectiv stareți și starețe, precum și a personalului administrativ al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, pentru îmbunătățirea serviciilor de turism religios, acesta și-a cucerit o poziție bine definită pe piața turistică, constituind o formă de turism în plină dezvoltare datorită creșterii numărului de turiști români și străini, dar și tineri cu o independență tot mai mare și nivel de cultură ridicat; existența unui patrimoniu cultural și religios remarcabil la nivel național și mondial; turismul religios are avantajul că poate fi combinat cu oricare altă formă de turism (viziune sistemică), cum ar fi turismul urban, cel rural, de litoral și chiar cel balnear; se manifestă două tendințe în călătoriile religioase: cele care au ca singur scop motivația turistică și cele care îmbină această motivație cu cea culturală (multitudinea de motivații corespunde mai bine complexității omului modern); din punct de vedere al serviciilor, tot mai mult mănăstiri și locașuri de cult se implică în activitatea turistică oferind cazare gratuită sau la un preț modic, dar și în alimentație; turismul religios depinde în mare măsură de infrastructura generală, unele obiective turistice fiind mai greu accesibile.

Utilizarea tehnicilor de marketing în turismul religios de către instituțiile decidente, aduc un succes garantat pe termen mediu și lung.

Una din problemele grave însă este aceea că nu se acordă fonduri pentru repararea și întreținerea monumentelor istorice, și de aceea mănăstirile trebuie să se autogospodărească, unele au preț pentru intrare, de asemenea unele, biserici în general, nu sunt deschise spre vizitare din lipsa de personal, pentru că nu există fonduri pentru remunerare etc.

¹¹ Minciu, Rodica, *op. cit.*, p. 219

BIBLIOGRAFIE

Balhi, Jamel, *Les Routes de la foi. Relier en courant les Villes saintes (Lourdes, Rome, Jerusalem, benares, La Mecque, Lhassa)*, Le cherche midi Editeur, Paris, 1999, pp. 109 – 113

Cullitone, James W., *A marketing analysis of religion: Can businesslike methods improve the „sales” of religion?*, în „[Business Horizons](#)”, 1959, vol. 2, issue 1

Dale, Gilian; Oliver, Helen, *Travel an tourism*, Heinemann, 2005

Dube, Leon, Wingfield, Sue, *Economics, Sociology, Politics, and Religion: Success of Marketing Students*, „Atlantic Economic Journal”, „Internațional Atlantic Economic Society”, vol. 36(4), 2008, pp. 503 - 504

Dubois, P-L.; Jolibert, A., *Marketing, teorie și practică*, Vol. II, Editura Universității de Științe Agricole, Cluj-Napoca, 1994

Durafour, Daniel, *Marketing*, 2-eme édition, „Dunod”, Paris, 2001

Kotler, Ph., *Kotler despre marketing, cum să creăm, cum să câștigăm și cum să dominăm piețele*, Copyright ediție: „Curier marketing”, 2003

Kotler, Philip, *FAQ Marketing. Tout ce que avez toujours voulu savoir sur le marketing. Reponses d'un specialiste*, trad. Myriam Shalak, edition Dunod, Paris, 2005, pp. 193 - 194

Kotler, Philip; Dubois, Bernard; Manceau, Delphine, *Marketing - Management*, 11-eme edition, Pearson Education, 2004, pp. 3 - 37

Luternborg, Robert, *New Marketing Litany*, Advertising Age, october, 1990

Minciu, Rodica, *Economia turismului*, Editura „Uranus”, București, 2000, p. 217

Militaru, Gheorghe, *Managementul serviciilor*, Editura „C. H. Beck”, București, 2010

Pender, Lesley; Sharpley, Richard, *The management of tourism*, „Sage” Publications Ltd., London, 2007; Page, Stephen J., *Tourism management: managing for change*, Butterworth-Heinemann Ltd., 2003; Rodgers, Janet, *Travel and tourism*, Heinemann; Student Guide edition, 2001;

Sousa, D. de, *Tourism and pilgrimage: tourist as pilgrims?*, în „Contours”, 6(2), 1993

Stăncioiu, Aurelia-Felicia, *Program strategic de marketing în turism*, în „Tribuna Economică”, an 11, nr. 20, 17 mai 2000, :

Strâmbu-Dima, Andrei, *Aplicativitatea marketingului în organizațiile religioase*, în „Revista de Marketing online”, vol. 2, nr. 1, martie 2008

ILLEGAL MIGRATION AND THE ANTI-MIGRATION POLICY FROM THE EUROPEAN UNION

Oana Gălățeanu, Assist. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: At present, the illegal migration represents a world-wide phenomenon. Due to this, it is a constant preoccupation at international level, and obviously, at European level, in the conditions when there is an increased preoccupation to create and maintain a secure and peaceful space in the European Union, where there is a true circulation of goods, services, capitals, but also of persons. Unfortunately, this challenge, corroborated with major differences existing under the aspect of economical evolution status of the member states, leads to increasing the migration phenomenon and regrettably, in its illegal form, with all ill-fated consequences that come from it. These realities have lead to acknowledging the necessity of creating member states' collaboration for fighting against them, and for the harmonization of both the legal norms and their fight for the repression of these ill-fated phenomena. This is the reason for states' sanctioning the illegal migration and adopting regulations and Framework Decisions at EU level for its prevention and fight against. In this study there are presented such acts with legal force for the member states.

Key words: *migration, illegal migration, risk, framework decisions, sanctions.*

I. Introducere

Unul dintre fenomenele extrem de grave cu care se confruntă societatea internațională la ora actuală este crima organizată. Aceasta implică desfășurarea unor activități de natură infracțională cu un grad de pericolozitate mult mai ridicat decât cele frecvente, activități efectuate cu continuitate și cu beneficierea de standardele moderne ale tehnologiei, recurgând la scheme menite să pună în pericol la nivel internațional integritatea și viața indivizilor, cât și stabilitatea națiunilor.

În prezent criminalitatea a ajuns la un nivel internațional și îmbracă forme foarte diverse de manifestare printre care se numără și traficul de droguri, de armament, de persoane și migrația ilegală.

Despre faptul că migrația s-a intensificat azi așa de mult, cel puțin la nivelul U.E este și datorită politicii europene de încurajare a libertății de circulație a persoanelor și a forței de muncă, pe lângă libertatea comerțului și a circulației bunurilor și capitalurilor, pentru bunul mers al pieței comune europene. Globalizarea și piețele internaționalizate generează conduite migratorii noi, fluentă în creștere a mișcărilor teritoriale și fenomenele migratorii nedefinitive dobândesc o accepțiune deosebită.

Se cunoaște importanța în creștere a migrației în planul economico-social din spațiul U.E. Unul dintre factorii ce contribuie la formarea pieței interne a U.E e reprezentat de libera circulație a persoanelor și a forței de muncă. Totodată, libera circulație a persoanelor și a forței de muncă este un aspect cuprins în aquisul comunitar, prevăzut în directive ale Consiliului Europei, regulamente și recomandări destinate statelor membre.

Cuvântul "a migra" provine din latinescu "migrare", cu sens de a se deplasa, a călători sau a se muta. Migrația reprezintă acea mișcare în masă a unor populații de pe un

teritoriu pe altul, influențată de factori economici, politici, sociali, naturali.¹ Familia de cuvinte formată din termenul “migrare” include printre alții, și termenii emigrare și imigrare. Emigrarea reprezintă acțiunea unei persoane ori grup de persoane (emigranți) de a pleca din propria țară de origine și de a se fixa într-o altă în mod permanent sau temporar (sau expatriere). Imigrarea reprezintă acțiunea inversă, respectiv de intrare într-o altă țară (și nu de plecare). În ambele situații deplasarea se realizează cu scopul stabilirii sau rezidenței permanente într-o nouă țară.²

Migrația internațională are în vedere deplasarea persoanelor care-și părăsesc țara proprie – de origine ori în care-și au reședința de obicei- pentru a se stabili permanent ori temporar într-o altă țară, situație în care este trecută frontiera de stat. Această migrație internațională este divizată în migrație legală și ilegală. Cea legală în prezent este în creștere și prezintă o atenție prioritară pentru politica națională și internațională.

Cea ilegală nu a primit o definiție clară și definitivă acceptată la nivel mondial și datorită realității că ilegalitatea deplasărilor migratoare este privită din puncte de vedere diferite³. De regulă statele de destinație sunt cele care interpretează fenomenul migrației ilegale și îl grupează cu intrarea, staționarea și /ori munca în acel stat. Însă, vorbind despre latura ilegală a migrației, se constată că aceasta a fost inclusă în sfera de activități a crimei organizate. Este vorba de acea formă de migrare care, din păcate, tot societatea actuală, evoluată, a generat-o și anume cea a oamenilor sărmani care nu-și pot găsi un loc de muncă ce să le asigure un trai minim de decență în propria țară și care, împinși de lipsurile materiale, sunt tot mai preocupați, forțați de împrejurări, să migreze fără forme legale, devenind astfel victime ale traficantilor de migranți sau, cum sunt prezentați în literatura diversă: “sclavi moderni”, “oameni ai nimănui”, “desperados”.

Migrarea ilegală are ca scop final al organizațiilor criminale acela de a exploata persoana. Din păcate, la ora actuală migrația ilegală este la nivel global o mare afacere pentru că grupurile criminale din această sferă câștigă din ea sume de bani extrem de mari abuzând de acele persoane disperate care doresc să migreze pentru o existență mai bună.

Migrarea ilegală reprezintă elementul cel mai activ al crimei organizate, migrația internațională generată de cauze economice crescând foarte mult în ultimul timp. Această formă de migrație implică numeroase riscuri pentru statele membre ale U.E. S-a constatat existența unui fenomen oarecum nou reprezentat de migrația ilegală de tranzit, care este individualizat de caracterul ilegal și amestecul organizațiilor criminale în traficul de persoane. La nivelul UE, migrația de tranzit prin Europa de Centru și de Est se manifestă printr-un număr în creștere de migranți ilegali care nu recurg la formularea cererilor de azil deși dețin criteriile pentru a o face ci, din motive diverse, recurg la tranzitarea Centrului și Estului către statele occidentale care sub aspect economic sunt mai evaluate.

Migrația s-a conturat ca un fenomen de stabilizare și îmbunătățire a vieții oamenilor. Însă, spre deosebire de acest fenomen, migrația ilegală a devenit o condiție de destabilizare

¹ A se vedea și Anghel Stoica, Migrația ilegală la confluența cu traficul de persoane, Ed. Pro Universitaria, București 2014, p.86.

² C. Popescu, Lumea în mișcare. Aspecte juridice și manageriale privind migrația, Ed. Pro Universitaria, București 2006, p.87

³ Anghel Stoica, Migrația ilegală la confluența cu traficul de persoane, Ed. Pro Universitaria, București 2014, p.88

care a crescut îngrijorător și o amenințare pentru statele dezvoltate către care are loc migrarea persoanelor din țările subdezvoltate și din cele în curs de dezvoltare.

Fenomenul de criză economică înregistrat la nivel mondial atrage și alte fenomene nefaste precum : amploarea criminalității , diversificarea activității infracționale transfrontaliere (manifestată prin trafic de ființe umane , droguri , arme , ș.a) , încurajarea creșterii excesive a numărului de persoane doritoare să treacă fraudulos frontierele de stat pentru a ajunge în statele dezvoltate precum cele ale Europei de Vest.

Fenomenul migraționist în prezent este determinat de aspecte diverse de natură economică, demografică, politică, care colaborează , iar migrația internațională ilegală este se pare, controlată de o serie de organisme cu scopuri politice sau economice.⁴

Aspectele economice determinante ale migrației sunt : sărăcia , șomajul , foamea . Lupta pentru supraviețuire determină imigrarea persoanelor din țările sărace și dominate de foamete în cele dezvoltate unde se pot găsi locuri de muncă plătite astfel încât migranții să poată trăi decent (precum Europa de vest, Canada , SUA) sau în cele puternic industrializate unde este căutată forța de muncă ieftină .

Și aspectul demografic influențează migrația , populația statelor în curs de dezvoltare unde se înregistrează un grad mare de natalitate , fiind preocupată să se orienteze spre țări cu o natalitate în scădere sau constantă , unde există și o puternică industrializare și astfel să recurgă la moduri legale sau ilegale de migrație .

Politica are și el un rol hotărâtor asupra procesului de migrație , regiunile totalitare determinând o parte a populației care se simte în pericol și amenințată de acestea , să migreze spre alte state unde ar putea beneficia de asigurarea securității de care are nevoie .

II. Riscurile în sfera migrației ilegale și politica antimigraționistă a U.E

Migrația ilegală la ora actuală constituie o infracțiune care, din păcate, e larg răspândită . Totodată , este o importantă sursă de profit pentru cei care urmăresc obținerea de câștiguri importante din practicarea ei .

Statele membre ale U.E analizand fenomenul migrației ilegale au concluzionat că aceasta e foarte dezvoltată , deținând locul secund ca importanță și evoluție după traficul de droguri.⁵

S-a constatat că în prezent , persoanele care nu pot imigra legal spre statele spre care doresc, recurg la anumite rețele criminale cu caracter internațional cu activități în această sferă . Aceste rețele sunt bine organizate , incluzând structuri distincte care se ocupă cu elaborarea documentelor necesare deplasărilor ilegale și realizează aceste activități folosind tehnologii și proceduri de ultimă generație legate de tehnica tipografică , fotografică , etc, așa încât de cele mai multe ori pun în dificultate organele abilitate în depistarea falsurilor.

Din acest motiv, la nivelul statelor membre UE și nu numai , se apreciază că este absolut imperioasă accentuarea luptei concrete contra migrației ilegale, prin permanenta perfecționare a Polițiilor de Frontieră din aceste state în ceea ce privește cunoașterea modalităților concrete de realizare a procesului , cântărirea riscurilor determinate de acesta ,

⁴ A. Stoica, op.cit., p.106

⁵A. Stoica, op.cit., p.109

metoda de comparație a fotografiei existente în documentele celui controlat și analizarea itinerarului , biletelor și comportamentelor celor verificați .

În prezent există estimarea că pericolele și tendințele migrației ilegale vor deveni alarmante pentru statele dezvoltate urmare a unor realități precum : dezechilibrele economice și nu numai existente în statele membre ale UE, creșterea nivelului infraționalității și diminuarea nivelului de siguranță și securitate a populației , lărgirea acțiunilor grupurilor de crimă organizată de la est la vest , creșterea diferențelor economice dintre statele occidentale dezvoltate și celelalte sau /și continuarea existenței/menținerii stărilor de tensiune de natură politică , religioasă sau etnică din zone precum Africa Orientală sau Orientul Apropiat , ș.a.

Procentele mari ale migrației ilegale au făcut-o să devină o preocupare a organizațiilor ilegale de tip mafiot pentru a deține controlul asupra ei , acestea implicându-se și coordonând toate activitățile legale de ea, de la înrolarea imigranților la pregătirea transportului (implicând traseele și mijloacele de efectuare a lui). Din păcate, migrația clandestină a ajuns să fie în legătură cu terorismul și crima organizată , organizațiile teroriste folosindu-se de aceasta pentru a-și trimite membrii în zonele de interes în care se intenționează instituirea unor atacuri teroriste și pentru a-și forma și anumite centre de pregătire logistică în țări de tranzit aflate în apropierea statelor-țintă .

Toate aceste realități îngrijorătoare au făcut conștiente statele membre UE de necesitatea găsirii și stabilirii unor măsuri de armonizare a luptei lor în vederea înlăturării migrației ilegale, singure neputând face față acestui fenomen de infraționalitate transfrontalieră . Astfel au fost luate mai multe măsuri printre care menționăm :

1. uniformizarea prevederilor legale ale statelor membre și aplicarea unei politici antiimigraționiste care să rezide în subsumarea politicii de vize intereselor stării de securitate . Totodată, având în vedere varietatea cauzelor care stau la baza fenomenului migraționist , Comisia Europeană a făcut și recomandări de ordin general ce vizează ca : - în fiecare stat membru să se dezvolte o strategie proprie, națională de control a migrației ; - acordarea unei atenții crescânde pentru controlul granițelor și, pentru situațiile migrației ilegale, a transportului ilegal de migranți și traficul de ființe umane, să se stabilească sancțiuni; - de asemenea , trebuie să fie întocmită o politică coerentă pentru atragerea forței de muncă ; - adoptarea unor proceduri simple de combatere a muncii la negru și de îmbunătățire a situației femeilor migrante, ș.a.

S-a impus, de asemenea , ca în ceea ce îi privește pe minorii neînsoțiți , acestora statele membre să le acorde o mare atenție.⁶

Tot în dovedirea cooperării comunitare și internaționale de combatere a migrației ilegale menționăm și Protocolul împotriva traficului ilegal de migranți pe cale terestră , a aerului și pe mare, Protocol ce vizează promovarea cooperării statelor semnatare , combaterea acestui trafic și protejarea drepturilor victimelor . Acest Protocol a fost adăugat la Convenția ONU contra criminalității organizate cu intenția de a deveni un instrument internațional de combatere a traficului ilegal de migranți . A fost încheiat în numele Comunității Europene prin Deciziile 2006/616/CE și 2006/617/CE ale Consiliului din 24 iulie 2006.

2. schimbul internațional de informații în materie . În acest sens putem exemplifica cu

⁶ Oana Băluță, Cătălin Bălan, Justiție și Afaceri Interne, Ed. Tritonic, București 2007, p.36

-Decizia Cadru nr. 2006/960/JAI a Consiliului din 18 decembrie 2006 vizând simplificarea schimbului de informații și date operative între autoritățile de aplicare a legii din statele membre UE, cu termen de transpunere în legislațiile naționale ale statelor membre cel de 19.12.2006 și transpusă și în dreptul nostru .

- Decizia Cadru nr. 2008/841/JAI a Consiliului din 24 oct.2008 privind combaterea criminalității organizate cu termen de transpunere în legislațiile naționale ale statelor membre cel de 24.11.2008 și transpusă și în dreptul nostru .

- Convenția europeană pentru suprimarea terorismului în vigoare în 4.08.1978 și ratificată de România prin Legea nr.19/1997

- Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane, în vigoare din 1.02.2008 și ratificată de România prin Legea nr.300/2006.

3. Retrimiteră în mod rapid a străinilor ce au intrat în mod ilegal într-un stat sau care nu au primit azil

4. Expulzarea imigranților în țara de origine pe cheltuiala guvernului statului care dispune această măsură și retrimiteră în țara a cărei granițe au fost fraudulos trecute în strămutarea spre țările occidentale, în baza principiului returnării în prima țară sigură a celor ce solicită azil.

5. Intărirea colaborării cu țările de tranzit și de origine prin intermediul Programului PHARE – mod de susținere financiară a combaterii migrațiilor.

6. Aplicarea sancțiunilor penale internaționale traficantilor de ființe umane. În acest sens a fost adoptată și Decizia Cadru 2002/629/JAI a Consiliului din 19 iulie 2002 privind combaterea traficului de persoane considerat o formă gravă de încălcare a drepturilor fundamentale ale individului și demnității acestuia . Prin această acțiune UE a urmărit să aducă o completare la ceea ce s-a înfăptuit sub auspiciile ONU prin Protocolul referitor la prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane și în special al femeilor și copiilor la Convenția ONU contra criminalității transfrontaliere organizate.⁷

Scopul adoptării acestei Decizii-cadru este de a stabili elementele de drept penal comune tuturor statelor membre , și mai ales cele referitoare la sancțiunile aplicabile. Astfel s-a dorit a nu se îngreuna libertatea statelor membre de a-și decide politica penală proprie referitoare la acest tip de infracțiuni, dar să fie stabilite anumite standarde minime necesare pentru a fi îndeplinite scopurile urmărite de UE cu privire la prevederea , combaterea și pedepsirea acestor infracțiuni. Pentru acesta s-a prevăzut în Art.1 al acestei Decizii ca impunere statelor membre, să sancționeze prin aplicarea de pedepse, acțiunile de “racolare, transport, transfer, cazare, primirea ulterioară a unei persoane, inclusiv trecerea sau transferul controlului exercitat asupra acesteia : a) atunci când se face uz de constrângere, de forță sau de amenințări, inclusiv răpire ; b) atunci când se face uz de înșelăciune sau de fraudă; sau c) atunci când există abuz de autoritate sau o situație de vulnerabilitate , astfel încât persoana nu are altă alternativă reală și acceptabilă decât de a se supune acestui abuz, sau d) atunci când se oferă ori se primesc remunerații sau avantaje pentru a se obține consimțământul unei persoane care are autoritate asupra alteia, în scopul exploatării muncii sau serviciilor acestei persoane, inclusiv sub formă, cel puțin, de prestare de muncă sau servicii forțate sau obligatorii, de

⁷Florin- Răzvan Radu, Drept european și internațional penal, Ed. C.H.Beck, București 2013, p.340-341

sclavie sau de practice similare sclaviei sau de servitute ori în scopul exploatării prostituției altuia și a altor forme de exploatare sexuală, inclusiv pentru pornografie”. Acest articol prevede în lin.(2) că este fără relevanță consimțământul unei victime a traficului de persoane atunci când s-au utilizat oricare dintre mijloacele arătate în alineatul (1). Aceeași Decizie Cadru determină statele membre să sancționeze și tentativa la infracțiunile enumerate în alin.(1) ale Art. 1, cât și complicitatea, instigarea și participarea la acestea. Statele membre au obligația de a transpune maniera de pedeapsă prevăzută în Decizie în legislațiile lor proprii , iar quantumul pedepselor privative de libertate pentru faptele arătate în alin.(1) nu poate coborî sub 8 ani în situația în care s-au comis în circumstanțe precum :

- “a. infracțiunea a pus în pericol viața victimei în mod deliberat sau din neglijență gravă
- b. infracțiunea a fost săvârșită împotriva unei victime care era vulnerabilă în mod deosebit. O victimă este considerată a fi vulnerabilă în mod deosebit cel puțin atunci când nu a împlinit vârsta majoratului sexual prevăzută de legislația națională și când infracțiunea a fost săvârșită în scopul exploatării prostituției altuia și a altor forme de exploatare sexuală, inclusiv pentru pornografie.
- c. infracțiunea a fost săvârșită prin recurgerea la violențe grave sau a provocat un prejudiciu deosebit de grav victimei
- d. infracțiunea a fost săvârșită în cadrul unei organizații criminale în sensul Acțiunii commune 98/733/JAI, independent de nivelul pedepselor prevăzute de aceasta”.

7. Impunerea față de personalul agențiilor de transport a obligației de a-și adopta îndatoriri proprii în materie de combatere a migrației ilegale.

III. Concluzii

Concluzionând , migrația este o realitate a zilelor noastre, iar forma sa ilegală , din păcate, câștigă tot mai mult teren, datorită problemelor de ordin economic și nu numai, existente la nivel mondial . Această realitate a trezit și interesul Uniunii Europene care, este cunoscut că , are ca preocupare crearea unui spațiu comun european sigur și propice dezvoltării unei economii competitive la nivel mondial . Preocuparea existentă la nivel de Uniune asupra migrației ilegale și-a făcut simțită prezența prin stabilirea de măsuri care să vină în sprijinul armonizării legislațiilor naționale ale statelor membre referitoare la combaterea , înăbușirea pe cât posibil și sancționarea fenomenului infracțional al migrației ilegale.

Statele membre ale UE au conștientizat și ele incapacitatea lor de a face față singure, în mod solitar acestui fenomen, devenind astfel deschise oricăror forme cu adevărat utile de cooperare între ele în vederea combaterii acestui flagel .

Având în vedere evoluția societății umane la nivel global , considerăm că este absolut necesară continuarea acestor preocupări de găsire a unor pârghii comune de combatere a migrației ilegale și de sancționare drastică a celor care urmăresc și , din păcate și reușesc de multe ori, să obțină câștiguri mari din exploatarea migranților care, din diverse motive independente de voința lor, sporesc rândurile migrației ilegale. Aceste preocupări și colaborări trebuie să existe atât la nivel de politică de state, cât și , la nivelul instituțiilor cu atribuții concrete , practice în identificarea și sancționarea acelor care comit asemenea fapte penale și fac parte din organizații criminale implicate activ în fenomenul migrației ilegale. Din punctul

nostru de vedere, colaborarea la nivelul acestor instituții este poate mai importantă decât viziunile politice asupra fenomenului, întrucât este absolut necesar efortul pentru colaborarea și cercetarea în vederea modernizării tehnicilor și metodelor practice de depistare a celor implicați în aceste rețele și în comiterea de infracțiuni de acest tip care, sunt în permanență “în pas” cu ultimile noutăți ce țin de modurile și tehnicile de săvârșire a acestor infracțiuni, îngreunând astfel munca celor care se confruntă zilnic în statele membre UE cu asemenea fapte reprobabile și cu prevenirea lor.

BIBLIOGRAFIE :

- Oana Băluță, Cătălin Bălan, Justiție și Afaceri Interne, Ed. Tritonic, București 2007
C. Popescu, Lumea în mișcare. Aspecte juridice și manageriale privind migrația, Ed. Pro Universitaria, București 2006
Florin- Răzvan Radu, Drept european și internațional penal, Ed. C.H.Beck, București 2013
Anghel Stoica, Migrația ilegală la confluența cu traficul de persoane, Ed. Pro Universitaria, București 2014

ADMINISTRATIVE AUTHORIZATION IN SOME EUROPEAN STATES

Flavia Ghencea, Assist. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Constanța

Abstract: Administrative authorization, in "lato sensu" acceptance, include all acts, operations and procedures by which public authority consents the execution of an activity, providing a public service, exercise a profession or performing a work.

Its frequency in every day life cause the concern to the analysis of this institution is permanent and always diverse.

This paper aims to make an analysis of the ways in which some European countries with the Romano-Germanic legal system regulates this activity of public authority.

The present work has considered the necessity of a comparative approach of some specific types of comparative law regulations in several states from the same juridical family.

Conclusions of this paper comes after a review of the licensing system in several European countries such as France, Austria, Germany or Portugal and marks some common elements defining the juridical institution review.

Key words: administrative authorization, administrative decision, public authority, legal regime of administrative act, comparative study of authorization

Analiza de mai jos face o trecere în revistă a modurilor în care statul intervine, în diferite state europene, prin dreptul său dar și prin obligația de a veghea la satisfacerea interesul public sub forma emiterii sau adoptării unor tipuri speciale de acte administrative (autorizații), eliberate în scopul desfășurării diferitelor activități aflate sub supravegherea și controlul autorității.

În doctrina franceză¹ autorizarea este considerată un instrument juridic prin care autoritatea are posibilitatea să vegheze la asigurarea ordinii publice și la respectarea interesului general. Actele prin care autoritatea își realizează aceste competențe, și anume autorizațiile, sunt acte administrative individuale, emise după o procedură stabilită, unei persoane care, s-a adresat, în prealabil, cu o cerere autorității respective cu scopul de a obține permisiunea de a desfășura o anumită activitate. Autorizația este un act cu o perioadă limitată de valabilitate, este emis în urma efectuării unui control din partea autorității, iar prin conținutul său permite o anumită acțiune dar, în același timp impune o serie de obligații.

Terminologia utilizată în sistemul francez este, în acest domeniu eterogenă, regăsim referiri la permis, aviz, aprobare, derogare, declarație, aprobare tacită, recunoaștere, omologare².

De cele mai multe ori, emiterea unei autorizații administrative este ținută de îndeplinirea unor proceduri anterioare, actul final reprezentând de fapt concluzia unei întregi serii de operații premergătoare (avize, acorduri etc.). Eventualele nereguli ale uneia dintre operațiunile participante la realizarea actului nu va putea fi invocată decât atacându-se actul

¹Rodolphe Arsac, *L'autorisation, étude de droit administratif*, Université Pierres Mendez, France, Grenoble 2, 2005, p.15

²Rodolphe Arsac, *op. cit.*, 2005, p.3.

final, aceasta deoarece toate actele premergătoare nu sunt producătoare de efecte juridice, singurul care îmbracă această formă fiind actul administrativ final, autorizația.

În Franța, metoda cea mai utilizată este ca, în asemenea cazuri, să existe obligația sau facultatea, pentru organul administrației publice de a proceda la un număr de consultări – vorbindu-se în aceste situații de *administrația consultativă*, solicitând puncte de vedere diferitor servicii, direcții etc. Ca și în legislația română se deosebesc **trei tipuri de avize** pe care organul administrativ le poate solicita³ în vederea elaborării actului administrativ final în funcție de sarcinile care incumbă asupra autorității:

avizul facultativ – constituie o facultate atât cererea lui cât și respectarea prevederilor conținute de acesta;

avizul consultativ - constituie o obligație solicitarea acestuia de către autoritatea publică dar, odată primit, aceasta are libertatea de a hotărî dacă îl urmează sau nu;

avizul conform – constituie o obligație pentru autoritatea publică atât solicitarea acestuia cât și respectarea lui.

În domeniul autorizațiilor de construire⁴, legiuitorul francez a simțit nevoia să intervină cu o adevărată reformă în anul 2007 care a regândit modul de obținere al autorizațiilor. Aceasta din necesitatea de reorganizare a activității autorităților publice din domeniu care se confruntau cu un număr mult prea mare de solicitări⁵ cărora nu le puteau face față în cele mai bune condiții.

În prezent, conform normelor în vigoare⁶ sunt reglementate **patru situații**: în trei dintre ele este necesară obținerea unei autorizații în funcție de proiectul care urmează a fi realizat, și anume: **permisul de construire**, **permisul de amenajare** și **permisul de demolare** și o situație când pentru execuția lucrării este suficientă o **declarație pe proprie răspundere** din partea solicitantului. Pe lângă acestea, există un regim de autorizare specific pentru instalațiile de ridicat și amenajarea domeniului schiabil⁷.

Trebuie să menționăm că reforma domeniului a însemnat trecerea de la unsprezece tipuri de autorizații și cinci situații în care interveneau declarații pe proprie răspundere la un regim juridic cu patru tipuri de proceduri, ceea ce a condus la clarificarea și simplificarea dreptului urbanismului, ameliorarea calității serviciilor oferite cetățenilor și împărțirea clară a responsabilităților între autoritatea competentă și solicitanți. S-au unificat regulile de fond prin definirea clară a domeniilor în care intervin autorizațiile, declarațiile pe proprie

³Ioan Santai, *Drept administrativ și știința administrației*, Editura Risoprint, Cluj Napoca, 2005, pg.255.

⁴ Codul urbanismului din Franța, disponibil pe site-ul:
<http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074075&dateTexte=20120522> .

⁵ Numai în decursul anului 2006 s-au înregistrat un număr de peste 560000 de cereri de eliberare a autorizației de construire, conform studiului *La réforme des autorisations d'urbanisme*, studiu prezentat la *Réunions - Maires de l'Aube 30 mai au 20 juin 2007*, disponibil pe site-ul:
<http://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=10&ved=0CHUQFjAJ&url=http%3A%2F%2Fwww.au.be.pref.gouv.fr%2Fdocuments%2F7e3842708bdf426a7a859930c5be0331%2Fdiaporama-reforme-autorisation-d-urbanisme.ppt&ei=5L-9T-HQB83RsqbWorDkDQ&usq=AFOjCNH5NGCPpouFFB6eYrhnRsGMnwGSKq>.

⁶ Ordonanță n° 2005-1527 din 8 decembrie 2005, cu privire la permisele de construire și autorizațiile de urbanism, Legea nr. 2006-872 din 13 iulie 2006 cu privire la programul național pentru locuințe și decretul 2007-18 din 5 ianuarie 2007 pentru punerea în aplicare a ordonanței 2005-1527, disponibile pe sit-ul: <http://www.legifrance.gouv.fr/> .

⁷ Art. R.471¹ și urm. și art. 473¹ și urm. Din codul urbanismului.

răspundere sau a celor în care nu este necesară autorizarea (fără ca executantul lucrării să fie absolvit de respectarea regulilor generale de urbanism).

Astfel, dacă o lucrare presupune atât demolări cât și amenajări și construcții, solicitantul poate alege să aplice pentru un tip de permis cât mai apropiat de nevoile sale⁸, având în vedere următoarele considerente:

- permisul pentru amenajări îi conferă dreptul de a face atât demolări cât și construcții;

- permisul de construire permite atât activități de demolare cât și de construire.

Cererea pentru eliberarea autorizației (permisului), conținând, dacă este cazul și declarația pe proprie răspundere, se depune personal sau prin scrisoare recomandată cu confirmare de primire la primăria comunei în care sunt planificate lucrările⁹. După înregistrare, primăria trimite o recipisă cu numărul de înregistrare și data la care poate interveni aprobarea tacită sau, în situația declarației pe proprie răspundere, data de la care pot începe lucrările. Autoritățile au la dispoziție termene fixe de soluționare a dosarelor în funcție de procedura pentru care se solicită permisiunea.

Astfel, legea vorbește despre trei termene¹⁰: **o lună** pentru procedura **declarației pe proprie răspundere**, **două luni** pentru eliberarea unui **permis de construire a unei locuințe individuale** sau a unui **permis de demolare** și **trei luni** pentru eliberarea **altor categorii de permise de construire** sau de **amenajare**, cu posibilitatea prelungirii acestora în situații strict reglementate¹¹.

După ce primește dosarul, primăria este obligată să îl transmită în cel mai scurt timp serviciilor specializate pentru verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de lege.

Dacă un serviciu este consultat cu privire la o problemă din specialitatea lui și acesta nu răspunde în termenul prevăzut, nesoluționarea în termen echivalează cu o acceptare tacită.

La finalizarea lucrărilor, beneficiarul autorizației, va redacta o declarație de finalizare în cuprinsul căreia va certifica respectarea tuturor condițiilor cuprinse în autorizația pe care a avut-o¹². Autoritatea nu va elibera niciun certificat în acest sens, dar Primarul poate, din inițiativa sa solicita o expertiză.

Controlul cu privire la executarea lucrărilor se face prin sondaj, nefiind reglementată obligativitatea lui decât în zonele de risc sau în zonele protejate. Mai mult decât atât, constatarea unei infracțiuni poate fi oricând posibilă în limitele dreptului penal.

Odată cu noile reglementări s-a realizat unificarea procedurilor de control prin existența unei proceduri unice de evaluare, evitându-se astfel erorile de procedură apărute în soluționarea litigiilor născute pe marginea autorizațiilor.

⁸ A se vedea: **Jérôme Tremeau**, *La nouvelle réforme du droit de l'urbanisme> la loi Engagement national pour le logement*, Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme 5-2006, p.318 și urm.

⁹ Art. R.423-1 din Codul urbanismului din Franța.

¹⁰ Art. R.423-23 din Codul urbanismului din Franța.

¹¹ Termenul de eliberare a autorizației se poate prelungi cu o lună dacă din dosar lipsesc acte regăsite în lista obligatorie și dacă acest fapt a fost comunicat în termenul legal, în sens contrar, documentele lipsă pot fi solicitate fără însă a putea prelungi termenul de eliberare a autorizației. Un comportament contrar din partea autorității este sancționat cu amendă.

¹² **Tremeau Jérôme**, *La nouvelle réforme des certificats d'urbanisme*, Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme 1/2007, p.21 și urm.

Legea acordă o libertate de apreciere fiecărei comune în a-și stabili propria politică de control a lucrărilor din zona sa în funcție de particularitățile regiunii și de riscurile specifice locurilor.

În **Franța**, profesiile liberale fac parte din categoria **ordinelor profesionale**¹³ considerate a fi organisme profesionale, atât prin statutul lor cât și prin atribuțiile conferite, investite cu prerogative de putere publică prin intermediul cărora sunt reglementate activități desfășurate de o anumită categorie profesională.

Teoreticienii francezi¹⁴ consideră că, în cazul naturii și al regimului juridic al ordinelor profesionale, apare fenomenul întrepătrunderii dreptului public cu dreptul privat, precizându-se că, dacă pentru stabilimente publice comerciale structura lor ține de dreptul public, iar activitatea se subordonează regulilor dreptului privat, în cazul ordinelor profesionale, dreptul privat acoperă structura acestora, pe când dreptul public reglementează exercitarea misiunii lor, activitatea unui ordin profesional fiind considerată un serviciu public.

Constituția **Germaniei** conține prevederi concrete referitoare la procesul de **autorizare administrativă**.

Dreptul administrativ german este constituit dintr-un număr mare de reguli de drept cu caracter diferit: legi formale, reglementări statale și reglementări locale, drept federal, dreptul Landurilor și dreptul organizațiilor autonome, dreptul cutumiar și uzanțele locale, la care se adaugă și principiile generale de drept administrativ și, eventual, ceea ce se numește **”dreptul judecătorilor”**¹⁵

Astfel, în articolul 129¹⁶ - intitulat *Aplicabilitatea autorizațiilor*, este reglementată competența agențiilor federale specializate într-un anumit domeniu de a autoriza activități reglementate de legea federală.

În caz de conflict, Guvernul va decide, de comun acord cu Senatul, urmând ca deciziile luate să fie publicate.

Câtă vreme un domeniu este legiferat la nivelul landurilor, legea conținând autorizațiile respective va fi pusă în aplicare de agențiile de la nivelul landurilor.

Ca și în alte state federale, în **Germania** există **trei niveluri de legiferare**: *landuri, federație și un nivel comun* unde competențele se suprapun.

În acest sens, Landurile pot legifera¹⁷ în toate domeniile în care Constituția nu prevede competența exclusivă pentru Federație, excepție făcând situațiile de delegare de competențe condiționată strict printr-o autorizare expresă a Federației.

Sistemul judiciar german se caracterizează printr-o **dualitate specifică**. Astfel există o **structură verticală – tribunalele Landurilor** cu poziția de vârf ocupată de Curtea federală și o **structură orizontală – tribunalele diverselor ordine de jurisdicție** - jurisdicția

¹³ Jean Rivero, Jean Waline, *Droit administratif*, 21-eme edition, Dalloz, Paris, 2006, p.223.

¹⁴ Idem p. 255

¹⁵ Hartmut Maurer traduit par Michel Fromont, *Droit administratif allemand*, L.G.D.J, Paris, 1995, p.60.

¹⁶ *Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland*, în traducere, intrată în vigoare la data de 23 mai 1949 în **The Basic Law (Grundgesetz): The Constitution of the Federal Republic of Germany, Second edition, 2008**, by Axel Tschentscher, publicat pe site-ul www.jurisprudencia.de.

¹⁷ art. 70 din Constituția Germaniei.

ordinară, jurisdicția administrativă, jurisdicția muncii, jurisdicția financiară și jurisdicția contenciosului social¹⁸

În domeniile comune¹⁹ unde atât federația cât și landurile au competențe legislative, autoritățile landurilor pot interveni cu reglementări suplimentare celor adoptate de Federație în măsura în care particularitățile zonelor respective impun realizarea unor condiții speciale datorate eventualelor diferențe culturale, economice sau de altă natură.

Ca să exemplificăm cele menționate mai sus, făcând referire la tema noastră, prezentăm, fără a epuiza lista, câteva domenii pentru care autorizările necesare pentru desfășurarea diverselor activități se fac și ele la cele trei niveluri reglementate constituțional.

Astfel, **autorizații pentru construcția de căi ferate, sau pentru desfășurarea unor activități de vânătoare se pot obține numai de la autorități federale**, în domeniul amenajării teritoriului, al desfășurării activităților universitare – inclusiv admitere și absolvire, reglementările sunt la nivelul landurilor, iar din domeniile pentru care legiferarea se poate face atât la nivel național cât și regional menționăm activitățile de cercetare din domeniul educației, importul și exportul de produse agricole și forestiere, reglementările **profesiilor legale de avocat, notar**, etc.

Modalitățile de control asupra activității administrației pe care cetățeanul german le are la dispoziție în sistemul jurisdicției administrative²⁰ sunt organizate pe trei grade de jurisdicție: Tribunalele de Lander (tribunale administrative), ale căror decizii sunt supuse apelului în fața Tribunalelor administrative superioare ale Landului în cauză și, în vârful piramidei, Curtea administrativă federală.

Legea privind evaluarea efectelor asupra mediului²¹ precede că procesul de evaluare a efectelor asupra mediului este parte integrantă a procedurilor administrative desfășurate în vederea luării unei decizii cu privire la admisibilitatea proiectelor.

Deciziile finale sunt autorizații numite de lege și **decizii de aprobare a unui plan** care, **alături de alte decizii ale autorităților administrative** privind admisibilitatea unor proiecte, adoptate în cadrul unei proceduri administrative, cu excepția procedurilor de declarare, **pot fi atacate pe cale contencioasă** potrivit prevederilor legii privind jurisdicția administrativă.

Legea federală privind protecția împotriva efectelor nocive asupra mediului, ale poluării atmosferice, zgomotului²² prevede, printre altele, că **instalațiile supuse autorizării trebuie implantate și exploatate astfel încât să asigure prevenirea efectelor nocive asupra mediului și a altor riscuri, inconveniente serioase și tulburări grave**, pentru a garanta un nivel ridicat de protecție a „întregului mediu”.

¹⁸ L'Europe Judiciaire, Editions du Conseil de l'Europe, 2000, p.26; În același sens, pentru detalii, a se vedea **Ioan Alexandru**, *Tratat de administrație publică*, Editura Universul Juridic, București, 2008, **Ioan Leș**, *Sisteme judiciare comparate*, Editura All Beck, București, 2002, pp 409-423.

¹⁹ art. 72 din **Constituția Germaniei**.

²⁰ Jurisdicția administrativă generală face obiectul Legii privind jurisdicția administrativă, Verwaltungsgerichtsordnung, în vigoare de la 21.01.1960 cu multe modificări ulterioare, a se vedea site-ul: <http://www.juris.de/jportal/portal/t/>.

²¹ Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung, BGBl. 2005 I, p. 1757, denumită pe scurt „UVPG”.

²² Legea privind protecția împotriva poluării, denumită pe scurt „BImSchG”, Bundes-Immissionsschutzgesetz, BGBl. 2002 I, p. 3830.

În continuare, actul normativ prevede că²³, la cerere, se poate elibera o **autorizație** pentru construirea unei instalații sau a unei părți dintr-o instalație ori pentru construirea și funcționarea unei părți dintr-o instalație, dacă există un interes legitim pentru eliberarea unei autorizații parțiale, dacă sunt îndeplinite condițiile necesare în ceea ce privește obiectul autorizației parțiale solicitate și dacă, în urma unei aprecieri provizorii, rezultă că niciun obstacol a priori insurmontabil nu se opune construirii și funcționării întregii instalații din punctul de vedere al condițiilor de autorizare.

În același registru, pentru operativitate și creșterea gradului de eficiență al serviciului prestat, legea prevede²⁴ posibilitatea emiterii, la cerere, a unei decizii prealabile cu privire la anumite condiții ale autorizării, precum și cu privire la situl instalației, în măsura în care efectele instalației proiectate pot fi apreciate suficient și în care există un interes legitim pentru emiterea unei decizii prealabile.

În literatura juridică s-a exprimat ideea că dreptul administrativ german are mai puțin ca obiectiv asigurarea respectării legalității acțiunii administrative. El urmărește, în principal, să permită protecția drepturilor subiective pe care legea le recunoaște persoanelor private, fiindu-i caracteristici o protecție dezvoltată a drepturilor fundamentale, precum și a drepturilor cetățenilor contra administrației²⁵. De altfel, legea privind jurisdicția administrativă prevede că este deschisă calea contenciosului administrativ pentru toate litigiile de drept public care nu sunt de natură constituțională, în măsura în care soluționarea acestor litigii nu este atribuită în mod expres de către o lege federală unei alte jurisdicții²⁶.

Poate o excepție de la regula definirii autorizațiilor administrative ca fiind acte administrative individuale o regăsim în **Belgia**, unde întâlnim termenul de **autorizare** cu privire la **o activitate**, în explicarea sintagmei „**concesiune domenială**” atunci când este vorba, fără nici un dubiu, de **încheierea unui act bilateral**.

Fără a exista o atare definiție în legislație, doctrina este unanimă, în sensul definirii **concesiunii domeniiale**²⁷ ca fiind un **contract administrativ** prin care, **autoritatea administrativă**²⁸, **concedentul, în schimbul unei sume de bani și pentru o perioadă**

²³ Articolul 8, alin (1), prima teză din BimSchG.

²⁴ Articolul 9, alin (1), prima teză din BimSchG.

²⁵ **Michel Fromont**, *Grandes systemes de droit etrangers*, 4e edition, Dalloz, Paris, 2001, p.44.

²⁶ Paragraful 40, alin. (1) din Verwaltungsgerichtsordnung,

²⁷ **P.Goffaux**, *Dictionnaire elementaire de droit administratif*, Edition Bruylant, Bruxeeles, 2006, p.65. În același sens se exprimă **M.A. Flamme**, *Droit administratif, Tome deuxieme*, Edition Bruylant, Bruxeeles, 1989, p.1050; **J. Dembour**, *Droit administratif*, Association intercommunale de Mecanographie, Liege, 1978, p. 419.

²⁸ Legislația belgiană nu oferă o definiție a autorității publice, referindu-se doar la actele emise de autoritățile administrative. Delimitarea sferei autorităților care intră sub această categorie a fost făcută prin Hotărârea nr. 93289 a Consiliului de stat din 13 februarie 2001, prin care s-a considerat că noțiunea de autoritate administrativă se referă la organele care, în acord cu prevederile Constituției citate administrativă se referă la organele care, în acord cu prevederile Constituției exercită puterea publică (Regele, ministerele și secretariatele de stat, membrii guvernului federal și ai guvernelor regionale). Potrivit unei definiții jurisprudențiale, intră în sfera autorităților administrative instituțiile înființate sau acreditate de către autoritățile publice federale sau regionale, în ipoteza în care autoritățile federale și regionale determină și controlează activitatea acestora, iar autoritățile în cauză adoptă decizii unilaterale obligatorii având ca efect impunerea unor obligații pentru terți. Acesta a fost un mod de a recunoaște calitatea de autoritate publică pentru instituțiile de învățământ superior care au emis diplome pentru cursanții lor. Pentru dezvoltări a se vedea **Ioan Lazăr**, *Jurisdicții administrative în materie financiară*, Editura Universul Juridic, București, 2012, p.312, nota 2.

determinată, conferă o autorizație de folosire, pentru o parte din domeniul public de o manieră exclusivă și într-un cadru bine definit.

Un exemplu al intervenției **procesului de autorizare** în scopul protecției cetățenilor, îl constituie unele restricții impuse în domeniul politicilor de ocupare a forței de muncă prin procesul de autorizare.

Astfel, pentru ca un angajator belgian să poată angaja o persoană străină, trebuia, până de curând să facă dovada că nu a găsit pe piața națională a muncii un lucrător capabil să ocupe de o manieră corespunzătoare postul respectiv – administrația unde angajatorul depunea cererea, solicita administrației regionale o autorizație de ocupare pentru lucrătorul străin.

După anul 2006,²⁹ această procedură s-a simplificat pentru persoanele care vor să accedă la piața muncii în Belgia datorită, nu neapărat, voinței statului belgian, cât a cerințelor europene de permisiune pe piața muncii.

În **Austria**, autorizația îmbracă forma unei decizii administrative, act administrativ individual adoptat de autoritățile de nivel central sau local. Acestea au o formă scrisă, prezentând o serie de elemente obligatorii, cum ar fi denumirea autorității emitente, indicarea destinatarului, data emiterii actului, motivele care au condus la decizia respectivă³⁰.

O **decizie administrativă**, deci și **autorizația**, **poate fi contestată în fața Tribunalului suprem de Contencios administrativ**, dacă încalcă un drept subiectiv al reclamantului sau, după caz, **în fața Curții Constituționale**, în ipoteza în care se invocă afectarea, prin decizia atacată, a unui drept subiectiv garantat prin Constituție sau dacă decizia a fost adoptată în baza unor standarde generale contrare prevederilor Constituției³¹.

În **Portugalia**, posibilitatea de a obține rambursarea cheltuielilor medicale din afara mediului spitalicesc efectuate într-un alt stat membru este condiționată de obținerea unei **triple autorizații prealabile** și anume, un raport medical detaliat favorabil, aprobarea acestui raport de către directorul medical al serviciului spitalicesc și decizia favorabilă a directorului Direcției Generale a Spitalelor³².

Într-o cauză³³, față de acțiunea în constatarea neîndeplinirii obligațiilor introdusă de Comisie împotriva Portugaliei, Curtea de Justiție a hotărât că este compatibil cu dreptul Uniunii ca un stat membru să condiționeze de o autorizare prealabilă rambursarea cheltuielilor determinate de îngrijiri medicale în afara mediului spitalicesc programate într-un alt stat

²⁹ Hotărârea regală din 19 decembrie 2006 – **Arrete Royale no.257/2006**.

³⁰ În dreptul administrativ austriac se face o diferență terminologică între actele administrative individuale, numite decizii și actele administrative normative, contractele încheiate de stat și autoritățile publice în calitatea lor de persoane de drept privat, care nu intră în această categorie.

³¹ Constituția Austriei prevede în art.144 că „,

³² reglementarea portugheză prevede rambursarea cheltuielilor medicale din afara mediului spitalicesc legate de tratamentele medicale „foarte specializate” și care nu pot fi acordate în Portugalia. S-a considerat că acest regim este incompatibil cu libera prestație a serviciilor, dar Curtea a considerat că reglementările cu privire la autorizarea prealabilă a acestor cheltuieli este compatibilă cu principiul liberei circulații a serviciilor, speță comentată de **Augustina Dumitrașcu**, în *Sinteze de jurisprudență*, Curierul Judiciar nr.12/2011, pp. 663-664.

³³ CJCE C-512/08, *Comisia/Franța*, vezi site-ul <http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2011-10/cp110118ro.pdf>.

membru, atunci când aceste îngrijiri medicale necesită utilizarea unor echipamente medicale complexe și costisitoare.

Importanța domeniului autorizării pentru spațiul european rezidă și din continuarea acțiunii în fața instanței europene, în acest caz, Comisia modificându-și obiectul acțiunii, argumentând că **autorizarea nu mai este necesară dacă** „*procedurile folosite nu implică utilizarea unor echipamente materiale complexe și costisitoare*”.

Pe această argumentație Comisia a avut, în final, câștig de cauză, Curtea admitând că prestațiile medicale furnizate în schimbul unei remunerații intră în domeniul de aplicare al dispozițiilor referitoare la libera prestare a serviciilor, care se opune aplicării oricărei reglementări naționale al cărei efect este de a face ca prestarea de servicii între statele membre să fie mai dificilă decât prestarea de servicii realizată exclusiv în cadrul unui stat membru.

Se desprinde concluzia că, atunci când se comportă ca un ”suprastat” Uniunea, prin organismele sale reprezentative tinde să apere procedurile care asigură uniformitatea de reglementare, autorizează de la nivelul superior, urmărește ca toate statele să respecte aceleași proceduri.

În situația prezentată, Curtea a considerat că **regimul de autorizare prealabilă căruia i-a fost supusă rambursarea acestui tip de îngrijiri a constituit o restricție privind libera prestare a serviciilor.**

Astfel, Curtea a considerat că perspectiva unei posibile nerambursări a cheltuielilor medicale ca urmare a unei decizii administrative negative este, în sine, de natură să descurajeze pacienții în cauză să se adreseze unui prestator de servicii medicale stabilit într-un alt stat membru³⁴.

În plus, **legislația portugheză prevede suportarea cheltuielilor determinate de îngrijirile medicale acordate în străinătate numai în cazul excepțional în care sistemul de sănătate portughez nu dispune de o soluție de tratament pentru bolnavul afiliat la acest sistem**, condiție care este, prin însăși natura sa, susceptibilă să limiteze considerabil ipotezele în care o autorizație poate fi obținută.

În continuare, Curtea a considerat că această restricție nu poate fi justificată³⁵ de motive imperative și, în special, de pretinsa existență a unui risc de a se aduce o atingere gravă echilibrului financiar al sistemului de securitate socială și a arătat că eliminarea cerinței cu privire la autorizarea prealabilă pentru acest tip de îngrijiri nu ar provoca deplasări transfrontaliere de pacienți de o asemenea importanță încât echilibrul financiar al sistemului portughez de securitate socială să fie grav perturbat. Astfel, făcând abstracție de cazurile de urgență, deplasările transfrontaliere de pacienți se manifestă preponderent în zonele de frontieră sau pentru tratamentul unor patologii specifice.

În sfârșit, Curtea amintește că, **în cazul în care asigurării se deplasează fără autorizație prealabilă într-un alt stat membru decât cel în care este stabilită casa de asigurări de sănătate de care aparțin pentru a beneficia acolo de îngrijiri medicale, ei**

³⁴În plus, legislația portugheză prevede suportarea cheltuielilor determinate de îngrijirile medicale acordate în străinătate numai în cazul excepțional în care sistemul de sănătate portughez nu dispune de o soluție de tratament pentru bolnavul afiliat la acest sistem, condiție care este, prin însăși natura sa, susceptibilă să limiteze considerabil ipotezele în care o autorizație poate fi obținută.

³⁵ C-158/96, Kohll, C-368/98, Vanbraekel și alții, C-385/99, Müller-Fauré, și van Riet.

pot pretinde³⁶ suportarea îngrijirilor medicale care le-au fost acordate numai în limitele asigurării garantate de regimul de asigurări de sănătate din statul membru în care sunt afiliați.

La fel, caracteristicile esențiale ale serviciului național de îngrijiri medicale portughez nu pot justifica restricția în cauză. Cu privire la acest aspect, în special, Curtea amintește că³⁷ statele membre care, precum Portugalia, au instituit un regim de prestații în natură (și anume, un regim în temeiul căruia asigurații nu au dreptul la rambursarea cheltuielilor efectuate pentru îngrijirile medicale, ci chiar la îngrijirile medicale în sine) sunt obligate să prevadă mecanisme de rambursare *a posteriori* a îngrijirilor medicale acordate într-un alt stat membru. În consecință, Curtea concluzionează că Portugalia nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul liberei prestări a serviciilor, întrucât a condiționat de eliberarea unei autorizații prealabile posibilitatea rambursării cheltuielilor medicale legate de tratamentele din afara mediului spitalicesc „foarte specializate” într-un alt stat membru și care nu implică utilizarea de echipamente materiale complexe și costisitoare. În al doilea rând, Curtea analizează situația celorlalte îngrijiri medicale, și anume îngrijirile în afara mediului spitalicesc acordate într-un alt stat membru, altele decât cele care fac obiectul reglementării portugheze, care nu implică utilizarea de echipamente materiale complexe și costisitoare și care nu sunt acoperite de Regulamentul nr. 1408/71. În această privință, Curtea subliniază că dreptul portughez nu prevede vreo posibilitate de rambursare a acestui tip de îngrijiri – precum consultația la un medic generalist sau la un dentist fără autorizare prealabilă. Din moment ce nu există nicio posibilitate de rambursare pentru acest tip de îngrijiri, Curtea concluzionează că Portugalia nu și-a îndeplinit³⁸ obligațiile care îi revin în temeiul liberei prestări a serviciilor.

Și în **Marea Britanie autorizarea** intervine în **multe domenii, construcții, muncă, mediu, desfășurarea unor profesii**. Sunt de obicei **condiționări** pe care legiuitorul le impune celor care desfășoară anumite activități pentru a asigura respectarea unor anumite standarde, în scopul, în final de a întreține un anumit nivel de dezvoltare al comunității.

Particular pentru această țară este **regimul de acordare al autorizațiilor de muncă**, domeniu mai strict reglementat, restricționat chiar, am putea spune, decât în alte state³⁹.

Putem afirma că, prin intermediul procedurilor de autorizare s-au pus în aplicare politici de restricționare a accesului la piața muncii pentru persoane din anumite state care, au fost considerate de guvernul Marii Britanii un pericol pentru forța de muncă autohtonă. Iată un exemplu în care **instituția autorizării este utilizată în ambele direcții**, atât de **activitate**, constând într-un cumul de procedee reglementate din punct de vedere legal, cât și de **act**

³⁶C-372/04, Watts, C-490/09, Comisia/Luxemburg.

³⁷C-157/99, Smits și Peerbooms, C-211/08, Comisia/Spania.

³⁸Reglementarea portugheză în materie de rambursare a îngrijirilor medicale acordate în afara mediului spitalicesc într-un alt stat membru este contrară dreptului Uniunii. Cu excepția îngrijirilor medicale care necesită utilizarea unor echipamente materiale complexe și costisitoare, statele membre trebuie să prevadă posibilitatea de a se obține rambursarea, potrivit propriilor bareme, a îngrijirilor medicale acordate în afara mediului spitalicesc atunci când acestea au fost acordate într-un alt stat membru fără autorizare prealabilă, a se vedea și, C-205/84, Comisia/Germania, C-180/89, Comisia/Italia, C-106/91, Ramrath.

³⁹ Poziția Marii Britanii cu privire la fenomenul „importului” de forță de muncă este cunoscută la nivel internațional.

juridic emis de o autoritate administrativă în condițiile și după o procedură stabilită de norme specifice.

Autorizațiile de muncă se emit, de regulă, pentru **posturile calificate** care nu au putut fi ocupate de cetățenii britanici sau de cetățenii din celelalte state membre UE, și pentru un număr limitat de locuri de muncă necalificate din agricultură și din industria de procesare a alimentelor.

Astfel, conform reglementărilor în vigoare⁴⁰, pentru a lucra în Marea Britanie, o persoană trebuie să obțină o **autorizație**⁴¹ înainte de a începe derularea raporturilor de muncă⁴².

Legea prevede un termen maxim de eliberare a acestui tip de autorizație de **6 luni, dar termenele medii** în care sunt procesate cererile variază în prezent de la minimum **20 de zile la 4 luni**.

Autorizațiile de muncă se eliberează, de regulă, pentru **posturile calificate, dacă pentru acestea nu există cerere din partea cetățenilor britanici și a cetățenilor din celelalte state membre ale Uniunii Europene, iar începerea raporturilor de muncă este permisă numai după obținerea unei autorizații de muncă**⁴³.

Caracterul atât de restrictiv al reglementărilor, a fost implementat prin crearea unei **proceduri de autorizare specifice**.

Trebuie precizat că există și **categorii de persoane care nu au nevoie**⁴⁴ de **autorizație de muncă**, iar **în cazul în care angajarea se realizează în anumite domenii**⁴⁵,

⁴⁰ *Reglementările privind imigrația și autorizarea lucrătorilor*, The Accession, Immigration and Worker Authorisation Regulations 2006.

⁴¹ Accession Worker Card sau Registration Certificate.

⁴² Este cazul statelor din grupul EU2, Bulgaria și România, pentru care Marea Britanie stabilește restricții suplimentare, pe care chiar le-a prelungit până la sfârșitul anului 2013. Această decizie sprijină angajamentul guvernului de a reduce dependența angajatorilor pentru lucrătorii imigranți, veniți în special pentru locuri de muncă mai puțin calificate. Se apreciază că acest lucru va ajuta șomerii britanici să își găsească drumul înapoi în muncă și va ajuta forța de muncă internă să dobândească abilitățile de care economia are nevoie. Un raport independent al Comitetului consultativ al Migrației (MAC) a analizat impactul pe piața internă a muncii în cazul în care controalele de tranziție au fost eliminate, în urma acestuia constatându-se că ridicarea restricțiilor actuale ar putea conduce la situația ca resortisanții din EU2 să vină în Marea Britanie pentru a lucra, în special în ocupații mai puțin calificate și, în acest caz, va apărea un risc mai mare de deplasare a lucrătorilor rezidenți și un impact negativ asupra salariilor.

⁴³ Nerespectarea obligației de a obține autorizația de muncă înainte de începerea raporturilor de muncă este sancționată cu amenda fixă de 1.000 GBP sau închisoarea de până la 3 luni.

⁴⁴ Dacă au dobândit dreptul de ședere în Marea Britanie înainte de aderarea României la Uniunea Europeană, prin care nu vă este limitat dreptul de a ocupa un loc de muncă în acest stat, dacă au lucrat continuu și legal în Marea Britanie, în baza unui contract de muncă, pentru o perioadă de 12 luni încheiată la 31 decembrie 2006 sau ulterior acestei date, dacă sunt detașați în Marea Britanie de o companie cu sediul pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene / Spațiului Economic European, dacă au dublă cetățenie și pe lângă cetățenia română dețineți și cetățenia Regatului Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Elveției sau a altui stat al Spațiului Economic European (cu excepția Bulgariei), dacă sunt membrii de familie ai unui cetățean dintr-un stat membru al Spațiului Economic European care și-a exercitat dreptul de ședere în Marea Britanie, dacă sunt membrii de familie ai unui cetățean român care și-a exercitat dreptul de ședere în Marea Britanie pentru studii, desfășurarea de activități independente sau deoarece deține suficiente resurse pentru a se întreține fără a apela la resurse publice, dacă sunt soț/soție/partener civil al unui cetățean britanic sau al unei persoane care a dobândit dreptul de ședere permanentă în Marea Britanie, dacă sunt membrii de familie (soțul/soția/partenerul civil sau descendentul direct cu vârsta sub 21 de ani sau care se află în întreținerea părinților) ai unui cetățean român sau bulgar care deține o autorizație de muncă (Accession Worker Card sau SAWS Card), dacă sunt membrii de familie (soțul/soția/partenerul civil și descendentul direct cu vârsta sub 18 ani) ai unui cetățean dintr-un stat care nu este membru al Spațiului Economic European care deține un drept de ședere și muncă pe teritoriul Marii Britanii, dacă sunt membrii unei misiuni diplomatice sau membrii de familie ai unui diplomat sau ai unei persoane care beneficiază de imunitate diplomatică, dacă au dobândit statutul de „lucrător înalt

atunci **autorizația de muncă se obține prin completarea unui formular special**⁴⁶, **fără a fi necesară obținerea unei scrisori de aprobare de către angajatorul.**

Autorizarea intervine și în direcția **constatării îndeplinirii anumitor condiții de către o societate pentru a funcționa într-un anumit domeniu de activitate.** Un exemplu în acest sens îl constituie **procedura de autorizare a companiilor și a agenților de plasare a forței de muncă** care utilizează sau pun la dispoziție forță de muncă în sectoarele reglementate din Marea Britanie⁴⁷.

Funcționează, în acest sens, **o instituție a statului**⁴⁸ care, protejează lucrătorii de exploatare în domenii specifice prin controlul asupra firmelor plasatoare de forță de muncă. Pentru acesta, ei operează cu o schemă de licențiere, punctând o serie de condiții minime pe care un „**plasator**” de forță de muncă trebuie să le îndeplinească pentru a-și desfășura activitatea.

Prin această procedură poate fi autorizată orice entitate juridică, inclusiv persoane fizice (comercianți individuali), societăți cu răspundere limitată, asociații fără personalitate juridică sau parteneriate.

Cererea pentru solicitarea autorizației poate fi **depusă online sau prin telefon**, fără a fi **nevoie de prezență la sediul autorității**⁴⁹.

În general **autorizația este valabilă pentru o perioadă de maximum 2 ani**, după împlinirea acestui termen urmând o **nouă procedură de autorizare.**

Dacă o **cerere este respinsă, solicitantului îi este interzisă desfășurarea activității de comerț în sectorul în care a solicitat licențierea.**

Orice revocare a unei cereri de eliberare a autorizației va fi cu sau fără efect imediat, în funcție de standardele care nu au fost îndeplinite.

În cazul în careo licență este revocată, titularului de licență i se va preciza în scris, prin notificare, dacă își va putea continua activitatea, de obicei, până la soluționarea căilor de atac prevăzute de lege, sau dacă acestea ar trebui să înceteze activitatea imediat.

Particular este faptul că atribuțiile privitoare la autorizare sunt strict în sarcina unei instituții determinate al cărei unic obiect de activitate este acesta, fără a mai avea și alte

calificat” în baza programelor: *Highly Skilled Migrant Programme / International Graduates Scheme / Scottish Graduates Scheme.*

⁴⁵Categoriile autorizate sunt: personalul operațional de la sol din aeroporturi al unei linii aeriene, plasamente „Au pair”, lucrători din gospodării particulare, pastori, misionari sau membri ai unui ordin religios, angajați guvernamentali delegați, medici, stomatologi și generaliști rezidenți, funcționari particulari dintr-o gospodărie diplomatică, reprezentanți delegați ai unui ziar, agenție de presă sau organizație de difuziune, reprezentanți unici, profesori sau asistenți lingvistici, asistente medicale calificate care urmează o perioadă de practică supravegheată.

⁴⁶ BR3.

⁴⁷ Este vorba despre domeniile: agricultură, silvicultură, horticultură, recoltarea moluștelor, prelucrarea și ambalarea produselor alimentare, pe site-ul www.gla.gov.uk.

⁴⁸ Gangmasters Licensing Authority – GLA, printre atribuțiile căreia menționăm: acordarea de autorizații, asigurarea inspecțiilor considerate necesare la entitățile autorizate, realizarea registrului național de persoane autorizate pentru activitatea de plasament, Gangmasters (Licensing) Act, 2004 a se vedea site-ul: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2004/11/contents>.

⁴⁹ Într-adevăr o soluție care ajută la eliminarea birocrăției, impulsionează mediul de afaceri și contribuie la ridicarea barierelor administrative, deziderate propuse și de autoritățile românești, cel puțin în expunerea de motive a OUG 27/2003, cu privire la aprobarea tacită.

obligății, situație care permite asigurarea acestor servicii de un personal supercalificat și, în consecință atingerea scopurilor pentru care s-a identificat această soluție.

Considerăm că este un model de preluat, și că această instituție, prin activitatea pe care o desfășoară, reușește să contribuie la menținerea în anumite limite a șomajului, cunoscută fiind situația particulară a **Marii Britanii**, unde datorită nivelului destul de ridicat al salariului minim, accesul mai facil la limba engleză, vorbită mai ușor și în număr mai mare, este o țintă pentru mulți emigranți din state cu un nivel mai redus de dezvoltare.

Împrumutând multe din țara vecină, regulile referitoare la statutul persoanelor care pot obține liber un loc de muncă în **Irlanda** și cele care au nevoie de un tip de autorizație în acest sens⁵⁰ sunt complicate.

Regăsim și aici o terminologie neunitară; întâlnim noțiunile de **permis de muncă, autorizație de muncă, viză**, toate însă având regimul actului emis de o autoritate publică în atestarea îndeplinirii unui cumul de condiții prevăzute de lege.

Din cauza lipsei de cadre calificate în unele ramuri de activitate în Irlanda, există posibilitatea de a aplica pentru obținerea unei vize de muncă sau a unei autorizații de muncă.

Aplicațiile trebuie făcute din **afara Irlandei**, iar aplicații trebuie să **dețină un contract de muncă de la un angajator din Irlanda** pentru una din următoarele ramuri de activitate: sănătate, tehnologia informației, inginerie în construcții și urbanistică.

Principala diferență dintre permisele de muncă și vizele sau autorizațiile de muncă este că acestea din urmă sunt eliberate pe un termen inițial de 2 ani și persoana poate să-și schimbe angajatorul, singura condiție fiind să rămână în același sector de activitate.

Ca o concluzie a studiului nostru, remarcăm existența unei forme de intervenție a statului, printr-un act administrativ, denumit în general autorizație, în toate domeniile de activitate pentru care autoritatea este datoarea a veghea la îndeplinirea condițiilor în care interesul public este satisfăcut, a tuturor situațiilor în care cetățeanul este apărut și ținut, în aceeași măsură să nu se depărteze în satisfacerea interesului propriu de ceea ce statul, prin autoritatea sa consideră a fi binele comun al tuturor.

⁵⁰Categoriile de cetățeni care nu au nevoie de permis de muncă pentru a se angaja sunt: Cetățenii țărilor membre ale Zonei Economice Europene (European Economic Area – EEA, țările membre a Uniunii Europene UE) plus Norvegia, Islanda, Liechtenstein și Elveția. Persoanele cărora li s-a acordat statutul de refugiat, studenții (până la 20 ore pe săptămână în timpul perioadelor de studii și cu normă întreagă pe timpul vacanțelor), angajații non-UE care sunt legal încadrați la muncă într-o țară membră a Uniunii Europene și care sunt transferați temporar prin contract într-o altă țară membră a Uniunii Europene, persoanele cărora li s-a acordat permis de ședere în Irlanda pe următoarele temeiuri: - Sunt soț/soție sau părinte al unui cetățean irlandez - Li s-a acordat permis de ședere temporar pe considerente umanitare, trecând în prealabil prin procesul de azil, Department of Enterprise, Trade and Employment, Ireland, se site-ul: http://www.corkcity.ie/newcomersguide/romanian/ROM3Munca_in_Irlanda.pdf.

SPENDING FOR EDUCATION IN ROMANIA. FEATURES OF FINANCING SCHOOL EDUCATION

Ionela Popa, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncoveanu" University of Pitești

Abstract: Public institutions have a major role in a country as they are the way a government fulfils its functions and roles: defence, education, culture, social protection etc. Financing these comes from public resources particularly arising from taxes and fees. Since the needs of a society are continuously increasing and resources are limited, orienting public resources to various fields and goals should be highly efficient and effective.

In the public sector's education institutions, there are a number of features of the financing procedure. The paper herein aims at emphasizing a few features and suggesting a few concrete ways by which education institutions can be financed even if the funds arising from the national public budget prove to be not enough most of the time.

Keywords: *public expenditure, education, efficiency, strategic framework.*

1. Cadrul strategic pentru educație și formare la nivelul Uniunii Europene

La nivel european politicienii au recunoscut caracterul esențial al educației și formării pentru a favoriza dezvoltarea societății cunoașterii și a economiei actuale. Strategia Uniunii Europene se bazează pe necesitatea colaborării între statele membre, în vederea obținerii de avantaje reciproce.

Politicile în domeniul educației și formării la nivelul Uniunii Europene au luat avânt după adoptarea Strategiei de la Lisabona (2000), program global ce a avut ca obiectiv transformarea Uniunii în cea mai competitivă și dinamică economie. Strategia a recunoscut că într-adevăr, cunoașterea și inovarea, ca rezultat al acesteia, sunt cele mai valoroase active ale Uniunii Europene, în special în contextul concurenței globale intensificate.

După 10 ani s-a adoptat Strategia Europa 2020. Aceasta reprezintă strategia UE de creștere economică pentru următorii zece ani. Într-o lume aflată în permanentă schimbare, UE dorește să devină o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Aceste trei priorități se sprijină reciproc și sunt în măsură să ajute UE și statele membre să obțină un nivel ridicat de ocupare a forței de muncă, de productivitate și de coeziune socială.

În practică, Uniunea a stabilit cinci obiective majore – privind ocuparea forței de muncă, inovarea, **educația**, incluziunea socială și mediul/energia - care urmează să fie îndeplinite până în 2020. Statele membre au adoptat propriile lor obiective naționale în aceste domenii. Diverse acțiuni la nivel european și național vin în sprijinul Strategiei.

În domeniul educației „**Educație și formare 2020**” (ET 2020) este un nou cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale, creat pe baza predecesorului său, programul de lucru „Educație și formare 2010” (ET 2010). Acest cadru prevede obiective strategice comune pentru statele membre, inclusiv un set de principii pentru atingerea acestor obiective, precum și metode de lucru comune cu domenii prioritare pentru fiecare ciclu de lucru periodic.

Principalul scop al cadrului este de a sprijini statele membre în ceea ce privește dezvoltarea în continuare a sistemelor lor de educație și formare. Aceste sisteme ar trebui să asigure tuturor cetățenilor mijloacele necesare pentru a-și atinge potențialul, precum și să asigure prosperitatea economică durabilă și capacitatea de integrare profesională. Cadrul ar trebui să ia în considerare întregul spectru de sisteme de educație și formare profesională dintr-o perspectivă a învățării pe tot parcursul vieții, acoperind toate nivelurile și contextele (inclusiv învățământul non-formal și informal).

Sunt stabilite patru **obiective strategice** ale cadrului:

- **realizarea în practică a învățării pe tot parcursul vieții și a mobilității;**
- **îmbunătățirea calității și a eficienței educației și formării;**
- **promovarea echității, a coeziunii sociale și a cetățeniei active;**
- **stimularea creativității și a inovării, inclusiv a spiritului întreprinzător, la toate nivelurile de educație și formare.**

În scopul de a avea **metode de lucru** eficiente și flexibile pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării, cadrul prevede o serie de cicluri de lucru până în 2020. Pentru fiecare ciclu se adoptă mai multe domenii prioritare, pe baza obiectivelor strategice menționate anterior: realizarea în practică a învățării de-a lungul vieții și a mobilității, îmbunătățirea calității și eficienței educației și formării, promovarea echității, a coeziunii sociale și a cetățeniei active, stimularea inovării și creativității, inclusiv a spiritului antreprenorial, la toate nivelurile de educație și de formare.

Pentru a măsura progresele înregistrate în îndeplinirea acestor obiective, acestea sunt însoțite de **indicatori și criterii de referință europene**:

1. Participarea adulților la procesul de învățare de-a lungul vieții. În vederea creșterii participării adulților la procesul de învățare de-a lungul vieții, în special a celor cu un nivel scăzut de calificare se urmărește ca până în 2020, în medie cel puțin 15 % dintre adulți ar trebui să participe la programele de învățare de-a lungul vieții

2. Persoane cu nivel scăzut al competențelor de bază. Pentru a garanta că toți cursanții ating un nivel adecvat al competențelor de bază, în special citire, matematică și științe exacte:- până în 2020, procentul persoanelor cu vârsta de 15 ani cu competențe scăzute de citire, matematică și științe exacte ar trebui să fie mai mic de 15 %.

3. Frecventarea învățământului terțiar. Dată fiind cererea tot mai mare de absolvenți ai învățământului terțiar, și recunoscând totodată importanța egală a educației și formării profesionale până în anul 2020, proporția persoanelor de 30-34 de ani care frecventează învățământul terțiar, ar trebui să fie de cel puțin 40 %.

4. Abandonurile școlare timpurii din sistemele de educație și formare

Ca o contribuție la garantarea faptului că un număr maxim de cursanți își finalizează educația și formarea se urmărește ca până în 2020, proporția abandonului școlar timpuriu din sistemele de educație și formare ar trebui să fie sub 10 %.

5. Educația preșcolară. În vederea creșterii participării la educația preșcolară ca bază pentru succesul educațional ulterior, în special în cazul celor provenind din medii dezavantajate programul vizează ca până în 2020, cel puțin 95 % dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta pentru înscrierea obligatorie la școala primară să beneficieze de educație preșcolară.

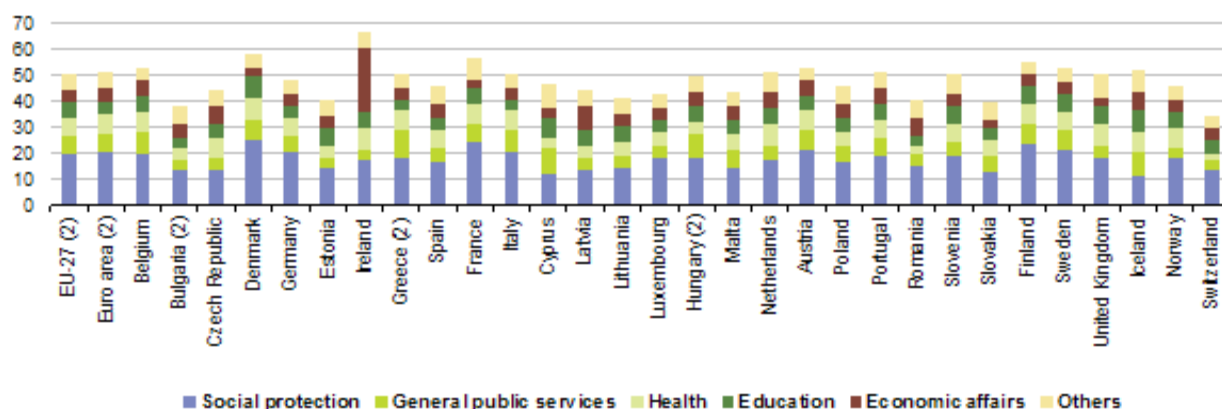
Alte domenii de mare importanță evidențiate în cadrul strategic sunt reprezentate de: mobilitate, capacitatea de integrare profesională, învățarea limbilor.

2.Date statistice privind cheltuielile publice pentru educație în spațiul Uniunii Europene

Un raport al Uniunii Europene evidențiază următoarea evoluție a indicatorilor din domeniul educației: media ponderii cheltuielilor publice la nivelul UE este de 40%. Cu valori peste medie identificăm state precum Irlanda, Danemarca, Franța, Austria, în timp ce România înregistrează o pondere a cheltuielilor publice în PIB de 30% (cu 10 procente sub medie).

Potrivit datelor furnizate de statisticile Eurostat media Uniunii Europene în privința ponderii cheltuielilor pentru educație în PIB este de 5,34 %.Am evidențiat implicarea a catorva state ale Uniunii Europene în finanțare educației la nivelul anului 2011:

Figura nr. 1: Structura cheltuielilor publice ale statelor membre UE

(1) COFOG: classification of the functions of government; data extracted on 22.10.2012.

(2) Provisional.

Source: Eurostat (online data code: gov_a_exp)

Statele fruntașe la fonduri alocate învățământului sunt Danemarca (7,8% din PIB), Cipru (7,2%) și Suedia (6,67%). În cazul Bulgariei, ocupanta ultimului loc în clasament, indicatorul este de 3,6%.

3. Realitati si perspective privind finanțarea educației în România

Legea educației naționale nr. 1/2011 adoptată în 5 ianuarie 2011, cel mai important document legislativ care reglementează sistemul de educație din România prezintă sursele de finanțare ale acestor institutii: **finanțarea de bază, finanțarea complementară și finanțarea suplimentară.**

Finanțarea de baza este asigurata de catre stat pentru toți preșcolarii și pentru toți elevii din învățământul primar, gimnazial, profesional și liceal de stat, particular sau confesional

acreditat, precum și pentru elevii din învățământul postliceal special de stat. Aceasta este asigurată din bugetul de stat, din sume defalcate din taxa pe valoare adăugată, prin bugetele locale, pentru următoarele articole de cheltuieli: cheltuieli cu salariile, incluzând aici toate drepturile salariale în bani stabilite prin lege, inclusiv contribuțiile aferente acestora; cheltuieli cu pregătirea profesională; cheltuieli cu evaluarea periodică a elevilor; cheltuieli cu bunuri și servicii.

Pentru a se asigura echitatea distribuirii fondurilor la nivelul unităților de învățământ Guvernul aprobă anual prin Hotărâre¹ norme metodologice privind determinarea costului standard pe elev/preșcolar. Acest indicator, aplicat în scopul determinării finanțării de bază a instituțiilor de învățământ se aplică diferențiat pe categorii de cheltuieli (de personal, respectiv cu bunuri și servicii), pe nivel/filiera/profil de învățământ, precum și pe zone de temperatură².

Finanțarea de bază aprobată anual prin legea bugetului de stat se repartizează pe comune, orașe, municipii și sectoare ale municipiului București de către direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv a municipiului București, cu asistența tehnică de specialitate a inspectoratelor școlare județene, respectiv a Inspectoratului Școlar al Municipiului București.

Finanțarea complementară asigură cheltuieli de capital, cheltuieli sociale și alte cheltuieli asociate procesului de învățământ preuniversitar de stat care nu fac parte din finanțarea de bază a unităților școlare. Aceasta se realizează din bugetele locale ale unităților administrativ-teritoriale de care aparțin unitățile de învățământ preuniversitar și din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată, aprobate anual prin legea bugetului de stat cu această destinație, pentru următoarele categorii de cheltuieli: investiții, reparații capitale, consolidări; subvenții pentru internate și cantine; cheltuieli pentru evaluarea periodică națională a elevilor; cheltuieli cu bursele elevilor; cheltuieli pentru transportul elevilor; cheltuieli pentru naveta cadrelor didactice, conform legii; cheltuieli pentru examinarea medicală obligatorie periodică a salariaților din învățământul preuniversitar, cu excepția celor care, potrivit legii, se efectuează gratuit; cheltuieli pentru concursuri școlare și activități educative extrașcolare organizate în cadrul sistemului de învățământ; cheltuieli pentru asigurarea securității și sănătății în muncă, pentru personalul angajat, preșcolari și elevi; gestionarea situațiilor de urgență; cheltuieli pentru participarea în proiecte europene de cooperare în domeniul educației și formării profesionale.

Finanțarea suplimentară se acordă ca sumă globală fixă din bugetul Ministerului Educației pentru premiarea unităților de învățământ preuniversitar de stat cu rezultate deosebite în domeniul incluziunii sau în domeniul performanțelor școlare.

¹ [Pentru anul 2015 - [H.G. nr. 9/2015](#) - pentru modificarea Hotărârii Guvernului nr. 72/2013 privind aprobarea normelor metodologice pentru determinarea costului standard per elev/preșcolar și stabilirea finanțării de bază a unităților de învățământ preuniversitar de stat, care se asigură din bugetul de stat, din sume defalcate din T.V.A. prin bugetele locale, pe baza costului standard per elev/preșcolar]

² [Este vorba de cheltuielile cu pregătirea profesională, evaluarea periodică a elevilor și cheltuielile cu bunuri și servicii pentru care sunt prevăzute în legislație 6 zone de temperatură]

Constructia bugetara in Romania se caracterizeaza prin existenta deficitului bugetar, conditie ce impune la nivelul sectorului public o limitare a resurselor destinate satisfacerii nevoilor societatii, implicit in domeniul educatiei.

In acest context, desi Legea educatiei nationale prevede ca pentru finantarea educatiei nationale se alocă anual din bugetul de stat si din bugetele autoritatilor publice locale minimum 6% din produsul intern brut al anului respectiv, in practica acest lucru nu este respectat.

In perioada 2009- 2014 cheltuielile publice pentru educatie in Romania s-au prezentat astfel:

Tabel nr. 1: Date statistice privind finantarea educatiei

Indicatori	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Cheltuieli pentru educație și cercetare**) - mii lei	22 108	20 148	19 530	19 396	20 664	21 844
Pondere in total cheltuieli	11,4	10,0	9,5	9,3	9,3	9,4
Pondere in PIB	4.24	3.53	4.13	3.5	3.6	3.7

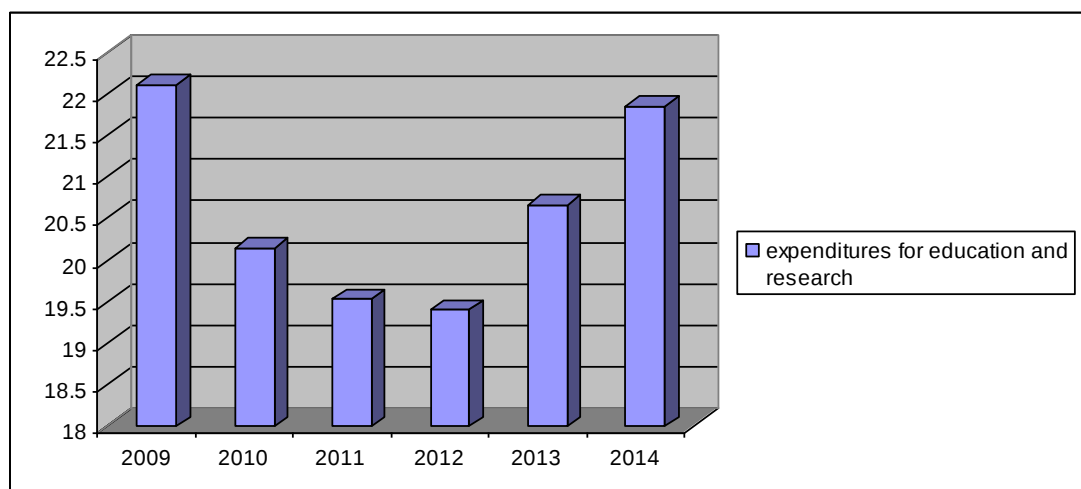
Sursa: Realizat de autor pe baza datelor preluate din Raportul privind situatia macroeconomica pe anul 2014 si proiectia acesteia pe anii 2015- 2017 (http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/buget2014/RAPORTBUGET_2014.pdf) si

<http://www.mfinante.ro/execbug.html?pagina=buletin>

**) În anul 2014, la domeniul educației, la nivelul administrației locale, s-a estimat utilizarea efectuării de plăți în cadrul proiectelor finanțate din fonduri europene în sumă echivalentă nivelului de 230 milioane euro reprezentând fonduri realocate de la Programele Operaționale Mediu și Transport către Programul Operațional Regional pentru finalizarea lucrărilor la școli.

Schematic, evolutia cheltuielilor pentru educatie se prezinta astfel:

Figura nr. 2: Nivelul cheltuielilor pentru educatie in Romania

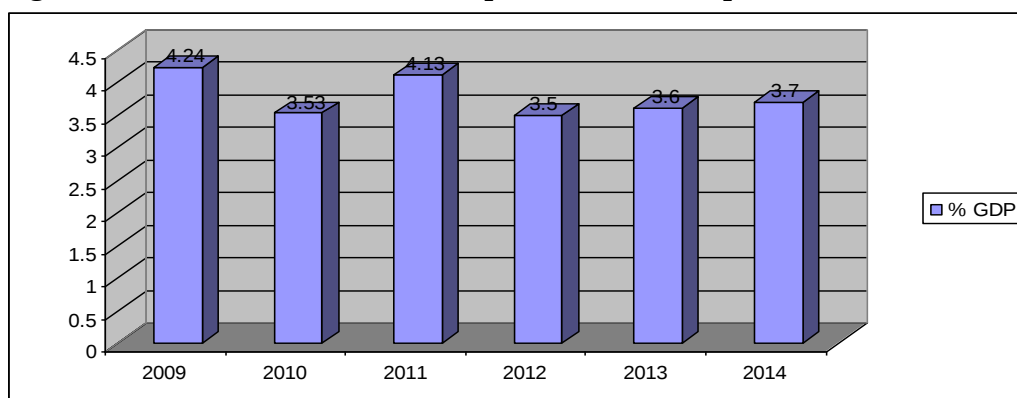
Sursa: Realizat de autor

Raportandu-ne strict la evolutia cheltuielilor publice pentru invatamant putem observa o tendinta oscilanta a finantarii acestui domeniu: daca la nivelul anului 2009 investitia in educatie se ridica la peste 22 miliarde lei, acest nivel nu a mai fost atins in perioada urmatoare. Mai mult, pana la nivelul anului 2012 fondurile alocate educatiei au scazut continuu. In ultimii 2 doi se evidentiaza o tendinta de crestere, fara a ajunge, insa, la nivelul din 2009.

In valori relative, ca pondere in total cheltuieli pentru anul 2014 cheltuielile bugetare pentru domeniul învățământ au fost estimate la aproximativ 9% din total cheltuielilor din sectorul public, având o evoluție în linie cu cea din perioada 2010-2013.

Reprezentativa este insa analiza ponderii cheltuielilor pentru educatie in PIB:

Figura nr.3: Ponderea cheltuielilor publice in PIB in perioada 2009- 2014

Sursa: Realizat de autor

Deși prin Legea Educației Naționale nr. 1/2011, guvernării și-au asumat două prevederi importante³ legate de finanțarea educației: educația este considerată prioritate națională, iar învățământul superior este considerat bun și responsabilitate publică: Art. 222 (3) *Finanțarea învățământului superior de stat se asigură din fonduri publice, în concordanță cu următoarele cerințe: a) considerarea dezvoltării învățământului superior ca responsabilitate publică și a învățământului, în general, ca prioritate națională [...] și pentru educație se alocă un buget de minimum 6% din PIB: Art. 8 Pentru finanțarea educației naționale se alocă anual din bugetul de stat și din bugetele autorităților publice locale minimum 6% din produsul intern brut al anului respectiv*acest deziderat nu a fost atins până acum, și se pare, că nici în orizontul previzibil. S-a constatat că, în ultimii ani bugetul a asigurat functionalitatea sistemului dar strict în ceea ce privește asigurarea cheltuielilor de personal și cu bunuri și servicii.

Totuși o finanțare la aproximativ jumătate din prevederile stabilite prin legea educației nu este sustenabilă în contextul în care abordăm problema investițiilor, alocării pentru asigurarea burselor și a subvențiilor pentru cămine și cantine etc.

4. Posibilitati de imbunatatire a finantarii institutiilor de invatamant

³ Legea educatiei nationale nr 1/2011 , art. 8 si art.222

Bugetul anului 2015 a fost construit ca un buget orientat către investiții, obiectivul general al politicii bugetare fiind continuarea reducerii deficitului bugetar, în paralel cu stimularea creșterii economice prin creșterea investițiilor publice.

Consider că în acest context trebuie acordată o atenție sporită și investițiilor în educație. Principala motivație în acest sens este dată de faptul că după experiența crizei economice, investiția în educație ar trebui să devină și mai importantă datorită rolului recunoscut pe care aceasta îl poate juca pentru depășirea perioadelor de colaps economic. În pache, în România trendul alocării PIB-ului pentru educație a devenit unul descendent, în contextul în care, anterior anului 2008 acesta avea o tendință ascendentă.

În aceste condiții instituțiile de învățământ trebuie să depună eforturi pentru a obține și utiliza autonom venituri proprii, această prerogativă fiindu-le acordată prin Legea educației naționale. Învățământul poate să fie finanțat și direct de către operatori economici, precum și de alte persoane fizice sau juridice, în condițiile legii. Învățământul poate fi susținut prin burse, credite de studii, taxe, donații, sponsorizări, surse proprii și alte surse legale.

Respectând principiile **finanțării învățământului**: transparența fundamentării și alocării fondurilor; echitatea distribuirii fondurilor destinate unui învățământ de calitate; adecvarea volumului de resurse în funcție de obiectivele urmărite; predictibilitatea, prin utilizarea unor mecanisme financiare coerente și stabile; eficiența utilizării resurselor directorii acestor instituții trebuie să transforme cautatea de noi resurse în politica și practica totodată.

În contrast cu școlile din occident, unde există o cultură în domeniul colectării de fonduri, instituțiile noastre și cultura noastră națională, sunt circumspecte la acest tip de obținere a veniturilor. Colectarea de fonduri este de obicei, subiectul unei sau unor campanii de fund-raising, fiecare cu scopuri precise.

Este bine ca fiecare campanie să fie dedicată strângerii unor fonduri pentru o activitate foarte clar enunțată, sau pentru un program la fel de clar definit – care vor fi direct prezentate posibilelor finanțatori.

5. Concluzii

Putem aprecia că o parte din caracteristicile educației în spațiul Uniunii Europene pot fi considerate adevărate progrese în realizarea actului educațional. Putem evidenția aici tendința distinctă în direcția prelungirii școlarizării obligatorii devine evidentă în aproape toate sistemele educaționale din Europa, în conformitate cu obiectivul de reducere a procentului de abandon școlar, precum și autonomia sporită pentru școli și instituții de învățământ superior. Școlile dispun de mai multă libertate în cazul activităților educaționale zilnice, cum sunt: selecția metodelor și manualelor de predare, gruparea elevilor în vederea activităților de învățare și stabilirea evaluărilor interne. În școli, cadrele didactice se bucură de autonomie sporită în ceea ce privește metodele de predare, stabilirea criteriilor de evaluare internă și selecția manualelor, în funcție de deciziile legate de gruparea elevilor.

Există însă și o serie de curențe, din care putem evidenția faptul că profesia de cadru didactic pare a fi lipsită de atractivitate și probleme în asigurarea finanțării învățământului, aspect care trebuie să rezeze o preocupare importantă pentru forurile de decizie.

Pentru ca sistemele de educație și formare să poată îndeplini un rol decisiv în atingerea obiectivului strategic stabilit cu ocazia Consiliului European de la Lisabona, și anume acela

de a transforma Uniunea Europeană (UE) în cea mai competitivă și mai dinamică economie a cunoașterii din lume, statele membre sunt încurajate să investească resurse suficiente și să facă astfel încât acestea să fie ținute și gestionate în modul cel mai eficient posibil. Într-un context internațional foarte concurențial și dinamic, politica de investiții în educație și formare trebuie să ia în considerare noile exigențe ale societății cunoașterii.

BIBLIOGRAFIE:

Mihai M., Dima F. (coordonatori)- “Contabilitate publica pentru incepatori”, Ed. Sitech, Craiova, 2013

Key Data on Education in Europe, 2012, European Commission

The Global Competitiveness Report 2013– 2014, Klaus Schwab, World Economic Forum

2009/C 119/02 CONSILIUL UNIUNII EUROPENE, Concluziile Consiliului din 12 mai 2009 privind un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale ("ET 2020")

Raportul privind situatia macroeconomica pe anul 2014 si proiectia acesteia pe anii 2015-2017 disponibil pe

http://discutii.mfinante.ro/static/10/Mfp/buget2014/RAPORTBUGET_2014.pdf

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/147EN.pdf

HOMICIDE – MORE THAN A TEXT OF LAW

Maria-Magdalena Bârsan, Assist., PhD, "Transilvania" University of Braşov

Abstract: My aim with the current paper is to analyze the different motivations which cause a woman to commit a crime and what determines her to betray her real designation in life and to annul any maternal instinct she might have as well as the instinct to preserve the human species which is deeply grained in the feminine genetic code for thousands of years. At the same, I have selected one of the most interesting cases in the history of Romanian forensic crime; I have made a short presentation of this case in an attempt do not harm the reading of this paper by presenting obtrusive details. At the end of this paper, I chose to present the crimes stated in the Criminal Code which can be committed by a mother and which, in our current regulation, are distinctively incriminated.

Key words: *woman, crime, motive, cruelty, reality, homicide, fetus, injury.*

Introduction

Independent of our will and natural desire for a human being to achieve perfection, a society free from any kind of lawlessness, thus no homicides, remains a utopia and an unrealizable project - at least for now. My assertion is not a consequence of a pessimistic thinking, but the result of an objective analysis of the present world of which I am a part of. Therefore, in my opinion, the issue of crime, especially that of homicide, is a topical issue that seems to perpetuate in society. For that reason - to highlight the existence of crimes in society through the ages, in addition to the oddness of this particular case - I chose to realize a presentation of a criminal from the interwar period.

General matters

Fragile, delicate, loving mothers, sisters, girlfriends or wives have long been considered incapable of killing. As a result, looking up the history of criminal science, the penalties for women in this regard have only recently been established and detailed. Although in a much lower percentage than men, female offenders exist and often murder at an artistic level - a macabre art, though. It is the story of an unfaithful wife from Asia. While she was passionately kissing her partner, she slipped a cyanide capsule in his mouth, which he was forced to swallow.

Women's creativity when it comes to murdering someone, especially someone of the opposite sex, can be explained as a compensation of physical inferiority that most women have as opposed to men, which they accept almost automatically, as an axiom. Naturally, the means by which women kill are different from one culture to another, depending on the resources, so that in the US the main weapon is the gun whilst on the European continent, knives or other household items are used. Studies made by experts on the matter indicate that if a woman killed someone, there is a strong possibility that the victim is related to his murderer, so they rarely kill strangers. Moreover, women are rare among serial criminals since they most often have a specific pattern and a set of predetermined characteristics within

the limits of which the female psychology does not fit because of the maternal instinct. Psychiatrists declare that serial killers are incapable of experiencing certain feelings, such as anxiety or excitement, thus they are trying to obtain those feeling through killing. Serial killers are compared in this respect with adrenaline lovers, seeking "thrills" through extreme sports (prof. Dr. Gabriel Crumpei). Currently, the Târgșor penitentiary is the only prison for women in Romania. The number of convicts for murder in this prison is estimated at 130, and the average age is 40-45 years old, most women being convicted for killing their spouse.

When love “hurts”

Nevertheless, in Romania, most serial crimes were committed by a woman. Dubbed the “Black Widow” due to the dark chromatic of clothing and her soul, Vera Renczi (of Romanian-Serbian nationality) has poisoned about 35 people during the interwar period. To this day, she still represents a mystery for forensic science, since not even her real name is known; her last name – Renczi – comes from her second husband.

It is assumed that she killed her two husbands out of jealousy, Joseph Renczi being renowned for the amorous escapades whose number has continued growing even after he married Vera – an imprudence that cost him his life. Living the failure of two unsuccessful marriages, the young woman seeks solace in the tumultuous nightlife of Vienna. With parties often turned in broadside orgies, she retreated sometimes with a lover to her Serbian mansion, from where he never returned. In less than a decade, about thirty men crossed the threshold only to the inside of the mansion. Vera assured that they were occasionally foreigners that came from Vienna, whereof the Serbian authorities had no information. The beautiful murderer is caught when she made the unfortunate choice of turning the husband of a cautious woman determined to find the truth behind the disappearance of her spouse into her lover. So she starts an investigation on her own, after the authorities had failed once again before the daunting Vera, and discovers a love note from Vera in her husband's clothes, Milord. With this evidence that contradicts Vera's denial that she had any connection with Milord, the authorities start searching her house. This is how they discover 35 zinc coffins in the basement of Vera's mansion. In one of the coffins they found her own son, killed at the age of only ten years old due to the fact that he had learned the gruesome secret of his mother. During the trial, Vera's explanation is as simple as is irrational: killing her lovers was the natural consequence of her desire to know that she was the last woman in those men's lives. Since the law in Yugoslavia at that time did not allow execution of women, Vera could not be sentenced to death, as originally ordered, and was moved to a maximum security prison for life, where she was talking loudly for hours, believing that she was surrounded by the men she murdered. Diagnosed with schizophrenia, she is transferred to an asylum, where she died shortly after a brain haemorrhage. Vera's Renczi case remains in forensic history as the Black Widow case.

Why do women murder?

The reasons underlying a homicide vary by the gender of the author. Experts have noted the existence of different types of homicides as they were committed by women or by men. According to psychologists and psychiatrists women kill under the influence of emotions, based on an emotional degree of sensitivity, and their crimes are not usually

premeditated, whereas the majority of crimes committed by men are premeditated and not spontaneous. Being more emotionally attached, women are deeply affected when deceived, which may decrease their ability to self-control, leading to murder. The special attachments that a woman is able to develop can easily convert into violence when the woman is brought to the limit of endurance. Sometimes crimes are committed due to alcohol consumption, but most times (leaving aside the people with mental disorders or those who are suffering from a strong postnatal depression and resort to infanticide), homicides committed by women are nothing but reactions to domestic violence and constant abuse from their husbands leading to spontaneous outbursts. "Thus, women usually react under the impact of emotional states."

A particular aspect is the killing or injury of a newborn infant committed by the mother due to the strong psychological shock, which is attributed to pregnancy and childbirth. The actual law recognizes the existence of a state of psycho-physiological disorder caused by pregnancy and birth that affects women, so that these misdemeanours are subjected to a less severe criminal treatment. The new Criminal Code states in art. 200 para. (1) that the "killing of a newborn baby immediately after birth, but no later than 24 hours, committed by his mother in a state of mental disorder shall be punished with imprisonment from one to five years." If it is demonstrated (usually by medical expertise) that the mother who killed the newborn was in a (relatively) healthy mental state or although she is in such a condition in which her judgment is diminished, but more than 24 hours between the birth and the moment of murder passed, the crime is that of domestic violence.

Comparative aspects between the crime of murder or injury of a newborn committed by his mother, the crime of domestic violence and the harm to the foetus, as regulated by current law

The border between the three offenses may be slim, but the prudence with which the legislator has regulated them makes their delineation as accurate as possible. Thus, in case of the crime of murder or injury of a newborn, the mother is always the active subject and the passive subject is the newborn infant. The newborn quality of a child is acquired from the moment of expulsion, when the child starts his own life, and is forfeited after the expiry of the first 24 hours of his life, the newborn quality being one essential condition for the existence of this crime (*n.n.* the crime of murder or injury of a newborn); if the offense is committed before the birth ended, for example, there will be the offense of injury to the foetus, and if the act of murder takes place after the passage of the first 24 hours from the birth, then the offense shall be within the legal crime of domestic violence.

Regarding the existence of other active subjects in this offense, literature stated that "the person who instigates to the killing or injury of a newborn or helps the mother of the child to kill or injure her newborn baby is not responsible for incitement or complicity in the crime of killing or injury of a newborn baby", since the *sine qua non* condition of the offense is that the active subject is the mother, as long as the psycho-physiological state of disorder can only affect the mother and other instigators or accomplices cannot be found in this particular situation. All things considered, they will be liable for the offense of murder (under art. 189 new Criminal Code) or other crimes against bodily integrity or health (art. 193-195 new Criminal Code), and if there are family relationships between the perpetrator of the crime and

the newborn victim, then the perpetrator's liability is determined by art. 199 new Criminal Code (domestic violence). In other words, it can be said that when the mother "in a state of mental disorder determines or helps another person" to kill the newborn, she will be charged with aiding or abetting the crime of murder or injury of the newborn, whereas "the person instigated or aided by the mother to kill or injure the newborn will be responsible for the offense of homicide or other domestic violence misdemeanours."

Moreover, the existence of the crime of killing or injury of a newborn has no meaning if the act was committed as a result of an action (hitting, choking, soaking *et caetera*) or an inaction (not feeding the child properly, abandoning the child in dangerous places or in perilous conditions *et caetera*), whether or not the umbilical cord had been cut or if the baby is born out of wedlock. Another important aspect to note is that if the "twins are killed, there will be a sum of crimes (concurrunt realiter de infractiuni), not a crime or an offense continued in the form of simple natural unity"; according to art. 202 para. (7) the harm of the unborn child committed by the pregnant woman is not punished, instead the fatal harm committed by the mother during the birth in a state of mental disorder shall be punished with imprisonment from one and a half year to three and a half years - if the injury has prevented installation of ectopic life - or is punishable by imprisonment from six months to two and a half months - if the foetus' harm caused the child an injury afterwards - and, finally, shall be punished with imprisonment from one year to three and a half years - if the foetus' harm subsequently caused an injury that resulted in the death of the child.

If all the elements of the crime of killing or injury of a newborn are not fulfilled, but the offense was still committed by the mother, establishing that she suffered from the mental disorder typical for a woman who recently went through the process of giving birth to a child may constitute mitigating circumstances to determine the proper sanction. In order to overcome the difficulties of interpretation of the law governing this offense, the lawmaker replaced the term "disorder caused by birth" of the old Criminal Code with that of "mental disorder". Although the current term has a broader scope, it is more than obvious that it does not refer to any mental disorder, but only to those which are closely related to pregnancy and birth process and the "implications they (*n.n.* pregnancy and birth) have on pregnant women psychologically and socially", so that mental disorders comprised in emotional-affective symptoms caused by the conflicts or potential conflicts in which the mother does not want the child are included in the current meaning of the phrase "mental disorder" in the new Criminal Code. However, if the state of disorder of the mother - irresponsibility - which removes the criminal nature of the act.

Conclusions

People tried over time to formulate a concrete explanation of what determines a woman to kill another human being. Many specialists in criminal sciences, forensics and criminology as well as in psychology or psychiatry discussed in countless articles, essays and even volumes the reasons why such admired and praised creatures in so many works of art (in all forms that it has: literature, painting, sculpture, music and others) can and sometimes act impulsive and violent, regardless of the finesse and delicacy which they are recognized for. Also, the lawmaker tried to provide as many acts and to regulate them according to

particularities so that the text of law would be as less prone to interpretation by the courts as possible. On this line it can be seen a series of acts that can be committed by the mother and which are distinctly incriminated in the current regulation. This theme is thus a vast one, it can hardly be covered leisurely in such a narrow work as mine, yet I dare to conclude, without any intention to defend any part, with an urge to try to look at human beings without discrimination and stereotypes such as the ones linked to gender or that women should, no matter what, give life, not take it. No one should take life, be it man or woman, but this is another theme, the one of supporting causes and lack of liability, or, for those who are passionate about history – war as a method used to mask criminal intentions of governments. Therefore, although often worshiped through art and placed in a higher position, in reality women are often victims of humiliation and abuse and remain simple human beings, vulnerable to the same mistakes, diseases, errors *et cetera* just as men.

REFERENCES:

- Adrian Nicolae - Article "*The most odious Romanian serial killer is a woman*" http://www.historia.ro/exclusiv_web/portret/articol/cel-mai-odios-criminal-n-serie-rom-n-este-o-femeie - Last accessed on 03.25.2015;
- The article "*Women kill with affection, and men with premeditation*" <http://www.ziaruldeiasi.ro/local/femeia-ucide-cu-afectiune-si-premeditare-barbatul-din-cruzime~ni7fcq> - Last accessed on 03.25.2015;
- Interview with writer Sigrun Rossmannith, based on her book "*Are women better at murder?*" <http://www.spiegel.de/panorama/justiz/interview-sigrun-rossmanith-sind-frauen-die-besseren-moerder-a-924473.html> - Last accessed on 03.25.2015
- V. Dobrinoiu, M.A. Hotca, M. Gorunescu, I. Pascu, I. Chis, C. Păun, N. Neagu, MC Sinescu, "*New Criminal Code Commented*", Vol. II, Special Part, Ed. Universul Juridic, Bucharest, 2012.

THE BASIC PRINCIPLES OF THE PENAL PROCESS

Ivan Anane, Assist. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: The principles of the penal process are designed to ensure effective exercise the judicial tasks of the justice system. The penal process is conducted under the rules of the law. During the penal process, the following judicial functions are exercised: criminal prosecution function, the human rights and freedoms during the penal pursuit decision function, verifying the lawfulness of court judgement function, the judgement function. Every person is considered not guilty until it is proven guilty by a irrevocable penal court decision. The judicial system are obliged to ensure, based on solid evidence, the truth regarding the facts and circumstances of the case including the suspect and defendant. No person may be prosecuted or sentenced for an offense when that person is not under the liability of a penal court decision regarding that specific act, even under other legal classification. The prosecutor is required to trigger and exercise the penal pursuit process by himself when there are evidence regarding an offence and there is no legal situation to counteract it, other than those provided by the law. The prosecution has the obligation to exercise the penal pursuit according to the procedural guarantees and rights of the parties and process subjects, in such way that the facts which are considered an felony are completely discovered in time, no innocent person would be prosecuted and any person that committed a crime would be punished according to the law in a reasonable term. During the penal process, everyones right to liberty and security is ensured. The parties and process subjects have the right to defend themselves or to be assisted by a lawyer. Any person who is under prosecution or trial must be treated with respect of the human dignity. The official language in the penal process is Romanian.

Key words: *principles, law, judicial organs, functions, penal process.*

Principiile procesului penal reglementează desfășurarea procesului penal și a altor proceduri judiciare în legătură cu o cauză penală. Principiile procesului penal urmăresc asigurarea exercitării eficiente a atribuțiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor părților și ale celorlalți participanți în procesul penal astfel încât să fie respectate prevederile Constituției, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementări ale Uniunii Europene în materie procesual penală, precum și ale pactelor și tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte.

1. Legalitatea procesului penal. Procesul penal se desfășoară potrivit dispozițiilor prevăzute de lege. Respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. Din acest precept constituțional, care stă la baza întregului nostru sistem de drept, decurge și principiul legalității procesului penal, care exprimă cerința ca acesta să se desfășoare potrivit dispozițiilor prevăzute de lege. Principiul legalității exprimă următoarele cerințe:

a) Procesul penal se desfășoară numai de autoritățile instituite prin lege, în compunerea și competența prevăzută de lege. Constituția prevede că justiția se înfăptuiește, în numele legii, și se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite prin lege, fiind interzisă înființarea de instanțe judecătorești extraordinare. Judecătorii de la instanțele judecătorești sunt independenți și se supun numai legii, o garanție a acestei independențe constituind-o inamovibilitatea. Procurorii prin care

Ministerul Public își exercită atribuțiile, își desfășoară activitatea potrivit principiului legalității și imparțialității, asigurându-se astfel respectarea legii în activitatea lor. A fost creată astfel, prin lege, autoritatea judecătorească necesară pentru realizarea justiției în cauzele penale, după normele unanim admise de legislațiile moderne, excluzându-se astfel orice altă autoritate de represiune penală, publică, sau de altă natură.

b) Autoritățile judiciare și părțile, avocații și reprezentanții lor trebuie să acționeze numai în condițiile și formele prevăzute de lege. Respectarea condițiilor prevăzute de lege este necesară întrucât legea le consideră că reprezintă modalitatea cea mai potrivită pentru realizarea scopului procesului penal; respectarea formelor procesuale asigură controlul respectării condițiilor legale din partea autorităților judiciare și a părților, creându-se astfel posibilitatea descoperirii oricăror încălcări ale legii și înlăturării lor.

c) Autoritățile judiciare trebuie să respecte drepturile procesuale ale părților și să le asigure exercitarea lor, deoarece legea consideră esențială contribuția acestora la soluționarea legală și temeinică a cauzelor penale. Încălcarea drepturilor părților atrage nevaliditatea actelor efectuate abuziv.

d) La soluționarea cauzelor penale, autoritățile judiciare au obligația să aplice întocmai legea penală și legea civilă, asigurând astfel cerințele statului de drept în domeniul combaterii și prevenirii fenomenului infracțional, în concordanță cu dispozițiile din Constituție.

Legalitatea procesului penal implică și unele limite în aplicarea acestui principiu, care sunt determinate de dispozițiile legii de procedură penală. Astfel, încălcările lipsite de importanță, care nu au avut nici o influență asupra desfășurării procesului penal și a soluționării juste a cauzelor penale, nu atrag nulitatea actelor asupra cărora s-au produs. Aceste limite, existente în orice legislație de procedură penală, se explică prin necesitatea respectării unei discipline în desfășurarea procesului, în vederea realizării scopului acestuia într-un termen rezonabil.

2. Separarea funcțiilor judiciare. În procesul penal se exercită următoarele funcții judiciare:

- a) funcția de urmărire penală;
- b) funcția de dispoziție asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanei în faza de urmărire penală;
- c) funcția de verificare a legalității trimiterii ori netrimiterii în judecată;
- d) funcția de judecată.

Funcțiile judiciare se exercită din oficiu, în afară de cazul când, prin lege, se dispune altfel. În desfășurarea aceluiași proces penal, exercitarea unei funcții judiciare este incompatibilă cu exercitarea unei alte funcții judiciare, cu excepția celei prevăzute la lit. c), care este compatibilă cu funcția de judecată. În exercitarea funcției de urmărire penală, procurorul și organele de cercetare penală strâng probele necesare pentru a se constata dacă există sau nu temeiuri de trimitere în judecată. Asupra actelor și măsurilor din cadrul urmăririi penale, care restrâng drepturile și libertățile fundamentale ale persoanei, dispune judecătorul desemnat cu atribuții în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Asupra legalității actului de trimitere în judecată și probelor pe care se bazează acesta, precum și asupra

legalității soluțiilor de netrimitere în judecată se pronunță judecătorul de cameră preliminară, în condițiile legii. Judecata se realizează de către instanță, în complete legal constituite.

3. **Prezumția de nevinovăție.**

Orice persoană este considerată nevinovată până la stabilirea vinovăției sale printr-o hotărâre penală definitivă. După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului. Prin dispoziția expresă a Constituției, prezumția de nevinovăție devine un drept fundamental al cetățeanului și, referindu-se la situația persoanei suspecte de săvârșirea unei infracțiuni, trebuie să fie considerată ca un principiu fundamental al procesului penal român. Dacă în multe coduri de procedură penală este formulată prezumția de nevinovăție ca un principiu fundamental al procesului penal, puține sunt constituțiile care consacră în mod expres acest principiu, ceea ce subliniază alinierea lor la rigorile actelor internaționale privind drepturile omului.

Prezumția de nevinovăție decurge din cerința ca nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, constituind o garanție pentru orice persoană că, în lipsa probelor de vinovăție, nu poate fi judecată și condamnată. Prin acest principiu, autoritățile judiciare sunt obligate să administreze probele necesare pentru dovedirea vinovăției și să tragă, în lipsa unor astfel de probe, concluzia nevinovăției suspectului sau inculpatului.

Prezumția de nevinovăție constituie baza procesuală a dreptului la apărare și a drepturilor procesuale acordate suspectului. Numai acceptând teza rezultată din prezumția de nevinovăție, că prin simpla suspiciune nu înseamnă stabilirea vinovăției, că răspunderea prezumției de nevinovăție se realizează abia prin hotărârea definitivă de condamnare, se explică reglementarea poziției suspectului ca subiect al procesului penal, a inculpatului ca parte în proces, poziție ce implică recunoașterea de drepturi procesuale, până la o poziție procesuală cu cea a Ministerului Public și a celorlalte părți.

Principiul prezumției de nevinovăție nu înseamnă atitudine pasivă față de infractori. Acest principiu cere ca organul care efectuează urmărirea penală împotriva unei persoane să dovedească vinovăția ei în asemenea condiții încât să nu existe nici un dubiu asupra ei, se cere, de asemenea, ca instanța de judecată să nu declare vinovată o persoană până când vinovăția ei nu rezultă cu certitudine din probe administrate, se înlătură astfel posibilitatea condamnării întemeiate pe probabilități, pe aparențe, asigurându-se aflarea adevărului cu privire la faptele cauzei.

Ca principiu fundamental al procesului penal, prezumția de nevinovăție determină structura procesului penal și unele instituții fundamentale ale acestuia. Într-adevăr, dacă pentru înlăturarea prezumției de nevinovăție se cere o hotărâre judecătorească de condamnare, înseamnă că fără activitatea instanțelor judecătorești nu se poate aplica legea penală. Fiecare autoritate judiciară în fața căreia se prezintă o cauză penală trebuie să plece de la prezumția de nevinovăție și nu poate înainta cauza mai departe dacă nu există probe certe de vinovăție. Prezumția de nevinovăție trece sarcina probațiunii asupra celui ce acuză, cu obligația de a dovedi în mod cert vinovăția inculpatului, astfel aplicându-se consecința acestei prezumții potrivit căreia îndoiala profită inculpatului. Implicațiile prezumției de nevinovăție se referă și la soluțiile pe care le poate pronunța instanța de judecată.

4. Aflarea adevărului.

Organele judiciare au obligația de a asigura, pe bază de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului. Organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea-credință a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancționează conform dispozițiilor prezentului cod.

Realizarea scopului procesului penal impune autorităților cunoașterea completă și exactă a faptelor cauzei și a identității făptuitului, deoarece numai astfel poate fi evitată orice eroare judiciară. Fapta penală și împrejurările care identifică pe făptuitor, petrecându-se în realitatea obiectivă, pot și trebuie să fie cunoscute exact și complet de autoritățile judiciare, iar realizarea acestei cerințe depinde doar de eforturile care se depun, de profesionalismul celor care efectuează cercetările, de procedeele folosite. Nu există tip de proces penal și nu există țară în care să nu se fi produs erori judiciare, prin reținerea greșită a faptelor sau prin imposibilitatea de a se identifica făptuitorul. Aceste erori nu trebuie să demobilizeze autoritățile judiciare care au datoria să întreprindă tot ceea ce este posibil pentru aflarea adevărului în fiecare cauză penală.

Adevărul ce trebuie aflat într-o cauză penală are un caracter obiectiv, anume concordanța între faptele petrecute în realitate și faptele reținute prin hotărârea judecătorească definitivă. Cunoașterea faptelor și împrejurărilor cauzei se obține prin probe administrate în cursul procesului penal. Dacă au fost administrate toate probele necesare, iar acestea sunt de bună calitate, adevărul care se obține în procesul penal corespunde cu adevărul obiectiv; dacă, însă, nu sunt administrate toate probele necesare, sau acestea sunt false, adevărul judiciar care stă la baza hotărârii judecătorești nu mai corespunde cu adevărul obiectiv. Această lipsă de suprapunere a adevărului judiciar cu adevărul obiectiv a produs și va mai produce erori judiciare.

Ca principiu fundamental al procesului penal, aflarea adevărului exprimă următoarele cerințe:

a) instituirea pentru toate autoritățile judiciare a obligației legale de a afla adevărul, prin probe, în fiecare cauză penală, ceea ce implică desfășurarea unei activități probatorii complete și de cea mai bună calitate. Realizarea acestei activități probatorii, pretinde de la autoritățile judiciare anumite însușiri și o pregătire profesională în continuă perfecționare. Se cere, astfel, pregătirea calificată a celor care efectuează cercetarea penală, a procurorilor și judecătorilor, în special în administrarea probelor și în aprecierea corectă a fiecărei probe și a tuturor probelor în ansamblul lor. Aceasta implică nu numai cunoștințe de drept procesual penal, ci și de criminalistică, psihologie, logică, precum și experiență practică bogată. Se cere o corectitudine exemplară în administrarea probelor și în consemnarea lor în documentele procedurale, astfel s ajunge la erori și denaturări în cunoașterea faptelor. Este necesară obiectivitate deplină în administrarea probelor, fiind inacceptabilă plecarea de la idei preconcepute de vinovăție a unei persoane cercetate. Trebuie să se desfășoare investigații multilaterale și complete pentru cunoașterea faptelor, prin strângerea tuturor probelor necesare lămuririi cauzei sub toate aspectele.

b) asigurarea pentru părți, în tot cursul procesului penal, a dreptului de a administra

probele care pot contribui la aflarea adevărului. Cunoșcând mai bine împrejurările în care s-a săvârșit infracțiunea, părțile pot aduce o contribuție esențială la cunoașterea realității, prin indicarea împrejurărilor care trebuie dovedite și a mijloacelor de probă corespunzătoare. Obligația de corectitudine în administrarea probelor revine și părților, căci astfel se poate denatura adevărul. Apărătorii părților au și ei obligația de a contribui, în mod corect, la aflarea adevărului despre împrejurările favorabile părții pe care o apără.

c) întrucât în procesul penal adevărul se află prin intermediul probelor, o mare importanță o are modul în care este reglementat sistemul probator. Libertatea probelor și a mijloacelor de probă în dovedirea faptelor penale și a împrejurărilor care înlătură acuzarea constituie o cerință pentru efectuarea unei probațiuni complete. Libera apreciere a probelor, ca mijloc de reflectare a probelor în conștiința polițistului, procurorului, judecătorului, devine cerință a evaluării complete și juste a probelor administrate. În practică s-a constatat că limitele nejustificate în aprecierea probelor pot împiedica cunoașterea completă și exactă a tuturor faptelor și împrejurărilor cauzei.

d) procedura de desfășurare a activităților autorităților judiciare și a părților trebuie să permită, atunci când este cazul, administrarea oricărei probe concludente și utile, fără nici o piedică formală, iar atunci când se constată că o hotărâre, chiar definitivă, cuprinde o eroare judiciară, să fie prevăzute căile de atac pentru înlăturarea ei, exercitabile atât de Ministerul Public, cât și de părțile interesate.

Garanția aplicării principiului aflării adevărului constă în instituirea unui control permanent și eficient asupra modului în care au fost reținute faptele de autoritățile judiciare. Ministerul Public verifică dacă organele de cercetare penală au reținut complet și corect cauzele faptei, în caz contrar acționează prin administrarea de noi probe, și o nouă evaluare a lor.

În ce privește limitele aplicării principiului aflării adevărului, ele rezultă, pe de o parte, din dificultățile de cunoaștere a unor fapte și împrejurări săvârșite cu intenția de a rămâne nedescoperite, iar pe de altă parte, de obligația administrării probelor numai în condițiile prevăzute de lege, ceea ce poate, uneori, întârzia descoperirea lor.

5. Ne bis in idem.

Nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică.

6. Obligatorietatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale.

Procurorul este obligat să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală din oficiu atunci când există probe din care rezultă săvârșirea unei infracțiuni și nu există vreo cauză legală de împiedicare, alta decât cele prevăzute de lege. În cazurile și în condițiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunța la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia. În cazurile prevăzute expres de lege, procurorul pune în mișcare și exercită acțiunea penală după introducerea plângerii prealabile a persoanei vătămate sau după obținerea autorizării ori sesizării organului competent sau după îndeplinirea unei alte condiții prevăzută de lege.

7. Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal.

Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

8. Dreptul la libertate și siguranță.

În cursul procesului penal este garantat dreptul oricărei persoane la libertate și siguranță. Orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepțional și doar în cazurile și în condițiile prevăzute de lege. Orice persoană arestată are dreptul de a fi informată în cel mai scurt timp și într-o limbă pe care o înțelege asupra motivelor arestării sale și are dreptul de a formula contestație împotriva dispunerii măsurii. Atunci când se constată că o măsură privativă sau restrictivă de libertate a fost dispusă în mod nelegal, organele judiciare competente au obligația de a dispune revocarea măsurii și, după caz, punerea în libertate a celui reținut sau arestat. Orice persoană față de care s-a dispus în mod nelegal, în cursul procesului penal, o măsură privativă de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

Regimurile democratice se întemeiază pe libertatea persoanei, au declarat-o inviolabilă și, prin lege, au stabilit garanțiile acestei inviolabilități. O consecință importantă a inviolabilității libertății persoanei în ceea ce privește procesul penal o constituie regula urmăririi și judecării cauzelor penale cu suspecti și inculpați aflați în stare de libertate. Nevinovăția unei persoane fiind presupusă până la pronunțarea unei hotărâri definitive, este firesc ca procesul să se desfășoare în starea normală a persoanei, care este starea de libertate individuală. Ar fi însă nerealist a se crede într-un comportament de cooperare din partea unor infractori la desfășurarea procesului penal. De asemenea nu este exclusă săvârșirea de noi infracțiuni de către cei urmăriți sau judecați penal, aflați în stare de libertate. De aceea, nu există legislație care să nu admită, atunci când este cazul, luarea de măsuri de excepție privind privarea sau restrângerea libertății celor aflați în urmărire penală sau judecați pentru săvârșirea de infracțiuni, măsuri de natură a asigura desfășurarea și soluționarea în bune condiții a procesului penal.

Garanțiile constituționale și cele înscrise în Codul de procedură penală, instituite pentru principiul garantării libertății persoanei și a siguranței sale, sunt următoarele:

a) măsurile prin care se pot aduce atingeri libertății persoanei sunt strict prevăzute de și nu pot fi luate decât în cazurile limitativ prevăzute de lege.

b) numai autoritățile împuternicite de lege pot lua măsuri care aduc atingere libertății persoanei și numai în anumite condiții.

c) cel arestat se poate plânde în legătură cu legalitatea mandatului de arestare la instanța de judecată, formată din judecători independenți și inamovibili, care este obligată să se pronunțe îndată, prin hotărâre motivată, după ce a ascultat pe arestat, asistat, în mod obligatoriu, de avocat.

d) durata privării de libertate este strict prevăzută de lege, la expirarea termenelor legale măsura privativă de libertate încetând de drept.

e) locurile de reținere și de deținere sunt verificate, periodic, de procurori și judecători, delegați în acest scop, care au dreptul de a lua măsuri imediate pentru punerea în libertate a persoanelor aflate fără bază legală în acele locuri.

f) orice persoană împotriva căreia s-a luat ilegal o măsură preventivă are dreptul la repararea pagubei suferite, în condițiile prevăzute de lege.

Noile garanții privind libertatea individuală a persoanei, care mai multe cu caracter constituțional, sunt de natură a înlătura abuzul în luarea și menținerea măsurilor de constrângere în cadrul procesului penal, fiind cunoscut că în statul autoritar anterior nu puține au fost astfel de abuzuri.

9. Dreptul la apărare.

Părțile și subiecții procesuali principali au dreptul de a se apăra ei înșiși sau de a fi asistați de avocat. Părțile, subiecții procesuali principali și avocatul au dreptul să beneficieze de timpul și înlesnirile necesare pregătirii apărării. Suspectul are dreptul de a fi informat de îndată și înainte de a fi ascultat despre fapta pentru care se efectuează urmărirea penală și încadrarea juridică a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat de îndată despre fapta pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală împotriva lui și încadrarea juridică a acesteia. Înainte de a fi ascultați, suspectului și inculpatului trebuie să li se pună în vedere că au dreptul de a nu face nicio declarație. Organele judiciare au obligația de a asigura exercitarea deplină și efectivă a dreptului la apărare de către părți și subiecții procesuali principali în tot cursul procesului penal. Dreptul la apărare trebuie exercitat cu bună-credință, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

Dreptul la apărare constă în totalitatea mijloacelor instituite de lege pentru constatarea și invocarea împrejurărilor ce susțin apărarea, precum și pentru aplicarea dispozițiilor favorabile părții care se apără. Aceste mijloace procesuale constau în drepturi procesuale acordate părților din proces, în vederea exercitării acestor drepturi și asigurarea unei asistențe juridice de calitate.

Drepturile procesuale acordate părților din proces, precum și suspectului, constituie mijloace prin care acestea își susțin interesele legitime în fața autorităților judiciare.

Garanțiile procesuale sunt mijloace prin care părților li se asigură posibilitatea unei depline exercitări a drepturilor procesuale ce li s-au recunoscut. Constituie astfel de obligații procesuale, în primul rând, obligațiile impuse de lege autorităților judiciare de a aduce la cunoștința părților drepturile procesuale pe care le au și de a le ajuta în exercitarea lor, căci aceste drepturi ar putea rămâne neexercitate câte vreme părțile nu au cunoștință despre existența lor sau despre modul în care pot fi exercitate.

Asistența juridică constă în sprijinul de specialitate acordat de un avocat, persoană abilitată să folosească cunoștințele sale juridice și experiența sa judiciară în vederea apărării intereselor legitime ale părților. După cum se poate constata, în noile acte legislative s-au extins și întărit garanțiile dreptului la apărare și această linie de dezvoltare a reglementării acestui drept nu este încă epuizată.

10. Respectarea demnității umane și a vieții private.

Orice persoană care se află în curs de urmărire penală sau de judecată trebuie tratată cu

respectarea demnității umane. Respectarea vieții private, a inviolabilității domiciliului și a secretului corespondenței sunt garantate. Restrângerea exercitării acestor drepturi nu este admisă decât în condițiile legii și dacă aceasta este necesară într-o societate democratică.

Principiile umanitare, consacrate pe plan internațional și prin legislațiile statelor democratice, exprimă cerința ca persoanele trase la răspundere penală, chiar în cazul în care se fac vinovate de infracțiuni grave, să nu fie supuse unor tratamente inumane și degradante.

Folosirea de violențe, amenințări, ori alte mijloace de constrângere în scopul de a obține probe era interzisă, interdicția se referă nu doar la activitatea de probațiune ci la toate situațiile în care o autoritate judiciară are legătură cu o parte din, situații în care comportamentul trebuie să fie civilizat, cu excluderea oricărui act de tortură sau tratament crud, inuman sau degradant. Ca parte în procesul penal, persoanei trebuie să i se acorde respectul demnității sale.

11. Limba oficială și dreptul la interpret.

Limba oficială în procesul penal este limba română. Cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul să se exprime în limba maternă în fața instanțelor de judecată, actele procedurale întocmindu-se în limba română. Părților și subiecților procesuali care nu vorbesc sau nu înțeleg limba română ori nu se pot exprima li se asigură, în mod gratuit, posibilitatea de a lua cunoștință de piesele dosarului, de a vorbi, precum și de a pune concluzii în instanță, prin interpret. În cazurile în care asistența juridică este obligatorie, suspectului sau inculpatului i se asigură în mod gratuit posibilitatea de a comunica, prin interpret, cu avocatul în vederea pregătirii audierii, a introducerii unei căi de atac sau a oricărei alte cereri ce ține de soluționarea cauzei. În cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreți autorizați, potrivit legii. Sunt incluși în categoria interpreților și traducătorii autorizați, potrivit legii.

Procedura judiciară trebuie să se desfășoare în limba română, ca limbă oficială, ceea ce înseamnă că atât activitatea orală, cât și documentele procedurale scrise ce se întocmesc de autoritățile judiciare și de părți se exprimă în limba română. Este o concluzie logică a caracterului național al statului român, proclamat de Constituție. Pentru a garanta persoanelor aparținând minorităților naționale de lua cunoștință de toate actele și lucrările dosarului, de a vorbi în instanță și de a pune concluzii în limba maternă, pe care se presupune că o cunoaște cel mai bine, și prin care și-ar putea face o apărare temeinică, se prevede că aceștia pot folosi un interpret pus la dispoziție în mod gratuit. Se asigură astfel o îmbinare corectă între obligativitatea folosirii limbii oficiale – limba română – și necesitatea formulării apărărilor în limba maternă, principiu care se aplică, de altfel, în toate statele naționale.

De același drept se bucură și alte persoane care nu înțeleg sau nu se pot exprima în limba română, fiind cetățeni străini, dar care participă la desfășurarea procesului penal.

Prin folosirea interpretului oficial de limbă maternă, se asigură o corectă traducere în și din limba română în pretoriul autorității judiciare, existând astfel, garanția cunoașterii corecte a poziției și punctelor de vedere exprimate de cei care nu cunosc sau nu cunosc suficient limba română.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Noul Cod de Procedură Penală;

Dobrinou Vasile ș.a. – *Îndrumar de cercetare penală*, Ed. Atlas Lex, București, 1994;

Anane Ivan - *Acte procedurale ce pot fi efectuate în faza urmăririi penale*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2003;

Nistoreanu Ghe. șicolab. – *Drept procesual penal*, Ed. Europa Nova, București, 1996;

Neagu Ion – *Drept procesual penal, Tratat*, Ed. Global Lex, București, 2002;

Aionițioaie Constantin ș.a. - *Tratat de tactică criminalistică*, Ed. Carpați, București, 1992;

Bercheșan Vasile ș.a. – *Cercetarea penală (criminalistică – teorie și practică)*, Ed. Icar, București 2001.

THE CERTIFICATION OF AN INFORMATION SECURITY MANAGEMENT SYSTEM –RESEARCH IN THE BULGARIAN ORGANIZATIONS

Bogdan Țigănoaia, Assist. Prof., PhD, Eng., Politehnica University of Bucharest

Abstract: This paper presents aspects regarding the Information Security Management Systems in organizations. There are highlighted, among other, some of the international ISO standards in the field of security and the benefits of an ISO 27001:2013 certification. A research based on a questionnaire regarding this issue was made, the target group of the research were the Bulgarian organizations. The data are analyzed and the findings of this study are highlighted. Final aspects based on the research results are also presented.

Keywords: *information security, standards, organization, management system, research*

1. Introduction and theoretical context

An information security management system (ISMS) provides controls to protect organizations their most fundamental asset, information [1]. Due to the advance of mobile network, E-commerce, Open Networks, and Internet Banking, Information Security Management System (ISMS) is used to manage information of their customer and themselves by a government or a business organization [2].

ISO 27001 is the international standard that helps organizations keep information assets secure. Security standards from ISO 27k family are the most popular in the field of security assurance:

- ✓ *I.S.O. / I.E.C. 27000:2014 – Information technology – Security techniques – Information security management systems – Overview and vocabulary* – ISO/IEC 27000:2014 provides the overview of information security management systems (ISMS), and terms and definitions commonly used in the ISMS family of standards [5].
- ✓ *I.S.O. / I.E.C. 27001:2013 - Information technology – Security techniques - Information security management systems – Requirements* – ISO/IEC 27001:2013 specifies the requirements for establishing, implementing, maintaining and continually improving an information security management system within the context of the organization [5].
- ✓ *I.S.O. / I.E.C. 27002:2013 - Information technology – Security techniques – Code of practice for information security controls* – ISO/IEC 27002:2013 gives guidelines for organizational information security standards and information security management practices including the selection, implementation and management of controls taking into consideration the organization's information security risk environment(s). It is designed to be used by organizations that intend to:
 - select controls within the process of implementing an Information Security Management System based on ISO/IEC 27001;

- implement commonly accepted information security controls;
- develop their own information security management guidelines [5].
- ✓ *Other standards:*
 - *I.S.O./I.E.C. 27003:2010* - Information technology -- Security techniques -- Information security management system implementation guidance;
 - *ISO/IEC 27014:2013* - Information technology -- Security techniques -- Governance of information security.
 - *I.S.O./I.E.C. 27035:2011*– Information technology -- Security techniques -- Information security incident management;
- ✓ *Other standards under development:*
 - *I.S.O./I.E.C. 27033–6*– Information technology -- Security techniques -- Network security -- Part 6: Securing wireless IP network access;

An accredited certificate from a certification body will help an organization to manage the security of assets such as financial information, intellectual property, etc. ISO27001 is a widely adopted ISMS standard that sets specific information security requirements for the management system. Organizations that claim to have adopted ISO27001 can be formally audited and certified to comply with the ISO27001 standard [1].

With ISO 27001:2013 an organization can demonstrate to existing and potential customers, suppliers and shareholders the integrity of its data and systems and its commitment to information security [7].

One of the most important benefits of such a certification is related to the customers: the implementation of an ISMS (that implies the implementation of effective information security processes) is a powerful tool to win the customers' confidence and helps the organization to create a trusting relationship with them. The main benefits of ISO 27001 certification are summarized below [6]:

- Manage and minimize risk exposure and allow for secure exchange of information;
- Keep confidential information secure and build a culture of security;
- Protect the company, assets, shareholders and directors;
- Deliver consistent services or products;
- Provide customers and stakeholders with confidence in how the organization manages risk;
- Maintain compliance with legislative and regulatory requirements;
- Enhance customer satisfaction, resulting in improved client retention.

2. Research in the Bulgarian organizations

A. Research methodology

In this part of the paper, based on a productive cooperation with Prof. Stanimir Stanev from Shumen University, Bulgaria, a pilot study has been conducted, having as target group the organizations from Bulgaria. The focus point of the research was related to the implementation and certification of an Information Security Management System according

to ISO 27001:2013 international standard in Bulgarian organizations. The main objectives of the research were:

- To study aspects (the benefits, the intention of certification, procedure, requirements etc) regarding the implementation and certification of a management system, in particular of an Information Security Management System in Bulgarian organizations;
- To develop some conclusions, based on the research findings on a topic that is very actual and important for Bulgarian companies: information security assurance and certification of an Information Security Management System in Bulgarian organizations.

Variables Measurement

There are two types of variables: nominal scaled and variables regarding the certification of an Information Security Management System. The structure of the relevant variables of the research, as a summary, is presented in the Table 1.

Table 1. The map of research variables

Research variables		Conceptual description
Nominally Scaled Variables	Demographic Variables	Gender, age, education, professional background – position in the organization etc
		Organizational characteristics: type, number of employees, fields of activity etc
Variables regarding the certification of an Information Security Management System in Bulgarian organizations		Type, benefits etc of certification
		Intention, requirements and procedure to be certified

The research is based on a questionnaire that includes both opened and closed questions. Correlative items (questions) are also added in order to help the respondent for clear and precise answers. The qualitative questions are measured using a three point scale (e.g. YES, NO, PARTLY) (adaptation from [3]). The questionnaire, starting with questions for respondents' demographic characteristics and finishing with questions about the certification of an Information Security Management System in Bulgarian organizations, contains issues regarding (selection): organizational characteristics of the Bulgarian companies: type, number of employees, fields of activity etc; type, benefits etc of certification; intention, requirements and procedure to be certified etc. The questionnaire was distributed to more than 100 respondents / organizations from Bulgaria. The number of daily responses is shown in the Figure 1.

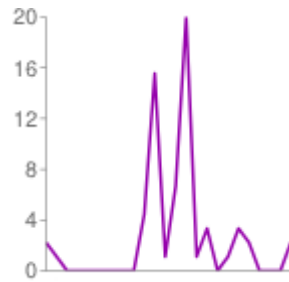

Figure 1: The number of daily responses – research in the Bulgarian organizations

B. Data analysis and research findings

Overall, the structure of the sample in terms of gender was not balanced (according to Figure 2, 78% men and 22% women).

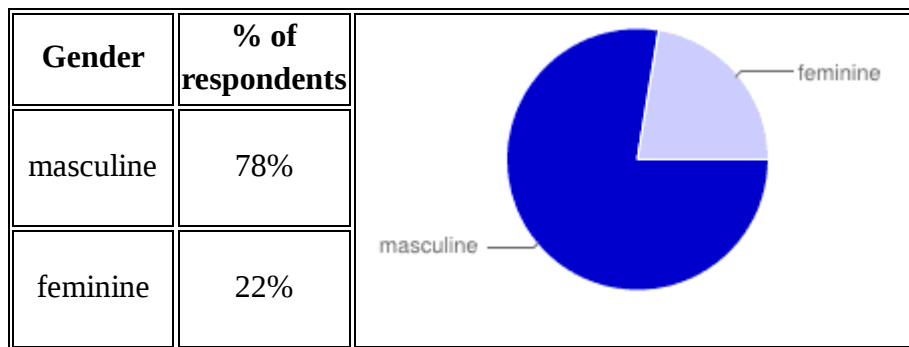

Figure 2: The repartition of the respondents in terms of gender

Respondents' age (see Figure 3) was mostly of 36-40 years (33%); 26% were of 31 - 35 years; 14% were of 41-45, 12% were of 26-30, only 9% were older than 46 years.

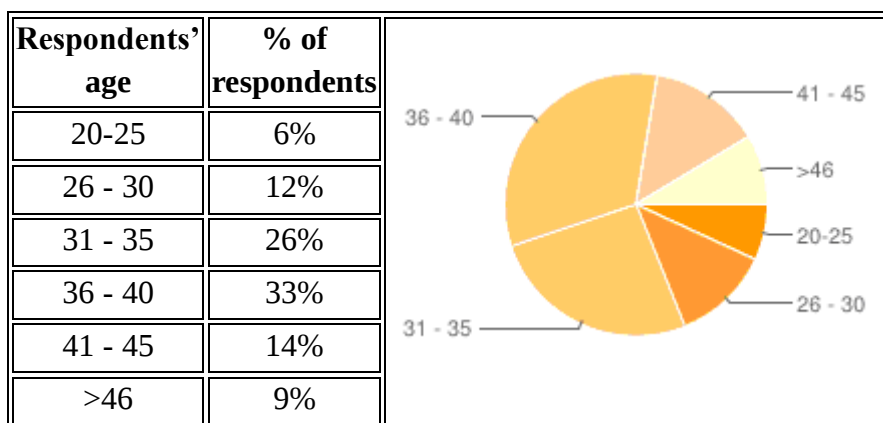

Figure 3: The repartition of the respondents' age

Most of the respondents have their higher education in the fields of informatics, computer science and economics, but there were respondents with university degree in other fields such as: mechanical and electrical engineering, electronics, veterinary medicine etc. Bulgarian

organizations, part of the research, are active in the following spheres of activity: IT, education and research, commerce, financial services, consultancy, national security, telecommunications, public administration, e-business, civil engineering (the repartition can be viewed in the Table 2).

Table 2. The spheres of activity in Bulgarian organizations which were part of the research

Bulgarian organizations active in	%
IT	40%
Education / Training / Research	21%
Commerce	9%
Financial services	7%
Consultancy	5%
National security	3%
Other	15%

10% of the respondents have a top management / strategic level managerial position in the organization, 47% operational and middle level management positions, and 43% have no managerial functions (they are in an executive level position in a Bulgarian organization – see Figure 4).

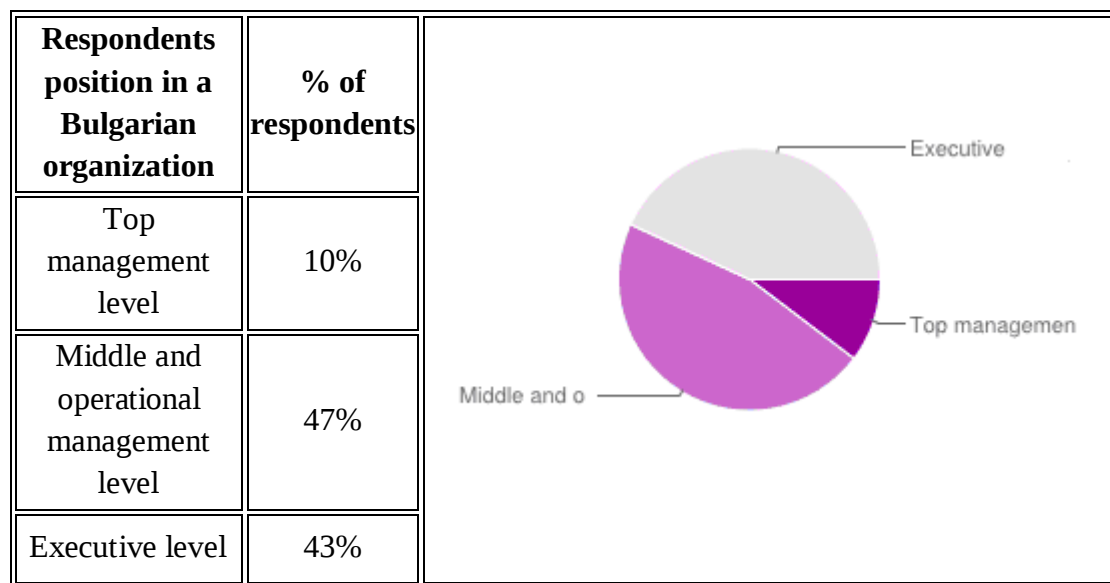

Figure 4: The repartition of the respondents' position in a Bulgarian organization

The Bulgarian organizations in the study have less than 50 employees (57%), only 16% have more than 250 employees, 17% have between 101 and 250 employees and 10% have between 51 and 100 employees (see Figure 5).

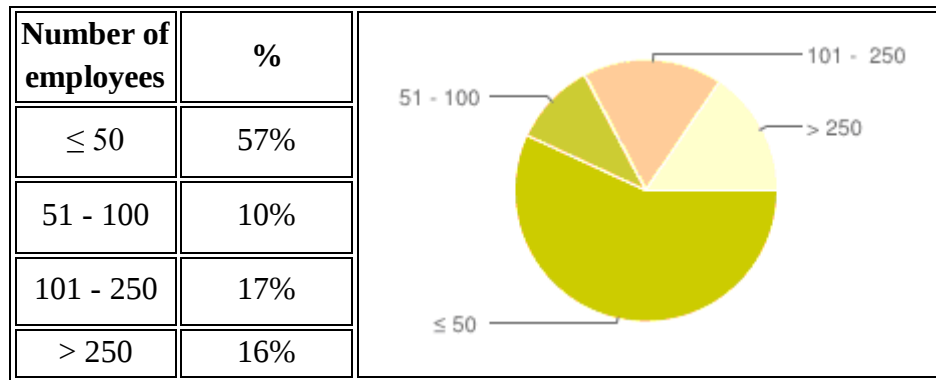

Figure 5: The number of employees in Bulgarian organizations which were part of the study

Regarding the type of the Bulgarian organizations part of the research, the Figure 6 presents the repartition: 38% are public, 50% are private and 12% are mixed organizations.

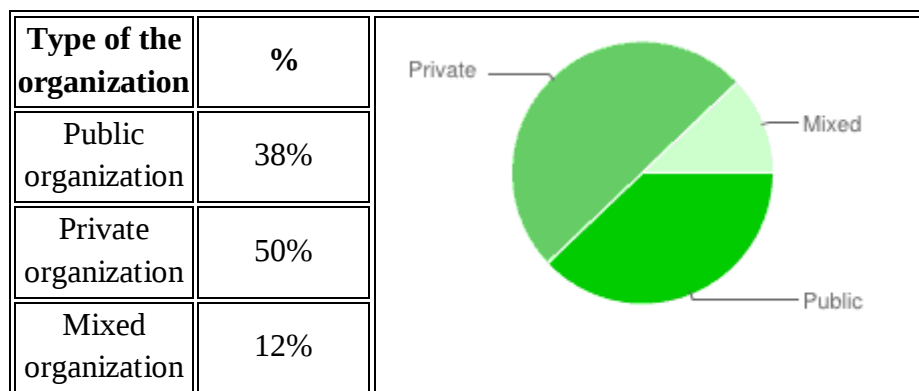

Figure 6: The type of the Bulgarian organizations which were part of the study

Data analysis results show that 55% of the Bulgarian organizations, part of the research, have no certification (see Figure 7). On the other hand, 25% of Bulgarian companies have an Information Security Management System (ISO 27001:2005 or 27001:2013) and 17% a Quality Management System (ISO 9001:2008) certification. Only 3% have an Integrated Management System (ISO 27001+ 9001 or other combination).

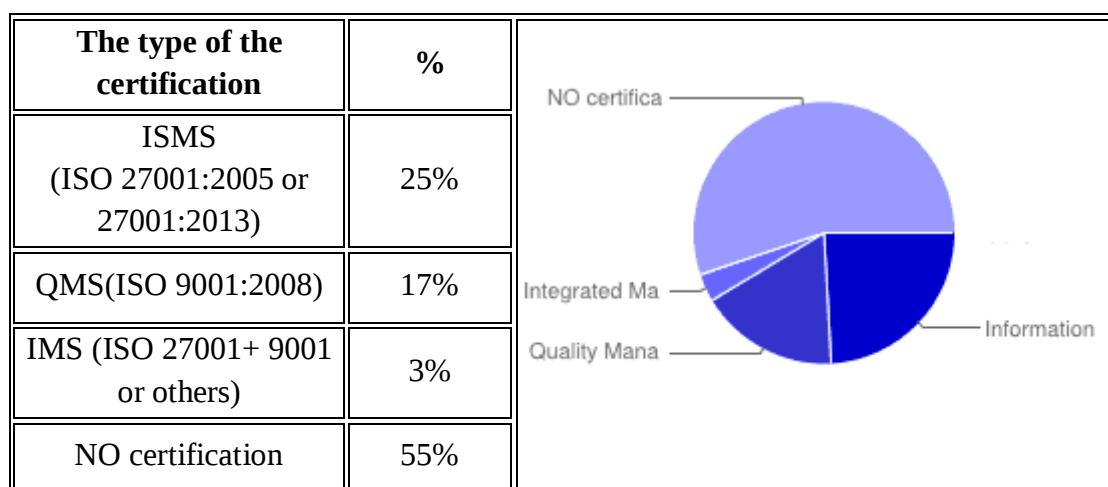

Figure 7: The type of the certification in the Bulgarian organizations, part of the research

Another important finding is related to the intention of the Bulgarian organizations to be (re)certified (see Figure 8). A big percentage, 62% of the organizations have no intention to be (re)certified according to an ISO international standard. 21% have the intention to make an Information Security Management System certification or recertification, 17% other ISO standards (re)certification.

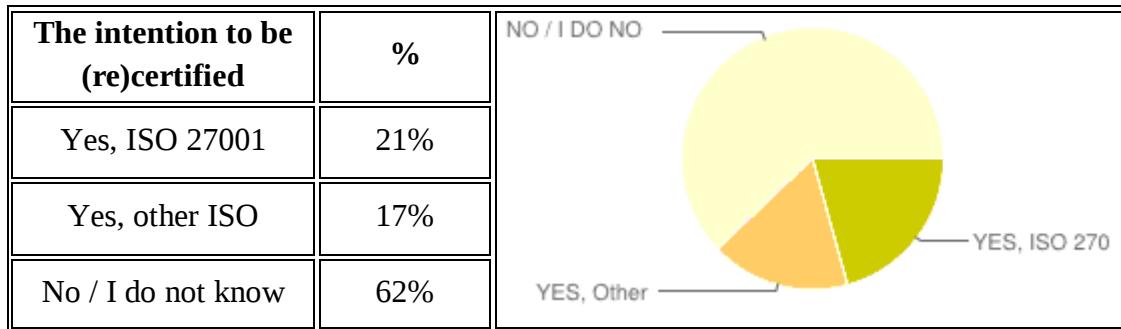

Figure 8: The intention to be (re)certified in the Bulgarian organizations, part of the research

Other important findings:

1. At the question: *Does your organization know the requirements / procedure for the implementation / ISO certification of a management system (in particular Information Security Management System according with ISO 27001)?*, the data analysis reveals the results presented in the Figure 9:

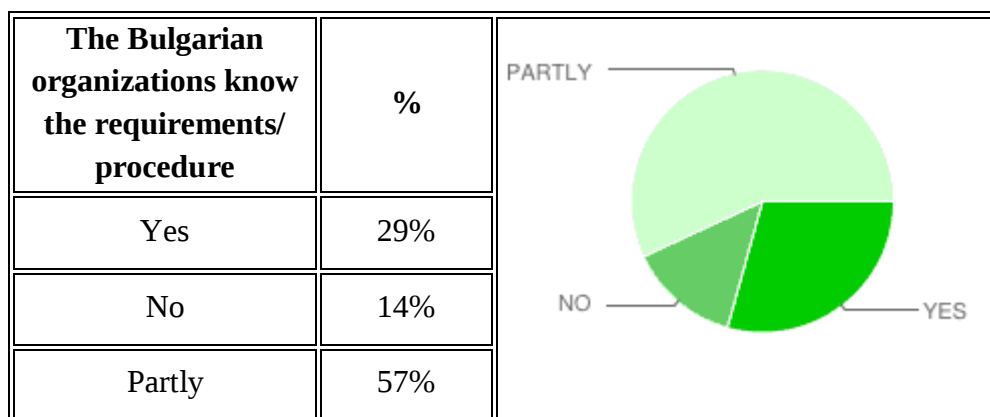

Figure 9: The repartion regarding the level of knowledge of the requirements / procedure for the implementation / ISO certification of a management system in Bulgarian organizations

2. At the question: *Do you think that an ISO certification would have benefits for your organization?*, the findings are shown in the Figure 10:

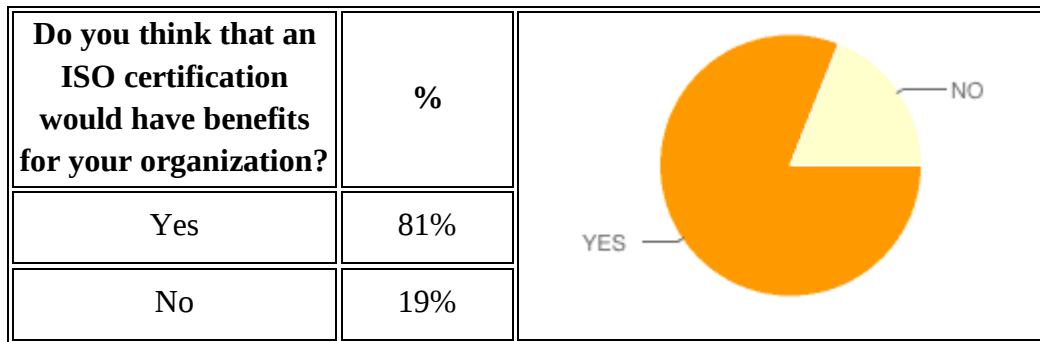

Figure 10: The repartition regarding benefits of an ISO certification in Bulgarian organizations

- 3. At the question: *Do you think that an ISO 27001 (Information Security Management System) certification would have benefits for your organization?*, the analysis can be viewed in the Figure 11:

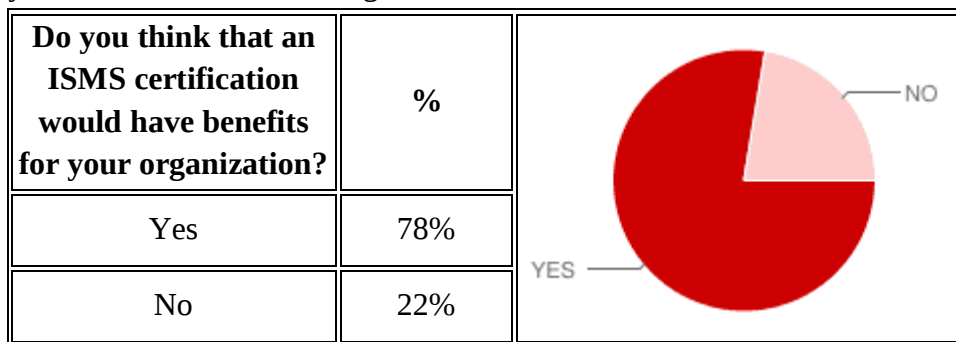

Figure 11: The repartition regarding benefits of an ISMS certification in Bulgarian organizations

It is interesting to make a correlation (and some comments) between the results in the Figures 7, 8 and 9 and the findings from Figures 10 and 11. Most of the Bulgarian organizations have no certification, are undecided regarding the intention to be (re)certified, but what is important for future is that big percentages of them know partly the requirements / procedure for the implementation / ISO certification of a management system and the Bulgarian companies think that an ISO or particularly an ISMS certification would have benefits in achieving the organizational objectives.

3. Final aspects

According to [4], the old wisdom of management gain more importance in information security management. This paper tries to outline the importance of Information Security Management System certification in companies as an important pylon in achieving information security. The ISO 27001:2013 certification provides benefits for organization and reliance for customers.

Even though this research has several shortcomings such as sample selection or number of respondents, there are several conclusions:

- From the data analysis, 55% of the Bulgarian organizations, part of the study, have no certification. On the other hand, only 25% (it is a very small percentage) of the Bulgarian companies have an Information Security Management System (ISO 27001:2005 or 27001:2013).
- Another important conclusion is related to the intention of the Bulgarian organizations to be (re)certified. A big percentage, 62% of the organizations have no intention (or don't know) to be (re)certified according to an ISO international standard.
- A positive aspect is that 78 % of the respondents believe that an ISO 27001 certification would have benefits for their organizations.

Acknowledgements

The work has been funded by the Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013 of the Ministry of European Funds through the Financial Agreement POSDRU/159/1.5/S/132395. I would like to thank Prof. Stanimir Stanev for gathering data and its support in this research.

References

- [1] Nykänen, R., Hakuli, M., *Information security management system standards: A gap analysis of the risk management in ISO 27001 and KATAKRI*, 12th European Conference on Information Warfare and Security 2013, ECIW 2013, pages 344-350, Jyväskylä, Finland, 11 July 2013 through 12 July 2013.
- [2] Jo, H., Kim, S., Won, D., *A study on comparative analysis of the information security management systems*, 2010 International Conference on Computational Science and Its Applications, ICCSA 2010; Volume 6019 LNCS, Issue PART 4, Pages 510-519, Fukuoka; Japan; 23 March 2010 through 26 March 2010.
- [3] Naresh, K. and Birks, D., *Marketing Research. An Applied Approach*, Third European Edition, Prentice Hall, London, 2007.
- [4] Humpert-Vrielink, F., Vrielink, N., *A modern approach on information security measurement*, 14th Information Security Solutions Europe Conference, ISSE 2012; Brussels; Belgium; 23 October 2012 through 24 October 2012; Code 98644, 2012.
- [5] ISO 27k family of standards (<http://www.iso.org/iso/>), accessed in 2014.
- [6] <http://www.cert-int.com/services/iso-27001-information-security/>, accessed in April 2015.
- [7] <http://www.sgs.bg/en/Health-Safety/Quality-Health-Safety-and-Environment/Risk-Assessment-and-Management/Security-Management/ISO-27001-2013-Information-Security-Management-Systems.aspx>, accessed in April 2015.

IRRIGATION SYSTEMS AND FARMS CONSOLIDATION IN SOUTHERN PLAIN OF ROMANIA – CASE STUDY

Marioara Rusu, PhD, Insitute of Agricultural Economics

Abstract: The use of irrigation in agricultural production is a clear objective in changing weather conditions, manifested in recent years, especially in the southern part of the country. Over the years, Romania has constantly invested in irrigation systems, having got at the end of 2014 an area of 3.2 million hectares. Land reform in the 1990s led to a large number of small farms but also to important components of irrigation systems damages. Considering this context, the Romanian government has followed the rehabilitation and modernization of some irrigation systems. The objective of this paper aimed to analyze the consolidation trends of farms located in five irrigation systems in the south part of the country. As a method of analysis a sociological survey was implemented, which resulted in 239 interviews with farmers. The analysis revealed that rehabilitation of irrigation systems was an important factor that led to a positive trend of farm consolidation: land consolidation, increasing trend of high economic value crops, increased agricultural productivity and development of the comercial farms.

Key words: irrigation systems, rehabilitation, farm consolidation, Romanian Plain

INTRODUCERE

În contextul schimbării regimului climatic manifestat în ultimii ani în câmpia din sudul României, modernizarea și reabilitarea amenajărilor pentru irigații dobândesc un rol tot mai important în dezvoltarea agriculturii (IPCC, 2007). Sistemele de irigații au cunoscut cea mai mare dezvoltare în anii șaptezeci. Destinate deservirii fermelor de dimensiuni mari, acestea ocupau la sfârșitul anului 2014 o suprafață de 3,2 milioane de hectare. Revoluția din 1989 a determinat transformări importante în sectorul agricol, ca urmare a implementării reformei funciare. Astfel, schimbarea regimului de proprietate a condus la apariția unui număr mare de ferme de mici dimensiuni, inadecvate sistemelor de irigații existente dar și la deteriorări însemnate în sistemele de irigații (Grumzea, Kelp și Vasilică, 2002). Având în vedere contextul prezentat, guvernul român a urmărit reabilitarea și modernizarea sistemelor de irigații cu scopul de a ajuta consolidarea fermelor prin creșterea productivității și astfel scăderea dependenței acestora de condițiile climaterice. Consolidarea fermelor este considerată o încercare de adaptare a agriculturii țărănești la condițiile moderne, caracterizate prin orientare comercială și eficiență. Procesul de consolidare a fermelor urmărește să elimine fermele care au un grad ridicat de fragmentare sau sunt de dimensiuni prea mici pentru a fi lucrate în mod eficient (Lambert, 1963).

METODOLOGIE

Obiectivul acestei lucrări vizează analiza tendințelor de consolidare a fermelor înregistrate în cinci sisteme de irigații situate în partea de sud a țării: Sadova Corabia, Nicorești Tecuci, Terasa Viziru, Terasa Brăilei și Câmpia Covurului. În perioada 2007-2011, acestea au fost reabiliate prin intermediul Proiectului de Reabilitare și Reformă (PRRSI),

care a avut două componente: i) reabilitarea infrastructurii principale și (ii) acoperirea cheltuielilor de investiții (reabilitarea rețelei de apă, echipamente de irigații, dispozitive de măsurare a apei din sol, mijloace de transport, etc.) (MADR și WB, 2009). Suprafața totală a celor cinci sisteme a însumat 166847 ha din care numai 61% au fost reabilite (101363 hectare). Fondurile totale investite în aceste sisteme au fost de peste 107 milioane lei (MADR, 2011). Ancheta de teren a reprezentat principalul mijloc de colectare a informațiilor în demersul de evaluare a tendințelor de consolidare a fermelor. Astfel, anchetele de teren au fost derulate în arealul în care a fost implementat PRRSI și a cuprins un eșantion reprezentativ de 239 de ferme.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Suprafața exploatată de cele 239 de ferme intervievate însumează 45969 ha, ceea ce reprezintă 45 % din suprafața totală a zonei reabilite. Distribuția pe clase de mărime indică faptul că numărul cel mai mare de ferme este deținut de clasa „sub 10 hectare” – 62%, care exploatează, însă, 1% din suprafață. Specific pentru aria reabilitată este ponderea mare a fermelor mai mari de 100 de hectare, care dețin 27% din numărul total de ferme și 97% din suprafața exploatată (Tabelul 1). Numărul mare al fermelor de mici dimensiuni ridică serioase obstacole în activitatea de irigare: au o capacitate financiară redusă, fermierii au un grad ridicat de conservatorism care împiedică adaptarea structurii culturilor la specificul zonelor irigate, sunt reticenți la asociere, au mai puține cunoștințe și primesc mai greu informații noi, etc (Rusu, 2012). În anul 2011, ponderea fermelor cu suprafața mai mică de 10 hectare care au irigat a fost redusă – 23%.

Tabelul 1

Distribuția fermelor pe clase de mărime după numărul și suprafața exploatată (%)

Clasa de mărime	Număr	Suprafață
Sub 10 ha	62	1
10 – 100 ha	11	2
100 – 500 ha	14	19
peste 500 ha	13	79

Sursa: prelucrările autorului

De asemenea, fermele mai mici de 10 ha, declară și cel mai redus procent de creștere a suprafeței fermei în ultimii 5 ani (14%) comparativ cu celelalte clase (Figura 1). Grupele „100 -500 ha” și „10 – 100 ha” însumează cel mai mare număr de răspunsuri la categoria „a crescut” – 44% și respectiv 36%.

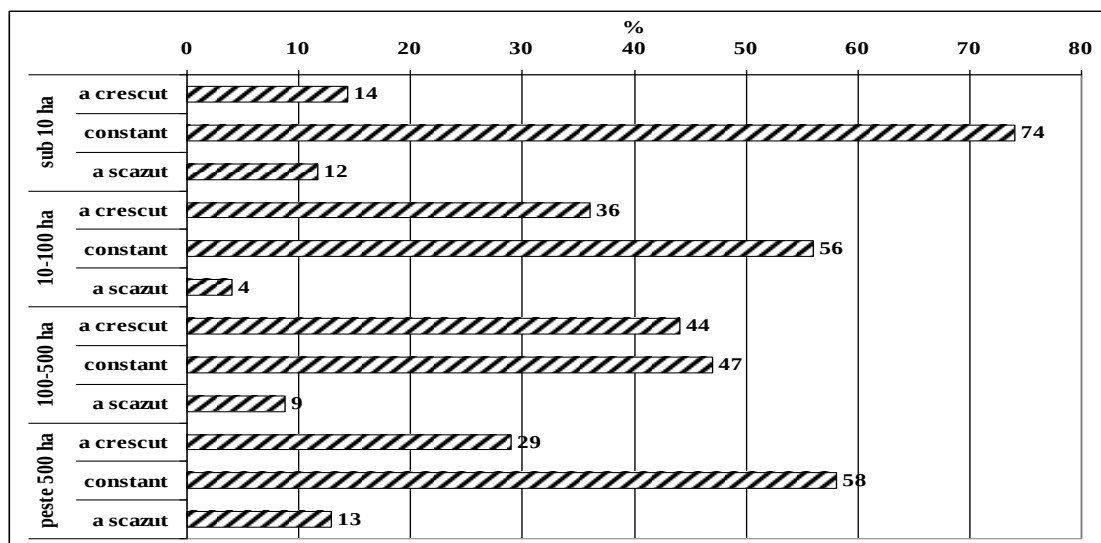

Figura 1. Ponderea fermelor cu suprafața mai mică de 10 ha care au irigat
(Sursa: prelucrările autorului)

Dintre fermierii intervievați 71% ar fi dorit să irige o suprafață mai mare în anul 2011. Fermele mari, din clasele „100-500 ha” și „peste 500 ha” manifestă într-un grad mai mare această dorință: 76% respectiv 77%. Pentru fermele cu suprafața mai mică de 100 ha ponderea este mai mică cu 13%.

Ce i-a împiedicat pe fermieri să irige întreaga suprafață? Analiza răspunsurilor ne indică faptul că prima constrângere majoră a fost reprezentată de costul ridicat al apei de irigat, care reprezintă, din total răspunsuri, 87% ca primă opțiune și 9% ca cea de a doua opțiune (Figura 2).

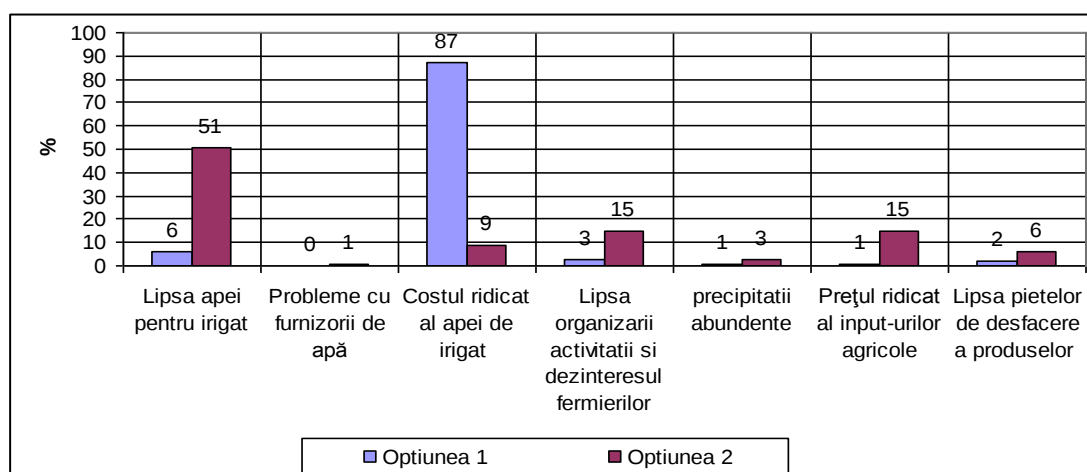

Figura 2. Motivele care au împiedicat fermierii să irige o suprafață mai mare
(Sursa: prelucrările autorului)

Fermierii intervievați au declarat o suprafață cultivată de 21410 ha, din care au irigat 38% (8220 ha). Pe categorii de ferme, cea mai mare pondere a suprafeței irigate s-a înregistrat

în cazul fermelor cuprinse în grupa „100-500 ha” – 54%, iar cea mai redusă în cazul grupei „peste 500 ha” – 31% (Figura 3).

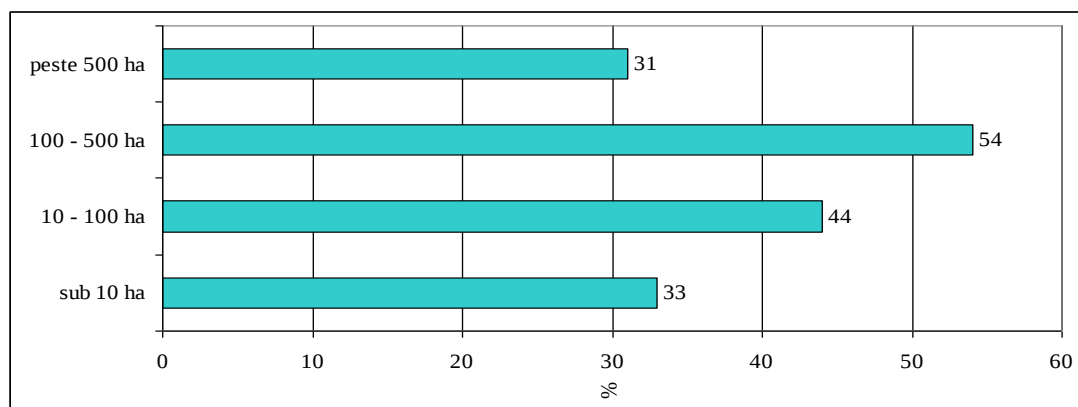

Figura 3. Ponderea suprafeței irigate în total suprafață cultivată pe clase de mărime
(Sursa: prelucrările autorului)

Analiza ponderii culturilor irigate pe total eșantion evidențiază predominanța legumelor – 36% și a porumbului -30%. Porumbul semincer - 9% și soia – 5% dețin, de asemenea, ponderi semnificative. Conform răspunsurilor fermierilor, 80% din suprafața irigată este ocupată de culturi cu înaltă valoare economică. Din tabelul 2 se poate remarca faptul că fermele mici și mijlocii sunt axate în special pe cultivarea legumelor și porumbului, pe când fermele mari și foarte mari cultivă în principal porumb, porumb semincer și grâu, plante cu un înalt grad de mecanizare. Fermele mici s-au orientat cu precădere spre culturi care încorporează o cantitate mare de muncă și care au randamente mari, cum este cazul legumelor și pepenilor și care pot aduce venituri mari la hectar.

Tabelul 2

Ponderea culturilor irigate pe clase de ferme (%)

Cultura	sub 10 ha	10 - 100 ha	100-500 ha	peste 500 ha
Porumb	16,9	43,2	39,9	20,5
Grâu	1,5	0,0	11,6	33,1
Floarea soarelui	5,3	0,0	3,7	4,6
Rapița	0	0	0	7,2
Soia	0	0	9,3	9,3
Legume total	68,8	55,7	17,3	1,2
d.c. pepeni	46,7	19,5	0	0
legume	22,0	36,2	17,3	1,2
Cartofi	7,1	0,8	1,9	1,7
Lucernă	0	0	0,3	0
Grâu semincer	0	0	0,9	0
Porumb semincer	0	0	14,9	22,5
Pomi fructiferi	0,4	0	0	0

Sursa: prelucrările autorului

Analiza producției medii pentru culturile irigate, declarate de către fermierii cuprinși în eșantion, s-a făcut prin comparație cu producțiile obținute la nivelul național. Din tabelul 3 se poate vedea că în regim irigat producțiile medii sunt superioare nivelului național la toate culturile. Diferențele sunt mari și variază între un minim de 51% la cartofi și un maxim de 78% la grâu.

Tabelul 3

Producția medie la principalele culturi pe total eșantion și la nivel național (kg/ha)

Cultura	Total eșantion	Total România	Diferențe zona reabilitată vs. național
Porumb	6955	4525	+2430
Grâu	4743	3663	+1080
Floarea soarelui	2900	1798	+1102
Soia	3560	1980	+1580
Legume total	24324	15877	+8448
d.c. pepeni	28567	20868	+7699
legume	20081	:	:
Cartofi	34725	16554	+18171
Porumb semincer	4567	:	:
Rapiță	2800	1882	+918

Sursa: prelucrările autorului

Din totalul fermelor care irigă, 70% comercializează, în procente diferite, producția pe care o obțin. Pe grupe de ferme ponderea cea mai mare (79%) a producției agricole comercializate se întâlnește la fermele din grupa „100 – 500 ha”, iar cea mai redusă (44%) în cazul fermelor mai mici de 10 ha (Figura 4).

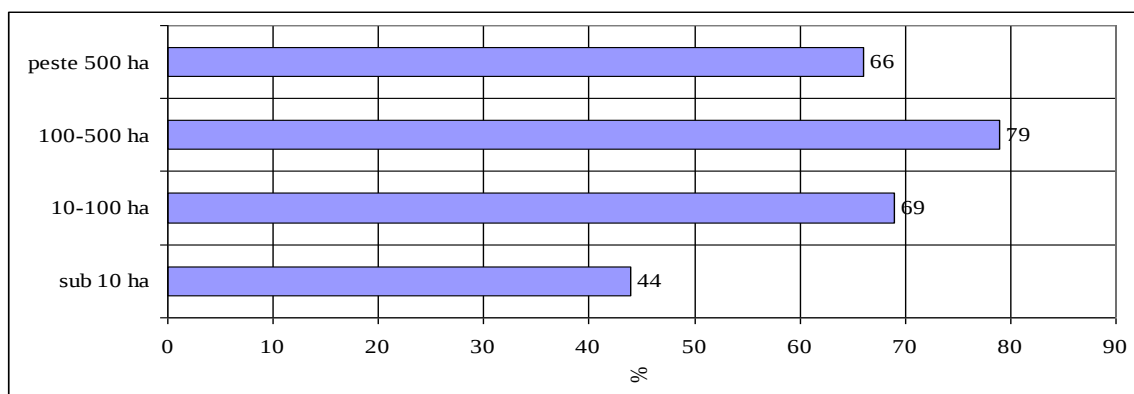

Figura 4. Ponderea producției irigate comercializate, pe grupe de ferme

(Sursa: prelucrările autorului)

Analiza ponderii fermelor care vând producția agricolă obținută din culturi irigate prezintă următoarele caracteristici:

- fermele sub 10 ha vând în principal pepeni (96%), legume (98%) și cartofi (67%); grâu și porumbul sunt utilizate pentru consumul propriu în cea mai mare parte;

- toate fermele din grupa 10-100 ha au declarat că, în anul 2011, au vândut pepeni, mazăre, cartofi, floarea soarelui și porumb semincer însă în proporții diferite. Grâul și porumbul este vândut de mai puțin de jumătate dintre fermele care aparțin acestei clase;
- fermele mari și foarte mari, cu mici excepții, vând peste 75% din producția obținută.

Fermele cu suprafețe mai mici de 10 ha au un comportament comercial mai slab conturat. Problema comercializării produselor poate induce efecte negative în procesul de reluare a ciclului de producție a acestor ferme, prin lipsa resurselor financiare disponibile cu influențe negative în dezvoltarea viitoare (Rusu, 2012).

Dezvoltarea producției agricole, și în special a celei irigate, depinde de utilizarea input - urilor agricole - îngrășăminte și pesticide. Acestea ocupă un loc prioritar în menținerea și sporirea fertilității solului, în combaterea buruienilor, bolilor și dăunătorilor, toate având scopul creșterii producțiilor agricole.

Fermierii intervievați si-au exprimat opinia în ceea ce privește creșterea consumului de input-uri agricole la culturile agricole irigate în ultimii cinci ani. Opiniile diferă pe grupe de ferme, astfel (Figura 5):

- fermele mai mici de 10 ha, în proporție de 40%, consideră că în această perioadă a crescut consumul de input-uri agricole la toate categoriile (peste 26% consideră că această creștere a fost puternică). Totuși, caracteristic pentru aceste ferme este ponderea însemnată de respondenți care au declarat că situația a rămas constantă (ponderi cuprinse între un minim de 47% la insecticide și 53% la ierbicide);
- fermierii din grupa „10-100 ha” nu au înregistrat nici un răspuns la categoria „a scăzut”. Dintre aceștia, 80%, au declarat că a crescut consumul de input-uri. Cei mai mulți fermieri au apreciat că această creștere a fost ușoară;
- peste 70% din fermierii aparținând grupei „100 -500 ha” declară că în ultimii cinci ani consumul de input-uri a crescut. Cei mai mulți apreciază că această creștere a fost ușoară;
- nici fermierii din clasa „peste 500 ha” nu au luat în considerație opțiunea „a scăzut”. Respondenții apreciază că pentru toate tipurile de input-uri menționate consumul a crescut foarte mult (44% pentru ierbicide, insecticide și fungicide și 52% pentru îngrășăminte).

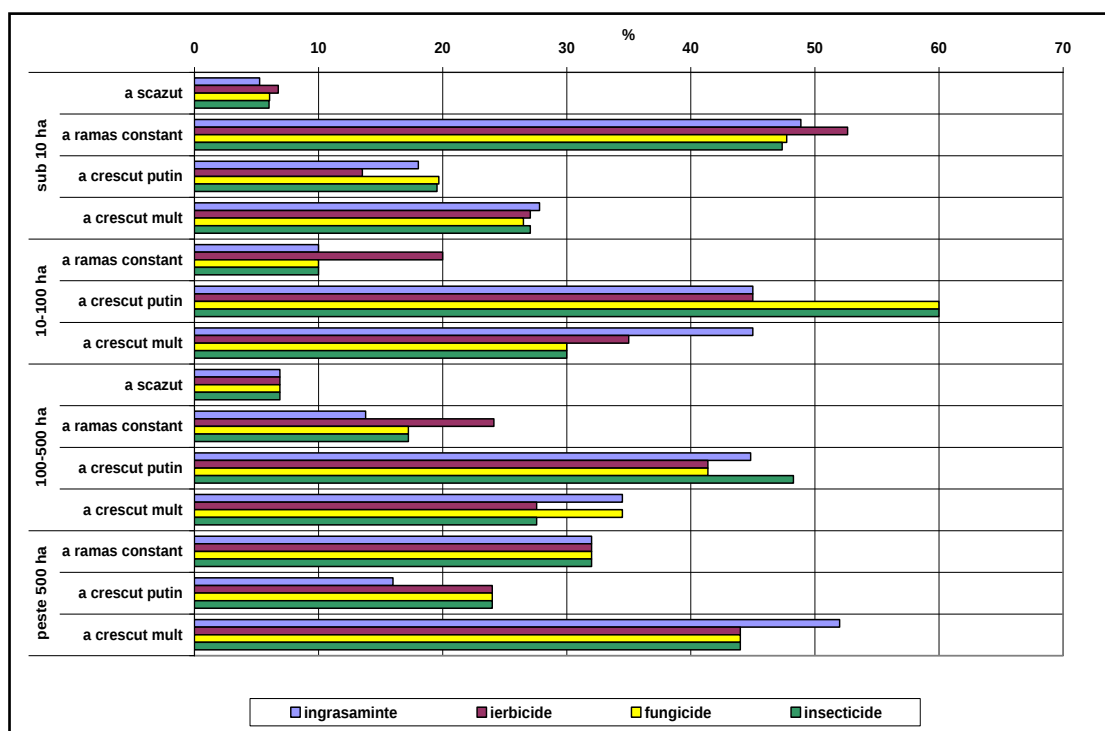

Figura 5. Percepția evoluției consumului de input-uri agricole pe clase de ferme
(Sursa: prelucrările autorului)

În concluzie, prin opțiunile exprimate, fermierii recunosc că pentru culturile irigate sunt necesare cantități suplimentare de input-uri agricole. În ultimii cinci ani, în zona de proiect, fermele mici, cu putere economică redusă, au reușit să mențină un nivel constant al consumului de input-uri, fermele din grupele „10 -100 ha” și „100 -500 ha” au crescut puțin acest consum, pe când fermele foarte mari, „peste 500 ha”, au avut cel mai mare consum de input-uri. Practic, gradul de conectare al fermelor la piața input-urilor agricole este cu atât mai mare cu cât fermele lucrează suprafețe mai mari.

CONCLUZII

Această lucrare analizează principalele efecte/tendințe înregistrate de fermele agricole ca urmare a reabilitării sistemelor de irigații, în cinci sisteme localizate în partea de sud a țării: Sadova Corabia, Nicorești - Tecuci, Terasa Viziru, Terasa Brăilei și Câmpia Covurului. Principalele concluzii care s-au desprins evidențiază faptul că în zona analizată, reabilitarea sistemelor de irigații a fost un factor important care a condus la un trend pozitiv al consolidării fermelor, la dezvoltarea atributelor unei agriculturi performante/intensive: comasarea terenurilor, creșterea suprafețelor cultivate, consolidarea suprafețelor ocupate de culturi cu înaltă valoare economică și o productivitate agricolă crescută. Analiza realizată a relevat și aspecte specifice pe clase de mărime a fermelor: i) fermele mici și mijlocii au avut un comportament comercial slab conturat și un grad ridicat de conservatorism care a obstrucționat creșterea dimensiunii acestora și adaptarea structurii culturilor la specificul zonelor irigate. ii) fermele mari și foarte mari au avut strategii de dezvoltare, care s-au bazat pe creșterea suprafețelor exploatate, pe irigarea culturilor cu înaltă valoare economică, pe comercializarea produselor obținute și pe o conectare puternică la piața input-urilor agricole.

BIBLIOGRAFIE

- Bastakoti, R. C., Shivakoti, G. P., Lebel, L., 2010, *Local Irrigation Management Institutions Mediate Changes Driven by External Policy and Market Pressures in Nepal and Thailand*, *Environmental Management*, 46, 411–423.
- Dougherty, T.C., Hall, A.W. 1995, *Environmental Impact Assessment of Irrigation and Drainage Projects*, FAO.
- Grumeza, N., Kleps, C. & Vasilică C., 2002, *Cercetări și rezultate privind retehnologizarea amenajărilor de irigații din România în contextual protejării mediului înconjurător*, Editura Eren, București.
- IFAD, 2008, *The role of high-value crops in rural poverty reduction in the Near East and North Africa*, www.ifad.org/pub/pn/crop.pdf.
- IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change), 2007, *Climate Change 2007. Synthesis Report*, www.ipcc.ch/pdf/assessment-report/ar4/syr/ar4_syr_full_report.pdf.
- Lambert, A., M., 1963, *Farm Consolidation in Western Europe*, *Geography*, Vol.48, No.1:31-48, Geographical Association.
- MADR (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), 2011, *Strategia investițiilor în sectorul Irigațiilor*, www.old.madr.ro/pages/strategie/strategie-investitii-irigatii.pdf.
- MADR (Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale), 1997, *Evoluția sectorului agroalimentar din România*, Raport anual al Ministerului Agriculturii și Alimentației, Editura Agris, București.
- MAPDR (Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale), & WB (WorldBank), 2009, *Proiect de reabilitare și reformă a irigațiilor, Analiza economică a sectorului de irigații*, Final Report, www.madr.ro/pages/strategie/proiect-de-reabilitare-si-reforma-a-irigatiilor.pdf.
- Rusu, M., 2012, *Proiectul de Reabilitare și Reforma a sistemelor de Irigații (PRRSI), Raportul de evaluare a impactului agricol*, (working paper).

ASSESSING MENTORING PROGRAMMES IN THE MANAGEMENT OF KNOWLEDGE BASED ORGANIZATIONS¹

**Alexandra Teodora Ruginosu, SOP HRD/159/1.5/S/133675 Project, Romanian Academy
Iasi Branch**

Abstract: Knowledge based organizations understand the importance of developing their employees and the benefits that can be obtained from mentoring programmes. Mentoring programmes play an important role in the organizational development, in achieving new performances and progress. But, in order to determine if a mentoring programme has met its goal, we need a well-structured assessment process. Evaluating mentoring programmes must lead to conclusions regarding the effectiveness of the mentoring programme and suggest corrections and improvement if necessary.

This paper aims to present some assessment tools specific for mentoring programmes. The focus will be on evaluating the achievement of set goals of the mentoring programme and the benefits obtained or not by the organization.

Key words: *assessing mentoring programmes, mentor's evaluation, mentee's satisfaction*

Mentoring is an one to one efficient learning method that can be successfully used in organizations to engage experienced employees in sharing their knowledge and perpetuate the company's know how to new or less experienced employees. Mentoring can eliminate the discontinuities that appear inevitably to changes in organization. Mentoring programmes are implemented in organizations to facilitate the reach of strategic goals of the company. "Organizations that continuously create value for mentoring achieve amazing results. They report increased retention rates, improved morale, increased organizational commitment and job satisfaction, accelerated leadership development, better succession planning, reduced stress, stronger and more cohesive teams, and heightened individual and organizational learning." [Zachary, 2007, p.6]

The research done on the effectiveness of mentees groups compared to non-mentee groups in the business world show that when the career benefits of mentoring were examined, mentee groups were found to be higher on measures of objective career outcomes, compensation, number of promotions and job satisfaction compared to non-mentee groups. Those on mentee groups were more likely to believe they would advance in their career and were more likely to be committed to their career, then in the non-mentee group. [Allen, Eby, Poteet, Lentz & Lima, 2004]. This demonstrates that mentoring programs have long term impact on the beneficiaries and help in professional development of the mentee.

"Parrot and Parrot (2005) believe there are two critical dynamics that must be present between mentors and mentees: attraction and responsiveness. Mentees must be ready to learn, which is why voluntary involvement is important, and there must be some connection or draw

¹ACKNOWLEDGEMENT: This paper is supported by the Sectorial Operational Programme Human Resources Development (SOP HRD), financed from the European Social Fund and by the Romanian Government under the contract number POSDRU/159/1.5/S/133675.

between the mentors and mentees to have a truly successful mentoring relationship.” [Byington, p33]

Types of evaluation

Evaluation/quantification implies a complex process of isolation and measurement of the characteristics of a statistical collectivity, recording and encoding the information obtained in this way through comparable and repeatable value system. [Alec, 2012, p.140]

Evaluation of mentoring programmes is structured in different types, being influenced on the moment when the assessment process is being done, the dominant function and type of data needed. Ionel Alec Ciprian described in his paper *An epistemic analysis of the methods used to evaluate attributive variables*, published in 2012 [Alec, 2012, p.139], several types of evaluation that we will translate according to the specifics of assessing mentoring programmes.

Regarding the moment in which the assessment is being done we can have:

- Initial evaluation – being specific at the beginning of the mentoring programme. It can be used to assess the advertising of the programme that is being implemented or to evaluate the training courses for mentors and mentees and assess their knowledge regarding their role in the programme.
- Continuous evaluation – is specific for the implementation phase of the mentoring programme. It can be done through observation of the mentoring activities, interviews with mentors and mentees, discussions with direct manager or clients of the mentee. The main objective of this evaluation is to determine the level of success of the mentor-mentee matching process and monitor change registered in the mentees behaviour and knowledge.
- Summative or cumulative evaluation - usually it is done through questionnaires and gives an overview of the success and flaws of the programme. The questionnaires must generate as much quantitative data as possible that allows the evaluators to report the results and compare with past programmes or similar ones from different organizations.

According to the dominant function, the specialists identified three evaluation strategies:

- descriptive evaluation that identifies the main characteristics of a population;
- diagnostic evaluation that identifies the phenomena and laws governing a community;
- predictive evaluation that anticipates the trends in the evolution of the population under research.

Type of data needed:

- quantitative data offers an overview of the mentoring programme through statistical interpretation. It is useful to evaluate and notice the differences or particularities the target group registers, compare results between departments, gender, age or level of qualification of mentors or mentees, and many other

aspects considered relevant by the evaluators to describe the evolution/success of the mentoring programme.

- qualitative description of the emotions or feelings of the participants at the programme. Interviews, observation and analysis of mentor's journal are methods that we recommend to be used for collecting qualitative data. This type of data is the most important due to the fact that offers the evaluators the in depth view of the mentoring activities and the relationship between the mentor and mentee. Also offers feedback on the matching process done at the beginning of the mentoring programme activities.

Overview of methods to collect information

Carter McNamara, in his book *Field Guide to Nonprofit Program Design, Marketing and Evaluation*, presented the following major methods used for collecting data during evaluations. We will translate the advantages and challenges of each method presented to the specific activity of evaluating a mentoring programme.

Table 1. Overview of methods to collect information

Method	Overall Purpose	Advantages	Challenges
questionnaires, surveys, checklists	to quickly and/or easily get lots of information from people in a non-threatening way	-can complete anonymously -inexpensive to administer -easy to compare and analyse -administer to many people -can get lots of data -many sample questionnaires already exist - easy to use in organizations with large number of employees	-might not get careful feedback -wording can bias employee's responses -are impersonal -in surveys, may need sampling expert - doesn't get full story
interviews	to fully understand someone's impressions or experiences, or learn more about their answers to questionnaires	-get full range and depth of information -see and interpret emotions during the interview -see the involvement in the mentoring activity -get the pulse of the relationship between mentor and mentee	-can take much time -can be hard to analyse and compare -can be costly -interviewer can bias employee's responses -need for experienced interviewer

Method	Overall Purpose	Advantages	Challenges
documentation review	to give impression of how program operates without interrupting the program; can be extracted from mentor's journal – a document where mentors record all activities with mentees, annual evaluation reports done by the human resources department, sales record, performance records, etc.	-get comprehensive and historical information -doesn't interrupt the mentoring activities and programme -information already exists -few biases about information	-often takes much time -info may be incomplete -need to be quite clear about what looking for -not flexible means to get data; data restricted to what already exists
observation	to gather accurate information about the relationship between mentor and mentee and measure the success of the matching process	-view the mentor-mentee relation as it is -observe the attitudes and behaviour of mentors and mentees during activities -measure the involvement in mentoring activities	-can be difficult to interpret seen behaviours -can be complex to categorize observations -can influence behaviours of program participants -can be expensive -need for experienced observer
focus groups	to explore a topic in depth through group discussion, e.g., about reactions to an experience or suggestion, understanding common complaints, etc.	-quickly and reliably get common impressions -can be efficient way to get much range and depth of information in short time - can convey key information about programme	-can be hard to analyse responses -need good facilitator for safety and closure -difficult to schedule 6-8 people together
case studies	to fully understand or depict employee's experiences in the mentoring programme and conduct comprehensive	-fully depicts employee's experience in programme input, process and results -powerful means to portray programme to	-usually quite time consuming to collect, organize and describe -represents depth of information, rather than breadth

Method	Overall Purpose	Advantages	Challenges
	examination through cross comparison of cases	stakeholders	

Source: adapted after Carter McNamara, *Field Guide to Nonprofit Program Design, Marketing and Evaluation*

The assessment process

“The relation Mentee-Mentor-Organization is a relation of interdependence and mutual support, in which each side wins. ... The mentee benefits assistance, guidance, support and good practice examples in the learning process through his mentor and opportunities of professional development, experiments, trials and applying what he had learned in the organization. An employee, when is nominated as mentor, feels valorised. He benefits of trust, professional recognition and appreciation from the organization and help in implementing projects and new learning experiences together with his mentee. The organization benefits in a short period of time of performance and innovation from the mentee, loyalty and return of investment in the professional training from the mentor.” [Ruginosu, 2014, p. 299].

In order to determine what was the positive changes and if the mentoring program was successful, organizations must carefully develop the assessment process. The aim of assessing mentoring programmes is to rate the satisfaction of the participants at the programme, mentors and mentees, analyse the impact of the programme on the organization and measure the extent in which the objectives set for the programme at the beginning were met.

Tabel 2. Assessing mentoring programs in organizations

What to assess	In particular	Methods	Instruments
Mentor training program	training materials trainer knowledge provided the utility of the information sent to the participants	Questionnaires	Training satisfaction questionnaire
Mentor's activity	mentee's satisfaction with his mentor	Questionnaires	Mentee satisfaction questionnaire
	Activities: frequency, type, locations	Documentation review	Mentor's journal
	Involvement and commitment in the mentoring relationship	Observation	Observation sheets
Mentee's activity	Involvement and commitment in the mentoring relationship	Documentation review	Mentor's journal

What to assess	In particular	Methods	Instruments
Mentor's satisfaction	Overview of the program success from the eyes of the mentor	Questionnaires	Satisfaction questionnaire
Mentee's satisfaction	Overview of the program success from the eyes of the mentee	Questionnaires	Satisfaction questionnaire
Impact of the mentoring programme on the organization	Change on the attitudes or behaviours of mentors and mentees	Focus group	Organized with direct managers of mentors and mentees
	Mentors and mentees performances, searching the progress and development of both in the benefit of the organization	Questionnaires Documentation review Interviews	Stakeholders questionnaire Employee's annual evaluation report In depth interviews with direct managers of mentors and mentees and clients
The reach of the objectives set at the beginning of the mentoring programme.	Comparing expected results with outcome	Documentation review	Registered data in the human resources and sales department, for example: employee's evaluation reports, sales reports, performance reports

Conclusions

Mentoring programmes bring in organizations benefits to all actors involved, mentors, mentees and the company itself. Through mentoring, experienced employees with seniority in the company, guide and support new employees or less experienced one for professional and personal development. The activity focuses on promoting the organization's culture, developing specific skills needed at the place of work, strong and creative teams of employees that bring the organization performance and increased income, career opportunities for talents and staff personal development.

In order to measure the outcome of the mentoring programmes there needs to be set a proper evaluation system. As presented in this paper, this system is complex and covers all steps of implementing a mentoring program and uses many instruments. The important aspects are related to the development and correct use of the instruments that need to address the aims and objectives set for the mentoring programme.

BIBLIOGRAPHY:

Ionel Ciprian ALECU, *An epistemic analysis of the methods used to evaluate attributive variables*, Limits of knowledge society -Epistemology and Philosophy of Sciences & Economy, Proceedings of the International Conference, Iași, 6-9 October 2010, Iași – România, Published by European Institute, 2012, p 137-148

Kristin D. BYINGTON, *Evaluating the Effectiveness of a Marriage Mentoring Program*, UMI Microfon 3352444, Proquest LLC, 2009

Carter McNAMARA, MBA, PhD, *Field Guide to Nonprofit Program Design, Marketing and Evaluation*, published by Authenticity Consulting, LLC, 2006

Teodora RUGINOSU, *The importance of mentoring in the knowledge based organizations' management*, Intercultural Management, number 31/2014, p. 297-302

Lois ZACHARY, *Creating a Mentoring Culture: The Organization's Guide*, The Member Connector, International Leadership Association, 2007.

LEADERSHIP AND TEAM: BETWEEN MANAGEMENT AND THEATRE

Ioana Alexandrescu, Assist. Prof., PhD, University of Oradea

Abstract: Our paper inscribes itself in the literature that aims to draw parallels between management and the arts, in our case, management and theatre. We tackle the topics of leadership and team from the interdisciplinary perspective of the two areas mentioned.

Key words: Management, Theatre, Leadership, Team, Human Resources

Motto: *“Work is theater and every business is a stage”*
(Pine y Gilmore)

1. Introducción

Asistimos, en los últimos tiempos, a una verdadera abundancia de analogías con el arte en la teoría actual de la organización. Las interferencias son múltiples y variadas: el enfoque de la empresa desde una perspectiva literaria-narratológica que la define como red textual (la cultura de la empresa como gramática, conjunto de reglas de conducta y pensamiento que controlan las acciones y definen la manera de ver el mundo, la comunicación como cruce de discursos), los estudios de la organización comparados con las novelas policíacas (Barbara Czarniawska), el enfoque antropológico de la empresa y su analogía con las sociedades primitivas (planificación anual / ritos de fertilidad, logotipo / tótem, consultor externo / “brujo”, jubilación / rito funerario, según Janek Rayer), el líder como director de orquesta (Peter Druker) etc.

Debido a la complejidad del entorno, han ocurrido auténticas mutaciones en la figura tradicional del manager, desde modelos de mando y control a “creatividad”, “coaching”, “empatía” (Dunham y Freeman). La creación de nuevas identidades borra las fronteras entre las disciplinas y actividades, el manager busca inspiración en las artes, las empresas aprovechan los estudios transdisciplinarios.

Parece que, en el contexto actual, es cada vez más necesario recurrir a metáforas para describir las realidades observadas, dado que el lenguaje técnico no es suficiente para explicitar sus aspectos. Por un lado, esta búsqueda de nuevas formas de enfocar la organización puede dar la impresión de proliferación de métodos destinada a paliar la parquedad de las soluciones concretas a los problemas. Por otro lado, la incursión de “artistas” en el área organizacional es capaz por sí misma de aportar un enriquecimiento de las técnicas de gestión, por un simple cambio de perspectiva, siempre saludable. Además, hay que reconocer que es poco probable que fuera un artista el que acuñara palabras y sintagmas como “recursos humanos” (¿seremos caníbales?), o adiestramiento (¿seremos perros?).

Lo cierto es que se empieza a ver la complejidad de las personas responsables del éxito o fracaso de una organización, se descubren aspectos de la dinámica individual y de grupo, las reglas explícitas e implícitas que los rigen, la vida afectiva consciente e inconsciente que los anima: la parte oculta del iceberg, difícilmente medible y gestionable.

Las artes, por definición, están vinculadas a esta parte oculta del ser humano. Por consiguiente, un enfoque de la organización desde sus perspectivas puede llevar a una mejor comprensión de los que ocurre en su seno, más allá de la suma de actividades perfectamente observables y cuantificables.

En este sentido, un buen terreno en el cual situarse para obtener una perspectiva de la empresa puede ser el arte de la representación escénica, el teatro. El presente trabajo parte del convencimiento de que las particularidades de este modo de expresión ofrecen pautas aprovechables al nivel de algunos temas del management, en este caso, el liderazgo y el equipo.

2) Management y teatro

Kenneth Burke, pionero del análisis de los procesos sociales, afirma que la vida social es dramática por definición, puesto que incluye conflicto, incertidumbre, retórica y elección. Partiendo desde esta observación, el autor propone un modelo analítico de la interacción humana desde una perspectiva claramente teatral, distinguiendo los cinco principios siguientes:

1. *¿qué paso?*—la acción
2. *¿dónde y cuándo pasó?*—el escenario
3. *¿quién lo hizo?*—el agente, la persona que dirige la acción
4. *¿cómo lo hizo?*—los medios o instrumentos
5. *¿por qué lo hizo?*—la finalidad del acto (en Thomaz Wood, 2001, 13)

Bastante tiempo después, los autores de *Funky Business* aseguran:

Hoy, la mujer que ocupa la oficina de al lado es su jefa; mañana, usted puede serlo de ella. Nuestras carreras se parecen cada vez más a las de los actores. Por la mañana, interpreta a Macbeth y unas horas más tarde, hace de Terminator. Por supuesto, esto supondrá un verdadero drama para quienes se sientan más seguros si tienen un papel que tenga por título “descripción del puesto de trabajo.” Una de las tareas de los líderes será ayudar a que la gente se sienta cómoda en esta situación y pueda disfrutar de ella.

El teatro se constituye pues, en los dos ejemplos citados, como metáfora de la vida organizacional, al ser utilizados sus componentes como modelos analógicos de algunos aspectos de la dinámica de las organizaciones. Y, al fin y al cabo, se trata de una observación basada más que nada en el sentido común, dado que no es difícil constatar que interpretamos varios papeles en nuestra vida cotidiana (madre, jefe, consultor etc.), sobre escenarios distintos (casa, empresa, calle etc), que vivimos actuando según las especificaciones del guión (o reglas del juego: no vamos de chanclas a la empresa, salvo que esto sea parte del mismo guión, es decir, de la cultura del lugar), respetando las didascalías (el manual de procedimientos operativos) etc.

En palabras de Barbara Czarniawska,

The theater represents complex organizations as such and symbolizes the essence of the object under study. What is a theater? It is a play, a stage, actors, a director, the public, an administration, a board of trustees, money, and costumes. (223)

No es de extrañar, por consiguiente, que la metáfora del teatro pueda servir para realizar pertinentes análisis teatrales de las acciones manageriales en torno a conceptos como “estructura dramática”, “subtexto”, conflicto, improvisación, que sea capaz de ofrecer herramientas para explorar la dinámica de las relaciones interpersonales, distinguiendo su forma, contenido, estructura y sentido.

Algunos autores han intentado transferir este modelo analógico a la práctica empresarial, poniendo de manifiesto el potencial aplicativo, no sólo teórico, de su componentes: K. Harris, R. Harris y S. Baron proponen en su artículo la aplicación de las ideas de Bertold Brecht, inventor del teatro épico, al área de la venta directa, para lograr una participación de la audiencia (consumidores), en diferentes aspectos del desempeño (performance) de los actores (vendedores-demostradores), partiendo de la observación de que los clientes representan un recurso importante para la empresa, siendo co-productores del servicio. Para Brecht, el espectador debía ser un componente activo del proceso de la representación, razón por la cual ideó situaciones para que la audiencia influyera en la estructura y contenido de la actuación, utilizando la música, el decorado etc. para facilitar la participación, técnicas perfectamente aplicables a la realidad de la empresa, con beneficios al nivel de su relación con el cliente (satisfacción, fidelización etc).

A su vez, L. Dunham y E. Freeman plantean que los líderes pueden aprender analizando las técnicas de trabajo de los directores de teatro. Hablan del principio “Unidad y Multiplicidad” del director de teatro, definido como la tensión entre las necesidades de la unidad de la organización en torno a una visión coherente y la necesidad de fomentar la plena expresión de los talentos únicos e individuales. Esta combinación entre el requisito de conseguir los objetivos y la actitud propicia al libre flujo de la imaginación de los actores representa para los autores un modelo digno de ser imitado por los líderes empresariales. En este sentido, identifican varias técnicas clave derivadas de este principio que son aplicadas generalmente por los mejores directores de teatro: enfoque en lo personal y particular, en busca de una mejor comprensión de la naturaleza humana; importancia de un buen reparto; enfoque colaborador del trabajo: fomenta la experimentación y no desdeña el fracaso; preferencia por los grupos pequeños; “pensamiento prismático”, orientado hacia la gestión de la complejidad¹.

Como se puede ver, hay todo un abanico de posibilidades de aplicar las herramientas materiales del teatro al tema del management. Conviene ofrecer ahora unos apuntes suplementarios acerca de la terminología que usaremos en este trabajo:

¹ Es el momento de subrayar que nuestro artículo fue escrito y presentado en 2002 y carece, por lo tanto, de una bibliografía más actualizada.

- el líder y el manager son en general sinónimos, ya que nos referimos a un modelo ideal, “estrella” del manager, aunque en lo consecutivo mencionaremos algunos rasgos que distinguen a los dos.
- al líder / manager lo llamamos autor / director
- a los demás miembros del equipo, actores, que pueden ser de dos tipos:
 - actores / autores: cuando hay actitud creativa frente al rol
 - actores: cuando hay repetición del rol, según las pautas marcadas
- texto: a la base de toda acción, hay un texto organizativo ya escrito, una memoria de la organización, consecuencia de las situaciones ya vividas. El líder transforma el texto, siguiendo sus rasgos esenciales y vistiéndolos de su propia visión, tal como el director realiza, a partir de un análisis del mismo, una innovación en su forma y contenido
- rol: todo papel o función habitual que uno desempeña, sin enfocarlo desde una perspectiva psicológica (psicodrama, teoría de los constructos personales, “roles congelados”: papel de payaso, chivo expiatorio etc.).
- guión / diálogos: comunicaciones verbales, orales y escrita dentro de la empresa, rituales, partes componentes del texto / cultura de la misma.
- escenificación del guión: su encarnación mediante recursos distintos: elementos paralingüísticos, gestuales, lugar de emisión-recepción, decorado etc.
- espectadores: los destinatarios de la actividad de la organización. El éxito del espectáculo se mide en entradas / productos/servicios vendidos y en la imagen transmitida, que aportará más entradas vendidas etc.
- escenario: el mismo espacio de la organización.

3) Liderazgo y equipo

Existe, en la actualidad, una auténtica abundancia teórica respecto al tema del liderazgo. Una de las mejores, a nuestro modo de ver, es la de Gerard A. Cole, que lo define como “proceso dinámico en un grupo en el que un individuo influye en los demás para que estos contribuyan de manera voluntaria al cumplimiento de las tareas del grupo en una situación dada”. Analizando esta definición, se pueden distinguir los siguientes rasgos del liderazgo:

- el líder (un individuo del grupo)
- las tareas / objetivos (explícitos en la definición)
- los subordinados (los otros miembros del grupo)
- el medio / situación (en una situación dada)

El mérito de esta escueta definición es enfocar el tema desde una perspectiva sistémica, más adecuada que las habituales tipologías del líder (carismático, autoritario etc.), algo ineficaces a la hora de predecir la posibilidad de que se active la capacidad de liderar de una persona, esta dependiendo obviamente de “los otros miembros del grupo” y de la “situación dada”.

En general, los investigadores coinciden en que hay diferencias básicas entre los líderes y los managers. Mientras que las acciones del segundo son principalmente de orden racional (análisis, planificación, dirección, control), las del líder se inspiran en su vida

interior, funcionando según pautas marcadas por las emociones y la intuición. El líder prefiere utilizar un lenguaje analógico y ofrecer sobre todo una visión, una guía, una inspiración. También existen diferencias entre liderazgo y poder, siendo el primero la capacidad de conseguir que los demás adhieran voluntariamente a las posiciones adoptadas mientras que el segundo significa conseguir que lo hagan sin necesariamente obtener su adhesión interna. Esta adhesión no existe sin que haya una correspondencia entre la visión y la acción que propone el líder y los deseos y necesidades del equipo. Fuera de esta correspondencia, el liderazgo no se confirma.

Por consiguiente, la condición para que una persona se confirme como líder parece ser su capacidad de encarnar un guión susceptible de crear una adhesión, mediante una transferencia simbólica de su universo personal a otros, con el fin de suscitar en ellos un empowerment, de hacer que decidan ellos mismos moverse en la dirección deseada. Por su manera de ser (“Los verdaderos líderes no practican el liderazgo, lo viven. Son lo que hacen” afirman los autores de *Funky Business*), de hablar (escenificación), por su ejemplo, estos autores / creadores llegan a transformar las energías latentes en fuerzas en movimiento, a los empleados actores en actores/autores. Su éxito radica en el cumplimiento de varias fases claves orientadas hacia el empowerment de los miembros del grupo, que se podrían sintetizar en las siguientes acciones principales: proponer retos / inspirar / animar / modelar.

Dicho esto, se puede hablar de una situación favorable para que haya liderazgo cuando: a) la tarea y el equipo están bien estructurados b) se tiene una buena relación con los miembros del equipo, c) se tiene una posición fuerte, significativa, en el equipo. Del último factor hemos hablando en las líneas anteriores, de manera que pasamos a los primeros dos:

a) Estructuración de la tarea y formación del equipo

Tras definir los objetivos, el líder debe planificar las tareas, repartir las responsabilidades entre los miembros del equipo y establecer un estándar adecuado de desempeño. Desde una perspectiva teatral, estos procesos se individualizan en las siguientes etapas: lectura y análisis extensivo del texto; interpretación del mismo; articulación de una visión; deseno de una estrategia; planificación; ejecución.

El director de teatro debe empezar por leer y analizar el texto, para poderlo interpretar y formar su visión. A partir de una idea general de lo que debe ser el resultado, el líder teatral o empresarial escribe, construye el futuro, lo define mientras avanza en su análisis, siendo consciente de que el resultado será tanto el producto de su trabajo como el del conjunto de los diferentes actores y colaboradores (técnicos de sonido, de luz en el caso del teatro), que actúan sinérgicamente para encarnar su visión. El director de teatro y el líder empresarial comparten la responsabilidad de : liderar grupos de personas-en una actividad dinámica; con un presupuesto; con unas fechas límites; diseñar y comunicar la misión y objetivos del grupo, seleccionar su equipo, repartir las tareas y los recursos; monitorizar el desempeño, ajustar varios elementos para lograr los objetivos. El director de teatro, en la primera etapa de la elaboración de la visión, combina una serie de datos con su propia interpretación de los mismos, frutos de su experiencia, de su cultura, utilizando modelos analógicos. Por otra parte, intenta obtener una comprensión de cada uno de los personajes / roles, mediante una examinación minuciosa, para distinguir sus motivaciones, objetivos, acciones y relaciones. El

enfoque es sobre todo psicológico y desemboca en la visión directoral. En la etapa de la formación del equipo, la creación del reparto supone: encontrar a personas con talento, encontrar a personas capaces de jugar en equipo, situar a las personas adecuadas en los papeles adecuados, ofrecerles un espacio creativo.

b) Dinámica director—actores

La colaboración efectiva entre los dos protagonistas (líder—equipo) se puede empezar a considerar una vez se haya entendido que todos los individuos tienen la capacidad de influir y moldear la empresa. La esencia del equipo se sitúa entre el empowerment de los actores (que les es otorgado) y su voluntad de colaborar (que procede de ellos mismos). El líder es capaz de lograr que se active esta voluntad. Para conseguir que se de el caso de un verdadero empowerment de sus actores, debe ofrecerles la oportunidad de transformar sus roles y el desempeño de los mismos, facilitando la participación en los procesos relacionados con las formas y contenidos de los mismos. Mientras que en la empresa el empowerment aún encuentra dificultades para instalarse de verdad, en el teatro está íntimamente ligado a su esencia, de tal manera que ni siquiera se podría imaginar que existiera éxito alguno fuera de su campo de acción. Los equipos de actores confirman, al ser sumamente motivados, disciplinados, creativos y con gran orientación al logro, que el empowerment funciona. Se podría observar el cuadro siguiente:

Autor / Director visión global comunicación objetivos formación equipo indicaciones estructuración de la tarea apoyo ↓	
Actor detalles encarna la visión repite el rol se deja guiar por el personaje sigue a pie de la letra las indicaciones del director	Actor—autor detalles encarna la visión aporta su interpretación personal adapta el guión a sus características valor añadido

El empowerment tiene una importancia decisiva en el teatro, donde se fomenta sobre todo la libertad del actor para construir su personaje de la manera más adecuada para él y utilizar sus talentos. El director de teatro sabe que el éxito de su visión dependerá de los matices aportados por los actores y que su fracaso será factor de no saber combinar las exigencias del texto con la flexibilidad necesaria para hacer surgir la colaboración de los

actores. Colaboración tanto vertical, entre él y los miembros de su equipo, como horizontal, entre los actores mismos.

En las interacciones en un equipo, hay una red de complementariedades y contradicciones, dependiendo su buena gestión de si se sabe o no sacar provecho de ambos factores. La corriente psicológica sistémica afirma que solo hay dos tipos de toma de posición en una relación:

—el tipo simétrico: existe una igualdad entre los protagonistas. Favorece el intercambio, pero conlleva el riesgo de rivalidad y conflicto

—el tipo complementario: no hay igualdad. Un protagonista está situado en una posición superior frente al otro. Evita el conflicto, pero disminuye la comunicación.

En el seno de un equipo, existe en general una relación complementaria entre el director y los actores quienes, a su vez, se hallan en simetría entre ellos.

El director de teatro introduce simetría en su relación con los actores, considerando el conflicto como factor de transformación y mejora en vez de apagarlo en cuanto antes. Los conflictos son variados: entre el actor y su rol, entre las reglas que supone el rol como identidad parcialmente ready made y sus características individuales, entre las componentes “heredadas” y su reconstrucción diaria; entre el actor y sus compañeros; entre el actor y el director.

Sintetizando las técnicas observables del director de teatro para con el equipo, estas serían las siguientes: conocer en profundidad cada uno de los papeles, sus requisitos y las redes que se forman entre ellos; saber transmitir este conocimiento a quienes los desempeñan; hacerle comprender al actor la contribución de su rol al mundo del drama, la de sus compañeros y las redes creadas; fomentar las zonas de libertad de los actores; buscar y general complementariedades; animar la participación; facilitar la activación de potencial; conceder el derecho al error. Pautas sin duda aprovechables al nivel de la empresa.

BIBLIOGRAFÍA:

Gerard A. Cole, *Management. Theory and Practice*, D.P. Publications, 1990.

Barbara Czarniawska-Joerges, *Exploring complex organizations: a cultural perspective*, Sage Publications, 1992.

John W. Gardner, *On Leadership*, The Free Press, 1990.

Janek Rayer, *Paroles de DRH-la fonction de Ressources Humaines en évolution*, Editions d'Organisation, 1991.

Ridderstrale, Jonas, Nordstrom, Kjell, *Funky Business: El talento mueve al capital*, Prentice Hall, 2000.

Laura Dunham, Edward Freeman, “There is business like show business: Leadership lessons from the theater”. *Organizational Dynamics*, 29(2), 2000, 108-122.

Kim Harris, Richard Harris, Steve Baron: “Customer participation in retail service: lessons from Brecht”, *International Journal of Retail & Distribution Management*, Volume 29, Number 8, 2001, 359-369.

Thomaz Wood Jr, “Spectacular Metaphors, from theatre to cinema”, *Journal of Organizational Change Management*, vol. 15, no. 1, 2002, 11-20.

MODES OF BRINGING PERSONS BEFORE JUDICIAL AUTHORITIES

Ivan Anane, Assist. Prof., PhD, "Ovidius" University of Constanța

Abstract: The New Code of Criminal Procedure provides 2 modes of bringing persons to judicial bodies: the attendance and retrofit mandate. Appealing a person before the criminal investigation body or the court shall be made by written summons. The summons is individual. If a person summoned refuses to accept the summons, the person responsible to communicate the subpoena will display a notice on the door of the recipient, ending a record of the circumstances noted. The summons can not be served with a minor under 14 or a disabled person of discernment. With a minor younger than 16 years will be summoned through their parents or guardian, unless this is not possible. The suspect or defendant has the obligation to notify within 3 days judicial body change of address where he lives. When the summoned person can not be found, the agent displayed on the front door of the summoned person notice. A person can be brought before the criminal investigation body or the court on a peremptory writ, though, as previously cited, did not appear unduly and listening or her presence is necessary, or if not proper communication possible summons and circumstances indicate unequivocally that the person receiving the summons evade. People brought mandate remain available only during the judicial body imposed or performance of the procedural hearing that necessitated their presence, but no more than 8 hours, unless it was ordered their detention or arrest. The activities during the execution of the warrant to bring is recorded in an official report.

Keywords: *summons, peremptory writ, minor, proceeding, notification.*

Noul Cod de procedură penală prevede 2 moduri de aducere a persoanelor în fața organelor judiciare: citarea și mandatul de aducere.

Citarea. Chemarea unei persoane în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată se face prin citație scrisă.

Citația este individuală și trebuie să cuprindă următoarele:

- a) denumirea organului de urmărire penală sau a instanței de judecată care emite citația, sediul său, data emiterii și numărul dosarului;
- b) numele și prenumele celui citat, calitatea în care este citat și indicarea obiectului cauzei;
- c) adresa celui citat;
- d) ora, ziua, luna și anul, locul de înfățișare, precum și invitarea celui citat să se prezinte la data și locul indicate;
- e) mențiunea că partea citată are dreptul la un avocat cu care să se prezinte la termenul fixat;
- f) dacă este cazul, mențiunea că, apărarea este obligatorie, iar în cazul în care partea nu își alege un avocat, care să se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;
- g) mențiunea că partea citată poate, în vederea exercitării dreptului la apărare, să consulte dosarul aflat la arhiva instanței sau a parchetului;
- h) consecințele neprezentării în fața organului judiciar.

Citarea se poate face și prin notă telefonică sau telegrafică, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai organelor judiciare sau prin orice alt salariat al acestora, prin intermediul poliției locale ori prin serviciul poștal sau de curierat.

Persoanele prevăzute mai sus sunt obligate să îndeplinească procedura de citare și să comunice dovezile de îndeplinire a acesteia înainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar. Dacă persoana citată refuză să primească citația, persoana însărcinată să comunice citația va afișa pe ușa destinatarului o înștiințare, încheind un proces-verbal cu privire la împrejurările constatate.

Înștiințarea trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când afișarea a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
- e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;
- f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;
- g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului stabilit de organul judiciar, citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
- h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

Dacă persoana citată, primind citația, refuză sau nu poate să semneze dovada de primire, persoana însărcinată să comunice citația încheie despre aceasta proces-verbal.

În anumite cazuri prevăzute de lege, persoanele vătămate și părțile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicație de circulație națională.

Citarea se poate realiza și prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, cu acordul persoanei citate.

Minorul cu o vârstă mai mică de 16 ani va fi citat, prin intermediul părinților sau al tutorelui, cu excepția cazului în care acest lucru nu este posibil.

Organul judiciar poate comunica și oral persoanei prezente termenul următor, aducându-i la cunoștință consecințele neprezentării. În cursul urmăririi penale, aducerea la cunoștință a termenului se menționează într-un proces-verbal, care se semnează de către persoana astfel citată.

Citarea și comunicarea actelor procedurale se fac în plic închis, care va purta mențiunea Pentru justiție. A se înmâna cu prioritate.

Citația transmisă suspectului sau inculpatului trebuie să cuprindă încadrarea juridică și denumirea infracțiunii de care este acuzat, atenționarea că, în caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere.

Citația se semnează de cel care o emite.

Suspectul, inculpatul, părțile în proces, precum și alte persoane se citează la adresa unde locuiesc, iar dacă aceasta nu este cunoscută, la adresa locului lor de muncă, prin serviciul de personal al unității la care lucrează.

Suspectul sau inculpatul are obligația de a comunica în termen de cel mult 3 zile organului judiciar schimbarea adresei unde locuiește. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la această obligație în cadrul audierii și cu privire la consecințele nerespectării obligației.

Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declarație dată în cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat este citat la locul indicat.

Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, dacă nu s-a prezentat după prima citare legal îndeplinită.

Dacă nu se cunosc nici adresa unde locuiește suspectul sau inculpatul și nici locul său de muncă, la sediul organului judiciar se afișează o înștiințare care trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui citat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul;
- e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;
- f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;
- g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului stabilit de organul judiciar, citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
- h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

Bolnavii sau persoanele aflate, după caz, în spitale, așezăminte medicale ori de asistență socială se citează prin administrația acestora.

Persoanele private de libertate se citează la locul de deținere, prin administrația acestuia.

Militarii se citează la unitatea din care fac parte, prin comandantul acesteia.

Pentru persoanele care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, aflate în cursă, citarea se face la căpitania portului unde este înregistrată nava.

Dacă suspectul sau inculpatul locuiește în străinătate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept internațional penal aplicabile în relația cu statul solicitat, în condițiile legii. În absența unei asemenea norme sau în cazul în care instrumentul juridic internațional aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandată. În acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia ține loc de dovadă a îndeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecată, suspectul sau inculpatul va fi înștiințat prin citație că are obligația de a indica o adresă pe teritoriul României, o adresă de poștă electronică sau mesagerie electronică, unde urmează să i se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care nu se conformează,

comunicările i se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele care se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

Personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul organizațiilor internaționale, membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, precum și cetățenii români aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii de familie care îi însoțesc, se citează prin intermediul unităților care i-au trimis în străinătate.

La stabilirea termenului pentru înfățișarea suspectului sau inculpatului aflat în străinătate se ține seama de normele internaționale aplicabile în relația cu statul pe teritoriul căruia se afla suspectul sau inculpatul, iar în lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citația în vederea înfățișării să fie primită cel mai târziu cu 30 de zile înainte de ziua stabilită pentru înfățișare.

Instituțiile, autoritățile publice și alte persoane juridice se citează la sediul acestora.

Citarea prin intermediul poștei electronice sau al unui sistem de mesagerie electronică se face la adresa electronică ori la coordonatele care au fost indicate în acest scop organului judiciar de către persoana citată sau de către reprezentantul ei.

Citația se înmânează, oriunde este găsit, personal celui citat, care va semna dovada de primire.

În cazul în care scrisoarea recomandată prin care se citează un suspect sau inculpat care locuiește în străinătate nu poate fi înmănată, precum și în cazul în care statul destinatarului nu permite citarea prin poștă, citația se va afișa la sediul parchetului sau al instanței, după caz.

Citarea se poate realiza și prin intermediul autorităților competente ale statului străin dacă:

- a) adresa celui citat este necunoscută sau inexactă;
- b) nu a fost posibilă trimiterea citației prin intermediul poștei;
- c) dacă citarea prin poștă a fost inefficientă sau necorespunzătoare.

Când citarea se face în anumite situații speciale, unitățile sunt obligate a înmâna de îndată citația persoanei citate sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura acesteia. Dovada este predată agentului procedural, iar acesta o înaintează organului de urmărire penală sau instanței de judecată care a emis citația.

Citația destinată unei instituții sau autorități publice ori altei persoane juridice se predă la registratură sau funcționarului însărcinat cu primirea corespondenței.

Când citarea se realizează poșta electronică sau mesageria electronică, persoana care realizează citarea întocmește un proces-verbal.

Dacă persoana citată nu se află acasă, agentul înmânează citația soțului, unei rude sau oricărei persoane care locuiește cu ea ori care în mod obișnuit îi primește corespondența.

Citația nu poate fi înmănată unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernământ.

Dacă persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, în lipsa persoanelor arătate mai sus, citația se predă administratorului, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

Persoana care primește citația semnează dovada de primire, iar agentul, certificând identitatea și semnătura, încheie proces-verbal. Dacă aceasta refuză sau nu poate semna dovada de primire, agentul afișează citația pe ușa locuinței, încheind proces-verbal.

În lipsa persoanelor arătate mai sus, agentul este obligat să se intereseze când poate găsi persoana citată pentru a-i înmâna citația.

Când persoana citată nu poate fi găsită, agentul afișează pe ușa locuinței persoanei citate o înștiințare care trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea organului judiciar pe rolul căruia se află dosarul, cu indicarea sediului acestuia;
- e) mențiunea că înștiințarea se referă la actul procedural al citației;
- f) mențiunea termenului stabilit de organul judiciar care a emis citația în care destinatarul este în drept să se prezinte la organul judiciar pentru a i se comunica citația;
- g) mențiunea că, în cazul în care destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului stabilit de organul judiciar, citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;
- h) semnătura celui care a afișat înștiințarea.

În cazul când persoana citată locuiește într-un imobil cu mai multe apartamente sau într-un hotel, dacă în citație nu s-a indicat apartamentul ori camera în care locuiește, agentul este obligat să facă investigații pentru a afla aceasta. Dacă investigațiile au rămas fără rezultat, agentul afișează citația pe ușa principală a clădirii, încheind proces-verbal și făcând mențiune despre împrejurările care au făcut imposibilă înmânarea citației.

Când comunicarea citației nu se poate face, deoarece imobilul nu există, este nelocuit ori destinatarul nu mai locuiește în imobilul respectiv, sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul întocmește un proces-verbal în care menționează situațiile constatate, pe care îl trimite organului judiciar care a dispus citarea.

Procesul verbal de primire a citației trebuie să cuprindă:

- numărul dosarului,
- denumirea organului de urmărire penală sau a instanței care a emis citația,
- numele, prenumele și calitatea persoanei citate,
- data pentru care este citată,
- data înmânării citației,
- numele, prenumele, calitatea și semnătura celui care înmânează citația,
- certificarea de către acesta a identității și semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citația, precum și arătarea calității acesteia.

Ori de câte ori, cu prilejul predării, afișării sau transmiterii electronice a unei citații se încheie un proces-verbal, acesta va cuprinde în mod corespunzător și mențiunile prevăzute mai sus. În situația în care citarea se realizează prin intermediul poștei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronică, la procesul-verbal se atașează, dacă este posibil, dovada transmiterii acesteia.

În cursul judecății, neregularitatea cu privire la citare este luată în considerare doar dacă partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea o invocă la termenul următor la care este prezentă sau legal citată, dispozițiile privind sancțiunea nulității aplicându-se în mod corespunzător.

Cu excepția situației în care prezența inculpatului este obligatorie, neregularitatea privind procedura de citare a unei părți poate fi invocată de către procuror, de către celelalte părți ori din oficiu numai la termenul la care ea s-a produs.

Comunicarea celorlalte acte de procedură se face potrivit dispozițiilor prevăzute în prezentul capitol.

În cazul persoanelor private de libertate, comunicarea celorlalte acte de procedură se face prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare electronică disponibil la locul de detenție.

Mandatul de aducere. O persoană poate fi adusă în fața organului de urmărire penală sau a instanței de judecată pe baza unui mandat de aducere, dacă, fiind anterior citată, nu s-a prezentat, în mod nejustificat, iar ascultarea ori prezența ei este necesară, sau dacă nu a fost posibilă comunicarea corespunzătoare a citației și împrejurările indică fără echivoc că persoana se sustrage de la primirea citației.

Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar înainte de a fi fost chemat prin citație, dacă această măsură se impune în interesul rezolvării cauzei.

În cursul urmăririi penale mandatul de aducere se emite de către organul de urmărire penală, iar în cursul judecății de către instanță.

În cazul în care pentru executarea mandatului de aducere este necesară pătrunderea fără consimțământ într-un domiciliu sau sediu, în cursul urmăririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivată a procurorului, de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța căreia i-ar reveni competența să judece cauza în primă instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află sediul parchetului din care face parte procurorul.

Cererea formulată de procuror, în cursul urmăririi penale, trebuie să cuprindă:

- a) motivarea îndeplinirii condițiilor prevăzute mai sus;
- b) indicarea infracțiunii care constituie obiectul urmăririi penale și numele suspectului sau al inculpatului;
- c) indicarea adresei unde se află persoana pentru care se solicită emiterea mandatului de aducere.

Cererea prin care se solicită, în cursul urmăririi penale, emiterea unui mandat de aducere se soluționează în camera de consiliu, fără citarea părților.

În cazul în care apreciază că cererea este întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți dispune motivat, prin încheiere definitivă, admiterea solicitării parchetului și încuviințarea aducerii persoanei solicitate, emițând de îndată mandatul de aducere.

Mandatul de aducere emis de judecătorul de drepturi și libertăți trebuie să cuprindă:

- a) denumirea instanței;
- b) data, ora și locul emiterii;
- c) numele, prenumele și calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;
- d) scopul pentru care a fost emis;
- e) numele persoanei care urmează a fi adusă cu mandat și adresa unde locuiește. În cazul suspectului sau inculpatului, mandatul de aducere trebuie să menționeze infracțiunea care constituie obiectul urmăririi penale;
- f) indicarea temeiului și motivarea necesității emiterii mandatului de aducere;
- g) mențiunea că mandatul de aducere poate fi folosit o singură dată;
- h) semnătura judecătorului și ștampila instanței.

În cazul în care judecătorul de drepturi și libertăți apreciază că nu sunt satisfăcute condițiile prevăzute de lege, dispune, prin încheiere definitivă, respingerea cererii, ca neîntemeiată.

Mandatul de aducere emis de organul de urmărire penală, în cursul urmăririi penale, sau de instanță, în cursul judecării, trebuie să cuprindă, în mod corespunzător, mențiunile prevăzute mai sus.

Organul judiciar ascultă, de îndată, persoana adusă cu mandat de aducere sau, după caz, efectuează de îndată actul care a necesitat prezența acesteia.

Persoanele aduse cu mandat rămân la dispoziția organului judiciar numai pe durata impusă de audiere sau de îndeplinirea actului procesual care a făcut necesară prezența lor, dar nu mai mult de 8 ore, în afară de cazul când s-a dispus reținerea ori arestarea preventivă a acestora.

Mandatul de aducere se execută prin organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de ordine publică. Persoana căreia i se încredințează executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis și îi solicită să o însoțească. În cazul în care persoana indicată în mandat refuză să însoțească persoana care execută mandatul sau încearcă să fugă, aceasta va fi adusă prin constrângere.

În vederea executării mandatului emis de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța de judecată, organele de cercetare penală ale poliției judiciare și organele de ordine publică pot pătrunde în locuința sau sediul oricărei persoane, în care există indicii că se află cel căutat, în cazul în care acesta refuză să coopereze, împiedică executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat și proporțional cu scopul urmărit.

Dacă persoana arătată în mandatul de aducere nu poate fi adusă din motive de boală, cel însărcinat cu executarea mandatului constată aceasta într-un proces-verbal, care se înaintează de îndată organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

Dacă cel însărcinat cu executarea mandatului de aducere nu găsește persoana prevăzută în mandat la adresa indicată, face cercetări și, dacă acestea au rămas fără rezultat, încheie un proces-verbal care va cuprinde mențiuni despre cercetările făcute. Procesul-verbal se înaintează, de îndată, organului de urmărire penală sau, după caz, instanței de judecată.

Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unității militare sau prin poliția militară.

Activitățile desfășurate cu ocazia executării mandatului de aducere sunt consemnate într-un proces-verbal, care trebuie să cuprindă:

- a) numele, prenumele și calitatea celui care îl încheie;
- b) locul unde este încheiat;
- c) mențiuni despre activitățile desfășurate.

În vederea realizării procedurii de citare, a comunicării actelor de procedură sau a aducerii cu mandat la desfășurarea procedurilor, procurorul sau instanța au drept de acces direct la bazele electronice de date deținute de organele administrației de stat.

Organele administrației de stat care dețin baze electronice de date sunt obligate să colaboreze cu procurorul sau cu instanța de judecată în vederea asigurării accesului direct al acestora la informațiile existente în bazele electronice de date, în condițiile legii.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Noul Cod de Procedură Penală;

Dobrinou Vasile ș.a. – *Îndrumar de cercetare penală*, Ed. Atlas Lex, București, 1994;

Anane Ivan - *Acte procedurale ce pot fi efectuate în faza urmăririi penale*, Ed. Ex Ponto, Constanța, 2003;

Nistoreanu Ghe. șicolab. – *Drept procesual penal*, Ed. Europa Nova, București, 1996;

Neagu Ion – *Drept procesual penal, Tratat*, Ed. Global Lex, București, 2002;

Aonițioaie Constantin ș.a. - *Tratat de tactică criminalistică*, Ed. Carpați, București, 1992;

Bercheșan Vasile ș.a. – *Cercetarea penală (criminalistică – teorie și practică)*, Ed. Icar, București 2001.

REGIONAL COMPETITIVENESS. FROM THEORY TO PRACTICE LITERATURE REVIEW

Mihai Alexandru Chițea, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics

Abstract: In the last decades, the competitiveness term has been widely used, though sometimes, in an exaggerated way. In essence, the questions and problems that lie at the basis of the competitiveness concept are those that theoretical economists and decision factors have tried to approach for hundreds of years: a better understanding of the key elements involved in the process of improving economic welfare and wealth distribution. The present paper focuses on regional competitiveness from the perspective of the conceptual framework for defining, understanding and measuring it, but also of the practical models used in the process of analyzing and measuring competitiveness at global level. The initial hypothesis is that the competitiveness concept is a difficult term that often creates confusions, especially the competitiveness asserted at regional level.

Key words: *regional competitiveness, theories, models, competitiveness's indices.*

1. Introducere

Noțiunea de competitivitate regională este la fel de mult dezbătută de către politicieni precum este considerată îndoielnică de către mediul academic. Pentru politicieni și factori de decizie, conceptul este unul destul de difuz care acoperă aspecte ce prezintă importanță pentru companiile și rezidenții unei regiuni. Acesta tinde să se concentra asupra diferențelor măsurabile dintre regiuni care intră, parțial, sub controlul autorităților publice, fără să utilizeze un cadru conceptual sau politic foarte clar.

Atenția acordată în ultimele decenii noțiunii de competitivitate a condus la apariția unei ipoteze recurente: națiunile, regiunile și orașele nu au altă opțiune decât aceea de a se strădui să fie competitive pentru a putea supraviețui pe noua piață globală și noii competiții, forjate de noua economie bazată pe informație sau cunoștințe. Astfel, competitivitatea a devenit o temă constantă a evaluărilor economice realizate de OECD, dar și o preocupare tot mai intensă a Comisiei Europene și a altor organisme naționale și internaționale.

Deși există numeroase studii realizate în ultimul timp, care încearcă să aducă lumină în acest domeniu, suntem încă departe de un consens larg privind natura și modalitățile de evaluare a competitivității.

Lucrarea de față urmărește tema competitivității regionale din perspectiva cadrului conceptual al definirii, înțelegerii și măsurării acestuia, dar și a modelelor practice utilizate în procesul analizei și evaluării la nivel mondial, încercând să sintetizeze cele mai importante contribuții aduse de-a lungul timpului atât de mediul academic, cât și de cel economic, instituțional și guvernamental.

2. Stadiul cunoașterii problemei

La nivelul micro economic, respectiv al firmelor, există un relativ consens privind noțiunea de competitivitate bazat pe capacitatea firmelor de a concura, de a se dezvolta și de a fi

profitabile. La acest nivel, competitivitatea rezultă din capacitatea firmelor / companiilor de a produce, în mod constant și eficient, bunuri și servicii care ating standardele unei piețe deschise, în ceea ce privește prețul, calitatea etc. Cu cât o firmă este mai competitivă, comparativ cu alți concurenți, cu atât mai mare va fi abilitatea acesteia de a câștiga o cotă de piață mai mare (Martin, 2004).

De cealaltă parte, la nivel macro economic, conceptul de competitivitate este mult mai puțin definit și generează numeroase discuții și dezbateri contradictorii. În ciuda faptului că îmbunătățirea competitivității unei națiuni/ regiuni se regăsește adesea în centrul politicilor economice elaborate, există numeroase discuții legate de ceea ce înseamnă mai precis aceasta și chiar dacă este corectă abordarea acestui subiect la nivelul macro economic. Lipsa unui cadru conceptual larg acceptat pentru definirea, înțelegerea și măsurarea competitivității reprezintă, în sine, sursa opoziției față de noțiunea de competitivitate macro economică. Unii autori din acest domeniu subliniază faptul că abordarea competitivității din perspectiva cotelor de piață ar putea să nu fie un demers foarte fericit. Aceștia susțin că, în timp ce pentru o companie individuală noțiunea ar putea avea o semnificație ridicată, același lucru nu este neapărat valabil și la nivelul unei economii naționale.

Paul Krugman (1996) punctează 3 elemente cheie aflate în opoziție cu noțiunea de competitivitate națională: 1. este înșelătoare și incorectă analogia dintre o națiune și o companie; de exemplu, în timp ce o companie care nu are succes va ajunge, în ultima instanță, la faliment (încetarea activității), un astfel de „prag limită” nu este și în cazul unei națiuni; 2. în timp ce companiile concurează pentru cota de piață și succesul uneia va fi adesea în detrimentul alteia, succesul unei națiuni mai degrabă creează, decât să distrugă, oportunități pentru altele; 3. în al treilea rând, dacă competitivitatea are vreo semnificație, atunci este doar un alt simplu fel de a spune *productivitate*; creșterea standardului de viață la nivelul unei națiuni este determinată, în mod esențial, de rata de creștere a productivității.

Aceste argumente sunt bine cunoscute de susținătorii conceptului de competitivitate macro economică. Există, în cadrul a ceea ce poate fi denumit ca „privire consensuală”, o recunoaștere amplă a faptului că îmbunătățirea performanțelor economice ale unei națiuni nu trebuie să se facă în detrimentul altora și că productivitatea reprezintă un element central al competitivității.

Martin (2004) evidențiază următoarele elemente caracteristice ale competitivității la nivel macro economic: o performanță economică ridicată, judecată, în general, în termenii unor standarde ridicate de viață sau ai veniturilor reale; condițiile pieței libere pentru bunurile și serviciile produse de națiunea în cauză; „competitivitatea” pe termen scurt nu ar trebui să genereze dezechilibre care să conducă la o performanță ridicată nesustenabilă.

În domeniul competitivității regionale există două mari tipuri de abordări: una care o consideră o sumă a competitivității individuale a firmelor și alta drept derivată sau competitivitate macroeconomică.

Prima abordare (agregată) reclamă existența la nivelul regiunii a unor firme capabile să producă, în mod constant și eficient, bunuri și servicii care întrunesc cerințele unei piețe libere în ceea ce privește prețul, calitatea etc. Presupunerea făcută în acest caz este aceea că interesul firmelor și al regiunii în care acestea își desfășoară activitatea sunt întotdeauna paralele. Acest lucru este însă dificil de susținut, pentru că firmele vor urmări întotdeauna

productivitatea și profiturile, în timp ce competitivitatea regională trebuie să includă și gradul de ocupare, așa cum se subliniază în definiția elaborată în cadrul celui de-al Șaselea Raport Periodic al Regiunilor. Mai mult, Comisia Europeană consideră că definiția competitivității regionale ar trebui „să surprindă noțiunea că, în ciuda faptului că există atât companii super competitive cât și companii necompetitive la nivelul fiecărei regiuni, există anumite trăsături comune în fiecare regiune care afectează competitivitatea tuturor companiilor care își desfășoară activitatea.”

În ceea ce privește cea de-a doua abordare (derivată sau competitivitate macroeconomică), există și aici o serie de limite. Anumite legi care reglementează economia comerțului internațional nu operează și la nivel sub-național. Spre deosebire de nivelul național, mișcările ratei de schimb și flexibilitatea raportului prețuri-salarii fie nu funcționează corect sau nu există la nivel regional. Carmagni (2002) afirmă că, dimpotrivă, la acest nivel acționează un mecanism diferit, mult mai eficient și penalizator și anume migrația interregională a factorilor mobili, capitalului și forței de muncă, care poate constitui un pericol real pentru regiuni. În absența unui astfel de mecanism de ajustare macroeconomică, conceptul de competitivitate macroeconomică nu poate fi aplicat în totalitate nici la nivel regional.

Astfel, se pare că noțiunea de competitivitate regională reprezintă un concept „prins la mijloc” între cele două tipuri de abordări. Acest lucru sprijină afirmația lui Cellini și Soci (2002) care susțin ideea conform căreia competitivitatea regională nu are nici caracter macroeconomic (național) și nici microeconomic (companie): regiunile nu reprezintă o agregare simplă de companii, nici acestea nu reprezintă o versiune la scară redusă a unei națiuni.

3. Material și metodă

Lucrarea de față apelează la metoda studiului bibliografic pentru evidențierea principalelor contribuții științifice în domeniul competitivității naționale și regionale (și a subdiviziunilor administrative), a problemelor apărute în procesul elaborării unui cadru conceptual comun pentru definirea, teoretizarea și măsurarea acesteia și a principalelor studii și indicatori pentru evaluarea competitivității naționale și regionale, la nivel internațional și european.

4. Rezultate și discuții

În continuare vom prezenta un sumar al conceptelor și elementelor utile în procesul definirii și înțelegerii competitivității regionale, inclusiv factorii determinanți ai acesteia.

În raportul privind factorii competitivității regionale, elaborat pentru Comisia Europeană în anul 2004, profesorul Ronald Martin și echipa sa de la universitatea din Cambridge considerau că următoarele școli importante de teorie economică influențează, direct sau indirect, noțiune de competitivitate în relația cu națiunile sau, uneori, firmele, având astfel o relevanță directă pentru discuțiile legate de competitivitatea regională: teoria clasică, teoria neoclasică, teoria economică Keynesiană, economia dezvoltării, noua teorie a creșterii economice și noua teorie a comerțului.

A. În cadrul *teoriei clasice*, specializarea sub forma „diviziunii muncii” a lui Adam Smith sprijină economiile de scară și diferențele de productivitate între națiuni. Pentru Smith, investițiile în capital (îmbunătățirea tehnologiilor) și comerț (dezvoltarea pieței) facilitează această specializare și conduc la creșterea productivității și a rezultatelor. El demonstrează câștigurile care pot fi obținute din activitatea comercială odată cu trecerea de la o situație de autarhie la comerțul liber, unde țările dețin un avantaj absolut în producerea diferitelor bunuri și servicii. Dacă o țară poate realiza anumite bunuri utilizând mai puține resurse în procesul de producție, atunci aceasta ar trebui să le exporte și invers, să importe dacă pe piață există bunuri produse de alte țări care utilizează mai puține resurse.

B. Ipoteza centrală a *teoriei neoclasică* (informare perfectă, întoarcerea la scară și divizibilitatea perfectă a factorilor) asigură condițiile necesare pentru o lume neoclasică a competiției perfecte. Abordând problematica comerțului, modelul H-O (Heckscher-Ohlin) construiește pe baza modelului Ricardo, încorporând doi factori de producție: munca și capitalul. Spre deosebire de acesta din urmă, modelul H-O presupune că tehnologiile sunt identice de-a lungul națiunilor și că avantajele comparative sunt determinate de diferențele de la nivelul abundenței relative a factorilor de producție. Altfel spus, țările se vor specializa în producerea acelor bunuri care utilizează mai intensiv factorii de producție aflați din abundență la nivelul acestora.

C. Teoria elaborată de Keynes (1936) diferă, din punct de vedere esențial, de cea clasică, în special în ceea ce privește funcționarea piețelor. Contrar predecesorilor săi, Keynes nu considera prețul drept elementul permanent de echilibru al pieței. Un alt punct divergent îl reprezenta modul în care el privea capitalul și munca. Spre deosebire de adepții teoriei clasice, care considerau capitalul și munca ca fiind doi factori independenți, Keynes îi considera complementari. În esență, teoria lui Keynes reprezintă teoria dinamicii pe termen scurt a cererii agregate și ocupării în economie, bazată pe așteptări, deoarece acestea influențează investițiile și comportamentul consumatorului.

D. Cele mai importante subiecte de discuție în cadrul *teoriei economice a dezvoltării* sunt : eficacitatea asistenței, comerțul liber și investițiile străine directe.

Teoria etapelor dezvoltării a lui Rostow (1960) realizează o clasificare a societăților în funcție de 5 etape de dezvoltare: tradițională, tranzițională, avânt, maturitate și consum de masă ridicat. Fiecare etapă de dezvoltare prezintă o serie de caracteristici particulare și cerințe specifice care trebuie îndeplinite pentru ca o economie să atingă o etapă superioară. Altfel spus, bazându-ne strict pe acțiunea forțelor pieței nu vom ajunge la rezultatele dorite.

E. *Noua teorie a creșterii economice*. O lungă perioadă de timp progresul tehnologic a fost considerat un factor exogen. Această abordare contravine, însă, unei înțelegeri intuitive: acumulare de cunoștințe și capital uman reprezintă rezultatul unor acțiuni trecute și nu a unei „intervenții divine”. Integrarea tehnologiei în modelele economice drept o variabilă endogenă reprezintă spațiul acțional al teoriei endogene a creșterii (sau noua teorie a creșterii), care a determinat apariția multor modele de creștere (Martin, Sunley, 1998).

Ipoteza principală a teoriei creșterii endogene este aceea potrivit căreia acumularea de cunoștințe generează câștiguri crescute. Cunoștințele și know-how-ul nu sunt diseminate în mod instant – nici între națiuni, regiuni, sectoare sau companii – ci trebuie dobândite. Companiile tind să păstreze în cadrul intern cunoștințele tehnice dezvoltate în vederea

dobândirii unui avantaj competitiv. În acest context, guvernele trebuie să asigure un echilibru între diseminare cunoștințelor, pe de o parte, și protejarea drepturilor de proprietate intelectuală, pe de altă parte.

F. Pentru a putea explica comerțul dintre țările industrializate, *noua teorie a comerțului* s-a aplecat asupra economiilor de scară, diferențelor dintre produse și competiției imperfecte considerându-le elemente cheie pentru explicarea modelelor de comerț între țările industrializate. Conform prezentei teorii, pot fi identificate o serie de astfel de modele:

- Modele care încorporează economiile de scară de tip Marshall. Deși firmele individuale se presupune că înregistrează întoarceri constante la scară, economiile externe sunt eficiente la nivelul industriei / ramurii astfel încât, cu cât este mai mare industria locală cu atât mai mici vor fi costurile acesteia. Astfel, economiile externe de scară asigură bazele concentrării regionale a industriilor;
- Modele care încorporează *competiția monopolistică*. Krugman (1979) introduce competiția monopolistică într-un cadru în care consumatorii dobândesc utilitatea din varietatea producției, unde producția fiecărei varietăți este subiectul economiilor interne de scară și comerțul reprezintă o modalitate de exploatare a acestor economii, prin extinderea pieței.

Într-o prezentare susținută la Universitatea Clemson din Statele Unite, David Barkley sublinia elementele definitorii ale competitivității regionale, așa cum au fost acestea teoretizate și acceptate într-un cadru mai larg:

Câteva definiții ale competitivității regionale:

“...abilitatea unei economii de a atrage și menține într-o activitate companii cu o cotă de piață stabilă sau în creștere, în condițiile păstrării sau creșterii standardelor de viață ale celor care participă la ea” Storper, 1997;

“...în ultimă instanță, regiunile și orașele reprezintă locuri unde atât companiile cât și persoanele doresc să se stabilească și să investească” Kitson, Martin and Tyler, 2004;

Elemente ale competitivității:

Intrări: resurse umane, financiare, de infrastructură, de inovare, resurse atractive și capital natural;

Ieșiri (Krugman, Porter): rezultate / lucrător, rezultate / unitatea de capital și muncă în sectoarele de export;

Efecte (Kitson și col., Budd și Hirmis): rată ridicată de ocupare a forței de muncă, calitate ridicată și oportunități pentru locuri de muncă bine plătite;

Avantaje ale competitivității:

Sprijină evaluarea/caracterizarea mediului economic local curent; identifică punctele slabe ale economiei locale; încurajează un proces de dezvoltare economică pe termen lung; poate conduce la programe noi de marketing și promovare ale regiunii;

Dezavantaje ale competitivității:

Poate contribui la o competiție risipitoare între regiuni; poate conduce la o realocare a resurselor din cadrul programelor cu o vizibilitate redusă către cele cu vizibilitate ridicată; poate contribui la adâncirea inegalităților sociale; utilizată drept justificare (permanentă) de către factorii decizionali în elaborarea programelor politice proprii.

Indicatori naționali și regionali ai competitivității

Există mai multe studii bine documentate și elaborate care măsoară competitivitatea la nivel național: Indicele Competitivității Globale, elaborat de Forumul Economic Mondial, Anuarul Competitivității Globale editat de Institutul pentru Dezvoltarea Managementului (IMD), Raportul OECD privind Noua Economie, Raportul Guvernamental privind Productivitatea și Indicatorii Competitivității (Marea Britanie). Dintre acestea, cele mai cunoscute și influente sunt Indicele Competitivității Globale și Anuarul Competitivității Globale, bazându-se pe date existente, culese în principal de guverne, dar și din anchete pe scară largă la nivelul managementului de conducere.

Anuarul Competitivității Globale (ACG). Acesta recunoaște următorul fapt: "...competitivitatea trebuie să echilibreze imperativele economice și nevoile sociale ale unei națiuni așa cum rezultă din istorie, sistemul de valori și tradiție". Accentul cade, în acest caz, asupra Produsului Intern Brut pe cap de locuitor drept indicator al competitivității generale, dar este recunoscut și rolul de indicator cheie al standardului de viață.

Indicele Competitivității Globale (Forumul Economic Mondial). Complexitatea evaluării și măsurării competitivității la nivel național este susținută și de Indicele Competitivității Globale, care cuprinde două seturi de indicatori: primul, *Indicele Competitivității Curente* (ICC), utilizează indicatori micro economici pentru evaluarea setului de politici economice, instituționale și privind structurile pieței care susțin un nivel ridicat al prosperității; al doilea, *Indicele Competitivității de Creștere* (ICG), se apleacă asupra competitivității agregate, aceasta fiind privită drept setul de politici economice și instituționale care sprijină ratele ridicate de creștere pe termen mediu (următorii 5 ani).

Indicele Competitivității Curente reprezintă o măsură agregată a competitivității micro economice și are două subdiviziuni: una care măsoară sofisticarea/nivelul de dezvoltare al companiilor și alta, care măsoară calitatea mediului de afaceri național. Indicele Competitivității de Creștere se orientează asupra măsurilor legate de tehnologie, instituții publice și mediul macro economic. ICC utilizează analiza factorială pentru realizarea unui tablou compozit al competitivității micro economice relative a fiecărei țări. Având în vedere faptul că multe dintre dimensiunile mediului micro economic evoluează împreună, impactul variabilelor individuale nu poate fi distins din punct de vedere statistic din cauza dimensiunii relativ reduse a eșantionului; astfel, toate variabilele sunt ponderate, iar rezultatele raportului sprijină ipoteza conform căreia condițiile micro economice determină nivelul PIB/cap de locuitor.

În ceea ce privește **competitivitatea la nivel regional**, există două mari tipuri de abordări:

- Studii care analizează/ consideră competitivitatea regională din perspectiva unui efect cumulativ al factorilor;
- Studii care se concentrează asupra unui factor particular determinant al competitivității.

Din prima categorie, cea a studiilor care consideră competitivitatea drept un efect cumulativ al factorilor, menționăm următoarele, mai cunoscute, la nivel european și internațional: Comisia Europeană – Indicele Competitivității Regionale (RCI), Marea Britanie – Indicele Competitivității Regionale (UK DTI), Banca Barclays – PLC/WDA/RDA, Joint Venture (Silicon Valley Network) – Analiza comparativă, ECORYS-NEI - Studiu privind Climatul Investițional Regional.

Tabelul 1
Indicatori ai competitivității regionale -caracteristici principale

Indicele Competitivității Regionale – Comisia Europeană (RCI)	
- A fost publicat prima dată în 2010, de către Centrul Comun pentru Cercetare și Directoratul General pentru Politici Regionale; - Evaluează puncte forte și vulnerabilitățile regiunilor din UE la nivelul NUTS 2 oferind o imagine comprehensivă a acestora; - În mare măsură, RCI are la bază metodologia elaborată de Forumul Economic Global pentru Indicele Competitivității Globale; - RCI include 11 dimensiuni pentru descrierea diverselor aspecte ale competitivității, împărțite în trei grupe: Grupa de bază: 1. Instituții, 2. Stabilitate macroeconomică, 3. Infrastructură, 4. Sănătate, 5. Calitatea sistemului educațional primar și secundar; Grupa eficiență: 6. Educație superioară, pregătire profesională și studii continue, 7. Eficiența pieței forței de muncă și 8. Mărimea pieței; Grupa inovare: 9. Pregătire tehnologică, 10. Experiența afacerii și 11. Inovare - Pe măsură ce regiunile se dezvoltă, se schimbă și condițiile socio-economice ale acestora, iar diferenți determinanți devin și mai importanți pentru nivelul regional al competitivității. - RCI împarte regiunile din UE pe trei niveluri de dezvoltare: mediu, intermediar și ridicat, în funcție de PIB/cap de locuitor, comparativ cu media UE. Pragurile pentru cele trei niveluri sunt: Mediu <75% din media UE; Intermediar 75-100%; Ridicat >100%. - Ponderarea celor 3 grupe de dimensiuni diferă în funcție de nivelul de dezvoltare: grupa eficiență are aceeași pondere (50%) pentru toate nivelurile de dezvoltare; grupa de bază - 40% pt nivelul mediu, 30% pentru cel intermediar și 20% pentru cel ridicat; grupa inovare – 10% pentru mediu, 20% pentru intermediar și 30% pentru nivelul ridicat.	
Indicele Competitivității Regionale – UK DTI	-Este elaborat de Departamentul pentru Comerț și Industrie al Marii Britanii (DTI); -Include în analiză 14 indicatori selecțati de DTI – mulți dintre aceștia măsoară efectele competitivității regionale; -Este împărțit în 5 secțiuni: competitivitate generală, piața forței de muncă, educație și instruire profesională, capital, resurse funciare și infrastructură.
Barclays – PLC/WDA/RDA	-Raportul elaborat în 2002, intitulat „Concurând cu lumea” compara 15 regiuni din întreaga lume în vederea identificării factorilor generici ai competitivității; 10 dintre acestea erau din UE; -Raportul sublinia dificultatea identificării unor date consistente și comparabile între regiuni și concluziona că există un număr foarte mic de factori generici de succes, și anume: orientarea internațională puternică, specializarea bazată pe un avantaj competitiv internațional, factori culturali, guvernamentali și locaționali cu vechime, orientarea sectoarelor public și privat asupra unor activități de dezvoltare

	economică care se bazează pe niște puncte forte regionale endogene.
Joint Venture – Silicon Valley Network	-Rețeaua Silicon Valley testează competitivitatea unei regiuni/zone comparativ cu alte 10 centre de tehnologie ridicată din Statele Unite; -Evaluează competitivitatea relativă comparativ cu: inovația (patente, productivitatea RD), spiritul antreprenorial, acces global (export tehnologic, conectivitate internet), capital financiar și intelectual, perspectivele privind costul derulării activităților, calitatea vieții. -Analiza comparativă a identificat o legătură puternică între invenții/patente, cheltuielile instituționale pentru cercetare, disponibilitatea capitalului de risc și prezenta companiilor high tech.
ECORYS-NEI - Studiu privind <i>Climatul Investițional Regional</i>	Metodologie de evaluare/testare/măsurare a calității unui <i>climat investițional regional</i>; peste 40 de regiuni din nord-vestul Europei sunt testate comparativ cu rezultatele anchetelor desfășurate la nivelul antreprenorilor stabiliți în respectivele regiuni; Variabilele din anchetă – 2 categorii: relații de piață, cu impact direct asupra performanței companiei și factori ai mediului productiv – impact direct asupra performanței. Variabilele <i>relații de piață</i> – 5 categorii: acces la clienți, disponibilitatea furnizorilor, antreprenoriat și inovativitate, nivel al competiției și nivel de cooperare. Variabilele <i>factori ai mediului productiv</i> – 6 categorii: piața forței de muncă, resurse funciare și construcții, infrastructură, infrastructura de cunoștințe, calitatea vieții și guvernare regională. Rezultatele au permis realizarea unei <i>tipologii a regiunilor</i>, în funcție de performanța/vitalitatea economică și densitatea populației – 6 arhetipuri regionale : regiuni întinse, regiuni echilibrate, regiuni tip refugiu, regiuni vitale, regiuni urbane specializate și regiuni urbane liniștite.

Sursa: Adaptare după Ronald L. Martin, 2004 și Lewis Dijkstra și col., 2011

În ceea ce privește studiile care abordează un determinant particular al competitivității, Martin (2004) considera că pot fi selectați 7 factori și anume: clustere, demografie și migrație, mediul antreprenorial și rețele, guvernanta și capacitate instituțională, structură industrială, inovație / sistem regional de inovație și drept de proprietate.

Tabelul 2

Factori particulari ai competitivității regionale -caracteristici principale

Clustere	Porter considera clusterelor geografice drept atribute universale ale peisajului economic și identifica peste 60 de clustere orientate spre export la nivelul SUA – productivitatea muncii fiind de două ori mai mare decât cea înregistrată în clusterelor neorientate spre export; există însă și alte studii empirice care subliniază contrariul, în special la nivel european. Acestea susțin că îmbunătățirea performanței industriale poate fi atribuită îmbunătățirii generale a competitivității economiei în relația cu
----------	--

	infrastructura, munca și alte costuri de producție. Există numeroase dovezi statistice privind întreprinderi care sunt competitive pe plan internațional fără a fi însă incluse într-un cluster, lanț autohton al valorii sau aglomerare.
Demografie și migrație	Unele studii realizate în Statele Unite au evidențiat existența unei relații triangulare între creșterea tehnologiei înalte, talent și diversitate. Altfel spus, talentul este atras către acele zone cu niveluri ridicate de oportunitate, bariere mai mici și diversitate ridicată. În schimb, industriile de tehnologii înalte sunt atrase de zonele cu un nivel ridicat de talent. Florida (2000) demonstrează existența unei relații cauzale între creștere, migrația talentelor și modificarea venitului.
Mediul antreprenorial și rețele	Studii realizate la nivel european au evidențiat existența unei relații statistice clare între competitivitate, structurile rețelelor de afaceri și inovare, în zonele urbane și rurale. Analiza statistică a avut la bază indicatori ai inovării și sinergie: pentru inovare – nivel de educație, număr de întreprinderi create / cap de locuitor, nivel local al tehnologiei; pentru sinergie – numărul întreprinderilor cluster, intensitatea cooperării între comunitățile locale și gradul de mișcare. Rezultatul: antreprenorii din cadrul firmelor bazate pe cunoștințe, comparativ cu firmele tradiționale, investesc mai mult timp în dezvoltarea de rețele și crearea unor rețele mult mai focusate.
Guvernanță și capacitate instituțională	Relația dintre buna guvernare și prosperitatea economică a fost formulată, prima dată, acum mai bine de 200 de ani de către Jean-Jacques Rousseau (1762). Moers (2002), bazându-se pe studiile empirice realizate la nivelul țărilor din Europa Centrală și de Est, sublinia că „odată ce a fost atins un anumit nivel de stabilitate macroeconomică, mediul instituțional devine cel mai important determinant al creșterii”. Alte studii internaționale subliniază și ele legătura clară dintre competitivitatea regională, natura dezvoltării economice, guvernanță și capacitate regională.
Structură industrială	Există mai multe referințe privind importanța evaluării structurii industriale în procesul analizei performanței regionale. Comisia Europeană (1999) afirma : „...o structură sectorială nefavorabilă, împreună cu lipsa capacității inovative, pare a fi printre cei mai importanți factori care subliniază o competitivitate încetinită/decalată”. Productivitatea este factorul cheie în această relație, iar performanțele productive diferite, sunt cele care fac o reală diferență: „...gradul în care activitatea este concentrată în sectoare avansate, cu valoare adăugată ridicată comparativ cu sectoare de bază, cu valoare adăugată scăzută, poate fi cel puțin la fel de important precum diferențele în diviziunea ocupării forței de muncă între sectoarele lărgite”.
Inovație / sistem regional de inovație	Nu există nici un dubiu în privința rolului esențial al inovării și conștințelor în procesul dezvoltării economice. Acest fenomen este și mai vizibil la nivel regional, unde dezagregarea geografică scoate în evidență diferențele privind nivelul de dezvoltare.
Drept de proprietate	Acesta este legat în principal de Investițiile Străine Directe (ISD). Cantwell și Iammarino (2002) au investigat rolul investițiilor interne în sprijinirea

	inovării și îmbunătățirea sistemului regional de inovare. Au dezvoltat un indice al avantajului tehnologic și au identificat faptul că specializarea tehnologică a unor filiale cu capital străin în diferite regiuni europene depinde de poziția regiunii în ierarhia locațională a inovării și tehnologiei. Altfel spus, investițiile interne pot genera competitivitate regională prin importul de inovație și tehnologie.
--	---

Sursa: Adaptare după Ronald L. Martin, 2004

5. Concluzii

În continuare vom încerca să sintetizăm aspectele teoretice descrise anterior, referitoare la noțiunea de competitivitate. În acest context, un lucru este cert: atât cercetările teoretice cât și empirice confirmă ipoteza inițială conform căreia noțiunea de competitivitate este un termen dificil și generează adesea confuzii – în special cea exprimată la nivel regional.

Principala contribuție a teoriei clasice și neo clasice derivă din conceptul de avantaj comparativ. Acesta ilustrează acele activități în care o națiune se poate angaja cu succes, în funcție de înzestrarea acesteia cu factori, tehnologia, nivelul dezvoltării economice și structura cererii locale. Totuși, în cadrul modelului neo clasic, competiția perfectă și un sistem global al comerțului liber determină egalizarea prețului factorilor.

În completarea spațiilor dintre aceste teorii vin alte două, de natură macro economică, referitoare la creșterea economică și comerțul internațional. În acest fel, competitivitatea devine un concept mai clar, utilizând modele care încorporează elemente de natura economiilor de scară, competiției imperfecte și inovației antreprenoriale – teoria creșterii endogene, noua teorie a comerțului (Martin, 2004).. Înlăturând ipoteza competiției perfecte, relațiile dintre structura pieței și competitivitate apar în prim plan, în două ipostaze: concentrare a pieței – competitivitatea privită drept o activitate al cărei scop este obținerea unei rente; structură a pieței - competitivitatea privită în relație cu sectoare și activități cu valoare adăugată ridicată. În acest context, consensul privind competitivitatea pare să condiționeze conceptul de “testul” pieței internaționale, care conține două elemente: capacitatea de a vinde la export produsele și competiția reală din partea concurenților externi. Întrebarea firească aici este legată de modul în care putem evalua competitivitatea unei națiuni care deține un anumit monopol de producție. Mai mult ca sigur, acesta contribuie la competitivitatea macro-economică în sensul creșterii veniturilor, însă nu respectă condiția unei piețe libere și corecte. În încercarea de a echilibra cele două părți ale balanței (micro și macro economic), Reinert (1994) afirma : “competitivitatea națională este limitată la acele activități unde a fi competitiv, în sens micro economic, conduce simultan la creșterea nivelului de trai la nivel național”.

În concluzie, teoriile de natură macro economică nu au reprezentat doar o sursă pentru răspunsurile ridicate de conceptul de competitivitate regională, ci și o bază pentru formularea unor noi întrebări. În încercarea de a explica diferențele regionale la nivelul performanțelor economice, economiștii și geografi au apelat la concepte și elemente din alte domenii complementare, precum sociologia, economia instituțională, economia strategiei afacerilor și economia evolutivă. Rămâne, totuși, problema consistenței acestor teorii, în special atunci când sunt puse împreună.

Martin (2004) consideră că, în ciuda dificultăților de conceptualizare a noțiunii și a întrebărilor fundamentale, literatura de specialitate reține o serie de aspecte care sunt importante pentru înțelegerea competitivității regionale:

- Nu există o perspectivă teoretică unică care să surprindă întreaga complexitate a conceptului de competitivitate regională;
- Dintr-o anumită perspectivă, competitivitatea regională este legată de abilitatea unei regiuni de a genera niveluri suficiente ale exporturilor astfel încât să susțină creșterea veniturilor și a gradului de ocupare a populației sale. În acest caz, așa cum Porter și Krugman subliniază, productivitatea activităților economice orientate local este, de asemenea, esențială;
- La baza conceptului stau atât condiții și factori calitativi (rețele netranzactionate de cunoștințe informale, încredere etc), cât și procese și atribute cuantificabile (comerțul între firme, costul patentelor, oferta de muncă etc), având o influență majoră asupra analizei și măsurării empirice a competitivității regionale;
- Competitivitatea unei regiuni reprezintă atât rezultatul competitivității individuale a firmelor constituente și a interacțiunilor dintre acestea, cât și, în sens mai larg, al atributelor sociale, economice, instituționale și publice proprii;
- Sursa competitivității regionale își poate găsi originea la diferite niveluri geografice, de la local spre regional, național și chiar internațional. În același timp, nu există o unitate regională naturală, predefinită, la care problemele competitivității sunt analizate sau teorizate cel mai bine;
- “cauzele” competitivității sunt deoseori atribuite mai degrabă efectului unui cumul de factori, decât impactului unui factor individual. Drept urmare, posibilitatea izolării unui coeficient de corelație este limitată.

BIBLIOGRAFIE:

- 1.Barkley D. L, 2004. Evaluations of regional competitiveness: making a case for case studies. Clemson University, USA
- 2.Budd L., Hirmish A., 2004. Conceptual framework for regional competitiveness. Regional Studies, vol. 38.9, Carfax Publishing
- 3.Carmagni R., 2002. On the concept of territorial competitiveness: sound or misleading?. Paper presented at the ERSA conference, Dortmund
- 4.Cellini R., Soci A., 2002. Pop competitiveness. Banca Nazionale del Lavoro, Quarterly Review, LV, 220, pag 71-101
- 5.Dijkstra L., Annoni P., Kozovska K., 2011. A new regional competitiveness index: theory, methods and findings. Paper produced for Directorate General for Regional Policy
- 6.European Commission, 1999. Sixth periodic report on the social and economic situation of regions in the EU. Brussels
- 7.Gardiner B., Martin R., Tyler P., 2004 Competitiveness, productivity and economic growth across the European regions. Regional Studies, Vol 38.9, Carfax Publishing
- 8.Keynes, J. M., 1936. The General Theory of Employment, Interest and Money
- 9.Kitson M., Martin R., Tyler P., 2004. Regional Competitiveness: An Elusive yet Key Concept? Regional Studies, Vol 38.9, pag 991-999, Carfax Publishing

-
10. Krugman P., 1996. Making sense of the competitiveness debate. *Oxford Review of Economic Policy*, vol 12.3, pag 17-25
 11. Krugman P., 1998. *Pop internationalism*. MIT Press, Cambridge MA.
 12. Martin R.L., 2004. A study of the factors of regional competitiveness. Final draft report the European Commision, Cambridge
 13. Porter M. E., 1998. Location, clusters and the new economics of competition. *Business Economics* vol. 33, pag 7-17
 14. Porter M. E., 2000. Location, competition and economic development: local clusters in the global economy. *Economic Development Quarterly* 14, pag 15-31
 15. Porter M. E., 2001. Cluster of innovation: Regional foundations of US competitiveness. Council of Competitiveness, Washington, D.C.
 16. Porter M. E., 2003. The economic performance of regions. *Regional Studies*, vol. 37, pag 549-578
 17. Porter M.E, Ketels C.H.M., 2003. UK competitiveness: moving to the next stage. DTI Economics Paper 3, Londra
 18. Rowthorn R.E., 1999. *The political economy of full employment in modern Britain*. University of Oxford
 19. Storper M., 1997. *The regional world: territorial development in a global economy*. Guilford Press, New York

NATIONAL AND EUROPEAN APPROACH OF THE FINANCIAL AUDITOR'S MISSION. ROMANIA–THE UNITED KINGDOM – FRANCE

Grigore Marian, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: Any mission of a financial auditor who participates in the examination of financial situation of an entity has as main purpose an examination of the balance sheet elements and the patrimony of the entity. This is in accordance with the ISA that establish the procedures and the fundamental control principles, as well as specifying the ways of implementing them from the point of view of professional responsibility of the auditor with regard to an examining mission, even limited, of the annual financial statements of an entity. In addition, it states the defining elements of the audit report and the opinion expressed in it.

A limited mission may be associated with a level of moderate ensuring of undetected risks, the patrimony elements may be negatively ensured.

In France, an audit mission's purpose is represented by the certification of the presented accounts, namely that they correspond to the requirements of legal regularity, honesty and faithful image.

In the UK the financial auditors, appointed within the General Assembly of the stakeholders, must form an opinion in such way that they know if the entity recorded entries in its accounting chronologically and systematically and if the declarative statements received from the branches not visited are adapted for auditing purposes. In the UK, the seventh Directive of the EU regarding the consolidated accounts was adapted in the internal legislation. Thus, if by the end of the financial year an entity becomes "mother-entity", the statutory administrators hired with individual work contracts must report both individual accounts and group accounts for the same financial year.

Key words: *auditor's mission; European approach; related missions; control; European regulations.*

J.E.L. Classification: M40, M41, M42

1. Financial auditor's mission in Romania

1.1. General aspects regarding the mission of the financial auditor

International Standards on Auditing (ISA) "ISA 210" deals with the auditor's responsibilities in establishing the terms of the audit mission together with the management and, if applicable, with the those responsible for governance. This also includes the statement that there are certain preliminary conditions for an audit, which falls into the responsibility of the management and, if applicable, of those responsible with governance.

ISA 220 deals with the aspects related to accepting a mission, which are under the control of the auditor. The insurance missions that include audit missions will be accepted when the professional considers that the relevant ethic conditions, such as independence and professional competence, will be fulfilled and when the mission has certain characteristics. The responsibilities of the auditor regarding the ethic requirements in the context of accepting an audit mission and the degree to which they are under the control of the auditor are dealt with in ISA 220.

This ISA deals with those aspects (or preliminary conditions) that are under the control of the

entity and upon which it is necessary that the auditor and the management agree (<http://www.portalfinante.ro/standardul-international-de-audit-210>).

1.2. General missions

A financial audit mission is based on a series of general principles that govern it:

- A financial auditor is bound to conform to the requirements of the Ethics Code issued by the International Federation of Accountants (IFAC);
- The mission must go in accordance with the ISA;
- The financial auditor plans a financial audit mission taking into account independence, competence, the quality of the work to be done, integrity and objectivity.

The financial auditor will keep in mind that the analysed annual financial statements have no significant corruption, fraud elements and can offer a reasonable guarantee that they are made by respecting the legislation in force.

A financial auditor uses various procedures with the view to obtaining audit evidence regarding the assets presented in the annual financial statements.

The audit missions based on contracts and requested in certain cases by various private or state-owned economic entities, including public institutions, with the view to expressing an opinion are also recognised and there is an unlimited number of contractual audit missions.

To this purpose, the financial auditor carries out:

- An audit mission with the view to expressing an opinion after applying the audit procedures provided in the standards regarding the annual financial statements;
- Does upon-request missions with preset objectives with the view to expressing an independent opinion.

It is important to note that the entities which are under audit or which opt for financial audit have the obligation to organise internal control compartments.

Thus, the auditor signs a financial audit service contract with the entity to be audited:

- Various companies;
- Local public administrations (town halls);
- Various public institutions;
- Ministries etc.

According to the “International Framework for Insurance Missions” there are two types of insurance missions allowed to be done by an authorized financial auditor, namely: a reasonable insurance mission and a limited insurance mission.

There can also be revision missions. These allow the financial auditor to determine, based on the already established procedures, whether there are any elements suggesting that the annual financial statements are not made in accordance with the law (Munteanu (coord.), 2012, p.19). The following may be concluded regarding the stages of a financial audit mission in Romania. For exemplifying, I mention the practical case of Grigore SA, company active in the field of construction, namely new residential dwellings, on the occasion of auditing the annual financial statements for 2014:

a) Primary stage, comprising the following:

1. Identifying and gathering information regarding the audited entity;
2. Analysing and evaluating the internal control systems;
3. Defining the financial audit objectives;
4. Establishing the audit program and the necessary human resources.

b) Audit planning stage, comprising the following:

1. Developing the audit plan;
2. Developing the audit programs and approving the financial audit plan.

c) Working stage, comprising the following:

1. Collecting, evaluating and analysing the audit evidences;
2. Elaboration of the first conclusions and proposals for changing the financial audit plan.

d) Reports stage, comprising the following elements:

1. Elaborating, writing and evaluating the first opinions and recommendations;
2. Evaluating the performances of supplementary personnel used by the auditor.

e) Reporting stage:

1. Writing and presenting the audit report and of the financial auditor opinion.

2.Mission of the statutory auditor in the United Kingdom

2.1. General aspects regarding the auditor's mission

The Companies Law from 1844, consecutively modified and added in 1948, 19881 and 1985, is an act of the United Kingdom and Northern Ireland's (UK) Parliament, adopted starting with 1985, having a modern and reforming content. This Law allowed the companies to establish the responsibilities of the companies, of the managers and their secretaries, including the fact that any corporation must have one or more auditors designated by the General Assembly of the Shareholders (GAS). Subsequently, the Law was mostly replaced by the Companies Law from 8th of November 2006 (https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_in_member_states_legeacompaniilor_23.04.2015, *Companies House administers the commerce registry for the UK, including England, Wales, Scotland and Northern Ireland*).

According to Companies Law, any person having the auditor status must be a member in an authorized professional organism. In the UK there are four such authorized organisms:

- The Institute of Chartered Accountants in England and Wales (ICAEW);
- The Institute of Chartered Accountants of Scotland (ICAS);
- Chartered Accountants of Ireland(CAI);
- the Association of Chartered Certified Accountants (ACCA) (<http://www.legislation.gov.uk>)

2.2. General missions

In the UK, the contents of the general audit report is established by the law and the financial auditors must make it and present it to the GAS. The general audit report contains the annual accounts as they are legislated in the UK.

As in the other European Union (EU) countries, the general audit report contains the opinion of the financial auditor regarding the observance of the law in the elaboration of the annual financial statements audited and the accuracy of these statements, as follows:

- if the balance sheet of the mother-company is presented alone (within the company's accounts) regarding the situation of the entity at the end of the annual financial exercise;
- if the results account (the profit and loss account) of the mother-company is presented alone (within the company's accounts), regarding the loss of the entity or of the entity's beneficiary during the exercise;
- for the group accounts, regarding the situation at the end of the exercise and the losses and profits during the exercise, the branches included in consolidation in their entirety and regarding the company's members (Menu et al., 2009, p.197).

The legislation is very strict regarding the elaboration and the signing of the general audit report, so when the names, the address and the practice license, including the signature, of the auditors are not correctly and completely indicated and it is filed as such at the company registry, the financial auditors are guilty of malpractice and fined.

The auditors must highlight in their reports the following aspects:

- disparities between the annual accounts and the general accounting day book;
- if the accounting records are made in chronological order and if there are expenses or incomes that were not recorded in the audited fiscal year;
- whether there is information regarding the branches and the consolidation method for the annual financial statements.

It is important to mention the integration in the UK legislation of the seventh European Directive regarding consolidated accounts, which contain a consolidated balance sheet presenting the patrimony situation of the mother-company and of the branches, as well as a consolidated profit and loss account.

2.3. Related missions

A different situation compared to other states is that of distribution of dividends, for which there is a distinct paragraph in the audit report, for which the auditor presents two distinct moments:

- elaboration of a reserved opinion when the dividends are distributed after a general audit report;
- distribution previous to establishing the first annual accounts.

Among the other related missions are:

- assets buy-back;

- making payments with the help of nominative shares.

Illustration of a practical situation at **Mc Gregor Ltd.**, based in **London**, which has the main activity in constructions:

For example, the mother-company holds 18.5% of the shares emitted by MG Ltd., while a branch of the group (Mc Gregor Ltd.) holds 45.88% emitted by the same MC Ltd. In this moment MG Ltd. must be included in the group and treated as branch. The financial auditor will verify and identify the nature of the business done and of the relationships existent between all the members of the group, in order to determine the influences resulting from these relationships. It is very important that the auditor may exclude certain branches from the consolidation of the annual accounts. In order to do this, the statutory financial auditor must obtain conclusive evidence, to verify and to probe the exclusion reasons.

The financial auditor will first verify the annual financial statements of all members of the group, subsequently verifying each position of the consolidated financial statements. The auditors of the group are in this case called principal auditors, and those of the member entities, secondary auditors.

3. Mission of the auditor (account commissioner) in France

3.1. General aspects regarding the mission of the auditor

In France, according to the Law No. 66-537 from 24.07.1966, art. 223, 254, any limited liability company (Ltd.) or Limited Joint Stock Company must have at least one auditor (www.legifrance.gouv.fr/affichTexteArticle.do; Loi n°66-537 du 24 juillet 1966 sur les sociétés commerciales).

The conditions that must be fulfilled for the entities on the French territory to be audited are the following:

- total balance sheet: 3.650.000 euro;
- net turnover: 7.300.000 euro;
- number of employees (average size): 50 employees.

The national authority that deals with the organisation and supervision of the auditors is the Regional Commission of the Court of Appeal on the territory of residence, and the accounts commissioners are registered in the auditor's register, both as freelancers (the equivalent of individual audit practices in Romania), as well as legal entities (companies).

The law, the regulations and the professional deontology stipulate the obligation for all account commissioners (the Romanian equivalent is financial auditor) is incompatible with:

- any activity likely to impair his/her independence;
- any remunerated activity, excepting the remunerated activity in an audit or accounting expertise practice;
- any commercial activity (Menu et al., 2009, p. 201).

In France, any accounts commissioner can audit annual financial statements at any entity, regardless where the headquarters is.

The entities that must be audited name the accounts commissioners (statutory auditors) through the management, the GAS or the management board for a period of maximum six

financial exercises, which can be renewed through another decision.

3.2. General missions

In France, the accounts commissary encompasses a complex of general missions that are divided by four categories:

- a) the audit missions that have as objectives the certification of the accounts, respectively elaborating an evaluation report of the accounts in which the principles of regularity, honesty and accuracy are mentioned in distinct chapters;
- b) specific missions that emerge during the accounts certification mission (Example: the insurance mission when the accounts commissioner evaluates the evidence in order to offer an independent opinion);
- c) missions that regard the accomplishment of certain operations with regard to legality, regularity and conformity of the operations;
- d) the mission of communication and presentation of the opinions of the organisms and persons designated by the law, to this purpose elaborating “The general reports”, in which are presented the opinion and the accounts verification and evaluation methods, as well the accordance between the information presented in the managements reports and the situation in the consolidated accounts.

3.3. Related missions

The accounts commissioner does a series of related missions, such as:

- missions of examination of the financial information based on the agreed procedures;
- missions of compilation for the financial information;
- missions of limited examination of the financial statements;
- missions of examination of forecasted financial information;
- related missions regarding certain operations, such as:
 - capital increases;
 - capital reductions;
 - company fusion etc.
- missions related to an event incurred in the company, such as:
 - institution of an alert procedure – procedure triggered when detecting “anything likely to compromise the continuity of the exploitation” (Menu et al., 2009, p. 205);
 - detection and informing regarding frauds.

3.4. General audit report (the general report of the accounts commissioner)

This document is elaborated by the accounts commissioner at the end of the management control mission and it takes the form of statement.

In France, the general report has two parts:

- in the first part of the report is presented the auditor’s opinion on annual accounts

examination, and for each subparagraph are presented in detail the respective explanations, including tables and questionnaires with answers given by the audited company management;

- in the second part are presented the observations of the auditor regarding the verification made.

The profession of financial auditor (accounts commissioner) is regulated by the Decree no. 69-810 from 12.08.1969 (<http://livre.fnac.com/a2242225/Bernard-Caspar-Comptabilite-appfondie-DCG-epreuve-n-10>), modified and added through the Decree no. 85-665 from 03.07.1985

(http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=69304246CC6751CF6012854248997CE6.tpdila20v_3?cidTexte=JORFTEXT000000508397&dateTexte=20110512;**Décret n°85-665 du 3 juillet 1985 modifiant le décret n° 69-810 du 12 août 1969 relatif à l'organisation de la profession et au statut professionnel des commissaires aux comptes**, Version consolidée au 12 mai 2011;Loi n° 85-660 du 03/07/1985 parue au JO du 04/07/1985 ... publié au JO du 02/10/1986 *Décret pris pour l'application du titre IV de la loi 85-660 du 3 juillet 1985*,www.senat.fr).

Case study regarding the application of substantive procedures with the view to auditing the assets accounts at Gregoire M. S.A., based in Paris, company that activates in the residential and non-residential building industry.

On 01/02/2015, according to the general decision of the shareholders, a service contract was signed for financial auditing with G.M., freelancer – accounts commissioner registered at the Regional Commission of Appeal Court in Paris.

At the time of the application of the substantive procedures, the accounts commissioner took into account the following:

- verification of the approval for cassation of fixed assets according to the records made in the assets register;
- verification of the expenses incurred at the fixed assets cassation;
- selection for verification of a sample of documents (invoices, contracts etc.) that are approved and signed by the entity's management, for example: it will be verified whether the signatures on the documents are the same as those of the persons entitled to sign these documents;
- verification of the actual existence of the fixed assets, that can be done directly or indirectly, using inspection at the location where the actives are kept or selecting a representative sample of assets registered in the fixed assets register;
- it has to be taken into account that all assets must be grouped in sections and subsections, according to the French legislation;
- fixed assets can be presented in the financial statements at their historical costs, at re-evaluated values or at their net value of realisation. By verifying the procedures for determining the costs or the re-evaluation ones, the auditor may be sure regarding the correctness of the numbers presented in the financial statements in the fixed assets positions. At the end of the financial exercise, the auditor must be sure that the evaluation results at the time of making the balance sheet are correctly reflected in the

accounts. Using the fixed assets register may be very useful from this point of view (Dobroteanu and Dobroteanu,2002,p.221).

- it must be verified whether the assignees for the general inventory of the patrimony make physical inventories independent from the financial records under proper supervision;
- the financial and operational leasing contracts must be in accordance with the records in accounting, and the accounting notes and the differences between the leasing contracts regarding the prevalence of the economic upon legal must be verified.

Conclusions

Evaluation and control are the Gordian node of any accounting system and they have a direct incidence on the estimation of the patrimony and the beneficial capacity of the company, as well as on the determination of the period result.

In the subchapter “The accurate image “a la francaise” under the reflector of Anglo-Saxon significance” is an explanation for the French entities of the notion of accurate image, key element in elaborating the audit report. Thus, “the image is the pivot of the new accounting doctrine, through which the accounting plan is more farsighted, so necessary for doctrine. It must be said that the British notion of ‘true and fair view’ was transmitted, for the first time, in a legal English text in 1947, after the Second World War, this law calling upon an abundant jurisprudence” (Feleaga,1997, pp.63-64).

In the financial audit reports, regardless whether the entity is national or European, the financial auditor from Romania, the accounts commissioner from France or the statutory auditor from the UK will issue a motivated opinion regarding the accurate, clear and complete image of the financial position, the annual financial statement and of the economic performance registered by the entity with reference to the national or international audit standards.

BIBLIOGRAPHY:

Decree no. 69-810 /12.08.1969 ,

Decree no. 85-665 from 03.07.1985 – regarding the accounts commissioner profession in France

Seventh European Directive regarding consolidated accounts

Dobroteanu, L., Dobroteanu, C. L., Audit – concepte si practici: abordare nationala si internationala,Ed. Economica,Bucuresti,2002

The Companies Law from 1844, consecutively modified and added in 1948, 19881 and 1985, act of the United Kingdom and Northern Ireland’s (UK) Parliament

Loi n°66-537 du 24 juillet 1966 sur les societies commerciales

Menu, M., Panaitescu, I., Afanase, C., Vilaia, D., Audit financiar, Ed. Tehnica-Info,Chisinau,2009

Feleaga, N., Dincolo de frontierele vagabondajului contabil,Ed. Economica,Bucuresti,1997

International Standards on Auditing 210

International Standards on Auditing 220

Munteanu, V. (coord.),Audit financiar-contabil,concepte,metodologie,reglementari,caz

practic,Ed. “Universitara”,Bucuresti,2012

<http://www.portalfinante.ro/standardul-international-de-audit-210>, last accessed in 09.04.2015

https://e-justice.europa.eu/content_business_registers_in_member_states_23.04.2015, last accessed in 30.03.2015

<http://www.legislation.gov.uk>, last accessed in 24.04.2015

www.legifrance.gouv.fr/affichTexteArticle.do, last accessed in 23.04.2015

<http://livre.fnac.com/a2242225/Bernard-Caspar-Comptabilite-approfondie-DCG-epreuve-n-10>, last accessed in 23.04.2015

http://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do;jsessionid=69304246CC6751CF6012854248997CE6.tpdila20v_3?cidTexte=JORFTEXT0000000508397&dateTexte=20110512, last accessed in 23.04.2015

APPROACHES REGARDING THE MANAGEMENT STRATEGY IN THE GLOBAL GREEN INDUSTRY

**Oriana-Helena Negulescu, PhD, "Transilvania" University of Braşov, "Spiru Haret"
University of Braşov**

Abstract: In the global context, the Green Industry Initiative's objective – launched by UNIDO in 2012 - is to consider the environment and the social factors in the process of the organizations from all countries and regions by using effectively and efficiently the energy, raw materials, innovative practices and the new technologies. The concept of green industry is a generically one, because it may be found in any industry or economical and social domain of activity whether the organizations are considering the „friendly with the environment” principle when they are acting. This type of organization is called „the green organization”. Nevertheless, the aim of this paper is to underline the main approaches in the green industry organization management, being focused on: management strategies, the strategies evaluation, the risk and uncertainty and some methods to evaluate the environment risks. Finally, a graphical conceptual model for the management system of the green organization is proposed.

Keywords: *green industry, green organization, management strategy, risk and uncertainty, evaluation*

Introduction

The global economic environment is becoming more and more complex and volatile (Doval, 2008), being influenced by both the political environment and, especially, the natural environment, which is subject to the negative effects of pollution and wasteful use of resources, threatening the very future of the planet. The 2012 Rio Summit highlighted the need for sustainable development, based on the green economy. The green industry has many opportunities for development as a component of sustainable development.

On the outskirts of Rio + 20, the United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) has launched *the green industry initiative*, having the objective the consideration of the environmental and social factors in the enterprises operational process in all countries and regions by the efficient use of energy, raw materials, innovative practices and application of new green technologies¹, consisting in high level global multi stakeholder partnership as the *green industry platform*.

The green industry is briefly defined as an environmentally friendly industry². In other words, the green industry is characterized by:

- the manufacture of products that protect the environment and those that improve environmental conditions;
- production processes that cause minimal environmental damage;

¹Conferința de la Manila, 2009; Conferința de la Tokyo, 2011

²http://wiki.answers.com/Q/What_is_green_industry

- recycling materials and waste energy (heat energy resulting from production processes);
- focussing on eliminating or significantly reducing emissions of greenhouse gases.

An organization that operates according to the "friendly environment" principle, regardless of which socio-economic field belongs, can be termed as a green organization.

In order to achieve the strategic objective of being included in the green organization category, any organization management will work for (Negulescu, 2015):

- the adoption of the most appropriate green strategy;
- periodic assessment of the strategies adopted;
- identifying risks and uncertainty in the entire activity;
- periodic assessment of risk and uncertainty;
- the adoption of measures for prevention, correction and continuous improvement of the activities related to the environment.

In this context, the aim of this paper is to highlight the main approaches in the green industry organization management, respectively the green organization, regarding: the management strategies, the strategies assessment, the risk and the uncertainty and assessment methods of environmental risks. Finally, we propose a conceptual graphic model for the organization management system in the green industry.

Management green strategies

Management strategies in the green industry are not much different from overall strategies, but they have a definite purpose, namely, to contribute to greening the environment.

The strategies that realize this goal are defined by UNIDO (2011), including:

- production and sustainable consumption strategies;
- integration strategies of people education, health, safety and science in productive activities;
- cooperation and investment strategies;
- forecasting the infrastructure eco-efficiency strategies (water, industrial water, energy, recycle materials and waste recovery, etc.);
- using eco labeling and certification strategies;
- greening the lifecycle and supply chain production strategies;
- accelerate the diffusion of green technology in the world strategies;
- strategies for increasing the accountability of the organizations and of the people towards the environment;
- green credits, loans, grants etc. financing strategies;
- strategies to promote environmental management system and the use of environmental standards;
- strategies for monitoring and reporting carbon emissions and other environmental indicators;
- strategies of integrating environmental policies with corporate social responsibility, including volunteering.

In Europe, the OECD green development strategies, launched in 2011, propose a flexible policy to suit different levels and circumstances of developing countries, including the implementation strategy of green vehicles (Beltramello, 2012). The report developed highlights the need to move to a green transport system and presents market research policies for developing alternatives to traditional fuel vehicle technologies.

Among the management strategies, those related to the life cycle and to the green logistics chain, are current concerns. These are focused on green resources and highlight the following types (Simpson, 2008):

- *Risk-based strategies*: consist of minimizing the risk on inter-organizational investment in resource development for organizations that have recently introduced the program for greening the supply chain or which retain minimum internal resources.
- *Strategies based on efficiency*: are based on eco-efficiency or 'lean-and-green' approach. This type of strategy derives from the benefit out of environmental performance for the supply chain before asking the suppliers to meet operations efficiency targets. More performance expressed in benefit arises from production practices.
- *Strategies based on innovation*: it is a strategy distinct from the efficiency approach because the performance obtained is much more specific to the environment. Once the supply chain takes into consideration processes, technologies or the complex of specific performance standards for suppliers, the exchanged knowledge level or the relational investments begin to change.
- *Closed loop strategies*: are the reverse logistics strategies, including breeding materials recovery (at high value) or recycling (at low value). These materials may occur during production as goods returned, or at end of life. This type of strategy integrates environmental performance per entire logistics chain.

Environmental management system strategy

The advent of ISO 14001 in 1996 made possible a new approach to environmental issues, based on the EMS implementation, and their certification by accredited organizations.

The Environmental Management System (EMS) as defined in ISO 14001 standard, is part of the general management system which includes organizational structure, planning, the practice, the responsibilities and resources for developing, implementing, achieving, reviewing and maintaining policies environment. From a legal standpoint, ISO 14001 perfectly aligns to the existing EU legislation on environmental issues. His main aim is however more than a theoretical level compliance, targeting particularly the organization achievement and practical demonstration of high environmental performance through continuous monitoring of the consequences of their processes, services and products on the environment. Introducing EMS is related to the complexity of problems increasing related to pollution, requiring a different approach to environmental protection; EMS implementation according to ISO 14001 standard became an integral part of the company's business strategy.

Many organizations in Romania switched to promote this new approach of environmental issues. EMS implementation is facilitated by creating the environmental

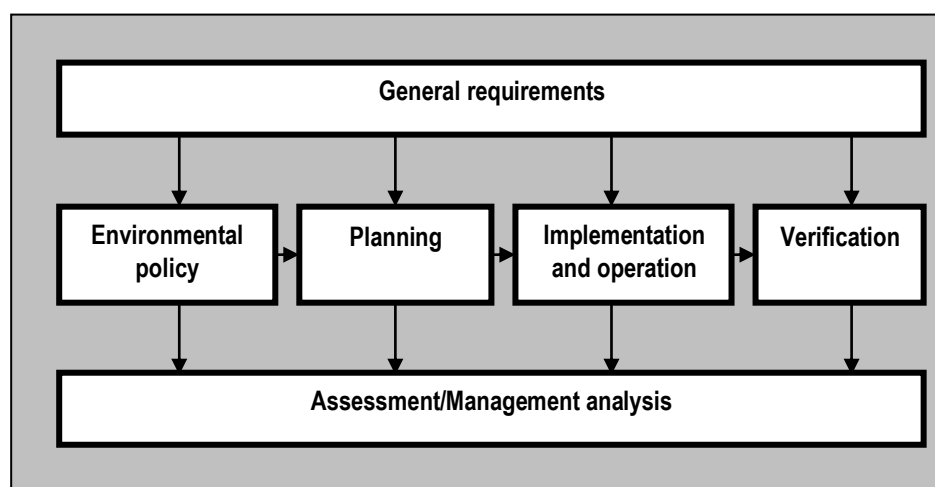
national legislative and organizational framework, since 1990, when the first Ministry of Environment was established and a number of requirements for Romanian legal persons were settled, regarding the creation in organizations of structures for the surveillance, control and information regarding the pollution and environmental factors quality. In 1997 the standards belonging to the family ISO 14000 have been adopted.

Currently, the economic organizations in Romania pay an increased attention to the implementation of some EMS after the ISO 14001 model and to their certification. Creating EMS provides a systemic approach to environmental requirements by integrating the company's business strategy. The advantages arising from this process must be judged not only economically, but also having in view the risks of inappropriate approaches to environmental issues: it provides control and mitigate the impact of the organizations activities on the environment.

An environmental management system has as main objective to help a company:

- ✓ identify and control the environmental aspects, the relevant impacts and risks in the organization;
- ✓ meeting environmental policy objectives and targets, including compliance with environmental legislation;
- ✓ define a set of basic principles to guide future activities aiming the environmental responsibilities;
- ✓ setting the company's environmental performance increases, based on a cost-benefit balance;
- ✓ determine the resources necessary to achieve goals;
- ✓ define responsibilities, authority and procedures to ensure the involvement of each employee of the company to reduce the negative environmental impact;
- ✓ implementing an efficient communication system within the company and ensuring staff training.

The components of environmental management system (EMS) included in the standard 14001: 2004, adopted in Romania under SR EN ISO 14001 from 2005, are summarized in Figure 1 - Environmental standard components ISO 14001:2004

Both quality management, according to ISO 9001 standard, and environmental management, according to ISO 14001 standard, are structured on the concept of continuous improvement based on the PDCA (plan, do, check, act) of Deming (Popescu & Paleriu, 2001). The concept of continuous improvement, according to ISO 14001 standard, consists in a process of developing an environmental management system in order to improve global environmental performance in line with stated environmental policy of an organization. This concept is based on the cause-effect relationship, which logic involves:

- a system that works on the basis of objectives and targets to be achieved, for which determinations and evaluations of results are made;
- if these results are lower than those proposed, we proceed to identify and analyze the causes that led to the failure of the objectives set;
- causes once identified corrective actions are proposed in order to remove them and prevent their recurrence;
- based on the experience gained from the analysis of the causes that led to the failures, preventive actions are established to prevent the occurrence of similar events. This last stage is the element that closes a cycle of improvement and ensure transition to another cycle, situated at a superior level of performance to previous.

The environmental management strategy, according to ISO 14001:2004 standard (p.14.), provides that the organization management at the highest level to analyse the management system at planned intervals to ensure its continuing suitability, adequacy and effectiveness. Managerial analysis should include the opportunities for improvement and the need for change in the system of environmental management, including the environmental policy and the environmental objectives and targets.

Strategy assessment approach in green industry

The literature provides a series of strategy assessment methods in the green industry, mostly focused on the entire life cycle or the production or services logistics chain. Among the methods used in different studies we illustrate the following:

• *Multi-criteria analysis for the green suppliers assessment* (Falatoonitoosi et al., 2014). The model introduces the main factors in the supply - logistics chain as environmental attributes offering an evaluation framework for selecting the most eligible green suppliers. Criteria of importance and influence on the two components are examined: green logistics and environmental protection and 10 factors are identified, after which the dependency relationships between factors are examined. Finally the relations map is sketched and the influence factors which may improve the green supply chain are determined.

• *Simulation for the green production assessment* (Zhou et al., 2012). The green production strategies selection and assessment are affected by dynamic and uncertain conditions. Simulations are used to capture real production flow and the decisions logic, but also to illustrate the best solutions based on simulations replication.

• *Fuzzy sets in management strategy assessment and selection for the logistics chain in green industry* (Odeyale et al., 2014). In the study, the authors used the multi-criteria decision analysis, considering five criteria to assess four strategies in the cement industry. Top management or experts have the opportunity to consider what type of green management to

apply and to objectively assess the importance of each activity by paired comparisons, to prioritize the criteria and finally to cast fuzzy numbers in a triangular function. The method is implemented in two levels: first the fuzzy weights for the decision criteria and second the strategies weights for each decision criterion yield fuzzy scores.

- *The method of the multi-level self-regulators agents* (Gagliardi et al., 2014). There are explored the possibilities offered by agent-based modeling techniques to assess the impact of an alternative set of innovation policies on the system in which is implemented and on the actors used in organic agriculture industry, food manufacturing and distribution of these sectors.

- *The sustainable innovation cube* (Hanzen et al., 2009). This model is structured to generically present the innovations in sustainability effects in order to decide how to minimize the risk of environment-oriented innovations. The model includes three dimensions: the target, the life cycle and the type of innovation.

- *The scoreboard for performance and management strategy assessment* (Hsu & Liu, 2010). The scoreboard structure is used in the automotive industry to understand the relationships between internal and external factors, financial and non-financial factors, results and factors that lead to the proactive environmental strategies. These relationships are leveraged to design a map of the environment strategy and to assess the strategy in terms of feasibility of the performance.

Risk and uncertainty in the green industry

Environmental risks relate to the entire ecosystem of the planet and although some are natural risks and others are caused by various activities (endogenous risks), they are predominantly the responsibility of people as individuals or organizations.

Compared to the general risks faced by organizations, in the green industry risks are mostly caused by the organizations management taking wrong decisions on protection and restoration of the natural environment. Decisions that lead to risks in the green industry can be grouped into:

- decisions on air, water, soil;
- decisions on pollution parameters control;
- decisions on irrational use of natural resources;
- decisions on waste management.

In order to reduce and/or eliminate these risks there have been developed specific standards in Romania:

- ISO 31000: 2009 and ISO 31000 SR: 2010 (adapted by ASRO) on Risk Management - Principles and guidelines (it creates and protects the value, it is part of all organizational processes and decision-making, and explicitly approaches uncertainty);
- SR BS 31100: 2013 on Risk Management. Code of Practice and guidance to implement SR ISO 31000.

- The implementation of ISO 31000 series standards and other standards specific to various geographical regions (USA, Australia-New Zealand, South Africa etc.) as well as the strategies and policies to reduce pollution in the world, at European level and nationally, leads to reducing harmful factors and to ecosystem restoration.

Methods of assessing the environmental risks

Environmental risk assessment is the analysis process of the environmental impact caused by the exposure to one or more stressors, such as chemicals, diseases, invasive species, changing earth and climate change (source: http://www.epa.gov/risk_assessment/ecological-risk.htm). The mission of understanding the potential effects of stressors mentioned and of managing risks to protect the health of the natural environment and the resources on which life on earth depends is regulated in many countries and is known as environmental auditing or environmental risk assessment.

The International Chamber of Commerce defines environmental audit as "a management tool", comprising a systematic, documented, periodic and objective evaluation of how the organization, management and environmental equipment support environmental protection by facilitating management control of environmental practices and assessing compliance with company policy, including legislative regulations.

Most of the methods for assessing environmental risks is based on scoring and on the comparison with the average of the variables considered. Depending on the directions of analysis each method has applicability in a certain geographical area or country.

The most known international methods of risk assessment (according to Gentile et al., 2004, p. 28-103) are: AGAPE (Germany), B.W.M. (Baden-Wurttemberg Method) (Germany), D.R.E.A.M (Dundee Risk Evaluator Assessment Model) (UK), S.R.A. (Simplified Risk Assessment) (France), GTK (Finland), A.R.G.I.A (Italy), RI.SI.CO. (Risk of COntaminated SItes) (Italy), C.S.S.M. (Contaminated Sites Screening Model) (Italy), H.R.S. (Hazard Ranking System) (USA), N.R.S. (Numerical Ranking System) (USA), A.H.R.M. (Alaska Hazard Ranking Method) (Alaska, USA), R.S.S. (Risk Screening System for contaminated sites) (New Zealand) and others.

The comparative analysis of these methods of risk assessment reveals the following:

- *common elements:*

- They have as objective the classification of the contaminated sites potential based on the priorities of intervention;
- The calculation of the risk assessment is based on scores method and arithmetic or algebra calculation;

- *specific elements:*

- A model that does not provide a maximum score but only a reasonable one, if there is no information available (A.H.R.M.- Alaska Hazard Ranking Method);
- A model whose values are fixed a priori (between -1.5 and +1.5) and the analysis is made on levels and influencing factors. The method is based on previous investigations (B.W.M – Metoda Baden-Wurttemberg);

- A model that defines a range of variation for each score parameter, which is assessed by experts or by reasoning (C.S.S.M - Contaminated Sites Screening Model);
- A model that calculates an overall index score of the Site (SIS), which represents the sum of the correlation between five individual pollutants. The maximum global score is 500 fixed a priori. Also, the contaminated sites may be inspected only after approval approved (D.R.E.A.M - Dundee Risk Evaluator Assessment Model);
- A method that considers nine factors which are evaluated by scoring based on the influence of each factor on the overall risk potential and it is used in mining (GTK);
- A numeric system that takes into account environmental targets where the human health is affected (H.R.S. Hazard Ranking System);
- A system that evaluates the risks due to oil products (N.R.S – Numerical Ranking System);
- A system that focuses on uncontrolled and abandoned areas (RI.SI.CO.- RiSk of COntaminated Sites);
- A system which is based on probability - exposure direction - receiver (R.S.S. – Risk Screening System for contaminated sites);
- A model that calculates the level of the final risk and which is based on a simple algorithm of assessment for each use and exposure direction (soil/water) (S.R.A – Simplified Risk Assessment).

The process of risk assessment has to be integrated into the green industry management system, specifically to the green organization.

The management system in the green organization

By summarizing the main issues presented above, we can say that a green organization must incorporate a specific management system. The change process needs to enclose at least the following five steps to be realized successively: planning, investing, data base creation, knowledge management setting and the new culture development (Doval, 2014).

A management system model specific to the green organization is proposed in Figure 2 - The management system in the green organization

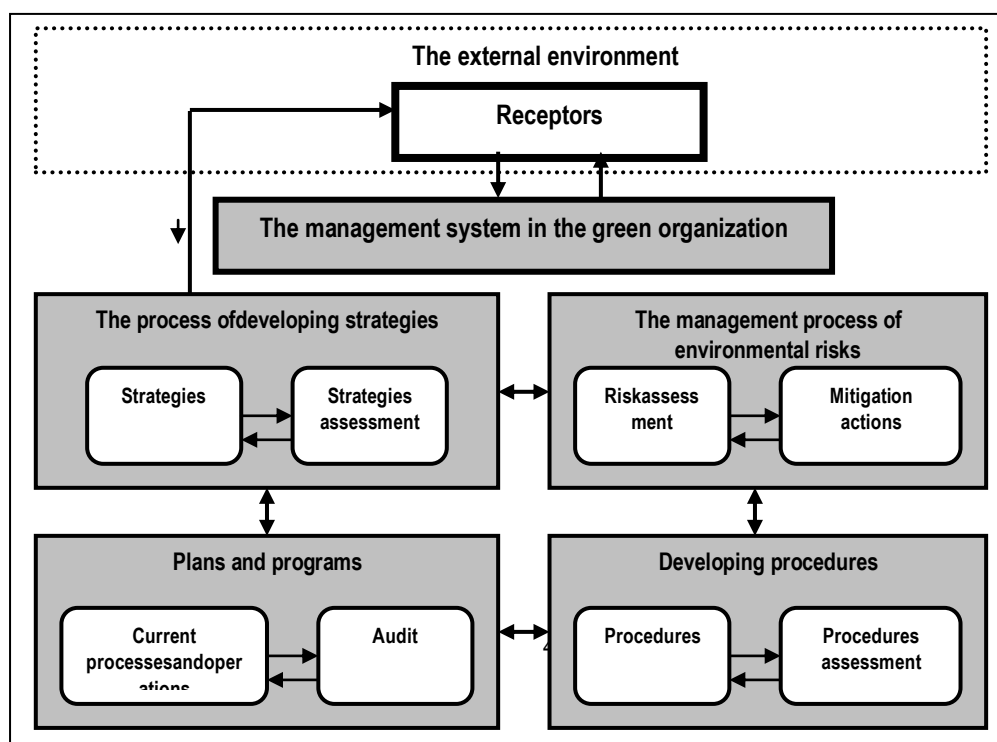

Figure 2 The management system in the green organization

Such a management system would include four blocks of processes: the strategy drafting process, the management process of environmental risks, the procedures drafting process and the drafting process of current action plans and programs.

The process of developing strategies

The organizations' strategies, developed to support the strategic objectives (to increase market share, to continuously improve strategic capabilities in the market struggle with competition, the renewal or change targets etc.) should include either clear elimination objectives or at least the reduction of the negative impact of the environmental activities or objectives related to the traditional targets, which do not affect in any way the natural environment. These strategies should be regularly evaluated and made necessary amendments.

The management process of environmental risks

The consideration of environmental risks in the strategy is a real proof of effective management in green organization. The management process of environmental risks includes:

- identifying processes and operations that may represent potential environmental problems;
- identify potentially sensitive environmental receptors;
- identifying possible pathways of contamination;
- the risk assessment involved by various activities;
- ranking by priorities of its mitigation and management actions.

The process of developing procedures

Making all activities on standardized bases by clear procedures leads to the strategic objectives of the green organization's success. The process includes:

- developing procedures, whether they are own or they rely on recognized standardized systems, integrated or not integrated (such as integrated management system comprising quality, environment and safety and security, in accordance with the requirements of international standards ISO 9001:2008; ISO 14001:2004 and OHSAS 18001:2007);
- the evaluation of environmental management procedures for solving the identified issues.

The process of preparing plans and current programs

Medium and short term plans and programs for current activities are consistent with the strategic objectives and take place based on developed procedures. The permanent audit the embodiment of all the activities, but also the results achieved, actually contributes to fulfilling the goals of a green organization.

The whole management process of a green organization is done in correlation with the natural environment of the geographical area related to the activities, but also with the national and international socio-economic environment, as the negative consequences of a natural environmentally unfriendly activity spread sooner or later at the global level.

Conclusions

In current conditions of continue amplifying of the natural environment pollution and of irrational exploitation of natural resources, the management strategy must be adapted to new global requirements of sustainable development based on reconsidering the organization as a green organization, environmentally friendly.

The literature offers a variety of opinions and solutions on reconsidering strategies, how to assess their approach to risk and uncertainty management in management decisions related to activities impact on the natural and socio-economic environment, of which few are exemplified in the work.

A specific management is important for any green organization or for one who wants to become green. Therefore, we propose a green organization management model based on four main processes designed to integrate the traditional activities and the sustainable development ones.

The proposed model can be a useful tool for managers in any field falling in the industry, generically named, the green industry.

Aknowledgement: This paper is supported by the Sectoral Operational Programme Human Resources Development (SOP HRD), ID 134378 financed from the European Social Fund and by the Romanian Government.

REFERENCES:

- Beltramello, A. (2012) *Market Development for Green Cars*, OECD Green Growth Papers, No. 2012-03, OECD Publishing, Paris, pp.78-79.
- Doval, E. (2014) Changing the strategy: learning or knowledge based organization?, *Review of General Management*, Vol.20, iss.2, p.138-149.
- Doval, E. (2008) *Organizational change management in international context*, InfoMarket, Brasov, p. 10.
- Falatoonitoosi, E., Shamsuddin Ahmed, S., Shahryar Sorooshian, S. (2014) A Multicriteria Framework to Evaluate Supplier's Greenness, *Hindawi Journal*, Volume 2014, Article ID 396923, 12 pages, <http://www.hindawi.com/journals/aaa/2014/396923/ref/>.
- Gagliardi, D., Niglia, F., Battistella, C. (2014) Evaluation and design of innovation policies in the agro-food sector: An application of multilevel self-regulating agents, *Technological Forecasting and Social Change*, Volume 85, June 2014, Pages 40–57.
- Gentile, A.R., Altieri, A., Falconi, M., Quercia, F., Vecchio, A. (2004) Towards an EEA Europe-wide assessment of areas under risk for soil contamination, Volume II *Review and analysis of existing methodologies for preliminary risk assessment*, Final version, European Environment Agency.
- Hanzen, E.G., Grosse-Dunker, F., Reichwald, R. (2009) Sustainability innovation cube - A framework to evaluate sustainability-oriented innovations, *International Journal of Innovation Management*, Volume 13, Issue 04, p.683.

- Hsu, Y-L., Liu, C.-C. (2010) Environmental performance evaluation and strategy management using balanced scorecard, *Environmental Monitoring and Assessment*, November 2010, Volume 170, Issue 1-4, pp 599-607.
http://wiki.answers.com/Q/What_is_green_industry.
- ISO 14001:2004– Environment Management System– Specifications and guiding.
- Negulescu, O. (2015) *Modeling management decisions in the green industry investment strategy*, PhD thesis, Library of Transilvania University of Brasov, p. 25-33.
- Odeyale, S., O., Oguntola, A., J., Odeyale, E., O., (2014) Evaluation and selection of an effective green supply chain management strategy: A case study, *International Journal of Research Studies in Management*, 2014 April, Volume 3 Number 1, 27-39, Consortia Academia Publishing.
- Popescu, M., Paleriu, E. (2001) Quality management, Infomarket, Brasov, p. 36, 116.
- Simpson, D. (2008) *Developing Strategies for Green Supply Chain Management*, Production/ Operations Management, Decision Line, July 2008, pp.12-15.
- UNIDO (2011) Green Industry, Policies for supporting green industry, the United Nations Industrial Development Organization, Vienna, May 2011.
- Zhou, M., Pan, Y., Zhimin Chen, Z., Yang, W., Li, B. (2012) Selection and evaluation of green production strategies: analytic and simulation models, *Journal of Cleaner Production*, Volume 26, May 2012, Elsevier, Pages 9–17.

**NEW REGULATIONS OF CRIMES AGAINST TRAFFIC SAFETY ON RAILWAYS, AS
PRESENTED IN THE NEW ROMANIAN CRIMINAL CODE. GENERAL VIEWS.
CRITICAL OPINIONS**

**Minodora-Ioana Rusu, PhD Student, Assist., "Dimitrie Cantemir" Christian University
of Bucharest**

Abstract: In this paper there were examined the provisions of the law in force with those of the previous law, which refers to crimes against traffic safety on the railways. It was also made a general characterization of this kind of crime, focusing on the innovations introduced by the new regulation. The innovations are represented in particular by law *ferenda* proposals that relate to the content of the new Criminal Code introduction of two new chapters in which there are criminalized some facts concerning the safety of air transport and shipping, after the first two chapters in which there are defended specific social values of rail and road traffic. The work can be useful for theorists and practitioners performing specific professions in the field..

Keywords: *Railway, air and water transportation, comparative exam, law ferenda proposals.*

1. Introduction

The importance of specific activities on the movement and rail transport, and the need to defend specific social values particular to the field, determined the Romanian legal authority to take some special measures for the defence of those values.

The railway traffic safety system is the cornerstone around which the entire activity, the importance of this segment going beyond the borders of Romania within the context of the European integration [1].

Against this background, it was necessary the adoption of a special law regulating the safety of railway traffic, Law no. 55/2006 on railway safety [2].

Under the provisions of the enactment mentioned, railway safety is generally maintained and, where possible from a practical standpoint, continuously improved, taking into account the development of Communitarian legislation and technical and scientific progress, giving priority to the prevention of serious accidents. Safety rules are laid down, applied and enforced in an open and non-discriminatory, supporting the development of a single European rail transport system [2].

Attention that is given to the economic activity is not excessive, given the extremely grave danger and sometimes unimaginable consequences that may arise as a result of events on railway [1].

In general, these consequences may aim at life, physical integrity and health of individuals, some environmental elements, railway infrastructure, transport, intervention or manoeuvre by rail, goods transported or other property of individuals or legal entities.

Given the complexity of the movement and transport by rail, special social values, and other elements that are generally related to the prevention and combating of crime in this area, the Romanian legislator, over time, has criminalized various acts of threatening or result, both of which are provided in the Criminal Code and in some special criminal provisions laws .

In a manner similar to the previous law, the legislature of the new Criminal Code has criminalized these facts in a special chapter entitled "Crimes against rail traffic safety" under Title VII "Crimes against public safety".

Given some essential differences between the two regulations (Criminal Code of 1969 and the new Criminal Code), in this paper we proceed to a comparative examination of the provisions of the two laws, the incriminations characterization of the new law, with some critical observations regarding how legislator has criminalized these facts.

2. Comparative consideration of the incriminations of the two laws

A first element of continuity is the provision in the new Criminal Code of a special chapter for such crimes. Comparative examination of the two laws shows evidence of the existence of certain elements of similarity and distinction.

A first distinction we are reporting on the title which includes such offences in the new law, with direct reference to the provisions of the Criminal Code of 1969, refers to the title and the marginal name of chapters and their intended position in the structure of the title.

Thus, as mentioned previously, the new Criminal Code offences against traffic safety on the railways are provided under Title VII - "Crimes against public safety" in Chapter I, while in the Criminal Code of 1969 these offences are set out in Chapter III under Title VI entitled "Crimes against public interest activities or other activities regulated by law".

Without trying to achieve a hierarchy of offences under the title depending on the importance of social values defended, yet we find that the new Criminal Code these offences are provided even in Chapter I, while other offences against public safety, such as those relating to road traffic safety, trespassing of arms and munitions regime, nuclear and explosive materials, etc., are provided within the following chapters.

However, in the Criminal Code of 1969 these offences are provided, as previously mentioned in chapter III of the title, after chapters dedicated to duty offences or in connection with the duty offences that prevent the application of justice.

With regard to offences within the framework of the chapter, another difference concerns the amendment of the sequence of the first two articles in the new Criminal Code, intended offences being given priority to the detriment of wilful negligence committed offence, different from the Criminal Code of 1969 which gave priority to the crime committed by negligence.

With one exception, which relates to the offence of failure to fulfil their duties or improper service of negligence, in the new Criminal Code the marginal names of other offences have been amended or supplemented, without diverting their original legal content resulting from the provisions of the Criminal Code of 1969.

The most important changes and additions occur in the legal content of all offences. Thus, changes in the legal content of offences relate to the essential requirement change and broadening the area of active and passive subjects of crimes.

Another important change regards the waiving from the new Criminal Code of two aggravated manners of crimes, respectively disorder in the activity of railway transport and railway disaster, in the actual regulation being provided only one aggravated manner, respectively the railway accident.

Thanks for giving away this aggravate manner, it was also dropped the defining of the railway disaster.

A final amendment which refers to the name and content of these crimes, which we signal, regards the regulation of the railway accident in a different way, compared to the provisions of the Criminal Code of 1969.

Regarding the search procedure of these types of offences, we find that in the new Criminal Code it is no longer stated the necessity to refer the legal authorities from the part of the competent bodies of the railway for the initiation of criminal proceedings in the case of some of these type, operating in this case, the other ways of initiating judicial bodies.

Thus, for all offences under this chapter, the classical referral operating modes, including notification by the competent authorities or any employee that is responsible for the safety of the activities developed in railway traffic.

Amid the changes that have occurred in the organization and operation of railway traffic and transportation in Romania, which primarily involved the reorganization and the division of the National Company in the field, within the doctrine of recent years there have appeared numerous proposals for law ferenda, aimed in particular at the legal content of these crimes, the marginal ways names, the aggravated manners etc.

Thus, a first proposal of this kind considered the broadening of the area of the active subjects of these offences, taking into account the individuals who were employed by private legal entities with state capital that were carrying out transport activities on the railway [3].

As a direct consequence there was a need to broaden the area of the passive subjects of this kind of offences that had to be completed with legal persons belong to the private sector developing activities that were circumscribed to traffic and transportation on railway [4].

The doctrine also mentioned the need to modify the marginal names of some of these crimes, changes that had to be in accordance both with the evolution of the criminality in the field and with some provisions of their legal content [5].

Finally, a last set of problems reported and implicitly criticized in the doctrine targeted the prosecutorial power and judgment, and how to notify the judicial bodies [6].

We note that, amid the critical opinions expressed in the doctrine of recent years, the legislature of the new Criminal Code has operated a number of important changes in both the legal content of these crimes and their marginal names marginal ways, the aggravated manners, the punishment limits, the prosecution competence and of the court etc.

In a general conclusion we believe that regulation of crimes regarding traffic safety on the railways in the new Criminal Code in the first chapter of title, the marginal name and their content are positive aspects, aimed at removing imperfections from the previous regulation and to ensure a more effective defence of the specific social values and railway traffic and transportation system.

3. Concept and features

In the current context in which Romania is a member state of the European Union, the importance of ensuring traffic safety and railway transport in the country exceeds the interest of the Romanian state, because in a not too distant perspective, on the territory of each Member State (including Romania), merchandise or passenger trains will travel belonging to

other companies belonging to other Member States, with their own personnel (driver, deputy mechanic, chief train etc.).

In order to achieve this objective the EU focuses on two main areas, namely, the development of a railway network in the territories of the Member States corresponding to general safety standards for high-speed railway trains, and the adoption of a single legislative framework applicable across all Member States in ensuring traffic safety.

The enactment framework that provides general rules regarding traffic safety and rail transport in the European Union is Directive 2004/49 / EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on safety on the Community's railways [7].

European legislative act mentioned was transposed into domestic law of Romania by Law no. 55/2006 on railway safety, with subsequent amendments [2].

Please note that both the Romanian legislature in that Framework Act and the European legislator in Directive 2004/49 / EC have not defined the concept of railway traffic safety.

In exchange, in the art. 1 of Railway Safety Act 55/2006 there is stated that the object of the law is to ensure the development and improvement of Romanian railway safety and an improved market access for rail transport services by:

- Harmonization of the regulatory framework at EU Member States;
- Defining the responsibilities of the participants;
- Transposition into national rules of common safety targets and common safety methods;
- The establishment in Romania of a railway safety authority and an accident investigation organism and railway incidents;
- Common principles for the management, regulation and supervision of railway safety.

From the examination of those provisions it is noted that even if the term is not defined as railway traffic safety, Romanian legislator sets instead modalities through which the development and improvement of safety on the railways is realised.

Under the provisions of the law, there was adopted the Regulation of investigation of accidents and incidents, for the development and improvement of railway safety and the subway network in Romania, approved by GD no. 117 / 17.02.2010 [8].

Under the provisions of art. 3 paragraphs. (2) of the mentioned above Regulation,

"railway safety is the concept that the transport operations railways and underground transport network should be carried out without danger to persons, property and goods entrusted to transport to railway vehicles, for infrastructure and for the environment ".

Please note that this is the only definition given by the Romanian legislature of "railway traffic safety. "

In particular, rail safety is achieved through the implementation and compliance of all operators in the field of railway, and in compliance with the normative documents and regulations specific to the transport by railway and subway network, which include mandatory requirements railway safety [art. 5 paragraph. (1) of the Regulation].

We considered necessary the explanations above, as between the regulation of the expression "railway safety" law of organization and functioning of the system as a whole and how this

phrase should be understood as an element which is part of the legal content of any offence against safety and rail traffic, there is a direct link, which ultimately leads to defining "rail traffic safety."

At the same time, it is noted that in the Minister's order it is used and defined the concept of railway safety, while the title of the Chapter dedicated to this kind of crime is *crime against traffic safety on the railways* and in the legal content of the phrase there appears the phrase *safety circulation of means of transport, intervention or manoeuvre* on the railway.

Seeing how railway safety was defined in the law mentioned above, as well as the defining of the traffic safety on the railways in the doctrine, we find that the two definitions are almost identical.

As noted above, crimes against traffic safety on the railways are provided in the first chapter of Title VII entitled "*Offences against public safety*".

These incriminations relate to acts of criminality danger or of result, which once committed through acts or non-actions referred to in the text, are endangering vehicles traffic safety, intervention or manoeuvre on the railway, or in the worse way, can cause railway accidents.

These offences are:

- Failure to fulfil their duties or improper service, offence under Article 329 of the content of the new Criminal Code;
- Failure to fulfil their duties or improper service unintentional, offence under article content. 330 of the new Penal Code;
- Leaving the service station and presence drunk or other substance, offence under Article 331 of the content of the new Criminal Code;
- Destruction or false signalling, offence under Article 332 of the content of the new Criminal Code.

Such crimes have certain characteristics that distinguish them from other groups of offences, features resulted from the specificity of the carried on economic activities.

What characterizes this type of crime is primarily the defended social value or safety of railway traffic, social value involving in its complexity, physical integrity of persons, vehicles, intervention or maintenance manoeuvre, the goods transported, other goods or values, railway infrastructure and the environment.

Another feature of the active subject of such offences, subject (with one exception, that the crime of destruction or false signal) that must be qualified.

Unlike other regulations, the qualification of the active subject of the crime must be understood as having a double valence. On the one hand, it must be an employee of one of the trade company or a specific company operating railway traffic, and on the other hand, the concrete work done in the time of the offence must be circumscribed railway traffic safety.

The employment status of the active subject must result from an employment contract signed by him and the employer for a fixed or indefinite period of time. It is important that this be hired as the time of the offence and not before or after.

Regarding the second class, for those conducting activities in employing society, it is necessary to register the activity among those who contribute to ensuring the safety of railway traffic. This applies to the position occupied by the active subject at the time of the offence.

This function should be included among those responsible for traffic safety, as they are listed in Ministerial Order no. 2262/2005 as amended and supplemented.

Unlike other economic and social fields, in the railway traffic and transportation field, the legal entity has a role in the sense that all individuals with responsibilities in railway safety are engaged as legal persons engaged in administration, maintenance, transport, manoeuvre or intervention by rail. Thus, not any individual can perform any activity in this area, if this is not an employee of a legal person carrying out specific activities railway traffic.

Given this specific resulting from the organization and functioning of the system as a whole, in addition to the individual (employee in charge of railway safety regime), the quality of the active subject of an offence may be attributed to the legal person employing or the legal entity within the framework of which the active subject, legal person, develops activities in connection with the railway safety (when the conditions of criminal liability of legal persons provided by law).

Another element that characterizes this kind of crime is the variety and multitude of passive subjects, respectively physical persons, legal persons and the state.

Railway accident represents the only aggravated manner for all crimes listed, a manner more severely sanctioned by the legislator.

4. Conclusions and critical opinions

New Romanian Criminal Code came up with a new concept in terms of systematization crimes affecting public safety, are included in this category of crime groups railway system, for use on public roads, the regime of weapons etc.

The provision refers to the group of offences about railway traffic safety in the Criminal Code is not an invention of the current legislature, criminalization representing an element of continuity in Romanian criminal law.

The present paper remarked itself, on the one hand, for the comparative examination of the two ways of criminality (of the Criminal Code of 1969 and the applicable law) and, on the other hand, for the current characterization of criminality, through the perspective of new changes in the organization and operation of railway transport as a whole.

Unlike the previous legislation, the provisions of the new Criminal Code are superior in that they were considered new mutations by reorganizing rail system as a whole, and most critical opinions expressed in recent years in terms of doctrine especially the legal content of crimes.

Although the current provisions are superior to those of the previous law, we appreciate that they are not likely to defend under the best conditions the social values specific to this area of economic activity. Against this background, we believe that Title VII is required to be filled with specific offences about naval and aviation safety, be adding two new chapters, after Chapter II of Title VII.

Thus, of *law ferenda*, we propose that after Chapter II of Title VII, there be another chapter as it follows: Chapter II¹ marginally called "*Offences against the safety of air traffic*", in which to be included the offences specific to this segment of transport, provided in the specific normative Act.

Also, of *law ferenda*, we propose that after Chapter II.¹, be introduced a new chapter, respectively Chapter II², marginally entitled "*Crimes against naval traffic safety*", including specific offences specified in the special law in this field.

We believe that such legislation would allow defence by means of rules of criminal law of the social values specific to aviation and shipping.

REFERENCES

- 1] I. Rusu, *Considerations related to specific offences on railway in current legislation*, Law Magazine no. 11/2007, C.H.Beck Publishing House, Bucharest, 2007, pp. 152-164;
- [2] Law no. 55/2006 on Railway Safety, published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 322 of 10 April 2006;
- [3] I. Rusu, *Specific offences and rail traffic*, Prouniversitaria Publishing House, Bucharest, 2009, pp. 416-428;
- [4] I. Rusu, *Proposals recasting the texts of the new Criminal Code offences relating to content railway traffic safety*, Law Magazine no. 2/2006, Bucharest, 2006, pp. 168-175;
- 5] I. Rusu, *General analysis and critical comments on the provisions of Chapter I, Title VII of the Preliminary new Criminal Code. Proposals for amending and supplementing CRIMINAL LAW NOTEBOOKS Magazine no. 1/2008*, Bucharest, 2008, pp. 104-113;
- [6] I. Rusu, *Power prosecution and trial of offences specific to rail transportation*, Criminal Law Magazine, no. 4/2007, Bucharest, 2007, pp. 143-149;
- [7] Directive 2004/49 / EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on safety on the Community's railways and amending Council Directive 95/18 / EC on the licensing of railway undertakings and Directive 2001/14 / EC on the allocation of railway infrastructure capacity and the levying of charges for the use of railway infrastructure and safety certification (Railway Safety Directive), published in the Official Journal of the European Union no. L 164 of 30 April 2004; The rectifier is envisaged and to Directive 2004/49 / EC of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 on the Community's railways safety and amending Directive 95/18 / EC on the licensing of railway undertakings and Directive 2001 / 14 / EC on the allocation of railway infrastructure capacity and the levying of charges for the use of railway infrastructure and safety certification (Railway Safety Directive), published in the Official Journal of the European Union no. L 220 of 21 June 2004;
- [8] Regulation of accident and incident investigation, development and improvement of railway safety rail and subway network in Romania, GD no. 117 / 17.02.2010, published in the Official Gazette of Romania, Part I no. 138 of 02.03.2010; that Regulation replaced the instructions for the prevention and investigation of railway accidents and events 003, approved by order of the Minister of Transport no. 210 of 14.03.2000;
- 9] Ministerial Order no. 2262/2005 as amended and supplemented, published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 113 of 6 February 2006.

ECONOMIC AND SOCIAL PROBLEMS CAUSED BY DRUG USE AND TRAFFICKING

**Ciprian Silviu Bucur, PhD, National Antidrug Agency,
Vergina Chirișescu, PhD, Right to the Future Association,
Ionuț Cristian Neacșu, Support for Life Association**

Abstract: Consumption and trafficking of drugs is a matter of great importance and complexity to the whole society, with economic and social effects globally. Often drug means a hopeora challenge, especially for young people, is a serious problem for parents and teachers and a warning to society. Drugs are often perceived as an experience that combines curiosity, willingness to try something new, to experience everything, desire improve intellectual performance and even desire to be simply modern. Another important aspect of economic and social is that the drug is starting to be increasingly present in the main groups in contact with young people (school, entourage) and public places (bars, cafes etc.). Under the new economic and social crisis, emotional tensions and anxieties, seemingly insurmountable and incomprehensible to others, unanswered questions, the barriers and aggression, more or less real, etc., the drug seems to many categories of people the only and the best solution. In this context, drug trafficking has become a very attractive business, generating huge profits and the market for sure.

Keywords: *drug consumption, trafficking, economic and social problems.*

INTRODUCTION

The art of living is a gift that you enjoy the more that you're in control, I restrain passion, you understand the little things that the union grow by pier and the biggest feud healing is done by opposites, with increasing wealth and growing worries every man can happen to err, but only the fools persist in error. Drug use and trafficking seemed "mistakes" of more and more people who always believes that "the end justifies the means" when it comes to money and "passions" of more and more people, especially young. While it was noticeable that the higher man is frustrated by his vital satisfaction of needs, existence is in danger, and if not strong, does not havet he ability tolearn from his life experience, then his being social will have much to suffer, affecting even rational behavior. In this context, the drugs seem a solution to break the deadlock by oblivion and illusion.

Given that the society is more than the sum of the individuals competent and strong, whereas the population composing a given society, plus network of interpersonal relationships, structures, organizations, systems, and not least, the works of civilization or culture (material, spiritual, social etc.), economic and social problems generated by each individual have direct effects on society. Consumers and drug traffickers and they are part of society!

1. Mattersconcerning the societyandits rules

The process of socialization or enculturationin today's society, of the new generation, is achievable only in society. Society shapes human individuals, and they getto shape society.

Human society, is an addition to nature, a result of human activity in historic and social determined terms. The process of human interaction directly affects the social. In this process, the social traits wins or loses, he will be confirmed ordenied.

In human society, self-regulating dynamic system, subject to specific processes, structuring and restructuring actions of individuals, endowed with consciousness and free will. That the yare operationa land overall social dynamics can not produce a chaotic deployment works, but the ymenusinan organized way after certain social rules, are of normal. "Ultimately - in a complex of mediations, often cohabitation, society requires standardized nature and human activities." (Apostol P., 1968, p. 68)

In general, human actions are determined by economic and social interests, the interests of time and perspective. Structuring and establishing their interests and social behavior strategy, the individual sets various social bonds. The report individual – society is necessarily an asset report. Right fully we believe that individual actions and relations generates society and institutionalized social relations, objectified, become forces shaping the qualitative determinations of individuals: the company is a dynamic system, whose way of life is not only to maintain a certain status, but the ability to pass through various states, to be in transformation.

It is an articulated whole, with all the moving and interaction, which gives the whole process social character of an evolutionary process. In other words, every society bases its structure and functionality of a model based on ethical, legal and cultural, consisting of a set of values, norms, rules, duties, customs and usages, which ensures the stability and continuity of society and avoid tensions, dysfunction and conflict between individuals and social groups that compose it.

2. Drug abuse among young people

A growing number of teenagers using drugs, alcohol or other toxic substances, although this is illegal and dangerous. Some young people try drugs or toxic substances only occasionally, but even this behavior can be considered dangerous because it can lead to addiction and many problems derived (illegal consequences, poor academic performance, loss of friends of the environment, social isolation and, not finally, family problems).

These days, alcohol, drugs and other toxic substances is a reality among young people and should be treated with most seriousness. Prevention and control centers of consumption of toxic substances in adolescents, provides the following information:

- 10% of teens smoke cigarettes daily to 15, 20 days per month (although the percentage is growing). Tobacco has multiple harmful effects in the long term and also creates addiction. A teen who smokes more than one year, has 80% chance to become dependent;
- 75% of high school students have consumed alcohol occasionally. Of these, 28%, reports episodes of heavy drinking (more than five drinks countries, within a few hours). One of the leading causes of death among teenagers is automobile accidents caused by excessive alcohol consumption. Alcohol determined lowers inhibitions specific age and predispose adolescents to sexually inadequate (unprotected sex) and that increase the risk of contracting a sexually transmitted disease (HIV-AIDS, herpes, Chlamydia) orof an unwanted pregnancy;

- 40% of teens have tried marijuana at least once, while 22% of them frequently use this drug. Marijuana is a common option among adolescents and can cause memory loss, impaired cognitive (learning) or attention;

- about 9% of teens have tried cocaine, while 4% use the drug frequently (at least once per month). Cocaine is an addictive drug. It is very dangerous because it can cause cardiac arrhythmias (abnormal heart beat) sometimes fatal, heart attack, seizures or strokes.

There are other toxic substances that are used by teenagers. These include:

- toxic substances inhaled (sprays, benzene-based chemicals, oils, paints and adhesives). These types of toxins are most frequently used by young teenagers because they are easily available and are also relatively inexpensive. However, they are highly toxic because they contain toxic substances such as toluene, which can cause brain damage, tumors (chronic use) and in some cases even death;

- the drug most often used in clubs, such as ecstasy (MDMA), gamma-hidroxi-butirat (GHB), flunitrazepam (Rohypnol), also called the love drug, often used for sexual corruption of adolescent boys for girls (sexual intercourse is consumed by poisoning such substances, is rape). These drugs are mainly used in nightclubs that play trance music, dance or rave. Although the number of adolescents who use these drugs is less devices than those who smoke tobacco or marijuana and drinking alcohol, these drugs are more dangerous especially if they are used in various combinations with other toxic. Using even rare ecstasy can lead to depression, sleep problems and severe anxiety symptoms that can last more than a few weeks after initial use. The chronic use of this drug, cause liver damage and problems with concentration and memory;

- Methamphetamine (often retrieved under various generic names, such as, speed, crank or met). This drug is addictive and can cause severe manifestations such as seizures, ischemic stroke, serious mental problems (paranoia, hallucinations, depersonalization crisis) and other long-term health problems;

- Hallucinogen, most often LSD (lysergic acid diethylamide), mescaline, psilocybin, PCP (phencyclidine) and ketamine. Use of LSD can cause serious psychiatric disorders, such as psychosis and hallucinogen type flashes;

- Opiates, like heroin, morphine and codeine. Use of opiates leads to physical and psychological dependence. Teens whose drugs are prone to various crimes, especially theft of various goods suitable family home and sometimes even prostitution and all to obtain money for drugs;

- Toxic drugs such as diazepam (Valium), are also used by adolescents different occasions;

- Anabolic steroids are mainly used medicinal substances boys who want to increase muscle mass suddenly and significantly reduce their fat tissue. These substances can cause liver cancer but, oligospermia (low sperm count), acquiring male physical characteristics, irritability, anger, increased serum cholesterol and blood pressure with a heart attack or stroke.

There are various personal, family or social factors that grow in one way or another risk for substance toxic. In such cases, the use of toxic substances lead to addiction and chronic abuse.

Personal risk factors include: genetic factors - people with abuse of toxic substances often have a family history of abuse consumption and toxic. There are various medical studies that demonstrate that there are various factors predisposing genetic order which combined with environmental factors can lead to abuse certain toxic substances; personality type and temperament - teenagers with rebellious behavior, resistant to parental authority, which shows the feelings of guilt or failure, have a special predisposition for the consumption of toxic substances. Search sensations "hard" or tendency to run various activities potentially dangerous, it may also increase consumer appetite for such; different diseases - teens who have various mental disorders, such as, associated with attention deficit hyperactivity, behavioral disorders, chronic depression, repression (hiding certain feelings), posttraumatic stress syndrome or anxiety disorders, depression, eating predispose to toxic substances. The consumption of these toxic may worsen these conditions; temptation specify age is another factor that predisposes to drug and other toxic substances. Teenagers are often curious about the sensations or effects these substances have on them yourself. Entourage, incorrect information from the media, stimulate curiosity, often enough to try a little boost staff these substances; early age at first use - tobacco and alcohol use at a young age greatly increases the risk of abuse and addiction. A medical study showed that adolescents who consume alcohol for the first time at age 14, have a 4-5 times higher risk was found to generate addiction to alcohol than those who consume alcohol for the first time in 19 years.

Family risk factors include:

- family history of using drugs and toxic substances. Studies show that a teenager whose parents use drugs, alcohol or other toxic, have a 3 times higher risk of developing addiction at a time, from the rest of adolescents;
- parents' attitudes about school activities, extracurricular, smoking or consumption of alcohol or drugs. Some parents consider inevitable experience of such toxic by their children. In many of these cases, children easily perceive this educational freedom and do not hesitate to try such toxic (especially smoking and alcohol consumption), which usually leads to the appearance of dependence and abuse;
- inadequate parental involvement in education and adolescent life, also increase the risk for abuse and addiction toxic. Extremes educational and severe punishments (often body) or increased permissiveness of parents increases the risk for toxic abuse (particularly alcohol, tobacco and soft drugs).

Social risk factors include:

- easy access to various toxic. Purchasing relatively mild cigarettes, alcohol, drug free traffic, inappropriate entourage and, not least, increased tolerance of the community, contributes to abuse and addiction toxic adolescents. This alcohol and cigarettes in the house has the same negative effect on teenagers inclined to try such substances;
- inappropriate entourage is a very important risk factor in the occurrence of abuse and dependence in adolescents, because the group is the ideal environment to experience these toxic substances (especially marijuana, alcohol, hallucinogenic drugs);
- media advertising of alcohol, cigarettes and drugs. Their mindset among teenagers that use toxic substances is fashionable and increase popularity, success and sex appeal. Pharmacies that releases inappropriate medications that can be used by adolescents for

purposes other than medical ones, is also a risk factor in causing toxic addiction and abuse in adolescents.

Sometimes it is quite difficult for parents or members of his entourage, to identify a problem related to consumption of toxic substances (even as these drugs) among adolescents. Some parents suspected possible drug use in adolescents exhibiting abnormal behavior (negativity, denial, isolation), although this behavior can be considered normal at this age. It is difficult to identify a possible abuse of toxic and is not recommended extreme behavior from parents worried.

Experts recommend that when abuse is suspected a possible toxic substances in adolescents, to carefully observe certain behavioral changes characteristic of such situations (changes in behavior, change the look, attitude toward people close etc).

Among the signs that can occur with drug abuse or other toxic, remember the following: decreased attention on physical appearance and clothing, and inadequate sanitation; loss of appetite and unexplained weight; conjunctival hyperemia (red eyes), and frequency of inappropriate use of eye drops and fragrances mouth (gum, candy mints); absenteeism and poor academic performance; loss of interest for certain school activities or extracurricular sports or other hobbies; behavior that betrays an attempt to hide some secret; Removal of family members and friends; New friends and acquaintances who are not present family; behavior characterized by lying and stealing; contemptuous behavior towards family and friends; hostility, violence; disinterest and lack of future plans.

Teenagers who do not use alcohol or drugs, have a chance to consume small enough so toxic to adulthood (especially drugs). Prophylaxis should begin toxic consumption to a relatively small age (even in primary school) and consists of proper family education, encouraging healthy habits and promoting good family communication. Because teens with parents who abuse various toxic (alcohol, tobacco) are more likely to become addicted in turn, it is recommended that this behavior be avoided in the presence of children. Respect for self, family relations close and positive examples teenagers growing confidence and encourages them to establish priorities and make the right decisions in everything they do. It should be noted that up to 9 years old, the child has formed a certain attitude on the use of toxic substances. They recommended the following tips in educating children to avoid eating toxic: providing a positive model of life - as a parent, there is a great responsibility in how the child is educated, in his presence of alcohol consumption, cigarette or possibly drug may influence Negative its future options; sharing their beliefs - is very important that parents have confidence in the choices they make with their children and also parents should not contradict their beliefs; active involvement in educating children - keeping a close emotional ties with the child is quite difficult, especially in the teenage when they want more independence and privacy, but it is important that any parent know the child's entourage and friends also like he spends his free time; perseverance and honesty with the child - the child's education extremes (high tolerance or harsh punishment) may increase the risk of toxic consumption and abuse in the future; encouraging certain activities - parents need to encourage their children in certain activities such as sport, religious activities, study circles or artistic circles, that help to increase self-esteem and makes children feel useful and to also useful to use more free time; providing all necessary information - any parent should inform staff about the risks of using

toxic substances and should not take into account any incorrect information provided by certain people less competent.

3. Consumption and drug trafficking- social issues

In the contemporary world, the phenomenon of drug use and trafficking has become increasingly complex, profound and tragic billion dollars annually and hundreds of thousands of people being involved in this "dangerous game" bringer of death. Inlight coming years, the scale of this phenomenon is particularly worrying also because there is a clear and precise statistical production, trafficking, consumption and the number of deaths due to drugs.

Created drug crime, its consequences for social, economic, health, cultural and political causes considerable harm not only the interests of the state, but also those of society of many individuals, threaten the lives and health of citizens, demoralizing influences the conscience and behavior of people.

Concerns about skilled in (physicians, psychologists, sociologists, teachers, journalists, officials of various state bodies, non-governmental organizations co-opted specialists) is fed primarily by the increasing globalization of this problem and deleting, more rapid distinction existing in a recent grand fathering between countries producing, consuming and transit countries.

One example from this point of view, is the escalating problems in Romania since 1990, when illicit trafficking and drug abuse have surpassed all forecasts of specialists, so that a country "transit" has become a "consuming drugs ".

Social alarm proliferation born of unprecedented drug to the idea, not satisfactory, that the strategies adopted fighting against this phenomenon, generally speaking, by the world community and the Government of Romania, in particular, proved to be ineffective.

Today, drug trafficking is a very lucrative criminal activity, supranational, acting in accordance with the laws of the market economy, aiming at immediate consumption and feeding centers, as purposeful, achieving enormous benefits, which implies, rightly state interest to orient in the most efficient way, their own policy in the fight against drugs, to protect the health of their citizens and saving socio-moral values. However, each state (and even social communities within a country) has some "peculiarities", created by geographical location, traditions, religion, culture and last but not least, the diversity and availability of drugs at some time. These specificities must relate to quality preventive and punitive measures taken by state bodies with such attributions. That is why in our policy stance must be taken into account "profile" existing drug trafficking in Romania in relation to numerous other factors. However, this requires, first, a careful and comprehensive analysis and embodiment of the three vectors that form the phenomenon under discussion, namely: drug - individual - society.

After Office on Drugs and Crime estimates UN 200 million people consume illicit drugs world wide is about 163 million users of cannabis, 34 million users of amphetamines, 8 million users of ecstasy, 14 million cocaine users 15 million opioid users (of which 10 million heroin users). These numbers are not cumulative because of the use of drug combinations.

In the European Union there are between 1.2 and 2.1 million problem drug users, of which 850,000 to 1.3 million are injectors. In Europe the drug remains largely a phenomenon

specific to youth and especially young men. The vast majority of drug addicts is Romanian youth and adolescence ages, the average age recorded a declining: from 18 to 22 years (in 1997) to 15-18 today.

The National Antidrug Agency permanently performed research studies on drug use among the population of Romania. The results of these studies have revealed that:

- drug debut until the age of 16 years recorded 0.2% (heroin, cocaine, ecstasy, marijuana) or 0.1% for amphetamines or LSD, and heroin injections start from 11-13 years;
- although the share of boys is still higher than that of girls, there is a clear tendency to reduce this gap. From a ratio of 3: 1 in the years '96-'97, reached at a ratio of 2:1, present;
- drugs consumed by young Romanian heroin and marijuana are mainly followed by ecstasy, amphetamines and cocaine. Although much reduced due to the prohibitive price, cocaine use continues to rise, increasing numbers of young people being attracted to this drug. Another important aspect for heroin, the drug most used and most dangerous is the manner of administration. Transition periods beginning ('96 -'97 years) when heroin is consumed by inhalation or snorting ("cigarette" or "foil") at the current period. The injection is a more sophisticated form of administration but more efficient, young Romanian consumers are therefore advanced practitioners of this deviant behavior. At street level heroin is the drug most consumed, while synthetic drugs and cocaine are found mainly in bars and discotheques. Adolescents and young people who use drugs are potential delinquents because hardness dependence and withdrawal syndrome (withdrawal) causes them to resort to any ways to get money to purchase drug. The first step (after the sale of personal property, theft of money and valuables from the house) is engaging in theft of pockets, followed by car thefts, robberies and violent crimes.

In relation to drug related crime there is no statistical evidence in Romania. However, it could be mentioned that a significant percentage of people who commit crimes against property (robbery, burglary, shoplifting, car etc.) are drug users. Quite common are cases where criminals are in custody on remand in police stations to present specific behavioral and physical signs and even addicts show withdrawal symptoms (withdrawal), requiring medical intervention.

CONCLUSIONS

Abuse and addiction to drugs and other toxic substances is a problem that affects not only young people but also their families and society. In this context, it takes a concerted effort all those interested in developing a healthy young generation from all points of view, namely parents, school, society. It is necessary to explain all the consequences physical, moral and legal aspects of drug use, as they may have a strong negative impact on the lives of young people.

Very important is education related to behavior in society. Parents should educate their children so that they know how to behave when certain social or family events. Adolescents need to be explained as consumption of toxic substances (tobacco, alcohol or drugs) does not increase the popularity and not solve problems related to school, family or entourage. It is very important that teens know to beware of opportunities that involve a possible accidental consumption of drugs (drugs dissolved in drinks, quite commonly found in nightclubs).

Any consumption of alcohol, tobacco or drugs in childhood or adolescence to be considered a serious problem and must take certain measures before the occurrence of any abuse or dependent who are more difficult to treat. If it is suspected a possible toxic consumption should not defer too much expert advice. There are different specialized centers that help adolescents with such problems and which also offers the necessary support their families. At such a level, that just experienced a toxic, is useful adolescent involvement in extracurricular school activities or (various hobbies, artistic circles, sports), along with adequate family support (Leisure with family involvement in household responsibilities, etc.) help the teenager to move more easily over this impasse and helps to develop certain skills that they will protect the future of some unwanted temptations. If no regular consumption of toxic teenager, specialized medical treatment is required.

Drug use has become increasingly common in recent years in our country. This causes health problems, social and family about this behavioral so be common. In the European Union there are between 1.2 and 2.1 million problem drug users, of which 850,000 to 1.3 million are injectors.

In Romania, according to reports published annually by NAA: Drug debut until the age of 16 years recorded 0.2% (heroin, cocaine, ecstasy, marijuana) or 0.1% for amphetamines or LSD, while heroin injections start from 11-13 years; drugs consumed by young Romanian heroin and marijuana are mainly followed by ecstasy, amphetamines and cocaine; injection is a more sophisticated form of administration but more efficient, young Romanian consumers is therefore advanced practitioners of this deviant behavior; at street level heroin is the drug most consumed, while synthetic drugs and cocaine are found mainly in bars and discotheques. From year to year the number of drug users in Romania has increased dramatically. According to statistics, nationally, 1,645 people received special treatment during the year 2013 and 821 needed hospitalization.

*Acknowledgement: This paper has been financially supported within the project entitled “**Horizon 2020 - Doctoral and Postdoctoral Studies: Promoting the National Interest through Excellence, Competitiveness and Responsibility in the Field of Romanian Fundamental and Applied Scientific Research**”, contract number POSDRU/159/1.5/S/140106. This project is co-financed by European Social Fund through Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013. **Investing in people!***

BIBLIOGRAPHY:

- P. Apostol, ethical and normal activities, Scientific Publishing, Bucharest, 1968.
- Arthur W. Blume, consumption and drug addiction: a practical guide to evaluation, diagnosis and treatment, Polirom, Iași, 2011.
- Rascanu Ruxandra, Zivari Mirela, psychology and psychopathology in drug addiction, Docendi Ars Publishing, Bucharest, 2002.
- Tone C., risks and dangers of human being generated by the drug, Romanian Association of Humanitarian Law Branch County, www.arduph.ro.
- C. Rose, Rose Dalia, Law and Society, Ed Sitech, Craiova, 2008.

Law no. 143/2000 on preventing and combating illicit drug trafficking and consumption, as amended by Law no. 522/2004.

European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, Annual Reports - Europe's drug problem.

NAA, annual national reports on drugs.

www.sfatulmedicului.ro

www.hotnews.ro

POPULAR CULTURE AND ETHNOBOTANICAL USE OF BASIL

Marian Burducea, PhD Student, Mihaela Daniela Cazacu, PhD Student, Elida Rosenhech, PhD Student, Alexandrina Cruceanu, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: In popular culture, the use of plants for medical purposes is known from ancient times. Many of their properties are already proven by scientific studies. Belonging to this category of plants is the basil, with known antiseptic, aromatic and culinary properties. In the past, the use of basil in various popular practices was done regularly through customs and traditions without any scientific basis. Our study aims to correlate the properties of basil in popular culture with recent scientific studies. Some of them have confirmed the antimicrobial quality of essential oil extracts from basil, thus confirming popular beliefs.

Key words: *popular culture, basil, ethnobotany, medicinal plants, aromatherapy.*

INTRODUCTION

According to a recent survey, the people from developed countries of the European Union are turning to the use of traditional medicinal systems that involve the use of herbal drugs and remedies. In recent years approximately 1400 herbal mixtures are used widely (Hoareau and DaSilva et al., 1999). Many of these (eg. plant-derived pharmaceuticals, multicomponent botanical drugs, dietary supplements, functional foods and plant-produced recombinant proteins) will soon complement conventional pharmaceuticals in the treatment, prevention and diagnosis of diseases, while at the same time adding value to agriculture (Raskin et al, 2002).

In literature, there are reported various relationships between plants and human, such as: traditional use of medicinal plants, the use of plants to make tattoos, body paints and dyes, clothes and tools etc. Also there is an increased incidence of diabetes, hypercholesterolaemia and obesity among people that had a traditional diet containing plants and changed to a Western diet (Balik and Cox, 1996).

Studies regarding relationships between the population's health state and medicinal plants in general, and the individual's health state and plants in particular are various and complex (Paney et al., 2014; Nuomi et al., 2011; Butura, 1979).

In Romanian popular culture, plants "were a source of inspiration for the rich domain of the folk and the artistic creations" (Butură, 1979: 9). In the spiritual culture they are assigned with different meanings being evoked in traditional songs "doine", legends, fairy tales, and they even received supernatural powers. In the traditional community life they were used in alimentation, esthetical purposes, to embellish life and decorate the house, (vegetable motifs being sewn on costumes and carved doors, gates etc.) but also for treatment purposes.

BASIL – General Considerations and Chemical Composition

General Considerations

Originating from tropical and subtropical regions of Asia, Africa and South America around the year 800 B.C., basil was brought in countries like Russia, France, Italy and Spain in the sixteenth century and in America in the seventeenth century, and today is spread in almost all countries around the world.

Some of the common names of basil are: basic, basileac, biesnioc, bizilioc, basioc, busioc garden mălăcină, mătăcină, mejioran, vāsileac (in Romanian), basil (Engl.), basil (Franc.), basil (Germ.), Ogorodăi basilica (Russian) (Pârvu, 2002). Its etymology comes from the Greek term “basileus” that means “king”. The taxonomy of the genus *Ocimum* is quite complex, due to interspecific hybridization and its polyploidy in particular. For this reason, some scientists used chromosomal and essential oil analysis, along with morphological descriptions to establish a standard taxonomy for basil (Grayer, 1996; Carovic'-Stanko et al., 2009).

Basil is an herbaceous annual plant, allogamous, with $2n = 48$, cultivated around the globe. Among the most common cultivated varieties we can mention: *Ocimum basilicum* L. f. Minimum (low port, very small leaves and strong flavour), f. Bullatum (spoon-shaped leaves), f. comosum (dwarf and very dense bush). *Ocimum basilicum* is often confused with *Ocimum americanum* and *Ocimum africanum*, but they can still be distinguished based on the distribution and size of the flowers and hairs. Lemon scented varieties are usually the result of crosses between *O. basilicum* and *O. africanum*. In Romania, the local variety cultivated since 1975 is De Radoveanu (Pârvu, 2002; Zamfirache et al., 2008).

Chemical Composition

In practice, the aerial organs of plants from the genus *Ocimum* are used to extract essential oil, at the maximum flowering period. The leaves contain volatile oils between 0.1 and 1%, (composed mainly of eugenol, carvacrol, methyl chavicol, linalool, caryophyllene) (Zheljakov et al., 2008)., tannins, saponins, estragol, rosmarinic acid, anthocyanin pigments, flavones, carotenes, vitamins (ascorbic acid, niacin, riboflavin) phenols, amino acids (Burzo, 2015). The seed consists of fatty acids oil of sitosterol, and mucilage is made up of xylose, and polysaccharides such as glucomannan (Western et al., 2000).

The mucilage produced by the seeds of the plant has been used since ancient times for their medicinal properties and as a source of food. Natural mucilage possesses a number of properties that enable their use as bonding agents, thickening and stabilization (Gupte et al., 2012), so they are widely used in pharmaceutical excipients for the formulation of drugs. It is known that synthetic polymers used in the pharmaceutical industry present a number of disadvantages: high production cost, toxicity, environmental pollution by synthetic process, are produced from non-renewable sources and can sometimes cause side effects. Instead, natural polymers such as mucilage have reduced production cost, are not toxic and are biodegradable (Lakshmanraj et al., 2009). Mucilage produced by some species of the genus *Ocimum sp.* has been used successfully in the formulation of some medications. At the same time, the mucilage possesses the ability to absorb certain polluting substances such as heavy metals from aqueous solutions. (Lakshmanraj et al., 2009).

Products based on basil were used by ancient populations in their diet food and today it is known that they contain Omega 3 and Omega 6 fats, mucilage fibers, various antioxidants and vitamins (for more information, see Gupta et al, 2012)

TRADITIONAL AND MODERN USES OF BASIL

Traditional Uses of Basil

In Romanian popular culture, the inherited knowledge about ethnobotany is known primarily through the lexical fund where we have terms that describe both the morphology and also the popular names of useful species of plants, frequently used in common vocabulary. Some terms are native Dacian while others have a Mediterranean origin, from the Greek and Roman worlds. Besides the names of plants, also the knowledge on their uses was passed down by word of mouth from one generation to another (information concerning cultivation, agro-processing, customs, magic practices and popular beliefs). Most of these practices/rituals were driven by man's desire to invoke nature for rich crops and pest removal, practices considered reminiscences of some old pre-Christian agricultural rites (Butura, 1992). In parts of the Mediterranean region the leaves are used to make an insecticide that can protect crops from pest insects.

Basil is widely used in traditional medicine, in particular for the treatment of disorders of the digestive tract, such as stomach pains and diarrhea and renal infections. In Africa, for example, it is used for the treatment of various types of whooping cough and fever (Bilal et al., 2012). The active principles act as intestinal, lung and kidney antiseptic, antifungal, febrifuge, carminative, antiemetic, diuretic, stimulates digestion, kill pathogenic bacteria in the body - especially the gut, cure the lungs and bronchial tree, kidney and urinary tract, relieve kidney inflammation and bowels. Also, they help to combat fungi and yeasts, release abdominal pain and vomiting sensations, increase the secretion and excretion of urine, stimulate the secretion of milk in lactating period for women, stimulate gastric and intestinal digestion (Pârvu, 2002; Stankeva et al., 2014).

The basil is also used for its nutritional value. It can be used fresh or dried, both in traditional and modern recipes in various cooked dishes, salads, snacks, refreshments and cocktails.

Modern Uses of Basil

Pharmacological Studies

Caffeic acid, rosmarinic acid, phenols, flavonoids, essential oil etc. from plant extracts of basil constitute active compounds against cancer. Cut et al., in 2010, found that the use of bio fertilizers in crops of basil may increase the amount of these constituents. Also basil, thyme and mint, commonly used as culinary and curative herbs, besides essential oil and flavonoids, contain luteolin and ursolic acid, which can be used in oral cavity cancer (Amri, 2014). Other studies have shown the effectiveness of the herbs in the treatment and prevention of various types of cancer and various other diseases. For example, Pandey et al., 2014, found that betulinic acid derived from basil callus is another compound that is effective against cancer and HIV, and Nuomi and Manga (2011), have shown that basil and other herbs traditionally

used by the people of North West Cameroon, have the ability to eliminate symptoms of skin cancer and HIV.

Studies on rats have shown that basil may reduce blood pressure, the methanolic extracts of basil contribute to the reduction of haematotoxicity produced by benzene (Umar et al., 2010; Saha et al., 2012) and aqueous extracts of basil have immunoregulatory effect due to the presence of caffeic acid and p-coumaric acids. This has been proven studying the blood cells by lymphocytic proliferation assays using ELISA and expression of mRNA (Tsai et al., 2011).

Similar studies come to consolidate more research results mentioned before: Laughter and Akhtar (2011) formulated a basil based emulsion, which has anti-aging effects; Noumi and Ebwelle (2011) showed that basil, along with other herbs in Cameroon, can be used in treating urinary disorders; De Almeida et al., (2007), showed that 300 mg / ml linalool has 100% mortality effect on intestinal parasite *Giardia lamblia*. Also, studies on rats have demonstrated the protective role of basil extracts against electromagnetic radiation. This contributes in reducing infertility caused by industrial activities (Khaki et al., 2011) and treatment with aqueous extracts of basil improves the rats' testicular tissue affected by lead and cadmium toxicity (Sakr et al., 2013 Ainehchi et al., 2014).

Antibacterial Activity

Since ancient times, aromatic plants, among which is the basil, were used for flavouring and preservation of food. Those plants present antimicrobial activity against some of the most common bacteria and fungi species that contaminate food (*Listeria spp.*, *Staphylococcus spp.*, *Salmonella spp.*, *Escherichia spp.*, *Pseudomonas spp.*, *Aspergillus spp.*, *Cladosporium spp.*, etc.) (Škrinjar and Nemet, 2009; Stefan et al., 2013). Studies on gram-negative bacteria *Escherichia coli*, *Pseudomonas aeruginosa*, and gram-positive bacteria *Bacillus cereus*, *Staphylococcus aureus*, have demonstrated that the essential oil from basil plants have a more pronounced antimicrobial activity against gram-negative ones (Moghaddam et al., 2011). By scanning microscopy imaging studies, it was found that some bacteria (*Pseudomonas aeruginosa*, *Shigella sp.*, *Listeria monocytogenes*, *Staphylococcus aureus* and two strains of *Escherichia coli*) treated with methanolic extract from basil leaves were damaged compared with the untreated ones (Kaya et al., 2008). The ursolic acid and apigenin found in raw and purified extracts from basil plants present antiviral activity against adenovirus (ADV), herpes virus (HSV) and hepatitis B (Lien-Chai et al., 2005).

TRADITIONAL RITUALS AND MAGICAL PRACTICES

In Romanian popular culture, plants with medicinal value are also used in various rituals. The collection of medicinal plants was performed only at certain times and circumstances, accompanied or proceeded by incantations, songs and various rituals (Butură, 1992). According to Butura, the medicinal plants were primarily picked on celebration days, (e.g. on Sânzâiene Day, June 24), when most of them were in blooming times, "at dawn, with clean clothes and an empty stomach" (1992:221). Elderly people always had knowledge of the curative properties and their uses in the treatment of chronic conditions, and they were

effectively the local doctors for centuries, and their existence in rural areas can be confirmed even today.

Basil is used in some religious rituals where the water is blessed and becomes holy water. The holy water plays an important role in the forgiveness of sins, the clearing of the possessed minds, and in many other magical practices with protective attributes. Depending on the ethnographic region, basil is used in various manifestations or traditional events, such as those related to family life habits like baptism and the sacrament of matrimony. Basil is placed in the child's bathing waters to protect him from evil and diseases. Also, the bride and groom, before the wedding, have a bouquet of basil to bring them happiness and wellbeing. The young single girls put basil under the pillow to dream their future groom (Pârvu, 2002).

As a magical plant, basil is considered to bring luck and love, and drive away evil spirits, loneliness and poverty. To avoid losing money, dried basil flowers are put in the money box. Elders place basil next to religious icons considering that this plant is holy and the presence of basil was believed to purify negative energies.

CONCLUSIONS

The many traditional uses of basil triggered the attention of scientists to detailed studies of its properties. The popularity of this plant is driven especially by its chemical composition, the aerial parts of basil producing essential oil and substances with antioxidant activity, mucilage etc. Also, the large number of varieties with diverse colors and fragrances increase the attractiveness of this plant.

From an economical point of view, the basil (*Ocimum basilicum* L.) is a very important crop around the world due to its multiple uses in: culinary arts, refreshing drinks, traditional and modern medicine, perfumery and aromatherapy and also in traditional rituals and magical practices.

Recent research demonstrates the possibility of using some basil extracts for the amelioration of cancer and AIDS and even to cure some other chronic diseases. Also the antimicrobial capacity of basil, supported by the scientific studies, is very useful for the preservation of foods and combating some pathogenic fungi and bacteria.

Altogether, the traditional utilizations in medicinal household practices are confirmed by recent research and support the meaning of its etymology that the basil is the king of the plants.

Acknowledgments: This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007 – 2013.

BIBLIOGRAFIE

- Ainehchi N., Khaki A., Merat E., 2014, *Ocimum basilicum* extract ameliorate lead-induced testicular apoptosis in rats, *AFINIDAD*, V. 80(565):98-103.
- Amri E., 2014, The role of selected plant families with dietary ethnomedicinal species used as anticancer, *Journal of Medicinal Plants Studies*, V. 2(1):28-39.

- Balik, M., Cox, P.A, 1996, Plants, people, and culture: the science of ethnobotany (book), ISBN 0-7167-5061-9.
- Bilal A., Jahan N., Ahmed A., Bilal S. N., Habib S., Hajra S., 2012, Phytochemical and pharmacological studies on *Ocimum basilicum* Linn - a review, Int J Cur Res Rev, V. 4(23):73-83.
- Burzo I., 2015, Compoziția plantelor medicinale și alimentare din flora spontană și cultivată, Editura ELISAVAROS, București.
- Butură, V. 1992, Cultura spirituală românească, Ed. Minerva, București.
- Butură, V., 1979, Enciclopedie de etnobotanică românească, Ed. Științifică și Enciclopedică, București.
- Carovic'-Stanko K., Liber Z., Besendorfer V., Javornik B., Bohanec B., Kolak I., Satovic Z., 2009, Genetic relations among basil taxa (*Ocimum* L.) based on molecular markers, nuclear DNA content and chromosome number, Plant Systematics and Evolution V. 285(1):13-22.
- Chakraborty D., Maji S., Bandyopadhyay A., Basu S., 2007, Biosorption of cesium-137 and strontium-90 by mucilaginous seeds of *Ocimum basilicum*, Bioresource Technology, V. 98:2949–2952.
- De Almeida I., Alviano D. S., Vieira D. P., Barreto P., Arie A., Blank F., Lopes A., Alviano C. S., Rosa M. S., 2007, Antigiardial activity of *Ocimum basilicum* essential oil, Parasitol Res, V. 101:443–452.
- Grayer R., G. C. Kite, Goldstone F. J., Brian S. E., Paton A., Putievsky E., 1996, Intraspecific taxonomy and essential oil chemotypes in sweet basil, *Ocimum basilicum*, Phytochemistry, V. 43(5):1033-1039.
- Gupte A, Karjekar M., Nair J., 2012, Biosorption of copper using mucilaginous seeds of *Ocimum basilicum*, Acta Biologica Indica, V. 1(1):113-119.
- Hoareau, L., DaSilva E., 1999, Medical plants: a re-emerging health aid, Electronic Journal of Biotechnology, V. 2(2).
- Kaya I., Yiğit N., Benli M., 2008, Antimicrobial activity of various extracts of *Ocimum basilicum* and observation of the inhibition effect on bacterial cells by use of scanning electron microscopy, Afr. J. Trad. CAM, V. 5(4):363–369.
- Khaki A., Fathiazad F., Nouri M., Khaki A. A., 2011, Effect of *Ocimum basilicum* on apoptosis in testis of rats after exposure to electromagnetic field, African Journal of Pharmacy and Pharmacology, V. 5(12):1534-1537.
- Lakshmanraj L., Gurusamy A., Gobinath M. B., Chandramohan R., Studies on the biosorption of hexavalent chromium from aqueous solutions by using boiled mucilaginous seeds of *Ocimum americanum*, Journal of Hazardous Materials, V. 169:1141–1145.
- Lien-Chai C., Lean-Teik N., Pei-Win C., Win C., Chun-Ching L., 2005, Antiviral activities of extracts and selected pure constituents of *Ocimum basilicum*, Clinical and Experimental Pharmacology and Physiology, V. 32:811–816.
- Moghaddam A. M. D., Shayegh J., Mikaili P., Sharaf J. D., 2011, Antimicrobial activity of essential oil extract of *Ocimum basilicum* L. leaves on a variety of pathogenic bacteria, Journal of Medicinal Plants Research, V. 5(15):3453-3456.
- Noumi E., and Ebwelle E. S., 2011, Potentiality of medicinal plants in treating urinary lithiasis in littoral region, Cameroon, European Journal of Medicinal Plants, V. 1(3):74-87.
- Noumi E., and Manga P. N., 2011, Traditional Medicines for HIV/AIDS and opportunistic infections in North-West Cameroon: Case of skin infections, American Journal of Tropical Medicine & Public Health, V. 1(3):44-64.
- Pădurariu Claudia, 2012, Studii privind complexul filosofic la taxoni ai genurilor *Ocimum* și *Perovskia*, familia *Lamiaceae*, Iași.

- Pandey H., Pandey P., Singh S., Gupta R., Banerjee S., 2014, Production of anti-cancer triterpene (betulinic acid) from callus cultures of different *Ocimum* species and its elicitation, *Protoplasma*, V. 252:647–655.
- Pârvu C., 2002, Enciclopedia plantelor, Plante din flora României, Editura Tehnică, București.
- Raskin, I., Ribnichy, D., Komarnytsky, S., Ilic, N., Poulev, A., Borisjuk, N., Brinker, A., Moreno, D., Ripoll, C., Yakoby, N., O'Neal, J., Cornwell, T., Pastor, I., Fridlender, B., 2002, Plants and human health in the twenty-first century, *Journal Trends in Biotechnology*, V. 20 (12):522-531.
- Rasul A., Akhtar N., 2011, Formulation and in vivo evaluation for anti-aging effects of an emulsion containing basil extract using non-invasive biophysical techniques, *DARU*, V. 19 (5):344-350.
- Saha S., Mukhopadhyay M. K., Ghosh P. D., Nath D., 2012, Effect of methanolic leaf extract of *Ocimum basilicum* L. on benzene-induced hematotoxicity in mice, *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*, V. 2012, Article ID 176385, 7 pages doi:10.1155/2012/176385.
- Sakr S. A., Nooh H. Z., 2013, Effect of *Ocimum basilicum* extract on cadmium-induced testicular histomorphometric and immunohistochemical alterations in albino rats, *Anat Cell Biol*, V. 46:122-130.
- Škrinjar M. M., Nemet N. T., 2009, Antimicrobial effects of spices and herbs essential oils, *APTEFF*, V. 40:12-20.
- Stancheva I., Geneva, Markovska Y., Tzvetkova N., Mitova I., Todorova M., Petrov P., 2014, A comparative study on plant morphology, gas exchange parameters, and antioxidant response of *Ocimum basilicum* L. and *Origanum vulgare* L. grown on industrially polluted soil, *Turk J Biol*, V. 38:89-102.
- Stefan M., Zamfirache M. M., Padurariu C., Trută E., Gostin I., 2013, The composition and antibacterial activity of essential oils in three *Ocimum* species growing in Romania, *Central European Journal of Biology*, V. 8(6): 600-608.
- Taie H. A. A., Salama Z. A. R., Radwan S., 2010, Potential Activity of Basil Plants as a Source of Antioxidants and Anticancer Agents as Affected by Organic and Bio-organic Fertilization, *Not. Bot. Hort. Agrobot. Cluj*, V. 38(1):119-127.
- Tsai K. D., Lin B. R., Perng D. S., Wei J. C., Yu Y. W., Cherng J. M., 2011, Immunomodulatory effects of aqueous extract of *Ocimum basilicum* (Linn.) and some of its constituents on human immune cells, *Journal of Medicinal Plants Research*, V. 5(10):1873-1883.
- Umar A., Imam G., Yimin W., Kerim P., Tohti I., Berke B., Moore N., 2010, Antihypertensive effects of *Ocimum basilicum* L. (OBL) on blood pressure in renovascular hypertensive rats, *Hypertension Research*, V. 33:727–730.
- Western T. L., Skinner D. J., Haughn G. W., 2000, Differentiation of mucilage secretory cells of the *Arabidopsis* seed coat, *Plant Physiology*, V. 122:345–355.
- Zheljazkov V. D., Callahan A., Cantrell C. L., 2008, Yield and oil composition of 38 basil (*Ocimum basilicum* L.) accessions grown in Mississippi, *J. Agric. Food Chem.*, V. 56:241–245.
- Zamfirache M. M., Toma C., Duca M., Dunca S., Olteanu Z., Ștefan M., Galeș R., Pădurariu C., 2008, A comparative study regarding the morphology and anatomy of the vegetative apparatus in two *Ocimum basilicum* L. Breeds, *Analele științifice ale Universității “Al. I. Cuza” Iași, Tomul LIV, fasc. 2, s.II a.* 38-46.

BEHIND THE NAME

Oana-Nicoleta Retea, PhD Student, University of Craiova

Abstract: The name is a complex notion which concerns one's family and private life, constituting a way of personal identification and a family relationship. Analysis of the structure and functions of names of persons, causes near and distant past and we can reveal information concerning important aspects. The function of a name as a means to individualize a person has resulted in that private law and public law aspects are inter-twined. Nowadays the name of the person and the problems imposed by its use are covered by specific provisions of each state. The social, individual and family interest are all joined by name. Each of these interests are legitimate and an excess of one of them threatens the existence of the others. Humans cannot be outside the legal life at no time.

Key words: *right to a name, identification attribute, person, unique system name, patronymic name.*

How a Name Became the Right to a Name

The name is a complex notion whose birth, historically speaking, represents primarily the result of a long usage, as any element related to language. In the distant past, carrying, choosing, changing the name for primitive populations was determined by the people's faith in the power of the name. According to a conception of that period, the name was identified with the life of the person who wore it, the power of the name consisting in the name itself. To the ancient Egyptian, the name (ren) was held as being part of the individual elements with the soul (ba) and the alter ego (ka)[1] which do not die once with the body.

In addition, it was believed that the name can replace the person and the mere presence of the name replaces the presence of the person, and one who knows the name of a person gains power over that person. As a result, the name had to be kept secret and it should be known only by parents and in the public the person had a different name. It is considered that the existence of a person after death depended on keeping secret his name, fact which can be considered as the one that had given birth to the custom - to give the child the name of an ancestor [2]. The perpetuation of the name of the deceased was regarded as a great tribute to him and was practiced not only by peoples who believed in reincarnation.

The name was one of the basic means of magic, having particular importance. The mere pronunciation of the name in a certain manner by the wizard, turn the name into a malevolent force focused on the bearer, and could even cause the death of the bearer. Keeping secret the name was widespread in the past. Even today, when asked the name, Bedouin invariably respond: "Servant of Allah!" [3]. In this fabulous world, any major changes in an individual's life had to be reflected by name, being considered the origin of the name change. The name change was not caused only by negative events in a person's life, resorting to the name change as a remedy, in order to cure a disease the bearer was suffering from. For example, the sick child was given a foreign person on the window and his name was changed

in order to not be recognized by the "demon"[4] of the disease- costum practiced also by Romanian people.

In ancient Greece, the assignmet system for the names was simple, people having a "unique" [5] name, such as: Solon, Demosthenes, Aristotle, Plato. The same system is used by the Hebrew and Egyptian people. Instead, the Roman name was composed of three elements: nomen (was common for members of the same tribe), praenomen (a personal name used in the family) and cognomen (the nickname). After the fall of the Roman Empire, the use of this system was abandoned and replaced by the patronymic name system.

In Romania, there was the unique and non-transferable name system, at the beginning, people simply called John, Peter. Later, it became more difficult the people's individualization almost those who wore the same name, so they started to use phrases such as John, the son of George. The first law governing an individual whole name issue is the "special" Law from March, 1895, which offers concrete solutions for different situations. So it came to indicate lineage by appending suffixes such as: -escu, -eanu, who determined names such as : Ionescu, Petrescu. These names are the result, in principle, of the development of culture in schools and churches [6]. Legal literature has proposed several definitions, of which we retain the one that states that the name is "that attribute of the physical person which consists in the human right to be individualized, within the family and society, by the words set out in the law, in this meaning "[7]. Such a definition presents the failure to not reveal the essential quality of the name, that of being a personal non-patrimonial right, from the class of identification attributes. The name becomes a legal concept, its structure and rules of assigning are the subject of the regulations, and not the name itself.

Legal Nature of the Right to a Name

The personality rights ,being rights without material expression, will present common characteristics to those belonging to the class of civil subjective rights, known as attributes of the person: the right to a name (denomination), right of domicile (residence) and the right to a certain civil status. But personality rights cannot be treated merely as an extension of individual attributes, there is a difference of principle. What is essential is that throughout its existence a person must have a name, a home and a civil status. Individual attributes are both rights and duties for the holder [8].

As discussed in the French doctrine, the name would be for the bearer, the subject of a genuine right of ownership [9]. Each would be the owner of his name. The idea of the patronymic name property can be seen as a vestige of the feudal system in which the surname often represented the name of the lands. Element of personality, the name is not a heritage value and cannot be considered as a heritage good, susceptible of property [10]. The ownership right implies a relation between a thing and a person, this right of ownership being, according to the definition, exclusive and individual. Analyzing the situation of co-ownership by joint tenancy, we can see that the property is owned by several people but none of them has exclusive use of the property. As a result, reporting these principles to the right of ownership of the name, we find that the surname is assigned to the whole family, with situations where there are more than one family with the same surname, without being linked between them. In addition, the owner of the property right has also the right of alienation or

use of the property, which demonstrates once again that the name is not susceptible of ownership.

Every human being, as bearer of civil subjective rights and civil liabilities should be individualized in the legal relationships in which they participate. The name, as an element or means of identifying physical persons in civil right, contributes to determining the status of the individual holder of rights and obligations in a legal relation. Humans cannot be outside the legal life at no time, the individualisation of the physical person being "a permanent, general, social and personal necessity" [11].

The name structure is established by Article 83 of the new Civil Code which provides: "The name consists of a surname and forename". In addition, art. 1 paragraph (1) of Government Decree no. 41/2003 (published in the Official Gazette no. 68 of 02.02.2003) [12] repeats the same idea and develops it in the provisions regarding the acquisition and change of individuals' names administratively. Family connections are the ones that determine that part of the name called "surname", often used in everyday speech as the expression "family name". It is acquired according to the law, without possibility of any manifestations of voluntary choice. As an exception, a limited manifestation of voluntarism is allowed when the child's parents do not share the same name. In this case, the child will bear the name agreed by the parents, that may be the surname of one of them or their surnames combined. If parents cannot agree, the court of guardianship will decide according to Article 18, paragraph (3) of Law no. 119/1996 on civil status papers, republished in 2012, in the Official Gazette no. 339 of 18 May.

Voluntarism is manifested as far as assigning the forename by the parents is concerned, designated in common speech as "Christian name". Assigning the forename is voluntary, meaning that the parents are the ones who choose their child's forename. However, the law allows, under certain conditions, limited intervention of the public authority in this area. Thus, according to art. 84 para. (2) second sentence of the new Civil Code, "the registrar must prohibit the registration of indecent, ridiculous forenames which are likely to affect the public order and the morality or interests of the child, as appropriate" [13].

The binary structure of the name was also provided by Article 12 para. (2) of Decree no. 31/1954, which had the same wording as that of art. 83 of the new Civil Code. Therefore, from the perspective of civil law, the name represents the reunion of two non-patrimonial civil subjective rights of an individual, the right to a surname and the right to a forename. Thus, unjustifiably, the component elements of the only right recognized as such by law, the right to a name, reached the status of independent rights. The wording of the provisions of Article 82 of the new Civil Code (text with the same wording as that of Article 12 para. (2) of Decree no. 31/1954, which states that "everyone has the right to an established name or to a name acquired according to the law") in conjunction with those of the art. 83 of the new Civil Code, allows no other interpretation than the one according to which the surname and forename are just components of a single right: the right to a name [14].

Characteristics of the Right to a Name

Firstly, the name being considered an element of the individual's capacity of use, therefore presents the legal characters of this capacity. As a consequence, given that the name

is recognized as aptitude, by law, and on the other hand, the conditions of acquisition, modification or assignation of the name are determined by law, we can talk about the legality of the name. The generality of the name is explained by a variety of abstract skills such as : possibility for the child to acquire a name by law, possibility for the individual to change the name due to various modifications that may occur in marital status, etc. The legal regime of the name is the same for all people regardless of religion, sex, or other similar criteria and hence equality of the name. A physical person can not give up his name, nor can he alienate it, therefore the name is inalienable. In addition, any individual can not be deprived of the use or exercise of the right to a name, any possible restrictions can intervene only in the cases and under the conditions provided by law, the name being also intangible. Universality of the name aims the fact that all people have the right to a name but also that the name is what distinguishes individuals regardless of time or location [15].

Moreover, since the name is making part from the non-patrimonial civil subjective rights, presents their specific characters. Like any other non-patrimonial personal right, the right to a name is an absolute right. The main consequence of belonging to the category of absolute rights is represented by the opposability *erga omnes* of the right to a name, which means that the obligation not to violate it comes to all other legal subjects.

The inalienability of the name consists in the fact that no individual can give up or alienate his name. Even in cases where, by law, the name is transmitted by filiation, adoption or marriage, it is noted that there is no alienation because the holder continues to retain his name. The right to a name is indefeasible both extintively – it is not lost by lack of use - and acquisitively - no matter how long a person would use a name, that person will not be able to acquire it illegally. Personality of the name implies that this right is closely related to the human person and it can only be exercised personally and not by proxy, except minor representation in the administrative procedure of name modification. [16] The right to a name is also an indistinguishable subjective right, not the subject of enforcement. The universality of the name implies that any individual has the right to an established name or a name acquired according to the law (art. 82 of the new Civil Code). This character is also expressed in art. 7 pt. 1 of the Convention on the Rights of the Child which provides that "the child shall be registered immediately after birth and shall have *the right to a name* from this point forward ...".

To all these previously mentioned characteristics, we add a specific feature which is the unity of the name. This is the specific nature of the right to a name which implies that, although it is composed of two elements (forename and surname), it individualizes the same person, composing "a whole, a unity" [17]. Not to mistake the unity of the name for the uniqueness of the name which implies that a person cannot use multiple alternative names (surname and forename) but can have only one legal name.

Main Actions of the Right to a Name

The name means a family membership, for which the legislator has considered its attribution to depend on the filiation. By filiation we understand the ratio of the progeny of a child and each of his parents. It takes two forms: filiation to the mother (maternity) and affiliation towards father (paternity). Filiation can be in marriage and outside marriage. Kinship

is the link which is based on one from another lineage of people or that more people have a common ancestor; there is a natural kinship which is based on the blood tie between two or more people and a civil relationship arising from adoption [18].

Article 84 para. (1) of the new Civil Code provides that the acquisition of the surname is an effect of filiation so that the child will be assigned after birth, the family name carried by the parent or parents to whom has been established the filiation without any possibility to opt for. Exceptionally, acquiring the name takes place in administrative course when is missing a filiation known, therefore, the principle that dominates the matter is that the acquisition of the name is determined by the filiation [19].

The new Civil Code introduces a new hypothesis putting the issue of a new type of filiation namely that resulting from medically assisted human reproduction with third party donor or surrogate mother; in this case, by a fiction of law (as in the case of filiation from adoption), the Civil Code provides for the application of the rules from natural filiation [20]. Article 441 has noted that the above process does not cause any connection of filiation between the child and the donor and art. 443 para.(1) states that nobody can contest to the filiation of the child for reasons of medically assisted reproduction, neither the child born can object to his filiation. Para.(2) of the same article provides the exception, namely, when the mother's husband has the right to contest the paternity of the child unless consented to medically assisted reproduction with third party donor.

Therefore, the method of establishing the filiation of a person determines how he will acquire the name and the name can contribute to prove the filiation since it is a constituent of the state possession (the state possession is compound of three elements– *nomen, tractatus și fama*), which can demonstrate the filiation. Depending on how the child's filiation has been established there are three hypotheses of acquiring the surname: the case of the child from marriage, the child out of marriage and the one with unknown parents [21].

According to [art. 449 of the new Civil Code](#), there are two situations: one in which the parents have a common surname and other in which they have distinct surnames. Therefore, according to the first paragraph of the quoted provision, the child from marriage takes common surname of his parents". Parents have a common family name if when they married they declared, as far as possible according with the limits of art. 282 of the new Civil Code, that they will wear during the marriage a common name, which may be the name of one of them or their names reunited. In this cases the child acquires the surname as an exclusive effect of filiation. This situation is often encountered in practice and it is in harmony with the Romanian Family traditions [22]. If the child's parents have chosen different family names - either for preservation of their names before marriage, or to preserve the name of one spouse, and the other to wear their names reunited- the child's name will be established according to [art. 449 para. \(2\) of the new Civil Code](#) [the old [art.62 para.\(2\) of the Family Code](#)] [which provides that the name](#) „is established by parental consent and declared, once with the birth of the child, to the Civil Service. If the parents can not agree on the name of their baby, it will decide the guardianship court.”

In resolving the problem of the child's name outside marriage, there are two rules that apply depending on the method used to establish filiation to both parents, so: simultaneously or successively. The first rule is considering chronological order, therefore the child will

acquire the name of his parent to whom the filiation is established first. Usually, the mother [23] is the one that generally recognizes first the child, as maternity outcomes from the fact of birth. Subsequent establishment of filiation and to the other parent gives the child the possibility to award the name of the latter [[art. 450 para. \(2\) of the new Civil Code](#)], what arises the issue of changing the surname of the child and not the problem of its acquisition. The situation states the same whether the filiation to the second parent will be established by voluntary or by judicial recognition [24]. If the child's filiation established only to one parent, whose filiation is then established and to the other parent, by an application of the principle of equal rights between children born out of wedlock and children of the marriage (art. 448 the new Civil Code), the last name will be established in the same manner with the surname of the child from the marriage with parents with different family names [25].

The other rule concerns the situation of recognized children by both parents at the same time - by birth to the mother and by declaration to the Civil Service, a recognition form made once with the child's birth registration by the father. In other words, in this case, the rules of attribution of the child's family name whose parents do not have a common name are applied. The surname of the child shall be determined by agreement between the parents or, in absence of it, by decision of the guardianship court in whose jurisdiction is the place where the birth was declared, once after hearing the parents. The final decision shall be notified immediately to the Civil Service where the birth was registered [art. 449 para. (2) and (3) of the new Civil Code].

If the child has no filiation established towards any of his parents, it is possible only the administrative attribution of the surname. It is the situation of the foundling [art. 2 para. (3) of Government Decree no.41/2003], the child born of unknown parents [art.23 para. (2) of Law no. 119/1996, as amended by O.U.G. no.80/2011], the child left by his mother in the hospital, and her identity was not established in the time provided by law [[art.11 of Law no. 272/2004 establishes a procedure to follow in the situation the child is left by his mother in the maternity hospital, whose length was set up at a maximum of 36 days.](#)] Administrative attribution of the name is not conditioned of this element of civil status -filiation- so last name and first name of the child is established by the mayor's order of the village, town, city or Bucharest district in whose jurisdiction the child was found or where appropriate, his leaving was found, according to the special law provisions [[art. 84 para. \(3\) of the new Civil Code](#)] [26]. The law does not provide any criteria on the choice of words that will compose the child's name, which means that the operation is at the mayor's free will. However, this anonymous child can not be give a imaginary name, because a child without filiation is a child with no family and not a child without name. The freedom of judgement of this body has dozens of times lead to the attribution of some laughable names, which is a solid argument, according to provisions of [art. 4 of O.G. no. 41/2003](#), for the change of surname administratively.

Furthermore, another two operations have a great importance in this matter of the name. Firstly, changes in civil status of a person such as: changes in filiation, changes arising from adoption, changes caused by the institution of marriage, determine the change of the surname, its modification. The modification of the name is regulated in art. 84 of the new

Civil Code. Moreover, the modification of the name is not at all the same with the administrative procedure of changing the name.

The administrative change of the name, unlike the family name modification, is not supposed to replace it as a result of changes in the status of the person [27], but its replacement is based on solid grounds expressly regulated in Government Ordinance no. 41/2003 on acquiring and changing the names of individuals administratively (published in Official Gazette no. 68 of February 2, 2003) . The administrative replacement of the name occurs only on request, once again marking a limit between the change of the surname and the modification of the surname. In the case of name modification, its replacement is not conditioned by any expression of will of that person in such a direction [28]. The right to request the change of name of the individual is recognized by article 3 of O.G. No.41 /2003, which provides that: the name can be changed administratively. The statement used in the art. 3 is similar to that used in article 85 of the new Civil Code. Moreover, through the application, the person concerned may request either a change of surname and forename, or only the change of one of the two.

Conclusions

The name is attributed to the individual at the same time with his registration in the birth certificate so that the act of civil status is the title that will justify the person to wear a name and it will also prove it. So the birth certificate will have the same proving power [[art. 99 para. \(1\) of the new Civil Code](#)]. Moreover, the administrative name change is written, by reference, on the birth certificate, as well as on that of marriage, where it is the case [article 15 paragraph (1) of the O.G. no. 41/2003]. Therefore, any change in the name of one person should be written on the act of civil status. On the other hand, there is a close connection between the attribution, the modification or the change of the name and the status of the person, firstly, the name acquisition is determined by how the child has established the filiation. Finally, in establishing one's name contribute the parents and the public authority provided by law, whose role is subsidiary in that it ensures the observance of the law in the name's attribution and it substitutes parents only in limited circumstances governed by law. Even if the effects of the administrative change of name of a person do not extend to other family members, this operation is supposed to publicity such as each of us should take into consideration the facts, since humans cannot be outside the legal life at no time. The individualisation of the physical person is as demonstrated "a permanent, general, social and personal necessity"[29].

REFERENCES

- [1] Ionescu, Ch. (1975). Mică enciclopedie onomastică. Romanian Encyclopedic Publishing House, Bucharest, p.19.
- [2] Lupan, E., Sabău-Pop, I. (2007). *Tratat de drept civil român*, Vol. II, Persoanele, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, p. 107.
- [3] Lupan, E., Sabău-Pop, I. (2007). *Tratat de drept civil român*, Vol. II, Persoanele, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, p. 107.
- [4] Lupan, E., Sabău-Pop, I. (2007). *Tratat de drept civil român*, Vol. II, Persoanele, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, p. 107.
- [5] Hamangiu, C., Rossetti-Bălănescu, I., Băicoianu, Al. (2002). *Tratat de drept civil român*. All Beck Publishing House, Bucharest, p.138.
- [6] Popa, V., V. (2006). *Drept civil. Partea generală. Persoanele*. C.H. Beck Publishing House, Bucharest, p.393.
- [7] Beileu, Gh. (2005). *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*. Universul Juridic Publishing House, Bucharest, p.381.
- [8] Gheorghe, M., Popescu, G. (1992). *Introducere în teoria drepturilor personalității*. Romanian Academy Publishing, pp.59-60.
- [9] Cornu, G. (1991). *Droit civil. Introduction. Les personnes. Les biens*. ed. a V-a, Ed. Montchrestien, Paris, p. 203.
- [10] Hamangiu, C., Rossetti-Bălănescu, I., Băicoianu, Al. (2002). *Tratat de drept civil român*. All Beck Publishing, Bucharest, p. 141.
- [11] Chelaru, E. (2003). *Drept civil. Persoanele*. All Beck Publishing, Bucharest, p.10.
- [12] See Chelaru, E. (2003). *Privire critică asupra noii reglementări a numelui*. Law Review, 7, pp. 9-11.
- [13] Chelaru, E. (2014). *Drept civil. Persoanele în reglementarea NCC*. C.H. Beck Publishing House, On-line Library, www.legalis.ro, Chapter.I.
- [14] Chelaru, E. (2014). *Drept civil. Persoanele în reglementarea NCC*. C.H. Beck Publishing House, On-line Library, www.legalis.ro, Chapter.I.
- [15] Voicu, C. in Afrasinie, M. (Coord.) (2012). *Noul Cod civil. Comentarii, doctrină, jurisprudență*. Vol. I Hamangiu Publishing. Bucharest. pp.125-127.
- [16] Beileu, Gh. (2005). *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*. Universul Juridic Publishing. Bucharest. pp.402-403.
- [17] Dogaru, I., Cercel, S., Dănișor, D.C., Popa, N., (2008). *Bazele dreptului civil*, Vol. I. Teoria generală. C.H. Beck Publishing, Bucharest, p.610.
- [18] Filipescu, A.I. (2002). *Filiația firească și filiația din adopție*. All Beck Publishing House, Bucharest, pp.49-89.
- [19] Ungureanu, O., Munteanu, C. (2011). *Drept civil. Persoanele în reglementarea noului Cod civil*. Hamangiu Publishing House, Bucharest, p. 170.
- [20] Ungureanu, C.T. (2013). *Drept civil. Partea generală. Persoanele*. Hamangiu Publishing House, Bucharest, p.298.

-
- [21]Dogaru,I.,Cercel, S. (2007). Drept civil. Persoanele. C.H. Beck Publishing House, Bucharest, p.122.
- [22]Croitoru, M. in Afrasinie, M.(coord). (2012). Noul Cod civil-comentarii, doctrină, jurisprudență. Vol I Art.1-952. Despre legea civilă. Persoanele. Familia. Bunurile. Hamangiu Publishing House, Bucharest, p.117.
- [23] Florian, E. in Baias, F.A. (coord.) (2012). Noul Cod Civil. Comentariu pe articole. C.H.Beck Publishing House, Bucharest, pp.453-454.
- [24] Chelaru, E.(2014). Drept civil.Persoanele-în reglementarea NCC .C.H. Beck Publishing House, On-line Library, www.legalis.ro, Chapter.I.
- [25] Florian, E. in Baias, F.A. (coord.) (2012). Noul Cod Civil. Comentariu pe articole. C.H.Beck Publishing House, Bucharest, pp. 493.
- [26]Lupașcu,D.,Crăciunescu, C.A.(2012).Dreptul familiei.Universul Juridic Publishing House, Bucharest, p.307.
- [27]Irinescu, I. in Afrasinie, M.(coord). (2012). Noul Cod civil-comentarii, doctrină, jurisprudență. Vol I Art.1-952. Despre legea civilă. Persoanele. Familia. Bunurile. Hamangiu Publishing House, Bucharest, p.129),
- [28] Boroî, G. (2010). Drept civil. Partea generala. Persoanele. Hamangiu Publishing House, Bucharest, p.375.
- [29] Chelaru, E. (2003) *Drept civil. Persoanele*.All Beck Publishing House, Bucharest, p.10.

ISSUES REGARDING AGRICULTURE DEVELOPMENT IN BOTOȘANI COUNTY AFTER ACCESSION TO THE EUROPEAN UNION

**Elena Gîndu, Aurel Chiran, Andy-Felix Jităreanu, University of Agricultural Sciences
and Veterinary Medicine, Iași**

Abstract: Development and efficiency strategy of agricultural production in a certain area is based on the analysis of the economic and financial situation of the agricultural sector, which should take into account the adoption of those measures aimed primarily at increasing agricultural production and, secondly, making it more efficient by accessing European funds.

These measures will have a major influence on increasing the efficiency of the Romanian agriculture by promoting farmers' managerial and marketing skills and orientation of farming activities to profitable investment, including integrated projects, by accessing EU funds.

National Rural Development Programme is the instrument through which the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD) and the European Economic Recovery Plan (EERP) can be accessed, which complies with the strategic guidelines of the EU rural development.

Achieving the desired objectives of the National Rural Development Programme 2007-2013 is provided by the Managing Authority for P.N.D.R., namely the General Directorate of Rural Development, belonging to the Ministry of Agriculture and Rural Development.

Common Agricultural Policy (C.A.P.), in its actual form, consumes, through the complex system of subsidies and other financial incentives, about half of the common budget and is built around two pillars: the first is the common market organizations and covers common regulation measures of agricultural products integrated markets functioning, and the second, which gained magnitude in the past decade, is rural development and includes structural measures that target a harmonious rural development (diversification of activities, product quality, environmental protection).

Accessing European funds for agriculture and rural development is closely linked to the Agency for Payments and Intervention in Agriculture, which operates in three main areas, developing support measures financed from the national budget and European funds.

a) direct payments and market measures;

b) some measures financed from European funds for agriculture and rural development, established by the Minister of Agriculture and Rural Development;

c) payments which represent financial support from the national budget.

Through the presented paper, the authors have proposed to highlight the main aspects that characterize the evolution of Botoșani county's agriculture after Romania's adherence to the European Union.

Key words: *agriculture, development, integration.*

MATERIAL AND METHOD

The research methodology followed several stages:

- actual information from the researched area;
- ordering, processing and presenting the results in summary form (tables, figures, diagrams);
- analysis and interpretation of results;

- drawing conclusions and recommendations.

The case study (Chiran and all., 2008, 2009; Băcăuanu, 1968; Tufescu, 1977) focused on the agriculture of Botoșani County, which is located in the N.E. of Romania (Fig. 1):

Figure 1 – Administrative-territorial location of Botoșani county

Overall population density in Botoșani county decreased from 92.5 inhabitants/Km² in 1994 to 80 inhabitants/Km² in 2011, however, the density of rural population increased from 25.4 inhabitants/Km² in 1994 to 48.2 inhabitants/Km² in 2011 (Anuarul statistic al României, 2006-2012).

Complex indices, which show the land load that belongs to a person, were in the range from 0.87 to 0.98 ha/capita. All this demonstrates that Botoșani county has a high potential of human resources that can provide the necessary labor in agriculture (Bodo, 2003; Cîmpanu and Chiran, 2012).

RESULTS AND DISCUSSION

Evolution of agricultural land in 2007-2012 shows that there were no significant changes (Tab. 1):

Table 1

Evolution of agricultural land in Botoșani county, by use, in the 2007-2012 period

Category of use	2007		2012		
	ha	% of agricultural	ha	% of agricultural	% / 2007
Agricultural – total, from which:	392792	100,0	392767	100,0	100,0
• arable	298762	76,06	298747	76,06	100,0
• natural pastures	75146	19,13	75146	19,13	100,0
• natural hay	14635	3,73	14635	3,73	100,0
• vineyards and nurseries	1690	0,43	1680	0,43	99,4
• orchards and nurseries	2559	0,65	2559	0,65	100,0

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

Of the total agricultural area of 392 800 hectares located in the agricultural circuit, the biggest share is represented by the private domain (Fig. 2):

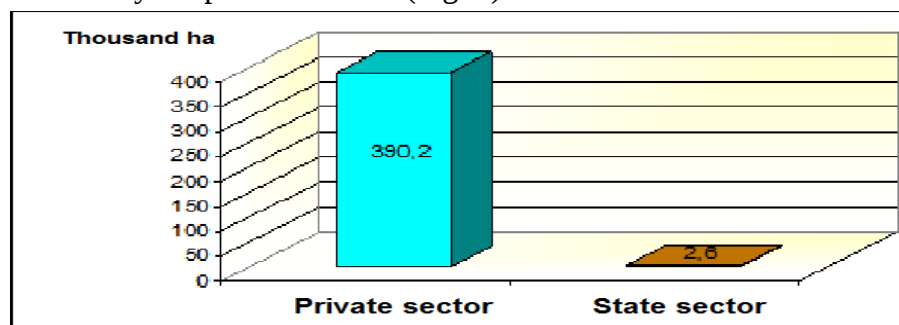

Figure 2 - Ownership structure of agricultural land

Fragmentation of land ownership maintains small farms owned by farmers who reached retirement age. Moreover, 42.45 % of the agricultural area is found among the 506 associative units (Tab. 2).

On average, in the studied period, arable land occupied the largest share in the structure-shift of agricultural land (76 %), in which cereal grains are in first place: 51.4 % (Antonescu, 2003; Becali and Bejan, 1999; Bold and Rus, 2003). Regarding the situation of main crops cultivated areas, we have observed variations from one year to another (Tab. 3).

Table 2

Agricultural land use in associative forms in Botoșani

No.	Specification	Number	Area - ha -	% of total agriculture land
1.	Agricultural companies	8	3434	0,87
2.	Trading companies	99	43500	11,07
3.	Family associations	110	7470	1,90
4.	Tenants – individual producers	95	5600	1,43
5.	Research stations	1	1143	0,29
6.	Other use forms	193	105589	-
7.	Total associative forms	506	166736	42,45
8.	Individual small farms	148659	226303	57,55

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

Table 3

Arable land cultivated area in crop groups and main crops–ha

Specification	2007	2010	2011	2012	Period average	% of total
Cultivated area – total, from which:	247618	270576	283125	290139	272864,5	100,0
Cereal grains, from which:	130690	142396	142658	145508	140313,0	51,4
- corn grains	87146	94473	103128	105851	97649,5	35,8

- wheat and rye	23766	30952	24265	21557	25135,0	9,2
- barley	7621	5951	4976	4740	5822,0	2,1
- oat	11745	10605	10289	10830	10867,3	4,0
- other cereals	412	415	-	2530	761,7	0,3
Vegetables for grains	2285	2672	2646	2516	2556,5	0,9
Oil plants, from which :	52123	54357	55565	59552	55740,3	20,4
- sun flower	30401	27706	22290	28380	27194,3	9,9
- rape	3926	4495	6478	1130	4007,3	1,5
- soybean	17336	24584	26664	29083	24416,8	8,9
Sugar beet	2239	1460	1645	2266	1902,5	0,7
Potatoes - total	7152	9129	8020	9877	8544,5	3,1
Vegetables - total	9205	8900	7862	8481	8612,0	3,1
Fodder plants– total	43290	51662	63971	61939	55569,3	20,4
Other cultures	634	-	758	-	348.0	0,1

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

The comparative analysis of 2007 – 2012 shows a slight decrease in areas cultivated with wheat, rye, barley, barley, oats, sunflower, soybean, rape seed, sugar beet, potatoes and vegetables-total (Dumitru M. and all., 2004; Gavrilescu, 2002; Hera , 2004; Vincze, 2000). However, there were significant increases in maize, grain legumes, oil plants - total, and fodder plants. Average yield per hectare achieved in major crops showed a fluctuating trend and the absolute level was quite low (Tab. 4).

Table 4

**Average yield per hectare of the main crops in the county of Botoșani
during 2007 - 2012 - Kg / ha**

Specification	2007	2010	2011	2012	%/2007
Wheat and rye	3092	2960	3098	2531	81,9
Barley	2324	2174	1861	1535	66,0*
Oat	1796	1730	1663	1370	76,3
Corn grains	3484	3706	3695	1210*	34,7*
Sunflower	1372	1433	1440	650*	47,4*
Rape	1834	1310	1332	1075*	58,6*
Soybean	2027	2013	1450	580*	28,5*
Sugar beet	29208	34127	29830	23650	81,0
Potatoes-total	14158	16665	15992	9877	69,8

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

* cultures with partial disaster

In 2012, compared with 2007, average yield per hectare were lower due to natural disasters (prolonged drought and high temperatures during the growing season) recorded for barley, maize, sunflower, rape and soybeans.

Between 2007 and 2012, in 2010, the majority of crops have recorded total production increases, except for rape (Tab. 5).

Table 5

Aggregate production of the main crops in Botoșani county during 2007 - 2012 – tonnes

Specification	2007	2010	2011	2012	%/2007
Wheat and rye	85962	90917	72746	54561*	63,5*
Barley	15235	14587	9190	6754*	44,3*
Oat	19764	19293	17111	14838	75,1
Corn grains	334130	305661	376420	128080*	38,3*
Sunflower	40322	39580	31424	18447*	45,7*
Soybean	35146	49483	38670	16868*	48,0*
Rape	7186	5888	8630	1215*	16,9*
Sugar beet	51699	56310	49070	53590	103,7
Cartofi - total	128695	149490	128256	78870	61,3

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

* cultures with partial disaster

In 2011, higher production were achieved in maize, soybeans and potatoes-total, as in 2012, an unfavorable crop year, only sugar beet-total was higher than 2007 (3.7 %), while other cultures that have been analyzed had lower productions, between - 14,5 % (in oat), and - 83.1% (rape).

Although Botoșani county has a large area of agricultural land, this resource cannot be fully exploited, productivity being low due to the following factors (Borlovan and all., 2011; Man, 2008; Mitrache, 2000; Nisteanu and Constantin, 2003; Otiman, 2006; Petrache, 2004; Rusu, 2005; Zahiu and Dachin, 2007).

- agricultural land use is done on small plots (1-3 ha) due to land fragmentation by switching land areas to private property, as well as the low level of mechanization;
- aging work force (more than 28 % of the rural population is over 60 years old);
- high level of poverty of the land owners, who have great difficulty in establishing crops and livestock, hence the choice to not cultivate certain areas;
- lack of capital for agriculture restructuring and modernization;
- soil instability erosion, mainly due to non-application of culture technology and good agricultural and environmental practices (GAEC);
- destruction of irrigation systems, which in Botoșani county represents an area of 20234 ha, which is 6.77 % of the arable area of the county;
- adverse weather conditions;
- reduced use of chemical and natural fertilizers;
- unfinished tabulation process of the city limits agricultural area and outputs of individuals by introducing cadastre, which should have been borne by the state, in order to solve the problem of land disputes.

Another analysed indicator refers to livestock, which had a downward trend (Tab. 6):

Table 6

Dynamics of livestock in the 2007-2012 period - heads

Specification	2007	2010	2011	2012	%/2007
Cattle – total	136647	116638	107876	102083	74,7
Swine – total	105303	65252	58509	64783	61,5
Caballine – total	40314	38170	26693	25434	63,1
Goats – total	114812	19544	21724	26079	176,1
Birds – total	1838555	1902239	1845996	1355850	73,7
Sheep – total	323269	331777	313891	296953	91,9
Bees – No. families	26265	26190	25200	21939	83,5

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

Thus, in 2012, compared to 2007, goat herds were 76.1 % higher, while cattle, swine, sheep and bees were heavily declined, ranging from - 38.5 % (swine) to - 8.1 % (sheep).

In 2012, the average yield per fed animal for cow milk showed a slight increase compared to 2009 (+1.7%), with a still under performing absolute level, which ranged from 3,600 liters/capita (in 2011) to 3865 liters/capita (in 2012) (Tab. 7):

*Table 7***Average production per fed animal in Botoșani county between 2007 and 2012**

Specification	2009	2010	2011	2012	%/2009
Cow milk – liters	3800	3700	3600	3865	101,7
Sheep milk – liters	67	70	70	53	79,1
Wool – kg	2,0	2,0	2,0	1,8	90,0
Chicken eggs – pcs.	170	160	157	142	83,5

Source: Data processed by the Botosani County Statistics Centre

Sheep milk registered a significant decrease (- 20.9 %), the absolute level being only 53 liters / milked sheep (in 2012).

The average production of chicken eggs has decreased from 170 pcs./fed chicken (in 2009) to 142 pcs./fed chicken in 2012 (- 16.5 %).

The average production of wool decreased by 10.0 %, reaching 1.8 kg/shorn sheep versus 2.0 kg in the first three years. Between 2009 and 2012, total milk production has increased slightly, while total production of swine live weight and total production of honey have increased by 5.5 % and 14.2 %, while other animal products (wool, eggs and beef) had a negative trend (-31.5 % - eggs, -20.8 % - wool and -21.7 % - beef) (Tab. 8).

*Table 8***Total animal production in Botoșani county during 2009 - 2012**

Specification	2009	2010	2011	2012	%/2009
Milk total – ths. hl, from which:	1895,9	1835,3	1921,2	2136	112,7
- cow milk – ths. hl	1772,3	1707,9	1808,0	1953	110,2
- sheep milk – ths hl	123,6	127,4	113,2	183	148,1
Beef – tons	16815	18094	36933	13172	78,3
Swine meat – tons	7064	6359	15222	7454	105,5

Eggs – mil. pcs.	194,1	172,3	190,0	133	68,5
Wool – tons	674	608	574	534	79,2
Honey – tons	309	398	234	353	114,2

Source: Data processed by the Botoșani County Statistics Centre

Regarding livestock, it should be noted that in Botoșani county specialized livestock farms are few and most livestock are grown in individual households to ensure a subsistence level. In this context, the total output produced in livestock is insufficient to meet demand processors to promote and sell using specific marketing techniques in order to gain stable market segments and broadening the sales market as a whole, these parameters being behind the genetic and technological progress recorded in western European countries (Cătoi and Balaure, 1998; Chiran and all., 2004, 2006).

CONCLUSIONS

Botoșani county has a total area of 4986 km² and a population of 398 900 inhabitants, being placed entirely on the Moldavian Platform.

Botoșani county territory is characterized mostly by general relief waves, with inter-hillparallel rivers, separated by valleys with wide meadows and ponds filled.

Climate is temperate continental, with excessive tendency, which differs in relation to the two major geomorphological units (Hills of Siret and Moldova Plain), but also depending on landforms (plateaus, slopes, valleys).

Annual average temperature is 8.6⁰C and the annual amount of rainfall was 550 mm (the normal multiannual being 560.7 mm), irregularly distributed during the growing season.

By the agricultural area (392 800 hectares), Botoșani county has a strong agricultural character, each inhabitant assuming 0,985 hectares of agricultural land, respectively, 0.749 hectares of arable land.

Although Botoșani county has a large area of agricultural land, this resource cannot be fully exploited, productivity being low due to the following factors:

- agricultural land use is done on small plots (1-3 ha) due to land fragmentation by switching land areas to private property, as well as the low level of mechanization;
- aging workforce (more than 28 % of the rural population is over 60 years old);
- high level of poverty of the land owners, who have great difficulty in establishing crops and livestock, hence the choice to not cultivate certain areas;
- lack of capital for agriculture restructuring and modernization;
- soil instability erosion, mainly due to non-application of culture technology and good agricultural and environmental practices (GAEC);
- destruction of irrigation systems, which in Botoșani county represents an area of 20 234 ha, which is 6.77 % of the arable area of the county;
- adverse weather conditions;
- reduced use of chemical and natural fertilizers;
- unfinished tabulation process of the city limits agricultural areas and outputs of individuals by introducing cadastre, which should have been borne by the state, in order to solve the problem of land disputes.

On average, in the analyzed period, in the structure of agricultural land, the largest share is occupied by arable land, with grain cereals on the first place. Regarding the situation of main crops cultivated areas, we have observed variations from one year to another. From the comparative analysis of the period 2007-2012, compared to the reference year 2007, it resulted a slight decrease in acreage in most cultures, however, there were significant increases in maize, grain vegetables and fodder plants.

Improving business efficiency and the profitability of the companies can be achieved by:

- maximizing added value: a focus on making best use of company resources to enter the market with high added value (cost of entry as low as possible, high processing level better capitalization price);
- addition of increased net value of inputs received from the external environment provides the long-term existence of companies;
- to obtain an added value of a higher level, a thorough strategic review is needed, which aims the two areas of intervention: increasing the value of output and reducing the cost of inputs, the analysis being done differently, in the market and industry profile activity.

Current situation analysis should be supplemented with information on the new Common Agricultural Policy (C.A.P.) and its effects on the R.D.P. and on rural development policies in general. Not enough attention has been given within the R.D.P. to the disparities between urban and rural areas and between the regional and national level, and the causes that have generated them. Disparities have an important role in development policies establishment.

REFERENCES:

- Antonescu D., 2003** – *Dezvoltarea regională în România*. Editura Oscar Print, București.
- Bacali Laura, Bejan I., 1999** – *Strategii de marketing pentru produse*. Editura U.T.Pres, Cluj-Napoca.
- Băcăuanu V., 1968** – *Câmpia Moldovei. Studiu geomorfologic*. Ed. Academiei R.S.R.
- Bodo B., 2003** - *Politica Regională și dezvoltarea teritoriului*. Editura Sedap, Timișoara.
- Bold I., Rus Gh., 2003** – *Strategii pentru agricultura românească*. Editura Mirton, Timișoara.
- Borlovan I.C., Sâmbotin L., Coroian A., 2011** – *Fondurile structurale – sursă de finanțare a dezvoltării rurale sustenabile*. Lucrări științifice U.S.A.M.V.B. Timișoara, Fascicola Management agricol.
- Cătoiu I., Balaure V., 1998** – *Cerințe ale elaborării științifice și utilizării eficiente a studiilor de piață*. Revista Comerțul modern, nr.6, București.
- Cîmpanu M.-B., Chiran A., 2012** - *Tendențe privind restructurarea și dezvoltarea agriculturii județului Botoșani după anul 1990*. Lucrări șt. U.S.A.M.V. Iași, vol.55, nr.2, seria Agronomie.
- Chiran A., Gîndu Elena, Ciobotaru Elena-Adina, 2004** -*Piața produselor agricole și agroalimentare - abordare teoretică și practică*. Editura CERES, București.

- Chiran A., Ciurea I.V., Gîndu Elena, Ignat Gabriela, 2006** – *Management, marketing și gestiune economică*. Editura Performantica, Iași.
- Chiran A., Gîndu Elena, Bîzu C.L., Arhip V., 2008** – *Mechanisms of economic and financial support for the agriculture of Botoșani district*. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, vol. 65(2).
- Chiran A., Bîzu C.L., Gîndu Elena, Drobotă Benedicte, 2009** – *Consideration on the evolution of agricultural vegetal production in Botoșani county after 1989*. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, vol. 66(2).
- Dumitru M., Diminescu D., Lazea V., 2004** - *Dezvoltarea rurală și reforma agriculturii românești*. Institutul European din România, Colecția de studii I.E.R. nr. 10-11, București.
- Gavrilescu D., 2002** – *Restructuring and transition of agri-food sector and rural areas in Romania*. Expert Publishing House, Bucharest.
- Hera C., 2004** – *Agricultura României în contextul integrării în Uniunea Europeană*. Revista Agricultura României, vol. 15, nr. 3, București.
- Man E.T., 2008** – *Managementul dezvoltării spațiului rural prin implementarea politicilor europene, naționale și regionale*. Editura Politehnica, Timișoara.
- Mitrache, Șt., 2000** - *Dezvoltare durabilă rurală*, Ed. Planeta, București.
- 18. Nistoreanu M., Constantin E., 2003** - *Dezvoltare rurală, politici și strategii*. Editura CERES, București.
- Oțiman, P.I., 2006** – *Dezvoltarea rurală durabilă în România*. Editura Academiei Române, București.
- Petrache I.A., 2004** – *Agricultura României și integrarea în U.E.* Revista Tribuna economică, nr. 33, București.
- Rusu M., 2005** – *Dezvoltarea rurală, politici și structuri economice*. Editura Expert, București.
- Tufescu V., 1977** – *Județul Botoșani*. Editura Academiei R.S.R. , București.
- Vincze Maria, 2000** – *Dezvoltarea regională și rurală – idei și practici*. Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca.
- Zahiu Letiția, Dachin Anca, 2007** – *Perspectivile dezvoltării agricole și rurale în procesul de implementare a Politicii Agricole Comune*. Revista Economie și administrație locală, vol. 12, nr. 1, București.
- ***, 2006-2012** – *Anuarul Statistic al României*. Institutul Național de Statistică, București.

EUROPEAN SUCCESSION CERTIFICATE – ISSUES RELATED TO ITS ISSUANCE PROCEDURE

Alexandra Crișan, Trainee Notary Chamber of Notaries Public Galați

Abstract: “Free movement of EU citizens within the Community, as well as strengthening the right to inheritance and ownership right have generated and generates increasingly more situations in which the ownership right transmitted by mortis causa is achieved through a procedure which relates to both the rules of national law, the rules of European Union law as well as in some treaties or treaties between an EU Member State and another state.”¹

The European Succession Certificate assumes the role of proving the capacity of a legal or testamentary heir and to describe and to determine the powers of bailiffs.

Given that this instrument is not binding and does not replace the heir certificate issued by national procedure, we should mention however that the European Succession Certificate would be recognized both in the Member State which authority issued the certificate and in EU Member States.

This paper aims to present the general principles governing the European Succession Certificate, issues regarding the jurisdiction of issuing the certificate, its content, effects and its validity, and elements belonging to the rectification, suspension or cancellation procedure.

Considering the large number of international inheritances registered in the European Union and that over 9 million European citizens live in other country than the country of origin, the inheritance procedure regarding international heritage is no longer an exception and it will be a more common procedure. In this context, the role of succession certificate becomes increasingly consolidated, therefore some procedures related to the issuance of the certificate would be checked to remove some interpretations and different solutions that might arise in practice in this area.

This paperwork seeks to identify the main elements of the procedure related to the issuance of the European Succession Certificate, as well as to analyze this procedure in the context of national and European legislation.

Keywords: European, succession, certificate, law, procedure.

Regarding the European Certificate of Succession and the procedure of issuance thereof, we must clarify certain aspects related to its optional characteristics, the competent authority to issue thereof, the effective procedure that must be met to obtain an European Certificate of Succession, issues related to its issuance, amendment or withdrawal and the content or effects thereof.

“The organization of the European Union and its subsequent expansion has imposed, on matters of successions, standardizing conceptual and procedural challenges.”²

¹ Liviu-Bogdan Ciucă, *Some Considerations Regarding the Inheritance Succession Procedure With Extraneity Elements*, published in the volume of the International Conference LUMEN “Transdisciplinary and Communicative Action”, 2014.

² Liviu-Bogdan Ciucă, *Legal Development on Inheritance, from Rules under the Primitive Community to the European Rules on Inheritance*, published in the volume “SGEM Conference on Political Sciences, Law, Finance, Economics and Tourism” conference proceedings, volum 1, International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences & Arts, 3-9 September 2014, Bulgaria, pp. 657.

The European federalism with the imposition of rules in terms of succession had to observe also the freedom of action in matters of inheritance, the European Certificate of Succession as a new tool in finding solutions by using thereof in the European area may be possible with national inheritance certificates or “other internal documents used for similar purposes”³.

Article 62 of the Regulation establishes that the use of the European Certificate of Succession is optional, the relationship between the European Certificate of Succession and the national inheritance certificate is not entirely clear, it is expected that interventions of the European Court of Justice to clarify things and eliminate areas of confusion.

Article 64 of the Regulation establishes that the European Certificate of Succession may be issued both by judicial authorities and the authorities established by national legislation as being competent in matters of succession. It should be noted that mainly the international powers are determined by Regulation in Chapter II Article 64 para. 1 and the European Certificate of Succession must include within it a reference to the reasons based on which the respective authority issued the certificate.

The procedure related to obtaining the European Certificate of Succession, respectively the issuance thereof is determined by Article 65, Article 66, Article 67, Article 68 of the Regulation (EU) No. 650/2012 containing the provisions regarding the application submitted by the person concerned, the documents and information that must accompany this application and any other necessary evidence or statements from the applicant.

The issuance of any changes or withdrawal of the certificate are determined by the Regulation, providing in Article 67 that the competent authority, having in mind the law applicable to succession, will issue the certificate using the form drawn up by the committee. Only the authority that issued the certificate is competent to rectify, modify or withdraw thereof in accordance with Article 71 of the Regulation. All these measures related the issuance, amendment, correction or withdrawal or refusal to issue a certificate can be challenged by the person concerned before a judicial authority in the State of the European Union where the authority that issued the certificate is located.

The content of the certificate is detailed in Article 68 of the Regulation giving the possibility however that the competent authority to issue a partial certificate or to refuse to issue thereof, if there are any unclear situations until they are clarified.

Article 69 of the Regulation states that the certificate proves “exactly in compliance with the law applicable to succession or in accordance with any law applicable to specific elements”. The certificate is applicable in all Member States and recognized as such without being required to be met a special procedure for confirmation. Article 69 envisages that the European Certificate of Succession is practically a title which is valid enough to register the transfer of the assets of the deceased in the Publicity Register.

The European Certificate of Succession and the aspects related to the procedure for settlement the issue and its use, with the practical application will generate comments, different opinions and the need of unified solutions, which is why “in order to support the professionals, the European Judicial Network in the civil and commercial matter was

³ Dan Andrei Popescu, Ph.D., *Ghid de drept internațional privat în materia succesiunilor*, Ministry of Justice, 2014, pp.101.

established by Decision No. 2001/470/EC of the Council dated 28th of May 2001, to create an European Judicial Network in the civil and commercial matter amended by Decision No. 568/2009/CE of the European Parliament and of the Council dated June 18, 2009, as we can find useful information on: http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm, <https://e-justice.europa.eu>, www.successions-europe.eu, www.couples-in-europe.eu, and "European Notarial Network launched on the 1st of November 2007 following the decision of the EU Council of Notaries (CNUE), official and representative body of the notary profession in Europe. RNE is a structure of national interlocutors dealing with cross-border cases, to support the notaries from 22 Member States of the European Union. (www.enn-rne.eu, <http://www.notaries-of-europe.eu/index.php?pageID=228>)”.

Finally, we have to mention that this paper seeks only to challenge the people interested in the international procedure related to the succession, to analyze the available juridical and normative resources to identify the correct procedure applicable in such a situation, in full compliance with the constitutional right to inheritance, the right to free movement within the EU and regulations in the matter which we can find both in the domestic and European legislation and the content of treaties and conventions concluded by Romania and the content of which concerns some aspects of the case relating to the succession with foreign elements.”⁴

The concern of the European society regarding to the rules applicable in the material law of inheritance is fully justified taking into account the fact that the “The economic development, the place and importance of the ownership right, the concept of family, are just a few elements that can be analyzed in terms of relating to the right of inheritance. Each historical stage, every moment of sociopolitical development and each culture or religion, have imposed new approaches of the inheritance law and the procedure by which a person's wealth is transmitted *de mortis causa*.”⁵

This paperwork aims to indicate the importance of this instrument, as the European Certificate of Succession and challenged both theoreticians and professionals in law to draw an analysis as thorough as possible in order to standardize the practice related to the issuance and use of the inheritance certificate in the Community level.

BIBLIOGRAPHY:

Liviu-Bogdan Ciucă, *Some Considerations Regarding the Inheritance Succession Procedure With Extraneity Elements*, published in the volume of the International Conference LUMEN “*Trandisciplinarty and Communicative Action*”, 2014.

Liviu-Bogdan Ciucă, *Legal Development on Inheritance, from Rules under the Primitive Community to the European Rules on Inheritance*, published in the volume “*SGEM Conference on Political Sciences, Law, Finance, Economics and Tourism*” conference

⁴ Liviu-Bogdan Ciucă, *Succession of Foreign Elements*, published in the volume of the International Conference “*Communication, Context, Interdisciplinarity*”, volume no.3, 2014, edited by the Alpha Institute for Multicultural Studies, published by “Petru Maior” University Press, Tîrgu Mureş, 2014, pp.135-136.

⁵ Liviu-Bogdan Ciucă, *Some Considerations Regarding the Inheritance Succession Procedure With Extraneity Elements*, published in the volume of the International Conference LUMEN “*Trandisciplinarty and Communicative Action*”, 2014.

proceedings, volum 1, International Multidisciplinary Scientific Conferences on Social Sciences & Arts, 3-9 September 2014, Bulgaria.

Dan Andrei Popescu, Ph.D., *Ghid de drept internațional privat în materia succesiunilor*, Ministry of Justice, 2014.

Liviu-Bogdan Ciucă, *Succession of Foreign Elements*, published in the volume of the International Conference “*Communication, Context, Interdisciplinarity*”, volume no.3, 2014, edited by the Alpha Institute for Multicultural Studies, published by “Petru Maior” University Press, Târgu Mureș, 2014.

ECONOMIC AND FINANCIAL ANALYSIS OF THE INVESTMENT "STARTING A LEISURE INFRASTRUCTURE NADA FLORILOR" (CASE STUDY INFĂLTICENI, SUCEAVA COUNTY)

**Elena Gîndu, Adriana Spînache (Măgureanu), Aurel Chiran, Andy-Felix Jităreanu,
University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine, Iași**

*Abstract: The performed study was based on the data and information of the official specialized documents of the company S.C. Multiagra S.R.L. Vlasinesti, located in Vlasinesti, in Botosani district. The company manages a crop-livestock mixed farming system and owns an agricultural area of 1500 hectares. **The profit and loss account** measures the farm performance within the fiscal year and comprises the net turnover, the incomes, the expenses and the profit of the fiscal year. The assessment of the company's performance was performed on the following indicators: the gross commercial margin, the turnover, the yearly production and the added value. **The turnover** comprises the value of the sold production and the subsidies. **The added value** must present a growth index bigger than the production index, with a positive evolution. **The gross profit of the fiscal year** reflects briefly the efficiency of the whole activity performed during the fiscal year, consisting of the profit of the fiscal year and the result of exploitation. **The rates of return** have been improved to the preceding fiscal year, but with values under the minimum recommended level. The best values have been obtained in the gross and net economic return, but they were influenced by the high costs of the financial indebtedness.*

Key words : agriculture, strategies, efficiency

INTRODUCTION

The strategy for improving the agricultural production in a certain area is based on the economic and financial analysis of the agricultural sector. It must take into consideration the adoption of measures to lead firstly to the increase of the agricultural production and secondly to its efficiency by attracting European funds.

MATERIALS AND METHODS

The researches were performed in Botoșani district. This district has an agricultural area of 392788 hectares, out of which the arable area represents a proportion of 76,1 %. **The case study** was performed at the company S.C. MULTIAGRA Vlăsinești S.R.L. in Botoșani district, which deals with *the producing, processing and sale of the agricultural production*. **The researches aim** consists to study the main economic and financial indicators of S.C. MULTIAGRA Vlăsinești S.R.L. *and to recommend some strategies for improving the agricultural production by attracting European funds*. Briefly, the authors applied several methods to achieve the researches aim and objectives, such as: the analysis of specific indicators, the comparison, the structural analysis and the evolution progress, the economic analysis, etc. The researches aimed the 2006-2012 period.

RESULTS AND DISCUSSIONS

By analysing the evolution of the total incomes and turnover during the whole studied period, the authors observed an obvious economic growth registered in the period after the implementation of the European funds and also the improvement of the exploitation conditions. They observed increasing values of the rates of return during 2009-2012 period as compared to 2007, representing the year of reference, excepting the year 2010, which was characterized by a weak economic and financial performance, due to the negative influence of climatic conditions (*extreme drought and very high temperatures*). The efficiency of the assets and liabilities and the capacity of paying the financial obligations were improved in the studied period. The sudden changes for the better were insignificant in 2009-2012 period, but with a significant increase of indicators in the year 2011 and even more in 2012. **The available cash-flow** reached a positive value in 2011, by decreasing the variation of the financial debts and the increasing of the operating cash-flow which was generated by the net result put down to the increase of the sinking expenses. Moreover, the ascending turnover of 8.221.660 lei in 2012 proves an efficient use of the working capital, which presented also an increase (1.925.299 lei in 2012). The company disposed of a surplus of circulating assets as compared to the current debts, for getting higher incomes by putting up for sale of the products from exploitation. All these elements certify the improving possibilities of the agrivultural production by attracting and using of the European funds.

The assessment of the company's performance was performed on the following indicators: the gross commercial margin, the turnover, the yearly production and the added value. **The turnover** must reach a proportion of 85 % of the incomes by exploitation and 75 % of the total incomes, within a normal situation of the company's activity. The turnover reached a level of 69,41 % of the incomes of exploitation in 2007 and it has been improved to 76,09 % in 2009, but it decreased to 61,55 % in 2012. The incomes of exploitation were influenced by the production in stock, as well as by the incomes from the subsidies for investments (table 1):

Table 1

Evolution of the turnover, the sold production and the incomes of the company
S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

Indicators	U.M.	Studied period		
		2007	2009	2012
Turnover	ths. lei	1675,0	2453,8	3051,0
Incomes from the subsidies of exploitation	ths. lei	500,3	1035,3	1171,4
Sold production	ths. lei	1174,7	1866,0	1879,6
Growth index of the turnover	%/2007	100,0	146,5	182,1
Growth index of the sold production	%/2007	100,0	158,8	160,0
Incomes from exploitation	ths. lei	2413,1	3224,6	4957,3
Proportion of the turnover in the incomes of exploitation	%	69,4	76,1	61,54
Total incomes	ths. lei	2413,4	3224,6	4965,1
Proportion of the turnover in the total incomes	%	69,4	76,1	61,45

Source : Processed data by the official specialized documents of S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

The proportion of the turnover within the total incomes was similar to the turnover calculated by reporting to the incomes of exploitation, due to the unsubstantially of the financial incomes within the total incomes. The 2007-2012 period is situated in the context of big changes in the national economy and apparition of a global economic crisis, as well as of the economic recession.

The authors observed an ascent of the registered expenses, both the expenses of exploitation and the financial expenses due to an ascending evolution of the company's activity, the doubling of incomes and of the exploitation for increasing of fixed capital with the effort of implementing the developing and investments projects by accesing European funds, as well as credits (table 2):

Table 2

Evolution of expenses and incomes from exploitation in the 2007-2012 period

Indicators	Studied period				
	2007	2009	2010	2011	2012
Expenses of exploitation – ths. lei	2.238,7	2.597,1	3.415,5	4.385,2	4.462,6
Incomes from exploitation – ths. lei	2.413,1	3.224,6	3.959,1	5.009,6	4.957,3
Expenses of exploitation at 1000 lei incomes from exploitation - lei	927,7	805,4	862,7	875,4	900,2

Source: Processed data by the official specialized documents of S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

The financial effort deposited to realize the investments, was visible in the evolution of financial expenses which represented about 95-100 % expenses for paying interests and increased in the total expenses from a proportion of 4,8 % in 2007 to 13,1 % in 2010, but diminished to 9,9 % in 2012. **The production of the fiscal year** presented an ascending tendency, having a maximum value in 2011 (table 3).

The added value must present an growth index higher than the growth index of the production of the fiscal year and a positive evolution (table 4).

Table 3

Evolution of the production of the fiscal year at S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district, in 2007-2012 period

Indicators	Studied period				
	2007	2009	2010	2011	2012
Sold production – thousands lei	1.174,7	1.418,3	1.866,0	2.874,7	1.879,6
Production in stock – thousands lei	525,4	666,8	1.019,7	863,1	1.070,0
Production of the fiscal year-ths. lei	1.700,1	2.085,1	2.885,7	3.737,8	2.949,6
Growth index of the sold prod.- %	100,0	120,7	131,6	154,1	100,7
Growth index of the prod. in stock - %	100,0	126,9	152,9	84,64	104,9
Growth index of the prod.of the fiscal year %	100,0	122,6	138,4	129,53	102,2

Source: Processed data by the official specialized documents of S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

Table 4

Evolution of the added value and of the gross profit from exploitation in 2007-2012

Indicators	2007	Studied period			
		2009	2010	2011	2012
Production of the fiscal year – ths. lei	1700	2085	2886	3738	2950
Added value – thousands lei	177	415	647	1234	155
Growth index of thousands added value - %	1947	234	156	191	13
Gross surplus from exploitation - ths. lei	422	1059	1110	1213	697

Source : Processed data by the official specialized documents of S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

The added value registered an oscillating tendency from a year to another in 2007-2012 period, being directly influenced by the value of the production of the fiscal year and by the different volume of expenses for obtaining this production.

The indicator increased with 234 % in the year 2009 as compared to 2007, which represents the year of reference, and later in 2010 (156 %) and in 2011 (191 %). The added value was still positive in 2012, but lower than in the previous years, because of a smaller production and a bigger volume of intermediary consumptions. The value of the indicator “the added value per employee” decreased in 2012, reaching the value of 4.072 lei, which was smaller than the value of 5.536 lei reached in 2007, both being very small as compared to those from the years 2010 (23.963 lei) and 2011 (34.273 lei). Some **indicators of profitability** are mentioned in the table 5:

Table 5

Evolution of the rates of return at S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in 2007-2012

Indicators	2007	2009	2010	2011	2012
Rate of the economic profitability	3,67	14,59	1,00	2,25	0,33
Rate of the economic gross profitability	25,17	43,15	38,86	32,79	22,86
Rate of the economic net profitability	6,97	24,23	7,08	9,21	8,44
Rate of the financial profitability	9,03	29,31	1,97	6,10	0,32

Source: Processed data by the official specialized documents of S.C. MULTIAGRA S.R.L. Vlăsinești in Botoșani district

- a) the rate of the economic profitability**, which represents the gross pay of the invested capitals and the result must be at the minimum level of efficiency, respectively, the average rate of the interest (5-6 %);
- b) the rate of the economic gross profitability**, which presents how much of the gross surplus from exploitation corresponds to one unit of the invested capital; the recommended optimal value must be of 25 %;
- c) the rate of the economic net profitability**, which expresses how much of the gross profit from exploitation corresponds to one unit of invested capital, within the activity of exploitation; the results must be at least at the level of the average rate of the interest;
- d) the rate of the financial profitability**, which measures the company's capacity to obtain profit based on own capitals.

The rates of profitability at the end of the year 2011 were improved as compared to the previous year, but they were under the minimum level recommended. The rates of profitability decreased in 2012. The best values were obtained on the net and gross profitability, due to the exploitation activity which created an added value, but the net profit decreased due to the financial deficit caused by the high costs of the financial indebtedness.

CONCLUSIONS

1. The authors calculated the indicators of cash, solvability, bookkeeping and profitability, which represent the main categories of indicators to put a comprehensive diagnosis of the studied company's activity, based on *the accounting balance and the profit and loss account*. The overall analysis of the company's capacity to face the total debts, represented by the solvability indicator, presented an ascending tendency, approaching by the value of the optimal recommended coefficient: 2.
2. The solvability of a company depends both on the available assets and the volume of debts, which are evaluated by the indicators of indebtedness. The accounting indicators and the profitability indicators revealed that a small capacity of funding resources was mobilized or of creating bigger resources out of the new created value (profit) in the preadhesion period to the European Union. But the situation change in good during the 2009-2012 period.
3. The indicators of profitability were situated under the optimal level and they presented a decreasing tendency, with a negative direct effect, both in the process of ensuring the own funding sources and in attracting foreign funding sources.
4. The rotation speed of the circulating assets was very small in 2007: a complete rotation was done at 329 days, representing a little bit more than a rotation in a fiscal year; this fact reveals a low efficiency of the circulating assets used in getting incomes;
5. The current analysis should be completed with informations concerning the new Common Agricultural Policy and its effects on P.N.D.R. and on the rural development policies.

REFERENCES

1. Alecu I. and colab., 2001 – *Managementul exploatațiilor agricole*. Editura CERES, București.
2. Alexandri Cecilia and colab., 2004 – *Tratat de economia agriculturii*. Editura Expert, București.
3. Antonescu D., 2003 – *Dezvoltarea regională în România*. Editura Oscar Print, București.
4. Băileșteanu Gh., 1997 – *Diagnostic, risc și eficiență în afaceri*, Editura Mirton, Timișoara.
5. Bold I., Crăciun A., 1994 – *Exploatațiile agricole*. Editura Mirton, Timișoara.
6. Brezeanu P., 1999 – *Gestiunea financiară a întreprinderii în economia de piață*. Editura Fundației ”România de mâine”, București.
7. Cîmpanu M.-B., Chiran A., 2012 – *Tendențe privind restructurarea și dezvoltarea agriculturii județului Botoșani după anul 1990*. Lucrări șt. U.S.A.M.V. Iași, vol.55, nr.2, seria Agronomie.
8. Chiran A. and colab., 2004 – *Piața produselor agricole și agroalimentare - abordare teoretică și practică*. Editura CERES, București.
9. Chiran A. and colab., 2008 – *Mechanisms of economic and financial support for the agriculture of Botoșani district*. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, vol. 65(2).
10. Chiran A. and colab., 2009 – *Consideration on the evolution of agricultural vegetal production in Botoșani county after 1989*. Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca, vol. 65(2).
11. Chiran A. and colab., 2013 – *Posibilități de dezvoltare și eficientizare a producției agricole din județul Botoșani prin atragerea fondurilor structurale (studiu de caz la S.C. AGROMECA DRAGALINA S.R.L., jud. Botoșani)*. Lucr. șt. U.S.A.M.V. Iași, vol. 56, seria Agronomie.
12. Goșa V., 2000 – *Sisteme de finanțare a agriculturii*. Editura Mirton, Timișoara.
13. Oancea Margareta, 2003 – *Managementul modern în unitățile agricole*. Editura CERES, București.
14. Sâmbotin L., 1999 – *Managementul exploatațiilor agricole*. Editura Mirton, Timișoara.

COMPARISON BETWEEN ORGANIZATION AND FUNCTIONING OF THE EUROPEAN ECONOMIC INTEREST GROUP AND EUROPEAN PRIVATE COMPANY

Carmen Nicoleta Bărbieru, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: In the general context of globalization and of economic cooperation within the European Union, the reorganization of the participants in international trade activity in legal structures allowing adaptation to supranational market conditions is almost a necessity.

The European Economic Interest Grouping and future european private companies are two legal structures which due to the flexibility of the organization and functioning allow members to adapt their activities both to the context of globalization and to the performance in a single market.

European Economic Interest Grouping aims to facilitate and develop economic activity of its members and the initiative to create a european private company responds to a need to strengthen the competitiveness of small and medium-sized enterprises in the single market.

Keywords: *Regulation, group, european private company, organization, functioning.*

1. Precizări prealabile

Comparativ cu numărul de întreprinderi mici și mijlocii constituite la nivelul Uniunii Europene numărul celor care participă la activitatea economică transfrontalieră este considerabil mai mic. În consecință la nivel european au fost necesare o serie de inițiative menite să sprijine întreprinderile mici și mijlocii. Una dintre inițiativele având drept scop facilitarea activităților întreprinderilor mici și mijlocii pe piața unică s-a materializat sub forma Regulamentului (CE) nr.2137/1985 privind Gruparea Europeană de Interes Economic (GEIE).

Grupul european de interes economic a fost inspirat de modelul francez al grupului de interes economic, care a apărut ca o necesitate a adaptării întreprinderilor franceze la concurența internațională, întrucât la vremea respectivă niciuna din structurile juridice existente care permiteau regrouparea întreprinderilor mici și mijlocii pentru ca acestea să devină competitive atunci când acționau pe o piață economică lărgită, nu era perfect adaptată problemelor cu care se confruntau. Acesta are drept obiectiv să faciliteze sau să dezvolte activitățile economice ale membrilor săi și să îmbunătățească sau să sporească rezultatele acestor activități; scopul său nu este de a obține profit pentru sine.

Grupul european de interes economic datorită obiectivului său, precum și a cerinței ca activitatea sa să fie legată de activitățile economice ale membrilor săi și auxiliară acestor activități nu constituie decât o parte a rezolvării problemelor cu care extinderea pe piața unică a activității întreprinderilor mici și mijlocii se confruntă, rezolvare ce nu a putut fi completată de celelalte forme societare europene reprezentate de Societatea Cooperativă Europeană, având rolul de a dezvolta activitatea transnațională a cooperativelor, reglementată de Regulamentul (CE) nr. 1435/2003 din 22 iulie 2003 privind statutul societății cooperative europene (SCE) și de Societatea Europeană reglementată prin Regulamentul (CE) nr. 2157/2001 din 8 octombrie 2001 privind statutul societății europene (SE) destinată

întreprinderilor mari. În consecință a apărut necesitatea creerii unei noi forme juridice europene adaptată la nevoile specifice ale întreprinderilor mici și mijlocii, care să poată constitui în viitor un instrument juridic optim pentru facilitarea activităților transfrontaliere a acestora.

Astfel că, la nivel european a altă inițiativă având drept scop facilitarea activităților întreprinderilor mici și mijlocii pe piața unică s-a materializat în Propunerea de Regulament privind statutul societății private europene.

2. Organizarea grupului european de interes economic și a viitoarei societăți private europene

Sub aspectul organizării cele două structuri juridice create în vederea surmontării barierelor cooperării transfrontaliere, prezintă o serie de similarități, atât la nivelul organelor cu rol fundamental în funcționarea lor, cât și al libertății membrilor, în cazul grupului european de interes economic, respectiv acționarilor, în cazul viitoarei societăți private europene, de a fi proprii arhitecți ai structurii juridice pe care o constituie.

Regulamentul (CE) nr.2137/1985 prevede în art.16 alin.(1) că organele unui grup european de interes economic sunt membrii care acționează în mod colectiv și administratorul sau administratorii.

Legiuitorul european nu a denumit în cuprinsul Regulamentului organul colegial al grupului european de interes economic, limitându-se doar la a indica modul în care poate fi exercitată în cadrul grupului puterea de decizie de către membrii săi, și anume doar cu titlu colectiv și nu individual.

Funcție de prevederile legislației naționale a statului pe teritoriul căruia grupul european de interes economic și-a stabilit sediul și de cele ale contractului constitutiv al grupului, cadrul exercitării dreptului de vot va fi unul complex, atât din punct de vedere material cât și procedural și va îmbrăca forma adunării generale a membrilor sau unul mai simplu și care presupune consultarea membrilor fără reunirea lor fizică.

Administratorul grupului european de interes economic este persoana fizică sau juridică, membră sau nu a acestuia, care, transpune în practică voința grupului prin exercitarea tuturor operațiunilor necesare pentru aducerea la îndeplinire a obiectivului sau obiectivelor de activitate și a voinței colective a membrilor cu excepția restricțiilor menționate în actele normative sau în actul constitutiv.

Pe lângă aceste organe cu rol fundamental în funcționarea grupului funcție de particularitățile și, în egală măsură, de forma juridică a membrilor fiecărui grup european de interes economic, în practică, membrii pot opta pentru constituirea și a altor organe complementare ale căror competențe trebuie specificate în cuprinsul contractului.¹

Un prim astfel de organ ar fi putea fi *consiliul de supraveghere*, după modelul societății pe acțiuni administrate în sistem dualist. O astfel de alegere va putea fi făcută în cazul în care din structura grupului fac parte membri care sunt familiarizați cu acest tip de organ din legislațiile lor naționale sau dacă activitatea grupului prin natura sa solicită o astfel de opțiune. Un alt organ care poate fi întâlnit în cadrul grupului european de interes economic,

¹ A se vedea, GEIE : aspects pratiques, France et autres pays de la Communauté, Ed. Francis Lefebvre, 1993, p. 172.

este *comitetul tehnic*, care poate avea funcții foarte diverse în cadrul grupului, legate în general de activitatea desfășurată de grup.

Din analiza dispozițiilor Propunerii de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene referitoare la organizarea societății private europene rezultă că, sub rezerva dispozițiilor acestuia, acționarii au dreptul de a stabili organizarea acesteia.

Potrivit art.26 alin.(1) din Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene în structura cu rol fundamental în funcționarea acesteia trebuie să se regăsească în primul rând un organ de conducere care este responsabil de gestionarea activității societății și care este similar administratorului sau administratorilor grupului european de interes economic.

La fel ca și în cazul grupului european de interes economic, nici în cazul societății private europene adoptarea deciziilor de către acționari nu necesită convocarea unei adunări generale, Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene cuprinzând o dispoziție expresă în acest sens [art. 27 alin.(3)].

În structura unei societăți private europene prin voința acționarilor se mai pot regăsi o serie de organe cu atribuții de supraveghere și control a gestiunii. Astfel că, prin actul constitutiv acționarii pot prevedea și existența unui organ de supraveghere a activității societății private europene sau un auditor.

3.Funcționarea grupului european de interes economic și a viitoarei societăți private europene

Sub rezerva dispozițiilor (CE) nr.2137/1985, respectiv a Propunerii de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene atât membrii grupului european de interes economic, cât și acționarii societății private europene dispun de un grad ridicat de libertate în ceea ce privește stabilirea regulilor aplicabile funcționării acestora.

Regulile funcționării grupului european de interes economic persoană juridică română sunt cele prevăzute de Regulamentul (CE) nr.2137/1985 se completează cu dispozițiile Legii nr.161/2003, cu dispozițiile generale în materia funcționării persoanei juridice prevăzute de Codul civil (art.212-220) și cu regulile stabilite de membri prin actul constitutiv al grupului european de interes economic sau prin deciziile luate de aceștia ulterior constituirii în mod legal al grupului.

În ceea ce privește funcționarea grupului european de interes economic legiuitorul european s-a rezumat la a prevedea regulile distribuirii dreptului de vot între membrii, cui aparține inițiativa organizării consultării membrilor și să enumere deciziile ce trebuie aprobate cu unanimitate. Astfel că, potrivit art.17 alin.(1) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985 fiecare membru dispune de un vot. Cu toate acestea, contractul constitutiv al grupului european de interes economic poate să atribuie mai multe voturi anumitor membri, cu condiția ca niciun membru să nu dețină majoritatea voturilor.

În ceea ce privește inițiativa organizării consultării membrilor, indiferent de forma aleasă de aceștia pentru a fi consultați în vederea luării unei decizii cu privire la grup, conform art. art.17 alin.(3) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985 organizarea consultării membrilor revine administratorului sau administratorilor la inițiativa unui administrator sau la cererea a cel puțin unui membru al grupului.

Deciziile pentru care regula unanimității este obligatorie sunt cele reglementate de art.17 alin (2) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985 și privesc:

- a) modificarea obiectului de activitate al grupului;
- b) modificarea numărului de voturi atribuite fiecărui membru;
- c) modificarea condițiilor de luare a deciziilor;
- d) prelungirea duratei grupului peste termenul stabilit în contractul constitutiv al grupului;
- e) modificarea contribuției fiecărui membru sau a anumitor membri la finanțarea grupului.

Ca regulă absolută, unanimitatea mai este cerută, și în următoarele cazuri:

- a) un membru al grupului dorește să cedeze participația sa într-un grup sau o parte din aceasta fie unui alt membru, fie unui terț; efectele acestei cesiuni sunt subordonate autorizației acordate în unanimitate de către ceilalți membri [art.22 alin.(1) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985];
- b) decizia privind primirea de noi membri se adoptă în unanimitate de către membrii grupului [art.26 alin.(1) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985].

Deoarece deciziile pentru adoptarea cărora este necesară unanimitatea sunt expres prevăzute de Regulamentul (CE) nr.2137/1985 rezultă că toate celelalte decizii cu privire la grup pot fi luate cu majoritatea și cvorumul prevăzute de actul de constituire a grupului. În cazul în care contractul nu prevede altfel, deciziile se vor lua în unanimitate.

Așa cum am menționat anterior, Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene nu prevăde necesitatea adoptării deciziilor acționarilor în cadrul unei adunări generale lăsând libertate acestora să stabilească modul de adoptare a deciziilor. Legat de adoptarea deciziilor de către acționarii societății private europene prin actul său constitutiv trebuie reglementate cel puțin următoarele aspecte:

- a) modul de luare a deciziilor de către acționari. În acest sens acționarii societății private europene pot opta între una din următoarele soluții: adoptarea tuturor deciziilor în cadrul unei adunări generale, adoptarea deciziilor ca urmare a consultării scrise a acționarilor, fie adoptarea doar a unora dintre decizii în cadrul adunării generale;
- b) majoritatea necesară pentru adoptarea deciziilor acționarilor, sub rezerva dispozițiilor propunerii de regulament;
- c) alte decizii care trebuie adoptate de acționari, pe lângă cele obligatoriu a fi luate de aceștia și enumerate la articolul 27 alin. (1) din Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene, precum și cvorumul și majoritatea necesară a drepturilor de vot;
- d) regulile privind propunerea de decizii cu respectarea dispozițiilor articolelor 21, 27 și 29 din Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene;
- e) termenul și modalitatea în care acționarii trebuie notificați în legătură cu propunerile de decizii ale acționarilor și în legătură cu adunările generale ale acționarilor, în cazul în care actul constitutiv prevede aceste adunări generale;

- f) modul în care acționarii obțin textul propunerilor de decizii ale acționarilor și orice alt document pregătit în legătură cu adoptarea unei decizii;
- g) modalitatea în care sunt puse la dispoziția acționarilor copii ale rezoluțiilor adoptate;
- h) modalitatea de convocare a adunării generale, metodele de lucru și regulile de vot prin reprezentare, procedura și termenele limită în care societatea privată europeană trebuie să răspundă cererilor de informare din partea acționarilor, să acorde accesul la documentele sale și să notifice deciziile care au fost adoptate de acționari în cazul în care acționarii au convenit ca adoptarea unora sau tuturor deciziilor acționarilor să se facă în cadrul unei adunări generale.

În ceea ce privește administrarea atât grupul european de interes economic, cât și societatea privată europeană pot fi administrate de una sau mai multe persoane fizice. Dacă în cazul structurii juridice reprezentate de grupul european de interes economic administrarea poate fi realizată și de o persoană juridică, dacă legislația statului membru pe teritoriul căruia și-a stabilit sediul grupul o permite, societatea privată europeană, conform Propunerii de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene poate fi administrată doar de persoane fizice.

Cu privire la structura organului de gestiune Regulamentul (CE) nr.2137/1985 nu face referire la realizarea activității de administrare a grupului prin intermediul unui organ similar consiliului de administrație (specific sistemului monist de administrare a societății pe acțiuni) sau directoratului (specific sistemului dualist de administrare a societății pe acțiuni) lăsând libertate membrilor pentru prevederea unor astfel de organe, spre deosebire de Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene care în Anexa 1 indică expres opțiunile pe care le au acționarii cu privire la structura organului de gestiune. Astfel că, în cuprinsul actului constitutiv al societății private europene cu privire la administrare ar trebui să se regăsească clauze referitoare la structura organului de conducere [unul sau mai mulți directori, un consiliu de administrație (structură duală) sau un consiliu administrativ (structură unitară)] și la organizarea acestuia.

Opțiunea acționarilor pentru un consiliu de administrație sau unul sau mai mulți directori generali implică o a doua opțiune și anume aceea pentru un organ de supraveghere sau nu. În cazul în care acționarii convin ca societatea privată europeană să aibă în structura sa un asemenea organ sunt necesar a fi incluse în cuprinsul actului constitutiv clauze referitoare la compunerea și organizarea acestuia, precum și la relațiile pe care organul de supraveghere le are cu organul de conducere.

În ceea ce privește condițiile de numire, procedura de numire, puterile conferite și încetarea activității administratorilor/directorilor, acestea sunt prevăzute în cazul ambelor structuri juridice analizate în actul lor de constituire.

Administrarea atât a grupului european de interes economic, cât și a societății private europene implică atât o administrare internă a acestora, adică raporturile administratorului cu grupul, respectiv societatea privată europeană și membrii, respectiv acționarii acestuia, cât și încheierea de către cele două structuri juridice a unor acte juridice cu terții.

Spre deosebire de societățile cu scop lucrativ reglementate de Legea nr.31/1990 unde puterea administratorului de a reprezenta societatea în raporturile cu terții este distinctă de

puterea de a îndeplini operațiunile de gestiune internă, în cazul grupului european de interes economic nu operează o asemenea distincție. Conform art.20 alin.(1) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985 în relația cu terții grupul este reprezentat doar de administrator. În cazul existenței unei pluralități de administratori, oricare dintre aceștia poate reprezenta grupul în relațiile cu terții. De la această regulă există și o excepție și anume situația în care contractul constitutiv al grupului prevede faptul că grupul este angajat din punct de vedere juridic doar de doi sau mai mulți administratori care acționează solidar [art.20 alin.(2) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985].

Pentru opozabilitate față de terți a unei astfel de stipulații contractuale este necesară publicarea ei în registrul comerțului de pe lângă tribunalul unde grupul european de interes își are sediul. Într-o atare ipoteză, conform art.25 lit.d) din Regulament scrisorile, formularele tipizate și documentele similare trebuie să indice și mențiunea că administratorii trebuie să acționeze solidar.

Pentru a proteja terții Regulamentul a prevăzut că în raporturile cu terții grupul este angajat de actele încheiate de administratorul său, chiar dacă acestea nu se încadrează în obiectivul grupului. Grupul nu va fi angajat prin actele încheiate de administrator care nu se încadrează în obiectivele sale dacă demonstrează că terțul știa sau nu putea, în împrejurările respective, dată fiind circumstanța că numai publicarea mențiunilor cu privire la obiectivul pentru care a fost constituit grupul constituie o dovadă în acest sens, să nu fi știut că actul respectiv nu se încadra în obiectivele grupului [art.20 alin.(1) parag.(2) din Regulamentul (CE) nr.2137/1985].

Societatea privată europeană este reprezentată în relațiile cu terții de unul sau mai mulți directori, Actele efectuate de acesta sau aceștia fiind obligatorii pentru societate chiar dacă acestea nu se încadrează în obiectul său de activitate..

La fel ca și în cazul grupului european de interes economic acționarii prin actul constitutiv al societății private europene pot să prevadă faptul că directorii își exercită solidar mandatul general de reprezentare. Conform art.33 alin.(2) din Propunerea de Regulament al Consiliului privind statutul societății private europene nicio altă limitare a mandatului de reprezentare al directorilor, survenită în temeiul actului constitutiv, al deciziei acționarilor sau al deciziei organismului de conducere sau de control, dacă există, nu poate fi opozabilă terților, chiar dacă a fost publicată. Dreptul de reprezentare al societății private europene poate fi delegat de directori în conformitate cu dispozițiile actului constitutiv.

Răspunderea administratorilor, sub rezerva dispozițiilor actelor europene în materie este reglementată de legislația națională aplicabilă în cazul ambelor structuri juridice.

Concluzii

Atât grupul european de interes economic, cât și societatea privată europeană pot constitui pentru întreprinderile mici și mijlocii soluții juridice la problemele cu care se confruntă acestea în ceea ce privește cooperarea transfrontalieră; primul, creat ca un instrument juridic având ca și obiectiv să faciliteze sau să dezvolte activitățile economice ale membrilor săi și să îmbunătățească sau să sporească rezultatele acestor activități, iar cel de al

doilea, deși în stadiul de proiect, adaptat expres nevoilor și dimensiunilor întreprinderile mici și mijlocii.

Flexibilitatea conferită celor două structuri juridice analizate în ceea ce privește organizarea și funcționarea lor le conferă acestora o mare capacitate de adaptare la diversele cerințe impuse de extinderea teritorială a activității economice în cadrul pieței unice. În consecință societatea privată europeană alături de grupul european de interes economic poate constitui o formă juridică suplimentară de cooperare la nivel transfrontalier a întreprinderilor mici și mijlocii.

BIBLIOGRAFIE:

B. Lecourt, *L'influence du Droit Communautaire sur la Constitution de Groupements*, L.G.D.J., 2000.

D. Lepeltier, É. Buttet, G. Lesguillier, *Les Groupements d'intérêt économique, GIE, GEIE* : régimes juridique et fiscal, formules, textes, GLN Joly, 1990.

F. Lemeunier, *Groupeement d'intérêt économique (GIE)* : *groupement européen d'intérêt économique (GEIE)*, éditions 10, Dalloz, 1999.

M. Luby, F. Pasqualini, V. Pascualini-Salerno, *Droit communautaire des Societes et Groupements*, GLN Joly, 1996.

M. Menjucq, *Droit international et européen des sociétés*, 3° édition, Montchrestien, 2011.

FUNDING RESEARCH AND DEVELOPMENT THROUGH THE HORIZON 2020 PROGRAMME

Mircea-Iosif Rus, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca and Mircea-Ioan Păstrav, PhD, Senior Researcher, NIRD URBAN INCERC Bucharest, Cluj-Napoca Branch

Abstract: In European developed economies, research and development is supported by both public and private funding. Europe's competition with the US and Japan in research requires European companies to pay great importance to this field, and, implicitly, to its funding. Therefore, in 2011, the European Union launched the "Horizon 2020" Programme, for research funding in 2014-2020, programme which will include, for the first time, all sources of funding for research and development. This funding programme is the successor of Framework Programme 7, which provided partial funding for research and development in 2007-2013. The sub-programme which will provide funding for research and development is the Competitiveness Operational Programme (COP).

Key-words: *research and development, funding, European Union, Framework Programme 7, Competitiveness Operational Programme*

1. Introduction

Diverse transformations occurred at certain time intervals during the development of the human society and such transformations resulted in progressive leaps. Thus, the migration stop and the people settlement on geographic locations was considered a first revolution also due to the fact that they worked the land where they settled thus revolutionizing the agriculture. The second great transformation was the industrial revolution which marked the human society in the most profound manner as it was determined by the invention of the steam machine by J. Watt in 1788. This fact had as a result the making of stronger and stronger machines, the introduction of mechanization in the production processes, the involvement of an ever increasing number of workers and specialists, production and productivity growth. (Hall B.H. & Lerner J., 2010)

The new scientific-technical revolution fundamentally influenced the present epoch, an epoch which is characterized by technology fast changes, by the extension of automation but also by information fast processing and transmission. From the household domain to outer space, affecting life in its entirety, sciences and technologies develop in an exceptional rhythm. Some previously set up laws may be contradicted by the new scientific discoveries like the atom indivisibility, the theory of the species etc. The period between the scientific discovery and its application in practice decreases. (Plumb I. *et al.*, 2007)

2. Research Methodology

The achievement of any scientific research work presumes, in an implicit manner, the combined application of a number of research techniques and procedures through which the researcher tries to obtain a maximum of conclusions, starting from previous researches, completing with his own experiences and results in order to phrase the final conclusion on the analyzed theme. Thus, the etymology itself of the Greek words *metodos* (route, way) and

logos (science) guides us to the same thing. Many times though, even if these methods and techniques are well determined from the beginning of the research process, it is possible that during the said process the necessity to change them appears, under the influence of external factors which may impose the adoption of new methods of study or the abortion of others already adopted.

From the very beginning, the present work was intended to be a **qualitative research**. During the research, it became obvious and more and more acute the need to extend the research with elements of **quantitative research** meant to give a greater relevance to the research conclusions and, at the same time, to eliminate the subjective factors. The theme of the present work may be analyzed from several directions. Anyway, to be able to understand the diversity of all the senses which may be associated to the research – development activity it is necessary the adequate knowledge of the concept, its origin and utility, both at the theoretical level but mainly practically.

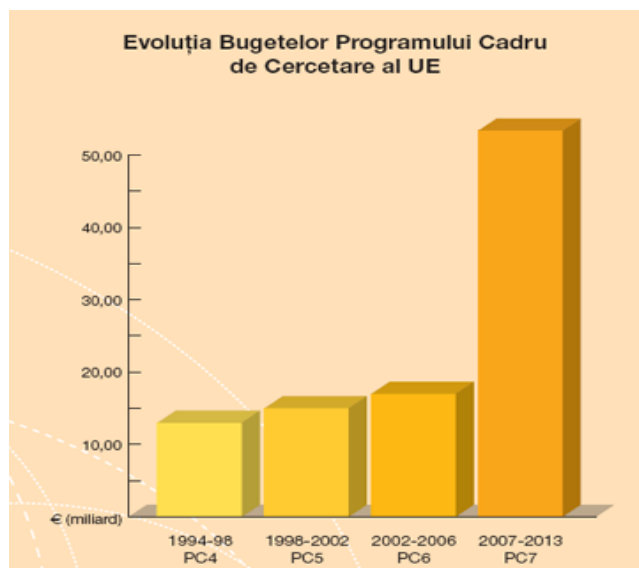
3. Research – Development activity funding through EU programs

3.1. Funding through Framework Program 7

The 7th Framework Program for technological research and development (PC7) is the main instrument of the European Union for research funding in Europe. PC7, which is applicable between 2007 and 2013, follows in a natural manner the 6th Framework Program (PC6) and is the result of the years of consultations with the scientific community, with the research institutes and those which draw up policies as well as other interested parties.

From their launch in 1984, the framework programs played one of the main roles in multidisciplinary research and cooperation activities in Europe and outside this continent (see figure 1). PC7 continues on this line being more extended and comprising than the previous research framework programs. Under development between 2007 and 2013, the program received a budget of 53.2 billion Euros for its duration of seven years and this represented the most important funds allocation until now for this type of programs. PC7 also represents important differences in relation to what was developed previously, these being as follows:

Figure 1. Sources allocated for EU Research Framework Programs

(Source: The author's processing according to www.ec.europa.eu)

The value of the funding through this program is shown by table 1:

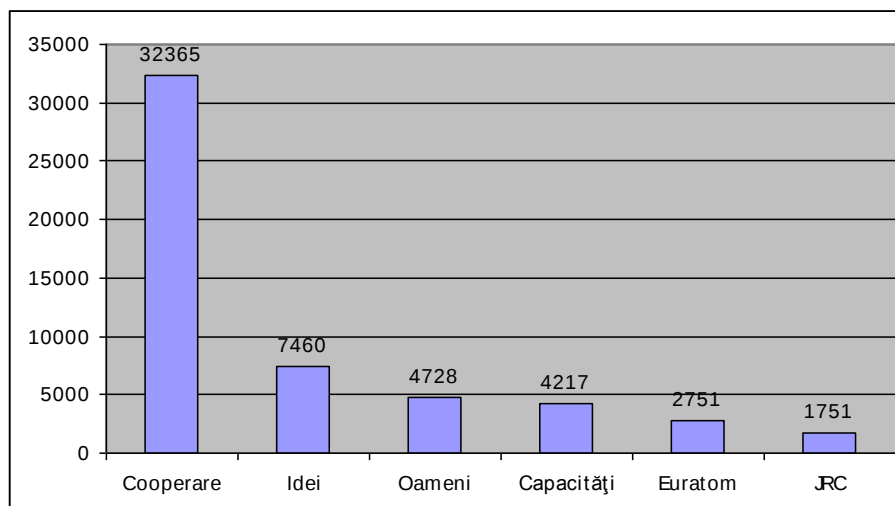
Table 1. The Budget allocated by activities of the PC7 (millions of Euros)

Cooperation	Ideas	People	Capacities	Euratom	JRC
32365	7460	4728	4217	2751	1751

(Source: The author's processing according to www.ec.europa.eu)

As it may be seen in table 1, the largest amount of the budget was allocated for *Cooperation*, and it represented 60,84% of the total of the PC7 budget, for *Ideas* a percentage of 14,02% of the funds was allocated, for *People* a percentage of 8,89% of the funds, for *Capacities* 7,92%, *Euratom* received funds amounting to 5,17% and *JRC* received funds matching a percentage of 3,16%. From a graphical point of view, the budget shown by table 18 is presented in figure 2:

Figure 2. The Budget allocated by activities of the PC7 (millions of Euros)

(Source: The author's processing according to www.ec.europa.eu)

The *Cooperation Program* had the budget broken down for the domains shown by Table 2:

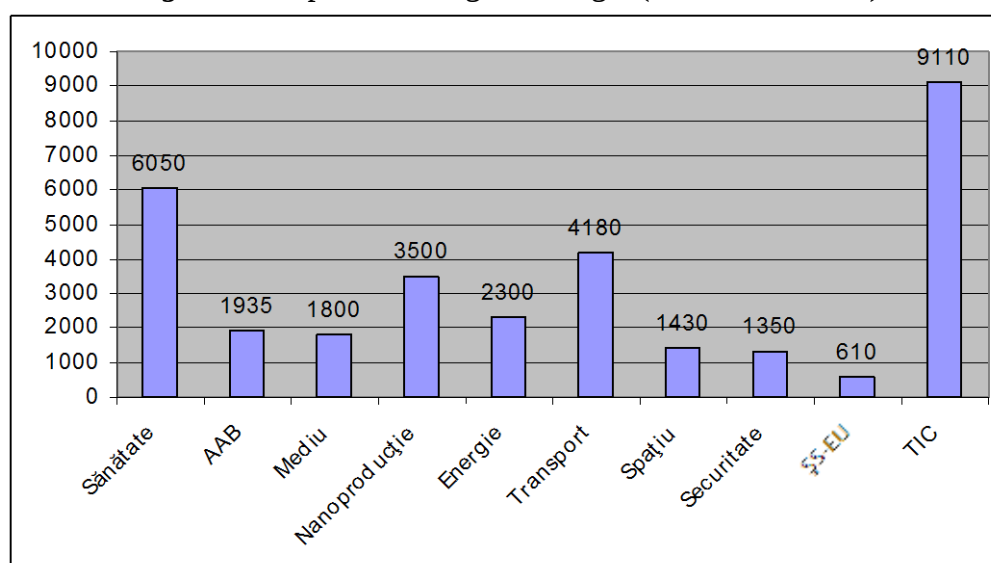
Table 2. Cooperation Program Budget (millions of Euros)

Health	Food, Agriculture and Biotechnology	Environment (including climate change)	Nano production	Energy	Transport (including Aeronautics)	Space	Security	Socio-economic and humanistic sciences	Information and communication technology
6050	1935	1800	3500	2300	4180	1430	1350	610	9110

(Source: The authors' processing according to www.ec.europa.eu)

From the point of view of the percentages allocated to the *Cooperation Program*, it can be said that the Health domain had funds allocated in a percentage of 18,69%, the domain Food, Agriculture and Biotechnologies funds in a percentage of 5,98%, the domain Environment got funds up to 5,56%, the domain Nano - production a percentage of 10,81%, the domain Energy received funds in a percentage of 7,11%, the Transport domain a percentage of 12,92%, Space, a percentage of 4,42%, Security received funds covering a percentage of 4,17%, the domain Socio-economic and humanistic sciences acquired funds amounting to 1,88% and the greatest allocation was for the domain Information and Communication Technology, 28,46%. Graphically, the amounts shown by table 2 may be found in figure 2:

Figure 2. Cooperation Program Budget (millions of Euros)

(Source: The authors' processing according to www.ec.europa.eu)

3.2. Funding through structural funds

The research – development activity funding was provided for within the structural funds in the Economic Competitiveness Increase Program (POSCCE), Priority Axis 2, and lower value funding were also done by the Priority Axes 1 and 3.

The status of Romania's absorption of structural funds for POSCCE is shown by table 3:

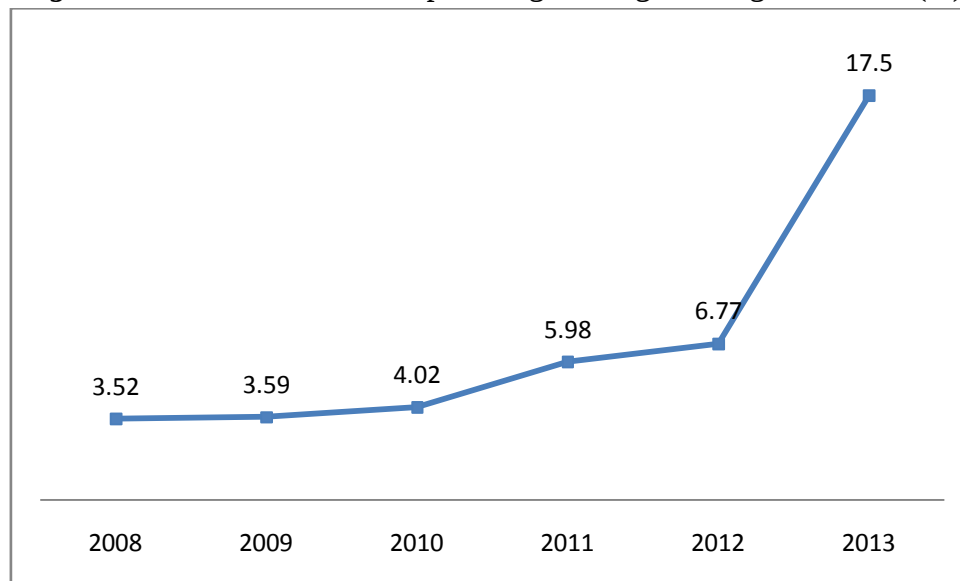
Table 3. POSCCE Structural Funds Absorption Status

Absorption reference date	EU allocations 2007-2013	millions EUR					
		2008	2009	2010	2011	2012	2013
POSCCE	2.554	90	91,8	102,75	152,81	172,91	447

(Source: The authors' processing according to www.ec.europa.eu)

From the point of view of European funds absorption degree weight, the figures are shown by figure 3:

Figure 3. Structural funds absorption degree weight through POSCCE (%)

(Source: The authors' processing according to www.ec.europa.eu)

The structural funds absorption degree registered an ascending path, from a value of 3,52% at the end of 2008 to a value of 17,5% by the end of 2013. Even if the increase was of over 5 times, Romania is still on the last but one place between the countries of the European Union in what concerns the level of funds absorption.

The value allocated to Romania for the period 2007-2013 was of 19.213 million Euros¹ but, with all the efforts that will be done until the end of 2015 to access those funds, the absorption

¹www.fonduri-ue.ro

degree will reach somewhere between 60%-70%, which is so little if we relate to Poland which accessed all those structural funds hence achieving an absorption degree of 100%.

3.3. The Europe 2020 strategy

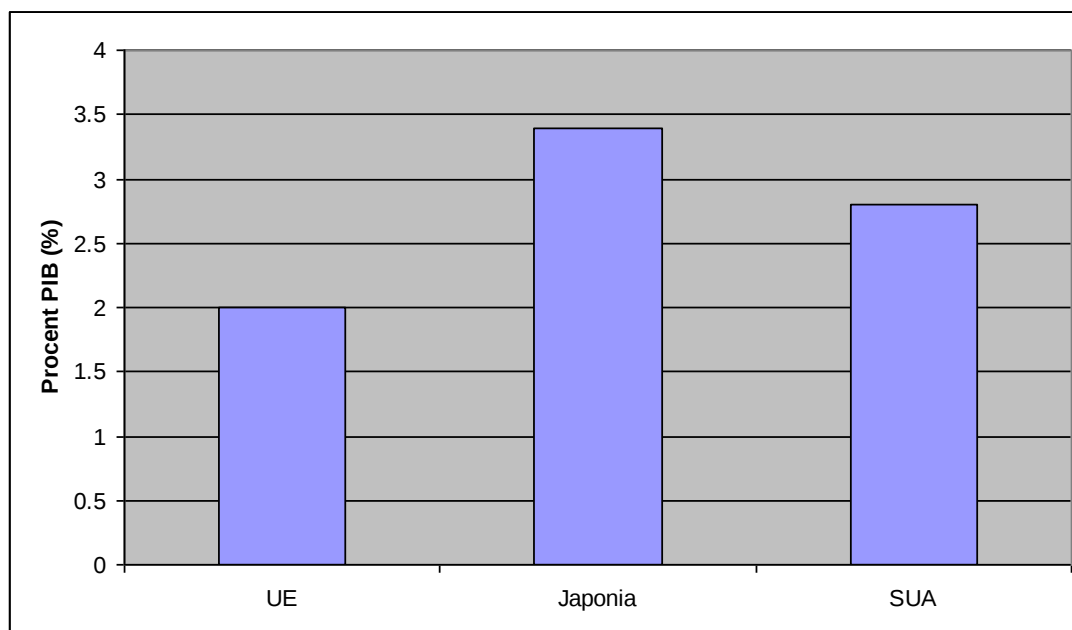
By the adhesion of other states to the European Union, the creation of joint policies which provide for the Union development became more and more necessary. Thus, joint policies were created in domains like agriculture, trade, fishing, taxation, justice, internal affairs etc.

The European Union research policy is part of a wider policy of this European construction, i.e. „Science and technology”. From this policy also spring the policies related to the domain of the information society, audio-visual and mass media, space, life sciences and biotechnology. (Taylor M., 2011)

The reason of a policy in the field of research and innovation is owed to the satisfaction of two needs. First of all, the need to coordinate the activity of the member states in what concerns the increase of efficiency and costs reduction and, secondly, the need to consolidate the international competitiveness of the European economy. At the same time, by research and development, the economy develops and new jobs are created and by technology innovation social problems like poverty, certain diseases or the environment degradation may be controlled, respectively diminished.²

In 2009, the part of the GDP allocated by EU countries for research, development and innovation was an average of 2%, whilst the USA allocated 2,8% and Japan 3,4%. For the year 2010, the average in EU states was of 2,7-2,8%.

Figure 4. CDI Budget 2009

(Source: Authors' processing according to www.ec.europa.eu/innovation)

²<http://www.euractiv.eu/uniunea-europeana/articles/Politicile-Uniunii-Europene.htm>

Also, we must not sight off the fact that, in what concerns the RDI net expenses, in 2014 China will spend more than EU.

Europe does not lack potential. It has world-class researchers, entrepreneurs and companies as well as great qualities in what concerns the values, traditions, creativity and diversity. (Topousis D., 2010)

The initiative „A Union of innovation” establishes such an ambitious, integrated and strategic approach, exploiting and amplifying our strengths by the use of new and productive ways, thus preserving the economic foundation which sustains the life quality and the social model under the terms of the population aging. The maintenance of the present situation („business as usual”) is equivalent to the gradual loss of the competitive advantages we have and the acceptance of Europe’s constant decline³.

4. Horizon 2020 – a new research and innovation funding program at the EU level

In 2011 November 30, the European Commission introduced a package of measures meant to stimulate research, innovation and competitiveness in Europe. Commissioner Máire Geoghegan-Quinn announced the launch of the Horizon 2020 Program for investments in research and innovation with a budget of over 80 billion Euros. Commissioner Androulla Vassiliou presented an Innovation Strategic Agenda for the European Institute of Innovation and Technology which will receive funds of 2.8 billion Euros within the said program. In parallel, vice president Antonio Tajani announced a new complementary program dedicated to stimulate competitiveness and innovation at the level of the SME’s with a supplementary budget of 2,5 billion Euros. The funding programs will be operated between 2014-2020, so that Horizon 2020 continues the Framework Program 7.

For the first time Horizon 2020 reunites within an unique program all the EU funds dedicated to research and innovation, focusing, more than ever, on turning scientific discoveries into innovating products and services which offer business opportunities and improve people lives. At the same time, the program severely cuts on bureaucracy by simplifying the norms and procedures in order to attract more top researchers and a wide range of innovating companies. Horizon 2020 is an essential pillar of the emblematic initiative „A Union of Innovation”, of the Europe 2020 Strategy which aims at the increase of Europe’s competitiveness at a global level. The European Union is a world leader in what concerns countless technologies but it has to cope with an ever increasing competition coming both from traditional powers and emerging economies. The Commission proposal will be discussed by the European Council and Parliament with a view to its adoption until the end of 2013.

The funding offered by Horizon 2020 will be more accessible due to the fact that this program has a simpler structure and stipulates a single set of norms and less bureaucracy. Horizon 2020 will mean: the reimbursement considerable simplification by the introduction of an unique flat installment for indirect costs and only two funding installments – for research and, respectively, market activities, an unique access point for participants, less administrative formalities related to proposals preparation and the abortion of all useless controls and audits. A key objective is the decrease by an average of 100 days of the time interval between the

³ www.ec.europa.eu/innovation

request of a grant and the funding reception which means that projects may be initiated earlier.

The financial package for the application of Horizon 2020 is of 87.740 million Euros, of which an amount of a maximum of 86.198 million Euros is allocated to the activities specified by the European Union Functioning Treaty (TUE).

The amount for the activities stipulated by the TUE is distributed as follows, for:

- a) Scientific excellence, 27.818 million Euros, i.e. to support the EU position as world leader in the field of science;
- b) The position of leader in the industrial sector, 20.280 million Euros, i.e. for the contribution dedicated to the assurance of the industrial primacy in the field of innovation through key technologies, as well as an increased access to capital and support for the SMEs,
- c) Societal challenges, 35.388 million Euros, meaning that funds will be allocated for the approach of the main joint preoccupations of all the Europeans, divided into six key themes: health, demographic changes and welfare; food safety, sustainable agriculture and research in the marine and maritime domains and bio-economics; safe, ecologic and efficient energy sources; intelligent, ecologic and integrated transport means; the fight of climate changes, efficient use of resources and raw materials; as well as safe, innovating and inclusive societies.⁴

Competitiveness Operation Program

The Competitiveness OP supports investments meant to respond to the needs and challenges related to the low level of the economic competitiveness, especially in what concerns (a) the insufficient support for research, development and innovation (RDI) and (b) the under developed infrastructure of TIC and, implicitly, weakly developed services, being thus positioned as a factor generating horizontal interventions in economy and society capable of triggering growth and sustainability.

The investments dedicated to the **consolidation of research, technological development and innovation** within the Competitiveness OP continue those started between 2007 – 2013 and whose results started already to become visible but are more oriented towards the involvement of the private sector in RDI activities, to the stimulation of the partnerships between the public research system and private actors, to market orientation and technological transfer and a greater exposure of the Romanian research internationally. Major projects like Extreme Light Infrastructure – Nuclear Physics (ELI-NP) or the International Center of Advanced Studies on the River – Delta – Sea Systems (DANUBIUS-RI) will also be funded through the Competitiveness OP. (www.fonduri-ue.ro).

For the period 2014 – 2020, Romania got an allocation of 1.329 billion Euros through the Competitiveness Operational Program.

⁴ <http://www.ec.europa.eu/horizon2020/presentation>

5. Conclusions

The dimensions, funding and legal form of the scientific companies are, to a great extent, governed by the expenses generated by communication and this, the communication, implies in an equal manner, the announcement of the models, of the verifications results, the colleagues' review and the publication, this being their main existence reason. Also, along time, the communication manner of the research activity results took various forms: meetings (conferences), minutes of such meetings (proceedings), letters, publications in magazines, bulletins, books, formal observations reports, scientific anagrams, deposits of secret documents, patents, e-mail messages, each one of them corresponding to a certain specific literary genre. All these communication means show us that there is a communication and archiving infrastructure composed of commercial publishing houses, libraries, organizations which keep electronic archives and databases, physical or electronic mail services, patent offices, etc.

Unfortunately, to economic analysis only defining facets of the research system are available. For example, it is easy to notice that the funds granted to the research system have three specific destinations: system employees' salaries, communication expenses (including trips and documentation), investment expenses and consumables. Salaries end up being spent on goods and wide consumption services. Communication expenses are, in fact, acquisitions of the publishing economic entities from tourism and communications.

The immediate impact of investments in research on industrial development is indirect, especially by the acquisitions of specific equipment, installations, services and consumables. The funds with such a destination, granted to research entities end up to the producers or sellers of such equipment, installations, software and consumables of a new type. If this market of the research laboratories would not exist, most of the new products would not make the leap from a prototype to a product which is present on a new general market: the healthy objective for an industry which generates new products is to satisfy a demand, a new industry presumes a demand of new products and a clients' capacity to evaluate them and such demand is, normally, created by the research system.

A fundamental role in the access of research – development activity funding is played by the project manager. Therefore, a successful project management needs a good planning, clear aims and objectives, a carefully selected mixture of technical skills and estimations of terms and resources and a permanently open communication channel with the client and with each of the project other stakeholders (Vrîncuț M. & Lungu A.-I., 2015)

BIBLIOGRAPHY

- Hall, B.H., Lerner, J., (2010), *The Financing of R&D and Innovation*, Handbook of the Economics of Innovation, North Holland, Chapter 14, pp. 609-639
- Plumb, I., Vișan, S., Botez, L. F., Florescu, M. S., Angelescu, A., (2007), *Managementul cercetării și inovării*, Ediția a II-a, Editura ASE
- Taylor, M., (2011), *Reform the PhD system or close it down*, <http://www.nature.com/news/2011/110420/full/472261a.html>
- Topousis, D., (2010), *STAR METRICS: New Way to Measure the Impact of Federally Funded Research*, <http://www.nih.gov/news/health/jun2010/od-01.html>
- Vrîncuț, M., Lungu, A.-I., (2015), *Tehnici calitative în managementul de proiect VI.b.Particularități ale mediului managementului de proiect românesc. Industria IT*, Revista Calitatea. Acces la Succes, Vol. 16, nr.145, pag.145
- <http://www.ec.europa.eu>
- <http://www.ec.europa.eu/innovation>
- <http://www.ec.europa.eu/horizon2020/presentation>
- <http://www.euractiv/uniunea-europeana/articles/Politicile-Uniunii-Europene.htm>
- <http://www.fonduri-ue.ro>

ROMANIAN PORK MARKET, CHALLENGES AND PROSPECTS

Iuliana Ionel, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: Pork is the most popular meat in Romania, representing more than half of the total yearly consumption per capita. With 19.0 kg per capita, pork consumption is much under the European average of 46.4 kg per capita, which means that there is still room for pork consumption increase. In the year 2012, about 33% of pork consumption was based on imports. The paper attempts to investigate the impact of the liberalization of pork exports to the EU at national market level, as well as the impact upon the soybean oilcake imports, on which Romania remained dependent. Lifting the Romanian pork export ban on the EU market could be a momentum for industry, which could develop in order to satisfy the domestic and export demand. This might also lead to the increase of pork prices on the domestic market due to the competition with foreign markets.

Key words: *domestic production; pork imports; imports of piglets for fattening; pork price*

JEL Classification: Q110

INTRODUCTION

Food industry in Romania is the second in size in EU in volume terms, after Poland, accounting for about 13% of total Romanian industrial production.

The market of food products continues to be extremely fragmented, the first 10 producers representing slightly more than 30% of the packed food market, while the remaining sales come from a great number of small producers.

Most domestic producers distribute their products locally, selling their products through their own selling points or through the local shops (Alboiu 2012). The few large producers distribute their products at national level, practicing an economy of scale with modern production techniques that allow them to use the retail networks. The remaining sales are the direct sales of the small producers, which still represent a considerable part of consumption. (Alexandri & all 2006)

The pork sector is the largest and the most important sector of livestock production in EU, in Romania inclusively. The new CAP does not bring any significant modifications compared to the last years.

PREVIOUS STUDIES AND RESEARCH METHODOLOGY

Pig herds in Romania significantly decreased in the last two decades, and our country had to import large volumes of pork meat to meet its domestic demand (Moldovan, 2010). We speak here about an undersized sector compared to consumption, under the background of low investments on the reproduction farms.

Romania's pig herds totaled 5.413 thousand pig heads on December 1, 2013. A significant share of pig farming takes place on the family farms, under extensive household system, the fattening period taking 8-9 months; on the other side, there are large-scale

producers, often vertically integrated, which are involved in pig raising, fattening, slaughtering and processing activities. On January 1, 2014, there were 218 authorized professional holdings that raised 1.8 million pig heads.

An analysis of pig slaughtering in the period 2007-2013 reveals that the number of slaughtered pigs steadily increased on the specialized units. On the individual household farms, the largest numbers of pigs are slaughtered on the occasion of winter holidays and they mainly go to self-consumption (Nistor, 2010).

In 2013 the production totaled 546 thousand tons, slightly down compared to 2012; even though the number of slaughtered pigs was greater, the average slaughtering weight was 105 kg/head.

Pork production is concentrated into two distinct components of the sector: the small private farmers, focusing on self-consumption or local sales and the integrated industrial units.

Since January 2007, having in view the principles of biosecurity, identification and registration of animals, the pigs coming from non-professional holdings can be sold only on the local market

According to the National Sanitary-Veterinary and Food Safety Agency, by December 2013 about 1.1 million non-professional holdings (for self-consumption) were identified, as well as 218 authorized industrial holdings, under permanent sanitary-veterinary control, and the meat coming from these is sold on the national market directly from the slaughtering units or goes to processing.

The pork and pork meat preparations is sold through distribution firms or in the stores of the integrated units that also have processing sectors, or by other distribution niches (hypermarkets).

On the cold cuts market, the main distribution channel is represented by the food stores, which, according to the Romanian Meat Association, have a market share of 46.9% of the quantity of cold cuts; the super/hypermarkets have a market share of 33.22% and the department stores 19.90%. The pork semi-carcasses are refrigerated in specially-equipped storage rooms and they go to consumption or processing. The meat and meat products are delivered with specialized vehicles. Meat is sold under the form of meat cuts, both in bulk and packed (in vacuum under controlled atmosphere, in bags or casseroles). It is worth mentioning that the sales of pre-packed products increased in recent years, which implies increased hygiene.

As regards the foreign trade, after 1997 Romania became a net pork importer (Oncanu and all 2007).

Pig farmers were subject to a ban on intra-community exports from 2007 until January 1, 2014, due to the swine fever hotbeds from 2006 and to the vaccination against this disease.

Since 2010, pork imports have decreased, compared to previous years, in the conditions in which an industrial pig raising complex re-opened in the western part of the country, the production of which accounts for 30% of the Romanian pork supply. The high share of imports is the result of the insufficient domestic supply.

According to experts, 1/3 of the Romanian agri-food products can be produced in the country, and among these we can mention pork, soybeans and soybean products.

In Romania, the great industrial complexes get their piglets for fattening from internal sources, and the surplus is distributed to other farms. Unfortunately, in the last years, even the large-sized farms had financial problems, and they had to adjust their herds or even to close down. As a result, the supply of the domestic piglet market also significantly diminished and the farmers had to import piglets.

According to the data of the Ministry of Agriculture and Rural Development, in the year 2013, 878 thousand piglet heads up to 50 kilograms were imported, worth 61.1 million euro, compared to 724 thousand heads (51.2 million euro), imported in 2012, an increase of over 20%. The main suppliers were: Hungary (315,001 heads), Netherlands (244,285 heads), Germany (206,550 heads), followed by Slovakia and Denmark.

In order to analyze and evaluate the meat sector present evolution and prospects, we collected data from the National Institute of Statistics, Ministry of Agriculture and Rural Development, National Sanitary-Veterinary and Food Safety Agency, Eurostat and FAO data for the period 2007-2013.

The initial purpose was to identify the evolutions of the pork and protein feed market, which were subsequently used to evaluate the impact of pork trade liberalization on: animal herds, meat production, soybean production, soybean oilcake imports, imports of live piglets for fattening, pork exports and evaluation of the trade balance related to the pork sector (live animals, meat and protein oilcakes).

We started from the premise offered by the OECD-FAO estimates for the period 2011-2020 that show that the meat sector will continue to get adjusted to the disequilibria between supply and demand produced in recent years with regard to feeds, with direct consequences upon meat prices. The meat market prospects for the next decade take into consideration the high feed costs in the context of demand maintenance, mainly from the developing countries. The high prices in the first half of the period should lead to the increase of animal herds, which will be followed by trade development in the second half of the decade. Productivity increase on the basis of price cuts and technological efficiency improvement represent the main growth engine, mainly for pork production in the developing countries. Compared to the previous decade, meat consumption increase will be slower, due to the high production costs and to slowing down the population's growth process. The increase of demand is mainly due to the economies from Asia and Latin America, as well as from the oil exporting countries.

At the same time, according to the Romanian industry, there is an increased interest for investments in the pork meat sector. The foreign investments made in the western part of Romania proved that the vertically integrated business is successful, and the pork prices can be competitive both on the domestic and foreign markets.

RESEARCH RESULTS

The data resulting from the calculations for the period 2015-2019, on the basis of the algorithms used, are presented in Table 1.

We started from the hypothesis that pigs will continue to be raised under the household system, but their number will continuously decrease.

Table 1. : Pig slaughtering and meat production estimates in the period 2014 – 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Number of slaughtered pigs, total, thousand heads	5.12 1	5.33 3	5.58 6	5.88 5	6.23 3	6.736
- out of which on specialized units	4.12 1	4.53 3	4.98 6	5.48 5	6.03 3	6.636
Pork production, live weight, thousand tons	640	704	775	852	937	1031
-out of which on specialized units	444	488	537	591	650	715
Pork production, carcass weight, thousand tons	493	542	596	656	722	794
-out of which on specialized units	375	428	501	584	657	754

Source: own calculations

The slaughtering of pigs coming from the commercial farms will increase by 10% each year on the average, to reach 6.6 million heads at the end of the period, i.e. an increase by 2.5 million heads. This trend will be followed by the production of live weight and carcass pork meat.

On order to feed the increasing pig herds on the commercial farms we followed two variants: the areas cultivated with soybeans will increase together with the increase of imported soybean oilcakes.

Table 2. : Estimates of the trade balance in the pork sector, thousand euro, in the period 2014 – 2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Imports of live animals	63.000	63.000	63.000	63.000	63.000	63.000
Pork imports	250.460	250.460	241.515	232.570	223.625	178.900
Imports of soybean oilcakes, used in pig feeding	96.120	105.465	116.590	129.495	144.180	161.535
Pork exports	134.400	252.000	336.000	420.000	504.000	588.000
Pork sector trade balance	-275.180	-166.925	-85.105	-5.065	73.195	184.565

Source: own calculations

Due to the coupled support for soybean production, announced by the Ministry of Agriculture and Rural Development, the farmers' income, at national level, will increase by 42 – 56 million euro in the period 2015-2019, which will also lead to investments in crop production.

As a result of pig raising and pork processing sector revigoration, the trade balance will be positive by the year 2019, reaching 186 million euro, so that we can say that the pork exports will exceed the imports of live animals, meat for processing and soybean oilcakes.

CONCLUSIONS

It indubitably results that by the primary production sector restructuring, the use of superior biological material, an adequate feeding of pigs, correlated with massive investments in technologies complying with the biosecurity and environmental requirements, the Romanian pork sector can bring significant incomes on the short term, in spite of the fact that live pigs, pork and soybean oilcakes will continue to be imported. By the year 2018, the pork exports will determine a surplus trade balance generated by the sector.

At the same time, the farmers who will opt for soybean cultivation will receive coupled support, which will facilitate subsequent investments in technology.

A possible threat of lifting the embargo on pork exports could determine an increase in prices on the domestic market due to the limitation of domestic supply.

REFERENCES

1. Alboiu C. (2012), Governance and contractual structure in the vegetable supply chain in Romania, in Romanian Journal of Economic Forecasting, type A, 10/2012, pag. 68-82, ISSN 1993-6788
2. Alexandri, C., Zahiu, L., Ion, R., 2006. The European Integration of the Romanian Agricultural Markets, Terra Nostra Publishing House, Ia^oi.
3. Moldovan M., 2010. The Romanian meat sector – characteristics and post-accession assessments, Agricultural Economics and Rural Development, New Series, Year VII, no. 1, p. 141
4. Nistor E. et. Al 2010. Impact of EU Enlargement on the Romanian Meat Industry./Scientific Papers: Animal Science and Biotechnologies, 43 (2)
5. Onaciu G., AL. Jurconi, E. Jurco, 2007. Study regarding the Romanian meat production and valorization to the EU market, Bulletin USAMV-Cluj-Napoca, pp. 63 – 64.

PUBLIC PROCUREMENT SYSTEM

George Coca, "Spiru Haret" University

Abstract: The concept of public procurement means the entire process of buying from third parties (including logistical aspects) and covers contracts for the supply of goods, services and work contracts. This process spans the whole life cycle, from the concept and initial definition of the procurement needs and necessities, until the end of the useful life of a product or work (and its decommissioning) or until the completion of service contract.

The definition is consistent with the concept of procurement cycle management. The process is not limited to the procurement function on compartments, but is multifunctional, especially in case of large contracts, complex and/or unusual.

Based on the commitments made by Romania in Chapter 1 "Free movement of goods" and the European Commission's recommendations, it was necessary for the Romanian legislature to adopt certain measures for drafting a new legislation on public procurement. Thus, the Government Ordinance no. 34/2006 was adopted, on the award of public procurement contracts, concession contracts for public works and concession of services.

The purpose of this ordinance is expressly provided for in art. 2, namely "to promote competition between operators, guaranteeing equal treatment and non-discrimination among operators, as well as transparency and integrity of the public procurement process".

Therefore, this new law regulated both the public procurement contract, which includes sector contract, as well as public works concession contract, contract for concession of services, including public procurement by electronic means.

The public procurement process can also be analyzed from a systemic perspective.

Key words: System, element, public procurement, regulation authority, contracting authority, economic operator, Council for Solving Complaints

1. INTRODUCTION

The systems theory is a concept from the field of philosophy, an interdisciplinary epistemological model in which systems are used to describe and explain phenomena with varying degrees of complexity. The analysis of structures and functions often leads to realistic prognoses on systemic behavior.¹

The concept of systems theory, or systemic theory, is used in various scientific disciplines such as computer sciences, physics, electrical engineering, pedagogy, chemistry, geography, biology, logics, mathematics, physiology, sociology, psychology, ethnography, semiotics, literature and, of course, philosophy.

This theory is not yet an independent discipline, but a branched and heterogeneous framework for an interdisciplinary discourse that has the system as basic concept. So, there is no single "systems theory", but a lot of competing and partly contradictory definitions.

¹Wikipedia, Free Encyclopedia

The systems theory is the superior knowledge, at theoretical level, of the objects that possess the property of completeness, of the compact aggregates of entities that exists as one. The object of the systemic knowledge does not consist of randomly conglomerated components, but only objects composed of parts connected together by necessity. The circumlocution of the systems theory object is based on the following defining properties of the object considered: completeness, purpose, organization, relative autonomy.

The general systems theory is also a theory about systems taken from their concrete forms. The extraction is achieved by retaining the essential, defining components for each type of system. Aiming at the knowing of the general from the systems, the general systems theory considers the knowledge of organized complexities as its object.

The element² represents a part of a whole, part which contributes to the creation of a whole, a person who is part of a community, in relation to a certain discipline, basic principle, fundamental notion, from the French word *élément*, *lat. elementum*.

2. THE REVISION LITERATURE

The general system theory (G.S.T.) is a relatively new theory founded by Ludwig von Bertalanffy³ covering systems of any kind and type. It is a theory of the organized complexities, following the formulation of principles, laws, concepts and models of systems. G.S.T. is a synthesis scientific discipline, general, based on a number of mathematical disciplines such as information theory, theory of strategic games, decision theory, operational research, theory of differential equations, probability theory, topology and abstract algebra. The fundamental concepts are: system, information, entropy, purpose, organization, centralization, interaction, isomorphism, integrality. Although a theoretical discipline, covering the integrality of systems and developing as a logical-mathematical discipline, general systems theory is applicable empirically and here we refer mainly to technical sciences. G.S.T. favours the completion of knowledge, transfers methods, principles and concepts across disciplines, introducing mathematical precision in research. Because of thisgnoseological and epistemological potential, it has been taken over in contemporary science philosophy as research direction, aiming to integrate the fields of knowledge by a conceptualization and research methodology, unified at high level.

Niklas Luhmann⁴ uses more concepts: system, environment, autopoiesis, respect, communication etc. He inspired from the autopoietic cybernetic model built by biologists Humberto Maturana and Francisco Varela. Thus, the society is comprised of systems that are autopoietic, i.e. they reproduce and organize according to intrinsic principles, without being controlled from outside (alopoietic). These systems are organizational, interactional and functional. The latter plays a very important role. Thus, according to Luhmann, the systems

²Explanatory Dictionary of Romanian Language, DEX, Second Edition, Univers Enciclopedic Publishing House, Bucharest, 1996, p. 336

³ Ludwig von Bertalanffy, *General Theory of Systems. Application to Psychology* in volume „The Social Science: Problems and Orientations”, Paris, UNESCO, 1968.

⁴ Niklas Luhmann, *Die Gesellschaft der Gesellschaft*, 1997, ISBN 3518289608

are in contact with the surrounding environment, taking elements from this, to ensure the survival of the system, but they are not directed by the environment. Other systems exist in this environment, as well. These systems communicate with each other.

Systems can be differentiated, as it follows: psychological systems (human consciousness) and social systems. But, among other sociologists, such as Jürgen Habermas (with whom Luhmann had theoretical disputes), here people can not communicate, but only systems, and not any systems, but the social ones. That's because, the physical systems (the consciousness at individual level) are not available to the other, because what is expressed through signs and language is not a direct reflection of thoughts, nor can it be

A social system occurs when two people perceive each other. This is the simplest form of communication (hence the famous formula, "you can not avoid communication"). Even when two people who perceive each other, ignore themselves and do not utter a word out, make no sign, communication appears. Ignorance itself is communication.

3. CONTENT OF THE ARTICLES

As I said, given the commitments made by Romania to the European Union in chapter 1 - Free movement of goods, the Romanian legislature adopted Government Emergency Ordinance no. 34/2006⁵, herein after named the emergency ordinance, Government Decision no. 925/2006⁶ and Government Decision no. 1660/2006⁷, the main internal laws transposing Community legislation, namely: Directive 2004/17/EC⁸ of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 and Directive no. 18/2004/EC⁹ of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004.

Throughout the time, the two directives suffered amendments and completions¹⁰, which have been transposed into the national legislation on public procurement through

⁵ Government Emergency Ordinance no. 34/2006 regarding the award of public procurement contracts, public works concession contracts and services concession contracts, approved by **Law 337/2006**, with further amendments and completions, published in the Official Journal of Romania, Part I, no. 418 as of 15 May 2006, approved with amendments.

⁶ Government Decision no. 925/2006, for the approval of the rules of implementation of the provisions referring to the award of public procurement contracts of Government Emergency Ordinance no. 34/2006 on the award of public procurement contracts, public works concession contracts, and services concession contracts – published in the Official Journal of Romania, Part I, no. 625/20 July 2006.

⁷ Government Decision no. 1660/2006 Government Decision no. 1660/2006 for approving the implementing rules of the provisions regarding the award of public procurement contracts by electronic means from GEO no. 34/2006 regarding the award of public procurement contracts, public works concession contracts and services concession contracts, published in Official Journal of Romania, Part I, no. 978/2 December 2006.

⁸ Directive 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 coordinating the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors.

⁹ Directive no. 18/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 on the coordination of procedures for the award of public works contracts, public supply contracts and public service contracts, published in the Official Journal of European Communities no. L 134 of 30 April 2004.

¹⁰ Directive no. 89/665/EEC of 21 December 1989 on the coordination of the laws, regulations and administrative provisions relating to the application of review procedures to the award of public supply and public works contract and Directive 92/13/EEC of 25 February 1992 coordinating the laws, regulations and administrative provisions relating to the application of Community rules on the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and telecommunications sectors, modified by Directive 2007/66/EC of the European Parliament and of the Council of 11 December 2007 amending

amendments of the above-mentioned national normative laws or by creating of other norms (decisions, orders, orders of the President of the National Authority for Regulating and Monitoring Public Procurements).

The adoption of this legislation on public procurement, issued in line with European directives, has the primary responsibility to: *promote competition between suppliers; ensure equal and non-discriminatory treatment of operators; ensure transparency and integrity of the public procurement process; ensure efficient use of public funds by applying award procedures, including special award modalities*¹¹.

In order to fulfill the purposes mentioned above, the legislature has established rules, policies and procedures on public spending, so that the application launched by public bodies to meet the demand of economic operators, all these rules and actions constituting **the public procurement system** which represents a part of the legal – economic – technical reality of the Romanian society.

The general purpose of this system is serving the public interest and therefore development and improvement of the life environment of the entire community.

3.1. Components of the public procurement system

The public procurement system is composed of the following: *regulatory authority, contracting authorities, economic operators, supervisors of the system*.

Among these elements of the system, the following types of relations can be met:

- **commercial**, in which the contracting authority wants to buy products, services or works, and the economic operators sell them;
- **counseling**, in which the contracting authority requires support for applying the rules of the game, and the regulating authority offers this support;
- **surveillance** in which the contracting authority applies the rules of the game, and the surveyors check their correct application;
- **remediation of the public procurements**, where the initially affected economic operators, make use of a right by the means of judicial administrative action, and subsequently, following the decision of the Council, the affected party (this may also be the contracting authority) will be able to use the right in court.

As it can be seen, in the procurement system, the components interact with each other, are interdependent, so that one of the components can be amplified or be annihilated / prevented from producing the effect.

3.2. Regulation authority

The regulation authority in public procurement system is the *National Authority for Public Procurements Regulation and Monitoring*, herein after named NAPPRM, independent

the Directives 89/665/EEC and 92/13/EEC of the Council on the improvement of appeal ways in awarding of the public procurement contracts.

¹¹ Art. 2, paragraph (1) of G.E.O. no.34/2006

public institution with legal personality, subordinated to the Government and coordinated by the Secretary General of the Government

Its main role is to create rules of the game, by developing, promoting and implementing procurement policy and to supervise / control the correct application of the rules of procedures chosen by the contracting authorities in order to award a public contract or a frame agreement.

Specific relations take place among the components of the system, for the attainment of the general purpose.

Regarding the NAPPRM's role to provide a methodological advice to the contracting authority during the award of public procurement, and support in the correct application of legislation, we emphasize that NAPPRM's opinions, materialized in the views upon the problems at question are useful, but they do not link the litigants, nor the Council and Courts¹².

3.3.Contracting authority

The society is organized into sovereign states whose interest and quality is that law should rule between individuals and / or legal persons, which is why, it tries by the legal systems adopted to remove disorder, to provide training of the population, the cash income needed to cover functioning expenses of its organs, management of the public field and other necessities required for the proper functioning of the state through the establishment of public order enforcement services, education, public finance, public field administration etc., which all together make up the public administration. The relations appeared among the bodies of the public administration and individuals and / or legal persons are regulated by the administrative law norms and become administrative legal relations¹³.

In G.E.O. no. 34/2006 article 8, the legislator, in conjunction with article 9, regulated the concept of **contracting authority**, which, in the field of public acquisitions plays the role of **buyer/purchaser**:

- *any state body* – namely, any public authority or institution acting at central or at regional or local level;
- *any body other than those mentioned above, that:*
 - *has legal personality;*
 - *was established to meet the general interest needs, without non-commercial and / or industrial features;*
 - *is at least in one of the following situations:*
 - *is funded mostly by a contracting authority as defined above, or by another public body;*

¹² D.D. Șerban – *Public procurements. Theory and Practice of the Administrative jurisdiction*, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2012 p. 49

¹³ V. Prisacaru – *Treaty of Romanian Administrative Law – Basics*, Third Edition, revised, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2002 p. 13

- *is subordinated to or supervised by a contracting authority as defined above, or by other public body;*
- *in the composition of the board of directors / management or supervisory body , more than 50% of its members are appointed by a contracting authority as defined above, or by another public body;*
- *any public undertaking which carries out one or more of the activities referred to chapter. VIII, Section 1, when it awards public procurement contracts, it concludes framework agreements for the performance of those activities;*
- *any legal entity, other than those mentioned above, performing one or more of the activities referred to Chapter VIII, Section 1, under a special or exclusive right, as defined in art. 3 letter k), awarded by a competent authority, when it awards public procurement contracts or concludes framework agreements for the performance of those activities;*
- *any association made up by one or more contracting authorities among those mentioned above¹⁴;*
- *legal entity without having the capacity of contracting authority awarding contracts subsidized / financed directly in a proportion of more than 50% by a contracting authority and the value of these contracts exceed the equivalent in lei of:*
 - ✓ EUR 200,000 euro for *provision of services*¹⁵;
 - ✓ EUR 5,000,000 euro for *execution of works*¹⁶.
- *centralized unit for procurements¹⁷ namely a contracting authority, as defined at art. 8 letter a), b) or c) of G.E.O. no. 34/2006, which:*
 - *purchases on it own name products and / or services that are or may be intended for other contracting authority / authorities;*
 - *awards public procurement contracts or concludes framework agreements in the name other contracting authority / authorities.*

Currently, this type of contracting authority is not operational yet, because so far no government decision has been approved on the design and implementation of a national centralized system for the purchase of specialized certain products, services or works¹⁸.

In accordance with the principle of accountability, the determination of the classification circumstances under the Emergency Ordinance evoked, the application of each procedure or direct purchase is the sole responsibility of the contracting authority.

The Contracting Authority, which, based on legal powers at its disposal, grants to an entity, which is not defined as contracting authority, special or exclusive rights to provide a public service, is required to impose by the authorization issued for this purpose, the

¹⁴ Art. 8 G.E.O. no. 34/2006

¹⁵ Because the legislator regulates only these two types of contracts, namely services and works, taking into account the law principle „*ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus*”, it results that in case of the supply contracts for goods directly funded more than 50%, irrespective of their value, there is no obligativity of applying G.E.O. no. 34/2006.

¹⁶ Art. 9 letter c) and c¹) G.E.O. no. 34/2006

¹⁷ Art. 22 G.E.O. no. 34/2006

¹⁸ As provided by art. 22, letter (1) G.E.O. no. 34/2006

observance of non-discrimination principle by those who benefits from the special or exclusive rights when it awards supply contracts to third parties.

In accordance to the legislation on public procurement, the contracting authority has the obligation that in its relations with economic operators interested to participate in a procedure for awarding public procurement contracts, to observe the following principles: *non-discrimination; equal treatment; mutual recognition; transparency; proportionality; efficient use of public funds.*

3.4.Economic operators

The capacity of economic operator, as part of the public procurement contract, can be had by any provider of products, service provider or contractor – natural person / legal person¹⁹, public or private, or group of such persons, therefore **professional**²⁰, activating in the field in which it legally offers products, services on the market and / or works²¹.

Therefore, it is undoubtedly clear that, if the contracting authority has the capacity of buyer, **the economic operators** in the public procurement system will have the capacity of **vendor / supplier / contractor**.

The interest of the economic operators is to enter into contracts with public agencies, in order to achieve the purpose for which they were established, namely to perform activities in conditions of economic efficiency and profit-driven²², to this end submitting one, clear, comprehensive and serious bid.

3.5.Surveyors of the system

Those who supervise the way the public procurement system operates are:

- *National Authority for Public Procurements Regulation and Monitoring*

It is the regulator of public procurement, which by its departments perform the "ex ante" control of the tender documentation which will be published in the electronic procurement system, check the assessment reports, issues the permission for concluding the public procurement contract, provide the control performed revealed no violations or circumvention of the procurement legislation, impose remedies, applies the penalties and fines provided by law for the circumvention or violation of law on the award of public procurement contracts.

The efficiency of "ex ante" control can be noticed in the table below²³.

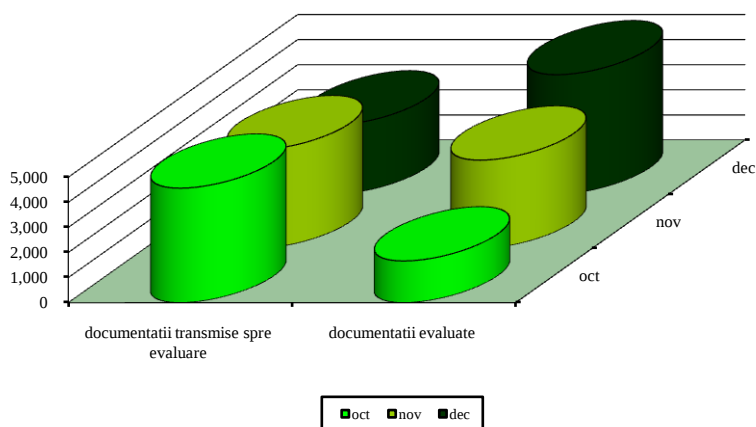
¹⁹ The private law entity is that entity established by Law no. 31/1990 on commercial companies, as amended and supplemented by Law no. 1/2005 on the organization and operation of cooperation

²⁰ Art. 3 of the Civil Code provides that all those who operate an undertaking can be considered professionals, this category including traders, entrepreneurs, companies, and any other person authorized to do business or profession, as those terms are prescribed by law, on the date the Civil Code entered into force. The public law legal person is that entity established by an administrative decision, issued by a public authority.

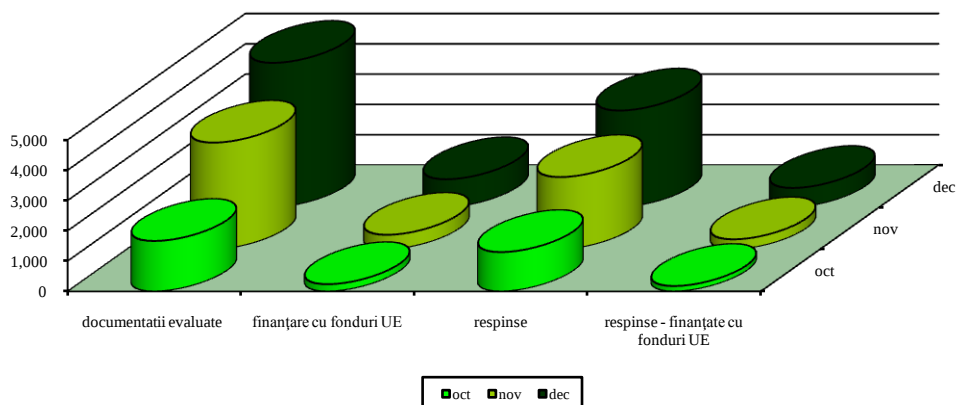
²¹ Art. 3, letter r) G.E.O. no. 34/2006

²² S. Cărpénaru – *Romanian Commercial Law*, All Beck Publishing House, Bucharest, 1998, p. 153

²³ *Evolution of the specific indicators of the public procurement between 2007 – 2011 - NAPPRM*

Table 1 – Situation of ex ante control - 2011

Documentations sent for evaluation / documentations assessed

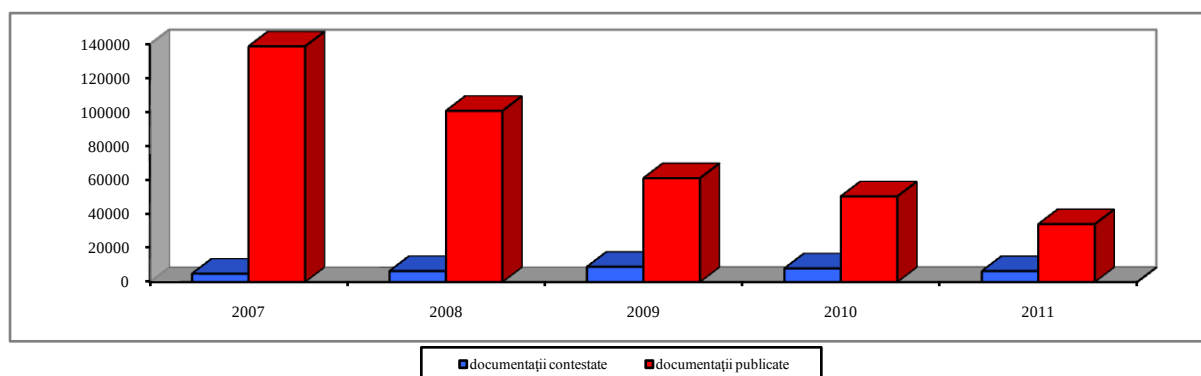
Table 2 – Situation of the documentations rejected following the ex ante control

Assessed documentations / funded with EU funds / rejected / rejected – funded with EU funds

- National Council for Solving Complaints (NCSC);

It is an independent body with administrative-jurisdictional powers: solves the appeals in the award procedure, issues an opinion on the case before the court if so requested by the latter.

Table 3 – Situation of the awarded documentations contested comparative with those published²⁴

Contested documentation / published documentations

- *Ministry of Public Finances;*

It is a specialized body of the central public administration, responsible for performing the verification function of the procedural aspects related to the award of public procurement contracts.

The Unit for Coordination and Verification of Public Procurements operates within this minister and its role is to effectively check the application of the procedures for the award of public procurement contracts.

This direction performs an *ex ante* control with advisory and prevention function and aims to check the public procurement process from the initiation of the procedure by publishing notice until the time the contract is signed²⁵.

- *Court of Accounts.*

It is the public authority of the state which performs the external audit in the public sector as a supreme audit institution.

According to article 140, paragraph (1) of the Romanian Constitution, revised, “The Court of Accounts controls over the formation, management and use of financial resources of the state and public sector. In accordance with law, the disputes arising from the Court of Accounts shall be settled by specialized courts”.

Moreover, based upon article 1 – (1) of Law no. 92/1994, actualized and republished, the Court of Accounts exercise control over the formation, management and use of financial resources of the state and public sector, and paragraph (2) provides that: the control function of the Court is achieved by external public audit procedures specified in its standards audit, prepared in accordance with generally accepted international auditing standards.

- *Court*

Justice is the only authority that holds supremacy in the surveillance of the observance of the law.

²⁴ The evolution of the specific indicators of the public procurement national system for the period 2007-2011 – NAPPRM, associated with the Activity Report for 2011 – NCSC, Activity Report for 2010 – NCSC, Activity Report for 2009 – NCSC

²⁵ D.D. Șerban – op. cit. p. 56

According to article 126, of the Romanian Constitution “(1) the justice is provided by the High Court of Cassation and Justice and other courts established by law.”

Therefore considering that the decisions of the Council for Solving of the Complaints can be appealed in the Courts of Appeal, Administrative Division, it goes without saying that the courts are part of the public procurement system.

CONCLUSIONS

Therefore the procurement process is an integrated system consisting of well defined elements that have an important role in the proceedings specified by law in force on the observance of the principles of competition between operators, guaranteeing equal treatment and non-discrimination of economic operators, ensuring transparency and integrity of the public procurement process, ensuring efficient use of public funds by applying procedures for the award procedures, including special award procedures.

These elements of the system represent a guarantee of the observance of the public procurement procedures and principles.

BIBLIOGRAPHY

1. Explanatory Dictionary of Romanian Language, DEX, Second Edition, Univers Enciclopedic Publishing House, Bucharest, 1996, p. 336
2. Ludwig von Bertalanffy, *General Theory of Systems. Application to Psychology* in volume „The Social Science: Problems and Orientations”, Paris, UNESCO, 1968.
3. Niklas Luhmann, *Die Gesellschaft der Gesellschaft*, 1997, [ISBN 3518289608](#)
4. Government Emergency Ordinance no. 34/2006 regarding the award of public procurement contracts, public works concession contracts and services concession contracts, approved by Law 337/2006, with further amendments and completions, published in the Official Journal of Romania, Part I, no. 418 as of 15 May 2006, approved with amendments.
5. Government Decision no. 925/2006, for the approval of the rules of implementation of the provisions referring to the award of public procurement contracts of Government Emergency Ordinance no. 34/2006 on the award of public procurement contracts, public works concession contracts, and services concession contracts – published in the Official Journal of Romania, Part I, no. 625/20 July 2006.
6. Government Decision no. 1660/2006 Government Decision no. 1660/2006 for approving the implementing rules of the provisions regarding the award of public procurement contracts by electronic means from GEO no. 34/2006 regarding the award of public procurement contracts, public works concession contracts and services concession contracts, published in Official Journal of Romania, Part I, no. 978/2 December 2006.
7. Directive 2004/17/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March 2004 coordinating the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors.
8. Directive no. 18/2004/EC of the European Parliament and of the Council of 31 March

2004 on the coordination of procedures for the award of public works contracts, public supply contracts and public service contracts, published in the Official Journal of European Communities no. L 134 of 30 April 2004.

9. Directive no. 89/665/EEC of 21 December 1989 on the coordination of the laws, regulations and administrative provisions relating to the application of appeal procedures to the award of public supply and public works contract and Directive 92/13/EEC of 25 February 1992 coordinating the laws, regulations and administrative provisions relating to the application of Community rules on the procurement procedures of entities operating in the water, energy, transport and telecommunications sectors, modified by Directive 2007/66/EC of the European Parliament and of the Council of 11 December 2007 amending the Directives 89/665/EEC and 92/13/EEC of the Council on the improvement of appeal ways in awarding of the public procurement contracts.
10. D.D. Șerban, *Public procurements. Theory and Practice of the Administrative jurisdiction*, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2012 p. 49
11. V. Prisacaru – *Treaty of Romanian Administrative Law – Basics*, Third Edition, revised, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2002 p. 13
12. S. Cărpenaru – *Romanian Commercial Law*, All Beck Publishing House, Bucharest, 1998, p. 153
13. Evollution of the specific indicators of the public procurement between 2007 – 2011 - NAPPRM

THE REGLEMENTATION OF THE CONCEPTS OF FAMILY RESIDENCE AND MARRIAGE EXPENSES ACCORDING TO THE NEW CIVIL CODE

Anca-Iulia Stoian, "Spiru Haret" University of Constanța

Abstract: The new civil code recognizes the primary imperative rules composed of a minimum of mandatory rules that expresses the state concept of marriage and family and requires all persons who are married, regardless of the matrimonial property regime chosen. These are general rules, they apply to all couples with no exception. This set of rules is designed to be compatible with any matrimonial regime which the spouses intend to elect. Spouses must conform to the general binding rules of primary system, any matrimonial agreement would conclude, which would properly regulate the organization of property relations between them or between third parties.

In this study, we aimed to analyze the primary imperative regime rules, concerning the family home, as a novelty brought by the new Civil Code and the related costs marriage.

Key Words: *matrimonial regime, family home, common home, costs marriage, obligation of maintenance.*

Regimul primar nu poate fi considerat un tip anume de regim matrimonial care să organizeze raporturile patrimoniale dintre soți sau dintre aceștia și terți, ci el reglementează în principal regulile elementare care guvernează aceste raporturi, la modul general și obligatoriu, ca efect al încheierii căsătoriei sub incidența legii unui stat care a stabilit aceste reguli

Regimul primar imperativ prezintă următoarele trăsături[1]:

a) Este primar în sens dublu:

- în primul sens, este aplicabil înaintea oricăror alte reguli, dispozițiile care îl compun fiind aplicabile înaintea altor prevederi legale în materie sau stipulații din cuprinsul convențiilor matrimoniale. Explicația acestui caracter rezidă în aceea că regimul primar este un efect legal al căsătoriei, aplicându-se automat soților pe data încheierii căsătoriei, independent de regimul matrimonial aplicabil *in concreto*[2];

- în al doilea sens, este comun tuturor regimurilor matrimoniale și constituie baza acestora, cuprinzând drepturile și libertăților fundamentale valabile în toate raporturile patrimoniale dintre soți[3].

b) Este imperativ, adică se aplică în mod obligatoriu, normele juridice care îl reprezintă fiind deci de ordine publică, cu excepția cazurilor în care legea permite părților să deroge prin convenția lor.

Regimului primar i se mai spune și regim primar imperativ, deoarece normelor lui generale sunt obligați să i se supună ambii soți, ca simplu efect al căsătoriei.

Alineatul 2 al art. 312 Noul Cod civil dispune că, indiferent de regimul matrimonial ales, nu se poate deroga de la dispozițiile acestei secțiuni. Observăm că în această secțiune este reglementat regimul primar, care a fost definit în doctrină ca fiind „*totalitatea normelor juridice care reglementează raporturile stabilite între soți sau între unul sau ambii soți, pe de o parte, și terțe persoane, pe de altă parte, raporturi ce au drept obiect bunuri existente în*

momentul încheierii căsătoriei, dobândite pe parcursul acesteia, precum și obligațiile contractate în legătură cu aceste bunuri sau în vederea îndeplinirii sarcinilor căsătoriei”[4].

Una dintre laturile esențiale ale vieții sociale o constituie latura economică, fără de care nu se poate concepe însăși existența umană. Statul român își asumă cu valoare de principiu suprem obligația de a ocroti familia prin măsuri economice, iar unul dintre aspectele esențiale ale laturii economice a unei familii o constituie, în mod evident, locuința[5].

Noul Cod civil consacră pentru prima oară în dreptul românesc noțiunea de locuință a familiei, asigurându-i o protecție adecvată intereselor implicate și importanței acordate de legiuitor acestei instituții. Întrucât art. 309 alin. 2 Noul Cod civil impune soților îndatorirea de a locui împreună, ca efect al căsătoriei, rezultă că locuința familiei are o importanță decizivă pentru că permite coabitarea și desfășurarea normală a vieții de familie.

Subsecțiunea referitoare la locuința familiei cuprinde, în esență, două reguli principale prin care se asigură protecția acestei locuințe. În primul rând, se instituie necesitatea consimțământului expres al ambilor soți pentru actele de dispoziție și pentru cele care afectează folosința, indiferent de modalitatea dreptului de proprietate sau de regimul matrimonial aplicabil, iar în al doilea rând se acordă drepturi locative proprii fiecărui soț, chiar dacă numia unul dintre ei estetitularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie[6].

Ambele reguli presupun o restrângere a drepturilor soțului proprietar sau locatar principal, dar afectează și relațiile cu terții, în special creditul unui soț, pentru că există o indisponibilitate parțială și temporară a imobilului, de aceea este foarte importantă delimitarea exactă a noțiunii de locuință a familiei și a domeniului de aplicare.

Definiția locuinței familiei implică un element material, locuința efectivă a familiei în acel spațiu, și unul intențional sau volițional, respectiv stabilirea de către soți a afectării acelui spațiu pentru acest scop. În lipsa acestor elemente, atunci când soții nu locuiesc împreună, indiferent de cauza acestei separări, legiuitorul a prevăzut o variantă subsidiară: locuința familiei va fi locuința soțului la care se află copiii.

În cazul în care soții nu au o locuință comună și nici copii, se va ține seama de elementul volițional care poate rezulta din notarea în cartea funciară a caracterului de locuință a familiei sau din înțelegerea soților, anterioară separării, ca un anumit imobil să aibă acest caracter. Dacă soții trăiesc separat, nu au copii și din nicio probă nu rezultă intenția părților de a afecta un imobil pentru coabitare, se va considera că nu există o locuință a familiei și fiecare soț poate dispune de imobilele pe care le deține în funcție de titlul cu care deține imobilul și de regimul matrimonial aplicabil, nefiind incidente aceste dispoziții ale regimului primar. Dacă separarea în fapt a intervenit prin înțelegerea soților, locuința familiei va fi aceea pe care ei o consideră astfel, iar dacă separația a intervenit în cursul procesului de divorț, iar soții nu se înțeleg, rămâne protejată fosta locuință comună a soților. În cazul în care ambii soți au abandonat această locuință care nu mai prezintă interes pentru niciunul dintre ei, imobilul nu va mai beneficia de protecția specială[7].

Locuința familiei se poate afla în orice imobil[8], indiferent de titlul cu care unul sau ambii soți dețin locuința. Astfel, imobilul poate fi: proprietatea exclusivă a unui soț sau proprietatea comună devălmașă sau pe cote-părți a ambilor soți; deținut pe baza unui contract

de închiriere încheiat de ambii soți sau numai de unul dintre ei și chiar dacă este un contract încheiat înainte de căsătorie; deținut cu orice alt titlu – comodat, tolerat etc.

În vederea asigrării locuinței familiei, legiuitorul a prevăzut necesitatea consimțământului ambilor soți pentru încheierea actelor prin care se dispune de drepturile asupra locuinței familiei și a celor prin care ar fi afectată folosința acesteia[9]. Textul analizat[10], nu scoate locuința familiei din circuitul civil, ci limitează posibilitatea ca un soț să încheie singur acte care să conducă la pierderea acesteia sau la imposibilitatea folosirii ei potrivit destinației date de soți.

Protecția specială instituită asupra locuinței familiei se întinde și asupra bunurilor ce o mobilează sau o decorează, astfel că un soț nu poate deplasa bunuri din locuință și nu poate dispune de acestea fără consimțământul scris al celuilalt soț, reglementare considerată excesivă în doctrina de specialitate[11]. Și noi suntem de acord ca unul dintre soți să nu poată impune celuilalt, unilateral și fără control, un act referitor la bunurile afectate uzului familiei sau care ar schimba modul de viață al acesteia, dar soluțiile trebuie să fie nuanțate în funcție de natura, valoarea și destinația efectivă a bunului. În orice caz, terțul care a dobândit bunul mobil prin act translativ de proprietate cu titlu oneros de la unul dintre soți care nu este nici proprietar exclusiv și nici coproprietar asupra bunului respectiv se va putea prevala de prezumția de proprietate instituită de art. 937 din Noul Cod civil.

Soțul care nu și-a dat consimțământul la încheierea actului poate cere anularea lui în termen de un an – termen de prescripție – de la data la care a luat la cunoștință despre acesta, dar nu mai târziu de un an de la data încetării regimului matrimonial.

Întrucât, în practică sunt numeroase situațiile în care soții au locuința comună într-un imobil închiriat, art. 323 din Noul cod prevede că, în aceste cazuri, fiecare soț are un drept locativ propriu, chiar dacă numai unul dintre ei este titularul contractului ori contractul este încheiat înainte de căsătorie[12].

În perioada Codului familiei deși aveam o reglementare explicită a drepturilor locative ale soților, dacă unul dintre soți dobândise, în timpul căsătoriei, un drept de folosință locativă, se punea totuși întrebarea dacă acest drept este comun sau propriu. Răspunsurile doctrinei au fost controversate[13]. Noul cod prin dispozițiile imperative ale regimului primar, pune capăt acestor controverse. Noul Cod civil stabilește că fiecare soț are un drept locativ propriu, indiferent care dintre ei a încheiat contractul și la ce dată[14].

Un soț, chiar titular exclusiv al contractului de închiriere, nu poate face fără consimțământul scris al celuilalt soț, acte de cesiune, subînchiriere, denunțare, reziliere pentru contractul de închiriere având ca obiect locuința familiei.

De asemenea, un soț nu poate deplasa din locuință bunurile ce mobilează sau decorează locuința familiei, chiar închiriată, și nu poate dispune de acestea fără consimțământul scris al celuilalt soț.

În art. 325 Noul Cod civil a reunit două obligații cuprinse în codurile folosite ca inspirație de legiuitorul român, în articole separate și consacrate ca atare în doctrină[15]. Prima obligație este cea de sprijin moral reciproc, iar cea de-a doua este cea de a contribui la cheltuielile căsătoriei, potrivit cu înțelegerea soților, iar în lipsa unei înțelegeri, în raport cu mijloacele fiecăruia. Cele două obligații erau reglementate și în Codul familiei, care prevedea în art. 2 că membrii familiei sunt datori să își acorde unul altuia sprijin moral și material, iar

în art. 29, obligația soților să contribuie, în raport cu mijloacele fiecăruia, la cheltuielile căsniciei[16].

Între aceste obligații și obligația de întreținere care există între soți, pe de o parte, și părinți și copii, pe de altă parte, nu se poate pune semnul egal, deși există o suprapunere parțială a sferei celor trei noțiuni. Obligația de întreținere reprezintă o specie a obligației de sprijin material existentă între soți, pentru că prima se datorează numai dacă sunt întrunite condițiile cerute de lege, în timp ce, cea de-a doua, revine soților pe toată durata căsătoriei, chiar și în perioadele de despărțire în fapt sau în timpul procesului de divorț [17].

Distincția între cele două obligații este extrem de fină, de aceea în doctrina franceză s-a propus reglementarea lor ca o obligație unică de întraajutorare conjugală, opinia fiind susținută și de faptul că jurisprudența a estompat orice diferență între ele, făcându-le practic identice[18]. Obligația de sprijin material între soți se referă numai la raporturile sintresoți, iar cea de a contribui la cheltuielile căsătoriei include cu necesitate și întreținerea, creșterea și educarea copiilor[19].

În doctrină s-a susținut că datoriile fiscale, cum este impozitul pe venit, nu pot fi asimilate sarcinilor căsătoriei[20], întrucât reprezintă o sarcină a veniturilor fiecăruia sau a comunității. Opinia nu corespunde trăsăturile ce caracterizează fiecare regim matrimonial pentru că, de exemplu, în regimul comunității legale, veniturile soților sunt bunuri comune, astfel că nu vedem de ce impozitul asupra acestora nu ar putea fi considerat cheltuială obișnuită a căsătoriei. În schimb, credem că nu se includ în această categorie cheltuielile voluptorii făcute de un singur soț, cheltuielile care depășesc nivelul de trai obișnuit al soților sau cheltuielile provocate de culpa exclusivă a unui soț, cum ar fi amenzile civile, contavenționale sau penale; despăgubiri pentru prejudicii provocate terților prin fapta unuia dintre soți etc.

Noțiune de cheltuieli ale căsătoriei trebuie analizată raportat la fiecare caz concret în parte, fiind indispensabilă cunoașterea situației materiale a cuplului respectiv, în ansamblu, și, separat, a fiecărui soț. Noțiunea nu trebuie analizată extensiv, ci raportat la posibilitățile și nevoile concrete ale soților și la scopul legii, care a fost acela de a acoperi necesitățile cotidiene, firești, obișnuite ale familiei și de a face funcțională această instituție[21].

Modalitatea de executare a obligațiilor este în natură, dacă soții locuiesc împreună, sau în echivalent, dacă soții nu se înțeleg sau locuiesc separat. Executarea în natură presupune și asigurarea locuinței și justifică reținerea muncii oricărui dintre soți în gospodărie sau pentru creșterea copiilor ca o contribuție la cheltuielile căsătoriei.

Contribuția poate fi stabilită prin convenția matrimonială sau prin alt act îngheiat între părți concomitent sau ulterior convenției matrimoniale. Soții pot alege să stabilească o sumă fixă, globală sau periodică, sau un procent din veniturile fiecăruia ori din cheltuielile familiei. Dacă soții nu au stabilit participarea fiecăruia la cheltuielile căsătoriei, ei sunt obligați să contribuie, în raport cu mijloacele pe care le au[22]. Dacă soții nu se înțeleg cu privire la executarea acestor obligații sau unul dintre ei, din motive imputabile sau nu, nu contribuie la cheltuielile căsătoriei, celălalt soț se poate adresa instanței de tutelă.

Orice convenție prin care se prevede că suportarea cheltuielilor căsătoriei revine doar unuia dintre soți este considerată nescrisă. Prin aceasta se subliniază încă o dată caracterul

imperativ al normelor din statutul matrimonial de bază, sancțiunea fiind nulitatea absolută a unei astfel de clauze, fără a afecta convenția matrimonială în care ea este inserată.

BIBLIOGRAFIE:

- ¹ Marieta Avram, Cristina Nicolescu, *Regimuri matrimoniale*, Editura Hamangiu, București, 2010, p. 114.
- ¹ Nadia Cerasela Aniței, *Dreptul familiei*, Editura Hamangiu, București, 2012, p. 75
- ¹ *Idem.*, p. 76
- ¹ Nadia Cerasela Aniței, *Regimuri matrimoniale*, Editura Lumen, Iași, 2011, p. 54.
- ¹ Alexandru Bacaci, Viorica Claudia Dumitrache, Cristina Codruta Hageanu, *Dreptul familiei*, Editura C. H. Beck, București, 2012, p. 62.
- ¹ *Idem.*
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 63.
- ¹ Potrivit doctrinei franceze, determinantă este destinația bunurilor și nu natura lui, astfel că poate face obiectul protecției și cabana sau rulota care adăpostește familia (Emese Florian, *Dreptul familiei în reglementarea Noului Cod civil*, Ediția a IV-a, Editura C.H. Beck, București, p. 11)
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 64.
- ¹ Potrivit art. 30 din legea de punere în aplicare, dispozițiile art. 322 din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor în ființă la data intrării în vigoare a Codului civil, dacă actele se dispoziție asupra locuinței familiei ori asupra bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei ori deplasarea acestora din locuință au intervenit după această dată.
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 63.
- ¹ În doctrina franceză, cotitularitatea conjugală a închirierii este descrisă ca o indiviziune forțată care nu e afectată nici de separația în fapt a soților și nici de decesul unuia dintre soți (Emese Florian, *op. cit.*, p. 100)
- ¹ P. Anca, *Structura juridică a dreptului de folosință privind suprafața locativă*, în SCJ, nr. 1-1956, p. 107-181.
- ¹ Potrivit art. 31 din Legea de punere în aplicare, dispozițiile art. 323 din Codul civil sunt aplicabile contractelor de închiriere încheiate după intrarea în vigoare a Codului civil.
- ¹ Codul civil francez cuprinde obligația de sprijin moral în art. 212, iar cea de a contribui la cheltuielile căsătoriei în art. 214. Codul civil Quebec consacră aceste două obligații în art. 392 și 396. Prima denumită de legiuitorul român obligația de sprijin moral reciproc, este tratată în celelalte coduri civile împreună cu obligația de sprijin moral, iar cea de-a doua, a proporționalității participării soților la cheltuielile căsătoriei în funcție de mijloacele lor, se regăsește, într-o formulare asemănătoare, și în art. 163 din Codul civil elvețian (Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 71).
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 71.
- ¹ Maria Banciu, Adrian-Alexandru Banciu, *Dreptul familiei conform noului Cod civil. Curs universitar*, Editura Hamangiu, București, 2012, p. 110.
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 72.
- ¹ Marieta Avram ș.a., *op. cit.*, p. 142.
- ¹ *Idem.*, p. 143.
- ¹ Alexandru Bacaci ș.a., *op. cit.*, p. 73.
- ¹ Ion P. Filipescu, Andrei I. Filipescu, *Tratat de dreptul familiei*, Editura Allbeck, București, 2001, p. 558.

THE RIGHT TO IDENTITY OF THE PERSONS BELONGING TONATIONAL MINORITIES

Irina-Nicoleta Ghigiu, PhD Student, University of Craiova

Abstract: The right to an identity is an inherent right that belongs to the national minorities, having as correlative obligation the compulsion of the states to protect these rights. The state recognizes and guarantees, for the people who belong to the national minorities' category, the right to preserve, develop and express their identity.

The people who enjoy the right to an identity are both natural persons who are part of the national minorities, and the legal persons, who are constituted with the purpose to exercise, collectively, these individual rights.

The object of the right to an identity of the people belonging to the national minorities, encompasses the ethnic, cultural, linguistic and religious identity.

Key words: *national minorities, the right to identity, ethnic identity, religious identity, cultural identity, linguistic identity*

1. Dreptul la identitate

Dreptul la identitate este un drept inerent aparținând minorităților naționale care are ca obligație corelativă obligația statelor de a proteja acest drept.¹

Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase (art.6 alin.1 din Constituția României). Aceste prevederi constituie dreptul comun în materia protecției persoanelor care aparțin minorităților naționale, deoarece acestea sunt integrate în titlul privind principiile generale ale sistemului constituțional. Aceste dispoziții de principiu guvernează celelalte dispoziții constituționale ori din legile speciale referitoare la persoanele aparținând minorităților naționale. De remarcat că o asemenea protecție este acordată persoanelor aparținând minorităților naționale și nu minorității ca grup.²

2. Titularii dreptului la identitate

În privința titularilor cărora li se recunoaște și garantează dreptul la identitate, în articolul 6 din Constituția României întâlnim o exprimare generică în sensul că recunoașterea și garantarea este în beneficiul persoanelor aparținând minorităților naționale. În absența unei distincții privind persoana fizică sau juridică înseamnă că în înțelesul articolului menționat sunt avute în vedere atât persoanele fizice cât și persoanele juridice.

O asemenea concepție se fundamentează pe ideea că drepturile individuale pot fi exercitate și în mod colectiv, cu atât mai mult cu cât unele dintre drepturile rezultate din

¹ I.Diaconu, Minoritățile. Identitate. Egalitate. IRDO, București 1998 citat de C. Jura, Dreptul omului. Dreptul minorităților naționale, Ed. C. H. Beck, București, 2006, p.18

² D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic, București, 2009, p.216

articolul 6 din Constituție nu ar putea fi exercitate de către persoanele aparținând minorităților naționale decât împreună, adică într-un cadru colectiv de exercițiu al drepturilor individuale.

Prin protecția juridică a persoanelor juridice constituite de către persoanele fizice aparținând minorităților naționale în scopul exercitării împreună a unor drepturi individuale, implicit sunt protejate drepturile persoanelor fizice respective.³

În paractica CEDO în cauza Biserica Metropolitană a Basarabiei contra Moldova⁴ s-a afirmat că libertatea religiei nu poate fi efectivă decât dacă „dreptul credincioșilor la libertatea religiei, care cuprinde dreptul de a-și manifesta religia în mod colectiv, presupune ca ei să se poată asocia liber fără ingerința arbitrară din partea statului.” Inexistența ingerinței constă în neconstrângerea persoanelor respective de a se plasa într-o persoană juridică unică reprezentând o credință religioasă, deoarece în caz contrar, statul ar încălca prevederile articolului 9 al Convenției Europene a Drepturilor Omului prin faptul că ar priva de personalitatea morală Biserica Metropolitană a Basarabiei.

Este adevărat că prin articolul 6 din Constituția României privind dreptul la identitate sunt instituite doar drepturi individuale, dar unele dintre acestea nu pot fi exercitate de către persoanele fizice decât în cadrul unor structuri organizate în forma unor persoane juridice constituite în acest scop. Prin protejarea persoanelor juridice constituite pentru exercitarea unor drepturi individuale în mod colectiv se asigură de fapt exercitarea efectivă a drepturilor menționate. Dreptul la păstrarea identității religioase nu ar fi efectiv dacă statul nu ar recunoaște ca persoană juridică biserica organizatoare a exercițiului cultului religios al persoanelor aparținând unei minorități.

3. Obiectul dreptului la identitate.

3.1 Cuprinsului obiectului dreptului la identitate. Obiectul dreptului la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale cuprinde identitatea etnică, culturală, lingvistică și religioasă. Elementele obiectului dreptului la identitate sunt precizate strict în Constituție și nu se poate extinde sfera conținutului acestui drept prin introducerea prin lege a altor aspecte ale identității⁵.

Conținutul concret al noțiunii de identitate etnică, lingvistică, culturală sau religioasă nu este precizat în Constituție. Elementele care alcătuiesc arhitectura conținutului normativ al identității sunt grefate pe noțiunea de drept la identitate. Structura identității cuprinde drepturile persoanelor aparținând minorităților de se bucura de propria lor cultură, dreptul acestora de a profesa și practica propria religie, dreptul de a folosi propria limbă în spațiul public și în cel privat, precum și dreptul la nume în limba maternă sau drepturile legate de educație în limba maternă.

³D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic,București,2009,p. 221

⁴Aff. Eglise Metropolitaine de Basarabie c. Moldova, 13 decembrie 2001, Recueil 2001-XII

⁵D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic,București,2009,p.224

3.2 Identitatea etnică. Concepția de etnie poate avea o accepțiune obiectivă sau o accepțiune subiectivă. În accepțiunea obiectivă, grupul etnic vizat este identificat prin trăsăturile obiective ale acestuia cum sunt: limba, organizarea politică, independența economică, posesia unui teritoriu. O asemenea abordare obiectivă comportă anumite dificultăți, deoarece fie că unele dintre aceste trăsături sunt prevăzute în forma unor criterii de nediscriminare, fie că este aproape imposibil de determinat un criteriu universal care să fie aplicabil pentru toate grupurile în toate situațiile.

Pe fondul unor asemenea dificultăți, au fost avansate diferite idei asupra conceptului de grup etnic în care acestea au fost considerate fie comunități care în interiorul unei arii geografice particulare vorbesc limbile mutual comprehensibile și au forme de adaptare economică esențial similare⁶, fie grupuri care posedă un teritoriu comun și utilizează coordonat forța contra altora⁷.

Ideile respective au fost criticate în sensul că au anumite limite deoarece etnia este confundată cu minoritatea și națiunea cu majoritatea, ceea ce a făcut ca acest tip de viziune obiectivistă asupra etniei să piardă teren în fața criteriilor subiective de determinare a conceptului de etnie.

În concepție subiectivă, apartenența la grupul etnic este, ca și apartenența la națiune, de natură subiectivă. În această concepție prevalează poziția subiecților față de unele trăsături existente și nu trăsăturile obiective. Determinarea identității etnice comportă o serie de dificultăți. În primul rând etnicitatea are un caracter relațional și nu unul esențial deoarece în articolul 6 din Constituție trăsăturile etnice sunt puse în evidență mai mult în context decât prin identificarea unor caracteristici esențiale comune în interiorul unui grup.

În al doilea rând identitatea etnică a unei minorități este folosită pentru identificarea politică a membrilor grupului. Prin protecția identității etnice, este garantată protecția identității politice a cetățenilor minoritari. Prin recunoașterea etniilor minoritare ca forțe politice, se asigură egalitatea în drepturi a tuturor cetățenilor, iar potențialele conflicte inter-etnice sunt integrate într-o societate mai largă.

Garantarea dreptului la identitate etnică poziționează etniile pe același nivel prin construcția de relații orizontale între ele în cadrul cărora indivizii își pot alege atât bazele identității lor cât și bazele contactelor lor personale. Prin garantarea identității etnice se asigură accesul la resursele economice necesare membrilor grupului în păstrarea identității.

Dreptul la identitate etnică presupune atât dreptul membrilor grupului etnic de a fi identificați de ceilalți membri ai societății prin trăsăturile pe care ei le consideră esențiale pentru identitatea lor dar și dreptul acestora de a refuza să fie identificați prin unele trăsături pe care nu le consideră esențiale pentru identitatea lor.

3.3 Identitatea culturală. Dreptul la identitate culturală este garantat de articolul 6 din Constituția României. Noțiunea de cultură are un caracter complex, iar unele dintre elementele identității culturale sunt stabilite distinct de Constituție. Existența unor asemenea determinări crează anumite dificultăți în conturarea conceptului de identitate culturală.

⁶G.P. Murdock, the Processing of antropological Materials în A.L. Kroeber(ed.), Antropology Today: An Enciclopedic inventory, Chicago, University of Cigago Press, 1953, p.476-487, citat de D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic, București, 2009, p.177

⁷S.F., Byzance noir, Paris, Maspero, 1971, apud Ph. Poutignat, 1995, p.63 citat de D.C.Dănișor, op.cit.p.177

Conținutul identității culturale nu este identificat strict, ceea ce face ca acesta să fie definit conjunctural în raport de acțiunile sau inacțiunile care o pun în pericol.

Drepturile culturale nu sunt definite printr-un conținut pozitiv privind posibilitățile acordate titularilor ei prin interdicții stabilite celorlalți subiecți, care constau în interdicția celorlalți subiecți să se substituie în definirea acestei identități în locul persoanei a cărei identitate culturală este garantată, precum și prin interdicția celorlalți subiecți de a împiedica accesul celorlalte persoane a căror identitate culturală este garantată la mijloacele pentru construirea propriei identități culturale.

Dreptul la identitate culturală este individual și aparține persoanei nu grupului, iar prin garantarea identității culturale persoanelor aparținând minorităților naționale acest drept este garantat și contra grupului minoritar însuși. Persoana are posibilitatea de a-și construi identitatea culturală prin refuzul de a fi încadrată într-un mod obiectiv într-un grup cultural de apartenență⁸.

Dreptul la identitate culturală implică dreptul de a păstra tradițiile specifice, obiceiurile, credințele, creațiile literare și artistice ce fac parte din patrimoniul spiritual al grupului minoritar. Membrii grupului au dreptul de a crea instituții sau asociații culturale proprii, de a păstra și cultiva tradițiile culturale, de a studia și a se educa în limba maternă⁹. În condițiile în care dreptul la identitate culturală este garantat constituțional adică supralegislativ, prin lege nu ar putea fi afectate obiceiurile juridice ale minorităților. Dacă prin legea națională s-ar crea o contradicție cu obiceiurile juridice ale minorităților, în principiu ar trebui să se aplice cutumele. Cu toate acestea, dreptul la identitate culturală poate fi restrâns și în consecință legea națională devine aplicabilă cu prioritate față de obiceiurile juridice ale persoanelor aparținând minorităților naționale. Restrângerea dreptului la identitate culturală prin lege, poate fi făcută doar în următoarele condiții: restrângerea să fie făcută prin lege; restrângerea să fie făcută pentru una din cauzele stabilite de articolul 53 din Constituție (apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății, a moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor, desființarea instrucției penale, prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.)

3.4 Identitatea religioasă. Garantarea dreptului la identitate religioasă este asigurată tuturor persoanelor, prin articolul 29 din Constituția României în care se reglementează libertatea conștiinței. Dispozițiile articolului 6 din Constituție cuprinde prevederi specifice privind garantarea identității religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale.

Atitudinile statelor față de religie sunt diferite de la separarea între stat și religie până la subordonarea politicilor statelor unor principii religioase.

Pentru garantarea dreptului la identitatea religioasă a persoanelor aparținând minorităților naționale statul trebuie să fie laic. Laicitatea statului presupune secularizarea

⁸D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic,București,2009,p.229

⁹I. Murar, E.S.Tănăsescu, Constituția României-comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2008,p.71

puterii politice, neutralitatea statului în raport cu biserica și respectul libertății conștiinței și cultelor.¹⁰

Caracterul laic al statului presupune eliberarea statului și a serviciilor publice de influența ori stăpânirea bisericilor. Bisericile nu se amestecă în viața publică a statului și nu au vreun rol politic. În fapt, pe fondul sensibilității clasei politice la influența bisericii, clerul ortodox este întâlnit la activități laice, iar reprezentanții clasei politice sunt prezenți la festivitățile religioase. Biserica Ortodoxă Română are tendința de a se identifica cu o biserică națională și de a considera religia ortodoxă ca religie de stat, probabil și pe fondul slăbiciunilor clasei politice.

Neutralitatea statului ca o componentă a laicității constă în abținerea statului de a recunoaște vreun cult, în sensul de a exista o egalitate între cultele religioase. În sistemul nostru, existența principiului neutralității este discutabilă deoarece biserica este un serviciu public, care este subvenționat în parte de către stat. Cultele religioase sunt recunoscute în sistemul nostru constituțional, ceea ce înseamnă că există riscul ca anumite culte să nu poată fi recunoscute și în consecință să fie făcută o discriminare pe criterii de religie.

Cu toate acestea, prin dispozițiile cuprinse în art. 29 din Constituție se dispune că în relațiile dintre culte sunt interzise orice forme, mijloace, acte sau acțiuni de învrăjbire religioase iar libertatea religiei trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. Atunci când unele culte, secte încalcă ordinea publică, siguranța națională, sănătatea, morala, statul poate interveni și restrânge în mod justificat libertatea conștiinței.

3.5 Identitatea lingvistică

a. Limba- trăsătură fundamentală a identității. Limba a constituit dintotdeauna un factor de coeziune a comunităților care o foloseau, indiferent de structura teritorială sau politică a acestora. Ea este considerată o trăsătură fundamentală a identității și o structură de bază a dezvoltării și promovării identității culturale a persoanelor aparținând unei minorități.

Dreptul popoarelor la autodeterminare a fost strâns legat de identitatea lingvistică raportată la problema națională. Prin limbă oamenii se deosebesc și se apropie ca o resursă de regăsire a dialogului.

Limbile materne continuă să aibă o veritabilă funcție socială. Prin limbile materne persoanele și grupurile regăsesc mijloacele de creație și de exprimare și se recunosc în ele. Expansiunea, evoluția și destinul limbilor nu sunt dependente de interese economice, științifice sau politice. O limbă trăiește sau renaște dacă o anumită comunitate umană o înrădăcinează în modul ei de viață și îi acordă o valoare simbolică majoră.¹¹ Încercările de a se stabili o limbă universală s-au dovedit a fi utopice, iar încercările de forță ale imperiilor ori ale națiunilor dominante de a suprima anumite limbi în statele multinaționale au fost sortite eșecului.

¹⁰D.C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul Juridic,București,2009,p.236

¹¹V. H.Giordan, Les minorites en Europe. Droits linguistiques et droits de l'homme, 1992, p.94

Drepturile omului sunt în strânsă conexiune cu problemele lingvistice deoarece nu se poate vorbi de exercitarea unor drepturi privind libertatea de expresie, accesul la cultură, accesul la educație, fără folosirea limbii materne individual sau cu alți membrii ai grupului pentru persoanele care fac parte din minorități. Marele câștig al exercitării unor asemenea drepturi poate fi soluția unei oferte alternative în raport de practicile opresive ori antagoniste care pot conduce la conflicte.¹²

Problematica identității lingvistice a persoanelor care aparțin minorităților a constituit obiectul și preocupările comunității internaționale care, pe calea unor convenții¹³ a încercat să contureze conceptul de identitate lingvistică. O asemenea preocupare este întâlnită și la un nivel mai restrâns, în cadrul unor tratate bilaterale.¹⁴

b. Ce este identitatea lingvistică? Constituția României în articolul 6 garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la identitate lingvistică, iar prin aceasta sunt protejate persoanele și nu limba maternă.¹⁵

Dreptul la identitate lingvistică are ca scop construcția liberă a identității persoanei prin intermediul limbii ca mijloc de transmitere a culturii.¹⁶

O analiză a dreptului la identitate comportă anumite probleme atunci când sistemul constituțional este polarizat între monolingvismul oficial și recunoașterea dreptului la identitate lingvistică. În cadrul societății plurilingvistice, limbile capătă o conotație specială în relațiile oficiale din interiorul statului.

Stabilirea unei limbi oficiale într-un stat poate avea însemnătatea unui instrument pentru păstrarea unității și integrității naționale, dar poate fi și o sursă de controverse între diferitele grupuri ale populației. În sistemul constituțional românesc coexistă monolingvismul oficial cu recunoașterea dreptului la identitate lingvistică. S-ar părea că statul ar trebui să se abțină în implicarea privind utilizarea liberă a limbilor minoritare în spațiul privat, dar în virtutea consacrării dreptului la identitate, statul ar trebui să aibă o intervenție activă în promovarea identității lingvistice.

Acțiunile pozitive ale statului în privința folosirii limbii minorităților în spațiul public ar viza activitatea judiciară, administrativă, de educație ori mass-media. De altfel, nu există o interpretare unitară a statelor în privința folosirii limbii minorităților. Există state ale căror tendințe sunt de a declara ca naționale sau oficiale toate limbile vorbite de marile grupuri lingvistice de pe teritoriul lor (exemplu: Elveția). Alte state au tendința de a declara anumite limbi ale minorităților ca oficiale, dar nu pe ale tuturor minorităților (exemplu: Finlanda, Canada). O altă tendință a statului este aceea de a declara limbile minorităților ca oficiale doar la nivelul regional (exemplu: Austria).

¹²V. Fernand de Varennes, *Language, Minorities and Human Rights*, 1996, p.2

¹³Declarația ONU din 1992, Documentul C.S.C.E de la Copenhaga din 1990, Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale din 1994, etc

¹⁴Exemplu: Tratatul de înțelegere, cooperare și bună vecinătate între România și Republica Ungară, semnat la 16 septembrie 1996 la Timișoara

¹⁵G. Gîrleşteanu, , *Drept constituțional și instituții politice*, Ed. Universul Juridic, București, 2012, p.113

¹⁶D.C.Dănișor, *Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale*. Ed. Universul Juridic, București, 2009, p.234

În România este recunoscut dreptul de a fi folosite limbile minoritare în relația cu justiția, administrația, în sistemul educațional, dar fără ca acestea să fie transformate în limbi oficiale și fără ca ele să afecteze caracterul oficial al limbii române.

Curtea Constituțională a reținut¹⁷ că dreptul cetățenilor aparținând minorităților naționale de a utiliza limba maternă în învățământ, administrație și justiție nu afectează caracterul oficial al limbii române prevăzut de art.13 din Constituție, caracter garantat indirect și prin art 152, alin.1 din Constituție.

Ceea ce trebuie remarcat în privința dreptului la identitate lingvistică este că acesta este un drept individual care are ca titular persoanele care aparțin minorităților naționale și care îl exercită în comun, fără ca prin acest exercițiu dreptul la identitate lingvistică să se transforme într-un drept colectiv. Dreptul la identitate lingvistică al persoanelor aparținând minorităților naționale este cantonat în spațiul privat.¹⁸

4. Raporturi juridice specifice dreptului la identitate

4.1 Subiecții obligației corelative dreptului la identitate

Statul este nominalizat prin articolul 6 din Constituția României ca subiect al obligației corelative dreptului la identitate. Este adevărat că prin articolul 6 din Constituție se dispune că statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la identitate, iar statului îi incumbă obligația de a lua măsuri de protecție a dreptului la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale, dar prin această precizare expresă nu sunt excluși de la această obligație ceilalți subiecți de drept.

Statul are atât o obligație negativă de a se abține în a restricționa dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale dar și o obligație pozitivă de promovare și garantare a acestui drept.¹⁹

În timp ce obligația negativă, adică de abținere de a încălca dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale are o sferă foarte largă de debitori care cuprinde toți subiecții de drept, obligația pozitivă de promovare și garantare a dreptului la identitate este impusă de constituție exclusiv statului.

4.2 Sfera acțiunilor ori inacțiunilor la care este îndrituit titularul dreptului și obligat debitorul.

Dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale este recunoscut și garantat de stat. El nu poate fi restricționat prin niciun fel de dispoziție legală. Statul trebuie să ia măsuri privind păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale.

Protecția identității persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie realizată prin măsuri care să permită identitatea dar și prin măsuri de natură să o dezvolte. În sfera măsurilor de protecție există atât obligația de abținere în a restricționa dreptul la identitate și care ar

¹⁷ Decizia Curții Constituționale nr.2 din 04.01.2011 publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr.136 din 23.02.2011

¹⁸ D. C.Dănișor, op.cit. p.236

¹⁹ D. C.Dănișor, op.cit. p.239

însemna în concret păstrarea acesteia, dar și măsuri de natură pozitivă care să permită dezvoltarea identității.

Exprimarea identității persoanelor aparținând minorităților naționale ca element al punerii în valoare al dreptului la identitate cuprinde libertatea de exprimare a gândurilor, opiniilor, credințelor dar și libertatea creațiilor de orice tip prin diferite mijloace de comunicare în spațiul public.

5. Protecția juridică a dreptului la identitate

5.1. Măsurile de protecție acordate de stat

Persoanele aparținând minorităților naționale ca titulare ale dreptului la identitate pot să solicite statului, ca debitor al obligației corelative să-și îndeplinească obligația de protecție a dreptului menționat.

Măsurile de protecție pe care trebuie să le ia statul sunt de natură legislativă.

5.2. Neîndeplinirea măsurilor de protecție de către stat

Ce se întâmplă totuși dacă statul nu îndeplinește obligația de protecție a dreptului la identitate, în condițiile în care nu este reglementată în sistemul nostru constituțional o procedură de sesizare a Curții Constituționale prin care să fie sancționat legislativul? Are titularul dreptului la identitate vreun mijloc juridic prin care să ceară protejarea dreptului său în condițiile unei asemenea omisiuni?

Singura posibilitate pe care o poate avea titularul dreptului la identitate în condițiile contenciosului constituțional este excepția de neconstituționalitate care nu poate fi ridicată pentru omisiuni ci doar pentru încălcări prin acțiuni ale statului a dreptului la identitate. Suntem în prezența unei protecții lacunare, incomplete în ceea ce privește statul ca debitor al obligației respectării dreptului la identitate.

5.3. Situația încălcării dreptului la identitate de către alți subiecți de drept decât statul

Dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale poate fi încălcat și de alți subiecți de drept decât statul. O asemenea situație conferă titularului dreptului la identitate posibilitatea de a se adresa cu o acțiune în fața instanțelor de drept comun pentru restabilirea legalității.

Printr-o asemenea acțiune, titularul dreptului la identitate lezat poate să solicite în raport de natura actului prin care i s-a încălcat acest drept obligarea celui care a încălcat dreptul respectiv de a înceta orice acțiune prejudiciabilă, de a fi obligat la daune ori la o condamnare penală în funcție de gravitatea faptei sale ilicite.

6. Limitele dreptului la identitate

6.1. Dreptul la identitate este un drept individual și nu unul colectiv

Problema privind natura drepturilor persoanelor aparținând unei minorități este foarte disputată în literatura de specialitate. Discuția care se poartă este dacă aceste drepturi sunt drepturi individuale sau sunt drepturi colective.

Titularii dreptului la identitate sunt identificați atât în reglementările internaționale cât și în articolul 6 din Constituție prin persoanele aparținând minorităților naționale.²⁰ Statul recunoaște și garantează persoanelor aparținând minorităților naționale dreptul la păstrarea, dezvoltarea și la exprimarea identității lor etnice, lingvistice, culturale și religioase, iar măsurile de protecție luate de stat pentru păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității pentru persoanele aparținând minorităților naționale trebuie să fie conforme cu principiile de egalitate și de nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români. Titularii dreptului la identitate, în concepția articolului 6 din Constituție sunt persoanele privite individual și nu grupurile minoritare. Deci dreptul la păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității este un drept individual și nu unul colectiv.

Dreptul la identitate este individual dar poate fi exprimat în colectiv prin aderarea liberă a persoanelor la o cultură minoritară ale cărei moduri de exprimare pot fi colective, fără ca prin aceasta să se creeze drepturi pentru colectivitatea respectivă.²¹

Exercițiul drepturilor individuale poate fi exprimat în colectiv în cadrul unor structuri asociative de drept privat în care se pot organiza pe criterii etnice, culturale, lingvistice sau religioase persoanele aparținând unei minorități. Asemenea persoane juridice de drept privat ca suport al exercitării în colectiv a drepturilor individuale ale persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să respecte anumite condiții impuse de articolul 40 din Constituția României și anume respectarea pluralismului, respectarea principiului statului de drept și să nu aibă caracter secret.

În privința caracterului drepturilor acordate minorităților în sensul că acestea sunt acordate individual și nu colectiv, Curtea Constituțională în soluționarea unei obiecții de neconstituționalitate²² privind dispozițiile art 46 alin 2 din Legea educației naționale în raport cu articolul 4 alin 2 din Constituție, s-a pronunțat în sensul că dispozițiile menționate nu contravin Constituției și că prin legea educației nu s-a consacrat niciun drept colectiv pentru minoritățile naționale ci numai drepturi individuale. Obiecția de neconstituționalitate se referea la conținutul articolului 46 alin. 1 din Legea nr.1/2011 în care se dispunea că în învățământul preuniversitar cu predare în limbile minorităților naționale toate disciplinele se studiază în limba maternă cu excepția disciplinei limba și literatura română, iar prin aceasta ar fi încălcată egalitatea între cetățeni și s-ar crea o discriminare pe criterii de limba și s-ar constitui drepturi colective în favoarea minorităților. Curtea Constituțională a reținut că niciun instrument legal internațional nu consacră drepturi colective pentru minoritățile naționale iar legiuitorul român nu și-a exprimat niciodată intenția de a le consacra.

6.2 Dreptul la identitate este garantat doar în spațiul privat

Dreptul la identitate al persoanelor aparținând minorităților naționale trebuie să se manifeste pentru a păstra identitatea persoanelor doar în spațiul privat. În spațiul public,

²⁰I.Diaconu „Minoritățile.Statut.Perspective, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București,1998,p.131

C. Jura, Dreptul omului. Dreptul minorităților naționale, Ed. C. H. Beck, București, 2006,p

²¹ D.C. Dănișor, op.cit.p.243

²²Decizia Curții Constituționale nr. 2 din 04.01.2011 publicată în Monitorul Oficial, partea I, nr. 136/23.02.2011

participarea persoanelor la activitățile civice trebuie să se facă cu excluderea afilierii identitare.

Extinderea unui asemenea drept în spațiul public nu poate fi făcută decât în condițiile stabilite prin Constituție. Prin articolul 120 aliniatul 2 din Constituția României se dispune că în unitățile administrativ-teritoriale unde cetățenii aparținând unei minorități naționale au o pondere semnificativă, se asigură folosirea limbii minorității în relația cu autoritățile administrației publice locale în condițiile care trebuie prevăzute într-o lege organică.

Potrivit articolului 128 aliniatul 2 din Constituție cetățenii români aparținând minorităților naționale au dreptul de a se exprima în fața instanțelor de judecată în limba maternă în condițiile stabilite prin lege organică.

6.3.Egalitate și nediscriminare în protecția persoanelor aparținând persoanelor naționale

Statul trebuie să se conformeze principiului de egalitate și nediscriminare în raport cu ceilalți cetățeni români atunci când promovează măsuri privind protecția persoanelor care aparțin minorităților. Promovarea unor măsuri de protecție în favoarea unor persoane aparținând minorităților naționale nu trebuie să afecteze în mod restrictiv libertatea celorlalți cetățeni români, dincolo de limitele impuse de articolul 53 din Constituție privind restrângerea exercițiului a unor drepturi sau a unor libertăți.

Discriminarea pozitivă a minoritarilor nu trebuie să afecteze drepturile celorlalți cetățeni. Scopul unei asemenea discriminări este de a garanta dreptul la identitate și de a facilita accesul persoanelor aparținând minorităților naționale la viața publică.

O proporționalitate a intereselor ori drepturilor pe care le primesc indivizii dintr-un grup în raport cu cele primite de cei dintr-un alt grup, trebuie privite prin raportare la un numitor comun al unui interes de ansamblu al societății.

BIBLIOGRAFIE:

- C.Dănișor, Constituția României comentată. Titlul I.Principii generale. Ed. Universul,Juridic,București,2009
I.Diaconu, Minoritățile.Identitate.Egalitate. IRDO, București 1998,
I.Diaconu ,Minoritățile.Statut.Perspective, Institutul Român pentru Drepturile Omului, București,1998,p.131
V. H.Giordan, Les minorites en Europe. Droits linguistiques et droits de l'homme, 1992,
G.Gîrleșteanu, , Drept constituțional și instituții politice, Ed. Universul Juridic, București,2012

C. Jura , Dreptul omului. Dreptul minorităților naționale, Ed. C. H. Beck, București, 2006
I. Murar, E.S.Tănăsescu, Constituția României-comentariu pe articole, Ed. C.H. Beck, București, 2008
V. Fernand de Varennes, Language,Minorities and Human Rights, 1996

ELEMENTS OF THE DISTRIBUTION POLICY FOR INTERNATIONAL VETERINARY MEDICAL SERVICES FOR SMALL ANIMALS

Gabriela Laura Vâlceanu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: The services industrz is wide and constantly changing. Unlike the goods where there are four P in the marketing mix in services there are eight P. Distribution policy, although a common component of the marketing mix for both goods and services, contain specific items for each service area basis.

This article will present an exploratory research carried out by elements of distribution policy found on the international veterinary medical services for pets. All components of the marketing mix are important in analyzing the quality of a service because services are intangible, can not be tasted or smelled.

Keywords: *distribution policy, veterinary care, international market.*

1. Theoretical Aspects

Features such as perishability, intangibility, inseparability of services gives the feeling that there isn't any distribution but in reality there are a number of elements which help us form this component of the marketing mix.

Distribution is defined as all activities that occur in space and time separating the production from the consumption (Florescu, 1992). In the services cases distribution has a different approach: network units, channel distribution, economic and physical circuit. (Olteanu, 2005; Balan, 2001, p.57)

The activity distribution is made up of:

a) *The distribution network.* The network consists in places and equipment that helps with the service delivery to the consumer. The forms of distribution network are:

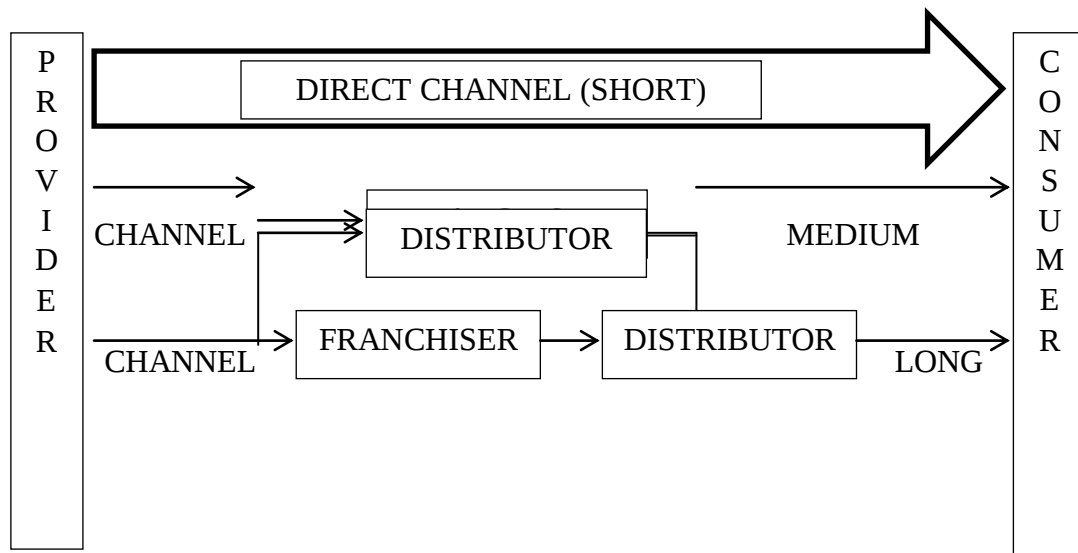
- ✓ Network consists on lots of places of performance but a limited number of services
- ✓ Network consists on fewer jobs and benefit a large number of services
- ✓ Network consists on lots of places of performance and a large number of services

b) *The distribution channel.* It is the path of the product from the place of production to actual consumption. The dimensions given to the distribution channel and distribution patterns: direct or indirect, short channel or long channel. The services characteristics require more of a direct channel, without intermediaries but, also appears short and indirect channels where there is an intermediary between the provider and the consumer (broker, franchisee).

c) *The service delivery.* The system consists of: stages (order, duration, location, degree of centralization-decentralization of decision making in distribution, the nature of contacts between the provider and the customer, delivery arrangements, the atmosphere, the way employment capacity, etc. (Olteanu, 2005). These elements are found even in the

payment methods and types of sale which provides access of the customer to assist at the process of manufacturing the desired service.

Figure 1.1. Types of distribution channels in service

Source: Olteanu, V. (2005). *Marketingul serviciilor*. București: Editura Ecomar

The process of service delivery. It refers to actions taken at the time of the distribution service by the service provider and the consumer. The process consists of: the stages in the degree of centralization in decision-making distribution, mode of delivery, the nature of contacts between the client and the provider.

The forms of sale are represented by *the order*. This is the triggering performance and can be executed personally by telephone or other means of communication. The moment of payment may be before or after the performance, you can use any means of payment and simplifying these procedures increases the quality of service and the customer satisfaction.

In the vision of Eiglier and Langeard (1991) it is formed the following strategic alternatives depending on the distribution network and service offerings:

- ✓ *The strategy of rapid development in the distribution network.* It is used by service providers to enter in a new market, with new services. A strong point of this strategy is the rapid growth of sales and the weak point is that you can not predict the rapid market saturation.
- ✓ *The limiting network strategy and development of services offers.* Service providers who value high quality of service are using this strategy because they cherish the quality of the product range. The strategy can be used permanently, the quality-price ratio is excellent even though it may lead to a moderate increase in profit. The disadvantage of this strategy is that it does not focus on distribution strategy but on the price strategy.
- ✓ *The network development strategy and the diversification of services offers under a single brand.* It is only used by service providers which are already

known in the market, the brand is known for years like the banks in Switzerland.

- ✓ *The network development strategy and the diversification of services offers under different brands.* The network components are independent of each other, being under a single brand and can be founded in different markets.

In the opinion of other authors strategies are developed based on the distribution network, delivery channels and delivery system based on these strategies:

- ✓ *The strategies of the network* are divided in: the degree of network development, the degree of network concentration, The type of the advantage achieved, the degree of differentiation of the network
- ✓ *The distribution channels* include: direct distribution, medium or long channels, mixed channels. When choosing a distribution through intermediaries, then they can opt for:
 - i. The control strategies that ensures uniformity of service delivery.
 - ii. The delegation strategies who leaves some discretion in the intermediaries of distribution activities.
 - iii. The partnership Strategies ie distribution participants that can follow the alignment of objectives, consulting in distribution.
- ✓ The delivery system consists in activities aimed at meeting the conduct of the company-client such as payment arrangements and forms of selling (electronic selling, direct, self-service, etc.). (Olteanu, 2005)

All these strategies have to be known in detail and applied by all services providers according to what they want. In the choice of distribution strategies it should also be noted that all marketing strategies are closely linked with each other.

2. Research methods and data collection

To better know what are the distribution strategies for veterinary medical services in the international market, it was used an exploratory research. Its main source of information were the articles and reports published by various international organizations.

The objective of this research is to know better the distribution strategies used by some veterinarians to attract the customers. It will be helpful to other practitioners who want to develop their business.

After investigating all the found sources, all information were structured, analyzed and concluded certain issues. Limitations of this research were: it was found only an overview of distribution strategies in some countries and not all the countries and there isn't any extensive research on distribution strategies done in the past.

3. Discussions and conclusions

When evaluating veterinary medical service, the customer has in mind besides the quality and the price, the accessibility to the service. To make the right decisions in choosing strategies we need to analyze several aspects: size distribution channel, type of intermediary,

the collaboration with intermediaries, shape of the distribution, the form of payment, the method of programming and acquisition schedules, guarantees, risks, rewards.

In terms of size distribution channel in veterinary medical services on the international market it is used direct distribution. Only in exceptional cases practitioners use the short channel because the intermediary may make mistakes that will lead to a lower quality of the service provided and in the same time the decrease of market image, the loss of actual and potential customers.

The customers prefers to make an appointment by phone or online. The programming is a strategic place where supply and demand meets so it's a way of achieving direct distribution of the veterinary medical services. And the veterinarians have good grounds to call for a programming:

- ✓ The programming ensures the market penetration of its services
- ✓ The programming allows access to veterinary services, allows a potential customer to find the appropriate real-time offer that he desires.
- ✓ The programming facilitates the purchase of veterinary services, greatly reducing the administrative formalities that the client must pass through.
- ✓ The programming is a scheduling tool for the demand in time and space, depending on the capabilities available for the provider.
- ✓ The programming allows a level of anticipating attendance and allows the realization of quite precise forecasts for the number of customers in the future.
- ✓ The programming allows an advance booking of promotional campaigns for medical services according to demand trends.
- ✓ The programming is a tool for financial analysis. It gives at the end of each year or season the statistical data on the origin and profile of the customers, their characteristics, the distribution of sales between different offers, the profits from the types of medical services or benefits.
- ✓ The programming records statistical requests that have not been satisfied (and proposed alternatives), have rejected offers of the customers, the booking, the cancellations etc.

The owners want to have easy access to medical information, what veterinary medical services were performed in the past for a pet and their medical results, they are seeking to have online access to the data and even more to have the option of online programming or online consultations. Veterinary service operators have complied with these requests and have these facilities available to their customers. (Verdan, 2011)

In the case of the collaboration with an intermediate there are high requirements towards it. He must be specialized and highly experienced in the field willing to take responsibility for any mistakes he may make.

The collaboration with intermediary's way is by time sharing contract. Time share means fragmentation of rights of use of premises of clinics / veterinary hospitals with the ability to change these rights with others similar. For example, specialists in one area come to work in the clinic / hospital and at the same time they can train staff to ensure high quality health services (the correct reading of abdominal ultrasound for an animal).

From a theoretical standpoint there are 3 forms of distribution in the international markets of veterinary medical services but, because of the exploratory research done it was found just one form i.e. exclusive distribution: providers care about their image, want full control of the distribution channel, they set the prices, they work in some cases only with carefully selected intermediaries and they provide a high quality medical services.

Depending on the *forms of payment* for medical services, it may be done after the service veterinary medical or, in countries like the US, Switzerland, United Kingdom in advance in the form of health insurance for pets. In the U.S., it is accepted, in extreme cases, and various forms of credit (Verdan, 2011). As payment methods they accept checks, cash, credit or debit card, bank transfers, etc.

In the choices made by the veterinary care providers is still needed to be taken under consideration the factors affecting the distribution: the location and the clinic space / veterinary hospital, the hours of operation, the building architecture, the interiors aspect and the atmosphere.

Veterinary clinics and hospitals are located more in urban areas where the highest density of population pets exists with the objective to facilitate the customer access to veterinary services. Top rated clinics are near the public transportation means.

The space of veterinary clinics it's good to be designed to serve all customers. There is a room entry into buildings suitable for receptions and orientation, registration of patients, an information desk. Veterinary clinics abroad also presents an orientation plan, a layout of the building containing the list and location of all veterinarians who provide the veterinary services.

The operation program is important for customers, especially those in urban areas where the time is calculated. Because weekdays are busy with the service, the customers want an extended weekend schedule to have access to veterinary service care. Smaller veterinary clinics have a more prolonged program than large veterinary hospitals and in emergency cases veterinarians moving are making house visits outside working hours. The program is influenced by the holiday's veterinary service operators take. In the U.S. veterinarians take the fewest vacation days, 12 days, compared to European countries where the average is 24 days, with most days being France with 31 days. The vacation days are taken around official holidays. (CM-Research, 2013)

The building architecture is a factor forming an identity for a veterinary clinic. The building factor is an important visibility to be easily found. Inside and outside the building it can be found inscriptions seen clearly about veterinary clinic specializing in question. In addition the clinics / hospitals / veterinary centers have special entrances for ambulances and veterinary customers with pets physically disabled (wheelchairs).

Veterinary service operators compete among themselves and to the interior layout and the atmosphere within the enclosure. Visual suggestions (color, brightness, size and shape), olfactory suggestions (smell, pleasant, freshness) and tactile feedback (temperature) are transmitting the message of the clinic. The pleasant smell and cleanliness, the flavor, influences the customer emotions and the pets. All this is known as "the feeling" of the building. (Mckay, 2008)

The ambiance is represented by the interior design of the clinic intended to produce specific emotional effects to customers, they need to feel safe and as a family member so that they would return readily every time.

The chromatic with warm colors are used in clinics on the international market and beyond. The facade and the entrance are designed to attract customers, the first sense that needs to be stimulated is the visual one aimed to increase the curiosity to enter the building. Inside, in addition to the colors that has an energy and tonic properties (orange, pink, yellow, green) they display photos with their clients (pet) to strengthen family atmosphere. The veterinary service operators are careful to details so that the color correlates with the room and furniture, with the curtains and even clothes they wear.

The light used in veterinary clinics is more artificial and comes from equipment used for the veterinary services preparations. In the waiting rooms it is preferred the natural light combined with artificial one by using lots of glass, colored in some cases. (Mckay, 2008)

Because they don't want to stress their pets too much while they wait to enter the treatment rooms, these rooms are isolated for ensuring a quiet atmosphere and in some clinics they have soft music in the waiting room. Some equipment used for medical services, such as dentistry make a noise and stress the pets that are waiting for treatments, before starting work itself, so for this service it is used an inhalation anesthetic before starting.

No matter how cold or hot it is outside the temperature in the clinic is a constant of 21-23 degrees C suitable for the vast majority of customers. Temperatures may be higher in the intensive care room of the clinic.

The veterinary service operators try to use the furniture as pet friendly as possible, the latest equipment to make their work easier and increase the quality of veterinary services rendered. The table for consultation, for example, is preferably not to be of metal because the metal may frighten the pet. The metal tables are used only for surgeries when the animal is already anesthetized.

In conclusion, all this aspects helps to build and develop a correct strategy or alternative distribution strategy. Essentially veterinary services market, depending on the size of the distribution channel there is a direct distribution or/and the distribution is based on the extent of exclusive distribution strategy through their own share and total control.

Acknowledgements: „This article has received financial support through the „Routes of Academic Excellence in Doctoral and Post-Doctoral Research - READ " project, Contract no. HRD / 159 / 1.5 / S / 137926, financed by the European Social Fund through the Sectorial Operational Program for Human Resources Development 2007-2013."

BIBLIOGRAPHY:

Bălan, C. (2001). *Logistică*. Bucharest: Publisher Uranus.

CM-Research (2013). *Veterinary survey, November 2013* (online). Available at: <http://www.cm-research.com/knowledge-area/vet-survey-november-2013-results/> [Accessed 20 march 2015].

Eiglier, P. and Langeard, E. (1991). *Servuction-Le marketing des services*. Paris: McGraw-Hill

Florescu, C.(coord) (1992). *Marketing*. Bucharest: Marketer-Expert Publisher

Mckay, S. (2008). *Marketing in veterinary practice II: Getting started*. Irish Veterinary Journal, 61(4), pp. 262-263

Olteanu, V. (2005). *Marketingul serviciilor – o abordare managerială*. Bucharest: Ecomar Publisher.

Verdan, D.R. (2011). *The new health crisis*. The Newsmagazine of Veterinary Medicine, 42(9), pp. 1-85

THE STRATEGIC IMPORTANCE OF THE OIL IN PRAHOVA VALLEY DURING THE YEARS OF THE SECOND WORLD WAR

Vasile-Virgil Coman, PhD Student, "Valahia" University of Târgoviște

Abstract: Oil was and still is an important matter for all the countries in the world, and especially, for those which are very industrialized. Unfortunately, during different periods and moments in history, oil served and is still serving as a "guilty and responsible" substance for so many disasters and victims of the modern wars, as the French historian, René Sedillot said. The richest and the most accessible regions for the oil exploitation in Romania were Prahova by 84% from the whole of the extracted quantity, Buzău which had 8%, Dâmbovița by 4% and Bacău by 2%. In 1939 there were nine oil distilleries which had superior technical capacities and could also obtain petrol by the cracking method. These oil distilleries were: "Romanian Astra"-Ploiești, "Romanian-American"-Ploiești, "Concordia"-Ploiești, "Romanian Star"-Câmpina, "Union"- "Orion"-Ploiești, "Union"-Hope"-Ploiești, "Mining Credit"-Brazi, "Colombia"- "Aquila"-Ploiești, "Oil-Block"- "Standard"-Ploiești. These oil distilleries had an annual refinement capacity of 8,590,000 tons. The country's entire refinement capacity was 10,605,000 tons. We can see that these oil distilleries had a refinement capacity which had exceeded the country's crude oil production. The rest of the oil distilleries got the petrol only by the classical refinement method. The oil fields of Ploiești covered not only almost all the Romanian oil springs, but they were also very numerous on a small area, in comparison with the production capacity; almost all the oil distilleries and the equipment of the oil industry were concentrated there. The economic agreement signed on 23rd March 1939 was the foundation of the Romanian-German relations from 1939 to 1944, which in the main, corresponded to the real economic proceedings between the two countries were signed. These agreements were changed only under certain circumstances during the Second World War. Romanian occupied the first place as oil contractor for Germany, covering 1/3 of the entire fascist Axis production. After 23rd August 1944, the Reich lost at least 28% of its liquid fuel consumption because they lost oil fields of Prahova Valley.

Keywords: oil, the Second World War, oil fields, Prahova Valley, oil distilleries

1. Le contexte géopolitique de la Roumanie pendant la Seconde Guerre mondiale

A l'automne 1940 le danger de guerre menaçant de plus en plus la Roumanie. Suite à l'abdication du roi Carol II et l'arrivée au pouvoir du général Ion Antonescu, l'orientation politique de l'Etat roumain vers l'Axe devenait de plus en plus forte. Le 17 septembre 1940, le gouvernement roumain a officiellement demandé au gouvernement allemand d'envoyer une mission militaire en Roumaine et des unités de spécialistes dans le combat technique et la tactique moderne. Le 29 septembre, 12 jours après la demande formulée par la Roumanie, Adolf Hitler approuve l'envoi de la mission militaire. Le 23 novembre 1940, le gouvernement roumain, en tant que l'une des composantes importantes de la Garde de Fer, adhère au Pacte tripartite et le 22 juin 1941, la Roumaine rejoint la guerre anti-soviétique, conséquence de l'agression soviétique de 26-28 juin 1940. Le 5 décembre 1941, la Roumanie est en état de guerre avec la Grande Bretagne et le 6 juin 1942, avec les Etats-Unis.

Après l'Accord de Munich les intentions de l'Allemagne de relancer la politique des invasions territoriales vers l'ouest et vers l'est sont claires. La Grande Bretagne et la France se rendent compte facilement que la Roumaine, par ce qu'elle pouvait fournir l'Allemagne devient la cible favorite de la politique économique et militaire de ce pays, mais elles recourent plutôt à des subterfuges et à des actions diplomatiques inefficaces au lieu d'entreprendre des actions plus énergiques. En plus d'accords économiques conclus durant l'année 1939, avec la Roumanie, l'Angleterre et la France, ensemble ou séparément, ont renouvelé les garanties précédentes, plutôt symbolique et certainement inefficaces, envisageant l'élaboration d'un plan d'autodestructions dans le domaine du pétrole, sous réserve de garantir l'indemnité, tel qu'elles l'avaient fait pendant la Première Guerre mondiale. Ce plan discuté avec les représentants du gouvernement roumain et accepté, en principe, ne représentait pas une nouveauté pour la Roumanie, qui avait mis au point son propre plan d'autodestructions dans le domaine du pétrole dès l'été 1939. L'Etat major de l'armée a élaboré ce plan de manière détaillée, précisant les zones pétrolifères, et les installations dé avec des responsabilités pratique. Il a été apprécié de la France et de l'Angleterre, mais avec la mention nette que la décision et le moment de sa mise en œuvre revenaient exclusivement à la Roumaine. Le plan, intercepté par les services d'espionnage allemands, a découragé l'envisagée invasion allemande du pays, menant à la recherche d'autres solutions concernant la prise en possession du pétrole roumain¹.

¹ Ivănuș, Gh. ; Ștefănescu, I. ; Mocuța, Șt.-Tr. ; Stirimin, Șt. N.; Coloja, M.P.; *L'histoire du pétrole en Roumanie*, București, Editura Agir, 2004, p. 361.

Au cours des événements des années 1938-1941, la Roumanie ne pouvait pas rester indifférente par rapport aux grandes puissances européennes. Chacun des Etats engagé dans des alliances militaires a montré un grand intérêt vis-à-vis de la position de la Roumaine dans le déroulement des événements. L'enjeu de cet intérêt visant le pétrole roumain, a été différent d'un groupe belligérant à l'autre. Si pour les pays de l'Axe, la prise en possession des champs pétrolifères roumains était essentielle la Grande Bretagne et la France ont fait des efforts seulement dans le but d'empêcher l'Allemagne de réaliser ses intentions d'obtenir le pétrole roumain. Si les actions entreprises par l'Angleterre et par la France avaient comme but principal de priver l'Allemagne du pétrole roumain par la destruction complète des installations d'extraction, de traitement et du transport du pétrole, l'Allemagne visait préserver les mêmes installations dans l'intention d'augmenter la production de pétrole et d'en optimiser la qualité des produits dérivés nécessaires au fonctionnement de la machine de guerre. Sans exagérer le rôle et l'importance de la Roumaine dans les plans de guerre de l'Allemagne, il faut mentionner que notre pays a fait l'objet d'une attention particulière, en raison on peut dire de son potentiel en pétrole et en agriculture. Afin d'obtenir la possibilité de disposer à son gré du pétrole et des céréales roumains, l'Allemagne a concentré et entraîné des spécialistes civils qui cherchent et qui trouvent les solutions les plus efficaces pour arriver à ses fins. Ce fait est clairement exprimé par Adolf Hitler en mars 1939- la Roumaine est englobée dans l'espace vital allemand, ce qui assure à l'Allemagne le contrôle total de nos ressources agricoles et de nos riches champs de pétrole².

2. Défendre le pétrole- mission commune

L'entrée en Roumanie des premières unités de la mission militaire allemande a lieu le matin du 10 octobre 1940. Le même soir, les Allemands se sont installés dans différents points stratégiques de la Vallée de Prahova, et le 12 octobre 1940 sont arrivés à Bucarest les premiers éléments de commandement de la mission militaire allemande dirigée par le chef de la mission d'aviation, le général Wilhelm Hauffe.

Dans une note du 25 juillet 1940 il est précisé le fait que le propriétaire de la raffinerie "Lumina" était Serafian, d'origine arménienne, ancien propriétaire de terrains pétrolifères dans la région de Bakou, réfugié en France pendant la Révolution russe où il gardait toute sa fortune. Comme les produits fabriqués dans la raffinerie "Lumina" étaient exportés en Allemagne l'autorité compétente française ont demandé à Serafian d'arrêter l'activité de sa

²Preda, Gavril- 1937-1947, *L'importance stratégique du pétrole roumain en 1937-1947*, Ploiești, p.293.

raffinerie sous menace de confisquer ses biens. Le 15 février 1940, la raffinerie cesse ses activités sous prétexte de vérifier les installations. Les réservoirs de “Lumina” sont loués à la raffinerie “Colombia” et ses 65 ouvriers sont progressivement renvoyés. Le 12 juin 1940, la raffinerie “Lumina” reprend son activité, mais ses installations sont usées et détériorées et il y a souvent de grandes fuites de pétrole sur la rampe de chargement et dans le parc de wagons-citernes. Il n’y a pas de routes d’accès, il y a peu d’égouts et à ce temps là le seul qui fonctionnait c’était l’installation de distillation. Le plus grand danger que “Lumina” présentait était dû au fait qu’elle se trouvait dans la proximité des raffineries importantes telles que “Astra Română” ou “Orion”, ses réservoirs étaient situés assez près les uns des autres et l’ensemble du parc à 60 mètres de la rampe de pétrole des C.F.R. (chemins de fer roumains) de sorte que suite à un bombardement aérien, les produits pétroliers auraient inondé des lignes ferroviaires³. Une note datée du 31 janvier 1941 précise que la raffinerie “Lumina” a repris son activité le 12 janvier 1941 produisant pour la raffinerie Standard. Une équipe de 15 personnes effectuaient la garde militaire et la garde civile était réalisée par une équipe de 3 personnes⁴. L’ingénieur Dumitru Popovici est chargé de la défense passive de la raffinerie “Lumina”, mais il était mécontent du fait que le directeur Cezar Gotcu ne respectait pas les ordres reçus du Commandement de défense passive sous prétexte du manque d’argent⁵.

Dans la sollicitation de la société Roumaine-Américaine enregistrée sous le no. 51557 du 9 juillet 1940 au Ministère de l’économie nationale, il est précisé qu’ils ont été informés par l’adresse no 3415 du 2 juillet 1940 que tous les dossiers des concessions comprenant les actes et les décisions de validation et de consolidation ont été placés sous garde militaire tant à Teleajen où sont inventoriés et stockés tous les documents relatifs aux concessions qui étaient contestés en cour appartenant à la société Roumaine-Américaine qu’également à Bucarest⁶. Cette décision rendait difficile le fonctionnement du contentieux de la société et la sauvegarde de ses droits devant divers tribunaux. La société Roumaine-Américaine demandait que l’on limite les mesures de sécurité quant à la mise sous garde de l’autorité ou même sous garde

³ Les Archives Nationales, Service du département Prahova, Fonds de l’Inspectorat du département de Prahova du Ministère de l’Intérieur, dossier 16/1940, f.2.

⁴ *Ibidem*, f.48.

⁵ *Ibidem* f.49.

⁶ Les Archives Nationales, Service du département Prahova, Fonds de l’Inspectorat du département de Prahova du Ministère de l’Intérieur, dossier 37/1940, f.152.

militaire des dossiers concernant les concessions et que les autres archives des contentieux soient librement utilisées par les sociétés pétrolifères⁷.

Dans la lettre no 6439 du 9 Février 1941 Intelligence Service spécial du Conseil des Ministres a noté que le siège de la police à Ploiesti résultat que l'information apparaît dans les champs de pétrole (raffineries et des échafaudages) pour transporter le CF pour l'Allemagne, et les principaux ports de la prochaine période serait produite sabotage. Par ordonnance du Conseil des ministres, a été ordonné des mesures plus sévères, à savoir: 1. rédaction tables suspects dans la région (extrémistes communistes et légionnaires étrangers soumis: anglais, français, néerlandais, russe, grecque, arménienne, et la yougoslave). Les tableaux doivent être rédigées de manière qu'il peut se passer des notes d'arrêter tout le monde. 2. Une surveillance étroite des personnes de tables sur lesquels soupçons d'activité d'espionnage. 3. Raids, même entrer dans la propriété à de courts intervalles et simultanément dans plusieurs quartiers de la ville pour arrêter toutes les personnes qui ne peuvent pas justifier leur présence. 4. Contrôle et documents écrits détaillés pour tous les véhicules et les personnes en eux qui sont entrés dans la ville Ploesti. Ceux avérés incorrects immédiatement arrêté et une enquête⁸.

Le 12 Avril 1941 entre l'Etat-major Général de Roumanie et la Mission Militaire Allemande en Roumanie une convention qui Total Défense sur terre, l'air et du pétrole de la mer des installations de production, des réservoirs de stockage, des réservoirs de pétrole incombe état-major général, qui était responsable qui a été appuyée à cet effet par les troupes allemandes et les commandants. En vertu de cette convention, la défense aérienne de l'appareil du pays a été divisé en trois zones: la défense de zone pour contenir région pétrolière Ploiesti-Targoviste-Campina; zone de défense B comprend: port pétrolier de Constanta et le pont sur le Danube à Cernavoda; Zone C défense inclus: port pétrolier et de stations de recharge de Giurgiu⁹. Les dispositions de la présente Convention Etat roumain a deux grands avantages de l'Allemagne transfert de quantités significatives de forces et de moyens de combat modernes qui ont été utilisés pour défendre le territoire roumain major général de Roumanie et la capacité de déployer des forces dans la défense aérospatiale plupart des autres régions du pays, région de Bucarest, l'Olténie, Banat, sud de la Transylvanie et la Moldavie.

⁷*Ibidem*, f.153.

⁸Les Archives du Conseil National pour l'Etude des Archives de la Sécurité, Fond documentaire Bucarest, dossier 3355, volume 2, f. 3.

⁹Stănescu, Eugen; Stănescu, Iulia; Preda Gavriil, *Guerre du pétrole à Ploiesti*, Ploiești, Editura Printeuro, 2003.

Dans une note datée du 21 Septembre, 1942 la région air mesures de défense pétrole et région industrielle a déclaré que le Gouvernement royal de Roumanie, le Commandement de l'aviation roumaine a attiré l'attention à plusieurs reprises la nécessité de faire tous les efforts pour une meilleure défense zone antiaérienne huile Ploiești et ponts Cernavodă, Tighina et Giurgiu de ferry, et les principales régions industrielles de Roumanie. Champs pétrolifères Ploiești inclus non seulement presque toutes les sources de pétrole roumains, mais a été concentrées dans une zone très petite par rapport à la capacité de production, presque toutes les raffineries de pétrole et des installations industrielles. Demande d'intervention Gouvernement royal roumain de cette manière parce que "sans délai à fournir le ministère roumain de l'aviation et de commandement d'un escadron de chasse de nuit, trois batteries de 120 mm anti-aérien, équipements et installations de fumée artificielle et les produits chimiques nécessaires pour la protection de l'ensemble des raffineries de Ploesti¹⁰.

3. Le pétrole dans la vallée de Prahova pendant la Seconde Guerre mondiale

Pour les Alliés, les sites de destruction de problèmes et les raffineries roumaines et, ainsi, de priver l'armée allemande pétrolière roumaine, ressource unique et indispensable, était une priorité, parce que, comme l'a dit W. Churchill, Ploiesti représente pivot racine puissance allemande capable Allemagne de fournir un soutien encore plus efficace que de travailler avec des armes. Pour ces raisons, qui se sont appréciées la question vitale de zones pétrolifères roumains de destruction, et au développement des premiers plans d'attaque de l'air alliées, la route était courte, moins de 1 an après le bombardement aérien soviétique en l'après-midi 13 juillet 1941, il a été allié attaque aérienne sur Ploiesti. La première incursion de l'aviation américaine, la destruction des raffineries visant à Ploiesti, tenue le 12 Juin 1942 et était connu comme mission « Mission Halpro» impliquant 13 bombardiers, dont 12 ont atteint la cible. La mission soldée par un échec, échec presque total dû à la fois à la défense aérienne de l'efficacité allemande Roumain et les plans tactiques de superficielle alliée dommages raisons de la raffinerie était insignifiant.

Dans une demande enregistrée de I. Ivănescu, ingénieur pétrolier il est précisé que dans le la compagnie "Concordia" entreprise publique belge avait des informations fiables que les champs pétrolifères "Concordia", entreprise à capital belge et française qui s'étaient produit des evenements qui mettaient en danger l'industrie de défense. Le directeur technique de cette société Filipescu haute pour poster ingénieur Louis Cochois responsabilité, Juif né citoyen

¹⁰ Les Archives du Ministère des Affaires étrangères, citationci-après A.M.A.E., Fonds 71/Allemagne vol. 114/1942-1944, f. 160.

français, qui voulait saboter l'industrie pétrolière. Louis Cochois a été protégé par le Directeur Filipescu œuvre la plus connue de cet étranger, et pas dénoncé parce que ce était ses intérêts personnels au détriment du pays et parce qu'il était marié à un Belge¹¹. Il indique également que le jour de la déclaration de la mobilisation, des boîtes de documents importants concernant l'activité de la compagnie pétrolière "Concordia" Belges C. Bonami, Sournia, Cottlere ensemble Filipescu et du citoyen répertoire de Juifs Mayer leur ont volé, de les transporter vers les vignobles de Duque, Filipescu de ne pas être trouvé par les autorités roumaines. Ces documents ont été volés bohrjournal, programmes de travail, les Belges C. Bonami, Sournia, Cottlere étaient des officiers de l'armée belge. Société "Concordia" a été le plus grand réseau de pipelines et les plus grands parcs dans les sites de stockage de pétrole dans les villes de Ploiesti et Constanta. Sournia et Mayer, qui était un beau-frère du communiste Pauker, conduisent le service des tuyaux en plomb société Concordia ont reçu l'ordre de détruire pompage et de stockage de la société¹².

Dans la préparation de l'opération militaire dans l'est, le 23 mai 1941 Siège de Hitler a nommé le général Ritter von Schobert commandant suprême des forces armées allemandes en Roumanie et a mis en fonctions, y compris les forces subalternes de la mission militaire allemande Erik Hansen, dont le premier rôle était de fournir région pétrolière¹³.

Les deux contraintes exceptionnelles Hitler et Goering et von Ribbentrop l'importance des ressources et l'approvisionnement en pétrole roumaines à poursuivre l'effort de guerre de l'Allemagne. En Août 1943, Joachim von Ribbentrop a envoyé plusieurs télégrammes de Hermann Neubacher de Berlin pour traiter des questions personnelles maréchal Antonescu fournitures augmentation de l'exportation de pétrole brut, la raffinerie restauration du bombardement allié Ploiesti, compte tenu de l'importance du pétrole pour la poursuite de la guerre. Les engagements de maréchal étaient souvent façade profondes contradictions financières qui ont ébranlé la coopération économique et commerciale germano-roumain. En raison de cette intervention a été nécessaire sur les deux côtés, et les différends ont été réglés en sessions produite Frais gouvernement.

¹¹ Les Archives Nationales, Service du département Prahova, Fonds de l'Inspectorat du département de Prahova du Ministère de l'Intérieur, dossier 78/1940, f.177.

¹² *Ibidem*.

¹³ Gheorghe Buzatu, *De l'histoire secrète de la Seconde Guerre mondiale*. București, Edition Technique, 1998, p.348.

Dans l'adresse du 4 Janvier, 1943 concernant la production pétrolière en Roumanie contre les attaques aériennes il est déclaré que le maréchal Antonescu a ordonné que la production de pétrole en Roumanie soit protégée contre les attaques aériennes et a créé des opportunités pour éviter de causer des dommages si les raffineries existantes sont bombardées. En ce qui concerne l'idée principale a été référant à une relocalisation des raffineries à Ploiesti en moins menacées par les frappes aériennes. Ces mesures de sécurité à entreprendre de toute urgence d'ici le printemps 1943. Le désir maréchal Antonescu a été examiné les possibilités de transmutation des raffineries et les questions techniques en rapport avec celui-ci par des experts allemands. Cela a fait les propositions suivantes: "1) Un assouplissement des raffineries situées à proximité de la Gare du Sud Ploiești est urgent souhaitable Ploiești 2.) Une transmutation de Orion et Union-Espérer raffineries serait due à la défense aérienne de préférence recommandée technique ; Les principales installations de fabrication, mais ces raffineries ne sont pas adaptées en raison de leur construction pour le démontage et la réinstallation ailleurs. 3.) Pour des raisons techniques, il peut être seulement une transmutation de raffinerie Standard ".¹⁴

La transmutation de la raffinerie Standard aurait supposé de reprendre la production dans son nouvel emplacement, pour les deux années, ce qui signifie une mesure de sécurité qui serait en vigueur jusqu'à la fin de 1944. Il a déclaré que la transmutation serait produite dans un proche avenir plus d'un déficit de capacité de production, ce qui pourrait avoir des effets néfastes surtout depuis la raffinerie Standard représente le centre de fabrication de Ploiesti capacité de réserve favorable et relativement sûr. Norme raffinerie ne était pas en service à ce moment-là et a donc été moins mis en danger par des frappes aériennes, il pourrait être rendu opérationnel dans quelques jours et ce était mieux doté avec des murs de défense contre les éclats (Splitterschutzmauern). D'autre part une raffinerie transmutation norme pour une période semblait plus utile et pourrait être appliquée sans inconvénient quand une délocalisation pourrait se faire étape par étape. Frais de transmutation ont été estimées à 100 millions de lei, et la quantité de fer nécessaire à nouveau pour 2700 tonnes. Le prix ci-dessus ne comprend pas les dépenses pour l'aménagement du territoire, l'accès au rail et connexion d'alimentation à un réseau étranger, les routes d'accès et les oléoducs et les produits de raffinage, étant donné que ces dépenses dépendent des sièges respectifs. Calculer le coût mais les dépenses étaient lourds réservoirs de transmutation et parapets construits après système de construction du remblai pour la défense aérienne. En outre, il sera mesures d'urgence

¹⁴ A.M.A.E., Fond 71/1939-România, vol. 111, f. 135.

nécessaires, à savoir: a) raffineries existantes ont systématiquement assurée par l'ajout de murs de défense contre les éclats, b) la mesure la plus importante a été proposé union des compagnies pétrolières de collaborer et de faire tous les préparatifs pour la transmutation la production en cas de dommages aux plantes ou de leurs parties et de changer les dispositifs et de diriger l'approvisionnement en énergie. Ce plan a été appelé "Mobplan» et avait nommé une personne indépendante dès la Roumanie, qui, avec un expert allemand a élaboré un plan qui aurait tous pouvoirs pour exécuter ce «Mobplan". c) en termes de défense aérienne était souhaitable et éventuellement Société Orion et Société Union-Espérer peut ne pas fonctionner dans cette période sont restés en fonctionnement. Il peut être exempté du système de suspension d'huiles de lubrification doit être examiné si la mesure serait fait pour les intérêts économiques de l'entreprises Orion et Espérer. d) transmutation zones particulièrement menacées des nouvelles installations de la Société Alkyat Astra en plein champ, cette mesure a été décidée et mis en œuvre.

On dit que dans la région de Ploiesti a été traité environ 75% de la raffinerie pétrolière roumaine étaient situés dans un cercle autour de Ploiesti accumulation de capacité de production est principalement dans le sud de Ploiesti, près de la gare, où ils se trouvaient raffineries: Aquila (Colombie), Astra Romana, Orion (L'Union), la Lumière, Noris, Standard (Petroblock), Union-Espérer. Raffineries mentionnées ci-dessus ont participé à la transformation de l'huile Ploiesti en 1941 de près de 60%. La plus importante raffinerie Astra roumaine était qu'elle ne traiter que d'environ 33% en raison de la production d'essence et d'avions représentent le facteur le plus important dans la production pétrolière roumaine. Accumulation de raffineries à Ploiesti Gare du Sud, qui en partie ont été étroitement liée à une autre, représentent une attaque aérienne si un grave danger. À cet égard proposé raffinerie transmutation Orion, Espérer et Standard. Il conclut qu'aucune des raffineries énumérées ne pourrait pas être transmuté en moins de 2 ans. Par cette transmutation ne serait donc pas produit pendant ce temps pas d'assurance ou de la possibilité d'éviter une transmutation ne pouvaient pas être considérées comme une mesure de sécurité à une période plus longue¹⁵.

La société Orion était situé sur un terrain commun avec Société Astra et était entourée sur trois côtés par Astra. Les réservoirs de la Société Orion étaient directement connectés avec des chars et des liens de transport et les installations de chargement des Astra. A la transmutation de la Société Orion en collaboration avec la Société Espérer aurait été essentiel pour l'amélioration de la sécurité Astra Société. Il se ensuit que la transmutation d'Orion et

¹⁵*Ibidem*, f. 136-139.

l'Espérer raffinerie coûteraient environ. 1600-1700 million lei et exigerait environ. 6300 tonnes de fer. La relativement nouvelle raffinerie avec la même capacité de travail, mais les parties essentielles du système économiquement plus, coûterait environ. 2100 millions lei et nécessiterait environ. 9900 tonnes de fer. Le prix ci-dessus ne comprend pas les dépenses pour l'aménagement du territoire, l'accès au rail et connexion d'alimentation à un réseau étranger, tels que les routes d'accès et les pipelines aux raffineries¹⁶.

Cette adresse proposée que le nouveau siège pour les raffineries transmues, les localités des vallées étroites près de Buzau et Pitesti, à partir d'un point de vue technique ne pouvait pas recommander ces locaux. Les deux endroits étaient à de grande distance de la région pétrolière. On noté qu'il faudrait de nouveaux pipelines, sur lesquels il y avait des connexions ni de chemin de fer, ni le secteur. Á Buzau, peut être donné un terrain de siège de 100 m de largeur et de l'approvisionnement en eau dans la ville semblait assez défavorable. Le siège de la raffinerie transmué devrait répondre aux exigences suivantes: 1) à proximité de la raffinerie doivent pouvoir être attribué au réseau ferroviaire existant autour de Ploiesti; 2.) La raffinerie aurait été située à proximité de l'oléoduc existant et en plus aurait dû avoir accès aux tuyaux sans trop de frais pour les différents produits fabriqués par Teleajen 3) Raffinerie devrait avoir posséder, même si elle est alimenté en énergie, raccordement de puissance sur un réseau étranger, ne était pas situé trop loin du réseau principal rural 4) ont été étiré assez de terres pour pouvoir se asseoir raffinerie en termes de défense aérienne aussi spacieux. 5) siège près de la raffinerie avait choisi une population plus importante pour assurer le travail. Il a noté à la fin de l'adresse comme une proposition pour le nouveau siège de la raffinerie qui conviendrait applications ci-dessus, un lien entre Mizil et Urlați avec la région pétrolière Ceptura, doit être trouvé dans cette région et dans un endroit pratique la technique de défense aérienne, dans les contreforts et dans le voisinage de l'oléoduc de pétrole double avec lien ferroviaire Ploiesti-Buzau¹⁷. L'adresse du 5 Novembre 1942 a proposé que les quatre raffineries, "Orion", "Standard", "Union" et "Petrolmina" à transmuter et a trouvé les endroits suivants: 1. dans le Pitesti, Madame Valley à Point Micesti et 2. dans la vallée Nișcov Buzau, entre les villages Lunceni et Mierea et point Adâncata. Au Micesti avait effectué environ 3 km chemin de fer pour être connecté à la raffinerie ligne Pitesti-Campulung, a été situé à 4 km de l'I.A.R. usine Colibasi, ce qui permettrait une concentration des défenses aériennes. Le site choisi pour Lunceni, Niscov Valley a été situé à 17 km de la ligne Ploiesti-Constanta et à 7

¹⁶*Ibidem*, f. 141-143.

¹⁷*Ibidem*, f.145-146.

km de la voie ferrée Buzau-Nehoiș¹⁸. Il a abandonné ce plan transmutation des champs pétrolifères de Ploiesti raffinerie raison des coûts élevés et la durée de la transmutation trop élevée.

Le pétrole était le moteur de la prospérité qui caractérisait la ville de Ploiesti pendant la période d'entre les deux guerres et l'enjeu qui a même aux destructions de 1944. La ville a été modernisée pendant la période précédant la Seconde Guerre mondiale et transformée d'une ville de province tranquille dans une ville cosmopolite. C'était le temps des espoirs et des projets visant à fonder à Ploiesti une municipalité basée sur l'argent provenu du pétrole et qui se traduise par une apparence prospère et accueillante. Les bombardements de la Seconde Guerre mondiale ont détruit une grande partie de ce que Ploiesti avait construit ou fit du temps.

Le bilan de la participation de l'industrie pétrolière roumaine à la Seconde Guerre mondiale est triste à cause des énormes dégâts provoqués. Par conséquent, la capacité de traitement des raffineries du groupe I a été réduite de 2500 wagons par jour en 1940 à 1200 wagons, près de 60% en 1944, tandis que celle du groupe II à 37%, la capacité de stockage des raffineries, qui était en 1940 de 133000 wagons, se limitait en 1944 à 52000 wagons de pétrole brut et produits pétroliers, les oléoducs, les stations de pompage, les réservoirs et les installations des ports pétroliers vers l'U.R.S.S. ont été gravement endommagés –qui représentaient plus de 42% du total des dommages de guerre- ont épuisé l'économie roumaine et ont marqué le début d'une période d'appauvrissement national et de dictature communiste qui a gouvernée la Roumaine pour plus de 45 années. Dans le contexte de ces réalités économique et politiques, l'action de rétablissement du potentiel de l'industrie pétrolier roumaine, bien que urgente et de très grand intérêt en particulier pour les occupants soviétiques, a connu beaucoup de difficultés et a impliqué de grands sacrifices.

BIBLIOGRAPHIE

Izvoare inedite (Sources inédites)

a) Arhivele Naționale, Serviciul Județean Prahova (Les Archives Nationales, Service du département Prahova)

¹⁸ A.M.A.E., Fond 71/Germania, (Fond 71/Allemgane), vol. 114/1942-1944, f. 216-219.

Fond Inspectoratul Județean Prahova al Ministerului de Interne, Fond de l'Inspectorat du département de Prahova du Ministère de l'Intérieur, dossier (dosar) 16/1940, 37/1940, 78/1940 .

b) Arhiva Ministerului Afacerilor Externe (Les Archives du Ministère des Affaires étrangères)

Fond 71/Germania, Fond 71/Allemagne, vol. 103/1943-1944; 113/1940-1944; 114/1942-1944; 367/1940-1944.

c) Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (Les Archives du Conseil National pour l'Etude des Archives de la Sécurité).

Fond Documentar București, Dosar 3355, vol. 2 . Fond documentaire Bucarest, dossier 3355, vol.2.

Brestoiu, Horia - *Impact la paralela de 45⁰. Incursiune în culisele bătăliei pentru petrolul românesc*, Iași, Editura Junimea, 1986. (Brestoiu, Horia, *Impact au parallèle de 45⁰. Incursion dans les coulisses des combats pour le pétrole roumain*, Iași, Edition Junimea, 1986).

Buzatu, Gheorghe - *Din istoria secretă a celui de-al doilea război mondial*, București, Editura Științifică și Enciclopedică, vol. I, 1988. (Buzatu, Gheorghe, *De l'histoire secrète de la Seconde Guerre mondiale. București*, Edition Scientifique et Encyclopédique, vol. I, 1988) .

Idem - *O istorie a petrolului românesc*, București, Editura Tehnică, 1998. (Idem, *Une histoire du pétrole roumain*, București, Edition Technique, 1998).

Dobrescu, Constantin; Rachieru, Mihai - *Istoria rafinăriei „Astra Română” Ploiești reflectată în documente (1889-1948)*, Ploiești, Editura Karmat Press Cartea de Nisip, 1998. (Dobrescu, Constantin; Rachieru, Mihai, *Histoire de la raffinerie "Astra roumaine" Ploiești à travers les documents (1889-1948)* Ploiești, Editura Karmat Press Cartea de Nisip, 1998).

Hillgruber, Andreas - *Hitler, Regele Carol și Mareșalul Antonescu*, București, Editura Humanitas, 1994. (Hillgruber, Andreas, *Hitler, le roi Charles et le maréchal Antonescu*, Editura Humanitas, 1994).

Ivănuș, Gh. ; Ștefănescu, I. ; Mocuța, Șt.-Tr. ; Stirimin, Șt. N.; Coloja, M.P.; *Istoria petrolului în România*, București, Editura Agir, 2004. (Ivănuș, Gh. ; Ștefănescu, I. ; Mocuța, Șt.-Tr. ; Stirimin, Șt. N.; Coloja, M.P.; *L'histoire de pétrole en Roumanie*, , București, Editura Agir, 2004).

Preda, Gavriil; Manole, Ilie; Stănescu, Eugen - *Festung Ploiești*, Editura Printeuro, Ploiești, 2003.

(Preda, Gavriil; Manole, Ilie; Stănescu, Eugen – *Festung Ploiești*, Editura Printeuro, Ploiești, 2003).

Preda, Gavriil - *Importanța strategică a petrolului românesc 1937-1947*, Editura Printeuro, Ploiești, 2001. (Preda, Gavriil- 1937-1947, *L'importance stratégique du pétrole roumain entre 1937-1947*, Editura Printeuro, Ploiești, 2001).

Stănescu, Eugen; Stănescu, Iulia; Preda, Gavriil - *Petrol și Bombe la Ploiești*, Ploiești, Editura Imprimex, 1994. (Stănescu, Eugen; Stănescu, Iulia; Preda, Gavriil, *Pétrole et bombes à Ploiesti* Editura Imprimex, 1994).

Stănescu, Eugen; Stănescu, Iulia; Preda Gavriil - *Războiul petrolului la Ploiești*, Ploiești, Editura Printeuro, 2003. (Stănescu, Eugen; Stănescu, Iulia; Preda Gavriil, *Guerre du pétrole à Ploiești*, Ploiești, Editura Printeuro, 2003).

THE INNOVATION PROCESS IN SME'S IN ROMANIA

Gabriela Boldureanu, PhD, Researcher, Department for Interdisciplinary Research in Social Sciences and Humanities, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: In the actual context of the new economy based upon a knowledge-based society, innovation is one of the key factors ensuring the success of the organization, the increase in productivity, efficiency and effectiveness.

The European Commission initiative "Innovation Union" is a "flagship" initiative in the Europe 2020 strategy and defines a strategic approach to innovation which should be a priority for Europe, for our country and for those who lead organizations.

In Romania, the innovations, the process, the marketing of a product and its organizational aspect - according to the official data from the National Institute of Statistics - showed a decline during the 2010-2012 period compared to the period 2008-2010. This paper will provide a descriptive statistical analysis of the innovation phenomenon in the European Union and Romania, with a view to seeking solutions to re-launch the innovative process in Romania.

Keywords: *innovation, performance, entrepreneurship, organizations, SME's.*

Introduction

Innovation is one of the core factors of the new economy. In order to rapidly adapt to changes companies must be able to predict new trends in order to set up new businesses, and winning new competitive advantages. This can be achieved through innovation.

Nowadays entrepreneurs must adapt to an increasingly complex and dynamic environment both nationally and globally. The term "global innovation race" was used to highlight the competitive pressure that forces companies to accelerate their rate of innovation in products, services, business models to keep pace with other competitors (Gay, 2014).

In Romania, the innovative process is in decline (INS 2014) as we understand from the data and information provided by the European Commission and displayed in the *Innovation Union Dashboard* as well as by the National Institute of Statistics in the work *Innovation in the enterprises of the business field during 2010-2012*.

Based upon these resources, the present study highlights the particular situation of innovation in the Romanian SMEs with a view to identifying solutions for the recovery of the innovative process.

Literature review

„Innovation is the ability of individuals, companies and whole nations to continuously create their desired future” said John Kao his work *„Innovation Nation”, 2007*. (quoted in Zeng 2010).

Innovation was first described by Joseph Schumpeter (1934), who, in his work *“The Theory of Economic Development”* defined innovation through five manifestations (Vyas 2009):

1. Creation of new products or significant enhancements of existing products;

2. The use of new industrial processes;
3. New market openings or other new inputs;
4. The development of new sources of raw materials;
5. New forms of business organization.

An innovative company is the company which has implemented an innovation in a certain period of time and the innovative activities are those activities which have a scientific, technological, organizational, financial and commercial feature and which are oriented towards the implementation of innovations. Certain innovative activities integrate novelty while others are only ancillary activities which are necessary for the implementation of innovations (Rânea, Filipoiu, Hadăr, Marin and Badea 2012).

The innovative activities which impact upon the company performances (Atalay, Anafarta and Sarvan 2013) are described in the OSLO Manual (OECD and EUROSTAT 2005). These are very diverse depending on their nature within a company:

- *Product innovation*: the introduction of a new product or service significantly improved in terms of technical, materials and software specifications;
- *Process innovation*: the implementation of a new manufacturing method, of new or improved technologies (key changes in techniques, equipments and/or software);
- *Marketing innovation*: refers to the implementation of a new marketing method involving significant changes in product or packaging design, in product promotion or pricing methods;
- *Organizational innovation*: designates new organizational, management practices in the field of human resources impacting a company's effectiveness and efficiency.

The relationship between innovation and company performance has been extensively studied by researchers (Sorenson and Stuart 2000; Peters 2009; Ortega-Argiles and Moreno 2006; Wei and Liu, 2006; Hall 2005; Boldureanu 2013): innovation can lead to an increase in sales by offering products which through the features they display they can better satisfy their customers' needs; innovation can lead to a reduction in specific consumption and production costs; innovation can bring about a better organization of internal processes that shorten production time and reduces operational risks and so on. (Pîslaru, Păun and Pele 2012).

The main problem identified in the innovation activity is the difficulty in of quantifying the innovation effects because of the long time needed to convert knowledge into economic value, substantial costs and uncertainty that characterizes each stage of the innovation process. (Rao 2008, 633-648 quoted in Petrariu, Bumbac and Ciobanu 2013).

Material and methods

This study is the result of a process of induction and deduction, investigation and critical and comparative interpretation of numerous studies carried out at national and international levels upon the researched topic. In the analysis of the innovative process within the Romanian SMEs studies based upon national and international databases were utilized.

Results and discussions

The performance of the innovation system in the European Union are shown in the Innovation Union Dashboard (CE 2014) represented by eight dimensions and 25 indicators and the member states are classified in four groups on the basis of their average performance in innovation, namely:

1. *Innovation leaders*, whose innovation performance is well above the EU average: Denmark, Finland, Germany and Sweden;
2. *Innovation followers* with innovation performance above the EU average or close to it: Austria, Belgium, Cyprus, Estonia, France, Ireland, Luxembourg, The Netherlands, Slovenia and Great Britain;
3. *Moderate innovators* whose performance in innovation are below the EU average: Croatia, the Czech Republic, Greece, Hungary, Italy, Lithuania, Malta, Poland, Portugal, Slovakia, Spain;
4. *modest innovators* whose performance in innovation is well below the EU average: Bulgaria, Latvia and Romania.

This classification highlights a truth, namely a competitive nation depends on the industry's ability to innovate and upgrade (Porter 1990). In certain countries a series of staff training plans were implemented in order to transfer knowledge, creativity and innovation from companies nationwide (Tan 2015).

We cannot state the same thing about Romania which, according to the above classification, ranks among the modest innovators.

According to the data provided by the National Institute of Statistics (INS 2014), In Romania the product, process, marketing and organizational innovation declined during 2010-2012 as compared to the period 2008-2010:

- Only 4 out of 10 large enterprises and 2 out of 10 middle and small enterprises (IMM) have implemented a new or significantly improved product, process, organizational or marketing method;
- The service sector recorded a lower number of innovations;
- The large enterprises are twice more innovative than the middle and small enterprises. During 2010-2012, the large enterprises with over 250 employees were more innovative than the small and middle enterprises with 10-249 employees;
- 40.1% of the large enterprises were innovative while only 19.8% of the small and middle enterprises were innovative. Compared to the previous 2008-2010 period, the share of large enterprises decreased by 16.3% from 56.4% during 2008-2010 to 40.1% during 2010-2012;
- The same downward trend was also manifested among middle and small enterprises when during 2008-2010 from a 29.7% share of innovative SMEs a share of only 19.8% was reached with a decrease of 9.9%.

The statistical¹ survey results (INS 2014, 3-7) indicate that the share of innovative enterprises in total enterprises by type of innovation (regardless of the other types of innovations), during 2010-2012 is 20.7%. Of these, most have implemented organizational

¹ The data source is a research conducted by INS România on a number of 16.190 enterprises. Of all these enterprises, 9119 enterprises which represented the scope in terms of innovation statistics were selected.

methods – 14.1%, followed by the innovative enterprises which implemented marketing methods – 13.8%. The share of process innovative enterprises is 4.6% while the share of the product innovative enterprises is only 3.4%.

Table 1. The share of innovative enterprises in total enterprises by type of innovation (regardless of the other types of innovation), during 2010-2012

No.	Innovative enterprises by type of innovation	Share (%)
1	Innovative enterprises	20.7
2.	Product innovative enterprises	3.4
3	Process innovative enterprises	4.6
4.	Organizational method enterprises	14.1
5.	Marketing method innovative enterprises	13.8

Source: INS, *Innovation in the business field enterprises during 2010-2012*, page 3

In terms of territorial innovation, during 2010-2012, the most innovative enterprises were located in the Eastern part of Romania, namely the South-East Region 36.5% and 32.2% for the North-East Region. The Central Region followed with a share of innovative enterprises of 21.2%, South-West Oltenia – 19.8% and the Bucuresti- Ilfov Region – 18.5%. The remaining regions displayed lower shares, between 12-14%.

Table 2. Innovation in the territorial field

No.	Development region	Innovative enterprises/types of innovations (%)			
		Innovative	Only with product/process innovations	Only with organizational and/or marketing innovations	With product and/or process innovations and with organization and/or marketing innovations
1	North-West	12.0	0.3	8.9	2.8
2	Center	21.2	2.8	14.2	4.2
3	North-East	32.2	1.1	25.8	5.3
4	South-East	36.5	6.1	18.5	11.9
5	South Muntenia	17.3	1.4	11.7	4.2
6	Bucuresti-Ilfov	18.5	2.0	12.6	4.0
7	South-West Oltenia	19.8	0.4	18.4	1.0
8	West	14.4	0.9	12.0	1.5

Source: INS, *Innovation in the business field enterprises during 2010-2012*, page 6

Of these, the most numerous innovative enterprises which implemented product and/or process innovations are located in the South-East Region (6.1%) and in the North-East Region the largest share comprises enterprises which implemented organization and/or marketing innovations (25.8%). The largest share of product and/or process innovative enterprises and the organizational and/or marketing innovative enterprises is to be found in the South-East Region.

Concerning the innovative small and middle enterprises, according to the research conducted by the National Institute of Statistics (INS 2014, 6) we have found that:

- the most numerous innovative SMEs were located in the South-East Region 36.1% and the North-East Region 31.7%;
- the region with the fewest innovative SMEs (11.4%) was the North-West Region;
- the South-East Region recorded the highest number of product innovative SMEs - 6.5%, and process innovative SMEs – 16.0% and organization innovative SMEs – 26.8%;
- the North-East Region has recorded the highest number of marketing innovative SMEs – 22.2%;
- a share of 0.4% of the South-East and North-East SMEs had issued new products on the market and 1.5% of the South-East Region SMEs had issued new products only for enterprises.

A different analysis deals with the share of the innovative enterprises involved in cooperation, by size classes, activities and partners during 2010-2012.

Table 3. The share of innovative enterprises involved in cooperation, by size classes, activities and partners during 2010-2012

No.	Type of partner	Enterprises				Activities	
		Total	Small	Middle	Large	Industry	Services
1	Any type of cooperation	7.4	5.7	6.9	22.5	9.0	5.1
2	Other enterprises within the group	2.0	0.8	2.3	11.7	2.5	1.4
3	Providers of equipments, materials, components or software	5.3	4.2	4.3	18.0	6.9	3.1
4	Public customers or buyers	3.5	2.2	4.0	12.3	4.0	2.8
5	Private customers or buyers	-	-	0.1	-	-	-
6	Competitors or other enterprises from the same activity field	1.0	0.4	1.6	4.8	1.0	1.1
7	Consulting, commercial laboratories, private R&D institutes	2.6	2.0	2.6	7.9	3.3	1.6
8	Universities or other higher education institutions	1.5	0.7	1.6	7.7	1.6	1.3
9	Public administration,	2.3	1.4	2.6	9.2	2.5	2.1

	private or public research institutes						
--	---------------------------------------	--	--	--	--	--	--

Source: INS, *Innovation in the business field enterprises during 2010-2012*, page 5

We notice that during 2010-2012 only 7.4% of the innovative enterprises had cooperation agreements to achieve innovative activities. Of these, the share of SMEs is 12.6% and the share of large enterprises is 22.5%.

The main cooperation partners of the innovative SMEs were the providers of equipments, materials, components or software (8.5%), followed by public customers or buyers (6.2%) and the consulting companies, commercial laboratories private R&D institutes (4.6%) and the universities or other higher education institutions occupy a share of only 2.3%.

On economy sectors, the share of industry innovative enterprises which cooperate with other enterprises, institutions is larger than the one of service innovative enterprises.

Compared to the situation of innovative enterprises during 2008-2010, according to the research conducted by the National Institute of Statistics during 2010-2012, a decline in the innovative activity is noticed.

The main issues identified by entrepreneurs which block the entrepreneurial activities are as follows: the lack of funds, too high innovation costs, goods and services market dominated by large enterprises, fluctuating demand of innovative products and even the difficult access to information concerning the market and the new technologies.

Conclusions

Since entrepreneurship is the action of promoting innovation, this decrease in the innovative potential of Romanian enterprises highlights the phenomenon of inhibition of the entrepreneurship initiatives.

In order to revitalize the entrepreneurship spirit and the innovative actions of the Romanian SMEs, the following actions should be focused upon:

- the development of networks and consulting centers, information and support centers for SMEs in the field of innovation;
- the stimulation of financing SMEs innovative business from their own funds or from EU funds;
- the development and implementation of research, development and consultancy programs for SMEs to provide viable solutions on improving the performance of SMEs through innovative actions;
- the support of the creation and development of cooperation among SMEs, research centers and universities, training organizations, financial institutions and consulting companies;

BIBLIOGRAPHY:

Atalay, Murat, Nilgun Anafarta, Fulya Sarvan. 2013. "The relationship between innovation and firm performance: An empirical evidence from Turkish automotive supplier industry" *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 75: 226 – 235

Boldureanu, Daniel. 2013. "Performance Indicators of Human Resources in Health Organization", *Analele Universității Ovidius, Seria: Științe Economice*, Constanța, ISSN 1582- 9383, Vol. XIII, Nr. 1, 2013, pp. 712-715.

Comisia Europeană. 2014. *Tabloul de bord al Uniunii inovării. Tabloul de bord privind performanța inițiativei „O Uniune a inovării” în materie de cercetare și inovare*http://ec.europa.eu/enterprise/policies/innovation/files/ius/ius-2014-summary_ro.pdf

Gay, Brigitte. 2014. "Open innovation, networking, and business model dynamics: the two sides" *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, Springer. 4(2)

Hall, Bronwyn H. 2005. "Exploring the Patent Explosion." *The Journal of Technology Transfer*, Springer. vol. 30(2_2): 35-48.

Institutul Național de Statistică. 2014. *Inovația în întreprinderile din mediul de afaceri în perioada 2010-2012*, Comunicat de Presă nr. 178 din 28 iulie 2014.

Institutul Național de Statistică. 2014. *Evoluția IMM-urilor din România în perioada 2010-2013*. http://www.insse.ro/cms/files/publicatii/pliante%20statistice/IMM_01_2014.pdf

OECD, EUROSTAT. 2005. *OSLO Manual, Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data, 3rd Edition*, The Measurement of Scientific and Technological Activities, OECD Publishing, Paris, <http://www.oecd.org/science/inno/2367580.pdf>

Ortega-Argiles, Raquel and Moreno Rosina. 2007. "Firm Competitive Strategies and the Likelihood of Survival. The Spanish Case." *Discussion Papers on Entrepreneurship, Growth and Public Policy* N.0507. Max Planck Institute of Economics, Jena.

Peters, Bettina. 2009. "Persistence of innovation: stylised facts and panel data evidence.", *The Journal of Technology Transfer*, Springer. 34(2): 226-243.

Petrariu, Ioan Radu, Robert Bumbac and Radu Ciobanu. 2013. "Inovarea: calea către competitivitate și creștere economică. Cazul țărilor din Europa Centrală și de Est", *Economie teoretică și aplicată. Vol XX*. 5(582): 13-25.

Pîslaru, Dragoș Nicolae, Cristian Păun and Dan Pele. 2012. *Rolul sectorului privat în dezvoltarea competiției în sistemul cercetării-dezvoltării și inovării*, 30. București, Editura Economică București.

Porter, Michael E. 1990. The competitive advantage of nations. *Harvard Business Review*, 68(2): 73–91.

Rânea, Constantin, Ioan Dan Filipoiu, Anton Hadăr, Alexandru Marin and Dan C. Badea. 2012. *Bazele managementului inovării și transferului tehnologic*, 12. București:Editura București.

Sorenson Jesper B. and Stuart Toby E. 2000. "Aging, obsolescence and organizational innovation." *Administrative Science Quarterly*. 45: 81-112.

Tan, Runhua. 2015. "Contradiction-oriented problem solving for innovations: five opportunities for China's companies" *Journal of Innovation and Entrepreneurship*, Springer,4(3)

Vyas, Vijay. 2009. *Innovation and new product development by SMEs: An investigation of Scottish food and drinks Industry*, PhD Thesis 9: Edinburgh Napier University

- Wei, Yingqi and Liu Xiaming. 2006. "Productivity Spillovers from R&D, Exports and FDI in China's Manufacturing Sector", *Journal of International Business Studies*. 37: 544-57.
- Zeng, L. Tina. 2010. Book Review, John Kao, *Innovation Nation: How America Is Losing Its Innovation Edge, Why It Matters, and What We Can Do to Get It Back*, Free Press, 2007, *International Journal of Communication*, 4: 1136-1138

BOOKING.COM OR TRIPADVISOR. WHAT THE ROMANIAN HOTELS CHOOSE?

Andreea Maha, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The purpose of the present research is to analyze how the Romanian hotels perceive their presence on two of the most famous booking websites, Booking.com and TripAdvisor. It aims to analyse the use of social media by the Romanian hotels and the aspects influencing the decision making process when they choose between Booking.com and TripAdvisor. Both of them are websites specialized in offering booking services but we can identify some differences regarding the perception of the Romanian hotels about them. Furthermore we would like to highlight the importance of the online reviews for the hotel reputation.

Keywords: *online reputation, Booking.com, TripAdvisor, hotels, Romania.*

JEL Classification: L83

INTRODUCTION

Tourism websites like Booking.com and TripAdvisor are nowadays important tools for travelers when deciding which hotels to stay in, and what restaurants and tourist attractions to visit. Travel industry is one of the first and successful industries to use Internet for this purpose and studies show that online travel sales keep growing. With a 16% share, hotel accommodation is the second largest sales item after air travel among online travel sales and revenue generated through online hotel booking increases (Marcussen 2009). The contents on such travel websites is user-generated, thus giving access to the opinions of many individuals. When contributing opinions to the travel websites, users typically select grades for a number of aspects (cleanliness, location, etc), and additionally add a textual review. During subsequent search, giving a particular location, users get a ranked list of hotels, where ranking is based on the grades given by previous travelers. It is also possible to get the hotels and other sites marked on a map.

Hotels as a customer-based service is an area where multiple factors may impact customer sentiment. For instance noise, nearby construction, weather, even customer expectations. Such events may influence the overall sentiment at any given time, creating a dynamically changing sentiment. Managing to identify why changes occur in such a setting, may provide both customers and hotel owners' valuable information regarding the interpretation of large amounts of opinionated data.

It has been reported in many cases that Word of Mouth (WoM) is very effective marketing tool. In hotel industry, most customers choose hotels based on recommendation of a friend and industrial report shows that word of mouth is one of the important factors in hotel selection decision (Barsky & Nash 2008). Word of mouth of the product has long been discussed as the free marketing tools of the products. This medium of marketing is more convincing than traditional marketing tools as people experiencing the product information has no incentive to spread wrong information about the product. It has been found that WoM marketing was seven times as effective as newspapers and magazines, four times as effective

as personal selling, and twice as effective as radio advertising in influencing people choices (Brown and Peter 1997).

One of the forms of word of mouth in the cyber world is online reviews. Recent studies show that travel reviews are increasingly becoming an important factor in hotel selection by travelers. As indicated by (Milan 2007), millions of travelers log on daily to Travel websites like Tripadvisor.com and experience web content through hotel generated photos, written text and hotel reviews by past customers. (Milan 2007) indicates that 84% of people visiting a Travel website hosting consumer generated content have their hotel choices affected by what they see and online hotel shoppers find reviews and hotel and room photos much more convincing than other features of hotels.

Although there are some similarities between two forms of online reviews (ORs) and WoM, there are significant differences between online review and WoM. For instance, while WoM is only effective within people's social network through verbal communication, online reviews can reach all the people having access to the internet. Furthermore, the effect of online reviews does not fade away with time and distance and it can be more detailed and durable as it reflects the opinions of more than one person in written form. Another difference is that while it is very difficult to measure the effectiveness of WoM, the metrics related to online reviews can easily be established (Bhatnagar & Ghose 2004, Duan et al. 2008). Thus, it is important to understand drivers of WOM activities in the online channel for the successful implementation of the hotel marketing.

In the travel industry, online reviews can be considered as electronic versions of traditional WoM and consist of comments published by travelers on the tourism products, services, and brands they experience. Travelers write ORs to share their own experiences with a product and/or service and describe their levels of satisfaction to help other travelers (Yoo and Gretzel 2008). Internet consumer opinion portals (COPs; Burton and Khammash 2010) are enabling travelers to review any aspect of a vacation, including accommodation, restaurants, destinations, and other tourism-related products such as tour operators. As soon as ORs are published on COPs, they are available for other potential travelers to read and use to inform subsequent decisions (Sigala, Christou, and Gretzel 2012). The importance of ORs is also growing among e-travel agencies that are providing their sponsored products with customer reviews (e.g., venere.com, e-booking.com, expedia.com, hotels.com) or are encouraging travelers to post product reviews on their websites (Mayzlin 2006).

The use of ORs is growing rapidly. For example, TripAdvisor (www.tripadvisor.com), one of the most successful COPs which specializes in travel, enables travelers to write reviews on accommodations all around the world and brings together individuals in discussion forums (Buhalis and Law 2008). Between 2010 and 2013, traffic on TripAdvisor increased from 20 to 60 million monthly visitors, with registered members rising from 15 to 20 million (www.tripadvisor.com 2010, 2014).

TripAdvisor has been criticized in the press as consumers could potentially be fooled by fraudulent posts (Morris 2012); however, the growth of this and similar COPs on travel services suggests that e-WOM will continue to play an ever more vital role in travelers' purchasing decisions. The Advertising Standards Authority (ASA) said it was possible that "non-genuine" reviews could be carried on the site. TripAdvisor bills itself as the largest

travel community in the world with more than 50 million unique visitors every month and more than 60m reviews and opinions, but some hoteliers and others in the hospitality trade claim the site is open to abuse, for example from rivals keen to attack an establishment's reputation. Two hotels and a company called KwikChex, which specializes in online reputation management, challenged a claim on the TripAdvisor site that it "offers trusted advice from real travellers" and featured "honest travel reviews and opinions". They argued the claims were misleading and could be substantiated because TripAdvisor could not verify all the reviews on its sites and therefore could not prove all were genuine and from real travellers. The ASA concluded that TripAdvisor did seem to be suggesting it "could be certain the reviews posted were from genuine travellers, and accurately reflected those travellers' experiences of the places they visited."

AN OVERVIEW OF THE ROMANIAN HOTEL INDUSTRY

In the last years even if the number of hotels increased, there was a steady reduction of the accommodation capacity per hotel. Thus, if in 2000 the average capacity of a hotel was around 194 places, in 2012 this indicator had reached only 130 places (NIS, 2013). Different studies on hotel industry explained that this decreasing trend is generated by the reduction of hotels' capacity situated on sea side and spa resorts. In these areas the old hotels, built in 70', with high accommodation capacities became inefficient in the new conditions of the market and parts of the hotel had to be closed in order to maintain the accommodation standards and overall costs. On the other hand new companies which invested in the hotel industry have built small or medium capacities in order to become profitable in a short time and also as a measure to cover the risk of low demand.

In regards to the foreign hotel chain investment in Romania, starting with 2011, a higher interest for Romanian market was observed. Romanian hotel market is still considered as a risky one, so many companies like Marriott, Sheraton or Hilton are waiting for a strong evidence of stability. In 2012 a new hotel chain came in Romania, this is Europa Group with an investment of 4 stars hotel in Bucharest. On the other hand the most important hotel chain present on Romanian market is Wyndham, which considered that it's a good time to reinforce its market position with 11 hotels and 24.9% room capacity, with Ramada brand. Also, the international hotel chains consider Romanian hotel market in a maturity stage and they took into consideration other locations for their investments. The total number of hotels owned or administrated by an international hotel chain reached 50 and the majority of them are in Bucharest.

Another important characteristic for evaluating the Romanian hotel industry development is the structure of hotel industry based on type of classification, upscale represented by 4 and 5 stars hotels and budget represented by 1 and 2 stars hotels. Of the total number of accommodation places in hotels, 40.0% were in 3 star hotels, 32.8% in 2 star hotels, 19.8% in 4 star hotels, 3.9% in 5 star hotels, 3.1% in a star hotels and 0.4% in hotels not classified by stars. Most of the hotels were classified in 3 star (50.0% of the total hotels) and 2 star categories (25.3%). There were thirty one 5 star hotels (two more in number compared to July 31, 2013) and two hundred sixty seven 4 star hotels (fifteen more compared to July 31, 2013). On July 31, 2014, 120 establishments of tourists' reception with functions of tourists'

accommodation were not classified by stars compared to 123 on the same date of the previous year. Most of them were camps for school and preschool pupils (51.7% of the total in 2014 and 50.4% in 2013, respectively). Of the 1473 hotels in use on July 31, 2014, a number of 6 hotels (0.4% of the total hotels), with a total of 747 accommodation places, were not classified by stars.

The first five counties, ranked by the total number of establishments of tourists' reception were as follows: Braşov (787 accommodation establishments), Constanţa (746), Harghita (321), Suceava (296) and Prahova (286). Constanţa County had the highest weight (27.5%) in the total number of rooms in the establishments of tourists' reception (the rooms in the houselet type units excluded). Of the total number of tourist accommodation places, Constanţa County had 28.1% and Braşov County 8.4%, followed by Bucharest municipality with 6.1%, Prahova with 3.7%, Vâlcea County with 3.6%, Bihor with 3.3%, etc.

Of the total of 141.1 thousand rooms in the establishments of tourists' reception with functions of tourists' accommodation on July 31, 2014 (the rooms in the houselet type units excluded), 93.7 thousand (66.4%) were in hotels. The number of rooms increased in 2014 by 1444 in hotels, by 776 in rural tourist boarding houses, by 233 in hostels, by 53 in tourist chalets and by 48 in holiday villages. The number of tourist accommodation places on July 31, 2014 was 311.3 thousand. The most places, 186.2 thousand, were in hotels, followed by the rural tourist boarding houses with 30.5 thousand places, the tourist boarding houses with 27.3 thousand places, the tourist villas with 13.8 thousand places and the camping sites with 12.9 thousand places.

The penetration of the Internet in the Romanian travel industry has been historically lower than in other European countries. However, it is increasingly gaining ground to the detriment of traditional travel agents. The statistic below shows the percentage of individuals in Romania who had used the internet to book online travel or accommodation services from 2006 to 2014. In 2014, 10 percent of all individuals used the internet for online travel services, but usage was higher among those who had used the internet within the last three months, at 18 percent.

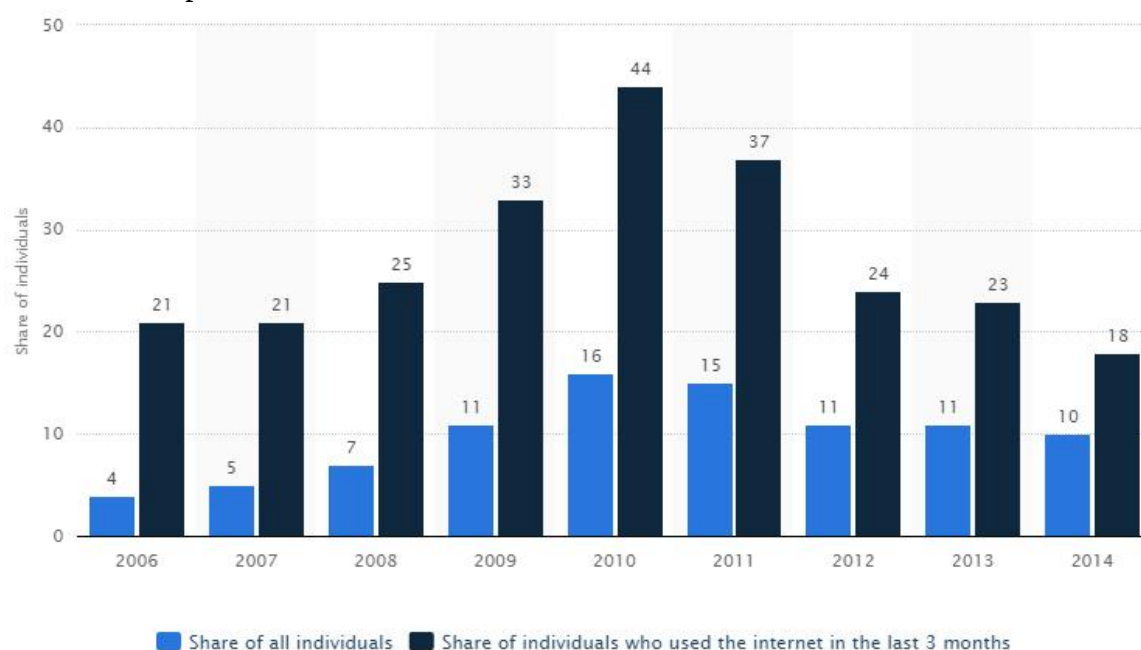

Fig. 1 - Share of individuals who use the internet for travel and accommodation services in Romania from 2006 to 2014 (Source: <http://www.statista.com/statistics/381030/online-travel-and-accommodation-usage-in-romania/>)

Usually hotels use multiple online distribution channels in order to be more visible on the Internet and to attract as many clients as possible. The Internet sources for hotel booking are: brand websites (65.4%), merchant websites (19.5%), opaque website (11.3 %) or retail websites (3.7%). The most profitable distribution channel is the hotel website. Many hotels developed their own websites in order to promote their products and services, to attract clients and also to offer them the opportunity to book a hotel room directly on the website, without using other intermediaries. In this way hotels don't have to pay commissions to online travel agencies or to other third parties, they can sell their services directly to clients. Finding new ways to encourage clients to reserve rooms directly on the hotel website should become a major strategic objective for hotels' marketing departments (Matei, 2013). There are some actions every hotel should take to attract more clients to their website: to redesign the hotel website from the user perspective; to create Call to Action; to keep the website updated with the latest news, products and services; the integrated and automated management of online reservations (Matei, 2013).

An online booking system should support all the phases of the reservation process: they should offer information on room availability and tariffs, should allow clients to fill in personal data, confirm booking and make online payments. Online booking engines were defined by Landvogt (2004) as "tools to store, publish and update the dynamic data availability and prices, and additionally provide the users with a regular reservation process" Ivanov, 2008: 2. The integration with the Property Management Systems (PMS) is very important therefore PMS providers offer also website booking systems compatible (integrated) with the PMS. In this way, all information needed is automatically retrieved from the PMS and bookings, cancellations and amendments made online are automatically updated into the PMS database. Another important aspect of an online booking system is to accept online payments and also to ensure the security of transactions. The providers of online booking software often offer Search Engine Optimization (SEO) services. SEO is defined as "the process of improving the website ranking and visibility in search engines by figuring out what terms or phrases people are searching, and using those terms on your website so you will routinely rank among the top results in nearly every search" Carr and Collins, 2013. Many clients use search engines to find a hotel and SEO can help hotels to be more easily reached by clients.

Concerning technology, according to the Global Competitiveness Report 2013-2014 [World Economic Forum, 2014] on the 9th Pillar: Technological Readiness, among the 148 countries analyzed Romania ranks quite poor regarding Availability of Latest Technologies (107) and Firm-level Technology Absorption (104). Moreover, the indicator Individuals using Internet (64) ranks too low compared to the Internet Bandwidth per User which ranks very high (16), meaning that there still are few individuals using the Internet, compared to the Internet bandwidth available.

Surprisingly, Romania ranks first worldwide in terms of free access to Wi-Fi as a service commonly provided by hotels, a huge advantage most of hotel owners do not know how to exploit at its maximum potential in order to attract guests and especially Millennials. Therefore, although social media promotional tools and other digital marketing means exist, the knowledge is the one that lacks in most cases.

METHODOLOGY

As we mentioned earlier, this paper aims to analyse the use of social media by the Romanian hotels and the aspects influencing the decision making process when they choose between Booking.com and TripAdvisor. In order to achieve the paper's goal we conducted a research on Romanian hotels websites in the time span March 2015 – May 2015. The research methods include websites observation, web content analysis, analysis of documents review like promotional materials, personal observations and official statistics analysis.

Regarding digital media, a percentage of 72.2 % of the Romanian properties are present on the world leader in booking accommodation online, Booking.com [About Booking.com] and 71.7 % are present on the world's largest travel site that provides trusted advice, TripAdvisor [About TripAdvisor]. Therefore, there is still an important percentage of almost 30% of the accommodation facilities that are not present on these booking platforms, perhaps mainly of the 1 and 2 stars classification levels but not only.

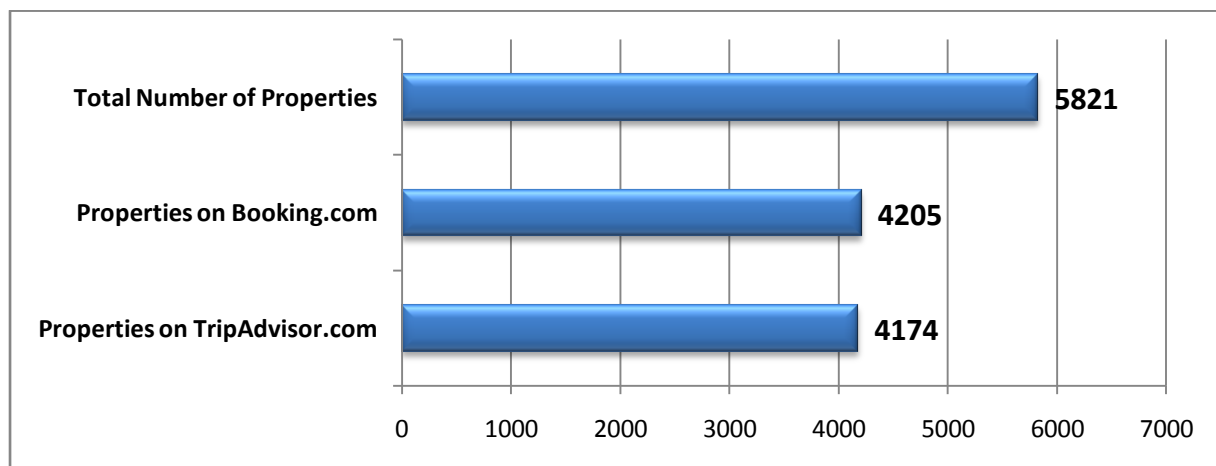

Fig. 2 - The Presence of Romanian Hotels on Booking.com and TripAdvisor

Sources: NIS (2014), Annual Tourism Yearbook 2013, Booking.com, and TripAdvisor.com

The exact number of Romanian hotels present on Booking.com and TripAdvisor cannot be properly quantified. By selecting the “hotels” query when searching properties, the results will reveal hotels but also villas, tourist boarding houses, hostels and many other properties all registered under the hotels category. However, it is important to have in mind that on Booking.com, property owners and/or managers are the ones who register the accommodation unit, meaning that they opt to declare the facility a hotel as a way of increasing revenues. On the other hand, on TripAdvisor usually guests are the ones who register a property in order to add a review. By connecting their property to TripAdvisor, hoteliers have the possibility to answer to their guests, in order to overcome the negative impact of reviews and to make the

best of their praises. According to a recent study conducted by HotelGuru.ro, an online booking platform, as many as 68 % of the Romanian tourists said that they trust online booking platforms and that they use them for reading detailed information and reviews regarding accommodation facilities. (Oprea) The study concludes that the Romanian tourists are interested in online booking opportunities and that they are willing to access multiple sites for more detailed information but that they are still reluctant to complete the booking process through an online booking portal as they do not want to provide bank details. Also, they find it more efficient to contact the accommodation facility or the intermediary by phone. Therefore, only 28 % of them choose to complete a reservation online, while 39 % prefer to book by phone. (Oprea)

Some of the few Romanian hotels that have a truly well-organized website, attractive and providing relevant and useful information, are present only on the fifth, sixth place at the bottom of a simple search on Google, are found even on the second or third page, or cannot be found unless the exact name of the website is written. Before and continuously after launching a hotel's website, methods to attract potential customers have to be considered and used. Such methods are of critical importance and they are often free, simple but ignored or little understood by hoteliers. Some examples in this respect are:

- optimizing the website rank in the search engine results; or
- search engine promotion through the analysis of traffic sources and how they change and evolve over time etc.

Such methods often require time but not necessarily (important) financial resources, Google providing free of charge the necessary support for most of them. Also, one does not need advanced IT knowledge for these optimization processes, and guides on how to apply them can be (easily) found on Google.

Moreover, there was discovered a high concentration of internationally recognized distinctions in areas frequently visited by foreign tourists such as Sighișoara and Sibiu, where in 2013 there were accommodation facilities that still kept in plain view the awards received in 2011. Therefore, the race for receiving such awards from TripAdvisor and from other similar international organizations is either a response to customers' demands or, in some cases, a proactive action to attract them, both cases being the result of accommodation facilities gaining an increased number of guests after displaying such awards. Other international awards have begun to be granted to Romanian hotels by the World Travel Awards since 2012. This organization aims at recognizing, rewarding and celebrating excellence across all sectors of travel and tourism worldwide [World Travel Awards].

Another important step has been taken in May 2014, when the OVI Travel Agency released vivolis.ro, the first online platform in Romania to go fully mobile for travel bookings – flights, hotels and city break packages – by smartphone, tablet, laptop or desktop, including WhatsApp and Viber applications. Vivolis.ro is linked to RED Bookings, a platform for bookings of tour operators and travel agencies (Oprea). Therefore, some of the solutions for improving and enhancing the online presence of the Romanian hotels can be identified among the following ones:

- educating hoteliers through conferences, trainings and workshops;

- raising awareness of the importance of well-designed websites by promoting the benefits and potential results;
- hoteliers who want to renew their hotels' websites should listen carefully to what web designers and SEO specialists recommend;
- improving the sites of hotels, both in terms of quality and of the accessibility of (potential) customers by the means of search engines; and
- optimizing hotel websites for smartphones and tablets.

More and more Romanian hotels begin to take action as there is much need for improvement. In this respect, a triggering factor may be associated to the much needed genuine international competition on the local market. A higher penetration of the international groups and chains on the Romanian market might wake up the Romanian hotel owners and/or managers. Moreover, the poor online presence of the local hotel brands may also be attributed to the investors' profiles. Obviously, as most of the Romanian hospitality entrepreneurs seem to be only interested in gaining rapid returns on their investments, or to own vanity or trophy properties, respectively to make real estate investments, they are not interested in investing anything for the sake of improving a below-average qualitative level and, nevertheless, in a better online and digital presence of their facilities.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

The changes that take place internationally in what concerns digital marketing, consist not only in modern online marketing campaigns, peer reviews, social media and means to meet customer demand through the nowadays common devices (smartphone, tablet, laptop, etc.) but also in the online booking platforms, which have emerged as alternatives for hotel rooms and which diminish customers' demand for hotels, becoming a genuine threat for hoteliers if not dealt with properly. Online marketing of Romanian hotels is an urgent issue that needs to be addressed and improved. Most hoteliers seem not know and/or not to care how to adequately promote their hotel, sometimes making their situation even worse. Moreover, the low and medium qualitative levels provided by most of the hotels contribute to the quite negative image of the Romanian hotel industry, and to its poor performances. The most important findings of the present research revealed that:

- most of the Romanian hoteliers have not yet acknowledged the changes that take place related to digital marketing;
- the importance of the digital marketing seems to be little understood by the Romanian hoteliers;
- discrepancies occur between what hotels promote about themselves and their real situation reviewed on specialized websites and platforms, respectively on discussion forums;
- there are websites with information that is not updated or which promote hotels that do not exist anymore;
- most hotels that do not have their own website are 1, 2 and 3-star hotels; despite this, some of them promote themselves on international reservation websites and platforms (e.g. Booking.com, TripAdvisor etc.);
- there are properties that confusingly promote themselves as tourist pension-hotel or hotel-tourist pension;

The impact of the continuously evolving digital marketing begins to be sensed by some of the Romanian hoteliers. Large hotels have the financial funds to invest in adopting solutions for the new digital marketing trends but budget hotels struggle to face the changes with limited budget and personnel or just watch them pass away. On the other hand, Romanian hoteliers begin to slowly realize and learn the importance of attending conferences and workshops and the demand for such events is continuously growing. Also, they realize the importance and benefits of international awards and nominations for their properties.

Acknowledgement: This work was financially supported through the project "Routes of academic excellence in doctoral and post-doctoral research - READ" co-financed through the European Social Fund, by Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013, contract no POSDRU/159/1.5/S/137926.

REFERENCES:

- Barsky, J. & Nash, L. (2008). Word of mouth should be top-of-mind for hotel operators. <http://www.marketmetrix.com/en/default.aspx?p=research1&s=research>
- Bhatnagar, A. & Ghose, S. (2004). Online Information Search Termination Patterns Across Product Categories and Consumer Demographics, *Journal of Retailing*, 80(3), 221-228.
- Brown, J. J. and Peter H. R. (1987). Social Ties and Word-of-Mouth Referral Behavior. *Journal of Consumer Research*, 14 (3), 350-362.
- Buhalis, Dimitrios, and Rob Law. (2008). "Progress in Tourism Management: Twenty Years on and 10 Years after the Internet: The State of eTourism Research." *Tourism Management*, 29(4): 609-23.
- Burton, Jamie, and Marwan Khammash. (2010). "Why Do People Read Reviews Posted on Customer-Opinion Portals." *Journal of Marketing Management*, 26 (3-4): 230-55.
- Duan, W., Gu, B., & Whinston A.B. (2008). Do online reviews matter? An empirical investigation of panel data. *Decision Support Systems*, 45(4), 1007-1016.
- Gretzel, Ulrike, and Kyung Hyan Yoo. (2008). "Use and Impact of Online Travel Reviews." In *Information and Communication Technologies in Tourism 2008*, edited by Peter O'Connor, Wolfram Hopken, and Ulrike Gretzel. Wien: Springer, pp. 35-46.
- Landvogt, M. (2004) Online booking engines for small and medium-sized enterprises as a tool for improved distribution and yield management in New Zealand's tourism industry. in Smith, K. A. and Schott, C. (2004) eds. *Proceedings of New Zealand Tourism and Hospitality Research Conference 2004*. Wellington, 8-10 December. pp. 191-198.
- Marcussen, C. H. (2009), "Trends in European Internet Distribution - of Travel and Tourism Services 1998-2008", Centre for Regional and Tourism Research.
- Matei, C. (2013), Ce presupune existenta unui business hotelier pe online, HBR Expert, Editia Nr. 133, available online at http://www.hrbexpert.ro/articol/1784/Ce_presupune_existenta_unui_business_hotelier_pe_online.html,
- Mayzlin, Dina. (2006). "Promotional Chat on the Internet." *Marketing Science*, 25 (2): 155-64.
- Milan, R. (2007), Travel reviews - consumers are changing your brand and reputation online. <http://www.travelindustrywire.com/article29359>

Oncu, Marius, România, prima în lume într-un top al disponibilității internetului WiFi gratuit în hoteluri, <http://www.mediafax.ro/cultura-media/romania-prima-in-lume-intr-un-top-al-disponibilitatii-internetului-wifi-gratuit-in-hoteluri-12541133>

Oprea, Marius, În era vitezei, doar 28 % din români au încredere să-și plătească vacanțele online, <http://www.wall-street.ro/articol/Turism/171015/in-era-vitezei-romanii-inca-nu-au-incredere-sa-si-plateasca-vacantele-online.html#ixzz3BaPoRybB>

Sigala, Marianna, Evangelos Christou, and Ulrike Gretzel. (2012). *Social Media in Travel, Tourism and Hospitality: Theory, Practice and Cases*. Surrey, UK: Ashgate.

TERRITORIAL IMPACT ASSESSEMENT OF HOSPITAL CLOSURE IN ROMANIA IN 2011. MEASURING THE EFFECTS OF THE TERRITORIAL INEQUALITIES

Andreea Alexandra Cireașe, PhD, Alexandru Ioan Cuza University

Abstract: The paper is motivated by the need to highlight the inequalities induced by the 2011-2012 health reform in the NUTS2 North-East Region and the NUTS2 South-East Region of Romania and to emphasize the effects over the population and territorial coherence of a policy that does not assess the local particularities of a territory.

The methodology used in this analysis identifies the effects of the anti-economic crisis policies at the territorial scale. One of the counter measures taken in the 2011-2012 period consisted in the reduction of the public infrastructure of health care. A number of hospitals and health-care centers were closed in what was called the reform of the health public system. In the regions analyzed, a number of 18 hospitals were closed, from a total of 74 before the crisis starting. The exploratory work I propose measures the spatial consequences of these policies, in terms of basic accessibility to the health regional infrastructure, before and after the crisis. The results of these two models of basic spatial accessibility will be correlated with the age groups structure of the regional population, in order to detect and scale the effects on the growing territorial inequalities.

Key words: *health reform, accessibility, vulnerability, inequality, healthcare system*

The access to health services is considered a fundamental right of the individual, in all civilized countries. Despite these rights settled in accordance with the principles of a modern society, the Romanian healthcare system shows multiple inequalities of access for a large proportion of the population. Although the healthcare system is only one of the determinants of population health status, the relationship between the availability of funding allocated by the government and the health of the population is mediated by many factors. A number of studies show that the countries where financing health services and long term care are at a high level, record low percentage of the population with poor health and life expectancy levels are raised. Instead, the countries with a low share of health expenditure are characterized by a population with higher proportion of poor health and a reduced healthy life expectancy.

Nationally, the gap between regions and between urban and rural areas in infrastructure and medical equipment is huge and creates serious inequalities in access to health services. In urban areas are located 88.8% of all hospitals, 91.7% of all medical offices, 92.3% of diagnostic and treatment centers, 98.1% of specialized offices and 79.5% of all pharmacies. In this background lacking cohesion, the closing of hospitals has exacerbated challenges for the population in accessing healthcare, especially those living in economically undeserved settings or in remote areas.

With direct impact on the population's access to care and health delivery, the subject was widely approached by the scientific community. Closing hospitals as a political measure induced problems in both developed and emerging countries and also in both urban and rural areas. Therefore, rising health care costs at a time of economic stagnation and an obsession with budget deficits at all levels of government have contributed to a sense of urgency to reform the health care system (Amanda M. James: "Closing rural hospitals in Saskatchewan: on the road to wellness?"). One of the main outcomes of hospital closure is the decreasing access to the nearest medical center. The increased distance to the closest hospital increases death from heart attacks and unintentional injuries (Thomas C. Buchmueller: "How far to the hospital? The effect of hospital closures on access to care"). The closing of hospitals has exacerbated challenges for older adults in accessing healthcare, especially those living in economically disadvantaged communities (Malamo Countouris, Sandra Gimore: "Exploring the impact of a community hospital closure on older adults: A focus group study").

The main purpose of this analysis is to highlight the inequalities induced by the 2011 health reform in Romania, Macroregion 2 (the NUTS2 North-East Region and the NUTS2 South-East Region of Romania). A number of hospitals and health-care centers were closed in what was called the reform of the health public system. In the regions we analyze (the NUTS2 North-East Region and the NUTS2 South-East Region of Romania) a number of 18 hospitals were closed, from a total of 74 before the crisis starting. I also want to emphasize the effects of a health policy that does not consider the local particularities and how the outcome affects the territorial coherence. The indicators used in this study were: the stable population in 2011 at LAU 2 unit by age group and sex (The stable population consists of people living in that locality, with residence in the locality at that time, data source: National Institute of Statistics, 2011), the number of hospitals before and after the 2011 health reform (data source: The Ministry of Health¹).

¹Government Emergency Ordinance No. 32/2011

The exploratory work I propose measures the spatial consequences of these policies, in terms of basic accessibility to the health regional infrastructure, before and after the crisis. The results of these two models of basic spatial accessibility will be correlated with the age groups structure of the regional population, in order to detect and scale the effects on the growing territorial inequalities.

In terms of methodology, the access to the nearest hospital is calculated in minutes by road, at a spatial level of LAU2 units. To mark the inequity level of access to health care in the area selected, it was mapped both the access before and after the reform. Also, for better observe the local impact of the policy, the last map describes the added distance in minutes to the closest hospital after the reform.

The basic accessibility model we propose is formalized as follows:

$$A_i = \min_{\geq 0} D_{ij}, \text{ where :}$$

A_i = basic accessibility index

D_{ij} = time distance on the road network between each LAU2 centroid and the j the nearest hospital

The road distances were calculated by approximating the time needed to reach a hospital using the road quality as a weighting function. In this case, for the local roads (DC or communal infrastructure) an average speed of 25km/h was allocated, the county roads (DJ) received 45 km/h and the national roads (DN) 60km/h average speed.

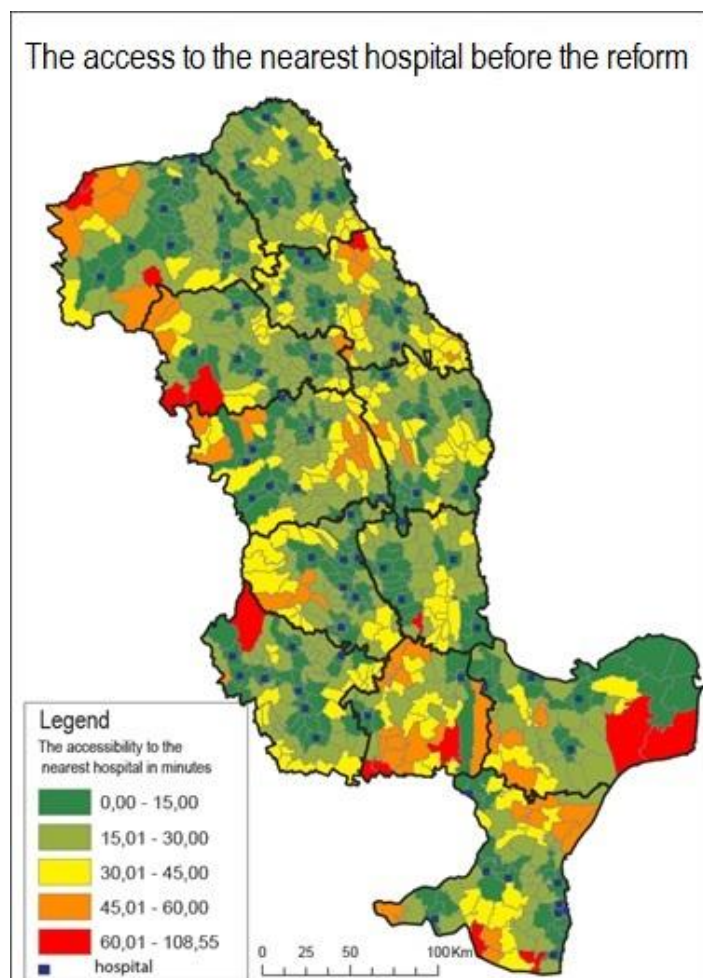
The calculation of the time distances allowed me to build two matrix of basic accessibility (933 by 933 LAU2) and to identify what local administrative units were penalized by the hospitals' closure. Comparing the results of the two models (before and after the reform) shows that the effects of the policies, in terms of territorial cohesion and spatial inequalities, are substantial. Almost a half-million persons living in the studied area were forced to allocate more time to reach the nearest hospital, ranging from a moderate penalty (10 minutes) to severe ones (about 60 minutes in some remote or peripheral LAU2). In theory, the potential of interaction between the users and the health infrastructure is defined by the report between the sizes of the hospitals and the distance that separate the user of this facility. As the time distances increased, the probability of interaction decays proportionally to the time penalties (Grasland, TRACC).

Time penalty in minutes	max-30	30-15	15-10	Total
Number of LAU2 affected	28	63	34	125
Population penalized (2011)	104000	229000	164000	497000
Total area population				3332000
Number of LAU2 in the studied area				933

Tab. Synthetic results - territorial effects of the public health care system reform in the NUTS1 Macro-region East of Romania

In this situation, closing the hospitals in Romania had as effect a possible lower interaction between the potential patients and the health care infrastructure, with unknown effects on the general state of health of the population. Moreover, crossing the results concerning the loss of accessibility with the age structure indicates that the most penalized age groups are the young and the elder. These two groups are extremely vulnerable, from a medical point of view and the interaction with the health care infrastructure should theoretically be more frequent.

The next steps will identify the aggregate potential accessibility functions, before and after the reform took place. For example, for the elder age group (>65 years), before the reform 50 % of the elder population was situated at less than 13 minutes to the closest hospital. After the implementation of the reform, this distance increased to 15 minutes. The difference might look insignificant, but replicated at regional scale, this loss of accessibility affects a considerable amount of aged people. These aggregated functions will be the quantitative tools that will help measure better the increasing inequalities in Romania, during the reforming period related to the economic crisis.

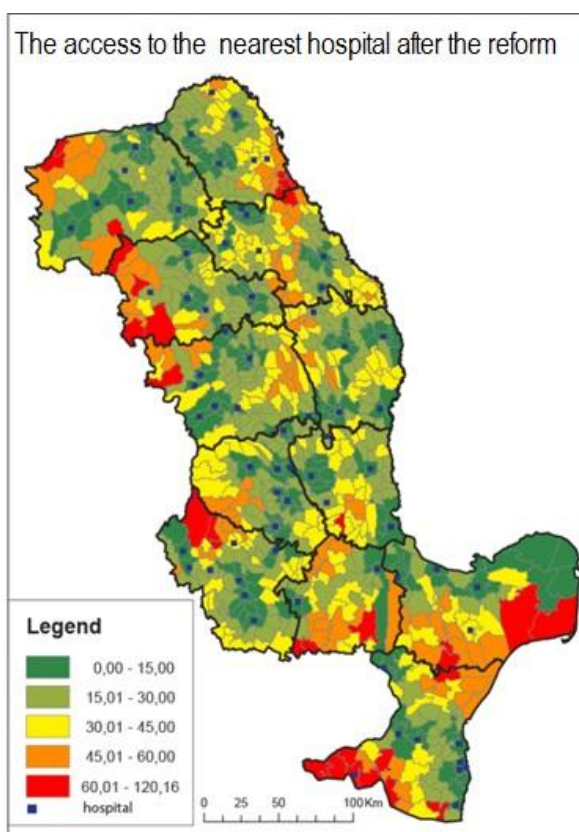

Map1: The access to the nearest hospital before the health reform

As can be seen in the first cartographic material (“The access to the closest hospital before the health reform”), the access to health care services was quite deficient in Macroregion 2 even before the reform. First areas that stand out are mountainous, hilly and the Danube Delta, where the access is hampered due to road conditions, resulting inequalities induced by the road network. Thereby, inequalities of access can be seen, more than half of the LAU2 units being located at a distance of less than 30 minutes from the nearest hospital. Considering that the main affected areas are rural areas, the first thing that stands out is the big difference between the two. Thus, an advantage have the administrative units located on a high rank communication path, European or at least national, with access up to 15 minutes to the first hospital. In this category stands out regions characterized by high access to hospital services, such as the corridors Radauti – Campulung Moldovenesc – Gura Humorului – Vatra Dornei, in Suceava district, along a national road. With the same description stands out the corridor Adjud – Panciu – Odobesti – Focsani – Dumbraveni, along the E85 European road, in Vrancea district, or the central area of Buzau district.

Areas with average accessibility to the nearest hospital are in close proximity to existing units located up to 30 minutes to the nearest hospital, served at least by a communal road. Areas with very low accessibility are isolated at the administrative borders, served by impassable roads².

Excluding from the analysis the 18 closed hospitals, the map changes completely. The most affected areas are those that had medium and low (30 - 45 minutes, 45 - 60 minutes) access. For example, by closing Babadag hospital, near the intersection of Tulcea and Constanta districts (the hospital served also the population from the northern county of Constanta) emerged a minimum hospital

Map 2: The access to the nearest hospital after the health reform

²Particular cases are Insula Mare a Brailei and Delta, areas characterized by low access to the nearest hospital because for this cartographic material were taken into account only road distance, excluding the river access.

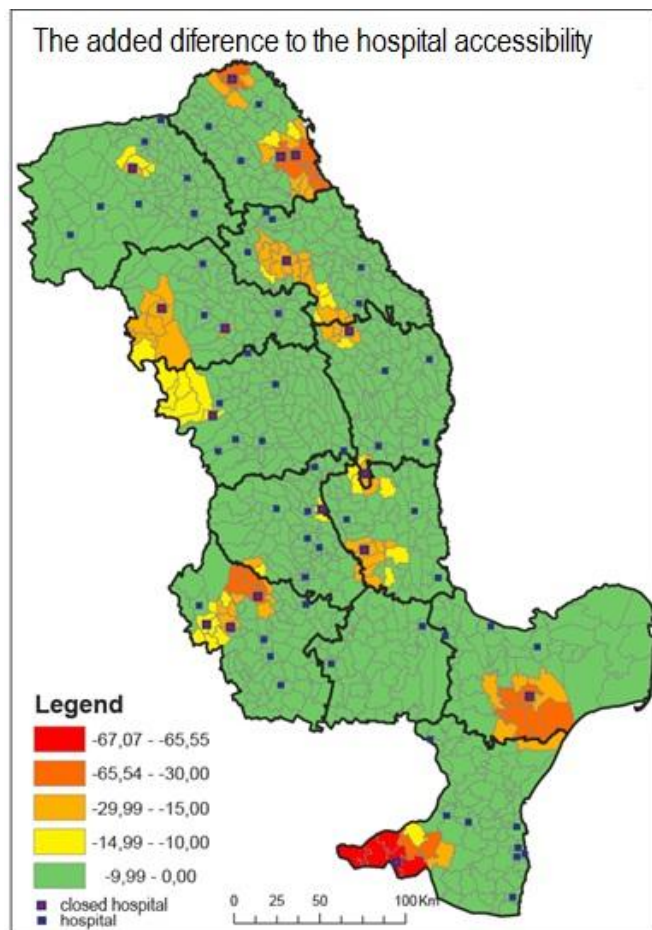
access area, a vulnerable area. Another situation is shown by the closing of Baneasa hospital, in southeastern Constanta. After the health reform in 2011, this area recorded the greater time-distance to the nearest hospital, up to 120 minutes³.

On a foundation still characterized by major discontinuities of access to hospital services, the reform widened the initial imbalances. The areas with minimal access to the

nearest hospital, with isolated, punctual character before the reform, were turned into fluid corridors of low access. Those areas are parallel with high access areas, located along the European road E85.

The most affected were the rural areas without access to the national road, the medium time - distances changing completely.

Comparing both the post and after reform situations, we can say that the initially limited access areas were most affected by the 2011 health reform. The existing inequalities have widened resulting “hot” areas, characterized by low access and high need to medical care. For example, before the reform, the greatest distance to the nearest hospital was 63 minutes

Map 3: The added difference in minutes after the health reform.

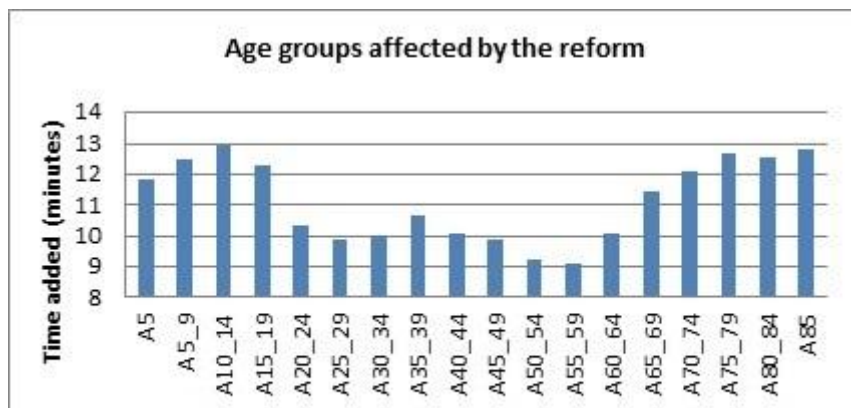
(excepting the Danube Delta where the access is limited due to the lack of terrestrial connections, the primary means of access being the river), the time-distance doubling after the hospital closure.

Through the third map (“The added difference in minutes after the 2011 reform”) can be observed the real territorial impact of the new policy. Maybe 10 or 20 minutes is not much, but added to a initial distance of about the same, can lead to disasters. This was the situation resulted by the closing of Baneasa hospital, in Constanta district. Before 2011 the time-distance to the nearest hospital was almost 65 minutes, and doubled after the reform.

³Fortunately, following pressure from the population, the hospital was reopened in 2012.

As can be seen, in contrast, there have been situations where hospital closure has not led to major problems, like Roznov hospital.

According to the demographic profile of the affected population, the young and the elderly are the most vulnerable groups. Susceptible to a high need for health services, they already were characterized by

Graph: Age groups affected by the health reform

low access to hospital services. The age group profile in the affected areas resembles the demographic profile of rural areas, resulting that the most affected is the rural population. Although the average to the nearest hospital is about 11 minutes, combined with susceptible demographic profile of the affected areas, can sometimes lead to dramatic results.

Even if 26 years have passed since the events of 1989, social policies in Romania are still inconsistent, inadequate, offer ad-hoc solutions to specific crises, have conflicting objectives, lack of vision and strategic approach. Institutional arrangements that would have to be determined by a coherent long-term strategic vision, were determined by internal political interests of the moment.

With great importance in the quality of live and life expectancy, the access to the closest hospital is a conclusive indicator of a strong health system. Affected by ageing and deep demographic problems, the region was profoundly affected by the 2011 health reform. Thus, by statistical and mapping methods, I've conducted an analysis of the affected population and mapped arising inequalities in vulnerable areas, study that can provide a basis for further approaches.

BIBLIOGRAPHY

1. Buchmueller, Thomas C., Jacobson, Mirele. *“How far to the hospital?: The effect of hospital closures on access to care”*, Journal of Health Economics, Volume 25, Issue 4, July 2006, Pages 740–761.
2. Countouris, Malamo, Gilmore, Sandra, Yonas, Michael. *“Exploring the impact of a community hospital closure on older adults: A focus group study”*, Health & Place, Volume 26, March 2014, Pages 143–148.
3. James, Amanda M., *“Closing rural hospitals in Saskatchewan: on the road to wellness?”*, Social Science & Medicine, Volume 49, Issue 8, October 1999, Pages 1021–1034.
4. Liu, Liyan, Hader, Joanne, Brossart, Bonnie. *“Impact of rural hospital closures in Saskatchewan, Canada”*, Social Science & Medicine, Volume 52, Issue 12, June 2001, Pages 1793–1804.
5. Mohan, John F., *“Explaining geographies of health care: A critique”*, Health & Place, Volume 4, Issue 2, June 1998, Pages 113–124.
6. Tudora, Daniel, Muntele, Ionel, *“Distribuția spațială a indicilor stării sociale a populației rurale în Moldova apuseană”*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iasi, 2012.
7. *** Government Emergency Ordinance No.32/2011.

SUSTAINABLE INNOVATION – CONCEPTS, MECHANISMS, CONSEQUENCES

Florin-Răzvan Bălășescu, Research Worker, Centre for Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu", Romanian Academy

Abstract: In a narrow sense ,sustainable innovation is related to the novelty notion meaning new goods, services, values and mode of living taking into account the reality of market competition, consumer culture and political climate .

In a large sense, sustainable innovation is related to the sustainable development concept in the context of a complex relational environment between economy, society and nature, in so called dichotomy between specialisation and multidisciplinary approaches, (linear triple bottom line modes.).

Finally, all of these implies new forms of business, government consumption and culture values because sustainable innovation is in fact a continuous learning process both at a micro individual as well as social organisational level .

In this framework it is to mention the importance of a learning society that could stimulate the positive externalities of sustainable innovation procurement regulations in the process of human capital development, taking into account relationship between economic freedom, social norms and teleological reason of living, learning to learn" (Joseph Stiglitz), in a "scheme of possibility to create something new" (Constantin Noica) in so called triad oikos -habitus - paideia

Keywords: sustainable development, innovation, public procurement, individual & social learning

Jel Code: A1, I25, O3 ,Q01

1. Eco innovation - concept and its interpretation.

As well known, the word "innovation" comes from the Latin noun innovatus, and appeared firstly as a concrete fact in the Renaissance period, but in the present days is related to the famous economists Joseph Schumpeter and Peter Drucker studies as "new combinations" of existing natural, financial technologic and knowledge entrepreneurship input factors within a managerial planning of discovering, evaluating, instrumentation and market successfully implementation on a way from a simple idea to new goods, services and industrial organisational system as a mature perspective of economy, society and environment network relationships, able to stimulate economic growth, employment creation and raising the life quality standards.

As mentioned some researchers like Gabriela Piciu (2013) or Nicholas S. Vonortas, Phoebe C. Rouge and Anwar Aridi (2015) sustainable innovation known also as green or eco innovation illustrates multiple characteristics depending the level of analysis¹.

From a general point of view, sustainable innovation illustrates new goods, services and market brands, within a step by step, radical transformative or resilient adaptive approaches,

¹ Gabriela Piciu coord. (2013)-"Environmental Financing Risk Management", Centre of Finance, Monetary and Financial Researches "Victor Slăvescu", Romanian Academy, Bucharest, 2013
Nicholas S. Vonortas, Phoebe C. Rouge and Anwar Aridi editors (2015)-"Innovation Policy -A Practical Introduction", Springer New York, 2015

characterized by marginal additivity, eco efficient improvements, a better organisational communication between economic, financial and political insiders and outsiders, taking into account the reality of consumers preferences as well as the possibility and necessity to raise the living quality standard through public investments in education and culture as a way to innovate the so called triad oikos -habitus -paideia.

From a specific point of view, inspired from the neoclassical, endogenous growth, institutional and state intervention models, sustainable innovation is related to positive and normative aspects of weak and strong sustainable development concepts (market competition reality, social historic evolution of human society and resilient dynamics of environmental complex adaptive systems) through reducing impacts on the environment or achieving a more efficient and responsible use of natural, financial, technologic and human knowledge potential resources.

On one hand sustainable development relates economic, social and environmental issues in the so called triple bottom line strategy.

In this framework, time is considered as an aprioric realty space of marketplace interactions, that defines the portfolio structure essential characteristics management of rational utility maximizer agents- optimal Paretian profit seeking behavior, the capacity of efficient oriented substitution between production factors, the necessity of market failures and property rights public regulations as well as the demand pull pressures generated by consumer culture preferences.

On the other hand, sustainable economic development illustrates the very nature of social historical evolutionary processes in so called triple top line strategy.

This approach is based on the fact that time is an thermodynamic engine of evolutionary events characterized by a resilient social industrial metabolism of information, matter and energy exchanges between environment society and economy.

From the sustainable innovation concept, these two perspectives consider the necessity and possibility of a regenerative innovative development approach based on two possible alternatives:

- a linear regenerative Hicksian relative price model of innovation oriented to an optimal risk portfolio structure of natural, technological financial and knowledge-human factors;

- a non-linear circular economy model of innovation related to symbiosis biomimicry, entrepreneurship spontaneous creativity in the multidisciplinary research, to respect the rule of law spirit applied to public procurement principles of financial transaction transparency and political governance accountability.

The final goal of sustainable innovation conceptual models is to develop a continuous maturization of free will choices in the context of the relationships between liberty, responsibility and welfare in a “learning spillovers society” as well as to create the premises of an idealistic “triple Helix society” oriented to a continuous development of economic, social and environmental oriented to economic efficiency and social symbiosis, stimulated by an optimal mix of financial and institutional catalytic instruments- regulations, taxes and sustainable public procurement.

2. Mechanisms of sustainable innovation

Sustainable or eco innovation means new goods, services, cultural values and mode of living stimulated by technological push, market demand pull pressures and regulation drivers, a new space of a network interconnections between insiders and outsiders of socio economic agents, consumers and public authorities through so called R&D and L&D mechanisms (technical-economic and social learning).

These specific innovation mechanisms of R&D and L&D illustrate the relationships between positive, normative and complex resilient characteristics of the economy society and natural environment network.

In this framework it is to consider both the linear and non linear models of thinking at micro and macro level of economy within the respect of integrity, accountability and transparency public procurement principles applied to the relationship between producers, consumers, investors, educational system and public authorities.

Thus, on one hand the sustainable innovation is a linear research process starting with a simple idea problematisation in a way of analysis, evaluation and practical implementation and on the other hand is a non linear approach related to different multidisciplinary and multi responsibility levels to approach the same idea problem.

Briefly speaking, is about the importance of individual and social learning mechanisms oriented to economic efficiency seeking, promoting a friendly environment of human capital and production technologies development that is in the interest both of rational economic agents, consumers and public authorities.

As stated some researchers such as Susana Garrido Azevedo, Marcus Brandenburg and others (2014) or Ari-Veikko Anttiroiko, Stephen J. Bailey and Pekka Valkama (2011) sustainable innovation mechanisms act both at micro and macro level.

At microeconomic level the sustainable innovation mechanisms illustrate a learning process based on two well known models elaborated by K. Kalogerakis O. Gassmann in 2005 and M. Zeschky in 2008 ².

In the essence they suggested that sustainable innovation is a learning research process based on four phases: -

- definition of the search field (a detailed description of the essential problems along the supply and value chain with a review of the constraints and general conditions);
- search for analogies (the process of social learning of working team as well as investor angels);
- verification and evaluation of analogies;
- development of the solution via the transfer of analogies.

In this framework, the sustainable innovation mechanism based on abstraction, evaluation and practical implementation illustrates:

- the reason of innovation (reduce energy intensity, reduce dispersion of toxic substances, enhance recyclability, maximize the sustainable use of renewable resources and extend the product durability);

² Susana Garrido Azevedo, Marcus Brandenburg Helena Carvalho, Virgílio Cruz-Machado (eds.) (2014) - "Eco-Innovation and the Development of Business Models- Lessons from Experience and New Frontiers in Theory and Practice", Greening of Industry Networks Studies volume 2, Springer International Publishing Switzerland 2014

Ari-Veikko Anttiroiko, Stephen J. Bailey, Pekka Valkama (2011) - "Innovations in Public Governance", IOS Press, 2011

- searching the optimal specter of possibility actions taking into account the so called TRIZ method (Theory of Inventive Problem Solving- developed in the former Soviet Union by Genrich Altshuller).

Briefly speaking this is a method to find the common numitor of many similar problems,to diminish redundances,compromises and contradictions taking into account that path dependence suuccessful solutions need an efficient use of resources;

-the TRIZ method parameters can be examined within round table workshops organized by the interested firms to create an environment of interactive and multidisciplinary learning debates between insider management team and outsiders possible specialized actors called knowledge brokers(consulting companies,suppliers,design agencies,universities or other interested partners who work across many industries) to engage and develop future profitable partnerships .

In this framework it is to mention the importance of individual and social learning mechamism in the so called Triple Helix Paradigm Development as a transition from linear to a non-linear model of interaction between producers,suppliers, public authorities, universities,banking system consumer culture and civil society involvement.

The final goal of this learning mechanisms is to engage workshop debates on positive and normative arguments of innovation aimed to develop in a sustainable manner the utility maximisation on profit,knowledge and marketable brands,human capital organisational culture and its positive knowledge spillovers across the whole economy.³

At the macroeconomic level the sustainable innovation mechanism is related to the impact of governance innovation – in the the so called economic and public institutional reforms.

In the essence,governance innovation is a set of principles adopted by an organization like a company or a state authority expressing how to rule and what kind of principles to apply in internal and external stakeholder relations as a transition process from old to new governnace, from classic bureaucratic and hierarchic state government to civil society public servants approaches,in the spirit of rule of law respect,to regulate the optimal equilibrium problem applied to specific issues (institutional interactive relationships in a society between politicians,labour unions and company stakeholders,to promote effective public policies in the field of procurement contracting-in and outsourcing practices).

Thus,sustainable public innovation is a new mechanism or a set of institutional arrangements which is successfully implemented to solve governance problems or to gain better governance outcomes,to analyze,evaluate,regulate the specific aspects of economic,social and environmental value chains,how public authorities provide or facilitate accountable relationships between the general public and public administration.

Briefly speaking ,the proposed institutional and economic reforms oriented to the objective of economic growth,social welfare and environmental protection have a strong theoretical benchmark inspired by liberal or conservative economic perspectives.(for example the liberal New Deal reforms versus the Washington Consensus autharchic values)

In the same time,public innovation is a public choice and voluntary citizenship learning mechanism that takes into account a democratic and efficient oriented managerial process

³ Elias G. Carayannis,Elpida T. Samara ,Yannis L. Bakouros (2015)-“Innovation and Entrepreneurship- Theory, Policy and Practice”, Springer International Publishing Switzerland 2015

related to analysis, evaluation and implementation of public regulations that affect financial procurement accountability principles and voluntary citizenship partnerships oriented to a society based on education and culture positive spillovers on the social relationships between public authorities, universities and economic agents.

Another type of learning mechanism is related to public procurement as an stimulus instrument for innovation.

At a first sight it is to consider the well known definition of public procurement as a contractual partnership in the acquisition process of goods and services offered by public agencies or private organisations taking into account the respect the rule of law regarding the principles of integrity accountability and transparency in the mutual benefit of consumers, suppliers and public authorities.

From this perspective public procurement for innovation (PPI) has a reason, specific features and mode of manifestation inspired by linear and non linear models of sustainable innovation learning mechanisms.

In this perspective, as mentioned in the studies of Johan Asphjell Bjørnaas and Harald Schmidt-Horix (2013) or Veiko Lember, Rainer Kattel, and others (2014) essential facts related to PPI illustrate the following aspects⁴:

- general theoretical background inspired by the theory of comparative and competitive advantage of nations' on one hand and the heterodox evolutionary economic tradition based on Schumpeterian innovation of new goods, services and production organisation;
- the good practices guidelines stated in the so called Oslo Manual, World Trade Organization (WTO) and Government Procurement Agreement (GPA) frameworks;
- specific concrete issues related to development of new tangible goods, intangible services, improvements of production organisation and human capital performance, as well as the classic auctional procurement process in the way from idea to market success (define specification, supplier selection, contract agreement, ordering, expending, evaluation).

Thus, the PPI occurs when a public agency places an order for a product or system which does not exist at the time, but which could (probably) be developed within a reasonable period that requires innovative work to fulfil the demands of the buyer.

From this perspective public procurement is a multi-objective policy, in which innovation is not principal related to supply side of creativity the principal objective is the consumer preference and financial integrity that makes a good reputation of the economic agent.;

- the reason for a PPI is related to improve services quality public services to the population (that act as a positive externality that spill over on the whole society), Address societal challenges (related to societal challenges such as global warming, energy supply or ageing societies), increase competitiveness (to increase the competitive advantages of the country)

⁴ Johan Asphjell Bjørnaas, Harald Schmidt-Horix- "Barriers to public procurement for innovation-" A case study of ICT projects in the specialised health services in Norway", PhD Dissertation June 2013 <https://www.nho.no/siteassets/nhos-filer-og-bilder/filer-og-dokumenter/offentlige-anskaffelser/masteroppgaver/barriers-to-public-procurement-for-innovation.pdf>
 Veiko Lember, Rainer Kattel, and others (2014)- "Public Procurement, Innovation and Policy- International Perspectives", Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2014

-the specific mechanisms of PPI are related to facilitate the customer-supplier interactive learning process (to reduce information asymmetry between suppliers and consumers, Increase Aggregate and individual demand preference culture, as well as to encourage a sustainable business in the field of public utilities) .

Sustainable innovation as a concept and learning mechanisms conduct to possibility to develop a society based on orthodox or heterodox economic theories related to linear neoclassical or endogenous growth models on one hand and on the other the non linear social “triple Helix” models.

a. Learning Society from the classical linear learning innovative model

In this framework the learning society could be illustrated as the triad of oikos habitus paideia meaning the relations between economics, sociology and philosophy sciences to create an innovative spirit of creativity, citizenship in a climate of individual and collective freedom & responsibility.

Thus it is to mention the recent study realized by Joseph Stiglitz and Bruce Greenwald (2014)⁵. The vision presented of the learning society reflects the importance of learning in the context of Ricardian theory of Comparative Advantage of Nations, suggesting that the structural elements of learning both at macroeconomic (public investment in education and ownership of intellectual property rights taking into account steady state capital stock improvements), microeconomic (stimulus of production factor productivity in a regulated competition environment).

The quality of labor factor is essential in a learning society.

The learning model is a linear deductive one starting with the problem interrogation of what is to be learned (meaning learning How to better meet consumer needs , development of optimal critical thinking in a way of learning to learn from positive or negative externalities generated by mistakes or to a future optimisation of personal specific qualities oriented to a better future, future development, learning from the others or in the context of transactional learning between consumers and producers, electors and elevated people)

In the linear perspective of learning society is very important to create a learning architecture that connects the major determinants of learning (capabilities; equal chances knowledge; ambition to create a mindset optimal for welfare and knowledge in the marketplace interactions with different people and authorities) very useful for future economic reforms to generate a new competitive space for infant industries .

b. Learning Society from the non linear learning innovative model

Learning Society from the nonlinear learning innovative model is related to the classical concept of Triple Helix socio economic development launched by Riccardo Viale and Henry Etzkowitz .

In the essence the triple helix concept is the result of the transition from weak to strong sustainable development , from isolated self interested agents to an integrative complementary social agents in a framework of social learning .

⁵ Joseph E. Stiglitz , Bruce C. Greenwald (2014) - “ Creating A Learning Society - A New Approach to Growth, Development, and Social Progress”, Columbia University Press, New York, 2014

This classic concept have a pronounced social inductive learning characteristic :in the present the classic Triple Helix became a Qvintuple Helix to integrate, public authorities,economic agents,universities and other educational institutions,civil society media,consumer culture preferncies.⁶

3. Conclusion

A final remark is related to the fact that sustainable innovation in its triple quality of concept, mechanism and social ideal is more complex because implies not only intellectual skills or through a simple learning by doing .

In this framework,learning society is oriented to major human ideals taking into account the relationship between human character and its adaptive personality,the continuous improvement of ideas architecture(the formal,material, efficient, final causes as well as its inteligible characteristics oriented to supreme values of Good ,Beauty, Friendship) as well as the metaphisic aspects of innovation(ideas are not a simple intellectual exercise , because they contain a special content of non human energy that need an illumination process.)

As mentioned by some phisophers like Augustinus,Gregory Palamas, or the romanian writers Constantin Noica or the orthodox father proffessor Dumitru Staniloaie, sustainable innovation illustrates the relationship between human reason,sensibility and responsible free will in the context of the orthodox faith metanoia concept .

This make sense of a transition to another possible beautiful image of sutainable innovaton as a free wiil conscious new mindset of personal sacrifice for a higher fundamental set of values “ to love the others and the reward will come”⁷.

BIBLIOGRAPHY:

Augustine -”Confessiones ”

[ftp://ftp.logos.md/Biblioteca/ Colectie RO/ BMO/%28PSB%2064%29%20Fericitul%20Augustin%20-%20Confessiones%20%28Marturisiri%29.pdf](ftp://ftp.logos.md/Biblioteca/Colectie_RO/BMO/%28PSB%2064%29%20Fericitul%20Augustin%20-%20Confessiones%20%28Marturisiri%29.pdf)
<http://faculty.georgetown.edu/jod/augustine/conf.pdf>

Anttiroiko, Veikko, Ari; Bailey Stephen J.,;Valkama Pekka (2011)-“ Innovations in Public Governance”, IOS Press, 2011

Azevedo, Garrido Susana; Brandenburg ,Marcus and others (eds.) (2014)-“ Eco-Innovation and the Development of Business Models- Lessons from Experience and New Frontiers in

⁶ David F.J. Campbell and Elias G. Carayannis (2013)-” Epistemic Governance in Higher Education and Lessons Learned of Universities for Development”” Springer New York Heidelberg,2013

⁷Augustinus-”Confessions

””[ftp://ftp.logos.md/Biblioteca/ Colectie RO/ BMO/%28PSB%2064%29%20Fericitul%20Augustin%20-%20Confessiones%20%28Marturisiri%29.pdf](ftp://ftp.logos.md/Biblioteca/Colectie_RO/BMO/%28PSB%2064%29%20Fericitul%20Augustin%20-%20Confessiones%20%28Marturisiri%29.pdf)

Constantin Noica (1995)-“ Short paper scheme for the history of innovation possibility”, Ed Humanitas, Bucharest.

http://monoskop.org/images/1/1e/Noica_Constantin_Schita_pentru_istoria_lui_Cum_e_cu_putinta_ceva_nou_1995.pdf

Proffessor Priest .Dumitru Staniloaie -”St. Trinity or at the very beginning was the LOVE’
http://www.sfantamaria.ca/sites/default/files/carti/ds_sfanta_treime.pdf

Theory and Practice”, Greening of Industry Networks Studies volume 2, Springer International Publishing Switzerland 2014

Bjørnaas, Johan Asphjell; Horix Harald Schmidt- ”Barriers to public procurement for innovation- A case study of ICT projects in the specialised health services in Norway”, PhD Dissertation, Industrial Economics and Technology Management, Norwegian University of Science and Technology Department of Industrial Economics and Technology Management, June 2013 <<https://www.nho.no/siteassets/nhos-filer-og-bilder/filer-og-dokumenter/offentlige-anskaffelser/masteroppgaver/barriers-to-public-procurement-for-innovation.pdf>

Campbell ,David F.J. and Carayannis ,Elias G. (2013)-” Epistemic Governance in Higher Education and Lessons Learned of Universities for Development” Springer New York Heidelberg, 2013;

Lember, Veiko Kattel; Rainer and others (2014)- “Public Procurement, Innovation and Policy- International Perspectives”, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2014

Noica, Constantin (1995) - “ Short paper scheme for the history of innovation possibility”, Ed Humanitas, Bucharest 1995”

http://monoskop.org/images/1/1e/Noica_Constantin_Schita_pentru_istoria_lui_Cum_e_cu_putinta_ceva_nou_1995.pdf

Piciu ,Gabriela coord. (2013)- “Environmental Financing Risk Management”, Centre of Finance, Monetary and Financial Researches “Victor Slăvescu”, Romanian Academy, Bucharest, 2013;

Stiglitz Joseph E. ; Greenwald Bruce C. (2014)- “ Creating A Learning Society- A New Approach to Growth, Development, and Social Progress”, Columbia University Press, New York, 2014

Vonortas Nicholas S., Rouge Phoebe C and Aridi Anwar editors (2015)- “Innovation Policy - A Practical Introduction”, Springer New York, 2015

Professor Priest . Staniloaie , Dumitru . ”St. Trinity or at the very beginning was the LOVE”, http://www.sfantamaria.ca/sites/default/files/carti/ds_sfanta_treime.pdf

GREXIT

Raluca Gabriela Dulgheriu, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The asymmetric shock generated by the recent economic and financial crisis caused a rift between the eurozone countries, affecting, finally, the whole monetary area and the confidence in the functionality of the Economic and Monetary Union (EMU) project. This study outlines the causes of the severe imbalances accumulated by Greece which have become a threat to the stability of the European Monetary Union and paved the way for discussions on the Greek exit from the eurozone. The results of this analysis illustrate that the Greek crisis confirms that EMU is inoperative in the context of an association based on a system of rigid convergence and also in the absence of central fiscal authority, able to relate the internal imbalances.

Keywords: *Greek crisis, exit scenario, debt default, imbalances, eurozone.*

INTRODUCTION

This study has as main objective to analyze the problem that is most often questioned, if Greece coming out of the eurozone will become a reality or not. In terms of accumulated debt default, Greece exiting the EMU seems inevitable. Greece has become the most indebted European Union Member State, competing with itself for years, and the so-called Grexit could have serious consequences both for the Greek state and its citizens as well as firms and foreign banks operating in Greece.

The present paper is structured in three parts. The first part contains a brief description of the literature that analyzes the Greek crisis and its scenario for the exit from the euro zone. The second part describes the Greek State history in EMU from the perspective of the main macroeconomic indicators' evolution during 1998-2014, and the last part focuses on issues aimed at the beginning of the end of Greece in the eurozone.

The paper ends with a set of conclusions that complete the scientific content by pointing the most representative aspects that the scenario of the Greek economy and Greek exit from the Eurozone analysis emphasizes.

LITERATURE REVIEW

The sequence of events in Greece has initiated various discussions and debates among economists, analysts and institutions, with the potential of a voluntary or forced exit from the eurozone and the consequences of such an event both for the Greek state and for its partners (Koutsoukis, Roukanas, 2014).

In 1974, public debt in Greece was 18% of the gross domestic product (GDP). In 1986, the debt reached 58% of GDP and the volatility of the economic growth, the high inflation, the devaluation of national currency successive structural weaknesses are partial causes. Greece joined the European Union in 1981, before Spain and Portugal, giving access to generous European funds, which can hardly be described as a prudent one. Thus, public debt continued to grow, reaching in 1996 the level of 113% of GDP. This was due, primarily, to the disproportionate social benefits, as well as wage and pension increases and early

retirements, and, secondly, high deficits of private enterprises, which have created budget funding through a loan continuously (Halikias, 2012).

Governments that followed in the Greek state began buying social peace and votes by means of various public expenses and state loans. Being in the euro area, governments were able to continue the wave of loans at low interest rates. Thus, Greece's deficits and debts did not appear overnight but were gradually accumulated in the last decades. In addition, irresponsible policies were tolerated for a really long time. (Jovanovic, 2012).

After the outbreak of the financial crisis in 2008, Greece's severe fiscal imbalances and high government debt continued with a deep recession and slow improvement of competitiveness. They have become a threat for the country's solvency and stability and a bank failure in the Greek economy and a possible exit from the eurozone would involve huge costs for the global economy (Grubel, 2012).

A potential Grexit would be followed, first, by a devaluation of the national currency. However, devaluation could create the conditions for a recovery of the Greek economy competitiveness and the strengthening of Greek exports. According to economist Roger Bootle, the implications on the Greek bank deposits will reduce the Greeks' purchasing power particularly regarding imports of goods and exchange (Bootle, 2012).

The effects of the macroeconomic Grexit would reverberate, primarily, on GDP, GDP per capita, unemployment, poverty and economic growth rate. According to estimations performed by economist Papoulis, the Grexit would lead to a fall of approximately 50% of the nominal exchange rate. The strengthening of the exports competitiveness would increase, but at the same time, the decrease in the exchange rate would weaken imports, and consumers should be directed to domestic goods. As a result of increased demand for domestic goods, we would find positive effects on employment rate, economic growth rate and the GDP. GDP per capita would decrease with imports and grow with exports. Regarding the macroeconomic indicator on the poverty level, it would be counteracted by increasing the employment rate of the labor force (Papoulis, 2013).

HISTORY OF GREECE IN THE EUROZONE

Since the first forms of the monetary union, Greece has shown interest in acceding to such unions. By joining the Latin Monetary Union, Greece registered both a strengthening of sovereignty and an early strength of the economy. The 2001 marks the entry of Greece into a new currency area, Economic and Monetary Union. Compared to other Member States, in Greece's case, the accession strategies were characterized by a greater flexibility. Greece thus distinguished itself by an EMU entry model based on a more flexible exchange rate within the Exchange Rate Mechanism II (ERM II).

The decision to participate in the euro area is not exogenous, it derives from the countries' internal conditions and individual positions. Since the establishment of EMU, the decision factors in Greece considered that the single currency would promote convergence in terms of economic growth and inflation, but the experience of the fifteen years of the euro existence illustrates a very different situation.

Greece's entry into EMU at an exchange rate above average made the euro deficit and inflation appear smaller than they really were. The unjustified appreciation of the drachma before entering into the euro area held political requirements of statistics manipulation.

Before the moment of entrance into the euro area, most of the old Member States recorded relatively low levels of inflation, and many had obtained price stability. This positive situation was due to some structural changes, especially during 1990-1997, with the adoption of more restrictive monetary policies oriented towards price stability, supported by fiscal and wage policies, and fixed exchange rates. Nevertheless, rigid monetary policy, directed towards moderation in inflation, has also led to the appreciation of national currencies, as happened in Greece in early 1998. On the other hand, fiscal consolidation has had a slow progress.

Most countries had not reached until 1996, a situation considered sustainable in the medium term. Therefore, they had to give special attention to issues of reality, not only to the accounting methods used to measure budget deficits and public debt to GDP. The fiscal consolidation efforts had to become stronger, as the debt level was higher.

For Greece, the threat of being left out of the eurozone was an impulse to make adjustments in the fiscal area. However, budget deficits have increased after joining the euro area.

Due to the level of nominal convergence indicators above their reference value in 1998, Greece has made notable progress in this direction, urging the Council to accept participation in EMU, the decision being based on the Commission and ECB reports in 2000.

Tabel No. 1 The progresses of Greece in achieving the nominal test of convergence before the entry in the EMU

Country	Year	HICP inflation (%)	Long- term interest rate (%)	General government surplus (+)/ deficit (-) (%)	General government gross debt (%)	Currency participating in ERM II
Greece	1998	4,5	8,5	-3,1	105,4	Yes – since March 1998 (without deviations)
	1999	2,1	6,3	-1,6	104,4	
	2000	2,0	6,4	-1,3	103,7	
Reference value	1998	2,2	6,6	<3,0	<60	±15%
	1999	2,1	6,8	<3,0	<60	±15%
	2000	2,4	7,2	<3,0	<60	±15%

Source: European Central Bank, *Convergence Report 2000*

Greece registered a considerable downward tendency of the inflation rate from 4.5% in 1998, thanks to wage policy that ensured a moderate salary evolution, both in the public and private sectors, to 2.1% in 1999, reaching 2% during the evaluation in 2000, with only 0.4% below the reference value. However, due to restrictive fiscal policy, the budget deficit was reduced from 3.1% in 1998 to 1.3% in 2000, and the gross debt level, although having had a downward tendency, over the same period, from 1998 to 2000, is well above the reference value, but lower than the level recorded in Belgium and Italy before joining the

EMU. Given the Council's abrogation of some early decisions on the existence of excessive deficits, fiscal criterion is considered fulfilled. Regarding the long-term interest rate, this indicator also decreased from 8.5% in 1998 to 6.3% in 1999 and subsequently in 2000 to 6.4%, 0.8% below the reference value.

As a consequence of these evolutions and of the fact that in the two-year period of participation in ERM, the national currency, the Greek drachma, has not been the subject of severe tensions respecting the normal fluctuation margins provided for by the exchange rate mechanism, the Council accepts Greece's request to participate in the EMU, becoming the twelfth member of the eurozone since 2001.

Tabel No. 2 The evolution of the nominal convergence criteria in Greece, 2001-2014

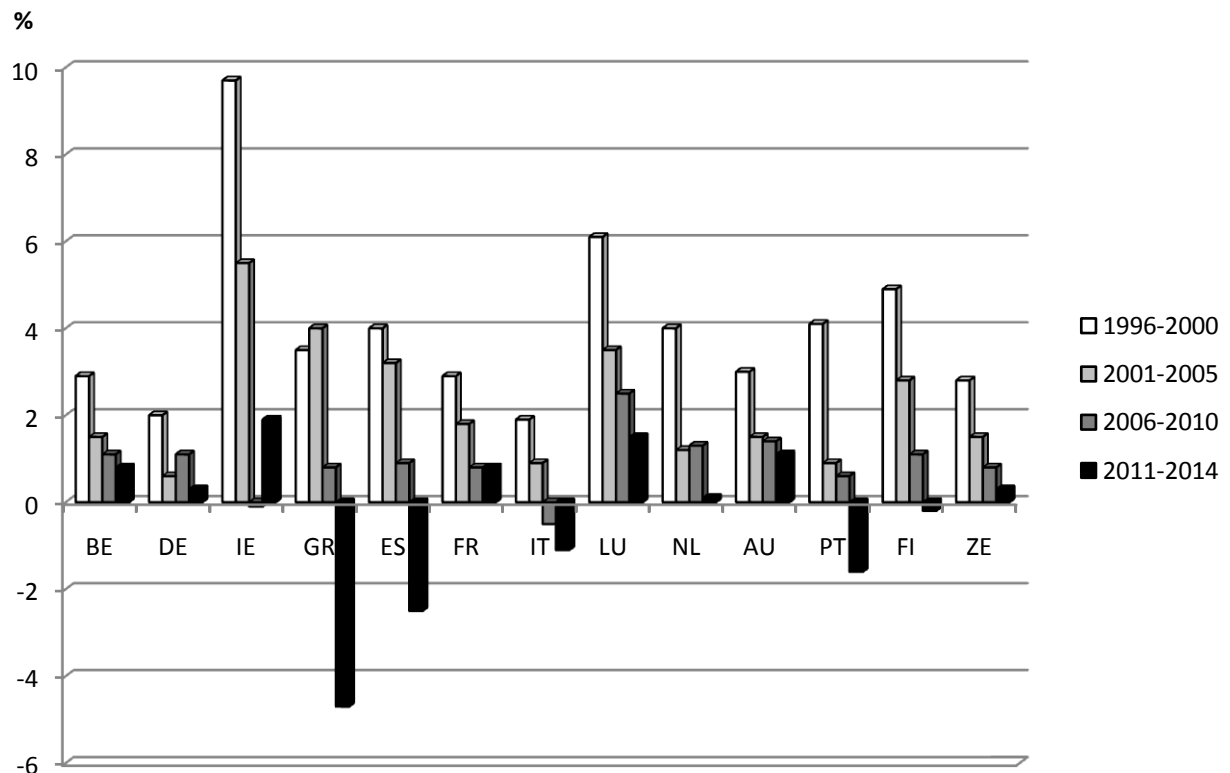
	HICP inflation (%)	Long-term Interest rate (%)	General government surplus (+)/ deficit (-) (%)	General government gross debt (%)
2001	3,7	5,3	-4,4	122,1
2002	3,9	5,1	-4,7	123,2
2003	3,4	4,3	-5,6	118,9
2004	3,0	4,3	-7,0	121,8
2005	3,5	3,6	-5,4	121,6
2006	3,3	4,1	-5,7	123,0
2007	3,0	4,5	-6,5	120,4
2008	4,2	4,8	-9,5	116,8
2009	1,3	5,2	-15,2	133,2
2010	4,7	9,1	-10,4	126,9
2011	3,1	15,8	-10,2	171,3
2012	1,0	22,5	-8,7	156,9
2013	-0,9	10,1	-12,3	175
2014	-1,4	6,9	-3,5	177,1

Source: Eurostat, World Bank

The table no. 2 illustrates the evolution of the nominal convergence criteria in Greece between 2001-2014. Greece has met the inflation criteria shortly before the evaluation in 2000 and only for a few months after it. After that there were overruns not only to this criterion, but also to the criteria on budget deficit and public debt. In Greece, the current account deficit of the balance of external payments represent about 15.2% of GDP in 2009, while the high inflation present each year, has eroded economy's competitive base. Currently, Greece's debt almost doubled compared to the value when joining the EMU, reaching 177.1% of GDP, the Greek economy taking the EU and the euro currency into a major crisis, whose resolution is presumed to be difficult. The assumptions that led to the situation where a country whose population was living at a European welfare level have made Greece to find themselves in a situation of quasi-bankruptcy that imposed unprecedented social sacrifices in Europe.

According to the data in the table below, during 2001-2005, Greece is the second country with a great tendency to increase the level of economic activity (GDP) above the euro area average, but then, between 2011-2014 it returns to the lowest average from the eurozone.

Figure No. 1 *Real GDP growth rate in the first euro area countries between 1996-2014*

Source: Eurostat

With the transition to the euro currency, the fiscal and budgetary situation has seen a steady deterioration in Greece. Since 2001, both the population and the authorities have embarked on a spiral of dangerous lending, spending much more than the income. The pursuit of short-term political advantages brought great harm to long-term economic development, fostering the widespread corruption, bureaucratic excess and, finally, political collapse when the public debt level was revealed to the citizens and the community authorities. Since 2009, we often hear about the so-called Grexit scenario, given the fact that Greece is dominated by political instability, reform jams and lack of will for savings.

THE BEGINNING OF THE END OF GREECE IN THE EURO AREA

A final discussed scenario on the crisis in Greece is the exit of the euro area, but the EMU's original plans, based on convergence criteria, did not foresee, even roughly, the effects of a Member State exiting from the euro area.

According to rating agencies, if Greece would exit the euro zone and would start using again a national currency, the country rating would be downgraded to junk category (speculative). Although this option was not accomplished, Greece still recorded a rating decrease to the junk category.

The specific vulnerabilities for each country played an important role in the financial crisis, which arises from regional differentiation within the euro area, generated by the initial shock, affecting, directly, those countries which followed an unsustainable growth model. Greece was developed based on excessive government spending, ignoring or tolerating the unsustainable development budget balance.

Despite the regular reporting system and some pretty clear provisions on the European monitoring technique, this mechanism has failed to foresee the strong growth in debt for the eurozone countries, including Greece. An explanation is given by the fact that European coordination process did not take into account the indebtedness of the private sector, very important variable in this context, linking the consolidated government budget balance and current account balance of payments. The deterioration of public finances in Greece has been fueled by excessive government expenses and insufficient tax collection, enhanced by a major imbalance between revenue and expense.

In Greece, the economic growth was based on the final consumption and the investment projects, which has generated a significant increase in imports. The current account deficit covered by foreign direct investment, such as the Greenfield type, oriented towards export activities, does not create long-term problems, while current account deficits that are not accompanied by an increase in investment in the export sector contributes to a permanent increase of the external debt with unwanted repercussions on medium and long term. Such a phenomenon has occurred in the Greek economy, foreign investment being made, especially in the non-tradable sector.

The global financial crisis, triggered by the shock of disbelief, showed that rules on budget deficit and public debt are not sufficient to prevent insolvency of the Member States in this monetary area. The recent developments in Greece show that even under the protection of the euro zone, a country's economy is not sheltered, as long as its structure is not suitable for a long-term sustainable development, given that the economy is perceived by investors as a risky economy or with political uncertainty created by internal divergences.

CONCLUSIONS

The present economic situation of the Greek state confirms that the formation of a common monetary zone is neither a necessary nor sufficient condition for a healthy economic growth. It seems, on the contrary, that the Greeks were involved in a rigid monetary arrangement that resulted in a significant loss of the initial flexibility.

In the current economic context, the benefits and costs of helping Greece remain a dilemma. The period of crisis faced by Greece, reinforces the idea that breaking the link between fiscal and monetary authority affects the sovereign debt of countries participating in the EMU.

We can conclude by saying that fiscal discipline is a key element in the management of any economy. The importance of fiscal sustainability in Greece confirmed that any deficiency can generate excessive macroeconomic volatility. No doubt that there are tensions between fiscal and monetary authorities in any economy, but more so, they can manifest in such a monetary zone, given that monetary policy is unique, and the tax is decentralized on the national level, the coordination between the two macroeconomic policies being much more difficult.

Acknowledgement: This work was supported from the European Social Fund through Sectorial Operational Programme Human Resources Development 2007 – 2013, project number POSDRU/159/1.5/S/134197, project title “Performance and Excellence in Doctoral and Postdoctoral Research in Romanian Economics Science Domain”.

REFERENCES:

- Bootle, R. (2012), *Leaving the Euro: A Practical Guide*, London, Policy Exchange, Clutha House.
- Grubel, H. (2012), "Will Greece go bankrupt and kill the euro? The benefits and cost of helping Greece", in *75th anniversary conference of the Hong Kong Polytechnic University*, Hong Kong, November 14.
- Halikias, J. (2011), "The 30 year road leading to the Greece financial crisis and the IMF-EU-ECB bail out", in *International conference on applied business and economics*, University of Piraeus, Greece, 29 September – 1 October 2011.
- Jovanovic, M. N. (2012), "Towards the 20th anniversary party of the Eurozone: will it be somptuous or meagre? ", in Prausselo F. (Ed.), *The Eurozone experience: monetary integration in the absence of a european guvernement*, Milano, Franco Angelini, pp. 36-67.
- Koutsoukis, N. S., Roukanas, S. A. (2014), "The GrExit Paradox", in *Procedia Economics and Finance* 9 (2014), pp. 24-31.
- Mink, M., de Haan, J. (2013), "Contagion during the Greek sovereign debt crisis", in *Journal of International Money and Finance* 34 (2013), pp. 102-113.
- Papoulis, K. (2013), "Critical Commentary of the part of the study of Nordea Bank", *The only way is the second way: Euro or Drachma? Plan B*, Athens, Korontzi Publications, pp. 224-233.
- <https://www.ecb.europa.eu/>
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>
- <http://data.worldbank.org/>

THE ROMANIAN AGRICULTURAL POLICY DEVELOPMENT IN LINE WITH EUROPE 2020 STRATEGY

Elena Sima, PhD, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest

Abstract. The new agreement on the Common Agricultural Policy (CAP) reform reached in 2013 is the fruit of three years of reflection, discussion and intensive negotiation. While continuing on the path of reform started in the early '90s this deal is historic in many respects. The new CAP maintains the two pillars; the first pillar called the Common Market Organizations, includes common measures of market regulation of agricultural goods and the second pillar relates to multi-annual rural development measures but increases the links between them, thus offering a more holistic and integrated approach to policy support. Specifically, it introduces a new architecture of direct payments; better targeted, more equitable and greener, an enhanced safety net and strengthened rural development. As a result it is adapted to meet the challenges ahead by being more efficient and contributing to a more competitive and sustainable EU agriculture. In this context, the European Rural Development Policy is in line with Europe 2020 Strategy for growth. Europe 2020 Strategy has been formulated to meet the current challenges and to transform the EU into a smart, sustainable and inclusive economy, delivering high levels of employment, labor productivity and cohesion. The National Rural Development Policy 2014-2020 is in line with the overall objectives of the Common Agricultural Policy and the strategy "Europe 2020" and aims to contribute to the development of agriculture and rural areas in Romania. As a new element, the rural development policy is financed by the European Agricultural Fund for Rural Development together with other funds of the Common Strategic Framework.

Key-words: CAP reform, two pillars, rural development, direct payments, market measures.

Introduction

Romania's accession to the European Union (EU) in the year 2007 is the strongest factor contributing to the improvement of the situation in agriculture and rural development, through the impact of implementing the Common Agricultural Policy (CAP) mechanisms and principles. For the period 2014-2020, the reform of the Romanian agriculture and rural economy is part of the reform and development context proposed by EU. The EU rural development policy for the next seven years is in line with the "Europe 2020 Strategy". Following the general guidelines designed by this strategy, through the National Rural Development Program (NRDP), Romania intends to provide support for a sustainable and smart economic and social development of rural areas

"Europe 2020: a strategy for smart, sustainable and inclusive growth" is the response of the European Union to a changing environment, an environment deeply affected not only by the global economic crisis, but also by global challenges such as climate change and energy security. As a successor to the Lisbon Strategy, this strategy is designed to respond to the need to reorient policies away from crisis management towards the introduction of

medium- and long-term reforms, which should promote growth and employment, while ensuring the sustainability of public finance.

The impact of the “Europe 2020 Strategy” on other EU policies is far-reaching. All common policies, including, for instance, the Common Agricultural Policy and the cohesion policy, need to support this strategy. The trade policy, internal market policies, the re-designed industrial policy and the common energy policy will also have to contribute towards important targets, such as higher levels of employment (through the greater participation of young people, older workers and low-skilled workers), improved conditions for innovation, research and development, meeting a series of climate change and energy security objectives, improved education levels and the promotion of social inclusion, in particular by poverty alleviation.

To succeed and ensure a prosperous future for European citizens, this strategy needs to be fully endorsed and implemented at national level. The member states need to set their national targets, identify barriers to growth and indicate, in their National Reform Programs, how they intend to remove them. It is therefore of paramount importance, not only for the old member states, but also for the new member states of the European Union, such as Romania, to understand and be fully informed about this new strategy, while the experiences of the Lisbon Strategy can be very instructive.

Material and method

While approaching a theme of great actuality, the study has as main objective to improve the strategic valences of the Romanian agricultural and rural sector, by defining Romania’s position in relation to the proposals to improve CAP, this action mainly targeting the period 2014-2020.

The information and findings of this article were obtained through selective research-specific methods. The research followed the following process and stages: identification of the researched issue, research framework delimitation, information collection, data processing, analysis and interpretation, drawing up the conclusions. The research was materialized into the approach to problems in their evolution, at European level, i.e. in the European Union, while taking into consideration the relevant aspects for the approached theme, i.e. the challenges of the new CAP Reform 2014-2020.

Results and discussions

The 2013 reform is potentially one of the most significant ever undertaken. In the coming years important decisions will be taken at EU level to implement the new CAP. The challenge will be to strike the right balance between effectiveness and efficiency and keeping the rules as simple as possible. In taking these key decisions, the Member States have a responsibility to make the most of the opportunities offered by the reform to set out future strategies for their agricultural sectors that will ensure their competitiveness and sustainability over the long-term.

Agriculture plays an important role in Romania, due to its share in total employment and its contribution to the GDP. Agriculture accounts for about 30% of total

employment in Romania, six times higher than the EU average. Its contribution to GDP is around 7%, compared to the EU average of 3%. Many rural properties are not recorded in the Land Register and only few of the agricultural farms are organised as legal entities. Average productivity is low, currently 30% of the EU average levels. Most subsistence and semi-subsistence farms have low or no market orientation, and they are mostly not involved in cooperative activities, which could assist them to be better integrated into markets.

The farms are poorly technically equipped, the access to the insurance and credit system is difficult. A comprehensive insurance system for small farmers does not exist. Access to credit for agriculture is constrained, which has been a significant impediment to the implementation of the 2007-2013 Rural Development Program under the European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD).

Self-employment in agriculture is, for the most part, associated with subsistence agriculture. The high level of self-employed workers in agriculture rather reflects the lack of alternatives than genuine entrepreneurship. Over 1 million jobs represent unpaid family workers, mostly women. The lower unemployment rate in rural areas (5.1%) disguises hidden under- and unemployment.

Low formal education and skills of those employed in agriculture raise vulnerabilities. The average educational attainment among those employed in agriculture is low. In 2012-2013, the gross enrolment rate in primary and lower secondary education in rural areas was 85%, compared to 97% in urban areas. Only about 40% are enrolled in secondary education and the graduation rate and participation in tertiary education are well below urban areas. At the same time, the availability and participation to vocational education within the sector is limited: every fifth person employed in agriculture attended a vocational school or college course related to agriculture.

Employment in agriculture is associated with higher risks of poverty and social exclusion. Low incomes together with a high proportion of self-employed and unpaid family members reinforce the in-work poverty rate, which is the highest rate in the EU. This reverberates into poor pension prospects: under the current pension system, most farmers/agricultural workers are not stimulated to contribute, as there is no mandatory coverage for workers with low incomes. A non-trivial part of the rural population is left without pension insurance and may only be covered by social assistance. The exception are the agricultural workers who have been active in the former communist agriculture cooperatives, who will be receiving pensions according to the number of activity years. Additionally, only 1% of nurseries are founded in rural areas, even if this is where 45% of children aged 0-4 year are registered. The number of rural inhabitants per medical doctor was seven times higher than in urban areas in 2011 and access to health is often constrained by the limited contributions to the health insurance system.

Since 2007, Romania has been taking part in the CAP, which improves the situation in agriculture. For the financial period 2014-2020 the Rural Development Program have specific measures aimed at addressing the priorities of the rural areas. These are: more competitiveness and professionalization within the agricultural sector and the diversification of activities outside agriculture, alongside with the improvement of infrastructure and services (also in health and education); schemes to increase the productivity and to support young

farmers, to further develop or restructure small farms, as well as the development of short supply chains are being supported; reducing employment in subsistence agriculture and facilitating the re-allocation of workers towards non-agriculture activities are part of the action plan to implement the national employment strategy 2014-2020.

The Europe 2020 Strategy has been formulated to meet the current challenges and to transform the EU into a smart, sustainable and inclusive economy delivering high levels of employment, of labor productivity and cohesion and *its implications for Romania are major because it contributes to reducing disparities between rural and urban development across the different regions of Romania.*

The Europe 2020 Strategy was launched by the European Commission in March 2010, adopted by the European Council in June 2010 and it represents the European Union's growth strategy until 2020. Its aim is also to support the European Union in recovering from the current economic and financial crisis through smart, sustainable and inclusive growth.

The Europe 2020 Strategy shall be implemented at different political levels, from local to European, to become effective. Sector policies at different levels and regional development policies play an important role here. At EU level, the future EU Cohesion Policy will also make a substantial contribution through an investment policy guided by a common strategic framework.

In the regions of Europe, a differentiated implementation seems adequate, since the diversity of regional development potentials, challenges, imbalances and disparities are significant across the EU. It is not possible for all European regions to contribute to the Europe 2020 Strategy in the same way and to the same extent. Tailor made contributions by individual regions and cities seem to be the best answer.

Europe 2020 has largely been shaped by the context of the economic crisis. It is stated that the context of the "economic and financial crisis" has motivated its elaboration for achieving "a sustainable future". This is "about more jobs and better lives", acknowledging that the EU "has the capability to deliver smart, sustainable and inclusive growth, to find the path to create more jobs and to offer a sense of direction to our societies".

The Europe 2020 Strategy builds on the *Lisbon Agenda*, which mainly focused on economic and smart growth (competitiveness and knowledge-based economy) and integrated social policy objectives (mainly on employment). In addition to the Lisbon Agenda it includes the main elements of the Sustainable Development Strategy (former *Gothenburg Agenda*) by defining a sustainable growth priority. For each growth priority headline, policy targets and supporting flagship initiatives have been defined. The EU Cohesion Policy, like all EU policies and instruments, shall contribute to implementing the flagship initiatives and achieving the headline targets.

The priorities of smart, sustainable and inclusive growth represent the basic pillars of Europe 2020. They tackle different growth features:

- Smart Growth: developing an economy based on knowledge and innovation.
- Sustainable Growth: promoting a more resource efficient, greener and more competitive economy.
- Inclusive Growth: fostering a high-employment economy delivering social and territorial cohesion.

In order to facilitate progress towards achieving the priorities of Europe 2020, seven flagship initiatives have been initiated:

- Innovation Union;
- Digital Agenda for Europe;
- Youth on the Move;
- Resource Efficient Europe;
- An Industrial Policy for the Globalization Era;
- An Agenda for New Skills and Jobs;
- European Platform against Poverty. Basically, the flagship initiatives are strategic programs encouraged by the European Commission itself.

The strategy identifies 5 headline targets that the European Union should take to boost growth and employment. These are:

- To raise the employment rate of the population aged 20–64 from the current 69% to at least 75%.
- To achieve the target of investing 3% of GDP in R&D in particular by improving the conditions for R&D investment by the private sector, and develop a new indicator to track innovation.
- To reduce greenhouse gas emissions by at least 20% compared to 1990 levels or by 30% if the conditions are right, increase the share of renewable energy in final energy consumption to 20%, and achieve a 20% increase in energy efficiency.
- To reduce the share of early school leavers to 10% from the current 15% and increase the share of the population aged 30–34 having completed tertiary education from 31% to at least 40%.
- To reduce the number of Europeans living below national poverty lines by 25%, lifting 20 million people out of poverty.

Reactions to the initiative were mostly positive but there was some skepticism about the Commission's ability to convince the 28 EU member states that these were the right priorities; some members of the business community did not seem to find any strong incentives and Germany did not welcome further proposals on governance.

The success of the Europe 2020 strategy crucially depends on the ability of EU Member States to play their part in implementing the necessary reforms at national level to boost growth – for example to increase research investments and employment levels. To meet the objectives of the Europe 2020 priorities of agricultural and rural development policy, these must be applied together with other EU common policies such as regional development policy, social policy and cohesion policy. The coordination of these policies is made through a new legal mechanism, the Common Strategic Framework (CSF), which helps European funds to work together to complement and aid territorial cooperation; also, to establish links between rural and urban areas.

The new Common Agricultural Policy builds on past reforms to meet new challenges and objectives. The CAP is one of the first common policies and one of the most difficult chapters in the European Community today. In more than 50 years, the CAP went through a continuous adjustment and metamorphosis process, being subject to important reforms, in order to support the viability of a sector considered vital for the society and for the

community at the basis of this sector, i.e. the farmers. The gradual changes were dictated by the socio-economic dynamics, by the enlargement process and by the pressures of globalization. In time, the CAP objectives changed and extended from ensuring food security for the population and the stability of agri-food markets (objectives in the first years) to ensuring a decent living standard for the rural communities in the Member States.

A radical CAP reform took place in 2000 when it was reorganized into two complementary pillars; *the first pillar* called the Common Market Organizations, includes common measures of market regulation of agricultural goods and *the second pillar* relates to multi-annual rural development measures.

The new agreement on CAP reform reached in 2013 and started more than 3 years ago, in 2010, with a public debate, followed by the publication of the Commission's Communication on its vision of agriculture and the challenges and priorities for the future CAP (Commission Communication on the CAP towards 2020, COM(2010) 672 final) and finally by legislative proposals (the Commission tabled four legislative proposals on Direct Payments, Rural Development, the single Common Market Organisation and horizontal aspects of the CAP, based on an Impact Assessment and extensive consultation with citizens and stakeholders) for the first ever overhaul of the entire policy.

While continuing on the path of reform started in the early '90s this deal is historic in many respects. The decision-making process differed from previous reforms, with the European Parliament for the first time acting as co-legislator with the Council. It also took place in the framework of the discussions on the overall EU budgetary framework for 2014-2020, the Multiannual Financial Framework (MFF), which provides for the funds at the disposal of the EU including the CAP. After intensive negotiations, in 2013 a deal was secured both on the CAP and the MFF. The new CAP 2014-2020 agreed by the Council and the European Parliament retains most of the essential objectives and approaches proposed by the Commission, albeit with a lower budget than proposed by the Commission.

The new CAP *maintains the two pillars*, but increases the links between them, thus offering a more holistic and integrated approach to policy support. Specifically it introduces a new architecture of direct payments; better targeted, more equitable and greener, an enhanced safety net and strengthened rural development. As a result it is adapted to meet the challenges ahead by being more efficient and contributing to a more competitive and sustainable EU agriculture.

Furthermore, now more than ever, the common objectives and interactions between the two pillars are being strengthened. The key areas of common approach are shown in table 1. The two pillars will also interact in financial terms, with possible transfers between both and rules to prevent double-funding. Member State will need to make sure that a possible transfer from the second to the first pillar does not inhibit a strong Rural Development policy in its territory.

Table 1. Actions targeted under both Pillars

Pillar I	Targeted action	Pillar II*
----------	-----------------	------------

Green payment	Environment	Agri-environment-climate Organic, Natura 2000
Top-up payment	Young farmer	Business development grants Higher investment aid
Top-up payment	Areas with natural constraints	Area payments
Alternative simplified scheme	Small farmer	Business development grants
Improved legal framework	Producer cooperation	Aid for setting up producer groups Cooperation and short supply chain

*Only main measures that target the specific issue under Pillar 2 are mentioned.

Source: EC, Overview of CAP Reform 2014-2020, Agricultural Policy Perspectives Brief, nr.5/dec 2013.

In addition, for the first time a common and coherent overall EU policy framework is established for all European Structural and Investment funds including the European Agricultural Fund for Rural Development to improve co-ordination between them and strengthen the complementarity of the different programs.

The new policy continues along this reform path, moving from product to producer support and now to a more land-based approach. This is in response to the challenges facing the sector, many of which are driven by factors that are external to agriculture.

These have been identified as *economic* (including food security and globalization, a declining rate of productivity growth, price volatility, pressures on production costs due to high input prices and the deteriorating position of farmers in the food supply chain), *environmental* (relating to resource efficiency, soil and water quality and threats to habitats and biodiversity) and *territorial* (where rural areas are faced with demographic, economic and social developments including depopulation and relocation of businesses).

Since the role of the CAP is to provide a policy framework that supports and encourages producers to address these challenges while remaining coherent with other EU policies, this translates into three long-term CAP objectives: viable food production, sustainable management of natural resources and climate action and balanced territorial development.

To achieve these long-term goals, the existing CAP instruments had to be adapted. The reform therefore focused on the operational objectives of delivering more effective policy instruments, designed to improve the competitiveness of the agricultural sector and its sustainability over the long term (table 2).

Table 2. The CAP post-2013: From challenges to reform objectives

Challenges	Policy objectives	Reform objectives
------------	-------------------	-------------------

Economic	Viable food production	Enhanced competitiveness
Environmental	Sustainable management of natural resources and climate action	Improved sustainability
Territorial	Balanced territorial development	Greater effectiveness

Source: EC, Overview of CAP Reform 2014-2020, Agricultural Policy Perspectives Brief, nr.5/dec 2013. Development.

In short, EU agriculture needs to attain higher levels of production of safe and quality food, while preserving the natural resources that agricultural productivity depends upon. This can only be achieved by a competitive and viable agricultural sector operating within a properly functioning supply chain and which contributes to the maintenance of a thriving rural economy. In addition, to achieve these long-term goals, better targeting of the available CAP budget will be needed.

To achieve the long-term goals for the CAP, the reform focuses on the competitiveness and sustainability of the agricultural sector by improving the targeting and efficiency of policy instruments. The objective of past reforms to enhance the market orientation of EU agriculture is continued by adapting the policy instruments to further encourage farmers to base their production decisions on market signals. Competitiveness is addressed directly by changes to market mechanisms, particularly the removal of production constraints.

The new CAP design is also more *efficient, targeted and coherent*. It is based on a more holistic approach to policy support through the maintenance of the existing two pillar structure but in a more targeted, integrated and complementary way. Both pillars of the CAP are aimed at meeting all three CAP objectives more effectively, with better targeted instruments of the first pillar complemented by regionally tailor made and voluntary measures of the second pillar.

There is new *flexibility* for Member States in the budgeting and implementation of first Pillar instruments, acknowledging the wide diversity of agriculture, agronomic production potential and climate, environmental as well as socio-economic conditions and needs across the EU.

This flexibility will however be framed by well-defined regulatory and budgetary limits in order to ensure a level-playing field at European level and that common objectives are met. In this area Member States share the responsibility to strike the right balance between possible benefits and the burdens of red tape for producers as well as for administration and controls.

To achieve the long-term goals for the CAP, the reform focuses on the *competitiveness and sustainability of the agricultural sector* by improving the targeting and efficiency of policy instruments. How the new policy framework addresses each of these issues is explored below.

Competitiveness is addressed directly by changes to market mechanisms, particularly the removal of production constraints. All of the existing restrictions on production volumes for sugar, dairy and the wine sector will end, allowing farmers to respond to growing world

demand. Some outdated commodity aid schemes will also be abolished, and other schemes modernized. At the same time the new CAP also offers more responsive safety net measures and strengthens the EU's capacity for crisis management. This will be achieved by more efficient market measures to deal with potential threats of market disturbances and more flexible exceptional measures.

Improved sustainability will be achieved by the combined and complementary effects of various instruments. Firstly, there is a simplified and more targeted cross-compliance, representing the compulsory basic layer of environmental requirements and obligations to be met in order to receive full CAP funding. On top of this, from 2015 onwards, the CAP introduces a new policy instrument in Pillar 1, the Green Direct Payment (Table 3). This accounts for 30% of the national direct payment envelope and rewards farmers for respecting three obligatory agricultural practices, namely maintenance of permanent grassland, ecological focus areas and crop diversification. As the green direct payment is compulsory, it has the advantage of introducing practices that are beneficial for the environment and climate on most of the utilized agricultural area.

Table 3. The new design of direct payments (and share of direct payments envelope)

Cross Compliance	**Coupled Support	**Natural constraint support	OR	**Small Farmer Scheme up to 10% max. 1250 EUR simplified
	up to 10% or 15%	up to 5%		
	**Redistributive Payment			
	- up to 30% - max 65% of average direct payments (first ha)			
	*Young Farmers Scheme			
	- up to 2% - +25% payments (max 5 years)			
	*Green Payment			
	- mandatory 30% - greening practices or equivalent			
	*Basic Payment Scheme			
	- no fixed percentage - 5% degressivity over 150 000 EUR			

*** Compulsory ** Voluntary**

Source: EC, Overview of CAP Reform 2014-2020, Agricultural Policy Perspectives Brief, nr.5/dec 2013.

Building on these compulsory elements, rural development will continue to play a pivotal role in achieving the CAP's environmental objectives and in combating climate change. The focus of the second pillar on sustainability is clearly visible by the fact that at least 30% of the budget of each Rural Development Program must be reserved for voluntary

measures that are beneficial for the environment and climate change. These include agro-environmental-climate measures, organic farming, Areas of Natural Constraints (ANC), Natura 2000 areas, forestry measures and investments that are beneficial for the environment or climate. All these measures significantly contribute to environmental enhancement and fight against climate change, as they are adapted to local needs. This whole set of complementary policy instruments is accompanied by related training measures and other support from the Farm Advisory System, insights gained from the Innovation Partnership and applied research, which should help farmers to implement appropriate solutions for their specific situations.

The effectiveness and efficiency of the CAP is enhanced by a better targeting of support, a more equitable distribution of payments across and within Member States and a strategic approach to spending. Firstly direct payments are better targeted by limiting support to those who are actively engaged in agricultural activities.

The performance of the CAP will also benefit from a more *balanced, transparent and more equitable* distribution of direct payments among countries and among farmers. The reduction in disparities of the level of direct payments between Member States, known as *external convergence*, will reinforce the credibility and legitimacy of the support system at EU level. The level of direct payments per hectare, which is currently based on historic parameters in many countries, will be progressively adjusted with the introduction of a minimum national average direct payment per hectare across all Member States by the year 2020.

Conclusions

In Romania, the economic and social disequilibria existing between regions and also between the rural and urban residence areas impose adopting certain specific measures, meant to approach the priorities in the rural areas, which on the long term should aim at: fostering agriculture competitiveness; guaranteeing a sustainable management of natural resources and fight against climate change; favouring a balanced territorial development of rural communities, mainly by providing support to the local economies, job creation and maintenance. These objectives are inscribed in the context of agricultural reform and rural economy development proposed by EU, in line with the Europe 2020 Strategy for the next seven years.

In 2010, the EU resolved to revitalize its economy, not only to speed up the emergence from the crisis but also to lay the foundations for “smart, sustainable and inclusive” growth. Europe 2020 Strategy establishes the framework within which the European economy is going to evolve in the decade to come. To achieve its five key targets with regard to employment, innovation, education, sustainable development and social inclusion, the EU wishes to undertake or continue concrete action in seven key fields. Initiatives are expected at the European (and international) level as well as the national (and regional) level.

All the EU policies, instruments and legal acts, as well as financial instruments, should be mobilized to reach the strategy’s objectives. The Commission intends to enhance key policies and instruments such as the single market, the budget and the EU’s external economic

agenda to focus on delivering Europe 2020's objectives. Operational proposals to ensure their full contribution to the strategy are an integral part of Europe 2020. To achieve transformational change, Europe 2020 Strategy will need more focus, clear goals and transparent benchmarks for assessing progress. This will require a strong governance framework that harnesses the instruments at its disposal to ensure timely and effective implementation.

The success of Europe 2020 Strategy depends on its targets and principles being adopted by all the stakeholders, starting with the Member States. All national, regional and local authorities should implement the partnership, closely associating parliaments, as well as social partners and representatives of civil society, contributing to the elaboration of national reform programs as well as to its implementation. By establishing a permanent dialogue between various levels of government, the priorities of the Union are brought closer to citizens, strengthening the ownership needed for the delivery of Europe 2020 Strategy.

REFERENCES:

1. LUCIAN, P., (2014), The European Rural Development Policy During 2014 – 2020, Studies in Business and Economics, vol. 9 (2), pag. 33-39, Sibiu, <http://eccsf.ulbsibiu.ro/RePEc/blg/journal/924lucian.pdf>
2. EC, Overview of CAP Reform 2014-2020, Agricultural Policy Perspectives Brief, nr.5/dec 2013.
3. STERIU, V., OTIMAN, I.P., (2013), The national strategy for sustainable development of the agri-food sector and rural areas in the period 2014-2020-2030, Romanian Academy Publishing House, Bucharest
4. http://ec.europa.eu/agriculture/cap-in-your-country/index_en.htm
5. http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm

AGRICULTURAL FARMS –EVOLUTION AND STRUCTURE

Elisabeta Roșu, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy, Bucharest

Abstract: The process of evolution and restructuring of agriculture was a rather slow one, and the phenomenon of structural coexistence of the two types of agricultural farms, with or without juridical personality was maintained in all this period.

The big number of agricultural farms show how ample is the phenomenon of their fragmentation, having negative consequences upon the economic performances, the general evolution and development state of them.

The structure of the agricultural farms as regards the utilized agricultural area is one of contrasts, from some hectares in the case of the subsistence households, to tens of thousands of hectares in the case of commercial farms.

Key words: *agricultural farms, structure, agriculture*

1. INTRODUCTION

The Romanian agriculture's state is determined by the Romanian agrarian structure and is the most important economic and social present issue.

The multifunctional role of agriculture is fully recognized, reason for which an overall knowledge of its structure and evolution has in view mainly the agricultural farm.

The evolution of the agricultural farm was and is strictly linked to the transformations in the Romanian society.

Within this context the main goals of the paper have had in view the analysis and evolution of the agricultural farms in the period between the two general agricultural censuses (2002 and 2010). Also, an analysis was made of the evolution and structure of agricultural farms in regional profile, in the attempt to evidence the mutations taking place at the level of the development regions in Romania. For an overall image, the analysis comprised the GDP evolution, that of the land fund and that of the modality to farm the land area.

In view of reaching the goals established there were used data supplied by: i) The NSI Annual Yearbooks; ii) The General Agricultural Census, the years 2002 and 2010; iii) statistical data/on line information - www.NSI-tempo-online; iv) statistical data/on line information from MARD. The methodology comprised the statistical analysis of the primary data using as working instrument the Excel quantitative analysis program.

2. STAGE OF PROBLEM KNOWLEDGE

Romanian agriculture suffered a long process of transition from centralized economy to market economy and to adapt to the common agricultural policy. Thus, in recent years there have been numerous studies on the importance of agriculture as a branch of the national economy.

In the early years of the post-communist studies and analyzes were focused on the problems facing agriculture, from the "restoration of property rights on land which was extremely slow" (Oțimăneanu, P.I., 1994), to the privatization of agriculture which made the

"Romanian land structure is almost identical to that before the great agrarian reform of 1921" (Otiman, P.I., și colab., 2010).

There followed studies that analyzed the Romanian agriculture position during pre- and post- accession to the European Union (Otiman, P.I., 2002, Stanef, R.M., 2010), leading to the current state when "impose its approach as a strategic priority" (Zahiu și colab., 2010).

According to specialists "agriculture it is a complex issue, having regard the openness and interaction with other sectors" (Glogovețan, O.E., 2010) and represents "the nucleus around which all branches are formed in upstream and downstream activities" (Popescu, M., 2001).

The big number of agricultural farms show how ample is their fragmentation phenomenon, having negative consequences upon the economic performances, the general evolution state and development of them.

3. RESULTS AND DISCUSSIONS

3.1. Agriculture and the GDP

Agriculture represents a first importance sector due to its contribution it has in the national economy. Agriculture's contribution to the GDP maintained high, oscillating from 11.36% in the year 2002, to a minimum of 5.6% in the year 2013, being three times higher than the average EU- 27 which is of 1.7%.

Table 1. Share of agriculture in the GDP

- mil.lei current prices -				
Years	2002 ^{*)}	2007 ^{*)}	2010 ^{**)}	2013 ^{***)}
Total GDP	152017.0	416006.8	523693.3	628581.3
Agriculture, silviculture, fishing and pisciculture	17280.6	23966.3	29874.2	35192.8
% from GDP	11.36	5.76	5.70	5.6

Source: ^{*)} NSI, Romania's Statistical Yearbook, 1990-2009 time series, tab.11.1;

^{**) NSI, Romania's Statistical Yearbook, 2013, tab.11.1;}

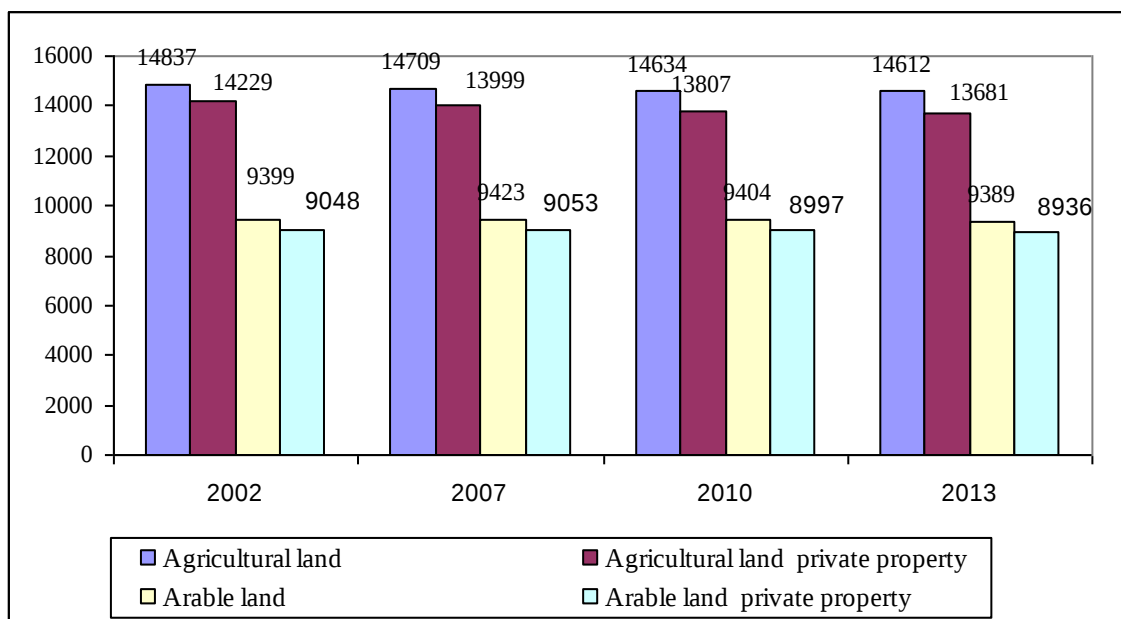
^{***)} data for the year 2013: NSI press release comunicat no.80 from April 2014(provisory data)

3.2. The Land Fund

Agriculture represents an important factor of the natural environment having in view that the share of the agricultural land in the ensemble of the country's territory is of over 61%.

In the year 2002 Romania's agricultural area was of 14.8 mill.ha (95.9% private ownership), and the area of the arable land was of 9.4 mill.ha (96.2% under private ownership). In the year 2013, Romania's agricultural area was of 14.6 mill.ha (93.8% private ownership), and the area of the arable land is of 9.4 mill.ha (94.7% private ownership).

Graphic 1. Situation of the land fund, by utilization way, by ownership forms

Source: www.NSI-tempo-online

In the analyzed period the areas of agricultural land and arable land were not modified significantly, while their shares being in the private ownership decreased in year 2013 opposed to the year 2002. The transfer of the land areas to the forestry sector and that of constructions has constituted the main cause of the reduction of the agricultural area in the last years. The reduction of the land areas, by their including into the urban zone, represents a phenomenon met in the zones with higher productivity, while the change of the utilization category for the agricultural land into that of forestry appears, mainly, in the less favored zones.

3.3. Agricultural farms

The number of the agricultural farms diminished by 13.3%, and their utilized agricultural area diminished by 4.5% in the year 2010 as opposed to the year 2002.

The agricultural area per one farm averagely registered a slight increase, from 3.24 ha (2002) to 3.57 ha in 2010.

The phenomenon of structural duality of the agricultural farms maintained itself, such that in the year 2002 there were 4299 thousand agricultural farms, of which 99.4% were farms without juridical personality and 0.60% were farms with juridical personality. The modifications in the agricultural farms' structure were not spectacular, such that in the year 2010 there were 3724 thousand agricultural farms, of which 99.2% were agricultural farms without juridical personality and 0.80% were farms with juridical personality.

Table 2. Number of agricultural farms by the juridical status and the utilized agricultural area

Indicator	MU	Total farms utilizing agricultural	of which:	
			Agricultural farms with	Agricultural farms without

		area		juridical personality		juridical personality	
		2002	2010	2002	2010	2002	2010
Number of farms	thou.	4299	3724	22	30	4277	3694
Utilized agricultural area	thou. ha	1393 1	13306	6222	5856	7709	7450
Agricultural area averagely per farm	ha	3.24	3.57	282.2	193.7	1.80	2.02

Source: General Agricultural Census, 2002 and 2010, NSI

The agricultural area utilized by the agricultural farms recorded decreases, both in the case of farms with juridical personality, and in the case of those without juridical personality. Thus, the agricultural area which was registered averagely per one agricultural farm with juridical personality decreased from 282.2 ha (2002) to 193.7 ha (2010), while the agricultural area which was registered averagely per one farm without juridical personality recorded a slight increase, from 1.80 ha (2002) to 2.02 ha (2010).

Even if in the analysed period the total number of farms registered a decrease, that of the agricultural farms with juridical personality registered a significant increase, being by 1.4 times more numerous in the year 2010 opposed to the year 2002.

It is to be remarked the fact that, both in the year 2002, and in the year 2010, the agricultural farms with juridical personality were utilizing over 44% of the agricultural area.

At regional level, the biggest number of farms without juridical personality were to be found in the development regions: North-East and South, both in the year 2002, and in the year 2010.

Table 3. Modification of the agricultural farms' structure without juridical personality by development regions, in the years 2002 and 2010

Development region	2002		2010	
	No.	Ha.	No.	Ha.
North- East	855501	1352913.37	770777	1265278.15
South -East	527113	1063311.13	440541	1012661.46
South	839508	1148109.22	755491	1069697.87
South West	595859	1149138.23	551996	1105097.06
West	341261	905599.58	260055	774304.02
North West	605,02	1165981.63	515381	1182540.58
Center	445942	866238.69	370681	1017204.06
Bucharest Ilfov	66929	57465.76	29182	22838.34
Total Romania	4277.315	7708757.61	3694.104	7449621.54

Source: General Agricultural Census, 2002 and 2010, NSI

As regards the utilized agricultural area by the agricultural farms without juridical personality in the development regions North-West and Center there were registered increases of it in the year 2010 opposed to the year 2002, while in the rest of the development regions

the agricultural area utilized by the agricultural farms without juridical personality registered significant decreases.

In the year 2010 opposed to 2002 the number of agricultural farms with juridical personality registered significant increases at the level of all development regions, except the region Bucharest -Ilfov.

Table 4. Modification of the agricultural farms' structure with juridical personality, by development regions, in the years 2002 and 2010

Development region	2002		2010	
	No.	Ha.	No.	Ha.
North East	3630	703593.42	4443	674880.15
South East	2780	1085857.29	3871	1181712.26
South	3656	1193851.50	5453	1263986.74
South West	2372	636058.33	2620	503317.01
West	2575	963874.51	4088	957110.85
North West	3642	753054.75	5242	625806.26
Center	2951	732158.67	4298	610085.76
Bucharest Ilfov	440	153504.02	213	39607.76
Total Romania	22046	6221952.49	30228	5856506.79

Source: General Agricultural Census, 2002 and 2010, NSI

At regional level, the biggest number of agricultural farms with juridical personality was registered in the development regions South and North-West, both in the year 2002, and in the year 2010; most of the increases of the utilized agricultural areas were recorded in the development regions South and South -East.

The development region Bucharest-Ilfov was the only one which registered both a diminution of the number of agricultural farms with juridical personality, from 440 thousand in 2002, to 213 thousand in year 2010, and a diminution of their utilized agricultural areas, from 153.5 thousand ha in 2002, to 39.6 thousand ha in 2010.

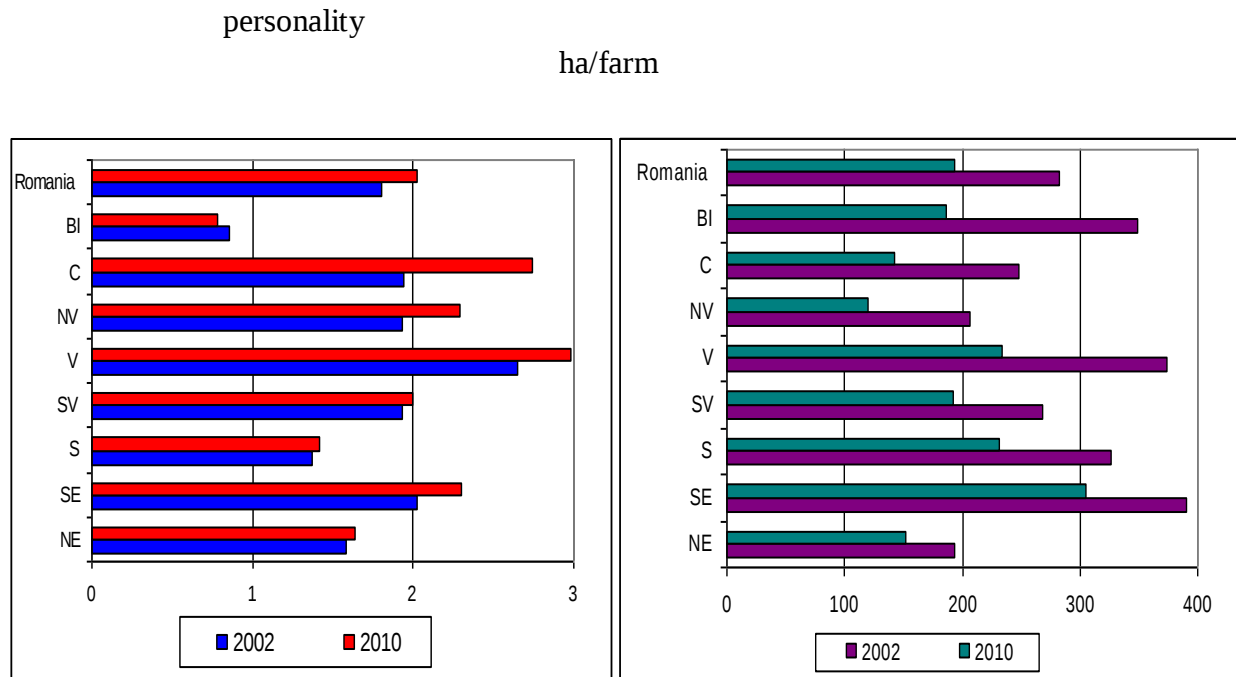
The average area of the agricultural farms without juridical personality registered increases in the year 2010 opposed to the year 2002 in all the development regions, except only the region Bucharest -Ilfov.

In three of Romania's development regions (North-East, South and Bucharest -Ilfov) the average area of the agricultural farms without juridical personality was smaller than the average per country, both in 2002, and in 2010. Significant increases of the average area of the agricultural farms without juridical personality were registered in the development regions: Center, North -West, West and South-East, regions in which the average area of the agricultural farms without juridical personality was higher than the average per country both in the year 2002, and in the year 2010.

Graphic 2. Modification of the average area of the farm, by types of farms, at national and regional level in the years 2002 and 2010

Agricultural farms without juridical

Agricultural farms with juridical personality

Source: General Agricultural Census, 2002 and 2010, NSI

The average area of the agricultural farms without juridical personality registered the biggest increases in two development regions (from 1.93 ha/farm in 2002, to 2.29 ha/farm in 2010 – North-West; from 1.94 ha/farm in 2002, to 2.74 ha/farm in 2010 – Center).

The increase of the number of the agricultural farms with juridical personality and the decrease of the areas utilized by them explains the diminution of the average area of this type of farms, both at whole country level, and at regional level.

In three of Romania's development regions (South -East, South and West) the average area of agricultural farms with juridical personality was higher than the average per country, both in the year 2002, and in the year 2010.

3.4. The profile of the agricultural farms

On the background of the decrease of total number of agricultural farms also the number of mixed agricultural farms registered a decreasing trend, from 3400.1 thousand (2002), to 2702.4 thousand (2010). Nevertheless, the highest share in the total number of farms was held by the mixed agricultural farms, both in the year 2002, and in the year 2010.

Table 5. Agricultural farms which utilized agricultural areas and/or owned livestock

- thousand-

	2002	2010
Agricultural farms– total	4485.0	3859.0
Agricultural farms with utilized agricultural area and livestock, of which:	3400.1	2702.5
- agricultural farms only with utilized agricultural area	899.4	1021.9

- agricultural farms only with livestock	185.5	134.6
--	-------	-------

Source: NSI, Romania's Statistical Yearbook, 1990-2009, time series and 2013, tab.14.3

As regards the evolution of the specialized agricultural farms, the number of those with utilized agricultural area increased, whereas the number of those with only livestock decreased. These fluctuations show that the specialization process of agricultural farms was in continuous change.

3.5. The farming of agricultural lands by their juridical status

In the year 2002, from the total of the utilized agricultural area, the area in ownership was representing 90.5% the rest being farmed in other forms.

Table 6. The way of farming the lands in the year 2010 opposed to the year 2002

- % -

Specification	2002	2010
In ownership	90.5	60.0
In lease form	0.2	27.0
In concession form	0.1	3.0
Sharecropping	0.3	2.1
Others	8.9	7.9

Source: General Agricultural Census, 2002 and 2010, NSI

In the year 2010 the share of the areas in ownership decreased significantly, while the shares of the others forms of farming the lands increased, the biggest increasing trend being registered by the share of the areas leased, which means that the phenomenon of leasing was in full development.

3.6. Romania's agrarian structure

Romania's agrarian structure is made of four big categories of agricultural farms¹:

- the family agricultural households with areas between 0.1-1 ha, which, due to the small agricultural areas and also strongly fragmented are not eligible for the EU financing; their agricultural land is made mainly of gardens, pastures and natural hayfields with a weakly productive soil;
- subsistence and semi subsistence farms(households) comprised between 1-10 ha which are producing mainly, for the selfconsumption needs;
- family commercial farms with areas between 10-100 ha;
- the commercial companies with areas larger than 100 ha, with agricultural areas made of arable land of best quality, placed in most favourable zones.

Table 7. Agricultural farms by the size class and the utilized agricultural area

	2002	2010	2002	2010
--	------	------	------	------

¹Otman, P.I., (2012), The present Romanian agrarian structure– a big (and unresolved) social and economic problem of the country in the Romanian Sociology Review, new series, year XXIII, no.5-6, p.339-360, Bucharest

	Number (thousand)	%	Number (thousand)	%	UAA (thou. ha)	%	UAA (thou. ha)	%
0,1-1 ha	2169	50.5	2019	54.2	759	5.4	708	5.3
1-10 ha	2069	48.1	1622	43.6	5622	40.4	4451	33.5
10-100 ha	51	1.2	69	1.8	1011	7.3	1648	12.4
Over 100 ha	10	0.2	14	0.4	6540	46.9	6499	48.8
Total	4299	100	3724	100	13931	100	13306	100

Source: own calculations on basis of data from General Agricultural Census,: 2002 and 2010, NSI

In the year 2010 the share of agricultural farms with areas between 0.1-1 ha in total farms was of 54.2%, increasing as opposed to the year 2002. The share of the utilized agricultural area by this category of farms did not suffer significant modifications.

The agricultural farms with areas between 1-10 ha, registered percentage decreases, both as number, and as utilized area. The farms with areas comprised between 10-100 ha and those with over 100 ha registered increases, both from the number point of view, and from that of the utilized agricultural areas.

CONCLUSIONS

In the period 2002-2013 agriculture's contribution to the GDP maintained itself at a high level, much over the EU average.

The areas of agricultural land and arable land did not change significantly, but their shares suffered modifications, those being under private ownership, registering decreases in the year 2013 opposed to the year 2002. The phenomenon of leasing was in full evolution process having in view that the share of the areas under ownership decreased, while the share of areas taken into lease was in continuous increase.

As regards the profile of the agricultural farms, the biggest share in the total number of farms was held by the mixed agricultural farms, both in the year 2002, and in the year 2010.

In the year 2010, opposed to the year 2002, both the total number of agricultural farms and their utilized agricultural area decreased.

There did not intervene spectacular structural modifications in the evolution of the agricultural farms in the period analysed, the agricultural farms without juridical personality representing 99.4% from the total in the year 2002 and 99.2% in the year 2010. So, the greatest part of the agricultural farms in Romania were individual subsistence farms (individual agricultural farms, authorised physical persons, individual or family enterprises), while only 0.6% in the year 2002 or 0.8% in the year 2010 from the total were agricultural farms with juridical personality (autonomous regies or farm associations, commercial companies, institutes or research stations and educational units with agricultural profile, local councils and other public institutions, cooperative units and other types of units). These were farming but 44% of Romania's agricultural area.

The agricultural area which came in average per one agricultural farm with juridical personality, decreased from 282.2 ha (2002) to 193.7 ha (2010), while the agricultural area in

average per one farm without juridical personality registered a slight increase, from 1.80 ha (2002) to 2.02 ha (2010). This national trend maintained itself also at regional level, such that the average of the agricultural farms with juridical personality registered decreases in all development regions, while the average area of the agricultural farms without juridical personality registered slight increases in all development regions except the region Bucharest -Ilfov.

The agricultural farms without juridical personality with average areas smaller than the average per country were to be found in the development regions: North-East, South and Bucharest -Ilfov, while the agricultural farms with juridical personality with average areas bigger than the average on country were to be found in the development regions: South -East, South and West.

Predominant in the Romanian agriculture were the farms with less than 1 ha arable land, which represented 50.5% in the year 2002 and respectively 54.2% in the year 2010 from the total number of farms and which were utilizing a few over 5% of the country's agricultural area. Even if these do not contribute to the development of a performant agriculture, they play an important social role because they are ensuring the food security of of the inhabitants in the rurakl environment.

The agricultural farms with areas comprised between 10-100 ha and over 100 ha, that is the commercial farms, the commercial companies, were owning an extremely reduced percentage of the total number of farms (1.4% in the year 2002 and respectively 2.2% in the year 2010), but utilized 54.2% (in the year 2002) and respectively 61.2% (in the year 2010), from the agricultural area of the country. The territorial concentration of these agricultural farms is conferring to them a real cmpetitiveness potential.

Such a distribution, accentuatedly bipolar, with the biggest part of the land fragmented, on one hand, between extremely modest farms as physical sizes, which produce greatly for own needs, and, on the other hand, a relatively small number of commercial agricultural farms which produce in industrial system and adopt modern technologies, constitutes the main factor limiting the increase of the Romanian agriculture competitiveness and which reveals its structural imbalance.

BIBLIOGRAPHY:

- Glogovețan, O.E., *Locul și rolul agriculturii în economia României*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca
- Oțiman, P.I., (2002), *Agricultura României la cumpăna dintre milenii II și III*, Ed. Helicon, Timișoara
- Oțiman, P.I., (coord.), (2011), *Alternativele economiei agrare rurale a României: dezvoltarea agriculturii sau Insecuritate alimentară și deșertificare rurală severă*”, Ed. Academiei Române, București
- Oțiman P.I., (2012), *Structura agrară actuală a României – o mare (și nerezolvată) problemă socială și economică a țării*, în *Revista Română de Sociologie*, anul XXIII, nr.5-6, București
- Popescu, M., (2001), *Lecții ale tranziției – agricultura 1990-200*, Ed. Expert, București
- Samochiș B., Glogovețan Oana, (2011), *Polarizarea exploatațiilor agricole din România ținând seama de dimensiunile lor*, *Tribuna Economică*, nr.35

Stanef, R.M., (2010), *Agricultura României în fața exigențelor Uniunii Europene*, Ed. ASE, București

Zahiu, L., Dachin, A., Toma, E., Alexandri, C., (2010), *Agricultura în Economia României – între așteptări și realități*, Ed. Ceres, București

*** Guvernul României, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale, *Programul Național de Dezvoltare Rurală 2007-2013* – versiune consolidată decembrie 2012

*** Președenția României, Comisia Prezidențială pentru Politici Publice de Dezvoltare a Agriculturii în România și Academia Română, Institutul de Economie Agrară, (2013), *Cadrul Național Strategic pentru Dezvoltarea Durabilă a Sectorului Agroalimentar și a Spațiului Rural în perioada 2014-2020-2030*, *Cadrul Național Strategic Rural*, Editura Academiei Române, București

*** National Statistics Institute, *Romania's Statistical Yearbook, 1990-2009 time series*

*** National Statistics Institute, *General Agricultural Census*, anii 2002 și 2010

*** www.insse.ro – baza de date statistice TEMPO-Online

THE PLACE OF TORT LIABILITY IN LEGAL LIABILITY AS A WHOLE

Maricica Văleanu, Lawyer, Mrd, "George Bacovia" University of Bacău

Abstract: Liability may have various objects: moral, political, social. Legal liability is recognized by the laws in force and may have private manifestations in the various areas of law: civil law, criminal law, administrative law, banking law, international law, etc.

Whatever its form of expression may be, it is based on interdependent rights and obligations that arise as a result of committing an illegal act, is established by the public authorities and is manifested through the application of a sanction or by requiring repair of injury.

Civil Legal liability is a complex institution of civil law which is based on the obligation to repair the damage that a person causes another, in order to restore balance and to replace the aggrieved party in case it would have been found if the injurious act has not taken place. It comes in two forms: a common law liability, general called tort and a special responsibility, derogatory, known as contractual liability.

Tort liability occupies in contemporary society, a considerable place: legal relationships between people multiply, becomes complicated, so that the content of this institution should be viewed in a manner that goes beyond mere compensation for damage caused to another.

Key-words: *liability, Civil Code, obligation, common law liability, contractual liability.*

In Roman law, the legal liability appeared at first in the form of voluntary pecuniary composition and then, slowly, of legal pecuniary composition. Therefore, liability as a social fact was legally consecrated. Its foundation was objective, the mere causing of a damage of other injury giving rise to the entitlement to legally established fine. [1]

The legal rules with general nature that govern the juridical regime of the tort liability can be found in the Civil Code. Most of the provisions in the Book V, Title II, Chapter IV, determine its scope, as well as juridical regime of some assumptions appropriate to this form of liability. To these texts there are also added the provisions of Article 219 - 220 of the same code in which there is regulated the liability of legal persons under public and private law for illicit acts of management bodies in the functions entrusted to them, as well as liability of territorial-administrative units and of the state. There are also special laws that regulate some cases of tort liability that have certain particularities related to dispositions of the Civil Code.

The Civil Code regulates three forms of tort liability: the liability for the damage caused by its own deed (Article 1357-1371 Code civil), the liability for the damage caused by someone else's deed (Article 1372-1374 Civil Code) and the liability for the damage caused by animals, things, or by the crumbling of the edifice (art 1375- 1378 Civil Code).

The liability for its own deed expresses the well-known principle according to which each human being is responsible only for his/her deeds. The damage caused to another person by his/her own illicit deed gives rise to the obligation of the author to integrally repair it. To employ this form of tort liability there have to be met four constituent elements: damage, the illicit deed, the relation of causality between the illicit deed and the damage, the guilt of the author of the injurious and illicit deed. The evidence of these conditions may be made by any

means of evidence regulated by law. The evidence rests with the damaged victim that acquires the quality of plaintiff in the case.

The consecration of tort liability for the damage caused to another person is explained by the existence of an authority relation between the one called by the law to answer and the author of the injurious deeds. The liability for somebody else's deed appears as an additional way of protecting the victim's interests. Sometimes, it is added, or may be added to the liability for its own deed and is used only in the relations between the liable person and the victim of the damage [2] giving rise to the right of downfall of the liable person against the author of the injurious illegal deed.

In the current regulations there are two cases of liability to injury caused by someone else's deed: the liability of the persons that have the obligation to supervise a minor or a legal forbidden to injury caused to a third party by the illicit deed committed by the one under surveillance and the liability of the author for the damage caused by the illicit deeds of the prepositive. The employ the liability of the person who has the surveillance obligation it is not necessary to meet all the conditions for the own deed of the author of the illicit and injurious deed. In this hypothesis, the tort liability will also be included in the presumed or proved judgement of the author when committing the deed.

The third form of tort liability has as its object the compensation for damage caused by animals, things, or through the crumbling edifice by that one who has their legal guard. In order to protect the damaged ones, the legislator has introduced a fair solution for the situations in which it cannot be proved that at the origin of damage is the deed of a person. The assumptions governed by general Civil Code are: the liability for any damage caused by animals under legal care of the human being, the liability of the legal care-taker for the deed caused by the thing under his care and the liability of the owner of an edifice for the damage caused by its ruin. To these cases foreseen in the chapter on civil liability, there are also added the provisions of art. 630 Civil Code that regulate the liability for the damage caused by illicit deeds in the context of neighbouring relations of the owners of fixed assets.

Together with the general assumptions on civil liability covered by the Civil Code, there are cases of tort liability with derogatory character, regulated by special laws, such as: the liability of public authorities for the damages caused by illegal administrative acts [3], the state liability for damages caused by judicial errors [4], the liability for any damage caused by faulty products [5], the liability for environmental damage [6], the liability for nuclear damage [7], the tort liability of the medical staff and suppliers of medical, health and pharmaceutical products and services for damages caused to patients [8] and so forth.

Although it may be defined as a general category of law, the legal liability is consecrated by the laws in force and studied through its concrete, specific manifestations within the framework of the different branches of law: civil law, criminal law, administrative law, etc. [9].

Civil liability and criminal liability and two initial ways of legal liability, of great importance both in the past and today, and around them gravitates the entire issue of providing the by right order. [10]

Retrospectively, the two main forms of legal liability were confused, the compensation for damage having at the same time the character of punishment. In the Roman there has

never been made a clear and complete distinction between them. [11] In the European law of the early Middle Ages, the payment which had to be made to the victim for any illicit deed had a double role: punishment and repair. Their differentiation started in the Renaissance period, being legislatively transposed in the Romanian Countries by adopting Calimah Code (1817) in Moldova and of Legiuirea Caragea (1818) in the Romanian Country, in initial form, and, later on, it was developed legislatively by the Romanian Civil Code in 1865.

The tort liability aims at compensating for the unjust damage caused by natural persons and legal persons. Criminal liability has as main finality the punishment, in the general interest, of the persons who commit dangerous deeds for the public order and social life. Committing a criminal offense brings prejudice to the by right order, in the first place, and the latter can be restored only by criminal sanction of the criminal. [12] The first is against the patrimony of the liable person while the latter seeks the punishment of the criminal, usually aiming at the person.

There are important distinctions between the two forms of legal liability. The tort liability will find application in case of committing any illegal deeds, as well as in the case of legal acts by means of which there has been caused a certain or potential unjust damage to a person. The criminal liability will be engaged only in the case of committing a deed foreseen and sanctioned by the criminal law, being based on the self-incrimination legality principle.

The form and the degree of guilt within civil liability play a secondary role. There are assumptions in which the civil liability is objective, the guilt being presumed by the legislator, such as: liability for someone else's deed, liability for the prejudice caused by animals or things, liability for the ruin of the edifice or the liability for the damage caused by the faults of products. The criminal liability is conditioned by the form and the degree of guilt, this representing a constituent element of offense.

Civil liability has mainly patrimonial character, consisting in the obligation to repair the injury suffered by the victim or in an obligation to pay a sum of money or to carry out certain works for preventing and reducing the risks that endanger the life, health of people or natural environment, in the latter assumptions having a preventive form. The criminal liability has, in principle, non-patrimonial and non-transmissible character, ceasing with the death of the criminal. The criminal fine, although it has patrimonial character, does not have repairing function. In the case in which, after the commitment of their crime, there has been caused a prejudice, its recovery will be the subject of the civil side of the trial.

The ability of civil liability is acquired by natural persons at the age of 14 in tort liability, and 18 in the case of contractual liability, with certain exceptions. The criminal liability intervenes in the case of the minors with the age 14-16, being conditioned by the proof of the fact that he/she committed the deed with judgement. In the case of the minors aged 16, the criminal liability is complete, the judgement being presumed.

As the tort liability has particular interests, the action in repairing the injury is governed by the availability principle, the parties agreeing on the repairing of the damage or the behaviour of the liable person. The criminal responsibility is always established by court order. The penal is exercised by the Public Ministry, with some exceptions, strict and limiting foreseen by the law, when the penal trial can start only with the previous complaint of the damaged person

The two forms of legal liability may be aggregated. Due to their different purpose, the employment of the one does not exclude the employment of the other. [3] In the assumption that the illicit deed causing injury is, at the same time, crime, the damaged person has two possibilities to obtain the conviction of the person liable for repair. This may be a civil part in the criminal trial, bringing the action of repairing the damage of the criminal deed or can introduce a civil action, separately.

The prescription terms of criminal liability are usually longer and begin at a different time than in the case civil liability. In accordance with Article 1394 Civil Code, in the situations in which the compensation derives from a fact under criminal law of a longer prescription than the civil one, the prescription term of criminal liability is applied to the right to action in civil law.

If the damaged person was established as a civil part in the criminal trial, he/she does not have the right to promote subsequently a civil action with the same object, in accordance with the principle *electa una via, non datur recursus ad alteram*. Any dissatisfaction with regard to the solution of the civil part of the criminal trial may be carried out by means of appeal against the order given by the court on the trial. An exception to this rule is the situation in which the court left the civil unsolved or if the victim of the prejudice requires the repair of prejudices on another judicial basis or damages made or discovered after the final and irrevocable court order.

In the case when the reclaim of the prejudice was required separately with civil appeal, before the pronouncement of a penal definitive decision, the trial will be suspended until the definitive solution of the criminal case. The decision of the criminal court has the authority of *res judicata* for the civil court with regard to the existence of deed, of the person who committed it and his/her guilt.

As consequence, if the criminal court has made a definitive and irrevocable decision of condemnation of the criminal offense author, by virtue of the principle of *res judicata* of the decision of the criminal court over the civil trial, after the retrial of the cause, the civil court will force the liable person to repair the prejudice brought to the plaintiff.

Yet, the authority of *res judicata* of the criminal decision on the civil trial has its limits. When the acquittal of the accused in the criminal case was pronounced because the deed does not exist or it exists but it was not committed by the accused, the court will reject the reparatory action promoted by the plaintiff. In all the other cases of acquittal or if the criminal case ceased, the decision of the criminal court does not hinder the action of the tort liability, as the meeting of their existence and employment is not excluded.

Within civil liability, the regime of tort liability is general and is applied whenever the law does not provide for special rules for certain situations. The legal texts express, in accordance with the judicial regime, the well-known dichotomy: the tort liability and the contractual liability.

Regarded as principal institution of private law, the civil liability has two branches: tort liability and contractual liability. There are distinctions of judicial regime between these two but also common points that allow them establish a complementary relation, creating thus a regime of common law, appropriate for tort liability and a special, derogatory one, specific to contractual liability. In all assumptions where the special regime of the contractual liability

is not applied, there will operate the norms that compose the judicial regime of common law, that of tort liability, no matter the origin and aetiology of the broken obligation.

The tort liability is employed every time an unjust prejudice is caused to a person, besides any contractual relation between the victim and the liable person, as well as in the situation when a person is prejudiced in the conditions stipulated by law, by a judicial deed not related to human behaviour. The latter hypothesis has in view the liability for caused prejudices, without the illicit deed of the human, things or animals under our care, by the faults of products, for come environmental damages, for nuclear accidents and so forth.

To synthesise, the Civil Code defines this form of civil liability as an obligation relation foreseen by law which exists between the liable person and the victim of the prejudice and whose content reflect for the first the obligation to repair the unjust prejudice suffered by the one whose rights and legitimate interests were broken.

The contractual liability is the obligation of the contractual debtor to repair the prejudice caused to the creditor by his/her deed, consisting in the non-provision of the due service in accordance with the contract concluded with the creditor. By the non-execution *lato sensu* of the due service, it is understood the delayed execution, the inappropriate execution or the total or partial non-execution.

The origin of the tort liability is in law, as a manifestation of power and public will and the origin of contractual liability is in the contract, in the agreement between the private wills of the contracting parties. This duality of origin explains the fact that the tort liability is meant to provide the observance of law, that is of public will, and the purpose of contractual liability consists in the observance of contracts of private wills. [14] From this point of view, the norms that are applied to the tort liability have an imperative regime while, in the case of contractual liability, the interests and wills of contracting parties are a priority.

Another distinction between the two forms of civil liability is the way of quantifying the repair for the caused damage. In the case of tort liability, the repair of the prejudice is integral, and in the case of the contractual liability, the repair of prejudice is usually limited to the value of the predictable value.

In the case of tort liability, the guilt keeps its position of foundation of civil liability. The one who causes a prejudice by an illicit deed, committed by guilt, can be forced to repair it. In accordance with the legal norms, the author of the prejudice is liable for the easiest guilt. In the case of civil liability for minors or judicial forbidden, of the doers for the preposed as well as the liability for the prejudice caused by animals, things or the ruin of the edifice, the guilt is replaced with the idea of objective guarantee that has as support the activity risk or the authority risk. [15] Every time a person is liable for the prejudice caused by somebody else's deed, the personal liability is added to the liability of the prejudice author, having the role of guarantee towards the victim. In the situations when there is no author of the illicit deed causing prejudice, the tort liability of the judicial guardian will be unique.

In the case of the contractual liability, the debtor's guilt is usually presumed by law in the case of obligations of result. In the case of obligations of means or diligence, the debtor's guilt must be proved by the creditor to be able to use the legal liability and to force the contractual partner to repair the prejudice.

The tort liability has a considerable role in our contemporary society. The extension and the change of liability are the consequence of the evolution and the changes of the industrial society, and the application field of this institution is a vast and complex one. The sphere of incidence of this institution overcomes the classical reparatory purpose. In the current regulations, there is aimed the accentuation of the preventive function of tort liability, which becomes a future-oriented liability and which makes the human being the guarantee of life, health and environment preservation. [16]

BIBLIOGRAPHY:

- [1] **L.R.Boilă**, *Răspunderea civilă delictuală subiectivă*, C.H.Beck Publishing House, Bucharest, 2009, pag. 20;
- [2] **Malaurie Philippe, Philippe Stoffel Munk, Laurent Aynès** –*Obligațiile*, Coordinator of the Romanian language edition lawyer Marius Șcheaua, Translation by Diana Dănișor, Wolters Kluwer Publishing House, Bucharest, 2010, pag.16;
- [3] **Law no. 554/2004 of administrative court** was published in M.Of. of Romania no. 1154/7 December 2004, with further modifications and completion;
- [4] **Law no. 303 on the status of magistrates was replushed in** M.Of. of Romania no.826 din 13 September 2005;
- [5] **Law no. 240/2004 on the liability of producers for the damages caused by the fault products** was republished in M.Of. of Romania no. 313/22 aprilie2008;
- [6] **Government Emergency Order no. 195/2005 on environment protection**, approved with modifications by Law no. 265/2006, published in M.Of. of Romania no. 88/31 January 2006, with further modifications;
- [7] **Law no. 703/2001 on the liability for nuclear damages** was published in M.Of. of Romania no.818/19 December 2002, with further modifications;
- [8] **Law no. 95/2006 on the reform in health** was published in M.Of. of Romania no.372/28 April 2006, with further modifications;
- [9] **Liviu Pop, Ionuț-Florian Vidu, Stelian Ioan Vidu**, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2012, pag.384;
- [10] **V.Hanga, M.D. Bob**, *Curs de drept privat roman*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2009, pag. 286;
- [11] **Marius Ciprian Boga**, *Acțiunea penală. Noțiune,obiect, subiecți și trăsături* în Acta Universitatis George Bacovia.Juridica nr.1/2012, George Bacovia University Publishing House, Bacău, 2012, pag.24;
- [12] **V.Pătulea**, *Regimul procesual al acțiunii civile alăturate acțiunii penale. Teorie și practică judiciară*, in Dreptul, nr.5/2004, pag. 144;
- [13] **Liviu Pop, Ionuț-Florian Vidu, Stelian Ioan Vidu**, *op.cit.*, 2012, pag. 383;
- [14] **L.Pop**, *Tabloul general al răspunderii civile în textele noului Cod civil*, în Romanian Journal of Private Law nr. 1/2010, pag.149;
- [15] **C.Stătescu**, *Răspunderea civilă delictuală pentru fapte altei persoane*, The Scientific and Enciclopaedic Publishing House, Bucharest,1984, pag. 9-10;
- [16] **G.Viney, Ph. Kourilski**, *Le principe de Precaution*, Rapport au Premier Ministre, Odile Jacob, Paris,2000, pag.216.

PUBLIC AND PRIVATE IN ROMANIAN HEALTH SYSTEM

Daniel Boldureanu, Assist. Prof., PhD, "Grigore T. Popa" University of Medicine and Pharmacy,

Abstract: The Romanian health system has two main components: public and private. In the last five years the private component has risen, with a high percentage, however the share of money spent on private health was very low compared with the other European countries.

The analysis of indicators such as the number of health professionals, their structure, monthly earnings and health infrastructure is intended to identify the trends of these two forms of property in the Romanian health system.

Keywords: system, health, public, private, management.

Introducere

Sistemul de sănătate din România a fost până în anul 1997 un sistem centralizat, alimentat financiar de către bugetul de stat și coordonat de către Ministerul Sănătății. Serviciile de sănătate erau oferite în mod gratuit, dar subfinanțarea cronică a sistemului a condus la scăderea calității serviciilor și transferul finanțării către populație.

Prin adoptarea legii nr.145/1997 s-a reglementat începând cu data de 1 ianuarie 1998 o nouă formă de asigurări sociale de stat, alături de cele existente și anume asigurările sociale de sănătate. Acestea sunt obligatorii, protejează întreaga populație a țării și anume, atât salariații cât și pensionari, șomerii dar și persoanele care nu sunt salariate, dar au obligația să își asigure starea de sănătate conforme prevederilor acestei lei (Popa, 2007).

Principiile sistemului nostru de sănătate sunt: acces echitabil la servicii esențiale, cost-eficacitate, fundamentare pe dovezi, optimizarea serviciilor de sănătate, cu accent pe serviciile și intervențiile cu caracter preventiv, descentralizare, parteneriat cu toți actorii ce pot contribui la îmbunătățirea stării de sănătate. (conform Strategiei naționale de sănătate 2014 – 2020, accesat pe site-ul www.ms.ro).

Actualmente România este încă în procesul de dezvoltare a unei strategii pentru reforma sectorului de sănătate. Scopul acestei reforme ar trebui să fie un rol tot mai mare a sectorului privat în domeniul sănătății. Măsurile de reformă ar trebui să includă (Doboș, 2006):

(1) introducerea de noi mecanisme formale de coplată pentru de a reduce plățile informale. Dovezile empirice sugerează că, în România, nivelul plăților informale în sectorul spitalicesc este foarte mare. Aceste mecanisme de coplăți ar trebui să fie proiectate cu mare atenție pentru a nu afecta grupurile cu venituri reduse și grupurile vulnerabile;

(2) dezvoltarea și reglementarea pieței suplimentare de asigurări voluntare de sănătate. Chiar dacă Legea nr. 212 din 27 mai 2004 a introdus asigurările private de sănătate, dezvoltarea acestei piețe este încă limitată. Potrivit Comisiei de Supraveghere a Asigurărilor, piața de asigurări private de sănătate a fost estimată la 5,2 milioane de euro, reprezentând 1,37% din totalul pieței de asigurări de viață (Comisia de supraveghere a Asigurărilor, 2012).

Pe de altă parte, putem observa o dezvoltare rapidă a rețelei private de furnizori de servicii de sănătate alcătuită din spitale, policlinici private și farmacii;

(3) înființarea de societăți private de asigurări de sănătate ca societăți pe acțiuni și reglementarea adecvată a activităților lor;

(4) modificarea statutului mai multor spitale din instituții guvernamentale autonome în entități semi-independente non-profit, în scopul de a crește competiția între furnizorii de servicii medicale;

(5) înființarea unor unități medicale care să ofere servicii de sănătate grupurilor vulnerabile pe baza principiilor economiei sociale.

Material și metodă

Prezentul studiu este rezultatul unui demers de inducție, deducție și interpretare critică a numeroase studii elaborate la nivel național și internațional cu privire la tema abordată. Sistemul de sănătate din România a fost analizat după formele de proprietate public și privat, iar datele analizate au fost cele oficiale preluate din Anuarul Statistic al României.

Rezultate și discuții

După forma de proprietate și **distribuția pe sexe**, populația totală ocupată în domeniul sănătății era următoarea:

Tabel 1 Populația ocupată după forma de proprietate și sex (persoane)

	2012		2013		2014 (trim. I)	
	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat
Masculin	60227	22303	52068	21235	53130	20745
Feminin	222010	78582	228859	79912	213449	83251

Sursa: INS, <http://statistici.insse.ro/shop/>

Proporțiile populației ocupate după variabila sex sunt aproximativ aceleași indiferent de forma de proprietate. Observăm că populația ocupată de sex feminin predomină atât în domeniul public cât și în cel privat.

Pentru a fi motivat orice salariat trebuie să aibă un salariu performant (Boldureanu G., 2009). **Câștigurile salariale** din domeniul sănătății sunt apropiate de nivelul salarial mediu pe economie:

Tabel 2 Câștigul salarial nominal mediu brut lunar pe forme de proprietate

	2011		2012	
	Public	Privat	Public	Privat
Masculin	1793	1936	1949	2170
Feminin	1583	1892	1734	1970

Sursa: Anuarul Statistic al României, Institutul Național de Statistică, București, p. 164-165

Câștigurile salariale nominale sunt mai mari în domeniul privat decât în cel public, iar angajații de sex masculin câștigă mai mult decât angajații de sex feminin.

Principalele categorii de angajați în domeniul sanitar cadre medico-sanitare sunt:

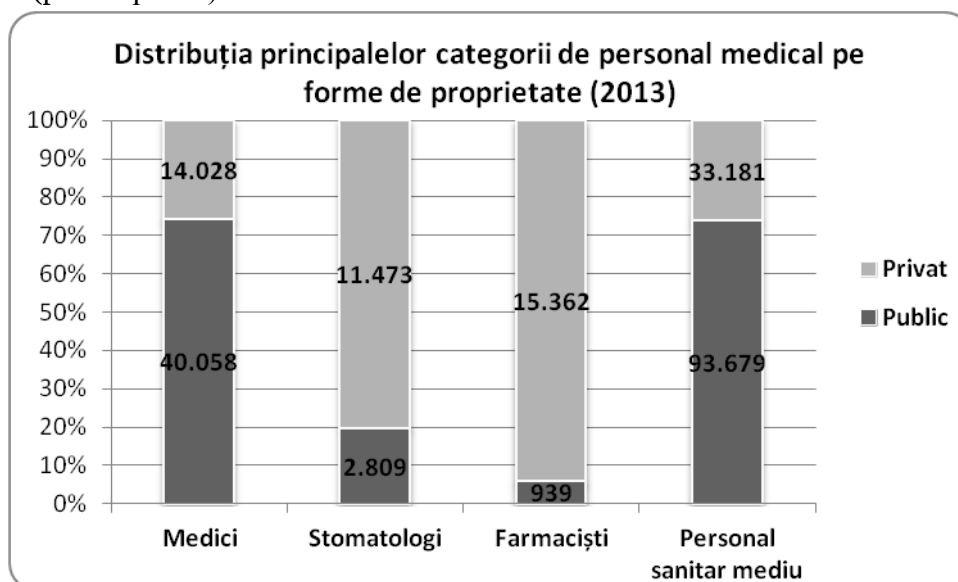
Tabel 3 Categoriile de cadre medico-sanitare după forma de proprietate

Anul	Categoriile de cadre medico-sanitare							
	Medici		Stomatologi		Farmaciști		Personal sanitar mediu	
	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat
2003	42538	4381	4919	4528	1275	6459	109668	10979
2004	42960	5190	5013	4894	1295	7468	109131	12552
2005	42333	5055	4694	5555	1042	8241	108202	15253
2006	41455	5482	4360	6260	901	9031	109153	17460
2007	41736	6463	4064	7587	840	10268	118424	17929
2008	42699	7568	4067	7834	808	10896	112321	20143
2009	41861	8525	3881	8616	832	11164	108286	21387
2010	41176	11028	3408	9582	833	12791	102026	24630
2011	41171	11370	3236	10119	811	13764	98212	27780
2012	40956	12725	3157	10657	831	14604	95484	29657
2013	40058	14028	2809	11473	939	15362	93679	33181

Sursa: INS, <http://statistici.insse.ro/shop/>

În perioada analizată (2003-2013) ca tendință generală remarcăm scăderea ponderii tuturor categoriilor de **cadre medico-sanitare** din sectorul public și creșterea ponderii lor în sectorul privat. Astfel, un procent de 98,2 % din medicii stomatologi și un procent de 94,2 % din farmaciști își desfășoară activitatea în sistemul privat de sănătate.

În anul 2013 distribuția principalelor categorii de personal medical pe cele forme de proprietate (public-privat) a fost următoarea:

Figura 1 Categoriile de personal medical pe forme de proprietate

O importanță deosebită o reprezintă în sănătate existența unei infrastructuri corespunzătoare, cuantificate prin numărul paturilor din unitățile sanitare:

Tabel 3 Numărul paturilor în unitățile sanitare după forma de proprietate

	Număr de paturi
--	-----------------

Anul	Spitale		În unități medico-sociale		În sanatorii TBC		În sanatorii balneare		În creșe	
	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat
2003	142676	63	858	-	2202	-	1124	-	14343	-
2004	142029	544	2148	-	1865	-	1103	-	13862	-
2005	142377	650	2260	-	1437	-	1510	-	14310	-
2006	141225	809	2365	-	1437	-	1563	-	13220	-
2007	137065	960	2823	-	909	-	1535	-	13135	-
2008	137061	1123	2726	-	918	-	1805	-	13569	-
2009	137534	1381	2818	-	908	-	1588	-	14041	-
2010	129247	2757	2925	-	610	-	1532	-	14818	-
2011	124937	3564	2867	-	470	-	1382	297	15027	179
2012	125456	4186	2884	-	410	-	1382	557	15920	321
2013	125627	5081	2934	-	410	-	1382	557	17009	416

Sursa: INS, <http://statistici.insse.ro/shop/>

De-a lungul perioadei analizate (2003-2013) au intervenit schimbări majore (cantitative și calitative) în structura și în **numărul paturilor** diverselor categorii de unități sanitare. Astfel, în domeniul public în această perioadă de 10 ani numărul paturilor în spitale au scăzut cu 17.049 unități, numărul de paturilor în sanatorii TBC cu 1792 unități.

Această scădere este datorată în mare parte reformei din domeniul sănătății, care a condus la transformarea, comasarea sau chiar la desființarea unor unități sanitare cu paturi conform Hotărârii de Guvern numărul 346 din 31.03.2011 privind desființarea unor unități sanitare publice cu paturi din subordinea autorităților Administrației Publice Locale.

Cu toate acestea în domeniul public s-au înregistrat și evoluții pozitive prin creșterea cu 258 unități a numărul paturilor în sanatoriile balneare și cu 2666 a numărului paturilor în creșe.

Rețeaua sanitară din sectorul privat a continuat să se dezvolte în această perioadă, înregistrându-se 5018 noi paturi în spitale, 557 noi paturi în unități balneare și 416 noi unități în creșe.

Tabel 4 Categorii de unități sanitare după forma de proprietate

Anul	Categorii de unități sanitare									
	Spitale		Policlinici		Cabinete medicale de familie		Cabinete stomatologice		Farmacii	
	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat	Public	Privat
2003	422	5	40	168	9278	0	3275	4934	495	3933
2004	416	9	32	204	9049	1875	3262	5282	504	4268
2005	422	11	30	219	8932	2007	3335	5746	495	4576
2006	419	17	28	232	8904	2065	3269	6679	492	4855

2007	425	22	22	241	8524	2524	3123	7409	481	5416
2008	428	30	23	246	8566	2713	3102	7923	482	5645
2009	431	43	15	253	8177	3213	2853	8830	501	6005
2010	428	75	17	294	6768	4402	2339	9697	492	6190
2011	367	97	14	248	6219	4992	2085	10528	404	6565
2012	364	109	11	271	5993	5158	1951	10953	403	6823
2013	365	134	10	288	5509	5649	1527	11931	406	7154

Sursa: INS, <http://statistici.insse.ro/shop/>

Spitalele din sistemul public au cunoscut o scădere constantă în această perioadă, dar rămân predominante ca pondere (73,1 %). Celelalte categorii importante de unități sanitare sunt predominante private: policlinici (96,6 %), cabinete medicale de familie (50,6 %), cabinete stomatologice (88,6 %), farmacii (94,6 %).

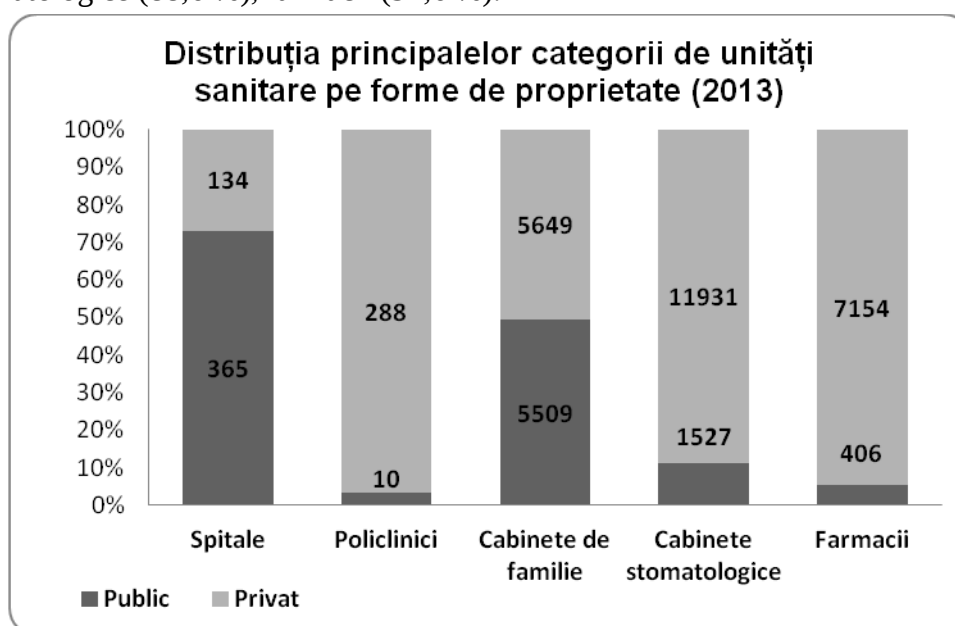

Figura 2 Categoriile de personal medical pe forme de proprietate

Existența unui sector privat puternic în sănătate determină sporirea concurenței domeniului public cu beneficii importante pentru pacient prin creșterea calității serviciilor medicale oferite.

Concluzii

Actualmente, sectorul privat din domeniul sanitar este încă la începutul său, iar sectorul public rămâne predominant. Principalele concluzii ale prezentului studiu sunt:

- în domeniul sănătății predomină angajații de sex feminin;

- câștigurile salariale sunt mai mari în sectorul privat de sănătate decât în cel public, iar angajații de sex masculin câștigă mai mult decât cei de sex feminin indiferent că lucrează în domeniul public sau în cel privat de sănătate;
- în toată perioada analizată ponderea tuturor categoriilor de cadre medico-sanitare din sectorul public a scăzut și a crescut ponderea lor în sectorul privat de sănătate;
- ca urmare a reformei din sistem, spitalele și numărul paturilor de spital din sistemul public au scăzut, concomitent cu creșterea numărului lor în sistemul privat;
- sistemul privat de sănătate se consolidează treptat, fiind deja majoritar în unități sanitare importante precum: cabinete medicale de familie, cabinete medicale generaliste, cabinete stomatologice, policlinici, farmacii etc.

BIBLIOGRAFIE:

- Boldureanu G., *Management general*, Editura Performantica, Iași, 2010, p.87
- Ciurea Al. (coord.), *Managementul sistemelor și organizațiilor sănătății*, Editura Universitară "Carol Davila", București, 2010, p.60-63
- Doboș, C., *Dificultăți de acces la serviciile publice de sănătate în România*, Quality of Life (Calitatea vieții), issue: 12 / 2006, p. 7-24
- Golea, V., Niculescu N., Leuștean B., Boldureanu G., *Actual Reconsiderations concerning Intercorporatist Relationships*, 15th IBIMA Conference on Knowledge Management and Innovation in Advancing Economies, Cairo, Egypt, 6-7 November 2010, p.1578-1584
- Institutul Național de Statistică, <http://statistici.INSSE.ro/shop/>
- Ministerul Sănătății, <http://www.ms.ro>
- Popa, F., Purcărea, V.L., Purcărea, Th., Rațiu, M., *Marketingul serviciilor de îngrijire a sănătății*, Editura Universitară "Carol Davila", București, 2007
- *** H.G. nr. 1028 din 18 noiembrie 2014 privind aprobarea *Strategiei naționale de sănătate 2014 – 2020*
- *** H.G. nr. 346 din 31 martie 2011 privind *Desființarea unor unități sanitare publice cu paturi* din subordinea autorităților Administrației Publice Locale.

THE PHENOMENON OF CORRUPTION IN PUBLIC ADMINISTRATION

Adriana Magdalena Sandu, Assist., PhD, "Spiru Haret" University of Craiova

Abstract: If you were to look at corruption through the elements of a social phenomenon, it would represent a moral and spiritual decay, a complex social problem, whose ways of solving public interest and institutionalized social control. In this context, corruption includes all deeds and acts of subjects of law, taking advantage of function or social position they occupy, it acts to obtain personal advantage through illicit means giving up the respect for law and morality, as a reflection of the state of decay of society.

Keywords: Corruption, corruption perception index

Prin corupție, în prezent se înțelege pe de o parte devierea sistematică de la principiile de imparțialitate și echitate care ar trebui să constituie baza funcționării administrației publice, iar pe de altă parte înlocuirea cu practici care conduc la atribuirea către indivizi sau către grupări a unei părți disproporționate a bunurilor publice, raportată la contribuția acestora. În general, este mai probabil ca actele de corupție să apară acolo unde sectorul public și cel privat se intersectează, în special în acele servicii unde se realizează achizițiile publice, se încheie contractele cu parteneri din domeniul public, serviciile unde are loc colectarea impozitelor, a veniturilor vamale. Funcția publică, este văzută ca fiind o oportunitate pentru cei care urmăresc obținerea unor venituri pe căi mai puțin legale.

Corupția este percepută de către majoritatea segmentelor din populație ca un fenomen deosebit de grav și periculos¹, care subminează structurile de putere și autoritate și se referă, mai ales, la darea și luarea de mită, traficul de influență și cumpărarea de influență, faptele săvârșite de către membrii instanțelor de arbitraj sau în legătură cu aceștia și fapte săvârșite de către funcționarii străini sau în legătură cu aceștia, întrucât săvârșirea acestor infracțiuni, în care sunt implicați uneori demnitari sau foști demnitari, reprezentanți ai Guvernului, parlamentari, magistrați și cadre din instituțiile care trebuie să apere legalitatea determină, în rândul populației, o percepție negativă asupra credibilității instituțiilor publice.

Obiectivele marii corupții sunt duble: profitul și puterea, care se pot realiza numai prin infiltrarea în structurile de stat și utilizarea canalelor internaționale.

Concepută în cel mai popular sens al cuvântului, corupția reprezintă folosirea abuzivă a puterii în avantaj propriu.

Odată cu amploarea pe care o capătă corupția pe întreg globul și cu dezvoltarea publică puternică a efectelor acesteia, corupția devine o problemă tot mai vizibilă și mai preocupantă. În procesul tranziției României la economia de piață, proces ce încă se derulează din punctul nostru de vedere, fenomenul corupției a suferit și suferă modificări cantitative și calitative, manifestate prin dorința avidă a întreprinzătorilor și investitorilor particulari de a

¹<http://www.editura.mai.gov.ro/documente/biblioteca/2007/CRIMA%20ORGANIZATA/crima%20organizata.pdf>.

obține, în timp scurt, profituri uriașe prin utilizarea unor sume de bani, oferite ca dar funcționarilor publici. Astfel, majoritatea infracțiunilor complexe descoperite în economie privind procesul de privatizare, transferurile nelegale de capital, sustragerile de mari proporții etc. sunt însoțite de acte de corupție, comise de multe ori de către persoane cu funcții de conducere sau atribuții de control.

Implicarea în activități cu caracter privat a unor factori de conducere, prin înființarea directă sau prin intermediari, de firme cu profil similar unităților cu capital de stat și parazitarea acestora din urmă, au determinat, de asemenea, numeroase acte de corupție. Numeroase persoane fizice și juridice, profitând de imperfecțiunile reglementărilor legale, precum și de insuficienta exercitare a controlului financiar și fiscal, ignorând regulile elementare de protecție a intereselor statului, au desfășurat și desfășoară ample acțiuni de contrabandă și evaziune fiscală fundamentate pe acte de corupție. Actele de corupție au sporit considerabil, implicând funcționari din toate domeniile vieții economice și sociale, iar pericolul social concret al acestor fapte s-a localizat în cuantificarea unor prejudicii patrimoniale enorme, produse patrimoniului public, uneori cu consecințe deosebit de grave la nivelul întregii structuri economice, ireparabile sau imposibil de evaluat.

Percepția corupției în Uniunea Europeană și în România

Percepția corupției în Uniunea Europeană²

În comunicatul de presă al Comisiei Europene din 15 februarie 2012³ se arată că problema corupției în țările Uniunii Europene, a devenit o problemă majoră, care se pare că a crescut în ultimii trei ani, conform sondajului Eurobarometru dat publicității de Comisie. Din datele obținute reieșea faptul că aproape trei sferturi din europeni continuă să considere corupția drept o problemă gravă și sunt de părere că ea este prezentă la toate nivelurile de guvernare. Opt procente din respondenți afirmă că li s-a cerut sau sugerat să dea mită în ultimul an.

„Observăm cu dezamăgire că rezultatele concrete în ceea ce privește lupta împotriva corupției în Uniunea Europeană rămân nesatisfăcătoare. De câte ori nu am spus că a venit timpul să acționăm? Cetățenii europeni se așteaptă la măsuri decisive din partea guvernelor naționale. Ar cam fi timpul ca acestea să fie adoptate”, a declarat Cecilia Malmström, comisarul european pentru afaceri interne.

Corupția continuă să fie una dintre cele mai mari provocări cu care se confruntă Europa. Prezentă sub forme și în domenii care diferă de la un stat membru la altul, corupția afectează întreaga UE, printre efecte numărându-se reducerea investițiilor, blocarea funcționării corecte a pieței interne și impactul negativ asupra finanțelor publice. Se estimează că fenomenul corupției costă economia UE aproximativ 120 de miliarde de euro pe an⁴.

² Adriana Sandu, Mirela Nițu, articol , *Corupția și criminalitatea organizată*, publicat în volumul Conferinței internaționale, ediția a III-a , Law and Social Order, organizată de Facultatea de Drept și Administrație publică, Constanța, Universitatea Spiru Haret, pp.237-239.

³ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-135_ro.htm.

⁴ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-135_ro.htm.

„Corupția este o boală care distruge o țară din interior, subminând încrederea în instituțiile democratice, erodând responsabilitatea conducerii politice și făcând jocul grupărilor de criminalitate organizată. Corupția nu poate fi combătută cu succes decât dacă există voință și angajament la toate nivelurile de guvernare și de decizie”, a declarat Cecilia Malmström.

În iunie 2011, Comisia Europeană a adoptat un pachet anticorupție, prin care se solicită ca fenomenul corupției să beneficieze de o atenție sporită în toate politicile relevante ale Uniunii Europene (IP/11/678 și MEMO/11/376). De asemenea, a fost instituit un mecanism specific al Uniunii Europene de monitorizare și de evaluare, și anume un raport anticorupție al Uniunii Europene, în care va fi prezentată în mod clar situația eforturilor întreprinse în toate cele 27 de state membre ale Uniunii Europene pentru combaterea corupției. Primul raport este prevăzut pentru 2013. În cuprinsul aceluiași raport, Comisia a prezentat o serie de propuneri legislative privind, în special, confiscarea bunurilor obținute din infracțiuni, reforma normelor aplicabile în materie de achiziții publice, realizarea unor statistici mai avansate privind activitatea infracțională și consolidarea politicii antifraudă la nivel european.

Sondajul Eurobarometru a fost realizat în cele 27 de state membre ale Uniunii Europene în septembrie 2011. Principalele constatări au fost următoarele:

- majoritatea europenilor (74 %) considerau corupția ca fiind o problemă majoră în țara lor. Aproape jumătate dintre europeni (47 %) credeau că nivelul corupției din țara lor a crescut în ultimii trei ani;
- majoritatea europenilor considerau că instituțiile locale (76 %), regionale (75 %) și naționale (79 %) sunt atinse de corupție;
- europenii considerau că mita și abuzul de putere sunt fenomene întâlnite în toate sferele serviciilor publice. Cel mai probabil să fie implicați în astfel de activități sunt politicienii naționali (57 %) și funcționarii responsabili de atribuirea contractelor în cadrul licitațiilor publice (47 %);
- în opinia a 40 % dintre europeni, o relație prea strânsă între mediul de afaceri și politică contribuie la corupție. Printre factorii care contribuie la corupție erau menționați lipsa de acțiune din partea politicienilor (36 %) și lipsa de transparență în modul în care sunt cheltuite fondurile publice (33 %). Cea mai mare parte (68 %) nu considerau că există un grad suficient de transparență și de control în ceea ce privește finanțarea partidelor politice;
- majoritatea europenilor (70 %) erau de părere că fenomenul corupției este inevitabil și că a existat dintotdeauna. Doi din trei europeni (67 %) considerau corupția ca făcând partedin cultura de afaceri a țării lor;
- majoritatea europenilor (67 %) considerau că nu sunt afectați personal de corupție în viața lor de zi cu zi. Doar o mică parte (29 %) afirmau că sunt afectați personal. Numărul europenilor cărora li s-a cerut sau sugerat să dea mită în cursul anului 2010 fiind chiar mai mic (8 %);
- confrunțați cu un caz de corupție, europenii înclinau cel mai mult să aibă încredere în poliție (42 %) și în sistemul judiciar (41 %) și cel mai puțin în reprezentanții politici (6 %), pentru găsirea unei soluții.⁵

⁵http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_374_en.pdf.

De asemenea, în Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European, din 6 iunie 2011, în preambulul acestui raport se argumenta necesitatea unei lupte susținute împotriva corupției la nivelul tuturor țărilor membre ale Uniunii Europene, arătându-se că patru din cinci cetățeni ai Uniunii Europene consideră corupția⁶ ca fiind o problemă gravă a statului membru din care fac parte⁷. În ciuda faptului că în ultimele decenii Uniunea Europeană a contribuit semnificativ la o mai mare deschidere și transparență a Europei, este evident că rămân multe aspecte de rezolvat. Este de neacceptat ca din cauza corupției să se piardă o sumă estimată la 120 miliarde EUR anual, adică un procent din PIB-ul Uniunii Europene⁸. Cu siguranță, aceasta nu este o problemă în Uniunea Europeană și nu se va putea eradică în totalitate corupția din societățile Uniunii, dar este semnificativ faptul că scorul mediu obținut de UE27 în Indicele de percepție a corupției calculat de organizația Transparency International a înregistrat doar o îmbunătățire modestă în ultimii zece ani⁹. În raportul Transparency International Romania din 1 decembrie 2011¹⁰, aducea în atenția cetățenilor faptul că țara este împovărată de corupție. Astfel, conform indicelui de percepție a corupției (IPC), România se situa pe locul 75 din 183 de state analizate, ocupând locul 25 între cele 27 de state ale Uniunii Europene, la acea vreme, fiind urmată doar de Grecia și de Bulgaria.¹¹

Privită în evoluție, având în atenție același indicator, IPC, în anul 2012, România ocupa locul 66 din 176 de țări, astfel țara noastră fiind în urcare nouă poziții față de anul 2011¹², pentru ca în anul 2013, nivelul corupției să fie perceput mai mare decât cel din anul precedent, țara noastră ocupând locul 69 într-un top al corupției care cuprindea 177 de state.¹³

⁶În prezenta comunicare se folosește definiția generală a corupției, adoptată în cadrul Programului global împotriva corupției derulat de Organizația Națiunilor Unite: „*abuz de putere în scopul obținerii unui câștig personal*”, definiție care se aplică atât corupției din sectorul public cât și celei din sectorul privat.

⁷78%, conform sondajului Eurobarometru 2009 privind corupția. Sondajul se realizează la intervale de doi ani. Conform cercetărilor efectuate de Transparency International, 7-11% dintre cetățenii UE oferă mită în fiecare an, cf. http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/gcb. Într-unul dintre studii se sugerează că, din cauza corupției, costul total al contractelor comerciale crește cu până la 20-25%: http://www.nispa.org/files/conferences/2008/papers/200804200047500.Medina_exclusion.pdf.

⁸ Costurile economice totale ale corupției nu sunt ușor de calculat. Suma citată se bazează pe estimările efectuate de organisme și instituții specializate precum Camera de Comerț Internațională, organizația Transparency International, inițiativa „Global Compact” a ONU, Forumul Economic Mondial sau publicația „Clean Business is Good Business” din 2009, care sugerează că la nivel mondial corupția se ridică la 5% din PIB.

⁹ De la 6,23 în 2000 la 6,30 în 2010, dintr-un scor maxim de 10. În indicele 2010, deși nouă state membre s-au clasificat printre cele mai puțin corupte 20 de țări ale lumii, alte opt state membre au primit un scor mai mic de 5. Principalele constatări și tendințe rezultate din indicele privind UE, respectiv existența unor diferențe clare între statele membre la nivel individual, nouă dintre ele fiind clasificate printre cele mai performante din punct de vedere al combaterii corupției, iar zece – printre cele mai puțin performante, au primit confirmare din partea indicatorilor mondiali privind guvernarea ai Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (Băncii Mondiale). A se vedea și <http://info.worldbank.org/governance/wgi/worldmap.asp>.

¹⁰ <http://www.transparency.org/cpi2011/results>.

¹¹ <http://www.transparency.org/cpi2011/results>.

¹² <http://www.transparency.org/cpi2012/results>.

¹³ <http://www.transparency.org/cpi2013/results>.

Deși natura și amploarea corupției variază, aceasta dăunează atât statelor membre ale UE, cât și Uniunii Europene în ansamblu. Corupția produce daune financiare prin scăderea nivelului investițiilor, obstrucționarea funcționării corecte a pieței interne și reducerea finanțelor publice. De asemenea, corupția produce daune sociale prin faptul că grupările criminale organizate recurg la acte de corupție în vederea înfăptuirii altor infracțiuni grave, precum traficul de droguri și de ființe umane. În plus, dacă nu este combătută, corupția poate să submineze încrederea în instituțiile democratice și să slăbească răspunderea liderilor politici.

Percepția corupției în România

Comisia Europeană a publicat un raport¹⁴ bazat pe o evaluare generală a progreselor înregistrate de România¹⁵. În raport se constată că existau multe dintre elementele fundamentale necesare și că MCV a contribuit în mod semnificativ la reforma din România. Unul dintre elementele urmărite era punerea în aplicare a reformelor. Raportul, metodologia și concluziile acestuia au fost aprobate în cadrul concluziilor adoptate de către Consiliul de Miniștri¹⁶.

Raportul a fost marcat și de evenimentele petrecute în iulie 2012 în România, ridicând întrebări specifice cu privire la statul de drept și independența justiției din România. Aceste aspecte au fost abordate de Comisie în cadrul unui raport intermediar publicat în ianuarie 2013¹⁷. În raport s-a concluzionat că România pusese în aplicare doar unele dintre recomandările Comisiei care vizau aspectele menționate. S-a constatat, de asemenea, necesitatea accelerării progreselor în ceea ce privesc recomandările Comisiei referitoare la reforma sistemului judiciar, la integritate și la lupta împotriva corupției.

În prezentul raport sunt evaluate progresele pe care România le-a înregistrat în cele două domenii principale ale MCV – reforma sistemului judiciar și lupta împotriva corupției – de la publicarea rapoartelor amintite. Pe baza rapoartelor MCV publicate până în prezent se poate observa că progresele nu au fost ușor de obținut, iar cele obținute într-un domeniu pot fi îngrădite sau negate de regrese în alt domeniu. În decembrie 2013, acțiunile Parlamentului au demonstrat că principiile și obiectivele centrale ale reformei continuă să fie puse la încercare – pentru reiterarea acestor principii fiind necesară intervenția Curții Constituționale. Din această cauză este deosebit de dificil să se evalueze caracterul durabil al reformei și să se aprecieze dinamismul care există la nivel intern pentru asigurarea unei tendințe general pozitive.

MCV recomandă, de asemenea, depunerea unor eforturi intense pentru eliminarea corupției la toate nivelurile societății românești. Sondajele indică în mod constant că existența

¹⁴Raport al Comisiei către Parlamentul european și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare , Bruxelles, 22.01.2014.

¹⁵ COM (2012) 410 final.

¹⁶ A se vedea Raportul MCV 2014, p.2.

¹⁷ COM(2013) 47 final. Analizele și recomandările raportului au fost aprobate în cadrul concluziilor adoptate de Consiliul Afaceri Generale la 11 martie 2013 din Raport al Comisiei către Parlamentul european și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare , Bruxelles, 22.1.2014.

pe scară largă a corupției constituie o sursă importantă de îngrijorare publică¹⁸. Deși aducerea în fața justiției a unor persoane notabile acuzate de corupție poate influența în mod pozitiv percepția generală, combaterea corupției la toate nivelurile presupune, de asemenea, depunerea unor eforturi susținute în scopul de a reduce posibilitățile de a comite fapte de corupție și, ulterior, de a arăta că faptele descoperite nu rămân fără consecințe. Continuă să treneze adoptarea unor astfel de măsuri manageriale și preventive¹⁹.

Strategia Națională Anticorupție este o inițiativă importantă prin care s-a reușit extinderea cadrului comun la un număr mare de instituții române, de exemplu, aproape 80% din autoritățile locale participă în prezent la strategie, acestea având desemnate persoane de contact pentru activitățile care au legătură cu implementarea strategiei. În concluziile și recomandările făcute, în ceea ce privește lupta împotriva corupției se propune: să se asigure că legislația în domeniul corupției se aplică în condiții de egalitate tuturor celor implicați; să se intensifice eforturile de urmărire penală a cazurilor de corupție, nu numai la nivel înalt ci și la scară mică; să se dezvolte Strategia Națională Anticorupție prin introducerea unor criterii de referință și a unor obligații coerente pentru administrația publică și o mai mare transparență cu privire la modalitatea de aplicare a acesteia.²⁰

La începutul anului 2013 au fost realizate două sondaje Eurobarometru în vederea elaborării Raportului anticorupție al UE, clasament obținut cu ajutorul indicelui de percepție a corupției (IPC) publicat de Transparency International. Datele obținute privesc pe de o parte percepția generală referitoare la prevalența corupției și pe de altă parte, li s-a solicitat respondenților să definească situațiile concrete în care li s-a cerut să dea mită. Toate aceste informații centralizate și analizate au scos în evidență faptul că statele membre sunt caracterizate în moduri diferite, în unele state, chiar dacă respondenții consideră că fenomenul corupției este larg răspândit, totuși numărul real de persoane cărora li s-a solicitat să dea mită este scăzut și țări, cum este cazul și României, în care procentul celor cărora li s-a solicitat să dea mită este considerabil, alături și de o percepție că fenomenul corupției din țară este larg răspândit.²¹

La nivel european, trei sferturi dintre respondenți (76%) consideră că fenomenul corupției este larg răspândit în țara lor.²²

La nivelul percepției publice, la nivel european, 4 din 10 societăți consideră corupția continuă o piedică în prestarea serviciilor publice de calitate la nivel central și local, ca un fenomen ce subminează administrarea eficientă a fondurilor publice, afectând în principal mediul de afaceri. Cu cât o societate este mai mică, cu atât mai mult corupția și nepotismul

¹⁸ A se vedea Eurobarometrul nr. 374 din februarie 2012, http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_374_en.pdf, și indicele de percepție a corupției din anul 2013 furnizat de Transparency International, <http://cpi.transparency.org/cpi2013/results/>.

¹⁹ Este de remarcat, de exemplu, faptul că în numeroasele cazuri de primari aflați într-o situație de incompatibilitate, nu s-a luat nicio măsură înainte ca ANI să înceapă să pună în evidență acest aspect. Controalele administrative existente nu s-au dovedit, așadar, a fi eficace.

²⁰ Raport al Comisiei către Parlamentul european și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, Bruxelles, 22.1.2014, p.14.

²¹ Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul european - Raportul anticorupție al UE, COM(2014) 38, 3.2.2014, p.6.

²² Raport al Comisiei către Consiliu și Parlamentul european - Raportul anticorupție al UE, COM(2014) 38, 3.2.2014, p.7.

ridică probleme.

Plecând de la analiza raportului Comisiei Europene privind progresele realizate de România în cadrul MCV, raport ce pune accentul pe consolidarea politicii generale anticorupție, în special prin îmbunătățirea coordonării la cel mai înalt nivel și elaborarea unei strategii care să permită pedepsirea actelor de corupție, trebuie avute în vedere, atunci când vorbim despre corupție și mai ales despre strategii anticorupție ca acestea să fie multidisciplinare, să vizeze puterea executivă, legislativă și judecătorească, dar și autoritățile publice locale și chiar societatea civilă. În urma coroborării recomandărilor Comisiei Europene și a indicatorilor interni și externi specializați în evaluarea percepției și a impactului corupției, România se poziționează sub media țărilor membre ale Uniunii Europene.

BIBLIOGRAFIE:

Cristi Danieleş, *Corupția și anticorupția în sistemul juridic*, Editura.C.H.Beck, București, 2009.

Dumitru A.P.Florescu, Dan Bucur, Theodor Mrejeru, Marius Pantea, Andreea Martinescu, Vasile Manea, *Evaziunea fiscală*, Editura Universul Juridic, București, 2013.

Elena Cherciu, *Corupția, caracteristici și particularități în România*, Editura.Lumina Lex, București, 2004.

The World Bank, *Corupția și combaterea ei*, Editura Irecson, București, 2003.

Convenția civilă asupra corupției, adoptată la Strasbourg, la 4 noiembrie 1999, ratificată de România prin Legea nr.147/01.04.2002, publicată, în Monitorul Oficial nr.260 din 18 aprilie 2002.

Convenția penală asupra corupției, adoptată la Strasbourg în 27 ianuarie 1999, ratificată de România prin Legea nr.27/16.01.2002, publicată în Monitorul Oficial nr. 65 din 30 ianuarie 2002.

Raportul Comisiei către Parlamentul european și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare, Bruxelles, 22.01.2014.

Raportul Comisiei către Consiliu și Parlamentul european - Raportul anticorupție al UE, COM(2014) 38,3.2.2014.

Raportul Comisiei Europene COM(2011) 460 final privind progresele realizate de România în cadrul mecanismului de cooperare și verificare, dat publicității la 20 iulie 2011.

Comunicarea Comisiei către Parlamentul European, Consiliu și Comitetul Economic și Social European, Bruxelles, 6 iunie 2011, COM (2011) 308 final.

Raportul MCV 2014.

Analizele și recomandările raportului au fost aprobate în cadrul concluziilor adoptate de Consiliul Afaceri Generale la 11 martie 2013 din Raport al Comisiei către Parlamentul european și Consiliu privind progresele înregistrate de România în cadrul mecanismului de cooperare și de verificare , Bruxelles, 22.1.2014.

THE JURA MOUNTAINS, THE TOURIST PEARL OF FRANCE AND SWITZERLAND

Lia-Maria Cioanca, Assist., PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract. The Jura Mountains stand out by modesty and beauty, especially by allowing easy and safe access, the Jura mountain peaks offering exquisite sights. The Jura landscape imposes a remarkable flow of the local rivers, almost all of them having steep valleys, gorges and waterfalls. Moreover, the Jura Mountains gained its reputation as the first French mountain range bound for the Northern and the pleasure skiing; in this respect there have been drawn hundreds of miles of slopes available to skiers.

Keywords: "blue" tourism, "white" tourism, tourist attractions, water sports, winter sports.

1. Considérations générales

Le Jura est un département du Franche-Comté datant de la Révolution Française. Heureusement cette région n'a pas été contaminée par la modernité et l'industrialisation et a su sauvegardé ce que la nature lui a offert. On est vraiment émerveillé devant autant de paysages authentiques, beaux et pour certains, insolites.

L'anticlinal des Monts du Jura est situé dans la Haute-Chaîne du massif du Jura, entre la France et la Suisse. Il abrite les plus hauts sommets du massif. Il est possible d'y pratiquer les sports d'hiver à la station du même nom et la randonnée. Ils sont protégés par un parc naturel régional et une réserve naturelle. L'anticlinal est délimité au nord par le col de la Givrine dans le canton de Vaud et au sud par l'écluse formée par le Rhône entre l'anticlinal et la montagne de Vuache dans le département de l'Ain. Les Monts du Jura sont situés à la bordure interne orientale du massif du Jura entre la vallée de la Valserine à l'ouest et le bassin lémanique à l'est¹.

2. Attractions touristiques dans les Monts du Jura

La Région des Lacs, qui longe le sud de Champagnole Vallée de l'Ain est un paysage de villages, de cascades, montagnes et forêts. Une de la vue la plus impressionnante et spectaculaire se dirige vers les Cascades du Hérisson de la cataracte, on peut y marcher à partir du village de Doucier².

La Vallée de la Loue offre de magnifiques paysages, des cascades et des vues panoramiques sur les montagnes.

¹ Bienfait, J.; Fromener, R.; Vallas, F. (1984), *Géographie de la France*, Édition Bordas, Paris, p. 98.

² Cartaud, Fr.; Colomb, Ch. (1996), *Lacs jurassiens*, Union régionale des CPIE de Franche-Comté, p. 39.

Le Cirque des Baumes, près de Lons-le-Saunier, est curieusement le refuge de plusieurs espèces méditerranéennes de la flore et de la faune, à l'abri des crêtes calcaires. Dans toute la région, en printemps et en été, de diverses fleurs sauvages couvrent les bords de route et les prairies.

Fig.1. La Région des Lacs

Fig.2. Vallée de la Loue

Fig.3. Arbois

Fig.4. Lons le Saunier

(Fig.1,2,3,4 Source: www.franche-comte.fr)

La région d'Arbois produit également son propre vin, la plupart du temps à partir d'une petite région autour de la ville, surtout célèbre pour son Tavel rose. C'est ici qu'on trouve aussi les fromages préférés des Français, notamment le Morbier et le Vacherin, des spécialités substantielles et crémeuses.

À l'ouest de la Région des Lacs se trouve Lons-le-Saunier, une ville agréable on est très proche d'un bon nombre de plus beaux paysages de la région. La ville a été construite sur une source des eaux thermales, initialement utilisée par les Romains.

3. Formes de tourisme dans le Jura

3.1. Le tourisme "bleu"

Sous le nom de "tourisme bleu" se réunissent toutes les activités qu'on peut faire pour découvrir et utiliser dans divers jeux les eaux de surface. De grandes rivières généreusement alimentées, à de petites rivières, parfois interrompues, dans la région Franche-Comté il y a plus de 6 000 km de cours d'eau, plusieurs lacs, naturels ou artificiels, plusieurs milliers d'étangs ou de tourbières.

Les surfaces d'eau fournissent d'excellentes zones d'installation pour les passionnés de la saison chaude. Dans le Haut-Doubs, à savoir Saint-Point, sur l'ensemble jurassien (Chalain, une véritable cuvette, un lac naturel d'origine glaciaire ou Vouglans, un des plus grands lacs artificiels de France, sur les plages duquel on pratique une multitude d'activités) autour de grands étangs de la sous-région vosgienne, partout où il y a des barrages, derrière lesquels se trouve de l'eau accumulée, les amateurs des sports à voile habitent ces lieux avec leur frêle esquif.

Le tourisme fluvial est sur le point de prendre un essor extraordinaire dans les zones navigables: les premiers navires de luxe sont apparus sur la Saône et Gray, ce dernier étant autrefois le premier port fluvial dans l'est de la France. Avec un certain retard, on y ajoute le Doubs, et la ville de Besançon est équipée en 1992 avec un embarcadère pour les bateaux de croisière.

Le "tourisme bleu" signifie pêcher. La plupart des rivières comtoises sont disponibles pour les amateurs de sport. La plupart d'entre eux vivent évidemment près de l'eau, qui ne suppose pas leur mouvement et n'est pas vraiment une activité touristique elle-même. Plus de 15 000 cartes sont divisées chaque année plutôt aux amateurs de la pêche qu'à ceux qui viennent découvrir les paysages et les attractions régionales. Les rivières de première classe (la Loue, le Dissoudre, le Haut-Doubs, les rivières vosgiennes, la Bienne, l'Ain Supérieur), les lacs avec la faune des eaux profondes, les cours d'eau tranquilles et bien nourris, comme Ognon et de la Saône, concentrent le plus grand nombre des pêcheurs à la ligne ou indulgents. Il y a une dizaine d'années, la Maison de la pêche du Ornon est devenue une sorte d'écomusée où on a rassemblé tout l'équipement nécessaire à cette activité et on a organisé des expositions et des séances de formation. Dans ce domaine touristique traditionnel, le temps est sur le point d'évoluer.

L'eau et le tourisme conduisent au phénomène de thermalisme selon le circuit du sel, ce qui est un intérêt pour dizaines de milliers de personnes de Besançon, Salins, Lons-le-Saunier, en particulier de Luxeuil, où on pratique la guérison avec du sel.

Les bains de sel sont une vieille tradition régionale, sans doute modeste, mais qui s'efforce de se maintenir et de se développer. Pour certains observateurs, il serait souhaitable d'associer la fonction curative de ces paysages et d'activités de loisirs à des personnes souffrant et leurs compagnons. Mais à cet égard, il y en a encore beaucoup à faire.

Mais Franche-Comté est non seulement la terre des eaux courantes et karstiques. Le mont jurassien a des dizaines de lacs de taille modeste. Sur le lac Saint-Point quelques petites langues glaciaires étaient responsables pour la coupe légère, mais sans être en mesure de faire une comparaison avec les grandes cuvettes suisses (le lac Léman, Neuchâtel et Bienne) derrière la barrière jurassienne. Sur l'Ain, au contraire, ce sont les barrages naturels qui sont responsables de la présence de plusieurs lacs, dont le plus important est le Vouglans et qui ont transformé cela en une petite rivière Dordogne, très accueillante pour les amateurs du "tourisme bleu".

Fig.5. Le Lac de Saint-Point
(Source: www.jura-tourism.com)

Fig.6. Le Lac de Vouglans
(Source: www.jura-tourism.com)

Fig.7. Le Lac de Chalain
(Source: www.jura-tourism.com)

Fig.8. Le Lac de Bonlieu
(Source: www.jura-tourism.com)

3.2. Le tourisme "blanc"

Nichée au cœur du Parc Naturel Régional du Haut-Jura, la station familiale des Monts Jura est composée de quatre sites de ski, et de deux villages, notamment [Mijoux](#) et [Lélex](#). Son territoire, constitué de 60 kilomètres de pistes de ski alpin et de 140 kilomètres de pistes de ski de fond, offre le plus grand dénivelé et le plus vaste domaine skiable du massif jurassien.

Que ce soit l'hiver ou l'été, de nombreuses activités sportives sont proposées aux amateurs de loisirs de plein air: ski de fond et alpin, raquette à neige, sortie en chiens de traîneaux, en hiver; randonnée pédestre et VTT, golf, pêche, tennis, parcours aventure, parapente, en été.

La station présente la particularité d'accueillir, au col de la Faucille, l'une des plus longues pistes de luge sur rail d'Europe. Cette piste de luge 4 saisons est, comme son nom l'indique, accessible une bonne partie de l'année.

Les Monts du Jura est une station "polyvalente" l'hiver: 3 sites de ski alpin, 2 sites de ski de fond, une dizaine de sentiers raquette et piéton, 3 écoles de ski dont 4 jardins d'enfants, des pistes de luge, mais qui n'en reste pas moins une station familiale et agréable, même en période de vacances.

En flânant du plateau verdoyant de Champagnole à la forêt de la Haute-Joux, des pâturages de Nozeroy aux roches calcaires de Mont-Noir, on est tout de suite étonné par la diversité des paysages et des reliefs en Jura Monts Rivières. Ici la monotonie des rivières, vallons et hauts plateaux se succèdent dans un environnement particulièrement privilégié, sans industries ni pollutions urbaines. Pour profiter pleinement de cette nature paisible et sauvegardée, il faut se laisser guider à pied, en empruntant les nombreux sentiers qui émaillent la région. En Jura Monts Rivières tout est à taille humaine: les montagnes, les villages, les rapports à l'autre.

Les Monts du Jura, un magnifique terrain de jeu offert aux skieurs est un fleuron des stations de ski caractérisé par son environnement d'exception, au cœur du parc naturel régional du Haut-Jura. Il y a là pas moins de 49 pistes de ski alpin à dévaler et 120 km de ski de fond à parcourir.

Fig.9. Paysage hivernal du Haut-Jura (Source: www.franche-comte.fr)

Fig.10. Skieurs dans les Monts du Jura, à Mijoux
(Source: www.franche-comte.fr)

Mijoux est un village aux multiactivités: le ski de fond est accessible depuis le village, où 35 km de pistes damées en double trace. Le ski alpin se pratique au départ de Mijoux, en prenant le télésiège Valmijoux pour se rendre au Col de La Faucille et rejoindre la totalité du domaine où 14 pistes se dessinent. Cette station est adaptée aux skieurs débutants. On pourrait dévaler ses pentes douces en toute sérénité.

Lélex-Crozet, domaine de ski alpin, l'un des plus beaux panoramas d'Europe c'est celui dédié *au grand ski* (de 900 à 1680 m). C'est ici que se développent les pistes les plus longues et les plus grands dénivelés de tout le massif du Jura. Grâce à ses nombreuses remontées mécaniques, ses pistes très variées, ses *spots* de poudreuse et ses 120 enneigeurs, Lélex-Crozet attire tous les skieurs, quel que soit leur niveau. Les snowboarders et les free-riders, trouvent ici un terrain d'expression sans limites.

L'entretien du domaine skiable est un travail quasi permanent. La sécurité et la qualité du manteau neigeux sont deux priorités absolues pour les techniciens de la neige. Très tard dans la nuit et très tôt le matin, les chauffeurs des dameuses, pilotes experts, transportent, réinstallent, nivèlent des tonnes de neige que les spatules des skieurs de la veille ont chassé et redescendu parfois jusqu'au bas des pistes. La tâche est rude et se déroule dans la visibilité restreinte de l'éclairage de la machine mais les engins sont adaptés pour gravir des pentes parfois très raides.

Quand la neige ne descend pas du ciel, c'est la neige de culture - un précieux mélange naturel d'eau, d'air et de froid - qui prend le relais (30 ha de pistes sont équipées de canons à neige à Monts Jura).

Dans la station, 70 hommes et femmes, pisteurs secouristes, daineurs, perchman, mécaniciens se mettent quotidiennement au service de tous ceux qui viennent se détendre.

Pour conclure on peut dire que les Monts du Jura sont un ensemble modeste de montagnes qui n'attirent pas les adeptes de l'escalade, sauf les débutants qui fréquentent les deux ou trois écoles de l'escalade des rochers. Elle conduit souvent au sommet de la montagne en voiture ou lors d'une promenade qui n'a rien à voir avec une compétition sportive. Celle-ci c'est une montagne fréquentée par des troupeaux de vaches, même si les zones d'altitude atteignent rarement, à la fois dans le Jura et les Vosges comtois, les étages où ils peuvent développer des prairies pour les troupeaux qui sont en alpage. On n'a pas besoin de monter très haut pour avoir accès à des points d'observation spécialement désignés, qui permettent la découverte harmonieusement des panoramas où la nature et l'homme ont uni leurs forces pour offrir aux curieux la chance de découvrir des paysages attrayants bien différenciés les uns des autres. Il est évident que de la plus haute altitude, on peut avoir le plus grand nombre de points de vue, dominant les vallées et les plaines environnantes. Dans la zone inférieure, qui va de la Bresse et jusqu'aux plaines de la vallée de la Saône, on remarque la présence des paysages qui servent à trouver la région de plaine et les cours inférieurs des rivières, ainsi que les villes qui ont été érigées dans ces lieux.

Bibliographie

Bienfait, J.; Fromener, R.; Vallas, F. (1984), *Géographie de la France*, Édition Bordas, Paris.

Cartaud, Fr.; Colomb, Ch. (1996), *Lacs jurassiens*, Union régionale des CPIE de Franche-Comté.

Delacretaz, P. (2000), *Jura – Grottes, cascades, lacs, 150 excursions, promenades et visites*, Éditions Cabédita.

www.jura-france.com

www.franche-comte.fr

www.jura-tourism.com

THE JUDICIAL EFFECTS OF ADMINISTRATIVE DOCUMENTS. THE CASE OF AUTHORISATIONS

Flavia Ghencea, Assist. Prof., PhD, "Spiru Haret" University of Constanța

Abstract: The legal dimension of society is a reality on which leans more component of science system to research regularities and how to engage and determine human behavior.

In this area, almost any activity that exceeds individual plan requires a form of acceptance from society, which is going through the permission granted by the State, in name of his authority to provide a service to the community, to carry out a specific activity or exercise a right.

This paper aims to provide an analysis of the practical effects of this form of expression of state authority, administrative authorization – produces in daily life.

Our approach is considering, on the one hand, the birth of the acts and their validity and, on the other hand, the ways that these effects cease to be produced.

Key words: *administrative authorization, administrative decision, public authority, juridical effects of administrative act*

În general, **actele administrative produc efecte juridice până în momentul scoaterii lor din vigoare**, fapt care, poate fi dispus de **organul emitent, organul superior, instanța de judecată sau Parlament**, prin acte juridice, întotdeauna de putere¹, acestea, în funcție de **momentul la care încetarea intervine, motivele** care impun această măsură și **efectele juridice** pe care actele deja le-au produs.

Considerat principiu al dreptului administrativ², revocarea actelor administrative fundamentează regimul juridic al actului administrativ și, pe cale de consecință, întreaga activitate a administrației publice românești, fapt care se materializează prin posibilitatea pe care o are administrația de a scoate din vigoare un act administrativ, pentru motive de ilegalitate sau inoportunitate.

Apreciem că organul ierarhic superior poate revoca actele administrative individuale emise de autoritățile inferioare, dar nu le poate modifica, nu poate emite alt act, deoarece, aceasta ar echivala cu o substituie în atribuțiile autorității inferioare. Acest fapt ar conduce la abuzuri în activitatea administrației, mai ales în condițiile în care numirile de la vârfurile autorităților administrative au un pronunțat caracter politic.

¹ **Ilie Iovănaș**, *Drept administrativ*, Editura Servo-Sat, Arad, 1997, p.53.

² Despre analiza principiului revocabilității actelor administrative, a se vedea **Antonie Iorgovan**, *Tratat de drept administrativ*, editura AllBeck, București, 2005, p. 84, **Ilie Iovănaș**, *op.cit.* p.55, **Dana Apostol Tofan**, *Drept administrativ – tematica prelegerilor*, vol. II, ediția a II-a, Editura AllBeck, București, 2009 p.60, **Verginia Vedinaș**, *Drept administrativ*, ed. a IX-a revăzută și actualizată, Editura Universul Juridic, București, 2014, p.115, **Ioan.Santai**, *Drept administrativ și știința administrației*, Editura Risoprint, Cluj Napoca, 2005, p. 120, **Emanuel Albu**, *Drept Administrativ și Știința Administrației - Partea a II-a*, Editura Fundația România de Măine, București, 2005, p.62.

Jurisprudența a confirmat, prin hotărârile sale, posibilitatea revocării autorizației de către autoritatea emitentă, atenționând asupra posibilității depășirii limitelor prevăzute de lege și intrarea în sfera excesului de putere³.

Este însă posibil, ca un act administrativ să înceteze a mai produce efecte juridice datorită unor fapte materiale.

S-a susținut în doctrină,⁴ că și renunțarea beneficiarului dreptului conferit de actul administrativ ar fi de natură să ducă la întreruperea efectelor acestuia.

De fapt, o asemenea renunțare nu duce nemijlocit la încetarea efectelor actului administrativ, pentru că acesta este o manifestare unilaterală de voință din partea organului administrativ, voința beneficiarului nefiind hotărâtoare în producerea efectelor juridice și, drept urmare, nu poate fi decisivă nici pentru încetarea lor.

Așadar, când un subiect de drept renunță la beneficiul actului administrativ, pentru ca acesta să înceteze a mai produce efecte juridice este necesar să fie revocat de către organul emitent sau de organul superior. Până în momentul revocării, beneficiarul s-ar putea răzgândi cu privire la renunțare.

În cazul eliberării unei **autorizații de construire** emisă în condițiile legii unui solicitant pentru o perioadă de 1 an, poate apărea **situația în care solicitantul realizează că nu va putea duce la bun sfârșit construcția din motive personale, renunțând să-și exercite dreptul conferit de actul emis de autoritatea publică.** În această situație **actul administrativ a produs efecte juridice, născând dreptul persoanei de a edifica o construcție dar nu s-a executat în fapt, construcția nefiind ridicată.** Totuși **actul, în situația de mai sus rămâne valabil, chiar dacă persoana căruia i se adresează a renunțat la beneficiile dreptului conferit prin emiterea sa, revocarea actului nu s-ar putea face decât, eventual, la solicitarea posesorului.** În practică, acest lucru nu s-ar întâmpla decât dacă ar exista posibilitatea recuperării, măcar parțiale, a cheltuielilor căzute în sarcina obținerii autorizației.

Pe de altă parte, **în situația în care autorizațiile au fost executate material, s-a considerat în doctrină⁵ că, în mod evident ele nu mai pot fi revocate, deoarece desființarea lor nu va putea șterge efectele materiale deja produse.** Ar fi inechitabil, consideră autorul, ca **organul administrativ să revoce actul după efectuarea unor asemenea cheltuieli și ar fi, s-a considerat, contrar intereselor economice ale statului.**

Totuși situația în practică se detașează puțin și apare **întrebarea ce trebuie să facă statul dacă, în baza unei autorizații, a fost edificată o construcție pentru care beneficiarul a angajat sume importante, dar ulterior, pe parcursul desfășurării**

³ Este greu de crezut că, în situația în care administratorul unui drum cere desființarea unei construcții autorizate în zona drumurilor publice, cu motivarea că această măsură este impusă de „construirea, modernizarea, modificarea, întreținerea sau exploatarea drumului public precum și de asigurarea condițiilor pentru siguranța circulației. Instanța apreciază că revocarea este făcută cu exces de putere, în considerentele faptului că este greu de conceput și nu a fost probat că într-un interval de timp foarte scurt s-au schimbat datele tehnice și faptice care au impus acordarea autorizației. A se vedea ÎCCJ, Secția de contencios administrativ și fiscal, decizia nr. 3319 din 29 iunie 2007, nepublicată, în **Gabriela Bogasiu, Legea contenciosului administrativ comentată și adnotată cu legislație, jurisprudență și doctrină**, Editura universul juridic, București, 2008, p.76.

⁴ **Romulus Ionescu, Drept administrativ**, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1970. p.274.

⁵ **Antonie Iorgovan, op.cit**, p.92.

lucrărilor, se constată că **autorizația a fost obținută ilegal și se ajunge la situația ca ea să fie anulată de instanță⁶**.

Considerăm că trebuie să **primeze, în orice condiții, respectarea legii, și abia apoi să se facă o analiză asupra costurilor pe care le-a avut beneficiarul autorizației**.

De altfel, această excepție de la principiul revocabilității apare în situația **autorizațiilor care au dat naștere la drepturi subiective neprotejate legal**. Profesorul Tudor Drăganu considera că⁷ **emiterea unei autorizații de construire de către organul abilitat de lege se face pentru a da posibilitatea posesorului acesteia să efectueze operațiile materiale necesare ridicării clădirii, operații ce constituie faza finală a punerii în aplicare a normelor legale. Existența clădirii nu poate fi schimbată prin revocarea actului, putându-se reveni la situația juridică anterioară doar în urma efectuării altor operații materiale, de demolare, în baza unei alte autorizații**.

Autorizațiile de exercitare a unei profesii, chiar dacă au dat naștere la drepturi subiective și se execută material, pot fi revocate deoarece drepturile și obligațiile născute de emiterea acelui act sunt succesive, și curgerea lor poate fi întreruptă. Acestea se consideră în doctrină⁸, au un **caracter precar și revocabil**, prin definiție, datorită faptului că **la eliberarea lor, autoritatea are un drept de apreciere⁹ cu privire la oportunitatea eliberării lor**.

Posibilitatea de revocare a unei asemenea autorizații nu poate fi anulată nici de existența unor acte de executare materială ale beneficiarului – construirea unui atelier pentru practicarea meseriei, de exemplu. Această soluție nu aduce atingere unor drepturi subiective ale beneficiarului respectivei autorizații, nici nu va putea fi criticată pentru că nu ține seama că posesorul ei a făcut investiții, deoarece precaritatea acestei autorizații a fost cunoscută de la început de beneficiarul ei¹⁰.

Conchidem deci că, **revocarea autorizației se poate face atât la solicitarea autorității cât și la solicitarea beneficiarului dar numai de către organul emitent**, datorită manifestării sale exprese și unilaterale de voință în nașterea acelui act.

De altfel reglementările legale conțin dispoziții exprese în legătură cu **revocarea autorizațiilor**, cel mai adesea, **la solicitarea autorității emitente**. Sarcina retragerii autorizației este dată organului emitent sau celui investit cu atribuții în acest sens, în situația nerespectării condițiilor impuse la momentul eliberării actului. Astfel, **autorizația turistică**

⁶ Este vorba despre celebrul caz „Cathedral Plaza din București, o investiție pentru care s-au cheltuit peste 45 milioane euro, construcție demarrată în 2006, în baza unei autorizații de construire care ulterior a fost anulată de mai multe instanțe, lucrare finalizată pe parcursul derulării a peste 70 de procese în care societatea era implicată, cu situația juridică nefinalizată nici până în prezent, când investitorul a înaintat plângere la Curtea Europeană a Drepturilor omului.

⁷ Tudor Drăganu, *Actele de drept administrativ și faptele asimilate lor*, Editura Dacia, Cluj, 1970, p.284.

⁸ *idem*, p.238.

⁹ În prezent se consideră că acest tip de autorizații, numite libere, sunt pe cale de dispariție datorită micșorării marjei de libertate în apreciere pe care o are organul emitent, odată ce solicitantul îndeplinește toate cerințele prevăzute de lege, autoritatea devine aproape obligată să elibereze autorizația respectivă, un altfel de răspuns putând fi considerat refuz nejustificat.

¹⁰ Tudor Drăganu, *op.cit*, p.239.

pentru plajă se poate retrage de către personalul cu atribuții în acest sens din cadrul organului emitent¹¹, dacă cerințele necesare eliberării ei nu mai sunt îndeplinite.

Retragerea autorizației din inițiativa emitentului mai poate interveni prin **revocarea acesteia în scopul asigurării și menținerii protecției organului care a eliberat-o**. Este cazul **autorizațiilor de acces la informații clasificate**¹², acte care, vor fi imediat retrase, dacă posesorul lor are un comportament, o atitudine sau o manifestare despre care se consideră că poate crea premise de insecuritate pentru informațiile secrete de stat.

Împărtășim opinia¹³ conform căreia, **viitorul cod de procedură administrativă va trebui să prevadă dispoziții exprese cu privire la caracterul irevocabil al anumitor tipuri de autorizații**. Considerăm că se impune, în același registru, și reglementarea ca revocarea să fie posibilă în cazul **autorizațiilor prin care se conferă drepturi până la momentul executării lor depline, după acest moment încetarea efectelor**.

O altă modalitate prin care efectele juridice ale actului administrativ pot înceta pentru o perioadă determinată de timp este *suspendarea*, care operează atât în ceea ce privește **actele administrative normative** cât și dacă este vorba de **acte individuale**. Studiul nostru se va referi la **suspendarea autorizațiilor** ca și **categoriile de acte administrative individuale**.

Suspendarea va determina încetarea temporară a efectelor actului și **poate fi dispusă când există un dubiu de legalitate sau de oportunitate a acelui act**. Dacă **dubiul ar fi înlocuit de certitudine**, atunci **modalitatea prin care s-ar face ca efectele actului să înceteze ar fi anularea sau revocarea**, până la momentul acela, producerea eventualelor efecte nedorite se evită prin suspendarea actului, suspendarea reprezentând o garanție a asigurării legalității¹⁴.

În doctrină¹⁵ se face distincția între **suspendarea unui act juridic** care se referă la întreruperea producerii oricărui efect al actului respectiv și **suspendarea efectelor juridice ale actului**¹⁶.

Suspendarea poate deveni necesară în mai multe situații cum ar fi: **contestarea legalității actului** de către un cetățean, o organizație nestatală sau o autoritate publică, **schimbarea condițiilor de fond după emiterea actului cu implicații asupra oportunității**, **necesitatea de a pune în acord actul cu actele organelor ierarhic superioare emise**

¹¹ Art. 15 din Ordinul ministrului dezvoltării regionale și turismului 1204 din 26 martie 2010, pentru aprobarea normelor metodologice privind autorizarea plajelor în scop turistic, prevede că Autorizația turistică pentru plajă se retrage de către personalul cu atribuții de control al D.G.C.A.T. din cadrul Ministerului Dezvoltării Regionale și Turismului dacă, printre altele, utilizatorul de plajă a săvârșit pe perioada unui sezon turistic estival 3 contravenții sau dacă contractul de închiriere dintre operatorul de plajă și Administrația Națională "Apele Române" a fost reziliat.

¹² HG 585/2002, pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate în România.

¹³ **Antonie Iorgovan**, *op.cit.* p.92.

¹⁴ **Dana Apostol Tofan**, *op.cit.* p.55.

¹⁵ **Verginia Vedinaș**, *op.cit.* p.109.

¹⁶ Cu referire la această problemă, a se vedea **Mircea Anghene**, *Elemente de drept administrativ*, Editura Științifică, București, 1958,p.25

ulterior¹⁷. Dar, oricât de largă ar fi sfera acestor cauze, toate acestea **nu pot transforma suspendarea în principiu, cum este cazul revocării**¹⁸.

Cu privire la **regimul juridic al autorizațiilor**, suspendarea acestora **poate interveni la inițiativa autorității emitente a actului**¹⁹, sau a **organului ierarhic superior**, **dacă există dubii cu privire la legalitatea acestuia**.

În ceea ce privește situația în care **măsura ar putea fi luată de către instanța de judecată**, aceasta s-ar întâmpla la **plângerea adresată instanței de contencios administrativ de către o persoană care se consideră vătămată într-un drept al său sau într-un interes legitim printr-un act administrativ cu caracter individual, adresat altui subiect de drept**²⁰.

Măsura suspendării poate fi luată de autoritatea emitentă a actului administrativ, ca o sancțiune, în situația nerespectării condițiilor impuse de procedura de eliberare. Astfel, conform unei hotărâri a Consiliului local Caransebeș²¹, dacă în termen de 15 zile de la încheierea procesului verbal de constatare a contravenției agentul economic nu intră în legalitate privind vizarea autorizației de funcționare, atunci Administrația Publică Locală va lua măsura suspendării acesteia pe o perioadă de 6 luni și notificarea instituțiilor abilitate.

De altfel, **în cazul autorizațiilor**, ar fi greu de crezut că persoana care a solicitat și a obținut în urma solicitării o autorizație, după acest moment se va adresa ea însăși instanței pentru contestarea acesteia, cu excepția cazului când aceasta consideră că **măsura suspendării poate fi mai favorabilă într-o situație care ar putea conduce la anularea actului**²², câștigând în acest fel (dacă acțiunea este admisă) o perioadă de timp în care ar putea să se reîncadreze în standardele prevăzute de autorizație.

În cazul eliberării unei autorizații de construire, un terț poate face plângere împotriva acestui act administrativ și poate solicita instanței anularea lui, dacă se consideră vătămat de existența aceluia act²³, situația în care, dacă instanța va constata existența vătămării unui drept al terțului, va putea suspenda sau anula, după caz, respectiva autorizație.

¹⁷ **Antonie Iorgovan**, *op.cit.*, p.94.

¹⁸ **Dana Apostol Tofan**, *op.cit.* p.56.

¹⁹ Autorizația de comisionar în vamă poate fi suspendată, motivat, de către Autoritatea Națională a Vămirilor pe o perioadă de până la 6 luni dacă titularul autorizației nu-și îndeplinește obligațiile sau săvârșeste abateri repetate de la reglementările vamale, art.

²⁰ Art. 1 alin 2 din Legea 554/2004 a contenciosului administrativ, publicată în M.Of. 1154 din 7 decembrie 2004.

²¹ Hotărârea Consiliului Local Caransebeș din 10 februarie 2010, privind autorizarea agenților economici.

²² Este o situație petrecută cu S.C.Romplumb Baia Mare, care s-a adresat instanței de la Tribunalul Maramureș cu o cerere de suspendare parțială a autorizației integrate de mediu pentru că autoritatea cu atribuții de control a considerat că societatea s-a conformat într-o măsură parțială în limitele maxime admise prevăzute de autorizație. Aflată în pericolul anulării autorizației, societatea a preferat să adreseze instanței o cerere de suspendare parțială, apreciind că numai o analiză calificată a unor experți stabiliți de instanța ar putea clarifica legalitatea valorilor maxime admise. Evident că autoritatea publică a depus întâmpinare, solicitând respingerea acțiunii ca nefondată și netemeinică, susținând că societatea trebuie să se conformeze actului administrativ pentru că nimeni nu se poate apăra invocând propria culpă. Tribunalul Maramureș, Secția contencios administrativ și fiscal, prin sentință civilă 5153/28 septembrie 2011, reține argumentele părții și respinge solicitarea reclamantului.

²³ Prin [sentința](#) civilă nr. 1. 210 din data de 07. 05. 2009 pronunțată de [Tribunalul](#) Cluj s-a admis acțiunea formulată reclamantul M. K. G. M., în contradictoriu cu pârâții MUNICIPIUL CLUJ NAPOCA prin PRIMARUL MUN. CLUJ

De altfel, considerăm că aceasta a și fost rațiunea introducerii acestei reglementări în textul legii din 2004 și, de altfel, nu putem să nu remarcăm faptul că, în **practica jurisprudenței administrative a ultimilor ani**, în cazul **acțiunilor în contencios administrativ**, sunt tot mai des **întâlnite cazurile în care, reclamantul, odată cu introducerea acțiunii în anularea actului administrativ, introduce și o cerere de suspendare a actului care se consideră a fi vătămător, în condițiile stabilite de legea contenciosului administrativ**²⁴.

Actul administrativ își poate înceta efectele prin anularea lui.

Anularea unui act juridic intervine atunci când acesta este **lovit de vicii de legalitate**. Anularea reprezintă operațiunea juridică prin care actul se desființează, încetând astfel efectele sale juridice atât pentru trecut cât și pentru viitor. **Anularea actului administrativ se dispune de un alt organ decât cel care a emis actul**, respectiv de către **organul ierarhic superior** sau de către **instanța de judecată**.

Pentru **actele autorităților administrației publice care nu se subordonează ierarhic altora**(*de exemplu: autoritățile centrale sau locale autonome*), **anularea** nu va putea fi dispusă decât de către instanța de judecată.

Din punctul de vedere al **cauzelor** care le generează, se menține de principiu distincția din dreptul civil, potrivit căreia:

- **nulitatea absolută** intervine pentru **încălcarea**, la încheierea actului administrativ, **condițiilor de fond**, esențiale pentru validitatea actului, prin care s-a adus atingere unui **interes general**;
- **nulitatea relativă** intervine pentru **încălcarea**, la încheierea actului administrativ, a **condițiilor de formă**, de **mai mică importanță**, care ocrotesc un **interes particular, individual sau personal**.

Poate apărea însă situația în care **încălcarea unor condiții de formă**, care în mod firesc ar trebui să atragă nulitatea relativă a actului, **determină totuși nulitatea absolută a acestuia**²⁵.

Organele care pot dispune anularea unui act administrativ:

a) **organul ierarhic superior**, în virtutea raportului de subordonare ierarhică prin emiterea unui act administrativ de anulare. Este cazul autorizației de acces la sistemul de procesare a declarației vamale prin procedee informatice care poate fi anulată de Direcția Regională pentru Accize și Operațiuni Vamale, dacă sunt încălcate prevederile legii²⁶.

NAPOCA, și a dispus suspendarea autorizației de construire nr. 2. 154/2008 până la rămânerea irevocabilă a hotărârii și s-a anulat autorizația de construire nr. 2. 154/2008 emisă de Primarul Municipiului Cluj-Napoca pe numele părților.

²⁴ Legea 554/2004 a contenciosului administrativ, publicată în M.Of. 1154 din 7 decembrie 2004, prevede în art. 15 că „Suspendarea executării actului administrativ unilateral poate fi solicitată de reclamant și prin cererea adresată instanței competente pentru anularea, în tot sau în parte, a actului atacat. În acest caz, instanța va putea dispune suspendarea actului administrativ atacat, până la soluționarea definitivă și irevocabilă a cauzei. Cererea de suspendare se poate formula o dată cu acțiunea principală sau printr-o acțiune separată, până la soluționarea acțiunii în fond”.

²⁵ Este cazul procesului verbal de contravenție, care trebuie să cuprindă un anumit număr de clauze, în lipsa cărora intervine nulitatea absolută.

²⁶ Autorizația poate fi anulată în următoarele cazuri:

- a) când una dintre condițiile ce au stat la baza autorizării nu mai este îndeplinită;
- b) când se constată ca persoana autorizată nu respecta regulile de funcționare și de securitate impuse de CDPS;
- c) când emiterea autorizației s-a făcut pe baza unor informații și date incorecte sau incomplete, iar solicitantul avea cunoștință

b) **instanța de judecată**, care își fundamentează acest drept pe dispozițiile art. 52 și 126, alin.6 din Constituție și pe cele ale Legii nr. 544/2004 privind contenciosul administrativ, prin emiterea unei hotărâri judecătorești; O asemenea acțiune în anulare în fața instanței poate fi promovată, în condițiile legii²⁷, de către emitent sau de organul ierarhic superior, dacă se apreciază că actul prezintă elemente de nelegalitate, și nu mai poate fi revocat, deoarece a intrat în circuitul civil și a produs deja efecte juridice.

c) de **Ministerul Public**, care poate anula doar anumite categorii de acte administrative (de exemplu, cele ale locurilor de detenție).

În cazul anulării unui act administrativ, prezumția de legalitate funcționează până la sancționarea unei cauze de nulitate.

Ca regulă, **anularea produce efecte juridice ex tunc, actul fiind desființat ca și când nu ar fi existat.**

Ne raliem concepției exprimată în doctrină²⁸, potrivit căreia, atunci când anularea se face pentru motive de neoportunitate, efectele juridice produse, trebuie să fie *ex nunc*.

Anularea unei autorizații se prezintă din punct de vedere juridic ca o formă de încetare a efectelor juridice ale acesteia, nu și a faptelor materiale pentru că, **bunul transformat printr-un fapt material juridic nu mai poate fi readus în starea inițială printr-un act de anulare**, ci, eventual, tot, numai printr-un fapt material juridic

Există domenii, cum ar fi cel al construcțiilor, în care, pentru ca **autorizația să fie desființată** ca și când nu ar fi existat, în condițiile în care prestația s-a executat deja – adică imobilul sau construcția a fost finalizată, simpla anulare a autorizației de către instanța de judecată nu conduce automat la situația existență anterior emiterii acesteia.

Jurisprudența s-a pronunțat²⁹ în sensul anulării unei autorizații de construire pentru un imobil deja finalizat, fapt atestat prin încheierea unui proces-verbal de finalizare a lucrărilor, dar a cărui construcție s-a dovedit ulterior a fi edificată în condiții nelegale.

În speța prezentată, în urma unui control al Inspectoratului de Stat în Construcții, s-a constatat faptul că locuința pârâtului a fost edificată fără a se solicita acordul Autorității Aeronautice Civile Române, act cu caracter obligatoriu în procedura de emitere a autorizației. Pentru că în cuprinsul certificatului de urbanism nu a fost prevăzută obligativitatea obținerii respectivului aviz a fost depusă documentația impusă în cuprinsul acestui act, astfel că s-a obținut autorizația de construire, în baza căreia a fost edificată locuința, utilitățile și bransamentele acesteia, lucrări ce au fost finalizate și atestate prin încheierea procesului verbal de recepție la terminarea lucrărilor.

Acțiunea a fost introdusă de autoritatea emitentă care a solicitat instanței anularea actului administrativ considerat nelegal, iar posesoarea autorizației s-a adresat instanței cu o

sau trebuia să aibă cunoștință despre acest fapt;

d) când autorizația de declarant la domiciliu și/sau comisionar în vama a fost anulată; A se vedea art. 25 din Ordinul Agenției Naționale de Administrare Fiscală nr. 1785/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice privind procesarea declarațiilor vamale întocmite prin procedee informatice, publicat în M.Of. nr. 452, din 1 iulie 2009.

²⁷ Art.1 din Legea 554/2004 a contenciosului administrativ.

²⁸ **Romulus Ionescu**, *Curs de drept administrativ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1970, citat în Verginia Vedinaș, op.cit, p.120.

²⁹ **Curtea de Apel Ploiești**, secția comercială și de contencios administrativ și fiscal, Decizia nr.208 din 1 februarie 2011, nepublicată.

cerere reconvențională prin care solicita, în eventualitatea admiterii acțiunii principale, despăgubiri în contravaloarea imobilului construit, în aprecierea ei, cu bună credință.

Dacă în ceea ce privește acțiunea principală în anularea autorizației, ambele instanțe (Tribunalul și Curtea de Apel) au avut aceeași opinie, respectiv au apreciat că **autoritatea publică emitentă a unui act administrativ unilateral nelegal, poate să solicite anularea acestuia, în situația în care actul nu mai poate fi revocat, întrucât a intrat în circuitul civil și a produs efecte juridice**, în ceea ce privește cererea reconvențională a pârâtei, lucrurile au stat în mod diferit.

Dacă **prima instanță** a apreciat drept **culpabilă** fapta autorității de a **emite acte administrative nelegale**, și a considerat, în consecință, că aceasta este de natură a produce prejudicii, pronunțându-se în favoarea pârâtului, ce-a de-a doua instanță s-a pronunțat în sensul respingerii cererii reconvenționale a acestuia, considerând că prejudiciul va apărea când edificiul va fi demolat, lucru care se va petrece în urma obținerii unei **autorizații de demolare** și **după ce aceasta va fi executată**, ori instanța de fond nu a fost investită și cu o cerere vizând demolarea construcției.

Așadar, **repunerea în situația anterioară** va putea avea loc numai după desfășurarea unor lucrări de demolare, care, la rândul lor, vor putea fi efectuate numai în condițiile existenței unei **autorizații specifice**.

Observăm deci, că desființarea **totală** a autorizației – din punctul de vedere al efectelor sale și al revenirii la situația anterioară – va fi posibilă prin emiterea a **altor două acte**: unul de anulare a autorizației (emis de organul ierarhic superior celui care a eliberat actul sau de instanța de judecată), și o nouă autorizație, care va permite desfășurarea unor alte lucrări care urmează să refacă și din punct de vedere material situația juridică anterioară.

Suntem de părere că, putem prelua modelul francez care prevede, în noua sa reglementare³⁰ intervenită ca urmare a reformei din domeniul urbanismului, exceptarea de la necesitatea eliberării permisului de demolare în cazul lucrărilor efectuate pentru executarea unei decizii a instanței rămasă definitivă precum și extinderea drepturilor în cazul anumitor autorizații (exemplu: autorizația de construire să permită și demolare).

Ca regulă, **anularea unui act administrativ** atrage după sine **anularea tuturor actelor a căror legalitate este condiționată de legalitatea actului administrativ anulat**, conform principiului de drept *quod nullum est, nullum product effectum*.

³⁰ Noul Art. R.421-29 din Codul urbanismului, disponibil pe site-ul <http://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do?cidTexte=LEGITEXT000006074075&dateTexte=20120522>.

**MANAGING THE CITIZENS' SATISFACTION, ESSENTIAL PREMISE OF
IMPROVING THE QUALITY OF POLICE PUBLIC ORDER AND SAFETY SERVICE
IN THE PREVENTION OF CRIMINALITY**

Nelu Niță, Assist. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău

Abstract: The service provided by the police and policemen should be focused mainly on deterring individuals from violating the moral way of life, based on order and serenity, on increasing community awareness on his role in maintaining order and public safety. In this context, the public image of the police is determined by the dynamism of the relation policeman-citizen and it is a highly complex concept, encompassing issues grouped in three main categories, namely: the overall picture of police, the perception of the police activity results and perception of police processes. The appraisals can vary considerably, depending on the aspect that is measured and how it is measure, in the sense that each aspect of the measurement must be very clearly and specifically defined. As a result, in the context of the implementation and application of the international standard ISO 9001:2008 on the quality management system, this article aims to capture some specific features relating to the police relationship with the citizens in their capacity as clients and interested parties, some important aspects relating to quality of service for order and public safety and attention that should be given to the citizen, as well as aspects relating to the management, monitoring and measuring the degree of satisfaction of citizens by the police structures. We appreciate that all of these things may be useful to the policeman from the Romanian police but also to those from local police, the academic environment and practitioners, as well as all those who want to get their proficiency in this field.

Keywords: *police; citizen; client; satisfaction; monitoring.*

Introduction

Globalization is one of the terms used to describe a multi-causal process, whose outcome is that the various facts and events, including those of antisocial nature, occurring in a part of the globe have growing repercussions on societies and problems from other geographical areas. As a result, because we are currently living in a world which is in the middle of a process of globalization, as life and everyday reality develops the risks and vulnerabilities of citizens and of society are becoming more numerous. Thus, in the present context of globalization, the evolution of Romanian society revolves around two main coordinates, respectively: "coordinate substantiating the rule of law in its relationship with other European States and coordinate increasing safety and national security" [1]. This fact clearly emphasizes that the ratio of the concept of rule of law and order and public safety in Romania, is indissoluble.

According to the doctrine in matter, order and public safety is the state of normality regarding politics, economic and social State, achieved through a systematic and coherent set of standards and measures, which must ensure the prevention of and fight against crime for the normal functioning of the State apparatus, the maintenance of peace, observance of the rights of citizens and their freedoms, to public and private property, as well as to improve the overall quality of life of citizens for economic and social progress of the country [2].

Under these conditions, the service provided by the police and policemen must be focused, mainly and without any discrimination, to deter any person from violating the moral way of life based on the order and serenity, on increasing community awareness on its role in maintaining order and in public safety. But, in order to do this, it's necessary to identify, understand and satisfy the needs and expectations of citizens, which can be the starting point in the organization at a high level of quality of all the services and activities of the police departments. Also permanent actions in order to improve the satisfaction of citizens and communities are the best way to increase citizens' confidence in the police and to ensure a proper image of the police in society.

The confidence in the police and the public image of the police are determined first by the dynamism of the relation policeman - citizen and represents extremely complex concepts, including topics grouped in three main categories, namely: the overall picture of police, the perception of the police activity results and perception of police processes. The appraisals can vary considerably, depending on the aspects and characteristics that are measured and how they are measured, in the sense that each aspect and characteristic of the measurement must be very clearly and specifically defined. In any case, however, we appreciate that for a better public image of the police, at the level of the accepted standards at the European level, it is necessary to improve public image regarding the honesty of the policemen in performing their duties and, in particular, in their work in preventing and combating crime through consistent compliance with the standards regarding quality and ethical activity.

In order to avoid the discontent of citizens we believe that it is necessary, at the level of the police departments of the Romanian Police, as well as at the level of local police for the international standards of quality ISO 9000 series to be consistently known, understood, applied and enforced. Thus, the main purpose of the implementation of standards relating to the quality management system, it must be considered the need to improve the quality of police service for order and public safety in preventing and combating crime, sense in which the management of citizens' satisfaction must constitute an important objective of such a system.

Below I will try to present a few aspects that I consider important in order to ensure the effectiveness and efficiency of the police and policemen activity in managing citizens' satisfaction, from the perspective of the international standard ISO 9001:2008 - Quality management systems - Requirements, in the fulfilment of the police service of order and public safety that they realize for the prevention and control of criminality [3].

1. Features specific to the police relating to the relationship with the clients and interested parties

First I mention that, management from the highest level of the police, as well as all subordinate structures, management must ensure that the requirements of the permanent citizens, in their capacity as clients, are identified and satisfied, in order to increase their satisfaction. As a result, the requirements of the international standards relating to quality management systems, but also the social responsibility of the police, involves a wider understanding of the expectations of clients-citizens.

In order to know and understand the expectations of their clients-citizens, each police structure, in relation to its tasks assigned by law, must first understand that it has its clients and the interested parties, with their own needs and expectations. In this respect, I consider that the main types of clients of the police are the clients-citizens, individuals, which can be classified as follows:

a. citizens of Romania, which can be: honest and of good faith citizens; citizens potential victims; citizens victims of various crimes: assault and battery, including in the family, murder, manslaughter in connection with various types of accidents (road, rail, air, naval) theft, rape, of robbery, of fraud, of human trafficking, etc.; citizens of various offenses, more or less visible: rape, robbery, fraud, theft, begging, etc.; citizen witnesses; citizens who can be: babies, kids, minors, teens, adult, old men; men citizens and women citizens; citizens with a good state of health and citizens with diseases in various stages, including dangerous mentally ill; citizens of different ethnic groups; violent, aggressive and non aggressive citizens; merchants and noncommercial citizens; citizens with dignitary status of the Romanian state or without dignitary status; active citizens with a job and active unemployed citizens; retired citizens; pupils and students citizens, etc., citizens that are in many and very different situations involving various types of activities on the part of police in order to solve them, including reviews, recommendations and activities of preventive nature and to combat anti-social acts;

b. European Union citizens, citizens from outside the European Union, or persons without citizenship, which can be: residents and non-residents in Romania; with diplomatic status and without such status; tourists; authors of crimes; potential victims or victims of certain crimes, asylum found in any of the above situations, etc.

All these categories of customers-citizens, generally analyzed have different categories of implicit needs and expectations, but also explicit needs and expectations, in particular, presented by them upon contact with the police.

In order to meet the citizens' needs and expectations, the management from the level of each police hierarchical structure must identify their own categories of clients within the communities in which they operate, to make as much as possible a list with them and proceed to the identification of specific needs and expectations, implied and explicit, in their case. At the same time, the management must ensure that in the police structure he runs, the entire staff is aware of the legal and regulatory requirements, which apply to specific activities and processes that they perform in the relationship with citizens-clients. All these regulations must be included as part of the quality management system, taking into account: the need to promote the observance of the current and perspective requirements, in an ethical, effective and efficient way, as well as the importance of the role of the police structures in the protection of the interests of the whole community.

2. The quality of the service of order and public safety and the attention given to the citizen

The institutions of order and public safety, especially the police, according to the legislation in force, offer a wide range of services, with both tangible and intangible components. The requirements of any type of service offered by all police structures, are

those requirements that are needed to meet the needs and expectations of society in general, as well as those requirements which, although they are not specified by the client: citizen, institution, organization, etc., are required to comply with the regulations in force, as well as the rights and fundamental human freedoms.

Thus, regardless of the type of service provided, I think that in any situation, the quality requirements of any service offered and provided by police and policemen, having in mind the principles of equality in rights and dignity of citizens, but without limiting to it, involves the following aspects: irreproachable, honest and respectful professional conduct for the entire staff of the police, in any situation and in any context; work program adequate for citizens; acceptable waiting time and response from the police; high response capacity of the police to various requests, emergencies and crises; professionalism, competence and skills developed in the complete and thorough resolution of all problems and issues addressed; ensuring the availability of information and clear, precise and permanently updated instructions for the citizen, in relation to the public information needs. At the same time, I appreciate that the leadership of any police structure, regardless of hierarchical level, in report of the legal competences with which it is invested and the unwritten or written requests of the citizens, need to ensure that all the staff is at its disposal, regardless of rank and office, understands and is able to satisfy the demands of citizens, clients of the institution, before engaging in the provision of such a service. In case, the requirements for various services requested are not clearly defined, and may lead to confusion and dissatisfaction, the management of the police unit, together with the police officer involved in the provision of the service, must ensure that processing of those requirements in measurable and verifiable characteristics.

Also, when police must act to resolve different situations and issues in its competence, *ex officio*, with no requirement for a formal written request from clients, anticipating the need for such actions, the police management must analyze, in a documented way, the requirements of that actions by taking into consideration all the consequences and the impact on customer satisfaction or dissatisfaction among clients-citizens.

Fulfilling expectations for quality of service of order and public safety and in terms of citizen attention, I believe it involves the police management structures to establish effective mechanisms to ensure good communication with citizens, in order to promote different services they provide, based on requirements, the characteristics, the availability, the procedures and criteria. Mechanisms of communication and feedback of the police may be those relating to: audiences, telephone service, information modules, web sites, e-mail, customer service offices, mail boxes for complaints and suggestions, use of media, etc. Also, depending on the communication mechanisms used, the leadership of each police structures must establish a documented process to record, analyze and respond to any request, regardless of the channel on which it was made. In this sense, it must be taken into account the fact that every citizen needs to know that he is properly served by the police and policemen, so that each citizen-client should be ensured a prompt and courteous, situation where eventual dissatisfaction would be transformed into satisfaction, before becoming an offence or an official complaint.

Furthermore, I believe that it is necessary that at the level of any police structures it should be established a process of evaluation, quantitative and qualitative, on communication on different channels with its clients. This way, the work of evaluation of communication with its customers, reflecting the attention granted to citizens, can be directly connected to the concept of continuous improvement, appearance that I also consider strictly necessary within the police structures of any kind. So, I have in mind that this way, any objective and accurate assessment may be a credible source of information, for the improvement of the services provided in that unit of the police, beyond the need to perform corrective actions to prevent the recurrence of problems and nonconformities.

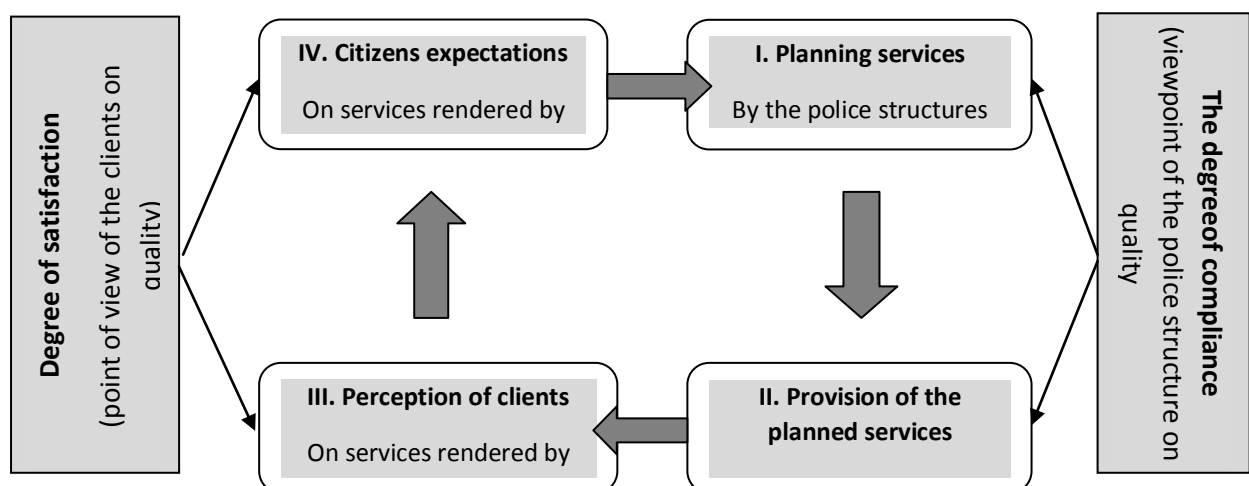
3. Management of the degree of satisfaction of citizens by the police structures

According to the international standard ISO/TS 10004:2011, on guidelines for monitoring and measuring customer satisfaction, "customer satisfaction is the client's perception of the extent to which their requirements have been fulfilled, being determined by the differences between client expectations and his perception of the product or service, as a result of the services delivered by the Organization". Therefore, for all the structures of the police and policemen, citizen satisfaction represents an opinion and an appreciation of them, relating to the way in which their needs and expectations are satisfied as a result of services rendered by the policemen. Finally, the management of the degree of satisfaction of citizens involved in determining differences between their expectations and the perception they have of the service provided by the police [4].

To achieve a high degree of satisfaction of the citizens, I believe that all police structures must first understand the explicit and implicit expectations, as well as the insufficiently clear expectations expressed by customers as defined above, that they serve. And all the expectations of citizens, as they are understood by the police structures, should form the basis of all services that are planned and delivered.

The degree of satisfaction of the clients of the police shall be determined by the way in which the service provided by the police is perceived by citizens, as respecting or exceeding their expectations. I believe that it is very important to make the distinction between the views of the police structures on the quality of service provided and the citizens' perception of the service provided, because the latter perception is that which practically determines customer satisfaction. Relations between the point of view of the police structures and that of the clients regarding quality can be illustrated by the "conceptual model of customer satisfaction", in the figure below.

Conceptual model of citizens' satisfaction towards the services provided by the police

According to the model shown above, at the base of citizen satisfaction lies primarily the planning of services that must be provided by the police, depending on the generic nature of the expectations of citizens. This must be a planning characteristic to each type of service rendered, corresponding to the appropriate compromise between: a. initial understanding of citizens' needs and expectations of each police structure and each policeman from the respective structure; b. organizational capabilities of the police structure responsible for provision of the service; c. the domestic and foreign interests of the police structure; d. technical, legal and regulated constraints applicable to the police structure and the service rendered by it. Finally, in order to improve the activity, the citizens' expectations can be customized and redefined, depending on how the police services provided by the police are perceived and on the characteristics of the service that citizens would want to receive, reported to the feedback received on their expressed expectations in this respect with, if necessary, the citizens' experiences, available information and their needs play an important role.

Provision of services planned by the cops need to emphasize compliance with the quality requirements of each service rendered, features that are influenced by: maturity of the key specific processes associated with the services provided by the police structure; the documentation stage of the key processes, as well as performance characteristics, performance targets for these features and any condition of time, which is appropriate for carrying out the services; motivation, availability and ability of the police in carrying out the activities in key processes at a satisfactory quality level.

The citizens' perception on the services provided by the police is that characterizing the service, as it is perceived by clients, depending on the needs and their environment. The degree of compliance of the service provided by the police represents the viewpoint of the police structure, bosses and subordinates, with respect to the quality of that service, and the extent to which the service provided complies with the service planned. The degree of satisfaction of citizens in connection with the service provided by the police reflects the difference between the clients vision on the service expected from the police and the perception of the client on the service provided by the police.

To continuously improve the satisfaction of citizens, I believe that the management of each police structures must follow a permanent reduction in the difference between the quality expected by clients and their perception of the quality received by them through the service provided by the cops. For this purpose, the management of the police structures, should responsibly treat, each stage presented in the conceptual model of customer satisfaction in the sense that they must: a. understand, in a depth manner, the needs and expectations of the clients of the police structure, and, at the same time, ensure that all customers are fully informed about the characteristics and limitations of the service; b. carry out measurement and internal evaluations, in order to ensure the design and redesign of key processes and activities, in order to meet the criteria of performance in terms of efficacy, which is necessary for customers and efficiency, which is necessary for the management of the police structure, in connection with the services rendered; c. ensure all the necessary conditions for the provision of services in accordance with the projected services, aspect related to the operational management, as well as monitoring, control and evaluation of the processes and

services provided; d. carry out external measurements of the clients' opinion and understand their perception of the services rendered, in order to increase their satisfaction through the continuous improvement of the processes and services provided, as well as through the provision of improved information about the service provided and the constraints relating to that service. Another very important aspect, which I think the management of each police structure should take into account, consists in the fact that the customer satisfaction is not only related to the service provided and the characteristics of that service, but also to the characteristics of the organizational behavior specific to that structure.

Under the conditions mentioned above, the management of citizens' satisfaction involves monitoring and measuring the satisfaction of the police clients, objectively, systematically and with continuity. To do this, in all police structures an organizational framework should be created, framework allowing the planning, operation, maintenance and improvement of the processes of monitoring and measuring customer satisfaction [5].

To implement the processes for monitoring and measuring of the customer satisfaction in the police structures, an important aspect is to clearly define the purpose and objectives of the monitoring and measuring of customer satisfaction, which may include activities relating to: evaluation of clients' reactions towards existing services of the police, new services, or redesigned; getting information on some specific issues, important for customer satisfaction, such as those relating to the competence and conduct of police; investigating the reasons for the complaints to the police and the services rendered by them; determining the most effective and efficient methods and tools for monitoring and measuring customer satisfaction; monitoring of annual and multi-annual trends relating to customer satisfaction; comparison of clients' satisfaction in relation to other similar police structures, at the national, European and world level, as appropriate;

Based on the aims and objectives, I believe that the police structures should determine the scope of measuring customer satisfaction, so that, for each service rendered they must establish: a. the type of data and information that must be collected, upon completing by clients of forms, which can vary from the data for evaluating customer satisfaction specific to certain quality characteristics of services rendered, until assessment of overall satisfaction of the clients, for the activities of the police structure. The features selected for assessing customer satisfaction must be classified according to their relative importance in the definition of quality as perceived by clients. If they deem it necessary, a survey can be carried out on a small group of clients, to determine or verify their perception on the relative importance of characteristics, in order to identify their assessment of customer satisfaction; b. from who, how and under what circumstances information concerning satisfaction can be obtained, which implies the identification of generic, existing and potential clients, including individuals, whose expectations are intended to be determined; c. frequency of data and information collection directly from customers, frequency which can be at regular and occasional intervals, depending on the needs of each police structure and on some events specific to the activities carried out; d. who is assigned the information relating to the customer's satisfaction, in order to undertake appropriate actions of improvement, that result from their analysis and interpretation;

The process of monitoring and measuring the satisfaction of citizens in police structures, includes activities relating to the identification of clients' expectations, to collect the data relating to the customer's satisfaction, to the analysis of data relating to customer satisfaction and to provide feedback to improve customer satisfaction. Each police structure should select their own methods for the collection of data related to the satisfaction of its clients, methods adequate to the needs and the type of data collected. After collecting the data relating to customer satisfaction, about the police service provided, they must be analyzed to provide information on: a. the degree of customer satisfaction towards the type of police service provided and the overall activity of the police structure, as well as the annual and multi-annual trends of customer satisfaction; b. aspects of processes and services provided by the police structure which could have a significant positive impact on customer satisfaction, if it would be taken into consideration and implemented; c. strengths and key areas for improvement, etc.

It is very important to understand that all the information relating to customer satisfaction, both positive and negative, can help the police structures, regardless of their hierarchical position, to deal with the problems related to the demands expressed by clients, understand and handle the clients' expectations, as well as issues related to clients' perception on the service provided or on the police structure itself, leading to improving their satisfaction.

In the end, providing feedback for improvement involves the transmission of information, obtained from the measurement and analysis of data relating to the customer's satisfaction, to the appropriate functions within the police structure, in order for the measures of improvement of the processes and services provided to be taken.

Conclusions

Based on the foregoing, I believe that improving the quality of police service of public order and safety in preventing and combating crime, should have that fundamental objective the strengthening the rule of law, concomitant with increasing safety and national security. In this context, because the risks and vulnerabilities to citizens and society are becoming more numerous, more subtle and more sophisticated, it is necessary that in the police structures to be identified, understood and continuously satisfied the needs and expectations of thereof.

Meeting the needs and expectations of citizens and improving their satisfaction consistently involve the fulfilling of specific quality requirements of any service offered and provided by police.

To continuously improve the satisfaction of citizens the management of each police structures must follow a permanent reduction in the difference between the quality expected by clients and their perception of the quality received by them through the service provided by the cops. For this purpose, the management of the police structures, should responsibly treat, each stage presented in the conceptual model of customer satisfaction.

BIBLIOGRAPHY:

[1] Pisleag Țutu, 2002, "Action and operation in public order ", Essays, Bucharest, Alutus Publishing House, p. 11;

- [2] Bianu Eugen, 1945, "The order - factor of harmony. The supremacy of the principle of order. Non-governmental salutary climate order", "Romanian Book Typography, Bucharest; Popa Gheorghe, Ciocoiu Cornel, 2006, "The concept of public order in Romania", National Defense University "Carol I" Publishing House, Bucharest; S. Serb and collectively, 2002, "Public order", vol. I, Bucharest, M.A.I. Publishing;
- [3] See in this respect and, Nelu Nita, 2013, Management of excellence in institutions of order and public safety, Tehnopress Publishing House, Iasi, pp. 327-341;
- [4] Management of the degree of customer satisfaction can be achieved by implementing the quality management system of the police, of the international standard ISO TS/10004:2011, concerning Quality management - Customer satisfaction - Guidelines for measurement and monitoring;
- [5] The organizational framework that allows the planning, operation, maintenance and improvement of the processes of monitoring and measuring customer satisfaction is the design, implementation and application of a quality management system based on international standard ISO 9001:2008 - Quality management System - Requirements;

COMPETITIVENESS FACTORS OF THE ORADEA INDUSTRIAL PARK

Laszlo Korodi, Assist. Prof., PhD, Partium Christian University of Oradea

Abstract: Globalization means not just the export of products in other countries or commerce in the entire Globe. Today the number of companies that expend their activities in other countries is in a continuous growth. In most cases one of the first steps is the relocation of the production department or a new assembly line in other country. Therefore appears more and more industrial parks all over the world to respond for these demands. Therefore the companies have more and more options for the location of the new factory.

This paper will present the factors that decide which location the companies will choose for the new plant. I analyze in general why will be an industrial park more competitive than another and then I emphasize the competitiveness factors of the Oradea Industrial Park. Firstly I present the important factors by referring to the theoretical and practical research results by now. Beside the well known characteristics of the competitive industrial placements, the paper emphasizes the less evident competitive factors. The last part rally those specific reasons that make Oradea's Industrial Park competitive and are advantages for the companies that decides to start their activities here.

Keywords: industrial park; competitiveness; competitiveness factor; industrial parks competitiveness

Globalization means not just the export of products in other countries or commerce in the entire Globe. In the globalized economy the number of international transactions with products is growing, but also increases the flow of the capitals, services, technologies, information cross country borders. Today the number of companies that expend their activities in other countries is in a continuous growth. In most cases one of the first steps after selling the company's products in the foreign country, is the relocation of the production department or a new assembly line in other country. (Poór, 2003) Therefore appears more and more industrial parks all over the world to respond for these demands. The industrial territories are good for each country, because the industry has an important role in these countries's development. In many countries in the EU the biggest contributing sector in the economic growth is industry and at the same time the industrial parks become a more important factor in these countries economy. The beneficial effects of the industrial placements for the region's development are another reason for the start of more new industrial parks.

As I already emphasized the key sector in Romania's 3,5% GDP growth in 2013 was the industry, which was the biggest increase in the EU. The share of the industrial sector in that year was 30% (Kóródi, 2014). The industrial sectors contribution in the Romanian total GDP was significant in 2014 too. With the increase of the GDP, that means 2,8% in 2014, the share of the industrial sector in 2014 decrease also to 24,1%, regarding the report of the Romanian National Statistic Institute.

The industrial parks have an important role in the countries, because they pull not just the region, but the whole industry. This placement offers multiple benefits and develops the local

economy level through higher incomes, increased number of jobs. The effects of the industrial parks and the relationship between these and the competitiveness of the regions with such industrial areas is well proved by many authors and several papers. But industrial parks can offer benefits and act like pull factors just when they have enough settled companies. This can be fulfilled if the industrial placement itself is competitive. This paper will present some aspects of the competitiveness of industrial parks in general and gives an example through the analysis of the Oradea Industrial Park's competitiveness.

Industrial parks

In my interpretation I use the industrial parks concept as zones located generally outside the city, where the investor companies have mostly industrial activities, using the offered infrastructure and services.

The Ministry of Regional Development and Public Administration define industrial parks as a limited zone, where is economical-, scientific research-, industrial production activities, services, and scientifically research capitalization, technological development, in a specific regime of facilities, in order to maximise human and material potential of the place.

The industrial parks by the type of the ownership can be categorized in three groups:

- public property
- private property
- mixed: public-private property.

Another classification can be made according to the main activities from the park. The EU defined the next categories, emphasized the main core businesses (Lengyel I, 2002):

- science park
- research park
- technology park
- innovation park
- business park
- business incubation park

Industrial park competitiveness factors

In the first part of the paper I present some of the benefits of the industrial areas for the regions and point out the possibility to increase the competitiveness of the region. The advantages and the economic pulling effect of the industrial parks are wide discussed and proved in the literature. Therefore more and more industrial parks are established and the companies have more and more options for the location of the new factory. In this section I will present how the industrial settlements compete with each other and what are the factors that make an industrial park competitive.

The companies choose in three steps the most appropriate location for their new industrial unit. Firstly they pick up the country of the site, then in the next step select the region and finally analyze the few remained possible locations. The selection of the placement is made according to some characteristics, which also influence the competitiveness of the industrial parks. The Cabral-Dahab science park management paradigm specify important

factors that are must have characteristics of the industrial parks too and define the competition between the industrial areas. Regarding this theory a science park must (Cabral, 1998):

1. Have access to qualified research and development personnel in the areas of knowledge in which the park has its identity.
2. Be able to a market its high valued products and services.
3. Have the capability to provide marketing expertise and managerial skills to firms, particularly SMEs, lacking such a resource.
4. Be inserted in a society that allows for the protection of product or process secrets, via patents, security or any other means.
5. Be able to select or reject which firms enter the park. The firm's business plan is expected to be coherent with the science park identity.
6. Have a clear identity, quite often expressed symbolically, as the park's name choice, its logo or the management discourse.
7. Have a management with established or recognised expertise in financial matters, and which has presented long term economic development plans.
8. Have the backing of powerful, dynamic and stable economic actors, such as a funding agency, political institution or local university.
9. Include in its management an active person of vision, with power of decision and with high and visible profile, who is perceived by relevant actors in society as embodying the interface between academia and industry, long-term plans and good management.
10. Include a prominent percentage of consultancy firms, as well as technical service firms, including laboratories and quality control firms.

A very useful categorisation, which in my opinion has a big importance in the literature of industrial parks is Cséfalvay's theory regarding the factors that influence the decision of the tenants. The factors are grouped in the categories of hard and soft factors. The importance of this method of distribution of the factors is used in the Western-European countries, because beside the hard factors (which are well known) the soft ones are getting more and more used, and in my opinion too these factors are important and largely define the industrial parks competitiveness. Hard factors are those, that can be measured like the level of local taxes, cost of labour force, infrastructure – including traffic, telecommunication, and power-supply. The soft factors are facilities and resources, that do not refer directly to economy, they don't appear in numbers and aren't countable, but influences directly the operation of the installed plant and affects the site choosing decision, they are rather social, cultural factors (Cséfalvay, 2004).

Oradea Industrial Park

The development of the industry in Oradea begun after 1850, the most important areas were food industry, especially milling and alcohol, leather and textile industry and chemical industry. Beside the industry the commerce increases too in this region. There was many changes in the Oradea's industrial history, but this sector played an important role in the city's economic life. The darkest period of the industry came after the revolution, when Oradea lags in the industrial competition in this region. Timisoara, Arad and Cluj establish industrial parks

long before the Oradea's Local Government initiate his industrial park project, the Euro Business Park Oradea.

The modern era of industrial parks in Romania began in 2001 and with the Law 490/2002 regarding creation and functioning of industrial park, the Government provided several facilities for investors willing to concentrate in certain locations with adequate infrastructure for industrial activity. In 2010, at the Ministry of Interior and Administrative Reform were recorded 63 industrial establishments. The total area dedicated for industrial and related activities were over 2000 ha, where 1200 ha were greenfield investments and the rest brownfield investments (Dodescu – Chirila, 2012). The Euro Business Park Oradea project expands to three platforms, for different type of firms and activities. The main and functional Platform I was the first step in the Oradea industrial project. Platform II is under development, but has already tenants and Platform III's industrial park title procurement is in progress.

The Euro Business Park Oradea was established in December of 2008 through the order of the Ministry of Administration and Interior. The land and the industrial park are owned by the city of Oradea and is managed by the company established by the local government. The Oradea's industrial has an area of 121 ha and is located strategically on the E60 European road from 4 km of the border with Hungary. The location is favourable because the proximity of important transportation facilities: on road the already mentioned E60 (with a 1.2 km street front on it), the future Transylvanian Highway is 4km far and the Hungarian M35 Highway from 60 km. The very next air transportation possibility is the Oradea Airport (6,8km away) and there are two Romanian airports in 180 km radius in Timisoara and Cluj-Napoca. The railway is from 2 km distance from the industrial park and the Constanta Harbour is 796 km on National Road. The nearest capital is Budapest (309 km), but Bucharest and Wien are near than 570 km.

The Euro Business Park can offer two types of investments: the greenfield investment and another type, when the warehouse is offered for lease. The offer for the possible tenants beside the land, that can be concessioned and also purchased, include the following utilities:

- Sewerage network
- Internal road network
- Water Network
- Lighting Network
- Electricity Network
- Heating network
- Telecommunications networks
- Natural gas networks available in the park

Regarding the costs in the Industrial Park from Oradea the land is offered for concession from 0,32 EUR/sqm/year + VAT or can be purchase for price beginning from 8 EUR/sqm + VAT. The annual administration fee is payable in both cases and is 0,50 EUR/sqm/year + VAT.

At this moment the occupancy rate is 80%, the companies invested 180 mil euro and created 5000 new jobs from the through the operational years. The main activities of the companies of the industrial park are Electronic Manufacturing Services, Automotive, Light metal components production, Logistics and transportation, Industrial electrical components

production. The biggest foreign investors are Emerson, Plexus, Shinheung, Faist, Salesianer Miettex.

Euro Business Park Oradea II unfolds on 81 ha, in the first stage was developed an area of 24 ha in 2010. The location is in the build-up area of Oradea, 7 km far from the border with Hungary, but with direct access to the city ring-road. The planned activities by the management are manufacturing, light industry, logistics and business related services. The occupancy rate is 30% with a 22 mil euro private investment.

It is important to remark the intention of the owner to separate the different kind of activities on different platforms. One of the reasons is that the city management want to supplant the industrial activities from inside the city. The big companies take place in Platform I and the smaller firms from the city can move to Platform II and later to Platform III. This conscious arrangement can be another attractive characteristic of the Industrial area of Oradea.

Competitiveness of Euro Business Park Oradea

The purpose of this paper is to figure out why the Industrial park established by the Oradea City Council is attractive and what are the factors, that grants competitive advantages. For this I analyze the characteristics of the industrial park and interviewed the general manager, Delia Ungur and Iuliu Delorean, who was councillor in the Oradea City Council and one of the members in the Euro Business Park's General meeting of shareholders. I wanted to put some information from the tenants, but this seemed to be more difficult than I expected, this will be done in a next step of this research. I use some declarations by the representative persons of the tenant firms.

I also want to know, how important the hard and soft factors are in the case of the Oradea industrial park and how Cséfalvay confirmed's theory regarding this two category of the factors that makes competitive an industrial zone.

In my opinion based on the information about the Industrial area of Oradea, one of the most important advantages is the location, because is near the border with Hungary and is very accessible to Western Europe through the road infrastructure, proximity of the railway nodes and good airport connections.

Other competitive advantages of Oradea are two indispensable factors: the facilities and good infrastructure. The costs for the tenants are also attractive and drive to invest in the Euro Business Park Oradea.

From the interviews I summarized that the companies seek at an industrial park: good accessibility, utilities, quality services (including public utilities, but also support from a specialized institute or from the industrial park's management), tax incentives, public transport, and personalised educational programs.

These factors are usually needed, not just in the analyzed case. The question is, how important are these factors, which of them makes an industrial area more competitive?

I made a hierarchy of the competitiveness factors of Euro Business Park Oradea (mostly based on the two interviews). I grouped these in two categories according to Cséfalvay's theory.

The hard factors are:

1. geographical position
2. road infrastructure closeness from Hungary (highway at 60 km) local labour force - availability and quality
3. utilities infrastructure of the Industrial Park
4. the competitive price of the land
5. smaller operating and investment costs (then Western European)
6. enough possible recruits, 220000 population in the Oradea Metropolitan Zone
7. public transportation to the Industrial Park
8. tax incentives

The incentives through tax discounts and other reliefs is placed last, because although is very important, it is a must have, that is an indispensable basic condition, what is offered by every competitor. This factor can't affect very much the rivalry of the (Romanian) industrial parks, because is controlled by legal regulations and every park offer the possible (and legal) maximal discounts regarding some taxes.

The group of soft factors can be divided in two categories, one are the corporate factors and personal soft factors (Vápár, 2012). I rather name this environmental factors and subjective factors. First category contains factors that can't be influenced by the management and board of the industrial establishment, like the public administration system, the local economic environment, higher education system or local innovation culture. Subjective or personal factors, that can influenced directly or changed and depend very much on the people the investors interact with – it can change with the change of the team members. In case of the Euro Business Park Oradea, the hierarchy of soft factors are (containing environmental and subjective factors):

1. educational system – universities, existing specialities, spoken languages
2. transparent offer, lack of corruption
3. competent and dedicated team, which gives relevant, and correct information for investors and is capable to communicate with the investors
4. offered assistance after the contract signing in every phase of the investment (the facilitation of relations with the local companies, agencies or public institutions and help in administration issues regarding the needs of the tenants)
5. simplifying bureaucratic procedures and shortening deadlines for issuing permits

The interviewees highlighted the soft factors of the Oradea industrial area, what is not surprising, because these tendencies are being underlined in the literature too. I think a good marketing activity is essential and can be a competitive factor as well. In Romania the penetration rate of computers and internet in businesses are acceptable. A lot of businesses have websites, use the internet to communicate and interact with business partners, clients, etc. The internet play more and more important factor in the business life in Romania. (Kánya, 2014). This is an important channel to attract the possible investors in the case of Euro Business Park Oradea too, and I can say, that all the important information are available on the web site. But another advantage and the most important promoters are the satisfied tenants. As strengths of Euro Business Park Oradea in addition to the hard factors like strategic position, local labour force, infrastructure, it is very important to mention the people working for the Industrial Park, who are professionals who speak foreign languages, and are

fair people. Important request from the investors, that can be fulfilled, is the possibility to build up own infrastructures.

As weaknesses we can mention the less efficient University, that is an important competitive disadvantage and the general manager told, they lost many huge investments, with a high component of R+D. Another negative characteristics of the Oradea industrial park is the fact that it is located in Romania, and that means for the investors some distress signals like the fiscal policies are unpredictable, corruption is high, lack of professionalism of some public structures, especially at central level (for example everyone understands controls from the public institutes, only why the agents of this institutions have to behave rudely).

The opportunities for the industrial park is to adapt the local educational system to the economical needs, creating programs in partnership with the investors, so that these can recruit from the university not having to waste money and time with trainings.

The competitors of Euro Business Park Oradea as a country are Poland, Hungary, Bulgaria, Macedonia, Serbia, Slovakia, and Czech Republic. Investors start with making long lists of countries, and cities when making a decision of moving, after that they cut out the list and end up with a short list of 3-5 locations, Oradea was in every case on the short list, in most of the cases being the only Romanian location. Oradea competes in Romania with Cluj-Napoca, Timisoara, Arad, Brasov, and Sibiu. Direct competitor can be Debrecen industrial area in Eastern Hungary, but the occupancy rate is very high and according to one of my interviewee cannot accept more investors.

Conclusions

In conclusion it can be seen that the Euro Business Park Oradea is a developing industrial zone, with good potential and a real competitive force. The most important competitive factors are the location and accessibility, the good infrastructure, and attractive operation costs and labour market. But maybe more important than these are the education system and qualified labour force, simplified bureaucratic procedures and the most highlighted is the management of the industrial park from Oradea. The support through all over the investment and the dedicated, communicative team is one of the most important advantages of the Euro Business Park Oradea.

It seems that the distribution of the factors in hard and soft groups is relevant. The soft factors can be divided in two more categories that in my opinion are the environmental and subjective or personal soft factors. More important is that the theory that emphasizes the influence and biggest relevance of the soft factors can be detected in the analyzed case.

REFERENCES:

1. Cabral R (1998) Refining the Cabral-Dahab Science Park Management Paradigm, Int. J. Technology Management, Vol 16
2. Cséfalvay Z (2004): *Globalizáció 2.0 - Esélyek és veszélyek*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
3. Dodescu A – Chirila L (2012): *Industrial Parks in Romania: From Success Stories to Emerging Challenges* in International Journal of e-Education, e-Business, eManagement and e-Learning, Vol.2(4), August 2012

4. Kányá H (2014): *Characteristics of Romanian banks' online marketing* in Iulian Boldea (ed.): *Globalization and intercultural dialogue : multidisciplinary perspectives*, Section – Economy and Management, The Proceedings of the International Conference Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity, Arhipelag XXI, Targu-Mures
5. Kóródi L (2014): *The competitiveness factors of industrial parks*, in *Analele Universității din Oradea*, seria Științe Economice, Tom XXI 2011, 1st issue July 2014
6. Lengyel I, et al. (2002): *Ipari parkok fogalomköre és kategóriái* in Buzás N. – Lengyel I. (ed.) 2002: *Ipari parkok fejlődési lehetőségei: regionális gazdaságfejlesztés, innovációs folyamatok és klaszterek*. SZTE GTK, JATE Press, Szeged.
7. Poór J (2003): *Nemzetközi menedzsment*, KJK Kiadó, Budapest
8. Vápár J (2012) *A külföldi működőtőke-befektetések regionális hatásai és befektetésösztönzés Magyarországon az 1989-2009 közötti időszakban*, Széchenyi István University, Győr
9. Euro Business Park Oradea, available at:
<http://www.eurobusinessparc.ro/en/>

GENDER DIFFERENCES IN RISKY BEHAVIOURS ON THE INTERNET IN CASE OF STUDENTS

Hajnalka Kanya, Assist. Prof., PhD Student, Partium Christian University of Oradea

Abstract: The present paper refers to the research of risky behaviours of students on the Internet, based on the gender differences in these behaviours. Students can be considered in their lifecycle as being in prolonged adolescence and facing different stressors, having special psychological characteristics and behaviours. For the research purpose the Internet was considered as one of those factors which can induce stress for students. Many factors can influence the behaviour of students on the Internet in general, and there are specific factors which can contribute to risky behaviour in special. For this reason I have designed a questionnaire in order to analyse the grade of implication of students in risky behaviours on the Internet. I used a group of subjects for the research, both male and female students. Measurements were made using the questionnaire elaborated by the author for the purpose of the research. The results of the research reveal that students manifest risky behaviours on the Internet, and for this reason it would be necessary to develop and implement prevention and intervention programs, in order to reduce the experienced harms and their negative psychological consequences.

Key-words: *risky behaviours on the Internet, prolonged adolescence, gender differences, prevention, intervention*

1. INTRODUCTION

Adolescence and prolonged adolescence is considered by specialists a transition period from childhood to adulthood, when individuals have to face accelerated changing processes in their cognitive, social and emotional development, accompanied by enormous physical and psychical restructuration.

Through the period of adolescence individuals can have intensified perceptions and can be exposed to intense stress (Peterson & Spinga, 1982 cited by Cătană & Sassu, 2009). Among the various stressors, the Internet and the use of online social media can become a stressor for adolescents and individuals in prolonged adolescence period of their life. As the stressors can have not just short term, but also long term impact on individuals' development and personality, it is important to analyse the characteristics of the behaviours of adolescents on the Internet, the forms and grade of their risky behaviours on the Internet, the perceived harm, and the effects of using the Internet in a risky way.

Based on the results of these kind of researches there exist the possibility to reduce risky behaviours on the Internet and the harms, and negative impacts on individuals.

2. PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF INTERNET USE OF ADOLESCENTS AND PROLONGED ADOLESCENTS

Through adolescence and prolonged adolescence three types of stressors have an impact on individuals:

- Normative stressors, which are different life events experienced by all individuals (Heaven, 1996 cited by Cătană & Sassu, 2009);
- Non-normative stressors, which are different events which can appear in the life of only some individuals (Cătană & Sassu, 2009);
- Daily harassment stressors, which are different events which can cause stress at individual level of a person (Cătană & Sassu, 2009).

For the purpose of the research the author considered the use of Internet and social media an important stressor. As the culture of Internet use and education offered for adolescents and prolonged adolescents in Romania have serious lack regarding security aspects of the Internet use, there exists high probability of dangerous and risky behaviour on the Internet and online social media, and the possibility of appearance of harm and negative impact on individuals' life, psychological development and even personality.

In order to reduce risky behaviour of prolonged adolescents on the Internet we need to obtain information about the psychological profile or psychological type of individuals which expose themselves to a high risk on the Internet, and we need to find the reasons of doing that.

A research on adolescents between 12-17 years old revealed some factors of their risky behaviours on the Internet. Regarding the use of social media the main danger is that adolescents easily meet face-to-face strangers in real life, whom they have communicated only online before. 16% of Internet user adolescents included in the research have met in real life a person they have known from the Internet, from a social media. Age, frequency of Internet use, frequency of online chatting, frequency of online gaming, rules established by parents regarding the use of the Internet, types of personal data offered online publicly, quantity of inappropriate content received online, visiting websites with inappropriate content, types of received advice related to the use of Internet are among those factors which influence adolescents to meet strangers in real life after they encountered them online. (Liau et al., 2005)

Another research on adolescents revealed that especially individuals of 12-14 years old are willing to meet strangers encountered online before. It is worth to mention that as frequency of chatting online has increased, the frequency of chatting with strangers decreased. But if individuals have engaged in long chatting sessions, they had the tendency of chatting with strangers. Having fun, the need of meeting and knowing new people, and receiving social rewards are those main factors which can be considered the reasons for chatting with strangers. (Peter et al., 2006)

Adolescents tend to stay more time in online social media, especially on the Facebook. A research analysed the behaviours related to private life protection, personal data protection of adolescents and their parents who use the Facebook. The results underline the importance of parental concern for personal data protection and secure online social media use, as if parents are concerned of the publicly offered personal data, it increases the attention paid by adolescents to keep private their personal data in online social media. (Feng & Xie, 2014)

Adolescents can be exposed to getting messages with sexual content, on the Internet and in online social media, phenomena named sexting. The results of a research related to 11-16 years old adolescents show that exposure is higher at higher ages, higher level of

psychological difficulties, intense sensation seeking, and risky offline and online behaviours. But the research also revealed that exposure is higher at lower ages, especially in case of girls who face higher levels of some psychological problems, and at lower levels of seeking sensations. As a result one of the main conclusions of the research was that age, psychological difficulties, sensation seeking, online and offline risky behaviour are those factors which influence most exposure to sexting in case of adolescents. Another main conclusion was that specialists should differentiate the predictors for risky behaviours which can expose individuals to getting messages with sexual contents and their exposure to harms/abuses as a result of seeing the contents of these kinds of messages. From this point of view specialists consider that there exist a need of some exposure in case of adolescents, in order to increase their resilience, and it is not sufficient to exclusively reduce their risky behaviours through different politics and practical interventions. (Livingstone & Görzig, 2014)

Parents have an important role in educating and assuring the conditions for optimal psychological development of their children, and can become a positive model in using the Internet, and can prevent Internet dependency of their children. (Sears & Sears, 2002)

3. METHODOLOGY AND RESULTS OF PRIMARY RESEARCH

The main objective of the primary research is to analyse the risky behaviours of prolonged adolescents (students from Oradea), and to reveal the gender differences in these behaviours, if they exist. The importance of the research is underlined by the need of increasing secure use of the Internet.

I chose to analyse the online behaviours of students, because generally they use the Internet regularly, and if they manifest high levels of risky behaviours in the cyber space, this is an important sign, that we have to pay attention to develop education and culture of Internet use from younger ages. I used a non-representative sample of students from Oradea, who study different fields of economics. As the used sample is non-representative, the results can be interpreted only for the level of the used sample.

I used an intergroup experimental design, and I compared the behaviours of male and female students. I used as dependent variable the risky behaviour on the Internet, which was operationalized through the number of risky behaviours on the Internet (a total number of 17). As a measurement tool I developed a questionnaire in order to measure the consciousness of risky behaviour on the Internet, and the main characteristics of risky behaviour on the Internet. The questionnaire contains 22 questions, related to three main topics:

- Manifestation of risky behaviour on the Internet;
- Social norms – peer group norms related to Internet use;
- Impact on social identity and self-confidence.

As hypothesis for research purposes I have formulated the followings:

- “Students manifest a high level of risky behaviour on the Internet.”
- “There exist significant gender differences in some aspects of behaviours and risky behaviours on the Internet”.

The gathered data were introduced and analysed in SPSS. I tested homogeneity with Test χ^2 , in order to reveal gender differences related to risky behaviours on the Internet.

Significant gender differences were observed in the following aspects:

- Question 5: $\chi^2(1)=6.706$, $p=0.010 < 0.05$, which reflects that exist significant gender differences related to finding fun almost every day on the Internet.
- Question 6: $\chi^2(1)=5.294$, $p=0.021 < 0.05$, which reflects that exist significant gender differences related to finding opportunities to encounter new people on the Internet.
- Question 13: $\chi^2(1)=4.848$, $p=0.028 < 0.05$, which reflects that exist significant gender differences related to public visibility of own profile on Facebook.

Regarding the characteristics of Internet use and risky behaviour of male and female students of the sample used in research, we can underline those main differences which are reflected in the answers of the interviewed students.

Female students have the following special characteristics of their behaviours:

- Female students tend to chat online more than male students (58.3% - female students, 25% - male students).
- Female students tend to find more possibilities for fun on the Internet on a daily basis than male students (91.7% - female students, 37% - male students).
- Female students tend to find more possibilities to encounter new people on the Internet than male students (100% - female students, 62.5% - male students).
- Female students tend more to meet in real life individuals known only from the Internet than male students (75% - female students, 37.5% - male students).
- Female students tend to think more that their popularity is measured and reflected by the number of likes received on Facebook (average: 5 - female students, 3.25 - male students).

Male students have the following special characteristics of their behaviours:

- Male students tend more to have publicly visible Facebook profiles than female students (75% - male students, 25% - female students).
- Male students tend to post more photos of themselves on Facebook which are publicly visible (visible for anyone on the Internet) (62.5% - male students, 33.3% female students).
- In case of male students strangers can find easier information about their schools, than in case of female students (75% - male students, 58% female students) and about their addresses and homes (50% - male students, 41.7% - female students).
- Parents tend less to establish rules for Internet use in case of male students than in case of female students (12.5% - male students, 25% - female students).
- Male students should suffer more in case of not being able to play online games any more than female students (average: 2.62 - male students, 1.91 - female students).

Generally students from the sample reflect a high level of risky behaviour on the Internet. The average is 11 (the number of risky behaviours, from the total 17 possible risky behaviours reflected in the questionnaire).

If we look to gender differences regarding the levels of risky behaviours manifested on the Internet by the students from the sample, we can observe, that female students manifest a higher level of risky behaviour than male students (the average for female students is 11.41 from the possible 17 types of risky behaviours, and the average for male students is 10.37 from the possible 17 types of risky behaviours).

These results of this research attracts our attention on the necessity of rising the risky behaviour consciousness of the interviewed students, as their level of risky behaviour is high, which seems not to bother them. Another necessity is to develop prevention and intervention programs in accordance with the psychological characteristics of different categories of students implied in highly risky behaviour on the Internet in order to increase secure use of the Internet and reduce the harms due to risky behaviours.

As students, who can be considered in prolonged period of adolescence, or young adults, reflect high levels of risky behaviours and low level of consciousness of their risky behaviours, we can wonder what is the situation in case of adolescents between 11-18 years old, and of course in case of children under 10 years old? Maybe we should worry for them, too, and further researches can reveal the characteristics of their risky behaviours on the Internet.

4. PSYCHOLOGICAL INTERPRETATIONS OF THE RESULTS OF PRIMARY RESEARCH

Students from the sample who participated as subjects in the primary research (both female students and male students), are considered to be part of the digital generation, which has specific psychological characteristics in comparison with other generations, due to specific environmental conditions which had impact on their psychological development, and they use the information and communication technologies and tools, the Internet and the Facebook in their daily lives and routines.

These individuals use naturally computers, mobile phones and smart phones, the Internet and social media in their daily lives for different purposes:

- getting and sharing information;
- communicating with others;
- spending their spare-time;
- entertainment;
- gambling;
- learning and preparing home-works/essays etc.;
- watching movie online or downloading films;
- listening online music or downloading music;
- socialization, etc.

A special characteristic of digital natives is that they easily pass the boundaries between offline/real/physical world and online/digital/cyber/virtual world, and they generally are not aware of the differences between these two spaces (offline and online). (Mäntymäki & Riemer, 2014)

The use of the Internet by adolescents was studied from the points of view of psychological rewards obtained by them and of social influences, too. It seems that

adolescents use the Internet especially for hedonic reasons, and their continuous involvement in online activities in general, and in social media in special, is associated with their hedonic experiences in the cyber space. (Mäntymäki & Riemer, 2014)

From the point of view of developmental psychology adolescents and prolonged adolescents pass a transition period from childhood to adulthood, during when they face huge physical and psychological transformations, try to develop a stable and coherent identity and self-image, build their social identity. In this developmental stage the influences and norms of peer-groups are very important, and have a huge impact on their behaviours. They try to become independent from their parents; as a result the influence of the parents on their behaviours is decreasing (but is not disappearing totally, of course). (Mäntymäki & Riemer, 2014)

From the point of view of the motivational theories in psychology, the online behaviour of adolescents and prolonged adolescents can be explained through the rewards they feel to get on the Internet, especially in three directions: utilitarian rewards, hedonic rewards and social rewards. (Mäntymäki & Riemer, 2014)

From the perspective of social influences the online behaviour can be explained by the impact of normative beliefs of peer-groups. (Mäntymäki & Riemer, 2014)

Taking in view the principles of social psychology regarding psychology of groups and school psychology, the behavioural norms and standards accepted in educational institutions influence the online behaviours of the individuals who are part of those institutions. (Neculau & Boncu, 1998 cited by Cosmovici & Iacob, 1998)

In order to reduce risky behaviours on the Internet in case of students, first of all it is important to raise their level of awareness of the dangers of Internet use, of their own risky online behaviours, of the possible negative impacts and harms of their risky online behaviours. It is also important to offer them education regarding safer use of the Internet and to develop their Internet use culture.

5. IN CONCLUSION

In conclusion we can observe that there exists a preoccupation in developed countries for evaluating and reducing the negative effects of risky behaviour on the Internet, especially in case of children and adolescents, and an interest to study those categories of individuals who manifest high exposure to online risks, harms and cyber abuses.

Also in Romania there exist germs of these kind of preoccupations, but there is a need for more researches, and based on results of these kind of researches, there is a need of developing and implementing successful prevention and intervention programs at different levels (for example at national level, at level of educational institutions, at level of classrooms, and of course at individual level of children, adolescents, prolonged adolescents and adults).

On one side today adolescents in Romania, who are members of the digital generation, the native digitals, use naturally the information and communication technologies and tools in their daily lives, in their daily routines, they use the Internet and online social media for different purposes (learning, getting information, culture, socializing etc.). On the other side these adolescents manifest a serious lack in their Internet using education and culture, which

can lead to risky behaviours, and most important to serious harms, when they navigate on the Internet, or when they use online social media.

The main question can be: “Who is responsible to protect them from the negative effects and harms due to risky behaviours on the Internet?”. The answer is very complex, as different actors are implied, and have various responsibilities and tools in order to do this.

The present paper aimed to analyse the risky behaviours of students on the Internet, as they have generally over 18 years old, can be considered on one side prolonged adolescents, on the other side young adults, and if they manifest risky behaviours on the Internet, this can be an important signal that something has to be done in order to protect them from the resulted harms.

Regarding the utility of the present research we can mention that it can trigger parents, teachers, educational institution managers, representatives of local/national/international authorities to pay attention to risky behaviours on the Internet of children and adolescents, and to involve them in a responsible way to prevent these risky behaviours using different methods and tools. The main goal of doing this is to contribute to a healthy psychological development of individuals, reducing their exposure to stress and traumas caused by Internet use.

The present paper suggests that further studies are necessary in order to reveal the impact of parental styles and of peer-group standards, values and norms from educational institutions (especially schools) on risky online behaviours of children, adolescents and prolonged adolescents, the psychological profile of different risk categories of individuals, etc.

Identifying different risk categories of individuals (for example children with learning difficulties, adolescents with opponent behaviour, etc.) specialists can develop prevention and intervention programmes in order to increase their safe behaviours on the Internet, involving, if necessary, their parents, educators and teachers, members of peer-groups, educational institutions, local/national/international authorities etc.

Representative researches at national, regional, or local levels could reveal specific aspects which can be the base of developing politics, prevention and intervention programmes at national, regional, local, institutional and individual levels.

Of course we have to mention that these programmes will be successful only if they take in account the psychological characteristics of the genders, of different age groups, of psychological difficulties faced, of socio-economic background, of cultural background, etc. of individuals.

BIBLIOGRAPHY:

Cătană, Anamaria – Sassu, Raluca (2009): Factori și efecte ale vulnerabilității și rezilienței la stresul psihosocial în adolescență. In Milcu, Marius – Griebel, Wilfried – Sassu, Raluca (2009). *Cercetarea psihologică modernă: direcții și perspective. Cercetare cantitativă vs. cercetare calitativă*. Editura Universitară, București, pp. 24-30.

Feng, Yang – Xie, Wenjing (2014): Teens' concern for privacy when using social networking sites: An analysis of socialization agents and relationships with privacy-protecting behaviors. *Computers in Human Behavior*, Vol. 33, pp. 153-162. available at <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563214000144> [15.04.2015.]

Liau, Albert Kienfie – Khoo, Angeline – Hwaang, Peng (2005): Factors Influencing Adolescents Engagement in Risky Internet Behavior. *CyberPsychology & Behavior*, Vol. 8, Nr. 6, pp. 513-520. available at <http://online.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/cpb.2005.8.513> [15.04.2015.]

Livingstone, Sonia – Görzig, Anke (2014): When adolescents receive sexual messages on the Internet: Explaining experiences of risk and harm. *Computers in Human Behavior*, Vol. 33, pp. 8-15. available at <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0747563213004743> [15.04.2015.]

Mäntymäki, Matti – Riemer, Kai (2014): Digital natives in social virtual worlds: A multi-method study of gratifications and social influences in Habbo Hotel. *International Journal of Information Management*, Vol. 34, pp. 210-220 available at <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0268401213001679> [10.05.2014.]

Neculau, Adrian – Boncu, Ștefan (1998): *Capitolul XIII. Perspective psihosociale în educație*. In Cosmovici, Andrei – Iacob, Luminița (coord.) (1998): *Psihologie Școlară*. Editura Polirom, Iași, pp. 229-254.

Peter, Jochen – Valkenburg, Patti M. – Schouten, Alexander P. (2006): Characteristics and Motives of Adolescents Talking with Strangers on the Internet. *CyberPsychology & Behavior*, Vol. 9, Nr. 5, pp. 526-530. available at <http://online.liebertpub.com/doi/abs/10.1089/cpb.2006.9.526> [10.05.2014.]

Sears, William – Sears, Martha (2002): *The Successful Child. What Parents Can Do to Help Kids Turn Out Well*. Little, Brown and Company, Boston.

POWERS OF THE ROMANIAN PRESIDENT IN RELATIONS WITH PARLIAMENT. CONVENING AND DISSOLUTION OF PARLIAMENT

Oana Șaramet, Assist. Prof., PhD, "Transilvania" University of Brașov

Abstract: Romanian constitutional legislator has chosen to give a special attention to the provisions regarding the institution of the head of state, including its powers. The constitutional legislator has embraced this solution considering that human communities organized or not in a country, have always recognized a leader, a chief, and its position between country's institutions has claimed, as a priority, such a constitutional consecration. This attention is reflected by the provisions of the Constitution regarding the powers of the Romanian President, in relations with public authorities from our constitutional system, especially with the Parliament. To sustain what we already mentioned, we'll use like argument the powers of the Romanian President regarding convening and dissolution of Parliament. We'll examine these powers taking into consideration our constitutional and legal provisions, the Romanian Constitutional Court's case law and also the constitutional provisions of other states.

Key words: *head of state, powers, convening, dissolution, Parliament.*

The constitutionally and legally regulated functions of the executive and its structures are regulated by the exercise of their duties which, in turn, are regulated in fundamental laws and other laws. Determining the legal means of achieving these¹ functions, namely the duties, is not possible, in our opinion, by keeping in mind the structures of the executive and its specific functions. Thus, we appreciate that the legally regulated duties of these structures represent their competence, that of the head of the state - president or monarch - as well as the government, as it is difficult, if not impossible, to discuss the duties of the executive as a separate entity, especially since most contemporary constitutional systems regulated a dualist executive, rather than a single one.

On the other hand, the lawmaker chose to regulate the duties of the head of the state² in our fundamental law, while, in regard to the government, in case the executive is a dualist one, the task of expressly regulating these duties, belongs, expressis verbis, to the ordinary lawmaker³. The regulations of the fundamental law expressed the role and functions of the government, by granting the possibility that by, a logical-systematical interpretation, to identify the most important duties of this authority⁴. This orientation of the lawmaker can be

¹ Iorgovan, A., *Tratat de drept administrativ*, All Beck Publishing House, Bucharest, volume I, 2005, p. 272

² See articles 87-88 of the Italian Constitution, article 8-17 of the French Constitution or article 61 first paragraph, article 62, article 64 first paragraph, article 66 first paragraph, article 68 and article 84, paragraphs I-XXVII of the Brazilian Constitution. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

³ As regulated by article 79 first paragraph of the Czech Constitution or article 95 third alignment of the Italian Constitution. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

⁴ Other constitutions, such as the Irish one, state, in article 28 alignment 12 that, even though the duties of these authorities will be regulated by law, it also states in the same article, some of the most important duties of the government. Similar are the provisions of the Argentinian Constitution which, in Chapter III section II of the First Title, part II, points out the duties of the executive, while article 100 regulates the duties of the head of the Ministerial Chamber, as well as the duties of other secretary ministries; it is also states that these duties will be regulated by special law in a more detailed manner.

seen also in case the political regime is a parliamentary one, that governing form being that of constitutional monarchy; in this case the role of the head of the state - the monarch is merely decorative, formal, unlike the complete role of the head of the state - president in a presidential republic⁵.

We feel we can explain the choice of the constitutional lawmaker of granting special attention to the regulations regarding the institution of head of the state, including its duties, keeping in mind the fact that human collectivities, whether organized as a state or not, have acknowledged a leader, a chief, as his position among the institutions of the state calls for a constitutional regulation. However, we notice that factors such as the recent historical and political evolution of the institution of head of the state have determined a reconfiguration of the constitutional regulations thus resulting in a reconsideration of these provisions in favor of those regarding the duties of the government. Although, presently, there is no increase in the role of the executive, in general and the government, in particular, the latter is the only competent authority to elaborate national politics, be in intern or international, to enforce it and to coordinate its achievement, we can consider all these as technical, political and institutional arguments which support it⁶; thus, a possible development of the constitutional regulations regarding the duties of the government is not justified.

Furthermore, even if the diversity and specialization of the areas of external and internal politics of the state would call for a more detailed regulation of the constitutional provisions regarding the role of the government, such an approach would exceed the domain of a simple constitution⁷, as it regulates fundamental social relations which are not essential to enforce, maintain and exercise power⁸; when it regards the economic system, the property

Other Constitutions, such as the Swiss one, in articles 180-187, the Polish one in article 146 and 149, the Slovakian one, in article 119 regulate the duties of the government and those of the prime minister (as is article 149 of the Polish Constitution), but it also states the fact that some of these duties will be regulated in detail by law or will be described in a more detailed manner by other laws. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015, except the Constitution of Ireland which was consulted online, May 5th, 2015, at the following website http://www.taoiseach.gov.ie/eng/Historical_Information/The_Constitution/Constitution_of_Ireland_Aug_2012_.pdf.

⁵ See articles 62-64 of the Spanish Constitution or article 14 and 19-27 of the Danish constitution. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

⁶ See Iorgovan, A., op.cit., volume I, p. 40, Pactet, P., *Institutions politiques. Droit constitutionnel*, Masson Publishing House, Paris, 1993, p.118, as well as the statements of pages 112-117 regarding the "Theory of separation of powers within a state and its difficulties", and „The current organization of political powers”.

⁷ However, there are constitutions which regulate not just the duties of the president, but also the most important ones of the ministries, such as articles 76, 84 and 87 of the Brazilian Constitution or those of the head of the minister's chamber, such as the provisions of article 100, Chapter IV, section II, Title I, Part II of the Argentinian Constitution. In our opinion, such regulations represent an attempt by these states to copy the "pattern of the president of the United States of America", as a result of choosing to regulate a political regime which is similar to the one of the United States. We feel that, in these cases, the lawmaker had to distinguish between the duties of the President as he wished to provide him with a privileged position in regard to other state authorities and those who merely assist the president, according to article 76 of the Brazilian Constitution (in this case, the state ministers, as Brazil does not regulate the institution of a prime minister, nor that of government - as a collegial body and component of the executive). The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

⁸ Muraru, I., Tănăsescu, S.E., *Drept constituțional și instituții politice*, C.H. Beck Publishing House, volume I, Bucharest, 2005, p.45

relations, the social systems - aspects which can't be left out when the national politics is drawn up - these all form the essence of the state, the social and economic basis of the state⁹.

However, readjusting and re configuring the role of the head of the state within the executive, as well as in relation to other state powers, especially the legislative one as a result of organizing power based on the principle of the separation and equilibrium of the powers within a state, has influenced the duties of the head of the state. Thus, although we can't identify some duties of the head of the state which were continuously entrusted in him, regardless of the regulated constitutional regime, we felt these duties were traditional¹⁰; the evolution of this institution allowed for the appearance of new duties or the reconfiguration of some of the traditional ones.

On the other hand, the equilibrium of powers within a state entails a mutual control of these powers in order to prevent or control, the "dictatorial" tendencies of either of them, as well as to ensure collaboration between them. This equilibrium of powers within a state was supported by creating an arbitrary power, independent of all political parties, represented by the French president in the configuration of the 1958 French Constitution. This arbitrary power was translated¹¹ by stating the competence of all political powers and by preventing each of them to violate the duties of the other, as well as by acknowledging the possibility to decide.

In this context, the French constituent "strengthened" the institution of the President, by listing, in article 19 of the Constitution, his duties; while exercising his duties, he has the right to make his own decisions, without the obligation of having the signature of the prime minister or one of the other members of the government. Thus, we can distinguish between own duties of the President, which correspond to previously awarded duties and other duties which are shared with the government or the prime minister, which represent the common law duties¹², others than those regulated by the previously mentioned article 19.

However, the Romanian constitutional lawmaker did not choose to regulate a semi presidential regime similar to the French one neither when the Constitution was passed, in 1991, nor at the time it was revised, in 2003. As a consequence, the most important duties of the President are shared not only with the government or the prime minister, but also with the

⁹ Idem, p. 17

¹⁰ French doctrine distinguished between the traditional duties and the new duties of the president of the republic, stating that the first ones already belonged to the president of the two previous republics and will also belong to the president as stated by the current constitution, even though it presents certain specifics which can be classified according to their nature in five categories: political duties, such as appointing the prime minister, other ministers or addressing messages to the parliament; executive duties, as passing laws, signing ordinances and decrees passed by the Ministerial Council according to article 13 of the Constitution; diplomatic and military duties, such as acknowledging foreign ambassadors and enforcing the constitution; the president is also the head of the armed forces; judicial duties, as the right to grant pardon and to preside the the Superior Council of Magistrates. The new duties of the president are the following: consulting the citizens by referendum in the cases stated by the constitution in article 11; naming three members of the Constitutional Council, the right to dissolve the General Assembly under the conditions stated article 12 of the fundamental law. See Pactet, P., *op. cit.*, pp.385-387. Recent doctrine also distinguishes between the duties which "traditionally" belong to the head of the state and the other duties which are specific for this position" in the current constitutional context. See Muraru, I.; Constantinescu, M., *Studii constituționale, volume II*, Actami Publishing House, Bucharest, 1998, pp. 34-36.

¹¹ Pactet, P., *op. cit.*, pag.385

¹² Ibidem

parliament or other public authorities¹³, thus allowing direct or indirect control over the way these duties are fulfilled by the parliament.

Doctrine¹⁴ also identifies other duties of the president of Romania which express the legal competence as stated by article 85 first alignment of the republished Constitution, according to which he names the government based on the confidence vote granted by the parliament, a situation in which the president's action and the fulfilling of one of his duties depends on the exercising of one of the parliament's duties, the one regarding the choice, formation, the notification, the naming or revoking of state authorities¹⁵, namely granting the vote of confidence for the government according to the conditions stated by article 103 of the republished Constitution.

Doctrine has oriented its views starting from the distinctive regulation of the lawmaker towards analyzing the duties of both components of the executive, the President and the Government. Furthermore, it chose to restructure both of them depending on several criteria, an aspect which is visible, especially in regard to the duties of the President, as the duties of the Government are merely listed, if not ignored completely.

Starting from one of the criteria identified by doctrine, that of the subjects towards whom the duties are exercised¹⁶, the duties of the president are as follows: duties exercised in relation to the parliament; duties exercised in relation to the government; duties exercised in relation to other authorities of public administration, in accomplishing some national public service; duties exercised in relation to the judge power; duties exercised in relation to the Constitutional Court; duties exercised in relation to the people.

As for the duties exercised by the head of the state in Romania in relation with the parliament, the constitutional provisions allow us to identify the following duties: convening or dissolution of the parliament; addressing messages to the parliament as well as passing laws.

According to article 63 third alignment of our republished constitution, the newly chosen Parliament is convening upon the request of the president of Romania within 20 days from the election¹⁷; the two chambers, the Senate and the Deputy's Chamber can be convened in extraordinary meetings upon the request of the President.

¹³ See Muraru, I.; Constantinescu, M., *Studii constituționale, volume II, op. cit.*, pp. 36 -37.

¹⁴ Idem, p. 37

¹⁵ Muraru, I.; Tănăsescu, S.E., *Drept constituțional și instituții politice*, C.H. Beck Publishing House, volume II, Bucharest, 2013, p.163

¹⁶ Iorgovan, A., *op. cit.*, pp. 298-299. The same author groups the duties of the Romanian president according to other criteria: that of the frequency of exercising these duties, that of procedure, namely the existence of conditions and restrictions in exercising these duties; that of the judicial-technical forms by which they are accomplished. Also see. Apostol Tofan, D., *Drept administrativ*, volume I, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2004, pp.108-109; Vida, I., *Puterea executivă și administrația publică*, "The Official Bulletin" Publishing House, Bucharest, 1994, pp.49-50.

¹⁷ Provisions similar to those of our constitution are found in the Italian Constitution, which regulates in article 87 third alignment, that the president has the right to decide on the election of the two chambers as well as to establish the date of their first meeting. Also, article 109 second alignment of the Polish Constitution regulates the president's right to convene the Representative's Chamber - Sejm – and the newly chosen Senate, within 30 days from the date of election, for their first meeting. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

Thus, for its first session after the election, the lawmaker regulated the obligation of the Romanian President to convene the new parliament, thus regulating a prerogative from the time when the monarch would attempt to preserve some procedural means which would provide him with influence over the newly formed legislative¹⁸, a prerogative which was inspired by the constitutions of other states with a parliamentary or semi presidential regime. Starting from the premises that neither the Senate nor the Deputy's Chamber appointed their internal working bodies at their first meeting, it was stated by the lawmaker that the latter – an authority „placed at the highest position of executive power”¹⁹, has permanent activity, thus it would be the one who can convene the parliament for its first session. However, considering the examples provided by the provisions of other constitutions²⁰, as well as the provisions of our 1866 and 1923 constitution²¹, we appreciate that this duty of the President can be replaced with the obligation regulated by the constitutional provisions, namely that the newly chosen Parliament can convene at a certain date or after a certain amount of time after the final election results are published. Another argument in favor of the new parliament convening at a certain time or after a certain amount of time since the election is the fact that, if the president does not convene the parliament within 20 days from the election, the parliament will convene by power of law.

¹⁸ See Drăganu, T., *Drept constitutional și instituții politice. Tratat elementar*, volume II, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2000, p. 240. This duty of the head of the state is found nowadays in the constitutions of states which are organized as constitutional monarchies. For example, article 35 first alignment of the Danish Constitution, passed on June 5th, 1953, states that the newly chosen parliament will convene at 12 o'clock in the afternoon on the 12th day after the election, except for when the King has already convened a meeting. Similar are the provisions of the Norwegian Constitution, passed on May 17th, 1814, as the King, according to article 68, can, in exceptional cases such as invasion or epidemics, point out a city other than the capital in which the parliament – Storting – can convene on the first working day of the month of October of each year. In case the Storting is not convened, the King can convene it, according to article 69, whenever he feels it is necessary. Furthermore, in Luxembourg, according to article 72 third alignment of the Constitution, passed October 17th, 1868, the Great Duke of Louxembroug opens and closes each session of the parliamentary chamber in person or through a designated person. Article 62 point b of the Spanish Constitution, passed December 29th, 1978 states that the King convenes and dissolves the Parliament and establishes the date of election. We can notice that while some constitutions stated a specific date when the newly chosen parliaments can convene, they still acknowledged the right of the monarch to convene the parliament in extraordinary sessions. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

¹⁹ Drăganu, T., *op.cit.*, p. 240

²⁰ In the same manner, we mention examples from other constitutions. Thus, article 133 letter c) of Portuguese constitution acknowledges the president's possibility to convene the Republic's assembly only for extraordinary sessions as stated in article 63 chapter III Section II Title I of Part II of the Argentinian Constitution; the president is also granted the right to extend an ordinary session. The constitutional lawmaker chose to regulate a date when the newly chosen Parliament can convene for its first session, without giving this duty to the head of the state. As a consequence, according to article 173 alignment 1, first thesis, in Portugal, the Republic's assembly is convened by power of law, on the third day after the final results of the election are in. The Argentinian Constitution was consulted online at http://www.servat.unibe.ch/icl/ar_indx.html, and the Portuguese one at the following website <http://www.tribunalconstitucional.pt/tc/conteudo/files/constituicaoingles.pdf>, both May 5th, 2015.

²¹ See the provisions or article 95 alignments (1), (4), (5), (6), (7) and (8) of our 1866 Constitution and article 90 alignments (1), (4), (5), (6), (7) and (8) of the 1923 Constitution. The constitutional regulations acknowledge the King's right to convene the Assemblies in extraordinary session, to dissolve both chambers or just one of them, to present a message at the beginning of the session and to close the session of the assembly. He is also granted the right to convene the parliament - the National Representation, but just before the time the two Assemblies must convene by power of law, namely October 15th of each year.

Our Constitution, much like most constitutions²² acknowledges the president's right to convene the parliament in extraordinary sessions under certain established conditions, with or without previously consulting other authorities such as the government, the parliament's internal working bodies or the parties which are represented in the parliament.

Thus, although the provisions of article 66 third alignment of our constitution state that not only the president, but also the permanent office of each chamber or at least a third of the members of each chamber can convene an extraordinary session of the parliament, the rules of both chambers clearly state the conditions which are required in order for such a demand to be considered. Thus, both article 82 alignments 2 and 4 of the Senate's regulations and article 84 alignment 3 of the Deputy's Chamber Regulation mention that every request to convene an extraordinary session, regardless of who demands it, must be made in writing and it must comprise the reason, the topic of discussion as well as the duration of the session. The lack of any of these elements will no longer allow for an extraordinary session.

However, if the convening is requested by the president of Romania, even for an extraordinary session, it still represents a prerogative of the presidents of the chambers as stated by the constitutional provisions of article 66 third alignment, as well as from the provisions of the two previously mentioned regulations – article 81 third alignment and article 84 third alignment. These texts of the Regulations state the fact that in case the request for convening an extraordinary session does not comprise all the necessary elements as stated before, the president of the Chamber can dismiss the request.

The Romanian President has the right to „start” the Parliament or to convene it in extraordinary session; he also has the right to end legislation before its 4 year term; thus, the Constitution²³ acknowledges the president's right to dissolve the parliament. If the legally required conditions are met, according to article 89 of our Constitution, the Romanian

²² For example, the provisions of article 85 second alignment of the Slovenian Constitution, grant the president and at least a quarter of the members of the General Assembly, as well as the president of the Assembly, the right to convene the National assembly of the Slovenian Parliament in extraordinary session. The French constitutional lawmaker granted the prime minister and not the president with the right to convene the parliament in extraordinary session according to article 29 first alignment of the Constitution; however, if the parliament is not convened by power of law, the opening and closing of the extraordinary sessions is made by the president of the republic by decree. The French doctrine appreciates that this is a duty of the president without which the discretionary power of the president would not be able to manifest itself. However, current practice dictated that this point of view must be changed. Thus presidents such as De Gaulle or Mitterand refused to sign such decrees, an action which entitled doctrine to state that the final decision on convening an extraordinary session of the parliament belongs, in fact, to the French president. The 1995 change of the Constitution and the introduction of a unique session of the parliament was described by doctrine as one of the ways by which the convening of the Parliament in extraordinary session was let go and also the possibility of the president of the republic to manifest his discretionary power and that of avoiding possible political conflicts between the president and the prime minister and the president and the parliament. See Portelli, H., *Droit constitutionnel*, Dalloz Publishing House, Paris, 1999, p.204 and 251. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015.

²³ Most constitutions acknowledge this right to the head of the state – president or monarch. For example, article 88 first alignment of the Italian Constitution states the possibility of the president of the republic to dissolve one chamber or both of them after having previously consulted the leader of both chambers. However, the Czech constitutional lawmaker provided the president with the right to dissolve just one chamber of the parliament, the Deputy's Chamber, according to article 62 letter c). Furthermore, Latvia's Constitution granted the president with the right to suggest the dissolution of the parliament in article 48. An election will be organized based on his suggestion and if more than a half of the votes are in favor of the dissolution, the parliament will be dissolved. If, as a result of the election, the parliament is not dissolved, the responsibility will belong to the president which will be released of his duties, as the parliament will choose another president. The Constitutions were consulted online at <http://www.servat.unibe.ch/icl/index.html>, on May 5th, 2015

president can dissolve the entire parliament and not just one of its chambers. These conditions are: not granting the vote of confidence for the formation of the government within 60 days from the first request; dismissing at least two demands for forming the government, the previous consultation of the presidents of the two chambers and the leaders of parliamentary groups, to be the first and only dissolution within a year, to not occur during the final 6 months of the president's term and to not occur during one of these circumstances: general mobilization, war, the country is under siege or in a state of emergency.

As it expresses a political crisis, the „weapon” of dissolution of the parliament is a direct and personal action of the president against the parliament; it entails the president signing a decree which must be enforced by the prime minister²⁴. While taking this measure, the president must consult with the two presidents of the chambers and the leaders of parliamentary groups, but he is not held to consider their point of view, as the final decision is made entirely by the president. By taking such a measure, the president can avoid causing some institutional or social blockage, a situation which occurs

when the government is forced to collaborate with the parliament and the parliamentary majority no longer supports a minority government, provided that the president „is on the side” of the government. But the dissolution of the parliament is also seen as „a weapon against attack of governmental coalitions”²⁵ when the president would not have been supported in his actions by the parliamentary majority, as the majority is held by the government.

These meanings as identified by French doctrine give the French president a role of active referee in the relation between the executive and the legislative; according to article 12 of the constitution, the president can also dissolve one of the parliamentary chambers, the General Assembly. However, we do not believe that such a role „suits” the profile of the Romanian president which is more similar to that of the president of a parliamentary republic, rather than that of a semi presidential republic like the French republic. Given all these, we appreciate that exercising this duty by the Romanian president would be justified when there is an institutional blockage, rather than when it is the cause and effect of political games. However, if the president decides to dissolve the parliament, he must respect the constitutionally regulated conditions, which are described by doctrine²⁶ as general conditions: not granting the vote of confidence for the formation of the Government within 60 days of the first request; dismissing at least two requests during this time; previously consulting the presidents of the two chambers and the leaders of parliamentary groups and special conditions, as listed above.

BIBLIOGRAPHY:

Apostol Tofan, D., *Instituții administrative europene*, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2006.

²⁴ See Pactet, P., *op. cit.*, pp.390-392.

²⁵ *Idem*, p.392

²⁶ Iorgovan, A., *op. cit.*, p.305

- Apostol Tofan, D., *Drept administrativ*, volume I, All Beck Publishing House, Bucharest, 2004.
- Balaguer Callejon, F. (coordinator) and collective, *Manual de derecho constitucional*, volume I, Tecnos Publishing House, Madrid, 2006.
- Balaguer Callejon, F. (coordinator) and collective, *Derecho constitucional*, vol.II, Tecnos Publishing House, Madrid, 2003.
- Cadart, J., "*Institutions Politiques et Droit constitutionnel*", volume I, Economic Publishing House, Paris, 1990.
- Călinoiu, C.; Duculescu, V., *Drept constituțional comparat*, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2005.
- Constantinescu, M.; Iorgovan, A.; Muraru, I.; Tănăsescu, S. E., "*Constituția României revizuită – comentarii și explicații*", All Beck Publishing House, Bucharest, 2004.
- Deleanu, I., "*Instituții și proceduri constituționale în dreptul comparat și în dreptul român*", C. H. Beck Publishing House, Bucharest, 2006.
- Drăganu T., *Drept constituțional și instituții politice. Tratat elementar*, volume II, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 2000.
- Duverger, M., *Les régimes semiprésidentiels*, P.U.F. Publishing House, Paris, 1986.
- Iorgovan, A., *Tratat de drept administrativ*, volume I, All Beck Publishing House, Bucharest, 2005.
- Iorgovan, A., *Tratat de drept administrativ*, volume II, All Beck Publishing House, Bucharest, 2005.
- Jacqué, J.P., *Droit constitutionnel et institutions politiques*, Dalloz Publishing House, Paris, 2003.
- Lijphart, A., *Modele ale democrației. Forme de guvernare și funcționare în treizeci și șase de țări*, Polirom Publishing House, Iași, 2000.
- Muraru, I.; Tănăsescu, S.E., *Drept constituțional și instituții politice*, volume I, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2005.
- Muraru, I.; Tănăsescu, S.E., *Drept constituțional și instituții politice*, volume II, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2013.
- Muraru, I.; Constantinescu, M., *Studii constituționale II*, Actami Publishing House, Bucharest, 1998.
- Pactet, P., *Institutions politiques. Droit constitutionnel*, Masson Publishing House, Paris, 1993.
- Portelli, H., *Droit constitutionnel*, Dalloz Publishing House, Paris, 1999.
- Sanchez Morón, M., *Derecho administrativo. Parte general*, Tecnos Publishing House, Madrid, 2006.
- Tocqueville, A.de, *Despre democrație în America*, volume I, Humanitas Publishing House, Bucharest, 1992.
- Vida I., *Puterea executivă și administrația publică*, Regia Autonomă „Monitorul Oficial” Publishing House, Bucharest, 1994.
- Wilson, J.Q., *American Government. Institutions and Policies*, D.C. Heath and Company, Lexington, Massachusetts. Toronto, third edition, 1986.

THE RIGHT TO DEFENSE IN THE NEW CRIMINAL PROCEDURE CODE

Marius Ciprian Bogeia, Assist. Prof., PhD, "George Bacovia" University of Bacău

Abstract::Established and recognized since antiquity [1], in the most important international instruments on human rights [2] and internal fundamental laws adopted by democratic societies [3], regulated and appreciated as a fundamental principle in the conduct of any proceedings public and private internal right to defense is crucial in ensuring an equitable character in criminal procedural matters.

The content of regulation of this institution in the new Criminal Procedure Code has kept, only to a small extent, the provisions of the old Code because, in accordance with the new prescriptions in the field, the evolution of society and the need for harmonization of legislation at European level, more developed and explicit novelty elements, that cannot be understood just by following the provisions of art. 10 of the Code, were included.

In this regard, this study aims to be a comprehensive analysis material - considering the fact that in its development were taken into consideration the following: the rules of the European Convention of Human Rights and the practice of the European Court of Human Rights, constitutional provisions and practice of the Constitutional Court of Romania, the new provisions in the field of criminal procedure (explained due to the interpretation as a whole of the provisions of the general and special parts), the practice of the High Court of Cassation and Justice, respectively the special laws in field [4] – the arguments presented are aimed at ensuring a more accurate and uniform interpretation and understanding of the rules in question.

Keywords: *right to defense, a fundamental principle, equitable trial, parties, main procedure subjects.*

Introduction

Regulated in the general part of the new Code of criminal procedure (NCCP), Title I - The principles and limits of the application of the criminal procedure law - article 10, the right to defense in criminal procedure law represents the transposition in this field of fundamental rule of tradition, part of the first generation of human rights, consecrated in the most important international legal instruments [5] and taken also in article 24 of the Constitution of Romania.

Thus, the right to defense was included, as it was only natural, in the category guiding rules that determine all criminal procedural institutions [6] and that are applicable in all four new stages of criminal prosecution - criminal prosecution, preliminary chamber, judgment and execution of the decision of criminal court.

Its complex character is based on the means of defense, thought, enacted and composed of all procedural rights subsequent to these fundamental rules, as well as of the guarantees put in place to ensure a full exercise of those rights and implicitly of a quality legal assistance. In this respect, we appreciate that ensuring a proper explanation and understanding of the institution - subject of the present work - must have at its base the explanation of the provisions of the European Convention on human rights (ECHR) concerning the right to a fair

trial (which also includes observance of the right to defense) and the Romanian Constitution - with a direct reference to this fundamental rule.

Last but not least the regulations of art. 10 NCCP includes the concrete content of this rule of criminal procedure, and the special rules [7] extend and strengthen the guarantees of this right.

The characteristics and content of the right to defense

According to the article 6, paragraph 3, letter "c" of the ECHR any "accused" is guaranteed the possibility to defend himself from the accusation that is being brought against him in three ways which in essence represent his essential rights. Thus, he is able either to defend himself or to be assisted by a defender chosen, or to be assisted, under certain conditions, by a defender appointed *ex officio*.

Although the rules in question recognize the right of each "accused" to defend himself or through a defender, their exercise conditions are not spelled out, for which the national legislature has the task to determine those means which allow the effective production of the right in question, under the imperative condition of normal compatibility with the requirements of a fair trial [8].

The Romanian Constitution contains references to the right to defense in the broad sense (the guarantee stipulated by article 24, paragraph 1 involving all of the rights and procedural rules that allow the parties in the lawsuit, whatever the field may be, to defend themselves from the charges they are accused of), and in a narrow sense (through the possibility of any person to have access to the services of a lawyer according to the article 24, paragraph 2). The legal assistance represents the most important warranty in connection with this right.

Regarding the content of this principle in criminal procedure, article 10 NCCP essentially differs from the old rules, the new rules being more comprehensive and sufficiently correlated with the jurisprudence of the European Court of human rights.

Thus, in the first paragraph of article 10 it is established the possibility that the parties – procedural subjects who exercise or against whom legal action is carrying out (the defendant, civil part and civilly responsible part) - and the main procedural subjects (the suspect and the injured person) are able to defend themselves (under the first method guaranteed by the ECHR) or can be assisted by counsel (under the other two methods of the convention). It must be stated that in the second case the counsel can be either chosen or appointed *ex officio* - in the latter case the law provides mandatory concrete situations [9]. From this point of view the right to defense should not be confused with the right to compulsory counsel. The Constitution only guarantees the first, the last being the exclusive competence of the legislature [10].

Also in comparison with the old rules, recognition of the possibility of the parties and the main procedural subjects to defend themselves constitutes a new regulation.

In accordance with article 6, paragraph 3, letter "b" of the ECHR, in paragraph 2 of art. 10 NCCP it was introduced for the first time the rule according to which the parties, the main procedural subjects and the leading lawyer are entitled to benefit from the time and the facilities necessary for the preparation of defense, aspect outlined in article 92, paragraph 8

NCCP, but which, in our opinion, in the lack of regulation of minimum mandatory deadlines that should be respected by the judicial bodies in connection with the implementation of procedural and trial acts (for example, setting a minimum of three or five days between the receipt of the summon and the time of presentation to the judicial body) remains only at the stage of principle.

The basic ideas arising from the interpretation of article 6, paragraph 3, letter "a" of the ECHR were included in the article 10, paragraph 3 NCCP but different, as it was correctly referred to [11]. Thus, the suspect has the right to be informed "as soon as and before he is heard" about the deed for which prosecution and legal classification is carried out, while the defendant has the right to be informed "immediately" about the deed which put in motion the criminal action against him and the legal classification of it.

The right to silence, part of the right to defense, is regulated in the form of obligation in the charge of the judicial bodies of informing the suspect and the defendant, before the hearing, about the privilege to make no statement, according to the article 10, paragraph 4 NCCP.

For the purpose of empowering the judicial bodies it was also established the obligation of ensuring the "full and effective" exercise of the right to defense, in all four phases of the criminal process by the parties and main procedural subjects (art. 10, paragraph 5 NCCP). We appreciate that the legislature, by using the expression above, had in mind the complex content of the right to defense, resulted from the interpretation as a whole of the provisions in matter and circumscribed, in essence, to the three ways of exercise guaranteed by the ECHR.

Thus, the possibility of the parties and the main procedural subjects to defend themselves is guaranteed through the following means or possibilities, which in essence represent their rights:

- the right to be informed about their rights (article 81, paragraph 1, letter "a" and art. 83, letter „b”);
- the right to consult the file (article 81, paragraph 1, letter "e" and art. 81, letter „b”);
- the right to propose the administration of evidence, raise exceptions and make conclusions (article 81, paragraph 1, letter "b", art. 83, letter "d" and art. 99, paragraph 3);
- the right to submit requests related to the settlement of civil and criminal side of the case (art. 81, paragraph 1, letter "c" and art. 83, letter „e”);
- the right of the suspect and the accused to directly participate in the conduct of some acts of criminal prosecution and all acts of trial (art. 159, paragraph 11, and thesis I and article 364);
- the right to take cognizance of the dossier, during trial (art. 356);
- the right of the accused to have the last word (art. 388);
- the right to use the ordinary path of appeal (art. 409), use an extraordinary way of attack when legal conditions are met, namely to formulate complaints against acts of disposition issued by the criminal prosecution bodies or to challenge the judges' decisions.

Regarding the modalities of the right to defense exercised through a defender chosen or ex officio, these are circumscribed to legal assistance - fundamental guarantee of the right to defense. In either of its two forms of assistance, the right to the assistance of a defender involves the prerogative of free communication with the attorney for any reason concerning the trial, with the aim of reaching an effective defense through all legal and necessary facilities. From this point of view the disposition of NCCP, especially those contained in art. 88 - 96, must be coordinated with those of the law No. 51/1995, republished, amended and completed, respectively with the law no. 514/2003.

As far as the duplication of attributes conferred to the attorney with those of the legal advisers, the doctrine and jurisprudence have unequivocally established that the legal assistance of the parties and of the main trial subjects can be provided only by attorneys. By exception, when the civil party or the party civilly responsible is a legal person, the legal adviser may have the quality of representative. The latter can provide legal advice and representation, either to a specific authority or public institutions or to a legal person, in relations with public authorities, institutions of any kind of legal or natural persons or foreign/Romanian. Also, legal advisers may deliver or countersign the legal acts of the employer, in accordance with the law or the regulations specific to the unit whose employee it is [12].

In relation with the lawyers, taking into account the fact that they are independent in relation to the State-giving a liberal profession, how will the Defense be provided depends on the client-lawyer relationship, in the sense where latest is either a salary of one who hires or is appointed ex officio, by the State, based on a judicial support granted in the cases and subject to specific conditions established [13].

In the practice the European Court of Human Rights it has been established that the way in which the defense is been run remains the attribute of the person concerned and his defender. In addition, the European Court has established that art. 6, paragraph 3, letter "c" does not consecrate a right with absolute character, in the sense that does not require the assistance of a lawyer free of charge ex officio, unless the accused person does not have the necessary means to remunerate a defender. In addition, the text does not guarantee the right to choose the defender appointed by the juridical body or the right to be consulted on the choice of a lawyer.

Legal assistance is mandatory depending on the seriousness of the offense charged, the severity of the sanctions, the complexity of the case and the accused person. In all cases, to ensure a fair trial requires the accused to benefit from the assistance of a lawyer from the first hours of his interrogation by the judicial bodies..

Besides the previously mentioned rights, NCCP contains specific dispositions circumscribed to some obligations of the juridical bodies that constitute veritable guarantees put in place to ensure compliance with the fundamental right to defense. We illustrate in this regard the following legal provisions:

- the obligation of the criminal prosecution bodies to collect and administrate evidence both in favor of and against the suspect or defendant, ex officio or upon request;
- the obligation of the judicial bodies to communicate to the suspect or defendant the quality in which he is heard, the deed provided by the criminal law for the perpetration

- of which he is suspected or for which has been put in motion the criminal action, namely its legal classification and procedural rights (art. 108, paragraph 1 and 2);
- obligation of the Court to explain to the accused, during the trial phase, what does the accusation brought to him consist in, to notify him about the right to make no statement – by alerting him that what he says can be used against him. The same warranties also include the defendant's right to ask questions to the person injured, to the co-accused, to the other parties, witnesses, experts and to give explanations throughout the Court when he/she deems it is necessary. Also, it is the obligation of the president of the Court to notify the civil side, the injured person and the side civilly responsible with respect to the evidences administrated in the stage of criminal prosecution which have been excluded - are no longer taken into consideration at the settlement of the case, also he notifies that the injured person may be constituted civil party until the start of judicial investigation (art. 374, paragraph 1 and 2);
 - in the procedure of preliminary chamber the court is obliged to give to the defendant a copy of the document instituting the court or where appropriate its authorized translation - to the address where he lives, or at the address of detention or at the address at which he requested the documents from the procedure to be sent to. Also, it is brought to the knowledge of the defendant the object in a preliminary procedure, the right to engage a defender and the deadline in which he may make in writing requests and exceptions regarding the legality of evidence administration and the performing of acts by the criminal investigation bodies, from the date of communication (art. 344, paragraph 2);
 - sanctioning the breach of provisions relating to assisting the suspect or the accused and the other parties, by the Attorney, when legal assistance is mandatory, with absolute nullity (article 281, paragraph 1, letter "f").

Through paragraph 6 of article 10, it was introduced, as a novelty character, the obligation of good faith in the exercise of the right of defense, in accordance with the purposes for which it was recognized by the law. The legislator's intention in this case was to eliminate the situations where the defense aims to delay the settlement of criminal cases, the settlement consisting in the application of a legal fine as stated in article 283, paragraph 4, letter "n" (whose amount is between 500 and 5000 lei).

Conclusions

Considering the arguments presented above we can affirm, without fail that the current law regarding the right to defense ensures, quantitatively and qualitatively, an efficient protection of this right, in accordance with the international provisions in the matter specific and assumed by the consolidated democracies. The method of application and observance of the rules in question remains, in our point of view, a challenge, considering the novelty of the regulations and the possibility of committing errors or even more serious abuses.

Without the existence of the right of defense in modern legislation, the participants in the criminal trial would be mere spectators in front of Justice, with the risk of transforming the latter into an arbitrary power.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] The early forms of right to defense have their source in the period of antiquity, being mentioned in the works of Aristotle and the Stoics philosophers. Later, in Roman law it was submitted the rule according to which nobody can be judged without defense, including the slaves;
- [2] See art. 11, paragraph 1 of the Universal Declaration of human rights, art. 14, paragraph 3, letter "d" of the International Covenant on Civil and Political Rights, art. 6, paragraph 3, letter "c" of the European Convention on human rights, namely article. 48, paragraph 2 of the Charter of fundamental rights of the European Union;
- [3] See article 24 of the Romanian Constitution, article 104, paragraph 3 of the Constitution of the Federal Republic of Germany, article 24 of the Constitution of the Italian Republic and art. 114 and 317 of the Criminal Procedure Code of France, article 137 of the of Criminal Procedure Code of Germany;
- [4] We mention law no. 51/1995, republished in the Official Gazette No. 872 dated December 28, 2010, modified and completed, Law no. 514/2003 on the organization and exercise of the profession of legal adviser, published in the Official Gazette No. 867 dated December 5, 2003, the Government's Emergency Ordinance No. 51/2008 concerning the public judicial aid in civil matters, published in Official Gazette no. 327 of April 25, 2008;
- [5] Ibid [2];
- [6] Grigore Theodoru, Treatise on criminal procedural law, 2nd Edition, Hamangiu Publishing House, Bucharest, 2008, p. 71;
- [7] Ibid [4];
- [8] Corneliu Birsan, European Convention on human rights. Comment on articles, vol. I, C.H. Beck Publishing, Bucharest, 2005, p. 557;
- [9] See cases provided by art. 90 NCCP;
- [10] See the Constitutional Court's Decisions no. 600/2006 published in the Official Gazette no. 868 dated October 24, 2006 and no. 62/2008 published in Official Gazette no. 142 of February 25, 2008;
- [11] Ioan Neagu and Mircea Damaschin, Treatise on criminal procedure. The General Part, Universul Juridic Publishing, Bucharest, 2014, p. 98;
- [12] See art. 4 of Law no. 514/2003;
- [13] ibid [9] and in addition law no. 211/2004 on certain measures to ensure the protection of victims of crime, published in Official Gazette no. 505 of June 4th 2004, amended, law No. 217/2003 on preventing and combating domestic violence, republished in the Official Gazette No. 2 05 of 24 March 2014, law No. 678/2001 on preventing and combating trafficking in human beings, published in Official Gazette no. 783 of 11 December 2001. In civil matters see the Emergency Ordinance of Government No. 51/2008 concerning the public judicial aid in civil matters, published in Official Gazette no. 327 of 25 April 2008.

THE CONNECTION BETWEEN GEOPOLITICS-PETROL POLITICS- GEO-ECONOMICS

Ioana Panagoret, Assist. Prof., PhD, "Valahia" University ofTârgoviște

Abstract:After World War II, the most important sources of energy on which economic development was based were petrol, natural gas and other hydrocarbons, these becoming an efficient geopolitical weapon. Due to the fact that the allocation of world resources and reserves is not homogeneous and is concentrated in 128 petrol areas, especially in the area of Eurasia, this became a real chessboard on which the battle for world supremacy unfolds. Also, the Russian Federation is the biggest producer of natural gases and the dependence of the European Union, China, India, Japan and the United States on this source of energy created for Russia an important geo-strategic and geo- economic advantage, which Kremlin exploits at maximum. Thus, in the panoply of geopolitics- petrol politics- geo-economics, the economy of petrol plays a role of major importance, influencing the complexity of international relations, world economy and the world's course at the beginning of the 21st century.

Key words: *geopolitics, petrol politics, economics, sources of energy.*

Considered to be a source of wealth and power of the states, natural resources are regularly a source of international conflicts, their role being shaped by the presence in certain territories over which states try to impose control, by the functioning of the economy and not least by the fact that they are unevenly distributed across the planet. All of these taken into consideration, the trade with natural resources is extremely profitable, it creates extra richness and is quite politicized, so that it can create market imperfections such as monopoly, oligopoly and price manipulation.

Of the total number of natural resources needed by states, energy (fuel) resources play an essential role because of the fact that they activate industrial economies of the world. Although all forms of energy are exported at international level, the most important and cheapest to transport over long distances is oil, it owing a 40% share of the world's energy and 90% of transport fuels. Currently, the distribution of oil reserves and global resources are estimated at 3 billion barrels of which 24% were extracted starting with the nineteenth century, 29% are in economic exploitation and 47% are located in inaccessible areas or require complex technologies of extraction and at very high prices.

After World War II, oil became the world's first energy source and the economic development of industrialized countries relied primarily on this resource which has now become not only a security problem but also an efficient geopolitical weapon. Of course, when referring to petrol, one also includes the resources of natural gases which represent a second energy source of the world, as well as other hydrocarbons (shale and tar sands).

As oil certainly dominates world geopolitics since the 1970s, the issue of oil is complex and, in this paper, one will refer to the distribution of oil reserves in the world, the relationship between producer and consumer, the price evolution and the complex relationships between power centers (large consumers) and oil countries (large producers / exporters).

In the international economy the most important cartel is the Organization of Petroleum Exporting Countries (OPEC) in which the Member States (Algeria, Angola, Indonesia, Iran, Iraq, Kuwait, Libya, Nigeria, Qatar, Saudi Arabia, United Arab Emirates, Venezuela) control approximately 60% of the global oil transactions, which allows them to hold a monopoly on oil production but also to influence its price. Thus, several times a year OPEC holds negotiations in order to set production quotas for each state and to maintain the global oil prices at the level of the preset limits. As global policy on energy revolves around the oil in the Middle East, its share in global reserves being of 60%, one can say with certainty that this region plays an important role in the geopolitics architecture of the world. Thus, the 1990 invasion of Kuwait by Iraq meant the threat of the West access to cheap and stable oil reserves and the world prices rose, doubling the previous price. The abrupt ceasing of exports from Kuwait and Iraq as a result of UN sanctions against Iraq invasion was compensated by the Saudi Arabia which has been able to grow their exports, and when these exports reached the level that could not be disturbed, oil prices registered a fall gain worldwide. Thus, due to the West's dependence on imported energy from the Middle East and other regions of the Third World, the energy is not only an important economic sector on which depend all industries but it is also a sector quite sensitive from a political point view. At the beginning of the twentieth century, Britain and other European countries, in order to secure their oil sources from the Middle East, colonized this area dividing the territory in protectorates maintaining and supporting the local monarchs on thrones and the US, between 1920-1960, exerted a strong influence in the area, local leaders strongly depending on the expertise and capital investments of American and European companies.

Although, after World War II, Britain dropped from colonial claims in this area, Western oil companies have continued to produce cheap oil for the consumption of the Westerners. Also, in 1973, during the Arab-Israeli war, the Arab oil-producing countries punished the US for having supported Israel and have reduced the volume of oil export to the United States. Understanding its potential and the price which people were willing to pay for oil, OPEC has made global oil prices to greatly increase and, after the war, agreed to limit oil production so as the oil price remained high.

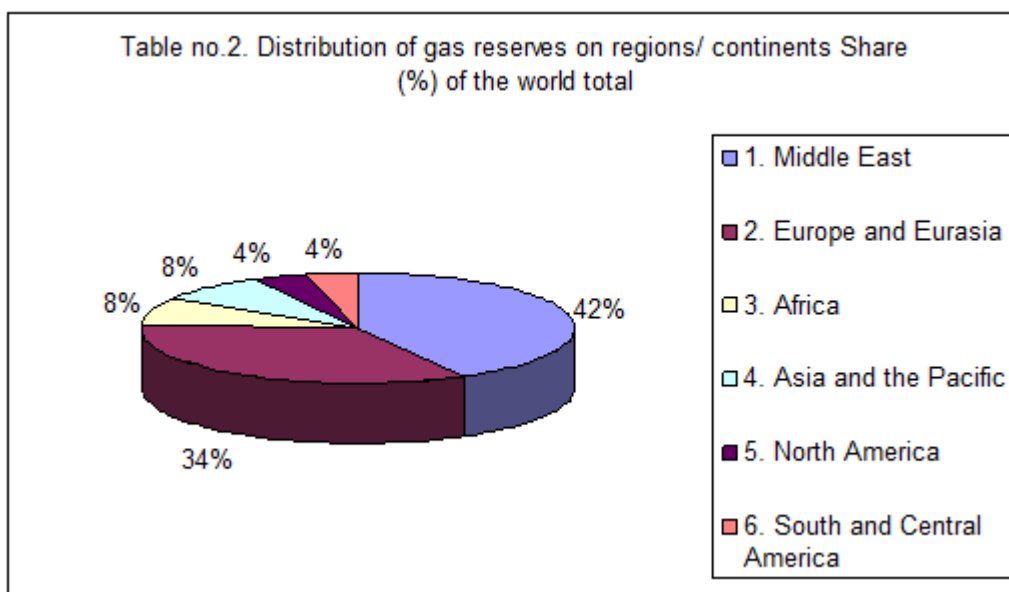
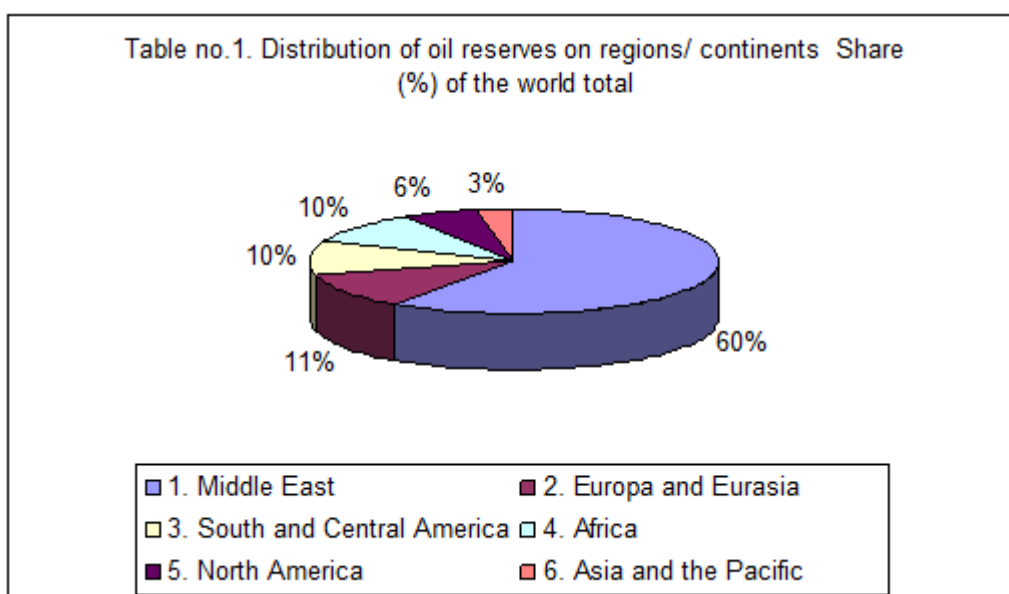
The effect of the 1973 oil shock on the economy and world politics resulted in the accumulation of huge amounts of foreign exchange (the so-called petrodollars) in treasuries of the Middle East states, which in turn have invested worldwide. Thus, for years, the United States and Europe were tormented by high inflation and the addition of the disaster in Vietnam marked the decline of American power and, why not, raising the Third World.

The second oil shock was produced in 1979 by the revolution in Iran which led to another major increase in oil prices and further weakened industrial economies, which were anyway in course of adapting to new realities displayed by the energy policy of the world. This new increase in oil prices has led to the expansion of oil production in other regions outside OPEC, namely the North Sea (UK and Norway), Alaska, Angola, Russia and others. Thus, in the middle of the 1980s, the oil price reaches the lowest share of world oil trade, i.e. below \$ 20 a barrel and OPEC power is much diminished. Also industrialized economies have learned to be more efficient and, although the industrial West has become less dependent on

the Middle East, it continues to play a key role because energy continues to be an essential aspect of the global political stage.

Ranked second among the major global energy players is the Russian Federation, which is also the largest producer of natural gas. Ever since the USSR, it used with great skill this geopolitics weapon of energy resources on the communist states in Europe. The largest oil reserves were discovered in the Kamchatka Peninsula (2,440 mil.t), Western Siberia and Central Siberia (900 mil.t), Barents Sea (400mil.t) or Nenets (North Sea 400 mil.t). Also, they are prospecting in northern Central Siberia- the Arctic Ocean, as well as in the Sea of Okhotsk.

At the level of the year 2008, the main distribution of oil and natural gas reserves by geographic regions / continents, was as follows in the Table no.1 and Table no.2

Source for Table no.1 and Table no.2: B.P. Statistical Review of World Energy, June, 2008.

As Europe depends on the Russian gas up to 40% of its consumption, Russia has turned the Russian-Ukrainian conflict regarding the transport of these resources to Europe, from a commercial conflict into a geopolitical blackmail of the European states. Thus, if we look at the contracts and contacts between Germany- Russia, France / Italy / Russia, they generate long-term benefits for Russia and the explanation can only be that the European Union acts chaotic and individualistic, discreetly hiding the NABUCCO project by not granting the financial resources needed for realizing this the project.

The serious discrepancies between producers and consumers arisen since the early "oil era" and emphasized especially after 1990 with the arrival of large emerging markets (China, India) or the decline of the oil market of some European countries or the US, give us a quite real picture only if we analyze the situation of the major producers and exporters of oil at global level. Also, one can not make such an analysis, without mentioning the role of the OPEC Member States which dominate the spread of the reserves, the production and export of oil, 8 of the top 15 oil producers in the world being OPEC member states.

The Russian Federation, the world's second largest producer and exporter, uses in its foreign policy this geopolitical weapon of "black gold", trying to earn again the rank of superpower it had during the Cold War.

In more than half a century, at world level, particularly complex relationships and interdependencies have shaped between power centers (large consumers) and oil countries (large producers / exporters). Thus, countries with developed economies can not function without oil, nor producing countries can develop without foreign currency receipts for oil invoices or importing high tech.

On the one side of the barricade there are the developed countries which are dependent on energy imports (Japan-95%, US 60%, EU-40%, South Korea, China, India) and on the other side there are the large producers / exporters:

- The Arab-Persian Gulf which has the largest global reserves and provides 70% of the exports from OPEC;
- The Russian Federation, which is the second largest exporter of oil and the first of natural gas, and which, due to the deep trade relations with the European Union feels the temptation to use this resource as a true geopolitical weapon.

Also, there is an increasing competition between the states in new regions of oil and here one can give the example of the region Caucasus-Caspian Sea- Central Asia, the former Soviet, whose oil reserves are estimated at between 17-33 billion barrels. After the implosion of communism in the USSR in 1991, there arose particular problems due to the fact that, from the two countries bordering the Caspian Sea (the USSR and Iran), there appeared Azerbaijan, Kazakhstan and Turkmenistan and thus, the complexity of sharing the Caspian Sea generated an approach with great geoeconomic and geopolitical accents. This region should also be considered from the point of view of the new routes of hydrocarbons to India, Iran, China, Japan, South Korea.

Particularly interesting will be in the near future the new geopolitical events manifested for the South China Sea (China and the bordering states), Indonesia, Africa and the Latin American space. In order to obtain access to resources with reasonable prices, confrontations between producers and consumers, but also among large consumers will be

inevitable. In the conditions in which more than half of the energy resources for exports transit the Indian Ocean (70% of the oil exported worldwide), in the new geopolitical and geostrategic configuration of oil, this ocean will play a particularly strategic role. Taking into account the potential hazards / vulnerabilities, the great powers (USA, NATO, China) strengthened their military fleets creating networks of military bases on the coast of Pakistan and to Indochina so that they can protect convoys of merchant ships.

In view of this context, Iran, which partially controls the Persian- Arab Gulf and the Strait of Hormuz, brings new geopolitical connotations, the US-Iran collision appearing as imminent. The two reasons behind this strained situation are Iran's nuclear ambitions and the performing, since 2003, the oil transactions in euros instead of dollars.

Amid this global framework, genuine energetic- military couples were created, as shown:

- US-Saudi Arabia, with special postwar traditions;
- China-Iran, China –Saudi Arabia;
- India-Kazakhstan, for access to resources for additional military support;
- Turkey-Turkmenistan to Turkey's interest for "Turkmen brothers";
- Russia-Iran, Russia -Kazakhstan / Uzbekistan / Ukraine.

Besides these couples, are also found other ones alike in the Caspian Sea, North Africa, Gulf of Guinea and East Africa, all over the energy stake being that which over time has sparked numerous conflicts / wars between the consuming great powers and the producing nations:

- Iran-Iraq War of 1980;
- Gulf Wars (US- / NATO coalition against Iraq after 1990);
- Potential conflicts between the US-Iran, China and the bordering states, etc.

It is also forthcoming a conflict situation in the Caucasus-Caspian region and Central Asia, former Soviet, due to the interference of the interests of the great powers (Russia, the US / West, China, Iran).

Looking beyond the natural requirements of the global market (supply and demand), the oil price is an exceptional "geopolitical barometer" showing the importance of this resource worldwide. The shock created by the first oil crisis (1973-1974), when the price per barrel increased from \$ 3 to \$ 12, for developed countries generated a moment of reflection on the diversification of energy resources, excessive consumption and not least changing technologies with excessive energy consumption. Although the geopolitical interests of the great powers is now shifting towards the new Asian, African or Latin American oil regions, in the world's geopolitical architecture, the great proportion which the Middle East still holds from the world reserves (approximately 60%), shows the importance of this region. Also, the energy dependency of the European Union, China, India, the US and Japan led to the creation of interesting geo-strategic and geo-economic advantages, which the power of Kremlin seeks to exploit to the fullest. In view of these realities, all mankind must intensify its efforts to diversify resources and environmental protection, for rational use of existing resources and eliminate possible waste of energy.

At the beginning of the 21st century, one can say with certainty that petro politics holds a place of honor on the stage of the world geopolitics and geo-economics, definitely influencing the global economy and the complexity of international relations.

BIBLIOGRAPHY:

LABBE, Marie-Hélène, *La grande peur du nucléaire*, Presses de Sciences-PO, Paris, 2000

OSHUA S. Goldstein, JON C. Pevehouse, *Relatii internationale*, Polirom, Iasi,

MAURICE, Vaisse, *Relatii internationale*, Polirom, Iasi,

NOUSCHI, André, *Pétrole et relations internationales depuis 1945*, Armand Colin,

Paris, 1999,

SACHWALD, Frédérique, *Les défis de la mondialisation*, Masson, Paris, 1994,

TEODOR, Simion, *Noua (dez)ordine geopolitica mondiala*, Valahia University Press,

Tirgoviste, 2011.

CONSIDERATIONS REGARDING THE NEED OF RECONSTITUTING THE JURISDICTIONAL ACTIVITY OF THE COURT OF ACCOUNTS

Petria Licuta, Assist. Prof., PhD, "Constantin Brâncoveanu" University of Râmnicu Vâlcea

Abstract: The purpose of a nation, is (among others) to credit the policymakers with confidence and to provide them the necessary ideas for a accessible and predictable legislation that would allow an economic, social and political development of the country. In order to ensure this development it is necessary that the administration and the use of public funds to be made with maximum efficiency. Romanian Court of Accounts represent an decisive factor to ensure the transparent use of the public funds and public patrimony, but isn't enough just checking how they use the public funds, which role is to promote accountability and fairness in the conduct of thereof operation, but also the removal of deficiencies found and to urgently recover the damages caused by the inappropriate use of public funds. This could be achieved promptly only if disputes resulting from the Court of Accounts activity shall be settled by the courts of specialized financial and reintroducing it is necessary in law no. 94/1992, the jurisdictional activity of the Court of Accounts.

Keywords: *litigation, public funds, jurisdictional activity, financial courts, financial check.*

Rezumat: Menirea unui popor, este (printre altele) aceea de a credita decidenții politici cu încredere și de a le furniza ideile necesare adoptării unei legislații accesibile și previzibile, care să permită dezvoltarea economică, socială și politică a țării. Pentru a se asigura această dezvoltare, este necesar ca administrarea și utilizarea banului public, să fie făcută cu maximă eficiență. Curtea de Conturi a României constituie un factor decisiv în asigurarea folosirii transparente a banului public și a patrimoniului public, dar nu este suficientă numai verificarea modului de utilizare a fondurilor publice, care are rolul de a promova responsabilitatea și corectitudinea în operațiunile de derulare a acestora, ci și înlăturarea deficiențelor constatate și recuperarea urgentă a pagubelor cauzate prin utilizarea necorespunzătoare a banului public. Acest lucru se poate realiza cu celeritate numai dacă litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi se vor soluționa de instanțe financiare specializate și pentru aceasta este necesară reintroducerea în Legea nr.94/1992, a activității jurisdicționale a Curții de Conturi.

Cuvinte cheie: *litigiu, fonduri publice, activitate jurisdicțională, instanțe financiare, control financiar*

1. Elemente prealabile

Întreținerea serviciilor publice și realizarea nevoilor de ordin social, economic, cultural, siguranță națională, se asigura de către stat din fondurile publice care nu sunt inepuizabile și ca atare, acestea trebuie folosite în mod rațional și eficient.

Modul de utilizare al banului public, constituie sau ar trebui să constituie o preocupare permanentă pentru decidenții unui stat democratic (1). După 1990, s-a simțit nevoia înființării unei instituții specializate care să corespundă noilor schimbări intervenite la nivel de societate și care să aibă ca obiective esențiale: controlul utilizării fondurilor prevăzute în bugetul public național și controlul gestionării, administrării și valorificării patrimoniului public și privat al

statului (2). Astfel, Constituția României din 8 decembrie 1991, a reglementat în art.139 devenit 140 după revizuirea Constituției din anul 2003, activitatea Curții de Conturi, dispozițiile constituționale materializându-se o dată cu adoptarea Legii nr. 94/1992 (3) în temeiul căreia s-a înființat la 01.03. 1993 Curtea de Conturi a României, fiind organizată o structură la nivel central, precum și subunități teritoriale județene și în municipiul București.

Pe parcursul funcționării sale, atribuțiile Curții de Conturi au suferit anumite modificări, determinate de evoluția politică și economică a țării. Trebuie menționat faptul că până în anul 2002, funcțiile Curții de Conturi nu au sporit ci din contră unele funcții au fost înlăturate, ceea ce a dus la diminuarea rolului inițial al acestei instituții. În acest sens, putem menționa prevederile Ordonanței de urgență nr.15/1997 privind privatizarea societăților comerciale, prin care s-a statuat că aplicarea de către Fondul Proprietatea de Stat a procedurilor de privatizare, nu este spusă controlului Curții de Conturi.

Mai mult, dacă la începutul activității sale, Curtea de Conturi a României era organul suprem de control financiar și de jurisdicție în domeniul financiar (4) și putea hotărî efectuarea de controale și la alte persoane juridice decât cele de stat, în anul 1999 prin Legea nr.99/1999 (5) privind unele măsuri pentru accelerarea reformei economice, aceasta și-a pierdut o parte din atribuții.

În acest sens, menționăm faptul că prin modificarea adusă art.1 din Legea nr. 94/1992, Curtea nu mai era un organ suprem de control financiar ci o autoritate administrativă autonomă de control financiar, supremația sa în verificarea utilizării banului public fiind înlăturată și în acest fel, această instituție a fost pusă pe același palier cu instituțiile care aveau atribuții în acest sens.

Totodată prin Legea nr.99/1999, au fost abrogate literele c și d ale art.19 din Legea nr.94/1992 ceea ce a dus la înlăturarea atribuției de control preventiv a Curții, respectiv cea privitoare la controlul procesului de privatizare și cea referitoare la controlul agenților economici cu capital privat care utilizau banul public. De asemenea, a fost eliminat controlul asupra execuției bugetare a Camerei Deputaților și Senatului.

După aproape 3 ani, Curtea și-a redobândit prin Legea nr.77/2002,(6) calitatea sa de instituție supremă de control financiar, dar în art.1 din Legea nr.94/1992 așa cum a fost modificat, legiuitorul face o precizare importantă, în sensul că acest control este un control ulterior extern, asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare ale resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. De subliniat este însă faptul că prin Legea nr.77/2002 Curtea și-a redobândit atribuția ce viza controlul procesului de privatizare și a fost investită să efectueze controlul asupra utilizării fondurilor provenite din asistența financiară acordată României de Uniunea Europeană și din alte surse de finanțare europeană - PHARE, SAPARD și ISPA- (7).

Revizuirea Constituției produsă în anul 2003, aduce noi schimbări ce vizează atât atribuțiile de control financiar cât și atribuțiile jurisdicționale, ale Curții, art.140 din Constituția revizuită stipulând doar faptul că această instituție exercită controlul asupra modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale statului și ale sectorului public. Prin urmare, potrivit acestor dispoziții, Curtea de Conturi nu mai deține supremația în verificarea banului public ci este doar un organ de control cu atribuții de

verificare a fondurilor publice, fiind pusă din nou pe același palier cu alte organe ce dețineau atribuții de control financiar.

Constituția din 2003, a diminuat însă în mod sporit atribuțiile Curții de Conturi pe care a lipsit-o de atribuția sa care era de esență pentru îndeplinirea rolului pentru care a fost înființată această instituție, atribuție ce viza activitatea jurisdicțională și care permitea valorificarea cu celeritate a actelor de control ale Curții, prin intermediul instanțelor financiare existente în cadrul acesteia.

Ca urmare a desființării activității jurisdicționale, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi, urmau să fie soluționate de instanțe judecătorești specializate, dar la modificarea dispozițiilor constituționale în sensul menționat nu s-a avut în vedere faptul că aceste instanțe nu există și ca atare tot ceea ce se obținuse în cei 10 ani de activitate a Curții respectiv, profesionalism, eficiență, corectitudine, celeritate, etc. își pierde eficiența.

Specificul activității Curții de Conturi a fost însă precizat și prin modificările și completările aduse prin Legea nr.217/2008 (8) care conține dispoziții referitoare la funcțiile Curții de Conturi.

Astfel potrivit noilor dispoziții, funcțiile principale ale Curții de Conturi sunt:

- a) funcția de control
- b) funcția de audit financiar
- c) funcția de audit de performanță.

De menționat este însă faptul că așa cum reiese din prevederile art.1 alin.(2) din Legea nr.94/1992, republicată, (9) funcția de control a Curții, se realizează prin proceduri de audit public extern, care cuprinde în principal conform art.2 lit.b din lege, auditul financiar și auditul performanței. Toate aceste modificări nu i-au mai permis Curții de Conturi să-și mai valorifice actele de control prin care se constatau prejudicii, prin intermediul instanțelor financiare ci s-a lăsat acest atribut în sarcina entităților juridice controlate, aspect la care ne vom referi în mod succint în cele ce urmează.

2. Unele aspecte privind valorificarea rapoartelor de audit ale Curții de Conturi în actuala reglementare

Orice control, indiferent de entitatea care efectuează verificarea este deranjant pentru cel care este verificat, dar este nu numai necesar ci și util. Este necesar întrucât are un rol preventiv, cel verificat trebuind să fie în permanență atent la acțiunile pe care le întreprinde pentru a nu încălca legislația în vigoare și a se evita în acest fel consecințele negative ce decurg din aceasta. Controlul este și util, întrucât prin verificarea periodică a modului în care o entitate juridică și-a desfășurat activitatea, se pot stopa eventuale ilegalități și se pot corecta anumite erori care pot fi produse și fără intenție ca urmare unei interpretări și aplicări eronate a dispozițiilor legale.

Mai mult, în cazul în care se constată că s-au produs anumite prejudicii ca urmare a cheltuirii nejustificate a banului public, organul de control trebuie să pună în aplicare dispozițiile legale care permit luarea măsurilor necesare recuperării prejudiciului produs.

În cazul Curții de Conturi, Legea nr.94/1992, în forma sa actuală, conține dispoziții sumare în ceea ce privește valorificarea actelor de control și de audit, în art.33 alin.(1) din

lege precizându-se doar că “ activitatea de valorificare a rapoartelor de audit se poate face conform regulamentului”

(10), care prevede o procedură stufoasă ce necesită timp și efort pentru încheierea actelor de control și audit, pentru urmărirea modului în care sunt implementate de către entitățile auditate, recomandările menționate în actele încheiate de Curte.

Scopul controlului nu este numai acela de a verifica dacă există abateri de la legalitate și regularitate ci și acela de a se înlătura deficiențele prin mijloacele permise de lege. Ca atare, nu este suficient să se constate existența unui prejudiciu ci să se și aplice procedura de recuperare a acestuia. În forma sa actuală, art.33 alin. (3) din Legea nr.94/1992, prevede că “În situațiile în care se constată existența unor abateri de la legalitate și regularitate, care au determinat producerea unor prejudicii se comunică conducerii entității publice auditate această stare de fapt. Stabilirea întinderii prejudiciului și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestuia devine obligația conducerii entității controlate “.

Din analiza textului enunțat, reiese faptul că organul de control comunică conducerii entității verificate existența unor abateri care au determinat producerea unor prejudicii, dar răspunderea pentru stabilirea întinderii prejudiciului și a măsurilor de recuperare a acestuia revine acesteia.

Se poate astfel observa că prin această prevedere, întreaga responsabilitate se transferă asupra conducerii entității verificate, care aproape în toate cazurile este și cea care a produs prejudiciul. Mai mult, nu este vorba numai de luarea măsurilor de recuperare a pagubelor produse care intră în sarcina conducerii ci și de stabilirea întinderii prejudiciului, ceea ce duce la tergiversarea luării măsurilor dispuse de către organul de audit, întrucât cel care trebuie să ia măsura de recuperare a prejudiciului nu are interes să facă acest lucru pentru că va fi la rândul lui prejudiciat, dar sunt situații în care acesta nici nu dispune de cunoștințele necesare pentru a putea stabili cuantumul prejudiciului.

Prin urmare, se poate ajunge la situația în care fie nu se ia nici o măsură pentru stabilirea întinderii prejudiciului, fie cuantumul prejudiciului produs se stabilește în mod eronat (11). În această din urmă situație, art.234 lit. c, pct. ii din Regulamentul Curții, prevede că “dacă prejudiciul nu fost corect stabilit ca întindere și /sau nu a fost recuperat în totalitate, Curtea de Conturi emite o decizie de prelungire a termenului de executare a măsurilor dispuse, pe baza propunerilor formulate de auditorul public extern “.Prin urmare, potrivit noilor reglementări, prejudiciile constatate în urma acțiunilor de control și audit nu se mai recuperează cu celeritate, existând riscul îndeplinirii termenului de prescripție.

Comparând noile dispoziții referitoare la activitatea Curții de Conturi cu cele prevăzute inițial de Legea nr.94/1992, se poate observa că cele din urmă erau mult mai clare și mai pertinente și permiteau o valorificare rapidă a actelor de control și recuperarea cu celeritate a prejudiciului constat care de cele mai multe ori era recuperat în timpul controlului.

Atunci când prejudiciul constat nu era acoperit în timpul controlului, valorificarea actelor Curții de Conturi se făcea prin intermediul instanțelor financiare care existau în cadrul Curții și care erau formate din judecători financiari și personal de specialitate.

Astfel, la nivelul fiecărei Camere de Conturi Județene, funcționa un Colegiu jurisdicțional care se investea, după caz, cu soluționarea unui litigiu rezultat din activitatea de

control a Curții, prin încheierea de sesizare a completului constituit potrivit art. 36 alin.(1) din lege , prin actul de sesizare a procurorului financiar , prin contestația introdusă de persoana obligată la plată împotriva actului de imputație, prin plângerea făcută împotriva procesului verbal de constatare și sancționare a contravențiilor și prin întâmpinarea introdusă împotriva deciziei emise de șefii compartimentelor de control ale Camerei de Conturi Județene.

Sentințele pronunțate de Colegiile jurisdicționale se puteau ataca cu recurs la Secția jurisdicțională a Curții de Conturi care soluționa și recursurile în interesul legii declarate împotriva hotărârilor definitive ale Colegiilor jurisdicționale, date în cazurile prevăzute de fostele art.48 și 49 din lege (12).

De menționat este și faptul că Legea nr.94/1992 conținea până la eliminarea în anul 2003 a funcției sale jurisdicționale și dispoziții privitoare la executarea hotărârilor pronunțate de instanțele Curții de Conturi, astfel că existau reguli clare, ușor de parcurs și de urmărit de la finalizarea controlului și până la punerea în executare a hotărârilor pronunțate în litigiile rezultate din activitatea Curții.

Prin urmare, considerăm ca eliminarea activității jurisdicționale a Curții de Conturi a constituit o eroare gravă a decidenților politici, care a dus la tergiversarea valorificării actelor de control și la recuperarea prejudiciilor cauzate prin utilizarea nelegală a banului public și uneori și la imposibilitatea recuperării acestuia, ceea ce a produs un impact major în bugetul țării.

Această eroare poate fi însă îndreptată, dar pentru aceasta trebuie să existe voință din partea decidenților și chiar dacă au trecut aproape 12 ani de la eliminarea activității jurisdicționale a Curții de Conturi, nu este prea târziu ca această activitate să fie reglementată constituțional și legal.

3. Câteva argumente care justifică reînființarea activității jurisdicționale a Curții de Conturi

Curtea de Conturi a României are o existență de peste 150 de ani, fiind înființată pentru prima dată sub denumirea de Înalta Curte de Conturi, de marele domnitor Alexandru Ioan Cuza prin Legea din 24 ianuarie 1864 și a fost desființată prin Decretul nr.352 din 1 decembrie 1948. După 25 de ani, la 28 martie 1973, prin Legea nr.2, s-a înființat Curtea Superioară de Control Financiar, care a preluat tot ceea ce a fost bun în legislația și activitatea de peste 80 de ani a Curții de Conturi, și care a funcționat până la începutul anului 1990 când a fost desființată prin Decretul nr.94. Pe parcursul existenței sale, Curtea de Conturi a avut și activitate jurisdicțională, activitate reglementată și de Legea nr.94/1992, care a fost menținută așa cum deja am subliniat, până la revizuirea Constituției în 2003 (13), urmând ca după această dată, litigiile rezultate din activitatea Curții să se soluționeze de către instanțele judecătorești specializate.

Întrucât la data desființării instanțelor Curții de Conturi nu existau instanțe judecătorești specializate, în baza O.U.G. nr.117/2003 (14) dosarele de la instanțele Curții au fost transferate la tribunale, urmând ca în baza art.1 din ordonanță, litigiile rezultate din activitatea acestei instituții să fie soluționate de instanțele judecătorești ordinare.

Au trecut aproape 12 ani de la desființarea instanțelor financiare, dar instanțele specializate la care face referire Constituția revizuită, nu au mai fost înființate. Considerăm că acest lucru a constituit o problemă în ceea ce privește valorificarea actelor de control și de audit ale Curții de Conturi prin care se stabileau prejudicii, întrucât a dispărut celeritatea în sesizarea instanțelor de judecată și în soluționarea litigiilor.

Mai mult, litigiile rezultate din activitatea Curții de Conturi sunt de complexitate ridicată și impun cunoștințe temeinice în domeniul economic, financiar și fiscal, cunoștințe pe care nu le poate deține judecătorul de la instanța ordinară care este specializat în alt gen de litigii, astfel că a existat și există posibilitatea producerii unor erori de judecată.

Apreciem că nu este suficient ca un litigiu rezultat din activitatea Curții de Conturi să fie soluționat de o instanță care să rezolve numai litigii de acest gen, ci este necesar ca judecătorii care-și desfășoară activitatea la aceste instanțe să fie specializați nu numai în domeniul juridic ci și în cel economic, financiar și fiscal, întrucât niciodată nu se va putea pronunța o soluție corectă dacă nu este înțeles fenomenul economic care a creat divergența dedusă judecății.

Ca atare, considerăm că reînființarea activității jurisdicționale a Curții de Conturi (15) constituie o cerință de strictă necesitate, pentru următoarele argumente:

- a) existența activității jurisdicționale a Curții de Conturi asigură cu celeritate tragerea la răspundere civilă a persoanelor vinovate de utilizarea nelegală a fondurilor publice și recuperarea prejudiciilor cauzate de acestea;
- b) existența instanțelor financiare în cadrul Curții de Conturi duce la eliminarea timpilor morți existenți în prezent, ce survin în perioada scursă între data constatării prejudiciului și data recuperării acestuia, întrucât așa cum am mai arătat, în prezent stabilirea întinderii prejudiciului și recuperarea acestuia este pusă în sarcina conducerii entității verificate;
- c) prin existența instanțelor financiare nu se asigură numai o soluționare corectă și în timp optim a litigiilor rezultate din activitatea Curții de Conturi ci se asigură și punerea în executare a hotărârilor pronunțate de instanțele Curții, ceea ce permite o recuperare rapidă a pagubelor cauzate entităților publice;
- d) sesizarea cu celeritate a instanțelor financiare, soluționarea cu celeritate a litigiilor rezultate din activitatea Curții de Conturi, elimină posibilitatea îndeplinirii termenului de prescripție pentru executarea unor obligații civile;
- e) în cei 10 ani de existență a instanțelor financiare, s-a conturat o practică jurisdicțională solidă ce poate fi utilizată ca sursă de informare pentru personalul specializat în domeniu;
- f) majoritatea Curților de Conturi din țările europene îndeplinesc și o funcție jurisdicțională ceea ce le sporește eficiența și le întărește autoritatea în materie financiară;
- g) instanțele financiare dispun de personal specializat și constituie pârgă prin intermediul căreia se reinstaurează legalitatea în activitatea economică, financiară și fiscală a entităților publice;
- h) problemele garantării utilizării raționale și eficiente a banului public și ale ocrotirii patrimoniului statului pot fi soluționate doar de judecători specializați pe stimularea efortului și a inițiativei de a înțelege, interpreta și aplica în mod corect fenomenul economic și financiar-fiscal, care să aparțină unui sistem jurisdicțional special, perfecționat pe cunoașterea, înțelegerea și aplicarea legislației financiare și fiscale;

Pe lângă aceste argumente mai sunt și altele care justifică pe deplin reînființarea instanțelor financiare, care fiind specializate în aplicarea legislației financiar – fiscale, pot accesa mai bine legislația actuală, știut fiind faptul că în prezent există o inflație de acte normative, care se modifică și se completează permanent.

Calitatea și eficiența unui sistem legislativ nu poate fi dată de numărul mare de acte normative adoptate de autoritățile competente dintr-un stat. Reglementarea fără măsură a unei legislații care se modifică permanent, este stufoasă, neclară, nu aduce beneficii nici statului și nici particularilor, ci dimpotrivă creează stres atât pentru cel care controlează cât și pentru cel controlat și duce de cele mai multe ori la o interpretare și aplicare eronată a actului normativ.

Mai mult, existența unui număr mare de acte normative în vigoare duce întotdeauna la nerespectarea legislației pentru că este imposibil să se poată cunoaște un astfel de volum legislativ.

În prezent, studiile statistice arată că la noi, sunt “nu mai puțin de 65240 de acte normative în vigoare” (16), astfel că previzibilitatea și accesibilitatea legii reprezintă două deziderate care nu mai pot fi îndeplinite și ca atare, în această inflație legislativă se poate pune întrebarea dacă principiul “necunoașterea legii nu te exonerează de răspundere”, mai are sau nu aplicabilitate, iar răspunsul la această întrebare este mai mult decât evident.

Considerăm că în prezent, complexitatea și dimensiunile imense ale legislației noastre, face practic imposibilă cunoașterea, interpretarea și aplicarea sa corectă și pentru a se asigura o dezvoltare economică a țării și un nivel ridicat de civilizație juridică, reformarea legislației trebuie să constituie o prioritate pentru puterile politice ale statului (Parlament, Guvern).

Se impune astfel ca mediul legislativ să fie redus, clar, accesibil și stabil, întrucât volumul mare de reglementări legale și instabilitatea legislativă devine o povară atât pentru cei din autoritățile publice care trebuie să-l aplice cât și pentru particulari, care cedează fizic și psihic și nu mai pot asigura interpretarea, aplicarea lor corectă și la termen.

Concluzii

Analizând istoricul Curții de Conturi de la înființare până în prezent, activitatea desfășurată de această instituție din 1993, considerăm că se impune cu necesitate ca activitatea acesteia să fie reîntregită cu funcția pe care a deținut-o până în 2003, respectiv cu funcția jurisdicțională care asigura garanția funcționării independente și la un nivel ridicat, a actului de justiție în domeniul financiar – fiscal.

Menținerea actualei proceduri de valorificare a actelor de control și de audit ale Curții de Conturi, care nu numai că este stufoasă și greoaie, dar și întârzie recuperarea prejudiciului constat de către Curte, nu produce efecte benefice.

Întrucât majoritatea abaterilor de la legalitate se datorează incoerenței legislative, multitudinii de acte normative care nu sunt previzibile și accesibile, care permit mai multe interpretări, se schimbă foarte des, se impune o reformă legislativă completă.

Ca atare, apreciem că legile trebuie să fie făcute de specialiști în domeniul ce urmează a fi reglementat, să fie stabile, clare, fără să fie urmate de norme de interpretare care uneori apar după ani de zile și mai mult complică decât clarifică lucrurile. De menționat este și faptul că nu sunt puține situațiile în care prin normele de aplicare se adaugă la lege, ceea ce este nepermis. Apreciam că ceea ce trebuie să dea de gândit puterii legiuitoare, este numărul mare

de legi declarate neconstituționale și ca atare trebuie să se ia măsurile necesare pentru eliminarea sau cel puțin pentru reducerea acestei tare.

Curtea de Conturi are rolul ei stabilit prin Constituție și prin legea de organizare și funcționare dar, în forma în care este reglementat acest rol în prezent, nu poate asigura eliminarea efectelor negative ce apar ca urmare a nerespectării reglementărilor legale de către autoritățile publice, fiind lipsită de funcția sa importantă, respectiv, de funcția jurisdicțională, care a determinat efecte benefice pentru activitatea Curții.

Dacă nu există disponibilitatea necesară din partea puterilor politice ale statului de a reglementa constituțional și legal activitatea Curții de Conturi, trebuie cel puțin urgentată procedura de înființare a instanțelor judecătorești specializate în soluționarea litigiilor ce rezultă din activitatea Curții

Apreciem însă că pentru eficientizarea activității acestor instanțe, în compunerea completului de judecată trebuie să intre și un specialist în domeniul financiar - fiscal.

NOTE

1. A se vedea și Licuța Petria, Considerații privind contestațiile formulate împotriva deciziilor emise de structurile Curții de Conturi a României, în Revista Economica nr. 6(53) 2010, vol. II, Sibiu, p. 186;
2. A se vedea XXX Curtea de Conturi a României, 130 de ani de istorie, București 1994, p.30;
3. Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.224 din 09.09.1992;
4. A se vedea art. 1 și 4 din Legea nr. 94/1992, în forma sa inițială;
5. Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.236 din 27 mai 1999;
6. Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 07 februarie 2002;
7. A se vedea Licuța Petria, Controlul efectuat de Curtea de Conturi la persoanele juridice cu capital privat. Valorificarea actelor de control, în Economia românească în perspectiva dezvoltării durabile, Editura Cartea Universitară, București 2004, pp. 84 -85;
8. Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.724 din 24 octombrie 2008;
9. Republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 282 din 29 aprilie 2009 în temeiul art. IV din Legea nr.217/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992;
10. A se vedea Hotărârea nr. 155 din 29 mai 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi precum și valorificarea actelor rezultate din alte activități, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 24 iulie 2014;
11. În raportul public al Curții de Conturi pe anul 2013 se consemnează existența a 19 cazuri de nedispunere și neurmărire de către conducătorii entităților verificate a măsurilor dispuse de Curtea de Conturi. Cu privire la acest aspect, a se vedea și Licuța Petria, Unele considerații privind măsurile ce pot fi dispuse de către Curtea de Conturi a României pentru valorificarea actelor de control, în În onorem prof. univ. dr. Nicolae Popa, Culegere de Studii Juridice, Editura Sitech, Craiova 2010, pp. 310 -311;
12. Pentru detalii a se vedea Roman Mihail Antoniu, Legea nr. 94/1992, pentru Organizarea și funcționarea Curții de Conturi a României, texte contestate, texte comentate, soluții ale Secției Jurisdicționale, Editura Fundației România de Măine, București 1995, pp. 135 -139;
13. A se vedea Ioan Condor, Activitatea Jurisdicțională a Curții de Conturi în Curtea de Conturi a României, 130 de ani de istorie, București 1994, pp. 98 – 105,
14. Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 752 din 27 octombrie 2003,

15. Licuța Petria, op. cit. p. 314;
16. Pentru detalii a se vedea Mircea Duțu, Simplificarea – imperativ al modernizării și ameliorării calității dreptului, în Revista Dreptul nr. 3/2015, pp. 80 -81;

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

1. Condor Ioan, Activitatea Jurisdicțională a Curții de Conturi, în Curtea de Conturi a României, 130 de ani de istorie, București 1994 , pp. 91 – 105;
2. XXX Curtea de Conturi a României, 130 de ani de istorie, București 1994;
3. Duțu Mircea, Simplificarea – imperativ al modernizării și ameliorării calității dreptului, în Revista Dreptul nr. 3/2015, pp. 74 -89;
4. Petria Licuța, Controlul efectuat de Curtea de Conturi la persoanele juridice cu capital privat. Valorificarea actelor de control, în Economia românească în perspectiva dezvoltării durabile, Editura Cartea Universitară, București 2004, pp. 84 -87;
5. Petria Licuța, Unele considerații privind măsurile ce pot fi dispuse de către Curtea de Conturi a României pentru valorificarea actelor de control, în În onoare prof. univ. dr. Nicolae Popa, Culegere de Studii Juridice, Editura Sitech, Craiova 2010, pp. 306 -315;
6. Roman Mihail Antoniu, Legea nr. 94/1992, pentru Organizarea și funcționarea Curții de Conturi a României, texte contestate, texte comentate, soluții ale Secției Jurisdicționale, Editura Fundației Romania de Maine, București 1995;
7. Petria Licuța, Considerații privind contestațiile formulate împotriva deciziilor emise de structurile Curții de Conturi a României, în Revista Economica nr. 6(53)2010, vol. II, Sibiu, pp. 186 – 189;
8. Legea nr. 94/1992, privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.224 din 09.09.1992, cu modificările și completările ulterioare;
9. O.U.G. nr.15/1997 pentru modificarea și completarea Legii privatizării societăților comerciale nr. 58/1991, Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.88 din 03 mai 1997;
10. Legea nr. 99/1999 Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.236 din 27 mai 1999;
11. Legea nr. 77/2002 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 104 din 07 februarie 2002 (abrogată prin OUG nr. 43/2006 la 19.06.2006 și repusă în vigoare la 15 august 2006, prin Decizia Curții Constituționale nr.544/2006);
12. OUG nr.117/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.752 din 27 octombrie 2003;
13. Legea nr.217/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 724 din 24 octombrie 2008;
14. Hotărârea nr. 155 din 29 mai 2014 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi precum și valorificarea actelor rezultate din alte activități, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 547 din 24 iulie 2014

THE FUNDAMENTAL RIGHT TO A HEALTHY AND ECOLOGICALLY BALANCED ENVIRONMENT IN NATIONAL AND INTERNATIONAL REGULATIONS

**Ramona Duminică, Assist. PhD and Andreea Tabacu, Assist. Prof., PhD,
University of Pitești**

Abstract: The development of human society, the appearance and diversification of industry, agriculture, transportations, sciences, technique, urbanization and the wide modernization of all areas of social life have generated among the serious negative effects on the environment, by altering the relation human-nature. It is an undeniable reality the fact that the majority of economic and social activities generate pollution, by endangering life on earth. If in the past the quality of the environment was a problem with no relevance, nowadays, the right to a healthy environment represents a fundamental human right. Being part of the third generation of human rights, represented by the so-called "rights of solidarity", the subjective right to a healthy environment is particularized by a special evolution regarding its legal recognition and guarantee and is grounded in the present social and economic realities.

Keywords: *pollution, the right to a healthy environment, a fundamental human right, national regulations, international regulations.*

1. INTRODUCERE

Încă din epoca primitivă, omul a încercat să influențeze și să modeleze natura pentru a putea supraviețui. Însă, între omul primitiv și omul modern există o neîndoieală deosebită privind concepția despre această modalitate de influențare a naturii. Deosebirea provine, în primul rând, din faptul că judecata și cultura primitivă au ca fundament relația intimă, de încredere și familiaritate cu animalele, plantele și pământul, relație care s-a transformat radical de-a lungul evoluției umane.

Omul modern trăiește pe baza unei cunoașteri globale, iar relația acestuia cu natura este limitată la permanenta încercare de dominare și exploatare a elementelor naturii ceea ce a condus inevitabil la criza ecologică din zilele noastre. Legile nescrise ale primitivului, de exemplu în materie de vânătoare și de protecție a vânatului, uneori mai stricte decât orice reglementare juridică actuală în materie, își aveau temeiul în înțelegerea intimă și cunoașterea profundă a marilor ritmuri ale naturii¹, ritmuri pe care omul modern nu e capabil să le mai descifreze. În mod paradoxal, în epoca în care omul a atins apogeul dezvoltării, când a devenit „stăpânul planetei”, acesta a realizat că nu se poate sustrage „legilor naturii” și că depinde nemijlocit de mediul natural.

În acest context, apariția unor norme de drept care au ca obiect protecția mediului și consacrarea dreptului omului la un mediu sănătos a devenit o necesitate și a avut la bază un consens general inspirat din imperativul categoric al supraviețuirii spațiilor și speciilor.

¹ N. Achimescu, „Another way of living, another culture: nowadays primitive people”, *Revista Română de Bioetică*, vol. 1, nr. 3/2003, p. 10.

2. REGLEMENTAREA DREPTULUI LA UN MEDIU SĂNĂTOS LA NIVEL INTERNAȚIONAL. PREZENTARE GENERALĂ

Problema elaborării unor reglementări în domeniul dreptului la un mediu sănătos s-a ridicat relativ târziu, mai exact în anul 1972 în cadrul primei Conferințe Mondiale a Națiunilor Unite organizată la Stockholm. În cadrul acesteia a fost adoptată „Declarația asupra mediului înconjurător”, care conținea o serie de reguli privind drepturile și obligațiile statelor în acest domeniu, precum și mijloacele de dezvoltare a cooperării internaționale.

Importanța acestui document, după cum s-a arătat², se relevă în faptul că pentru prima oară se afirmă explicit legătura dintre protecția mediului și drepturile omului, art. 1 stabilind că „Omul are dreptul fundamental la libertate, egalitate și condiții de viață satisfăcătoare, într-un mediu a cărui calitate îi permite să trăiască în mod demn și în prosperitate. El are datoria sacră de a proteja și îmbunătăți mediul înconjurător pentru generațiile prezente și viitoare (...)”.

Dreptul la un mediu sănătos nu s-a bucurat de o reglementare expresă nici în documentele elaborate în cadrul celei de-a II-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare organizată la Rio de Janeiro în anul 1992. Însă, Declarația de la Rio prevede o serie de drepturi catalogate ca drepturi procedurale ce derivă din dreptul la mediu: dreptul de a avea acces la informațiile privind mediul, participarea publicului la procesul decizional și accesul la justiție în materie de mediu.

Primul instrument juridic care consacră expres dreptul la mediu este considerat a fi „Carta africană a Drepturilor Omului și ale Popoarelor” care stabilea prin dispozițiile art. 24 că „toate popoarele au dreptul la un mediu general satisfăcător, favorabil dezvoltării lor”. Deși are caracter doar regional, acest document prezintă importanță sub aspectul evoluției reglementărilor în materie cu atât mai mult cu cât el provine din partea unei structuri de cooperare aparținând țărilor lumii a treia care din cauza dificultăților economico-sociale nu acordau un loc important preocupărilor ecologice³. Dispoziții similare se regăsesc și în art. 11 alin. 1 din „Protocolul adițional”⁴ al Convenției Americane a Drepturilor Omului privind drepturile economice, sociale și culturale, care prevede că „fiecare are dreptul de a trăi într-un mediu sănătos și de a beneficia de serviciile publice esențiale”.

În general, după Conferința Mondială a Națiunilor Unite de la Stockholm din 1972, multe dintre state europene au ridicat la rang constituțional dreptul la un mediu sănătos⁵ ceea ce a condus la recunoașterea indirectă a dreptului la mediu ca drept fundamental al omului la nivelul ordinii juridice comunitare prin prevederile Tratatului de la Maastrich, din anul 1995 care prevedea că „Uniunea recunoaște drepturile fundamentale ale omului, așa cum sunt ele

² D. Marinescu, *Tratat de dreptul mediului*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2008, p. 18; D. Popescu, M. Popescu, *Dreptul mediului. Documente și tratate internaționale*, vol. I, Editura Artprint, București, 2002, p. 62; E. Chelaru, R. Duminiță, *Dreptul la un mediu sănătos și consumul de tutun în legislația națională și europeană*, articol prezentat în cadrul Conferinței Naționale de Tabacologie „Parteneriatul medical în lupta antifumat”, Pitești, 2013.

³ D. Marinescu, *op. cit.*, p. 393.

⁴ Adoptat la San Salvador la 17 noiembrie 1998.

⁵ De exemplu, consacrarea constituțională a dreptului la un mediu sănătos s-a realizat în Spania în 1978, în Turcia în 1982, în Croația în 1990, în Germania în anul 1994, în Belgia și Suedia 1994 și 1999, în Franța în anul 2005, în 2007 în Muntenegru și Luxembourg etc. Pentru o prezentare a constituționalizării dreptului la un mediu sănătos în statele membre ale Uniunii Europene, a se vedea: A. Nedelcu, O. Surdescu, *Reflecții cu privire la constituționalizarea dreptului la un mediu sănătos în Uniunea Europeană*, în *Sfera politicii*, nr. 7(149)/2010, pp. 65-75.

garantate de Convenția Europeană de la Roma (1950) și cum rezultă din tradițiile constituționale, comune ale statelor membre, precum și din principiile generale ale dreptului comunitar”. Ulterior, dreptul la protecția mediului a fost consacrat de Carta Drepturilor fundamentale a Uniunii Europene⁶, care, ca urmare intrării în vigoare la 1 ianuarie 2009 a Tratatului de la Lisabona⁷, a dobândit forță juridică obligatorie. Conform art. 37 din Cartă „politicile Uniunii trebuie să prevadă un nivel ridicat de protecție a mediului și de îmbunătățire a calității acestuia, care să fie asigurat în conformitate cu principiul dezvoltării durabile”.

3. CONSACRAREA ÎN JURISPRUDENȚA C.E.D.O. A DREPTULUI LA UN MEDIU SĂNĂTOS

La nivel european, Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adoptată în anul 1950, nu reglementează expres dreptul la un mediu sănătos. Nici protocoalele adiționale încheiate de-a lungul timpului, prin care au fost incluse în Convenție și alte drepturi fundamentale, nu au făcut-o. Numai ca urmare a interpretării extensive a domeniului de aplicare a unor drepturi consacrate explicit de Convenție, realizată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului (C.E.D.O), dreptul la un mediu sănătos a fost considerat o componentă a dreptului la viață privată prevăzut de articolul 8 din Convenție și pe această cale, a fost protejat.

Consacrarea acestui drept s-a realizat de jurisprudența europeană indirect, prin ricoșeu, pe cale pretoriană, motiv pentru care o atingere a dreptului la un mediu sănătos nu poate fi invocată ca atare în fața C.E.D.O. întrucât nu e garantat *in terminis* de Convenție. Însă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a afirmat că atingerile aduse mediului înconjurător prin anumite activități nocive pot afecta calitatea vieții unei persoane și, prin aceasta, îi este afectată viața sa privată⁸.

De asemenea, în anul 1990, Curtea a considerat în cauza *Powell și Rayner c. Anglia*⁹, că emanațiile sonore puternice generate de exploatarea unui aeroport în apropierea locuințelor reclamantilor pot afecta starea fizică a individului și, prin urmare, pot aduce atingere vieții private a acestuia. Mai mult, C.E.D.O a susținut că zgomotul avioanelor a diminuat calitatea vieții private și confortul locuinței și a arătat că poluarea sonoră produsă de avioane, foarte importantă din punctul de vedere al nivelului și frecvențelor, poate afecta într-o manieră considerabilă valoarea bunurilor imobiliare sau chiar să le transforme în bunuri nevandabile, constituind în acest mod un fel de expropriere parțială¹⁰. Însă, după cum s-a arătat¹¹, cauza care

⁶Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene a fost proclamată de către Comisia Europeană, Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene la Consiliul European de la Nisa, din 7 decembrie 2000.

⁷Tratatul de Reformă a fost semnat la 13 decembrie 2007 la Lisabona și a fost ratificat de România în anul 2008 prin Legea nr.13/2008.

⁸ C. Bîrsan, *Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi și libertăți*, Ed. All Beck, București, 2005, p. 622.

⁹C.E.D.O., Hotărârea din 21.02.1990, cererea nr. 9310/81 A172, accesibilă pe www.echr.coe.int.

¹⁰ M. De Salvia, „Mediul înconjurător și Convenția Europeană a Drepturilor Omului”, în *Revista Pandactele Române*, nr. 6/2003, p. 165.

¹¹ D. L. Nițu, „Dreptul la mediu”, în *Revista Themis – revistă a Institutului Național al Magistraturii*, nr. 3/2005, p. 48; P. Trușcă, A. Trușcă Trandafir, „Dreptul fundamental al omului la un mediu sănătos în jurisprudența CEDO”, în *Revista Transilvană de Științe Administrative*, nr. 1 (23)/2009, pp. 107-108.

marchează momentul în care dreptul la un mediu sănătos pătrunde, pe calea interpretării art. 8 în domeniul de acțiune al Convenției a fost *Lopez-Ostra c. Spania*¹² (1994). În soluționarea cauzei, Curtea a considerat că atingerile grave ale mediului pot atenta la bunăstarea unei persoane și o pot priva de folosința domiciliului său, dăunând vieții sale private și de familie, fără ca prin aceasta să-i fie pusă în pericol mare sănătatea și că în toate situațiile trebuie avut în vedere un just echilibru între interesele persoanei și ale societății. Curtea a concluzionat că statul nu a reușit să mențină un echilibru just între interesul bunăstării comunității care reclamă înființarea unei stații de epurare și interesele persoanelor constând în dreptul de a se bucura de respect pentru domiciliu și pentru viața sa familială și privată.

În ce privește România, aceasta a fost condamnată pentru prima oară de C.E.D.O. pentru nerespectarea dreptului la un mediu sănătos în cauza *Tătar c. României*¹³ referitoare la consecințele negative asupra mediului ale utilizării unei tehnologii de extracție a aurului bazată pe cianuri. În motivarea hotărârii, Curtea a arătat că articolul 8 din Convenție își poate găsi aplicabilitate în cauzele privind mediul înconjurător, indiferent dacă poluarea a fost cauzată direct de stat sau dacă răspunderea acestuia rezulta din absența unei reglementări adecvate a activității sectorului privat. Astfel, articolul 8 din Convenție, urmărind în esență să apere persoana împotriva ingerințelor arbitrare ale autorităților publice, implică obligația statului de a se abține de la astfel de ingerințe, dar și obligații pozitive de natură a asigura respectul efectiv al vieții private și familiale. În final, Curtea Europeană a arătat că România nu și-a respectat obligația de a analiza corespunzător riscurile pe care activitatea companiei miniere le presupunea și de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura protejarea dreptului la un mediu sănătos și protejat, care este garantat ca parte a dreptului la viață privată și de familie. Într-o altă cauză în care România a fost condamnată de Curte¹⁴, reclamantul a susținut că, din cauza apropierei de groapa de gunoi și din cauza pasivității autorităților față de neutralizarea acesteia, a fost obligat să respire un aer pestilențial și a fost supus unui risc real de a contracta boli, invocând în substanță art. 8 din Convenție. C.E.D.O. a considerat că, având în vedere concluziile studiilor efectuate și durata în care reclamantul a fost expus noxelor respective, calitatea vieții și confortul părții interesate au fost afectate într-un mod care i-a adus atingere vieții private și care nu era o simplă consecință a regimului privativ de libertate căruia îi era supus în acel moment.

O altă condamnare a României pentru încălcarea dreptului la un mediu sănătos a fost în cauza *Băcilă c. României*¹⁵. Invocând art. 6 și 8 din Convenție, reclamanta Maria Băcilă s-a plâns de faptul că poluarea mediului generată de societatea Sometra din Copșa Mică, uzină specializată în producția de metale neferoase, aflată în apropierea locuinței sale, i-a afectat grav sănătatea sa și mediul său înconjurător. Totodată, s-a plâns de pasivitatea autorităților locale în găsirea unei soluții la problema gravă pe care o reprezintă poluarea mediului

¹²C.E.D.O., Hotărârea din 09.12.1994, cererea nr. 16798/90, accesibilă pe www.echr.coe.int.

¹³C.E.D.O., Hotărârea din 27 ianuarie 2009 în cauza *Tătar c. României*, cererea nr. 67021/01, accesibilă pe www.echr.coe.int.

¹⁴C.E.D.O., Hotărârea C.E.D.O. din 07 iulie 2009 în cauza *Brândeș c. României*, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 326 din 11 mai 2011.

¹⁵C.E.D.O., Hotărârea C.E.D.O. din 30 martie 2010 în cauza *Băcilă c. României* (Cererea nr. 19234/04) accesibilă pe www.jurisprudentacedo.com.

generată de uzină. În hotărârea pronunțată, Curtea a constatat că efectele nocive pentru sănătatea oamenilor ale substanțelor chimice periculoase eliminate în atmosferă de această uzină au fost stabilite în mod clar de numeroase rapoarte emise de autoritățile publice și private. În plus, reclamanta a prezentat documente medicale care atestă impactul și legătura de cauzalitate dintre poluare și degradarea sănătății sale, în special intoxicarea cu plumb și cu dioxid de sulf.

Curtea a reamintit că atingerile grave aduse mediului pot să afecteze bunăstarea persoanelor și să le priveze pe acestea de folosința propriului domiciliu astfel încât să dăuneze vieții lor private și de familie. Totodată, a recunoscut interesul pe care autoritățile interne îl pot avea în a menține activitatea economică a celui mai mare angajator dintr-un oraș deja destabilizat prin închiderea altor industrii, dar că acest interes nu poate să prevaleze asupra dreptului persoanelor interesate de a beneficia de un mediu echilibrat și care să nu le afecteze sănătatea. Existența unor consecințe grave și dovedite asupra sănătății reclamantei și a celorlalți locuitori din Copșa Mică impunea statului obligația pozitivă de a adopta și de a pune în aplicare măsuri rezonabile și adecvate, capabile să le protejeze bunăstarea.

În consecință, referitor la consacrarea pe cale jurisprudențială a dreptului la un mediu sănătos, se poate concluziona că jurisprudența Curții Europene garantează protecția acestui drept ca un drept individual sub trei aspecte: apartenența sa la conținutul dreptului la viață privată, garantat de art. 8 alin. 1 din Convenție; existența unui drept la informare privind calitatea mediului și pericolelor pentru mediu și existența unui drept la un proces echitabil în materie.

4. RECUNOAȘTEREA ȘI GARANTAREA DREPTULUI LA UN MEDIU SĂNĂTOS CA DREPT FUNDAMENTAL ÎN LEGISLAȚIA NAȚIONALĂ

După cum s-a arătat deja în literatura de specialitate¹⁶, procesul recunoașterii și garantării dreptului fundamental al omului la un mediu sănătos a cunoscut și în țara noastră o evoluție ale cărei momente au fost influențate în mod semnificativ de ratificarea documentelor internaționale în domeniu, de pregătirea aderării la Uniunea Europeană și, ulterior, de integrarea în Uniune.

Consacrarea constituțională a acestui drept s-a realizat relativ târziu, respectiv în 2003 prin Legea de revizuire a Constituției, fiind introdus în Titlul II – „Drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale”, Capitolul II – „Drepturile și libertățile fundamentale”, art. 35 intitulat „Dreptul la un mediu sănătos”. Potrivit dispozițiilor constituționale, statul recunoaște dreptul oricărei persoane la un mediu înconjurător sănătos și echilibrat ecologic și asigură cadrul legislativ pentru exercitarea acestui drept. Totodată, persoanele fizice și juridice au îndatorirea de a proteja și a ameliora mediul înconjurător.

Constituționalizarea acestui drept constituie rezultatul asimilării unui nou drept fundamental, inclus în „generația a treia”, cea a „drepturilor de solidaritate” și caracterizat printr-o dinamică deosebită în privința recunoașterii și garantării sale juridice. Ca atare, dacă

¹⁶ A se vedea: M. Dușu, „Recunoașterea și garantarea dreptului fundamental la mediu în România”, în *Dreptul* nr. 6/2004, pp. 99–101; L. Mocanu, O. Mastacan, „Constituționalizarea dreptului la un mediu sănătos în România”, în *Studii de Drept Românesc*, nr. 3/2009, pp. 219–225; E. Chelaru, R. Duminiță, „Dreptul la un mediu sănătos și consumul de tutun în legislația națională și europeană”, articol prezentat în cadrul Conferinței Naționale de Tabacologie “Parteneriatul medical în lupta antifumat”, Pitești, 2013.

dreptul mediului decurge din interesul comun al umanității, se consideră că acest interes se reflectă în drepturile recunoscute individului¹⁷.

De asemenea, consacrarea expresă ca drept subiectiv a dreptului la un mediu sănătos s-a realizat inițial prin Legea nr. 137/1995 privind protecția mediului și, ulterior, prin O.U.G nr. 195/2005 privind protecția mediului, care a înlocuit această lege cadru.

Conform art. 5 din O.U.G. nr. 195/2005 „Statul recunoaște oricărei persoane dreptul la un mediu sănătos și echilibrat ecologic, garantând în acest scop: a) accesul la informația privind mediul, cu respectarea condițiilor de confidențialitate prevăzute de legislația în vigoare; b) dreptul de asociere în organizații pentru protecția mediului; c) dreptul de a fi consultat în procesul de luare a deciziilor privind dezvoltarea politicii și legislației de mediu, emiterea actelor de reglementare în domeniu, elaborarea planurilor și programelor; d) dreptul de a se adresa, direct sau prin intermediul organizațiilor pentru protecția mediului, autorităților administrative și/sau judecătorești, după caz, în probleme de mediu, indiferent dacă s-a produs sau nu un prejudiciu; e) dreptul la despăgubire pentru prejudiciul suferit”.

CONCLUZII

Din dispozițiile legale citate rezultă că dreptul fundamental la un mediu sănătos și echilibrat ecologic este recunoscut oricărei persoane fizice și juridice, exercitarea sa putând avea loc fie în mod individual, fie colectiv. Acesta are un conținut și o natură originală prin faptul că prevederile constituționale consacră deopotrivă, dreptul oricărei persoane la un mediu sănătos și echilibrat ecologic, precum și obligația oricărei persoane de a proteja și ameliora mediul. Obligația de a proteja și ameliora mediul are deci un caracter colectiv, fiind consacrată ca o garanție specială a dreptului fundamental la un mediu sănătos, protecția mediului fiind astfel ridicată la rangul de îndatorire fundamentală.

BIBLIOGRAFIE:

1. TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII:

Bîrsan, C., *Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Comentariu pe articole, Vol. I. Drepturi și libertăți*, Editura All Beck, București, 2005;

Duțu, M., *Dreptul internațional și comunitar al mediului*, Editura Economică, București, 1995; Marinescu, D., *Tratat de dreptul mediului*, ediția a III-a, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2010;

Popescu, D., Popescu, M., *Dreptul mediului. Documente și tratate internaționale*, vol. I, Editura Artprint, București, 2002;

2. ARTICOLE DE SPECIALITATE:

Achimescu, N., „Another way of living, another culture: nowadays primitive people”, *Revista Română de Bioetică*, vol. 1, nr. 3/2003;

¹⁷M. Duțu, *Dreptul internațional și comunitar al mediului*, Editura Economică, București, 1995, pp. 66–71; L. Mocanu, O. Mastacan, „Constituționalizarea dreptului la un mediu sănătos în România”, în *Studii de Drept Românesc*, nr. 3/2009, pp. 219–225.

Chelaru, E., Duminică, R., *Dreptul la un mediu sănătos și consumul de tutun în legislația națională și europeană*, articol prezentat în cadrul *Conferinței Naționale de Tabacologie "Parteneriatul medical în lupta antițigărilor"*, Pitești, 2013;

De Salvia, M., „Mediul înconjurător și Convenția Europeană a Drepturilor Omului”, în *Revista Pandactele Române*, nr. 6/2003;

Duțu, M., „Recunoașterea și garantarea dreptului fundamental la mediu în România”, în *Dreptul* nr. 6/2004;

Mocanu, L., Mastacan, O., „Constituționalizarea dreptului la un mediu sănătos în România”, în *Studii de Drept Românesc*, nr. 3/2009;

Nedelcu, A., Surdescu, O., „Reflecții cu privire la constituționalizarea dreptului la un mediu sănătos în Uniunea Europeană”, în *Sfera politicii*, nr. 7(149)/2010;

Nițu, D. L., „Dreptul la mediu”, în *Revista Themis* – revistă a Institutului Național al Magistraturii, nr. 3/2005;

Trușcă, P., Trușcă Trandafir, A., „Dreptul fundamental al omului la un mediu sănătos în jurisprudența CEDO”, în *Revista Transilvană de Științe Administrative*, nr. 1 (23)/2009.

THE APPLICABILITY OF ARBITRAGE ACCORDING TO THE NEW CODE OF CIVIL PROCEDURE

Andreea Tabacu, Assist. Prof., PhD and Ramona Duminică, Assist. PhD, University of Pitești

Abstract: The area of arbitration, stated by the new Code of Civil Procedure (NCCP) in just a single article, must be cleared also from the perspective of the special normative acts connected with the arbitration, because the use of this institution of private jurisdiction is characterized by a series of advantages both for the parties, as well as by the legal system which is relieved.

Keywords: *arbitrage, area of applicability, new Code of Civil Procedure, private jurisdiction, special laws.*

1. INTRODUCERE

Arbitrajul este o jurisdicție alternativă având caracter privat la care se poate apela pentru soluționarea oricărui litigiu care presupune drepturi de care părțile pot dispune¹. Izvorul acestei reguli este determinat de art. 11 C. civ., potrivit căruia nu se poate deroga prin convenții sau acte juridice unilaterale de la legile care interesează ordinea publică sau de la bunele moravuri.

Arbitrajul, ca formă de justiție privată, anterior justiției statale², prezintă o serie de avantaje față de aceasta din urmă, motiv pentru care a fost utilizat frecvent în materia raporturilor private. Astfel, arbitrajul conferă posibilitatea părților de a apela la această procedură prin convenția lor, ceea ce presupune evitarea conflictului specific procedurii statale; relevă posibilitatea părților de desemnare a arbitrilor³; procedura arbitrală permite respectarea confidențialității informațiilor, esențială în raporturile comerciale, publicitatea nefiind un principiu caracteristic arbitrajului; conferă posibilitatea părților de a alege în sine procedura de aplicat de către arbitri cu posibilitatea simplificării formelor procedurale și chiar a apelării la judecata în echitate⁴; de asemenea, părțile pot conveni asupra modului de suportare a cheltuielilor de organizare și desfășurare a arbitrajului⁵; legea prevede un termen

¹ Asupra distincției între noțiunile de „arbitrabilitate a litigiilor” și „caracterul arbitral al arbitrajului”, vezi: Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, modalitate alternativă de soluționare a litigiilor patrimoniale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010, p. 73.

² Deleanu, I., Deleanu, S., *Arbitrajul intern și internațional*, Ed. Rosetti, București, 2005, p. 17.

³ Arbitrii răspund, în condițiile legii, pentru prejudiciul cauzat, dacă: a) după acceptare, renunță în mod nejustificat la însărcinarea lor; b) fără motiv justificat, nu participă la judecarea litigiului ori nu pronunță hotărârea în termenul stabilit de convenția arbitrală sau de lege; c) nu respectă caracterul confidențial al arbitrajului, publicând sau divulgând date de care iau cunoștință în calitate de arbitri, fără a avea autorizarea părților; d) încalcă cu rea-credință sau gravă neglijență alte îndatoriri ce le revin.

⁴ Potrivit art. 601 NCPC - Soluționarea litigiului: „(1) Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, potrivit dispozițiilor art. 5. (2) Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate”.

⁵ Art. 595 - Cheltuielile arbitrale: „(1) Cheltuielile pentru organizarea și desfășurarea arbitrajului, precum și onorariile arbitrilor, cheltuielile de administrare a probelor, cheltuielile de deplasare a părților, arbitrilor, experților, martorilor se suportă potrivit înțelegerii dintre părți. (2) În lipsa unei asemenea înțelegeri, cheltuielile arbitrale se suportă de partea care a

maxim în care tribunalul arbitral trebuie să se pronunțe⁶, ceea ce asigură realizarea principiului celerității în condiții mult mai eficiente decât în procedura statală, în care legea nu reglementează asemenea termene pentru finalizarea procedurii în raport de complexitatea acesteia, de atitudine a participanților sau a instanțelor de judecată; valoarea hotărârii arbitrale, având forța juridică a unei hotărâri judecătorești definitive în condițiile în care nu este desființată prin procedura acțiunii în anulare, reprezintă un alt incontestabil avantaj.

2. DOMENIUL DE APLICARE A ARBITRAJULUI

Codul de procedură civilă reglementează atât în mod direct, cât și indirect domeniul de aplicare a arbitrajului.

În primul caz domeniul este determinat de dispozițiile care arată domeniul arbitrajului în raport de participanți. Astfel, potrivit Codului de procedură civilă persoanele care au capacitate deplină de exercițiu pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile dintre ele, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbateră succesoră, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună. În ce privește statul și autoritățile publice, acestea au facultatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte, în timp ce persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, în afară de cazul în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel” – art.542 NCPC.

În al doilea caz, regula se desprinde din faptul că legea nu face distincție între categoriile de litigii care pot forma obiectul clauzei compromisorii, respectiv al compromisului, referindu-se practic la toate categoriile de litigii.

Dat fiind faptul că domeniul arbitrajului se referă la drepturi de care părțile pot dispune⁷, regula se regăsește și în materie procedurală, Codul de procedură civilă arătând că părțile pot alege normele pe care să le aplice pentru desfășurarea arbitrajului⁸.

Ca atare, pentru determinarea domeniului de aplicare al arbitrajului interesează noțiunea de *ordine publică*, cu particularitățile sale determinate de specificul fiecărei ramuri de drept în care se regăsește, ținând seama și de evoluția acestei noțiuni în timp.

Interesul public sau general ca și criterii de calificare a normei ca fiind de ordine publică este specific normelor din materia constituțională, politică, administrativă, penală, administrativ-fiscală.

El se regăsește însă și în materiile de drept privat, într-adevăr, în mod excepțional, în

pierdut litigiul, integral, dacă cererea de arbitrare este admisă în totalitate, sau proporțional cu ceea ce s-a acordat, dacă cererea este admisă în parte.”

⁶Art. 567 - Termenul arbitrajului „(1) Dacă părțile nu au prevăzut altfel, tribunalul arbitral trebuie să pronunțe hotărârea în termen de cel mult 6 luni de la data constituirii sale, sub sancțiunea caducității arbitrajului. (2) Termenul se suspendă pe timpul judecării unei cereri de recuzare sau a oricărei alte cereri incidente adresate tribunalului prevăzut la art. 547. (3) În cadrul termenului prevăzut la alin. (1), părțile pot consimți în scris la prelungirea termenului arbitrajului. (4) Tribunalul arbitral poate dispune, pentru motive temeinice, prelungirea termenului, o singură dată, cu cel mult 3 luni. (5) Termenul se prelungește de drept cu 3 luni în cazul decesului uneia dintre părți”.

⁷ Ungureanu, O., *Drept civil. Introducere*, ed. a VII-a, Ed. Rosetti, București, 2005, p. 115. Ungureanu, O., Munteanu, C., *Drept civil. Partea generală*, în reglementarea Noului Cod civil, Editura Universul Juridic, București, 2013, p.182.

⁸ Art. 541 alin.2) NCPC – „În administrarea acestei jurisdicții, părțile litigante și tribunalul arbitral competent pot stabili reguli de procedură derogatorii de la dreptul comun, cu condiția ca regulile respective să nu fie contrare ordinii publice și dispozițiilor imperative ale legii”.

sfera unor relații sociale în care se tinde la protejarea individului ca celulă a societății, dar și al interesului general al societății, respectiv: raporturile personale nepatrimoniale privind familia, protecția incapacililor, starea civilă, dar și raporturile personale patrimoniale care implică în principal exercițiul autorității publice sau de stat, cum sunt cele referitoare la exproprierea pentru cauză de utilitate publică, cartea funciară.

Noul Cod de procedură civilă⁹ reglementează domeniul de aplicare al arbitrajului, arătând că acesta nu poate privi litigii relative la: starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relațiile de familie, precum și drepturile asupra cărora părțile nu pot să dispună¹⁰.

În ce privește materia succesorală, persoanele implicate pot face anumite acte de dispoziție, spre exemplu renunțarea la succesiune, însă eventualul litigiu care se naște dintr-un asemenea act nu este susceptibil de arbitrare.

De asemenea, în materia litigiilor care implică autoritățile publice se arată că acestea au posibilitatea de a încheia convenții arbitrale numai dacă sunt autorizate prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte.

Coroborând ipotezele art. 542 alin. 2 și 3 NCPC, reiese concluzia că statul, unitățile administrativ-teritoriale, instituțiile publice nu pot apela la arbitraj atunci când activitatea desfășurată nu se raportează la o activitate economică permisă de statutul respectivei autorități și dacă nu există o prevedere care le autorizează să procedeze astfel¹¹. Însă, persoanele juridice de drept public, care au în obiectul lor de activitate și activități economice, pot apela la arbitraj, cu excepția situației în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Așadar, dacă aceste autorități participă la raporturi de drept în care nu își exercită atributele de putere publică¹², comportându-se ca un subiect de drept aflat pe poziție de egalitate juridică cu cealaltă parte contractantă, arbitrajul este posibil, dacă sunt autorizate de lege, respectiv dacă este vorba despre activități economice și legea ori actul de înființare nu interzice arbitrajul.

Materia contractuală este specifică domeniului arbitrajului, regulile imperative și de ordine publică regăsindu-se prin excepție în această zonă juridică.

Rămâne de analizat o eventuală aplicare a procedurii arbitrale în raport cu materia contractelor specifice dreptului administrativ. Libertatea contractuală și egalitatea părților nu se regăsesc în acest domeniu, legea însăși prevăzând proceduri de alegere a cocontractantului, respectiv clauze reglementare sau obligatorii în funcție de categoria de contracte analizată.

⁹ Adoptat prin Legea nr. 134 din 1 iulie 2010, publicată în M. Of. nr. 485 din 15 iulie 2010 cu modificările ulterioare.

¹⁰ Stoica, C., *Noile reglementări privind arbitrajul*, în Curierul Judiciar nr. 7/2010, pp. 376-381.

¹¹ Art. 288 indice 1 din O.U.G. nr.34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii – „Părțile pot conveni ca litigiile în legătură cu executarea contractelor reglementate de prezenta ordonanță de urgență să fie soluționate prin arbitraj.”.

¹² Art. 223 C.civ. - Statul și unitățile administrativ-teritoriale

(1) În raporturile civile în care se prezintă nemijlocit, în nume propriu, ca titular de drepturi și obligații, statul participă prin Ministerul Finanțelor Publice, afară de cazul în care legea stabilește un alt organ în acest sens.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și unităților administrativ-teritoriale care participă la raporturile civile în nume propriu, prin organele prevăzute de lege.

Astfel, indiferent de denumirea contractului (delegare de gestiune, concesiune, achiziție publică), odată calificat drept contract administrativ, se ridică întrebarea dacă litigiile determinate de încheierea sau executarea contractului pot fi supuse procedurii arbitrale.

Ca regulă, litigiile în materia contenciosului administrativ nu pot fi supuse arbitrajului în condițiile în care Legea nr. 554/2004 se raportează la un regim juridic de drept public, care trebuie să fie urmat fără posibilitate de derogare. Cenzura actelor administrative nu se poate realiza decât în fața instanței de contencios administrativ, inclusiv în ce privește contractele administrative¹³, legea asimilându-le expres actelor administrative¹⁴.

De vreme ce Legea nr. 554/2004 prevede expres că în soluționarea acestor litigii, privind contractele administrative, se are în vedere regula după care principiul libertății contractuale este subordonat principiului priorității interesului public, conferindu-se preeminență regimului de drept public, regula este reprezentată de excluderea acestei categorii de litigii de la arbitraj¹⁵.

Ca atare, în ce privește contractele administrative, fie aceste contracte având ca obiect: punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice, ele vor putea fi supuse arbitrajului numai în ipoteza în care o prevedere expresă a legii va permite accesul la o asemenea procedură.

O.U.G. nr. 34/2006¹⁶ privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, reglementează expres procedura aplicabilă în materia atribuirii contractelor publice, precum și modul de soluționare a eventualelor contestații care se nasc în legătură cu aceasta, fiind exclusă posibilitatea apelării la arbitraj.

În ce privește faza ulterioară încheierii contractelor publice, același act normativ a

¹³ Tabacu, A., *Scurte considerații asupra contractului administrativ și asupra procedurilor de control jurisdicțional în materia achizițiilor publice*, în Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1(23)/2009, p. 80 și urm.

¹⁴ Art. 2 alin. 1 lit. c) din Legea nr. 554/2004 prevede că „act administrativ - actul unilateral cu caracter individual sau normativ emis de o autoritate publică, în regim de putere publică, în vederea organizării executării legii sau a executării în concret a legii, care dă naștere, modifică sau stinge raporturi juridice; sunt asimilate actelor administrative, în sensul prezentei legi, și contractele încheiate de autoritățile publice care au ca obiect punerea în valoare a bunurilor proprietate publică, executarea lucrărilor de interes public, prestarea serviciilor publice, achizițiile publice; prin legi speciale pot fi prevăzute și alte categorii de contracte administrative supuse competenței instanțelor de contencios administrativ”, iar potrivit art. 8 alin. 1, 2 și 3 din același act normativ „Persoana vătămată într-un drept recunoscut de lege sau într-un interes legitim printr-un act administrativ unilateral, nemulțumită de răspunsul primit la plângerea prealabilă sau care nu a primit niciun răspuns în termenul prevăzut la art. 2 alin. (1) lit. h), poate sesiza instanța de contencios administrativ competentă, pentru a solicita anularea în tot sau în parte a actului, repararea pagubei cauzate și, eventual, reparații pentru daune morale. De asemenea, se poate adresa instanței de contencios administrativ și cel care se consideră vătămat într-un drept sau interes legitim al său prin nesoluționarea în termen sau prin refuzul nejustificat de soluționare a unei cereri, precum și prin refuzul de efectuare a unei anumite operațiuni administrative necesare pentru exercitarea sau protejarea dreptului sau interesului legitim” și „Instanța de contencios administrativ este competentă să soluționeze litigiile care apar în fazele premergătoare încheierii unui contract administrativ, precum și orice litigii legate de încheierea, modificarea, interpretarea, executarea și încetarea contractului administrativ. La soluționarea litigiilor prevăzute la alin. (2) se are în vedere regula după care principiul libertății contractuale este subordonat principiului priorității interesului public”.

¹⁵ Tăbărcă, M., Buta, Gh., *Codul de procedură civilă, comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 1089.

¹⁶ Art. 255 alin. 3 din O.U.G. nr. 34/2006 arată că „În sensul prevederilor alin. 1, prin act al autorității contractante se înțelege orice act administrativ, orice altă operațiune administrativă care produce sau poate produce efecte juridice, neîndeplinirea în termenul legal a unei obligații prevăzute de prezenta ordonanță de urgență, omisiunea ori refuzul de a emite un act sau de a efectua o anumită operațiune, în legătură cu sau în cadrul procedurii de atribuire”.

avut o evoluție specială, conferind la un moment dat în competența exclusivă a tribunalelor comerciale procesele și cererile privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică, în mod asemănător fiind soluționate și litigiile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire. Potrivit modificării aduse O.U.G. nr. 34/2006 prin L. nr. 278/2010¹⁷, litigiile privind executarea contractelor de achiziție publică ce intră sub incidența acestei legi au fost considerate ca fiind litigii comerciale supuse procedurii prescrise de cod pentru această categorie de litigii¹⁸. Însă soluționarea pe calea arbitrajului a acestei categorii de litigii a rămas supusă regulii ca drepturile la care se referă contractul să decurgă din norme de ordine privată pentru ca părțile să poată dispune de acestea, astfel că de vreme ce legea prevedea o anumită competență pentru soluționarea acestei categorii de litigii, fie aceasta și comercială, nu se putea susține admisibilitatea arbitrajului în privința lor.

Ulterior, art. 286 din O.U.G. nr.34/2006 a fost modificat, intrând în competența instanței de contencios administrativ procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică.

Însă, deși a dat aceste litigii în competența instanței de contencios administrativ, legiuitorul a prevăzut expres că părțile pot conveni ca litigiile în legătură cu executarea contractelor de achiziție să fie soluționate prin arbitraj¹⁹, ceea ce determină îndeplinirea cerinței art. 542 alin. 2 NCPC.

În materia contractelor de concesiune privind bunurile proprietate publică, O.U.G. nr. 54/2006²⁰ trimite expres la Legea contenciosului administrativ pentru soluționarea litigiilor, fără a se prevedea posibilitatea arbitrajului, dimpotrivă legea stabilind competența de soluționare în favoarea instanțelor de contencios administrativ²¹.

Materia contravențională, esențialmente de drept administrativ, nu poate fi, la rândul său, supusă arbitrajului în condițiile în care prin chiar scopul declarat al legii²² se arată că legea contravențională apără valorile sociale, care nu sunt ocrotite prin legea penală.

¹⁷Privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 76/2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, publicată în M. Of. nr. 898 din 31 decembrie 2010, intrată în vigoare la 3 ianuarie 2011.

¹⁸Art. 286 alin. 1 și 3 din O.U.G. nr. 34/2006 prevăd că „Procesele și cererile privind acordarea despăgubirilor pentru repararea prejudiciilor cauzate în cadrul procedurii de atribuire, precum și cele privind executarea, nulitatea, anularea, rezoluțiunea, rezilierea sau denunțarea unilaterală a contractelor de achiziție publică se soluționează în primă instanță de către secția comercială a tribunalului în circumscripția căruia se află sediul autorității contractante. În fața instanței de judecată, litigiile privind drepturile și obligațiile contractate în cadrul procedurilor de atribuire care intră în sfera de aplicare a dispozițiilor prezentei ordonanțe de urgență se soluționează de urgență și cu precădere, potrivit dispozițiilor art. 720²-720⁷ și art. 720⁹ din Codul de procedură civilă, care se aplică în mod corespunzător.

¹⁹Legea. nr. 193/2013, din 1 iulie 2013.

²⁰ Privind regimul contractelor de concesiune de bunuri proprietate publică, publicată în M. Of. nr. 569 din 30 iunie 2006.

²¹ Art. 66 - (1) Soluționarea litigiilor apărute în legătură cu atribuirea, încheierea, executarea, modificarea și încetarea contractului de concesiune, precum și a celor privind acordarea de despăgubiri se realizează potrivit prevederilor L.nr.554/2004 cu modificările ulterioare. (2) Acțiunea în justiție se introduce la secția de contencios administrativ a tribunalului în a cărui jurisdicție se află sediul concedentului. (3) Împotriva hotărârii tribunalului se poate declara recurs la secția de contencios administrativ a curții de apel, conform prevederilor legale.

²² Art. 1 din O.G. nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.

Nu sunt arbitrabile litigiile privind: bunurile aflate în proprietate publică, inalienabile și imprescriptibile, materia fiscală, cu excepția ipotezelor în care se prevede expres contrariul, drepturile salariaților recunoscute de lege²³.

De asemenea, nu pot fi supuse arbitrajului, litigiile pe care legea le conferă expres în competența instanței de judecată sau cele în soluționarea cărora se instituie o procedură incompatibilă cu procedura arbitrajului.²⁴ Sunt asemenea litigiile: în materia fondului funciar, în materia dreptului concurenței dacă se ridică problema aplicării sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 21/1996, dar și litigii în materii speciale cum este cea reglementată de Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență²⁵.

În dreptul privat, drepturile subiective nepatrimoniale nu pot fi reglementate prin norme de ordine privată, în condițiile în care statul este cel interesat în privința reglementării normelor minime care să-i asigure existența. Prin urmare, eventualele litigii nepatrimoniale născute în legătură cu aplicarea acestor reglementări sunt date în competența justiției etatice, în mod exclusiv, o greșită apelare la procedura arbitrală putând atrage desființarea hotărârii arbitrale prin acțiunea în anulare.

În materia societăților, litigiile societare, născute între asociații/acționarii societăților sau între aceștia și societate, ori litigiile născute între societăți nu sunt excluse de la arbitraj atunci când părțile pot dispune de drepturile respective, de natură patrimonială²⁶.

Dimpotrivă, litigiile societare, între asociații/acționarii societăților sau între aceștia și societate, nu sunt supuse arbitrajului dacă au caracter nepatrimonial și vizează statutul persoanei juridice, deoarece normele care reglementează acest statut sunt de regulă de ordine publică și imperative. Sunt astfel litigii privind: nulitatea persoanei juridice; alegerea și funcționarea organelor de conducere ale societății; dizolvarea, lichidarea persoanei juridice în condițiile Legii nr. 31/1990²⁷; statuarea asupra excluderii asociatului²⁸ etc.

Dimpotrivă, eventualele litigii patrimoniale, referitoare la despăgubirile cuvenite persoanei vătămate prin încălcarea unor drepturi personale nepatrimoniale²⁹, nu sunt sustrate procedurii arbitrale, de vreme ce titularul dreptului la acțiune poate dispune de dreptul la despăgubire.

În raporturile juridice private, care implică acte juridice ce vizează drepturi patrimoniale, arbitrajul este permis în toate cazurile, cu excepția situațiilor în care legea prevede expres altfel. Astfel, intră în această categorie litigii privind: acțiuni în constatare, în revocare, în executarea contractelor, despăgubiri, restituirea unui bun, validitatea contractelor,

²³ Art. 38 din Codul muncii – „Salariații nu pot renunța la drepturile ce le sunt recunoscute prin lege. Orice tranzacție prin care se urmărește renunțarea la drepturile recunoscute de lege salariaților sau limitarea acestor drepturi este lovită de nulitate.”

²⁴ Deleanu I., Deleanu S., *Arbitrajul ... op. cit.*, p. 97.

²⁵ Publicată în M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014.

²⁶ Cu privire la acțiunea în răspundere contra administratorilor, Gheorghe, C., *Limitele arbitrajului în materie societară*, în *Curierul Judiciar* nr. 8/2010, p. 436.

²⁷ Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, op. cit.*, p. 95. De asemenea, Deleanu I., Deleanu S., *Arbitrajul intern și internațional, op. cit.*, pp. 97-98.

²⁸ Curtea de Apel Timișoara, Secția comercială, dec. civ. nr. 169 din 3 noiembrie 2009, *Revista de Drept comercial* nr. 1/2011, pp. 69-74.

²⁹ Chelaru, E., *Drept civil. Persoanele*, Ed. C.H. Beck, București, 2008, pp. 79-84.

rezoluțiunea, rezilierea contractului³⁰.

Asemenea litigii, calificate ca având obiect patrimoniale deoarece sunt evaluabile în bani, așa cum a reținut Înalta Curte de Casație și Justiție în decizia nr. 32/2008, pronunțată în recurs în interesul legii³¹, pot fi supuse arbitrajului chiar dacă litigiul nu poartă și asupra repunerii în situația anterioară încheierii respectivului act juridic³². Este cert că această regulă trebuie circumscrisă prevederilor NCPC, care nu se raportează la caracterul patrimonial al litigiului respectiv, cerând posibilitatea părții de a dispune asupra acestuia.

3. CONCLUZII

Pornind de la regulile NCPC, se poate concluziona că arbitrajul este posibil în cazul tuturor litigiilor asupra drepturilor de care părțile pot dispune, în afară de acelea care privesc starea civilă, capacitatea persoanelor, dezbaterea succesorală, relațiile de familie.

În ce privește statul și autoritățile publice aceștia au posibilitatea de a apela la arbitraj numai dacă sunt autorizați prin lege sau prin convenții internaționale la care România este parte, în timp ce persoanele juridice de drept public care au în obiectul lor de activitate și activități economice au facultatea de a încheia convenții arbitrale, cu excepția cazului în care legea ori actul lor de înființare sau de organizare prevede altfel.

Ca atare, este esențială prevederea în legea specială, fie în sensul de a permite fie în sensul de a interzice clauza arbitrală, în raport de natura juridică a persoanei implicate.

BIBLIOGRAFIE:

1. TRATATE, CURSURI, MONOGRAFII:

Chelaru, E., *Drept civil. Persoanele*, Ed. C.H. Beck, București, 2008.

Deleanu, I., Deleanu, S., *Arbitrajul intern și internațional*, Ed. Rosetti, București, 2005.

Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, modalitate alternativă de soluționare a litigiilor patrimoniale*, Ed. Universul Juridic, București, 2010.

Tăbârcă, M., Buta, Gh., *Codul de procedură civilă, comentat și adnotat cu legislație, jurisprudență și doctrină*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2008.

Ungureanu, O., *Drept civil. Introducere*, ed. a VII-a, Ed. Rosetti, București, 2005.

Ungureanu, O., Munteanu, C., *Drept civil. Partea generală*, în reglementarea Noului Cod civil, Editura Universul Juridic, București, 2013.

³⁰ În materie civilă *lato sensu*: raporturi juridice în materie de asigurări, intermediari de valori mobiliare, raporturi între asociații societăților sau între aceștia și societate etc.

³¹ Decizia nr. 32 din 9 iunie 2008, referitoare la interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 1 pct. 1, art. 2 pct. 1 lit. a) și b) și art. 2821 alin. 1 din Codul de procedură civilă, în ceea ce privește caracterul evaluabil sau neevaluabil în bani al litigiilor civile și comerciale având ca obiect constatarea existenței sau inexistenței unui drept patrimonial, constatarea nulității, anularea, rezoluțiunea, rezilierea unor acte juridice privind drepturi patrimoniale, atât în situația în care este formulat capătul de cerere accesoriu privind restabilirea situației anterioare sau restituirea prestațiilor efectuate, cât și în situația în care nu este formulat acest capăt de cerere, în vederea determinării competenței materiale de soluționare în primă instanță a acestor litigii și a căilor de atac ce pot fi exercitate, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 830 din 10 decembrie 2008.

³² Prescure, T., Crișan, R., *Arbitrajul comercial, op. cit.*, pp.75 - 80.

2. ARTICOLE ÎN REVISTE DE SPECIALITATE:

Gheorghe, C., *Limitele arbitrajului în materie societară*, în Curierul Judiciar nr. 8/2010.

Stoica, C., *Noile reglementări privind arbitrajul*, în Curierul Judiciar nr. 7/2010.

**THE ECONOMIC MANAGEMENT OF MACHINE AND AGRICULTURAL AND
FORESTRY OPERATIONS EQUIPMENT FACTORIES IN ROMANIA**

**Lucica Armanca, Assist. Prof., PhD, University of Agriculture Sciences and Veterinary
Medicine, Cluj-Napoca**

Abstract: The purpose of this work is to identify and analyse the main economic indicators, among which the turnover, the market share for companies having as scope of activity the manufacture of machinery and agricultural and forestry operations equipment in Romania. Dissemination of information offered by the Account Statements of such companies during the 2009-2013 period, as well as statistical information on the stock list of agricultural and forestry operations equipment have been achieved by the research method specific to accounting and financial analysis, as well as the SWOT analysis.

The results allow us to establish evolution and competition comparisons between counties and region of the country, and they enable us to become familiar with manpower absorption and the need of developing new factory-type companies or resorting to import of agricultural and forestry operations equipment.

Key words: *market share, turnover, agricultural equipment, forestry operations, SWOT analysis*

Introducere

Comaniile romanești, prezente pe piața mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatare forestiere, fie au păstrat tradiția începută cu decenii în urmă, respectiv a unităților de mecanizare a agriculturii, fie sunt noi afaceri cu capital autohton ce au găsit piața pentru utilajele fabricate, fie sunt doar prestatori- privind asamblarea componentelor pentru realizarea mașinilor și a utilajelor, pe care apoi le livrează furnizorului de subansamble din țări europene(Franța, Italia, Germania, etc). Cele 50 de companii, sunt dispuse inegal pe regiunile de dezvoltare ale României, astfel: în Regiunea Centru funcționează zece companii, în Regiunea Vest funcționează nouă companii, în Regiunea Nord Vest sunt înregistrate opt companii, dar funcționează doar patru unități, în Regiunea București-Ilfov sunt înregistrate șapte companii, dar au activitate numai cinci unități, în Regiunea Sud-Vest Oltenia sunt înregistrate șase companii și funcționează doar cinci, în Regiunea Sud Est Dobrogea sunt înregistrate cinci companii și sunt active doar patru, în Regiunea Sud-Muntenia sunt înregistrate trei companii și activează doar două, iar în Regiunea Nord Est funcționează două companii. Mașinile, utilajele- agricole și pentru exploatare forestiere, sunt destinate exploatarea agricole cu dimensiuni variate, cât și micilor fermieri sau întreprinzători în cultura și creșterea activelor biologice productive cât și a celor de natura stocurilor.

Managementul economic al acestor entități este definit prin realizarea unor structuri de producție eficientă și presupune cunoașterea variabilelor organizaționale, respectiv a factorilor interni și externi ce condiționează într-o anumită măsură caracteristicile structurii organizatorice și de conducere(Merce E. et.colab).

Cota de piață sau partea de piață a întreprinderii permit poziționarea societății în cadrul sectorului de activitate sau în raport cu concurenții săi, iar evoluția acesteia depinde pe

de o parte de dinamismul sectorului de activitate, iar pe de alta parte de satisfacția clienților(Hristea, A.M.,2013).

Material și metodă

Materialul de diseminat sunt datele primare preluate din Situațiile financiar anuale pentru perioada 2009-2013, raportate de cele 50 de companii cu sediul in Romania si obiectul de activitate- „Fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatare forestiere”. Determinarea indicatorilor de resurse tehnice, de resurse umane și de concurență pe o anumită piață s-a realizat conform formulelor de calcul specifice analizei economice. Rezultatele permit comparația între regiunile țării, permit cunoașterea absorbției de forță de muncă, precum și stabilirea topului concurențial de pe piața românească a mașinilor, utilajelor agricole și silvice.

Cota de piata, identificata dupa indicatori specifici (Hristea, 2013)

Cota de piață absolută(globală):

$$C_{abs} = \frac{CA_1}{\sum_{i=1}^n CA_i} \cdot 100 \quad (1)$$

unde: CA_1 - cifra de afaceri a întreprinderii analizate

$\sum_{i=1}^n CA$ -cifra de afaceri totală a sectorului/ramurii

Cota de piață relativă:

$$C_{rel} = \frac{CA_1}{CA_L} \cdot 100 \quad C_{rel} = \frac{CA_1}{\sum_{I=1}^3 CA_{LI}} \cdot 100 \quad (2)$$

unde: CA_L -cifra de afaceri a celui mai important concurent de pe piață(liderul)

$\sum_{i=1}^3 CA_{LI}$ -valoarea vânzărilor (cifra de afaceri) a primilor trei concurenți de pe piață.

Performanțele ce revin la o unitate valorică de active imobilizate pe baza datelor din Bilanțul contabil și Contul de profit și pierdere(Achim,2012):

- Cifra de afaceri ce revine la 1000 lei active imobilizate:

$$CAN_{1000}^{Ic} = \frac{CAN}{I_c} \times 1000 \quad (3)$$

- Venituri totale ce revin la 1000 lei active imobilizate:

$$VT_{1000}^{Ic} = \frac{VT}{I_c} \times 1000 \quad (4)$$

- Productivitatea muncii exprimată în lei per persoana.

$$W = \frac{CAN}{N} \quad (5)$$

Rezultate si discutii

1. Cifra de afaceri aferentă activității „Fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatarea forestieră” din România

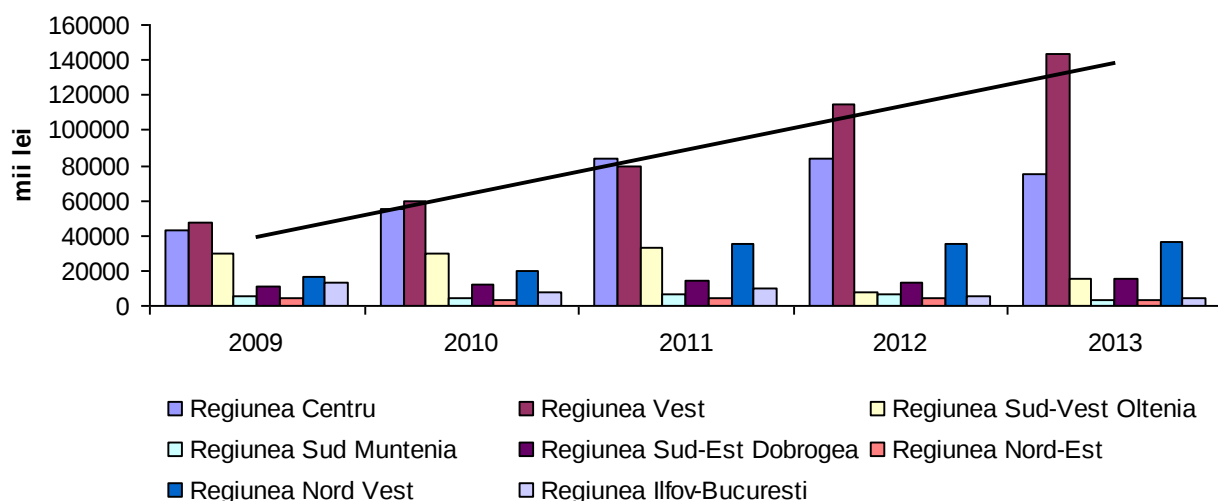

Fig.1 Dinamica indicatorului Cifra de afaceri pe Regiunile de dezvoltare ale Romaniei

Evoluția crescătoare a indicatorului Cifra de afaceri, în perioada 2009-2013, pentru activitatea definită, la nivel național, este efectul creșterii acestui indicator într-un ritm mult mai accelerat în Regiunea Vest, în care activează 10 unități productive, urmată de Regiunea Centru de dezvoltare a României, în care activează nouă unități productive.

La nivelul anului 2010 ritmul de creștere a indicatorului Cifra de afaceri pentru Regiunea Vest devansează cu 15,32% ritmul de creștere la nivel național pentru activitatea economică definită.

La nivelul anului 2011 ritmul de creștere a cifrei de afaceri aferentă Regiunii Vest este de 33,98% față de anul precedent, dar sub ritmul creșterii la nivel național, cu 7,01%.

La nivelul anului 2012 ritmul de creștere al cifrei de afaceri aferentă Regiunii Vest este cu 11,23% mai mare față de perioada precedentă și cu 45,21% față de creșterea la nivel național, pentru activitatea definită.

La nivelul anului 2013 ritmul de creștere al indicatorului Cifra de afaceri aferentă Regiunii Vest este cu 24,28%, față de anul precedent, iar față de nivelul național, pentru activitatea definită, creșterea este cu 15,4%.

2. Cota de piață în fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatare forestiere în România

Poziția concurențială a afacerilor

Tabelul(1)

Societatea	Cifra de afaceri(mii lei)-an 2013
a) Romatech Group SRL- Ialomița	15.104
b) Maschio Gaspardo România SRL - Arad	136.856
c) Irium SA- Mureș	57.781
Total sector-Fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatare forestiere	295.912

Sursa: prelucrare autor

Pentru compania a) cota de piață globală sau absolută este 5,10%; cota de piață relativă în raport cu liderul pieței de mașini și utilaje agricole, în anul 2013 este de 11,04%, iar cota de piață relativă în raport cu cei trei lideri este de 7,20%.

Pentru compania b) cota de piață globală este 46,24%; cota relativă de piață în raport cu cei trei lideri este de 65,25%.

Compania b) sustine aproape jumătate din cifra de afaceri a liderilor pe piață, totuși poziția secundului în aceste afaceri este vulnerabilă și ca atare va accelera mai mult pe managementul vanzarilor și al calitatii acestora.

Pentru compania c) cota de piață globală este 19,53%; cota relativă de piață în raport cu liderul pieței este 42,22%, iar cota de piață relativă în raport cu cei trei lideri este 27,55%.

3. Activele imobilizate versus capitalurile exploatate patrimonial în fabricile de mașini, utilaje pentru agricultură și exploatare forestiere din România

Indicatorii de efect al efortului investițional în fabricile de mașini, utilaje pentru agricultură și exploatare forestiere din România

Tabelul (2)

Regiunea		An 2009	An 2010	An 2011	An 2012	An 2013
Centru	Imobilizări(miilei)	31376	34005	40828	43783	57674
	Capitaluri(miilei)	51451	58570	75498	89582	99534
Vest	Imobilizări(miilei)	23607	23691	43044	51720	66526
	Capitaluri(miilei)	25898	40066	42069	44060	47433
Sud-Vest Oltenia	Imobilizări(miilei)	124008	86865	86166	9415	87325
	Capitaluri(miilei)	137085	107133	107038	10061	105083
Sud Muntenia	Imobilizări(miilei)	5941	5468	5111	3711	3515
	Capitaluri(miilei)	6071	6071	6071	6071	6071
Sud-Est Dobrogea	Imobilizări(miilei)	7292	7065	7784	3503	7705
	Capitaluri(miilei)	13042	12991	13145	7711	14700
Nord-Est	Imobilizări(miilei)	2369	2304	2078	1995	2103
	Capitaluri(miilei)	1694	1578	1558	1811	2150
Nord Vest	Imobilizări(miilei)	2648	3181	6538	9634	13874
	Capitaluri(miilei)	6973	8183	15018	14488	20795
Ilfov-București	Imobilizări(miilei)	15053	14535	15267	14809	14048
	Capitaluri(miilei)	19659	17242	17346	14312	16838

Sursa: www.doingbusiness/profile financiare/- prelucrare autor

Activele imobilizate aflate în patrimoniul unităților investigate, la nivelul anului 2010 înregistrează o diminuare cu 16,57% față de anul 2009, apoi o creștere cu 16,76% în anul 2011 față de anul 2010, o diminuare cu 33% în anul 2012 față de anul 2011, creștere cu 82,41% la nivelul anului 2013 față de anul 2012 și o creștere cu 19,06% față de anul de bază, respectiv anul 2009. Perioada 2010-2012, privind activele imobilizate cumulate ale companiilor analizate prezintă o diminuare.

La nivelul anului 2010 aportul la diminuarea imobilizărilor patrimoniale este pe seama tuturor entităților active și investigate cu câteva mici excepții: Regiunea Centru, cu o creștere de 8,37% și Regiunea Nord-Vest cu o creștere de 20,12%.

La nivelul anului 2012 diminuarea de 33% este cauzată de scăderea activelor cu 89,08% în Regiunea Sud-Vest Oltenia, județul Dolj. De asemenea diminuarea cu 27,4% a activelor aflate în exploatare la nivelul anului 2012 în Regiunea Sud Muntenia, iar în Regiunea Sud-Est Dobrogea diminuarea cu 55% a volumului

activelor imobilizate în județul Constanța, constituie aportul la reducerea volumului activelor imobilizate la nivelul eșantionului investigat.

Cauzele diminuării volumului valoric al activelor imobilizate este pe de o parte lipsa surselor de finanțare, respectiv de capitaluri pentru dezvoltare, apoi ieșirea din lumea afacerilor a unor entități, cauzele acestora pot fi multiple, dar și un management cu deficiențe al imobilizărilor corporale, mai cu seamă la entitățile ce prezintă diminuări de active.

Referitor la capitalurile proprii deținute de entitățile investigate din regiunile de dezvoltare a României, se constată la nivelul anului 2010 o diminuare cu 3,84% față de anul 2009, cauzele sunt la nivelul Regiunii Sud-Vest Oltenia, diminuare cu 21,85% față de anul precedent și Regiunea Ilfov-București, diminuare cu 12,30% față de anul 2009. Diminuarea generală a activelor exploatate în anul 2012, cu 32,28% față de anul 2011, sunt efect al reducerilor înregistrate la activele imobilizate în Regiunea Sud-Vest Oltenia, cu 90,61%, față de anul precedent, precum și diminuarea cu 17,50%, Regiunea Ilfov București, față de anul 2011. Diminuarea capitalurilor în entitățile cercetate este efect al ieșirii din sfera business-lui a unor agenți economici, dar și lipsa surselor proprii de finanțare a imobilizărilor, respectiv entitățile înregistrează rezultate economico-financiare negative, an de an.

4. Cifra de afaceri și veniturile totale la 1000 lei active imobilizate în fabricile de mașini și utilaje pentru agricultură și exploatare forestiere

Indicatorii de randament ai resurselor tehnice în fabricile de mașini, utilaje pentru agricultură și exploatare forestiere din România

Tabelul (3)

Regiunea		An 2009	An 2010	An 2011	An 2012	An 2013
Centru	CAN/1000lei AI	1379	1609	2063	1912	1304
	VT/1000 lei AI	1674	1902	2441	2065	1413
Vest	CAN/1000lei AI	1989	2495	919	2224	2149
	VT/1000 lei AI	2247	2572	1989	2404	2317
Sud-Vest Oltenia	CAN/1000lei AI	241	339	390	867	173
	VT/1000 lei AI	319	350	428	674	227
Sud	CAN/1000lei	899	713	1219	1856	970

Muntenia	AI					
	VT/1000 lei AI	969	608	1240	2269	1040
Sud-Est Dobrogea	CAN/1000lei AI	1567	1785	1847	3627	2015
	VT/1000 lei AI	1779	2181	1984	3756	2149
Nord-Est	CAN/1000lei AI	1698	1267	2282	2188	1511
	VT/1000 lei AI	2522	1296	2105	2249	1485
Nord Vest	CAN/1000lei AI	6414	6227	5433	3702	2639
	VT/1000 lei AI	6722	6556	5825	3813	2788
Ilfov- București	CAN/1000lei AI	910	500	637	353	278
	VT/1000 lei AI	119	651	753	379	305

Sursa: www.doingbusiness/profile financiare/- prelucrare autor

Indicatorii de eficiență a activelor imobilizate prin prisma cifrei de afaceri netă, respectiv veniturile totale, prezintă o evoluție sinuoasă în perioada 2009-2013, la nivelul grupului de afaceri investigate.

La nivelul anului 2010, cifra de afaceri netă la 1000 lei active imobilizate înregistrează o diminuare cu 1,08% față de anul 2009, în timp ce indicatorul venituri totale la 1000 lei active imobilizate înregistrează tot o diminuare cu 1,46% față de anul precedent.

La nivelul anului 2011, cifra de afaceri la 1000 lei active imobilizate înregistrează o diminuare cu 0,98% față de anul precedent și diminuare cu 2,05% față de anul 2009. Veniturile totale la 1000 lei active imobilizate înregistrează o creștere cu 4,03% față de anul precedent și cu 2,53% față de anul 2009.

La nivelul anului 2012 cifra de afaceri la 1000 lei active imobilizate înregistrează o creștere cu 13,12% față de anul precedent și cu 10,80% față de anul 2009.

Veniturile totale la 1000 lei active imobilizate înregistrează o creștere cu 5,03% față de anul precedent și cu 7,68% față de anul 2009.

La nivelul anului 2013 cifra de afaceri la 1000 lei active imobilizate înregistrează o diminuare cu 34,02% față de anul precedent și cu 26,89% față de anul 2009.

Veniturile totale la 1000 lei active imobilizate înregistrează o diminuare cu 33,42% față de anul precedent și o diminuare cu 28,30% față de anul 2009.

De remarcat este faptul că acești indicatori de eficiență ai activelor imobilizate înregistrează diminuare în anul în care activele imobilizate înregistrează creștere. Investițiile în active imobilizate în anul 2013, este obligatoriu a fi manageriate corect și economic în perioadele viitoare de exploatare.

5. Productivitatea muncii în fabricile de mașini și utilaje pentru agricultură și exploatarea forestieră

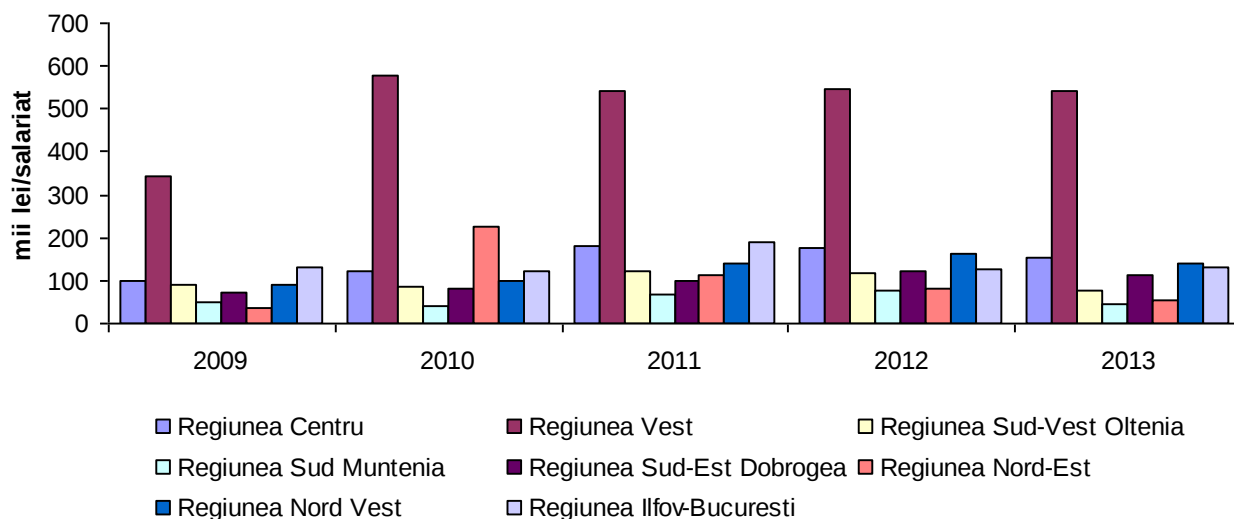

Fig.2 Dinamica productivității muncii în fabricile de mașini, utilaje pentru agricultură și exploatarea forestieră în România

Productivitatea muncii ca raport efect- efort înregistrează cele mai bune valori pentru Regiunea Vest a României cu peste 500 mii lei pe salariat, urmată de Regiunea Centru și apoi de Regiunea Ilfov-București.

Indicatorul productivitatea muncii pentru cazurile investigate este deseori influențat de reducerea numărului de salariați, chiar dacă efortul investițional nu este făcut, încât să justifice acest demers din partea companiilor.

Productivitatea muncii prezintă variații pentru fiecare regiune de dezvoltare, în cursul perioadei investigate, ceea ce denotă că în general mașinile, utilajele pentru agricultură și exploatarea forestieră sunt fabricate în baza comenzilor cerute de clienți.

Concluzii

Managementul economic în fabricarea mașinilor și utilajelor pentru agricultură și exploatarea forestieră presupune:

- nu numai analize economico-statistice a acestui tip de afaceri și ci inventarierea patrimoniului privind mașinile și utilajele din exploatarea agricole,

horticole, silvice pe sursele de proveniență a acestora: din import/utilaje noi sau second hand sau din producție internă. De asemenea este necesar identificarea vechimii în exploatare a acestor utilaje.

- Investițiile în noi locații de producție a mașinilor și utilajelor agricole este deseori constrânsă de punctele de vânzare deschise de companii similare din țările europene, sau care preia comenzi de la clienți pentru utilaje.

Analiza SWOT a managementului economic în fabricile de mașini și utilaje pentru agricultură și exploatare forestiere în România permite identificarea câtorva puncte tari și puncte slabe:

Puncte tari:

- Investițiile mai vechi sau noi au pornit ca o idee de succes, iar rezultatele sunt cu mai mult sau mai puțin de succes.
- Modernizarea bazei tehnico-materiale, respectiv sporirea an de an a activelor investite nu au suficientă sursă proprie de finanțare, iar creditele bancare sunt costisitoare și greu de garantat.
- Calitatea și parametrii tehnici ai produselor fabricate sunt un succes pentru clienții beneficiari.
- Punctele de vânzare sunt deschise în locații cu accesibilitate pentru actualii și viitorii clienți, de obicei în apropierea căilor de acces rutier.
- Participarea la târguri și expoziții, atât naționale cât și internaționale.

Puncte slabe:

- dificultăți și constrângeri în asigurarea materiilor prime, pe plan intern, calitatea este uneori îndoielnică și furnizorii sunt tot mai puțini, motiv pentru care se fac importuri, ceea ce generează diferențe de curs valutar nefavorabile.
- Fluctuațiile personalului, denotă existența pe piața muncii de personal nespecializat pentru activitatea acestor fabrici, darși lipsa comenzilor care să exploateze la maxim activele imobilizate existente.
- Lipsa datelor statistice la nivel național, a indicatorilor în expresie fizică privind mașinile și utilajele pentru agricultură și exploatare forestiere fabricare cât și acelor existente în exploatarea utilizatorilor acestora.

BIBLIOGRAFIE:

1. Achim M.V., 2012 - Manual Diagnostic financiar contabil, Editura Risoprint Cluj Napoca
2. Hristea A.M., 2013 - Analiza economico-financiară a întreprinderii, Editura Economică, București
3. Merce E. et colab, 2010 - Managementul și gestiunea unităților economice cu profil agricol, Editura Digital Data , Cluj Napoca
4. Petrescu S., 2003 - Diagnostic economic financiar, Editura Sedcom Libris, Iași
5. Staicu M. Et colab, 2002 - Practica gestiunii investițiilor, Editura ASE, București
6. www.doingbusiness/profile_financiare/

ABOUT HUMANDIGNITY, CIVIC SENSE AND TAX EVASION TEMPTATION

Ionel Leonida, PhD, Researcher, Centre for Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu"

Abstract: The purpose of this paper is to connect and evaluate, two-way, some intrinsic elements of the individual, in our case the taxpayer's position with less orthodox elements of economics that can bring an illusory state of financial gain. The society in which we live is often marked by crises can be, for example, financial, economic, moral, family, honesty and human dignity etc. For each of these events human intelligence can and must identify solutions. The issue of human dignity as important attribute of the individual personality, as a representative of civic responsibility can be circumscribed currently a crisis, with high incidence and the unorthodox economic behavior. And human and economic, solutions are needed, but not individually, but integrated solutions in synergy. It is possible to return to a genuine human dignity, to increase civic responsibilities even be the most important support for weighting the temptation of money.

Keywords: *human dignity, tax evasion, synergy, civic sense*

Introduction

The challenges, dynamics and depth of social and economic phenomena creates certain difficulties in economic and sociological science to predict and even to identify explicit causality of these phenomena. Moreover, there are difficulties to identify and provide concrete solutions and objectives. There are economists whose opinion blames capitalism for the failure of the global economy. Also, many economists increasingly recognize that the mere pursuit of profit is not sufficient for any economic model, the change must target optical care for human beings.

Concern for the human being requires attention increasingly on the incidence increased psychology of economic decisions. An overview of the history of economic thought, indicating that the need to study human psychology, in this case the individual behavior as a means of explaining economic reality, has been repeatedly invoked but less applied. More economic phenomena faced by humanity, the nature of financial crises, economic or industrial, were released and on account of the psychological and sociological negligence in designing and implementing economic strategies.

There exposures that justifies a certain ignorance of the set and argue that the quest for profit, the quantitative aspect is all that matters. Statements such as that of Perkins who claims that "*any economic growth to the advantage of mankind and the higher the growth, the more widespread its benefits*", illustrates the exclusive orientation for quantitative economic performance that excludes man and human nature.

However, concern for the study of psychology and sociology, as tools to explain economic phenomena not ceased and received confirmation through the establishment of institutions such as the Austrian School of Psychology whose founder, Carl Menger, he says that studying human psychology may lead to some clarification of the rules governing economic activity. Increased emphasis on their concerns and progress was achieved by the

Chicago School, certified Gary S. Becker concerns included in the work of human behavior: an economic approach focused on human capital theory on how the attitudes and skills, feelings and people's knowledge influences their economic behavior, concerns which became a Nobel laureate in 1992. Lastly, concerns in the sphere of knowledge and understanding of tax evasion, reveals the psychological causes of Naur as the most important in the proliferation of Such actions.

In this context the concerns prevailing concerns historical economic performance, the quantitative perspective, we support and appreciate the fact that human nature concerns the analysis of incidents on economic behavior must gain increasingly more interest and respect.

About dignity and civic

Human nature is complex and profound phenomenon that still try placing it in a position of explanatory tool of economic and social phenomena such as tax evasion. In doing so, we Rene Girard's theory is useful, the acquisitive imitation, a principle experimentally demonstrated by the behavior of children, that is human nature and structural constituent imitative. Thus, more children are away some toys will simultaneously try to choose as many and the most attractive of them. Translatând this experiment at taxpayers are in an economic context, concerned about increasing personal and family welfare, will try by all means available, legal or borderline illegal, to secure as many resources. This behavior can be explained by selfish character of human nature, its heredity manifested from childhood through adulthood preserved and temptation escapist behavior.

This raises the question of how this feature can be modeled selfish human nature?

A sensitive issue which can be emphasized is human dignity as a human being that quality implies the existence mind of its own, coupled with morality and conscience linked to the value of others, leading to stimulation of civic responsibility. But dignity itself, not limited just what we underlined above, but also the way they are behaving taxpayers among themselves, but especially the conduct of the institution taxpayers relations. The dignity may appear as an attribute of the taxpayer own as an assessment criterion among taxpayers, but also between them and the tax institution.

The premises consist of liberty dignity and equity. History has shown that not all companies have provided conditions for the manifestation of dignity taxpayers and revealed at the same time, that most taxpayers feel more comfortable and free democratic forms of organization of companies. In countries with young democracy with socialist long, inconsistent with certain characteristics of human dignity, democracy and freedom perception occurred among taxpayers and tax authorities to limit them. To balance this situation, the authorities have implemented a system of command and control type regulation to force settlement of freedom. Over time, deeper manifestation and the establishment of democracy, freedom taxpayers have begun to realize the desire to be respected, especially by the authorities. This freedom of individual taxpayers and the concentrated social groups translates into dignity and civic and may constitute the force appeared to some of their desire to be respected, to strengthen education and mutual respect in the relationship authority - taxpayers. These elements, medium and long term, should represent important milestones to be included

in tax rules and strategies to ensure the transparency regulation orientation, inducing educational effects and ensure greater compatibility between its human nature.

Now, at least in former socialist societies, there is a certain gap between the taxpayers and dignity institutional dignity¹, meaning that people, in this case taxpayers, quickly assimilated the rights and obligations of a democratic society, especially regarding fiscal relations, while fiscal institutions recorded some delays in adapting the type of tax legislation to outline and enhance the dignity and sense of civic taxpayers, as important elements of voluntary tax compliance.

The national tax authorities continued strengthening command and control type rules that currently govern the tax environment, although this type of tax rules constrain and limit the need and right to be respected taxpayer. The perpetuation of this type of regulation, characterized by force and fear departs from the moral values of a synergistic interaction between authorities and taxpayers.

Degradation of moral values of fiscal interaction between taxpayers and tax authorities may divide between taxpayers behavior to persevere in his attempt to restore moral values and a tendency affected by acts of corruption, as a possible way to practice tax evasion.

Trying to identify specific explanations for this gap in the manifestation of dignity in the fiscal sphere, the perpetuation of force and coercion characterized interaction, we identified some arguments, both at government level and at the level of taxpayers.

At government level, insufficient funding of public goods and services, leading the tax authorities to frequent changes in tax laws, extending the tax base, modification of tax rates and maintain a certain state of force, coercion and control over taxpayers. Also, another explanation is given, it may be time history of relationship between taxpayers and tax authorities quantify the accumulation and mutual experience that will transform the tax rules or be covered by existing rules, which increase their effectiveness. In Romania, we consider that the history of relations between taxpayers and tax authorities tax actually started in 1990 and has not gathered sufficient maturity and experience, and tax regulations are developed exclusively by the tax authorities, without even including elements resulting from experience and accumulations.

At the taxpayers level, fiscal behavior is generated by continuous interaction between authorities and taxpayers, as an expression of taxation manifestation present in every society, representing a complex interdisciplinary elements stemming from both the incidence of taxation on individual taxpayers and the personal characteristics of its related level of education, religious guidance, honesty and civic sense of distance or proximity created between the taxpayer and the tax authority. These characteristics of human nature, moral values and educational levels existing in individual taxpayer manifests it self in relation to revenue, and its guiding behavior.

¹ Institutional dignity is valued, in our opinion, the fiscal sphere, the regulations of the type that can create an environment antagonist (command-control, characterized by force and less freedom), equivalent to the lack of institutional dignity and synergistic environment (a cooperative environment based on transparency, respect and social partnership in which both parties have rights and obligations), which creates the potential of shaping and strengthening institutional and hence the individual's dignity.

Proposals for action

To achieve effective recast the relationship authority taxpayer to ensure the consolidation of tax dignity and citizenship at domestic tax, we propose to be designed and implemented simultaneously two actions:

1. the authority to taxpayers by engaging taxpayers to support the proposed changes, achievement of surveys and studies to determine public opinion early to give a picture of preference / acceptance taxpayers on the tax initiatives proposed (thereby obtaining a some preacceptare) and would constitute an incentive to trust and to reduce the social distance;
2. from the taxpayer to the Authority perpetuation of moral values among the social groups they belong to, which would enhance and strengthen education of taxpayers and future taxpayers. This is an important support for the tax authorities in their efforts to promote understanding and respect for tax laws.

Combining the two actions described converged, medium and long term, can remove features current tense interaction and a certain opposition of taxpayers and create prerequisites for moving towards a synergistic interactional climate, characterized by civic and fiscal dignity.

BIBLIOGRAPHY:

1. Becker, G. S., (1994), *Human behavior. An economic approach*, Publisher All, Bucharest;
2. Blanchard, O., (1977), *The Economics of Post-Communist Transition*, Clarendon, Press, Oxford;
3. Dăianu D., (2009), *Where capitalism? Economic crisis, running ideas, institutions*, Publisher Polirom, Iasi;
4. Fortin, B. Lacroix, G., Villeval, M., (2007). *Tax evasion and social interactions*, Journal of Public Economics 91
5. Frey, BS., Foppa, K., (1986), *Human behavior: Explain action possibilities*, Journal of Economic Psychology, Volume 7, Issue 2.
6. Frey, BS., (1999), *Economics as a Science of Human Behaviour*, Kluwer Academic Publishers, Boston / Dordrecht / London.
7. Perkins, J., (2010), *Confessions of an economic hit man*, Publisher Litera;
9. Webley, P., Hessing, DJ., (1992) *The future of tax psychology*, Journal of Economic Psychology, Volume 13, Issue

FARM STRUCTURE AND THEIR COMPETITIVE CAPABILITIES IN ROMANIA

**Monica Mihaela Tudor, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy,
Bucharest, POSDRU/159/1.5/S/137926**

Abstract: The present paper attempts to make an inter-census analysis of one of the main factors responsible for the current poor performance and competitiveness of the Romanian agri-food sector: the utilization of the main resource in agriculture – land.

The bipolarity in land operation remains the defining reality for Romania's agriculture, with significant consequences on the production structure and performance in land operation. Thus, 30% of UAA is operated by the small-sized farms (under 5 ha), whose agricultural production mainly goes to self-consumption and only a very small amount is sold on the market. The productivity on these holdings is low, with a precarious technical endowment and a deficient investment capacity. Only half of Romania's UAA is operated by commercial farms, which are better capitalized. The specialization of the large-sized farms in field crops can transform Romania into a cereal exporter, yet it generates a deficit in the self-sufficiency of the domestic market in certain agri-food products for which Romania has adequate agro-pedo-climatic conditions.

Keywords: *land resources, agricultural holdings, land structures, competitiveness.*

1. Introducere

Analizele realizate până în prezent privind evoluția performanțelor sectorului agricol din România după 1989, concluzionează asupra faptului că productivitatea acestei ramuri a fost și rămâne, în continuare, modestă, comparativ cu potențialul natural al terenurilor agricole. Specialiștii explică această stare de fapt, în principal, prin „...*ineficacitatea alocării și utilizării resurselor...*” care, la rândul său, se află sub incidența unei serii de ...*dezechilibre sistemice...* care generează și acutizează slaba performanță în utilizarea resurselor atrase și utilizate în agricultură: *dezechilibre sistemice ale proprietății* (n.b. funciare) *și exploatațiilor* (n.b. agricole), *ale piețelor și prețurilor produselor agricole, ale input-urilor producției agricole, precum și ale competitivității și funcționării instituționale..*” (Steriu, Otiman, 2013: 33).

Obiectivul prezentului studiu este acela de a analiza cantitativ și calitativ modul în care este alocată și valorificată principală resursă aflată la baza funcționării sectorului agroalimentar românesc – fondul funciar-. Explorarea acestei teme, în evoluție temporală, are drept scop surprinderea tendințelor majore în alocarea și utilizarea terenurilor agricole în scopul de a identifica legătura de cauzalitate dintre exploatarea resurselor funciare și performanțele sectorului agroalimentar românesc.

În ordinea mărimii suprafeței agricole utilizate (SAU), România ocupă cea de-a șasea poziție în clasamentul țărilor UE-27, deținând 7,7% din totalul suprafețelor utilizate pentru folosințe agricole, de toți fermierii europeni (DG Agri, 2012: 49). În contextul în care 65% din suprafața arabilă a țării (și jumătate din suprafața agricolă) este catalogată de specialiști ca având fertilitate bună și foarte bună (cu un potențial biologic superior multora dintre mai vechile țări membre ale Uniunii Europene) iar populația României reprezintă circa 4,2% din

populația UE-27, este de presupus că agricultura României are capacitatea să acopere necesarul de consum alimentar intern.

Deși terenurile arabile din România dispun de un potențial ecologic semnificativ (evaluat de specialiștii ASAS la aproximativ 7000-7100 kg/ha cereale convenționale), gradul mediu de utilizare a potențialului natural al terenurilor în ultimii douăzeci de ani atinge valoarea de numai 0,39 (ceea ce corespunde unei producții medii de 2770 kg/ha cereale convenționale) (Steriu, Otiman, 2013: 70). Conform calculelor efectuate de specialiști, o utilizare optimă a resurselor ecologice ale terenurilor agricole din România, ar permite acoperirea necesarului de consum agroalimentar pentru 38,5 milioane persoane (Steriu, Otiman, 2013: 69), dar balanța comercială agroalimentară a țării noastre a fost și a rămas deficitară după 1989 și până în 2014. (Otiman, 2011: 159, Luca et al., 2012: 38) (Fig. 1).

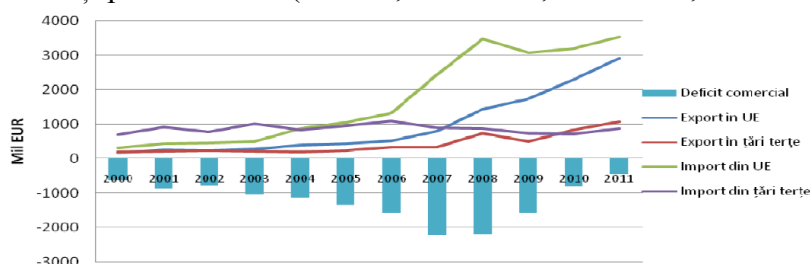

Fig. 1. Evoluția principalilor parametri ai balanței comerciale a României pentru produse agroalimentare (prețuri curente)

Sursa: Luca, et al. 2012, p. 38.

După momentul aderării la UE (2007), deficitul balanței comerciale a României pentru produse agroalimentare are tendință descendentă explicabilă, în principal, prin intensificarea fluxurilor de export către țările membre ale UE. Această relativă îmbunătățire are la bază creșterea valorică a exporturilor de materii prime de origine agricolă, în principal a produselor vegetale: i) *cereale*; ii) *semințe și fructe oleaginoase; plante industriale sau medicinale*. Pentru categoria produselor agricole vegetale, cu excepția cerealelor și plantelor tehnice, România continuă să aibă o balanță comercială negativă. Circa 70% din exporturile agroalimentare ale României sunt reprezentate de produse neprelucrate sau prelucrate primar. Mai mult, pentru materiile prime agricole de origine animală, România apelează la importuri semnificative pentru a face față necesarului de consum intern. Dintre produsele agroalimentare importate, specialiștii apreciază că mai mult de 1/3 s-ar putea obține din producție internă, și anume: carne și preparate din carne (care reprezintă peste 10% în totalul valorii importurilor), fructe și legume proaspete (3-4%), proteină vegetală folosită în hrana animalelor (soia, șroturi de soia și furaje combinate – 6%) pentru care, deși potențialul intern de producție ar putea genera un excedent, România a devenit importator net, după 2007 (Steriu, Otiman, 2013: 98).

Situația descrisă anterior: potențial agricol semnificativ, pe de o parte; capacitate scăzută de a acoperi, din producție internă, necesarul de produse agricole pentru consumul final al populației și industriei alimentare, pe de altă parte, ridică întrebarea cu privire la cauzele care explică acest „paradox” și modalitățile concrete care pot stimula orientarea producției agricole a României către obiectivele asigurării securității și siguranței alimentare și creșterii competitivității agriculturii românești. Unul dintre determinanții majori ai acestei

situații, în opinia specialiștilor, este *modul în care sunt alocate și utilizate resursele în sectorul agroalimentar*. Agricultură este ramura de bază care furnizează materiile prime esențiale pentru acoperirea necesarului de consum agroalimentar iar *terenul viabil pentru folosințe agricole* este factorul de producție fără de care, în actualul stadiu al dezvoltării tehnologice, nu se poate vorbi de o producție agroalimentară eficientă economic și eficace din punct de vedere social.

2. Metodă

Lucrarea de față conține analiza alocării și utilizării principalei resurse a agriculturii – resursa funciară precum și a eficienței și eficacității economico-sociale a structurii fermelor din România în vederea aprecierii competitivității acestora. Traseul logic al studiului începe cu alocarea resurselor funciare, continuă cu utilizarea acestor resurse și se încheie cu aprecieri cu privire la rezultatele economico-sociale ale modului de alocare și utilizare a terenurilor agricole în România, după cum urmează:

- studiul *alocării resurselor funciare* - analiza repartizării resurselor funciare, pretabile pentru agricultură, între diferitele tipuri de exploatații agricole. Principalul factor al analizei îl constituie mărimea funciară a exploatației în funcție de care este analizată, în evoluție temporală, structurarea numărului de ferme și a suprafeței agricole utilizate totale;
- analiza *utilizării resurselor funciare* are la bază structurile funciare definite în primul stadiu al cercetării și vizează:

i) înzestrarea cu celelalte forme de capital (capital uman și capital fix) la nivelul diferitelor tipuri de structuri funciare în scopul de a descrie nivelul substituției între diferitele forme de capital pe tipuri de exploatații agricole și/sau orientarea acestor exploatații,

ii) structurile de producție ale diferitelor tipuri de ferme, ca reflecție a stadiului specializării acestora și orientării lor comerciale precum și a tendinței acestora de a răspunde mai mult cerințelor eficienței economice sau eficacității sociale;

- analiza *output-urilor economice și eficacității sociale* ale diferitelor categorii de exploatații agricole are dublu scop: determinarea măsurii în care fiecare dintre tipurile de ferme răspunde cerințelor privind eficiența economică în utilizarea resurselor funciare, pe de o parte, și reflecții critice asupra contribuției diferitelor tipuri de ferme la satisfacerea funcției sociale a agriculturii.

3. Rezultate

3.1. Alocarea resurselor funciare - bipolarismul în exploatarea acestora

Alocarea resurselor funciare este analizată pe categorii de mărime a suprafeței agricole utilizate, fiind studiate, în evoluție temporală, două dimensiuni ce caracterizează distribuția resurselor funciare pe categorii de exploatații, și anume:

- distribuția numărului de exploatații pe categorii de mărime a suprafeței agricole utilizate;
- importanța fiecăreia din categoriile de exploatații în utilizarea fondului funciar.

Analiza structurii exploatațiilor agricole din România după acești doi parametri relevă existența și perpetuarea *bipolarismului în alocarea resurselor funciare*. Astfel, investigarea evoluției intercensitare a caracteristicilor dimensionale ale fermelor arată că, din punct de vedere numeric, a existat și se menține o concentrare a foarte puternică a exploatațiilor

agricole din România în zona fermelor mici și foarte mici ca mărime a suprafeței agricole utilizate. Deși numărul exploatațiilor de mici dimensiuni a scăzut cu circa 15% în intervalul intercensitar (2002-2010), importanța fermelor sub 5 ha SAU a rămas, practic aceeași. Astfel, dacă în anul 2002, 93,8% dintre exploatațiile agricole din România lucrau suprafețe agricole sub 5 ha, în anul 2010 ponderea acestora se cifra la 93,1%. Dacă adăugăm aici și categoria exploatațiilor care gestionează suprafețe agricole utilizate cuprinse între 5 și 9,9 ha (pe care unii specialiști le consideră, de asemenea, ferme mici pe seama comportamentului lor comercial orientat prevalent spre autoconsum) și care reprezentau 4,9% și respectiv 4,7% din numărul total de exploatații în anii 2002, respectiv 2010, ajungem la concluzia că peste 97% din exploatațiile agricole din România se încadrează în categoria fermelor de subzistență. Pe de altă parte, exploatațiile agricole mari (peste 100 ha) reprezintă mai puțin de 0,5 puncte procentuale din numărul total al exploatațiilor din România. Între aceste două extreme, exploatațiile de mărime funciară medie (10 – 99,9 ha) continuă să aibă importanță redusă în structura fermelor, ele reprezentând numai 1,1% din numărul total de exploatații în anul 2002, pentru ca în anul 2010 ponderea acestora să crească nesemnificativ, cu numai 0,7 puncte procentuale (ajungând la 1,8% din numărul total de exploatații agricole conform datelor ultimului Recensământului General Agricol) (Fig. 2a).

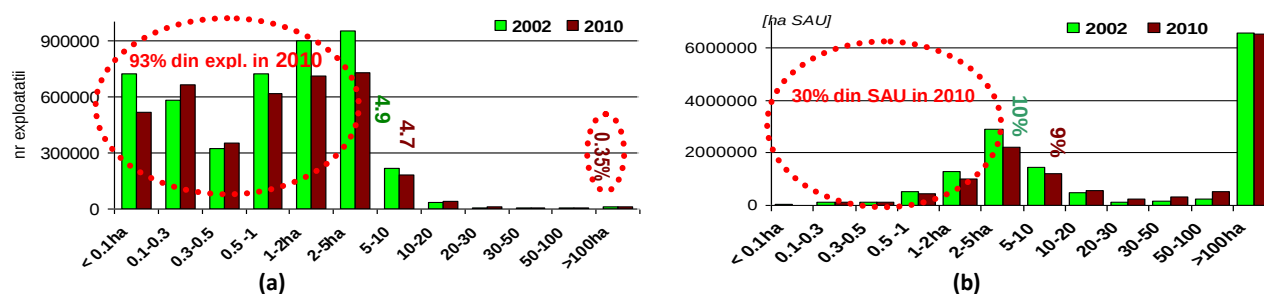

Fig. 2. Evoluția (a) numărului și (b) alocării suprafeței agricole utilizate după mărimea funciară a exploatațiilor agricole din România, în perioada intercensitară (2002 – 2010)

Sursa: INS – Recensământul general agricol 2002 și 2010

Alocarea resurselor de fond funciar pe fiecare din aceste categorii de exploatații reflectă cea de-a doua latură a bipolarismului amintit anterior. Astfel, dacă în structura numerică a exploatațiilor agricole prevalente sunt cele de mărimi funciare reduse, în ceea ce privește importanța în utilizarea efectivă terenului agricol a diferitelor categorii de exploatații, datele celor două recensăminte arată că fermele mari, de peste 100 ha, gestionează aproape jumătate din suprafața agricolă utilizată a României, în timp ce fermelor mici (sub 5 ha) le revine numai 30% din SAU în anul 2010 la care se mai adaugă alte două puncte procentuale aflate în exploatarea fermelor cu suprafețe agricole utilizate cuprinse între 5 și 9,99 ha (Fig. 2b). Ca și în cazul structurii numerice a exploatațiilor agricole, suprafața agricolă utilizată ce se află în gestionarea exploatațiilor medii (10 și 99,9 ha), nu are semnificație prea mare, acestea lucrând 12% din SAU în anul 2010.

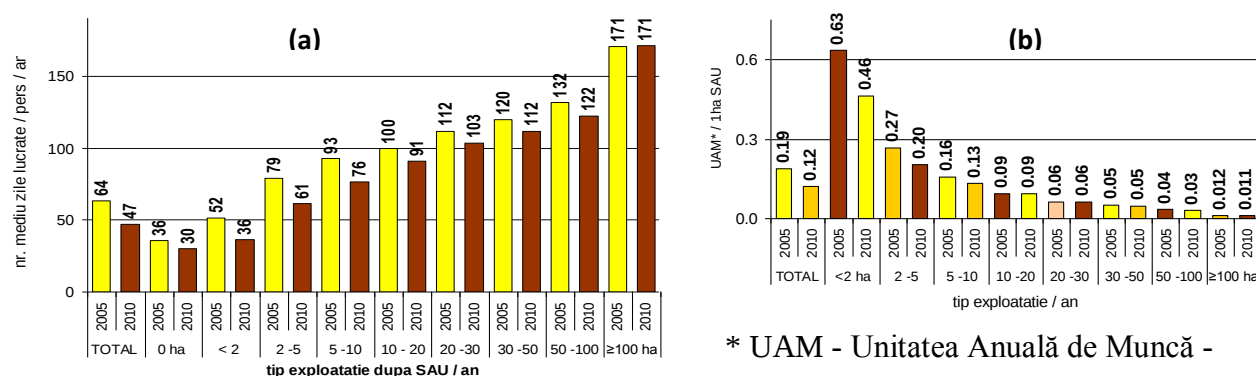
Analiza evoluției intercensitare în alocarea SAU arată că s-a produs un transfer de terenuri dinspre exploatațiile mici (sub 5 ha) și cele între 5 și 10 ha, pe de o parte, și exploatațiile de mărimi medii (10-99,9 ha). Dinamica ascendentă cea mai pronunțată s-a înregistrat la cele trei categorii de exploatații agricole cuprinse între 20 și 100 hectare (20 –

29,9 ha; 30 – 49,9 ha; 50 – 99,9 ha) a căror importanță în numărul exploatațiilor și în gestionarea SAU, practice, s-a dublat în intervalul intercensitar. În același timp, exploatațiile mai mari de 100 ha SAU, și-au conservat dimensiunea suprafeței agricole utilizate efectiv.

Actuala structură a sistemului de exploatații din România și relativul său imobilism sunt rezultanta directă a modului în care s-a derulat reforma funciară după revoluția din 1989 când proprietatea funciară a fost reconstituită corespunzător situației anterioare perioadei comuniste și consecința indirectă a faptului că mica gospodărie rurală și mica exploatație agricolă, constituită în jurul acesteia, au devenit, în condițiile precarității oportunităților alternative de obținere de venituri, principalul mijloc de acoperire a nevoilor primare de consum pentru aproape jumătate din populația României care locuiește în mediul rural. Mai mult, micile exploatații rurale au avut în comunism și au continuat, și după '89, să îndeplinească rolul de furnizor de produse agroalimentare și pentru o parte importantă a menajelor urbane (pe baza relațiilor de rudenie în principal).

3.2. Utilizarea resurselor funciare în România

Analiza utilizării resurselor funciare ale României pe tipuri de exploatații, constă în descrierea gradului de înzestrare a fermelor cu celelalte forme de capital (capital fix și uman) care se constituie în variabile explicative ale comportamentului productiv și orientării comerciale a exploatațiilor agricole. Astfel, la nivelul exploatațiilor cu disponibil excedentar de forță de muncă – reprezentat prin membrii gospodăriei rurale –, costul marginal al utilizării capitalului uman este minim iar substituirea acestei resurse prin investițiile de capital nu se realizează decât parțial, nefiind eficientă economic și nici posibilă din cauza lipsei de disponibilități bănești pentru investiții. Pe de altă parte, disponibilul ridicat de forță de muncă la nivelul exploatațiilor agricole este sinonim unei dependențe ridicate a membrilor gospodăriei de producția propriei exploatații, ceea ce va orienta structura producției agricole, prioritar, spre satisfacerea nevoilor de consum ale menajului. Este cazul exploatațiilor de mici dimensiuni funciare existente în România care îndeplinesc, în marea lor majoritate, funcția de principal furnizor de produse agroalimentare pentru membrii gospodăriei. Pentru exploatațiile mai mici de 10 ha SAU, 94,2% din efortul uman în anul agricol 2010 a fost prestat de forța de muncă familială (EUROSTAT). Pe măsură ce mărimea funciară a exploatației crește, se diminuează și aportul membrilor familiei la consumul de forță muncă anuală. În cazul fermelor mai mari de cincizeci de hectare ponderea efortului uman prestat de forța de muncă neînruită cu șeful exploatației scade sub 50%. Astfel, în cazul exploatațiilor agricole ce utilizau, în anul 2010, suprafețe agricole între 50 și 99,9 ha, greutatea specifică a efortului uman prestat de membrii familiei în totalul unităților anuale de muncă consumate la nivelul fermei se cifra la 44,7% iar în cazul exploatațiilor mai mari de 100 ha SAU, acest indice are valoarea de 9,3%. Prin urmare, principalii ofertanți de locuri de muncă în agricultura românească sunt fermele mari care angajează circa 60% din forța de muncă non-familială care lucrează în acest segment al economiei naționale.

* UAM - Unitatea Anuală de Muncă - reprezintă munca desfășurată de o persoană în echivalent timp complet de muncă, într-un an, în agricultură (245 zile lucrătoare a câte 8 ore pe zi).

Fig 3. (a) Timpul de muncă pe persoană ocupată în agricultură și (b) Consumul de capital uman/ha SAU pe tipuri de exploatații

Sursa: baza de date EUROSTAT

Dacă în intervalul 2005 – 2010, efortul uman destinat muncilor agricole, exprimat în unități anuale de muncă, s-a diminuat cu 38%, ceea ce corespunde unui număr mai mic de ore de muncă alocat agriculturii românești, nu asistăm la o diminuare corespunzătoare și a numărului de persoane care au lucrat efectiv în agricultură, parametru care a scăzut cu numai 16% în același interval. Prin urmare, asistăm la o *acutizare a fenomenului de subutilizare a forței de muncă în agricultură*, numărul mediu de zile de lucrate efectiv în agricultură de o persoană ocupată în acest sector scăzând de la 64 zile/persoană/an în 2005, la 47 zile anual pe o persoană în anul 2010 (Fig. 3a). Din totalul timpului de muncă destinat agriculturii, peste 89% este utilizat pentru obținerea de produse agricole la nivelul exploatațiilor agricole sub 10 ha și numai 4,6% în exploatațiile ce lucrează peste 100 ha. Analiza alocării resurselor de forță de muncă pe categorii de exploatații relevă existența unor disparități semnificative în ceea ce privește intensitatea utilizării disponibilului de capital uman. În cazul exploatațiilor mici, subutilizarea resurselor de muncă este pronunțată și se acutizează pe măsură ce mărimea funciară a exploatației scade deoarece la nivelul micilor gospodării agricole, numărul persoanelor care lucrează în cadrul exploatației este mult supradimensionat față de necesarul de timp de muncă pentru agricultură iar efortul fiecăruia dintre membrii gospodăriei, exprimat în ore efective de lucru în agricultură, nu poate atinge cele 8 ore/zi iar alternativele ocupaționale non-agricole nu se ridică la nivelul disponibilului real de forță de muncă. Gradul de utilizare a disponibilului resurselor de muncă crește odată cu mărimea funciară a exploatației agricole ceea ce face ca numărul de zile lucrate efectiv în agricultură de o persoană ocupată în acest sector să crească până la 171 zile anual în cazul exploatațiilor mai mari de 100 ha (Fig. 3a). Aceeași concluzie este susținută și de datele statistice care reflectă consumul de forță de muncă pe un hectar al suprafeței agricole utilizate (UAM/ha SAU) (Fig. 3b). Consumul de UAM/ha SAU înregistrează un trend descendent în perioada 2005-2010 ceea ce poate fi explicat, pe de o parte, prin diminuarea volumului populației care prestează munci agricole și, pe de altă parte, prin intensivizarea substituției muncii prin capital. Efortul uman se corelează cu structura de producție a exploatației. Astfel, fermele cu o mare

diversificare a structurii de producție (care, spre exemplu, integrează producția vegetală și cea zootehnică), care practică tipuri diferite ale agriculturii intensive (producție vegetală dirijată în sistem de sere și solarii) sau agricultura ecologică, sunt mari consumatoare de forță de muncă. Spre deosebire de acestea, exploatațiile specializate pe cultura mare și bine capitalizate din punct de vedere tehnologic solicită, pentru gestionarea activității agricole curente, un consum relativ scăzut de forță de muncă pe unitatea de suprafață.

Analiza utilizării resurselor funciare este completată prin înzestrarea tehnică a diferitelor categorii de exploatații. Aceasta arată capacitatea fermelor de a investi în tehnologie care să ducă la creșterea performanțelor productive ale exploatației și/sau nevoia de a substitui forța de muncă manuală, a cărei disponibilitate se află pe un trend accelerat descendent în spațiul rural românesc pe fondul îmbătrânirii accelerate a populației și migrației forței de muncă spre zonele urbane sau în afara țării (Tudor, 2013).

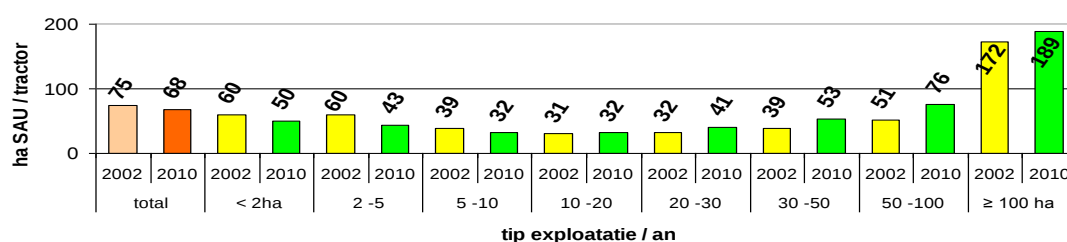

Fig. 4. Suprafața agricolă utilizată ce revine pe un tractor după mărimea exploatațiilor agricole, evoluție intercensitară

Sursa: INS, Recensământul general agricol 2002 și 2010

Deoarece echiparea tehnică a exploatațiilor nu face obiectul principal al studiului, ne vom rezuma la analiza unui indicator utilizat, cu predilecție, de specialiști pentru a descrie înzestrarea cu mașini și utilaje agricole a agriculturii – numărul de tractoare. În intervalul intercensitar 2002-2010, numărul tractoarelor fizice existente în agricultura României a crescut cu 4,6%, cele mai multe dintre acestea fiind achiziționate de exploatațiile între 10 și 100 ha SAU. În patrimonial lor existau, în 2010, cu 28% mai multe tractoare decât în 2002. Investițiile în echipamente agricole la nivelul acestor categorii de exploatații agricole au loc pe fondul creșterii cu 63% a suprafeței agricole utilizate gestionată de ele, în intervalul analizat. Ritmul îmbunătățirii dotării cu elemente de capital fix este deci mult inferior celui al creșterii suprafeței agricole utilizate de exploatațiile cu suprafețe cuprinse între 10 și 100 ha fapt care arată că șansele de accelerare a substituției muncii prin investițiile de capital la nivelul acestor exploatații, sunt limitate. Această concluzie este susținută și de datele ce descriu consumul anual UAM/ha SAU care rămâne neschimbat, în cazul exploatațiilor analizate, între anii 2005-2007-2010 (Fig. 3b).

Încărcătura suprafeței agricole utilizate pe un tractor fizic s-a diminuat, în intervalul intercensitar, de la 75 ha în 2002, la 68 ha în 2010 (Fig. 4) pe seama creșterii investițiilor în achiziția de tractoare și reducerii suprafeței agricole utilizate a țării cu circa 5%. Analiza comparativă a efortului uman și a echipării tehnice pe unitatea de suprafață la nivelul categoriilor de exploatații agricole (Fig. 3b, 4) arată că numai la nivelul fermelor ce lucrează suprafețe agricole mai mici de 10 hectare se produce scăderea consumului de timp de muncă la hectar concomitent cu reducerea încărcăturii SAU ce revine pe un tractor fizic. Prin urmare,

putem aprecia că substituția muncii prin capital se produce efectiv la nivelul acestor categorii de ferme, de altfel cele mai numeroase, mai slab dotate tehnic și care dispun de cele mai mari resurse umane provenind de la membrii gospodăriei rurale care gestionează micile exploatații agricole în cauză.

3.3. Specializarea în producția agricolă, pe tipuri de ferme

Utilizarea efectivă a resurselor funciare depinde de structurile de producție ale diferitelor tipuri de exploatații agricole. Există disparități semnificative în ceea ce privește structura de producție pe categorii de ferme. Astfel, la extremele distribuției exploatațiilor după mărimea SAU, se manifestă o relativă tendință de uniformizare în orientarea producției agricole. Dacă fermele fără pământ sunt specializate, în proporție de 95%, în creșterea animalelor (granivore și erbivore), majoritatea exploatațiilor mai mari de 100 ha SAU (circa 80%) sunt specializate în producția vegetală (cereale, plante tehnice și alte culturi de câmp). Justificarea acestei tendințe în specializarea exploatațiilor agricole mari rezidă în caracteristicile intrinseci ale tehnologiilor de producție pentru culturile vegetale adoptate de acestea și din caracteristicile pieței agroalimentare: producția de cereale și plante tehnice poate fi ușor organizată pe suprafețe mari, prin lucrări agricole mecanizate; produsele finale sunt pretabile pentru depozitare pe termen lung; au multiple utilizări atât în consumul intermediar (ca hrană pentru animale, materie primă pentru industria alimentară), cât și final și, nu în ultimul rând, au cerere mare pe piața internațională.

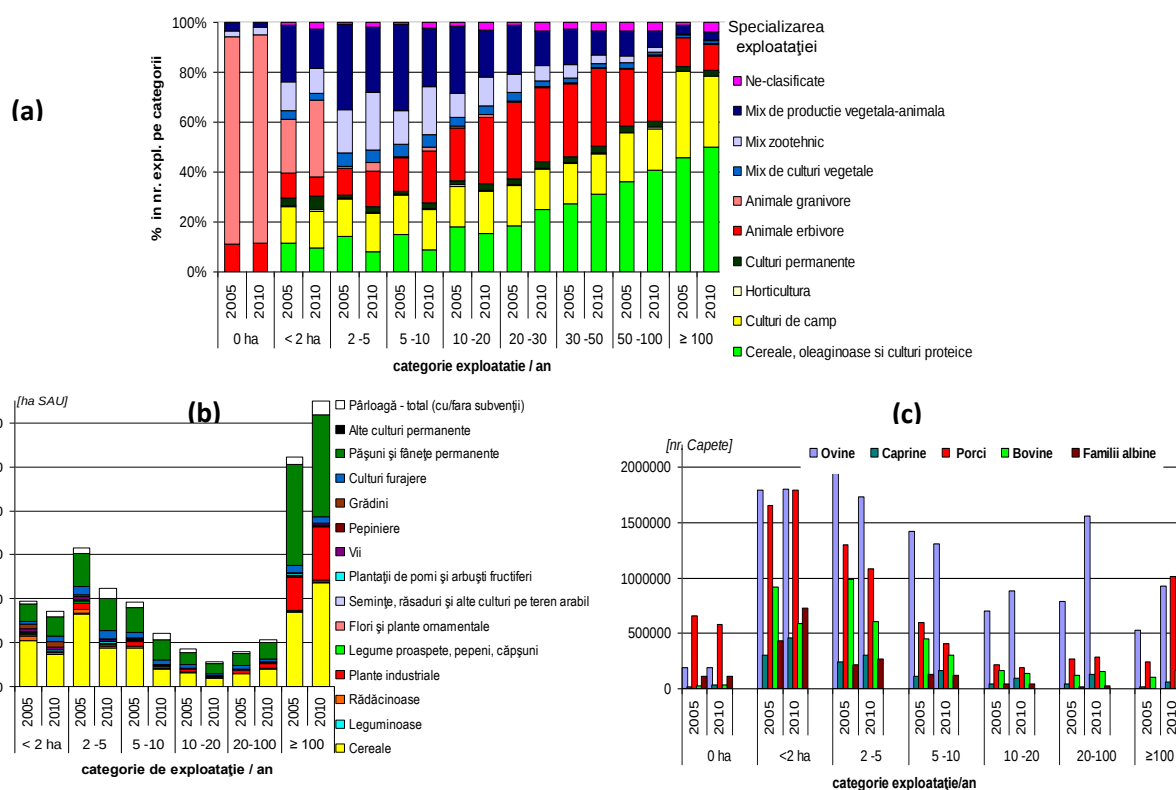

Fig. 5. (a) Specializarea exploatațiilor agricole, (b) Structura producției vegetale și (c)

Structura efectivelor zootehnice pe tipuri de exploatații

Sursa: prelucrări proprii după baza de date EUROSTAT

Pentru exploatațiile sub 10 ha SAU putem vorbi de o relativă specializare doar în cazul a jumătate dintre ferme, cealaltă jumătate practicând mixuri de culturi vegetale sau în creșterea animalelor precum și integrarea producției vegetale și zootehnice. Pe măsură ce mărimea fermei crește, o pondere din ce în ce mai mare a exploatațiilor adoptă modelul structurii de producție caracteristic fermelor mari – orientarea spre producția vegetală și cultura mare. Structurile producției vegetale sunt, ca și exploatațiile agricole, caracterizate de bipolarism. Dacă fermele mici au o producție diversificată, corespunzătoare, mai mult, funcției lor sociale de a asigura securitatea alimentară a membrilor gospodăriei, la nivelul exploatațiilor mari intervine specializarea. În intervalul 2005-2010 s-a produs un transfer în exploatarea resurselor funciare pretabile pentru cultura mare dinspre fermele mai mici (< 20 ha SAU) către exploatațiile agricole comerciale mari (peste 100 ha) care, fiind mai bine echipate tehnic, și-au extins substanțial suprafețele cultivate, în general și pe cele cultivate cu cereale și plante tehnice.

La nivelul agriculturii României, efectivele zootehnice înregistrează o tendință descendentă, de la 6,60 mil. LSU¹ în 2005, la 5,44 mil. LSU în 2010. Con tracția cea mai severă a șeptelului s-a produs la nivelul exploatațiilor agricole care dețineau cele mai mari efective de animale (cele < 5 ha SAU). Totuși fermele mici continuă să dețină cele mai mari efective de animale la nivel național (59,1% din total în 2010). În structură, evoluția șeptelului României, pe categorii, evidențiază tendința de reorientare a producției zootehnice spre creșterea animalelor de talie mai mică (ovine, caprine, porcine) și păsărilor simultan cu reducerea efectivelor de bovine. Între 2005 și 2010 s-a produs diminuarea cu 28% a efectivelor de bovine, cauzată, în principal, de reducerea șeptelului la nivelul exploatațiilor sub 5 ha (Fig. 5c), de altfel principalele deținătoare ale acestei categorii de animale în agricultura României. În contrapartidă, sub influența cererii din piața agroalimentară, crește interesul pentru erbivorele de talie mică (ovine și caprine), efectivele totale ale acestora crescând cu 11% și, respectiv 59% pentru care optează inclusive fermele mari pentru a-și valorifica pășunile de care dispun. în intervalul analizat.

4. Concluzii

Modul de alocare și utilizare a resurselor funciare destinate agriculturii condiționează decisiv competitivitatea economică a sectorului agroalimentar și capacitatea acestuia de a răspunde rolului său social de furnizor de securitate și siguranță alimentară pentru populația țării în ansamblu și la nivelul fiecărui membru al gospodăriilor populației, în particular.

¹ Unitatea de animale convenționale (*Livestock unit* - LSU) reprezintă o unitate convențională de referință care facilitează agregarea efectivelor de animale din diverse specii și vârste, prin utilizarea unor coeficienți de conversie stabiliți în baza cerințelor nutritive sau de hrană pentru fiecare categorie de animal în parte.

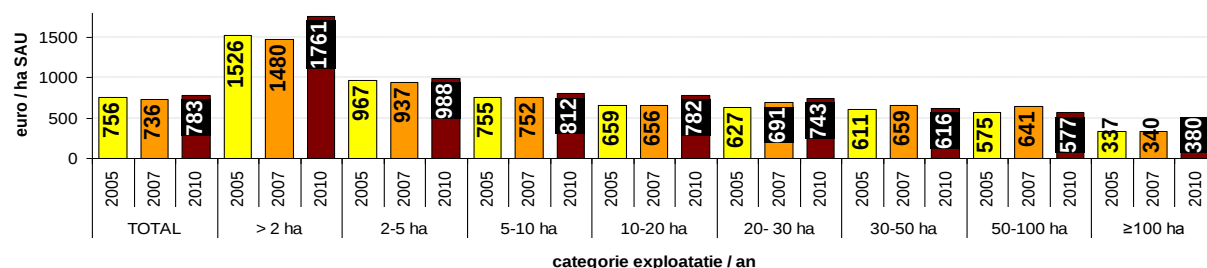

Fig. 6. Evoluția valorii economice standard a producției agricole pe unitatea de suprafață a SAU, pe tipuri de exploatații.

Sursa: prelucrări proprii după baza de date EUROSTAT

Analiza comparativă a eficienței în utilizarea resurselor funciare la nivelul diferitelor categorii de exploatații arată că fermele care însumează cele mai ridicate valori standard ale producției agricole (SO)² raportate la un ha SAU sunt cele de dimensiuni funciare foarte mici, sub 2 ha (de 2,25 ori mai mare decât media națională). Mare parte dintre aceste ferme și-au orientat producția spre creșterea animalelor, procesul de specializare continuând în ritm susținut în intervalul 2005-2010. Această tendință face ca valoarea SO/1 ha SAU să fie una ridicată deoarece producția zootehnică are valoare economică superioară celei vegetale. În timp, valoarea medie a producției agricole obținute pe unitatea de suprafață are tendință ascendentă în România. Aceasta se datorează comportamentului productiv al fermelor mici care își orientează mai bine structura producției agricole spre produse cu valoare economică mai mare (din sectorul zootehnic).

Datele statistice relevă existența unui raport de inversă proporționalitate între mărimea funciară a exploatației agricole și valoarea economică standard a producției sale agricole (valoarea coeficientului de corelație este - 0,522). Astfel, pe măsură ce suprafața agricolă de care dispun exploatațiile agricole din România crește, eficiența economică în utilizarea resurselor funciare se diminuează. Cu alte cuvinte, accentuarea tendinței de specializare a exploatațiilor agricole înspre producția vegetală (cereale, plante tehnice destinate industrializării), face ca eficiența economică a utilizării resurselor funciare de care acestea dispun să scadă (în 2010, valoarea SO/1 ha SAU pentru fermele de peste 100 ha reprezenta circa ½ din cu media națională).

În anul 2010 exploatațiile cu suprafețe mai mici de 5 ha gestionau numai 30% din SAU a României, contribuția lor la valoarea producției agricole totale se ridica la 56%. La polul opus, fermele mari, cu peste 100 ha, lucrau 49% din SAU iar contribuția lor la valoarea totală a producției agricole reprezenta numai 23,8 puncte procentuale. Dacă se continuă actualul proces de concentrare a resurselor funciare la nivelul exploatațiilor mijlocii și mari, și se menține tendința acestora de a-și orienta producția agricolă spre culturile vegetale (în special cereale și culturi industriale), există riscul ca valoarea economică totală obținută în agricultura României să se diminueze deoarece transferul terenurilor agricole dinspre micile gospodării

²Valoarea economică standard (Standard output – SO) a unui produs agricol vegetal sau zootehnic - valoare medie a producției agricole, în prețurile la poarta fermei și exprimată în euro pe hectar sau cap de animal. Prin însumarea valorii standard a producției obținute pentru fiecare cultură vegetală sau cap de animal la nivelul unei exploatații agricole se determină dimensiunea economică a exploatației, exprimată în euro.

rurale spre marile ferme va conduce la dispariția unei părți importate a efectivelor de animale care, actualmente, sunt întreținute de micile exploatații agricole, prin utilizarea produselor secundare ale propriei lor producții vegetale.

Deși marile exploatații încep să își manifeste interesul pentru dezvoltarea sectoarelor zootehnice, totuși ele se orientează doar spre anumite categorii de animale (ovine pentru a exploata pășunile de care dispun și porcine pentru a valorifica cerealele al căror preț a scăzut semnificativ din cauza surplusului de ofertă) ceea ce ar putea conduce la accentuarea deficitului intern la produsele de origine animală provenite de la categoriile de animale ale căror efective scad semnificativ odată cu contracția fermelor mici (produsele provenite de la bovine, păsări). Mai mult, există riscul creșterii importurilor la capitolul legume deoarece fermele sub 10 ha cultivă 65% din suprafețele ocupate actualmente cu această cultură iar, în condițiile în care suprafețele funciare deținute de aceste ferme vor scădea, există riscul ca producția de legume la nivel național să nu mai atingă nici măcar parametrii actuali. Argumentația acestei remarci este completată prin faptul că fermele mari par a nu fi interesate în direcționarea producției vegetale spre producția legumicolă care este mare consumatoare de forță de muncă.

În consecință, bipolarismul în alocarea resurselor funciare este unul dintre principalii factori care explică, atât existența unei balanțe comerciale negative pentru o serie de produse agricole pentru care România are potențial agrar semnificativ (legume, fructe, carne, de bovine în special) și care nu sunt produse în cantități suficiente de agricultura noastră, cât și menținerea mult sub potențial a valorii producției agricole totale explicabilă prin specializarea predominant cerealieră a producției fermelor mari și organizarea producției celorlalte materii prime agricole, aproape exclusiv, la nivelul fermelor mici care au drept principal scop asigurarea propriei lor securități alimentare și sunt relativ puțin deschise spre piață.

Mulțumiri: Acest articol a beneficiat de suport financiar prin proiectul „Rute de excelență academică în cercetarea doctorală și post-doctorală – READ”, Contract nr. POSDRU/159/1.5/S/137926, proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

REFERINȚE:

- Luca, L. (coord.), 2012. Consolidarea exploatațiilor agricole, Editura Economică, București, p. 38.
- Monica Mihaela Tudor, 2013. Rural Human Capital in Romania versus E.U. 2020 "Knowledge-Based Economy" Strategically Approach, în "Lucrări științifice. Management Agricol", seria I, vol. XV (1), Editura Agroprint, Timișoara, pp. 230-237.
- Oțiman, P.I. (coord.), 2011. Alternativele economiei rurale a României: dezvoltarea agriculturii sau insecuritate alimentară și deșertificare rurală severă, Editura Academiei Române, București, p. 159.
- Steriu, V., Oțiman P.I. (coord.), 2013. Cadrul național strategic pentru dezvoltarea durabilă a sectorului agroalimentar și a spațiului rural în perioada 2014-2020-2030. Cadrul național strategic rural, Editura Academiei Române, București, pp. 33-98.
- *** European Commission, Directorate General for Agriculture and Rural Development, 2012. Agriculture in the European Union – statistical and economic information. Report 2012, http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/2012/pdf/full-report_en.pdf, p.49.
- *** EUROSTAT data base.
- *** Institutul Național de Statistică (INS), Recensământul general agricol 2002 și 2010.

THE OVERALL QUALITY SERVICE AND PERCEIVED VALUE INTELECOM SECTOR

**Mihail Busu, PhD Student, Bucharest University of Academic Studies and
Doriana Dumitrelea Morar, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca**

Abstract. This article investigates several aspects of service quality and perceived value of the telecom customers in Romania. This study is based on a survey of the users of mobile telecommunication services in Romania. The survey method used in collecting the data was "snowball sampling" and the results were analyzed through SPSS 21 software. We started with defining a few hypothesis which were tested at 95% Confidence Level and then, based on the results, we developed a multiple linear regression model using Stepwise Method. This study is original and the academic findings may help the Telecom Companies to positioning themselves on the desired market segments and provide consumers their expected values. In this way, the companies will increase their market share and the users will be more satisfied.

Key words: *service quality, perceived value, perceived price, brand equity, telecom*

1. Introduction

The value of a brand, as perceived by consumers, is the result of a combination of basic elements that interact dynamically: quality, performance, prominent, communication, cost, emotional value, market presence, customer interaction, etc. If we admit this definition, there appear at least two logical consequences. The value of a brand is not given only by price, and by creating, maintaining or increasing is not responsible only the brand manager, the subject being a strategic vision for the company and related to its overall vision of this over the respective brand. Full understanding of the content and different role of price and value of a brand is a need in measuring its performance. Many models that measure brand equity are limited at attitudinal components of brand profile and their interaction with consumers, unable to explain very well why sometimes a brand with a strong equity may suffer a loss in market share, and conversely, why a brand with little or no equity can increase its market share, or even become a major player in the category, as is the case of "private labels".

Apparently, the perceived value of consumer is a simple equation (Zeithaml, 1988), that puts into balance what (thinks that) the respective consumer receives from a brand, than what it is willing to pay for it:

$$\text{Perceived value of a brand} = \frac{\text{what receives the consumer}}{\text{what pays the consumer}}$$

In other words, the perceived value increases proportional with what receives and inverse proportional with what the consumer pays. Obviously the relationship is not strictly mathematical, but rather logically, involving quantitative and qualitative aspects.

2. Brief literature review

The concept of perceived value has become since the last decade of the last century, a key element in defining the method of developing businesses in most of the worlds developed economies of the globe.

Thus, the consumer value creation has become a strategic imperative of organizations in order to build and maintain a competitive advantage over competitors. Over time a number of definitions of value have been proposed by various authors, of which standing out the one proposed by Holbrook (1994, 1999), Woodruff (1997) and especially the one proposed by Zeithaml (1988).

The author proposes four definitions for the concept of value:

- 1) Value represents a low price;
- 2) Value represents whatever is desired by consumers in a product;
- 3) The value represents the quality obtained for the price paid;
- 4) Value represents what is obtained for what is offered.

Zeithaml (1988) believes that the last definition proposed- the compromise between what is sacrificed in exchange for what is obtained- as best suited for the concept of perceived value. Note that the last definition is adopted by many other studies in the field value.

The conceptual model proposed by Zeithaml (1988) involves establishing a hierarchy of variables according to their level of abstraction, providing an overview of established relations between the concepts - perceived price, perceived quality respectively perceived value. According to this model, consumers evaluate products and services based on their perceptions about price, quality and value, rather than on the base of some objective attributes - real price or real quality (Sanchez-Fernandez & Iniesta-Bonillo, 2007).

More and more companies now base their price on customer's perceived value. Firms must provide the value they promised by the valuable proposal made to the market, and the customer must perceive this value. Therefore, they use the other elements of the marketing mix, such as advertising and sales force to communicate and improve the perceived value in the minds of buyers (Tung-Zong Chang and Albert R. Wildt, 1993).

Perceived value consists of several elements, such as the image which the buyer's makes about the performance of the product / service, the things that the channel of distribution needs to provide, quality guarantee, customer support for the client and a set of abstract attributes, such as supplier's reputation, seriousness and the respect they enjoy. Moreover, each potential client attaches importance differently to those elements, the result being that some of them will become buyers. Even when a company claims that its offer provides more overall value, not all customers will respond positively. There will always be a segment of buyers who do not care about price. There are also buyers who suspect that the company exaggerates about the product quality and its services.

The basic condition in establishing the price based on perceived value is to provide more value than competitors and to demonstrate this to their potential buyers. In principle, the company must study the factors that influence customer perception of value and understand the customer's decisional process. The company may seek to determine the perceived value of its

offer on several ways: internal managerial assessments, compared to similar products value, research through focus groups, surveys, experimentation, analysis of past data and combined analysis. (James C. Anderson, Dipak C. Jain, and Pradeep K. Chintagunta, 1993).

Value perceived by customers is treated as a single general concept, and value perceptions of individuals can be measured and evaluated using a single measurement variable (or set of variables closely related) (Dodds & Monroe, 1985; Monroe & Chapman, 1987; Zeithaml, 1988, Dodds et al., 1991, Bolton & Drew, 1991; Spreng et al., 1993, Lapierre et al., 1999, Sweeny et al., 1999; Agarwal & Teas, 2001, 2002).

Also, this perspective offers the possibility of inclusion of multiple antecedents of value, but the concept itself is treated as one-dimensional form, being excluded the idea that it can actually be formed by aggregating several distinct components (Sanchez-Fernandez & Iniesta-Bonillo, 2007). Meanwhile, one-dimensional approaches of the concept of perceived value is the starting point like the first stage of research of this concept.

According to one-dimensional research studies of value, this is treated from a utilitarian perspective, economic and rational thinking of consumers being used to assess the benefits and sacrifices relevant for consumption situations (Sanchez-Fernandez & Iniesta-Bonillo, 2007). One of the first studies addressing quality-price relationship and its influence on value is realized by Dodds and Monroe (1985). They are trying to study the impact of odd and even prices.

In order to achieve the objective proposed, those authors consider that the impact of odd or even price on purchase intention is not a direct one, but is mediated by the concept of quality and value perceived by consumers. Thus, a price increase will reflect by changing consumer perceptions on product quality and service in the sense that the quality of the objective will increase too. At the same time, a price increase will have a negative impact over objective value concerned, consumers feeling an increase or decrease of it.

Proposed conceptual model (Dodds & Monroe, 1985) is shown in the following figure:

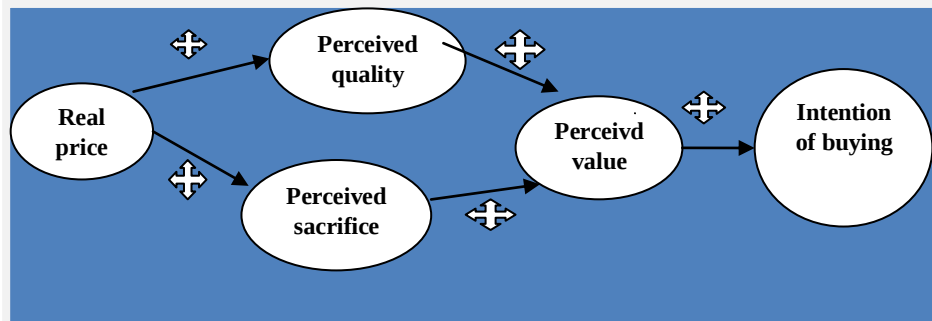

Figure 1. Relationship between price and the intention of buying
(Source: Dodds & Monroe, 1985:86)

After analyzing the results, the authors of that study demonstrated that the supposed relationships alleged to exist between the concepts of the proposed model are validated by the data collected. So the link between the price of products or services is mediated by the concepts of quality and value.

After a short review of the literature in the field, we have been able to notice that the quality of services is based on different conceptual models, this quality being analysed from the perspective of consumers' expectations and perceptions on services (Morar & Plăiaș, 2014, p. 14). Thus, representatives of the North American School, Parasuraman, Zeithaml and Berry (PBZ), support the idea of conceptualization and operationalization of service quality powered by perceptions on service performance and consumer expectations.

"The quality of service as perceived by consumers can be defined as the size of the gap between consumers' expectations or desires and their perceptions". (Zeithaml et al., 1990, p. 19)

The main supporters of this perspective are: Busu (2015), Gronroos (1991), Lewis (1991), Mangold & Babakus (1991), Busu et al. (2015), Oliver (1993, 2010) cited in Radomir (2013, p. 9). Summarizing what has been said, the aforementioned authors suggest the existence of a comparison standard for assessing service quality.

Concerning the research studies on telecommunications services, we have identified several papers about the users of these services. Bayer, J. (2010) conducted a study in which he divided customers in four segments: Customer Value Segmentation, Customer Behaviour Segmentation, Customer Life Cycle Segmentation and Customer Migration Segmentation. According to him, mobile network operators have understood the importance of segmentation and tried to make every customer be part of a micro-segment. The author has also understood that there is something else in addition, besides the standard segmentation: consumers who have a subscription or a card, such as consumer versus business. Using an advanced segmentation, both customers and business have the chance to win: customers receive what they want at the right time while company's profitability increases (Bayer, J., 2010, p. 256). He & Li (2011) have also studied how the quality of mobile services in Taiwan influences holistic perception of service quality, the perceived value and brand equity.

After analysing the proposed model, He & Li (2011) have concluded that the dimensions of a service do have different effect on service quality and on the value perceived by customers. According to them, the functional aspects of services (network quality and reliability), such as staff empathy and faith, are significant factors for the overall quality of services, all these leading to a stronger brand equity (He & Li, 2011, p.95). In addition, the cited authors have surprised the partial effect of the value perceived in the relationship between service quality and brand equity.

A recent case study on Romanian telecom market was done by (Mihail, 2014), in which the author evaluated the concentration degree in Telecom Sector. The case study presented in his paper analyzed the mobile market in Romania compared to that corresponding to the other European Union Member States. Although the Connected Continent Package adopted by the European Commission did not involve the regulation issues, it provides a series of incentives for increasing investments as well as consumer protection. The author also brought into focus the last legislative developments, coupled with the current economic context specific to Romanian mobile market.

In another study, the authors (Băcilă & Rădulescu, 2014), have identified eight segments of customers of telecom enterprises with different behaviours. By knowing these aspects, the company may create differentiated marketing strategies according to certain criterions describing consumer buying behaviour, for example the RFM customer value: recency, frequency and monetary value (Băcilă, Rădulescu, 2014, p. 49).

3. Methodology

The aim of this study is to investigate the relationship between the quality perceived by mobile services consumers in Romania and the price.

The data analysed in the present paper are part of an online questionnaire administrated by means of the web page: www.isondaje.ro. These data were collected on the basis of a study conducted between December 2014 and February 2015 among mobile services consumers in Romania.

Due to the fact that the random survey or probabilistic sampling supposes the existence of a complete frame (Pop, 2004; Buiga, 2008), in the present research work we appeal to *the non-probability sampling method* namely the snowball sampling method because the authors could not been able to access an exhaustive list of statistical units. Among the persons having received the questionnaire, only 260 of them answered. Using the snowball sampling method, we could not been able to calculate the success rate; however, considering our main purpose consisting in generalizing the results to the entire population, our decision to use the mentioned method is based on the opinion of other statisticians, such as Bell and Bryman (2007). The named researchers consider that the sheer size of a sample is more important than its relative size reported to the entire researched population. Afifi and Clark (1990) believe that the number of questionnaires should be between 5 and 10 times greater than the number of the questions, thus reducing the response errors. In the case of our analysis, this ratio is of 8.67 times greater (260/30), result which fits with the range indicated by the two famous statisticians.

Demographic features taken into consideration and included in the present paper are linked to: gender, education, age, income of consumers as well as the dimensions of mobile operators they are using, the type of mobile service and the number of minutes used in the network (see Table 1).

Table 1. Frequency statistics regarding mobile consumer and demographics**The mobile phone operator service:**

Telekom	43	13%
Vodafone	120	36%
Orange	137	41%
Digi Mobile	37	11%

Type of mobile services used:

Prepaid card	51	20%
Subscription	179	69%
Prepaid and subscriptions	28	11%
Neither prepaid nor subscriptions	2	1%

The number of monthly minutes used by the respondents:

0 - 300 minutes	101	39%
301 - 600 minutes	72	28%
601 - 900 minutes	31	12%
901 - 1200 minutes	19	7%
1201 - 1500 minutes	13	5%
over 1500 minutes	18	7%
Don't know/ Do not respond	6	2%

Gender:

Men	74	28%
Women	186	72%

Age:

18 - 25 years	28	11%
26 - 35 years	60	23%
36 - 45 years	64	25%
46 - 55 years	72	28%
56 - 65 years	32	12%
over 65	4	2%

Highest graduated education level:

High-school, similar or lower	27	10%
College, bachelor or similar	88	34%
Master, PhD, similar or higher	142	55%
Others	3	1%

Individual monthly net total income

under 1.000 lei	30	12%
1.001 – 2.000 lei	68	26%
2.001 – 3.500 lei	104	40%
3.501 – 5.000 lei	41	16%
over 5001 lei	17	7%

Source: *Authors' own processing of data from the questionnaire*

The aim of this paper as well as the objectives of the research derives from the formulation of the following hypotheses:

H₁. There are significant differences between the importance of service quality and the level of tariffs.

H₂ [(a,b,c)]: There are significant differences between the importance of the three variables [(a) its customers migrate to other mobile operator / (b) the operator applies differential pricing to its customers / (c) the operator allows the negotiation of prices for its services as regards to the fairness of a mobile operator toward its customers].

H₃. Mobile operators apply abusive prices to their customers.

4. Results and discussion

Statistical hypotheses enounced in the Methodology section were tested by using Statistical Hypotheses Testing Method by means of SPSS 21 Program. To verify this hypothesis, we will use the *Statistical Hypotheses Testing Method* for the difference of averages of two independent variables.

Firstly, we will formulate two related statistical assumptions:

H₀: There are not significant differences between the importance of service quality and the level of tariffs.

H₁: There are significant differences between the importance of service quality and the level of tariffs.

Then we introduce the two sets of data in SPSS Program and test whether this difference is significant or not. The results can be seen in the following table:

ANOVA

tariff

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	68.162	4	17.040	23.413	.000
Within Groups	185.592	255	.728		
Total	253.754	259			

In the One Way ANOVA Table we notice that Sig. value (0.000) is very small. This indicates us that the difference between the averages of two variables is significant.

Thus, we accept the *Alternative Hypothesis (H₁)* and say that, at a significance level of 95%, *there are significant differences between the importance of service quality and the level of tariffs.*

The second statistical hypothesis was also checked by using the Statistical Hypotheses Testing Method for the difference between the two independent variables.

Firstly, we will formulate the two statistical assumptions:

H₀: The importance of services is the same for all three variables.

H₁: There are significant differences between the importance of the three variables.

After entering the three sets of data in the SPSS Program, we test whether these differences are significant or not. The differences between these three variables will be tested in pairs, two by two. We will switch these variables each other and analyse by means of One Way ANOVA Method each of the three cases. The results can be seen in the following three tables:

ANOVA

differentiated pricing vs. allows negotiation

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	24.749	4	6.187	4.413	.002
Within Groups	357.498	255	1.402		
Total	382.246	259			

ANOVA

Differentiated pricing vs. customers migrate

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	68.604	4	17.151	13.944	.000
Within Groups	313.643	255	1.230		
Total	382.246	259			

ANOVA

Customers migrate vs. allows negotiation

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Between Groups	12.119	4	3.030	2.930	.021
Within Groups	263.635	255	1.034		
Total	275.754	259			

In each of the three tables, we notice that values (Sig.) are very small in relation to the critical value of 0.05 which leads to the conclusion that H_1 is the accepted hypothesis, ie *there are significant differences between the importance of the three variables*.

Regarding the third hypothesis, this will be also tested by using SPSS Program by means of Statistical Hypotheses Testing Method for the average of an independent variable.

First we formulate the two statistical assumptions:

H_0 : Mobile operators do not practice abusive prices to their customers ($\mu=3$)

H_1 : Mobile operators practice abusive prices to their customers ($\mu\neq 3$)

We introduce data series in SPSS Program and test whether this difference is significant or not. We have only one set of data whose average will be compared to the neutral value (3). The results can be seen in the following table:

One-Sample Test

	Test Value = 3					
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Diff.	
					Lower	Upper
abusive price	1.404	259	.161	.10000	-.0402	.2402

From this table, we can notice that the value Sig (= .161) is higher than the critical value 0.05. It follows that we will accept *the Null Hypothesis* and that *the mobile operators do not practice abusive prices to their customers*.

In order to realize a synthesis of the main research findings, we have established a list of the hypotheses whose checking process is explained in detail within the 3rd chapter of the present paper.

Hypothesis	Validated
<i>Hypothesis 1: For a mobile services' user there are significant differences between service quality and the level of the tariff paid.</i>	✓
<i>Hypothesis 2: The following three variables have the same impact on respondents' perception in terms of the fairness of a mobile operator towards its customers:</i> • <i>Its customers migrate toward another mobile operator.</i> • <i>The mobile operator applies differentiated prices for its customers.</i> • <i>The mobile operator allows price negotiation for its services.</i>	✗
<i>Hypothesis 3: Mobile operators do not practice abusive prices to their customers.</i>	✓

Source: Authors' own processing of data from the questionnaire

As can be seen in the table above, from the three tested statistical hypotheses, in two of the cases we have accepted the Alternative Hypothesis and in the third one, we have accepted the Null Hypothesis.

5. Conclusions, research limitation and future directions

The conceptual model proposed by Zeithaml (1988) treats the concept of perceived value as belonging to a lower level of abstraction (on the same level with that of the attributes of a product or service). The concept of quality is situated on a higher level of abstraction than the price charged, and the value perceived represents a construct situated on a higher level than quality, while being derived from the two previous concepts - perceived price-perceived quality.

Pricing based on perceived value indicates the importance of providing benefits and functionality for the consumer and simultaneously the price must be effective, so that the firm can take an appropriate value. Value strategies are emerging as a third alternative in which the

company is trying to acquire the best price, with due regard to the fact that consumers can get a fair surplus.

The main conclusions resulting from the validation/invalidation of the above mentioned hypotheses are the following ones:

- i. Users of mobile services perceive differently the service quality and the level of the tariff paid. Specifically for them, the qualitative aspect of service is more important than the one linked to the price.
- ii. The impact of the three variables tested by means of Hypothesis 2, namely: “its customers migrate toward another operator”, “mobile operator applies differentiated prices to its customers” and “mobile operator allows the negotiation of prices for its services” is different for mobile services users in Romania. Perceived value is not uniform among respondents. If some of them consider that the migration of a user to another operator is due largely to the incorrectness of the operator toward its customers, there are other respondents considering that this might be due to differentiated prices applied by the operator or to the fact that the operator itself allows or not the negotiation of tariff.
- iii. Customers of mobile telecommunications companies do not believe that operators’ prices would be unfair. This means that there is a high degree of satisfaction with respect to the offered services.

In terms of the practical part of the research paper, by means of the effected tests, we have been able to notice a uniform continuity of answers coming from the respondents presenting the same similarities. The results of applying managerial strategies are highlighted by quantifying the effects on customers from the telecom sector. Market evolution indicates implicitly the necessity of accumulating investments in research and innovation area. A major managerial objective for the enterprises operating in telecom sector should be represented by the investment process. From this perspective, any investment project of a company is conditioned in terms of the decision-making process, by the ability to ensure funding sources for the activities in the field of research and innovation.

The main limitation of the study is linked to the way of realising the sampling process. First of all, due to the lack of a sampling frame, we have used a non-probability sampling method, the snowball method, which decreases the representativeness of the sampling. Another limitation of the paper is related to the financial part and to respondents’ unavailability, this leading to a reduced number of completed questionnaires.

As future research directions, we plan to do a more detailed analysis on each geographic region of the country which will give us an opportunity to analyse whether the satisfaction degree of mobile services users varies from one region to another. Moreover, we wish to realize a marketing research for pursuing the relationship between customers’ personal values or that of the potential ones as well as the assessment of the extent corresponding to the perceived value by telecom customers.

Acknowledgement: This work was cofinanced from the European Social Fund through Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013, project number POSDRU/159/1.5/S/142115 „Performance and excellence in doctoral and postdoctoral research in Romanian economics science domain”.

REFERENCES:

1. Afifi, A. A., & Clark, V. (1990). Computer-Aided Multivariate Analysis. Van Nostrand-Reinhold. New York, 234-236.
2. Agarwal, S., & Teas, R. (2002). Cross National Applicability of a Perceived Quality Model. 11 (4-5), 36-213.
3. Anderson, J. C., Jain, D. C., & Chintagunta, P. K. (1992). Customer value assessment in business markets: A state-of-practice study. *Journal of Business-to-Business Marketing*, 1(1), 3-29.
4. Bacila, M. F., & Radulescu, A. (2014). Telecom Market Segmentation Using the K-mean Algorithm and the Recency, Frequency and Monetary Value. *Marketing From Information to Decision*, (7), 40-51.
5. Bayer, J. (2010). Customer segmentation in the telecommunications industry. *Journal of Database Marketing & Customer Strategy Management*, 17, 247 – 256. Doi: 10.1057/dbm.2010.21.
6. Bell, E., & Bryman, A. (2007). The ethics of management research: an exploratory content analysis. *British Journal of Management*, 18(1), 63-77.
7. Bolton, N. R., & Drew, H. (1991). A multistage model of customers' assessments of service quality and value. *Journal of Consumer Research* , 17 (March), 375-384
8. Buiga, A. (2008). ”Tehnici de eşantionare neprobabiliste”, pp. 435-446. În Plăiaş, I. (Ed). *Cercetări de marketing*, Risoprint, Cluj-Napoca.
9. Busu, M. (2015). Corporate Governance Codes in Romania and European Union Countries, *Review of International Comparative Management*, 16 (1), 119-128.
10. Busu, C., Busu, M., Dragoi, M., Popa, I., Dobrin, C., & Giurgiu, A. (2015). Dissipative Advertising In Retail Markets. *Economic Computation And Economic Cybernetics Studies And Research*, 49(2), 57-69.
11. Dodds, W. B., & Monroe, K. B. (1985). The Effect of Brand and Price Information on Subjective Product Evaluations. 12, 85-90.
12. Dodds, W., Monroe, K., & Grewal, D. (1991). Effects of price, brand, and store information on buyers' product evaluation. *Journal of Marketing Research* , 28 (August), 307-319.
13. Fornwell, C. (1992). A national customer satisfaction barometer: The Swedish experience. *The Journal of Marketing*, 6-21.
14. He, H., Li, Y. (2011). Key service drivers for high-tech service brand equity: The mediating role of overall service quality and perceived value. *Journal of Marketing Management*, Vol. 27, Nos. 1–2, pp. 77–99, DOI: 10.1080/0267257X.2010.495276.
15. Holbrook, M. (1999). *Consumer value - A framework for analysis and research*. London; New York: Routledge.

16. James C. Anderson, Dipak C. Jain și Pradeep K. Chintagunta, „Customer Value Assessment in Business Markets: A State-of-Practice Study“, *Journal of Business-to-Business Marketing* 1, no. 1 (1993): pp. 3-29.
17. Lapierre, J. (1997). What does value mean in business-to-business professional services? *International Journal of Service Industry Management*, 8 (5), 377-397.
18. Lee, J., Lee, J., & Feick, L. (2001). The impact of switching costs on the customer satisfaction-loyalty link: mobile phone service in France. *Journal of services marketing*, 15(1), 35-48.
19. Mihail, B. U. Ș. U. (2014). How Concentrated Is The Romanian Mobile Market? *SEA-Practical Application of Science*, (4), 473-482.
20. Monroe, K., & Chapman, J. (1987). Framing Effects on Buyers' Subjective Product Evaluations. 14 (1), 7-193.
21. Morar D., Plăiaș I. (2014). A possible model for measuring service quality in the hospitality industry. *International Conference Communication, Context, Interdisciplinarity*, Section: Economy and Management, 3rd Ed., Tirgu-Mureș, ”Petru Maior” University Press, 12-23.
22. Pop, M. D. (2004). ”Marketing Research”. Alma-Mater, Cluj-Napoca.
23. Radomir, L. (2013), The quality of the banking services – Perception and Impact on client – bank relationship, first edition, Risoprint Edition, Cluj-Napoca.
24. Sanchez-Fernandez, R., & Iniesta-Bonillo, A. (2007). The concept of perceived value: a systematic review of the research. *Marketing Theory*, 7 (4), 427-451.
25. Shaw M. - „Positioning and price: merging theory, strategy and tactics”, *Hospitality Research Journal*, 15,1992;
26. Sweeney, C. J., Soutar, N. G., & Johnson, W. L. (1999). The role of perceived risk in the quality-value relationship: A study in the retail environment. *Journal of Retailing*, 75 (1), 77-105.
27. Tung-Zong Chang & Albert R. Wildt, „Price, Product Information, and Purchase Intention: An Empirical Study“, *Journal of the Academy of Marketing Science*, winter 1994, pp. 16-27. See G. Dean Kortge and Patrick A. Okonkwo, „Perceived Value Approach to Pricing“, *Industrial Marketing Management*, May 1993, pp. 133-40.
28. Woodruff, R. (1997). Customer value: The next source for competitive advantage. *Journal of the Academy of Marketing Science* , 25 (2), 139-153.
29. Zeithaml, V. A., Parasuraman, A & Berry, L. (1990). *Delivering Quality Service: Balancing Customer Perceptions and Expectations*, The Free Pres, New York, New York.
30. Zeithaml, V. (1988). Consumer Perceptions of Price, Quality, and Value: A Means-End Model and Synthesis of Evidence. *Journal of Marketing*, 52, 2-22.

PRIVATE EQUITY INVESTOR PROFILE

Brîndușă-Maria Buzilă (Mocanu), PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The new economic reality, the absence of predictability regarding the financing sources poses a challenge for the companies – that of identifying innovative solutions to cover the need of financing. The necessity to compensate the credit volume reduction forced companies to identify innovative financing solutions. Private equity is a financing alternative. But private equity funds do not invest in any kind of company. This study aims to analyze the profile of private equity investors from the first company providing venture capital (American Research and Development Corporation) continuing with borrowed resources takeovers and bringing up to date the latest developments in the field. The study also highlights the changes in the preferences of private equity investor.

Key-words: *Private equity, venture capital, Buyout; financing option*

Introduction

Firms have the possibility to choose between different financial resources provided by capital markets or banking market, financial system and national economic and financial phenomena generated by large-scale (financial liberalization, financial innovation). However, the national financial system, financial crises but also the legal status of firms, size and internal conditions restricting their access to some funding resources. In these circumstances, the question arises whether private equity can be considered a financing option to offset certain shortcomings of traditional resources. If yes, what would be the target segment of private equity investors. Before answering these questions should be clarified certain theoretical aspects such as: the concept of private equity, funding mechanism by private equity firms, etc.

Private equity as a financing option, are found on these references: private equity investment has grown to be a valuable asset class in capital markets in the past decade (Osborne, Katselas and Chapple, 2012); Caselli (2010) highlights the potential role of private equity and venture capital as the only financial institutions who can support firms during all stages and draws attention to the fact that private equity and venture capital deals cannot be considered “traditional” financial deals for two reasons: the different evaluation system and the above average risk profile. In the same idea, Onofrei & Anton (2010) continue: “private equity can be considered an innovative funding source because, unlike traditional sources of funding, private equity creates a close relationship between the company and private equity firm”.

Modern private equity and venture capital have been around since the 1940s when it started to be useful and essential for financial markets and a firm’s development (Caselli, 2010). Financing firms by private equity and venture capital has become increasingly more important. In this regard, Metrick and Yasuda (2010) reminded that the worldwide private equity funds manage approximately \$1 trillion of capital. According to recent research, through 2012 private equity funds worldwide have distributed more than \$1.4 trillion to limited partner investors.

Because this type of business has been around so long, together with differences between firms and financial markets, one worldwide definition and classification for private equity and/or venture capital does not exist.

Institutionally, private equity is the provision of capital and management expertise given to companies to create value and, consequently, generate big capital gains after the deal. Usually, the holding period of these investments is defined as medium or long (Caselli, 2010).

Different approaches are found also in establishing private equity investment components. According to the American version, venture capital is a cluster of private equity dedicated to finance new ventures. Therefore, venture capitalists fund firms during their initial phases or look for sources to expand and develop the activity of the firm, whereas private equity operators fund firms at the end of their first/fast growth process (Caselli, 2010).

The European definition proposes that private equity and venture capital are two separate clusters based on the life cycle of the firm. Venture capitalists provide the funding for start-up businesses and early stage companies, whereas private equity operators are involved in deals with older firms. Different from the American definition, the European definition does not consider the expansion phase (the phase after the beginning and the start-up) as a part of venture capital, but more of an autonomous subcategory (Caselli, 2010).

In literature and statistics provided by associations, studies differently focuses on venture capital component or component Buy Out.

Buyout operations recorded the highest value of transactions due to their high dimensions compared with other investments. In the peak years of the early twenty-first-century cycle, these buyout funds were responsible for about one-quarter of all global merger and acquisition (M&A) activity. Venture capital funds—the other main type of private equity—raised nearly \$160 billion of capital during the boom years of 1999 and 2000 (Metrick and Yasuda, 2010).

Private equity cycle

Gompers and Lerner have subdivided the venture capital (and private equity) cycle into standard phases: fundraising, investing, and exit.

Overall, private equity funds play an increasingly important role as financial intermediaries in addition to their significant day-to-day involvement as board members and advisers. For young firms or a new business idea, cooperation with financiers is very important, because reputation, know-how, networking, relationships, competencies, and skills are the non-financial resources provided by private equity and venture capital operators. Private equity financiers support firms with their skills, competencies, know-how, etc. Because this creates value for funded firms, the investor allows the entrepreneur to take value from the funded idea. In most cases, without private equity or venture capitalists, firms would not be able to develop projects.

Even though funding institutions are active shareholders and engaged in company management, they are not interested in taking total control or transforming their temporary participation into long-term involvement. Venture capitalists and private equity operators, sooner or later, sell their position because, as mentioned Caselli (2010), this is the most important reason for defining this type of investment as “ financial ” and not “ industrial. ”

The presence of a predefined time horizon for the investment makes private equity and venture capital useful for firms wanting quick development, managerial change, financial stability, etc.

The private equity cycle involves at least three different types of participants: suppliers of financial sources, private equity operators, and beneficiaries of financial sources.

The first group supplies funds to financial institutions because they are not skilled enough to analyze deals or they cannot bear the risk. Public and private pension funds, endowments and foundations are the largest investors in private equity funds. On a dollar-weighted basis, U.S. public pension funds invest 9.4% of their portfolio in private equity. Private equity delivers superior returns to its investors. A review of 150 public pension funds across the U.S. found that private equity delivered a 12.3 percent median 10-year annualized return to pension funds, outperforming the returns of other asset classes (fixed income, listed equity and real estate). These results were provided by a study conducted by the Private Equity Growth Capital Council uses data collected by Bison to examine the private equity investments of over 150 U.S. public pension funds. The information was collected either through direct communication with pension funds or from publicly available comprehensive annual financial reports. In Europe, pension funds provided almost 40% of sources of funds. Fund of funds contributed 16%, followed by sovereign wealth funds (11%) and insurance companies (11%). Around half of the amount (€26.2bn) was raised from institutional investors outside Europe (EVCA, 2013).

The second group is made up of financial institutions whose tasks are to define, select, control, and monitor investments.

Finally, beneficiaries are companies that receive financial sources, implement expansion projects or turn-around or change of ownership, and accept all conditions and clauses provided by financial institutions.

Private equity investor preferences

Private equity investor preferences are determined by macroeconomic factors, the characteristics and the location businesses, sector in which the firms operate.

Groh, Liechtenstein and Lieser (2010) identified six main criteria that ultimately determine the attractiveness of an individual country for VC/PE investments: Economic Activity, Depth of Capital Market, Taxation, Investor Protection and Corporate Governance, Human and Social Environment, and Entrepreneurial Culture. Groh, et al (2010) study shows that “The top performers are the United Kingdom, Ireland, Denmark, Sweden and Norway. Germany, the largest European economy, ranks slightly above the average, while other large economies, like as France, Italy, and Spain have rather disappointing scores. Bulgaria, Greece, Slovakia, and are the least attractive European countries for VC and PE investors”. Some countries attract investors with low corporate taxes. The Nordic countries are especially strong in Entrepreneurial Culture. The United Kingdom clearly dominates all the other countries regarding the Investor Protection and Corporate Governance, and Depth of Capital Markets. While their taxation score is below the European average, and the other criteria are on a par. Whether the strength of the investor protection provided in a market is a priority to sophisticated investors such as private equity investors is a useful distinction to make when

investigating investor preferences. In contrast, Osborne, Katselas and Chapple (2012) showed that firm-specific characteristics are more influential in target selection than external or institutional variables. They investigated the characteristics and attributes that private equity investors prefer when selecting target acquisitions. In particular, these include firm-specific characteristics such as financial and performance measures, as well as external or institutional determinants, such as jurisdiction. Theirs paper offers evidence that preconceived notions about private equity investment funds targeting underperforming firms are inaccurate, with stock volatility greater for tender/merger offer firms relative to private equity target firms that exhibit higher abnormal operating income and lower stock volatility pre-bid.

As private equity funds are sophisticated investors, French and Poterba (1991), showed that UK, Japanese and US investors heavily overweight their portfolios in their home market. Equity home bias is expected as private equity investors prefer a closer proximity to the target firm for ease of restructuring and corporate control. Agency costs and information asymmetries systematically give rise to differences in the frequency of inter- versus intra-provincial investments, and compare the importance of agency versus institutional factors leading to home bias (Cumming and Atiqah binti Johan, 2006, on a sample of Canadian private equity investors).

Private equity investment involves the acquisition of long-term growth potential target firms, with the aim of restructuring the firm to improve its value. The restructure involves both an injection of finance and stewardship (Black and Gilson, 1998). At the end of its investment horizon, the private equity investor aims to divest the firm at a higher value, concurrently generating wealth for the investors and employees of the restructured target firm. This makes private equity investment potentially advantageous not only for investors but also for the target firm, as it introduces skilled management to identify potential risks and enhance the efficiency and profitability of the acquired firm.

On the other hand, venture capital funds back entrepreneurs with innovative ideas for a product or service who need investment and expert help in growing their companies (EVCA). A 2008 study found that PE-owned companies pursued more economically important innovations than non-PE owned companies, as measured by patent citations, the most commonly used and accepted measure of the economic impact of innovation. Private equity ownership spurs greater advances in innovation.

Private equity investment makes companies stronger when they enter public equity markets. According to a 2006 study, the share price of companies owned by PE firms for a year or more that went public between 1980 and 2002 outperformed the stock market as a whole over a three-to-five year period. A study conducted by Ernst & Young on 2010 private equity-backed IPOs found that the average sponsored IPO increased 27.2% from its offer price by the end of 2010. Private equity has grown into a valuable asset class in capital markets, and regulators acknowledge that such acquisitions 'help to promote an efficient, dynamic and innovative business sector' (Reserve Bank of Australia, 2007: 66).

Private equity plays an increasingly important role in a number of industries. Early - stage ('venture capital') investors have been active in the biotech industry for a long time. Most late-stage ('buyout') investors, however, have steered clear of pharmaceutical R&D and generics companies (Sommerfeld, 2005).

In Europe, private equity investments by sector situation in 2013 is as follows (% of Amount): Business & industrial products – 14.1%; Consumer goods & retail – 13.8%; Life sciences – 13.1%; Consumer services – 9.4%; Business & industrial services – 9.4%; Communications – 9%; Computer & consumer electronics – 7.4%; Energy and environment – 6.8%; Financial services – 6.2%; Transportation – 3.6%; Chemicals and materials – 2.3%; Agriculture – 2.1%; Construction – 1.2%; Real estate – 0.3%; Unclassified – 1.2% (2013 European Private Equity Activity).

Conclusion

Private equity operators and venture capitalists are just a sample of the groups in the financial system. They represent one of the various options that entrepreneurs consider to finance their business. However it found numerous empirical studies, statistics suggest that successful in certain situations because of peculiarities that differentiates itself from other firms financing options: for young firms or a new business idea; the acquisition of long-term growth potential target firms, with the aim of restructuring the firm to improve its value; funding source companies not listed on a stock exchange, in various stages of development, etc.

In literature and statistics provided by associations, studies differently focuses on venture capital component or component Buy Out. Buyout operations recorded the highest value of transactions due to their high dimensions compared with other investments. In literature and statistics provided by associations, studies differently focuses on venture capital component or component Buy Out.

Private equity financiers support firms with their skills, competencies, know-how, etc. Because this creates value for funded firms, the investor allows the entrepreneur to take value from the funded idea. In most cases, without private equity or venture capitalists, firms would not be able to develop projects.

Private equity investor preferences are determined by macroeconomic factors, the characteristics and the location businesses, sector in which the firms operate.

REFERENCES:

- Black B. and Gilson R. (1998), Venture capital and the structure of capital markets: Banks versus stock markets, *Journal of Financial Economics* 47: 243–277
- Caselli S. (2010) , *Private Equity and Venture Capital In Europe: Markets, Techniques and Deals*, Elsevier, Burlington;
- Cumming D., Atiqah binti Johan S.,(2006) Provincial preferences in private equity. *Fin Mkts Portfolio Mgmt* 20:369–398
- Groh P, Heinrich von Liechtenstein, Lieser K (2010), The European Venture Capital and Private Equity country, *Journal of Corporate Finance*, 205-224;
- 2013 European Private Equity Activity Statistics on Fundraising, Investments & Divestments
- Mathonet P.-Y., Meyer, (2007)*J-Curve Exposure:Managing a Portofolio of Venture Capital and Private Equity Funds*, John Wiley & Sons, Chichester;
- Onofrei M., Anton S. G., (2010) *Soluții inovative în finanțarea întreprinderilor*, Wolters Kluwer România, București;

Osborne S., Katselas D. and Chapple L. (2012), The preferences of private equity investors in selecting target acquisitions: An international investigation, *Australian Journal of Management* 37 (3), 361–389;

Public Pension Fund Analysis, October 2014;

Sommerfeld T. L., (2005), Private Equity's Growing role in the Generics Industry, *Journal of Generic Medicines: The Business Journal for the Generic Medicines Sector*, 30-37;

<http://www.pegcc.org/education/fact-and-fiction/>, access date 09.05.2015;

www.evca.eu.

EXTERNALITIES. IMPACT ON ENTERPRISES' ACTIVITY

Nicoleta Mihăilă, PhD, Scientific Resercher, Centre for Financial and Monetary Research „Victor Slăvescu”

Abstract: The externalities express the difference between costs or economic benefits registered by the economic agent and costs or social benefits manifested in society. The enterprise, when aims at ensuring sustainable development, will "invoke" the internalization of externalities, which will produce either an increase in the cost of that activity, when it has negative externalities, or these costs decrease when there is no externality or they are minimal. These methods to internalize externalities have an educational role on the firm, as this may change its attitude towards environmental conservation and thus towards the negative externalities, in the sense of minimizing them. Therefore, to withstand on the market, the enterprise is forced to act towards environmental protection, being occupied with activities and competitive technologies. Otherwise, the market price will include the cost of economic activity and social costs and the negative externality will be in fact internalized, thus resulting in reconciling the collective interest of society and the interests of the entrepreneur.

In this paper we propose to define the concept of externality and to draw up a typology of them, to talk about the internalization of externalities, methods to internalize them and control them and propose some methods for firms to adapt in the context of the internalization of the externalities. Basically, our purpose is to analyze the influence of externalities on economic activity of the enterprise.

Keywords: *enterprise, externality, externalities internalization, externalities control, cost*

Introduction

Economic agents make the decision to produce and engage in market exchanges when anticipate that following these operations their profit (welfare) will grow up. Due to these exchanges, productive resources will get to be held by those who appreciate them the most. When they are not exploited, all the gains from trade appear what the theory called market failure. Market fails because it does not produce optimal results to the whole society level.

Due to externalities, it is said that markets fail. Production moves away from the optimal level and inefficiency occurs. The production of too fewer goods or too little information is considered a market failure if the total production cost is lower than the benefit of all those who consume them. The classic case of negative externality is pollution.

1. The externality concept. Typology

Externalities are known as external effects, savings or external losses, local or general effects. It is often used the term technological external effects in order to differentiate the content of externality from cash savings or economic losses.

The externality is a cost or benefit that is not transmitted through prices, supported by a party which was not involved and did not consent to the action that causes costs or benefits.

A benefit in this case is called a positive externality or external benefit, while the cost is called a negative externality or external cost.

The economic theory identifies positive and negative externalities as marginal or inframarginal externalities. Marginal externalities occur when a change of generating externality activity affects production or utility felt by affected agents. Instead, inframarginal externalities are those to which a change of the generating externality activity does not influence in any way the production or the utility felt by affected agents.

Externalities occur due to market failures. These, in their turn, can be explained by market's inability to respect the property rights. Ownership of resources refers to the capacity of resource utilization, goods and services. Ownership of an asset leads to the manifestation of the following rights: use of the asset; amending goods form and substance; the transfer of all rights through sale.

Externalities express the difference between the costs or economic benefits recorded at economic agent level and costs or social benefits manifested in society. Thus, they appear due to the lack on competitive market of goods or services desired by consumers. In other words, externalities occur when an economic agent's actions affect the environment in which other economic agent operates, without affecting the price system.

The appearance of externalities often corresponds with an inefficient allocation of resources. To correct this market deficiency, three ways can be used:

a) taxes and subventions system - implies adjustment of prices determined by economic grounds of products from activities that induce externalities, with corresponding cost of produced effect. The result is a lower or higher price than the calculated economic price, depending on the costs, namely social benefits that were generated.

b) non existent market system. The issue of activities that produce externalities is that their double result – economic good and externality - finds no trading space, only partially, namely for economic good. In other words, there are no markets for externalities. Imagining a market externality would be possible by assimilating it with an economic good and the determination of optimal externality quantity would be similar to determining the optimal production.

c) the system of property rights. Avoiding externalities, in this case, starts from the premise that if a firm generates externalities and affects the work of another one, then these two should become one single economic agent aimed at possession the overall maximum profit.

It follows that the competitive market has limits, in terms of resource allocation, imposed by market structure or the price mechanism. When market failure can be explained by this second case, positive or negative externalities occur. Avoiding their manifestation is a complex and expensive process, but a necessary one. Market correction of deficiencies can be done like this, by avoiding externalities corresponding to a better allocation of resources.

2. The internalization of externalities

Any economic activity has a cost, set of costs imposed by a community activity representing the social cost. Part of this cost is offset by payments made by economic agents

at the beginning of the activity; for example, the cost of raw materials or of labor factor, representing the private cost of operators.

Methods of internalizing externalities

We present some ways through which can be internalized externalities concerning the market.

a) vertical or horizontal integration. That means firms should join (either through purchase or fusion) and the resulting firm will seek the "cumulative" profit maximization, which is the equivalent of Pareto optimum for the two companies. In these circumstances, in the market space will disappear "the externality", as it was previously described.

b) negotiations. Another way to internalize externalities is to call the parties to negotiate the effects of these externalities and how they can be reduced - if they are negative.

c) the public authority intervention to internalize externalities when firms fail to reach an optimal solution. In this regard, the modalities of intervention are:

- Regulation, namely the State imposes each polluter to reduce the pollution to a certain level, otherwise he will be legally sanctioned in various ways. Through regulation are established different maximum allowable levels in pollutant emissions (pollution standards).

- Corrective charges, namely taxes collected by the State and are equal to marginal losses due to external effects associated to optimal level of production. They are applied to each unit of pollutant emitted; the State also collects the amounts necessary for correcting deficiencies caused by external effects caused by pollution, even if production is at optimum level in social terms.

Using one or other of methods depends on the type of pollution and polluter, of the importance of environmental degradation, or the importance of that area. For the firm, both pollutants fee and the fines are external data, as they are established by the public authorities. What the firm can choose is the production level, respectively technology and raw materials that can be bought.

Most of times, on short term, technology is determined and can not be changed, therefore only raw materials and production level can be chosen. Obviously, choosing more expensive raw materials, pollution levels will be lower. So, on the one hand, expenses related to payment of taxes and fines will reduce, and on the other variable costs will increase.

The firm will choose the level that allows it to obtain additional profit, namely it will compare the gain from reducing taxes with the resulting loss from rising costs and will adopt the option that ensures its profitable growth. For this, in terms of high fees and fines, the producer will be tempted to choose the solution to improving the quality of raw materials or invest in clean technologies.

The reverse of this problem is that new investments or taxes too high would lead to increased costs, what could cause those companies to become uncompetitive in market, so to be "forced" by the public authorities to go into bankruptcy.

From the social point of view, such a measure is not desirable (leading to increase in unemployment, the decline in production) and it is therefore necessary to limit this charges or determining a maximum level that would not be exceeded, in order not to generate negative social influences (another type of externality).

3. Externalities control

Externalities control actions take the form of prohibitions, isolations and government regulations. These actions vary from economy to economy, and, within the same country, from an externality to another, because the legislation is different and moreover, varies the location and type of externality producers, as well as the groups affected by this.

The control externalities are based on several criteria, allowing the micro or macroeconomic intervention into externalities manifestation:

- The efficiency – is the essential criterion of economic activity, is based on maximizing social effects.
- The costs of public agencies – including the operating costs of public agencies administering control actions, as well as the costs of coercion, meaning the police and justice ones.
- Flexibility - refers to the ability of economic agents to adapt to changing market conditions and technological environment.
- Ethics - is closely linked to distributive shares of income or wealth in society and refers to the concern of policy makers to identify the effects of externalities on those who generate them.

The forms of control are:

a. Prohibition. This, combined with coercion, when there is a legislative basis, takes the form of externality producer's obligation to mitigate its negative effects. In this sense, is determined the marginal cost and marginal benefit at different levels of externality and is found the best solution practicable in market conditions.

b. Isolation, as separation of groups with conflicting interests and generally manifests itself in two ways:

- Delimitation of neighborhood area for manifestation of conflicting interest groups. It is a necessary practice that generates externality toleration of those affected who feel protected and less expensive and easy to administer;
- The conversion or transfer the group which produces externality. It is about moving a firm that pollutes in a sparsely populated area, which means reducing the number of those influenced by the externality. It is a practice that sometimes leads to an effective solution, as in the situation of noise pollution, in which the long distance diminishes the negative effect on individuals. But sometimes there are disadvantages because it entails high social costs and inequalities of wealth.

c. Government regulations, that materialized into two strategic options:

- intervention by the regulations, it is a government policy which requires all generators of negative externalities to act for reducing pollution in a certain percentage, which all are required the same effort.
- intervention by monitoring and controlling production. In this case, the cost is high because of the need for specific information on economic activity, which requires inspection programs, often costly. In addition, this method applies when the transfer location polluting firm is not possible or efficient.

Induction of incentives for reducing the externalities is a way to encourage businesses to be concerned with reducing pollution. This is achieved through positive incentives, as

subventions, or negative ones, as penalty or charge. The subsidies are intended to reduce the level of externality by the financial benefits received by economic agents. Taxation or penalty is manifested by making payments by individuals or companies that emit pollutants. Through these taxes, pollutants become motivated to reduce pollution because their own costs are increased by the inclusion of these social costs of pollution; economic agents are concerned about minimizing the cost of reducing externality generated, which means even reduce pollution.

The essential problem in practicing this form of externalities control is that the level of fees must be rigorously determined. If it is too low, companies do not give importance and accept the penalty easily, as they produce a sufficient amount that compensates this charge, but it can reach dangerous levels of externalities. If it is too high, there is the risk of forced diminishing production, up to economic readjustment. The practiced fee induced for polluting should reflect the real social cost, which depends on the output produced and its features, company location, season and even time period in which the production cycle is made.

Therefore, controlling the externalities it is a complex concern of public authorities in a market economy. Effective control does not exist for all types of externality. But in each case, it may turn to a form of control which has most advantages.

4. Perspectives of firm's adaptation in the context of externalities internalization

If the internalization of externalities is achieved through regulations imposed by public authorities, companies will have to comply with rapidly changing of legislation and enforcement of regimes for new laws on standardization of products, environment, health and labor protection, consumer protection, customs, excise, VAT, etc. All of these require changes in the behavior, business practices and procedures of Romanian companies.

Compliance with this legislation will lead, on long term, to improve the quality and competitiveness of firms, but for small firms, on short term, there will be problems in attracting the necessary investment, especially since these companies are less informed about changes that will affect them, making them more inflexible in adapting to these changes. Large firms will be less exposed to situations brought about by full compliance with European legislation, some of them being already with a strong presence in the EU market, thus being able to attract technological and organizational innovation through foreign direct investment.

Areas that will affect most powerfully the firms, requiring significant adjustments to their activity will be, in our opinion, those related to environment, health and safety, the problem being translated through increasing information, education and training managers in order to make them understand the meaning and content of the new laws and regulations, thus minimizing the risks of misapplication of law, including assumption of the financial consequences of non-compliance with this legislation.

At general management level of the any economic entity, the problem of implementing the new regulations can be seen in a more pessimistic manner, in which the uses of attracted funds, in order to comply with the legislation imposed, will mainly represent the costs, or in a more optimistic manner, in which the focus will be on future benefits when the firm, especially if it is nationally competitive, will benefit from trade liberalization, will be able to attract better qualified staff and generally be able to extend so that current costs,

including the environmental ones, will be recovered through the benefits and positive externalities on long term.

The companies will incur additional costs pressure, due to the implementation of new regulations, either directly, by implementing environmental directives and labor protection, or indirectly, through the tax system, by increasing indirect taxes such as excise duty on some products, but these costs will be into a secondary place to those from normal activity, meaning those designed to increase the competitiveness of the firm. Companies should therefore find ways to increase productivity and internal efficiency to cope with competitive pressures, the solution being the synchronization of cost with benefits and finding sources of co-financing to cover costs, particularly those involving external benefits on long term and above other firms.

Costs that may affect the competitiveness of companies in fields of the economy in which they operate are influenced by the present situation of the activity sector, by the degree of economic openness and implementing legislation for that sector. These may be:

- the costs of adapting market regulations and standards,
- the costs required to maintain or increase market position in the context of increasing competitiveness,
- variations of labor costs (those related to real wage growth and labor productivity changes),
- variations in the cost structure due to changes made in the tax system etc.

The financial decision as fundamental element in the firm's decision will have to find the financial resources necessary to support future increases in costs to substantiate a strategy conferring an optimal allocation of use, according to priority destinations of entrepreneurship, so that its activity to develop in the best market conditions.

One aspect to be integrated in costs of technology and adapting the constructions for productive purpose is the one about environmental problems, related to climate change and variations in temperature, to negative externalities, so that enterprises could adapt in time to these exceptional conditions.

Therefore, the perspectives for change in companies, in the context of externalities internalization, concern the great ability to adapt of firms that might be synthesized by the ability to reduce variations in costs, so therefore the necessity of low cost adjustment, so as to exploit better the single market opportunities. The companies with problems, as a result of adopting new regulations, will be those that have low abilities to adapt to new market conditions, correlated with the need to make massive adjustments costs.

5. Conclusions

An externality exists when an economic agent's activity A influences, negatively or positively, an economic agent B, and when the agent A does not take into consideration the impact on agent B in his decision to perform or not the mentioned activity.

Existence of a strong strategy to internalize the externalities caused by social and environmental impact of the company, leads to economic and environmental benefits for both enterprises (direct interest) and for the other interested parties - shareholders (indirect interest). Internalization of environmental costs directly affects the current result (economic, social or the environmental one) by determining some new present costs and future obligations.

Looking for a direct and immediate benefit, it often overlooks the future result of the business and its economic, social and environmental sustainability. Current techniques of organizational governance tend to solve the problem of building a medium and long term strategy for the enterprise. Tools, such as environmental management accounting, are useful in this regard to identify the externalities that are to be treated as part of the current result, through the internalization, or opposable to future results, through their transformation into future liabilities. With this, by the cost - benefit analysis, are also determined the social and environmental performance indicators, parameters requested by financial interested parties (creditors) and by the company's good relationship with civil society.

The enterprise, when aims a tending sustainable development, will "invoke" the internalization of externalities, which will produce either an increase in the cost of that activity, when it has negative externalities, or these costs decrease when there is no externality or they are minimal. These methods to internalize externalities have an educational role on the firm, as this may change its attitude towards environmental conservation and thus towards the negative externalities, in the sense of minimizing them. Therefore, to withstand on the market, the enterprise is forced to act towards environmental protection, being occupied with activities and competitive technologies. Otherwise, the market price will include the cost of economic activity and social costs and the negative externality will be in fact internalized, thus resulting in reconciling the collective interest of society and the interests of the entrepreneur.

Methods to internalize the externalities are designed to discourage activities that damage the environment and to encourage those that have a smaller fence action. In this context, the authorities intervene through a price that is not effective enough for the producer. It also produces an incentive for the consumer towards the increased price of a product that is a result of a malicious activity.

In terms of competitiveness among enterprises, it is affected when product prices are modified a lot due to the application of environmental policies compared to products from countries that do not charge such fees. Thus, enterprises also pay other taxes in addition to the environment ones, so they need to correct by reducing other taxes, remaining as the environmental tax to achieve the incentive objective for environmental protection. For highly polluting enterprises, innovation, technology improvement by modernizing for environmental purposes may reduce the taxation rate and increasing competitiveness.

Therefore, internalization of negative externalities have a negative effect in the firm's fiscal plan, leading to increased taxes, implicitly the profitability will be affected by diminishing it. Basically, the perspectives for change for enterprises, in the context of externalities internalization, concern the great adaptation abilities of them that can be synthesized by the ability to reduce variations incosts, so therefore the necessity to low adjustment of costs, so as to better exploit opportunities on single market. The firms with problems, as a result of adopting new regulations, will be those that have low abilities to adapt to new market conditions correlated with the need to make massive adjustments costs.

REFERENCES:

1. Antonelli, C. (2008) - *Pecuniary knowledge externalities: The convergence of directed technological change and the emergence of innovation systems*, Industrial and Corporate Change
2. Labbat, S& White, R.(2002)- *Environmental finance*, JohnWiley ans Sons, Inc., Hoboken, New Jersey
3. Lipsey, R., G.& Chrystal, K. A. (1999) - *Pozitive Economy*, Economic Publishing House, Bucharest
4. Maddala, G.S.& Miller, E. (1989)- *Microeconomics: Theory and Applications*, The McGraw-Hill Companies, Inc., USA
5. Meade, J.E. (1952) - *External economies and diseconomies in a competitive situation*", Economic Journal, no 62
6. Roman, M. - *A model for externalities internalization*
7. Scitovsky, T. (1954) - *Two concepts of external economies*, Journal of Political Economy, no 62
8. Trică, C. (2008) - *Environmental Economics. Theory and Practice*, ESA course on Internet
9. Zaman Gh., Geamănu M. (2006) -*Economic Efficiency*, „România de Măine” Fundation Publishing House, Bucharest

AEROSYNOPTIC CONDITIONS THAT INFLUENCED THERMAL REGIME DURING THE COLD SEMESTER IN NORTHERN OF MOLDAVIA IN THE LAST 20 YEARS

Liviu Apostol, Prof., PhD and Nicolae Ilie, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The present work highlights the evolution of temperatures that have characterized the North of Moldova over the last 20 years, of course, and the role of synoptic conditions which stood behind them, which have succeeded in the past 20 years (1994-2013) during cold semester (October-March). This study shows the role of aerosynoptic conditions that influenced the thermal regime during this period, namely: a frequency of types of movement in which will highlight a general trend, the induced effects on the temperature and thus the resulting climate risks (sudden melted snow, chinook, that in the case of the Western circulations), that after long periods of cold weather, it has favored the production of ice bridges on the rivers, which is a constituent of the production flooding in time of accelerated warming associated circulations mentioned.

Key-words: *Northern of Moldavia, synoptic context, cold semester, atmospheric circulation, foehn*

Introduction

Weather conditions during the cold semester in the most part of Romania (implicitly and the studied region's), through its location in the South-East part of the European continent, is characterized by the influence of Azores Anticyclon, Euro-Siberian and Icelandic depressions, mediteraneans (fig. 1). Thus, during the cold semester from the last 20 years (1994-2013) Northern of Moldavia was characterized by movements in the North-Western sector, that because we talk and about the arched shape of the Carpathian chain which, through the "Coandă effect" (Apostol, 2004) deviates the directions of movement of the Western and atlantic air masses remembered. This deviation of Western circulations does, that after a frosty episode, North of Moldova is the first region of the country who felt the process of heating. For this reason, and the layer of snow is subjected to rapidly melting.

Also, even the Western movements, crossing the mountain range characterized by the Eastern Carpathians, is subjected to the processes of foehn (rather, „pseudo-foehn", notion defined by Bordei Ion (2008), and this is characterized by an accelerated warming, most being high regions of the western area studied (geographical area of Obcinele Bucovinei).

A significant proportion in the types of movement they occupy and those from the north-eastern sector, corresponding to maximum euro-siberian baric, then being loosened conditions for pronounced cooling, appearance of thermal inversions, followed by the northern sector associated with the Scandinavian anticyclon, which is responsible for most of the time, early and late mist, these having detrimental effects on crops.

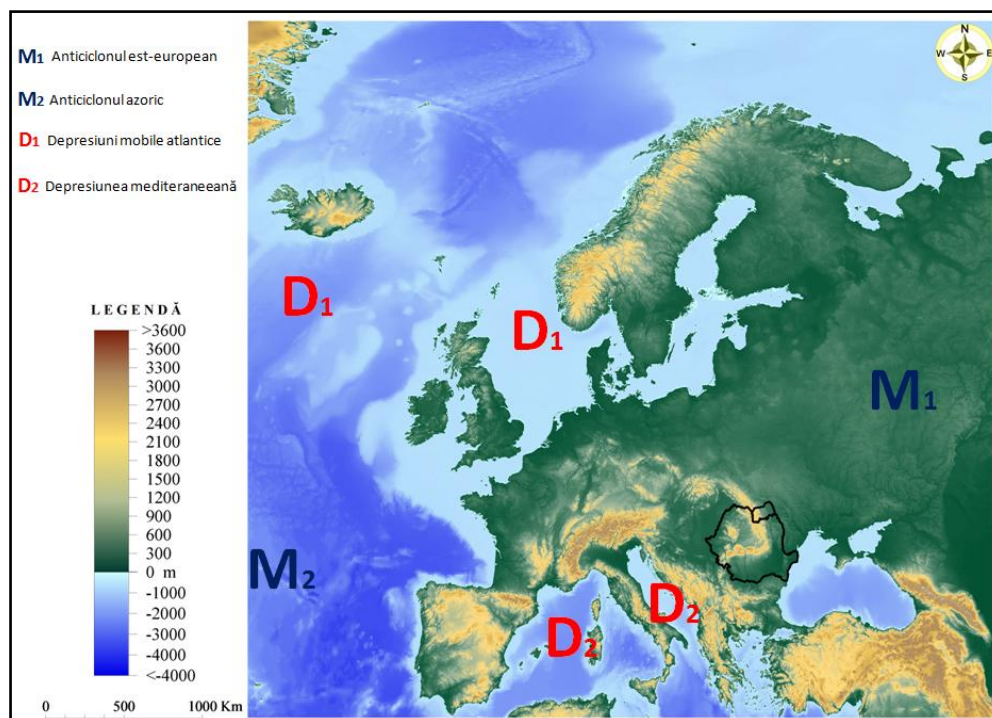

Figure 1. The distribution of main baric center on European continent

The methodology of the study addressed

For this material, we used meteorological data related to temperatures for October-March period of 1994-2013, taken from <http://www.ogimet.com/> and from <http://rp5.ru/>. These data were collected and processed using Microsoft Excel 2007 software. In parallel with this data, for the synoptic part we have pursued the synoptic material at 500hPa geopotential area and at the level of 1000 hPa geopotential on <http://www1.wetter3.de/Archiv/>. From the latter we extracted the types of movement for 00 UTC, this represents a total of 3963 days (for the entire cold semester 1994-2013). Following the observations made on the synoptic material, we have established 17 types of movement, 8 in anticyclonic context (NA, NEA, SHE, SEA, SA, SVA WILL, NVA); 8 in cyclonic context (NC, NEC, EC, ESA, SC, SVC, VC, CNV) plus the atmospheric calm conditions, noted CALM.

Obtained results

Average temperature recorded

In the interval studied (1994-2013), the average temperature associated with the cold semester at the weather station from Suceava was 1,3° C and at Botoșani, it was located around 2,2° C (table 1). During this 20 years studied, 1995-1996 period was characterized by the lowest mean values of temperature, with a mean value of 2,4°C in Suceava and Botoșani to 1,6°C, this representing a negative thermal deviation of 3,7°C from Suceava and at Botoșani 3,8°C. This period was characterized, by the way, and the longest interval with the existence of snow depth, it appeared at the beginning of November and went towards the end of the month of March. Also, the maximum average values were 1,1°C at Suceava, it was 3,7°C below average (4,8°C) and at Botoșani, this average was 2,3°C, which is a thermal

negative deviation with 4,3°C below the multi-annual average (6,6°C). Minimum average values were around -5,9°C at Suceava, which is 3,9°C below the multi-annual average (-2,0°C) and Botoșani, this value was around -5,4°C, being with 3,7°C below the multi-annual average (-1,7°C).

Tab.1 Average temperatures recorded at weather stations, Suceava and Botoșani in the period 1994 to 2013. Data source: <http://www.ogimet.com/>

Suceava	t max medie (°C)	t min medie (°C)	t med (°C)	Botoșani	t max medie (°C)	t min medie (°C)	t med (°C)
1994-1995	6,2	-1,8	1,9	1994-1995	7,7	-0,9	3,3
1995-1996	1,1	-5,9	-2,4	1995-1996	2,3	-5,4	-1,6
1996-1997	4,8	-2,7	1,0	1996-1997	6,4	-1,6	2,2
1997-1998	5,6	-2,5	1,3	1997-1998	6,9	-1,3	2,5
1998-1999	3,9	-2,5	0,7	1998-1999	5,7	-2,1	1,7
1999-2000	5,6	-1,7	1,9	1999-2000	7,2	-0,7	3,0
2000-2001	7,2	0,2	3,6	2000-2001	8,8	0,2	4,3
2001-2002	6,3	-2,2	2,0	2001-2002	7,7	-1,5	2,9
2002-2003	2,1	-3,2	-0,5	2002-2003	4,1	-3,4	0,2
2003-2004	4,3	-1,9	1,1	2003-2004	6,3	-1,2	2,2
2004-2005	5,0	-1,5	1,5	2004-2005	6,8	-1,2	2,6
2005-2006	3,3	-3,0	0,0	2005-2006	5,2	-3,2	0,7
2006-2007	8,4	0,8	4,4	2006-2007	10,1	0,6	5,2
2007-2008	4,9	-1,2	1,7	2007-2008	7,1	-1,0	2,9
2008-2009	5,7	-0,8	2,3	2008-2009	7,6	-0,5	3,3
2009-2010	4,1	-2,1	0,9	2009-2010	5,9	-2,0	1,8
2010-2011	4,9	-1,8	1,4	2010-2011	6,8	-2,0	2,3
2011-2012	4,2	-2,9	0,6	2011-2012	6,3	-3,6	1,2
2012-2013	4,2	-2,0	1,0	2012-2013	5,9	-2,1	1,8
medii 1994-2013	4,8	-2,0	1,3	medii 1994-2013	6,6	-1,7	2,2

At the opposite pole, the 2006-2007 period was characterized by average temperature values that were located around 4,4°C at Suceava and Botoșani to 5,2°C, these thermal positive deviations representing 3,1°C from Suceava and Botoșani to 3,0°C, which is observed and at mean values of maximum, where we talk about an average of 8,4°C, being situated with 3,6°C above the multi-annual average (4,8°C); Botoșani, with an average of 10,1°C what made that thermal deviation from this parameter to be 3,5°C above the multi-annual average of 6,6°C. Average minimum were around 0,8°C, representing a positive thermal deviation of 2,8°C (fig. 2) and at Botoșani, it was 0,6°C, being with 2,3°C above the semestrial multi-annual average (-1,7°C).

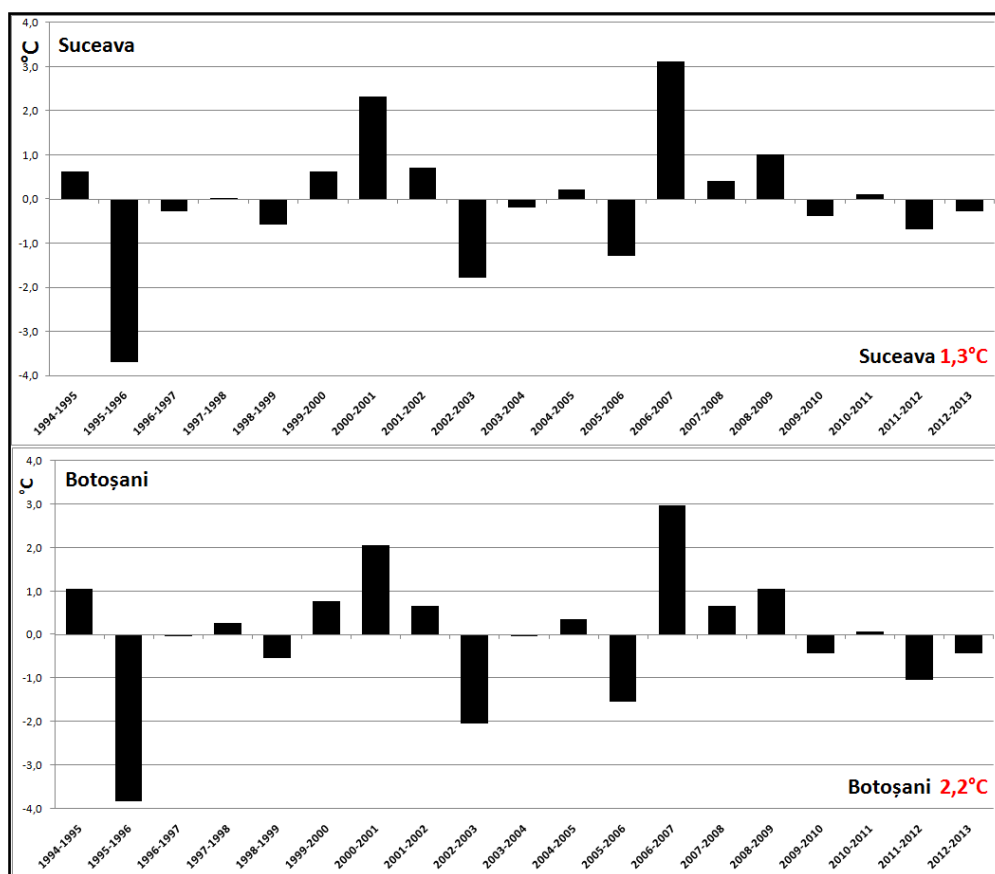

Figure 2 Thermal anomalies from Suceava and Botoșani during the cold semester (October-March 1994-2013)

Synoptic context that characterised the cold semester during the interval 1994-2013

This period was characterized by the predominance of circulations from North-West sector in anticyclonic regime (NVA), it has occupied a share of 10,68%, this being blamed on the presence of depressional activity corresponding to Islandic depressions which activate across the North and North West of the continent and to extend of the maximum azoric over the southern part of it, being facilitated a circulation from the West, but the area studied on account of the Carpathian chain arching, based on the "Coandă effect", this movement comes to a trajectory from the North-West, in the absence of this geomorphologic context we will have spoken about a clear dominance of Western circulations in anticyclonic regime (VA). Moreover, a significant proportion of movements occupy and the northern sector under anticyclonic regime (NA), occupying 9,55% of total, this being associated with polar circulations, from Scandinavian Peninsula region, these amid the maximum activation of Scandinavian baric. As it is rendered in the graph below (fig. 3), in addition to atmospheric movements mentioned, a significant proportion (over 5.5 percent) takes up most types of movement in the western sector (VA = 9.37 percent; VC = 5,50%) plus intermediate movements (SVC = 9,10 μg%; SVA = 8,10).

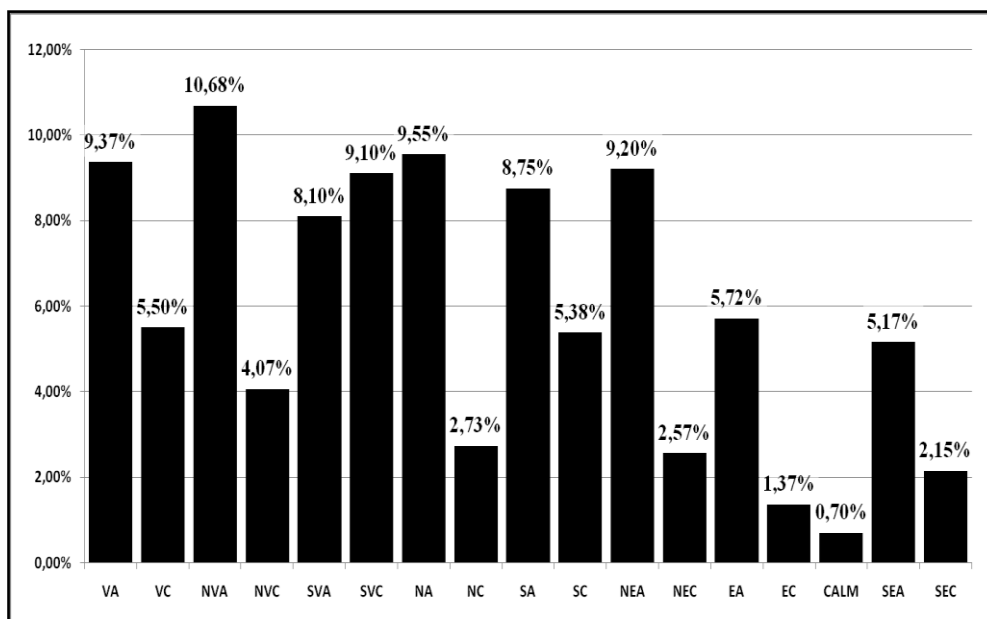

Figure 3 Proportion of types of movements for northern Moldavia during the cold semester (October-March) 1994-2013

An important value is represented and by movements from the north-eastern regions and Eastern Europe, which are attributed to the existence of maximum euro-siberian, baric evidence consists of the movement of the North-Eastern anticyclone (NEA) representing 9,20%, followed by the eastern sector anticyclone (it), this being of 5,72%. Also, movements from the South, and the anticyclone (SA) represents a value not negligible, this being of 8,75%, that amid the situation of Romania in warm sector (Western) of baric maximum what occupies the eastern half of Europe and, in parallel, enabling Atlantic depressions or Mediterranean ones. Low values (below 3%) are represented by the cyclonic movements from the East (EC = 1,37 percent) and intermediate circulations (SEC = 2,15%, NEC = 2,75%).

The influence of the types of movements during cold temperatures related to cold semester in the Northern of Moldavia

Temperature's trend is directly influenced by the type of atmospheric circulation, which is the result of atmospheric transport of air from a specific region to another, influenced and the temperature in the area where it was advected the air. This is subjected to transformation and during transit, as for example, a polar-oceanic air crossing the Alps of Scandinavia will suffer processes of foehn to which it adds the continentalisation process, which is why oceanic polar air reaches across Northern of Romania.

In the studied interval, the lowest average temperatures are associated with circulations from the North-East or the anticyclonic regime (NEA), the conditions under which, at Suceava, we talk about an average temperature of $-2,82^{\circ}\text{C}$, which is a negative deviation $4,12^{\circ}\text{C}$, either as a cyclonic regime (NEC = $-2,89^{\circ}\text{C}$, representing a negative deviation with up $4,19^{\circ}\text{C}$ above average, which is $1,30^{\circ}\text{C}$). For the same direction, at

Botoșani, the average temperature is $-2,00^{\circ}\text{C}$, this represents a negative deviation of $4,20^{\circ}\text{C}$ per compared to the average multiannual value ($2,2^{\circ}\text{C}$).

In addition, for Botoșani, amid a movement in the north-eastern sector under anticyclonic regime (NEC), the average temperature was around $-1,82^{\circ}\text{C}$, which is represented by a negative thermal deviation of $4,02^{\circ}\text{C}$. This distribution is normal and as long as from the eastern regions and the North-Eastern of Europe are represented the coldest areas of the continent, there are added and advections of cold air from Siberian stretches.

At the opposite pole, for meteorological station of Suceava, the highest average temperature, of $4,31^{\circ}\text{C}$ is associated with Western circulations on anticyclonic fund (VA), which represents a positive thermal deviation $3,01^{\circ}\text{C}$, followed by the Southwest anticyclonic movement (SVA), with an average temperature of $4,20^{\circ}\text{C}$; the southwestern anticyclone, with an average of $4,06^{\circ}\text{C}$.

For Botoșani, the highest averages thermal values are related to circulations from southwestern-cyclonic sector (SVC), with a value of $5,06^{\circ}\text{C}$, representing a positive thermal deviation from the average ($2,2^{\circ}\text{C}$): $2,86^{\circ}\text{C}$, followed by the Western anticyclonic movement (WILL), with an average temperature of $5,00^{\circ}\text{C}$.

For Suceava, an explanation for the highest average thermal values amid circulation from the West-anticyclone (VA) is attributed to the fact that the point of observation is near the high regions associated to Northern Group of Eastern Carpathians, which translates, in addition to the characteristics of these air masses coming from the West, over the Atlantic Ocean, through the processes of foehn. The second place is held by South-Western movements under anticyclone (SVA).

Thermal values close to ordinary seasonal multiannual ($\pm 1,50$) both from Suceava and Botoșani (tab. 2), are characteristic of circulations from the north-western anticyclonic sector (NVA); Northwest anticyclone (CNV); Eastern anticyclone (EA) and from the South-Eastern-anticyclone (SEA).

Table 2 Average temperature on type of movement, multiannual average related to cold semester and thermal anomaly related to each type of circulation

Data Source: <http://www.ogimet.com/>

Suceava			
1994-2013	TEMP MEDIE TIP CIRCULAȚIE	TEMP MED INTERVAL 1994-2013	DIFERENȚA
NA	-1,66	1,30	-2,96
NEA	-2,87	1,30	-4,17
EA	0,06	1,30	-1,24
SEA	1,14	1,30	-0,16
SA	3,15	1,30	1,85
SVA	4,20	1,30	2,9
VA	4,31	1,30	3,01
NVA	1,69	1,30	0,39
NC	-2,32	1,30	-3,62
NEC	-2,89	1,30	-4,19
EC	-0,46	1,30	-1,76
SEC	0,66	1,30	-0,64
SC	2,73	1,30	1,43
SVC	4,06	1,30	2,76
VC	2,69	1,30	1,39
NVC	0,60	1,30	-0,7
CALM	3,15	1,30	1,85
Botosani			
1994-2013	TEMP MEDIE TIP CIRCULAȚIE	TEMP MED INTERVAL 1994-2013	DIFERENȚA
NA	-0,73	2,20	-2,93
NEA	-2,00	2,20	-4,2
EA	1,09	2,20	-1,11
SEA	2,00	2,20	-0,2
SA	4,00	2,20	1,8
SVA	4,48	2,20	2,28
VA	5,00	2,20	2,8
NVA	2,73	2,20	0,53
NC	-0,98	2,20	-3,18
NEC	-1,82	2,20	-4,02
EC	0,40	2,20	-1,8
SEC	1,98	2,20	-0,22
SC	3,80	2,20	1,6
SVC	5,06	2,20	2,86
VC	4,16	2,20	1,96
NVC	2,08	2,20	-0,12
CALM	3,63	2,20	1,43

Conclusions

The present material showing the evolution of meteorological parameters depending on the type of circulation that characterizes the geographical area of Romania, this classification being an adaptation of the one in the catalogue of "KATALOG DER GROSSWETTERLAGEN EUROPAS". According to this classification, for the area studied, the most obvious movements are the North-Western anticyclonic ones (NVA), with a share of 10,68%, followed by the Western anticyclonic (VA), with a share of 9,37%.

The development of thermal average (from the analysis on the October-March period 1994-2013) it is observed that in the case of predominantly Western-anticyclonic circulation average temperatures are above average 3,01°C (1,30°C) at Suceava and 2,86°C above average (2,20°C) at Botoșani, in this last point, from the southwestern sector in cyclonic regime (SVC). Thermal values close to averages of the two cities analysed during the cold semester in the period 1994-2013 are recorded during the movements of the NVC, NVA, SEA, SEC. The lowest values of circulation of NEA, when the registered values at Suceava are with -4,12°C compared to the average of this interval analysed and with -4,20°C at Botoșani.

Acknowledgements: This work was published with the financial support of the project "Integrated system of improving the quality of doctoral and postdoctoral research in Romania and to promote the role of science in society", the POSDRU/159/1.5/S/133652, financed by the European Social Fund, the sectoral operational programme human resources development 2007-2013.

BIBLIOGRAPHIC REFERENCES:

1. Administrația Națională de Meteorologie (2008) Clima României, București.
2. APOSTOL Liviu (1990), Anomalii ale temperaturii aerului pe teritoriul României, extras, tom XXXVII, Editura Universității, București, p. 75-85, București.
3. APOSTOL Liviu (2004), Clima Subcarpaților Moldovei, Editura Universității, Suceava.
4. Bogdan NISTOR (2008) Studiu termo.pluvial în Podișul Sucevei.
5. BOGDAN Octavia, NICULESCU Elena(1999), Riscurile climatice din România, Editura Academiei Române, București.
6. BORDEI-ION, N. (2008), *Fenomene meteo-climatice induse de configurația Carpaților în Câmpia Română*, Edit. Academiei Române, București.
7. Dumitru MIHĂILĂ, Ion TĂNASĂ (2006), Particularități climatice ale semestrului rece la Suceava, ANALELE Universității „Ștefan cel Mare” Suceava SECȚIUNEA GEOGRAFIE ANUL XV - 2006, p.61-72.
8. MIHĂILĂ Dumitru (2006) Clima Câmpiei Moldovei, Iași.
9. Sterie CIULACHE (1985) Meteorologie-Climatologie, București.
10. <http://rp5.ru/>
11. <http://www.ogimet.com/>
12. <http://www.wetter3.de/Archiv/>
13. <https://www.pik-potsdam.de/research/publications/pikreports/.files/pr119.pdf>

EVOLUTION OF FOREIGN INVESTMENTS IN COMMUNIST ROMANIAN ECONOMY

Delia-Cristina Lung, PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: At the end of the Second World War, Romania was occupied by the Red Army, this leading to the adoption of Soviet economic model. The old policies "By ourselves" and "The open gates" turned into a hostile policy to foreign investments. However, there were throughout the communist era periods of openness towards foreign investors. This paper aims to analyse these periods of openness to investors, but also the investment structure and the amounts invested in the Romanian communist economy.

Keywords: *foreign investments, Communist era, Soviet model, investment policy, investment structure*

The communist period is considered today a period of economic rebound for Romania, despite numerous economic achievements. The failed agrarian reform, nationalization and the imposition of five-year plans overshadowed the processes of industrialization and infrastructure investments. Also, closing the national economy to foreign investors, so-called "capitalists" is considered a constant of the Romanian economic life in the period 1948-1989, being a peculiarity of the regime. However, there were foreign investments throughout the period, often taking such forms as intake of technology or foreign loans. This paper aims to analyse the opening times of the communist regime for foreign investments, with special a focus on the forms of these investments, the amounts invested, as well as the status of the latter.

Regarding the methodological approach of the study, it focuses on combining qualitative analysis with the quantitative one. The qualitative analysis "focuses on the meanings offered by the context, requiring a data collection instrument able to point out meanings in the collection process and interpretation of data"¹. From the qualitative research methods, the present paper will use primarily the document analysis and the case study. This will perform an exhaustive analysis of policy documents related to foreign investment, their structure and form, and ways of penetration.

Quantitative research refers to empirical investigation of the phenomena studied by statistical, mathematical or numerical methods. What distinguishes the two types of methods is that "quantitative methods of collecting data allow us to test hypotheses derived from the theories of the issues investigated"², while qualitative methods are more oriented towards verifying theories. Moreover, in the field of history, researchers argue that quantitative methods are useful because "with the quantitative methods of collecting data, precise descriptions and interpretative complexity of quantitative history can fix a dual deficit,

¹ Sharan B. Merriam, *Qualitative Research. A Guide to Design and Implementation*, Jossey-Bass, USA, 2009, p. 2.

² John Kuada, *Research Methodology: A Project Guide for University Students*, 1st edition, Samfunds Litteratur, 2012, p. 103.

namely the lack of a temporal perspective in the social sciences and the lack of generality in history"³. Through qualitative research we can observe the evolution of foreign investments in the communist economy from a numerical point of view, complementing in this way the qualitative inquiry.

At the end of the Second World War, Romania was occupied by the Red Army, considered "liberator", which favoured the imposition of the communist regime by the Soviet Union. Power was gradually taken over, starting in 1944 with the arrest of Marshal Ion Antonescu. The following year, on March 6, the USSR imposed a communist government headed by Petru Groza, the moment being considered outstanding for the Sovietisation of the country and the establishment of the communist regime in power.

On December 30, 1947, King Michael was forced to abdicate and from this moment the power was taken over entirely by the communists and Romania was declared a republic. The first prominent leader was Gheorghe Gheorghiu-Dej. He was replaced after his death in 1965 by Nicolae Ceaușescu, who led the country until the collapse of the regime in 1989. Also in 1965, with the coming to power of Ceaușescu, the People's Republic of Romania became the Socialist Republic of Romania.

An important moment is also the year 1948, when it was adopted the first constitution of communist origin. Through it, it began the implementation of the socialist theory. In the socio-economic plan, the 1948 Constitution is especially important as it started the nationalization measures.

Thus, Article 5 states that "the means of production belong either to the state as property of the whole people, or cooperative organizations, or to people as individuals or legal persons", followed by Article 6 which stipulates that "wealth of every kind of the subsoil, mining deposits, forests, waters, natural energy sources, communication routes by rail, road, sea and air, post, telegraph, telephone and radio belong to the State, as common property of the people"⁴. In order to carry out the nationalization according to the Soviet theory, the Constitution provides in Article 11, antagonistically to Article 5, that "when public interest requires, means of production, banks and insurance companies, which are private property of individuals or legal entities, may become state property, i.e. goods of the people, under the conditions specified by law"⁵. These three articles would be the basis for adopting nationalization laws, until 1952, when a new constitution was adopted. At the same time, those articles contained in the constitution provided a clear path to the nationalization processes, which was to take place by the will of the Communists.

The first law adopted in this regard was the Law. 119 of June 11, 1948 for the nationalization of industrial enterprises, banking, insurance, mining and transport ones⁶. According to it, "were nationalized all underground resources which were not in state ownership after the entry into force of the Constitution of the Romanian People's Republic, but also the individual enterprises, companies by any kind and particular industrial

³ Konrad Hugo Jarausch, Kenneth A. Hardy, *Quantitative Methods for Historians: A Guide to Research, Data, and Statistics*, The University of North Carolina Press, 1991, p. 3.

⁴ Constitution of The Romanian People's Republic, 1948, available at [<http://www.comunismulinromania.ro/1948-constitutia-republicii-populare-romane-2/>]. Last access: 2 May 2015.

⁵ *Idem*.

⁶ For full text, see Law no. 119 of June 11, 1948, available at [<http://www.comunismulinromania.ro/1948-legea-119-legea-nationalizarii/>]. Last access: 2 May 2015.

associations, banking, insurance, mining, transport and telecommunications ones"⁷, after which the nationalization process was to be described and listed over the course of 75 criteria.

What is noteworthy is the fact that, in the case of foreign investments, the law made the following remark "in the case of companies established by a special convention by a foreign state with the Romanian state, it is nationalized everything that does not belong to the two states", whilst Article 5 stated that "the provisions of the present law do not apply and there will not be nationalization in the case of the companies or any part of their capital, which are owned by a state part of the United Nations, which acquired the assets following the execution of the Peace Treaty, or by paying compensation bonds, emerging from the state of war"⁸. Thus, the share of foreign-owned enterprises, which reached them through conventions with the Romanian state or following the execution of the peace treaties after the war, remained in the possession of foreigners. However, companies that benefited from foreign capital, which had foreign capitalists in the shareholding structure or which were wholly owned by them and did not fit in the circumstances described by the law were confiscated and nationalized. Indeed, there were set compensations for foreigners, which were regulated "for each case, through negotiations conducted by our state with corresponding foreign states, within the framework of normalization of relations between countries with different social and economic systems, establishing lump amounts"⁹.

A brief review of the process of nationalization, since October 1948, shows that in Romania there were a total number of "138 665 enterprises with a total of 1,162,709 people, 193 Sovrom enterprises with 32,616 employees, 15 private companies with state participation and 744 employees, 347 enterprises of the Romanian state with the participation of foreign countries or foreign citizens and C.S.A.B.I.¹⁰ totaling 39,659 people"¹¹. It can therefore be seen that the rule was that state owned the enterprises and very few of them remained in the possession of foreign investors. Even in these cases, the state also owned a part of the enterprise. However, until 1954, state ownership was achieved by means of special agreements concluded to take over C.S.A.B.I. companies, and later the Soviet Sovrom shares.

The process of nationalization was seen as an important achievement of the regime, considering that it stopped the domination of foreign capital and international monopolies. It was believed that only in this way could Romania's economic interests genuinely be defended and that the economy would be able to take the path of industrialization.

With regard to foreign trade and economic relations, "in 1949, it was established the state monopoly on foreign trade by Decree of 28 July 1949 on the regulation of import, export and transit. As for facilitating and coordinating the external economic relations of Romania, in December 1949 it was established the Chamber of Foreign Trade of Romania"¹².

The forced industrialization process started in 1951 with the first Five-Year Plan (1951-1955). Gheorghe Gheorghiu-Dej wanted to develop heavy industry, despite the

⁷Idem.

⁸Idem.

⁹ Ioan V. Totu (coord.), *Progresul economic în România 1877-1977*, Politics Publishing House, Bucharest, 1977, p. 387.

¹⁰ House for administration and supervision of enemy property, which managed, based on the Armistice Convention of September 12, 1944, enemy property (former properties of Nazi Germany, fascist Hungary or their citizens).

¹¹ Ioan V. Totu (coord.), *op. cit.*, p. 388.

¹² Presidential Commission for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania, *Raport final*, Bucharest, 2006, p. 414.

insistence of the Soviet Union over the idea that Romania should remain an agrarian country. But industrialization gathered momentum in 1964, when the USSR proposed the Valev Plan, one that involved "creating an integrated Danube region, composed of more than 40% of Romania, one third of Bulgaria and much of Ukraine"¹³ and proposing that their economies should specialize in certain branches of production - namely agricultural output. This was refused by Gheorghiu-Dej, who considered it to be an interference in internal affairs. However, the Valev Plan prompted the communist leader to initiate a dynamic process of industrialization, which would be continued by his successor. Thereby, there began a process of distancing from Moscow, Romania being seen as a dissident state.

The process of forced industrialization was in the centre of socialist economic development. In Romania, the regime tried to support this process by directing an increasing part of resources to investments. This is exemplified by Constantin Ionete - "The control lever to the full exercise of the power of decision in all sectors of economic and social life was constituted by the mobilization in a unitary fund of the resources for development through investment, known as the accumulation fund"¹⁴. This fund basically represented an accumulation of all financial resources of the state, being at the same time a way to control the economy and target investments.

The death of Gheorghe Gheorghiu-Dej in 1965 brought Nicolae Ceaușescu to power, who would give a new face to the industrialization process and choose to move to a multilaterally developed society. In his opinion, industrialization should be directed not only to heavy industry but also to machinery building (especially for agriculture) and to the petrochemical industry. Moreover, Ceaușescu pursued "an improvement in the territorial division of industry", which would ensure "the rational use of natural resources and labour"¹⁵.

This industrial development exceeded the capacity of the Romanian economy. Firstly, building factories and plants requires massive investments, both in their proper construction and infrastructure development. Afterwards, we are referring to investments in technology with which these factories or plants are to be equipped, technology which at that time Romania did not possess.

The period 1971-1980 was marked by Nicolae Ceausescu's decision to increase "in assault" the economy, which led to a similar increase in the accumulation fund¹⁶. Soon, however, the growth rate of the accumulation fund was not enough to support industrial investment. On this background there appeared foreign investments.

Ceaușescu continued Dej's policy of distancing from Moscow, while attempting to approach the Western states. In 1967, "Romania established diplomatic relations the West Germany (but also with Spain) and refused to follow the example of its partners in the Warsaw Treaty Organisation, which broke relations with Israel during the Six-Day War".

¹³ Ivan T. Berend, *Central and Eastern Europe, 1944-1993: Detour from the periphery to the Periphery*, Cambridge University Press, 1999, p. 130.

¹⁴ Constantin Ionete, *Criza de sistem a economiei de comandă și etapa sa explozivă*, Expert Publishing House, Bucharest, 1993, p. 33.

¹⁵ Nicolae Marcu (coord.), *Istorie economică*, Didactic and Pedagogical Publishing House, Bucharest, 1979, p. 463.

¹⁶ Bogdan Murgescu, *România și Europa: acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Polirom Publishing House, Iași, 2010, p. 337.

Later, at the beginning of 1968, Romania received the visit of President Charles de Gaulle¹⁷. These visits brought an addition to the economy, opening the door to foreign investment. Thus, relations with Israel were materialized by trade advantages that only in the period 1966-1968 increased by almost five times¹⁸, while the French brought technology. It began in this way the domestic production of cars, by debuting in 1968 with the production of Dacia 1100 after the license of Renault and in 1969 Dacia 1300, in the light of the same license¹⁹.

The Romanian communist leader began to be more sympathized by the West after denouncing the invasion of Czechoslovakia by Warsaw Pact troops. Prague Spring brought a touch of unexpected image among Western heads of state. They perceived the Romanian leader as a dissident of the communist bloc, a way to get behind the Iron Curtain, which would eventually lead to a split in the block.

On this background, there were conducted a series of special visits, of Western leaders to Romania and Ceaușescu's in Western states. In this way, Ceaușescu received in 1969 the visit of US President Richard Nixon, in 1970 he was received by Georges Pompidou, "in 1973, he is visiting Italy, on which occasion is received by Pope Paul VI, the FRG and the USA, and Romania is not at all avoided by Westerners"²⁰. Throughout the '70s, Romania was seen as a serious interlocutor in the West, fact followed, throughout the period, by Ceaușescu making more visits to the US and Britain, France, culminating with the signing, in 1980, of a trade agreement with the EEC and the setup of a Joint Committee. There were also conducted visits to some states in the Middle East and Latin America.

Furthermore, all these visits brought economic benefits to Romania. For example, from the US, Romania received the Most Favoured Nation clause in 1975, which would bring a number of advantages in trade with the US. This clause was kept until 1988. During the visit of Ceaușescu to the US in 1978, President Jimmy Carter pointed out, moreover, that „Trade between our two countries in the last 10 years has been multiplied 10 times over. And because of the rapidly improving relations that still exist, we expect the volume of trade to more than double in the next 3 years”²¹.

Therewith, on the background of this economic opening, in 1971, the Grand National Assembly voted a law regarding foreign trade, according to which there could be created joint ventures, foreign-Romanian, on condition that the Romanians should hold 51% of the share capital. Under this law, there were created in only two years 20 enterprises of this kind²².

Also, the political line led by Ceausescu brought into the economic field Romania's accession to GATT (General Agreement on Tariffs and Trade) in 1971, the World Bank and the International Monetary Fund in the following year. This occurred especially due to discrete US interventions, which promoted Romania on the international stage²³.

¹⁷ Ministry Of Foreign Affairs, *Politica externă a României în perioada 1965-1989*, available at [<http://www.mae.ro/node/15028?page=5>]. Last access: 3 May 2015.

¹⁸ Adam Burakowski, *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Polirom Publishing House, Iași, 2011, digital format, p. 175.

¹⁹ Bogdan Murgescu, *op. cit.*, p. 382.

²⁰ Ministry Of Foreign Affairs, *op. cit.*

²¹ Jimmy Carter, *Visit of President Nicolae Ceausescu of Romania Remarks at the Welcoming Ceremony*, 12 April 1978, available at [<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=30655>]. Last access: 4 May 2015.

²² Vlad Georgescu, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, Humanitas Publishing House, Bucharest, 1992, p. 280.

²³ Adam Burakowski, *op. cit.*, p. 293.

These agreements and the accession to the global economic organizations led to an increase in foreign trade, which, besides providing a market for Romanian products, ensured "the necessary resources for the modernization of the Romanian economy, especially in industry, transport and the population's consumption"²⁴. We are referring in this case to imports of technology for Romanian factories, but also to the purchase of raw materials. Overdevelopment of heavy industry led to a shortage of natural resources, so they had to be imported. The same thing happened with the oil industry, which is why Ceaușescu tried to approach the Middle East countries and obtain favourable prices for imports.

Up to this point, we can see that foreign investments in the communist economy were attained more in the form of transfer of technology, know-how and granting cost-effective prices for the import of raw materials. The major part of foreign investments came, however, as foreign loans, which Romania contracted for sustaining the development of industry.

Since 1975, over a four-year period, Romania concluded two stand-by arrangements with the IMF, so that in this period, debt towards the Fund reached \$330 million²⁵. Furthermore, Romania contracted credits from Western banks (it was estimated to have debts to a total of 300 Western banks²⁶), but also from Moscow and the Middle East.

All these loans were used for continuing the development of industry, and afterwards to purchase raw materials for building giant enterprises. The other aspects of economic life were neglected, most of the money going towards the heavy industry. This led to high and sustained growth rates over the period, and Ceaușescu believed that the export of goods manufactured by these enterprises would make the country able to pay its external debt. The IMF warned Romania, besides, that the economy was growing too quickly and that it was "overheating", as well as that investments should be directed to other areas, such as agriculture. This was for Ceaușescu the equivalent of the Valev Plan proposed by the Russians, so he refused to direct the sums obtained from credits to other fields.

Foreign credits continued to the point that, at the end of 1981, foreign debt cumulated 11.4 billion dollars²⁷. At the time, Romania, whose exports were not running as desired by the Communist leader, asked to postpone debt payments to Western creditors. This was achieved, but with consequences on foreign companies operating in Romania. They withdrew, and "according to information from the Embassy of the Polish People's Republic, of the 62 representatives of the companies operating in Bucharest, 40 had been liquidated by March 1982"²⁸.

In the context of the impossibility of paying its debts, the Romanian authorities started implementing an intensive program of savings as of 1982. This led to a decrease in debt, Romania reducing its indebtedness to 10.1 billion dollars. Moreover, at the end of 1982, appropriations were reduced to 9.77 billion dollars, considering that foreign debt was

²⁴ Bogdan Murgescu, *op. cit.*, p. 359.

²⁵ James M. Boughton, *Silent Revolution. International Monetary Fund 1979-1989*, International Monetary Fund, Washington, 2001, p. 322.

²⁶ *Ibidem*, p. 323.

²⁷ Adam Burakowski, *op. cit.*, p. 518.

²⁸ *Ibidem*, p. 519.

structured at the moment in this way: "the vast majority of credits originated by commercial banks (about \$ 5.4 billion) and the IMF - about \$ 1.5 billion"²⁹.

However, at the end of the year, Ceaușescu took the decision of fully repaying the foreign debt, over a period of four to five years. In these circumstances, foreign investments were completely stopped, either as loans or as technology. The leader's desire was to free himself completely of so-called "foreign influences".

Moreover, Ceaușescu was no longer appreciated by Western leaders due to frequent violations of human rights and the expansion of his personality cult. His decisions to lower the standard of living by introducing food rations and reducing energy consumption were seen both by the population and the West as extreme measures. Indeed, Ceaușescu managed to pay the entire foreign debt until 1989. This success did not matter, though, for the starving population and, at the end of that year, Ceaușescu was removed through a revolution and executed.

Conclusions

The communist era was a period of economic centralism in which the Romanian economy was directed by imposing five-year plans and forced industrialization. Economic legislation and decisions varied according to the leader that was ruling and the economic interests of the country.

Thus, during Gheorghe Gheorghiu-Dej's regime, it was conducted an extensive nationalization process in which were confiscated foreign-owned companies and passed into state administration. Until 1965, at the death of Dej, foreign investments lacked in the Romanian economy, given the fact that even the legislation was unfriendly towards them.

The ruling period of Nicolae Ceaușescu (1965-1989) proved to be considerably more permissive toward foreign capitalists. To support the high development rates, Ceaușescu improved relations with Western countries and the Middle East, obtaining from them massive economic concessions and loans. We can see that these investments came amid the openness of the regime to the west and a better image that the communist leader acquired among Western leaders.

Foreign investments in the communist period are characterized by the fact that they represented, most often, foreign loans, import of technology and know-how and imports of raw materials at preferential prices. We only encountered to a very small extent in this period foreign investments in their classic form - joint Romanian-foreign companies.

It is also worth mentioning that in the last decade of the regime, foreign investments were restricted and even stopped, Ceaușescu refusing any foreign influence.

Therefore, the evolution of foreign investments in the communist Romanian economy had an upward trajectory (since 1965), attaining its zenith during the 1970s. Then, in the 80s, when Romania was no longer able to pay its foreign debt, and Ceaușescu broke off relations with the West, foreign investments were stopped, the economy entering a state of autarky.

²⁹*Ibidem.*

REFERENCES:

- Berend, Ivan T., *Central and Eastern Europe, 1944-1993: Detour from the periphery to the Periphery*, Cambridge University Press, 1999;
- Boughton, James M., *Silent Revolution. International Monetary Fund 1979-1989*, International Monetary Fund, Washington, 2001;
- Burakowski, Adam, *Dictatura lui Nicolae Ceaușescu 1965-1989*, Polirom Publishing House, Iași, 2011, digital format;
- Carter, Jimmy, *Visit of President Nicolae Ceaușescu of Romania Remarks at the Welcoming Ceremony*, 12 April 1978, available at [<http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=30655>];
- Presidential Commission for the Analysis of the Communist Dictatorship in Romania, *Raport final*, Bucharest, 2006;
- Constitution of The Romanian People's Republic, 1948, available at [<http://www.comunismulinromania.ro/1948-constitutia-republicii-populare-romane-2/>];
- Georgescu, Vlad, *Istoria românilor. De la origini până în zilele noastre*, Humanitas Publishing House, Bucharest, 1992;
- Ionete, Constantin, *Criza de sistem a economiei de comandă și etapa sa explozivă*, Expert Publishing House, Bucharest, 1993;
- Jarausch, Konrad Hugo, Hardy, Kenneth A., *Quantitative Methods for Historians: A Guide to Research, Data, and Statistics*, The University of North Carolina Press, 1991;
- Kuada, John, *Research Methodology: A Project Guide for University Students*, 1st edition, Samfunds Litteratur, 2012;
- Law no. 119 of June 11, 1948, available at [<http://www.comunismulinromania.ro/1948-legea-119-legea-nationalizarii/>];
- Marcu, Nicolae (coord.), *Istorie economică*, Didactic and Pedagogical Publishing House, Bucharest, 1979;
- Merriam, Sharan B., *Qualitative Research. A Guide to Design and Implementation*, Jossey-Bass, S.U.A., 2009;
- Ministry of Foreign Affairs, *Politica externă a României în perioada 1965-1989*, available at [<http://www.mae.ro/node/15028?page=5>];
- Murgescu, Bogdan, *România și Europa: acumularea decalajelor economice (1500-2010)*, Polirom Publishing House, Iași, 2010;
- Totu, Ioan V. (coord.), *Progresul economic în România 1877-1977*, Politics Publishing House, Bucharest, 1977.

MIGRANT SMUGGLING ACROSS THE MEDITERRANEAN - THE EUROPEAN UNION'S (LACK OF) RESPONSE

Cosmin-Ioan Octavian, LL.M. Candidate, KU Leuven, LL.B. University of Bucharest

Abstract: The aim of this paper is to analyze the legal framework that the European Union (EU) has put in place to tackle the trafficking of migrants between the Northern shores of Africa and Europe's southern borders, with a special focus on the Central Mediterranean Route. Moreover, the concrete response of the Union will be considered and analyzed, based on figures regarding trafficking provided by Frontex and the United Nations (UN).

Additionally, the author will try to define possible future solutions that would accommodate both the requirements of the EU and its Member States, related especially to upholding the area of freedom, security and justice, but also to the mobility and migration policy of the Union, as well as the interests of people fleeing to Europe in search of better prospects, with focus on the respect of their fundamental rights.

The paper is split into three parts. The first one contains a general approach vis-à-vis the crime of migrant smuggling, its definition according to the United Nations Office of Drugs and Crime (UNODC), but also what differentiates it from human trafficking. The specifics include the profile of smugglers, of victims, area of operation, modi operandi, and profits.

The second part focuses on the EU and its acquis regarding the area of freedom security and justice, mobility and migration, as well as border control coordination. All these are viewed in their external dimension, as migrant smuggling is a crime with an inherent cross-border character. Using a top-down approach, the author has gone through the European primary law, policy actions, multiannual strategies, annual strategies, as well as specific projects.

Finally, the concrete measures taken in the above-mentioned framework have been evaluated, based on the EU's own internal figures regarding migration and the impact of migrant smuggling, as well as independent statistical data provided by the United Nations or civil society. Some directions on which the EU's 2015 response to migrant smuggling should focus have also been indicated.

Keywords: migration, European Union, migrant smuggling, border surveillance, cross-border crime.

1. Migrant smuggling in the Mediterranean - risk to Europe's borders:

The Arab Spring that started in December 2010 in Tunisia was a major game-changer in the North African region. By the end of 2012, regime changes occurred and strongmen were toppled in Tunisia, Egypt, Libya and Yemen, with civil unrests taking place in other countries.

Unfortunately, together with the fall of dictators in these countries, came total or partial disruption in the functioning of public institutions and economic actors. The situation in two of the countries affected by the wave of protests escalated into civil war some time ago, while recently Yemen seems to be following suit. Egypt has slowly, but steadily returned to its pre-revolution state, with only the name of the leader changing.

Consequently, a lot of people's hopes for democracy, respect for human rights or just for a normal life faded away, the destruction brought upon by war or unrest leaving little

choice but to flee the country in search for a better life, leading to the biggest humanitarian emergency seen by Europe since the break-up of Yugoslavia.

In its Annual Risk Analysis report in 2014¹, Frontex, the EU's external border agency cites an almost 300% increase in illegal border crossings using the so-called Central Mediterranean route. In 2013 alone, over 40 thousand people embarked on journeys over the Mediterranean Sea in order to reach mainland Europe, or at least one of the islands close to the African coast. This huge surge in the number of illegal migrants is caused not just by the unrest or extreme poverty, but also by individuals that are looking to profit from their distress.

In order to properly analyze this dangerous phenomenon, we should first look at what migrant smuggling really is. The UNODC² defines migrant smuggling as involving "the procurement for financial or other material benefit of illegal entry of a person into a State of which that person is not a national or resident". According to the same office³, migrant smuggling into Europe and the United States is an "industry" worth \$7 billion every year.

Often confused with human trafficking, some authors⁴ have decisively pointed out the differences that exist between these two crimes. Firstly, while human trafficking is done almost exclusively without the trafficked person's consent, smuggling relies on the migrant's approval to be transferred across internationally established borders in an illegal manner.

Second of all, the crossing of a border is always present: while smugglers always move people illegally over one, human trafficking can be also done inside a certain state. Finally, while migrant smuggling can be a victimless crime, human trafficking always has a person suffering off of it. As Sarah Pierce correctly points out⁵, migrants themselves are in breach of the law and they will never benefit from the same treatment as the victims of human trafficking.

The most comprehensive international legal framework regarding migrant smuggling is represented by the Protocol against the Smuggling of Migrants by Land, Sea and Air, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime. The protocol, together with the convention, has been adopted by the UN General Assembly in 2001⁶ and entered into force in 2004. In 2015, there are 141 state parties, including the European Union, its member states, North African countries like Algeria, Libya, Egypt, and Tunisia, but also Turkey.

¹ Frontex, "Annual Risk Analysis 2014", http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/Annual_Risk_Analysis_2014.pdf (accessed on April 10th, 2015), 33

² United Nations Office for Drugs and Crime, "UNODC on human trafficking and migrant smuggling", <http://www.unodc.org/unodc/human-trafficking/> (accessed on April 10th, 2015)

³ "UN Conference focuses on migrant smuggling", *Telesur*, October 7th, 2014, <http://www.telesurtv.net/english/news/UN-Conference-Focuses-on-Migrant-Smuggling-20141007-0026.html> (accessed on April 13th, 2015)

⁴ Pierce Sarah, "The vital difference between human trafficking and migrant smuggling", *Open Democracy*, November 12th, 2014, <https://www.opendemocracy.net/beyondslavery/sarah-pierce/vital-difference-between-human-trafficking-and-migrant-smuggling> (accessed on April 13th, 2015)

⁵ *Ibid.*

⁶ United Nations General Assembly Resolution A/RES/55/25, http://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf (accessed on April 10th, 2015)

The Protocol sets out clear provisions regarding the criminal liability of smugglers (migrants that cross borders illegally are targeted by this Protocol, pursuant to art 5). This category not only includes human traffickers, but also people who engage in activities of falsifying identification or residence documents, or in aiding migrants to stay illegally in a host country (art 6 of the Protocol). Moreover, there are clear and consistent provisions regarding the smuggling of migrants by sea.

While intentionally positive, the Protocol, unfortunately, focuses heavily on cooperation between states, providing for a swift exchange of information between countries regarding the registration of ships, the obligation of states to create modern and verifiable travel and identification documents, to ensure a serious and thorough border check, among others.

The situation on the ground is, of course, different. The turmoil that has engulfed some states in North Africa has created the ideal ground for the appearance of smuggling rings. The Syrian and Libyan civil wars have led to an almost complete collapse of state institutions in these countries, making it very hard for these states to fulfill their international legal obligations. Even before these events, some of the states never fully abided by the Protocol. For e.g., a low number of state parties have designated their competent authority to provide information on the registration of vessels, under art 8(6) of the Protocol.

The profile of people that engage in migrant smuggling varies extensively, according to the UNODC⁷. They range from full time criminals, organized in small or large groups, to opportunistic business-owners that want to make extra money. Testimonies⁸ have mentioned the clan-based method of organization of smugglers, pointing out that they are high-level members of society (former intelligence agents, local politicians, businessmen), but also ex-convicts. Sometimes, the smugglers are migrants themselves⁹. Corruption plays a large role in the industry, with police or state officials aiding smugglers for a small cut of the revenues.

The "services" offered are: transport from the source country to the EU, falsifying travel documents or visas, providing legitimate travel documents obtained through stealing or forgery. For the "full package" of services, from Niger to Europe for e.g., migrants allegedly pay between \$2000 and \$3000¹⁰. For most of these people, sums like this account to their entire life savings, the trip consequently becoming a "once in a lifetime" opportunity.

The risks that the trip entails are high. Numerous people die every year trying to cross the Sahara desert or the Mediterranean Sea, in overcrowded means of transport, sometimes going days without fresh water or food. Additional risks include becoming stranded in a country along the way, the lack of money or knowledge of the local language leaving them

⁷ UNODC, "Smuggling of migrants: the harsh search for a better life", <http://www.unodc.org/toc/en/crimes/migrant-smuggling.html> (accessed on April 13th, 2015)

⁸ UNODC, "Smuggling of migrants in, through and from North Africa", May 2010, New York, http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant_smuggling_in_North_Africa_June_2010_ebook_E_09-87293.pdf (accessed on April 14th, 2015), 23

⁹ UNODC, "The Role of Organized Crime in the Smuggling of Migrants from West Africa to the European Union", January 2011, Vienna, http://www.unodc.org/documents/human-trafficking/Migrant-Smuggling/Report_SOM_West_Africa_EU.pdf (accessed on April 14th, 2015), 2

¹⁰ UNODC, "Smuggling of migrants: the harsh search for a better life"

vulnerable to abuse. Moreover, migrants are blackmailed by traffickers into giving more money through threats that the families left behind in the country of origin would suffer.

The UNODC cites¹¹ Libya as the country where most migrants start their journey over the sea, with Italy as the main destination. Libya - Italy/Malta is commonly known as the "Central Mediterranean Route". The boat ride from Libya to Lampedusa takes approximately 10 hours in a dingy, while using a fishing boat to get to Sicily will take up to 3 days¹². Smugglers pack these boats in order to boost their profits, sometimes not even supplying enough fuel for them to reach Italy (they rely on the fact that the Coast Guard will pick up these migrant vessels, at some point).

Andrea di Nicola, a researcher that has spent time with migrant smugglers in Egypt, Tunisia and Morocco, said in a recent interview¹³ that they rely on the uncoordinated response of the European Union, on the fact that the Italian Navy organizes frequent rescue missions and on the general instability in North Africa to earn up to several billions of dollars from this illegal business.

2. The EU's response:

Considering the fact that migrant smuggling in the Mediterranean has a strong cross border component, the EU has taken both to internal and external measures in order to tackle the issue. The legal framework in which the EU can act against this threat is key to the success of concrete operations and projects. A top-down analysis of primary and secondary legislation, as well as individual projects is necessary in order to better understand what the EU can do and who should take initiative in the wake of this important humanitarian crisis fuelled by migrant smuggling.

Exponential for the importance that the European Union puts on the combatting of human trafficking in member states is art 83(1) TFEU, which mentions human trafficking as one of the "particularly serious" offences "with a cross-border dimension". Thus the EU is competent to adopt "minimum rules" concerning human trafficking, by means of the ordinary legislative procedure.

Despite this, there is no EU legislation specifically tackling migrant smuggling. Human trafficking has for long been in the focus of Brussels, but the specificities of smuggling people over borders do not allow the application of the human trafficking legislation to smuggling.

Among others, art 67(2) of the TFEU mentions immigration and external border control as areas included in the freedom, security and justice competences of the Union. Pursuant to this provision, a common policy is set up in these two fields of action. Art 79 TFEU details this rule. Accordingly, by means of the ordinary legislative procedure, the conditions for residence and work in the Union for third country nationals, the rights that they

¹¹ UNODC, "Smuggling of migrants in, through and from North Africa", 11

¹² *Ibid.*

¹³ Shiulie Ghosh, "Has Europe's migration policy capsized?", *Al Jazeera*, April 17th 2015, <http://www.aljazeera.com/programmes/insidestory/2015/04/europes-migration-policy-capsized-150417191746037.html> (accessed on April 19th, 2015)

have, but also measures for combatting illegal immigration and human trafficking, are established. Art 79 also considers the conclusion of repatriation agreements with third states and aiding member states to better integrate migrants.

In order to have a comprehensive external policy on migration, the Global Approach to Mobility and Migration (GAMM)¹⁴ was set up in 2005, in order to function as the basis for dialogue on migration and mobility issues with third states. Among the main priorities of the GAMM, eradicating human trafficking occupies an important spot. Respect for human rights is the overall condition (and objective) for all actions pursued under the GAMM.

On the basis of this document, the Africa-EU Partnership on Migration, Mobility, and Employment has been established. It has served as framework for several projects in this field. Enhanced legal and political instruments between the EU and third states also include Mobility Partnerships and Common Agendas for Mobility and Migration.

The Africa-EU Partnership and its Action Plan¹⁵ for 2011-2013 refer to an initiative for the combating of human trafficking in Africa, mostly through advocacy, information exchange and awareness-raising work. The Africa-EU Summit in April 2014 again reiterated¹⁶ the two parties' commitment to fighting human trafficking, including migrant smuggling, in Africa.

During the Summit, a new MME Action Plan for 2014-2017¹⁷ was agreed upon, with combatting human trafficking as its top priority. Among the key directions for achieving this objective there are: the 4 P's (Prevention, Protection, Prosecution and Partnership), exchange of information, involving civil society and addressing demand dynamics related to human trafficking.

Mobility Partnerships (MP) are international agreements concluded between the EU and selected countries in order to provide the legal basis for an efficient and safe management of migration flows¹⁸. They are concluded in the framework of the Structured Dialogue on Mobility, Migration and Employment. Regarding the Southern Mediterranean region, Mobility Partnerships have been concluded with Tunisia, Morocco and Jordan.

Among the objectives of the MP's¹⁹, combating human trafficking and migrant smuggling is mentioned in combination with the effective readmission of migrants in their home countries. MP's rely on the support of projects managed by the member states, EU

¹⁴ European Commission, "The Global Approach to Mobility and Migration", November 18th, 2011, COM(2011) 743 final

¹⁵ Thematic Partnership on Mobility, Migration and Employment, "Action Plan 2011-2013", June 14th 2013, http://www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/documents/130614_mme_action_plan_fiches_-_update_clean_2.pdf

¹⁶ Forth EU-Africa Summit, "Declaration", April 3rd 2014, Brussels, 9

¹⁷ Africa-EU Strategic Partnership, "Action Plan 2014-2017", April 3rd 2014, http://www.africa-eu-partnership.org/sites/default/files/documents/action_plan_mmd.pdf, 2

¹⁸ European Commission, DG Migration and Home Affairs, "Southern Mediterranean", April 13th 2015, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/southern-mediterranean/index_en.htm (accessed on April 18th, 2015)

¹⁹ Take for e.g. Council of the European Union, "Joint declaration establishing a Mobility Partnership between the Kingdom of Morocco and the European Union and its Member States", June 3rd 2013, Brussels, 6139/19 ADD 1 REV 3, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-is-new/news/news/2013/docs/20130607_declaration_conjointe-maroc_eu_version_3_6_13_en.pdf, 4

agencies or civil society. Concrete measures take the form of support and capacity building at the legislative, institutional and operational levels (trainings provided by Frontex and by the Dutch authorities, for e.g.), exchange of information (study visits, joint operations), cooperation in conducting awareness-raising campaigns on the risks of illegal immigration and in enhancing procedures regarding travel and identity documents (study visits, trainings).

In 2014, the European Council defined the strategic guidelines in the area of freedom, security and justice over the upcoming years²⁰. The conclusions cite the need for "coherent policy measures" in the areas of immigration, borders, asylum and police cooperation, as well as for full respect of fundamental rights. Another focus point was on the need to coordinate the Union's internal and external policies in this area, for a more efficient response to the dynamic issues that arise in the area of freedom, security and justice, including the threat of migrant smuggling.

Irregular migration, which is facilitated by migrant smuggling, is to be tackled through enhanced cooperation with origin or transit countries, especially by means of capacity building in the areas of border management and control. One of the focus areas mentioned in the guidelines refers to combating migrant smuggling "more forcefully"²¹.

Similarly, the Justice and Home Affairs Council of March 2015 conclusions stressed the importance of fighting international networks of smugglers, for the better protection of migrants rights. The Council also made clear that enhanced cooperation with third countries is needed²².

With the European Council establishing the general guidelines, the Union set about to produce some concrete measures in combatting migrant smuggling. The response has focused on the return of illegal migrants to their home countries, on the basis of the return directive²³, supplemented by readmission agreements with third states. The increasing numbers of deaths at sea, caused by overcrowded migrant vessels, prompted the European Union to take action and set up the Task Force Mediterranean. It is led by the European Commission (EC) and includes several EU agencies and the European External Action Service.

In its first communication regarding the Task Force²⁴, the Commission presented 37 concrete measures that must be taken in order to tackle the risks posed by illegal immigration in the Mediterranean, both to migrants themselves and to the Union. Among the five action areas, alongside cooperation with third countries, reinforced legal avenues to Europe,

²⁰ European Council, Conclusions, 26-27 June 2014, <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2079%202014%20INIT#page=2>, 3-4

²¹ *Ibid.*, 3

²² Council of the European Union, Justice and Home Affairs, March 12th and 13th 2015, Brussels, Outcome No 7178/15

²³ Council of the European Union and European Parliament, Directive 2008/115/EC on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals, December 24th 2008, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:348:0098:0107:EN:PDF>

²⁴ European Commission, "Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", December 4th, 2013, Brussels, COM (2013)819, <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&t=PDF&gc=true&sc=false&f=ST%2017398%202013%20INIT&r=http%3A%2F%2Fregister.consilium.europa.eu%2Fpd%2Fen%2F13%2Fst17%2Fst17398.en13.pdf>

solidarity between member states, there is also the fight against trafficking, smuggling and organized crime.

Combating the smuggling of migrants implies, in the view of the EU, cooperation between member states, third countries, Europol, Frontex, Interpol, and the European Asylum Support Office (EASO). The communication provides for several measures: the creation of two EMPACT (European Multidisciplinary Platform against Criminal Threats) action plans (one on the Facilitation of Illegal Immigration and one on the Trafficking in Human Beings), in order to tackle these threats, the setting up of an EU plan, with a powerful human rights component, to foster exchange of information and cooperation, boosting Europol-Frontex ties, especially relations involving exchange of data, and reviewing EU legislation that facilitates illegal immigration.

Cooperation with third states, especially those in the European Neighborhood area, constitutes the most comprehensive action area in the communication. The Commission proposes the continuation and further engagement in Mobility Partnerships with third states and a strong political dialogue with selected countries (Egypt, Tunisia, Sudan and Nigeria, among others). Libya is treated as a separate issue because it necessitates effective stabilization, enhancing governance and security efforts. The EUBAM Mission to Libya and the "SaharaMed" project are quoted as initiatives that ought to be supported.

The EUBAM Libyais a CSDP mission set up during the European Council of May 22nd 2013²⁵, in order to provide assistance for the development of an integrated border management system in Libya. The personnel of the mission moved their offices to Tunis and Brussels, due to the deterioration in the security situation in Libya, in July 2014²⁶.

The "SaharaMed"²⁷ project, with an 11 million euros financing, was jointly run by the Commission, Italy and Greece. Activities under this project included training and capacity-building activities for Libyan police officials. According to the International Organization for Migration (IOM), the project was suspended in 2011 due to security risks²⁸.

Additionally, the Commission has mentioned the need for political action in African origin countries, focused on the general economic and social development of those societies, as well as the treatment and care for migrants and promotion of legal migration to and opportunities in the EU²⁹.

Other measures include: information campaigns on the risks of illegal immigration, a Seahorse Mediterranean project, projects on border surveillance activities, diplomatic

²⁵ European Commission, "Report on the implementation of the Global Approach to Mobility and Migration 2012-2013", February 21st 2014, COM(2014) 96 final, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/e-library/documents/policies/international-affairs/general/docs/gamm_implementation_report_2012_2013_en.pdf, 6

²⁶ European External Action Service, "EU-Libya Relations", http://www.eeas.europa.eu/libya/index_en.htm (accessed on April 17th, 2015)

²⁷ European Commission, "Implementation of the Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", May 22nd, 2014, Brussels, SWD(2014) 173 final, Part 2/2, <http://register.consilium.europa.eu/doc/srv?l=EN&f=ST%2010067%202014%20ADD%201>, 13

²⁸ International Organization for Migration (IOM), "Libya", August 2014, <https://www.iom.int/cms/libya> (accessed on April 18th, 2015)

²⁹ European Commission, "Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", 8

dialogue, comprehensive debates, establishing an AFRIPOL to enhance police cooperation in Africa, and a Voluntary Assisted Return of illegal migrants, completed with reintegration measures.

3. Between Brussels and the reality on the ground - more to be done:

Having regard to all these laws, projects and actions, one might think that the Union and its Member States are on top of things. The situation is not quite so: Frontex figures³⁰ show that over 170 thousand people have illegally crossed the Union's border through the Central Mediterranean Route, in 2014 alone. These numbers have almost quadrupled compared to 2013. Moreover, the IOM estimates³¹ that almost 3200 migrants have drowned attempting to make the cross in 2014. This year, in only one week, 400 presumed fatalities occurred off the coasts of Italy.

Numbers of this sort cannot be reached without a well-organized, structured migrant smuggling operation. The logistical effort of providing enough vessels, erasing their registration and flag, providing fuel, ensuring that boats are loaded at full capacity, and knowing where to steer them to is clearly proof that smuggling rings have continued to operate and, most worrying, improved the efficiency of their activities.

In this context, it appears that the bureaucratic response from Brussels has not been successful. The Commission itself acknowledges³² that few tangible results have come out of this dense network of political and legal instruments. There are several reasons that led to this outcome.

Firstly, the initial response from the EU and Member States was not at all focused on combating migrant smuggling. Actions targeted mostly border security, visa and travel documents safety features, and involved a lot of *demarchés*, talks, debates and other political and PR instruments that simply ignored the source of the problem. Believing that targeting the result of the process and not the cause would solve this issue is nothing but wishful thinking.

In its report³³ on the implementation of the GAMM for 2012-2013, the Commission noted the *debut* of Structured Dialogues on Mobility, Migration and Employment with Tunisia, Morocco and Jordan, but not with Libya and Egypt. This leaves a huge gap in bilateral talks with two priority countries that harbor a high number of both migrant smugglers. Criminal organizations of this type are known to be flexible, cooperating with each other in order to change routes very easily. Having very few options for dialogue with Libya and Egypt provides these organizations with a "safe heaven". It is hard to believe that consistent measures in combatting migrant smuggling can be taken until the situation in these two countries settles and dialogue with the EU resumes.

³⁰ Frontex, "Central Mediterranean Route", <http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/central-mediterranean-route/> (accessed on April 19th, 2015)

³¹ Flavio di Giacomo, "Migrant Deaths Soar in Mediterranean", IOM, April 17th, 2015, <http://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/news-and-views/press-briefing-notes/pbn-2015/pbn-listing/migrant-deaths-soar-in-mediterra.html> (accessed on April 19th, 2015)

³² European Commission, "A Dialogue for migration, mobility and security with the Southern Mediterranean countries", 14

³³ European Commission, "Report on the implementation of the Global Approach to Mobility and Migration 2012-2013"

Of course, there are projects theoretically open to Libya, but the final involvement of the country depends on the political will of its representatives, who, currently, seem to have other things to worry about³⁴.

Additionally, what one can see in the GAMM report, but also in the evaluation on the implementation of the Task Force Mediterranean³⁵ is that there are no specific measures on tackling migrant smuggling. The focus is still on ensuring border security and political action.

With regard to Libya, the EU seems to be relying on the support of partner (UN, IOM etc.) programs related to combatting illegal trafficking of migrants, with virtually no project of their own running at the time. The EUBAM mission to the North African country moved shop to Tunis and Brussels because of the security situation and the "Sahara-Med" project was stopped for similar reasons. These account for only two of the Union's failed attempts to engage consistently against migrant smuggling in the country.

Another major motif that accommodated migrant smuggling at the Southern borders of the Union is the lack of solidarity between Member States. The problem was constantly raised by Italy and Greece, in particular, but also by the IOM. Member States don't seem to want to get involved in the regional dialogues on migration, assist pressured Member States in dealing with migratory flows or even commit law enforcement officers and trainers for individual projects. In the report on the evaluation of the Task Force Mediterranean³⁶, the EC, EU or EEAS are managing approximately 70 projects, with the Netherlands and Belgium seconding them in the number of projects. The UK, Germany, Spain or Eastern European Member States appear only sporadically. The perfect example of lack of cooperation between Member States is the current operation "Triton", run by Frontex. The mission replaced "Mare Nostrum", which was funded exclusively by the Italian government³⁷. Because of the high costs, Italy decided to shut it down and replace it with a weaker, less well-equipped mission run by a EU agency, but not supported by Member States in a consistent manner.

This tendency is contrary to art 80 TFEU, which cites the principle of solidarity between member states as the fundamental basis for cooperation in migration policy. Even the communication of the Commission on the Task Force Mediterranean mentions solidarity as one of the key fields of action³⁸. The EC has sanctioned this individuality, pointing out that it cannot do everything alone³⁹. Despite the fact that all EU external actions promote information exchange and cooperation between relevant actors, the same thing does not work apparently inside the EU.

Thirdly, the weak involvement and lack of consistency in the foreign policy towards key states has not helped the fighting effort at all. There has been no clear and coordinated

³⁴ Ulf Laessing, "Heavy clashes in central district, suburb of Tripoli", *Reuters*, April 18th, 2015, <http://www.reuters.com/article/2015/04/18/us-libya-security-idUSKBN0N90AN20150418> (accessed on April 19th, 2015)

³⁵ European Commission, "Implementation of the Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", May 22nd, 2014, Brussels, SWD(2014) 173 final, Part 1/2

³⁶ European Commission, "Implementation of the Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", Part 2/2

³⁷ Shiulie Ghosh, "Has Europe's migration policy capsized?"

³⁸ European Commission, "Communication on the Work of the Task Force Mediterranean", 19

³⁹ Shiulie Ghosh, "Has Europe's migration policy capsized?"

effort by the EU or Member States (especially) for the rebuilding of post-war Libya. The Syrian conflict continues still, providing desperate clients for the services of traffickers. Countries like Eritrea (almost 23 thousand Eritreans entered the EU illegally by sea in 2014, according to Frontex⁴⁰), Djibouti, Niger, Chad, and Mali have never been in the focus of the EU's external action.

Despite all these, one can foresee several solutions to this organized illegal migration process. Some of them have also been mentioned in EU official documents and positions, but the lack of leadership in Brussels impedes their efficient implementation.

A *sine qua non* condition for any successful effort in combating migrant smuggling is the stabilization of North African countries that slid into chaos after the Arab Spring. Participating actively in international efforts to ensure that Libya has a working government and that local administration is put back in place is key for the EU. Additionally, both the Union and its Member States need to engage with the Libyan authorities in a coordinated diplomatic exercise.

No law-enforcement or CSDP missions of the EU will be successful without stable and cooperative partner countries (the failure of EUBAM Libya is proof to that). Until Libya stabilizes, the fight against migrant smuggling should focus on cutting "demand" for their services. For this to happen, a better cooperation with third states is required. The fact that so-called "inn-keepers" that house migrants still exist, in countries like Niger or Libya, or that the town of Agadez still hosts migrant "travel agencies"⁴¹ is a pity when just a few hundred kilometers up North, the Italian Navy struggles to keep up with the number of boats coming in.

Projects aimed at assisting third states in keeping a better evidence of property and housing, more trainings and capacity-building activities for local police, as well as targeted awareness-raising campaigns on the risks illegal migration and collaboration with smugglers entail are useful instruments. Again, these require active involvement by Member States, but also civil society.

Migrant smugglers convince migrants of the fact that they either have a good chance of receiving asylum in Europe (Libyans, Syrians) or their repatriation is too expensive or risky (Eritreans, Ivoirians, Sudanese) Better information on these issues should be transmitted, in the same manner in which smugglers promote their activities (signs, posters, leaflets).

Likewise, promoting legal migration avenues, a tactic adopted both by the EU and recommended by the UNODC and IOM, can help migrants better understand what legal alternatives they have to paying a smuggler. Better procedures and reducing corruption in awarding Schengen visas can attract people to pursue legal ways of travelling to Europe. A visa lottery, shaped after the one organized by the US⁴², can also be of help in raising awareness.

⁴⁰ Frontex, "FRAN Quarterly. Quarter 4 - 2014", April 2015, Warsaw, http://frontex.europa.eu/assets/Publications/Risk_Analysis/FRAN_Q4_2014.pdf (accessed on April 19th, 2015)

⁴¹ UNODC, "The Role of Organized Crime in the Smuggling of Migrants from West Africa to the European Union", 29

⁴² US Department of State, "Instructions for the 2016 Diversity Immigrant Visa Program", http://travel.state.gov/content/dam/visas/Diversity-Visa/DV-Instructions-Translations/DV-2016-Instructions-Translations/DV_2016_Instructions_English.pdf (accessed on April 19th, 2015)

When the situation will allow, appropriate operations and actions should be sought in capturing and prosecuting migrant smugglers. Common border guarding operations, between Frontex and national border guards (like the ones already taking place in Morocco, for e.g.) should be planned. Encouraging the dismantling of smuggling rings by national police forces in North African states can be achieved by means of international agreements, in combination with trade or travel facilities, using the More for More approach that the EU is very fond of.

Operations may rely on information obtained directly from the source: migrants. Raising awareness on the fact that third-country nationals who are victims of human trafficking (including some migrants) enjoy a reflection period, entitling them to a residence permit in the EU, in which they can recover "from the influence of the perpetrators" and, afterwards, if conditions are met (they have useful information, they are willing to collaborate with prosecution and have severed all ties with the smugglers), they can have their residence permit prolonged for at least six months⁴³.

Finally, although never mentioned in official documents or statements by the EU, a common immigration policy is needed. Probably the hardest measure to agree upon in these times when anti-European sentiment is on the rise, it is for the EC to assume leadership and encourage Member States to discuss this sensitive issue, that could leave smugglers clientless forever.

To conclude, while yet another day with 650 migrants dead⁴⁴ in the Mediterranean passes, the EC has set May 2015 as the deadline for a new and comprehensive on migration to be put in place. On smuggling, it will focus on prevention through cooperation and dismantling networks by means of intelligence sharing, investigation and prosecution⁴⁵. In the meantime, smugglers allegedly laugh at the EU and researchers compare the dimension of the smuggling business to the tiny funding approved for search and rescue operations in the Mediterranean⁴⁶. There is obviously a huge difference between the two.

The risks that the continuation of this situation poses go way beyond deaths by drowning: these smuggling rings can build on the fortunes they make, becoming more and more powerful and organized, expanding business to drug or women trafficking, creating increasing threats for both their host states and neighboring countries.

Unless the EU and national governments in Europe realize the clear danger that exists at Europe's Southern border, there will be no strong and concrete answer. Confidence still exists, though, and, as Angela Merkel once said, "Europe only succeeds if we work together". In the same way, smuggling of migrants into the Old Continent will stop only if we work together.

⁴³ European Commission, Directive 2004/81/EC

⁴⁴ Euronews, "Over 650 migrants feared drowned"

⁴⁵ European Commission, DG Migration and Home Affairs, "Stopping those who organize irregular migration", April 2nd 2015, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/index_en.htm (accessed on April 17th, 2015)

⁴⁶ Shiulie Ghosh, "Has Europe's migration policy capsized?"

REFERENCES:

1. EU, Frontex, Annual Risk Analysis 2014, Warsaw, Frontex, May 2014
2. UNODC, "UNODC on human trafficking and migrant smuggling", UNODC website, April 10th, 2015, <<http://www.unodc.org/unodc/human-trafficking/>>
3. UN, United Nations General Assembly Resolution A/RES/55/25, April 10th, 2015, <http://www.unodc.org/pdf/crime/a_res_55/res5525e.pdf>
4. UNODC, "Smuggling of migrants: the harsh search for a better life", UNODC website, April 13th, 2015, <<http://www.unodc.org/toc/en/crimes/migrant-smuggling.html>>
5. UN, UNODC, Smuggling of migrants in, through and from North Africa, New York, UNODC, May 2010
6. UN, UNODC, The Role of Organized Crime in the Smuggling of Migrants from West Africa to the European Union, Vienna, UNODC, January 2011
7. EU, European Commission, The Global Approach to Mobility and Migration, November 18th, 2011, COM(2011) 743 final
8. EU, Forth EU-Africa Summit, Declaration, Brussels, April 3rd 2014
9. EU, Africa-EU Strategic Partnership, Action Plan 2014-2017, Brussels, April 3rd 2014
10. EU, Council of the EU, Joint declaration establishing a Mobility Partnership between the Kingdom of Morocco and the European Union and its Member States, Brussels, June 3rd 2013, 6139/19 ADD 1 REV 3
11. EU, European Council, Conclusions, Brussels, 26-27 June 2014
12. EU, Council of the EU, Justice and Home Affairs, Outcome No 7178/15, Brussels, March 12th and 13th 2015
13. EU, Council of the EU and European Parliament, Directive 2008/115/EC on common standards and procedures in Member States for returning illegally staying third-country nationals, Brussels, December 24th 2008
14. EU, European Commission, Communication on the Work of the Task Force Mediterranean, Brussels, December 4th 2013, COM (2013) 819
15. EU, European Commission, Report on the implementation of the Global Approach to Mobility and Migration 2012-2013, Brussels, February 21st 2014, COM (2014) 96 final
16. EU, European Commission, Implementation of the Communication on the Work of the Task Force Mediterranean, Brussels, May 22nd 2014, SWD (2014) 173 final, Part 2/2
17. Di Giacomo Flavio, "Migrant Deaths Soar in Mediterranean", International Organization for Migration, April 17th, 2015, April 19th, 2015, <<http://www.iom.int/cms/en/sites/iom/home/news-and-views/press-briefing-notes/pbn-2015/pbn-listing/migrant-deaths-soar-in-mediterra.html>>
18. EU, European Commission, Implementation of the Communication on the Work of the Task Force Mediterranean, Brussels, May 22nd, 2014, SWD (2014) 173 final, Part 1/2
19. EU, Frontex, FRAN Quarterly. Quarter 4 - 2014, Warsaw, April 2015
20. USA, Department of State, "Instructions for the 2016 Diversity Immigrant Visa Program", Department of State website, April 19th, 2015, <http://travel.state.gov/content/dam/visas/Diversity-Visa/DV-Instructions-Translations/DV-2016-Instructions-Translations/DV_2016_Instructions_English.pdf>
21. EU, European Commission, DG Migration and Home Affairs, "Stopping those who organize irregular migration", EC website, April 2nd 2015, April 17th, 2015, <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/irregular-migration-return-policy/index_en.htm>

22. Pierce Sarah, "The vital difference between human trafficking and migrant smuggling", Open Democracy, November 12th, 2014, April 13th, 2015, <<https://www.opendemocracy.net/beyondslavery/sarah-pierce/vital-difference-between-human-trafficking-and-migrant-smuggling>>
23. EU, European Commission, DG Migration and Home Affairs, "Southern Mediterranean", EC website, April 13th 2015, April 18th, 2015, <http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/what-we-do/policies/international-affairs/southern-mediterranean/index_en.htm>
24. International Organization for Migration, "Libya", IOM website, August 2014, April 18th, 2015, <<https://www.iom.int/cms/libya>>
25. EU, Frontex, "Central Mediterranean Route", Frontex website, April 19th, 2015, <<http://frontex.europa.eu/trends-and-routes/central-mediterranean-route/>>
26. EU, European External Action Service, "EU-Libya Relations", EEAS website, April 17th 2015, <http://www.eeas.europa.eu/libya/index_en.htm>
27. "Over 650 migrants feared drowned", Euronews, April 19th, 2015, April 19th, 2015, <<http://www.euronews.com/2015/04/19/over-650-migrants-feared-drowned/>>
28. Shiulie Ghosh, "Has Europe's migration policy capsized?", Al Jazeera, April 17th 2015, April 19th, 2015, <<http://www.aljazeera.com/programmes/insidestory/2015/04/europes-migration-policy-capsized-150417191746037.html>>
29. Laessing Ulf, "Heavy clashes in central district, suburb of Tripoli", Reuters, April 18th, 2015, April 19th, 2015, <<http://www.reuters.com/article/2015/04/18/us-libya-security-idUSKBN0N90AN20150418>>
30. "UN Conference focuses on migrant smuggling", Telesur, October 7th, 2014, April 13th, 2015, <<http://www.telesurtv.net/english/news/UN-Conference-Focuses-on-Migrant-Smuggling-20141007-0026.html>>

DISCUSSIONS ABOUT THE EXECUTION OF PREVENTIVE MEASURES IN ROMANIAN CRIMINAL PROCEDURE CODE

Gianina-Anemona Radu, Senior Lecturer,, PhD

Abstract: Preventive measures are measures of coercion taken towards the suspect or the accused to prevent their inappropriate behavior during the criminal proceeding and to ensure the execution of the sentence.

This material deals with some problems in execution of preventive measure, in terms of how it is regulated in the new Code of Criminal Procedure, which entered into force on February 1, 2014.

Keywords: *preventive measures; execution; Code of Criminal Procedure.*

În accepțiunea juridică, libertatea este o valoare socială promovată, dezvoltată și ocrotită de normele juridice, în sensul că personalitatea omului își găsește afirmarea prin libertățile consacrate și asigurate de ordinea de drept.

Totuși, libertatea mai înseamnă și că individul trebuie să suporte consecințele acțiunilor sale, libertatea și responsabilitatea fiind inseparabile.

Trebuie subliniată distincția între libertate ca atribut al ființei umane și libertatea ca drept fundamental al persoanei.

Sub primul aspect libertatea are în vedere posibilitatea de mișcare a persoanei, ea însoțind toate manifestările sociale ale acesteia și fiind inclusă în noțiunea de inviolabilitate a persoanei.

Sub cel de-al doilea aspect, libertatea apare ca un ansamblu de drepturi consacrate în primul rând prin Constituție, dar și prin alte reglementări juridice.

Negarea sau suprimarea libertății individuale a drepturilor fundamentale echivalează cu oprirea persoanei, după cum manifestarea fără nici o limită a libertăților individuale creează pericolul anarhiei. Din dorința de a evita aceste două extreme, starea de libertate a persoanei a făcut obiectul reglementărilor normelor de drept, care îi configurează conținutul și îi determină întinderea, consacându-se astfel un **status libertatis** al persoanei.

Dincolo de aceste discuții juridico – filozofice între întinderea social-juridică și umană a libertăților individuale, evaluate și consacrate în acte precum **Habeas Corpus Act**, **Declarația de independență a SUA**, **Declarația drepturilor omului și cetățeanului**, **Declarația Universală a Drepturilor Omului**, ș.a. au apărut cu titlul de garantare a aflării adevărului, conservării probelor, tragere la răspundere și împiedicare de sustragere de la răspunderea penală a suspectului sau inculpatului, măsuri de constrângere procesuală ce aduc atingeri grave drepturilor și libertăților inclusiv procesuale ale cetățeanului, cu titlul de excepție, deși ca formă și conținut sunt în contrast profund cu sensul actelor menționate mai sus, mai ales prin prisma dreptului la libertate.

Prevederi similare sunt specificate expres și în conținutul regulativ al art. 9 din **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice**, adoptat de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 16 decembrie 1966.

Trebuie luate în considerație și Regulile de aplicare a arestului preventiv, condițiile de desfășurare și măsuri de protecție împotriva abuzului, propuse de către Comitetul de Miniștri ai Consiliului Europei, care sunt specificate în anexa la **Recomandarea Rec (2006) 13 cu privire la cercetarea în stare de arest preventiv** (Adoptată de către Comitetul de Miniștri la 27 septembrie 2006, la cea de-a 974-a întrunire a prim-miniștrilor).

La nivel național, instrumentele juridice și garanțiile legate de materia libertății se regasesc la nivel constituțional, în cadrul procesului penal, la nivelul dreptului penal și la nivelul dreptului civil.

Constituția României conține în capitolul II dispoziții cu forță juridică supremă, privind drepturile și libertățile fundamentale.

Reglementarea constituțională constituie atât baza juridică principală, a legislației procesuale penale, cât și izvor de drept primar pentru câteva instituții procesuale de bază: reținerea, arestarea, percheziția.

În primul rând, art. 23 alin. 1 din Constituție proclamă faptul că libertatea individuală și siguranța persoanei sunt invizibile, stabilind existența a două categorii juridice diferite, dar aflate într-o interdependență sistemică. Libertatea individuală privește conținutul acestui drept fundamental, aparent nelimitat dar care se circumscrie unor prescripții legale pe când siguranța persoanei exprimă ansamblul garanțiilor care protejează persoana în situațiile în care autoritățile publice, în aplicarea Constituției și a legilor, iau anumite măsuri care privesc libertatea individuală, garanții care asigură că aceste măsuri să nu fie ilegale.

Conținutul art. 23 stabilește premisele concepției dualiste a reglementării instituției arestării preventive în legislația procesual penal ce implică termene și proceduri distincte pentru aceeași instituție în funcție de etapa în care a ajuns activitatea judiciară, în faza de urmărire penală sau în faza de judecată.

Potrivit art. 23 alin. 10 din Constituție, persoana arestată preventiv are dreptul să ceară punerea sa în libertate provizorie, sub control judiciar sau pe cauțiune. Textul constituțional stabilește astfel premisele modalităților de individualizare neprivative de libertate ale arestării preventive.

Forma provizorie a privării de libertate în cursul procesului penal este ilustrată de instituția reținerii, arestării preventive și a arestării la domiciliu.

Reținerea este măsura privativă de libertate, cu durata cea mai mică, de cel mult 24 de ore, putând fi dispusă de organul de cercetare penală șide către procuror.

Reținerea se execută numai în temeiul ordonanței prin care s-a dispus această măsură, potrivit dispozițiilor Codului de procedură penală¹.

Cu caracter de noutate absolută în peisajul măsurilor preventive privative de libertate, este reglementată instituția arestului la domiciliu, de inspirație italiană. Aceasta presupune o privare de libertate cu caracter special întrucât persoana ce face obiectul măsurii are libertatea

¹Art. 2 alin. 2 din Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, publicată în Monitorul Oficial nr. 514 din 14 august 2013.

afectată la un anumit spațiu, dar în interiorul acestui spațiu el se manifestă liber, fără restricții precum în penitenciar.

În acest sens, arestul la domiciliu se dispune de către judecătorul de drepturi și libertăți, de către judecătorul de cameră preliminară sau de către instanța de judecată, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în art. 223 și luarea acestei măsuri este suficientă pentru realizarea unuia dintre scopurile prevăzut în art. 201 alin.1.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a analizat incidența noțiunii de privare de libertate, prin raportare la spațiul ce nu a putut fi părăsit, la constrângerea fizică sau psihică la care o persoană a fost supusă din partea autorităților sau la timpul în care nu a putut părăsi în mod liber un anumit spațiu, în cazurile vizând: arestul preventiv, detenția ca urmare a condamnării la executarea unei pedepse, arestul la domiciliu, etc.²

Astfel, în ceea ce privește arestul la domiciliu, în cauzele Giulia Manzoni contra Italiei, hotărârea din 1 iulie 1997, paragraful nr.22; Mancini contra Italiei, hotărârea din 2 august 2001, paragraful nr.17, Vachev contra Bulgariei, hotărârea din 8 iulie 2004, paragraful nr.64; Lavents contra Letoniei, hotărârea din 28 februarie 2003, paragraful 63; Pekov contra Bulgariei, hotărârea din 30 iunie 2002, paragraful nr.73, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat că gradul de constrângere impus de o asemenea măsură este suficient pentru ca aceasta să fie considerată ca „o privare de libertate” în sensul art.5 al Convenției Europene a Drepturilor Omului³.

În consecință, pentru a suferi o privare de libertate, este necesară restricționarea raporturilor unei persoane cu terții, sentimentul de izolare și de imposibilitatea persoanei de a-și desfășura normal viața.

Conform art.221 al NCPP, "măsura arestului la domiciliu constă în obligația impusă inculpatului, pentru o perioadă determinată, de a nu părăsi imobilul unde locuiește, fără permisiunea organului judiciar care a dispus măsura sau în fața căruia se află cauza și de a se supune unor restricții stabilite de acesta". Deși primul paragraf lasă senzația că arestul la domiciliu este o măsură strictă, care nu permite inculpatului deplasarea liberă, următoarele prevederi arată care este, în realitate, duritatea acesteia. "La cererea scrisă și motivată a inculpatului, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de cameră preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, îi poate permite acestuia părăsirea imobilului pentru prezentarea la locul de muncă, la cursuri de învățământ sau de pregătire profesională ori la alte activități similare sau pentru procurarea mijloacelor esențiale de existență, precum și în alte situații temeinic justificate, pentru o perioadă determinată de timp, dacă acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului. În cazuri urgente, pentru motive întemeiate, inculpatul poate părăsi imobilul, fără permisiunea judecătorului (...) pe durata de timp strict necesară, informând imediat despre aceasta instituția, organul sau autoritatea desemnată cu supravegherea sa (...)". De asemenea, este lăsat la latitudinea judecătorului dacă îi impune sau nu inculpatului să poarte o brățară electronică de supraveghere. Ca atare, este aproape imposibil ca organul însărcinat cu supravegherea

² M.Udroiu, O .Predescu "Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal roman, Ed.C.H.Beck București, 2008, pag.309.

³<http://echr.coe.int>.

arestatului la domiciliu să verifice efectiv dacă acesta își îndeplinește sau nu obligațiile sau dacă este cazul ca măsura arestului la domiciliu să îi fie înlocuită cu cea a arestului preventiv.

În ceea ce privește regulile pe care trebuie să le respecte arestatul la domiciliu, conform articolului 221 din Noul Cod de Procedură Penală, inculpatul este obligat să se prezinte la organul de urmărire penală ori de câte ori este chemat, să nu comunice cu persoana vătămată sau familia acesteia, cu complicii, cu martorii, sau cu alte persoane. Acestea sunt obligațiile care pot fi impuse inculpatului arestat la domiciliu, deși timpul petrecut de acesta în arest la domiciliu este scăzut din perioada totală de executat a pedepsei. Însă, în cazul inculpatului aflat sub măsura preventivă a controlului judiciar, acesta poate fi obligat, pe lângă condițiile celui arestat la domiciliu, și să nu se deplaseze în anumite locuri, să nu depășească o anumită limită teritorială, să poarte permanent un sistem electronic de supraveghere, să nu revină la locuința familiei, să nu își exercite profesia sau meseria, să comunice date despre modul în care își câștigă existența, să nu emită cecuri, să nu aibă și să nu folosească arme, să nu participe la manifestări sportive, culturale sau la adunări publice și să se supună unor măsuri de îngrijire și tratament, în special de dezintoxicare. După cum se poate observa, arestul la domiciliu este mult mai avantajos față de libertatea sub control judiciar. Mai ales pentru că este o măsură imposibil de aplicat cu efectele menite, este o economie la bugetul de stat și reduce pedeapsa finală.

De asemenea, NCPP prevede în art. 221 alin. 7 că în cazuri urgente, pentru motive întemeiate, fără o autorizare prealabilă, inculpatul să poată părăsi imobilul. Codul de procedură penală nu definește care ar putea fi aceste “motive întemeiate și cazuri urgente”. Acestea rezultă din art. 127 din Legea nr. 254/2013 care prevede că se află în situația prevăzută la art. 221 alin. 7 NCPP inculpatul care a părăsit imobilul pentru a salva de la un pericol imediat viața, integritatea corporală sau sănătatea sa ori a altei persoane sau un bun important al său ori al altei persoane sau un interes general. În aceste situații, organul de supraveghere verifică reatitatea și temeinicia motivelor invocate.

Odată cu introducerea în sistemul procesual penal român prin noul Cod de procedură penală a măsurii preventive a arestului domiciliar, se naște o întrebare legitimă cu privire la aptitudinea acestuia de a constitui starea premisă a infracțiunii de evadare, prevăzută de art. 285 NCP⁴.

Având în vedere modalitatea în care este supravegheată măsura, că persoana arestată la domiciliu nu se află sub pază permanentă, ca cea aflată în locurile speciale de deținere, posibilitatea părăsirii domiciliului fără acordul organului judiciar, în situațiile prevăzute de legea specială amintită mai sus, considerăm că arestul la domiciliu este mai degrabă o măsură restrictivă de libertate, iar deducerea din durata pedepsei a duratei arestului la domiciliu este nejustificată, având în vedere gradul de libertate sporit comparativ cu arestarea preventivă.

4 Există o formă simplă, constând în evadarea din starea legală de reținere sau de deținere, legea reținând și o formă agravată. Noul cod introduce însă și două forme asimilate. Astfel, se consideră evadare și neprezentarea nejustificată a persoanei condamnate la locul de deținere, la expirarea perioadei în care s-a aflat legal în stare de libertate sau părăsirea, fără autorizare, de către persoana condamnată, a locului de muncă, aflat în exteriorul locului de deținere. A se vedea în acest sens <http://www.juridice.ro/374075/arestul-la-domiciliu-si-infracțiunea-de-evadare-caracterul-privativ-sau-restrictiv-al-masurii-preventive.html>

Cunoscută și sub denumirea de deținere preventivă sau arest preventiv, luarea acestei măsuri implică privarea de libertate a unei persoane, fără a contraveni principiului constituțional al libertății individuale și nici principiului de drept penal, după care nu poți pedepsi pe cineva înainte de a-l judeca și a-l găsi vinovat, întrucât nu are caracterul, regimul și efectele unei pedepse, ci este o măsură pusă la dispoziția justiției, a organelor judiciare penale în general, pentru a preveni neajunsurile generate de tendința suspectului sau inculpatului de a se sustrage de la urmărirea penală ori de la judecată și, pentru a asigura o desfășurare netulburată și în ritm normal a procesului penal.

Utilitatea acestei măsuri este legată în principal de momentele inițiale ale declanșării activității judiciare, justificând folosirea ei mai mult în faza urmăririi penale, decât în faza de judecată.

Actul procedural în cazul arestării preventive presupune un act procesual preliminar, respectiv încheierea prin care se dispune arestarea preventivă, și presupune, din punct de vedere al conținutului, întotdeauna o operațiune, o activitate formată din mai multe etape succesive. În literatura de specialitate, unii autori apreciază că mandatul de arestare este în sine actul procedural prin care se pune în executare actul prin care se dispune arestarea, iar alți autori nuanțează calificarea apreciind că are natura juridică a unui act procedural executarea mandatului de arestare. Mandatul de arestare reprezintă prima etapă în activitatea de aducere la îndeplinire a actului procesual prin care s-a luat măsura arestării (activitate care în ansamblul ei reprezintă actul procedural al arestării) și constă în împuternicirea pe care organul competent să ia măsura ce o acordă autorităților publice pentru a-l găsi, aresta și preda la locul de deținere pe cel indicat în cuprinsul său.

În considerarea acestui aspect se justifică cerința ca mandatul de arestare, deși face parte din actul procedural de aducere la îndeplinire a dispoziției de arestare, să fie întocmit chiar de organul judiciar care a dispus măsura, numai acesta putând împuternici privarea de libertate.

Mandatul de arestare face parte din categoria actelor cu conținut prefigurat, stabilit în mod imperativ și aprioric de legiuitor, fiind, din acest punct de vedere și o excepție de la principiul libertății de formă a actelor judiciare. Mandatul de arestare este un act cu caracter personal, fiind emis atât în considerarea calităților personale ale unui anumit învinuit sau inculpat cât și a justifica sau legitima încarcerarea acestuia, operațiune juridică *intuituu personae*.

În activitatea de executare a mandatului de arestare își dau concursul organe judiciare (judecător, organe de poliție judiciară) și organe auxiliare (structuri specializate din cadrul Ministerului Administrației și Internelor, din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor, inspectoratul General al Poliției de frontieră, Direcția Generală a Pașapoartelor etc.).

În ceea ce privește modul de executare a mandatului de arestare preventivă se pot ivi două modalități clasice, reglementate de dispozițiile art. 230 alin. 4 NCPP, după cum măsura arestării preventive a fost dispusă în prezența inculpatului (mandatul a fost emis după ascultarea sa) sau în lipsa acestuia, art. 231 NCPP.

Potrivit dispozițiilor art. 230 alin. 4 NCPP: “Când mandatul de arestare a fost emis după ascultarea inculpatului, judecătorul care a emis mandatul înmânează un exemplar al mandatului persoanei arestate și organului de poliție”.

Când măsura arestării a fost dispusă în lipsa inculpatului potrivit art. 150 NCPP, mandatul emis se înaintează în dublu exemplar organului de poliție, pentru executare. Organul de poliție procedează la arestarea persoanei arătate în mandat, căreia îi predă un exemplar al mandatului și o conduce în cel mult 24 de ore la judecătorul de drepturi și libertăți care a dispus măsura arestării preventive sau, după caz, la judecătorul de cameră preliminară ori completul la care se află spre soluționare dosarul cauzei.

Față de vechiul cod, actuala reglementare, luând în considerare criticile formulate⁵, prevede în art. 231 alin. 7, că „judecătorul de drepturi și libertăți procedează la audierea inculpatului conform art. 225 alin. 7 și 8, în prezența avocatului acestuia și, evaluând declarația inculpatului în contextul probeilor administrate și al motivelor avut în vedere la luarea măsurii, dispune prin încheiere, după audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestării preventive și a executării mandatului ori, după caz, [...] revocarea arestării preventive sau înlocuirea acesteia”.

Măsura reținerii și a arestării preventive în cursul urmăririi penale se execută în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea Ministerului Afacerilor Interne.

O problemă pe care o ridică executarea efectivă a arestării preventive în centrele de arestare sau penitenciare este legată de regimul de executare al unei astfel de măsuri, mai ales atunci când privarea de libertate se execută în penitenciare, având în vedere că executarea pedepselor în penitenciare se face după anumite regimuri.

Regimul de executare a măsurilor preventive privative de libertate constă atât în asigurarea unor măsuri de pază, supraveghere, escortare și restrângere a libertății de mișcare a persoanelor încarcerate, cât și de menținere a ordinii și disciplinei, în vederea asigurării bunei desfășurări a procesului penal, cu respectarea drepturilor fundamentale.

Din păcate Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal întârzie să apară, astfel încât funcționarea centrelor de arestare preventivă în baza vechiului regulament nu este tocmai conformă cu legalitatea.

BIBLIOGRAFIE

Constituția României;

Legea nr. 254 din 19 iulie 2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal;

M.Udroiu, O. Predescu, Protecția europeană a drepturilor omului și procesul penal roman, Ed.C.H.Beck București, 2008;

<http://echr.coe.int>.

<http://dorin.ciuncan.com/jurisprudenta-iccj/executarea-mandatului-de-arestare-preventiva-interpretarea-si-aplicarea-art-152-c-pr-pen/>

<http://www.juridice.ro/374075/arestul-la-domiciliu-si-infractiunea-de-evadare-caracterul-privativ-sau-restrictiv-al-masurii-preventive.html>

⁵<http://dorin.ciuncan.com/jurisprudenta-iccj/executarea-mandatului-de-arestare-preventiva-interpretarea-si-aplicarea-art-152-c-pr-pen/>

ROMANIAN LANGUAGE SCALES FOR WARMTH AND COMPETENCE

Andreia Gabriela Andrei, Research Fellow, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

*Abstract:*The current research develops Romanian language adapted scales for measuring the two judgement dimensions that are known to be fundamental for social cognition, namely perceptions of warmth and competence. Our approach was generated by the need of applying a language adapted research instrument, comprising questionnaire items for measuring perceptions of warmth and competence, in a study conducted with Romanian participants. Based on the social cognition literature we propose a list of language adapted items for each dimension and we use an expert panel to refine the lists and to perform the content validation. The research procedure and conclusions are presented, emphasising the resulted Romanian language measurement scales. Overall, our paper offers a research instrument useful for scholars and practitioners that are interested to investigate the manifold topics related with warmth and competence, on Romanian samples.

Keywords: warmth, competence, perceptions, language adapted measurement, scales in Romanian language

Introducere

Prezenta lucrare oferă o adaptare la cultura și limba română a scalelor pentru măsurarea celor două dimensiuni fundamentale ale percepției umane, căldura și competența, unde, conform Fiske et al. (2007), Cuddy et al. (2008) căldura face referire la felul în care oamenii percep intențiile entității evaluate (bune vs. rele), iar competența se referă la felul în care percep capacitatea entității evaluate de a-și duce la îndeplinire intențiile (ridică vs. scăzută).

Lucrarea a pornit de la cazul concret în care s-a dorit investigarea celor două tipuri de percepții (căldura și competența) în cadrul unor studii aplicate în limba română cu participanți români. Constatând lipsa unor cercetări care să ofere o variantă adaptată la cultura și limba română a scalelor de măsurare a percepțiilor pe cele două dimensiuni, demersul nostru a debutat cu dezvoltarea și testarea unui instrumentar care să înlesnească investigațiile ulterioare pe eșantioane formate din români.

Scalele în limba română pe care le propune prezenta lucrare au fost construite pe baza celor indicate de studiile de psihologie socială efectuate pe eșantioane de populație din alte țări și adaptate de la limba engleză la limba română prin traducere și traducere inversă, urmată de validare prin metoda evaluărilor grupului de experți.

Scalele au fost utilizate deja în studiul percepțiilor pe eșantion format din români (Andrei & Zaiț, 2014), rezultatele acestora (coeficienți $\alpha > .780$) întărind gradul de încredere.

Căldura și competența în literatura de specialitate: abordare și scale

O primă versiune a sensului pe care îl utilizează literatura actuală pentru noțiunile de competență și căldură apare în psihologia personalității la Bakan (1966), care discută despre cele două atribute fundamentale pentru existența ființei: competența (indicată prin noțiunea de

'agency' pe care o vom traduce mimetic prin 'agenție') și căldura (indicată prin noțiunea de comuniune). În timp ce primul atribut ('agenția') este văzut ca fiind necesar existenței organismului la nivel individual, cel de-al doilea atribut fundamental (comuniunea) este descris ca fiind cel care vizează apartenența, permițând integrarea într-un organism mai mare.

Deoarece, cel puțin după cunoașterea noastră, în limba română nu există un cuvânt corespondent sensului în care psihologia personalității folosește cuvântul 'agency' din engleză, și în speranța că demersul nostru va fi succedat de acceptarea acestui sens, am îndrăznit să utilizăm cuvântul 'agenție' în mod mimetic, corespunzător sensului dat de psihologia personalității cuvântului 'agency' din limba engleză. Pentru a înlesni acceptarea acestui sens în română vom face câteva precizări pentru a-l defini.

Pornind de la lucrarea lui Bakan (1966), Abele et al. (2008) au creat o definiție pentru 'agenție' (agency), ca trăsătură de personalitate care cuprinde trei fațete: individualizare (individuality), autoafirmare (self-assertion) și realizare (achievement).

Abele et al. (2008) au definit 'agenția' (agency) ca trăsătură de personalitate care se referă la „strădania unei persoane de a fi independentă, de a controla mediul înconjurător, și de a își afirma, proteja și extinde sinele”. Autorii au descris persoanele caracterizate printr-un nivel înalt al 'agenției' ca fiind capabile de performanță, autonome și individualiste, dornice să conducă și să domine, care aspiră și depun efort pentru a își atinge obiectivele, chiar dacă au de luptat cu obstacole. Autorii au menționat că, în manieră excesivă, 'agenția' arată "foamea de putere și de superioritate" și se poate manifesta prin "comportament agresiv și nepolitic, alienare și respingere", în timp ce "lipsa 'agenției' se manifestă, de exemplu, prin inactivitate și apatie". Ca exemple pentru a indica prezența 'agenției', cercetătorii au inclus descrieri precum: interesat, întreprinzător, curios (inquiring) și agresiv, iar pentru a indica lipsa agenției au inclus descrieri precum: lent și fără țel.

Revenind la prezentarea cronologică a cercetărilor de referință care au tratat cele două trăsături de personalitate, menționăm contribuția adusă de Rosenberg et al. (1968) care au oferit o soluție de măsurare multi-dimensională conținând o listă considerabilă de adjective pentru ceea ce autorii au numit a fi componenta socială (binele vs. răul social) și componenta intelectuală (binele vs. răul intelectual), asimilabile dimensiunilor căldură și competență, în timp ce Peeters (1983, 2002) face distincție între acele trăsături ale persoanei ce sunt benefice sau dăunătoare celorlalți (*oameni de încredere* versus *oameni ostili*) și trăsăturile posesorului benefice sau dăunătoare propriei persoane (de exemplu, *inteligență* versus *ineficiență*).

Termenii utilizați pentru căldură și competență în studiile efectuate cu subiecți europeni au fost *moralitate* și *competență* la Wojciszke et al. (1998), respectiv *comuniune* și 'agenție' la Abele (2003), Abele & Wojciszke (2007), Abele et al. (2008). Însă, așa cum constată Cuddy et al. (2008), 'agenția' este inclusă în *competență*, fiind latura manifestată a trăsăturii care indică existența unui potențial, iar *comuniunea* și *moralitatea* se suprapun dimensiunii de *căldură - încredere*.

De fapt, așa cum este definită de Abele et al. (2008) comuniunea cuprinde cele trei fațete ale personalității, și anume căldura în relațiile sociale, empatia și moralitatea.

Pentru a operaționaliza conceptele, Abele et al. (2008) au testat componenta dimensiunilor comuniune și agenție cu participanții a 5 națiuni (SUA, Germania, Belgia, Italia, Polonia) și au definit comuniunea pornind de la celebra lucrare "The duality of human

existence: An essay on psychology and religion”(Bakan, 1966). Conform Abele et al. (2008) comuniunea se referă la strădania unei persoane de fi parte dintr-o comunitate, de a stabili relații apropiate cu ceilalți și de a își subordona nevoile individuale binelui comun. "Comuniunea se manifestă prin empatie și înțelegere, cooperare cu cei din jur și grijă pentru aceștia precum și prin comportament moral. Comuniunea se manifestă, în manieră excesivă, prin dependența de alții, lipsa de autonomie și prin auto-neglijare, în timp ce lipsa de comuniune se manifestă prin, de exemplu, duritate, nesimțire și comportament respingător."

Revenind la itemii utilizați în cercetările anterioare, precizăm că indexul de moralitate la Wojciszke et al.(1998) include: cinstit, generos, serviabil, onest, drept, sincer, tolerant, înțelegător (fair, generous, helpful, honest, righteous, sincere, tolerant, understanding), iar indexul de competență: abil, competent, creativ, eficient, prevăzător, ingenios, inteligent, cunoscător (clever, competent, creative, efficient, foresighted, ingenious, intelligent, knowledgeable).

Indexul de comuniune la Abele (2003) a cuprins 8 itemi: bun, serviabil, afectuos, devotat celorlalți (altruist, lipsit de egoism, generos), cald în relațiile cu ceilalți, înțelegător, empatic, blând (very kind, very helpful to others, very emoțional, able to devote self completely to others, very warm in relations to others, very understanding, aware of feelings of others, very gentle), iar cel de 'agenție' a cuprins 7 itemi: sigur pe sine, care are sentimentul propriei superiorități, capabil să ia decizii cu ușurință, activ, independent, rezistent la presiune, care nu renunță ușor (very self-confident, feels superior, can make decisions easily, very active, very independent, stands up very well under pressure, never gives up easily).

Indexul de comuniune la Abele & Wojciszke (2007) a cuprins 6 itemi: serviabil, înțelegător, de încredere, simpatic, empatic, prietenos (helpful, understanding, reliable, likable, empathetic, friendly) iar indexul de 'agenție' a cuprins 6 itemi: competent, activ, dinamic, eficient, hotărât, sigur pe sine (competent, active, dynamic, efficient, assertive, self-confident).

În sfârșit, indexurile pentru comuniune și 'agenție' rezultate în urma operaționalizării pe cele 5 națiuni (SUA, Germania, Belgia, Italia, Polonia) făcute de Abele et al. (2008) au fost, pentru comuniune: grijuliu, săritor, loial, politicos, sensibil, simpatic, de încredere, înțelegător (caring, helpful, loyal, polite, sensitive, sympathetic, trustworthy, understanding), respectiv 'agenție': capabil, activ, asertiv, creativ, independent, inteligent, rațional, autonom (able, active, assertive, creative, independent, intelligent, rational, self-reliant), cu remarcarea importanței itemului *onest (honest)* în indexul reprezentativ pentru măsurarea dimensiunii căldură pe eșantioanele din anumite culturi, precum cea germană. Astfel, Abele et al. (2008) au identificat că setul de trăsături pozitive reprezentative pentru comuniune în astfel de culturi este: onest, politicos, grijuliu, săritor, loial, sensibil, simpatic, înțelegător, de încredere, atent, comunicativ, deschis la minte, sociabil, care îi susține pe ceilalți și altruist(honest, polite, caring, helpful, loyal, sensitive, sympathetic, trustworthy, understanding, considerate, communicative, broadminded, sociable, supportive, altruistic), iar setul de trăsături pozitive pentru 'agenție' cuprinde: capabil, activ, creativ, independent, inteligent, rațional, autonom, perfectionist, insistent, hotărât, asertiv, consecvent, capabil, energic și determinat(able, active, creative, independent, intelligent, rational, self-reliant, perfectionist, persistent, strong-minded, assertive, consistent, capable, energetic, and determined).

Scalele Fiske et al. (2007) și Cuddy et al. (2008) au măsurat percepțiile referitoare la căldura indivizilor pe indexul: sincer, de încredere, binevoitor, prietenos, tolerant (*warmth index*: sincere, trustworthy, good-natured, friendly, tolerant); iar competența pe indexul: capabil, priceput, sigur pe sine, inteligent (*competence index*: capable, skillful (expert), confident (self-reliant), intelligent).

Scalele Aaker et al. (2010) au utilizat pentru a măsura percepțiile potențialilor clienți referitoare la companii, indexul de căldură format din 3 itemi: *cald, prietenos, generos* (*warmth index*: warm, kind, generous) și indexul pentru competență format din 3 itemi: *competent, eficace, eficient* (*competence index*: competent, effective, efficient).

Așadar, pentru a măsura căldura am identificat: onest (honest / sincere); prietenos (kind / friendly); cald (warm); binevoitor / bine intenționat (benevolent / good-natured); generos (generous) ca și itemi comuni, utilizați fiecare în două sau mai multe studii, după cum urmează: honest (Fiske, Wojciszke, Abele); kind / friendly (Abele & Wojciszke, Aaker, Fiske); warm (Aaker, Abele); good-natured (Fiske, Abele & Wojciszke); generous (Aaker, Fiske, Wojciszke, Abele).

Pentru a măsura competența am identificat: competent (competent); eficient (efficient); eficace (effective); capabil (capable) ca și itemi comuni, utilizați fiecare în două sau mai multe studii, după cum urmează: competent (Abele & Wojciszke, Aaker, Fiske); efficient (Abele & Wojciszke, Aaker); effective (Fiske, Aaker, Abele); capable (Fiske, Abele).

Acești itemi comuni, care apar fiecare în mai multe cercetări, au fost utilizați ca bază de pornire pentru a testa dacă itemii corespunzători în limba română ar fi adecvați pentru măsurarea percepțiilor referitoare la căldură și competență în studiile derulate cu participanți români.

Procedura de adaptare a scalelor pentru căldură și competență la limba română

Pentru adaptarea scalelor la limba română, am pornit de la lista de itemi comuni pe care i-am regăsit în două sau mai multe studii, așa cum am precizat anterior.

Pentru această listă inițială de itemi (5 itemi inițiali pentru dimensiunea căldură: *onest; prietenos; cald; binevoitor; generos*, și 4 itemi pentru competență: *competent; eficient; eficace; capabil*), am apelat la traducerea oferită de dicționare (engleză – română, română – engleză) cu includerea listei extinse de sinonime pentru fiecare cuvânt, listă pe care ulterior am restrâns-o prin compararea cuvântului în engleză inițial cu cel rezultat ca urmare a traducerilor inverse.

Lista restrânsă pentru dimensiunea căldură a inclus cuvintele: onest, integru, cinstit, sincer, bine intenționat, binevoitor, generos, grijuliu, omenos, de treabă, bun, afectuos, inimos, cald, călduros, amabil, cordial, blajin, sociabil, plăcut, simpatic, prietenos, îngăduitor, blând, jovial, vesel, pasionat.

Lista restrânsă pentru dimensiunea competență a inclus cuvintele: eficient, eficace, productiv, expeditiv, activ, de succes, competent, calificat, avizat, priceput, destoinic, abil, apt, capabil.

Pe fiecare dintre aceste liste de cuvinte am aplicat 2 procedee independente de rafinare, în scopul de a obține cei mai reprezentativi itemi în limba română pe fiecare dintre dimensiunile căldură și competență.

Unul dintre procedeele de rafinare a fost ierarhizarea cuvintelor după punctaj. Am atribuit 2 puncte cuvintelor din limba română care erau indicate ca și traducere exactă a itemului din limba engleză și 1 punct fiecărui sinonim. Unele cuvinte apăreau doar în lista de sinonime a unui item, iar altele apăreau ca și sinonime pentru 2 sau chiar 3 itemi. Făcând o sortare după punctajul total astfel obținut de fiecare cuvânt din limba română, am obținut un top de itemi pentru căldură, și un alt top pentru competență.

Al doilea procedeu utilizat a fost ierarhizarea cuvintelor în funcție de notele primite pe o scală de la 1 (deloc semnificativ) la 7 (foarte semnificativ) din partea unui juriu, format din 10 experți: 2 psihologi, 2 sociologi, 2 lingviști, 2 jurnaliști și 2 specialiști în PR și comunicare corporatistă.

Experții au primit cele 2 liste restrânse de cuvinte (lista cuvintelor pentru căldură și lista cuvintelor pentru competență).

Fiecare cuvânt din fiecare listă a fost apreciat cu câte 2 note: o notă pentru semnificație și o a doua notă pentru uzualitate.

Pentru lista extinsă a cuvintelor din dimensiunea căldură, experților li s-a cerut o notă pentru *“măsura în care consideră că respectivul cuvânt este reprezentativ pentru a descrie un om ale cărui intenții și moralitate îl fac demn de încredere”*.

Pentru lista cuvintelor din dimensiunea competență, experților li s-a cerut o notă pentru *“măsura în care consideră că respectivul cuvânt este reprezentativ pentru a descrie un om în care au încredere că își poate duce la îndeplinire intențiile”*.

Pentru ambele liste (lista cuvintelor din dimensiunea căldură și lista cuvintelor din dimensiunea competență) experților li s-a cerut o notă suplimentară, pentru *“măsura în care consideră că respectivul cuvânt este un cuvânt uzual, al cărui sens e bine cunoscut de majoritatea românilor”*.

În urma evaluărilor experților în funcție de semnificație, am obținut un al doilea top de itemi pentru fiecare dintre dimensiunile căldură și competență. Acest top al cuvintelor considerate semnificative, a fost ajustat cu notele oferite de experți pentru uzualitatea și buna cunoaștere a sensului cuvântului de către majoritatea românilor (a se vedea tabel 1).

Tabel 1. Scoruri și traducere inversă pentru itemii din componența celor două dimensiuni

Dimensiune	Cuvânt	Semnificație Medie	Uzualitate Medie	Traducere exactă în engleză
COMPETENȚA	eficace	5.8	3.5	effective
	eficient	6.4	5.3	efficient
	capabil	5.9	6.1	capable
	competent	6.4	6	competent
CĂLDURA	onest	6.8	5	honest

	prietenos	4.8	6.3	friendly (sinonim cu kind)
	generos	4.7	5.1	generous
	cald	4.7	4.5	warm
	binevoitor	5.2	5.4	Benevolent (sinonim cu good-natured)

În urma confruntării clasamentelor obținute prin cele două metode a rezultat indexul: *capabil; competent; eficient; eficace* pentru dimensiunea competență, și indexul: *cald / binevoitor* (grupate în cadrul aceluiași item); *onest; prietenos; generos*, pentru dimensiunea căldură.

Adaptarea la limba română ne-a determinat să grupăm itemii initiali *cald* și *binevoitor* în cadrul unui singur item din indexul final pentru căldură, și să formulăm întrebarea din chestionar (“*În ce măsură credeți că ...X... este cald, binevoitor?*”), în așa fel încât să evidențiem sensul figurat al cuvântului *cald* indicat de Dictionarul Explicativ al Limbii Române (*cald* = *binevoitor*, *afectuos*).

Așadar, în urma procedurilor de rafinare prezentate am identificat ca fiind reprezentativi 4 itemi pentru măsurarea percepțiilor referitoare la competență (*capabil; competent; eficient; eficace*) și 4 itemi (*cald / binevoitor; onest; prietenos; generos*) pentru măsurarea percepțiilor referitoare la căldură, aceasta fiind propunerea noastră pentru scalele în română corespunzătoare celor două dimensiuni.

Concluzii și contribuție

Prezenta lucrare este, după știința noastră, prima inițiativă de diseminare în limba română a unui material care abordează subiectul căldură și competență, subiect devenit de prim interes în cercetarea academică de după 2007, când rezultatele studiilor au confirmat atât centralitatea percepțiilor referitoare la căldură și competență, cât și universalitatea reacțiilor stereotipice care caracterizează judecata umană pe aceste două dimensiuni (Fiske et al, 2007).

Fiind dimensiunile pe care oamenii și-au format judecățile, indiferent de cultura de apartenență sau de perioada istorică în care au trăit (Cuddy et al., 2009; Durante et al., 2010, 2013), căldura și competența se află la baza fundamentării proceselor cognitive generând judecățile și emoțiile care determină comportamentul omului față de cei din jur: ceilalți oameni; grupuri sociale, culturi, națiuni sau companii (Fiske & Taylor, 2013; Kervyn et al., 2014; Wojciszke et al., 2015).

În acest context, credem că scalele adaptate la limba română, pe care le propune lucrarea de față, se vor dovedi un instrumentar util atât cercetătorilor cât și practicienilor, despre care tindem să credem că vor deveni foarte curând interesați de abordarea unor studii cu participanți români pe subiecte aflate sub cupola generoasă a căldurii și competenței.

Acknowledgements: This work was partly supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectoral Operational Program Human Resources Development 2007- 2013.

REFERENCES:

- Aaker, J., Vohs, K. D., & Mogilner, C. (2010). Nonprofits are seen as warm and for-profits as competent: Firm stereotypes matter. *Journal of Consumer Research*, 37(2), 224-237.
- Abele, A. E. (2003). The dynamics of masculine-agentive and feminine-communal traits: findings from a prospective study. *Journal of personality and social psychology*, 85(4), 768.
- Abele, A. E., & Wojciszke, B. (2007). Agency and communion from the perspective of self versus others. *Journal of personality and social psychology*, 93(5), 751.
- Abele, A. E., Uchrowski, M., Suitner, C., & Wojciszke, B. (2008). Towards an operationalization of the fundamental dimensions of agency and communion: Trait content ratings in five countries considering valence and frequency of word occurrence. *European Journal of Social Psychology*, 38(7), 1202-1217.
- Andrei, A. G., & Zait A. (2014). Perceptions of warmth & competence in online networking: an experimental analysis of a company launch. *Review of Economic and Business Studies*, 7(1), 11-29.
- Bakan, D. (1966). The duality of human existence: An essay on psychology and religion.
- Cuddy, A. J., Fiske, S. T., & Glick, P. (2008). Warmth and competence as universal dimensions of social perception: The stereotype content model and the BIAS map. *Advances in experimental social psychology*, 40, 61-149.
- Cuddy, A. J., Fiske, S. T., Kwan, V. S., Glick, P., Demoulin, S., Leyens, J. P., ... & Ziegler, R. (2009). Stereotype content model across cultures: Towards universal similarities and some differences. *British Journal of Social Psychology*, 48(1), 1-33.
- Durante, F., Volpato, C., & Fiske, S. T. (2010). Using the stereotype content model to examine group depictions in fascism: An archival approach. *European journal of social psychology*, 40(3), 465-483.
- Durante, F., Fiske, S. T., Kervyn, N., Cuddy, A. J., Akande, A. D., Adetoun, B. E., ... & Storari, C. C. (2013). Nations' income inequality predicts ambivalence in stereotype content: How societies mind the gap. *British Journal of Social Psychology*, 52(4), 726-746.
- Fiske, S. T., Cuddy, A. J., & Glick, P. (2007). Universal dimensions of social cognition: Warmth and competence. *Trends in cognitive sciences*, 11(2), 77-83.
- Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2013). *Social cognition: From brains to culture*. Sage.
- Kervyn, N., Chan, E., Malone, C., Korpusik, A., & Ybarra, O. (2014). Not All Disasters are Equal in the Public's Eye: The Negativity Effect on Warmth in Brand Perception. *Social Cognition*, 32(3), 256-275.
- Peeters, G. (1983). Relational and informational patterns in social cognition.
- Peeters, G. (2002). From good and bad to can and must: Subjective necessity of acts associated with positively and negatively valued stimuli. *European Journal of Social Psychology*, 32(1), 125-136.
- Rosenberg S., Nelson C., Vivekananthan P. S. (1968). A Multidimensional Approach to the Structure of Personality Impressions. *Journal of Personality and Social Psychology*, 9, 283-94.
- Wojciszke, B., Bazinska, R., & Jaworski, M. (1998). On the dominance of moral categories in impression formation. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24(12), 1251-1263.
- Wojciszke, B., Parzuchowski, M., & Bocian, K. (2015). Moral judgments and impressions. *Current Opinion in Psychology*, 6, 50-54.

ELECTRIC ENERGY STORAGE DEVICES AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Flavian Zacretechi, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: In globalization process are involved some important components which are needed without exception. It is almost impossible to talk about globalization if we can't provide a sustainable development for all the actors implied in process, and also if the poverty isn't reduced on large scale. Globally speaking, there are a few industrial fields able to decide and to change the comportment of the world, one of the most important industry capable to shake the economy is the energy branch.

This paper aims to underline the importance of electric energy for sustainable development and, more than that, this paper underline how important are researches in the field of electric energy storage devices. In this days, fossil energy is still the most used energy resource, but in the same time is also expensive, the reason for which this type of resources are used is because they can be stored in large amount for long time.

A powerful electric energy storage system will make a big difference in development process of the entire world, using such systems, living cost will be cheaper, living standard could be raised and also the pollution will be significantly reduced, electric energy being cheap and without any danger of ending.

Keywords: *Li-Ion technology, electric energy and sustainable development, energy storage systems*

Context global

"Dezvoltarea durabilă este acel proces de dezvoltare care răspunde nevoilor actuale fără a periclita capacitatea generațiilor viitoare de a răspunde propriilor lor nevoi. [...] Pentru ca dezideratul dezvoltării durabile să poată fi atins, protecția mediului va constitui parte integrată a procesului de dezvoltare și nu poate fi abordată independent de acesta." [1]

Dezvoltarea este durabilă atunci când are la bază atât obiective economice cât și obiective sociale și de mediu. Dezvoltarea durabilă implică dezvoltare economică durabilă, iar asta implică utilizarea resurselor naturale în mod eficient și durabil, să alocăm o importanță deosebită protecției mediului și scăderii emisiilor de CO₂. În vederea optimizării consumului de resurse cât și pentru a reduce nivelul de poluare este necesară dezvoltarea continuă de noi tehnologii și metode de obținere și stocare a energiei [2].

Uniunea Europeană duce o politică amplă în vederea dezvoltării durabile și a demonstrat că înțelege pe deplin importanța surselor energetice utilizate, astfel că a stabilit anumite obiective propuse spre implementare până în anul 2020, iar două dintre aceste obiective fac referire la creșterea ponderii surselor de energie regenerabilă cât și creșterea eficienței energetice cu până la 20% [3].

În momentul de față, combustibilii fosili încă reprezintă cea mai importantă sursă energetică utilizată atât în industrie cât și în utilizarea la nivel individual. Utilizarea atât de intensă a acestor tipuri de combustibili (petrol, gaze, cărbuni) aduce după sine, pe lângă avantajele cunoscute și resimțite, o mulțime de dezavantaje majore. Economia mondială depinde în mod direct de aceste resurse, astfel că dependența excesivă de combustibili fosili

expune consumatorii și întreprinderile la fluctuații de preț, securitatea economică este amenințată, acest fapt fiind un posibil pas spre destabilizare generală [4].

Într-adevăr, găsirea de soluții alternative de producere a energiei este o preocupare la nivel global, iar astfel de soluții cu siguranță vor atrage după sine creșterea nivelului de trai. Din fericire însă, în ultima decadă s-au dezvoltat cu succes și s-au adoptat spre utilizare diverse soluții alternative și nepoluante de producere a energiei electrice. Utilizarea energiei electrice la o scară mult mai largă (în industria auto, la încălzire și în rețelele de transporturi) ar genera o serie de beneficii incontestabile. În industria auto există din ce în ce mai multe încercări de a crea un automobil care să funcționeze exclusiv pe energie electrică, astfel să putem fi capabili de a renunța la combustibilii fosili [5]. Avantajele principale a utilizării de mașini electrice sunt: eliminarea emisiilor de CO₂, astfel am avea parte de o scădere substanțială a nivelului de poluare la nivel global, iar din punct de vedere economic s-ar consolida capacitatea de rezistență a economiilor în fața riscurilor prezentate de combustibilii fosili.

Odată cu dezvoltarea tehnologică costurile de producere a energiei electrice au scăzut considerabil, ba chiar, capacitatea de producție depășește capacitatea de consum a energiei electrice, iar acest fapt duce la o veche provocare ce a ținut ocupata mintea cercetătorilor încă din jurul anului 1800 și anume de a crea un sistem electrochimic capabil să înmagazineze o cantitate cât mai mare de energie electrică, pe care să o furnizeze atunci când va fi necesară.

Automobilele electrice de exemplu au fost perfecționate din punct de vedere al tehnologiei mecanice, ba chiar oferă performante superioare față de cele care folosesc motoare pe baza de combustibili fosili, în schimb marele dezavantaj îl reprezintă lipsa sistemelor performante de înmagazinare a energiei electrice, ceea ce atrage după sine o limitare substanțială a autonomiei. De asemenea, echipamentele electronice portabile au căpătat un rol extrem de important în viață de zi cu zi și aduc un aport substanțial procesului de dezvoltare, dar și acestea depind foarte mult de sistemele de stocare a energiei electrice. Telemedicina este un alt segment de importanță majoră într-o societate dezvoltată și din nou, sistemele de stocare a energiei electrice au o importanță majoră. Acestea sunt unele dintre motivele importante pentru care este impetuos necesar ca știința să își depășească din nou limitele și să vină cu soluții performante de înmagazinare a energiei electrice.

Istoricul dezvoltării

Cele mai importante sisteme de stocare a energiei electrice care s-au remarcat de-a lungul timpului sunt pilele de combustie, bateriile electrochimice și supercondensatorii. Acumulatorul reîncărcabil pe bază de plumb este descoperit în anul 1859 de către Gaston Plante. În anul 1899, o importantă descoperire este realizată de către suedezul Waldmar Jungner, acesta inventând bateria nichel-cadmium, având catodul din Ni și anodul din Cd. Bateriile Ni-MH au apărut în anul 1990, iar marele lor avantaj era densitatea de putere mai mare decât a celor Ni-Cd. În momentul de față, cele mai utilizate baterii reîncărcabile în aplicațiile portabile, sunt cele pe bază de Li-Ion, fiind concepute pentru prima dată în Japonia, în anul 1991 de către Sony. Față de ceilalți acumulatori existenți, acestea oferă o tensiune mai mare la borne, densitate de energie și putere specifică mare și un preț relativ scăzut. [6]

O baterie este un dispozitiv care convertește energia chimică conținută în materialele sale active direct în energie electrică prin intermediul unei reacții electrochimice de oxidare-reducere (redox). În cazul unui sistem reîncărcabil, bateria este reîncărcată printr-un proces invers. Acest tip de reacție implică transferul de electroni de la un material la altul printr-un circuit electric. Într-o reacție redox ce nu este electrochimică, cum ar fi ruginirea sau arderea, transferul de electroni are loc în mod direct, fiind implicată doar căldura. Dat fiind faptul că bateriile au la bază reacții electrochimice prin care se transformă energia chimică în energie electrică, acestea nu se supun limitărilor ciclului Carnot, date de a doua lege a termodinamicii; acestea au o eficiență și o rată de conversie mult mai mare a energiei.[7]

În timp ce termenul de “baterie” este adesea folosit, unitatea electronică la care se face referire este celula. O baterie este alcătuită din două sau mai multe celule, fiind conectate în serie sau în paralel, sau mixt, în funcție de capacitatea și tensiunea de ieșire care se dorește a se obține.

Celula este formată din trei componente:

1. *Anodul*, sau electrodul negativ – electrod donor - care cedează electroni la circuitul exterior și este oxidat în timpul reacției electrochimice.
2. *Catodul*, sau electrodul pozitiv – electrod de oxidare – care acceptă electroni de la circuitul exterior și este redus în timpul reacției electrochimice.
3. *Electrolitul* – mediul conductor ionic - prin acesta se face transferul de sarcină între anod și catod. Electrolitul este de obicei un lichid, apă sau alți solvenți, în care sunt dizolvate săruri sau acizi, pentru a oferi conductivitate pentru ioni. Unele baterii folosesc electroliți solizi, care sunt conductori la temperatura de operare a bateriei.

Cele mai avantajoase grupări anod-catod sunt cele care oferă o greutate finală cât mai mică, o tensiune de ieșire și o capacitate de înmagazinare cât mai mare. Din nefericire, nu întotdeauna astfel de combinații sunt practice, uneori din cauza reacțiilor pe care le-ar putea avea cu materialele celelalte ce intră în alcătuirea bateriei, din cauza unei manevrabilități îngreunate, dar, de cele mai multe ori, din cauza costului ridicat la care se ajunge. În momentul descărcării și încărcării apar reacții electrochimice de oxidoreducere, respectiv de transfer de sarcină, electronii migrând de la un electrod la celălalt printr-un circuit extern.

Perspective

Bateriile Lithium-Ion sunt alcătuite din celule ce folosesc compuși de litium, de intercalare atât pentru materialele negative, cât și pentru cele pozitive. În timpul operării unei baterii, ionii de litium (Li^+) sunt transferați între electrodul negativ și cel pozitiv. Aceste tipuri de baterii mai sunt numite și „baterii de balans”, dat fiind faptul că ionii de litium „balansează” între polul negativ și cel pozitiv, în timp ce celulele sunt descărcate sau încărcate. Electrodul pozitiv este de obicei făcut dintr-un oxid de metal cu o structură de straturi, cum ar fi oxid de litium cobalt (LiCoO_2) sau un material cu o structură tunelară, cum ar fi oxidul de litium magneziu (LiMn_2O_4) pe un colector format din foiță de aluminiu. Electrodul negativ este de obicei realizat din grafit, de asemenea un material stratificat pe un colector de cupru. În procesele de încărcare/descărcare, ionii de litium sunt inserați sau extrași din spațiile interstițiale ale materialelor și obiectelor active.

Marea majoritate a bateriilor din comerț utilizează ca material pentru electrodul pozitiv LiCoO_2 . Oxidul de cobalt de litiu oferă performanțe electrice ridicate, se prepară cu ușurință, oferă siguranță în utilizare și își păstrează, în mare parte, proprietățile, chiar dacă au loc variații de temperatură și mediu. În ultima perioadă au fost introduse pe piață materiale mai performante și a căror costuri de producție sunt mai scăzute, precum LiMn_2O_4 sau oxidul de nichel cobalt ($\text{LiNi}_{1-x}\text{Co}_x\text{O}_2$), permițându-se astfel dezvoltarea de baterii cu performanțe îmbunătățite. Această tehnologie s-a dezvoltat repede și a devenit principala sursă de alimentare pentru o gamă largă de produse din piață și de asemenea, performanțele bateriilor Li-Ion sunt îmbunătățite pe măsură ce tot mai multe domenii și aplicații adoptă acest tip de alimentare.

Faptul că au o energie specifică mare ($\sim 150\text{Wh/kg}$) și o densitate energetică mare ($\sim 400\text{Wh/L}$) face ca acești acumulatori să fie ideali pentru aplicații care necesită o greutate și o dimensiune redusă. Aceste tipuri de baterii au o rată de autodescărcare mică, fiind între 2%-8% pe lună, o durată de viață lungă, de peste 1000 cicluri încărcare - descărcare și o plajă foarte largă a temperaturilor de operare, pentru încărcare -20°C - $+60^\circ\text{C}$, iar pentru descărcare, -40°C - $+65^\circ\text{C}$. O singură celulă construită cu această tehnologie și aceste materiale poate genera o tensiune între 2.5V și 4.2V, iar asta cu aproximație înseamnă aproape de 3 ori mai mult decât poate genera o celulă construită cu NiCd sau NiMH, astfel pentru a obține o anumită tensiune, sunt necesare mai puține celule.

Utilizarea Li-Metal în acest tip de baterii generează probleme legate de siguranță în exploatare, motiv pentru care au fost dezvoltate anumite combinații de structuri fizice pe bază de litiu pentru anod. Una dintre soluțiile găsite a fost intercalarea litiului într-o rețea cristalină de grafit. Electrolitul are și el marele dezavantaj de a coroda aluminiul. Din aceste motive, structurile bateriilor pe bază de Li sunt diverse și dificil de expus pe larg. Totodată, dezvoltarea acestui tip de baterii este continuată în prezent, un standard general valabil nefiind, încă, tradus în practică. Principalul avantaj al acestor baterii este densitatea mare de energie, ajungând până la 250Wh/kg [8].

Un dezavantaj al bateriilor pe bază de Li-Ion este acela că în cazul în care sunt descărcate sub valoarea de 2V acestea se degradează, același lucru întâmplându-se și dacă are loc o supraîncărcare, din moment ce acestea nu au un mecanism de gestionare așa cum au acumulatorii pe bază de electroliți apoși. De obicei, bateriile pe bază de Li-Ion necesită circuite suplimentare care să le ofere acestora protecție, să îi deconecteze de la sursa de alimentare pentru a evita supraîncărcarea sau supraîncălzirea. Un alt dezavantaj este că se deteriorează atunci când sunt supuși la temperaturi de peste 65°C , reducându-și capacitatea de stocare.

Din păcate, în momentul de față acumulatorii pe Li-Ion se pare că au atins un prag al performanței greu de depășit, de aceea există numeroase cercetări menite să aducă un element de noutate și o îmbunătățire substanțială a acestei tehnologii. În ultima perioadă atenția cercetătorilor s-a îndreptat către dezvoltarea unei tehnologii bazate pe Li, dar care să folosească electrolit organic (solid), anod metalic de Litium și catod de carbon poros, umplut cu electrolit organic, astfel aerul exterior va parcurge porii catodului, va difuza prin electrolit ca mai apoi să reacționeze cu ionii de Li. Această tehnologie a devenit cunoscută ca fiind Li-Air [9]. Bateriile Li-Air au atras atenția datorită nivelului teoretic ridicat al densității de

energie prezentată, în comparație cu alte tehnologii. Densitatea mare de energie a acestor baterii le recomandă spre a fi folosite în aplicații ce necesită surse de energie care să nu cântărească mult și cu un volum cât mai scăzut, cum ar fi dispozitivele electronice portabile, aparatele de zbor fără pilot sau orice alt dispozitiv ce funcționează în spații în care aerul este prezent. În momentul de față această tehnologie rămâne doar la nivel teoretic, în practică obținându-se momentan doar o mică parte din densitatea energetică teoretică maximă [10].

Dacă îmbunătățirile la nivel electro-chimic, după cum a fost prezentat, sunt mai greu de realizat, îmbunătățirea performanțelor poate fi făcută într-o manieră mai ușoară (dar nu atât de performantă) prin optimizarea sistemului de management utilizat și a modului de reîncărcare.

Realizări și dezvoltare viitoare

Analizând toate aceste aspecte, ne dăm seama cât de importante sunt cercetările în domeniul sistemelor de stocare a energiei pentru a putea obține o dezvoltare durabilă. Un sistem performant de stocare a energiei electrice ar face posibilă obținerea independenței energetice, și ar minimiza riscurile la care suntem expuși în acest moment datorită limitării oferite de utilizarea combustibililor fosili.

Cercetările întreprinse de noi în acest domeniu analizează sistemele de management utilizate de acumulatori cât și comportamentul acestora în funcție de modul de utilizare. Studiile au fost efectuate pe acumulatori de tipul NiMh cât și pe cei de tipul Li-Ion. În cazul celor care utilizează anod de Ni s-a observat un caracter histeretic accentuat, lucru care atrage după sine și un management defectuos deoarece starea de încărcare a acestora prezintă o eroare ridicată. Din acest punct de vedere, acumulatorii pe baza de Li sunt mai performanți, caracterul histeretic fiind prezent doar în cazul celor utilizați intens, a căror durată de viață s-a scurtat considerabil. Prin experimentele realizate am demonstrat cum reîncărcarea haotică a acestor acumulatori atrage după sine o scădere considerabilă a performanțelor, astfel că acumulatorii supuși unui astfel de regim ar putea deveni inutilizabil în foarte scurt timp. De asemenea, am analizat și procesul invers, reușind să îmbunătățim performanțele unor acumulatori “îmbătrâniți” artificial, utilizând un procedeu corespunzător de reîncărcare.

În cadrul acestei cercetări, pe viitor, urmărim să dezvoltăm la nivel teoretic și practic un sistem de management care să maximizeze performanțele sistemelor de stocare a energie electrice.

Acknowledgment: This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/137750, Project “Doctoral and Postdoctoral programs support for increased competitiveness in Exact Sciences research” cofinanced by the European Social Found within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007 – 2013

REFERINȚE:

- [1] - Declarația asupra Mediului și Dezvoltării, Rio de Janeiro, 1992
- [2] – Comisia Europeană – Europa 2020 – “Creștere durabilă – Pentru o economie mai competitivă, mai ecologică și mai eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor”

- [3] – Comisia Europeana, Comunicare a comisiei către parlamentul european, consiliu, comitetul economic și social european și comitetul regiunilor, “O Europă eficientă din punctul de vedere al utilizării resurselor - inițiativă emblematică a Strategiei Europa 2020” - Bruxelles, 26.1.2011 COM(2011) 21 final
- [4] - <http://www.cdi2020.ro/wp-content/uploads/2014/02/energie.pdf> (Accesat 08.05.2015)
- [5] – http://www.cnr-cme.ro/biblioteca_files/traimpeoplaneta/traim6.pdf (Accesat: 08.05.2015)
- [6] - https://alili2001.files.wordpress.com/2014/12/m07_chimfiz.pdf (Accesat 08.05.2015)
- [7] - Yutaka Ota, Masaru Sakamoto, Rei Kiriake, Takashi Kobe, and Yoshihiro Hashimoto – “Modeling of Voltage Hysteresis and Relaxation of HEV NiMH Battery”, Proceedings of the 17th World Congress, The International Federation of Automatic Control Seoul, Korea, July 6-11, 2008
- [8] - <http://www.radioamator.ro/articole/view.php?id=173>) (Accesat 14.01.2015)
- [9] - Andrei, Petru; Zheng, Jim P.; Hendrickson, Mary; and Plichta, E. J., “*Some Possible Approaches for Improving the Energy Density of Li-air Batteries*” (2010). All Faculty Publications. Paper 15, http://diginole.lib.fsu.edu/faculty_publications/15
- [10] - Andrei, Petru; Zheng, Jim P.; Hendrickson, Mary; and Plichta, E. J., “*Modeling of Li-Air Batteries with Dual Electrolyte*” (2012). All Faculty Publications. Paper 14. http://diginole.lib.fsu.edu/faculty_publications/14

CROSS-FUNCTIONAL PROCESS - MAIN DIMENSION OF THE CROSS-FUNCTIONAL ENTERPRISE

Laura Dincă, PhD, University of Craiova

Abstract: The aim of this paper is to present the main characteristics of the cross-functional process, as the main element in the operating of the cross-functional enterprises. Starting from the reference literature on general organization, cross-functionality and cross-functional management, this article is an investigation of the impact of process organization on the cross-functional enterprises. Nowadays, cross-functional enterprise is not a novelty anymore. It is working best when its activity is organized by cross-functional processes, which leads to valuable results for the clients. Cross-functional processes may have various dimensions.

Key Words: *cross-functional process, cross-functional enterprise, cross-functional organization, process organization, cross-functionality*

1. The cross-functional character of the process organization

The process organization is quite frequent within the cross-functional enterprises that adopted this new organization form as a solution to cope with a more and more external turbulent environment. Cross-functionality is a new way of enterprises' operating by which they acquire fastness in actions, a plus of autonomy, suppleness in reactions and decision power allocated to low hierarchy levels.

The cross-functional organization of enterprises means that they are focused of one production process in full and not only on the achievement of one single function, as it is the case of the traditional vertical organization. Besides that, the cross-functional manner of enterprises' organization offers them a helpful perspective of the activities planned to be achieved, favours learning and information sharing, as essential elements for enterprise development (Milliot, 1999, pp. 5-18).

The process organization consists in the methodical description of activities meant to satisfy the client, brought to achievement in a cross-functional way by involving several enterprise' functions and departments based by information and communication technology. From this definition, we notice the cross-functional character of the process, that is involving several functions of the enterprise, all being activated to satisfy the client in the best way. The process organization concept is introduced to designate the coordination of activities within the enterprise. The notion is as more rightful as the process approach is given a special attention within the enterprises today.

Tarondeau (1998) considered that process organization actually means "several activities organized in network, in sequence or in parallel, using multiple resources, capacities and competences in order to produce a valuable result for an external client".

All the same, it may be more effective that one enterprise select and organize in a cross-functional way only certain creating value processes and leaving the other processes to be finalized using the traditional departments of the enterprise. This manner of organization is more specific for innovative enterprises in which the launching of new products is prevailing.

2. Main characteristics and definitions of the cross-functional processes

As the process organization becomes more and more important within today enterprises, its rules are thoroughly described in useful procedures or directives for the employees involved in its deployment. The process has two main characteristics: on the one hand it serves to satisfying the client's necessities and on the other hand it is crossing the vertical structures of the enterprise during its deployment.

Several creating value processes may exist within the enterprise and they may be cross-functional. Always, one process is asking for one information flow as mentioned by Lorino (1995, p. 55) in his definition: the process is "one group of activities inter-connected by a significant information flow combined in order to supply a material product". In a similar way, Milliot (1999, p. 9) defines the cross-functional process as "an articulated group of tasks connected between themselves by an information flow allowing to answer best to the clients' expectations". Thus, a cross-functional process becomes a value creating process even for the client, that can measure the value by costs reduction, fast answers, higher quality products and services (Tarondeau & Wright, 1995).

Catton (2000, p. 96) states that a process is defined as "an activities system using resources to transform input elements in output elements".

Brandenburg et al. (2005, p. 15) notices that the process is "the concatenation of activities in order to transform the request of one client in products or services satisfying this request". Clients' satisfaction is the reason for the enterprise's existence. Brandenburg et al. (2005, p. 27) also formulates another definition of the process, which is a series of operations that is giving added value to the inputs, transforming them in outputs".

Analysing all these definitions, we notice that one important thing must be taken into account: the inputs of one process derive either from outside or from another process, situated upstream. In a similar way, the outputs go either to the external environment or toward a downstream process.

3. Cross-functional processes - dimensions and complexity

A process, as a manner of organization of the new, cross-functional innovative enterprises, has several dimensions ensuring its specificity. At the same time, these processes are complex systems, which may vary from one enterprise to another. The dimensions of the cross-functional processes are rendered in Table 1:

Table 1. Dimensions of the cross-functional process

No.	Dimension	Content
1.	Permanence	The process is a sequence of tasks which are indispensable to the regular enterprise's activity, being different from a project, that has a temporary character.
2.	Tasks and flows interdependency	A process is a group of interdependent tasks (a task A cannot be achieved if a task B hasn't been correctly achieved and if the connecting flow between them hasn't correctly deployed).
3.	Temporal dynamics	A process is sequential by its nature, reuniting various tasks, achieved one after the other or in parallel, but as a project, a process can be defined by a beginning and an ending. The

		beginning is represented by a triggering event, and the ending is represented by a product or service satisfying an internal or external client.
4.	Stability and reproducibility	Activities composing the process remain the same, even if the process development may vary depending on the technological changes or any other change.
5.	Measurability	A process is measurable by the conformity control made on the inputs and outputs of the process, or by the analysis of indicators associated to the final process objective.

Source: adjusting from Gaubert-Macon, C., *Approche des processus organisationnels et modelisation en terminale GSI*, 2006 pp. 3-4

During their deployment, the processes may also be analysed depending on their complexity level. The first complexity level refers to the cross-functional processes taking place into the enterprise. Out of these, the most important are: ordering and distribution process (Ostroff, 1999), after sales services (Milliot, 1999), process for new products development and integrated logistics. Integrated logistics includes the management of the whole logistics chain, regarded as one entity only and not as a separated management for each individual logistics activity (available at <http://www.businessdictionary.com/definition/integrated-logistics.html>, accessed May 11th, 2013).

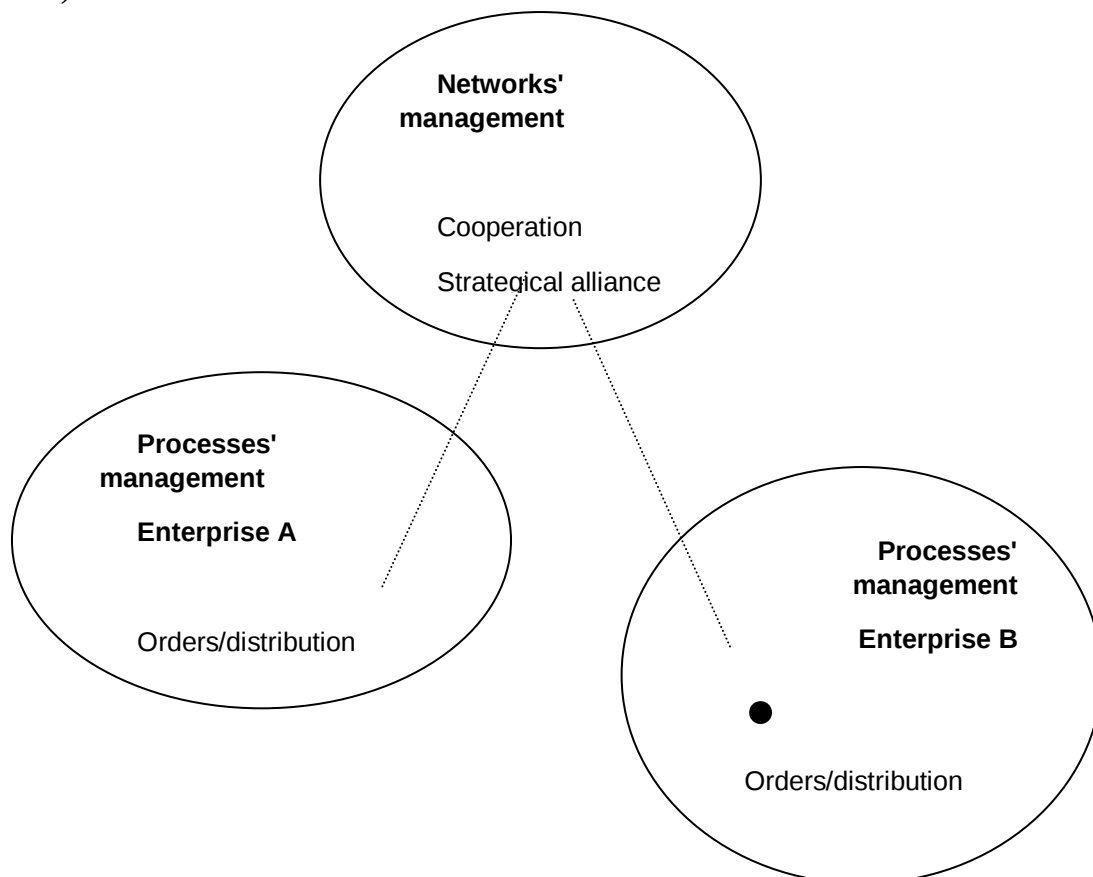

Figure 1. The cross-functional process - the second complexity level

Source: Gelinas, J., *La cohabitation d'un processus transversal avec la structure fonctionnelle en contexte de développement de nouveaux produits: élaboration d'un modèle théorique d'intégration*, 2005, p. 28

The second complexity level (Figure 1) includes the processes that can be prolonged outside the enterprise. Due to their intensity, these processes may include at the same time either suppliers and clients. Thus an enterprise network can be created outside the enterprise, independently of it. Then we can mention that a cooperation network or a strategical alliance can be formed outside the enterprise (Gerwin and Ferris, 2004, pp. 22-38) due to the fact that processes get over the enterprise's limits. The cooperation network or the strategical alliance could create an independent and autonomous hub (Poulin et al., 1994).

These networks can be formed between complementary enterprises or even between competitor enterprises. In a similar way, cooperation may include several independent enterprises (external cooperation) or several units of the same enterprise (internal cooperation). Regarding alliances, this term is used to designate the relationship with other enterprises or strategic partners of the enterprise as well (Poulin et al., 1994).

The study of the network enterprise or of the prolonged cross-functional process can be both interesting and important. Nevertheless, it is relevant to approach the cross-functional process within enterprises' limits, because only an enterprise able to manage the internal processes by itself may manage an external profitable partnership.

4. Conclusions

Cross-functional processes are effective organization manners for cross-functional enterprises. Cross-functional processes have various features, out of which permanence, interdependence, temporal dynamics, stability, reproducibility, measurability are the most important. Any cross-functional process is based on an information flow connecting several departments, with the purpose to best serve the clients' interests. A cross-functional process can be prolonged outside the enterprise forming a network that may include both suppliers and clients.

BIBLIOGRAPHY:

1. Brandenburg H.& Wojtyna J.P. - *L'approche processus, mode d'emploi*, Paris : Editions d'Organisation, 2005.
2. Catton, M. - *Management des processus, une approche innovante*, Paris: AFNOR 2000.
3. Gaubert Macon, C. - *Approche des processus organisationnels et modélisation en terminale GSI*, Réseau Certa, Juillet, 2006, pp. 3-4.
4. Gelinas, J. - *La cohabitation d'un processus transversal avec la structure fonctionnelle en contexte de développement de nouveaux produits: élaboration d'un modèle théorique d'intégration*, These, Université du Québec, 2005, available at <http://depot-e.uqtr.ca/id/eprint/1547>, accessed December 13th, 2012.

-
5. Gerwin, D. & Ferris, J.S. - *Organizing new product development projects in strategic alliances*. Organization Science, 2004, 15(1), pp. 22-38.
 6. Lorino, P. - *Le déploiement de la valeur par le processus*”, Revue Française de Gestion, no. 104, 1995, pp. 55-71.
 7. Milliot, E. - *Le mode de fonctionnement de l’organisation informationnelle*, Revue Française de Gestion, 1999, 125, septembre – octobre, pp. 5-18.
 8. Ostroff, F. - *L’entreprise horizontale : l’entreprise du futur et sa proposition de valeur*, Paris, Dunod, 1999.
 9. Poulin, D., Montreuil, B. & Gauvin, S. - *L’entreprise réseau: bâtir aujourd’hui l’organisation de demain*. Montréal : Publi-Relais, 1994.
 10. Tarondeau, J.C. - *La gestion par les processus*, Management et organisation de l’entreprise, Cahier Français, no. 287, Jul. 1998, Paris.
 11. Tarondeau, J.C. & Wright, R.W. - *La transversalité dans les organisations ou le contrôle par les processus*. Revue française de gestion, 1995, 104, juin-juillet-août, pp.112-121.
 12. *** <http://www.businessdictionary.com/definition/integrated-logistics.html>, accessed May 11th, 2013

THE LAND OF LĂPUȘ AS AN EXPRESSION OF NATIONAL IDENTITY

Marta Cosma, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: The Land of Lăpuș is one of the best examples of Romanian national identity for two main reasons; it is one of the most important regions from the Maramures County and its characteristics and qualities make it one of the most representative parts of the county. The strong point of Lapus is the cultural tourism; many of the objectives that are found here are included on the UNESCO World Heritage list.

The purpose of this article is to highlight the important elements that define the Land of Lapus as one of the most representative and well-known regions in Romania. This paper will also review the many tourist objectives. The development of our study has allowed us to use a methodology focused on fieldwork and thus the results are easy verifiable and form a mixture of intercultural knowledge. This intercultural mixture alongside the many UNESCO sites analyzed give a global approach to the studied issue.

Key words: National identity, Țara Lăpușului, UNESCO, development, cultural tourism.

Abstract: Țara Lăpușului este cel mai bun exemplu a expresiei naționale de identitate, o dată pentru că este parte integrantă din Țara Maramureșului și a doua oară, pentru că, prin calitățile și caracteristicile sale, poate fi lesne categorisită ca fiind în capul listei de identitate națională. Punctul forte îl constituie turismul cultural, prin multitudinea de obiective culturale, multe dintre ele aparținând patrimoniului UNESCO.

Scopul acestui articol este de a sublinia și de a evidenția importanța elementelor de identitate națională, care face cunoscută și renumită Țara Lăpușului. Prin acest articol se dorește, de asemenea, menționarea, și ulterior, detalierea obiectivelor de interes național. Abordarea acestei tematici, ne-a îndrumat spre folosirea unei metodologii, preponderent, de teren, prin care studiul acestui articol poate fi veridic și realmente, un melanj intercultural. Prin acest mix intercultural, dar și prin prisma atestării a multor obiective UNESCO, putem să spunem că această tematică se poate interpreta ca o abordare la nivel global.

Cuvinte cheie: Identitate națională, Țara Lăpușului, UNESCO, dezvoltare, turism cultural

INTRODUCERE

Identitatea națională este o construcție lexicală care evocă mult patriotism și stimă pentru valorile poporului român. Țara Lăpușului este zona geografică potrivită pentru abordarea conceptului de identitate națională. De ce concept? Pentru că este modul cel mai potrivit de a reflecta realitatea și de a evidenția elementele care definesc această identitate. Se constată că, pe zi ce trece, tot mai mult se dorește păstrarea tradițiilor, a obiceiurilor, a portului românesc. Acest lucru, nu face decât să ne tragă un semnal de alarmă, pentru faptul că românul s-a trezit la viață și caută tot mai mult să conserve aceste valori, cu care ne mândrim.

NAȚIONALISM EXCESIV VS SENTIMENTUL NAȚIONAL

Nu trebuie confundat naționalismul excesiv cu identitatea națională, lucru foarte frecvent. Dat fiind acest fapt, s-au luat în discuție aceste doua alăturări de cuvinte, aparent asemănătoare, însă total diferite ca sens și ca semnificație. Cuvântul “naționalism” provine de la cuvântul “națiune” și semnifică o comunitate mai mare de oameni, de pe același teritoriu, cu relative același trecut, aceeași istorie, aceeași limbă, aceeași cultură. Totodată, naționalismul poate fi privit ca fiind o doctrină, prin care se stabilesc ca fiind mai importante interesele națiunii, în detrimentul intereselor anumitor grupuri sau clase din care este alcătuită aceasta.

De-a lungul istoriei, s-au constatat ca fiind două tipuri de nationalism, și anume national-populism, care se evidențiază, în principal, prin xenofobie (ura față de străini) și rasism, sub pretextul de a apăra interesele poporului. A doua formă de nationalism este national-socialism fondat pe rasism, în principal pe anti-Semitism, practicat în mare parte în Germania, în perioada hitleristă (1933-1945).

În aceeași ordine de idei, ideea de identitate națională reprezintă atașamentul față de poporul respective, iar acest sentiment national trebuie direcționat spre stimularea forțelor creatoare ale neamului, a calităților lui și spre corectarea defectelor care știrbesc valoarea patrimoniului național.

Sentimentele naționale sunt determinate de amănute însușiri caracteristice ca mândria și conștiința națională, care prin prisma ideilor, aspirațiilor, sentimentelor națiunea își exprimă ideea comună de teritoriu, de limbă și de cultură. Date fiind acestea, putem define identitatea națională ca fiind una din caracteristicile principale a unei națiuni, prin aceleași elemente de bază ca valoarea economică, limba, teritoriu și nu în ultimul rând, obiceiurilor și tradițiilor.

Mândria națională și conștiința unui om ca aparținând unei națiuni, face real și “palpabil” sentimentul național. Identitatea națională este foarte legată de ideea de patriotism însă chiar și așa, nu trebuie confundată cu aceasta sau cu naționalitatea în sine, aceasta din urmă desemnând o apartenență, fie politică sau juridică cand ne referim la cetățenie, fie etnică cand ne referim la apartenența de ordin etnic a românilor.

ȚARA LĂPUȘULUI – VALORI PATRIMONIALE SPIRITUALE

În Țara Lăpușului și mai exact Târgu-Lăpuș, identitatea națională este exprimată prin intermediul oamenilor, a bunătății și a ospitalității lor, dar și prin ce aceștia au lăsat în urmă, cu precădere, lăcașuri de cult, semn că lăpușenii sunt foarte apropiați de Dumnezeu.

În Țara Lăpușului se găsesc biserici de lemn, monumente UNESCO, mănăstiri, cimitire și nu numai, Cheile Lăpușului, rezervații naturale, terenuri de vânătoare și multe altele. *Biserica de lemn „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril”* din Rogoz (Fig. 1), din județul Maramureș este recunoscută ca fiind una dintre cele mai valoroase din partea de nord-vest a României. Această biserică de lemn, deosebită și unică, este menționată pe lista patrimoniului mondial cu codul 904, însă este declarată și monument istoric în patrimonial UNESCO., cu codul MM-II-m-A-04618.

Fig. 1 Biserica de lemn Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, Rogoz – sursa <http://mariosolomon.tripod.com/>

Biserica de lemn Adormirea Maicii Domnului din Lăpuș, unele surse spun că datează încă din secolul 15, din anul 1437, fiind cea mai veche Biserica de lemn din zonă. Mai apoi, în anul 1671, se ridică *Biserica de lemn Sf. Arhangheli* din Libotin. *Biserica de lemn Sf. Paraschiva din Rogoz* este o biserică greco-catolică și sursele spun că a fost construită după invazia tătarilor în anul 1717 în comuna Suciul de Sus. Ulterior s-a hotărât mutarea ei la Rogoz și amplasarea acesteia în cimitirul satului Rogoz. Biserica este construită din lemn de paltin și ceea ce o face deosebită este faptul că se poate muta în orice parte a lumii, fiind construită în așa mod încât să poată fi montată și demontată fără a se deteriora în vreun fel.

Încercând să pastrez o cronologie, aduc în discuție *Biserica de lemn Șurdești* care a fost construită în anul 1721 și este dedicată tot Sfinților Arhangheli, la fel ca și majoritatea lăcașelor de cult din zonă.

O altă biserică remarcabilă este *Biserica de lemn Sfinții Arhangheli* din Vima Mică și trebuie menționat faptul că Vima Mică și satele din împrejurimi, au aparținut în Evul Mediu, cetății vecine și anume, Cetății Chioarului.

Secolul XVIII începe cu *Biserica de lemn Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril* din Drăghia, care datează mai exact din anul 1706. Acest edificiu religios este realizat din lemn de stejar și respectă regulile celorlalte biserici din această zonă, fiind construit pe o temelie de piatră, cu o intrare din lateral și purtând simboluri ale creștinătății la loc de cinste.

Fig 2. Biserica de lemn Sf. Paraschiva, Rogoz - sursa <http://mariosolomon.tripod.com/>

Biserica de lemn Sf. Arhangheli din Dobricul Lăpuşului este si ea pe lista monumentelor din patrimonial UNESCO, fiind realizată în secolul XVIII și mai exact în anul 1740.

Biserica de lemn Adormirea Maicii Domnului din Cărpiniș, care aparține comunei Copalnic Mănăstur , a fost fondată în anul 1757 și este și aceasta pe lista monumentelor istorice.

Fig 3. Biserica de lemn Adormirea Maicii Domnului 1757 Cărpiniș - sursa <http://mariosolomon.tripod.com/>

Biserica de lemn “Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril” din Ungureni a fost ctitorită în 1760 și este renumită pentru construcția ei din lemn de frasin. Biserica deține o colecție de icoane pe lemn și de picturi păstrate parțial până în prezent, ceea ce face clasarea acestei biserici pe lista monumentelor istorice.

Fig 4. *Biserica de lemn Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril* Ungureni 1760 - sursa <http://mariosolomon.tripod.com/>

CONCLUZII

Natura, oamenii, casele și bisericile sunt doar câteva din elementele care înglobează toată viața rurală, obiceiurile țaranului român și modul lor de viață. Scriitoare, redactor și profesor universitar doctor, la Université Libre de Bruxelles, din Belgia, Marianne Mesnil spunea că după evenimentele din 1918, avea să apară o nouă preocupare, și anume stabilirea particularităților regionale. Zonele etnografice ale Maramureșului, vor fi, în timp, unul dintre principalele obiective. “Odată cu dezvoltarea modernității,[...] specificul zonelor din Maramureș, vor avea tendința de a deveni emblema identității naționale.”

Imaginea culturală a Maramureșului, chiar și înainte de regimul comunism, s-a datorat etnografiei și grație, totodată, meditației asupra etnografiei din acea parte a țării. Nu este de ignorant faptul că regimul comunist a jucat un rol crucial în relaționarea dintre național și regional.

Acknowledgements: *Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit de Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului POSDRU/159/1.5/S/132400, cu titlul „Tineri cercetători de succes – dezvoltare profesională în context interdisciplinar și internațional”.*

This work was possible due to the financial support of the Sectorial Operational Program for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, under the project number POSDRU/159/1.5/S/132400 with the title „Young successful researchers – professional development in an international and interdisciplinary environment”.

REFERINȚE:**CĂRȚI ȘI REVISTE:**

- Butian F., (2004), *Țara Lăpușului*, Galaxia Gutenberg, Târgu - Lăpuș;
- Chorley Richard J., (1973) *Directions in Geography*, Harper&Row Publishers, Inc., USA;
- Cocean P., (2010) *Geografie regională*, Presa universitară clujeană, Cluj-Napoca;
- Dăncuș M., 1986, *Zona etnografică Maramureș*, București, Ed. Sport-Turism;
- Dezsi S., (2006), *Țara Lăpușului - studiu de geografie regională*; Presa universitară clujeană, Cluj Napoca;
- Donnay J-P, Chevigne C, (1996) *Recherches de Geographie Humaine*, La societe geographique de Liege, Liege, Belgique;
- Kolb A., (1986) *Beitrage zur Geographie der Kulturerdteile*, Institut fur Geographie der Technischen Universitat Berlin;
- Hann C., Rottenburg R., Schnepel B., (2008), *Halle Studies in the Anthropology of Eurasia*, Transation Publishers, Berlin;
- May J.A., *Kant's concept of geography and its relation to recent geographical thought*, University of Toronto Press, Toronto;
- Mesnil M., *Țara Maramureșului, Un mit etnografic. Dincolo de Dunare*, Bucuresti;
- [Mesnil M.](#), [Golopenția-Eretescu S.](#), [Zerilli F. M.](#), I (2001) - XI (2011), *MEMORIA ethnologica : revistă de patrimoniu ethnologic și memorie culturală*, [Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Maramureș](#), Baia Mare

RAPOARTE ȘI SITE-URI WEB:

- Țara Lăpușului*, disponibilă la http://ro.wikipedia.org/wiki/%C8%9Aara_L%C4%83pu%C8%99ului ;- ultima vizită în 25.03.2015 (limba română)
- Țara Lăpușului*, disponibilă la http://www.visitmaramures.ro/index.php?task=category&category=lapus_country&lg=RO ; - ultima vizită în 30.03.2015 (limba română)
- Țara Lăpușului*, disponibilă la <http://mariosolomon.tripod.com/id151.html> ;- ultima vizită în 9.04.2015 (limba română)
- Țara Lăpușului*, disponibilă la <http://www.taralapusului.com/> ;- ultima vizită în 30.04.2015 (limba română)
- Țara Lăpușului*, disponibilă la <http://www.romanianmonasteries.org/ro/maramures/lapus-chioar-codru> ;- ultima vizită în 6.05.2015 (limba română)

**THE MANAGEMENT OF THE KNOWLEDGE-BASED ORGANIZATIONS:
COMPARATIVE DIMENSIONS OF THE ORGANIZATIONAL LOGIC IN ROMANIAN
PUBLIC ADMINISTRATION**

**Dorina Țicu, Post-PhD Fellow, Romanian Academy, Iași Branch, SOP
HRD/159/1.5/133675**

Abstract: The present analysis aims to identify the features that the study on management administrative organizations develops in a context of the knowledge-based society. From this point of view, the present article aims to identify the elements that form the organizational logic at the administrative level, starting from specific variables: the actor involved in decision-making process, the decision-making processes and the mechanisms activated, the decisional criteria, the values, the symbols, the beliefs activated by the actors from the administrative level.

From this point, the role of this article is to extract all the issues that form the organizational logic at the administrative level, issues that identify and create some specific features of the public management.

Keyword: *management of organizations, organizational logic, public administration*

From the definitions to the dimensions of the organizational management in public administration

Public administration has seen increasingly confronted at least in recent years with significant changes in terms of the proper functioning, of the expectations of the citizens, of the political body, of the responsibilities, general interest manifested toward this issue being good governance, namely the management of administrative organizations.

A first definition is given by M. Dumitrescu which affirms that management is "the science which assure to all the driving of the processes and of the economic units and from other sectors of activity, in all their functions, with the first sight based on man, its motivated participation which involves solving problems under forecast report, organisation, management, decision making and control, outlining them in increasing economic efficiency (Dumitrescu, 1995, p. 48).

Another definition says that management is "the process in which the manager operates with three fundamental elements: ideas, things and people, to realize goals" (MacKensie, 1969, p. 83). The strategic management examines the size of the organisation in its environment, it specifies objectives and distinct purposes, prepares the organization to face an uncertain future (Nutt, Backoff, 1992, p. 31). The administrative institutions and civil servants are called upon to assume the formulation of strategies, objectives and priorities as an integral part of managerial activity.

The management is situated along the traditional concerns of organizations science, perceived as the science of good governance, effective discharge. It sets out as essential goal the utility and its clear, operational use. Its ambition is to define clearly the rules, the norms, more, the paths that enable the organizations to achieve the goals that they have set with maximum efficiency. It is distinguished by simple empirical practice and by the first

formulations of the organizations science through a more pronounced formalization: theoretical and conceptual dimension is essential to management, which tends to combine practice with a "representation of the reality which science wants" (Weill, 1992, p. 45). It is "a set of practices which combine the pragmatism and scientific knowledge" (Nioche, 1992, p. 24).

For management, the conduct of all administrative organizations involves four types of operations: planning, organizing, activating (resource mobilization), control (Robin, Miller, 1989, p. 69).

From this point of view, at the level of this analysis, based on these definitions and dimensions, we consider that the management of the administrative organizations involves centering on a few central dimensions: identification of the actors involved in the administrative process, decision-making processes and public decisions, as well as other values criteria of decisions selection at this level, which become potential motivators of the actors involved.

Methodology and sample

The present article aims to identify a number of features of the organizational management at the administrative level, based on a quantitative study conducted within an organization in the administrative Region of North-East, namely in the City Hall of Iasi and Vaslui City Hall, using the comparison technique. The study is based on a quantitative analysis using the questionnaire as an instrument applied to the civil servants in the city of Iasi and Vaslui, the sample being made up of 161 respondents, based on, as the mechanism of construction snowball technique.

The sample has the following features. Iași: 18,2% - men, 78,4% - women; 8% has between 21 – 30 years old, 39,8% between 31 – 40 years, 26,1% - between 41 – 50 years, 16% - over 50 years; 90,9% - Orthodox, 3,4% Catholic; 65,9% are married, 12,5% are married and divorced, 1,1% - widowers; 5,7% are high school graduates, 2,3% - post secondary school, 55,7% faculty, 34,1% - master; 20,5% has the basic specialization of technical sciences, 34,1% -economic sciences, 25% - public administration 4,5% - mathematics-computer science, 5,7% - social sciences, 1,1% legal sciences; 36,4% works in administrative direction, 11,4% - economic direction, 10,2% - budget, finances direction, 13,6% - technical direction, 5,7% - communication direction, 1,1% for european integration and urbanism; 43,2% are inspectors, 26,1% conseiluers, 12,5% - referents, and 4,5% - Heads of Office; 42% have a length in work between 5 – 10 years, 30,7% - over 10 years, 19,3% - up to 5 years; 26,1% has a salary of 1000 lei, 28,4% between 1001 – 1500 lei, 15,9% between 1501 – 2000 lei, 1,1% up to 2500 lei; 2,3% are member of a party, 90,9% - no; 2,3% are member of SDP.

Vaslui: 38,4% - men, 56,2% -women; 20,5% have up to 30 years, 38,4% between 31 – 40 years, 19,2% între 41 – 50 years, 15,1% - over 50 years; 93,2% - Orthodox; 58,9% are married, 26% are un married, 6,8% are divorced, 1,4% widowers; 6,8% are high school graduates, 2,7% - post secondary school, 47,9% faculty, 41,1% master graduated; 19,2% has the basic specialization of technical sciences, 28,8% economic sciences, 11% - legal sciences,

9,6% - social sciences, 20,5% - public administration, 1,4% for architecture and mathematics-computer, 1,4% psychology; 31,5% works in economic direction, 20,5% - social direction, 1,4% - european integration direction, 5,5% budget and finances direction, 8,2% - administrative direction, 16,4% urbanism direction; 42,5% are conseiluers, 15,1% - inspectors, 11% for Heads of Office and referents; 2,7% have a length in work of up to a year, 43,8% between 1 – 5 years, 21,9% 5 – 10 ani, 26% up to 10 years; 47,9% has a salary up to 1000 lei, 13,7% between 1001 – 1500 lei, 5,5% between 1501 – 2000 lei, 2,7% between 2001 – 2500 lei; 2,7% - are member of a party, 84,9% - no; 1,4% are member of SDP, 1,4% from NLP; 2,7% are not member of a party.

Results

For the first dimension of the organizational management at the administrative level, we try to identify in a comparative manner the features of the actors of the two organisations.

At the organizational level, the actors involved refers generally to the, through them management representatives (Iași – 70,4%, Vaslui – 67,1%); the singular individuals or certain preset groups (Iași – 17%, Vaslui – 20,5%); the individuals and certain groups established during the decisional process (Iași – 9%, Vaslui – 13,6%). The group of those who make decisions is clearly set (Iași – 48,8%; Vaslui – 52%); it is not clearly set (5% for each organisation); has an identity clearly established from the start (Iași – 44,3%, Vaslui – 43,8%).

Those who takes decisions are within the institution, administrative staff (Iași – 6,8%, Vaslui – 20,5%); can be from the outside (Iași – 3,4%, Vaslui – 2,7%); they clearly define the departments within the institution (Iași – 88,6%, Vaslui – 78%). The actors of the organization are not independent (they are parts of the institution) (Iași – 84%, Vaslui – 69,8%); have some degree of freedom (Iași – 6,8%, Vaslui – 15%); they are quasi-independent (Iași – 3,4%, Vaslui – 2,7%).

The group of decisions making process have a unitary character (Iași – 15,9%, Vaslui – 12,3%); mobile (Iași – 12,5%, Vaslui – 10,9%); clear structure (Iași – 68,1%, Vaslui – 69,8%). At the organizational level, the hierarchies are recognized (Iași – 68,1%, Vaslui – 56,1%); are recognized, but are not rigid (Iași – 25%, Vaslui – 27,3%); are recognized and respected, but in practice it does not apply (Iași – 5%, Vaslui – 16,4%).

Synthesizing through a comparison the highest percentage obtained at the level of the two administrative organizations, we can highlight the following comparisons (**Table 1. Comparative characteristics of the actors involved in management process**):

Table 1. Comparative characteristics of the actors involved in management process

		City		Difference
		Iași	Vaslui	
In the institution where you work who makes the decisions?	the actors involved refers generally to the, through them management representatives	70,4%	67,1%	3,3%

The group who takes decisions:	is clearly set, but there may be some changes	48,8%	52%	-3,2%
Those who take decisions:	clear outlined of in each Department	88,6%	78%	10,6%
Those who take decisions:	Are not independent (are parts of the institution)	84%	68,1%	15,9%
The group of those who take decisions:	Has a clear structure	68,1%	69,8%	-1,7%
The group decision-making hierarchies:	Are recognised	68,1%	56,1%	12%

In relation to the dimensions identified (**Table 1**), it can be seen that at the level of the two administrative organizations, were activated the same dimensions with the highest percentage, making the differences between them to appear only inside the dimensions, through the percentages obtained. It should be noted that only for two items, the percentages are higher for Vaslui city hall, otherwise, the scores obtained for Iași are higher. From six items observed, the differences of the three bits of percentages are over 10%, in the rest, there are up to the 3,3%.

The second dimension refers to the study of the management process of decision-making mechanisms. The steps that follow the decision-making process are: problem definition-identify the best alternative-implementation and its evaluation (Iași – 65,9%, Vaslui – 61,6%); problem definition-choosing a known alternative, already implamentate-redefining problem-implementing alternative (Iași – 19%, Vaslui – 19%); problem definition-searching for an alternative as a result of a strong bargaining-the choice of the alternative/universally accepted solution-implementation (Iași – 12,5%, Vaslui – 13,6%) (**Table 2. Steps in the decision-making process**).

Table 2. Steps in the decision-making process

	City		Difference
	Iași	Vaslui	
When decisions are taken, what are the steps?			
problem definition-identify the best alternative-implementation and its evaluation	65,9%	61,6%	4,3%
defining alternate known-redefinition-problem-practice	19%	19%	0%
define-a-choice alternative -solution recognized by all	12,5%	13,6%	-1,1%

When it is taken a decision, all matters are discussed (Iași – 73,8%, Vaslui -72,6%); some problems can be ignored in favor of others (Iași – 12,5%, Vaslui – 9,5%); the issues are imposed by the coordinator, some of them can be circumvented (Iași – 7,9%, Vaslui –

13,6%). The decision making process aims the change, even drastic (Iași – 14,7%, Vaslui – 24,6%); preservation of existing policies (Iași – 37,5%, Vaslui – 41%); the change, but not drastic (Iași – 37,5%, Vaslui – 21,9%). When a decision is taken, are evaluated: all the alternatives and then the consequences (Iași – 71,5%, Vaslui – 68,4%); the alternative that differs the least of practice (Iași – 6,8%, Vaslui – 5%); the alternative which is a priority for the group involved in decision making process (Iași – 19,3%, Vaslui – 19,3%).

The decision-making process implies that: majorities subject minorities (Iași – 40,9%, Vaslui – 43,8%); everyone involved can make decisions (Iași – 22,7%, Vaslui – 19,3%); there may be more minorities to decide (Iași – 7,9%, Vaslui – 13,6%). The decision-making process is: strategic, coherent, planned (Iași – 56,8%, Vaslui – 53,4%); not necessarily coherent, but changing (Iași – 6,8%, Vaslui – 17,8%); reglemented, but can be disjointed (Iași – 17%, Vaslui – 12,3%).

Realizing the same synthesis of larger percentages on each item separately, the conclusions are similar as in the case of the actors: the highest percentages are received at the administrative organizations level on the same items (so the organizations will have no significant differences) (**Table 3. Comparative characteristics of decision-making processes**).

Table 3. Comparative characteristics of decision-making processes

		City		
		Iași	Vaslui	Difference
When a decision is taken:	All the problems are discussed	73,8%	72,6%	1,2%
When you make a decision, it means:	preservation of existing policies	37,5%	41%	-3,5%
When a decision is taken, are evaluated:	all the alternatives and then the consequences	71,5%	68,4%	3,1%
The decision-making process has the following features:	is an act of strategic, coherent, planned	56,8%	53,4%	3,4%
The decision-making process involves:	The majorities subject the minorities	30,9%	43,8%	-2,9%
When decisions are taken, what steps are next?	define problem-purpose-alternative-choosing the best alternative	65,9%	61,6%	4,3%

Moreover, in this case, the difference of the percentages on each item in the side are much smaller than 4,3%. It can be asserted that there is a more salient similarity in the processes.

The third dimension involves the involvement at managerial level of the motivations and of the beliefs, and of the values activated at administrative level. In terms of the motivations and beliefs, we have identified a panel for each of the two administrative organizations, in relation to a scale of intensity (from "very little measure" in to "in very large measure"), accepting for the present analysis, only the answers classified under the highest positive intensity.

We have done a comparison of the two bits of percentages obtained for each organization in accordance with **Table 4. The hierarchy of the values - comparative sizes.**

Table 4. The hierarchy of the values - comparative sizes

Motivation types	Item	City	
		Iași	Vaslui
Motivations/Psychological needs	The job I do I shall daily livelihood.	42,5%	31,1%
Motivations/ Safety needs	I feel safe at the workplace.	9,2%	25,7%
Motivations /Social needs	I have created fiends at work.	24,1%	33,8%
Motivations /Assessing needs	I feel respected in the workplace.	19,5%	31,1%
Motivations / Needs of self-development	If I am well prepared, I feel I can always move forward.	16,1%	23%

As we can see, the differences are huge between the two administrative organizations. Both percentages are different for every type of needs which motivates actor involved in decision-making process and management process, also their hierarchy is one of their own of each unit. Most enabled are the motivations of psychological needs (basal), the less being those pertaining to the psychological motivations (9,2% la Iași).

The Iasi Organization's panel supposes the following hierarchy: psychological motivations - social motivations - motivations that are related to the apreciation - the motivations of self-development and motivations related to safety. For Vaslui, the order is different: social reasons-on the same place, the psychological motivations and the under-appreciated motivations - safety motivations - and motivations which cover self-development. In comparison, but outside the psychological motivations, all other types of motivations are much more assessed in Vaslui than the Iasi organization.

It is difficult, just based on these assessments, to draw such conclusions. For example, the fact that organisation of Iasi are not assessed the motivations of security, this can means that the organization is secure and then the actors involved in the process does not assess such beliefs, but we cannot sustain that other organization appears to be more uncertain, this being difficult to be determined. It would have been required much more internal assessments to draw such a conclusion, more then that the insecurity can be defined in different ways.

What we can say with certainty is that the internal climate of the two administrative organizations seems to be quite different, at least if we consider the line of the beliefs, motivations of actors involved at this level. In terms of values enabled at the organizational level, we follow the same procedure as in the case of: creating hierarchy of percentages after

the largest positive intensity on each individual from the each unit (**Table 5. Values. Comparative dimensions**).

Table 5. Values. Comparative dimensions

Item	City		Item	City	
	Iași	Vaslui		Iași	Vaslui
Utility	63,2%	43,2%	Continuity	34,5%	21,6%
Efficiency	82,8%	60,8%	Stability	41,4%	32,4%
Clarity	57,5%	39,2%	Experience	50,6%	37,8%
Brevity	39,1%	20,3%	Non-ideology	10,3%	10,8%
Novelty	18,4%	14,9%	Objectivity	47,1%	52,7%
Inequality	3,4%	9,5%	Loiality	43,7%	29,7%
Adaptability	23%	14,9%	Strategy	39,1%	29,7%
			Power	9,2%	12,2%

In this case too, the values are different for each organisation. The two organizations enables all values listed, but their development is different. As for motivations, the biggest difference between the highest and lowest value appears in Iasi (82,8% - 9,2%).

If we make an hierarchy of the first three values for each of the organizations, we have the following hierarchy: Iasi-efficient-utility-clarity, and Vaslui: efficiency-objectivity-utility. Two of the three values overlapp, revealing that both administrative organisations activates, when make decisions, the values that are related to the economic size and in this way they will make the selection of the choices or of the decisions, or of the alternatives. Moreover, neither the clarity it is not very different from objectivity, with at least one common trunk.

However, both these values in the top of the hierarchy, and the others receive different percentages that do nothing more than to bring to the surface the differences at the organizational, managerial, administrative level, after all.

Conclusions

Starting from the quantitative dimensions of the present study, we can highlight a number of traits that are related to the organizational logic that draws the borders of administrative management.

First, the organizational management at the administrative level has a number of common traits, regardless of the particular administrative organization that we take into account: the institution's involvement as a whole or through those in leadership positions (in particular); requires a clear definition of the group decision-making and management and a recognition of roles and hierarchies; an organizational discipline and a clear delimitation of the organizational structure and of the functional dimensions. As the processes activated, at managerial level, it follows a fairly well defined roadmap (from the definition of the problems until the implementation and evaluation of the solution chosen to solve the problem), quite bureaucratic; strategic; that starts from giving attention to all problems and identification of all the alternatives from which to choose the best of them; that would be based on the particular principles, values and beliefs which are related to the economic dimension. The

actor's motivation seems to be linked to all of the economic issues, in the sense that the money motivates the actors and provide the best outcome.

Beyond these general dimensions, however, we cannot lose sight of the fact that every administrative organization develops on each size, on each item, its own relevant approaches. Every administrative organization values more or less the routine, the birocracy, supports more or less the risks, values in different ways the beliefs and its own needs, the criteria for selection of the decisions, the values-itself.

Thus, at the administrative level, the organizational management must be studied both in the view of the general mechanisms and processes, as well as of the elements of hue, because all these models developed for each structure may result in a decision that can be good for the community at a time.

References

- Dumitrescu, M. (1995) *Introducere în Management și management general*, Oradea: Editura Eurounion SRL.
- MacKensie, A. (1969) [*The Management Process in 3-D*](#), *Harward Business Review*, vol. 68, nr.3. pp.80-87.
- Nioche, J.P. (1992) The War of Degrees in European Management education, *EFMD Forum*, 1, pp. 21-40.
- Nutt, P.C., Backoff, R.W. (1992) *Strategic Management of Public and Third Sector Organisations: a Handbook for Leaders*, San Francisco: Jossey Bass.
- Rabin, J., Miller, G.J., Hildreth, W.B. (eds) (1989) *Handbook of Strategic Management*, New York: Marcel Dekker Base.
- Weill, M. (1992) *Le Management Strategique*, Paris: Armand Collin.

SHORTEST PATHS TO SUCCEED IN ACHIEVING PUBLIC INTEGRITY IN ROMANIA

Simona Roxana Ulman, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Public integrity is the value of the public sector that is most difficult to achieve, having its foundation on the other values identified in this paper – legality, transparency, impartiality and responsibility - and summing all the fundamental aspects of the public sector when the discussion is about the ethics of the public sphere. In other words, public integrity is the value of the values in the public domain and it is adequate to investigate the most important public values that faster conduct to a public sphere of integrity from a country. Reasoning in this way, the aim of this paper is to find out the values that play a fundamental role in the Romanian public integrity achievement.

Keywords: *Public integrity, Public values, Legality, Transparency, Impartiality, Responsibility.*

Introduction

The specific values for the public sector represent its foundation and every nation must have well established its own set of ethical values (Bertok, 2000, p. 31). This kind of values are, generally, homogenous as OECD's report, „Trust in Government. Ethics Measures in OECD Countries” shows. It identifies eight principal public values: impartiality (24%); legality (22%), integrity (18%); transparency (14%); efficiency (14%); equality (11%); responsibility (11%); justice (10%) (Ibidem, p. 32). In this context, a clear apology of the needed faces to achieve the integrity value of the Romanian public sector is desired to be offered in this paper.

Excepting the efficiency for the reason that it is automatically acquired in the condition of respecting all the selected values and, also, considering that equality is almost the same value with impartiality, that is a more specific value for the public sector, the public values considered to be the most important ones are chosen: impartiality, legality, integrity, transparency and responsibility.

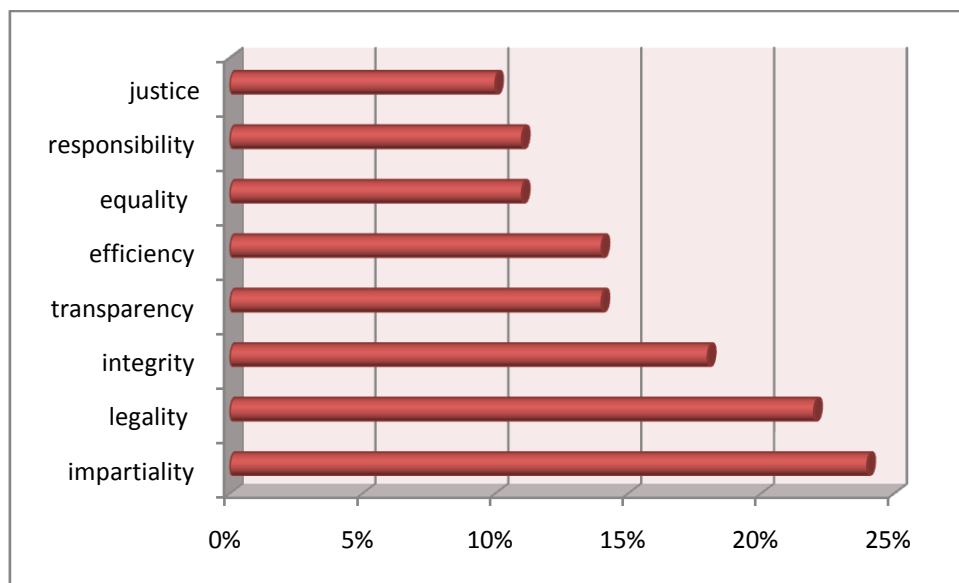

Figure1 – The most important public values for the OECD countries („Trust in Government. Ethics measures in OECD countries”, 2000, p. 32)

Public integrity and its determinant public values

Transparency International – Romania and Pro Democracy Association (2004), in their report, „Local Public Administration Integrity and Transparency”, borders the term of public integrity among the processes of taking decisions, of their implementation, of public money inventory and the public employees’ integrity. In this study, the first level of public integrity is proven through:

- the information about the discussed processes and procedures which are available and accessible to the large public;
- the control and check mechanisms of these processes with the citizens’ participation, citizens/ONGs/business environment/media accession on the national, regional or local regulations; and
- the promotion, check and control mechanisms for public money inventory (Transparency International – Romania, Pro-Democracy Association, 2004, p. 8).

The public employees’ integrity is defined as being the totality of legal regulations, practices, procedures like public actors’ selection, control, promotion or sanction instruments. The integrity indicators given here as examples are: interest conflicts, and incompatibilities (Idem). The decision and implementation processes, nearby the public money inventory, are realised and concrete through the basis till the top public actors’ actions. In conclusion, their integrity is the determinant aspect for the integrity of public ways of action. Hence, in this paper, integrity targets the implementation of those norms and values that are generally accepted on the day by day practice of the public sector’s actors, as it is defined in „Towards a Sound Integrity Framework: Instruments, Processes, Structures and Conditions for Implementation”, realised by OECD (Maesschalck, Beltok, 2009, p. 9). The institutionalization of integrity by means of agencies, laws, practices and ethical codes is generally recognised as being the best option for the corruption limitation in many societies (Sampford et. Al., 2005, p. 96).

Integrity became one of the fundamental conditions for the public sphere to transform into a trustworthy space and to offer an efficient economic and social environment for its citizens; also, the institutions and the mechanisms that promote integrity are more and more considered basis components of a good governance, which is known as having great impact on the macroeconomic performance. Integrity assurance, as it is sustained in „Trust in Government. Ethics Measures in OECD Countries”, realised by OECD (2000), assumes:

- the behaviour of the public actors is consonant with their organizational aims;
- the quotidian business public services are trustworthy;
- the citizens are treated equally on the legality and justice principles;
- the public resources are used correctly, efficiently and effectively; and
- the procedures of taking decisions are transparent to the public, and the implemented measures permit the attentive evaluation and rectification.

Taking all these aspects into consideration, the conclusion that can be resumed is that public integrity is the public value that is more difficult to achieve, having its foundation on the other values identified here – legality, transparency, impartiality and responsibility and summing all the fundamental aspects of the public sector when the discussion is about the ethics of the public sphere. With other words, public integrity is the value of the values in the public domain. Rationing in this way, it is adequate to investigate the most important public values that faster conduct to a public sphere of integrity from a country.

These values are inserated into rules and regulations that function as a legal frame or can become informal instruments with the aim of putting into practice the principles of an ethical public environment. The formal government instruments represents a guardian concreted in the legal obligations (Verhezen, 2010, p. 188). As it was above explained, it exists an homogeneity of the mentioned public values by the OECD countries (Bertok, 2000, p. 34). The countries that include in their public documents the five selected values are presented in the next tabel (Table 1). As a perspective and discussing about the chosen public values, it can be observed that the values of legality, transparency, impartiality, responsibility and integrity are concretely and directly named in the public documents. In this way, from the 25 countries of the OECD report, 22 speak about legality, 14 about transparency, 24 about impartiality, 11 about responsibility and 18 about integrity.

Table 1 – The five selected public values in the OECD countries public documents

Public value	Countries
<i>Legality</i>	Austria, Belgium, Canada, Czech Republic, Denmark, Germany, Spain, UK, Greece, Hungry, Japan, Ireland, Island, Italy, Korea, Mexico, Netherlands, Norway, Portugal, Sweden, Turkey, USA.
<i>Transparency</i>	Canada, Finland, Island, UK, Greece, Ireland, Luxemburg, Mexico, Netherlans, New Zeeland, Norway, Portugal, Sweden, USA.
<i>Impartiality</i>	Australia, Austria, Canada, Czech Republic, Denmark, Germany, Spain, Finland, UK, Greece, Hungary, Japan, Ireland, Island, Italy, Korea, Luxembourg, Netherlands, Norway, Poland, Portugal, Sweden, Turkey, USA.
<i>Responsibility</i>	Austria, Germany, France, Finland, UK, Hungary, Island, Mexico,

	Netherlands, Portugal, Sweden.
Integrity	Austria, Belgium, Canada, Germany, Denmark, UK, Greece, Japan, Korea, Mexico, Netherlands, New Zealand, Poland, Portugal, Sweden, Turkey, USA.

Source: „Trust in Government. Ethics Measures in OECD Countries”, OECD (Bertok, 2000, p. 33)

In Romania, in 188/1999 law about the status of the public actors, hardened in 2009, 4 values are taken into discussion: legality, transparency, impartiality and responsibility.

Table 2 – The selected public values in 188/1999 law about the status of the public officials from Romania

Public value	From 188/1999 law
Legality	3rd Art. The fundamental principles of the public function are: a) legality (...) 43rd Art. (1) The public officials must achieve their public duties (...) with the respect of law (...)
Transparency	3rd Art. The fundamental principles of the public function are: (...) b) transparency (...)
Impartiality	3rd Art. The fundamental principles of the public function are: (...) impartiality (...) 43rd Art. (1) The public officials must achieve their public duties (...) with impartiality (...)
Responsibility	3rd Art. The fundamental principles of the public function are: (...) d) responsibility conformed to the legal aspects (...) 45th Art. (1) The public officials are responsible , according to the law, for the achievement of their public obligations, and also for the delegated tasks (...)

Buchanon and Tullock (2010) apprise that the country ambassadors are not neutral referee, but persons like all the people - inclined to put their own interest on the first level. So, the divergence from the citizens democratic rights is possible to happen. In this situation, the economic individualism is present in the public sphere in the same manner as it appears in the business case.

The public integrity and the divergence from it are complex facts because their roots are also connected to the bureaucratic political institutions and their effects on the general development vary depending on the national characteristics. All the countries must seriously concentrate over the divergence from the public integrity problem taking into consideration the negative effects of it on the next facts: standard of living, productivity, commercial equilibrium, national attractiveness, ability of objective implementation, efficiency of the

politics, capacity of sustaining growth. As the literature reveals, all these elements can be unified into a single variable: national competitiveness (Subarna and Rajib, 2010). It also reveals that the national institutional frame is fundamental for the macroeconomic politics and that the low quality institutions affect not only the implementation of the fiscal politics, but also the design of the monetary ones (Huang and Wei, 2006).

In terms of macroeconomic indicators, a decline of the level of national public integrity conducts to a deterioration of these indicators, and the poverty index becomes an ascendant one. In other words, the advancement of public integrity divergence materializes in the negative effect on the macroeconomic level (Bigdai, 2002, p. 2). This effect refers especially to: deceleration of economic growth; decline of investments and productivity; inequity in income distribution; inefficiency of resources allocation; decline of public income; advance of inflation rate; reduction of governmental credibility (Konar, 2009, p. 89) and hardening of economic development barriers (Transparency International, 2009, p. 4).

„All the actions which compound the public administration and all organizational forms of the system must be founded on law. In this context, this is the expression of the law and its instrument” (Negoiță, 1993, p. 21). The legality principle is, also, well-known as named „the domination of law”, being one of the principal pillars on which the public sphere from a democratic state rests on. In another words, „legality represents the objectivity of judicial system pyramid’s respect, that has on its top the Constitution” (Lazăr, 2004, p. 44).

Discussing about transparency, it must be emphasized that the enhancement of this public value level brings to the elusory growth of the number of divergences from the public rule. In reality, the higher level of transparency makes more visible the ethical abnormalities, that are correlated with transparency’s growth. „(...) when the actions of public servants are more visible, so are their mistakes and misdemeanours. It could be argued that the apparent increase in wrongdoing is a more function of greater transparency and scrutiny than an actual increase in cases. What was before hidden in bureaucratic secrecy is now open to public and media scrutiny” (Bertok, 2000, p. 73). On the European Central Bank’s site, accessed on <http://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/transparency/html/index.ro.html>, transparency is seen as meaning that „the central bank provides the general public and the markets with all relevant information on its strategy, assessments and policy decisions as well as its procedures in an open, clear and timely manner”. Adapting this point of view on our paper, the public transparency means that the public sphere provides to citizens all relevant information on its strategies, assessments and policy decisions and procedures in an open, clear and timely manner. Therefore, transparency represents an extremely important element of the public sector and its detaining of this value confers higher understanding and trust to citizens, and more discipline to public actors. Also, in „Local Public Administration Integrity and Transparency”, realised by Transparency International – Romania (2004, p. 7), transparency is defined as being „the set of instruments whereby the administration (local public administration’s institutions and authorities) gives account to the citizens about the activity implemented in their service”.

Impartiality is added to the values of legality and transparency. The impartial point of view of the public actors is very important for the objectivity and equity that are reflected by this public value. In other words, not the bias, but contrary, the conviction that every citizen

counts equal, that anyone, including the own person, is not more important or significant than other, indifferent of its social status or position, is what is desired to be the ethical value here discussed. The connection between impartiality and equality is, so, a certain important one, being almost equivalent (Jollimore, 2011). But, impartiality is the value that can be better and more specifically given to the public sphere. Its matter is proven by the report of OECD (2000), „Trust in Government. Ethics Measures in OECD Countries”, where it is the top chosen public value (24%) in OECD countries.

Also, the public responsibility, as detached by the social one, is conscious and wanted self-deployment in a public action, having at its basis a choice from a list of options made especially taking into consideration the objective tasks of the public office. So, even if another option offers more personal benefits, a public actor does not chose it if this option does not respect the permissive limits of well behaviour or commitments and obligations that the public status requires. Through public responsibility, similar to moral one, the public actors admit themselves as authors of their own acts and are ready to respond for them in front of their interior ego, but, also, in front of their superiors and citizens.

Comparative analysis of the public values levels in Romania between 2006-2014

The variables identified as being important for this paper are analysed for the full period of time in which data are available in the *Global Competitiveness Report*. So, the period taken into discussion is 2006-2014, exception being made for *Irregular Payments and Bribes*, that provides information only for the last five years. The above graph reveals that the variables have a kind of uniformity, but a negative one if their levels are analysed. So, in average, these are positioned between 2,5 and 3 points, with the exception of the up named variable – *Irregular Payments and Bribes*, that offers higher levels aproximately equal with 4 points. Even in this case, a quite consistent decline can be observed between 2010 and 2014 (0,5 points). In other words, compared with the other cases, bribes are still quite well represented in the Romanian respondents' perception. The more pessimistic perceived variable is *Favoritism in decisions of government officials*, nearby the *Wastefulness of government spending* and *Ethics and corruption* of the Romanian public sector. In this condition, the greatest problem of it is the lack of impartiality and of public responsibility that are reflected in the implemented ethical principles from the public level. Progress can be identified in the level of *Transparency of government policymaking*, but, also, in the level of *Ethics and corruption*, although it represents one of the weaknesses of the Romanian system. Unfortunately, rationing in the cross-countries context, and taking in consideration that the maximum level of the measured variables from the *Global Competitiveness Report* is 7, it must be assumed that the Romanian public sector really confronts with big problems of quality that reverberates to the entire economy. Furthermore, these weaknesses of the system correlate one with the other and, in this way, the complex negative effects, the difficulty of finding proper solutions and the forming of a vicious circle are inevitable.

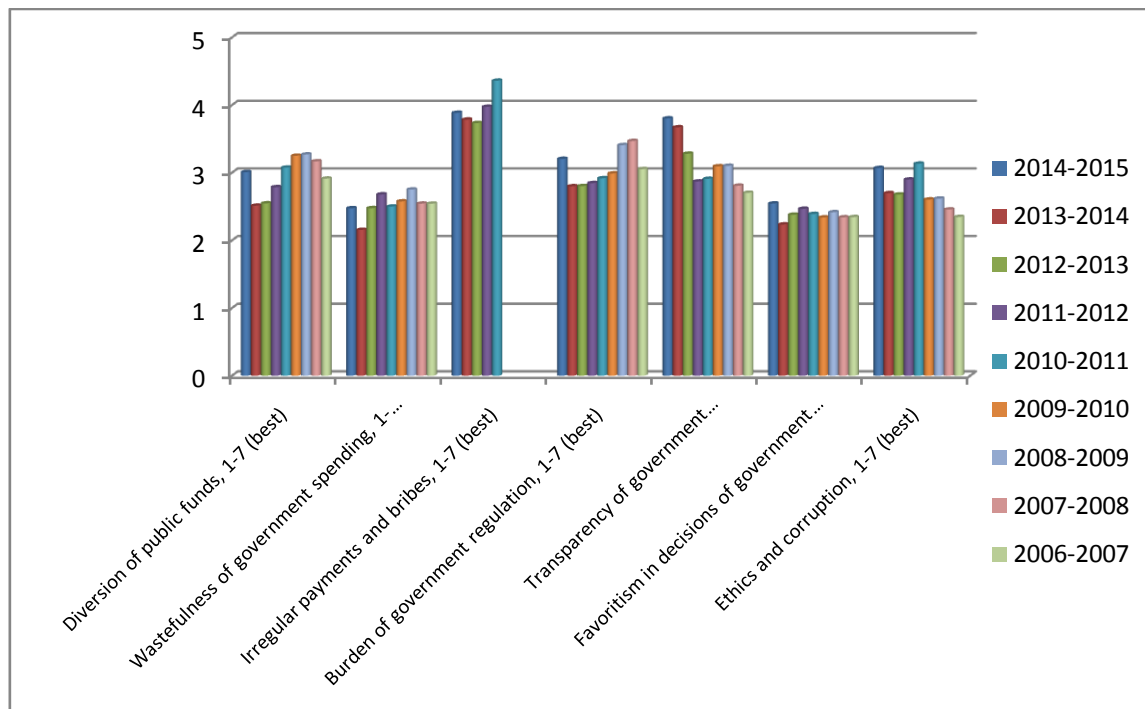

Figure 2 – Levels of public values between 2006-2014

Shortest Paths to Succeed in Achieving Public Integrity in Romania

Taking into consideration the aspects mentioned above, the more facile and sure ways to improve the Romanian public system that must exceed its profound and persistent crisis are recommended to be identified using a mathematical method that finds the shortest paths to arrive at a source. Considering that the public ethics is the synthesis of all the public system's values, this paper aims to empirically observe and identify the main sources of the public system enforcement.

In this analytical approach, a quantitative analysis of the indicators used for the explanation and the comprehension of the Romanian public integrity dynamics is made using a correlational mathematical model by the instrumentality of some oriented graphs associated with the Romanian public system. The nodes of the graph that it used to describe the public integrity value, $G(X,U)$, meaning $X=\{X_1, X_2, \dots, X_n\}$, is represented by a set of seven variables that reflects the legality, the transparency, the impartiality, the responsibility and the ethics of the public system from the national level. So, the dependent variable is the *public integrity* measured by the *Ethics and corruption* indicator from the Global Competitiveness Report. The other variables that are potential correlated with the dependent one and used in this analysis are: X_1 : *Irregular payments and bribes*, X_2 : *Burden of government regulation*, X_3 : *Transparency of government policymaking*, X_4 : *Favoritism in decisions of government officials*, X_5 : *Wastefulness of government spending*, X_6 : *Diversion of public funds*. Also, referring to $U = \{u_1, u_2, \dots, u_n\}$, it represents the totality of the logical connections and correlations between the analyzed variables. Starting from the statistical correlations between them, one of our goals is to explicate if the independent variables that were selected as being representative for the dependent variable really contribute to the consolidation of the public

integrity level in Romania. From this point of view, at the level of the graph made here, the shortest paths are estimated to observe what variables are the most important and crucial for the enhancement of the dependent variable in Romania. The endeavor described here is realized using SPSS and UCINET software.

The analysis is a longitudinal one, trying to discover how public integrity can be enhanced in Romania. The statistical repartition of the variables values is made between 2006 – considered the input of the public integrity value because it is the starting year of our analysis and 2014, the most recent year that has available data. Also, from the point of view of statistical correlation, there are taken into consideration only the ones with $r > 0,4$. So, only the relevant statistical correlations between nodes are preset for the graph $G(X,U)$ and the edges between the nodes are evaluated through the correlation coefficients. In this way, the dimension of every arc from the graph is quantified depending by the intensity of statistical correlation for $r > 0,4$. Starting from these methodological clarifications, the correlation matrix of the public values taken into discussion for the Romanian public space can be hereunder observed:

Tabel 3 - Romanian Public Values between 2006-2014 – The correlation matrix

	0 Input Integrity	1 Irr_paym_bribe	2 Burden_reg	3 Transp	4 Favorit_dec	5 Waste_public_sp	6 Div_public_fund	7 Public_integrity
0 Input Integrity	1	1	1	1	1	1	1	0
1 Irr_paym_bribe	0	1	0	0	0	0	0,786	0,802
2 Burden_re	0	0	1	0	0	0,458	0,737	0
3 Transparency	0	0	0	1	0	0	0	0,407
4 Favorit_dec	0	0	0	0	1	0,544	0	0,565
5 Waste_public_sp	0	0	0,458	0	0,544	1	0,640	0
6 Div_public_fund	0	0,786	0,737	0	0	0,640	1	0
7 Ethics_corrup	0	0	0	0	0	0	0	1

After the correlations estimation, using the UCINET software, it can be observed that there are identified three shortest paths that are necessary for the public integrity consolidation from the Romanian public space:

Type of paths: Shortest paths

3 paths found.

Selected Paths from 0 Input to 7 Publ integr

1: 0 Input -> 1 Irr paym -> 7 Publ integr

2: 0 Input -> 3 Transparency -> 7 Publ integr

3: 0 Input -> 4 Favorit -> 7 Publ integr

So, the minimal condition for the enhancement of the Romanian public integrity is to improve the level of: X1: *Irregular payments and bribes variable*, X3: *Transparency of*

government policymaking and X4: *Favoritism in decisions of government officials*. The analysis demonstrates that, if one of the political goals is to increase the Romanian public integrity, the ways of action are given by the actions against irregular payments and bribes, against the habitude of showing favoritism in decisions of government officials and by the actions that encourages and enhances the transparency of the government policymaking.

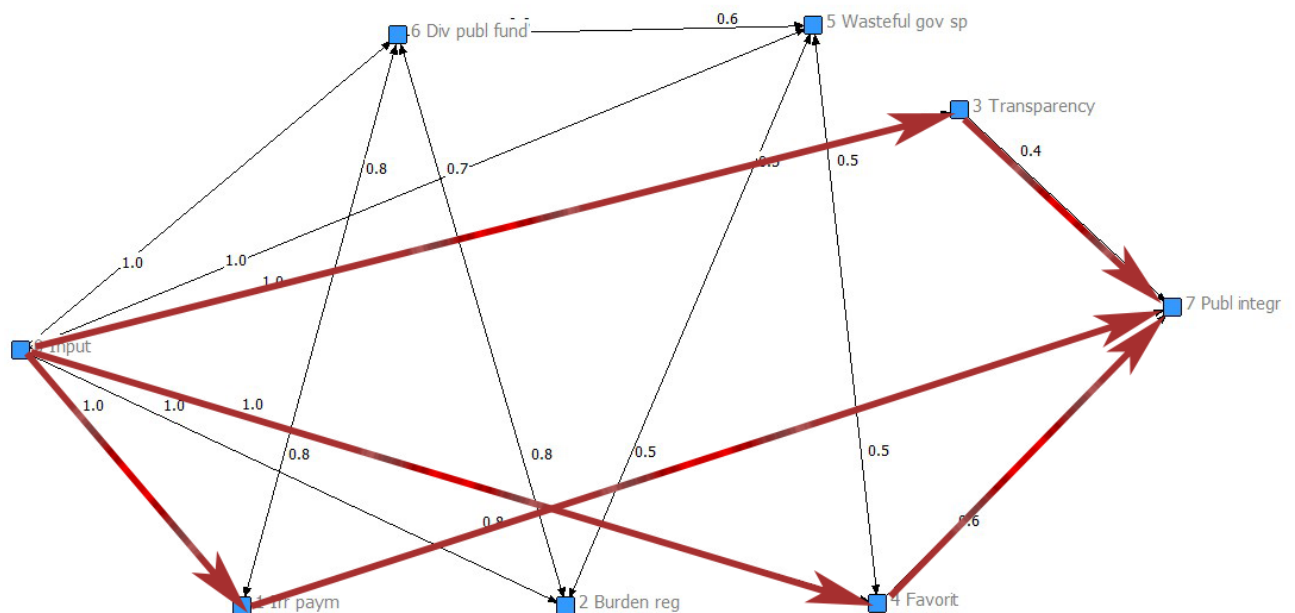

Figure 3 - Shortest paths to succeed in achieving public integrity in Romania

The analysis also reveals that, although these three variables are the most important, ways of improving them are given by the other variables taken into discussion. So, as the below graph reveals, *Irregular payments and bribes* is correlated with *Diversion of public funds*, that, in its turn, is correlated with *Burden of government regulation* ($r=0,7$) and *Wastefulness of government spending* ($r=0,6$). In the same way, *Favoritism in decisions of government officials* is related to *Wastefulness of government spending* ($r=0,5$), showing that the Romanian public system must emphasize all these six important public characteristics as to improve its public integrity level.

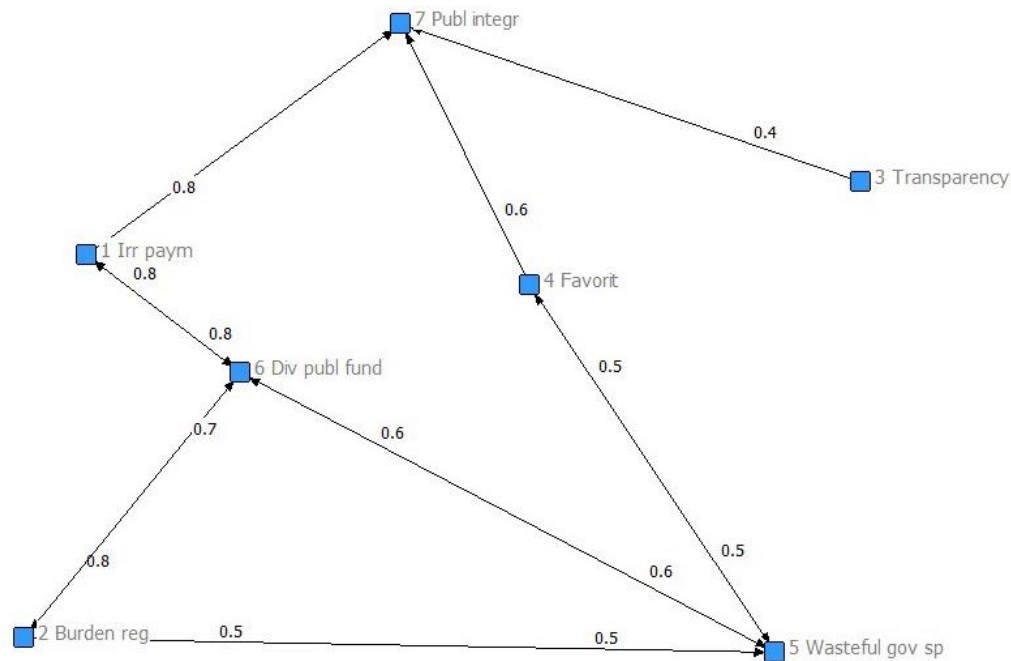

Figure 4 – The determinant values of the Romanian public integrity

Conclusions

The paper sustains that legality, transparency, impartiality and public responsibility, as values specifically named for the public sphere, nearby a high professional competence, are obligatory to be attained by a public sector that is beneficiary of integrity. As Andrei Plesu sustains, the real moral competence starts with an un-hypochondriac experience of guilt, with the feeling of moral incompetence, of self excommunication (Pleșu, 2008, p. 19). Therefore, a profound understanding of the value of integrity conducts to the feeling of the necessity to implicate more the ethical part in the day by day practice of the public sphere. This, in its turn, determines the aspiration to tend to the accession on the discussed value, helping theoretical integrity, in this way, when the needed resources and efforts are implied, to concrete into a correct practical behaviour in the public space. This proper way of public action conducts to the performance of the public sector that directly impacts the macroeconomic performance of a nation.

The analysis demonstrates that the principle ways to improve Romanian public integrity are given by the fight against irregular payments and bribes, against the habitude of showing favoritism in decisions of government officials and by the actions that encourages and enhances the transparency of the government policymaking. In addition to these values, the Romanian public system must emphasize on improving the levels of responsibility regarding the administration of the public funds as to enhance its public integrity level.

Acknowledgment: This work was supported from the European Social Fund through Sectorial Operational Programme Human Resources Development 2007 – 2013, project number POSDRU/159/1.5/S/134197, project title “Performance and Excellence in Postdoctoral Research in Romanian Economics Science Domain”

REFERENCES:

- Bertok, J. (2000) – *Trust in Government. Ethics Measures in OECD Countries*, OECD.
- Bigdai, V. (2002) – "Globalization and corruption", *One Brookings Drive*, pp. 1-10.
- Buchanan, J.M., Tullock, G. (2010) – *Calculul consimțământului. Fundamentele logice ale democrației constituționale*, Editura Publica, București.
- Huang, H., and S. Wei. (2006) – "Monetary policies for developing countries: The role of institutional quality", *Journal of International Economics*, Vol. 70, pp. 239-252.
- Jollimore, Troy (2011) - "Impartiality", *The Stanford Encyclopedia of Philosophy* (Summer 2011 Edition), <http://plato.stanford.edu/entries/impartiality/> .
- Konar, A. K. (2009) – "A paradox of corporate perception and perpetuation of corruption", *Journal of Social Sciences*, 18(2), pp. 81-93.
- Lazăr, Rozalia Ana (2004) – *Legalitatea actului administrativ*, Ed. All Beck, București.
- Maesschalck, J.; Bertok, J. (2009) – *Towards a Sound Integrity Framework: Instruments, Processes, Structures and Conditions for Implementation*, OECD.
- Negoită, Alexandru (1993) – *Drept administrativ și știința administrației*, Ed. Atlas Lex, București.
- Sampford, C.; Smith, R.; Brown, A. J. (2005) - "From Greek Temple to Bird's Nest: Towards A Theory of Coherence and Mutual Accountability for National Integrity Systems", *Australian Journal of Public Administration*, 64(2), pp. 96-108.
- Subarna, K. S.; Rajib, N. S. (2010) – "National Competitiveness and Perception of Corruption", *Advances in Competitiveness Research*, 18 (1/2), pp. 89-101.
- Transparency International – România, Asociația Pro-Democrația (2004) - „Raport cu privire la integritatea și transparența administrației publice locale”.
- Transparency International (2009) - *Corruption perceptions index2009*.
http://www.transparency.org/policy_research/surveys_indices/cpi/2009/.
- Verhezen, Peter (2010) – "Giving Voice in a Culture of Silence. From a Culture of Compliance to a Culture of Integrity", *Journal of Business Ethics*, pp. 187-206.

USING THE CATWOE METHOD IN THE MANAGEMENT OF INNOVATION. CASE STUDY IN AUTOMOTIVE INDUSTRY

**Maria Luciana Atomei, PhD Fellow, Project POSDRU/159/1.5/S/133675, „Gh. Zane”
Institute of Economic and Social Research, Romanian Academy, Iași Branch,
"Gheorghe Asachi" Technical University of Iași,**

Abstract: The overall objective is to contribute to a better understanding of the management of innovation and technology transfer process in automotive companies and improve learners' knowledge and skills to master and to support this process.

For deepening the proposed theme, namely how to use the CATWOE method in management of innovation, the paper focuses on the qualitative analysis, but also using scenarios and fuzzy numbers.

The present analysis aims to help the development of the methods and techniques used in the management of innovation within a case study, starting with the analysis of particularities of management in the automotive field. The study is identifying specialized items that lead to a detailing analyze in a company dedicated to the development and production of automotive components from Timisoara.

Keywords: *innovation, management, CATWOE method, automotive industry.*

Using CATWOE method

This method is through the use of scenarios and facilitates decision making especially in unexpected situations. For successful implementation of the method, it is necessary to consider several developments that could be possible to prepare several action plans for each situation.

In decision making, leveraging CATWOE is used by describing actual future scenario, including all relevant information for the decision to be implemented. There are specific situations where this method is very secure; an example would be when taking long-term decisions (e.g. storage of waste very dangerous without access to it for longer than a thousand years).

The knowledge-based society needs new methods and instruments for a superior processing of the increased amount of data. In the case of qualitative methods based on reasoning that are used in management in knowledge-based society, the accent is put on the experience and professional quality of top managers to be able to anticipate economic, social and technological events that impact the organization. We consider the utilization of elementary nuanced numbers would represent a major step forward in the development methods for the evaluation of attributive characteristics. A new mathematics is needed based on fuzzy number classes, with complex presentations and specific operations. A special advantage for the knowledge-based society could be the development of decision-assisting software with fuzzy numbers - Ciprian Ionel ALECU, 2012 (Considerations on the development of the qualitative techniques in management processes by using triangular nuanced numbers, THE YEARBOOK OF THE “GH. ZANE” INSTITUTE OF ECONOMIC

RESEARCHES, Gheorghe Zane Institute for Economic and Social Research (from THE ROMANIAN ACADEMY, JASSY BRANCH), vol. 21(1), pages 111-12).

According to Shoemaker, (Shoemaker, PJH, 1995 Scenario planning: a tool for strategic thinking. Sloan Management Review, 36 (2), p. 25-40), scenario stages of development are:

- *Identify the key factors which are the most important in a decisional process and define the period of time that they vary;*
- *Identify the most important stakeholders decision makers;*
- *Evaluate technical trends, political, economic, social and legislative that can have an impact, which is difficult to assess as compared to those assessed at the decision making process;*
- *Evaluating main sources uncontrollable that in time will have a positive impact or negative impact in the analyzed process. Generally man by nature focuses more on certain aspects, smaller and less on other things that might devein critical over time;*
- *Develop Preliminary scenarios completely different, assessing things in the best case and worst case;*
- *Evaluate the two scenarios and identification of intermediate situations;*
- *Develop Likely behaviors of the actors involved;*
- *Develop an action plan for some situations, most likely without the precision of predictions, but to be covering for most cases.*

This analysis is used to ask a question about the performance that is has to be achieved. The prospects for business development help to analyze the impact of proposed solutions and progress. CATWOE method comprises 6 elements:

1. Customers - who may benefit or who will bring impact on the system and need to be analyzed so as to identify how the process or the system may be affected by them, and how they can be influenced system. From the outset, it must be clear who wins if things would change in that way and who has lost and of course if it is worth the loss. For example, we analyze the research department - development, C is the end customers who will purchase the company's products analyzed or subsequent employers of trained human resources professional.
2. Actors - in other words employees are also analyzed the way in which they fulfill their responsibilities and on how they will implement required new process' activities. Who is involved in the proposed actions, who will be responsible for implementing solutions, such employees will be professionally impact from the proposed project? The answer corrective actions are those that meet those who are members of the program to be implemented. In our case, the actors are company employees, regardless of position or rank.
3. Transformation - this component of the method include the analysis of changes that were made to the system or process. Also the nature of these changes is actually listed and stated startup information, and expected results. What processes or technologies and systems are affected by your change - actions that are supported by the company's system (certain rules, workflows). If taken as an example, this process is called training and is analyzed in all its

prospects, and can also be represented by new processes that are implemented in the production of finished goods of the company.

4. Weltanschauung - environment - this step of the method CATWOE requires the system to be analyzed in the wider context, understanding the relevance of each process will be implemented in the system. So every detail is accompanied by an explanation of the presence of this aspect.

The whole company is analyzed from the perspective of society as a whole vision. So any solution or program update will be reported to the superordinate system that analyzes thus taking advantage of highlighting of the consequences from the company that may occur.

5. Owner - in this phase are analyzed system owners / process and all those involved in the issue under examination. Who owns the process, who is assigned to investigate the situation? It aims at factors that actions have enough influence to stop the system if it were like this - in our case, if the company owner does not wish to oppose or make changes or proposed solution.

6. Environmental constraints - also includes analysis of external elements in the process or the system will evolve and function. These day constraints will advance or will endanger the project. What day constraints or limitations that may impact on the implementation of the solution, or that may affect the ultimate success? These relate to the limits of any kind (ethical, financial, human).

Who owns the process, who is assigned to investigate the situation, what role to play in implementing solutions and who is responsible for each risk that must be defined? As one method applied in a case study does not consider all important aspects of the topic to be analyzed by the method CATWOE we gather information along with the analysis of several specialty items Company profile analyzed, and finally all results It offers translation of future programs and solutions as appropriate to the situation faced by employees and company.

Case Study CATWOE in an automotive company

This paper presents a case study using the tool Catwoe method applied to the case of three scenarios from an automotive company that refer to methods and techniques of innovation to keep a company competitive on the automotive market.

These scenarios were analyzed in a company road by one team consists of four specialists R & D department and four experts of the department of marketing and management from research and development department.

The engineers are specialists in several fields - two specialists in design and design with knowledgeable in automotive design and the two specialists from the outside company are collaborating with automotive company that produces and delivers most of injection tools needed for production. The team has undergone a focus group surveys on all six indicators of evaluation of Catwoe method.

Scenario 1

In scenario 1, we present the current situation in a company producing automotive lighting systems, a situation perceived from the perspective of management and from the point of view of the market situation.

Most wide range of products with very high volumes within the company are lighting lamps using simple technology, with light, known on the market and used by most manufacturers in the automotive. Bulb technology is suitable for design and classic styling of vehicles, with simple forms, straight lines and circular-based, with an area of light under the current rules, but with a fairly limited distribution of light.

This technology does not require a large number of components, and could reduce the lamp lens, housing, light bulb, support, sealing, fasteners (washers, nuts, screws, pins). Components are classic, simple, you need a small work team - engineer mechanic, optician (also responsible for product approval) process and test engineering / manufacturing and assembly line operators. The production line is reduced to work with all cell processes included. It is containing line fasteners / adjustment / pressing appropriate but which are interchangeable and easy to install and use. Like technology, the bulbs have a lifespan low, all which are used in the automotive division involve changing them at intervals that depend on the operating environment of the lamp / the vehicle.

Due to harsh environmental conditions (agricultural machinery, fluctuating temperatures, dust, humidity) and due to the need to change bulbs, lamps can be designed completely watertight, so further increasing the risk of actually working environment. The risk of deterioration of wiring due to high-frequency lamp replacement becomes more pronounced the opportunity to reverse the damaging wiring or electrical connections. Environmental effects supported by these factors are felt on the appearance of the lamp. One of the main drawbacks is the need to create adaptive forms of new vehicle models - requiring design models after irregular geometric shapes, and lighting requirements from many angles, a modern and innovative - based on a futuristic stylistic aspect. In terms of managerial, technological wear and the emergence of new requirements in automotive development trend leads to decreased sales and loss of existing customers and minimizes the possibility of attracting new customers.

The development of all areas related automotive trend towards design as innovative and tailored customer requirements leads to the need for modern lamps and matching new technologies.

Scenario 2

The main solution to improve the lamps keep changing appearance through the use of more complex shapes, but also to obtain a better distribution of light. Providers offer alternative lighting sources to bulb - classic bulbs type xenon, halogen (light output thus increases by approx. 20% and also increases the lifetime of the bulb).

However, new solutions offered by suppliers of components without increasing costs to final product. A solution of technical, design engineer is provided and means creating a new component to assist in the reflection of light (spotlight, magnifier) - a new mechanical component but which require a new molding tool and a locking system on the lamp.

New forms of design requires changing their behavior because the materials used must support the sealing system, which leads to partial or total replacement of gaskets by using other processes - using glue adhering to plastics.

The complexity of the forms require replacement of the ultrasonic welding technique, for example, by the use of more thermally stable materials, but also to radiation and scratch resistance. For some functions of auto headlamp, electronic components can be integrated to ensure LED operation only certain modules of the full set of features, but the process can be considered only for a short period of time, to integrate all the necessary requirements of new technologies.

However transition to LED technology cannot be done abruptly but gradually achieved, the integration of electronic components require a completely different approach to the whole concept of the lamp. LED functionality is conditional on an electronic circuit - printed circuit board. This component involves the purchase of a new dedicated lines and adapting the entire assembly process and production requirements of the new technologies.

Scenario 3

In scenario 3, we present an innovative solution in line with market requirements - fully achieve lamps using LED technology. Lamp life exceeding five years, requiring no adjustments during the lifetime of this technology standing out through low consumption (a technology of the future, especially during the development of electric cars) but also through innovative design, power lighting and light distribution. LEDs provide methods for automatic adjustment, independent without being ordered by distance, but by using sensors.

Of course, to assimilate this technology based on electronic components, large investments are necessary both in terms of production as from the point of view of staff capabilities. LED lamps can be programmed on automated assembly lines-through automated bots, but also lamps testing requirements are very high - over time and customer demands have skyrocketed.

New technologies available to give more room for progress in implementing design ideas but also bring new challenges and new problems to solve. LED technology used in the lamps brings a new design, a new form, a new mode of production, and high temperatures inside the new products.

LED lamps are completely sealed, so solutions must be found of ensuring the complete tightness through various modes of bonding, ultrasonic welding and at the same time providing a great way to remove heat released by the LED.

In this analysis, the team **established the most important factors that influence the CATWOE method:**

1. Product price - this indicator has major impact on sales but also on the competitiveness of the market and is influenced by development costs, production and technology necessary to produce a lamp. The price of the lamps is given by these three factors in the economic context of the automotive market, and having a major local supplier.

2. Aspect and product functionality - client and design methods developed in compliance with assets, define the look and functionality of a product. Most products are

produced to customer specific requirement and is one innovative aspect, in line with developments vehicles.

3. Level of product innovation - this indicator is given by the company's technological level and the level of training of human resources in research and development teams. At the same time the level of innovation is constantly evolving pushed by competing companies and the growing requirements of customers new and higher.

4. Qualified - company has programs to encourage higher education to raise the level of training of the entire staff, and training programs - you can even repeat, to give every person the chance to learn some processes, but also can contribute to their improvement. There is also a program spurred by financial bonuses for new ideas, tracing the courts or long-term improvements.

5. Staff replacement - thanks to the multitude of companies involved in the automotive, staff turnover is quite high alert and one each department wanting people better trained, with experience in the field - thus preventing a huge budget spending for multiple iterations in product development due to lack of experience.

6. Employee Involvement - Human resources and Management Company organizes actions to identify potential problems or other organization that could motivate employees. Use motivation through involvement in specific projects, financial motivation and analysis of the achievement of performance required by the job description.

7. Support for a result-oriented management - Management team is involved in all stages of product development in order to understand and direct the best efforts of the entire project team, but also to keep under control the final price of the product.

8. The means of production - are required by the market at current levels, but consistently reviewed for improvement.

9. Technical skills staff - ensure training of personnel, and implementing programs communication, teamwork.

10. Organizational flexibility - working hours are flexible, being able to organize employees so that they feel as comfortable at work. Flexibility exists at developed products directly to customers - the company is always trying to achieve the customer needs and offering solutions to most challenges new products.

11. Ability for distribution and promotion of company products - used catalogs, presenting the whole wide range of products and accessories offered with several options and dedicated customer at the same time ensuring even and implementation of specific requirements customer. The company constantly participates at fairs road for presenting new products and innovations and tapping new requirements.

12. Reputation- analyzed company is a family company with a history of more than a hundred years, which has offices in many countries, an independent company.

13. Market share of the company - company enjoys a highly experienced teams of experts in related fields and serves major customers in the market.

14. Pricing - is defined by departments dedicated to this sector and is closely linked to the products developed.

15. Force-selling services for identifying potential customers in the market are constantly analyzed and redesigned according to existing findings and confirmed orders.

16. Experience of the company - Company develops production in lighting technology and electronics for the automotive industry, with having one of the largest distribution organizations of machine parts and accessories in Europe.

17. The financial capacity of the company - is a large company with several offices under the collaboration, the company may invest in various branches of production but also move certain manufacturing sectors in favorable areas of lower costs.

18. Productive capacity of the company - This indicator will be assessed through the evaluation of the production equipment, also level of production technology, the degree of flexibility of workers, the degree of compliance with quality standards and delivery times.

19. The managerial capacity of the company - top management participates in various programs of analysis and programming production and development strategies across the company.

20. The market share of competitors - competitors are at a balanced and influence strategies and main development company.

21. Degree of innovation - almost every office, there is a team or a department of research and development, with the main aim to bring ideas and innovative products.

22. Legislation in automotive- the automotive field, the output is repeatedly verified and certified both nationally and internationally, according to the latest and highest standards.

For the evaluation of the **first scenario**, we have the matrix bellow:

CATWOE categories	Items		
		Impact	Level of significance
CLIENTS	product price	5	50%
	Aspect and product functionality	4	30%
	Level of product innovation	3	20%
ACTORS	Qualified employees	3	25%
	Staff replacement	4	30%
	Employee Involvement	3	25%
	Support for a result-oriented management	2	20%
TRANSFORMATION PROCESS	The means of production	4	20%
	Technical skills of the staff	3	30%
	Organizational flexibility	3	40%
	Ability for distribution and promotion of company products	5	10%
WORLD VIEW	Reputation	4	25%
	Market share of the company	5	25%
	Pricing	4	25%
	Force-selling services	3	25%
	Experience of the company	5	35%

OWNER	The financial capacity of the company	5	25%
	Productive capacity of the company	4	25%
	The managerial capacity of the company	4	15%
ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS	The market share of competitors	4	50%
	Degree of innovation	3	25%
	Legislation in automotive	3	25%

For the evaluation of **the second scenario**, we have the matrix below:

CATWOE categories	Items		
		Impact	Level of significance
CLIENTS	product price	6	30%
	Aspect and product functionality	5	40%
	Level of product innovation	5	30%
ACTORS	Qualified employees	4	15%
	Staff replacement	5	30%
	Employee Involvement	4	25%
	Support for a result-oriented management	4	30%
TRANSFORMATION PROCESS	The means of production	4	30%
	Technical skills of the staff	6	45%
	Organizational flexibility	3	10%
	Ability for distribution and promotion of company products	4	15%
WORLD VIEW	Reputation	5	25%
	Market share of the company	4	25%
	Pricing	3	25%
	Force-selling services	4	25%
OWNER	Experience of the company	5	25%
	The financial capacity of the company	4	25%
	Productive capacity of the company	5	15%
	The managerial capacity of the company	4	35%
ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS	The market share of competitors	6	45%
	Degree of innovation	4	25%
	Legislation in automotive	3	30%

For the evaluation of **the third scenario**, we have the matrix below:

CATWOE categories	Items
--------------------------	--------------

		Impact	Level of significance
CLIENTS	product price	4	30%
	Aspect and product functionality	6	40%
	Level of product innovation	5	30%
ACTORS	Qualified employees	5	30%
	Staff replacement	6	20%
	Employee Involvement	6	30%
	Support for a result-oriented management	4	20%
TRANSFORMATION PROCESS	The means of production	4	30%
	Technical skills of the staff	4	30%
	Organizational flexibility	5	20%
	Ability for distribution and promotion of company products	5	20%
WORLD VIEW	Reputation	4	20%
	Market share of the company	4	40%
	Pricing	4	30%
	Force-selling services	5	10%
OWNER	Experience of the company	5	25%
	The financial capacity of the company	4	25%
	Productive capacity of the company	5	25%
	The managerial capacity of the company	4	25%
ENVIRONMENTAL CONSTRAINTS	The market share of competitors	6	20%
	Degree of innovation	5	40%
	Legislation in automotive	6	40%

After evaluation and analyses of the three scenarios, bellow matrix of the consequences is obtained:

Scenario		ACTORS	TRANSFOR- MATION PROCESS	WORLD VIEW	OWNER	ENVIRONMENT AL CONSTRAINTS
S1	[4.3]	[3.1]	[3.2]	[3.6]	[3.8]	[3.1]
S2	[4.2]	[4.8]	[4.4]	[5.1]	[4.4]	[4.9]
S3	[5.1]	[4.2]	[4.4]	[4.1]	[4.5]	[5.3]

Identifying optimal course of action under uncertainty is based on criteria specific decision. The most popular and used criteria developed include:

- Criterion pessimistic (Abraham-Wald);

$$V^* = \max_i \min_j (\tilde{R}_{ij})$$

The criterion Bayes-Laplace (the equiprobability).

$$V^* = \max_i \{\tilde{E}_i\} = \max_i \left\{ \frac{1}{n} \sum_j \tilde{R}_{ij} \right\}$$

In our case we have $m = 6$ (lines / criteria) and $n = 3$ (columns / scenarios/ variants decision).

The results matrix (original matrix)

	V1	V2	V3
C1	4.3	4.2	5.1
C2	3.1	4.8	4.2
C3	3.2	4.4	4.4
C4	3.6	5.1	4.1
C5	3.8	4.4	4.5
C6	3.1	4.9	5.3
Min	3.1	4.2	4.1
$V^* = \max_i \min_j (\tilde{R}_{ij})$			4.2

Pessimistic technique developed by AbrahamWald, on the premise that the optimum solution is one that requires maximum benefit in situations where objective condition sare unfavorable.

Specific indicator V_j , $j = \overline{1,6}$ will be determined with formula from relations bellow:

$$V_1 = \min_{1 \leq i \leq 5} u_{i1} = \min(4.3, 3.1, 3.2, 3.6, 3.8, 3.1) = 3.1$$

$$V_2 = \min_{1 \leq i \leq 5} u_{i2} = \min(4.2, 4.8, 4.4, 5.1, 4.4, 4.9) = 4.2$$

$$V_3 = \min_{1 \leq i \leq 5} u_{i3} = \min(5.1, 4.2, 4.4, 4.1, 4.5, 5.3) = 4.1$$

According to this criteria, $V_2 = \max_i \min_j (\tilde{R}_{ij}) = 4.2$, corresponding to the second scenario is the optimum solution with maximum benefits and in unfavorable conditions, so the conclusion is that companies should develop and maintain in the production products with both technologies - bulbs and LEDs, this solution being favorable regarding costs, evolution of design and other competitors market - this solution is analyzed in terms of Abraham technique.

The technique developed by Bayes-Laplace is defined by formula:

$$V^* = \max_i \{\tilde{E}_i\} = \max_i \left\{ \frac{1}{n} \sum_j \tilde{R}_{ij} \right\}$$

In our case, average max is selected to take the variation of all factors into account in conditions in which there is a favorable trend and not an ultra-optimistic scenario:

	V1	V2	V3
C1	4.3	4.2	5.1
C2	3.1	4.3	4.2
C3	3.2	4.4	4.4
C4	3.6	5	4.1
C5	3.8	4.3	4.5
C6	3.1	4.3	5.3
Average	3.5	4.4	4.6
$V^* = \max_i \{\tilde{E}_i\} = \max_i \left\{ \frac{1}{n} \sum_j \tilde{R}_{ij} \right\}$			4.6

Laplace proportionality in this case is giving the third scenario as being the optimum scenario, because of the higher values for all the six criteria of the method (C1...C6). Each state has the objective conditions comfort probability y of occurrence. The optimal variant is the average of the results for the corresponding states is considered most favorable, in table above, this is the third scenario - $V^* = \max_i \{\tilde{E}_i\} = 4.6$.

Why in our analyse, with Abraham Wald method, the result is the second scenario and with Laplace method is the third scenario ?

In case of pesimistic method Abraham, scenario number 2 is favorable, because progress is needed, but not with so many risks of implemeting the new products. In case of Laplace proportionality, the favorable solution is the third scenario, according to new design requested on the market and according to the new revolutionary shapes desired by customers.

Conclusions

CATWOE is a technique that by directing conscious, leading to a detailed analysis of the issue. Its origins can be found in cyber, which analyzes the behavior of systems. Therefore, this method is used, in particular when working on the definition of the root system. It applies to systems having a problem, or need to find a solution, or to pursue change. CATWOE seek solutions analyzed, looking for the essence of the problem, and defines key areas that have influence on future solutions and addresses the principles on which it can operate in the future in search of ideas.

In this paper, the method of analysis is considered CATWOE through three scenarios proposed within an automotive company, highlighting the strengths and weaknesses of items with impact in each scenario.

We propose a qualitative analysis of different scenarios based on specialty indicators, within a company competitive in the automobile market. This analysis was conducted using the method for obtaining matrix CATWOE consequences and using Abraham Wald and Laplace method.

First criteria – Abraham Wald, is giving results corresponding to the second scenario and is identifying this as being the optimum solution with maximum benefits and in unfavorable conditions, so the automotive companies should develop products with both technologies - bulbs and LEDs. These actions are for a transitional period required by a growing technology market automotive LED technology.

Second criteria – Laplace, is evaluating all indicators of CATWOE method, as an average and the result is giving the third scenario as being most optimum. Therefore, the method in the third scenario, which involves the development of future projects using the lamps and totally LED technology, is according to Laplace criteria and also it is according to the latest market trends in design, shapes and consumer demands. This scenario implies investment in the future but that progress, is the best and biggest indicator of progress for future products. Lamp life will be higher, without the need for further adjustments, consumption is reduced and the design is adaptable, easy to design, to stringent market requirements. Therefore, this analysis shows that achieving fully lamps using LED technology, considerable advantages that can justify the investment required. LED assemblies are so current customers desired products automotive market and different solutions design engineers think of lamps as good.

The transition from the state of crisis to the state of opportunity becomes the ground on which technocratic, structural, cultural and political approaches make a difference in managing. The qualitative analysis of the level of uncertainty provides an optimal insight into the best management techniques and methods that may contribute to achieving development objectives under crisis conditions. To conduct such an assessment process, we propose the use of rectangular fuzzy numbers. In this paper, first we develop a personal analysis of the notion of rectangular fuzzy numbers with an associated variable center of gravity and specific mathematical operations - Ciprian Ionel ALECU, 2011, Qualitative assessments and optimal decision under uncertainty using rectangular fuzzy numbers, THE YEARBOOK OF THE “GH. ZANE” INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCHES, Gheorghe Zane Institute for Economic and Social Research (from THE ROMANIAN ACADEMY, JASSY BRANCH), vol. 20(2), pages 95-102.

After making a conceptual model illustrating the realization of the wishes of management, this model is integrated into the real world, day constraints of the environment and takes the necessary measures to amend or support in achieving goals. This analysis highlights the advantages and shortcomings of the model, what is achievable and what is meant to be fulfilled. In an ideal situation, these measures could be taken along the way, but in reality, some changes are needed at the outset. Then the necessary amendments are analyzed as feasibility, costs, after which it will decide on the possible and impossible situations (or realizable cost too high).

Acknowledgements: This paper is supported by the Sectorial Operational Programme Human Resources Development (SOP HRD), financed from the European Social Fund and by the Romanian Government under the contract number POSDRU/159/1.5/133675.

CATWOE Technology (Checkland Scholes Soft Systems Methodology And in Action, 1990) includes an analysis of a phenomenon on several levels, which in turn should be investigated and observed, to provide insight as close to employees' needs but also to understand good complementary phenomena.

REFERENCES:

1. Barañano, A.M. (2001) – *What do managers know and what do they need to know* European Journal of Business Education, 10 (1), 1-28.
2. Ciprian Ionel ALECU, 2011. Qualitative assessments and optimal decision under uncertainty using rectangular fuzzy numbers, THE YEARBOOK OF THE “GH. ZANE” INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCHES, Gheorghe Zane Institute for Economic and Social Research (from THE ROMANIAN ACADEMY, JASSY BRANCH), vol. 20(2).
3. Ciprian Ionel ALECU, 2011. Epistemic analysis of methods using elementary triangular fuzzy numbers with associated indicators, THE YEARBOOK OF THE “GH. ZANE” INSTITUTE OF ECONOMIC RESEARCHES, Gheorghe Zane Institute for Economic and Social Research (from THE ROMANIAN ACADEMY, JASSY BRANCH), vol. 20(1), pages 5-12.
4. Davenport, Th.H., De Long, D.W., Beers, M.C. (1998) - Successful knowledge management projects. *Sloan Management Review*, 39(2) : 43-57.
5. Dragomirescu, H. (1995) - Memorisation processes in hierarchical organisations: a systems perspective versus the bureaucracy pattern. In *”Critical Issues in Systems Theory and Practice”* (Keith Ellis et al. - eds), Plenum Press, New York and London : 233-238.
6. Drucker, P. (1988) - The coming of the new organization. *Harvard Business Review*, 66(1).
7. Drucker, P. (1992) – The new society of organizations. *Harvard Business Review*.
8. Drucker, P. (1994) – The theory of business. *Harvard Business Review*, 72(5) : 95-104.
9. Dutta, S. (1997) - Strategies for implementing knowledge-based systems. *IEEE Transactions in Engineering Management*, 44(1) : 79-90.
10. Goodwin, P., Wright, G., – *Decision Analysis for Management Judgement*, 2-nd edition, John Wiley & Sons, 1998.
11. Harari, O. (1994) – *The brain-based organization*. *Management Review*, 83(6) : 57-60
12. Hedlund, G. (1994) - *A model of knowledge management and the N-form corporation*. *Strategic Management Journal*, 15 (summer special issue) : 73-90.
13. Hellström, T. (2000) - *Knowledge and competence management at Ericsson: decentralization and organizational fit*. *Journal of Knowledge Management*, 4(2), 99-110.
14. Holsapple, C.W., Whinston, A.B. (1987): *Knowledge-based organisations*. *Information Society*, 5(2), 77-90.
15. Huber, G. (1984) : *The nature and design of post-industrial organization*. *Management Science*, 30(8) : 928-951.
16. Humphrey, P., L. Bannon, A. McCosh, P. Migliarese, J.Ch. Pomerol, Eds. (1996). *Implementing Systems for Supporting Management Decisions: Concepts, Methods and Experiences*, Chapman & Hall, London.
17. Le Moigne, J.L. (1993): *Sur l'ingénierie de la connaissance organisationnelle*, Note de Recherche 93-02, GRASCE, Université d'Aix-Marseille III, Aix-en-Provence.

18. Murray, Ph. (f.a.) – *Core concepts in knowledge management*.
19. Palmer, J. (1998) – The human organization. *Journal of Knowledge Management*, 1(4) : 294-307.
20. Romer, P. (1998) – Two strategies for economic development : using ideas and producing ideas, In "*The strategic management of intellectual capital*" (D.Klein –ed.), Butterworth-Heinemann, London : 211-238.
21. Sieloff, Ch.G. (1999) - "If only HP knew what HP knows": the roots of knowledge management at Hewlett-Packard, *Journal of Knowledge Management*, 3(1) : 47-53.
22. Scott, J. (1998) – *Organizational knowledge and the Intranet. Decision Support Systems*, 23(1) : 3-17.

**SEGMENTS OF RISK IN RURAL SOCIO-ECONOMY AND CAP
OBJECTIVES CONCERNING SUSTAINABLE FOOD SECURITY, IN THE CONTEXT
OF GLOBAL MARKET CHALLENGES**

Mirela-Adriana Rusali, PhD, Institute of Agricultural Economics, Romanian Academy

Abstract: A basic standing objective of socio-economic policies for rural areas and a key theme for the CAP post-2013 is food security. Ensuring the sustainability of food supply for the population in all Member States involves the need to maintain food production potential of the EU and ensure a decent income. From this perspective, the research investigates responsible factors, objectives and policy instruments most appropriate for EU contribution to global food security. The results emphasize the social and economic segments vulnerable to current agri-food global market challenges and long-term risk factors of sustainable rural development.

Key words: rural, socio-economy, sustainable food security, global market, CAP.

CAP FRAMEWORK RESPONSES TO NEW CHALLENGES

EU's Common Agricultural Policy (CAP), was launched in 1962, as a partnership between agriculture and society and between Europe and its farmers, with the main aims of improving agricultural productivity, of supplying stable, affordable food for consumers and of ensuring a reasonable living for EU farmers. The EU's common agricultural policy continuously evolved in order to meet the challenges of enlargement waves, the economic circumstances and people requirements in a global, changing context. The policy response has been translated in substantial benefits recognized by the majority of citizens and claimed further by farmers across European Union.

In present, 50 years since, EU has to address more challenges: food security, as food production will have to meet a doubled food demand for 9 billion people in 2050 at the global level; climate change and sustainable management of natural resources; as well as countryside preserving and keeping alive the rural economy across the EU. CAP's purpose is to set the conditions that will allow farmers to fulfill their multiple functions in society, the first of which is to produce food.

In essence, the common agricultural policy works along three interconnected dimensions: *market support* – because of the climate-dependent feature of agriculture which affects the supply amounts and prices response to the consumers demand, public sector plays an important role in ensuring stability for farmers due to business uncertainties, through market instruments used to provide market safety nets; *income support* - through direct payments, that provide basic income for farmers and ensure provision of environmental public goods; and *rural development*, through programs of development established at national, even regional, level in order to address the challenges facing rural areas and their specific needs [1]. The first two dimensions — market support and income support — are solely funded by the EU budget, while the rural development dimension is based on multiannual programming and is co-financed by each Member States.

Even as Member States compose their political agenda from the same list of measures of support, including ‘Leader approach’ that encourages local people and initiatives to address local matters, the post-2013 CAP reform proposals encompass the flexibility to address the economic, natural and structural conditions and priority issues within their respective territory.

Among several concerns is that agricultural and trade reforms might reduce the economic viability of agricultural activity in Europe and lead to further abandonment affecting more the existing marginal agricultural areas [2]. Because farmland has an important double dimension, biophysical and a socio-economic, CAP has been gradually included more environmental requirements linked to the management of agricultural land resources. The policy makers have made increasingly efforts at the EU level to bring closer these two dimensions. Abandonment of agricultural activity is a process identified in many areas in EU in several periods of time. Against the risk of land abandonment, CAP offers two main instruments with the objective of keeping farming in place and thus contributing to maintaining the production capacity of European agriculture:

- Decoupled direct payments contribute to stabilizing and enhancing farm income. Besides this role, direct payments, in combination with cross-compliance, underpin the respect of basic requirements for agricultural activities. Cross compliance consists of mandatory requirements related to the environment, food safety, animal health and welfare. Furthermore, it includes the requirement to keep land in good agricultural and environmental conditions, otherwise, farmer’s direct payments are reduced or entirely cancelled. By connecting direct payments to basic agricultural land management requirements facilitate the protection of natural resources and maintenance of the production capacity.
- Compensatory payments in Areas of Natural Constraints contribute to farming activity maintenance in less profitable areas because of unfavorable natural conditions, like marginal areas or mountainous areas where these payments contribute to avoiding land abandonment and, in so doing, negative effects for the environment and the attractiveness of the concerned rural areas.

ANALYSIS OF SOCIO-ECONOMIC RISKS FOR RURAL AND FOOD SECURITY

According to the European Commission new typology of predominantly rural, intermediate and predominantly urban regions, agreed, in 2010, based on a variation of the previously used OECD methodology [4], predominantly rural regions in the EU represent 52% of the territory and 23% of the population. In 2010 rural areas generated 15.6% of the total GVA and 20.6% of the employment (table 1). The share of rural regions in the territory is comparable in the EU-15 (50%) and in the EU-N12 (57%), however, in terms of population, GVA and employment is significantly higher in the EU-N12 than in the EU-15: in the EU-N12, 40% of the population live in predominantly rural regions (18% in the EU-15), they produce 29% of the total GVA (14% in the EU-15) and account for 36% of total employment (17% in the EU-15). Predominantly rural regions represent more than 80% of the territory in Estonia, Ireland, Greece, Portugal and Finland. The share of the population in

predominantly rural regions is highest in Ireland (73.0%), Slovakia (50.3%) and Estonia (48.1%).

A high intensity of economic activity, measured in terms of the share of GVA, is concentrated in predominantly urban areas, especially in Belgium, the United Kingdom and the Netherlands (more than 70% of total GVA), where less than 7% of the economic activity is based in predominantly rural regions. In Ireland, predominant rural areas generate 57.8% of total economic activity in this country, and more than 35% of the total in Austria, Slovenia and Slovakia, while 32.7% in Romania.

The employment recorded the predominantly rural regions of Ireland (66.3%), Slovakia, Estonia, Romania and Greece (between 40 and 45% in all these four countries) reached the highest shares, while the lowest shares in the Netherlands (0.6%), the United Kingdom (2.8%), Belgium (6.7%) and Spain (7.0%).

A farm structure analysis reveals more insights on the varied structure of European farms, indicating contrasts and segments of risk for food security in several Member States. The results have been produced by comparisons based on Eurostat statistics provided by Farm Structure Survey, Agricultural Census 2010, and by FADN data 2011. Based on Eurostat data, shown in table 2, the analysis of farm structure indicate that the EU farm size was of 33.8 ha of utilized agricultural area (UAA), as a weighted average (14 ha per farm as a simple average). However, across Member States it had significant variations, ranging from 152 ha per farm in Czech Republic to 0.9 ha per farm in Malta, while 3.4 ha per farm in Romania. The smallest farms, with sizes under the EU-27 simple average of 14.3 ha per farm are found in 41% of countries, of which together to the previously named there are added Cyprus (3 ha) , Greece (4.8 ha), Slovenia (6.5 ha), Italy (7.9 ha), Hungary (8.1 ha), Poland (9.6 ha), Bulgaria (12.1 ha), Portugal (12 ha) and Lithuania (13.7 ha).

Table 1. Importance of rural areas in EU-27, in 2010, by Member States (%)

Country	Territory			Population			GVA			Employment		
	Rural	Intermediate	Urban	Rural	Intermediate	Urban	Rural	Intermediate	Urban	Rural	Intermediate	Urban
Belgium	33.6	31.8	34.7	8.7	23.8	67.5	5.5	19.3	75.1	6.7	20.7	72.5
Bulgaria	53.6	45.2	1.2	38.5	45.0	16.5	24.5	35.4	40.2	32.5	42.0	25.5
Czech Republic	48.4	37.0	14.6	33.1	43.2	23.8	27.2	36.6	36.2	31.1	40.2	28.7
Denmark	51.3	47.5	1.2	29.5	48.9	21.5	24.9	43.9	31.3	27.1	45.5	27.3
Germany	38.5	50.3	11.1	16.5	42.2	41.4	13.8	36.9	49.3	15.2	40.3	44.5
Estonia	82.4	7.7	9.9	48.1	12.6	39.3	32.0	8.3	59.7	43.2	10.5	46.3
Ireland	98.7	-	1.3	73.0	-	27.0	57.8	-	42.2	66.3	-	33.7
Greece	82.0	12.1	5.7	42.8	10.6	46.7	34.2	8.8	56.9	41.4	10.2	48.4
Spain	29.4	50.7	19.9	7.4	33.5	59.1	6.5	30.9	62.4	7.0	31.9	61.1
France	53.6	38.5	7.9	29.9	35.2	35.0	22.7	29.9	47.3	27.7	32.3	40.0
Italy	45.2	41.9	13.0	20.3	43.1	36.5	n.a.	n.a.	n.a.	19.1	42.8	38.1
Cyprus	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-
Latvia	62.8	21.1	16.2	37.9	13.3	48.7	22.6	10.3	66.9	36.2	13.3	50.5
Lithuania	64.7	20.4	14.9	43.1	31.3	25.5	30.2	31.3	38.5	39.9	31.5	28.6
Luxembourg	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-
Hungary	66.3	33.1	0.6	46.9	35.9	17.2	34.1	28.0	37.9	39.3	28.9	31.8
Malta	-	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0	-	-	100.0
Netherlands	2.1	53.8	44.1	0.6	27.2	72.2	0.7	25.0	74.3	0.6	25.0	74.3
Austria	79.2	11.9	8.9	44.8	20.7	34.4	35.3	24.0	40.6	39.6	24.2	36.2
Poland	51.2	39.5	9.3	36.0	35.7	28.3	26.0	32.3	41.6	33.5	33.4	33.1
Portugal	81.1	11.6	7.3	34.3	17.0	48.7	28.1	13.5	58.2	33.0	16.5	50.4
Romania	59.8	39.4	0.8	45.6	43.8	10.5	32.7	42.1	25.1	41.8	46.2	12.0
Slovenia	58.6	41.4	-	43.9	56.1	-	36.3	63.7	-	39.6	60.4	-
Slovakia	59.0	36.8	4.2	50.3	38.2	11.5	39.7	32.5	27.8	43.9	36.7	19.4
Finland	82.3	14.8	2.8	41.0	30.6	28.4	34.4	26.9	38.7	38.3	29.0	32.6
Sweden	44.0	54.4	1.5	16.4	62.0	21.6	14.7	55.7	29.7	15.5	59.1	25.4
United Kingdom	27.6	44.5	27.9	2.9	23.4	73.5	1.9	20.1	78.0	2.8	23.8	73.4
EU-27	51.6	38.4	9.9	22.6	35.1	42.3	15.6	30.0	54.4	20.6	33.9	45.4
EU-15	49.8	39.1	11.1	18.1	34.1	47.7	14.3	29.5	56.2	16.7	33.0	50.2
EU-N12	57.2	36.2	6.6	39.8	38.8	21.3	28.7	35.4	35.9	36.0	37.5	26.5

Source: EC - Eurostat.

As resulting the data of land use from table 2, the rented land accounted for 53.4% of total EU-27 UAA, according to FADN 2011 and was most experienced in Slovenia, Bulgaria, France, Czech Republic and Malta, while in Romania was of 54%, closely above the EU average. The land rent accounted for EUR 172.4 per ha, in 2011, as an EU-27 average. Land rents were highest in the Netherlands, over EUR 700 per ha and Denmark, of EUR 596 per ha, but remained under EUR 40 per ha in the Baltic countries. In total, 60% of countries had average land rents under the EU average, among which Romania had EUR 84.8 per ha. There are furthermore discrepancies across types of farming, such as are rent level per hectare of land worked in horticulture and the wine sector which were of 8 to 9 times higher than the rent level of land worked by grazing livestock farms [3].

Table 2. Structural indicators of agriculture in EU-27, by Member States

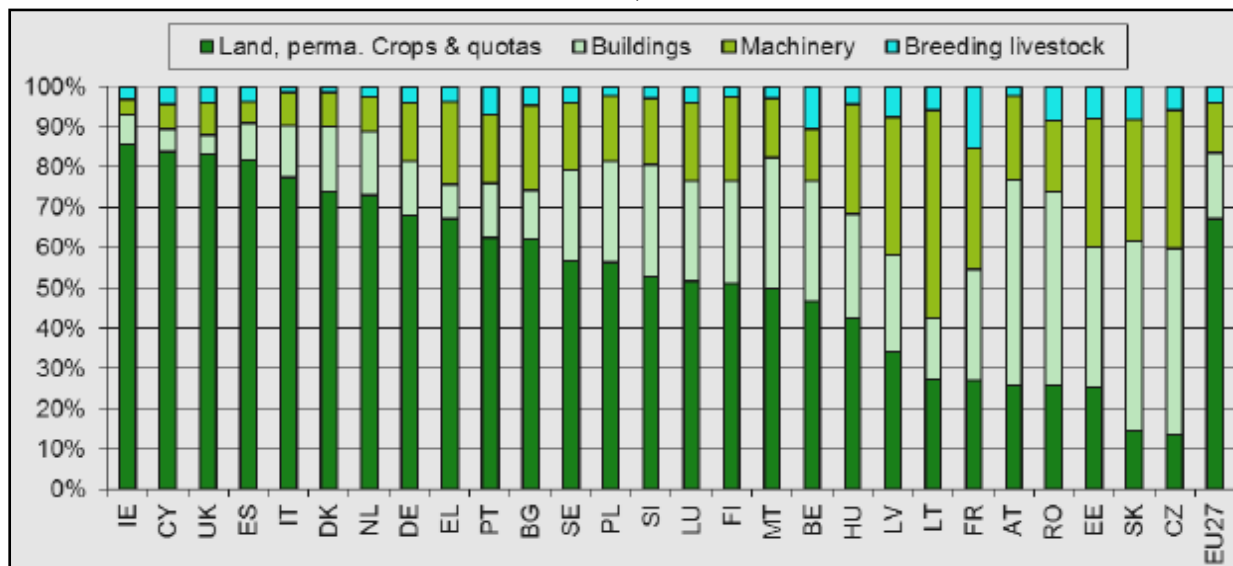
Indicator/ Country	Farm Structure					Land use		Labour force				Total assets
	Farms	Average size	% of farms in different size classes			Rented land, share *	Rent level*	Employment in Primary sector		Labour input		Average value *
	No of farms (1000)	ha per farm	< 5 ha	>= 5 - < 50 ha	>= 50 ha	%	EUR per ha	(1000 persons)	(% of total)	(1 000 AWU)	(AWU per farm)	(1000 EUR per farm)
Belgium	43	31.7	22.6	56.4	21.1	73.8	268.8	58	1.3	62	1.4	613
Bulgaria	370	12.1	91.4	6.4	2.3	89.5	133.3	656	19.2	407	1.1	95
Czech Republic	23	152.4	15.4	54.7	29.9	83.6	63.8	163	3.2	108	4.7	885
Denmark	42	62.9	7.3	59.5	33.3	29.2	595.6	68	2.5	52	1.2	2537
Germany	299	55.8	9.1	62.4	28.5	68.3	227.8	645	1.5	546	1.8	777
Estonia	20	48.0	33.7	52.0	14.3	61.7	18.1	27	4.3	25	1.3	211
Ireland	140	35.7	6.9	74.8	18.2	18.2	255.8	107	5.7	165	1.2	778
Greece	723	4.8	77.1	22.0	1.0	50.3	216.8	504	12.9	430	0.6	114
Spain	990	24.0	53.1	36.4	10.5	35.9	112.3	742	4.3	889	0.9	310
France	516	53.9	26.9	35.9	37.2	87.4	162.2	749	2.8	780	1.5	424
Italy	1621	7.9	72.9	24.3	2.8	41.4	176.3	901	3.7	954	0.6	382
Cyprus	39	3.0	89.6	9.5	0.9	62.8	170	14	3.9	19	0.5	225
Latvia	83	21.5	33.9	59.7	6.4	50	18.3	68	7.6	85	1.0	118
Lithuania	200	13.7	58.7	37.0	4.3	55.3	36.5	109	8.4	147	0.7	109
Luxembourg	2	59.6	17.3	34.1	49.1	53.3	209.6	4	1.1	4	1.7	1107
Hungary	577	8.1	87.0	10.6	2.4	58.3	101.5	291	7.1	423	0.7	154
Malta	13	0.9	97.8	2.2	0.0	82.5	67.5	5	2.9	5	0.4	176
Netherlands	72	25.9	28.6	55.7	15.7	41	707.1	220	2.6	162	2.2	2196
Austria	150	19.2	31.6	60.9	7.5	29.1	223.1	190	4.5	114	0.8	415
Poland	1507	9.6	55.2	43.1	1.8	27.4	61.9	1858	12.0	1897	1.3	149
Portugal	305	12.0	75.6	20.9	3.4	30.1	89.6	475	10.5	363	1.2	122
Romania	3859	3.4	93.1	6.3	0.5	54.1	84.8	2753	30.0	1610	0.4	37
Slovenia	75	6.5	60.8	38.6	0.6	95.3	41.1	77	8.4	77	1.0	1035
Slovakia	24	77.5	64.4	23.4	12.2	33.4	91	70	3.2	56	2.3	188
Finland	64	35.9	9.7	67.4	23.0	35	203.2	113	4.6	60	0.9	408
Sweden	71	43.1	12.6	63.5	23.9	53.6	190.9	105	2.2	57	0.8	834
United Kingdom	187	84.0	8.9	52.5	38.7	41.4	128.6	348	1.2	266	1.4	1495

Source: EC – Eurostat, Farm Structure Survey 2010; * EC – FADN 2011.

The average number of persons employed in the EU-27 was of 1.3 AWU per farm. Across Member States it ranged from 4.7 AWU per farm in Czech Republic, to 0.4 AWU per farm in Romania and Malta (table 2). In horticulture, which (the sector with the highest labour input, the average number of workers per farm was roughly 2.4 times higher than in permanent crops other than wine holdings, which is the sector with the lowest labour input [3]. Family labour force accounted for 78 % of the total labour force in the EU-27 and represented the most prevalent form of labour in all Member States except for Slovakia, the Czech Republic, Hungary, and Estonia. In these Member States, the proportion of family labour in the total labour force was below 50 % [3].

As presented in table 2 and fig. 1, total assets per farm in the 27 Member States, covers significant variations across EU, reflecting disparities in the structure of national agricultural sectors. The average value of total farms assets in EU accounted for EUR 312 thousand per farm, in 2011. The highest average asset value per farm was in Denmark and in the Netherlands, respectively, of EUR 2.5 million and EUR 2.2 million, reflecting very high prices of land and the importance of certain sectors, including dairy, granivores and horticulture, which usually require substantial investments [3]. In contrast, while the land price level in the Bulgaria and Romania was much under the EU-27 average, farms in Romania had the lowest total asset values, of EUR 37 thousand, because of low prices of land, small sizes of farms and less capital-intensive type of farming.

Figure 1. Structure of fixed assets in EU-27, in 2011, by Member States (average EUR per farm)

Source: DG AGRI EC-FADN

As observed by certain researches [5], [6], the process of land abandonment was observed in many regions of Europe and at different periods of time, bearing significant social, economic and environmental consequences in rural areas. The risk of farmland abandonment is estimated through statistical analysis of key drivers or supporting indicators, such as are: weak land market; low farm income; lack of investment in the farm; high share of farm holders over the age of 65 years; high share of farm holders with low qualification; low farm

size; remoteness and low population density; low share of farms committed to specific schemes linked to continue farming).

Farmland is at higher risk of abandonment as an economic resource when it ceases to generate a sufficient income. Abandonment of the farmland is more likely to occur when farmer population is aging, close to the retirement age, as well related to the high share of low training of the farm manager. By the ratio between farm holders above 65 years and the total number of farm holders, the estimation for the distribution of the farmers' age population indicates risks associated to an unfavorable age ratio in Portugal, most of Italy, southern Greece, Bulgaria, Romania and Lithuania with 40 % or more of the farm holders' population above 65 years old. To these is adding the lacking agricultural qualification, as is noticed to be of major alert in the new acceded countries, where over 85 % of farm managers have only practical experience, as are in Romania, Bulgaria, Cyprus, Malta and Hungary, but also in Greece, Portugal and Spain (table 3).

Table 3 Training and education in EU-27 agriculture, by Member States

Country/ Indicator	Farm managers with agricultural training			Farm managers only with practical experience
	Basic training	Full training	All training	
Belgium	21.4	26.4	47.8	52.2
Bulgaria	2.6	0.8	3.4	96.6
Czech Republic	19.6	37.1	56.6	43.4
Denmark	43.6	5.0	48.5	51.5
Germany	55.2	13.3	68.6	31.4
Estonia	14.0	22.5	36.5	63.5
Ireland	15.1	15.9	31.0	69.0
Greece	3.2	0.3	3.5	96.5
Spain	13.8	1.5	15.3	84.7
France	28.7	21.6	50.3	49.7
Italy*	90.8	4.2	95.0	5.0
Cyprus	5.3	0.4	5.7	94.3
Latvia	12.4	26.1	38.5	61.5
Lithuania	17.5	12.5	30.0	70.0
Luxembourg	14.5	45.9	60.5	39.5
Hungary	11.3	3.3	14.6	85.4
Malta	8.5	1.4	9.8	90.2
Netherlands	64.6	6.6	71.2	28.8
Austria	22.4	25.6	48.0	52.0
Poland	21.3	24.6	45.9	54.1
Portugal	10.4	1.6	12.0	88.0
Romania	2.1	0.4	2.5	97.5
Slovenia	26.7	8.9	35.6	64.4
Slovakia	15.0	8.8	23.8	76.2
Finland	34.8	9.2	44.0	56.0
Sweden	12.1	18.8	30.9	69.1
United Kingdom	10.4	12.3	22.7	77.3
EU-27	22.2	6.9	29.1	70.9
EU-15	41.3	7.0	48.2	51.8
EU-N12	8.0	6.9	14.9	85.1

Source: Eurostat - Farm Structure Survey 2010.

Farmland abandonment is likely to occur in remote areas with insufficient transport infrastructure and access to basic services of healthcare, school, and other services, as well as seldom marketing opportunities and facilities, for the research requires data available to further insights and investigations [2].

The estimated results underline that due to social, economic, structural, or difficult factors at regional level, farmland abandonment have a higher risk in the southern EU Member States, namely in Portugal, Spain, Italy, Greece, Romania and in northern Europe where the risk is higher in the Baltic States, northern Finland and Sweden and in north-western Ireland [2]. Consistent with the source of investigations, among the EU regions, the share of holdings with farm-type 'grazing livestock' is higher, about 30 %, has been identified with the higher risk of farmland abandonment.

To these threats there are several other indicators that add awareness, as they are related to risk phenomena for socio-economic stability in rural areas, with further implications for food security.

According to the Human Development Report of United Nations of 2014, that contains the estimations of an index (Gender Inequality Index, a composite measure reflecting inequality in achievements between women and men in three dimensions: reproductive health, empowerment and the labour market.) designed to reveal the extent to which human development achievements are eroded by gender inequality at the national levels, there countries like Romania (0.32), Hungary (0.25), Latvia and Malta (0.22) and Bulgaria (0.21), which presents the highest levels of disparity in achievements of women compared to men.

According to Romanian National Institute of Statistics (NIS) data, cited in the Report of the Presidential Commission for social and demographic risk analysis in 2009¹, the social gaps between urban and rural areas remains strong, registering a poverty rate three times higher in rural areas, while the share of people with higher education was only 3% in rural areas (while 23% in urban areas). As well, as shown in table 5, a phenomenon of youth unemployment rise was identified in several EU countries, and the dynamics underline the major risks.

Table 5. Dynamics of youth unemployment rate (people under 25 years old)

Country / Time	2005	2008	2011
Spain	19.6	24.5	46.2
Greece	25.8	21.9	44.7
Slovakia	30.4	19.3	33.7
Lithuania	15.8	13.3	32.6
Latvia	15.1	13.6	31.0
Portugal	20.0	20.5	30.3
Hungary	19.4	19.9	26.1
Poland	36.9	17.2	25.8
Bulgaria	21.0	11.9	25.0

¹http://www.presidency.ro/static/CPARSDR_raport_extins.pdf (pp.331).

Romania	19.7	18.6	23.7
Cyprus	13.9	9.0	22.4
Estonia	15.1	12.0	22.4
Czech Republic	19.3	9.9	18.1
Slovenia	15.9	10.4	15.7
Malta	16.1	11.7	13.3

Source: Eurostat²

The statistics of the year 2011 indicate Spain, Greece, Slovakia, Lithuania, Latvia and Portugal with the, followed by Hungary, Poland Bulgaria and Romania, with unemployment rates of people under 25 years old, between 26.1 and 23.7 per cent.

According to NIS, in Romania there are over 6 million young people between 15 and 34 years, with a total population share of 28.6% in 2012, but the trend in the previous decade of steady decline. Among the factors that affected young people more than other age groups are declining birth rate and emigration. Although the share of young population in Romania is above the EU-27 average, of 25.1% in 2012, decreased within the last 10 years, is more pronounced in our country.

Eurostat projections show a perspective to decrease sharply by 2060 the share of young population in the total population, while Romania is among the countries particularly affected by this trend; although the 2015 data for Romania falling below the EU27 average, the gap is likely to stress by 2060 [6].

Children and young people have been the age categories constantly most exposed to poverty in recent decades. More than a quarter of young people between 18 and 24 years are in relative poverty (28.1% in 2011), which places Romania among the three countries with the worst situation in the EU-27 [6]. Relative poverty rate is rather an indicator of inequality and economic resources available do not indicate on the needs of the people but only about income distribution nationwide. However, its level was increasing in recent years and young people under 18 (28.6% in 2010), of all age groups, have been put at greatest risk of persistent poverty. More than a third of young people are at risk of poverty or social exclusion, i.e. 40.3% versus 24.3% in the EU-28 [6]. Young people are at greater risk and in terms of absolute poverty indicator that measures the subsistence resources compared to a threshold established officially, being poorer even than children. After the severe material deprivation young people 16-24 years in Romania, with a rate of 32.9%, are three times more affected than the EU [6].

The Presidential Commission Report on the 2010 demographic risks shows that young people involved in informal sector, mainly in subsistence agriculture, is one of the most vulnerable social segments. The report shows that over 40% of people employed in the informal sector are young people with ages of 15-34 years. Whereas in Europe is likely that young people be included in the forms of temporary employment or part-time employment contracts, although might be at the same time an opportunity and occupational vulnerability,

²http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=une_rt_a&lang=en

Romanian youth face a rigid labor market without flexible forms of employment available to allow further training.

Only one young Romanian of 100 decides to start a business on their own, compared to 1 in 4 young people in the Czech Republic, Poland or Hungary; the most common causes claimed are lack of money and bureaucracy; the European statistics indicate that Romania gives a quite reduced importance to entrepreneurial education, so less than 10% of those who initiated and developed a business have a theoretical basis in this respect compared to the European average of 30% [6].

FINAL REMARKS

Food security is one of the major challenges of the future, from the perspective of growing global demand facing supply uncertainties linked to unpredictable economic and political, climatic and biological developments. Among the most threats, land abandonment is considered a major risk for rural economy and for food security, being a process driven by a combination of social, economic, political and environmental factors. Therefore, EU has a reasonable awareness and strategic interest to maintain the production potential of its agriculture in view of short and long-term food production for human and animal needs, concluded in the new reformed CAP. However, the deeper insights of researches and analysis of the socio-economic indicators underline a complex process of risk facing the rural security as a wider concern, including food security and efficient management of natural resources, which is caused by land abandonment and farms scarcity of income providing and of assets. The social dimension is of key significance, standing behind all action in the economic sphere. The main risks identified for rural sustainability and food security are related to the young population and their socio-economic inclusion, as well as of women.

Given the drastic reduction of births in the last two decades and the trend of declining youth population, much higher in Romania, highlights the need of intensifying policy and advocacy efforts, based on analysis to provide empirical foundations for and projects focused on achieving the demo-socio-economic balance. In particular it stresses the need for measures to promote the inclusion of young people, mainly targeted towards the poorest and most isolated areas of the countryside and to categories of young people with a lower standard of living. However, considering the gender inequality and disparities disadvantaging women, especially in rural areas of Romania where women represent almost 75% of young inactive labor market is required more attention to supporting the socio-professional insertion of young mothers. Foremost, the political support for inclusion women and youth through sustainable measures should be established on a permanent basis.

BIBLIOGRAPHY:

- [1] European Commission (EC) (2014): *The EU's CAP: for our food, for our countryside, for our environment*. Directorate-General for Communication, Brussels, Belgium.
- [2] European Commission (EC) (2013): *Agri-environmental indicator - risk of land abandonment*. http://ec.europa.eu/index.php/Agri-environmental_indicator_-_risk_of_land_abandonment

-
- [3] European Commission (EC) (2014): *EU Farm Economics Overview*, Directorate-General for Agriculture and Rural Development. Brussels, Belgium. <http://ec.europa.eu/agriculture>
- [4] European Commission (2011): Commission Regulation No. 31/2011 amending annexes to Regulation (EC) No 1059/2003 of the European Parliament and of the Council on the establishment of a common classification of territorial units for statistics.
- [5] Renwick A., Jansson T., Verburg P-H., Revoredo-Giha C., Britz W., Gocht A. and McCracken D. (2011): *Policy Reform and Agricultural Land Abandonment*. 85th Annual Conference, April 18-20, 2011, Warwick University, Coventry, UK 108772, Agricultural Economics Society.
- [6] Ministerul Tineretului si Sportului (2013): *Strategia nationala in domeniul tineretului 2014-2020*. Guvernul Romaniei.

THE RESEARCH OF HISTORICAL CONTAMINATED SITES WITH ORGANIC NATURE POLLUTANTS THAT ARE PLACED ON THE TERRACES FROM THE MIDDLE BASIN OF MUREȘ RIVER. CASE STUDY

Tiberiu Doru Cioban, PhD Student, "Babeș-Bolyai" University of Cluj-Napoca and Florica Silaghi, PhD Student, Technical University of Civil Engineering Bucharest

Abstract: The chaotic exploiting of Romania's natural resources, together with the inconsistent policies of empiric industrialization applied at national level before 1989, have boosted heavily polluting activities in mining, metallurgy, petrochemistry and energy industry. Following the conduct of activities in a complete contempt for the environment, the soil and underground environment were infested mainly with hydrocarbons, heavy metals, synthetic and natural organic compounds, etc., generating the appearance and expansion of contaminated sites that currently affect human health and the environment. The historic pollution of ground waters represents, at international level, an important issue in environmental policies, given that over 36% of individual catchments provide potable water under the potable rules, all the former large industrial sites generated serious pollution of layers aquifers. The methodology consisted in the charting of the meadow and terrace deposits of the Mures river, identifying the lithological types in mixed geological-geomorphological profiles of the physical and mechanical properties of the rock. Properties such as: structure, texture, granulometry, cohesion, porousness, hydraulic conductivity and permeability. We analysed the type of stored pollutants and their dynamic behaviour in the lithological horizons in respects to the geomorphological factors (the deposit's slope, the size of the pores), the flowing direction, the biodegradation, and the bioavailability of the pollutants. The results of the study confirm a relative correspondence between the structure and texture of the natural deposit and the storage index. For man-disturbed deposits, we found a random storage of the pollutants, which is an aspect that raises great technical problems in the decontamination, due to the pollutants'.

Key-words: natural resources, geomorphology, polluting activities, terrace deposits, permeability.

Introducere

Cărbunele a reprezentat primul combustibil utilizat în timpul revoluției industriale și a jucat un rol foarte însemnat în dezvoltarea marilor țări industrializate. În secolul XX întreaga civilizație și industrie s-au bazat pe energia furnizată de petrol. Rezervele de țiței au dus însă la conflicte internaționale, iar utilizarea lui a cauzat poluare și daune mediului înconjurător. Petrolul se compune, în principal, din hidrocarbonați, molecule formate din două elemente chimice, hidrogen și carbon alături de alte substanțe. Petrolul poate lua diferite forme, precum țițeiul lichid și gazele naturale sau o substanță groasă, vâscoasă, numită asfalt sau bitum. Țițeiul și gazele naturale, ca și cărbunii sunt substanțe organice, iar datorită originii lor sunt considerați combustibili fosili. Marea majoritate a geologilor apreciază că, formarea gazelor naturale în sudul Mării Nordului a demarat în perioada carboniferă când a început acumularea straturilor de cărbune din plantele moarte ale malștinilor. Stratul carbonifer s-a scufundat și a fost îngropat de straturi de roci la o adâncime de cca. 4 km sub sol, căldura scoarței terestre a provocat degajarea gazelor din cărbune prin rocile permeabile până când au întâlnit straturi

impermeabile caracteristice reliefului structurilor diapire și domurilor de sare, unde s-au acumulat în capcane.

Țițeiul era cunoscut pe teritoriul României încă din secolul I î.Hr., de când datează obiectele descoperite în cadrul cetății dacice de la Poiana (Nicorești, Galați): podoabe din smoală întărită și acoperită cu un strat subțire de argint[Balan]. Prima rafinărie de petrol din lume a fost construită în România, în 1856, la periferia orașului Ploiești. După descoperirea făcută de Ignacy Lukasiewicz (1822-1882) privind rafinarea benzinei din țiței, substanțele petrochimice reprezintă esența și seva civilizației moderne. Combustibilii, derivați ai țițeiului, au făcut posibilă crearea și funcționarea sistemului de transport la nivel mondial, caracteristica cea mai remarcabilă a vieții moderne, comerțul cu aceste mărfuri, este la ora actuală, cu adevărat global și extrem de complex. Light Non-Aqueous Phase Liquids (LNAPLs)-substanțe organice de tipul benzinei, motorinei sau alt combustibil pe bază de petrol, uleiuri uzate și țiței, sunt relativ insolubile în apă și puțin nemiscibile cu apa și au o densitate mai mică decât cea a apei ($< 1 \text{ g / cm}^3$). Contaminări ale factorilor biotici și/sau abiotici de mediu cu substanțe din categoria LNAPLs sunt comune activităților de producție, depozitare, manipulare derivate din petrol la rafinării, terminale vrac de produs, benzinarii, aeroporturi și baze militare. LNAPLs, odată ajunse în mediul subteran, sunt dificil de evaluat și foarte greu de recuperat, indiferent că se găsesc în fază liberă sau lichidă a hidrocarburilor, devenind astfel o sursă generatoare de risc asociat, pe termen lung, prin diferite căi de expunere a receptorilor biotici la influențe nocive (de exemplu, vapori, a apelor subterane, și contaminarea solului) sau la risc acut (de exemplu, condiții explozive).

Studiul de față s-a derulat în sectorul mijlociu, cel subcarpatic și de podiș, între Deda și Alba Iulia, integrat în zona centrală a Depresiunii Transilvaniei a bazinului râului Mureș, arteră hidrografică mediană ce delimitează spre nord subunitatea morfologică a Câmpiei Transilvaniei, iar spre sud Dealurile Târnavelor, Podișul Hârtibaciului și Secașelor (Fig.1). Utilizarea sistemelor informaționale geografice GIS și a imaginilor satelitare de înaltă rezoluțietip LIDAR, a permis prin procedee de hardware, software și cartări de teren realizarea analizei geomorfologice complexe, pe baza datelor raster, vectoriale, de tip grilă sau TIN asupra regiunii.

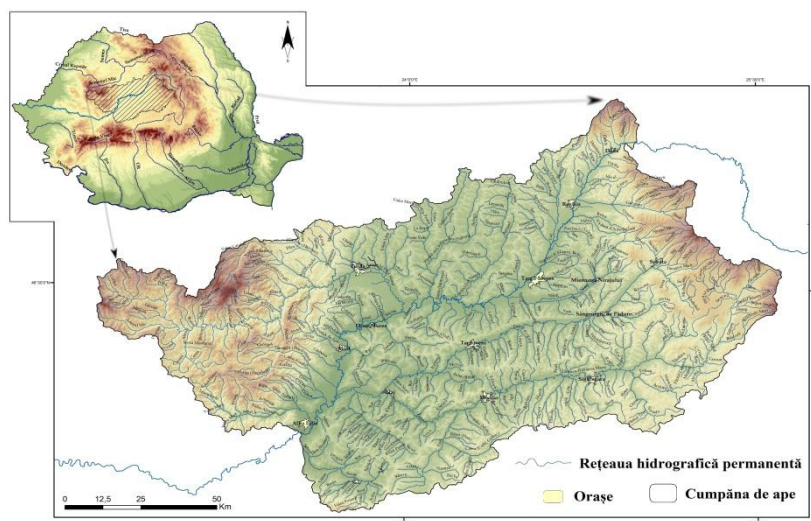

Fig. 1 Poziția și limitele fizico-geografice a arealului studiat.

Unitățile de relief ce se suprapun bazinului hidrografic al Mureșului superior și mijlociu, până la confluență cu Sebeșul, sunt reprezentate de un sector montan, ce include o arie depresionară, Depresiunea Giurgeului, flancată la est de Munții Giurgeului și Masivul Ditrau, iar la vest de munții vulcanici ai Gurghiului și Harghitei și defileul Toplita-Deda, ce corespunde bazinului superior. Urmează un sector subcarpatic, în contact cu fațada vestică a munților vulcanici, format din dealuri și depresiuni submontane (Dealurile Bistriței și Gurghiului, Depresiunea și Dealurile Reghinului), respectiv o arie joasă, depresionară, asociată bazinului mijlociu, în care aflorează depozite badeniene și sarmațiene, la nivelul complexelor interfluviale și de versant și depozite pleistocen - holocene la nivelul depozitelor de albie și terase fluviale, cu o granulometrie diferențiată de la 0,005-70 mm (Fig.1).

În perioada 1927-1931, când în România s-a executat primul carotaj mecanic, prima forare prin împușcare de coloană și prima injecție de gaze în zăcămintul Dacian din Moreni se puneau bazele strategiei de aprovizionare a comunităților locale cu produse petroliere, carburanți, etc. Soluția propusă spre implementare a constat în construcția unei salbe de depozite în orase și comunele mari care să deservească populația de pe o rază de cca. 25-35 Km. Aceste depozite urmau să fie aprovizionate cu carburanți și produse de rafinare conexe, în regim vagonabil pe cale ferată, transvazate în rezervoare de stocare sub și supraterane și, ulterior cu cisterne pe cale rutieră să ajungă în benzinării și la alte puncte de distribuție. Sistemul, în timp, a fost mereu îmbunătățit, dar și-a păstrat până în prezent structura și interdependența elementelor de bază care-l definesc, producția, transportul, stocarea și distribuția de carburanți. În ultima perioadă când, raționamentele economice și necesitatea respectării legislației privind protecția mediului, au impus o nouă abordare, multe din depozitele de carburanți la nivel comunitar și/sau privat au fost desființate în detrimentul transportului rutier extins de la locații mult îndepărtate. Desființarea acestor surse punctuale, dar aproape continue de poluare au fost oarecum benefice pentru factorii biotici și abiotici de mediu, dar neecologizarea acestor suprafețe a generat existența așa numitelor „*site-uri contaminate istoric*” cu produse chimice de natură organică. România conștientizând riscurile potențiale care decurg din activitățile antropice, cu posibil impact semnificativ asupra sănătății umane, a calității solurilor, apelor subterane și apelor de suprafață, ecosistemelor etc., la nivelul anilor 2007-2008 s-a realizat un prim inventar al siturilor contaminate/potențial contaminate. Acestea au fost identificate de Agenția Națională de Protecție a Mediului, prin unitățile din subordine, pe baza analizei documentațiilor care au stat la baza emiterii actelor de reglementare, un număr de 1.682 de situri contaminate/potențial contaminate, reprezentând zone în care s-au desfășurat, în principal, activități miniere și metalurgice, petroliere, chimice, alte activități industriale la scară mare sau la scară mică. (http://www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/10/2013-10-29_strategie.pdf)

În perioada de funcționare, pentru a putea executa activitatea conform fluxului tehnologic proiectat și implementat, aproape toți titularii de activitate respectiv, agenții economici specializați au construit și exploatat pe locația, de acum a fostelor depozite de produse petroliere o serie de active reprezentate de clădiri și construcții auxiliare (clădire depozit, remiza PSI, magazii, stații de pompe, platforme tehnologice și alte active, dotări specifice-rezervoare de stocare produs sub și supraterane, magazii de uleiuri, bazine și separatoare, etc. În prezent, pe acest gen de site-uri contaminate nu există construcții, utilaje,

echipamente, etc., toate acestea au fost dezafectate, demolate, uneori chiar abandonate de proprietari.

În vederea cuantificării riscului de impact asupra factorilor de mediu și stării de sănătate a populației se procedează la identificarea și estimarea pericolelor datorate prezentei substantelor contaminante pe amplasamentele supuse studiului, percepute prin prisma specificului activității posibil/probabil poluante desfășurate, pe perioada mai multor decenii, de către proprietar, incluzând identificarea pericolelor, marimea efectelor, probabilitatea unei manifestări și calculul riscului bazat pe cuantificarea importanței pericolelor și consecințele pentru persoane și/sau mediu afectat. Algoritmul de calcul, modelare și cuantificare a riscurilor trebuie conceput, implementat și realizat analizând mai mulți factori (Cioban și al):

√ *specificul activității de bază* (depozitarea și comercializarea en gros și en detail a benzinei de diverse tipuri, motorinei, combustibilului lichid ușor (CLU), combustibil de tip „P” și a diverselor tipuri de ulei;

√ *caracteristicile tehnice* ale fostei investiții (suprafața totală a terenului, din care suprafața construită, regim de înălțime, suprafață platforme betonate- căi de acces, suprafață spații verzi, locuri de parcare, etc;

√ *componentele tehnologice* cu posibil impact asupra deteriorării stării factorilor de mediu (separator produse petroliere, rezervoare de stoc, magazie ulei și ulei uzat, casa de pompe combustibili cu anexe, casa pompe ulei, rețele tehnologice, conducte de goliri, transvazări și aerisiri, guri de decarcare carburanți, stații pompare, linie CF, pod basculă, stație condensatori);

√ *folosirea și exploatarea rețelilor de utilități* branșarea și alimentarea cu energie electrică, gaze naturale, apă-canal;

√ *funcționarea și exploatarea defectuasă* (vulnerabilitățile create de vechimea echipamentelor/ instalațiilor);

√ *specificul hidrogeologic al site-ului;*

√ *posibile modalități de poluare punctuală* a factorilor de mediu prin scurgeri accidentale datorate: eventualelor imperfecțiuni ale pereților rezervoarelor de stocare produse petroliere, eventuale neetanșeități ale conductelor tehnologice;

√ *infiltrarea apelor uzate* provenite de pe platforma depozitului;

√ *depozitarea necontrolată a deșeurilor;*

√ *dispunerea față de zona rezidențială*

Urmare a desfășurării activității, în profund dispreț cu mediul înconjurător, solul și mediul subteran au fost infestate, în principal, cu hidrocarburi, metale grele, substanțe organice naturale și sintetice s. a., generând în timp apariția și extinderea site-urilor contaminate care afectează și în prezent sănătatea oamenilor și mediul. România a trecut în ultimele două decenii printr-o tranziție majoră, în care multe dintre companiile și industriile active în perioada socialistă s-au închis sau au fost restructurate, cuplată cu scăderea capacității de a remedia siturile contaminate în scopul reutilizării lor. Pentru rezolvarea problemelor legate de poluare, apreciem că este necesară elaborarea unui document cadru care să ofere o privire de ansamblu asupra principiilor și procedurilor ce vor trebui aplicate pentru a afla dacă un teren prezintă sau nu riscuri inacceptabile pentru sănătatea umană și mediu. Documentul la care se face referire, încă nu există, autoritatea central de protecție a

mediului respectiv, Agenția Națională de Protecție a Mediului face încercări timide de a finaliza lista acestor site-uri contaminate istoric și, implicit de mai mulți ani încearcă să impună Strategia Națională și Planul Național de Acțiune pentru Gestionarea Siturilor Contaminate din România. Faptul că acest demers, deși început de prin anul 2007 încă nu s-a finalizat arată limitele în care politicile privind mediul se aplică în țara noastră, creează disconfort și lipsă de predictibilitate în rândul autorităților locale, agenților economici proprietari de situri contaminate care au în intenție întreprinderea de măsuri de decontaminare și redarea circuitului natural a acestor suprafețe afectate de poluare.

În demersul de a reda circuitului aceste terenuri, proprietarul, autoritatea de mediu, teritorial competentă, investitorii, experții și contractorii este imperios necesar să adopte și să parcurgă o procedură unanim acceptată de toți cei implicați și, cel mai important lucru, să aibă ca finalitate găsirea unei soluții BANTEC care să asigure reintegrarea deplină a terenului în circuitul natural al zonei din care el face parte integrantă.

Acțiunea de reabilitare și reintegrare a suprafețelor poluate presupune aplicarea unui set de măsuri menite să asigure reușita operațiunii astfel: planificare strategică, implementare și monitorizare, elaborarea planului de recalificare a terenului afectat, gestiunea deșeurilor periculoase și nepericuloase, strategia de remediere, evaluarea riscului, investigații preliminare și detaliate, finanțare, evaluarea socio-economică, etc..

Procedura pentru domeniul de investigare clasică, intruzivă presupune studiul excavației (gropii), execuția de foraje tubulare cu fereastră de prelevare, execuția forajelor de prelevare și instalarea puțurilor de monitorizare a apelor subterane.

Șanțuri de investigare se realizează în limitele amplasamentului, în împrejurimi și în părțile unde, după îndeplinirea formalităților, posibilitatea existenței construcțiilor subterane nu poate fi exclusă printr-un șanț de investigare realizat cu ajutorul unui instrument manual de excavare, de nu mai puțin de 0.5 mp și adânc de maxim 1.2 m.

Gropile de sondare vor fi excavate până la adâncimile solicitate de un utilaj standard, de principiu pe roți, fără lanț de tractare pentru a evita deteriorări majore ale recoltelor și suprafețelor. Cu ajutorul buldoexcavatorului se va efectua operațiunea de săpare manuală a forajelor de testare în limita următoarelor dimensiuni: adâncime 1,2 m, lățime 1m și lungime de aproximativ 3 m (Fig 2; 3). Vegetația, fâneața existentă va fi tăiată și îndepărtată sub forma de rulouri, iar suprafața solului (humusul) va fi îndepărtată și păstrată separat de materialul excavat.

Fig. 2 Prelevare probe groapă sondare

Fig. 3 Execuție șanț de investigare

Foraj tubular cu fereastră este recomandat a fi folosit în zonele în care accesul utilajelor grele este îngreunat, limitat sau chiat interzis și investigațiile asupra subsolului se impun a fi executate cu un echipament de foraj tubular cu fereastră, portabil pentru a foră sonde de diametru mic, cca. 2 inci (Fig. 4; 5), în vederea prelevării de probe de sol și a instala puțuri de monitorizare până la 5 m sub nivelul solului sau mai adânc.

Fig.4 Prelevare probe sapa tip side window

Fig.5 Sapa foraj tubular cu fereastră

Forajele de prelevare trebuie executate folosind fie percuție cu cablu / ciocan sapă/ melc-sneck cu cupa/ fie o metoda rotativă ori alte tehnici adecvate de forare. Forarea gaurilor pentru recuperarea carotei vor fi executate cu echipament de foraj adecvat tractor, unitate rotativă de forare montată pe glisieră sau pe remorcă care să permită forarea în mod continuu la adâncimi până la aproape 10 cm de recuperarea carotei, cu un diametru efectiv al gaurii de forare de minim 220 mm (Fig. 6; 7). Pentru a evita contaminarea încrucișată, de-a lungul găurii de sonda se va utiliza o carcasă exterioară temporară.

Fig.6 Prelevare probe sol tulburate

Fig.7 Sapa rotativă de foraj tip sneck

În cadrul procesului de prelevare a probelor se întocmește și utilizează o documentație care cuprinde, printre altele: *Registrul de stratificație* și *Registrul Recuperare Carote* unde, înregistrarea tuturor straturilor de sedimente întâlnite și a adâncimilor la care se schimbă straturile va fi făcută după standarde românești și/sau internaționale de clasificare a solului. Solul și stratul de roca vor fi înregistrate, pe teren, imediat după recuperarea carotei din cuva

instalației de foraj, menționându-se date cu privire la densitatea relativă, culoare, condiții de umiditate, dimensiunea particulelor, precum și alte particularități determinante precum prezenta materialelor organice, supradimensionarea materiei și fundamentul suprafețelor plane în vederea calificării din punct de vedere geologic a solului; *Registrul adâncimilor de penetrare* redă o înregistrare fidelă a ratei de progres, a carotelor furnizate la finalizarea fiecărei găuri de sondă. După ce observațiile de pe teren sunt complete, inclusiv examinarea amplasamentului, colectarea probelor și fotografierea de documentare, carotele de sol/roca vor fi ambulate în recipient special amenajate și vor fi expediate laboratorului pentru analize granulometrice, fizice, chimice și microbiologice. În general probele de sol din carotele de foraj și gropile de sondare trebuie colectate la adâncimi mici ale subsolului, în cadrul perimetrului contaminat sau până la adâncimi de aprox. 0 - 5 m sub pamant în intervale de aproximativ 1 m și la interfața cu apele subterane, în vecinătatea modificărilor de stratificație relevante sau în locurile în care contaminarea este evidentă, cel puțin 2 eșantioane sub limita inferioară de contaminare și din stratul impermeabil respectiv, culcușul acviferului. Probele de sol vor fi păstrate în borcane / fiole de sticlă, eprubete sintetice sau pungi de plastic corespunzătoare, furnizate de laborator, utilizând instrumente specializate de unică folosință și/sau decontaminate în prealabil (lopeți, mistrii) și mănuși de nitril de unică folosință.

Un eșantion de apă subterană se va colecta după instalarea puțului de monitorizare și înainte de eșantionarea prin purjare și/sau prin pompare cu ajutorul unui recipient (bailer) din polietilenă de unică folosință sau reutilizabil din oțel inoxidabil, coborând ușor recipientul sub nivelul apei, ridicându-l apoi din puț și turnând conținutul direct în recipientul pregătit de laboratorul acreditat. După prelevarea inițială puțurile vor fi purjate și eșantionate cu o pompă cu debit mic (eșantionare prin pompare). Eșantionarea la debit mic presupune colectarea a 0,1 litri /minut până la 0,5 litri / minut în funcție de debitul puțului.

Pentru a asigura colectarea unor eșantioane reprezentative, parametrii calitativi ai apei (oxigen dizolvat, potențialul de reducere a oxigenului, conductivitatea, pH-ul și temperatura) vor fi monitorizați și lăsați să se stabilizeze în timpul procesului de purjare, înainte de colectarea eșantioanelor. Purjarea va continua până când se întrunesc trei condiții (Fig.9): 1) este evacuat un volum de apă egal cu de trei ori volumul tubulaturii, 2) apa devine limpede și 3) parametrii calitativi ai apei (turbiditate, temperatură, pH, conductivitate electrică, potențialul de reducere de oxigen, salinitatea și oxigenul dizolvat) au ajuns în stare de echilibru – atunci când parametrii calitativi ai apei respectiv temperatura, pH, și conductivitatea specifică sunt stabili în trei determinări succesive la următoarele valori: temperature $\pm 1^{\circ}$ Celsius, pH $\pm 0,1$ unități; conductivitatea specifică ± 5 procente, turbiditatea mai mică de 40 NTU (Nephelometric Turbidity Units).

Fig.8 Recoltare hidrocarburi în stare liberă

Fig.9 Purjare puț monitorizare

Adâncimea până la apa subterană va fi determinată cu ajutorul unei sonde de interfata sau al unui alt dispozitiv adecvat. Sonda va fi coborâtă în puțul de monitorizare până la detectarea unui semnal auditiv. Sunetul continuu indică prezența produsului în stare liberă, iar sunetul intermitent indică prezența apei subterane (adâncimea până la petrol (DTO – Depth to Oil), adâncimea până la apă (DTW - Depth to Water) și grosimea petrolului (OT - Oil Thickness)) Înainte de eșantionare se va determina grosimea petrolului cu ajutorul unei sonde electronice pentru interfața petrol – apă, determinându-se DTO și DTW. Diferența dintre cele două valori reprezintă grosimea măsurată (aparentă) a petrolului. Datorită presiunii capilare a solului, a fluctuațiilor nivelului apei și a altor factori există adesea o diferență semnificativă între grosimea efectivă a petrolului în stare liberă pe suprafața apei freatice și grosimea măsurată în puțul care penetrează petrolul în stare liberă. În general, grosimea efectivă în sol este mult mai mică decât grosimea măsurată în puț (respectiv în puț există o supra-acumulare(Fig.8). Prin urmare, în general grosimea efectivă nu poate fi măsurată direct, însă ea poate fi estimată folosind diverse procedee precum testul de lăcarit (bail-down). Datele testului de pompare vor fi analizate cu ajutorul metodologiei prezentate de Hoelting „Hydrogeologie”, Enke Verlag Stuttgart 1992. Pe scurt, întrucât se cunoaște volumul de apă per unitatea de înălțime a apei din coloana montantă, datele privind refacerea nivelului de apă pot fi utilizate pentru a se determina volumul de apă reintrat în puț per incrementul de timp t după oprirea pomparei, obținându-se debitul de refacere Q , în l/s. De asemenea se va determina modificarea nivelului de apă s pentru fiecare increment de timp t . Apoi datele vor fi trasate grafic cu s/Q pe ordonata Y (scala aritmetică) și timpul scurs de la începerea pomparei pe abscisa X (minute). Va fi trasată o linie dreaptă ideală prin secțiunea corespunzătoare și se vor calcula permisivitatea T și conductivitatea hidraulică k cu ajutorul următoarei formule: $T = 0,183 / \Delta(s/Q)$ unde $T = m^2/s$ și $\Delta s/Q =$ modificarea per ciclu de registru și $k = T / M$ (m/s) unde M reprezintă grosimea acviferului așa cum este prezentată de Schafer, 1980, deoarece nivelul apei din puț $n1$,u este coborât sub fundul coloanei montante iar filtrul, dacă există, nu este uscat, efectele apei depozitate în gaura de puț sunt neglijabile. În plus, prezența limitelor acviferului din apropiere poate fi detectată după forma graficului de refacere. Testul de pompare la debit constant poate fi implementat pentru a se obține determinări mai exacte ale parametrilor (de ex. conductivitate hidraulică, permisivitate, coeficientul de stocare) și pentru a permite identificarea limitelor hidraulice (de ex. reîncărcare, impermeabil, canal, etc.). Selecția metodei de analiză a testului de pompare se va face pe baza examinării informațiilor

legate de timp / scădere de nivel. Totuși analiza testului va include de obicei următoarele: Metode analitice standard pentru acvifere cu întindere infinită (respectiv Theis, Jacob, Theis recovery, Newman, Walton, Newman, Walton, etc.) și alte metode analitice clasice și premise.

Forajele executate pentru investigarea site-ului se pot exploata și ca puțuri de injectie (Fig.11) create pentru a furniza rate optime de curent de aer la adancimile maxime sub suprafața saturată pentru a atinge o raza de influență maximă și pentru a aborda întreaga zona saturată din stratul impactat de nisip și pietrisuri. Tot din foraje de investigare se pot construi și puturi de extracție concepute pentru a atinge rate optime de extracție în condiții geologice specifice amplasamentului (Fig.10).

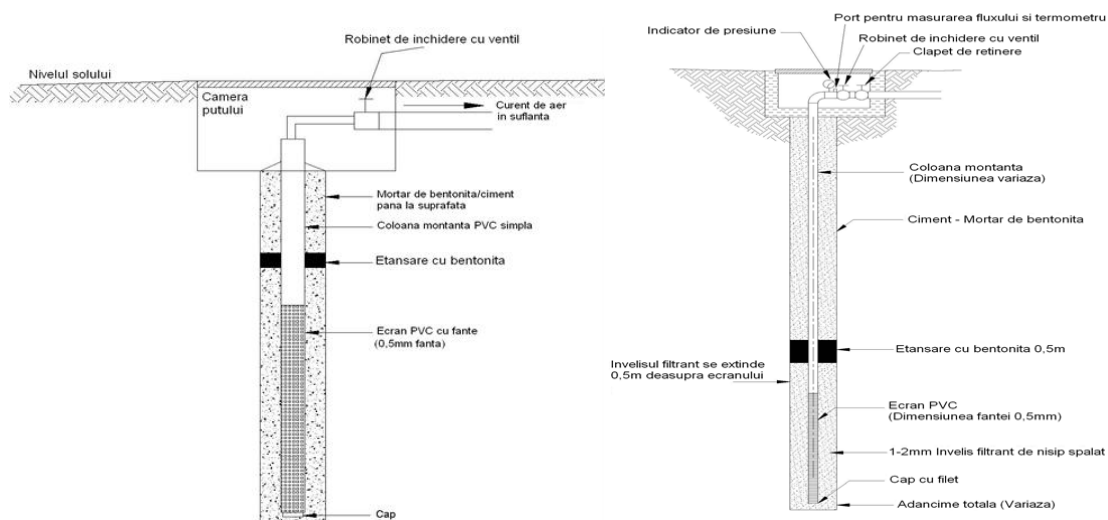

Fig.10 Schemă puț extracție vapori din sol Fig.11 Schemă puț injectie cu aer in-situ

Concluzii :

Analzând mecanismul complicat și foarte costisitor de investigare prin metode clasice a siteurilor contaminate istoric cu substanțe chimice de natură organică, se impune să se dezvolte aspecte mai puțin cunoscute și foarte rar aplicate de specialiștii din România, și nu numai, legate de procesul complex de investigare non-invazivă a amplasamentelor considerate și/sau încadrate de autorități ca site-uri contaminate istoric cu substanțe chimice de natură organică. Strategia de aplicare a investigațiilor non-intruzive nu diferă substanțial față de modalitatea de pregătire a efectuării investigațiilor clasice penetrante. În ambele situații, se impune realizarea de analize pertinente și atente evaluări a obiectivelor de cercetare prestabilite anterior aplicării unei anumite tehnici de investigare. Prin urmare, nevoile modelului conceptual ar trebui să fie de interes major atunci când sunt planificate investigații de orice fel.

BIBLIOGRAFIE:

Bălan, Șt.; Mihăilescu, N. Șt. - Istoria științei și tehnicii în România, date cronologice, „Academia Română” Publishing House, București, p. 21, 1985.
 Bear J., Dynamics of Fluids in Porous media, Dover Pu, New York, pp. 27-52, 2013.

- Cioban T., History and status of geographical research on the Transylvanian Depression terraces. *Studie of Literature, Discourse and Multicultural Dialogue*, Editura Arhipelag XXI Press, Tîrgu Mureş, pp. 202-213, 2014 C.W.
- Constantin M. Boncu, Contribuții la istoria petrolului românesc, „Academia Republicii Socialiste România” Publishing House, p. 90-93.,1971.
- Cunningham, JA, Rahme, H., Hopkins, GD, Lebron, C., Reinhard, M. Enhanced in situ bioremediation of BTEX-contaminated groundwater by combined injection of nitrate and sulfate. *Environ. Sci. Technol.* 35, 1663-1670, (2001).
- David I., Carabet A., Sumalan I., Nitusca A. Transportul poluanților prin medii fluide , Editura Universității “Politehnica” din Timișoara, 1996.
- Eve Riser-R, Remediation of petroleum contaminated soils:biological, physical and chemical processes, Lewis Publishers, Washington DC, pp78-113, 1998
- Fetter C., W., Contaminant Hydrogeology , Mcmillan Publishing Company , New York , ISBN – 13 : 9781577665830 , ISBN: 157766583X, 1993
- Freeze R.A., J.A. Cherry (1979) – Groundwater , Prentice-Hall , Englewood Cliffs , New Jersey, ISBN – 10: 0133653129 | ISBN-13: 9780133653120, 1979.
- Kruseman, G.P.; de Ridder, N.A. (1990) „Analysis and Evaluation of Pumping Test Data” (2 ed.). Wageningen, The Netherlands: International Institute for Land Reclamation
- Irimuş, I. A., Vescan, I., Man, T., Tehnici de cartografiere, monitoring si analiza G.I.S., „Casa Cărții de Știință” Publishing House, Cluj-Napoca, Romania, 2008.
- Irimus, I.A, Relieful pe domuri si cute diapire din Depresiunea Transilvaniei. „Presa Universitara Clujeana” Publishing House, Cluj-Napoca, Romania, 1998
- www.mmediu.ro/beta/wp-content/uploads/2013/10/2013-10-29_strategie.pdf

AIR QUALITY AS A SUSTAINABLE DEVELOPMENT INDICATOR – PARTICULATE MATTER AS A SOURCE OF AIR POLLUTION IN IAȘI MUNICIPALITY

Oana-Maria Tucaliuc, PhD Student and Paul-Cristinel Verestiuc, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Air pollution became an increasingly important environmental problem in countries all over the world for the last decades because of the adverse impacts on the quality of life, in particular on human health, the environment and the economy. The capacity of different pollutants of being transported at long distance from the emission point makes this subject of a global interest. Because of this, air quality has been chosen to be an indicator for sustainable development in many countries. Actions plans include projects to be implemented in order to monitor the levels of pollutants and to find specific solutions that can bring the best results. Iași Municipality developed an air quality monitoring network as a part of Local Agenda 21 Plan that is used nowadays to obtain quantitative information about pollutants. Particulate matter has been declared as being the main air quality problem in the Municipality to which solutions must be found and applied.

Key words: *air quality, sustainable development, monitoring network, PM₁₀, traffic.*

Introduction

The report of the United Nation's World Commission on Environment and Development, known as Brundtland Report is the starting point in formulating the concept of sustainable development. Sustainable development in Romania aims to achieve long-term stability following important components, namely: economic growth in a sustained rate, continuous improvement of living standards and social welfare, maintaining the ecological balance, pollution prevention and improvement of environmental factors quality (Mărgărit and Bran, 2012). National strategies are important mechanisms to translate international goals of sustainable development into concrete policies and actions. The implementation process of the Local Plan for Sustainable Development took place in Iași also, a city that was selected to be among the nine pilot cities to which Local Agenda 21 was implemented. One of the project described by Agenda 21 Program for Iași in 2002 was to purchase automatic monitoring equipment for air pollutants with estimated costs of 400.000 € (Iași City Hall, 2002). The aim of this study is to analyze the air quality of Iași Municipality using a specific indicator called particulate matter, hereinafter referred to as PM.

Table 1. Indicators of sustainable development

• Poverty	• Global economic partnership
• Governance	• Land
• Health	• Biodiversity

• Education	• Oceans, seas and coasts
• Demographics	• Freshwater
• Natural hazards	• Economic development
• Consumption and production patterns	• Atmosphere - Climate change - Ozone layer depletion - Air quality

Source: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>

1. Description of the study area

Iași Municipality is the fourth largest city in Romania, with a population of approximately 290.422 inhabitants reported in 2011. Iași covers an area of 93.9 square kilometers and it is located in the north-eastern part of Romania, at the contact between the Moldavian Plain and the Central Moldavian Plateau. The climate is a temperate-continental type, occasionally with extreme influences, with an annual average temperature of 9.7°C. The thermal amplitude of 24.3°C and the multi-annual regime of air temperature are representative for regions with high annual amplitude, a characteristic of the transition temperate climate (Alexe, 2012).

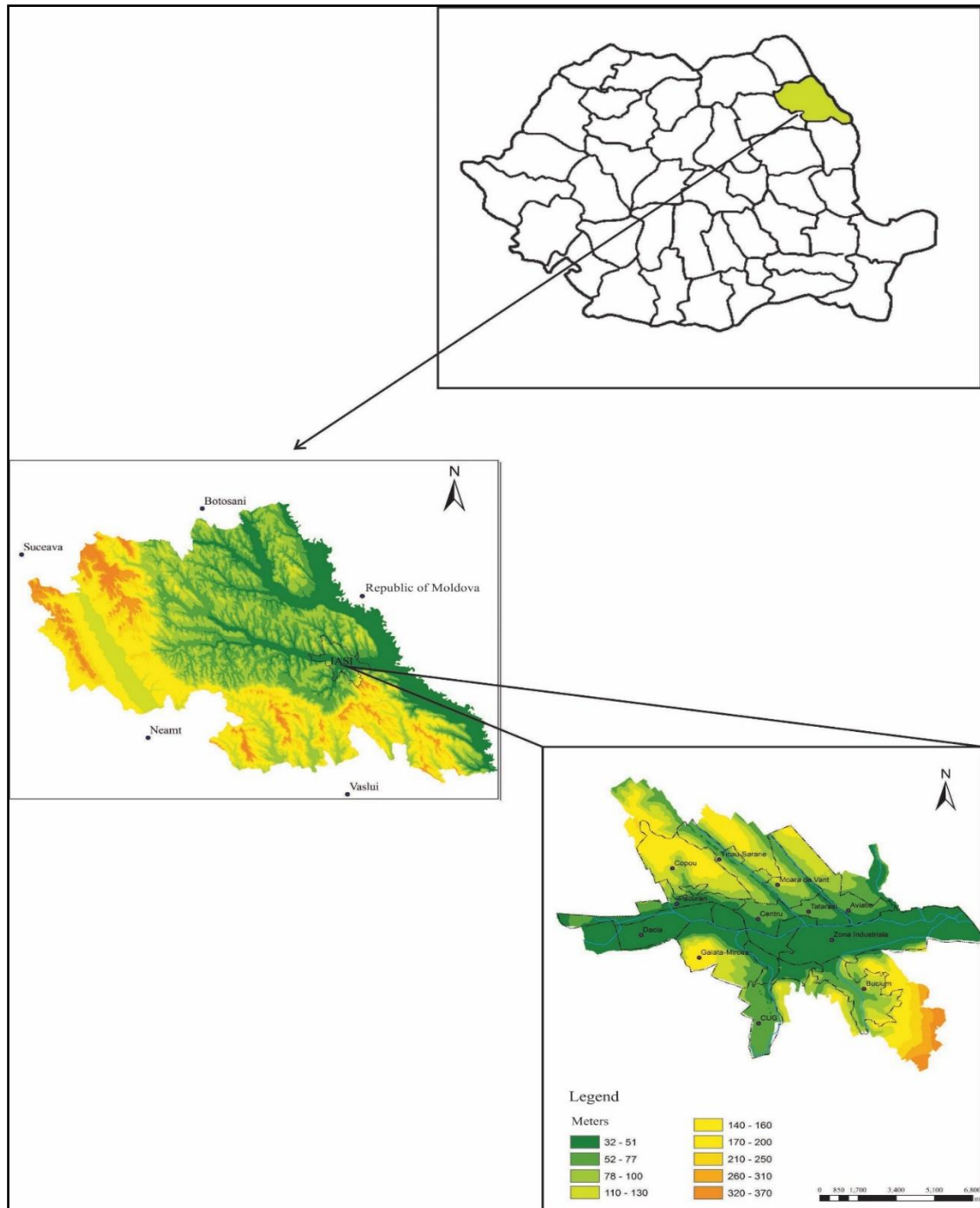
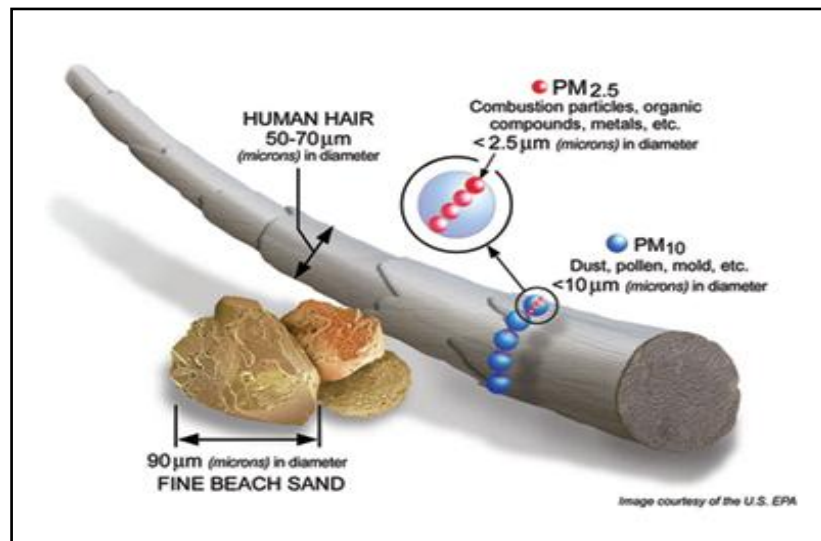

Figure 1. Geographical location of Iași city

2. Particulate matter as a source of air pollution

Particulate matter (PM) air pollution is an air-suspended mixture of solid and liquid particles that vary in number, size, shape, surface area, chemical composition, solubility and origin. The size distribution of total suspended particles (TSP) in the ambient air is trimodal, including coarse particles, fine particles and ultrafine particles (Pope III and Dockery, 2006).

Figure 2. PM dimension compared to sand and human hair

Source: www.epa.gov/airscience/air-particulate-matter.htm

Fugitive dust episodes may cause some of the highest concentrations primary PM in many areas of the world. These dust episodes often show seasonal concentrations patterns that are much more pronounced than the concentration patterns of PM from most anthropogenic sources (Vallius, 2005). Meteorological factors such as wind speed and direction, temperature, amount of precipitation and the height of the atmospheric boundary layer are the most important in governing the concentration variations of particulate matter (Pohjola, 2000).

The majority of total PM emissions to the atmosphere are attributable to natural sources, such as suspended terrestrial dust, sea spray, volcanoes, forest fires and natural gaseous emissions. These emissions are dispersed rather evenly into the atmosphere and, therefore, result in a relatively low tropospheric background PM concentration. The major source of anthropogenic particles include transportation, stationary combustion, space heating, biomass burning and industrial and traffic-related fugitive emissions (street dust). The relative contribution of different sources varies in time and location (Vallius, 2005).

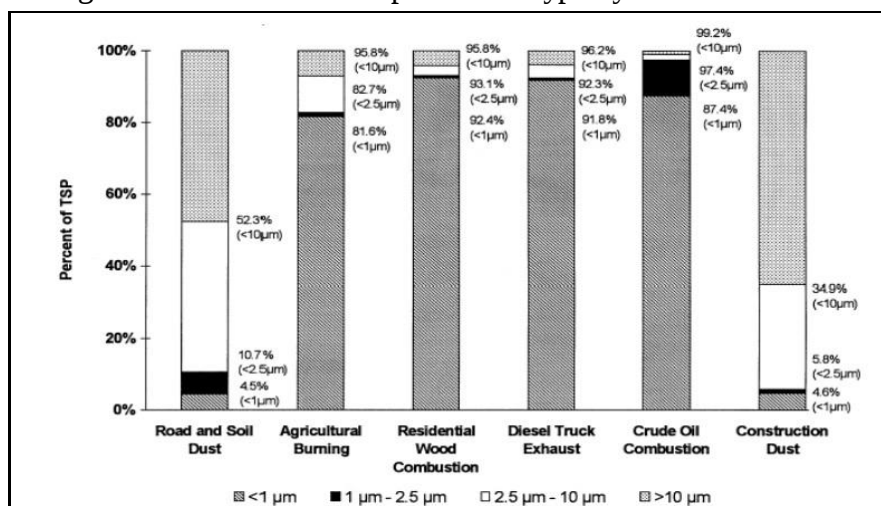
According to its process of formation, PM can be primary, if it is directly emitted to the atmosphere as particles, or, secondary, if it is formed in the atmosphere from oxidation and transformation of gaseous precursors. The main precursors for secondary particles are dimethyl sulfide, SO_2 , NO_x , NH_3 and semi-volatile and volatile organic compounds (VOCs). Major sources of precursors of secondary natural PM are phytoplankton degradation, volcanic emissions, microbiological activity, lightening and vegetation (Sánchez de la Campa, 2013). Once formed, primary particles change their size and composition by condensation or evaporation, by coagulating with other particles or by chemical reactions (Seinfeld and Pandis, 1998).

The size of the particles is one of the most important of the properties of particles and it has implications on formation, physical and chemical properties, transformation, transport and removal of particles from the atmosphere. Particles can have a size that varies from nanometers to micrometers in diameter. The notation PM_x refers to particulate matter

comprising particles less than $X \mu\text{m}$ in diameter (most often, X is 10, 2.5 or $1 \mu\text{m}$). Particles greater than $2.5 \mu\text{m}$ in diameter are generally referred to as coarse particles, and particles less than $2.5 \mu\text{m}$ and 100 nm in diameter as fine particles and ultrafine particles (Sánchez de la Campa, 2013). The European Commission has set a strict PM_{10} annual average value of $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$ and a lower annual $\text{PM}_{2.5}$ limit of $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$ that has to be respected by the Member States (Directive 2008/50/EC).

The smaller particles contains the secondarily formed aerosols (gas-to-particle conversion), combustion particles and re-condensed organic and metal vapors. The larger particles usually contain earth crust materials and fugitive dust from roads and industries. The fine fraction contains most of the acidity (hydrogen ion) and mutagenic activity of particulate matter, although in fog some coarse acid droplets are also present (WHO Report, 2003).

Figure 3. Size of different particulate type by source emissions

(Source: Vallius, 2005 *Characteristics and sources of fine particulate matter in urban air*)

The coarse particles are characterized by a low residence time (from minutes to several days) and a short travel distance. The ultrafine particles have a long residence time in the atmosphere and, consequently, can be transported over long distances (Sánchez de la Campa, 2013).

Considering the origin of particulate matter, large differences from one geographical area to another exist: the greater part of emissions of primary particulate matter in eastern part of Europe originates from stationary combustion sources and processes, whereas in western parts of Europe, emissions are more evenly distributed among all economic sectors, although transport emissions plays the most significant role at many locations (ApSimon, 2000). In central and northern parts of Europe, anthropogenic sources dominate long-term average PM concentrations, while re-suspended dust and forest fires are representative for the southern Europe (Lazaridis, 2002).

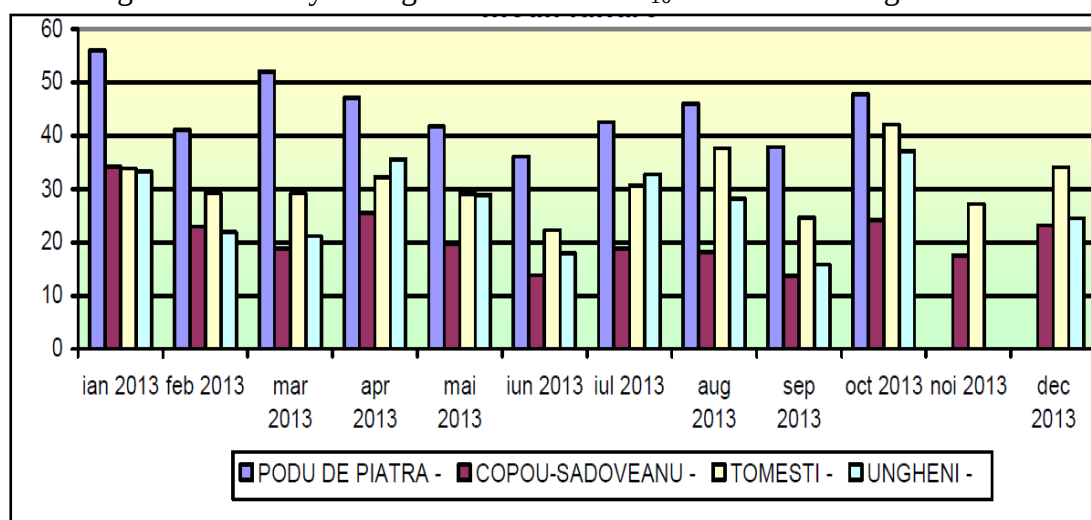
PM_{10} are also called thoracic particles that may reach the upper part of the airways and lungs whilst $\text{PM}_{2.5}$ are called alveolar particles that penetrate more deeply into the lungs and may reach the alveoli. With regard to $\text{PM}_{2.5}$, it is suggested that fine particles may play the

largest role in effecting human health because of the toxicity given by sulfates, nitrates or metals that adhere to their surface (Pope III and Dockery, 2006).

3. Air quality evolution for the particulate matter indicator in Iași Municipality

For air quality assessment, a monitoring network comprising six different type monitoring points was created by the local authorities in 2005. Along with other parameters that are measured every day, PM_{10} is measured using the automatic method and the gravimetric method (called the reference method). The monitoring network stations are located in the following areas: Podu de Piatră (IS-1 Station), Decebal-Cantemir (IS-2 Station), Oancea-Tătărași (IS-3 Station), Copou-Sadoveanu (IS-4 Station), Tomești (IS-5 Station), Bosia-Ungheni (IS-6 Station). The automatic measurements of PM_{10} are used for information purposes, whilst the gravimetric reference method is used to confirm or refute the daily exceeding. The legislation allows a maximum of 35 daily exceeding of the limit value in one year for each monitoring point (European Commission, 2015). The main air quality problem of Iași municipality is the frequent exceeding of the daily and annual average limit value of PM_{10} at the monitoring point called Podu de Piatră (EPA Iași, 2014).

Figure 4. Monthly average evolution of PM_{10} at the monitoring stations

(Source: Environmental Status Report for Iași County, 2013)

For 2007, 2008, 2009 and 2012, the annual average limit value was exceeded, while the daily exceeding of the limit value was registered for more than 35 times. In 2010 there were not obtained enough information in order to have a real estimation according to the European legislation, due to instrument's malfunction. During 2011 and 2014, the annual average limit value was exceeded again, but with a daily average situated at the recommended limit value of 35 (EPA Iași, 2014).

Table 2. PM_{10} measurements evolution during 2006 - 2013

Type of	Annual concentration ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)
---------	---

measurement/ Year	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Automatic	61,69	50,54	48,07	39,06	27,40	26,32	26,68	37,13
Gravimetric	-	42,69	41,59	48,85	28,42	29,86	33,69	30,79

(Source: Environmental Status Report for Iași County, 2013)

The main responsible source of daily exceedings of PM in Iași municipality is represented by the traffic, including the tranfrontalier one because of the vicinity with the Republic of Moldova. Another important source is represented by the construction sites across the roads and underground works at the thermic and electric instalations (Figure 6). Resuspension of accumulated crustal dust from the streets due to traffic and wind is a specific problem because of the sanding streets and studded tires that are used during the cold season. Other stationary sources include CET II thermoelectric power plant, residential combustion or waste incineration.

Traffic is an effective source of both fine and coarse mode primary particles, condensable organic gases and a major source of nitrogen oxides. Particles of condensed carbonaceous material are emitted mainly by diesel vehicles and poorly maintained petrol vehicles (Vardoulakis, 2003). Resuspension, deposition, washout of materials on and off the road and generation of new particles constitute a dynamic source and sink relationship in the traffic environment (Kuhns, 2003).

Traffic emits also precursors for secondary particulate matter that can be formed in the atmosphere (Table 3).

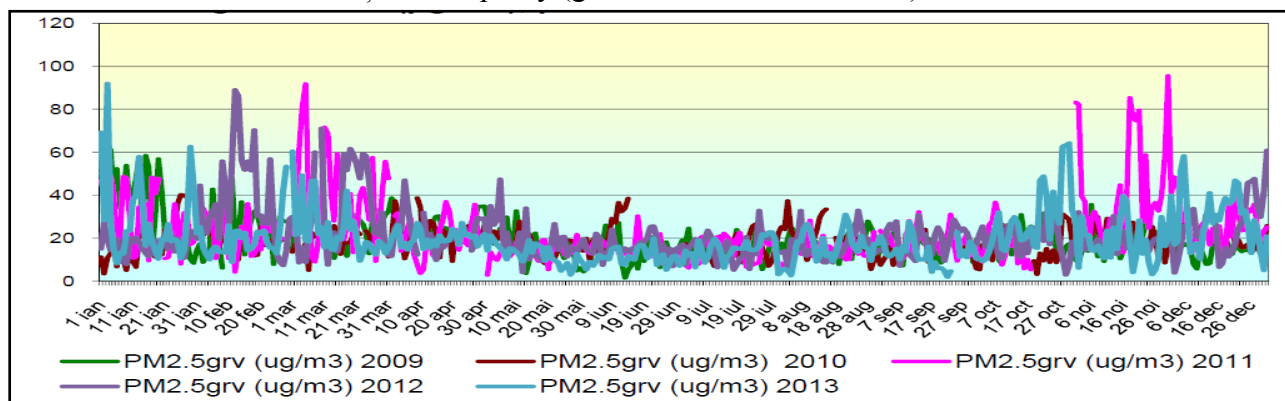
The highest PM concentrations are often reported during stable meteorological conditions such as thermic inversions with slow wind speed rate. During the cold season, space heating generates PM large average size emissions. Local Environmental Protection Agency notifies the authorities about the exceeding of PM and are also suggesting solutions such as: street dust cleaning improvement especially during cold season, streets and sidewalks watering, replacement of the sand used as skid material with calcium chloride in order to control the glazed frost, green spaces expanding and temporary placement of vegetal curtains next to the construction working sites of the city (EPA Iași, 2014).

Table 3. Estimation of total emissions of gaseous pollutants from traffic in Iași municipality

Year/ Pollutant (tones)	CO	CH ₄	NO _x	NH ₃	Volatile compounds
2011	14697,41	112,11	3479,39	33,07	1783,53
2012	6375,28	82,01	3035,00	46,50	947,20
2013	5012,90	62,29	2086,84	19,90	620,29

(Source: Environmental Status Report for Iași County, 2013)

Figure 5. Daily average of PM_{2.5} from January to December 2012 at four monitoring stations of Iași municipality (gravimetric measurements)

(Source: Environmental Status Report for Iași County, 2013)

Figure 6. Photos capturing ongoing works at the construction sites starting 2012 until 2014 in Iași municipality

(Source: Curierul de Iași Newspaper, 2014)

Conclusions

Iași air quality monitoring network was developed from a project idea elaborated in the context of sustainable development concept presented in the Local Agenda 21. Municipality's main air quality problem is represented by the presence of particulate matter from transport activities, constructions site, residential heating and waste burning. One of the frequently exceeding station is near Podu de Piatra, close to a heavy traffic crossroad. Traffic is also responsible for other gaseous pollutants that react with primary particles. In order to improve the situation, the Local Environmental Agency advised local authorities to choose the following solutions: to clean the street dust, to wet the streets and the sidewalks, to replace the

sand used as skid material with calcium chloride to control the glazed frost, to extend the green spaces and to temporary place vegetal curtains boundaries next to the construction working places of the city.

Acknowledgements: This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007-2013.

REFERENCES:

Alexe C., Clima și topoclima municipiului Iași și a ariei metropolitane, PhD Thesis, „A.I.Cuza” University, 2012.

ApSimon H. M., Gonzalez Del Campo T. M., Adams H.S., Modelling long-range transport of primary particulate material over Europe. *Atmos Environ* 35 (2000): 343-352.

EPA Iași, 2014. Local Environmental Protection Agency Iași, Annual Activity Report, p. 32.

European Comission, Air quality standards: <http://ec.europa.eu/environment/air/quality/standards>. Accessed March 10, 2015.

Environmental Status Report in Iași County for year 2013, Local Environmental Protection Agency.

Iași City Hall, Local Agenda 21- Local Plan of Sustainable Development of Iași Municipality, 2002, p. 57.

Kuhns H., Etyemezian V., Green M., Hendrickson K., McGown M., Barton K., Pitchford M., Vehicle-based road dust emission measurement - Part II: Effect of precipitation, wintertime road sanding, and street sweepers on inferred PM10 emission potentials from paved and unpaved roads. *Atmos Environ* 37 (2003): 4573-4582.

Lazaridis M., Semb A., Larssen S., Hjellbrekke A.G., Hov O., Hanssen J.E., Schaug J., Torseth K.,

Measurements of particulate matter within the framework of the European Monitoring and Evaluation Programme (EMEP) I. First results. *Science of Total Environ* 285 (2002): 209-235.

Mărgărit S. G., Bran N. C., The challanges of sustainable development on a national level Constantin Brâncuși University from Tg. Jiu *Annals, Letters and Social Sciences Series*, 4 (2012).

Pohjola M.A., Rantamäki M., Kukkonen J., Karppinen A., Berge E., Meteorological evaluation of a severe air pollution episode in Helsinki on 27-29 December 1995. *Boreal Environ Res* 9 (2004): 75-87.

Pope III A. C., Dockery D. W., Health effects of fine particulate air pollution: lines that connect. *J. Am. Med. Assoc.* 56 (2006):709-742.

Sánchez de la Campa A. M., de la Rosa J. D., Alastuey A., An introduction to atmospheric PM and air quality In *Particulate matter: Environmental Monitoring and Mitigation*, edited by

Xavier Querol, María-Cruz Minguillón, and Mar Viana, 8-20. Ebook, Future Science Ltd., 2010. Accessed March 16, 2015. <http://www.futuremedicine.com/doi/book/10.4155/9781909453135>.

Seinfeld J.H., Pandis S.N., Atmospheric Chemistry and Physics: From Air Pollution to Climate

Change. John Wiley & Sons, Inc., New York. 1998.

Vardoulakis S., Fisher B.E.A., Pericleous K., Gonzalez-Flesca N., Modelling air quality in street canyons: a review. *Atmos Environ* 37 (2003):155-182.

Vallius M., Characteristics and sources of fine particulate matter in urban air, National Public Institute, Kupio, Finland, 2005.

WHO, 2003. Report on a WHO Working Group, Health aspects of air pollution with particulate matter, ozone and nitrogen dioxide, Bonn, Germany.

***Directive 2008/50/EC of the European Parliament and the Council of 21 May 2008 on ambient air and cleaner air for Europe entered into force on 11 June 2008.

***<http://ec.europa.eu/eurostat/web/sdi/indicators>. Accessed March 15, 2015.

***www.epa.gov/airscience/air-particulatematter.htm. Accessed March 08, 2015.

RELATIONAL CONSTRUCTIONISM IN LEADERSHIP DEVELOPMENT

Alexandra Galbin, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The global context of the world in change is leading to new challenges for organizations. Social constructionism can be a useful approach for the organizational intervention. Language, dialogue, co-creation are important resources that can generate innovative tools, more possibilities in constructing the transformation of organizations. This article explores the social constructionism, particularly the relational constructionism version in leadership area. This perspective is focused on the multiple relations created through language, which is the social action itself, being an ongoing process. The relational constructionism stimulates the creation of collaborative relationships between members of organizations, opening and discovering new perspectives to act and to create changes. The positive conversations are very important in stimulating the imagination, the motivation of participants and open multiple voices that bring value together and generate involvement and change.

Keywords: *leadership, multiple relations, organization development, process ongoing, relational constructionism*

Relational Constructionism

This article focuses on relational constructionism, a relational version of social constructionism in which leadership as a relational process prevails. Gergen (1994) proposes a new approach, social constructionism that focuses on the processes of understanding and addressing changes in the postmodern society, in a wider sense, but specifically on organizations. Social constructionism may be defined as a perspective which believes that a great deal of human life exists as it does due to social and interpersonal influences (Gergen, 1985, p. 265). Weick (1995) suggests that organizations are socially constructed. Organizations can be seen as relational and dialogical language communities (Cunliffe, 2008). The constructionist approach emphasizes the ability to create realities through language, in its varied forms of presentation, stimulating a process of continuous creation (Cojocaru, 2005; Cojocaru, 2013). "The type of knowledge generated from this perspective is knowledge about what forms of reality language constructs" (Cunliffe, 2008). Relational constructionism focus on how people are creating meanings intersubjectively through their embodied dialogical activities (Cunliffe, 2002b; Gergen et al. 2001). Everyday life is intersubjectivity constructed because we live in a 'web of relationships' (Berger & Luckmann, 1966). We are always a 'self-in-relation-to-others', and the managers need to know how they relate with others, to understand how others view the world, and to create opportunities for open dialogue (Cunliffe, 2008). Relational constructionist perspective is emergent in the interactions and relationships between the participants (Van der Haar & Hosking, 2004). Relational constructionism is a social science perspective with its own assumptions about ontology, epistemology, and methodology (Hosking, 2011). Is has its 'own interests, possibilities and the potential value lies in this context' (Hosking, 2011). Realities are socially constructed in social-relational processes; multiple 'social realities are made in multiple social relations' (Van der Haar & Hosking, 2004). Relational processes centre language constructing, reconstructing

relational realities. These relational realities include constructions of a relational self in relation to others. The relation processes are ongoing processes in which realities are always in construction (Hosking, 2011). Relational constructionism assumes multiple local or regional ontologies (Benton & Craib, 2001). Alvesson & Deetz (2000) consider the dualism of objective-subjective, real-relativist as local-cultural, local-historical. According to Hosking (2011) in relational constructionism 'talk of the individual as possessing a self, a mind and individual knowledge' gives ways to speak about relational processes. Many simultaneous inter-acts contribute to this ongoing process (re)constructing the reality. In relational constructionism language is viewed as a key medium in which 'inter-acting goes on' (Hosking, 2011). Language derives its significance from the ways it is used in human relationships (Gergen, 1994). Relational constructionism includes the role of history and culture in all areas of practice including organizational studies (Benton & Craib, 2001; Gergen, 1994). This perspective theorizes power as a quality of all relational processes and realities and deals with 'how' of constructing and saying little about the 'what' or the 'content' (Hosking, 2011; Cojocaru, 2012). Relational constructionism is opened to more open approaches that are participatory, collaborative, appreciative, and dialogical. Appreciative inquiry (Strivastva & Cooperrider, 1990) assumes a relational, dialogical view of persons and processes. These approaches are ways of working that open up 'power to' rather than 'power over'. Dialogue (Gergen, 1995) open space for creativity, for improvisation, participants learn how to learn (Isaacs, 1996), and participation is viewed as a relational way of being and knowing (Reason, 1994).

Leadership as Relational Process

Organizations are seen as 'potentially fluid field of meaning making' (Gergen, 2009, p. 321), being an ongoing process of development. Language is an important lens for understanding particular aspects of organizational life (Deal & Kennedy, 1982; Ouchi & Wilkins, 1985). Pearce (1992, p. 140) refers to language as a process of constructing social realities. Fairhurst & Connaughton (2014) in the paper *Leadership: A communicative perspective*, emphasises the leadership communication which is transformational and meaning-centered. Purvanova & Bono (2009) in their experimental study combined communication with transformational leadership and found that transformational leadership behaviors impacted virtual teams' behavior more than face-to-face. Balthazard et al. (2009) focused on the influences of personality characteristics on perceptions of transformational leadership. "Leadership is, by definition, performative in which reflexivity is routine and moral grounding thus becomes possible" (Fairhurst & Connaughton, 2014). The relational constructionist perspective on leadership highlights the role of leaders as relational managers (Russell, 2003). The relational view underlines the importance of relationships between leaders and followers (Covey, 1993; Hall & Hall, 1988; Whitaker, 1983; Liu, 2014). Hosking & Morley (1988) sustained that we need to pay attention to the social constructions of organizations – how leaders construct organizational realities (Stanescu & Ciceci, 2012). Realities are created by people who communicate through language, each of them influencing and limiting the responses of others (Cojocaru, Bragaru, & Ciuchi, 2012). From a social constructionist perspective, language is more than just a way of connecting people (Aytan,

2014). People 'exist' in language. Language gains its meaning from its use in context (Burr, 2003; Gergen, 1994; McNamee, 2004). Language creates identities, relationships, and cultures (Burr, 2003). The leaders influence and have great impact on the activity of the followers. According to Barge & Fairhurst (2008) leadership is a co-created, contextual, and attributional process and the ideas expressed are recognized by followers as progressing tasks. The leader who has an appreciative position in relation with his whole crew can create more possibilities to look at one situation and generates high-quality relationships.

The term *relational* appears in a wide range of domains 'reflecting the breadth of theoretical underpinnings' (Parker, Wasserman, Kram & Hall, 2015). "Relationships are central to human functioning and relational life is intertwined throughout our lives" (Blustein et al. 2004, p. 426). Relational practice and learning in leadership improve development of individuals and also the organization, leading to positive actions. This process implies high-quality relationships. High-quality relationships are formed by multiple high-quality connections with others over time (Parker et al. 2015). The main purpose of both is to create conditions for learning, change, and development (Morariu, 2014). The relationship is a powerful influence for change in the organizational field. A good way of learning potential is peer coaching, a multidisciplinary process that expands the relational resources to individuals focused on change (Parker et al. 2015). Peer coaching is a 'helping relationship that facilitates mutual learning and development' in organizations (Parker et al. 2015). Leadership coaching helps to improve interpersonal skill development, stress management, and strategic thinking (Bono, Purvanova, Towler, & Peterson, 2009). Peer coaching increases self-awareness, greater adaptability, more active listening and inquiry, effective leadership and interpersonal connections (Parker et al. 2008). This relational process has higher success when the members of organization have the capability to build relationships of high-quality (Parker, Kram & Hall, 2012). High-quality relationships promote trust, support and openness, and produce high-quality connections when it is combined with high-quality communication (Gittel, 2003). Learning within relationships produces more performance, satisfaction and growth outcomes (Cameron, Dutton, & Quinn, 2003). A positive discourse leads to effective peer coaching.

Relational constructionism is interested to develop practical wisdom. Practical wisdom is based on knowing who we are and how to relate to others (Cunliffe, 2008). Leadership actors need to cultivate the wisdom to improvise their action (Barge & Fairhurst, 2008). Phronesis, a form of practical wisdom can help leaders to see the good in a situation (Grint, 2007). Through phronesis leaders create invitations for others to create. Here, the reflexive abilities (Cunliffe, 2004) are important to make persons aware of how their assumptions influence how they think or act. Some authors identified the need for interpersonal skills in leadership (Whitaker, 1983; Zaleznik, 1993). To understand the reactions of their followers, leaders need to understand their own (Russell, 2003). Leaders can develop their reflexive abilities 'keeping some play in the system'. 'Keeping some play in the system' highlights the importance of leadership's role in creating and sustaining energy in the system (Barge & Fairhurst, 2008). Energy has a positive effect (Quinn & Dutton, 2005) on the ability of leaders to coordinate the follower's action, and keep their energy high. The relational style of thinking (Van der Haar & Hosking, 2004) in leadership creates relational processes that

generate energy during organizations by making wise choices in the moment of action (Barge & Fairhurst, 2008). Relational leadership highlights the responsibility for creating ethical dialogue, respecting others' rights, ideas, recognizes that working through differences is inherently a moral responsibility, and involves practical wisdom (Cunliffe & Eriksen, 2011).

REFERENCES:

- Alvesson, M., & Deetz, S. (2000). *Doing critical management research*. London: SAGE.
- Aytan, T. (2014). An Investigation of Metaphors on the Concept of Teacher among Preservice Turkish Teachers. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 46, 65-84.
- Balthayard, P. A, Waldman D. A., & Warren, J. E. (2009). Predictions of the emergence of transformational leadership in virtual decision teams. *Leadership Quarterly* 20: 651-663.
- Barge, J. K., & Fairhurst, G. T. (2008). Living Leadership: A Systemic Constructionist Approach, *Leadership*, 4(3): 227-251, Sage Publications.
- Benton, T., & Craib, I. (2001). *Philosophy of social science*. Basingstoke: Palgrave.
- Berger, P., & Luckman, T. L. (1966). *The social construction of Knowledge: A Treatise on the Sociology of Knowledge*, Garden City, NY: Doubleday.
- Blustein, D. L., Schultheiss, D. E. P., & Flum, H. (2004). Toward a relational perspective of the psychology of careers and working: A social constructionist analysis. *Journal of Vocational Behavior*, 64, 423-440.
- Bono, J. E., Purvanova, R. K., Towler, A. J., & Peterson, D. B. (2009). A survey of executive coaching practices. *Personnel Psychology*, 62, 361-404.
- Burr, V. (2003). *Social Constructionism* (2nd ed.). New York, NY: Routledge.
- Cameron, K. S., Dutton, J. E., & Quinn, R. E. (Eds.). (2003). *Positive organizational scholarship: Foundations of a new discipline*. San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Cojocaru, D. (2012). Appreciative Inquiry and Organisational Change. Applications in Medical Services. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 38, 122-131.
- Cojocaru, S. (2005). *Appreciative Methods in Social Work. Investigation, Supervision and Case Management*, Polirom, Iasi.
- Cojocaru, S. (2013). *Appreciative Inquiry in Social Work*, Lambert Academic Publishing.
- Cojocaru, S., Bragaru, C., Ciuchi, O. M. (2012). The role of language in constructing social realities. The appreciative Inquiry and the reconstruction of organizational ideology. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala* (Journal of Research and Social Intervention) 36, 31-43.
- Covey, S. (1993). *Principle-Centered Leadership: A Philosophy for Life and Success In Business*, London: Simon & Schuster.
- Cunliffe, A. L. (2002b). Social Poetics: A Dialogical Approach to Management Inquiry, *Journal of Management Inquiry* 11 (2): 128-46.
- Cunliffe, A. L. (2008). Orientations to Social Constructionism: Relationally Responsive Social Constructionism and its Implications for Knowledge and Learning, *Management Learning*, Sage Publications.
- Cunliffe, A. L., & Eriksen. (2011). Relational Leadership, *Human Relations*, 64(11): 1425-1449, Sage Publications.

- Deal, T., & Kennedy, A. (1982). *Corporate cultures: The rites and rituals of corporate life*. Reading, MA: Addison-Wesley.
- Faihurst, G. T., & Connaughton S. L. (2014). Leadership: A communicative perspective, *Leadership*, 10 (1): 7-35, Sage.
- Gergen, K. J. (1985). Theory of the self: Impasse and evolution. In L. Berkowitz (Ed.), *Advances in experimental social psychology*. New York, Academic Press.
- Gergen, K. J. (1994). *Realities and relationships*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Gergen, K. J. (1995). Relational theory and the discourses of power. In D. M. Hosking, H. P. Dachler, & K. J. Gergen (Eds.), *Management and organization: Relational alternatives to individualism* (pp. 29–51). Aldershot: Avebury.
- Gergen, K. J. (2009). *Relational being beyond self and community*. Oxford, England: Oxford University Press.
- Gergen, K. J., McNamee, S., & Barrett, F. (2001). Toward transformative dialogue. *International Journal of Public Administration*, 24 (7/8), 679–707.
- Gittell, J. H. (2003). A theory of relational coordination. In K. Cameron, J. E. Dutton, & R. E. Quinn (Eds.), *Positive organizational scholarship* (pp. 279-295). San Francisco, CA: Berrett-Koehler.
- Grint, K. (2007). Learning to lead: Can Aristotle help us find the road to wisdom? *Leadership* 3(2): 231–246.
- Hall, E., & Hall, C. (1988). *Human Relations in Education*. London: Routledge.
- Hosking, D. M. & Morley, I. E. (1988). The skills of leadership. In J.G. Hunt, R. Baglia & C. Schriesheim (Eds.), *Emerging Leadership Vistas*. Lexington, MA: Arlington Heights.
- Hosking, D. M. (2011). Telling Tales of Relations: Appreciating Relational Constructionism, *Organization Studies*, 32 (1), 47-65, Sage.
- Isaacs, W. (1996). The process and potential of dialogue in social change. *Educational Technology*, Jan-Feb: 20–30.
- Liu, C. M. (2014). Internationalisation of Family Firm: The Role of Entrepreneurial Orientation, Ownership and Generational Involvement. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 47, 180-191.
- McNamee, S. (2004). *Social construction as a practical theory. Lessons for practice and reflection in psychotherapy*. In Pare D., Lerner G. (Eds.), *Critical knowledge and practice in psychotherapy* (pp. 9-21). New York, NY: Haworth Press.
- Morariu, A. (2014). The Management of the Human Resources in the Public Health System: The Complexity and the Euro-Global Socio-Economic Challenges. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 44, 266-278.
- Ouchi, W. & Wilkins, A. (1985). Organizational culture. *Annual Review of Sociology*, 11, 457–83.
- Parker, P., Hall, D. T., & Kram, K. E. (2008). Peer coaching: A relational process for accelerating career learning. *Academy of Management Learning & Education*, 7, 487-503.
- Parker, P., Kram, K. E., & Hall, D. T. (2012). Exploring risk factors in peer coaching: A multilevel approach. *Journal of Applied Behavioral Science*, 49, 361-387.
- Parker, P., Wasserman, I., Kram, K. E., Hall, D. T. (2015). A relational Communication Approach to Peer Coaching, *The Journal of Applied Behavioral Science*, 51(2) 231-252.

- Pearce, W. B. (1992). A 'camper's' guide to constructionists. *Human Systems: The Journal of Systemic Consultation & Management*, 3, 139–161.
- Purnavona, R. K., & Reynolds, M. (2009). Transformational leadership in context: face-to-face and virtual teams. *Leadership Quarterly* 20: 343-357.
- Reason, P. (1994). *Participation in Human Inquiry*, London: SAGE.
- Russell, M. (2003). Leadership and Followership as a Relational Process, *Educational Management and Administration*, 31(2): 145-157, Sage Publications.
- Srivastva, S., & Cooperrider, D. (1990). *Appreciative management and leadership: The power of positive thought and action in organizations*. San Francisco: Jossey Bass.
- Stanescu, D. F., Cicei, C. C. (2012). Leadership Styles and Emotional Intelligence of Romanian Public Managers. *Revista de Cercetare si Interventie Sociala*, 38, 107-121.
- Van der Haar, D., & Hosking, D. M. (2004). Evaluating appreciative inquiry: A relational constructionist perspective, *Human Relations*, 57(8): 1017-1036.
- Weick, K. E. (1995). *Sensemaking in organizations*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Whitaker, P. (1983). *The Primary Head*. London: Heinemann Educational Books.
- Zaleznik, A. (1993). Managers and leaders. Are they different? In W. W. Rosenbach & R. I. Taylor (Eds.), *Contemporary issues in leadership* (pp. 36-59), Oxford Westview Press.

THE ANALYSIS OF UNCERTAINTIES IN THE MAN-MACHINE COMMUNICATION

Sergiu Hartopanu, „Gh. Zane” Institute of Economic and Social Research, Romanian Academy, Iași Branch

*Abstract:*In the last years the scientific community has become increasingly Interested in rehabilitation robotics. Starting from this premise in the paper we present uncertainty analysis in man-machine communication. As the human body needs certain organs to interact with the environment, and to support the body in life, so any robot model should contain several mechanical and electrical elements that perform various functions for it to operate. Classic mode of interaction of a robot consists of three steps. The robot can "feel" the environment, environmental information that is received by the sensors. The robot planning what to do next, building a model of the world around, of course taking into account both short-term goals (an example would be an obstacle detection) and long-term goals (eg. to reach the a certain puncture in a different set of environmental point). The robot implements its plan through effectors. The interaction will be achieved between the hands of a patient who suffered a stroke and a robotic glove that will help him in a faster recovery.

Key-words:*Machin, robot, uncertainty, analyze, human.*

1. THE IMPORTANCE OF UNCERTAINTY ANALYSIS BETWEEN HUMAN-MACHINE INTERACTION

When referring, to human-machine interaction, we understand human communication between a human user and a system.

"The qualitative analysis of the level of uncertainty provides an optimal insight into the best management techniques and methods that may contribute to achieving development objectives under crisis conditions." [1]

We propose that peoples who have suffered a stroke and have outstanding potential in terms of hand movements. So we will analyze the interaction of these people and robotic system for recovery. The novelty of this system is the balance of electrical stimulation and exoskeleton. Exoskeleton is getting used to the movement finesse. We propose that this prototype to accomplish two types of exercise: the first being an exercise predefined, the system detecting hand motion intent patient using a bending sensor mounted on one of his fingers, performing flexion and extension movements, and the second exercise is required by right limb movements, the healthy one. To achieve the second type of exercise is mounted on the right hand glove with sensors that will help copying healthy fingers movements, movements transposed to the injured hand (Figure 2).

Fig. 1 Glove type structure

Fig. 2 Glove with sensors for copying healthy hand movement

Uncertainty in the man-machine communication has evolved pretty much. A while ago, when we do not have a technology so advanced, not helped so much to avoid the state of uncertainty caused by natural events and processes. With the possibility of people controlling natural phenomena and reduce dependence on them, through technical and increasingly sophisticated technologies, the uncertainty has come to be managed more and more using specific methods and techniques.

Faster development of the production opportunities than science, international economic exchanges, the processes of collecting and processing information necessary to the economic agents who acting on growing markets, emphasized the insecurity and vulnerability. In the situation which essentially uncertainty is reduced to a feeling [2] acquired after a personal experience or the group to which it belongs, its size influences the performance of the economy directly and indirectly. So we cannot know exactly what will be possibilities of obtaining patient's recovery factors.

Uncertainty has become a norm for the processes involved in the development and functioning systems for recovery because the information traders need to get the best results in given conditions are not available, and when they get are partially affected by error or is incomplete [3].

Uncertainty in decisional phase refers to the preference for choosing a best solution.

Establishing decisions in conditions of uncertainty is performed using several methods known in the literature as optimization criteria - rules or techniques. The techniques most commonly used are: pessimistic or cautious (Abraham Wald), optimistic, optimality (Leonid Hurwicz), balance or equality of probability (Bayes-Laplace) and minimize regrets (Leonard I. Savage).

2. TYPES OF UNCERTAINTIES MNIFESTED IN THE COMMUNICATION BETWEEN MAN-MCHINE

In our case uncertainty may occur in communication between patient (man) - machine, patient- team, patient-sensors and the evaluation team - patient. Further, we analyze the type of uncertainty which we have to take the best decision using one of the techniques mentioned above.

a) In case of patient-machine

There's no way to know the type of patient who can come to recovery, therefore appears the patient's type of uncertainty. They can be patients who had suffered a stroke seriously, without an outstanding recovery potential. For this type of subjects the results will always be reserved and uncertain, meaning to recover again movements, dexterity, therefore for this category is not useful recovery system. This device addresses only for patients who have outstanding potential, meaning they can move even a finger how little. There are people who during exercise recovery have some involuntary movements due to desire a more rapid recovery or habit. Those who have had a stroke worse when attempting to move a finger moves his upper limb directly from shoulder. In these cases it should be immobilized the whole arm and left free only the hand to execute the exercises properly. We can also meet people who have spasticity of the hands remained stuck with his fingers in flexion position. In this condition we cannot perform flexion and full extension, requiring a large number of exercises for the release of spasticity. The exercises are performed gradually increasing the power of the electric stimulus. Because the probability of occurrence types of patients mentioned above is equal, the best technique is the technique of proportionality in making decisions developed by Bayes-Laplace.

Proportionality's technique developed by Bayes-Laplace requires that each status of the objective conditions has the same probability of occurrence and the optimal version it is the one for which the arithmetic mean of the results for the corresponding states considered is the most favourable. And to determine the optimum solution we use the formula:

$$V_{optim} = \max_j \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n (R_{ij}) \quad \text{where:}$$

n - the number of states objective conditions. [4]

b) In case of evaluation team-patient

Another problem is the uncertainty assessment of the type of patient by the medical team. The assessment team must determine the type of patient, meaning the severity stroke. Usually these assessments are based on medical expertise of each team. A wrong assessment of the type of patient may have serious consequences, for example, to a person who shows spasticity of the hands, we cannot apply the maximum stimulus because we will cause burns to the fingers and muscle tears. Therefore we propose that the most appropriate technique in this respect - Minimum and Savage regrets technique or technique Anbraham Wald.

The technique used in optimizing decisions in condition of uncertainty is to minimize regrets, established by L. Savage, according to which, the optimal diagnosis is for that, regret is minimal. In this phase we should we consider two stages:

➤ determination regrets matrix in which each element is obtained by subtracting from the value of its initial maximum element in column:

$$r_{ij} = R_{ij} - \max_j R_{ij}$$

➤ finding the maxim value obtained regrets, and of these the minimum amount on each line:

$$V_{optim} = \min_i \max_j (r_{ij})$$

Pessimistic technique developed by Abraham Wald, on the premise that optimal diagnosis is one that requires maximum benefit in situations where objective conditions are nefaorable.

Optimizing decisions using this technique reach the following result:

$$V_{optim} = \max_i \min_j (R_{ij}) \quad [4]$$

c) In case of patient-evaluation team

Uncertainty patient's feedback provided on the electric stimulus.

The feedback provided by people coming on recovery can be verbal or nonverbal because people who are following a stroke cannot speak; the feedback from them is only through signs or physiognomy's reactions. For this case we need to establish a minimum and maximum level of the electrical stimuli without affecting the patient's skin or muscles. The exercises must be conducted in several sessions increasing stimulus value from a session to another.

Uncertainty patient recovery time depends heavily on the patient's active involvement in exercises, the number of sessions and severity of stroke. Recovery time can be estimated only after a considerable number of sessions. To predict the recovery time should be grip force measurements of each meeting and according to the grip force can to establish a recovery time. To measure grip force will be used GFTS device (GRIP FORCE TRACKING SYSTEM) developed as a tool to analyze the effects of physical therapy or to train the patient who has suffered a stroke. GFTS involve biofeedback training methods and consists of two force measuring devices having various shapes (one cylinder shaped and one flat) that connects to a personal computer through an interface. During the exercise the person applies gripping force as visual feedback on the target signal (Figure 3 and 4) minimizing the difference between target and actual response.

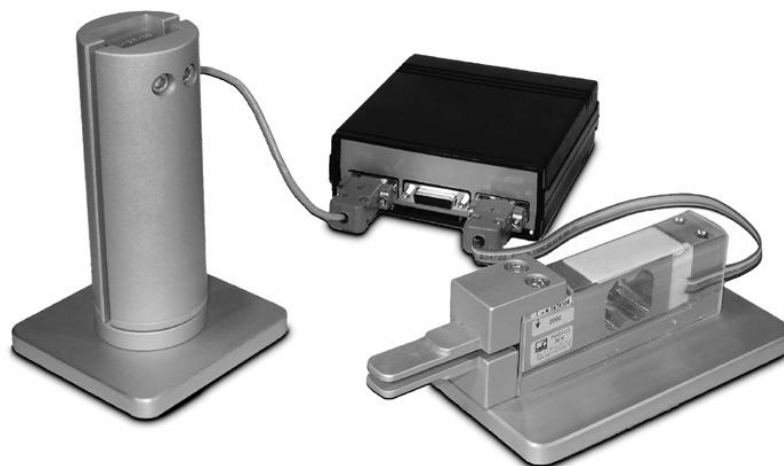

Fig. 3 The management of clamping force [5]

Fig. 4 Tracking error of the signal gave [5]

To estimate the recovery time of the patient should be used weighted optimism technique or technique of Hurwicz that balances the consequences optimistic and the pessimistic technique by introducing a coefficient of optimism - α technique described below.

Technical optimality (Hurwicz), focuses by introducing a coefficient of optimism, several steps are necessary to obtain optimal variant:

- Adoption of optimism coefficient ($0 < \alpha < 1$);
- Determine the elements H_i , using the formula:

$$H_i = \alpha A_i + (1 - \alpha) a_i$$

where:

A_i - the most favourable element of the line i ($\max R_{ij}$);

a_i - the unfavourable element of the line i ($\min R_{ij}$);

Optimal decision is given by the following formula:

$$V_{\text{optim}} = \max_i (H_i) \quad [4]$$

d) In the case of patient-sensors

Uncertainty in communication between patient and sensors can occur when the system is installed wrong, you do not make the necessary adjustments or the environment can affect sensors, such as temperature or humidity. We use optimistic technique to analyse the environment, in which we analyze three states of temperature and humidity: low, medium and high.

The optimistic technique involves the selection of optimal situation that is as objective conditions most favourable, resulting that this rule can be defined as the rule maxi max:

$$V_{\text{optim}} = \max_i \max_j (R_{ij}) \quad [4]$$

Indifferent of the type of information that we want to get, it should cover the relationship between past and future is dominated by uncertainties inevitable.

Conclusion

The information needed to develop strategies and decisions concerning the distant past, near or on the right.

The conditions of uncertainty are when necessary information is not available to determine the probabilities of manifestation states the objective conditions and variables are partly uncontrollable.

For any product should carry out such an analysis to determine uncertainties. With the identification of uncertainties are reduced for any problem that may occur in system operation.

For each uncertainty, have been identified optimal techniques in order to take the optimal decision applied to each uncertainty.

Acknowledgements: This paper is supported by the Sectorial Operational Programme Human Resources Development (SOP HRD), financed from the European Social Fund and by the Romanian Government under the contract number POSDRU/159/1.5/133675.

REFERENCES:

- [1] Alecu C. (2011) "Qualitative Assessments and Optimal Decision under Uncertainty Using Fuzzy Numbers Rectangular" The Yearbook of the Gh.Zane ,, ,, Institute Of Economic Research, Iassy, Bucharest: Romanian Academy Press, Volume 20.
- [2] Hofstede G. "Managementul instrukturilor multicultural", Economic Publishing House, Bucharest, 1996, p. 133.
- [3] P. Prunea "The risk in economic activity. Facets. Factors. Methods of reduction. "Economic Publishing House, Bucharest, 2003, p. 19.
- [4] Nicolescu O., I. Verboncu, "Management", Economic Publishing House, Bucharest, 1999, p 227-229.
- [5] Poboroniuc Marian-Silviu, programming and control elements neuroprostheses, VENUS Publishing House, Iasi, 2006.

ROMANIAN AVIATION INDUSTRY: AN ANALYSIS OF THE FINANCIAL INDICATORS

Eugen Țurlea, Mihai Păunică, Monica-Veronica Honu, Marioara Niculae (Piroi), The Bucharest University of Economic Studies

Abstract: The Romanian aviation industry has passed through several stages: an inception phase, a number of diversification stages, a number of new programmes and capacity development phases, as well as several years of searches and new beginnings. Being in its development stage, the Romanian aviation industry sector is exerting an increased interest to local and foreign investors. In order to attract and maintain their attention it is useful to develop a common financial language that can easily be understood and that portrays a clear picture of the company's financial position in order for all stakeholders involved to make the right decisions.

Having an overview of the financial indicators used in one of the key industry sectors in Romania, may provide useful insights into a world which indirectly impacts a very large audience. Even if the number of specialised companies in the Romanian aviation market is low, the impact in the overall industry sector is significant due to the number of employees and of the overall turnovers.

Key words: *aviation, industry, financial, statement, indicators*

Introduction

Economic practice show that one of the most important factors for success business of enterprise is considered to be the ability to react in time to all changes or variations that occur in its internal and external environment. (Duda-Daianu and Piroi, 2013) Most preferably, the economic inflections can be observed over amore detailed analysis of annual financial statements.

Financial statements provide valuable information regarding the financial position and performances of any entity, the success of its operations, policies and management strategies. The data derived is useful to a wide range of stakeholders, helping in the decision making process: owners, investors, managers, creditors, government regulators as noted in previous studies (Honu, 2014).

The financial analysis field of this study has recently extended by taking into consideration the integration of entity' environment studies according to sector trends and development. Also analyzing all information in the context of a competitive field, has left its mark over the financial statement case studies. Due to increasing complexity of the decision making process information provided by the financial analysis, it is considered to be an input of strategic diagnosis.

The results of the financial analysis depends on the quality, accuracy, relevance and effectiveness of collected and processed economic information. Primary sources of information for financial analysis are the financial statements, which are considered to be the raw material in the analysis process.

One of the financial statements set, the balance sheet, provides information about assets, liabilities and equity, as main elements, and liquidity, solvency, risk as financial flexibility as derived indexes. (Monea, 2013)

To achieve the goal of this paper, we will analyze a number of indicators used in performance analysis. The selected indicators applied on the aviation industry market segmentation were: solvability, liquidity and return indicators.

Research methodology

This paper aims to illustrate and to clarify an important technique for assessing the entities on the aviation industry market, to be precise, the fundamental analysis of the balance sheet in several significant aspects.

In order to test the research question, ten entities operating in the aeronautic industry, some listed on the Bucharest Stock Exchange (Tier I, II and III), were selected (as it can be seen in Table 1). All these companies were analyzed through a period of eight years, from 2006 until 2013.

Table 4 Sample Data

Company name		NACE Code	Analyzed period
1	Aerostar	3030 – Manufacture of aircraft and spacecraft	2006-2013
2	Eurocopter		
3	Unison Engine Components		
4	Romaero		
5	Turbomecanica		
6	Avioane Craiova		
7	Motorstar		
8	ConstructiiAeronautice		
9	Aero Consulting		
10	FlugWerk International		

The methodological approach for the determination of the common set of indicators was based on the requirements of local national aviation companies. On these grounds, we tried to identify a set of indicators jointly accepted both from the academic point of view, but also which can subsequently be transmitted for applicability.

In order to conduct the analysis, entities' annual reports, financial statements and all related documents were consulted; further, the relevant information was integrated into the operational database.

Literature review

The most important attributes that reveal the usefulness of the information provided by financial statements are considered to be the qualitative features of information from financial statements (OMF 3055/2009; OMFP 1802/2014).

As part of the financial statement set, we focused more on the balance sheet, also called the statement of financial position. This is due to the fact that it is a logical starting point in assessing an entity's financial position. The balance sheet provides a wealth of valuable information about a business, especially when examined over a period of time (several years) and evaluated in relation with other financial statements. (Monea, 2013)

Fundamental analysis of the balance sheet by specific techniques, can emphasize an economically diagnosis of the financial position. For an easier recognition of the difficulties faced by an economic entity, any review shall be based on calculating and interpreting the financial and economic indicators.

Financial diagnosing an entity involves more key elements. Thus, at least two aspects can be taken into account, namely the analysis of financial position through balance sheet analysis and the analysis of financial activity through Profit and loss account.

As a derived benefit, the credibility of annual financial statements is increased by the existence of a company's audit report. For investors, the unqualified opinion of the independent auditor represents an important element in making a decision for mainly for the purpose of supporting a business.

Research Design

The analysis indicators were chosen bases on the national and international literature review, namely Stancu (2006), Trenca (2006), Pierre(2004), Lezeu (2004), Chirilă and Droj (2010) and Brealey et. all (2004). In this study from the 20 selected common indicators, only 4 were used.

First indicator, the global financial autonomy rate (R_{GFA}) - indicates the percentage of the company's assets that are financed from their own resources. It can be calculated using the following equation:

$$R_{GFA} = \frac{\text{Equity}}{\text{Total liabilities}} \times 100$$

Table 5 Global financial autonomy rate in the aviation industry sector

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aerostar	226.26 %	260.39 %	213.49%	417.58%	586.60 %	565.94 %	318.56 %	310.98 %
Eurocopter	141.72 %	139.01 %	151.82%	50.14%	202.47 %	108.76 %	112.40 %	71.23%
Unison Engine Component s	11.52%	184.80 %	328.31%	354.30%	581.23 %	489.98 %	1096.47 %	881.80 %
Romaero	1097.83 %	1112.89 %	1154.53 %	1013.70 %	796.62 %	645.24 %	385.41 %	328.21 %
Turbomecani ca	321.06 %	196.54 %	110.94%	122.85%	106.71 %	74.97%	40.12%	32.32%
Avioane	34.20%	0.69%	-45.50%	73.16%	81.03%	51.51%	-	-

Craiova							57.06 %	63.21 %
Motorstar	19.18%	23.37%	39.69%	31.48%	47.17%	46.99%	59.11%	60.04%
Constructii Aeronautice	0.10%	37.60%	48.46%	58.24%	55.31%	59.83%	- 63.79 %	- 66.31 %
Aero Consulting	67.35%	65.68%	88.12%	57.78%	32.37%	35.39%	37.10%	44.05%
FlugWerk International	83.23%	1.26%	10.96%	6.43%	4.68%	1.28%	-3.09%	-6.44%

Source: own processing based on the data retrieved from Ministry of Public Finance

The table of global financial autonomy rate presents an unique representation of the equity in overall debt. At market level we can observe a fluctuation in the value of this indicator. It mainly differs due to stakeholder policy, entity type (SME, large, subsidiary, etc.) or market condition.

Aerostar's financial autonomy rate portrays a rather unwavering equity to debt rate, with the exception of the crisis and post-crisis stages, when it increased to almost 400-500% due to debt reduction. Eurocopter SA, subsidiary of the Airbus conglomerate, registered an financial economic rate between 100-150%. The only noticeable variability was recorded in 2008-2009 due to capital fluctuation.

A company's equity is regarded as an indicator of its financial health. Since equity is negative due to the recorded losses, the companies must either increase their social capital or to dissolve, according to the Romanian Companies' Law 31/1990. Throughout 2012-2013, Avioane Craiova, Constructii Aeronautice and FlugWerk International have a negative overall rate of financial autonomy (RGFA).

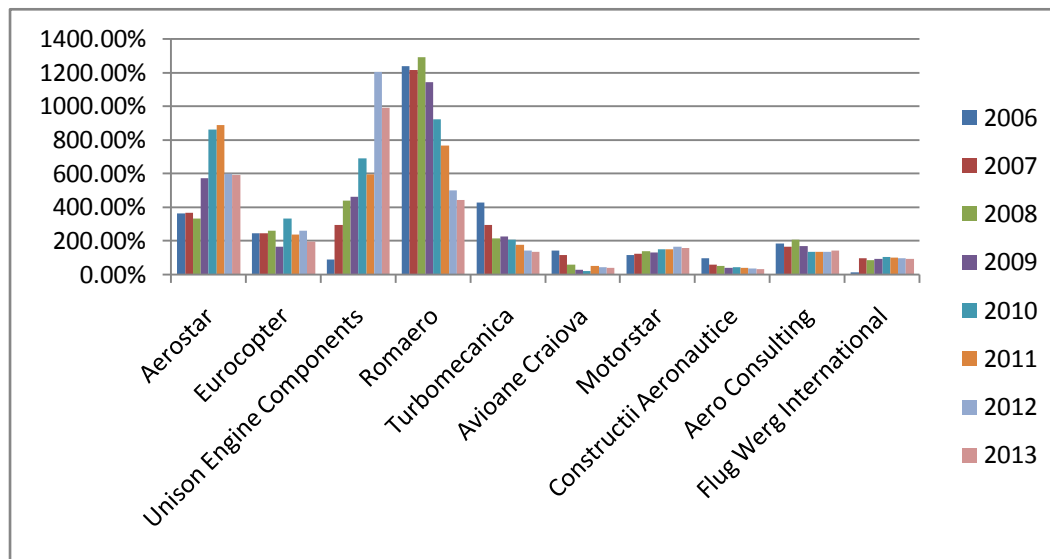
These companies recorded outstanding debts. This loss generates illiquidity, as a result the company survives during this period by delaying or missing payments to its suppliers, by appealing to the state budget or bank loans.

Lastly, companies from lower part of the table, also identified with companies on the lower position on the market, do not have a certain logic to it, they are in fact random.

Another indicator chosen for analysis is the solvability rate. It shows the extent to which total debts are covered by total company assets, and therefore reflects the security enjoyed by creditors, as well as the credit worthiness of the company.

$$R_{SLV} = \frac{Totalassets}{Totaldebt} \times 100$$

Figure 1 Solvability rate

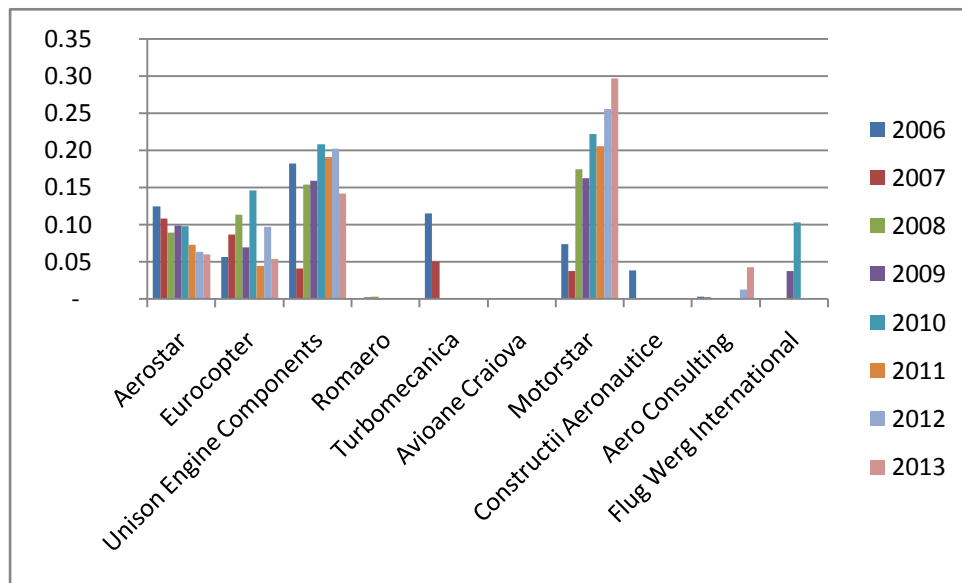
Source: own processing based on the data retrieved from Ministry of Public Finance

As we can observe in Figure 1, the company with the best solvability rate over time is Romaero SA, company with a well known history, currently the forth company in the sector. Slowly, it swaps places with Unison Engine Components that portrays an upward solvability trend.

Considering certain economic factors as market share evolution, in conjunction with market dynamics, the three tier classification is confirmed. Therefore we note companies that thrive through rough periods (Aerostar, Unison Engine Components, Motorstar), those who are influenced to a small extend (Eurocopter, Aeroconsulting, FlugWerk International) and, thirdly, entities that have lowered their credit worthiness (Romaero, Turbomecanica, Constructii Aeronautice).

The following analyzed indicator, Return on Assets, reflects the difference between the economic result (net profit, known in literature as EBIT) and the assets used for its achievement (Pierre, 2004).

$$ROA = \frac{Netprofit}{Totalassets}$$

Figure 2 Return on Assets

Source: own processing based on the data retrieved from Ministry of Public Finance

The return on assets is calculated, as noted above, by using the net profit. In more than 40%, companies operating in aviation industry have registered negative values regarding the financial result. As a consequence, only four entities portray a more realistic evolution of the index: Aerostar, Eurocopter, Unison Engine Components and Motorstar.

Despite the fact that Aerostar SA is the market leader in the 2006-2012 (in 2013 the benchmarking considers Premium Aerotec – overlooked due to activity period – opened in 2009), ROA index portrays a downtrend. In other words the total assets increased faster than net profits. Opposite to this situation stands Motorstar SA, where the return on assets has increased from 0,07 to 0,30 in eight years.

Eurocopter and Unison Engine Components (U.E.C.) portray positive values of the index, but their value only fluctuates between 0.04 and 0.15 for Eurocopter and 0.04 and 0.21 for U.E.C.

Lastly we evaluated the return on equity at sector level. Also known in literature as the “financial return rate”, this indicator points out the efficiency of shareholders invested capital. Taking into consideration the number of stakeholders (e.g. company owners or potential investors in the decision-making process) that use the index, we can state that it is one of the most important return indicators. The formula is as follows:

$$ROA = \frac{Netprofit}{Equity}$$

Table 6 Financial return rate from 2006-2013

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Aerostar	0.20	0.15	0.14	0.14	0.14	0.11	0.12	0.11
Eurocopter	0.10	0.15	0.19	0.23	0.24	0.10	0.23	0.15

Unison Engine Components	1.45	0.07	0.21	0.21	0.25	0.23	0.22	0.16
Romaero	-	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-	-
Turbomecanica	0.15	0.08	-	-	-	-	-	-
Avioane Craiova	-	-	-	-	-	-	-	-
Motorstar	0.45	0.20	0.61	0.68	0.71	0.66	0.71	0.79
ConstructiiAeronautice	36.59	-	-	-	-	-	-	-
Aero Consulting	0.01	0.00	-	-	-	-	0.04	0.14
FlugWerk International	-	-	-	0.54	2.30	-	-	-

Source: author's processing based on the data retrieved from Ministry of Public Finance

As we analyze the financial return rate, we note that, their results are similar to ROA: four out of ten companies have positive results throughout the eight years. Aerostar SA exhibits a decrease of the investment decision-making result. On the other hand, Eurocopter, Unison Engine Components and Motorstar managed to improve the company-client relationship and, therefore, increase the return on equity.

CONCLUSIONS

The outcome of the financial analysis are notably influenced by: the amount, quality, accuracy and efficiency of economic and financial information. (OMFP 3055/2009)

The analysis of financial data reported in the balance sheet is, for an economic entity, the basis of a principle diagnosis by determining specific indicators of economic and financial analysis.

The analysis in this paper is based on an updated and specific bibliography of economic and financial analysis, which interprets calculated indicators on the main balance sheet items by using real data. This case study is dynamically conducted over a period of eight years and it portrays a diagnosis on the company's financial background and thus, we conclude that the present analysis may reveal a proper representation of the financial position, resulting the relevancy and usefulness of balance sheet studies.

Although the techniques and practices regarding financial diagnosis and presented in this paper cannot be exhaustive, in practice, the dynamic analysis of the main balance sheet items, working capital and financial rates of return can provide a fair picture of the economic entity's financial position.

BIBLIOGRAPHY:

Brealey R., Myers S., Allen F., (2004) – Principles of corporate finance, Eight Edition, Editura IrwinMc Graw-Hill, SUA

Chirilă, E., Droj L. (2011) Increase in the Role of the Financial Synthesis Reports for Accession of the European Structural Funds, paper presented in the Conference European Integration – New Challenges for the Romanian Economy, 7th Edition, 27-28 mai, 2011 available at <http://anale.steconomiceuoradea.ro/volume/2011/n1/025.pdf>

Duda-Daianu D. C., Piroi M. (2013) - Consideration regarding the Improvement of the Financial Crisis Forecasting Models for Enterprises in Emerging Countries, Constanța

Hada, T., Mărgineanu, R. (2013) – Diagnosis of financial position by balance sheet analysis study

Honu, M. V. (2014) - Aeronautic industry economic and non-economic factors in decision making process, AMIS Proceedings booklet

Lezeu, D. N., (2004) – Analysis of the company's financial statement, Economic Publishing House, Bucharest

Monea M. (2013) - Information system of financial analysis, Annals of the University of Petroșani, Economics, Timișoara

Pierre F., (2004) – Valorisation d'entreprise et theorie financiere, Edition d'Organisation, Paris, France

Stancu, I. (2006) - Finances Ed. a IV-a, Economic Publishing House, Bucharest

Trenca, I (2006) – Banking Methods and Techniques. Ed 3-a, Book of science House, Cluj-Napoca

OMFP 3055/2009 approving the Accounting Regulations compliant with European Directives, with subsequent additions and updates

OMFP 1802/2014 Accounting regulations on individual and consolidated annual financial statements

Law 31/1990 Law on trading companies

ASPECTS CONCERNING HEAVY METALS PRESENCE IN MUNICIPAL HOUSEHOLD WASTE

Paul-Cristinel Verestiuc, PhD Student, and Oana-Maria Tucaliuc, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: Heavy metals constitutes chemical hazards that are affecting the environment because of their toxic potential of bio-accumulation in food chain through plants and animals and because they have a long time persistence in the human body while causing severe health problems. Many articles that end up as waste contain also different amounts of metals that will contribute to the pollution of the environment from the place of their final deposition: landfills. In order to fulfill European Union's legislation regarding the environment, Romania started to publish reports regarding the quantities of municipal solid waste and implemented separate collection of the electrical and electronic waste that have to be recycled. For this paper, Iasi municipality's waste management system is analyzed in order to highlight the heavy metal pollution risk.

Key words: *Municipal waste, landfill, heavy metals, bioaccumulation, recycling.*

Introduction

Waste management has been the concept of a hierarchy of waste management options, where the most desirable option is not to produce the waste in the first place (waste prevention) and the least desirable option is to dispose waste with no recovery of either materials or energy. Between these extremes there are a wide variety of waste treatment options that may be used as part of a waste management strategy to recover material (reuse, recycle or composting) or generate energy from the wastes during incineration (DEFRA, 2013). In European Union, the Waste Framework Directive (EU, 2008) includes a 50% recycling target for waste from households, to be fulfilled by 2020 (EEA Report, 2013).

Waste can be defined as any material that is considered to be of no further use to the owner and is, hence, discarded (Taylor and Allen, 2006). In the EU's Landfill Directive, municipal solid waste is defined as "waste from households, as well as other waste which, because of its nature or composition, is similar to waste from households" (EU, 1999). It comprises household waste collected by local authorities, some commercial and industrial wastes from, commerce, offices and public institutions (DEFRA, 2013). Solid waste is disposed mainly to landfills because it is the simplest, cheapest and most cost-effective method of disposing it (Barret and Lawler, 2005). Although policies of reduction, reuse and diversion from landfill are strongly promoted in European Union, the majority of countries still landfilled more than half of their own municipal waste in 2010 (EEA Report, 2013). Waste accepted in municipal waste landfills in developed countries would normally consist of municipal solid waste, plus commercial and non-hazardous industrial wastes and construction and demolition waste (Taylor and Allen, 2006).

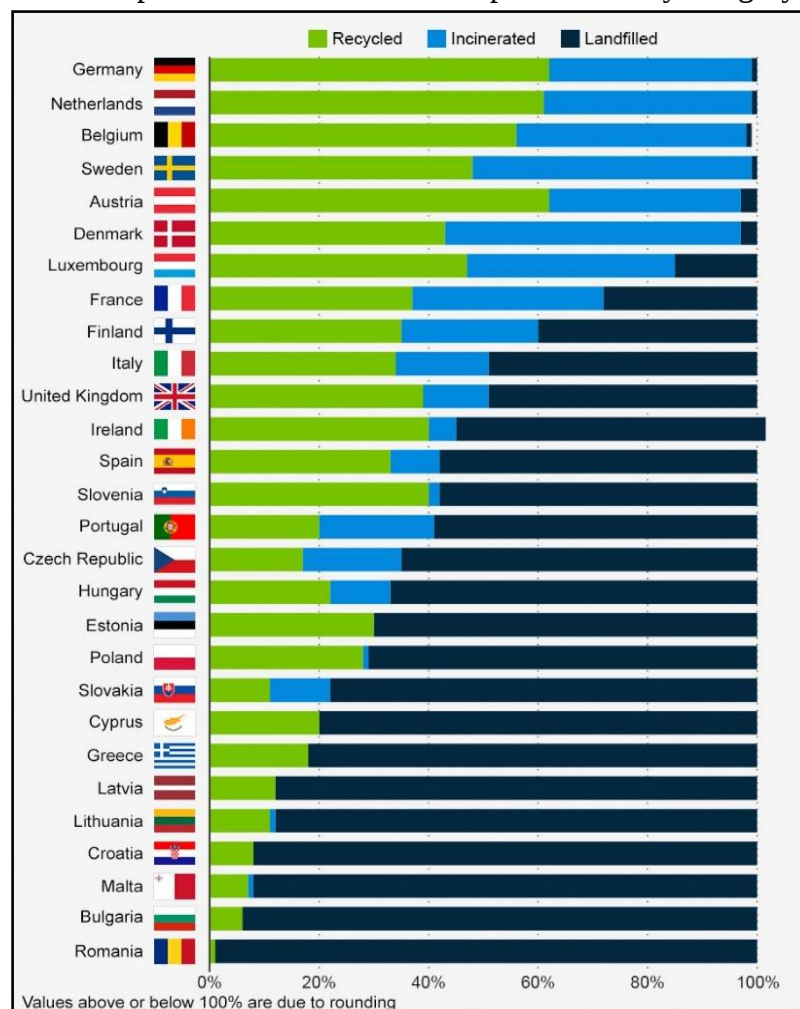
The EU Waste Directives had created obligations to recycle and recover increasing percentages of waste and discourages landfilling. Overall employment related to the recycling of materials in European countries increased by 45% between 2000 and 2007. The situation

differs substantially between Member States: while almost 100% of municipal waste in Romania and Bulgaria end up in landfills, Germany and Netherlands have abandoned this practice (EEA, 2009).

The responsibility of the collection and management of municipal waste belongs to municipalities. By 2009, 63% of the population in Romania benefited from collection services. Separate municipal waste collection practices were adopted in 2006, through the development of several pilot projects. In the period 2007-2017 the municipalities are required to develop a solid infrastructure for this practice, which is expected to boost the recycling levels. The level of recycling is very low, only organic waste is recycled in small amounts by householders for their own purposes (Almasi, 2013).

Many metals and metalloids are present in “trace” amounts in the soil and water. Heavy metals are released into the environment by natural and anthropic sources and as they do not decay and are characterized by latent toxicity, they are continuously present in the environment entering into the biological cycles (Perugini, 2011). Most heavy metals are not biodegradable and are having a long biological half-lives and the potential for accumulation in body organs, leading to major health problems (Khanna Suruchi and Pankaj, 2011).

Figure 1. Municipal waste treatment in European Union by category in 2011

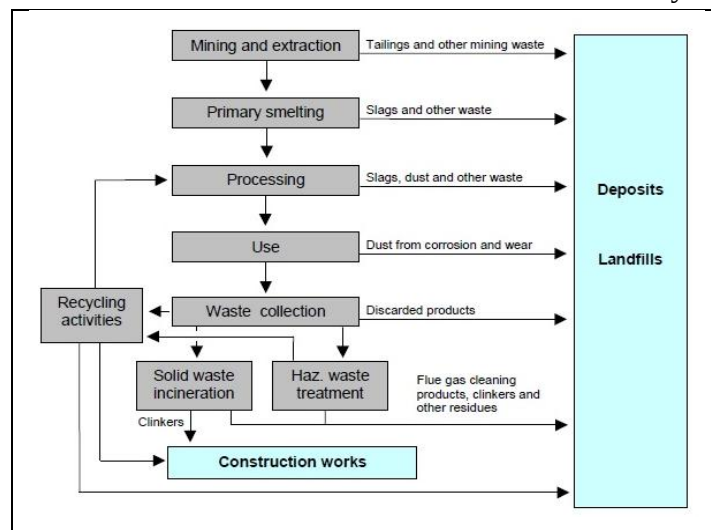
Source: Eurostat, 2012

The presence of heavy metals in waste

The presence of heavy metals in waste is a consequence of the intended use of heavy metals in industrial products. At the end of their useful life, all products that contain metals will end up in waste to the extent they are not attractive for recycling. Dedicated recycling of heavy metals can be carried out efficiently if proper technology is applied. The main problem is to ensure an effective collection of items that can be present in such a quantity and condition that collection is feasible. Reality is that significant quantities of heavy metals will never be collected for recycling by the present waste management systems (Zhang, 2008; EC, 2002).

Except for mercury, the heavy metals do not naturally occur in the environment in metallic form. Heavy metals can exist in a wide variety of physical and chemical forms and several forms will coexist in a certain media. The speciation is important for the transport and the bioavailability of the metals; physical and chemical conditions such as pH, redox potential, alkalinity and the occurrence of organic and inorganic compounds in the media play an important role in the speciation (EC, 2002).

Figure 2. Schematic illustration of the overall flow of heavy metals to waste

Source: EC, 2002

Table 1. The origin of heavy metals in domestic waste

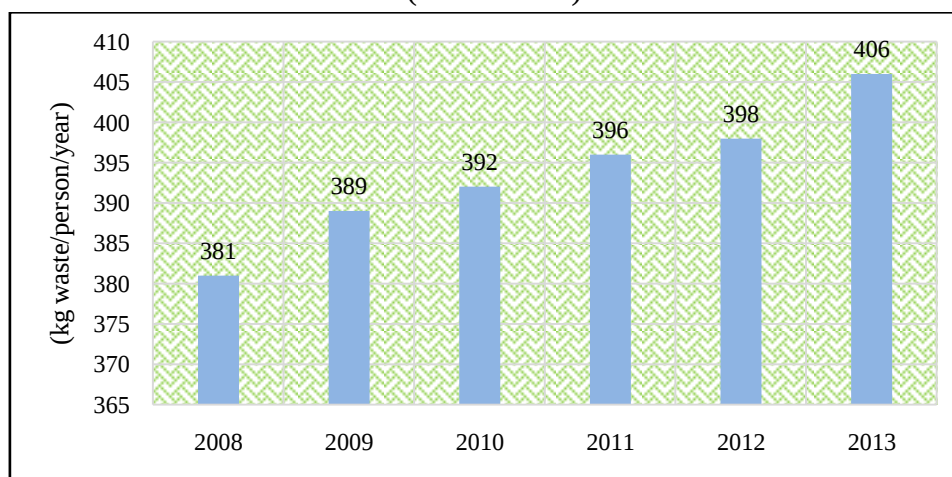
Element	Type of waste
Cadmium	Batteries, ceramic, detergents, pigments, plastic.
Chromium	Metals, textile materials, leather, paints, plastic, glass.
Copper	Electric cables, metals, plastics.
Nickel	With alloys in textile materials, accumulators.
Mercury	Measurement and control devices, paints, light bulbs, incandescent bulbs, wiring devices, batteries.
Lead	Accumulators, batteries, water pipes, building waste.
Zinc	Metals, plastic, paint, paper, textile.

Source: EC, 2002

Common to lead, mercury and cadmium is that neither has any known useful function in biological organisms. Lead influences the nervous system, slowing down nerve response. This influences learning abilities and behavior. Children are exposed to lead from their mother's blood, from dust and contaminated soil by deposition from the atmosphere. Cadmium accumulation leads to dysfunction of the kidneys. Intake of cadmium is generally based on diet, in particular vegetables and corn products. An increase in the content of cadmium in agricultural soil will result in an increase uptake of cadmium by plants (Hutton, 1987). In humans, methylmercury affects the brain and kidneys; in the environment animals placed highly in the food chain and in particular the marine food chain are assumed exposed to mercury poisoning due to the ability of methylmercury to concentrate via the food chain (Satohi, 2000).

In Iași County, municipal waste includes the household waste that is generated and collected and the household waste that is generated but is not collected because of the people's lack of awareness regarding deposition in especially designed places. According to the data from the Iasi Environmental Protection Agency, the amount of waste that was collected increased during 2003-2013 (EPA Iasi, 2013) because of a better collection management system. Basic data regarding the municipal household waste are provided mainly by sanitation operators that relies on estimations and not on precise data obtained through weighting.

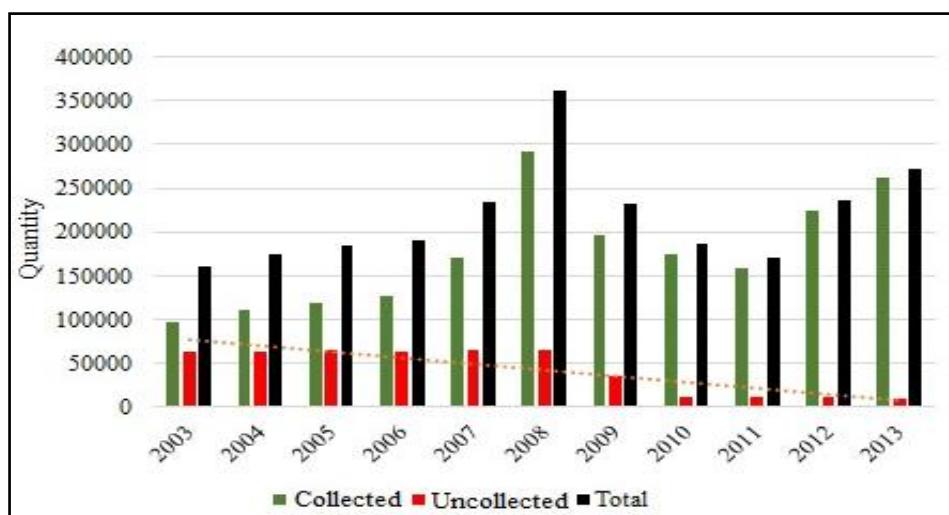
Figure 3. Evolution of household waste quantities generated by the population of Iași County (2008 - 2013)

Source: EPA Iași, 2013

The rate of municipal household collection increased at the same time with the growth of the waste quantity that is generated by person (Figure 3), both in rural and urban areas (Figure 4).

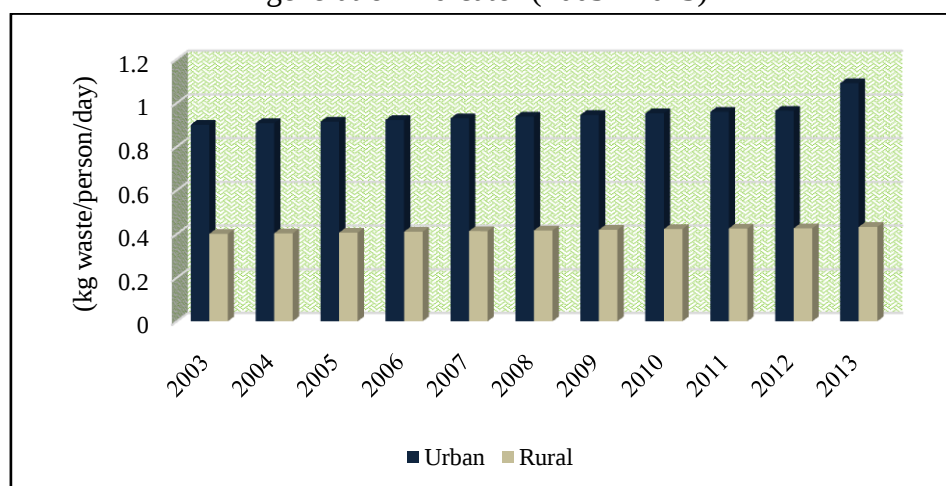
Figure 4. Evolution of collected and uncollected indicators of municipal household waste in Iași County

Source: EPA Iași, 2013

The average composition of municipal household waste of Iasi municipality was estimated using the questioners of annual statistic investigation that were filed by sanitation operators. In the category of hazardous waste are found components that may contain metals from auto repair activities, medical devices, batteries, fluorescent tubes, electric equipment or electronic devices.

Figure 5. Comparison between rural and urban localities of Iași County regarding the waste generation indicator (2003 - 2013)

Source: EPA Iași, 2013

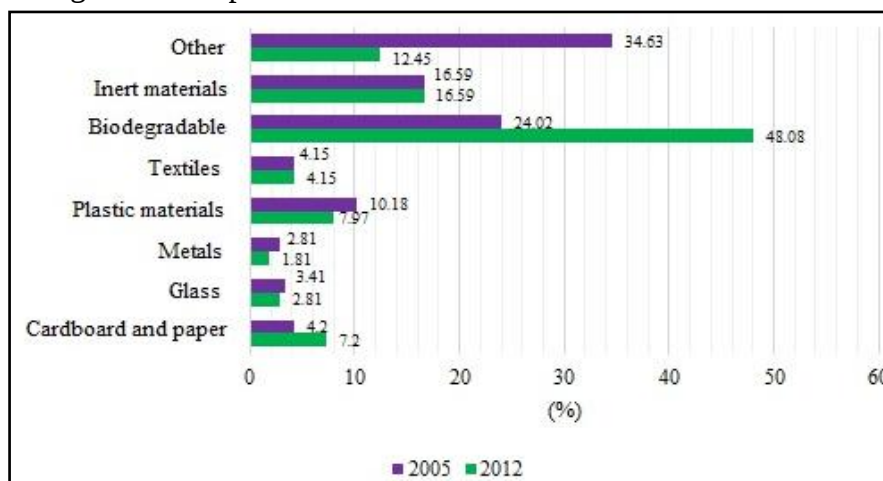
Hazardous waste management in the municipality was not the subject of a separate activity until present, except for electrical and electronic devices, for which a target of 4 kg of waste/year/person was set. For small dimension batteries and used accumulators, collection points in public institutions and supermarkets were created. The waste electrical and electronic equipment includes computers, refrigerators, microwaves ovens, televisions, electrical and electronic tools, old mobile phones or lighting equipment. This type of waste contains very dangerous metals such as lead, mercury, chromium, cadmium and halogenate

substances. If this types of waste would be burned, tones of heavy metals would be released in the environment every year (EPA Iasi, 2013).

As a part of European Union, Romania transposed the Directive 96/CE/2002 on waste electrical and electronic equipment (WEEE) in Government Decision 1037/2010. According to the Govern Decision 1037/2010, only authorized producers can introduce on the market electrical and electronic equipment. This target was not obtained yet because of the economic status of an important part of the population that can't afford to purchase WEEE every year in order to replace the existing WEEE that are used far beyond the duration use. WEEE usually contain approximately 50% ferrous metals, iron and steel, 13% copper, aluminum, lead and precious metals (silver, gold, platinum, palladium), 21% plastic materials while the difference consists in glass and printed circuits (ICPE, 2006).

A comparison of the 2005 and 2012 shows a modification of the composition of household waste, with a significant increase of the biodegradable material that is found in household waste. It can be observed a decrease of the metals quantity that can be attributed to the fact that WEEE that contain metals are collected separately in order to be recycled.

Figure 6. Composition of the household waste in 2005 and 2012

Source: EPA Iași, 2013

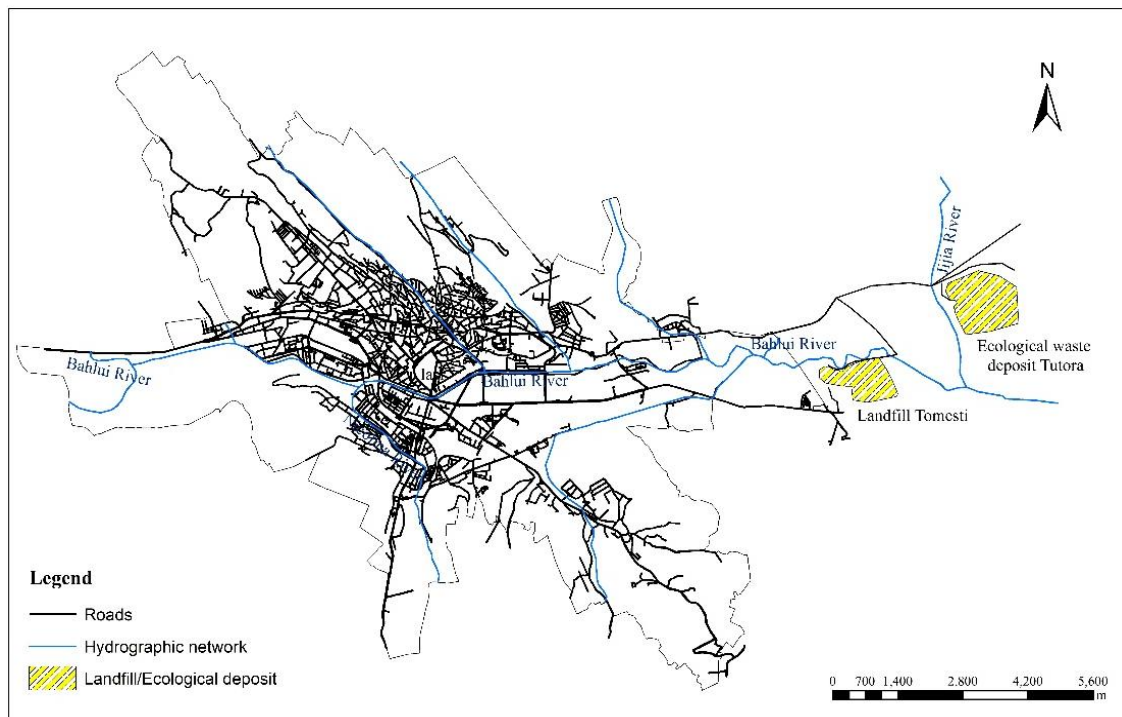
Landfills of Iasi Municipality

Until 2009, Iasi municipality's sanitation system was depositing the municipal household waste at the Tomești landfill located that it is located in the floodplain of river Bahlui, at 6 km distance of the city. Tomești landfill functioned since 1968 until 2009 and it has a surface of 30 ha and a volume of 3.0 million m³. The large amount of deposited waste during almost 40 years represents a permanent source of air and soil pollution, especially because of the leachate infiltration in the soil. Currently, landfill closure is taking place while the landfill surface is coated with soil in order to minimize the rainfall infiltrations into the waste mass, surface water is drained and gas circulation control systems are installed (Romair Consulting, 2011).

Since 2009, an ecological waste deposit nearby village of Țuțora was put into operation. The deposit has a surface of 50 ha and a capacity of 8.6 million m³. The new deposit is equipped with a waste sorting system, a compost plant for biological waste, a mechanic treatment facility and a leachate wastewater treatment plant with a capacity of 84 m³/day.

Țuțora and Tomești are a part of a representative area known for its intense anthropogenic pressure as a result of combined action of pollutants generated by the major sources of pollution located nearby: the thermoelectric power-plant, the wastewater treatment plant, the proximity of the industrial area of the municipality and the waste deposits. In the proximity of Tomești landfill, soil analyses indicated variable concentrations of lead, cadmium and copper (Iancu and Buzgar, 2008).

Figure 7. Landfill locations in the vicinity of Iași Municipality

All landfills produce leachate, caused inevitably by the interaction of garbage with the rainfall. The majority of landfills are not equipped with liners, leachate collection systems or groundwater monitoring systems. Generally, the leachate has high biochemical and chemical oxygen demands and high concentrations of organic carbon, nitrogen, phenols, pesticides, solvent and heavy metals. Considerable metal mobilization may be generated by the variation of ambient parameters such as a consistent lowering of the redox potential of the pH. (Di Palma and Mecozzi, 2010).

Landfills are most readily identified with the pollution of groundwater by waste-derived liquids. The likelihood of disposed wastes polluting groundwater depends on the thickness of the unsaturated zone and the attenuation capacity of the overburden underlying the site, and also on the total and effective precipitation at the site, since the quantity and concentration of leachate generated is a function of the access of water to waste. Degradation of many components of waste including food, paper, and textiles consumes oxygen, thereby changing the redox potential of the liquid present and potentially influencing mobility of the constituents. Plastic, glass and metal compounds tend to be less reactive and degrade slowly. The main stages of anaerobic digestion are acid fermentation, intermediate anaerobiosis and

methanogenic fermentation, all three of which can operate simultaneously in different parts of the landfill (Flyhammar, 1997; Taylor and Allen, 2006).

Conclusions

The disposal of municipal household waste is a problem of real interest because of the potential risk of pollution and the necessity of selective collection in order to recycle the hazardous. As a part of European Union, Romania implemented the selective collection, but the recycling activity counts for less than 1% from the total municipal household waste. Tomești landfill is closed and represents a major source of heavy metal pollution as studies indicated variable concentrations of lead, cadmium and copper because waste was deposited during forty years on this site. Heavy metals from the old landfill represents a threat to the health of living organisms because of the non-biodegradable characteristic and the mobility through the biological cycles. Hazardous waste management in the municipality was not the subject of separate activity until last years when European Directives came into force and sorting systems came as a necessity for contemporary society. Furthermore, a new ecological deposit with modern equipment was put into operation in order to prevent the environment pollution.

Acknowledgements: This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/133652, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007-2013.

REFERENCES

- Almasi A. M., 2013. Municipal waste management in Romania. Raport prepared for European Environmental Agency.
- EC, 2002. European Commission, Heavy metals in Waste, Final Report, Project ENV.E3/ETU/2000/0058 http://ec.europa.eu/environment/waste/studies/pdf/heavy_metalsreport.pdf
- EEA, 2009. Diverting waste from landfill. Effectiveness of waste-management policies in the European Union Report no. 7 European Environment Agency.
- EEA Report, 2013. Managing municipal solid waste – a review of achievements in 32 European countries. Report no. 2 European Environment Agency.
- EPA Iasi 2013. Environmental Status Report for Iași County, Local Environmental Protection Agency Iasi.
- Eurostat 2012. Internet page: <http://www.statista.com/chart/1312/recycling-remains-a-rarity-in-eastern-europe>.
- DEFRA, 2013. Incineration of Municipal Solid Waste. Department of environmental Food & Rural Affairs, United Kingdom, https://www.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/221036/pb13889-incineration-municipal-waste.pdf

- Di Palma L., Mecozzi R., 2010. Batch and column tests of metal mobilization in soil impacted by landfill leachate, *Waste management*, 30, 1594-1599.
- Flyhammar P., 1997. Estimation of heavy metal transformations in municipal solid waste, *The Science of Total Environment*, 198, 123-133.
- Hutton M. 1987. "Human health concerns of lead, mercury, cadmium and arsenic" In *Lead, mercury, cadmium and arsenic in the environment*, edited by T.C. Hutchinson and K. M. Meema, John Wiley & Sons, Ltd, p. 53-68.
- Iancu O. G., Buzgar N., 2008. Atlasul geochemic al metalelor grele din solurile municipiului Iași și împrejurimi, Ed. Universității „A.I.Cuza” Iași.
- ICPE, 2006. Studiu pentru determinarea costurilor privind gestionarea deșeurilor de echipamente electrice și electronice și determinarea numărului necesar de puncte de colectare în România, Institutul de cercetări electrotehnice, București. http://www.deseuriel electrice.ro/alte/studiu_costuri_gestionare_DEEE.pdf
- Khanna Suruchi and Pankaj, 2011. Assessment of heavy metal contamination in different vegetables grown in around urban areas, *Research Journal of Environmental Toxicology*, 5 (3), 162-179.
- Perugini M., Manera M., Grotta L., Abete M.C., Tarasco R., Amorena M., 2011. Heavy metal (Hg, Cr, Cd, and Pb) contamination in urban areas and wildlife reserves: honeybees as bioindicators, *Biol Trace Elem Res*, 140, 170-176.
- Romair Consulting, 2011. Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Iași. Raport la studiul de evaluare a impactului asupra mediului, <https://www.icc.ro/sites/default/files/files/diverse/SMID/RIM.pdf>.
- Satoh H., 2000. Occupational and environmental toxicology of mercury and its compounds, *Industrial Health*, 38, 153-164.
- Taylor R., Allen A., 2006. Waste disposal and landfill: potential hazards and information needs In *Protecting groundwater for health: managing the quality of drinking-water sources*, Editors Schmoll O., Howard G., Chilton G., Chorus I., pp. 339-362.
- Zhang H., Pin-Jing He, Li-Ming Shao, 2008. Implication of heavy metals distribution for a municipal solid waste management system – case study in Shanghai, *Science of Total Environment*, 402, 257-267.
- ***EU 2008. Directive 2008/98/EC on waste (Waste Framework Directive).
- *** EU 1999. Directive 1999/31/EC on the landfill of waste.
- ***Directive 96/CE/2002 on waste electrical and electronic equipment.
- ***Government Decision 1037/2010 regarding electrical and electronic waste equipment.

FORMS AND PERSPECTIVES OF COMPETITION RESULTED FROM THE VIEW OF THE „SITUATIONAL HEXAGON” PRAXIOLOGICAL PARADIGM

Alin Brădescu, PhD Student, ”Al. Ioan Cuza” University of Iași

Abstract: As conceived and derived from inside logic of action, the „situational hexagon” paradigm came into existence and was developed on a long and well populated descent of semiotic formalization. The logical scheme centers, as its subject of „action”, on complex notions (logical categories/terms) of a special kind: that is, fuzzy, cosmoïdal notions. The main feature of these fuzzy logical terms is their undetermined or, even, impossible to be determined sphere or logical extension. Moreover, the actual referent or denotement involves subjective assessment and options. By applying the logical model, the notions under scrutiny are, in essence, de-composed in sub-notions, re-composed and re-interpreted in terms of significance and interconnections.

Of an ontological importance for economic sciences, economic concepts are indeed excellent particularizations of the complex notions because they subsume other complex concepts and comply perfectly with the main feature mentioned above. Therefore, economic concepts are well adequate to interdisciplinary proceedings. Under these circumstances, we have applied the situational paradigm of action to the economic concept of „competition”, in an interdisciplinary enterprise.

As a first step, we have presented the coordinates of the model and its virtues in term of interpretation. The main part of our work consists in elaborating, constructing and interpreting the situational hexade for the economic competition, which is seen, in the perspective of the logic of action, as an „actional” complex concept. We have also explained and interpreted competition sub-forms derived from the sextuple pattern, in fact forms of the imperfect or unfair economic competition.

Our paper conclusions mention sources of the economic action „pathology”, in view of the competitive relation and competition-related downfalls of the actual markets.

Key-words: *competition, economic environment, economic relation, model, interpretation*

Înscriindu-se în sfera formalismelor din logica acțiunii, concepută și dezvoltată de Petru Ioan¹, **hexada acționalistă de tip situațional**, numită și **hexada situațională** sau **modelul situațional hexadic**, transpune variabilele fundamentale ale acțiunii umane - agentul, obiectul acțiunii, situație acțională, scopul acțiunii, mijloc sau instrument, metoda, rezultatul, valoare a acțiunii, forma - într-o perspectivă amplă și multidimensională, cu deschideri interpretative notabile și atât de dragi logicii.

Strict formal, paradigma logică hexadică apare ca un hexagon care circumscrie un concept/categorie logică de tip fuzzy sau cosmoïdală, în toată complexitatea și cuprinderea componentelor sale de formă, extensiune, intensiune, conotații, substrat și altele, care are ca vârfuri noțiunile-factori, respectiv șase variabile/coordonate ale acțiunii definitorii pentru ființarea aceluia concept, laturile modelului materializând relațiile și interpătrunderile dintre

¹În lucrări precum: Ioan, Petru, *Educație și creație în perspectiva unei logici „situaționale” („Preambul”)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995; Ioan, P., *Avataruri ale unei noi paradigm. Educație și creație în perspectiva logicii de tip situațional*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2010; Ioan, P., *Modelul hexadic în politologie*, Editura „Ștefan Lupașcu” (colecția „Radiografii”), Iași, 2002.

vârfuri, explicate și interpretate în perspectiva acțiunii ontologice a conceptului central și vag supus analizei logice, conform figurii 1.

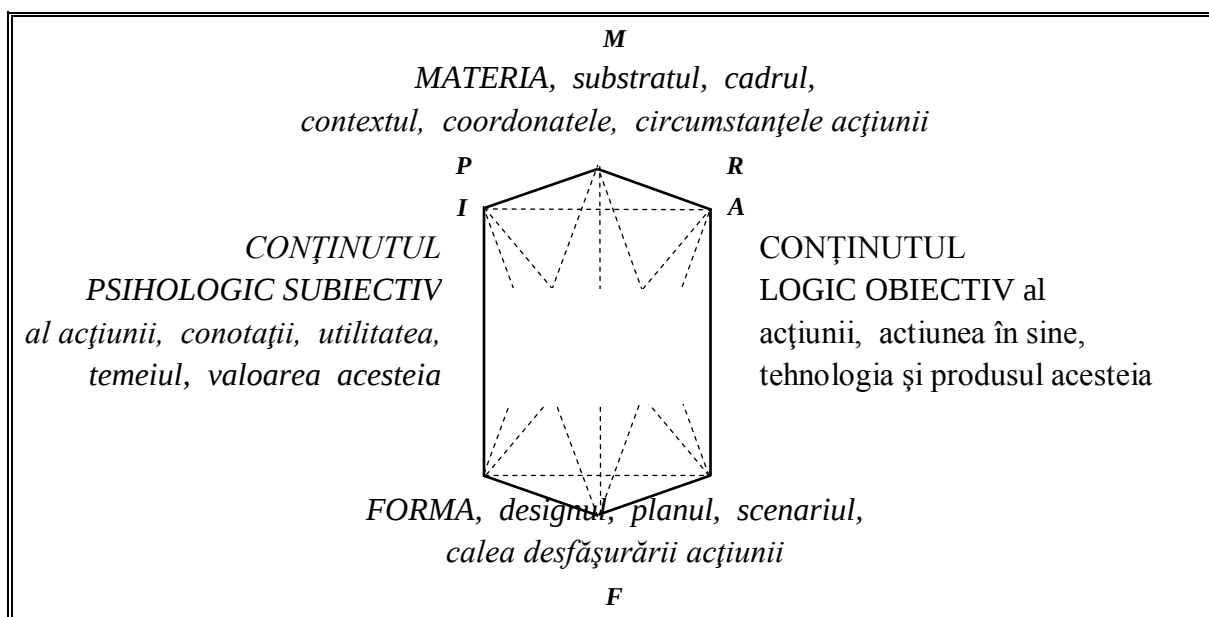

Fig. 1 Hexada situațională a acțiunii umane, ca paradigmă în analiza noțiunilor cosmoidale

De remarcat sunt particularitățile categoriilor logice complexe, care incumbă acțiuni, la rândul lor complexe și multidimensionale, cărora, în viziunea creatorului schemei logice și teoreticianului Petru Ioan², li se poate aplica în mod exemplar hexada analizei situaționale. Aceste categorii permit, de asemenea, etalarea clară și practică a virtuților modelului. Principala caracteristică a lor este extensiunea nedeterminată sau chiar indeterminabilă, de aici conotația specifică a acestor categorii de vagi/fuzzy/inexacte. În plus, stabilirea denotației permite aprecierea și alegerea subiectivă, un argument fiind că, deși închid în ele o lume teoretică ordonată și riguros precizată, un univers sistematizat de alte noțiuni/nume complexe și/sau simple și care, la rândul lor, conțin alte noțiuni și tot așa, de unde denumirea conceptelor analizate de *cosmoidale*, fac referire prin extensiunea lor la situații posibile.

Paradigma de logică a acțiunii presupune, într-o primă fază, descompunerea conceptelor supuse analizei în alte concepte/noțiuni, înțelese ca factori sau funcții sau relații, ce țin de elementele componente ale actelor/activităților specifice și care se constituie în polii sau vârfurile hexagonului. Prin jocul antrenării și/sau al ignorării celor șase poli, în fiecare hexagon al acțiunii determinate mai intervin încă 63 de combinații, ce exprimă tot atâtea forme verticale (tipuri/situații) ale conceptului analizat. Trecerea lor în revistă (mai exact: efortul de a le repera în fluxul nesfârșit de situații acționale mai mult sau mai puțin reflectate) exprimă una din virtuțile modelului.³

²A se vedea Ioan, Petru, *Educație și creație în perspectiva unei logici „situaționale“ („Preambul“)*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995, pp. 5-12

³Idem

Intrăm astfel într-o a doua fază a analizei logice de tip situațional ce presupune recompunerea conceptelor cosmoidale din variabilele constitutive (*concepte - argument* sau *concepte - factor*) identificate, în vederea (re)-găsirii și (re)-interpretării unor raporturi și semnificații, noi sau deja abordate într-o viziune diferită, atât la nivel formal, cât și în plan concret.⁴

Remarcabil pentru modelul folosit este și centrarea sa pe termenul „situațional”, înțeles ca totalitatea condiționărilor, determinărilor și parametrilor ce determină și caracterizează o acțiune întreprinsă de un agent la un moment dat. În extensiunea acestui concept se includ totalitatea instrumentelor și mijloacelor de care dispune agentul, modalitățile și metodele de utilizare a acestora. Se acceptă, de asemenea, și o latură obiectivă, respectiv mulțimea condițiilor și parametrilor asupra cărora agentul deține un control și îi influențează în sensul dorit și o latură subiectivă, constând în mulțimea condițiilor și parametrilor pe care agentul nu le poate influența, dar și prezența unor cunoștințe, atitudini, aspirații, valori și convingeri specifice fiecărui agent.⁵

Virtuțile utilizării schemei logice derivă din posibilitățile de interpretare pe care le deschide și care permit aplicarea sa în domenii ca lingvistica, psihologia, fizica, matematica, biologia, științele sociale.⁶ În esență, explicațiile acestui potențial țin se diversitatea orizonturilor/perspectivelor de analiză pe care le permit relativa indeterminare a polilor și convertibilitatea acestora, ceea ce face posibile aplicații ale schemei „situaționale” la tipuri, moduri și forme ale acțiunii și structurii acesteia dintre cele mai diverse.

Se deschid, deci, posibilități de valorificare interdisciplinară a paradigmei acționale de tip situațional în câmpul științelor economice. În acest context se înscrie demersul nostru de transpunere a paradigmei acționale pe conceptul *concurenței economice*, cu precizarea că nu ne-am propus explicarea, argumentarea și confruntarea diverselor teorii și accepțiuni ale conceptului, ci înțelegerea sa și construirea unei perspective noi prin prisma logicii acțiunii.

Să observăm, mai întâi, suprapunerea excelentă a conceptului *concurenței economice* peste obiectul central al analizei de logică a acțiunii pe baza hexadei situaționale, respectiv conceptele cosmoidale, acționale, de tip fuzzy. Astfel, dincolo de existența mai multor concepții și de diferențele de înțelegere a concurenței⁷, este de reținut în contextul demersului nostru locul central al acțiunii agenților economici, materializată prin lupta permanentă între ofertanții sau chiar între consumatorii de produse/servicii omogene sau substituibile pentru atragerea aceluiași consumatori (concurența directă și concurența indirectă), respectiv pentru obținerea de produse/servicii; acțiunea specifică poate fi materializată chiar prin tensiunile, până la confruntarea dintre o anumită firmă și furnizorii săi, dintre firmă și clienți și chiar dintre firmă și factori/entități non-economice, precum cei politici, sociali sau media.

Caracterul acțional al concurenței este susținut și de activitățile interne firmei generate de relațiile de adversitate cu ceilalți. Aceste activități, traduse prin măsuri, fapte, transformări, deci acțiuni, se constituie ca o primă variabilă care circumscrie firma logicii acțiunii (variabila

⁴Ioan, Petru, *Avataruri ale unei noi paradigme. Educație și creație în perspectiva logicii de tip „situațional”*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010, p. 677

⁵Popa, C., *Teoria acțiunii și logica formală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1984, p. 33

⁶A se vedea Ioan, Petru, *Avataruri ale unei noi paradigme. Educație și creație în perspectiva logicii de tip „situațional”*, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2010, pp. 675-698

⁷Moșteanu, T., Purcărea, T., *Concurența. Ghidul afacerilor performante*, Editura Economică, București, f.a., pp. 53-86

forme/modalităților/strategiei). Prezența celorlalte variabile poate fi pusă în lumină prin analiza obiectivelor concurenței, menționate și sintetizate în literatura de specialitate⁸. Astfel, există concurență economică dacă consumatorul poate alege între mai multe alternative (variabila *inspiratorului/beneficiarului*) și poate astfel să aleagă alternativa cea mai convenabilă preferințelor sale (variabila *conținutului subiectiv*), concurența exprimă comportamentul specific interesat al tuturor subiecților de proprietate, comportament care se realizează în mod diferit, în funcție de cadrul (mediul) concurențial și particularitățile diverselor piețe (variabila *materia/contextul*), concurența asigură producătorilor prețurile și profiturile așteptate, iar consumatorilor satisfacerea nevoilor (variabila *rezultatelor/conținutul obiectiv*), concurența are loc atunci când există libertatea de a pătrunde pe o piață și, când, în același timp, pe acea piață există mai mulți vânzători alternativi (variabila *agentului*).⁹

Odată identificate corespondențele între schema logică și conținutul conceptual al concurenței economice, odată făcute legăturile în interpretare, s-a putut apoi, într-o a doua etapă, concepe și genera hexada situațională de analiză a conceptului de concurență economică, reprezentată în fig. 1.

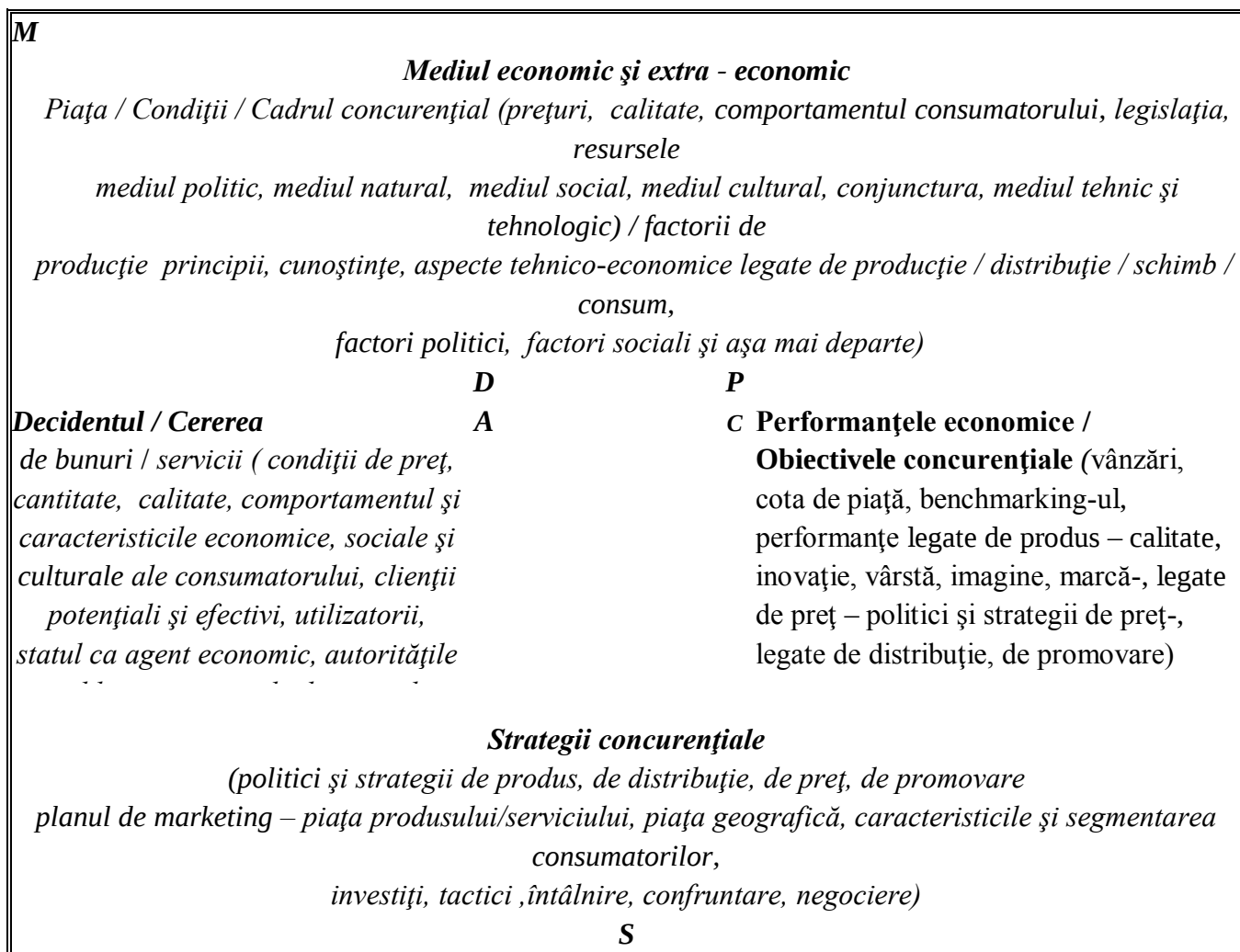

Fig. 2 - Hexagonul acțional – situațional al conceptului de „ concurență economică“

⁸ Idem, pp.88-90

⁹ Idem, p. 88

Conform paradigmei acționale, această etapă înseamnă des-compunerea conceptului de *concurență economică* în componentele fundamentale care dau sens concurenței și care formează coordonatele/vârfurile reprezentării. Acestea, la rândul lor, sunt concepte și chiar categorii economice esențiale în științele economice. Apare aici, în perspectiva înțelegerii, ordonării și interpretării, o altă virtute a modelului logic. Dacă aceste coordonate sunt privite ca termeni de sine stătători, ei pot deveni fiecare obiectul unei analize acționale de tip situațional separate, mergându-se pe aceeași pași în interdependențe și interpretări tot mai diverse.

Se continuă cu etapa re-compunerii conceptului în atenție, în care analiza logică pleacă de la interpretarea conceptului, respectiv *concurența economică*, vizualizat în figură ca fiind amplasat în centrul hexagonului, din perspectivă acțională, ca o acțiune în sine, ale cărei sensuri ar putea fi surprinse fie prin acțiunile/manifestările/activitățile/măsurile agentului economic al căror scop comun și ultim este cel de impunere, de dominare în rivalitatea cu ceilalți actori de pe piață, în orice formă a acestora, de ofertanți de produse omogene sau substituibile, de consumatori/clienti, de furnizori, de entități politice, sociale, culturale sau media, fie ca o formă activă a liberei inițiative a agentului economic din economia de piață de a-și stabili și urmări propriile interese, între care maximizarea profitului și atragerea de cât mai mulți clienți joacă rolul central. În plus, concurența poate fi înțeleasă ca un act de exteriorizare a aspirațiilor individului, în planul socio-economic spre un trai mai bun, spre împlinirea unor determinisme ontologice legate de modul de raportare la ceilalți, la mediu, la societate.

Urmează în analiză re-interpretarea fiecărei coordonate, ea însăși un concept complex, denumită monadă a acțiunii în discuție. Se obțin șase sub-modele monadice care capătă o interpretare duală, acțional-economică. Polul **C** reprezintă actantul, inițiatorul acțiunii concurențiale, respectiv agentul economic la care motivațiile și interesele economice, psihologice, culturale sau de altă natură, personale sau de grup, se transformă în acte ce țin de sfera economică, în particular de relaționarea clienții, ceilalți competitori și alți actori de pe piață. Polul **D** semnifică evaluarea acțiunilor concurențiale de entități din afara agentului economic, de unde caracterul subiectiv al evaluării; ține de sancționarea și controlarea rezultatelor comportamentului competițional, dar și de dezvoltarea unor parametri impuși și norme socio-economice, tehnice, morale sau de altă natură; actorii acestui pol acționează pe baza unor mecanisme și determinări ce pot scăpa voinței și controlului agentului economic. Am exemplificat interpretarea acțional-economică a două monade, însă discuția poate continua în mod asemănător și pentru celelalte patru.

Cele 15 moduri de a combina două câte două variabilele schemei hexadice ne conduc la tot atâtea forme „verticale” de acțiune concurențială, constituindu-se în contextul demersului de față în sub-modele diadice, ale căror interpretări, printre altele, se pot contura astfel:

- axa *CP* simbolizează competiția/întrecerea agentului cu sine însuși, cu propriile obiective, planificări, previziuni, realizări; se face referire la aspirația firească pentru individ și firmă la progress, dezvoltare, spre condiții economice și de viață mai bune; este axa luptei pentru împlinire, autodepășire;

- axa *CM* poate fi interpretată ca o piață puternic reglementată legislativ în care variabilele concurențiale se leagă de respectarea prevederilor legale (sectorul chimic, exploatații forestiere, exploatații miniere);
- axa *CD* semnifică rolul hotărâtor al decidentului, fie el și arbitru sau reglementator; cererea, prin caracteristicile sale, dictează ofertei, iar variabilele competiției sunt generate de aceste caracteristici; este cazul concurenței de tip monopson sau duopson specifică sectoarelor strategice dintr-o economie (armament, cercetare științifică, energie, sănătate, servicii cultural, educație); intră aici și piața produselor/serviciilor la comandă;
- axa *CA* reprezintă concurența de pe o piață liberă, între firme mici și persoane fizice sau între persoane fizice (de tip agricol, servicii turistice, de cazare, agroturism, vânzările-cumpărările dintre persoane fizice, piața anunțurilor din ziar, piața produselor second-hand);
- axa *CS* a concurenței interne a agentului de a concepe și aplica activitățile și măsurile optime în raport cu obiectivele sale concurențiale; este o analiză și o întrecere între variante, proiecte, decizii care să conducă, în cele din urmă, la poziționarea competițională optimă; există strategii, instrumente, soluții din a căror „confruntare” va „câștiga” cea mai bună;
- axa *PM* poate fi tradusă prin confruntarea, de multe ori chiar raporturi contradictorii, dintre contextul și condiționările mediului, cum ar fi prevederi legale, probleme tehnice, tradiții și interesele sau obiectivele economico-concurențiale ale operatorilor potențiali; mai grav, mediul poate impune performanțe greu de atins; contradicția apare astfel între diversitatea, precizia și complexitatea normelor și influențelor exogene, pe de-o parte și eforturile, eficiența și aspirațiile concurențiale ale operatorilor;
- axa *PD* este asimilabilă tensiunii dintre caracteristicile cererii și condiționările impuse de decidenți, sub forma standardelor, niveluri de indicatori economico-financiari, calitate și obiectivele concurenților; atunci când tendințele celor două coordonate sunt opuse, din motive strategice, de costuri, de eficiență, apare o luptă între cele două părți pentru a-și impune propria variant;
- axa *PS* poate simboliza o problemă între ceea ce-și propune firma și ce realizează efectiv, deci, între programat/previzionat/planificat și realizat în mod real, între ceea ce îi permit mijloacele, strategiile și elementele concrete ale luptei concurențiale, pe de-o parte și nivelurile optime, planificate și dorite; se poate privi ca o încercare permanentă de depășire a limitelor strategiilor pentru a ridica performanțele.

Dacă re-compunerea ia în considerare doar trei poli ai hexadei se obțin triade acționale ale concurenței, formând alte 20 de sub-modele triadice, ale căror interpretări pot fi exemplificate astfel:

- triada *CMD* poate semnifica o piață puternic reglementată, cu condiționări diverse sau o conjunctură economică și/sau extra-economică cu impact important, în care decidentul/cererea are un rol decisiv din punct de vedere concurențial ; este cazul lucrărilor publice al ofertelor publice, mai ales al celor de mare amploare și

complexitate sau piața sectoarelor/produselor strategice în care reglementările de mediu, tehnice, de igienă capătă locul central în concurență; se pot6 invoca, de asemenea, exploataările de minereuri, domeniul energiei nucleare sau eoliene, construcția de autostrăzi ;

- triada *ADM* sugerează întrecerea de la nivelul beneficiarilor luptei concurențiale propriu-zise dintre competitorii- actanți, întrecere justificată prin interesul de a obține maximizarea avantajelor, satisfacerea superioară a cererii, într-un context dat ; consumatorii, chiar firmele înseși ca beneficiari, analizează variantele avantajelor pe care le pot obține și, ulterior, se luptă, prin manifestarea și caracteristicile cererii, pentru a le obține efectiv ; este o concurență internă consumatorului rațional/agentului economic ce apare la culegerea informațiilor, analiza, evaluarea și luarea deciziilor referitoare la optimizarea avantajelor.

Prin combinarea în interpretare a patru variabile acționale, se obțin sub-modele acțional- concurențiale tetradice. În număr de 15, acestea se apropie mai mult de situațiile reale, ca în cazurile următoare :

- patrulaterul *CPDA* a cărui semnificație se apropie de concurența ilegală sau cea neloială deoarece nu se respectă contextul, coordonatele mediului sunt neglijate iar căile de purtare a rivalităților economice sunt de natură non-economică; intră aici piața produselor de artizanat, produselor de tip suveniruri, piața serviciilor de meșteșuguri ; tot aici s-ar putea înscrie și piața produselor/serviciilor la comandă (mobilă, îmbrăcăminte, servicii de consultanță) ;
- patrulaterul *MDAC* indică lipsa performanțelor și strategiilor concurențiale ale competitorilor, situație asimilabilă piețelor cu carteluri sau trusturi formate între ofertanți sau asimilabilă piețelor de monopol, duopol sau oligopol, cum ar fi serviciile locale publice
- patrulaterul *MACS* reprezintă concurența specifică pieței comercializării bunurilor/serviciilor de larg consum, de strictă necesitate (comerțul în magazine mici sau medii universale), aflate în faza de maturitate sau de declin, pentru care cererea este relativ constantă și își păstrează relativ aceleași caracteristici, de aici prezența unor performanțe concurențiale și, mai ales, marja lor de îmbunătățire, se reduc până la niveluri nesemnificative.

Urmează cele 6 re-compuneri ale acțiunii concurențiale obținute prin implicarea a câte 5 parametri ai hexadei situaționale, pe baza lor putându-se contura interpretări pe care le considerăm tot mai realiste, precum:

- pentada *PMDAS* reflectă lipsa competitorilor și poate fi asociată unei concurențe potențiale, ce s-ar putea materializa în urma unor oferte/licitații/proiecte publice, în cele mai multe cazuri ; prin caietul de sarcini se stabilesc nivelurile celorlalte cinci variabile, urmând ca, agenții economici interesați să accepte oferta, angajându-se astfel într-o întrecere între ei pentru a câștiga proiectul, fie să se retragă, nematerializând astfel concurența ;
- pentada *CPMDS* poate fi înțeleasă ca piața de monopson în care, dacă nu apare niciun cumpărător/client lupta concurențială își pierde sensul, nici măcar agenții competitori nu mai beneficiază de niciun avantaj; de exemplu, domeniile strategice

(armament, cercetare în medicină sau cercetare fundamentală), în care există ofertă, producători și competitori, dar lipsesc (sau sunt mai greu de găsit) clienții; mai exact, cazul micilor firme sau întreprinzători individuali, precum liberii profesioniști, care, deși rivalizează între ele, nu-și găsesc clienți sau nu obțin comenzi; de asemenea, cazul piețelor produselor foarte specializate sau foarte inovatoare care se află în faza de lansare;

- pentada *CPDAS* ne conduce spre piețele total nereglementate, cu minim de condiționări legislative sau de altă natură, cum ar fi piața serviciilor bancare de tip off-shore, piața serviciilor de cazare oferite de persoanele fizice ; cel mai potrivit exemplu este concurența de pe piața produselor/serviciilor ilegale (prostituție, droguri, arme), chiar concurența neloială, în anumite cazuri;
- pentada *CPMDA* înseamnă lipsa strategiilor și a politicilor concurențiale specifică concurenței de pe piețele de tip monopol sau duopol; este cazul serviciilor/lucrărilor/produselor publice (serviciile locale de salubritate sau furnizarea de apă potabilă); aici intră și produsele/serviciile foarte specializate pentru care există drepturi de exclusivitate (servicii de cercetare, autorizare, producția de energie eoliană sau nucleară) ;
- pentada *CMDAS* se poate referi la concurența dintre micile afaceri, de pe piețele produselor de mică valoare, cum ar fi produsele de larg consum de uz obișnuit, aflate în faza de maturitate, eventual de declin ; se apropie cel mai mult de concurența perfectă deoarece variabilele concurențiale se înscriu cel mai bine în cerințele teoretice ale acesteia ;
- pentada *CPMAS* indică lipsa influenței cererii în lupta concurențială ; este cazul piețelor monopoliste, dar exclusiviste, cum ar fi mărcile de lux sau piețele serviciilor medicale foarte complexe și scumpe (transplanturi, boli letale) sau segmentele de piață fidelizate pe care cererea rămâne relativ constantă pentru produs/marcă/producător ; se poate face apropierea și de concurența specifică domeniilor/serviciilor/produselor noi, inovatoare.

Re-compunerea conceptului, prin re-interpretarea sa logico-acțională, se încheie cu re-asocierea simultană a celor șase factori-relații, cu rol de sub-concepte componente, după trecerile interpretative anterioare. Astfel, concurența ne apare ca o acțiune umană, efectuată, deci, de anumite persoane sub o anumită formă, respectiv agenți economici, în mod conștient și cu un scop, sub forma performanțelor/obiectivelor economice, mai exact, îmbunătățirea lor, esențial fiind atragerea clientelei, prin intermediul anumitor mijloace/instrumente specifice, respectiv strategii, politici, acțiune care capătă o anumită valoare, fie ea și subiectivă, prin intermediul decidenților/consumatorilor, al pieței, în general, al cărei obiect poate fi produsul/oferta, caracteristicile modalităților de satisfacere a cererii, deci a consumatorilor, sau chiar agentul economic însuși, în calitate de beneficiari, acțiune care se desfășoară în anumite condiții, respectiv mediul/contextul economic și extra-economic.

În cazul conceptelor care, în raport cu caracteristicile elementelor concrete din extensiunea lor, respectiv, în raport cu materializarea în realitate, îmbracă mai multe forme, hexada acțional-situațională permite ordonarea și re-interpretarea acestor tipuri după

variabilele modelului, în funcție de apropierea de sens între un anume tip și o anume coordonată. Se obține astfel hexada formelor majore de concurență, ca în fig. 3.

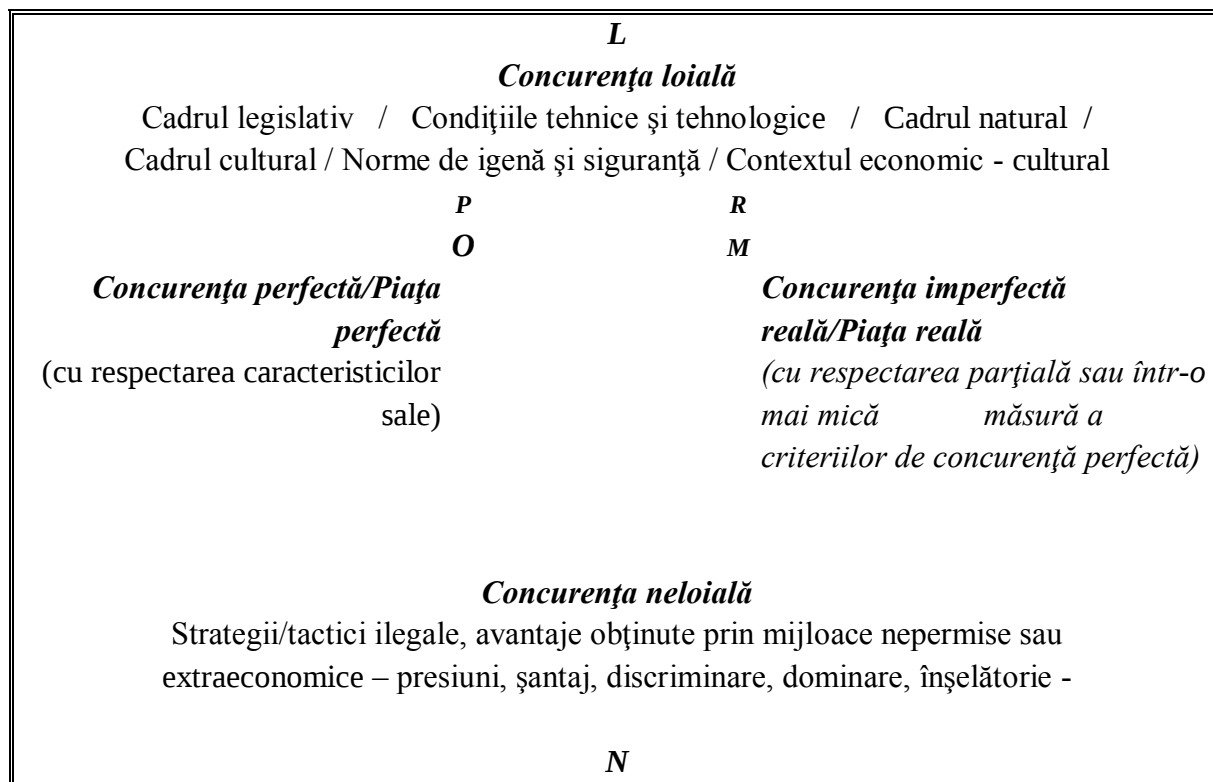

Fig. 3 - Sextuplul tipurilor de concurență generat pe modelul hexadei acționale după caracteristicile predominante ale variabilelor de pe o anume piață

Exemplificăm ca interpretare pe sub-modele diadice și triadice, respectiv:

- axa *PR* teoretico-practică a concurenței, conducând la ideea unei tensiuni, unei contradicții între ideal și praxis;
- axa puterii *MO*, deoarece indică confruntarea fundamentală de pe orice piață dintre ofertanți și cumpărători, este o concurență pentru impunerea propriilor soluții, pentru obținerea poziției celei mai avantajoase; limitarea opțiunilor celeilalte părți generează în relațiile de pe piață puterea de a-ți impune condițiile;
- axa legalității *NL* care sugerează confruntarea dintre relațiile concurențiale duse într-un cadru legal, cu respectarea condițiilor impuse de context și relațiile concurențiale purtate prin nerespectarea cadrului legal;
- triunghiul concurenței benefice, pozitive *PLR* care generează progresul, creșterea și dezvoltarea economică, socială și tehnologică a societății în general, conduce la satisfacerea superioară a nevoilor consumatorilor;
- triunghiul concurenței nesănătoase, negative *MON* care, deși creează avantaje majore uneia dintre părți, împiedică activitatea celorlalți actori, generează dezechilibre grave pe ansamblul pieței, atrage costuri suplimentare pentru societate și pune problem pe mai multe planuri.

În urma aplicării modelului logic hexadic acțional în analiza conceptului economic discutat, din observațiile și interpretările formulate, concluziile demersului nostru ar putea fi gândite pe mai multe direcții. O primă idee se referă la virtuțile de sistematizare, de ordonare, ca rezultat al unui șir de alte operații, precum specificarea (respectiv determinarea), generalizarea (sau extinderea), diviziunea și clasificarea pe care le-am folosit pe baza instrumentului prezentat și prin care am pus în evidență și am interpretat diversele fațete ale concurenței. Mai mult, rezultatul concret, respectiv forme ale concurenței, accentuează raporturile și interdependențele, din perspectivă economică, dintre cele șase variabile-factori și, prin exemplificările asociate, explică și oferă direcții de investigare ulterioară a influențelor și problemelor de pe diversele piețe reale.

O a doua direcție se leagă de regândirea critică a unor teorii și practici cu referire la concurența economică, având ca rezultat identificarea unor deficiențe în acțiunea umană, în perspective luptei concurențiale, traduse, într-un final, în ineficiență în atingerea obiectivelor și performanțelor concurențiale; de asemenea, identificarea surselor de pierderi de eficiență.

Se poate sublinia, ca o a treia concluzie, că aplicarea paradigmei situaționale hexadice pe conceptul *concurenței economice* ne-a permis să dezvoltăm o sistematizare a formelor patologice ale piețelor, prin evidențierea formelor incomplete, disfuncționale ale situațiilor concurențiale. Prin interpretarea submodelelor obținute pe baza variabilelor – factor, se pot înțelege mai ușor cauzele și efectele lipsei sau neintegrării eficiente a uneia sau mai multor componente.

Menționăm, de asemenea, că această lucrare a fost publicată cu sprijinul financiar al proiectului „Sistem integrat de îmbunătățire a calității cercetării doctorale și postdoctorale din România și de promovare a rolului științei în societate”, POSDRU/159/1.5/S/133652, finanțat prin Fondul Social European, Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

BIBLIOGRAFIE :

- Kotarbinski, T., *Tratat despre lucrul bine făcut*, Editura Politică, București, 1976;
- Ioan, P., *Educație și creație în perspectiva unei logici „situaționale”*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1995;
- Ioan, P., *Avataruri ale unei noi paradigmă. Educație și creație în perspectiva logicii de tip situațional*, Editura Universității „Al. I. Cuza”, Iași, 2010;
- Moșteanu, T., Purcărea, T., *Concurența. Ghidul afacerilor performante*, Editura Economică, București, f.a.;
- Popa, C., *Teoria acțiunii și logica formală*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 198

GENDER EQUALITY IN DEFINING, SELECTING AND APPROACHING THE AUDIENCE OF THE MILITARY HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

Laurențiu Stoenică, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: The conceptual definition of the gender equality, regarded as a reference for sustainable development, describes it as a contemporary phenomenon with implications in all the areas of social life. The military education system is a part of the national education system and it has always been a distinctive segment, differently approached. The military environment – rigid, inflexible and oriented exclusively to men since ancient times, has however created, in the past few years, opportunities for the professional development of women, which have proven capacities of adaptability related to all the specific fields.

The paper considers primarily the evolution of gender equality in secondary education, at national level and within the segment of military education, regarded as selection basis for the higher education.

Although an overall decrease in the total number of students has registered in the last five years, the weight of the female segment recorded an increasing dynamics, superior to that of the male segment in the field of higher education, similar to the European dynamics.

Although most of them choose education areas such as transport, engineering, information technology, physical training, administration, medicine, female military students also consider rather or exclusively male specialties such as tanks, aviation, navy.

Based on the principle of ensuring gender equality between men and women, the military higher education institutions provide career opportunities for female graduates, which may advance through entire military hierarchy.

Keywords: *marketing, audience, gender equality, military, higher education*

Introduction

Gender equality is a controversial concept of modern society, with implications in all areas of social life, with the aim of eliminating patriarchal domination (Rădoi, 2010).

Education best illustrates gender roles in a society at a given time, and the various strategies and social and political approaches regarding their transformation, of changing opportunities and people's lives, not only from a gender perspective but from a class, ethnical and racial perspective, being necessarily correlated to economical, social, political factors, establishing a foreground on which are deployed not only conservative forces, but also social change forces (Văcărescu 2013).

During the development of human society there have been identified different approaches to education regarding the gender of the participants. Thus, we speak of the girls' education, boys' education and common education for both sexes.

Access to education, content of education, forms of organization and education programs have met various trends over time depending on gender (Balica et al, 2004).

In the past, access to education was provided, primarily, for children of noble children, but also for those from poor backgrounds. Educational offer, structure, length of study and the

subjects were different in the schools for girls from those for boys, especially in secondary education. There were common study disciplines, namely: native language, arithmetic, history, geography, ethics, religion etc., boys' education including technology, politics, mathematics, while girls' education emphasized disciplines such as literature, foreign languages, and practical activities like tailoring, painting, music and dance.

In education in Romania, the Education Law of 2011 reiterates the right to education without any sort of discrimination, including the gender equality criteria.

Military education system has always been a distinct segment with different approaches, the military area is rigid and inflexible to change, dedicated exclusively to men, however, still it created a niche for women's participation in this area, which attest to the past years adaptability in all specialties targets but also results, sometimes at a higher level.

Literature review

Education should be seen as an important tool for ensuring the equality of women and men. Gender equality refers to equally valorization of the aspirations, needs and behaviors of men and women (Ionaș, 2013).

The demand for the educational products and services offered by educational institutions is the total volume of educational product/services for which a given group of customers makes an option, potential consumers of these services, in a specified geographical space, during a specified time interval, in a marketing environment and in terms of a marketing program being developed by these institutions (Kotler, 2005, p.187).

Given the marketing vision of some authors (Grigoruț et al., 2011, p.39), it can be said that the educational services market encompasses a whole educational components that ensures the satisfaction of consumer needs, interests, desires, individually or collectively search apart from supply and demand, educational market assuming the existence of at least two basic elements, namely price and competition, plus the relevant regulations, traditions and prejudices.

Women's access to education was one of the first goals of the feminist movement. The men were privileged in education, and women in a lesser or greater extent, depending on the area and time, excluded from education and training efforts. Before the introduction of mass public education, most men and most women lacked access to education, which was reserved for elite groups, but even among those groups who had access to education, men predominated (Văcărescu, 2013).

The factors that increased the number of women among military personnel are multiple. First, restrictions on women's access to the positions in combat units were removed gradually, and today, women can easily access all work stations, mostly those working in logistics and support units (El Korch, 2013).

The increase of the military women percentage represents a complex process which characterizes the evolution of the world's democratic states' national armies since 1990; to succeed in a military career, women must, necessarily, completely integrate in the military institution. A simple adaptation of women to the military environment is not enough for acceding to superior positions in the army (Duțu, 2007).

Methodological notes

In order to achieve the gender research in defining, selecting and approaching the audience of the military higher education institutions there has been used the data on the share of women from the total number of students in these institutions, the development of Romania's female population segment in the total of population included in high schools, in higher education institutions, as well as data on indicators of economic, technological and cultural development. The pieces of information were collected for a period of five years from the database of the Tempo National Institute of Statistics, from the websites of military education institutions, and for their analysis there have been computed the coefficients of correlation and determination in order to establish the intensity and direction of the relationship between variables.

This research approach aims, through the use of secondary data, to provide relevant results for the following objectives:

- Identifying links between the share of female students in military higher education system and the demographic, economic, technological, cultural, political variables;
- Evaluating the relationships between these variables.

Main findings of the research

It was not until the late nineteenth century that the women were granted the chance to get educated, meeting the requirements of the Romanian society at that time, establishing the primary schools in urban and rural areas and secondary schools on two levels (Sandu, 2006). Around this time, girls had the opportunity to study in higher education, the statistics mentioned the first women licensed at various universities in Europe. By 1900, the number of women who attended university has grown steadily at the University of Bucharest, during 1901-1905 female students represented 7.4%, during 1906-1910 the percentage rose to 9.6% during 1911-1915 they represented 15% from the total number of students (Văcărescu, 2013).

The education laws after 1918, promoted common education at all levels of study, negating gender differences in terms of structures and training contents. Free and compulsory, equal access to education and homogenization study programs between residence and gender has emerged into the organizing principles of the national education system.

Since 1944, normative documents on education primarily promoted equal access to education, focusing on positive policies for underprivileged groups.

In Romania's XXI century, as shown in the reports about the state of the national education system for the years 2006 and 2013, drawn up by the Ministry of Education and Research, the gross enrollment rate in all levels of education has progressed continuously during 2000-2009, both girls and boys, increasing from 68.9% to 86.5%. In the following period, until 2013, evolution is downward for gender's both segments.

Table 1. The rate of enrollment in education in Romania, at all levels of education, between 2000 - 2013

Period	2000	2001	2002	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Total	68.9	70.6	72.9	74.43	76.66	81.1	85.9	86.5	84.1	80.4	79.6	79.4
Male	67.7	69.2	71.32	72.61	74.58	78.5	83.2	84	82	79	78.3	78
Female	70.2	72.1	74.55	76.34	78.85	83.8	88.7	89.1	86.4	82	80.9	81

Source: National Institute of Statistics

According to the table, the upward trend is concerning the female population, differences by gender, favor maintaining the female population, throughout the reference period.

Worldwide, considering the size of the armies, women are best represented in the US Army and Canada, where they hold a 14% and 11.4% respectively. In 2001, 8.6% of the number of deployed US soldiers represented women and 11,200 women participated in NATO peacekeeping missions in different conflict zones. In Europe, in 2010, the highest share of women in the military area is registered in France, 15.15%, following UK with 9.7% and Germany 9.1% (Eulriet, 2012, p.111). In 2012, the highest number is in Hungary, with a share of 20% of women in the military, Slovenia 15.4%, and Romania recorded only 4.6% (Obradovic, 2012, p.53)

In Romania, the presence of women in the military area has been registered since 1973 when the first class of women officers graduated. They had a training period of only sixth months. In the period 1983-1989, military educational institutions and girls are admitted to pursue degree programs lasting three years for officers, warrant officer's two years respectively, in specialties such logistics, finance and accounting. Proving that they can perform activities in the fields where men predominated, in 1989 the first class of military women pilots graduated. After 1989, following a period of male domination in the area and since 2001, at the selection for admission to military educational institutions female candidates are allowed. The number of candidates and the number of those admitted is increasing, both in number and percentage.

By their educational offer, military institutions of higher education meet the needs and desires of the consumers of educational services, young people aged up to 24 years, both girls and boys promoting the image of military higher education locally, nationally and internationally, through mass-media (TV, radio, written press) and online environment. For 2015-2016 academic year, the education offer of the military system of higher education at bachelor level, comprising 1436 seats, of which 59 places for girls. The number is not final because the Military Medical Institute, other beneficiaries of the defense, public order and national security system and also education with tuition fees do not have separate places for candidates. At the admission exam candidates of both sexes can participate without discrimination, their tie being made just in descending order of their school results.

Admission of students in military higher education institutions is done transparently, giving equal opportunities to all candidates, having regard, exclusively, the competences of the candidates and without any discriminatory criteria, the only restrictions being those additional imposed as selection conditions, namely: a good health, a good physical condition and mental ability specific to the military system.

Military academies prepare young officers and specialists, boys and girls, to work directly in the structures of the Ministry of National Defense or other institutions, users of such human resources (Paile, 2010, p.13).

To analyze the determinant factors of gender equality in the military education system were calculated correlation coefficients, setting the size of the modification of the first variable, the share of girls in total military students, due to changes other.

Table 2. Relations between the share of girls in the total number of students of the military higher education institutions and demographic, economic, technological, cultural, political factors

Variable	2009	2010	2011	2012	2013	Correlation coefficient r	Coefficient of determination r^2
The share of girls in total number of students from military higher education institutions (dependent variable)	18.1	21.1	18.4	16.6	13.3		
Romania's population	20,440,290	20,294,683	20,199,059	20,095,996	20,020,074	0.71	0.50
Romania's population (women)	10,488,417	10,414,274	10,366,110	10,318,889	10,258,594	0.74	0.54
The share of women in the total population	51.31	51.32	51.32	51.35	51.24	0.65	0.42
The share of urban population in the total population	53.87	53.92	53.97	54.01	53.90	0.03	0.001
Romania's population aged 15-19	1,152,868	1,128,738	1,111,526	1,102,118	1,091,355	0.65	0.43
The share of girls in total population aged 15-19	48.70	48.66	48.67	48.78	48.79	-0.89	0.79
High school population	837,728	866,543	888,768	831,810	776,616	0.85	0.73
The share of girls from total high school population	50.07	49.06	48.67	49.00	49.61	-0.32	0.10
Higher education population	775,319	673,001	539,852	464,592	433,234	0.69	0.47
The share of girls from total higher education population	55.28	54.4	53.14	52.77	52.93	0.64	0.41
Number of graduates of military colleges	318	280	273	272	342	-0.66	0.44
Total admissions places military higher education institutions	694	542	496	264	319	0.62	0.39
GDP	524,388.70	510,522.80	533,881.10	565,097.20	596,681.50	-0.96	0.93
GDP per capita	25,065.60	26,368.70	28,047.80	29,744.60	31,901.80	-0.83	0.68
Average income	2,315.99	2,304.28	2,417.26	2,475.04	2,559.05	-0.91	0.82

Relations between the share of girls in the total number of students of the military higher education institutions and demographic, economic, technological, cultural, political factors

Variable	2009	2010	2011	2012	2013	Correlation coefficient r	Coefficient of determination r²
The share of expenditures for education	5.76	4.20	3.97	3.82	3.51	0.39	0.16
The share of expenditures for defence	4.56	3.83	4.05	3.98	4.51	-0.63	0.39
Number of discrimination cases	528	478	465	548	858	-0.89	0.79
Mobile traffic minutes (mil.)	5132	5431	5540	5849	6492	-0.83	0.69
Internet access traffic minutes (mil.)	42	14	4	2	1	0.37	0.14

Source: National Institute of Statistics, Ministry of National Defence

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and Romania's population has generated a correlation coefficient of 0.71; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.50. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of Romania's population tends to influence by 50% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and Romania's female population has generated a correlation coefficient of 0.74; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.54. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of Romania's female population tends to influence by 54% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of females from Romania's population has generated a correlation coefficient of 0.65; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.42. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the female population share from Romania's population tends to influence by 42% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of urban population from Romania's population has generated a correlation coefficient of 0.03; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.001. These results show the existence of a

direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the urban population share has no influence over the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and Romania's population aged 15 - 19 has generated a correlation coefficient of 0.65; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.43. These results show the existence of a direct link of medium intensity between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of Romania's population aged 15 - 19 tends to influence by 43% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of girls from Romania's population aged 15 - 19 has generated a correlation coefficient of -0.89; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.79. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the girls' share from Romania's population aged 15 - 19 tends to influence by 79% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and Romania's high school population has generated a correlation coefficient of 0.85; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.73. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of Romania's high school population tends to influence by 73% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of girls from Romania's high school population has generated a correlation coefficient of -0.32; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.10. These results show the existence of a reverse, low intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the share of girls from Romania's high school population tends to influence by 10% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and Romania's higher education population has generated a correlation coefficient of 0.69; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.47. These results show the existence of a direct link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of Romania's higher education population tends to influence by 47% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of girls from Romania's higher education population has generated a correlation coefficient of 0.64; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.41. These results show the existence of a direct

link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the share of girls from Romania's higher education population tends to influence by 41% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the number of graduates from military colleges has generated a correlation coefficient of -0.66; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.44. These results show the existence of a reverse, medium intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the number of graduates from military colleges tends to influence by 44% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions. The result of measuring the association between the two variables leads to the following conclusion: in conditions of an increasing number of military colleges graduates, the number of female students in higher military education institutions would decrease.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and number of admission places in these institutions has generated a correlation coefficient of 0.62; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.39. These results show the existence of a direct, medium intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of educational offer tends to influence by 39% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and GDP has generated a correlation coefficient of -0.96; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.93. These results show the existence of a reverse, very intense link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of GDP tends to influence by 93% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and GDP per capita has generated a correlation coefficient of -0.83; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.68. These results show the existence of a reverse, very intense link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of GDP per capita tends to influence by 68% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the average income has generated a correlation coefficient of -0.91; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.82. These results show the existence of a reverse, very intense link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the average income tends to influence by 82% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the share of expenditure on education has generated a correlation coefficient of 0.39; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.16. These results show the existence of a direct, low intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the expenditure on education tends to influence by 16% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the expenditure on defence has generated a correlation coefficient of -0.63; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.39. These results show the existence of a reverse medium intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of the expenditure on defence tends to influence by 39% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and the number of discrimination cases has generated a correlation coefficient of -0.89; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.79. These results show the existence of a reverse, very intense link between the two variables. Given the coefficient of determination, the number of discrimination cases tends to influence by 79% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The correlation between the share of girls from the entire number of students from the military higher education institutions and mobile traffic recorded was established by calculating a correlation coefficient of -0.83; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.69. These results show the existence of a reverse, very intense link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of mobile traffic recorded tends to influence by 69% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

The evaluation of the association between the share of girls in the entire number of students from the military higher education institutions and internet traffic recorded at national level has generated a correlation coefficient of 0.37; its corresponding coefficient of determination has the value of 0.14. These results show the existence of a direct, low intensity link between the two variables. Given the coefficient of determination, the evolution of internet traffic recorded at national level tends to influence by 14% the share of female students in the entire number of students from military higher education institutions.

Conclusions

The analysis of associations between the determining factors of gender equality in the military education system shows that the evolution of the female segment in Romania's population, the share of girls in high school, the evolution of GDP, of household incomes, the evolution of discrimination cases and technological development, have a significant influence over the share of girls in the military higher education institutions.

The outcome of the evaluation of the association between the dependent variable and GDP leads to the conclusion that an increase in GDP per capita is expected to determine the development of all sectors of the economy and society as a whole, including education, reflected in the increase in places offered by higher education institutions and a more consistent presence of women in the total number of students.

Although the results of the analysis confirm that the women segment is a niche one in the higher military education system, gender equality is ensured by the absence of restrictions in the professional activity, in promoting fair and balanced participation of women and men in the selection for management and execution positions by respecting the criteria of competence.

Although predominantly female military students opt for training domains such as transport, engineering, information, physical training, administration, medicine, some choose to enroll for predominantly or even exclusively male specialties such as: tanks, aviation, navy. It is known that the military higher education institutions provide female graduates, a lot of career opportunities, allowing them to advance through the entire military hierarchy.

„Acknowledgment: This paper has been financially supported within the project entitled „SOCERT. Knowledge society, dynamism through research”, contract number POSDRU/159/1.5/S/132406. This project is co-financed by European Social Fund through Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013. Investing in people!”

REFERENCES:

1. Duțu, P., 2007, Perspective în evoluția armatelor naționale, Editura Universității Naționale de Apărare „Carol I” București, http://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/perspective_in_evolutia_an.pdf accessed March 03, 2015.
2. El Korch, S., 2013, Quelle place pour les femmes dans la défense nationale ? <http://www.womenology.fr/culture-feminine/quelle-place-pour-les-femmes-dans-la-defense-nationale/> accessed March 14, 2015.
3. Eulriet, I., 2012, Women and the military in Europe: Comparing public cultures, Palgrave Macmillan Publishers Limited, https://books.google.ro/books?id=27WGz4m55FcC&printsec=frontcover&dq=Eulriet&hl=ro&sa=X&ei=St9NVbWiOKX6ywO054HYCg&redir_esc=y#v=onepage&q=Eulriet&f=false, accessed May 08, 2015.
4. Grigoruț, C., Ploae, V., Zăgan, R., Zaharia, R., Micu, A., 2011, Marketing universitar (Ediție online, 2011); <http://uefiscdi.gov.ro/Upload/60d56441-0ff7-4bf1-9a6b-aebeeb2f1646.pdf> accessed April 12, 2015.
5. Ionaș, M., 2013, Politici educaționale de integrare europeană. Dimensiunea de gen în educație, <http://www.asociatia-profesorilor.ro/politici-educationale-de-integrare-europeana-dimensiunea-de-gen-in-educatie.html>, accessed May 07, 2015.
6. Kotler, Ph., 2005, Managementul marketingului, Editura Teora, București.
7. Obradovic, L., 2012, Gender integration in NATO military forces: Cross-national analysis, Ashgate Publishing Limited, <https://books.google.ro/books?id=93-rBAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=Obradovic&hl=ro&sa=X&ei=B->

[INVdj4LIHMygPXnIHgBw&redir_esc=y#v=onepage&q=Obradovic&f=false](#) accessed May 07, 2015.

8. Paile, S., 2010, The European Military Higher Education Stocktaking Report, http://www.miles.ac.at/download/IntOffice/pdf/2010_05_PaileStocktakingReport.pdf, accessed April 04, 2015.

9. Rădoi, C., 2010, Egalitate de gen în instituțiile militare din România, Revista Sfera Politicii nr.154, <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/154/art12-Radoi.php>, accessed April 10, 2015.

10. Sandu, O., 2006, Educația feminină în societatea românească a secolului XIX, http://www.miculparis.ro/newsletter/issues/2006-septembrie/educatia_feminina.html, accessed May 07, 2015.

11. Văcărescu, T., E., 2013, Contexte de gen. Educația femeilor din România între anii 1880 și 1930, articol publicat în Revista Sfera Politicii nr.175 <http://www.sferapoliticii.ro/sfera/175/art02-Vacarescu.php> accessed April 02, 2015.

12. Raport asupra stării sistemului național de învățământ, <http://www.edu.ro/index.php/articles/10913> accessed May 05, 2015.

13. ***, 2009, Proiecția principalilor indicatori macroeconomici până în anul 2020, http://www.cnp.ro/user/repository/prognoza_pe_termen_lung_2020_primavara.pdf, accessed May 07, 2015.

14. Raportul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pe anul 2013, <http://www.cncd.org.ro/noutati/Evenimente/Raportul-de-activitate-al-CNCD-pe-anul-2013-204/> accessed May 05, 2015.

15. ***, 20 evoluții importante, 2013, http://gov.ro/fisiere/stiri_fisiere/GUV_evolutii_importante_in_economie.pdf accessed May 07, 2015.

16. <http://dmru.mapn.ro/index.php?pag=recrutare> accessed May 08, 2015.

17. <http://dmru.mapn.ro/index.php?pag=invatamant> accessed May 08, 2015.

MUSEUM MANAGEMENT IN NATIONAL AND EUROPEAN CONTEXT

Gina Boda, PhD, The Museum of Dacian and Roman Civilisation, Deva

Abstract: In the context of new movement of European museums, the museum management knows major changes. New types of educational activities is increasingly considered a viable alternative of recreation and leisure, the exhibition activities use the latest technology to create a more attractive framework for cultural goods exposed, the public - museum relation is set upon the basis of an open culture and the coverage is made by more original and innovative means, in order to attract more visitors and to meet their cultural needs at a rate as high as possible. In this context, the museum management blends the principles of market economy with the cultural and educational values, transforming the museum into a genuine cultural agora for all audiences.

Keywords: *management, culture, museum, new directions, national, European (management, cultură, muzeu, direcții noi, national, european)*

Muzeul, acest depozitar al urmelor trecutului, indiferent de timp și spațiu s-a constituit ca o instituție a memoriei colective, rolul acesteia fiind acela de a ajuta societatea să își păstreze trecutul său comun, trecut care intră mereu în conștiința prezentului și prefigurează viitorul. În acest sens, muzeul s-a impus ca instituția care a colecționat, teaurizat, conservat și restaurat mărturiile trecutului, transmițând această moștenire culturală din generație în generație, cu scopul clar de păstrare a originilor și de eternizare a creațiilor culturale, dincolo de timp și spațiu¹. Privit din altă perspectivă, muzeul reprezintă conștiința la care a ajuns omenirea despre propria ei activitate culturală, despre valoarea ei însăși ca producătoare de cultură, deoarece cultura reprezintă de veacuri domeniul în care omul s-a manifestat în toată complexitatea și varietatea potențelor sale spirituale, a creativității sale infinite și în plenitudinea vieții sale intrinseci, contribuind neîncetat la dezvoltarea civilizației umane. T. Graur îmbogățește conceptul de muzeu, considerându-l totodată și o instituție a memoriei culturale².

În și prin cultură, omul s-a depășit pe sine și condiția sa umană, devenind demiurg prin operele sale materiale sau spirituale. Ca fenomen socio-uman multidimensional, cultura face obiectul de studiu al mai multor științe. În decursul timpului, cultura a primit o serie de accepțiuni și interpretări, definirea sa, cuprinderea într-un cadru lingvistic dovedindu-se o adevărată provocare pentru diverși specialiști. Abraham Moles însă consideră cultura o „definiție deschisă”, astfel existând permanent posibilitatea adăugirilor sau corecturilor³.

Domeniul cultural și-a cerut dintotdeauna tributul social, importanța sa pentru evoluția omenirii fiind incontestabilă. În toate societățile, indiferent de locul ocupat pe scara evoluției, cultura s-a dezvoltat și și-a extins în permanență aria de exprimare și manifestare. Cu timpul, au fost create instituții specializate diferitelor sectoare culturale, cum ar fi, teatrele, opera,

¹Boda, G., *Muzeele din Transilvania între 1817 și 1905*, Cluj-Napoca, 2008, p. 7.

²Graur, T., *Muzeul, memorie a culturii*, în *RMM*, nr. 3, 1982, p. 37.

³Moles, A., *Sociodinamica culturii*, București, 1974, p. 45.

cinematograful ș.a. Acestea s-au dezvoltat odată cu societatea, exprimând nivelul la care a ajuns creativitatea umană la un moment dat pe scara evoluției umanității. Muzeul, ca instituție de cultură, a cunoscut o dezvoltare progresivă, de la depozit al templelor, la instituția modernă de astăzi.

Dezvoltarea societății românești din ultimele două decenii, precum și transformările survenite în multe domenii de activitate și-au pus amprenta și asupra instituției muzeale. Rezultatele manageriale notabile obținute în domeniul economic au determinat aplicarea și adaptarea metodelor, procedeele și strategiilor acestei noi științe și în alte domenii de activitate, cum ar fi cel muzeal. Sub impactul transformărilor societale, muzeul contemporan și-a redimensionat aria de activitate, atenția sa îndreptându-se cu precădere asupra gestionării, administrării și managementului cât mai eficient al propriului patrimoniu, asupra diversificării și înnoirii activităților în funcție de necesitățile culturale ale publicului vizitator, dar și asupra categoriilor de public care nu frecventau în trecut muzeul, în vederea atragerii de noi categorii socio-profesionale spre această instituție de cultură. În acest sens, s-au căutat noi metode de atragere a publicului vizitator spre muzeu, oferta culturală și educațională lărgindu-se și diversificându-se tot mai mult, valorificarea patrimonială căpătând noi dimensiuni și valențe. Întreaga activitate muzeală se desfășoară sub egida funcțiilor muzeului, de îndeplinirea acestora depinzând succesul instituției și atingerea obiectivelor propuse, adică a misiunii muzeului.

În România, managementul muzeal s-a aplicat destul de târziu, după anul 2000. La acest fapt au contribuit mai mulți factori: legislația din domeniu nu prea generoasă, concurența destul de timidă, literatura de specialitate lacunară și deficitară, cursurile de specializare sporadice și fără prea mare impact la directorii de muzee, chiar dacă în universități au apărut după anul 1990 facultăți cu profil muzeologie, conservare-restaurare sau alte cursuri cu specific muzeal⁴.

Reconsiderarea domeniului muzeal a cunoscut un deosebit reviriment după anul 2000 și îndeosebi după integrarea României în Uniunea Europeană, începând cu 1 ianuarie 2007. Politicile manageriale s-au reconsiderat și construit după cele europene, modelele de succes ale muzeelor din alte țări încercând să fie aplicate și în muzeele românești. În acest demers de aliniere a managementului cultural românesc la cel european s-a ținut cont de faptul că politica culturală europeană urmărește cu precădere „îmbunătățirea cunoașterii și diversității culturii și istoriei popoarelor europene; conservarea și protecția patrimoniului cultural de importanță europeană; schimburile non comerciale; creația artistică și literară și inclusiv sectorul audio-vizualului”⁵, cultura fiind percepută ca o forță motrice pentru societate, factor de creativitate, dialog și de coeziune⁶. De asemenea, programele culturale europene, cum ar fi „Cultura 2000”, urmăreau cu precădere „valorizarea spațiului cultural comun europenilor prin punerea în evidență a caracteristicilor lor culturale comune, respectul și promovarea diversității culturale, creativitatea ca o sursă de dezvoltare durabilă înăuntrul spațiului cultural comun european, contribuția culturii la coeziunea socială, strălucirea culturilor europene în țările terțe

⁴ Opreș, I., Managementul muzeal, Târgoviște, 2008, p. 11.

⁵ Pire, J.M., *Pour une politique culturelle européenne*, Paris, p. 17, <http://www.robert-schuman.eu/fr/doc/notes/notes-1-fr.pdf>

⁶ Ibidem, p. 19.

și dialogul cu alte culturi ale lumii”⁷, îndemnând toate statele membre să participe cu tot mai multe proiecte la aceste programe.

Totuși, dificultatea majoră a ralierei noastre la bunele practici europene a constituit-o diversitatea mare de tipuri de muzee și stiluri de conducere. Directorii de muzee erau aleși dintre specialiștii muzeului, mulți dintre aceștia neavând cunoștințe manageriale, de gestionare și administrare a colecțiilor, aptitudini de comunicare și relaționare cu personalul, viziuni și planuri concrete de dezvoltare pe termen scurt și lung a instituției. Aceste impedimente și-au pus amprenta indubitabil asupra activității muzeelor. De asemenea, relațiile intermuzeale erau deficitare, cele mai multe desfășurându-și activitatea pe plan local sau cel mult zonal.

Cele mai multe muzee desfășurau activități expoziționale, de conservare-restaurare a patrimoniului, arheologice și științifice, puține ocupându-se și de educația muzeală. Însă diversificarea ofertelor culturale și educaționale și apariția pe piață a unor noi agenți culturali, a obligat muzeele să-și reconsidere locul pe piața culturală. Înțelegerea faptului că au apărut noi alternative de petrecere a timpului liber, mult mai atractive pentru publicul vizitator, a determinat instituția muzeală, implicit conducerea, să regândească întreaga activitate a muzeului. De acum, deși se cunoaște faptul că muzeele sunt instituții non-profit, s-a pus tot mai acut și problema economică, a eficientizării activității și obținerii de profituri pentru a compensa resursele financiare utilizate cu organizarea diverselor evenimente culturale, științifice și educative.

Tot acum începe să se reconsidere și importanța patrimoniului deținut, precum și modalitățile tot mai diverse și inedite de valorificare și punere în valoare a acestuia. Gestionarea colecțiilor și valorificarea lor eficientă devine obligație pentru orice muzeu. Pentru a se promova mai bine și a învăța să „lucreze în echipă”, muzeele românești s-au organizat într-o mare rețea – Asociația Rețeaua Națională a Muzeelor din România (R.N.M.R.) – înființată în anul 2006, asociație care a pornit la drum cu un număr de 36 de membri. Această rețea urmărea inițial promovarea membrilor săi, apoi, cu timpul, cuprinderea acestora în diverse proiecte, relaționarea cu alte entități muzeale din țară și străinătate, ajutorarea reciprocă și dezvoltarea unor activități comune, toate acestea ducând la dezvoltarea vieții muzeale din România și la cunoașterea acesteia în străinătate.

În tot acest demers de reinventare a muzeului, un rol deosebit a revenit managerului de muzeu, ajutat în activitatea sa de personalul instituției. Atunci când vorbim de muzeu, ne raportăm la acesta ca la o instituție culturală care reprezintă „o entitate organizatorică relativ simplă, de regulă finanțată prin subvenții și sponsorizări, specializată în combinarea „factorilor de producție” culturali și având ca principală funcție realizarea și/sau propagarea de „bunuri și servicii” (valori) destinate satisfacerii necesităților de ordin cultural-artistic”⁸. O particularitate a instituțiilor culturale este faptul că acestea încearcă să îmbine preocupările de ordin spiritual, estetic, artistic cu cele de ordin economic, de unde o bicefalitate a managementului cultural. Rolul managerului de muzeu este deci unul complex și variat, el încercând atingerea scopurilor fundamentale ale muzeului, dar și obținerea mijloacelor

⁷Ibidem, p. 22.

⁸Zecheru, V., *Management în cultură*, București, 2001, p. 25-26.

materiale și financiare care să-i permită susținerea instituției, realizarea de venituri, gestionarea resurselor umane și materiale și tot cortegiul de atribuții manageriale.

De aceea, managementul muzeal are o anume specificitate. Astăzi, rolul muzeului a suferit transformări semnificative, muzeele devenind o reflecție a celui mai înalt nivel de dezvoltare socială⁹. În noul context, muzeologia contemporană ne arată că muzeul ar trebui să îndeplinească 5 roluri: 1. Misiunea muzeului să fie inspirată de specificul muzeului și să se regăsească în toate acțiunile și politicile care urmează să fie implementate; 2. Să se specifice limitele jurisdicției, aceasta facilitând colaborarea și relaționarea cu alte instituții culturale similare, dar și cu vizitatorii; 3. Toate acestea ar trebui să conducă spre îndeplinirea obiectivelor finale ale muzeului; 4. Trebuie să se supravegheze realizarea obiectivelor muzeului; 5. Trebuie evaluată realizarea funcțiilor muzeului, care cuprinde trei părți: administrația, sectoarele cu responsabilități (colecționare-documentare-păstrare) și activitățile (cercetare-expoziții-interpretare către public)¹⁰.

Pentru a fi performant, în condițiile unei tot mai mari concurențe pe piața culturală, managementul muzeal trebuie să-și aleagă foarte bine strategia, ținând cont atât de capacitățile proprii, cât și de evoluția mediului economic (piață, concurență, tehnologie), precum și politicile culturale, care trebuie să pună în valoare potențialul cultural și să-l înscrie într-o globalitate care aplică același tip de management¹¹. La nivel național s-a creat un set de politici culturale, care includ următoarele măsuri, care au fost adoptate și de muzee¹²: 1. *Existența unor suporturi ai acțiunii culturale* (carte, mass-media, educație permanentă, muzeul, festivaluri, conferințe, turism cultural ș.a.); 2. *Ocrotirea patrimoniului cultural* (legislație, acorduri, programe și proiecte de conservare, evidențe, păstrare, restaurare, valorificare); 3. *Creația artistică și științifică* (dreptul de autor, achiziții, difuzare, expoziții, vânzări, acreditare în domeniu, resurse); 4. *Formarea profesională*; 5. *Structurile administrative și financiare*; 6. *Cooperare, acorduri, parteneriate* (regionale, naționale, internaționale); 7. *Libera circulație a informației, dezvoltarea comunicării interne și externe*; 8. *Relația cu mass-media*.

Implementarea politicilor culturale se lovește însă de câteva obstacole, cum ar fi: caracterul efemer și aleator al producției și serviciilor culturale; caracterul efemer al conducerilor de instituții culturale; primatul ofertei față de cererea de produse și servicii culturale; fragmentarea ofertei culturale și efectul semnăturii¹³. Însă un bun manager va ști să anihileze aceste obstacole printr-o strategie realistă și politici culturale adecvate specificului muzeului și zonei.

Oferta de produse și servicii culturale joacă un rol major, de calitate și varietatea acestora depinzând îndeplinirea obiectivelor propuse și performanța instituției muzeale. De aceea, în ultimii ani se acordă o importanță tot mai mare marketingului, care constituie deja o

⁹Konstantios, D., Konstantios, N., Tsombanoglou, L., *A manual for museum managers*, Stage project, august 2005, Council of Europe, p. 4.

¹⁰Ibidem, p. 11.

¹¹Boboc, I., *Managementul cultural în economia de piață*, București, 1998, p. 15.

¹²Ibidem, p. 14.

¹³Ibidem, p. 13.

componenta deosebit de importantă a managementului muzeal. Chestionarea tot mai calificată a publicului vizitator în vederea aflării și identificării necesităților sale culturale, a propunerilor de activități care le-ar satisface doleanțele și gusturile culturale, constituie o prioritate pentru orice muzeu care urmărește performanța culturală. În acest sens, muzeele și-au diversificat foarte mult oferta cultural-educativă prin organizarea de expoziții cât mai inedite și incitante, itinerarea de expoziții, conferințe și colocvii internaționale cu participarea de excepție a unor personalități recunoscute în domeniu, serate muzeale, concerte, festivaluri, publicații noi, atât științifice, cât și de popularizare și promovare a propriului patrimoniu, seri de teatru, ateliere de pedagogie muzeală, evenimente deosebite, comemorări și aniversări ale unor personalități sau evenimente de importanță națională, regională sau locală etc.

Implementarea noilor tehnologii în cadrul muzeelor, cum ar fi crearea rețelelor pe internet între muzee, între public și muzee, dar în special în cadrul expozițiilor și în ghidajele pentru public¹⁴, conduc indubitabil la beneficii bilaterale, cum ar fi: interacționarea mai activă între instituții în privința schimbului mai rapid de informații, de implicare în programe sau proiecte de cercetare, expoziționale, conservare-restaurare, prestări de servicii de specialitate prin intermediul specialiștilor etc.; economii de resurse financiare; o mai bună cunoaștere a gusturilor, obiceiurilor, motivațiilor, practicilor, nevoilor publicului vizitator, în condițiile în care acestea evoluează rapid în funcție de schimbările mediului, stilurilor de viață și obiceiurilor de consum¹⁵; fidelizarea vizitatorilor prin diverse metode; transformarea relației public-muzeu în una interactivă; vizitatorul are acces rapid și imediat la informațiile referitoare la produsele și serviciile cultural-educative aflate pe agenda culturală a muzeului ș.a.

Prin adaptarea din mers la politicile și practicile culturale și muzeografice europene, muzeele românești s-au încadrat pe direcții de dezvoltare moderne, chiar dacă procesul nu cunoaște același ritm în toate instituțiile muzeale. În ultimii ani s-a remarcat o activitate deosebit de intensă în muzeele românești, o deschidere largă către public, o participare activă la proiecte culturale, artistice, editoriale, muzeografice, o vizibilitate foarte mare a instituțiilor atât pe plan național, cât și internațional, încheierea de parteneriate și protocoale de colaborare cu instituții similare, dar și cu alți operatori culturali sau educaționali. Acest fapt demonstrează calitatea tot mai ridicată a managementului practicat de conducătorii de muzee, înțelegerea faptului că fără o conducere coerentă, bazată pe principii, strategii și politici științifice, adaptate mediului cultural propriu de desfășurare a activității, nu există performanță, acest fapt ducând la marginalizarea și chiar excluderea de pe piața culturală a instituției.

BIBLIOGRAFIE

Boda, G., *Muzeele din Transilvania între 1817 și 1905*, Cluj-Napoca, 2008.

Graur, T., *Muzeul, memorie a culturii*, în *RMM*, nr. 3, 1982.

¹⁴Fahy, A., *New technologies for museum communication*, în *Museum, media, message*, London – New-York, 2005, pp. 87-92; Tobelem J.M., *L'influences des nouvelles techniques sur le management des musées*, în *Digital Culture & Heritage. Patrimoine & Culture Numérique*, Berlin, 2004, pp. 5-9.

¹⁵Tobelem J.M., *L'influences des nouvelles techniques sur le management des musées*, în *Digital Culture & Heritage. Patrimoine & Culture Numérique*, Berlin, 2004, p. 6.

- Moles, A., *Sociodinamica culturii*, București, 1974.
- Opriș, I., *Managementul muzeal*, Târgoviște, 2008.
- Pire, J.M., *Pour une politique culturelle européenne*, Paris, f.a., p. 17, disponibil la <http://www.robert-schuman.eu/fr/doc/notes/notes-1-fr.pdf>, accesat la 6.05.2015.
- Zecheru, V., *Management în cultură*, București, 2001.
- Konstantios, D., Konstantios, N., Tsombanoglou, L., *A manual for museum managers*, Stage project, august 2005, Council of Europe, disponibil la https://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/culture/Completed/STAGE/DGIV_CULT_STAGE%282005%294_EN.pdf, accesat la 5.05.2015.
- Boboc., I., *Managementul cultural în economia de piață*, București, 1998.
- Fahy, A., *New technologies for museum communication*, în *Museum, media, message*, London – New-York, 2005, disponibil la http://samples.sainsburysebooks.co.uk/9781134640751_sample_517927.pdf, accesat la 5.05.2015.
- Tobelem J.M., *L'influences des nouvelles techniques sur le management des musées*, în *Digital Culture & Heritage. Patrimoine & Culture Numérique*, Berlin, 2004, disponibil la http://www.archimuse.com/publishing/ichim04/0766_Tobelem.pdf, accesat la 4.05.2015.

GLOBALIZATION STRATEGIES AND HIGHER EDUCATION. A LATVIAN PERSPECTIVE

Florentin Popescu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: Globalization is a complex process that has different manifestations and poses several opportunities, challenges and even risks to universities all over the world. Globalization, defined as the flow of technology, economy, people, values, and idea across borders, is having a profound impact on most aspects of society and is a significant factor impacting the nature and function of higher education (Knight, 2004). As many scholars may agree I believe that globalization and its consequences can no longer be neglected in the overall strategic planning process or institutional policy development of any university. In this light, higher education institutions must approach globalization and respond to its implications in ways consistent with its current needs, priorities and circumstances. There is an urgent call for them to be well equipped with an well-defined and implanted globalisation strategy to tap and provide useful and simple planning tools to utilise global resources effectively. This paper seeks to investigate the problem of how and why few chosen universities from Latvia have responded to globalisation within the context of their strategic planning and their local, regional, national and global roles and responsibilities. The paper traces the chosen universities recent development and seeks to account for this in terms of institutional strategic planning. It seeks to document how these aspects of globalisation are perceived by university faculty and higher management.

Keywords: *Globalization, Higher Education, Globalisation Strategy, Academic Motives, Global Competitiveness*

Introduction

This paper seeks to highlight major issues in connection with institutional responses to the impact of globalisation with respect to responsibilities that range from being local to global in nature. Continuing, it explores higher education in the context of globalization, with a particular emphasis on academic motives for globalization and its part in the response to opportunities presented by globalization shown by the universities. The researcher is planning to encompass a consideration/evaluation of the specific country government policies and practices in relation to the theme as well as an evaluation of institutional responses of University of Latvia and RISEBA University to a range of issues, policies and strategies concerning globalization. Possible the extent of study is wider and includes other responses to globalization such as academic relevance and quality, curriculum development, mobility of programmes, and so forth.

Globalisation and Higher Education

Concerning the impact of globalization on the structure and processes of education worldwide and how far this can be considered a new phenomenon (Webb et al. 2006), to date there has been little agreement on how universities actively responded to globalization. Matthews and Sidhu (2005) argue that international education is a direct manifestation of globalization, concentrating their study only on its economic drivers, an interpretation that is lacking the direct response to globalization. While national and international strategies for remodeling existing methods and instruments of higher education management must develop (Goedegebuure et al. 1993; van Vught 1989, 1995; Cerych and Sabatier 1986; Olsen 2007), a drastic change of responsibilities and resources has to consequently shift towards a common model of higher education (Neave 1996; Bleiklie 2001; Trondal 2002). “Not all universities are (particularly) international, but all are subject to the same processes of globalisation – partly as objects, victims even, of these processes, but partly as subjects, or key agents, of globalisation” (Scott, 1998).

The Governments and Universities are implementing the variety of policies and programs to respond to globalization. These typically include sending students to study abroad, setting up a branch campus overseas, or engaging in some type of inter-institutional partnership. Higher education systems, policies and institutions are being transformed by globalization, which is “the widening, deepening and speeding up of worldwide interconnectedness” (Held et al. 1999, p. 2). The different higher education reforms and instruments are growing and developing (Malan 2004; Pechar and Pellert 2004; Tauch 2004), therefore the transformation of higher education can also be motivated by the impact of globalization with direct influence on the educational motives and institutional strategic management decisions of those institutions.

As Bradley Cook mentioned in his review on trends in education, the globalization theme in comparative education studies is most commonly used (Cook et al., 2004); a theme that is not adequately accounted for in the literature. This gap has been partially filled in by University of Bath School of Management doctoral thesis of Sally-Ann Burnett. (Burnett, 2008). This study explores how chosen universities, have responded or, should respond, to the impact of globalization on the Academic Motives of their Educational Programmes. It examines the globalization context and the processes and priorities in institutional responses that affect the short and long term educational managerial strategies. Nevertheless there is one good reason for this research to look into a more specific area of academic motives and strategic educational strategies.

Academic, Societal and Institutional Contribution to Knowledge

This paper contributes to knowledge by attempting to quantify how and why some universities are striving to take advantage of the opportunities presented by the impact of globalisation and consequently to increase their global competitiveness. It positions the responses to globalisation of chosen universities within the policy context that each university sets. In a world that is globalising rapidly, in which the central role of universities in the knowledge economy and in civil society is articulated more strongly and more widely than ever, we do not have a clear sense of what it takes or what it means to be a global university (Spanier and Thomas, 2007). This paper strives to contribute to this discourse. In a conceptual context, this research is exploring the various tiers of globalisation and to equate them to the overall responses to globalisation from the context of institutional strategic planning made by the different universities.

Higher Education Strategies in Latvia

Institutional arrangements set by national governments serve as the principle factors in shaping the dynamics of both structuring, regulating and financing where the government is a dominant factor influencing higher education institutions.

Owing to the fact that it provides legislative framework and molds the environment in which institutions operate, the state also is a powerful factor in private institution development (Geiger 1988, Levy 1999, Zumeta 1992, 1996, 1997). Besides general legislative and regulative framework, financial policies, which include taxes and subsidies, student aid (loans and grants) and direct appropriations to institutions, constitute key determinants of sector growth patterns.

The significance and urgency of examining the relationship between governmental policies and higher education growth patterns and strategies is something that scholars need to address. According to Arnhold, Nina and Ziegele, Frank and Vossensteyn, Hans and Kivisto, Jussi, Weaver, and Jason in the most recent report on higher education policy in Latvia: "Latvia's higher education sector is not currently governed by a comprehensive strategic plan, several programs, guidelines, and plans offer a vision for the sector and medium- and long-term goals or objectives:

- Growth Model for Latvia: the Man in the First Place (adopted by the Parliament of Latvia on October 26, 2005)
- Sustainable Development Strategy of Latvia until 2030 (adopted by the Parliament on June 10, 2010)
- National Reform Programme of Latvia for the Implementation of Europe 2020 Strategy (endorsed by the Cabinet of Ministers on April 26, 2011)
- National Development Plan of Latvia for 2014–2020 (adopted by the Parliament on December 20, 2012)
- Latvia Convergence Programme 2013 to 2016 (endorsed by the Cabinet of Ministers on April 29, 2013)
- Information Note on the Development of the Smart Specialization Strategy (endorsed by the Cabinet of Ministers on December 17, 2013)

- Partnership Agreement for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period (submitted to the European Commission on January 15, 2014)
- Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period (submitted to the European Commission on March 4, 2014)
- Declaration of the Intended Activities of the Cabinet of Ministers headed by Laimdota Straujuma (endorsed by the Parliament on January 22, 2014)
- Guidelines for Development of Science, Technology and Innovation 2014–2020 (endorsed by the Cabinet of Ministers on December 28, 2013)
- Guidelines for the Development of Education 2014–2020 (project) (endorsed by the Cabinet of Ministers on January 7, 2014)
- Action Plan for the Development of Higher Education and Science for the Time Period from November 1, 2013 until December 31, 2014 (adopted by the Cabinet of Ministers on November 22, 2013)
- The Concept of the Development of Higher Education and Higher Education Institutions for 2013 to 2020 (established in accordance with the Higher Education Law)
- Law on Higher Education Institutions (in force since December 1, 1995).

Problem Definition & Research Design

This paper traces the chosen universities recent development and seeks to account for this in terms of institutional strategic planning. It seeks to document how these aspects of globalisation are perceived by university administrators and faculty. In addition, this paper highlights some of the major issues in connection with institutional responses to the impact of globalisation with respect to responsibilities that range from being local to global in nature. In particular, culture and strategic planning are explored, as the literature shows that these aspects of universities are critical in identifying reasons for institutional responses of complex organisations, such as universities. The research questions addressed in my research evolve from the literature review that demonstrates a gap in the literature specifically to do with individual university responses to globalisation. There is a lack of empirical research in this field hence the author is keen to add to the research and quantify such activity.

It is acknowledged that programme educational relevance is a small part of globalisation and this is used as the anchor point for case study interviews. This research is designed from a point of curiosity hence it is important that there is a starting point for discussion on the impact of globalisation and what it means at each case study university. This however, does not limit or hinder the discussion. Still, the choice of data collection methods is also subject to constraints in time, financial resources, and access. For the purposes of the case studies within the thesis of which this paper is a part of, and interviews to be carried out, globalisation is taken specifically to be ‘the activities undertaken to fulfil the goal of increasing the global dimension of the institution.

In line with the explorative nature of the study, the goal of the interviews was to see the research topic from the perspective of the interviewee, and to understand why he or she came to have this particular perspective. To meet this goal, King (1994:15) recommends that one have “a low degree of structure imposed on the interviewer, a preponderance of open

questions, a focus on specific situations and action sequences in the world of the interviewee rather than abstractions and general opinions.”

In line with these recommendations, I chose a combination of interviews, archives, and observation, with main emphasis on the first two. Conducting a survey was inappropriate due to the lack of established concepts and indicators (Stake, 1995; Yin, 1994). The reason for limited observation, on the other hand, was due to problems in obtaining access early in the study and time and resource constraints. In addition to choosing among several different data collection methods, there are a number of choices to be made for each individual method. When relying on interviews as the primary data collection method, the issue of building trust between the researcher and the interviewees becomes very important. I addressed this issue by several means and I established a procedure of how to approach the interviewees.

Policy and other documentation for each university will be collected on site, to supplement the primary and secondary data gathered, when made and recorded. For the national policy context, sources of documentary information will be used to gauge the international, national and local position on Higher Education in selected universities. Several government and other websites will be used to glean policy and positional information. Sources referenced in research papers will be also utilised as resources from online searches through various electronic databases and search engines. The Documentation from Institution for each of the case studies will be collected to gain an insight into each institution and the strategies and policies in place. Sources of this information may include: strategic plans; management and academic structure charts; annual reports; internationalisation policy documents; websites etc. These documents will be the first types of units of observation for each of the case studies.

Results & Outcomes

Among universities, motivations for globalization vary substantially, and often they reflect the culture of the school and its management or the pressures applied by stakeholders. In many cases, multiple motivating factors originate from the school itself, the business community that it serves, and/or the country/region in which the university is located. The AACSB globalization report mentions that schools focus on globalizing the learning experiences of students, but often neglect to put the same emphasis on ensuring faculty have global developmental opportunities. (AACSB, 2011).

As from the interviews and discussions with the management of the University of Latvia and Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University, the global developmental opportunities are actually one of the motives for Globalisation Strategies that both of the schools are implanting. University of Latvia strives to ensure openness, promoting cooperation with partners in Latvia and the world's most excellent centers of higher education and research, raising the proportion of foreign students, faculty, and researchers among the staff ; while RISEBA University takes active measures to further internationalize the institution and development of research and new national and international study programme. They also provide international orientation courses by involving lecturers from foreign higher education institutions. Hall (2007) asserted that it is as important for faculty members to teach abroad as much as it is for students to study abroad.

He states that he learned important pedagogical, research-related, and life lessons from his teaching abroad experiences that he could not have learned otherwise.

This sentiment is corroborated by a study by Finkelstein and Chen (cited in the AACSB Report, 2011), which found a positive correlation between a faculty member incorporating international issues into the classroom and the amount of time the faculty member had spent abroad after earning an undergraduate degree. Clark and Arbel (1993) noted that to globalize faculty, universities should require more international faculty exchanges and sabbaticals, have more international faculty members and use industry professionals with global experience in the classroom.

In this sense, RISEBA University have initiated programmes to attract foreign and other higher educational institutions professors as guest lecturers for teaching internationally related subjects and took necessary steps for ensuring the further training for the academic staff, including participation of lecturers and students in international seminars, workshops, conferences as well as exchange programmes. They also looked for both new opportunities for participation in international projects and joint research as well as organized scientific international conferences to encourage student participation on regular basis. University of Latvia took measure in their Strategic Plan 2010–2020 to increase the percentage of staff with a doctoral degree (67% in 2013) up to 73% in 2016, and 75% in 2020. Also foreign nationals made up 3% of the doctoral student body in 2013, and forecast an increase up to 15% in 2020.

The AACSB Globalization Report noted three dimensions of faculty strategies for globalization: recruit, develop, and manage. To foster globalization, business schools recruiting strategy should include recruiting faculty that have interest in international issues. An additional recruiting strategy would be to recruit faculty who have international knowledge, perspectives, or experiences. A third recruiting strategy would be to recruit faculty for the international connections, for example, recruiting a faculty member that is currently working in a foreign university (AACSB, 2011). In this light University of Latvia strives to ensure internationally recognized research in all university research fields and to achieve excellence in priority fields based on the experience and excellence gained and to promote the development of multi-disciplinary, theme-oriented research. To ensure internationally recognizable and innovative research and development in social and education sciences University of Latvia increased the number of publications in the largest international research databases and journals, especially in the fields of social sciences, education, arts and humanities.

Regarding the above mentioned faculty strategies for globalization, RISEBA University is actively engaged in the development of scientific research infrastructure by participation in research projects' competitions by developing defined key scientific research directions through cooperation with international higher education and research institutions. RISEBA international scientific environment is further developed and supported by the creation of the so called scientific pyramidal in different fields, which includes students and academic staff of all levels.

By illuminating the strategies, practices, and social impacts of business globalization, management educators not only can accelerate it, they also can help ameliorate its costs and disruptions. Better international management education promotes more responsible globalization in business and society.

Conclusions & Further Research

Globalization reshape how universities are positioned relative to one another and differentiate themselves in this environment, therefore their responses to globalization differ along lines that define strategy and the strategic position of an institution including reputation, mission, and resources. Regardless, the economics of globalization will have a tremendous impact on the future of globalization, and the answers may depend on specific characteristics of the university and national and international policies.

This paper suggests that globalization is changing former assumptions, practices, and strategies. Among the universities studied, globalization was motivated by strategic objectives related to many trends within the global business and economic environment as well as those related to globalization trends within national higher education. For a detailed overview please see Appendix 1. After summarizing the findings of the interviews at that university and the analyzed strategic objectives and national policies I find that universities globalize for many reasons: to secure their position in the higher education market, , to improve international competitiveness, to gain wider international recognition, to facilitate the development and growth of the institution, to be allied with the national agencies for higher education quality assessment, to increase and promote internationally accredited study programmes, to improve quality of research to raise the quality of study programmes, to diversify research resources, to provide international orientation courses and to increase the number of international students.

It is essential that universities have a well-defined globalization strategy plan which reflects a culmination of a series of discussions amongst stakeholders presenting an integrated action plan for the implementation of the strategy that deliberately look into the opportunities and challenges that globalization poses to higher education.

Acknowledgements: This paper is part of my Ph.D. thesis, and I would like to thank the representatives of the Universities I have spoken to and interviewed for their time, effort and interest to participate and who gave valuable information which helped understand and gain an insight into each institution strategies and policies in place and how different aspects of globalization are perceived by university faculty and higher management.

REFERENCES:

- AACSB. 2011. The Globalization of Management Education: Changing International Structures, Adaptive Strategies, and the Impact on Institutions.
- Bleiklie, Ivar (2001) 'Towards European Convergence of Higher Education Policy?', in Higher Education Management, Vol. 13(1), 9-29.

- Burnett, S.-A., 2008. The impact of globalisation on higher education institutions in Ontario. Thesis (Doctor of Business Administration (DBA)). University of Bath.
- Clark, J. J. & Arbel, A. 1993. Producing global managers: The need for a new academic paradigm. *Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly*, 34(4): 83-89.
- Cerych, Ladislav / Sabatier, Paul (1986) *Great Expectations and Mixed Performance : The implementation of higher education reforms in Europe*. Stoke-on-Trebt: European Institute of Education & Social Policy.
- Cook, B., S. Hite, and E. Epstein. 2004. Discerning trends, contours, and boundaries in comparative education: A survey of comparativists and their literature. *Comparative Education Review* 48:123-149.
- Geiger, Roger L. 1988. Public and Private Sectors in Higher Education: a Comparison of International Patters. *Higher Education* 17: 699-711.
- Goedegebuure, Leo / Kaiser, Frans / Maassen, Peter / Meek, Lynn / van Vught, Frans / de Weert, Egbert (1993) *Hochschulpolitik im internationalen Vergleich: eine länderübergreifende Untersuchung im Auftrag der Bertelsmann Stiftung*. Gütersloh: Bertelsmann Stiftung.
- Hall, D. E. 2007. Why professors should teach abroad. *The Chronicle of Higher Education*. 54(6): 20. Washington, D.C.
- Held, D. & McGrew, A., Goldblatt, D. & Perraton, J. (1999): *Global Transformations: Politics, Economics and Culture*. Cambridge: Polity Press.
- King, N. 1994. The qualitative research interview. In *Qualitative methods in organizational research: A practical guide*, edited by C. Cassell and G. Symon, 14–36. London: Sage.
- Knight, Jane. “Internationalization Remodeled: Definition, Approaches, and Rationales.” *Journal of Studies in International Education* 8, no. 1 (2004): 5-31.
- Krumins, Juris/Kavale, Lucija/Eglite, Sandra/Leduskrasta, Zane/Puce, Juris/Sloka, Biruta/Stonis, Janis/Zaksa, Kristine/Rivza, Baiba (2006): *Country Study Latvia*, In: Strehl, Franz/ Reisinger, Sabine/ Kalatschan, Michael (Hrsg.) (2006): *Funding Systems and their Effects on Higher Education Systems*, Linz (Institute of Strategic Management), 89-93.
- Levy, Daniel C. 1999. “When Private Higher Education Does Not Bring Organizational Diversity.” In *Private Prometheus: Private Higher Education in the 21st Century*, ed. Philip G. Altbach. Westport: Greenwood Press.
- Malan, Thierry (2004) ‘Implementing the Bologna Process in France’, in *European Journal of Education*, Vol. 39(3), 289-297.
- Matthews, J., & Sidhu, R. (2005). Desperately seeking the global subject: international education, citizenship and cosmopolitanism. *Globalisation, Societies and Education*, 3(1), 49-66.
- Neave, Guy (1996) ‘Homogenization, Integration, and Convergence: The Cheshire Cats of Higher Education Analysis’, in Meek L. / Goedegebuure, L / Kivinen O. / Rinne R. (eds) *The Mockers and the Mocked: Comparative Perspectives on Differentiation, Convergence and Diversity in Higher Education*, Oxford: Pergamon.
- Olsen, J.P., and Maassen, P. (2007). *European Debates on the Knowledge Institution: The Modernization of the University at the European Level*. In P. Maassen and J.P. Olsen (Eds.), *University Dynamics and European Integration* (pp. 3-22). Dordrecht: Springer.

- Pachuashvili, M. (2009). The Politics of Higher Education: Governmental Policy Choices and Private Higher Education in Post-Communist Countries. A Comparative Study of Hungary, Georgia, Latvia and Lithuania. Doctoral Dissertation. Department of Political Science. Central European University.
- Pechar, Hans and Pellert, Ada (2004) 'Austrian Universities under Pressure from Bologna', in *European Journal of Education*, Vol. 39(3), 317-330.
- Scott, P. (1998) Massification, internationalization and globalization, in Peter Scott (ed.) *The Globalization of Higher Education*. The Society for Research into Higher Education/ Open University Press, Buckingham, pp. 108-129.
- Spanier, G. & Thomas, E. September 2007. *Realising the Global University: Part One*. London: The Observatory on borderless higher education.
- Stake, R. E. (1995). *The Art of Case Study Research*. Thousand Oaks, CA: SAGE.
- Tauch, Christian (2004) 'Almost half-time in the Bologna-Process – Where do we stand?', in *European Journal of Education*, Vol. 39(3), 275-288.
- Trondal, Jarle (2002) 'The Europeanisation of Research and Higher Educational Policies: Some Reflection', in *Scandinavian Political Studies*, Vol. 25(4), 333-355.
- van Vught, Frans (1989) *Governmental Strategies and Innovation in Higher Education*. London: Jessica Kingsley.
- van Vught, Frans (1995) *Policy Models and Policy Instruments in Higher Education. The Effects of Governmental Policy-Making on the Innovative Behaviour of Higher Education Institutions*. Institut für Höhere Studien (HIS), Wien.
- Webb, R., Vulliamy, G., Sarja, A. and Hämäläinen, S. (2006). Globalisation and leadership and management in primary schools: a comparative analysis of England and Finland, *Research papers in education*, 21 (4): 407-432.
- Yin, R. K. (1994). *Case study research: Design and methods* (2nd ed.). Newbury Park, CA: Sage.
- Yin, R. K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3rd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Zumeta, William. 1992. State Policies and Private Higher Education: Correlates, and Linkages. *The Journal of Higher Education* 63(4): 363-417.
- Zumeta, William. 1996. Meeting the Demand for Higher Education without Breaking the Bank: A Framework for the Design of State Higher Education Policies for an Era of Increasing Demand. *The Journal of Higher Education* 67(4): 367- 425.
- Zumeta, William. 1997. State Policy and Private Higher Education: Past, Present and Future. In *Higher Education: Handbook of Theory and Research*, ed. J. Smart, Vol.12. New York: Agathon Press.

Appendix 1: Strategic Objectives and Thematic Goals	
Increase the quality of education and its link with the national economy	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Transform the education system and improve its content to focus on employability (competencies, entrepreneurship, and creativity) - Increase role and availability of (good) internships to facilitate the transition to labor market and reduce unemployment (18 months after BA, MA, or PhD graduation reduce unemployment from 7.5% to 5.2% in 2020) - Develop a register of graduates—a system for monitoring and assessing the graduates' paths in the labor market - Stimulate excellence through sufficient “critical mass” or economies of scale to ensure intellectual collaboration and spillovers, resource consolidation, and efficiency
Source Documents	- National Development Plan 2014–2020 - Information Note on the Development of the Smart Specialization Strategy - Guidelines for the Development of Education 2014–2020 - Guidelines for the Development of Science, Technology and Innovation 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and Science 2013–2014
University of Latvia (UL)	- Support of excellence, promoting internationally competitive research and the realization of educational programmes, involving the best academic staff and the most motivated students, shaping a modern study and research environment, and in cooperation with social partners ensuring the compliance of the UL activities with the needs of the country and its national economy - Support of creativity, developing quality culture in all aspects of the UL activities and promoting innovation - Ensure openness, promoting cooperation with partners in Latvia and the world's most excellent centres of higher education and research, raising the proportion of foreign students, faculty, and researchers among the staff of the UL - State and municipal contracts (including the number of educated students that were commissioned by the state and municipal institutions) reach 5% of the yearly UL budget - Regular, independent survey data about entrepreneurs' satisfaction with cooperation with the UL indicate that the entrepreneurs are satisfied with the UL contribution. - The number of cooperative activities (joint projects) with the NGO sector grows each year.

	The participation of UL staff in state administrative and advisory institutions increases.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- To ensure the unity of the studies in the business management theoretical, research, practical activity and quality, according to the qualification frameworks principles of Latvia - To enhance continuously the integration of economic, social and environmental aspects of corporate social responsibility in its operations - Further internationalization of the institution and development of research and new national and international study programmes - Continuous quality improvement - Improvement of relations with alumni - Development of lifelong learning
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Increase the quality and (international) competitiveness of research	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Improve quality of research, especially in areas of Smart Specialization, and strengthen its collaboration with business to generate new, innovative, and competitive products and services - Promote the development of a system of joint research-based and industry-oriented doctoral studies - Increase the number of doctoral students, encourage their involvement in research projects - Establish joint doctoral study centres at universities and scientific institutions to focus on topical socioeconomic issues - Improve international competitiveness and participation in European Research Programmes and Infrastructures - Invest in modern research infrastructure
Source Documents	- National Reform Programme of Latvia for the Implementation of Europe 2020 Strategy - National Development Plan 2014–2020 - Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period

	- Guidelines for the Development of Science, Technology, and Innovation 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and Science 2013–2014
University of Latvia (UL)	- To ensure internationally recognized research in all UL research fields and to achieve excellence in priority fields - Based on the experience and excellence gained from research, to promote the development of multi-disciplinary, theme-oriented research. - To gain wider international recognition in those branches that specialize in studying nature, history, language, and culture of Latvia, taking into account the specific meaning of these fields as developers and popularizers of the image of the state and nation in the world - To ensure internationally recognizable and innovative research and development in social and education sciences - To increase the number of publications in the largest international research databases and journals, especially in the fields of social sciences, education, arts and humanities - To ensure that UL research publications are published in the largest international research databases - To become involved in international research association - In the year 2020, 80% of the UL doctoral students and 25% of its master's students are involved in UL research projects. - The number of defended dissertations reach 200 in 2013, 280 in 2016, and 300 in 2020 - As a result of international competitions no less than 100 persons are involved in post-doctoral² research. - The percentage of staff with a doctoral degree reaches 67% in 2013, 73% in 2016, and 75% in 2020. - Foreign nationals make up 3% of the doctoral student body in 2013, and 15% in 2020.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- Promote and foster the deepening of knowledge in the field of management science as well as the dissemination and innovative application of knowledge for the benefit of students, lecturers, entrepreneurs, political organizations and society as a whole to ensure successful creation, transfer, dissemination and use of research and knowledge - Ensure the development of scientific research infrastructure

	by participation in research projects' competitions - Develop defined key scientific research directions through cooperation with international higher education and research institutions - To develop and support RISEBA scientific environment - To involve the existing doctoral students in research activities and pedagogical work by improving the portfolio of intellectual contributions; i.e. to create so called scientific pyramidal in different fields, which would include students and academic staff of all levels. - To participate in scientific conferences by keeping up with the latest theoretical and practical publications
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA -
Increase sector efficiency	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Strengthen the integration of higher education with science, research, and industry to help promote knowledge transfer - Encourage strategic specialization of HEIs through differentiation of institutional profiles - Improve education infrastructure through consolidation of study programmes , reduce programme fragmentation and duplication, especially through regional collaboration - Stimulate institutional research excellence by resource efficiency and concentration to form critical masses
Source Documents	- National Reform Programme of Latvia for the Implementation of Europe 2020 Strategy - Information Note on the Development of the Smart Specialization Strategy Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Declaration of the Intended Activities of the Cabinet of Ministers Headed by Laimdota Straujuma - Guidelines for the Development of Science, Technology, and Innovation 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and Science 2013–2014 - Concept of the Development of Higher Education and Higher Education Institutions for 2013–2020
University of Latvia	- To base the development of study programmes on projections

(UL)	of the labour market in the context of Europe, Latvia, and Riga, and to ensure the international popularization of these programmes. - To lessen the fragmented nature of the offered study programmes. - To create separate interdisciplinary and international programmes of excellence that are regularly evaluated using objective indicators. - To perform the restructuring of UL study programmes that are unpopular in the country. To ensure that low-rated programmes (according to independent expertise) are closed. - In three years, to determine gradually the desired achievable learning outcomes in every programme, and to change the structure of the programmes to ensure the attainment of these outcomes. - To raise the quality of study programmes, using effective cooperation and a feedback between UL executive and monitoring institutions. - In a three-year period to gradually introduce a mentoring system in the bachelor's programmes, engaging in it all doctoral students, best master's degree students, and the youngest research staff of the institutes. - To develop a unified system of teacher training programmes within UL and to monitor their activity through the interdisciplinary board of studies
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- To secure the positions in the Latvian education market by extending the market share. - To enhance the institution's recognition. - To create the image of the institution as of an expert with international experience in the relevant field. - To work on the enhancement of the institution's reputation. - Research of the corporate world including the evaluation and analysis of business macro-environment and Competition research in Latvia. - To facilitate involvement of the representatives from regional business and government bodies in the evaluation of study process and its results; - Foster corporate interest to provide professional work placement guarantee;

	- Develop consultation programmes; - Organise effective mutual communication; - Foster RISEBA brand in professional environment.
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Enhance technology, innovation, creativity, and entrepreneurship	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Strengthen position of STEM to reduce the disproportion of labour market (increase the proportion of state-funded places from 44% to 55% and proportion of graduates in STEM areas from 19% to 27% in 2020) - Increase proportion of college students in the system (from 18% to 24% in 2020) - Modernize infrastructure in the higher education institutions implementing study programs in STEM areas, especially at college and doctoral level - Increase funding for science and innovation, including co-funding by private business - Stimulate market-oriented (societal relevant) research, enhance commercialization of research results
Source Documents	- National Development Plan 2014–2020 - Guidelines for the Development of Education 2014–2020 - Information Note on the Development of the Smart Specialization Strategy - Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Guidelines for the Development of Science, Technology and Innovation 2014–2020 - Concept of the Development of Higher Education and Higher Education Institutions for 2013–2020
University of Latvia (UL)	- To diversify research resources, lessening the dependency on state funding. - In cooperation with the state and commercial businesses, to ensure the offer of applied studies for the needs of the economy and society of Latvia. - To commercialize objects of intellectual property created through research, developing cooperation with the business sector in applied studies, technology transfer, etc. - To patent or protect otherwise the intellectual property that may be commercialized. - To increase the number of patents, registered new species,

	and objects of intellectual property every year. - To identify problems that are topical and significant to the public of Latvia, its regions (especially Riga), and in the economic, social, and cultural life of the Baltics, attracting external financing for regional studies and to provide research based recommendations. - To become involved in planning the territorial and sectoral development on the basis of social, economic, and interdisciplinary research. - To support the work of local research societies and associations. - Bilateral research agreements with commercial, state administration and municipal institutions reach no less than 120 in 2013, 160 in 2016, and no less than 200 in 2020. - The number of registered patents and plant species reaches 10 in 2013, 15 in 2016, and 20 in 2020. - The number of UL intellectual property commercialization is 12 in 2013, 20 in 2016, and 25 in 2020. - The number of research projects in the field of development and democratization of the society of Latvia increases every year.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- Pre-incubation: where RISEBA students and graduates attend workshops and seminars on idea generation, business plan development, marketing and sales, to force creation of new ideas. - Incubation: authors of the best ideas will be guided through the process of setting-up an enterprise, while existing businesses will be offered customised coaching and mentoring to ensure business success and future growth. - RISEBA Creative Business Incubator is a new RISEBA project established to inspire, educate and help RISEBA students and graduates speed up the growth and success of their business ideas, start-up and early stage companies - To ensure that all courses are presented by qualified and scientifically competent lecturers who know and apply the contemporary methods and have knowledge about personnel management, organizational behaviour as well as the practice of entrepreneurship and law;
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports

	- RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Renew and develop the human resources of higher education institutions	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Increase proportion of academic (university) staff with a doctorate from 54% to 65% in 2020 - Increase number and proportion of foreign staff (from 0.5% to 7% in 2020) - Attract younger staff (proportion of 30–49 year olds from 45% to 55% in 2020) - Increase basic salary levels of academics, create transparent remuneration structures, and introduce performance incentives (bonuses and rewards) - Renew the principle of joint pedagogic and research work to facilitate the engagement of academic staff in research and vice versa
Source Documents	- National Development Plan 2014–2020 - Partnership Agreement for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Guidelines for the Development of Education 2014–2020 - Guidelines for the Development of Science, Technology, and Innovation 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and Science 2013–2014
University of Latvia (UL)	- To create a support system for the improvement of Latvian and foreign language skills for students and staff (including academic spoken and written language) - By 2012 a unified system of job descriptions and remuneration of the staff that is involved in research projects is established. - By 2013 the UL has a unified, simple, and transparent system for proposing, registering, accounting and monitoring research projects. - By 2015 the UL's administration ensures a centralized and automatic accounting of direct and indirect expenses for every research project. - By 2015 the library provides the download capacity of at least 100 000 journal articles from the leading full-text research databases (ScienceDirect, Wiley-InterScience, SpringerLink, JSTORE and others) for the UL staff. - Academic advisory commissions regularly evaluate the results of the UL research projects and programmes.

	- The opinion of the UL is expressed in the development of all external legislative documents that are related to research. - To evaluate the quality of research achievements of the academic staff and departments according to well-defined criteria - To ensure the development of a qualitative public profile of the scientists and the research directions, and to establish a database of the publications produced by UL staff. - To participate in the preparation of legislative documents and political planning of Latvia, in advising the governing bodies and institutions, and to develop lobbying. - To develop high-quality administration of research, raising the responsibility of department and faculty officials for the results of departmental growth. - To improve the support structure that assists in preparing qualitative project proposals, effectively administers the project funding, and provides centralized financial reports. - To develop a system of providing overviews of research projects and programmes, making it possible to evaluate them by their substance, including in academic advisory commissions. - To support organizationally the research cooperation and the realization of joint projects with other research institutions in Latvia and abroad. - To ensure the accessibility of statistics, other data, archives, and special library material for research and study needs.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- To ensure that all programme courses are delivered by qualified lecturers with good academic standing, who are trained and use modern teaching methods, and have knowledge and experience in human resource management, organisational behaviour, business management and legislation. - To ensure that at least 50% of the staff are employed on the full time basis ; - To attract foreign and other higher educational institutions professors as guest lecturers for teaching internationally related subjects: - To encourage training of RISEBA teaching staff, sponsoring training programmes, master's studies and doctoral studies

	- To ensure that not less than 50% of teaching staff involved in the implementation of a study programme are full-time employees of RISEBA; - To facilitate the development of RISEBA academic staff by partly funding their doctoral studies, taking into account one of the RISEBA strategic priorities, which provides that within the next five years the number of academic staff with a doctoral degree has to be increased to 70%; - The most important criteria for academic staff selection is a doctoral degree, research activities and pedagogical work experience; - To promote academic staff's participation in conferences, seminars and projects as well as further training programmes in accordance with their interests and directions of scientific research; - To provide international orientation courses by involving lecturers from foreign higher education institutions
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Stimulate participation in and access to higher education	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Attract more students from lower socioeconomic backgrounds by developing a support system, including increasing scholarships and grants - Provide more need-based student financial support as opposed to purely merit-based (e.g., introduce 3000 scholarships for students from lower socioeconomic backgrounds) - Stimulate access of mature students, lifelong learning function - Increase proportion of 25–34 year olds holding a HE degree in the labor force from 37% to 40% in 2020
Source Documents	- National Reform Programme for the Implementation of Europe 2020 Strategy - Information Note on the Development of the Smart Specialization Strategy - Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Declaration of the Intended Activities of the Cabinet of Ministers Headed by Laimdota Straujuma - Guidelines for the Development of Education 2014–2020

	- Guidelines for the Development of Science, Technology, and Innovation 2014–2020
University of Latvia (UL)	- To determine clear goals for the management system of lifelong learning and continuing education and to evaluate regularly the attainment of those goals. - To promote the cooperation between organizers of professional courses and the UL. - To create an effective management system for lifelong learning and continuing education at the UL which ensures unified educational marketing and interest of academic departments. - To conduct regular studies and to summarize data regarding the needs and the demand in lifelong learning of employers and population of Latvia. - To use the results of studies for preparing the offer for lifelong learning, determining the appropriate tuition costs, and in marketing communication. - Every year the UL engages up to 0.5% of the economically active population of Latvia in lifelong learning and continuing education programmes. - The proportion of privately funded lifelong learning and continuing education activities is not less than 50%.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- To continue training and development of the academic staff in order to ensure the necessary proportion of persons holding PhD. and professors working full time at RISEBA. - To attract more lecturers with practical experience in business - To undertake necessary steps for ensuring the further training for the academic staff, including participation of lecturers and students in international seminars, workshops, conferences as well as exchange programmes; - To look for new opportunities for participation in international projects and joint research; - To establish and develop new, sustainable partnerships with other relevant universities from the EU countries in order to cooperate within the framework of programmes and projects. - To organize RISEBA scientific conferences; to encourage student participation in other conferences organized by Latvian and foreign universities' on regular basis. - To arrange scientific discussions, seminars, workshops and to

	invite also students to take part in them on regular basis. - To perform study program self-evaluation on annual basis - In 2010/2011 academic year, there are 48 foreign students, of whom 42 study in Riga and 6 study in Daugavpils; 80 % study for a Bachelor's degree, 20% study for a Master's degree. - The international environment is also created by the students of exchange programmes. Every year RISEBA has about 50 foreign exchange students, of whom 75% study for a Bachelor's degree and 25 % study for a Master's degree. At the same time 50 RISEBA students participate in exchange programmes every year. - One of the main strategic objectives of the institution's international activities is to achieve that in 2011/2012 there are not less than 2% of foreign students and in 2015 no less than 25% of students in separate programmes - Support Exchange programmes which is an opportunity to study one or two semesters at a partner university and to receive a scholarship. - Increase the number of international students which now is approx. 1.3 % of the total number of students.
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Stimulate internationalization in higher education	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Increase proportion of credit mobility students coming to Latvia for a temporary study visit abroad to obtain some courses in the framework of their studies in the home-country (from 0.8% to 20% in 2020) - Increase proportion of degree mobility students coming to Latvia to obtain a full degree program (from 2.9% to 8% in 2020) - Increase number of graduates that have studied a period abroad (from 13.7% to 20%) in 2020 - Increase number of internationally accredited study programs (from 0 to 20 in 2020) - Attract more foreign staff - Offer more quality study programs taught in official European Union languages (60 in 2020) - Promote international accreditation of study programmes (20 internationally accredited study programmes in 2020)

Source Documents	- National Development Plan 2014 – 2020 - Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Partnership Agreement for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Declaration of the Intended Activities of the Cabinet of Ministers Headed by Laimdota Straujuma - Guidelines for the Development of Education 2014 – 2020 - Guidelines for the Development of Science, Technology, and Innovation 2014 - 2020
University of Latvia (UL)	- To support the preparation and delivering of study programmes in the English language or other widely used languages; to encourage initiatives in legislation that allow broadening the study offer in foreign languages. - To begin a campaign of attracting applicants in neighbouring countries. - To use to a maximum extent students mobility programmes and to promote the participation of the best students in them. - To follow carefully the processes of higher education in Europe and to apply the acquired knowledge in the development of the University. - To create joint degree programmes with foreign universities - To support the practice of students abroad as an element of ensuring competitiveness in the formation of one’s career. - For students enrolled by 2013 the following has been approved: a list of excellence³ and basic programmes, entrance requirements and models of financing studies. The number of students enrolled in the programmes of excellence comprises 10% of the student body in 2016, and 30% in 2020. - In 2015, half of the school graduates entering the University will have passed centralized exams at the A, B, and C levels, and the number of excellent applicants increases each year. - By 2016, no less than 15% of courses in programmes of excellence, and by 2020, 50% are delivered in foreign languages. - The number of foreign students in the bachelor’s level programmes is at least 2% by 2013, and 8% by 2020. - The percentage of foreign students in the master’s programmes is at least 10% by 2016, and 15% by 2020. - By 2016, 10% of master’s programme graduates are prepared to become employers. In the next 5 years the number of employers among UL graduates increases by 1.5% per year.

	- By 2013 55% of full-time doctoral students and 90% by 2020 are involved as mentors and teaching assistants in bachelor's and master's programmes, devoting up to 20% of their study time for this purpose. - By 2013, 3%, and by 2020, at least 15% of doctoral students are graduates of foreign universities.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report\ - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- Within the EACEA Lifelong learning programme ERASMUS RISEBA has 67 bilateral agreements with other HEIs from 24 countries of the European Union. RISEBA also holds 8 bilateral exchange agreements with non-European HEIs from China, Georgia, Kazakhstan, and Russian Federation. Additionally, RISEBA has 7 Double Degree agreements with HEIs from Germany, Finland, France, Sweden and Russian Federation. - provides business and management programmes delivered in 3 languages (Latvian, Russian and English) - RISEBA actively participates in European Union and other project programmes as ERASMUS, Life Long Learning Programmes, INTERREG, EEA and Norway Grant programme and other funded project programmes that offers Applied, Basic and Experimental Research, Mobility, Training and other cooperation opportunities with highly qualified and professional partners.
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Enhance funding base of higher education	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Increase higher education expenditure as proportion of GDP in accordance with the Law on Higher Education Institutions—annual increase of funding for state higher education institutions by a minimum of 0.25% of GDP to reach at least 2%. - Revise the calculation of the costs of education (per study place, per subject area) - Implement performance oriented funding
Source Documents	- Guidelines for the Development of Education 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and

	Science 2013–2014 - Law on Higher Education Institutions - Concept of the Development of Higher Education and Higher Education Institutions for 2013–2020
University of Latvia (UL)	- At least 80% of the UL research budget is directed toward priority research. - For priority research projects that seek funding from outside the UL, the UL ensures co-financing from its overall budget. - To promote processes that ensure the allocation of state grants for applied studies only in accordance with the appropriate scientific criteria. - To achieve a situation that those who decide on the redistribution of research funding are themselves qualified in the respective research field. - To initiate legislative changes that envisage the use of research quality criteria in evaluating the state and municipality commissioned research and the decision making rights of the researchers in allocating the funds for these projects.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- The sources of funding for RISEBA study process have the following structure: tuition fee accounts for 99.5% of the total volume while state budget funds account for 0.5% of the total volume. - It is only since the 2nd semester of 2008/2009 academic year that RISEBA has received a small State budget subsidy for the doctoral study programme —Business Managementl, which covers the expenses on state-financed studies and scholarships for 5 doctoral students.
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA
Establish a new and transparent approach to quality assurance	
Example Objectives for this Thematic Goal	- Set up a database of accredited higher education study directions, programs, and institutions for external and internal assessment of quality - Set up a database of higher education study quality assessment experts

	- Ensure the availability of quality assessment and accreditation results to foster informed decisions as to the choice of the study programs and institutions - Establish and maintain a national agency for higher education quality assessment - Establish Study Boards to ensure objective evaluation of the institutional and study quality, oversee the allocation and effectiveness of study places, and enhance strategic partnership with entrepreneurs
Source Documents	- Operational Programme “Growth and Employment” for the 2014 – 2020 EU Funds Programming Period - Guidelines for the Development of Education 2014–2020 - Action Plan for the Development of Higher Education and Science 2013–2014 - Concept of the Development of Higher Education and Higher Education Institutions for 2013–2020
University of Latvia (UL)	- To ensure quality at every level of the organization, the university should establish appropriate quality management system. The priority of quality assurance in higher education is stated both by European legislation and practices (Bergen communiqué - Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) and by Latvian state legislation. These documents emphasize the necessity of implementation of internal quality assurance system in the universities. - Quality management and audit department is responsible for development and implementation of quality assurance system in the UL.
Source Documents	- University of Latvia Strategic Plan 2010–2020 - University of Latvia at Riga Evaluation Report - University of Latvia Strategic Development Statement 2009–2019
Riga International School of Economics and Business Administration (RISEBA) University	- The testimony to the quality of RISEBA education is the International Quality Accreditation awarded by the Central and East European Management Development Association (CEEMAN). - The quality assurance system of RISEBA is based on ENQA (European Network for Quality Assurance in Higher Education) standards and guidelines for quality assurance in the European higher education area, EFQM excellence model as well as on EFMD study programme's accreditation system (EPAS) criteria. - The quality assurance system covers all the processes related

	to RISEBA performance. The aim of RISEBA management is to ensure transparency of internal processes and performance in accordance with requirements of regulations, and to train professionals demanded in the international labour market, who are not only knowledgeable and skilled but also ready for professional life, including in terms of attitude and values. - In order to ensure the quality of the programme RISEBA believes it is essential: - to facilitate the involvement of students in the study process; it includes evaluation of methodological materials, academic staff performance, so that students become active participants and real help for lecturers in the process of quality improvement; - to increase involvement of students for the programme self-evaluation reports, as well as for development and implementation of decisions of RISEBA Senate and departments with the aim to improve the dialogue between students and lecturers; - to pay special attention to the development of internal communication. To improve the existing and develop a new IT infrastructure, to ensure that the operation of RISEBA network guarantees the necessary quality of studies; - to facilitate students' involvement in research projects, so that they get involved in the process of solving actual scientific problems, thus stimulating students' employment rate in science and providing them with additional source of income; - to continue encouraging student exchange programmes by guaranteeing students' and academic staff mobility; - to promote internationalisation of the studies by attracting foreign students and professors from abroad. - to continue developing the system of scholarships for the best RISEBA students.
Source Documents	- RISEBA University different accreditation reports - RISEBA University Activity Report – 2013 - RISEBA University Activity Report – 2014 - PRME Sharing Information on Progress Report 2014 for RISEBA

Sources : adapted from Arnhold, Nina and Ziegele, Frank and Vossensteyn, Hans and Kivisto, Jussi and Weaver, Jason (2014) *Assessment of current funding model's 'Strategic Fit' with higher education policy objectives*. [Report]

MILK CONSUMPTION IN ROMANIA IN THE CONTEXT OF THE NEWCOMMON AGRICULTURAL POLICY – QUANTITATIVE ANDQUALITATIVE COMPARISONS WITH COUNTRIES WITHSIMILAR CONSUMPTION HABITS

**Mariana Grodea, Scientific ResearcherIII, Institute ofAgricultural Economics,
Romanian Academy**

Rezumat: Lucrarea are ca scop identificarea unor noi oportunități de relansare a consumului românesc de lapte și produse lactate, din perspectiva restructurării ofertei interne, având în vedere noua Politică Agricolă Comună (2014-2020). Cercetările privind evaluarea aspectelor comparative legate de consumul de lapte din România și alte țări cu obiceiuri de consum asemănătoare, s-au bazat pe analiza indicatorilor tehnici (efective și producții de lapte, consum) și economici (venituri cheltuieli), având la bază informații și date furnizate de Institutul Național de Statistică - baza de date Tempo-online, FAOSTAT Agriculture și EUROSTAT. Rezultatele obținute, prezintă diferențe semnificative, în ceea ce privește aportul alimentar pe persoană, provenit din consumul românesc de lapte și produse lactate, atât din punct de vedere cantitativ, cât și calitativ, față de țările luate în studiu. Se desprinde concluzia că, asigurarea necesarului de consum al populației cu produse din lapte din producția internă și crearea de disponibilități pentru export, precum și îmbunătățirea calitativă a consumului românesc, reprezintă un obiectiv major, ce poate fi atins doar prin măsuri de politică sectorială, măsuri ce sunt deja înscrise în noul PNDR.

Cuvinte cheie:*producție, consum lapte și produse lactate, productivitate, cheltuieli*

Abstract: The paper intends to identify new opportunities for relaunching the Romanian milk and dairy consumption, from the perspective of domestic supply restructuring, while having in view the new Common Agricultural Policy (2014-2020). The research study on the evaluation of comparative aspects of the Romanian milk consumption and that from other countries with similar consumption habits, was based on the analysis of technical indicators (herds and milk production, consumption) and economic indicators (incomes, expenditures), on the basis of data and information supplied by the National Institute of Statistics – Tempo-online database, FAOSTAT Agriculture and EUROSTAT. The obtained results reveal significant differences, with regard to the food intake per capita, coming from the Romanian milk and dairy consumption, both in quantitative and qualitative terms, compared to the investigated countries. The conclusion that can be drawn is that meeting the population's milk and dairy consumption needs from domestic production and the creation of export availabilities, as well as the qualitative improvement of the Romanian consumption represent a main objective, that can be reached only by sectoral policy measures, which are already specified in the new NRDP.

Key words:*production, milk and dairy consumption, productivity, expenditures*

INTRODUCTION

Food consumption in Romania, compared to Europe's developed countries, is deficient in meat, milk, eggs, fish and certain types of fruit and vegetables; it features surplus in cereal products instead. Meeting the population's food needs and a balanced diet depend both on the creation of sufficient consumption availabilities and on the population's purchasing power increase [3].

Milk market liberalization in the year 2015 will mean a larger production in the countries from Western Europe that already have well-organized production, collection and export systems in place. Practically, the great producers will suffocate the local producers' businesses, who will have to sell or lose to the detriment of imports, and we can even expect the emergence of certain disequilibria on the European market.

For the Romanian producers, milk market liberalization will represent both a challenge and a threat. In order to adapt to the competition on the European Single Market, it is necessary to support the Romanian milk production sector through investments in technology, equipment, biological material, in the conditions in which a global conjuncture exists favourable to the consumption of dairy products, in which the dairy world prices are expected to rise, on the basis of increasing demand in the developing regions. The stimulation of the Romanian dairy consumption through programs running at national level would represent an important support solution, having in view that an increase of milk production is estimated, following the greater subsidies addressed to the milk production sector.

METHOD

The research on the evaluation of the comparative aspects related to the milk and dairy consumption in Romania and in other countries with similar consumption habits was based on the analysis of technical indicators (herds, milk production) and economic indicators (incomes, expenditures), milk and dairy consumption, based on the data and information provided by the National Institute of Statistics - Tempo-online database – 2014. In order to have a high level of data homogeneity in the comparative analysis of consumption in quantitative and qualitative terms, in countries with similar consumption habits, the website <http://faostat.fao.org/site/339/default.aspx> was used as main source.

RESULTS AND DISCUSSIONS

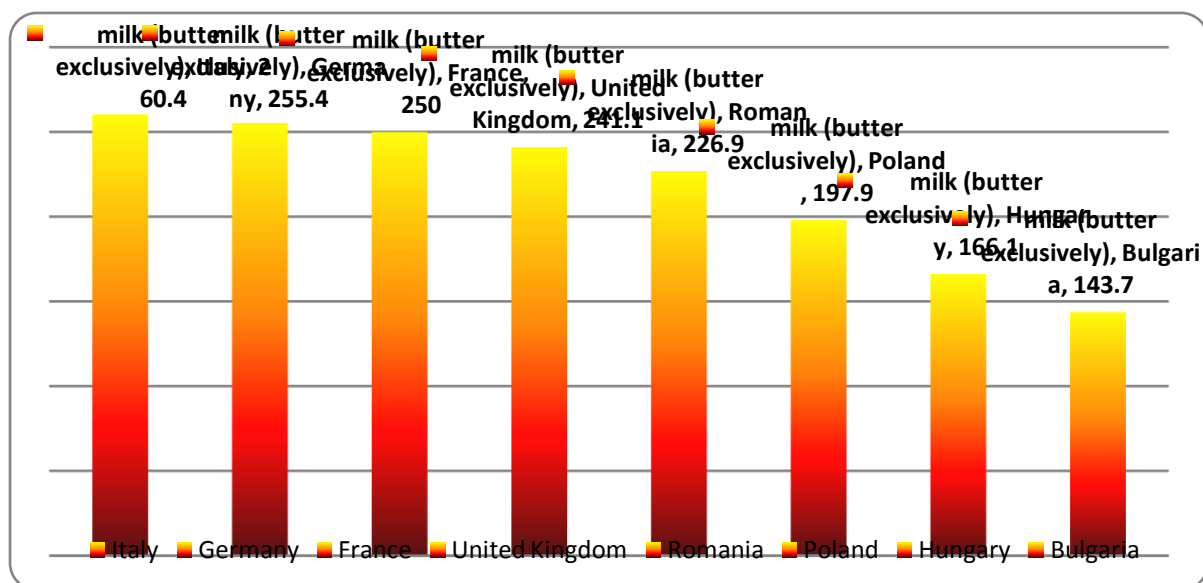
Romania is one of the two countries from the European Union that have optimum natural premises for ensuring an adequate nourishment of population. Hungary has a similar situation in the EU [1].

However, the population's consumption pattern in our country is characterized by:

- relative high share of food expenditures in total consumption expenditures (35-40%), twice as high compared to the EU average, while the consumption structure remains deficient (crop products prevail, more inferior and cheaper, to the detriment of animal products);
- relative high share of food self-consumption in total consumption, which has the highest value in EU-27 (more than three times as high, compared to the EU-15 member states);

As regards **milk consumption (butter exclusively)** in countries with a similar consumption to Romania (Figure 1), we can notice that Italy is on the first place (260.4 kg/capita/year), followed by Germany (255.4 kg/capita/year) and France (250 kg/capita/year).

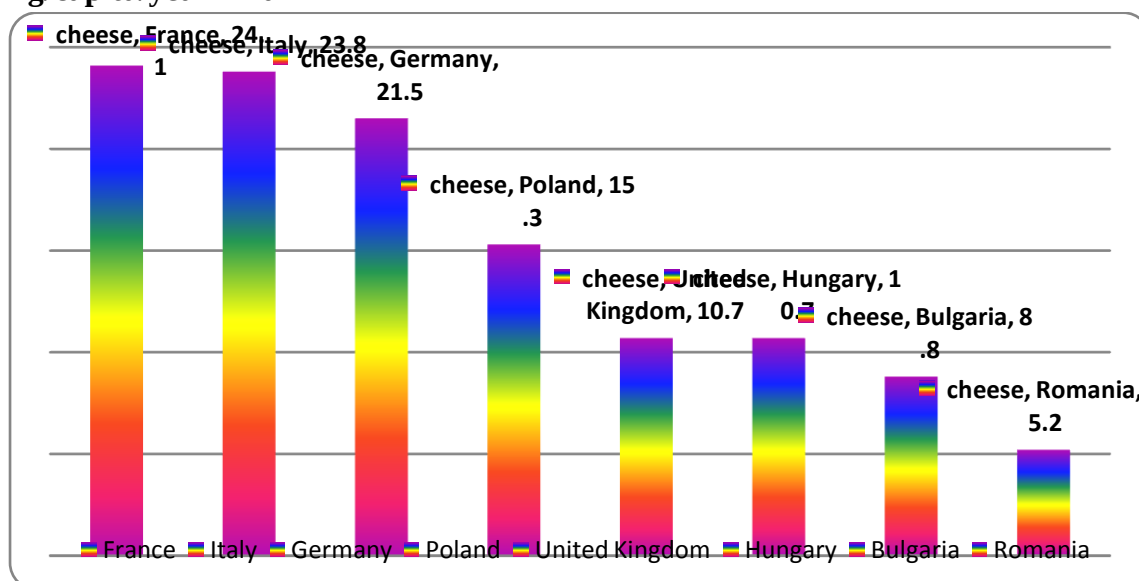
Fig. 1. Consumption of milk, butter exclusively, in countries with similar consumption patterns to Romania – kg/capita/year – 2011

Source: <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610>

Bulgaria lies at the opposite pole (143.7 kg/capita/year), followed by Hungary (166.1 kg/capita/year). Romania has quite a good position among the investigated countries, milk consumption being the indicator with the most significant evolution among the agri-food products, up from 197 kg/capita/year in 2000 to 243.4 kg/capita/year in 2011 (+23.5%). As regards **cheese** consumption, the same countries hold the first positions, i.e. France (24.1 kg/capita/year), Italy (23.8 kg/capita/year) and Germany (21.5 kg/capita/year). Cheese consumption represents 5.2 kg/capita/year, which places our country on the last place among the investigated countries (Figure 2). This includes, besides the products coming from the organized trade (that represents only 60% of total consumption), cheese from the organized street markets and from self-consumption.

Fig. 2. Cheese consumption in countries with similar consumption habits – kg/capita/year – 2011

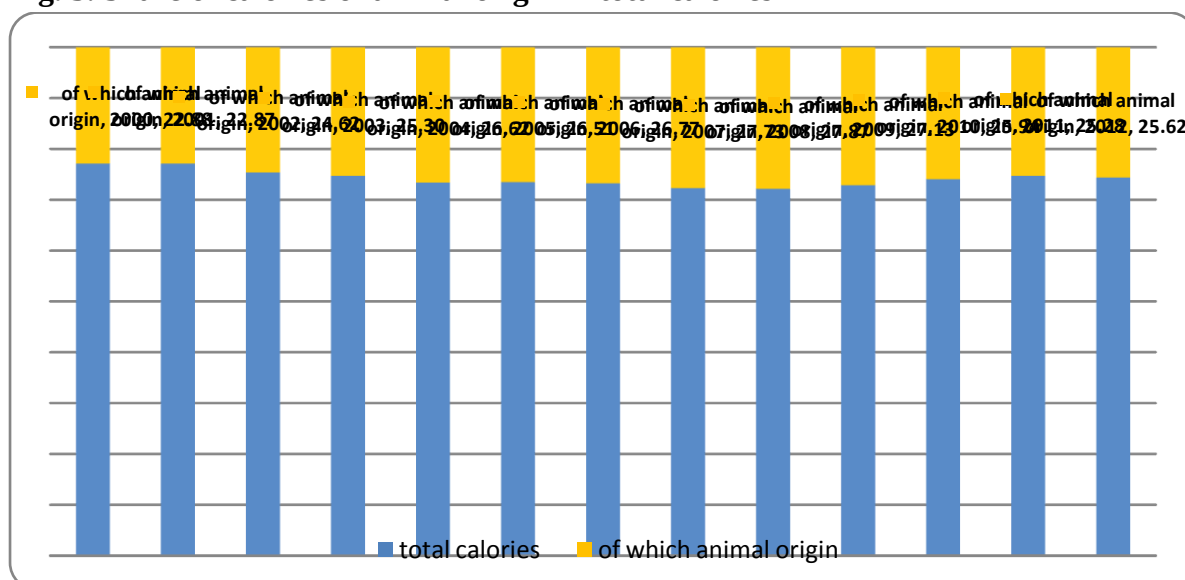

Source: <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610>

One particularity resides in the fact that a higher consumption of cheese bought on wholesale basis can be noticed in Romania, mainly *telemea* cheese, *kashkaval* and fresh cottage cheese, compared to other countries. Unlike other countries, sliced cheese is still an undeveloped segment on the Romanian market; however, from the analyses, it results that the product *Hochland sliced kashkaval*, for instance, is more and more preferred by the Romanian consumers and is gaining ground together with other sliced dairy products.

According to FAO norms, the minimum normal calorie consumption per capita in the temperate climate and for average physical and intellectual effort conditions is 2700 calories (2500 calories under warm climate conditions). Compared to the minimum FAO norms, the average daily calorie consumption at national level was 3283 calories per capita in the year 2012, out of which 25.6% calories of animal origin, which reflects a deteriorated nutrition in qualitative terms (Figure 3).

Fig. 3. Share of calories of animal origin in total calories

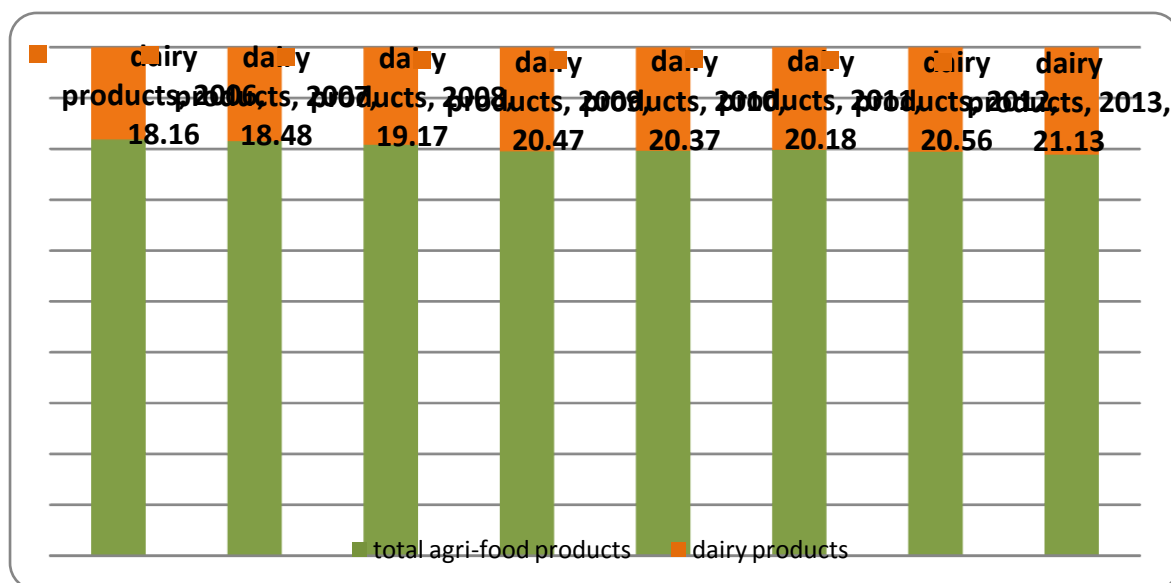

Source: National Institute of Statistics – Tempo-online, 2014

While as regards the average energy content of food per capita we cannot speak about bridging up the gaps, with regard to the structural-qualitative improvement we must specify that Romania has a high share of food expenditures in total household budget compared to most EU developed member states.

Thus, with regard to the expenditures for the purchase of dairy products in total agri-food products in the period 2006-2013, we can find both a doubling of expenditures in nominal terms, from 19.36 RON/person to 40.81 RON/person, and an increase in share from 18.16% to 21.13% (Figure 4)

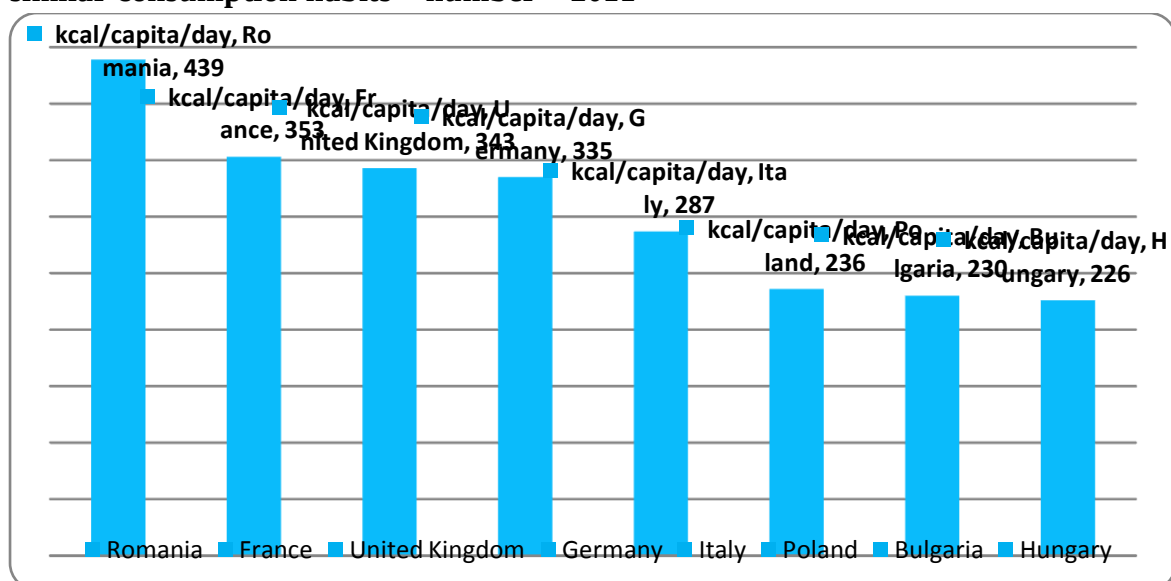
Fig. 4. Share of expenditures with dairy products in total expenditures for agri-food products - %

Source: National Institute of Statistics – Tempo-online, 2014

As regards the consumption of calories from milk, as it can be seen (in Figure 5), Romania is on the first position (439), compared to the consumption of the other investigated countries.

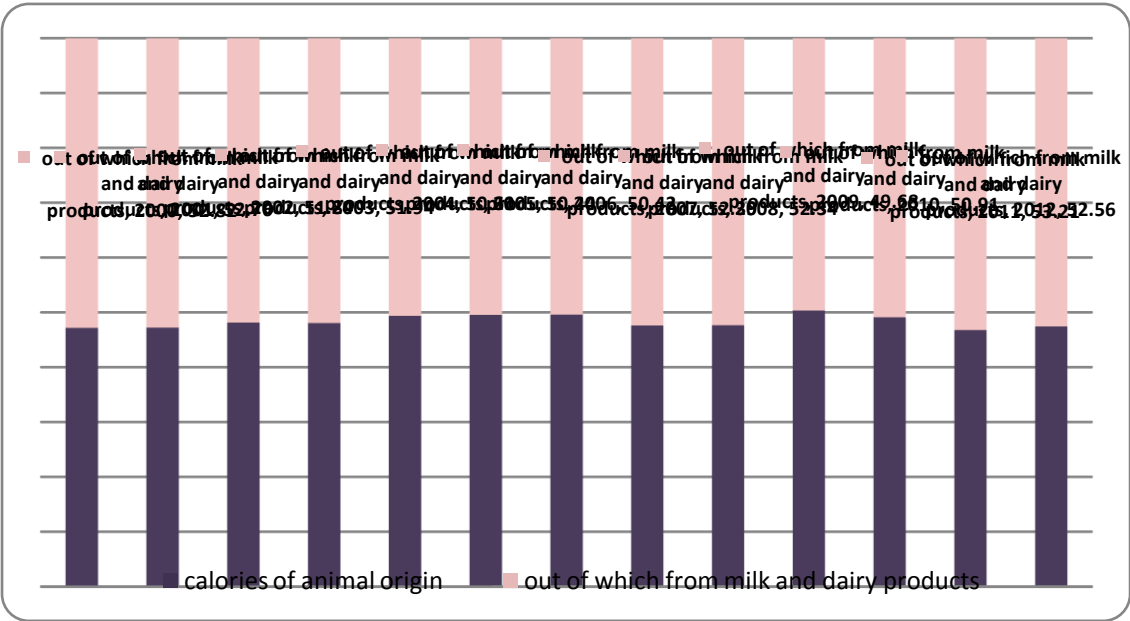
Fig. 5. Consumption of calories from milk (butter exclusively) in countries with similar consumption habits – number – 2011

Source: <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610>

In structure, the share of calories from milk and dairy products in consumption, in the year 2012, was 13.5% in total calories, and 52.5% in total calories of animal origin (Figure 6).

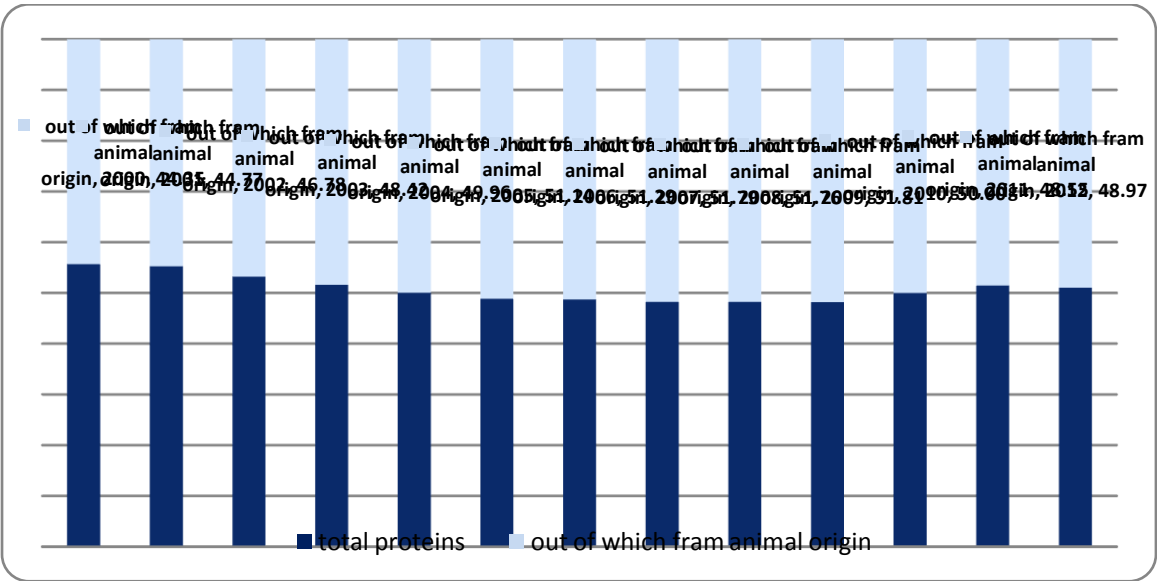
Fig. 6. Share of average daily consumption of calories from milk and dairy products, in total calories of animal origin, per capita

Source: National Institute of Statistics, Tempo online, 2014

The second qualitative element that can be considered with this indicator refers to the protein consumption structure, i.e. the share of animal proteins in total daily protein consumption. The experts in nutrition consider that the optimum share of animal protein consumption in the daily protein consumption should be higher than 60%. In Romania's case, in the year 2012, the proteins of animal origin represented 48.9% in total protein consumption, which once again confirms the Romanians' food consumption inadequacy to the normal physiological needs (Figure 7).

Fig. 7. Share of proteins of animal origin in total proteins

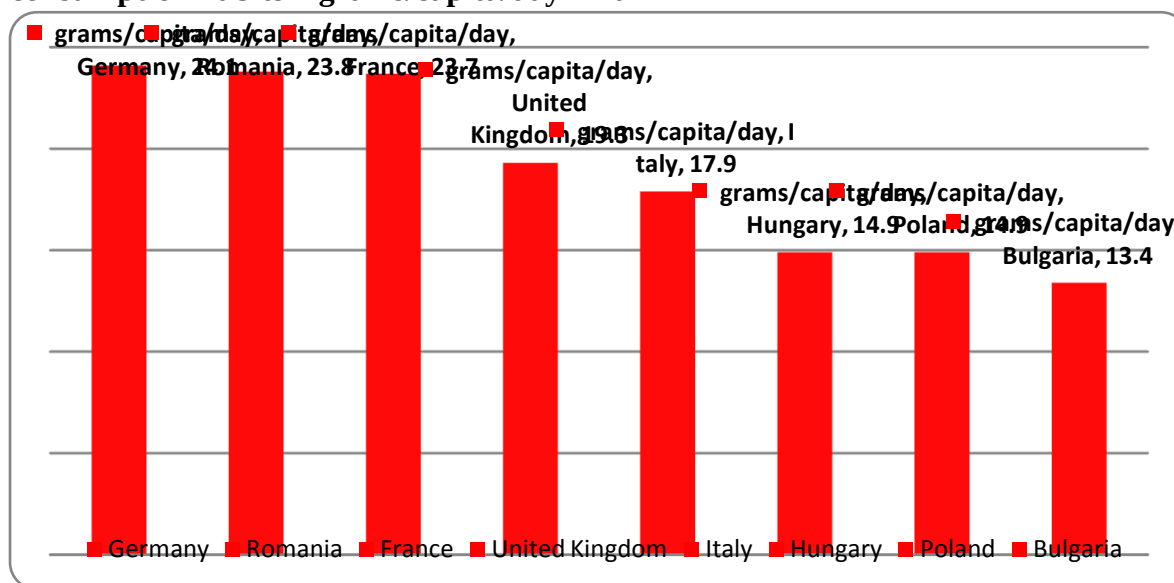
Source: National Institute of Statistics, Tempo online, 2014

Although Germany has the highest consumption of proteins from milk and dairy products (24.1 grams/capita/day), the share in total consumption of proteins of animal origin

is 38.75%, while Bulgaria, with the lowest consumption of proteins from milk and dairy products (13.4 grams/capita/day), has a share of 34.18% of proteins of animal origin, which demonstrates the dairy consumption traditions in this country.

Romania's consumption of 23.8 grams/capita/day of proteins from milk and dairy products (second place next to Germany) reveals that the milk proteins have a significant contribution to the population's consumption, their share in the year 2011 representing 48.3% of total proteins of animal origin (Figure 8).

Fig.8. Protein consumption from milk (butter exclusively in countries with similar consumption habits – grams/capita/day – 2011

Source: <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610>

CONCLUSIONS

As regards the results of the quantitative and qualitative analysis of the Romanian milk and dairy consumption and comparisons with countries with similar consumption habits, the conclusions that can be drawn reveal the need of structural-qualitative improvement of consumption. This because the consumption structure remains deficient (the consumption of products of vegetable origin prevails, of lower quality and cheaper, to the detriment of products of animal origin), compared to the EU countries taken into consideration.

Another important conclusion that can be drawn from the milk production sector analysis is that the exponential shock expected from the removal of milk quotas in 2015 can be counteracted by the organization and association into structures that can provide economic equilibrium throughout the production chain, from farm to final use.

Relaunching the milk and dairy consumption in Romania and the creation of export availabilities, as well as the qualitative improvement of the Romanian consumption represent a main objective, that can be reached only through sectoral policy measures that must have in view the following:

- Establishment of competitive agricultural holdings and reshaping the existing holdings by attracting investments and utilization of structural funds in the animal raising activities;

- Improvement of production performance, as well as of the animal raising and exploitation conditions, in order to increase the relative share of livestock production in agricultural output value;
- Improvement of animal feeding and nutrition by ensuring nutrients with optimum protein and calorie level for the bovine species.

The present and future policy measures addressed to the dairy cattle sector should take into consideration the improvement of the present situation with regard to sector fragmentation and low productivity compared to the West-European countries.

Thus, the following support schemes will be put at the disposal of the beneficiaries of the new NRDP 2014-2020, to farmers, be they natural persons or legal entities, who own, raise and exploit production animals, identified and registered in the national system:

Domestic policy measures

- ***Stimulating the increase in number of herds and of production*** – *de minimis* aid for the procurement of heifers from specialized breeds (measure launched in 2014).

Stimulating farmers' association - *de minimis* aid for the procurement of milk cooling tanks, benefiting the livestock farmers who own up to 5 dairy cow heads and who got organized for this purpose into a single associative form established at commune level (Government's Decision (November 2013). The total value of financial support allocated for the year 2014 is 70879 thousand RON (15885000 euro), each associative form receiving maximum 5000 euro (22310 RON). This amount includes the procurement costs, the costs of milk cooling tank installation with a maximum capacity of 1000 liters/administrative-territorial unit organized at commune level, the costs of necessary training for its utilization, as well as ensuring the servicing for a 12-month period since its installation. As effects of the measure, we mention that by April 15, 2014, 270 communes from Romania submitted the documents for the procurement of 399 milk cooling tanks, with a total capacity of 308470 liters for 53132 dairy cows. The required amount is 1.5 million euro, i.e. 9.4% of the total value of financial support (there is also the possibility of procuring two lower capacity tanks, of 500 liters each, in one commune).

- ***premia*** - The *transitional national aids (TNA)* in the livestock sector, for bovines, are granted from the state budget, through MARD budget, to farmers who benefited from complementary national direct payments in the previous year, the eligibility conditions being identical with those authorized for the payments effected in the previous year.

Support measures from EU funds (EAGF)

- *scheme decoupled from production in the milk sector* – the coupled support for dairy cows (250 euro/head in 2015 and 325 euro/head in 2020) will be received for minimum 10 and maximum 250 dairy cow heads per beneficiary, for the females of maximum 8 years, from specialized and mixed breeds established by ANARZ, which calved at least once until the deadline of application submission and have at least one product in RNE, registered in the Genealogical Register of the breed with minimum 4500 liters of milk per lactation. The beneficiary of payments must have milk delivery contract for minimum 6 months.
- *Scheme decoupled from production in the meat sector* – the coupled support for beef cattle (300 euro/head in 2015 and 375 euro/head in 2020) will be received for minimum 10 and

maximum 250 heads, aged maximum 12 years for cows and 6 years for the reproduction bulls, at the deadline of application submission, and registered in the Genealogical Register.

REFERENCES

1. **POPOVICI,C., VERAART,R., KORODI, A.**, România, către o societate durabilă: indexul Societății Durabile, România : ISD-România-2008
2. **STAICU, MARIANA**, Consumul populației din România în ultimele decenii, Institutul de Cercetare a Calității Vieții, <http://www.revistacalitateavietii.ro/2010/CV-3-4-2010/03.pdf>
3. Cadrul Național Strategic pentru Dezvoltarea Durabilă a Spațiului Rural Românesc 2014 – 2020 – 2030, CNS, martie2012.
4. Tempo online, National Institute of Statistics, 2014
5. Bilanțuri alimentare 2007-2014, Institutul Național de Statistică
6. EU dairy farms report 2012, based on FADN data, European Commission
7. <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
8. <http://faostat.fao.org/site/610/DesktopDefault.aspx?PageID=610>
9. Agriculture in the European Union – Statistical and Economic Information, Report 2012

THE ROLE OF KNOWLEDGE IN MODERN BUSINESS ORGANIZATIONS

Ciprian Ionel Hrețcanu, PhD Student, "Ștefan cel Mare" University of Suceava

Abstract: In this research we propose a brief analysis of knowledge, which is considered an intangible asset of modern business organizations and we demonstrate the hierarchical relationship among data, information and knowledge. We highlight the main ways by which knowledge management contributes to development of firms. The four waves of economic progress are presented and we discuss about the knowledge revolution as a part of the information society and we point out the various reasons that have caused this revolution. Finally, we present knowledge organizations, their characteristics and importance. We also specify the necessity for the development of their own collective intelligence by these modern business entities and the importance of good management of knowledge resources.

Keywords: *knowledge, knowledge-based organizations, knowledge revolution, knowledge management.*

Introducere

Rolul și importanța cunoașterii au fost recunoscute explicit pentru prima dată, se pare, în secolul XVI de către filosoful Francis Bacon care a spus „*cunoașterea este putere*”, în *Religious Meditations, Of Heresies* din anul 1597. Actualmente, cunoașterea a devenit un factor foarte important în viața economică, un activ indispensabil care aduce un plus de valoare pentru orice tip de organizație; se subînțelege că acest nou tip de resursă necesită strategii de management adecvate. În unele lucrări distincția între cunoaștere și cunoștințe este relativ neclară (în engleză *to know*, ca verb asociat procesului de cunoaștere, și *knowledge*, ca substantiv pentru acest tip de resursă); caracteristica cea mai importantă a cunoașterii o reprezintă faptul că este regenerabilă, adică nu se epuizează odată cu utilizarea și valoarea sa rezultă din transmiterea și gestionarea acesteia (Giju, 2010, pp.17-26).

1. Cunoștințele, ca activ intangibil al firmelor

Se poate deduce foarte simplu că elementul central al societății umane, economiei, organizației și managementului bazate pe cunoștințe îl reprezintă *cunoștințele și salariile educați pentru a putea exploata această resursă*. În decursul timpului (optica tradițională pe acest subiect), cunoștințele au fost clasificate într-o structură ierarhică: semne, simboluri, date, informații, cunoștințe și înțelepciune. Considerăm că la baza ierarhiei invocate se află *semnele și/sau simbolurile* ce sunt reprezentări grafice unitare, care au fost inventate/propuse de oameni pentru a putea comunica (literele unui alfabet sau cifrele). Luate separat, semnele nu spun mai nimic, dar ele capătă sens atunci când sunt agregate și introduse într-un context semantic (Davenport și Prusack, 2000).

În literatura de specialitate există o mare varietate de definiții ale datelor, informațiilor și cunoștințelor. *Data* poate fi definită ca “descrierea cifrică sau letrică a unor acțiuni, fapte,

proces, fenomene care se manifestă în interiorul sau exteriorul organizației și care influențează sau îi pot influența activitatea, inclusiv managementul acesteia” (Ciocîrlan, 2007, p.56); conform lui Peter F. Drucker, pentru a converti datele în informații, sunt necesare cunoștințe (Drucker, 1988, pp.45-53).

Informația reprezintă o dată inteligibilă pentru receptor, căruia îi aduce un plus de cunoaștere, perceput de acesta (Nicolescu și Nicolescu, 2005, p.29), sau o comunicare, o veste, o știre care pune pe cineva la curent cu o situație. Informațiile sunt purtătoare de semnificație, sunt date procesate și a *informa* înseamnă a *in-forma*, adică a pune *în formă*, a structura un set de date într-un anumit câmp semantic (Brătianu, 2006a, pp.17-32). Informațiile constituie materia primă pentru obținerea cunoștințelor. Din punctul nostru de vedere, considerăm informația ca fiind “ceva nou” / ”ceva inedit” și care aduce un plus valoric în activitatea și munca individului.

Peter Drucker susține faptul că educația și cunoștințele sunt activele productive ale unei afaceri în condițiile societății actuale, în care nu numai tehnologiile sunt avansate, ci și logica și percepțiile folosite sunt diferite; raporturile între diverse categorii de salariați s-au modificat definitiv în favoarea a ceea ce numim *knowledge worker*; sunt preferați lucrătorii cunoștințelor în locul lucrătorilor manuali (Drucker, 1969).

Michael Polanyi subliniază că toate cunoștințele au un puternic caracter personal și toate conțin o componentă tacită ce variază de la un caz la altul (cunoașterea umană are un puternic caracter personal); el consideră că prin cunoștințe aspectele individuale și cultura interacționează, afirmând că ”știm mai mult decât putem spune” (Polanyi, 1999).

Cunoștințele sunt definite ca stocuri care cumulează informații și abilități generate de utilizarea informațiilor de către receptor (Jones, 1999, pp.12-16). Așadar, destul de frecvent se încearcă a defini cunoștințele printr-o conexiune directă cu ceea ce numim informații sau date (se constată că uneori aceeași informație conduce la înțelesuri sau valori diferite de la o persoană la alta; inclusiv distincția între date și informații nu este clară îndeosebi cu referire la domeniul IT, întrucât în acest domeniu discutăm frecvent de baze de date, dar înțelegem sau percepem că este vorba de baze de informații sau cunoștințe etc.).

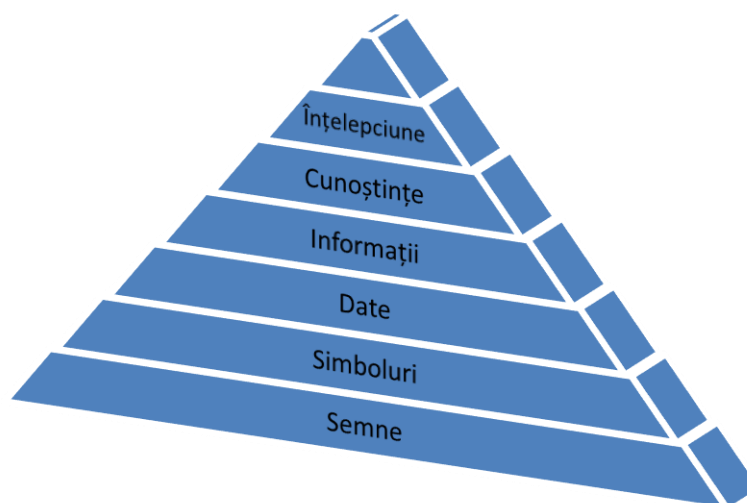
Prin urmare, cunoștințele se deosebesc de informații și prin aceea că depind de capacitățile intelectuale ale receptorului, de competența cu care percepe, înțelege și utilizează informațiile primite. Deci, cunoștințele conțin informații ce permit dezvoltarea cunoștințelor și putem considera că, într-un anumit sens/context, cunoștințele și informațiile sunt complementare. Conform unor specialiști, cunoașterea este un reflex a curiozității umane, dar și imperativul supraviețuirii (Zait și Spalanzani, 2006, p.17).

După opinia noastră, prin cunoștințe înțelegem un mixaj sau o combinație de informații, date sau abilități ce îngăduie individului să soluționeze o anumită problemă socială, profesională sau de alt tip; prin cunoaștere înțelegem procesul asociat cu exploatarea cunoștințelor, acest proces fiind extrem de diferit de la o persoană la alta (funcție de vârstă, educație, apartenență culturală, profesie etc.). În sensul definiției sugerate de către noi, putem spune că procesul de cunoaștere este un act specific uman și presupune comunicare și interrelaționare socială; stocul de cunoștințe se amplifică în timp, aparține unor indivizi sau

comunități și se difuzează rapid sub formă de cunoaștere și practici sociale la nivel global (McDermott și O'Dell, 2001, pp.76-85).

Structura ierarhică din care fac parte semnele, datele, cunoștințele și informațiile este prezentată în figura nr.1. Din această structură observăm că trecerea de la date la informații implică înțelegerea relațiilor, între informații și cunoștințe apare înțelegerea modelelor, iar de la cunoștințe la înțelepciune apare înțelegerea principiilor.

Figura 1 Relația dintre date, informații, cunoștințe

(sursa: adaptat și completat după Mihaela Muntean ș.a. - *Managementul cunoștințelor în societatea bazată pe cunoaștere*, Informatica Economică, nr. 2 (18)/2001, p.14)

Sintagma de „înțelepciune” inclusă în vârful piramidei (figura 1) ne arată calitatea de expert uman a unui număr restrâns de salariați ce se formează în timp în fiecare organizație de afaceri (acești experți se află la baza activităților de inovare, invenție etc.).

La nivel organizațional, literatura de specialitate distinge două categorii de cunoștințe, respectiv cunoștințe explicite și cunoștințe tacite (Nonaka și Takeuchi, 1995).

Cunoștințele explicite pot fi exprimate prin cuvinte/expresii și pot fi ușor comunicate și distribuite sub formă de date, formule științifice, proceduri codificate sau principii universale. Ele se pot diviza în cunoștințe structurate (documentele, bazele de date, foile de calcul, etc.) și cunoștințe nestructurate (e-mailurile, imaginile, selecțiile audio, video).

Cunoștințele tacite sunt foarte personale și greu de formalizat, dependente de experiența și caracteristicile indivizilor, fiind mai puțin concrete decât cunoștințele explicite; ele sunt dificil de accesat, de învățat și de transmis către alții.

Ceea ce numim *knowledge management* (KM) a devenit un subiect distinct în teoria organizațiilor și managementul firmelor performante; decidenții trebuie să conștientizeze întâi că există o dimensiune tacită a cunoștințelor și că organizația poate să valorifice mai eficient sau mai puțin eficient această dimensiune de care dispune fiecare salariat al său; se poate exploata această dimensiune prin stimularea proceselor de conversie a cunoștințelor din domeniul tacit individual în domeniul tacit organizațional sau în domeniul explicit la nivel individual și organizațional (Brătianu 2006b, pp.51-57; Brătianu, 2006c, pp.81-95).

Trebuie să precizăm că managementul cunoștințelor (KM) ajută organizația să își concentreze eforturile pe direcții esențiale de dezvoltare, să promoveze o abordare pe termen lung privind dezvoltarea competențelor adecvate și eliminarea cunoștințelor învechite, să stimuleze inovația și să-și protejeze cunoștințele și competențele cheie (Nonaka și Takeuchi, 1995; Brătianu, 2006c, pp.81-95). Inclusiv în domeniul KM se face distincție între anumite tipuri de cunoștințe și mecanismul de obținere a lor (Cruțeru 2012, pp.13-18; Nicolescu și Nicolescu, 2005, pp.36-37):

- ◆ *cunoștințe proprii*: sunt cunoștințele tacite și explicite care sunt utilizate de orice organizație; în general, stau la baza creării avantajului competitiv al organizației;
- ◆ *cunoștințe atrase*: se regăsesc în cadrul web-site-urilor, bibliotecilor electronice, la diverse congrese, seminarii, târguri, expoziții etc.; acestea implică costuri foarte reduse sau nu costă nimic;
- ◆ *cunoștințe cumpărate*: sunt utilizate la un nivel superior și volumul lor este redus datorită costurilor mari pe care le implică; se regăsesc sub forma unor proiecte, programe de calculator, studii etc.; se observă o amplificare a tranzacțiilor comerciale care au ca obiect cunoștințele, dezvoltându-se astfel piața cunoștințelor;
- ◆ *diverse tipuri de cunoștințe* (proprii, atrase, cumpărate): vor participa sub formă de resursă și/sau factor de producție pentru a obține produse sau servicii noi, îmbunătățite sau la costuri mai reduse.

2. Revoluția cunoașterii

Secolul XXI se confruntă cu o mulțime de schimbări economice, politice, sociale, culturale, tehnologice, etc. și în acest trend se înscrie și economia, aceasta aflându-se într-o continuă schimbare de structură, conținut și reflectare în viața cetățenilor. Începând cu anii '90 ai secolului trecut, liderii de opinie din întreaga lume, teoreticienii în domeniul TIC discută tot mai insistent despre așa-numita „revoluție a cunoașterii”. Survine întrebarea: ”Ce anume reprezintă și cum se manifestă revoluția cunoașterii?”. Într-un anumit sens, putem spune că și economiile unor țări extrem de dezvoltate (SUA, Canada, Japonia, Germania, Olanda, Țările nordice etc.), inclusiv corporațiile din astfel de țări, realizează produse și servicii cerute de clienți și, pe seama comercializării lor, obțin prosperitate și avuție națională. Totuși, este ușor de sesizat faptul că astfel de economii și firme s-au orientat tot mai mult pe parcursul ultimelor decenii către produse/servicii ce încorporează valoare adăugată pe seama exploatării cunoștințelor și a participării intensive a unor salariați tip *knowledge worker*. Cum se explică această situație și dacă acest model de obținere al avuției naționale poate fi aplicat de alte țări sau firme?

Expresia de „revoluții” în decursul evoluției umanității, în sens de „val” distinctiv al progresului social și material al individului, rămâne legată îndeosebi de Alvin Toffler și trilogia sa cu privire la factorii de creare a prosperității în societatea contemporană. Conform acestui autor, întreaga istorie a umanității a cunoscut un număr de trei „valuri” distincte ale progresului economic; ulterior, Maynard și Merthens au identificat apariția și manifestarea unui al patrulea val al progresului (ei discută de „economiele din cel de-al patrulea val”,

respectiv de economiile bazate în bună măsură pe exploatarea cunoștințelor, ca factor de obținere a prosperității, bunăstării și avuției) (Toffler, 1980; Toffler, 1970, Toffler, 1996; Maynard și Merthens, 1993).

Sintetic, succesiunea celor patru valuri ale progresului socio-uman și cele patru „revoluții” asociate fiecăruia se prezintă după cum urmează (Toffler, 1980; Toffler, 1970; Toffler, 1996; Maynard și Merthens, 1993):

a) Primul „val” al progresului economic a fost asociat cu revoluția agricolă, ce a însumat în decursul timpului circa 10.000 de ani. Caracteristicile de bază ale acestei perioade au fost: producția agricolă, forța de muncă slab calificată, productivitatea scăzută și ierarhia socială cu puține oportunități pentru mobilitate pe verticală.

b) Al doilea „val” al progresului a început cu momentul 1776, revoluția industrială din Anglia și a însumat circa 200 de ani. În cadrul acestui val al progresului sau al dezvoltării industriei, producției și nivelului de trai au survenit schimbări majore în cadrul social, juridic, politic și instituțional între stat și lumea afacerilor. Mai simplu spus, statul a creat instrumente juridice și instituționale pentru a susține antreprenoriatul, inovarea tehnică, educația la nivel de masă, sănătatea și nivelul de trai al populației.

c) Al treilea val al progresului economic a fost dat de revoluția informatică, respectiv de apariția și exploatarea calculatorului, a rețelelor de calculatoare, etc. (din anii '60 până în 1990). În cursul acestei perioade a început să se discute tot mai mult despre societatea informatică și/sau societatea informațională, despre cunoștințe și knowledge worker; au survenit transformări majore între sectoarele tradiționale, ca aport la crearea PIB-ului (agricultură, industrie, servicii). De asemenea, a început o translație treptată de la muncile „hardware” la muncile „software”, de la societățile predominant rurale la societățile predominant urbane, etc.

d) Al patrulea val al progresului economic este descris de Maynard și Merthens în lucrarea cu același nume, „Al patrulea val. Afacerile în secolul XXI” din 1993 și este un concept derivat din teoria lui Alvin Toffler. Acest al patrulea val a început în anii '90 și continuă și în prezent, iar esența lui rezidă în faptul că firmele și țările se concentrează pe achiziția și exploatarea de cunoștințe, ca resursă distinctă. De asemenea, ideea de revoluție a cunoașterii a devenit tot mai prezentă în dezbaterile academice, în diverse studii/analize; este destul de vizibil faptul că asistăm cu toții, persoane și organizații, la schimbări majore în cadrul mecanismului de producere a avuției și prosperității naționale. Expresia de „societate informatică” include propriu-zis, credem noi, perioada de derulare a ultimelor două revoluții, deci și revoluția cunoașterii; uneori, distincțiile între anumite noțiuni și/sau perioade pentru care se trasează anumite trenduri nu sunt foarte clare.

Referindu-ne la ceea ce numim revoluția cunoașterii, societatea informatică și conceptul de cunoștințe, trebuie să subliniem ideea că predicțiile lui Toffler și ale altor autori (formulate acum trei-patru decenii) s-au confirmat în bună măsură. Astăzi se discută tot mai insistent despre *o revoluție a cunoașterii*, ca o trecere insesizabilă de la o economie bazată pe resurse materiale la o economie bazată pe cunoștințe, pe capital intelectual; firmele încep să realizeze că au nevoie de salariați extrem de bine educați pentru a rezista în competiția de pe diferite piețe. Mai mult, noi deducem că inclusiv salariații din țările occidentale încep să

conștientizeze că o anumită calificare sau pregătire profesională obținută cu unul sau două decenii în trecut poate să devină complet perimată în societatea actuală (Drucker, 2010).

În acest context al noilor schimbări, am argumentat ideea că a survenit această a patra revoluție, adică revoluția cunoașterii; este vorba de knowledge economy și/sau knowledge society. În acest tip de nouă economie sau societate se schimbă fundamental mecanismul prin care țările și companiile obțin venituri și prosperitate economică (se trece de la economia bazată pe resurse materiale la economia bazată pe cunoștințe sau active intangibile; spunem din nou că distincția dintre cunoștințe și cunoaștere ca proces rămâne destul de clară în abordarea unor autori sau lucrări) (Boone, 2001).

În secolul XXI, resursele de bază nu mai sunt capitalul, munca fizică și pământul-factori fizici predominanți ai revoluției industriale, ci vor fi resursele intelectuale/intangibile, adică cunoștințele și abilitățile de care dispun knowledge workers; cunoștințele au început să devină caracteristica esențială a multor activități, mai mult decât produsele sau serviciile rezultate (Botkin și Seeley, 2001, pp.16-21).

O altă abordare asupra revoluției cunoașterii este cea realizată de Marilyn Ferguson încă din anul 1980, care se referă la apariția unor schimbări ireversibile în starea de spirit a indivizilor la nivel mondial (Ferguson, 1980, p.23); inclusiv Maynard și Merthens discută despre importanța analizei interioare a individului, despre importanța gândirii intuitive în soluționarea problemelor de management al organizațiilor și despre cooperarea voită între diverși actori ai statului capitalist (Maynard și Merthens, 1993).

În alte lucrări, se apreciază că la baza actualei revoluții a cunoștințelor (ca parte a societății informaționale și domeniului ICT) s-ar afla trei tipuri de cauze principale (Ferguson, 1980; Chichilnisky, 1996; Stewart, 1997):

- *Cauzele de natură tehnică și tehnologică* se referă la procesele informaționale, procesele de comunicații, procesele la nivelul atomului (nano-tehnologii) și procesele la nivelul celulelor vii (biotehnologie).

- *Cauzele de natură umană* sunt legate de schimbările ce privesc nivelul de pregătire și cunoștințele resurselor umane, din asimilarea de către oameni a unor capacități de creare, reținere, utilizare și valorificare a informațiilor și cunoștințelor și extinderea disponibilității resurselor umane spre inovare.

- *Cauzele de natură managerială* se referă la intensificarea muncii de execuție la nivelul fiecărui loc de muncă, creșterea funcționalității globale a firmei și încorporarea superioară a activităților firmei în cadrul pieței și a economiei naționale, bazată pe criterii economice.

Ca o consecință a revoluției cunoștințelor/cunoașterii, astăzi se discută de economiile din cel de-al patrulea val și/sau de economiile bazate pe cunoștințe; în cadrul acestora, cunoștințele devin pas cu pas elementul principal în obținerea productivității și competitivității pentru companiile de afaceri și pentru întreaga economie.

Ca urmare, au apărut noi domenii / zone de afaceri care produc bunuri/servicii utilizând tehnologia informației pentru a achiziționa, procesa, prelucra și exploata cunoștințe/informații. Aceste domenii / sectoare dinamice, numite și sectoare de "cunoaștere intensivă" sunt: calculatoarele și software-ul, telecomunicațiile și biotehnologia, piețele de

divertisment, piețele financiare, de design și animație și alte servicii, cum ar fi serviciile medicale, educația, cercetarea etc. (Chichilnisky, 1996).

De asemenea, se poate sublinia faptul că, așa cum revoluția industrială nu a pus capăt sectorului agricol (din perspectiva aportului la PIB și crearea prosperității), nici revoluția cunoașterii nu va fi de natură să afecteze negativ sectoarele tradiționale ale industriei sau agriculturii (Stewart, 1997, p.17); dimpotrivă, firmele și managerii identifică noi direcții și oportunități pentru a reduce costurile, a oferi produse noi sau îmbunătățite și noi tipuri de servicii ce vin în întâmpinarea dorințelor tuturor consumatorilor.

3. Organizațiile bazate pe cunoștințe

Organizațiile bazate pe cunoștințe sunt considerate acele firme a căror resursă o constituie cunoștințele, activitățile principale axându-se asupra creării, achiziționării, protecției, utilizării, învățării, partajării, integrării și valorificării acestora în vederea obținerii de performanțe economice și sociale (Nicolescu și Nicolescu, 2005, p. 104).

Organizațiile bazate pe cunoaștere avansată sunt acele organizații în care produsele și serviciile dețin valoare adăugată crescută și sunt create de muncitori ai cunoașterii (Nicolae, 2013, p.46). Conform altor opinii, în astfel de organizații majoritatea activităților sunt de natură intelectuală și cei mai mulți angajați sunt bine calificați și specializați (Alvesson, 2012, p.78). Trebuie să precizăm că muncitorii cunoașterii sunt acei muncitori care "fabrică"/prestează/ concep produse și servicii în organizațiile de cunoaștere avansată, fiind cei care, printre altele, realizează cercetare și proiectare de produs, marketing și consultanță, sau lucrează în alte sectoare ale serviciilor.

Este evident că noul capital uman este o resursă importantă a întreprinderii, întrucât informațiile sau cunoștințele nu pot fi exploatate optim fără salariați ce își îmbunătățesc permanent abilitățile de care dispun.

Necesitatea creării unor instrumente care să permită gestionarea resurselor de cunoștințe, difuzarea și valorificarea lor a condus spre promovarea unui concept nou, cel de memorie organizațională (*corporate memory* sau *institutional memory*), prezent tot mai des în reflectările strategice ale marilor grupuri industriale, organizațiilor publice sau întreprinderilor de dimensiune mică și mijlocie. Memoria organizației reunește într-o concepție sistemică ansamblul de date și cunoștințe individuale și colective, generate de mediul intern și extern al organizației, în scopul capitalizării și valorificării lor (Radu et.al., 2005, p.310). Construirea unei memorii a organizației este justificată în principal de necesitatea de a conserva, localiza, difuza și valorifica cât mai eficient întreg patrimoniul de cunoștințe acumulat de organizație în decursul existenței sale.

Activele fizice sau tangibile ale firmei ce se bazează pe cunoștințe scad în importanță pe măsură ce se tinde către exploatarea cunoștințelor, se introduc sisteme IT performante și se motivează salariații pentru a construi echipe de management. Iar top managementul unor astfel de firme trebuie să selecteze care activități sau procese sunt esențiale pentru organizație și contribuie decisiv la formarea unor competențe cheie și obținerea de avantaj competitiv; sistemele IT și salariații calificați pentru a exploata cunoștințele se vor conecta apoi cu aceste activități, în timp ce anumite operațiuni de rutină pot fi externalizate.

De asemeni, există posibilități reale pentru a coopera cu alte firme prin formarea unor

alianțe/parteneriate strategice pentru a exploata în comun anumite cunoștințe noi (atât în beneficiul clienților sau al pieței, cât și în dorința de a obține profit); astfel de alianțe strategice pot sau nu să țină seama de principiile de funcționare ale rețelelor holonice în viața economică. Dacă discutăm de **o rețea holonică** formată din n entități de afaceri, putem lua în calcul mai multe variante de alianțe strategice, colaborări și parteneriate de diverse tipuri, iar direcțiile potențiale de aplicare a concepției holonice se nuanțează în acest caz cu referire la lumea afacerilor. Cooperarea/colaborarea între cele n firme ce formează o rețea holonică poate fi directă (fără o nouă structură ierarhică), centralizată prin intermediul unui nod de rețea și descentralizată cu existența unui nod de rețea (Hrețcanu, 2014).

În cadrul organizației bazată pe cunoștințe scade numărul și rolurile managerilor de nivel mediu și inferior, se externalizează treptat activitățile periferice, simultan cu integrarea în organizație a unor “manageri de cunoștințe” care, frecvent, își încep activitatea ca agenți sau consultanți ai schimbării în cadrul organizației (Nicolescu și Nicolescu, 2005).

La baza acestor caracteristici se află următoarele tendințe care se manifestă în tranziția de la economia actuală la economia bazată pe cunoștințe (Jones, 1999, p.43): principalele funcțiuni ale organizației devin coordonarea, protecția și integrarea cunoștințelor; tranzacțiile și activitățile care implică niveluri ridicate de specializare și cunoștințe implicite se internalizează; tranzacțiile și activitățile care implică cunoștințe explicite, pronunțat specializate, se externalizează; proprietatea și managementul organizației devin convergente; legăturile dintre învățământ, activitatea economică și pregătirea proprie a personalului se redefinesc.

Se poate observa ușor că în contextul economilor din al patrulea val, firmele și alte tipuri de organizații sunt în bună măsură forțate să înțeleagă/accepte importanța cunoștințelor și, pe cale de consecință, să își simplifice structura organizatorică, să adopte mai puține niveluri ierarhice și să devină treptat flexibile și inteligente, deopotrivă.

4. Concluzii

În urma analizelor noastre, putem observa că trăim astăzi în ceea ce numim societatea/economia cunoașterii (în sensul că ea se bazează predominant pe cunoștințe și performanța obținută de knowledge worker); partea cea mai vizibilă a acestui nou tip de societate este dată de dezvoltarea rapidă a societății informaționale. În prezent, diverse tipuri de organizații de afaceri realizează că ***pot și trebuie să coopereze în context de competiție specifică pieței***; aceasta pare a fi o direcție de viitor pentru ca firmele să gestioneze eficient competențele lor colective ca sursă de performanță. Întemeierea organizațiilor contemporane pe cunoaștere/cunoștințe este inevitabilă, decurge dintr-un nivel de complexitate sistemică ce depășește limitele rigide ale ierarhiilor tradiționale și duce la apariția de configurații și practici organizaționale non-ierarhice. Consolidarea unor organizații bazate pe cunoaștere necesită atât implicare strategică cât și iscusință, inventivitate și abilitate managerială pentru folosirea noilor tehnologii informatice în practicarea afacerilor moderne bazate pe interactivitate partenerială și învățare continuă. Diverse tipuri de firme ce situează cunoștințele în centrul culturii lor organizaționale încep să realizeze treptat că puterea tradițională devine contra productivă astăzi; totodată, ele realizează că clienții și diverse

grupuri sociale condiționează performanța în afaceri și, pe cale de consecință, sunt nevoite să adopte un comportament etic pe piețe și în societate.

Așa cum am arătat, linia de demarcație între *date*, *informații* și *cunoștințe* este destul de neclară, după cum este puțin înțeles mecanismul de conversie a cunoștințelor explicite în tacite și invers.

BIBLIOGRAFIE:

Alvesson, M. (2012), *Understanding Organizational Culture*, SAGE Publication, Londra.

Boone, M. (2001), *Opening with the whole organisation*, Knowledge Management Review, nr.4, vol.4.

Botkin, J., Seeley C. (2001), *The knowledge management manifesto: why KM requires community building*, Knowledge Management Review, nr.3, vol.6.

Brătianu, C. (2006a), *Un model de analiză a capitalului intelectual organizațional*, Revista Management & Marketing, 1 (3).

Brătianu, C. (2006b), *Knowledge dynamics*, în *Proceedings of the 6th Bienal International Symposium SIMPEC*, Infomarket, Brașov, 1.

Brătianu, C. (2006c), *Dinamica generării și transformării cunoștințelor*, în Roșca, I.Gh. (ed.). *Societatea cunoașterii*, Editura Economică, București.

Chichilnisky, G. (1996), *The Knowledge Revolution*, Journal of International Trade and Economic Development.

Ciocîrlan, D. (2007), *Managementul firmei*, Editura Universitară, București.

Cruceru, A. (2012), *Perfecționarea managementului de proiect în organizația bazată pe cunoștințe*, Editura Universitară, București.

Davenport, T.H., Prusak, L. (2000) *Working knowledge*, Harvard Business School Press, Boston.

Drucker, P. (1969), *The Age of Discontinuity; Guidelines to Our changing Society*, Harper and Row, New York.

Drucker, P. (1988), *The coming of the new organization*, Harvard Business Review, 66(1).

Drucker, P. (2010), *The Essential Drucker*, Meteor Press, București.

Ferguson, M. (1980), *The Aquarian Conspiracy*. J.P. Tarcher Inc., Los Angeles.

Giju, G.C., ș.a. (2010), *Managementul cunoașterii – resursa cheie în noua economie*, Economie teoretică și aplicată Volumul XVII, No. 6(547).

Hrețcanu, C.I. – *Using the holonic structures to optimize the output of business organizations*, Communication, Context, Interdisciplinarity, 3rd Edition, ISSN: 2069 – 3389, Edited by The Alpha Institute for Multicultural Studies, Published by: "Petru Maior" University Press, Tîrgu-Mureș, 2014, pp.324-332.

Jones, A.B. (1999), *Knowledge Capitalism-Business, work and learning in the new economy*, Oxford University Press, Oxford.

Maynard, H.B., Merthens, S.E. (1993), *Al Patrulea Val*, Editura Antet, București.

McDermott, R., O'Dell C. (2001), *Overcoming cultural barriers to sharing knowledge*, Journal of Knowledge Management, nr.1.

Nicolae, M. (2013), *Managementul inovației organizaționale. Drumul spre Excelență*, Editura Tritonic.

Niculescu, O., Nicolescu, L. (2005), *Economia, firma și managementul bazate pe cunoștințe*, Editura Economică, București.

Nonaka, I., Takeuchi, H. (1995), *The Knowledge-Creating Company*, Oxford University Press, Oxford.

Polaniy, M. (1999), *Working Knowledge: How organization manage what they know*, Harvard Business School Press.

Radu, I., ș.a (2005), *Informatică și management*, Editura Universitară, București.

Stewart, T.A. (1997), *Intellectual Capital*, Bantam Doubleday Dell, New York.

Toffler, A. (1970), *Future shock*, Bantam Books.

Toffler, A. (1980), *The Third Wave*, Collins, London.

Toffler, A. (1996), *Powershift - Puterea în mișcare*, Ed. Antet, București.

Zaiț, D., Spalanzani, A. (2006), *Cercetarea în economie și management*, București, Editura Economică.

DAMAGES IN SALE CONTRACTS¹

Emanuela Iftime, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The article seeks to provide a comparative analysis of the damages according to the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (Vienna, 1980) and to different national law systems.

The article deals in detail with damages under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods. Under the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods damages provisions (art. 74) are the same for both the seller and buyer. According to art. 74 damages for breach of contract by one party consist of a sum equal to the loss, including loss of profit, suffered by the other party as a consequence of the breach. Such damages may not exceed the loss which the party in breach foresaw or ought to have foreseen at the time of the conclusion of the contract, in the light of the facts and matters of which he then knew or ought to have known, as a possible consequence of the breach of contract.

Keywords: damages, domestic and international sales, Romanian Civil Code, Greek Civil Code, indian sale law.

Considerații generale

Daunele-interese constituie cel mai important remediu pe care îl are la dispoziție o parte contractantă vătămată în drepturile sale prin neexecutarea obligațiilor contractuale. Scopul daunelor-interese este plasarea părții vătămate în aceeași situație economică pe care ar fi avut-o dacă obligațiile ar fi fost executate conform prevederilor contractuale. Dreptul la daune-interese ia naștere în momentul în care nu sunt executate obligațiile contractuale, indiferent că sunt obligații principale sau accesorii.

Dreptul la daune-interese derivă din principiul *pacta sunt servanda*, deoarece daunele-interese transformă obligațiile contractuale neexecutate în obligații pecuniare. Prin urmare, apare firesc ca prejudiciul suferit de creditorul obligațiilor contractuale neexecutate să fie reparat integral. Daunele-interese vor echivala cu pierderea suferită (*damnum emergens*) și câștigul nerealizat (*lucrum cessans*) de partea vătămată în drepturile sale prin neexecutarea obligațiilor contractuale.

Daunele-interese în reglementarea Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri

În reglementarea Convenției Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri art. 45 și 61 prevăd că în situația în care vânzătorul/cumpărătorul nu a executat oricare din obligațiile care îi revin din contractul de vânzare sau din Convenție,

¹Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

cumpărătorul/vânzătorul este îndreptățit să ceară daune-interese prevăzute la art. 74-77. Mai mult decât atât, vânzătorul/cumpărătorul nu pierde dreptul de a cere daune-interese dacă își exercită dreptul de a recurge la un alt mijloc de executare de care dispune vânzătorul/cumpărătorul în caz de contravenție la contract de către cumpărător/vânzător. Conform art. 74 din Convenție, daunele-interese pentru o contravenție la contract săvârșită de o parte sunt egale, de regulă, cu pierderea suferită și câștigul nerealizat de cealaltă parte din cauza contravenției. Aceste daune-interese nu pot fi superioare pierderii suferite și câștigului nerealizat pe care partea în culpă le-a prevăzut sau ar fi trebuit să le prevadă în momentul încheierii contractului, în considerarea faptelor de care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință ca fiind consecințele posibile ale contravenției la contract. În reglementarea Convenției de la Viena, dispozițiile privind daunele-interese sunt comune ambelor părți contractante². Art. 74 devine aplicabil atunci când contractul nu a fost declarat rezolvit de partea care pretinde daune-interese, cu toate că ar fi putut sau nu să facă acest lucru. Partea vătămată își poate recupera, cu titlu de daune-interese, sumele reprezentând pierderea suferită și câștigul nerealizat din cauza contravenției la contract săvârșită de cealaltă parte. Rațiunea avută în vedere pentru această regulă este ca partea vătămată să fie plasată în aceeași situație economică pe care ar fi avut-o dacă contravenția la contract nu ar fi avut loc³. Această viziune corespunde în totalitate principiului reparării integrale a prejudiciului. Totodată, debitorul obligației neexecutate poate să se degrezeze de responsabilitate dacă îi sunt aplicabile prevederile art. 79 și 80 referitoare la exonerarea de răspundere.

Partea contractantă, vătămată în drepturile sale, poate cere daune-interese în temeiul art. 74, dacă cealaltă parte contractantă nu a executat oricare din obligațiile care îi revin din contractul de vânzare sau din Convenție. Contravenția la contract, a cărei existență constituie baza juridică pentru pretinderea daunelor-interese, nu trebuie să îmbrace forma contravenției esențiale la contract, în sensul art. 25 (o contravenție la contract săvârșită de una din părți este esențială când ea cauzează celeilalte părți un prejudiciu prin care o privează în mod substanțial de ceea ce aceasta era în drept să aștepte de la contract, în afară de cazul în care partea în culpă nu a prevăzut un astfel de rezultat, iar o persoană rezonabilă, cu aceeași pregătire și aflată în aceeași situație, nu l-ar fi prevăzut nici ea).

Convenția nu reglementează consecințele încălcării unei obligații precontractuale. Propunerea privind adoptarea unor dispoziții care să guverneze *culpa in contrahendo* a fost respinsă în timpul deliberărilor preliminare privind Convenția, urmând ca legea națională aplicabilă să reglementeze această problemă.

Daunele-interese, în accepțiunea art. 74, pot fi pretinse indiferent de forma de vinovăție cu care este săvârșită contravenția, partea contractantă putând fi în cuplă în ceea ce privește neexecutarea obligațiilor contractuale sau această neexecutare poate fi urmarea intenționată a părții contractante culpabile.

Convenția nu este suficient de clară în ceea ce privește cui îi incumbă sarcina probei sau ce anume ar trebui să înțeleagă părțile contractante prin sarcina probei atunci când promovează o acțiune în daune-interese. Ceea ce este cert este faptul că partea contractantă

²I. Macovei, *Tratat de dreptul comerțului internațional*, Ed. Universul Juridic București, 2014, p. 203.

³D.-A. Sitaru, *Dreptul comerțului internațional. Partea specială*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 135.

vătămată în drepturile sale nu trebuie să dovedească existența contravenției la contract, dimpotrivă partea în culpă trebuie să facă proba executării obligațiilor în acord cu prevederile contractuale. În ceea ce privește sarcina probei trebuie urmată regula *actor incumbit probatio*. Dar aceasta, împreună cu faptul că nu găsim în Convenție niciun text care să reglementeze sarcina probei, nu are semnificația că în această situație devine aplicabil sistemul de drept național incident în cauză. Dacă ar fi să aplicăm legea națională pentru a rezolva problema sarcinei probei, dar și a nivelului acesteia, atunci părțile contractante s-ar afla sub regimuri juridice diferite în situații identice. În ceea ce privește proba, echitabil ar fi atât ca părțile să aplice regula *actor incumbit probatio*, cât și să se raporteze la Convenție în întregul ei, întrucât numeroase prevederi trimit la criteriul rezonabilității, esențial în situația analizată⁴.

Convenția nu conține reguli specifice pentru calcularea daunelor-interese. Instanțele de judecată sau tribunalele arbitrale trebuie să calculeze daunele-interese în maniera care este cea mai potrivită tuturor circumstanțelor⁵. În concordanță cu principiul reparării integrale a prejudiciului, momentul evaluării daunelor-interese ar trebui situat cât mai aproape de data pronunțării hotărârii, pentru a putea fi compensate toate pierderile posibile.

Conform art. 74, daunele-interese pentru o contravenție la contract săvârșită de o parte sunt egale, de regulă, cu pierderea suferită și câștigul nerealizat de cealaltă parte din cauza contravenției. Câștigul nerealizat nu este datorat decât dacă ar fi fost în mod efectiv realizat, o simplă posibilitate de a obține un beneficiu nefiind relevantă.

În accepțiunea art. 74 partea contractantă poate pretinde atât daune-interese directe, incidentale, cât și indirecte, în cazul în care cealaltă parte nu execută obligațiile ce derivă din contract. Daunele-interese directe reprezintă, de fapt, pierderile directe, fiind calculate ca diferența între valoarea mărfurilor, așa cum a fost stipulată în contract, și valoarea mărfurilor efectiv primite. Dacă bunurile livrate au o valoare fluctuantă, pierderea cumpărătorului se consideră a fi egală cu diferența dintre valoarea bunurilor astfel cum există în prezent, și valoarea pe care ar fi avut-o dacă ar fi fost livrate cum era stipulat în contract. În cazul în care vânzătorul a predat bunurile deteriorate, cumpărătorul are posibilitatea de a remedia defectele mărfurilor, pierderea suferită de el echivalând cu prețul reparației respective. Dacă vânzătorul întârzie în mod nejustificat în a preda mărfurile, iar cumpărătorul întreprinde măsurile necesare pentru a preîntâmpina pierderile temporare, acesta din urmă are dreptul în temeiul art. 74 să recupereze toate cheltuielile avansate în acest sens. În cazul în care contravenția este săvârșită de cumpărător și intervine înainte ca vânzătorul să producă sau să procure bunurile, art. 74 îi permite vânzătorului să recupereze profitul pe care l-ar fi obținut ca urmare a executării contractului și orice alte cheltuieli care au apărut în urma executării contractului⁶.

Daunele-interese incidentale sunt acele pierderi suplimentare pierderilor directe, adică acele costuri avansate de partea prejudiciată în drepturile sale cu scopul de a evita pierderile viitoare. Daunele-interese indirecte echivalează cu pierderile economice antrenate în relațiile cu terțe persoane.

⁴ S. Kroll; L. Mistelis; P. P. Viscasillas, *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG): Commentary*, Ed. C.H. Beck; Munchen, 2011, p. 994.

⁵ *Official Records. Documents of the Conference and Summary Records of the Plenary Meetings and of the Meetings of the Main Committees*, New York, 1991, pp. 58-60.

⁶ *Ibidem*.

Daunele-interese nu pot fi evaluate decât în bani, executarea în natură fiind exclusă de către Convenție. Totuși, urmând prevederile art. 28 executarea în natură trebuie dispusă de instanță numai dacă această formă de executare se impune în baza propriului său sistem de drept pentru contracte asemănătoare, neguverdate de Convenție.

Convenția nu prevede indemnizarea pentru un eventual prejudiciu moral, ca de pildă știrbirea reputației creditorului. O despăgubire nu este datorată decât dacă respectiva contravenție la contract ar antrena și un prejudiciu economic, spre exemplu pierderea clientelei. În acest sens s-a pronunțat și Tribunalul Comercial din Zürich, Elveția, într-un litigiu dintre un cumpărător, cu sediul în Elveția și un vânzător, cu sediul în Italia⁷. În literatura de specialitate, noțiunea de „reputație” este definită ca fiind concepția pe care întreprinzătorii comerciali, respectiv clienții și-au format-o despre un anume participant la activitatea de comerț internațional pe baza calităților sale profesionale și comerciale⁸. În speța analizată, contractul a fost perfectat între o editură pentru cărți de artă, în calitate de cumpărător, și o imprimerie, în calitate de vânzător. Vânzătorul s-a obligat să imprime, să lege și să furnizeze cumpărătorului diverse cărți și cataloage de artă.

Vânzătorul a cerut în instanță ca obligația cumpărătorului de a plăti prețul contractual să fie executată. Cumpărătorul a uzat de dreptul prevăzut în art. 50 al Convenției (reducerea prețului) pe motiv că hârtia pe care care au fost imprimate cărțile și cataloagele era de calitate inferioară, prin urmare mărfurile nu erau conforme cu prevederile contractuale. Pe de altă parte, cumpărătorul a cerut daune-interese în instanță pe motiv că i-a fost știrbită reputația. Instanța a respins cererea cumpărătorului, obligându-l la plata prețului, așa cum era prevăzut în contract, motivând că, chiar dacă, în temeiul Convenției, se pot obține daune-interese atunci când reputația este afectată de neexecutarea obligațiilor asumate prin contract, cererea de dezdăunare a cumpărătorului nu întrunește condițiile necesare, acesta nereușind să demonstreze în mod concret pierderea suferită și câștigul nerealizat.

Convenția vizează numai prejudiciile cauzate de o încălcare a unei obligații contractuale. Pretențiile cumpărătorului ca urmare a unui deces sau leziuni corporale (art. 5) precum și toate acțiunile fondate pe o responsabilitate delictuală sunt supuse dreptului național competent.

Trebuie precizat că atât în sistemul Principiilor UNIDROIT, cât și a Principiilor Dreptului European al Contractelor sfera de aplicare a daunelor-interese este mult mai cuprinzătoare decât în cazul Convenției, deoarece în cazul Principiilor pot fi compensate prin daune-interese pierderile morale. Având în vedere acest aspect, considerăm că prevederea cuprinsă în art. 5 din Convenție trebuie interpretată cât mai restrictiv, deoarece atât daunele-interese economice, dar și cele personale (cum ar fi știrbirea reputației) trebuie guvernate de Convenție.

În sistemul Convenției doar părțile contractante pot pretinde daune-interese în temeiul art. 74, acest drept nefiind recunoscut terțelor persoane, care pot obține daune-interese în conformitate cu regulile sistemului lor de drept național. Totuși, dacă una dintre părțile

⁷ CLOUT Case No. 331 (Art books case), Tribunalul Comercial din Zürich, Elveția (Handelsgericht Zürich) 10 Feb. 1999, în Djakhongir Saidov, *Damages: The Need for Uniformity*, Journal of Law and Commerce, vol. 25, Pittsburgh, 2005, p. 400.

⁸ Lynda J. Oswald, *Goodwill and Going-Concern Value: Emerging Factors in the Just Compensation Equation*, Boston College Law Review, 1991, p. 287.

contractante acționează în interesul unei terțe persoane, acea terță persoană poate obține daune-interese nu în baza contractului încheiat cu partea contractantă, întrucât în această situație se aplică legea națională, ci partea contractantă prejudiciată în drepturile sale va include în cererea sa de daune-interese și pierderea suferită de terță persoană⁹.

Daunele-interese nu pot fi superioare pierderii suferite și câștigului nerealizat pe care partea în culpă le-a prevăzut sau ar fi trebuit să le prevadă în momentul încheierii contractului, în considerarea faptelor de care avea cunoștință sau ar fi trebuit să aibă cunoștință ca fiind consecințele posibile ale contravenției la contract. Condiția previzibilității se aplică doar daunelor-interese, nu și contravenției la contract.

Condiția previzibilității are în vedere atât criterii obiective, cât și criterii subiective, deoarece în textul art. 74 găsim formularea „le-a prevăzut sau ar fi trebuit să le prevadă”. Tot din redactarea art. 74 reiese în mod evident că previzibilitatea nu se referă la daune-interese ca o anumită sumă de bani, ci la daunele-interese privite în mod general și abstract, dar limitate la pierderea suferită și câștigului nerealizat.

Momentul luat în considerare, relevant pentru previzibilitatea prejudiciului este acela al încheierii contractului. Numai din această perspectivă, debitorul trebuie să fie în stare să evalueze riscurile sau cazurile în care responsabilitatea sa pentru daune-interese ar putea fi angajată. El poate diminua aceste riscuri, prevăzând o clauză care l-ar degaja de responsabilitate¹⁰.

Daunele-interese în sistemele naționale de drept

Daunele-interese în Codul civil român

În sistemul Codului civil român, daunele-interese sunt acele despăgubiri la care este îndreptățit creditorul pentru repararea prejudiciului pe care debitorul i l-a cauzat și care este consecința directă și necesară a neexecutării fără justificare sau, după caz, culpabile a obligației (art. 1530). Dreptul creditorului de a pretinde daune-interese se naște din momentul în care sunt întrunite condițiile răspunderii civile contractuale (neexecutarea obligației, existența prejudiciului, raportul de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, neexecutarea fără justificare sau culpabilă a obligației). Debitorul va fi ținut să repare acele prejudicii care sunt consecința directă și necesară a neexecutării obligației, dacă neexecutarea este intenționată sau se datorează culpei sale. Creditorul are dreptul la daune-interese atât în cazul neexecutării totale sau parțiale, cât și în cazul executării defectuoase sau cu întârziere a obligației.

Prejudiciul cuprinde pierderea efectiv suferită de creditor și beneficiul de care acesta este lipsit. La stabilirea întinderii prejudiciului se ține seama și de cheltuielile pe care creditorul le-a făcut, într-o limită rezonabilă, pentru evitarea sau limitarea prejudiciului. Această prevedere cuprinsă în art. 1531 alin. 2 din Codul civil român echivalează cu

⁹ P. Schlechtriem; I. Schwenrer, *Commentary on UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*, second Edition, Oxford University Press, 2005, p. 760.

¹⁰ F. Enderlein; D. Maskow, *International sales law: United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods Convention on the Limitation Period in the International Sale of Goods*, Oceana Publications, 1992, p. 299.

reglementarea din art. 74 din Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri.

Conform art. 1532, la stabilirea daunelor-interese se ține seama de prejudiciile viitoare, atunci când acestea sunt certe. Prejudiciul ce ar fi cauzat prin pierderea unei șanse de a obține un avantaj poate fi reparat proporțional cu probabilitatea obținerii avantajului, ținând cont de împrejurări și de situația concretă a creditorului. Prejudiciul al cărui quantum nu poate fi stabilit cu certitudine se determină de instanța de judecată.

Debitorul răspunde numai pentru prejudiciile pe care le-a prevăzut sau pe care putea să le prevadă ca urmare a neexecutării la momentul încheierii contractului, afară de cazul în care neexecutarea este intenționată ori se datorează culpei grave a acestuia. Chiar și în acest din urmă caz, daunele-interese nu cuprind decât ceea ce este consecința directă și necesară a neexecutării obligației (art. 1533).

Dacă, prin acțiunea sau omisiunea sa culpabilă, creditorul a contribuit la producerea prejudiciului, despăgubirile datorate de debitor se vor diminua în mod corespunzător. Această dispoziție se aplică și atunci când prejudiciul este cauzat în parte de un eveniment al cărui risc a fost asumat de creditor. Debitorul nu datorează despăgubiri pentru prejudiciile pe care creditorul le-ar fi putut evita cu o minimă diligență (art. 1534).

Deosebit de Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, Codul civil român acordă creditorului dreptul la repararea prejudiciului nepatrimonial. Totodată, Codul civil român face deosebire între daunele-interese moratorii și daunele-interese compensatorii. În timp ce daunele-interese moratorii sunt despăgubirile în bani care reprezintă echivalentul prejudiciului provocat creditorului prin întârzierea executării obligației de către debitor, daunele-interese compensatorii sunt despăgubiri în bani care se plătesc creditorului pentru a-i repara prejudiciul ce i-a fost cauzat prin neexecutarea totală sau parțială ori executarea necorespunzătoare a obligațiilor de către debitor. Ceea ce diferențiază cele două categorii de daune-interese este faptul că daunele-interese compensatorii înlocuiesc executarea în natură a obligațiilor contractuale și nu se cumulează cu aceasta. Debitorul nu poate fi ținut, în același timp, la plata de daune-interese compensatorii și la executarea în natură a prestațiilor la care s-a obligat prin contract. Dimpotrivă, daunele interese moratorii se cumulează întotdeauna cu executarea în natură a obligației sau cu plata de daune-interese compensatorii¹¹.

În materia contractului de vânzare-cumpărare, daunele-interese datorate de vânzător cuprind: valoarea fructelor pe care cumpărătorul a fost obligat să le restituie celui care l-a evins; cheltuielile de judecată efectuate de cumpărător în procesul cu cel ce l-a evins, precum și în procesul de chemare în garanție a vânzătorului; cheltuielile încheierii și executării contractului de către cumpărător; pierderile suferite și câștigurile nerealizate de către cumpărător din cauza evicțiunii. De asemenea, vânzătorul este ținut să ramburseze cumpărătorului sau să facă să i se ramburseze de către acela care evinge toate cheltuielile pentru lucrările efectuate în legătură cu bunul vândut, fie că lucrările sunt autonome, fie că sunt adăugate, dar, în acest din urmă caz, numai dacă sunt necesare sau utile (art. 1702). Totodată, în cazul nerealizării bunului viitor, atunci când există culpa vânzătorului, acesta este

¹¹ F.-A. Baias; E. Chelaru; R. Constantinovici; I. Macovei (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. București, 2012, p.1618.

obligat să plătească daune-interese. În situația vânzării bunului altuia, dacă vânzătorul nu asigură transmiterea dreptului de proprietate către cumpărător, acesta din urmă poate cere daune-interese.

În ceea ce îl privește pe cumpărător, dacă acesta nu a plătit prețul prevăzut în contract, conform art. 1724 acesta datorează vânzătorului daune-interese, indiferent dacă acesta din urmă promovează o acțiune în executarea silită a obligației de plată sau în rezoluțiunea contractului de vânzare-cumpărare.

Daunele-interese în sistemul Codul civil grec

Daunele, conform doctrinei și jurisprudenței, reprezintă acele prejudicii pe care le suferă o persoană în legătură cu bunurile sale, corporale sau necorporale. Sistemul de drept din Grecia recunoaște atât daunele pecuniare, cât și cele non-pecuniare. Codul civil grec reglementează daunele-interese în art. 297-298. Conform reglementării din Codul civil grec daunele-interese se împart între pierderea suferită și câștigul nerealizat. Această situație este în concordanță cu prevederea cuprinsă în art. 74 din Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri. Diferențierea între pierderile suferite și câștigul nerealizat are drept scop determinarea întinderii acestora. Pierderile suferite, ca și regulă, pot fi stabilite cu exactitate. În schimb, câștigul nerealizat nu poate fi definit ca un prejudiciu anume, mai degrabă ca o pierdere care în mod ipotetic poate fi determinată, și în consecință devine dificil a proba existența cu certitudine a unei asemenea daune¹². Legiuitorul stabilește anumite limite doar în ceea ce privește determinarea câștigului nerealizat. Necesitatea unor asemenea limite derivă din faptul că în timp ce pierderile suferite există deja, acestea putând fi probate cu ușurință, câștigul nerealizat poate fi, în principiu, determinat ipotetic. Potrivit art. 288 teza a doua câștigul nerealizat reprezintă acel profit care poate fi anticipat ca probabil conform cursului firesc al lucrurilor sau în concordanță cu anumite circumstanțe speciale. Din formularea acestui text de lege rezultă că în determinarea câștigului nerealizat se va da eficiență condiției previzibilității, fiind avute în vedere doar criterii obiective.

Daunele-interese în legislația din India

India este una dintre țările care, în ciuda faptului că a participat la Conferința diplomatică de la Viena din 1980, a ales să nu ratifice Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri. Puternic influențată de legea engleză, vânzarea de mărfuri în India este reglementată de două instrumente legislative: The Sale of Goods Act–SGA (1930) și The Indian Contract Act–ICA (1872). Ca regulă generală, condițiile pentru a cere daune-interese sunt prevăzute în SGA, iar modalitatea de determinare a acestora în ICA.

Principiul fundamental care stă la baza daunelor-interese este reprezentat de faptul că o parte care a suferit pierderi în urma existenței unei contravenții la contract, trebuie, prin intermediul daunelor-interese, să fie repusă în aceeași situație în care s-ar fi aflat dacă

¹² M. Stathopoulos; A. Karampatzos, *Contract Law in Greece*, third edition, Ant. N. Sakkoulas Publishers, Wolters Kluwer, Law & Business, 2014, p. 205.

obligățiile ar fi fost executate în conformitate cu prevederile contractuale. Secțiunea 73 din ICA privind daunele-interese este modelată după common law-ul din Marea Britanie, mai exact după regulile statuate în *Hadley v. Baxendale*¹³. Reprezentând piatra de temelie a reglementărilor privind daunele-interese în India, regulile prevăzute în *Hadley* pot fi rezumate astfel: daunele-interese ce decurg în mod natural din neexecutarea obligațiilor conform prevederilor contractuale vor fi întotdeauna recuperate de partea vătămată în drepturile sale prin existența contravenției la contract (daune-interese generale), iar daunele-interese ce decurg doar în anumite circumstanțe din neexecutarea obligațiilor conform prevederilor contractuale nu pot fi recuperate, decât dacă împrejurările speciale au fost cunoscute de partea care a săvârșit o contravenție la contract (daune-interese speciale).

Punctul de referință pentru calcularea daunelor-interese îl reprezintă prețul curent al mărfurilor. Când în contract este stipulat un termen pentru executare, acesta va reprezenta data săvârșirii contravenției la contract. În acest caz daunele-interese vor fi calculate conform diferenței dintre prețul curent al mărfurilor și prețul stabilit în contract. Dacă nu poate fi stabilit prețul curent al mărfurilor, atunci este ilustrativă decizia Înaltei Curți din Madras, conform căreia punctul de referință după care vor fi calculate daunele-interese este reprezentat de diferența dintre prețul stabilit în contract și prețul pe care l-ar fi plătit cumpărătorul dacă ar fi procurat mărfuri de aceeași calitate la aceeași dată la care trebuiau livrate bunurile prevăzute în contract¹⁴.

Partea contractantă care invocă săvârșirea contravenției la contract trebuie să ia măsurile rezonabile, ținând seama, de împrejurări, pentru a limita pierderea, inclusiv câștigul nerealizat, rezultat al contravenției. Dacă ea neglijează să facă acest lucru, partea în culpă poate cere o reducere a daunelor-interese egală cu mărimea pierderii care ar fi trebuit evitată. Această cerință nu este incidentă în cazul unei contravenții anticipate. Astfel, în conformitate cu legislația indiană obligația de a limita pierderea, inclusiv câștigul nerealizat, rezultat al contravenției apare doar în caz de încălcare a contractului sau în cazul în care partea vătămată a anulat contractul, spre deosebire de Convenție, sub imperiul căreia părțile au obligația de a acționa pentru ca o pierdere eventuală să nu se producă.

Raportat la legislația indiană, regula cuprinsă în art. 74 al Convenției rezultă a fi mult mai cuprinzătoare. Dacă sub imperiul Convenției este necesar ca daunele-interese să fi fost prevăzute ca o posibilă consecință a contravenției la contract, legislația indiană are în vedere daunele-interese ca fiind un rezultat probabil al contravenției la contract.

Concluzii

Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri tratează daunele-interese, ca și noțiune, într-o manieră tradițională, regăsită în multe sisteme naționale de drept. Astfel, prin daune-interese se înțelege pierderea suferită de partea vătămată în drepturi prin neexecutarea obligațiilor contractuale, dar și câștigul nerealizat. Principalul

¹³ *Hadley v. Baxendale*, este o decizie a Înaltei Curții a Angliei și a Țării Galilor, din 1854, care reprezintă un model de determinare a daunelor-interese atunci când a fost săvârșită o contravenție la contract, în C. K. Rao, *Law of Damages and Compensation*, Law Book Company, India, 1959, p. 132.

¹⁴ K. Mahajan, K. Sanwal, *The case for a uniform sales law and CISG in India*, *International company and commercial law review*, vol. 20, London, 2009.

neajuns al Convenției este faptul că nu reglementează în mod expres repararea prejudiciilor morale, deși atât Principiile UNIDROIT, cât și Principiile Dreptului European al Contractelor, dar și foarte multe sisteme naționale de drept consacră existența daunelor-interese personale. Urmând linia lacunelor Convenției în ceea ce privește reglementarea daunelor-interese, trebuie precizat că lipsa prevederilor privind consecințele încălcării unei obligații precontractuale, dar și faptul că nu există reguli specifice pentru calcularea daunelor-interese, acest rol revenind instanțelor de judecată sau tribunalelor arbitrale, precum și faptul că textul Convenției nu este suficient de clar în ceea ce privește cui îi incumbă sarcina probei, toate acestea reprezintă un minus pentru Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, care periclitează aplicarea sa uniformă și în concordanță cu necesitățile comerțului internațional.

Din analiza întreprinsă se desprinde în mod evident că atât sistemul de drept român, dar și cel grec, deși conțin multe similarități cu textul Convenției, sunt superioare acesteia în ceea ce privește reglementarea daunelor-interese, și este suficient, pentru a le sublinia superioritatea, să amintim doar că cele două sisteme de drept reglementează prejudiciul moral. Raportat la legislația indiană, textul Convenției este mult mai cuprinzător în ceea ce privește reglementarea daunelor-interese. Dacă sub imperiul Convenției este necesar ca daunele-interese să fi fost prevăzute ca o posibilă consecință a contravenției la contract, legislația indiană are în vedere daunele-interese ca fiind un rezultat probabil al contravenției la contract.

Această lucrare a fost finanțată din contractual POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013).

BIBLIOGRAFIE:

- Baias, Falvius-Antoni; Chelaru, Eugen; Constantinovici, Rodica; Macovei, Ioan (coord.), *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, Ed. C.H. București, 2012.
- Kroll, Stefan; Mistelis, Loukas; Viscasillas, Pilar Perales, *UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG): Commentary*, Ed. C.H. Beck; Munchen, 2011.
- Liu, Chengwei, *Remedies in International Sales*, Ed. JurisNet LLC, New York, 2007.
- Macovei, Ioan, *Tratat de dreptul comerțului internațional*, Ed. Universul Juridic București, 2014.
- Majumdar, Indraneel Basu; Jha, Srishti, *The Law Relating to Damages under International Sales: A Comparative Overview between the CISG and Indian Contract Law*, Vindobona Journal of International Commercial Law & Arbitration, nr. 5, 2001.
- Schlechtriem, Peter; Schwenrer, Ingeborg, *Commentary on UN Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG)*, second Edition, Oxford University Press, 2005.
- Stathopoulos, Michael; Karampatzos, Antonios, *Contract Law in Greece*, third edition, Ant. N. Sakkoulas Publishers, Wolters Kluwer, Law & Business, 2014.

**THE DISCIPLINARY LIABILITY OF MILITARY PERSONNEL. MILITARY
DISCIPLINE AND SPECIFIC DISCIPLINARY MISCONDUCTS**

**Andra Puran, PhD Student, Assist., University of Pitești, Postdoctoral Researcher
at the "Titu Maiorescu" University of Bucharest**

Abstract: The army of a state, by its structure, organization and mission, shows the degree of development and democratic character of that state. Military discipline is a necessary condition for the activity of Romanian military structures. Failing to comply with military discipline is liable to penalties. Disciplinary misconduct, as it is defined by the Regulation of military discipline, takes most of the definition of common law misconduct, highlighting the peculiarities given by the qualified subject and by the sources that impose obligations on the subject.

Key-words: military personnel, discipline, disciplinary misconduct, obligations, Regulation

1. Introducere

Armata Română este organizată și funcționează în mai multe structuri cu statut propriu. În ceea ce privește răspunderea disciplinară a militarilor din toate structurile armatei române, aplicabile sunt dispozițiile Legii nr. 80/1995¹, statutul cadrelor militare, și dispozițiile Regulamentului disciplinei militare², aprobat prin Ordinul ministrului Apărării Naționale nr. 64/2013³.

Sub incidența prevederilor Regulamentului disciplinei militare intră cadrele militare în activitate, soldații și gradații profesioniști, rezerviștii pe timpul concentrării sau mobilizării, elevii și studenții din instituțiile militare de învățământ de formare a cadrelor militare în activitate, denumiți pe parcursul acestui capitol militari⁴. De asemenea, conform Ordinului ministrului Ministerului Afacerilor Interne nr. 116 din 24 iulie 2013 privind reglementarea unor măsuri în domeniul regimului disciplinar al militarilor din Ministerul Afacerilor Interne⁵, dispozițiile cuprinse în Capitolul I, secțiunile 1 și 2 și în Capitolele II, III, IV și VII din Regulamentul disciplinei militare se aplică și militarilor din Ministerul Afacerilor Interne, cu excepția dispozițiilor care reglementează în materii ce fac obiectul Ordinului ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 privind regimul disciplinar al personalului din Ministerul Afacerilor Interne.

Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 stabilește principiile și regulile procedurale ale cercetării disciplinare a polițiștilor, dar și organizarea și funcționarea

¹ Textul inițial a fost publicat în Monitorul Oficial al României Partea I, nr. 155 din 20 iulie 1995; legea a suferit o serie de modificări și completări.

² Publicat în Monitorul Oficial nr. 399 bis/03.07.2013.

³ Publicat în Monitorul Oficial nr. 399/03.07.2013.

⁴ Art. 1 alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare.

⁵ Publicat în Monitorul Oficial cu numărul 461 din data de 25 iulie 2013.

Consiliilor de judecată și de onoare pentru cadrele militare din MAI.

Prin cadre militare se înțelege, conform art. 1 din Legea nr. 80/1995, cetățenii români cărora li s-a acordat grad de ofițer, maistru militar sau subofițer, în raport cu pregătirea lor militară și de specialitate, în condițiile legilor speciale. Conform art. 4 din Statutul cadrelor militare, acestea se pot afla într-una dintre următoarele situații:

a) în activitate, când ocupă o funcție militară. Calitatea de cadru militar în activitate se menține și pe timpul cât acestea sunt eliberate din funcții pentru a urma diferite forme de pregătire în interesul serviciului, precum și atunci când sunt puse la dispoziție: în vederea încadrării sau trecerii în rezervă ori în retragere; pentru cazurile de boală stabilite prin hotărâre a Guvernului; pe timpul cât sunt în captivitate. Pot fi cadre militare în activitate persoanele care au cetățenie română și domiciliul în țară.

b) în rezervă, când nu ocupă o funcție militară, dar întrunesc condițiile prevăzute de lege pentru a fi chemate să îndeplinească serviciul militar ca rezerviști concentrați sau mobilizați, iar la nevoie, în calitate de cadre militare în activitate;

c) în retragere, când, potrivit legii, nu mai pot fi chemate pentru îndeplinirea serviciului militar.

Soldații și gradații profesioniști constituie un corp distinct de personal militar, recrutat pe bază de voluntariat și situat la baza ierarhiei militare. Aceștia sunt angajați pe baza unui contract în funcții prevăzute în acest scop în statele de organizare a unităților militare, pe o perioadă determinată, în funcție de nivelul de pregătire, starea de sănătate și aptitudinile acestora pentru îndeplinirea îndatoririlor militare⁶.

2. Disciplina militară

Ca și în dreptul comun, disciplina militară⁷ este o condiție absolut necesară pentru desfășurarea activității structurilor armatei române. O definiție a disciplinei militare ne oferă art.2 din Regulamentul disciplinei militare care stabilește că aceasta constă în *“respectarea de către militari a prevederilor legale, a normelor de ordine și de comportament obligatorii pentru menținerea stării funcționale, îndeplinirea misiunilor specifice și buna desfășurare a activităților din armată”* și constituie *“unul dintre factorii determinanți ai capacității operaționale a armatei și se bazează atât pe acceptarea conștientă a normelor de comportament stabilite, cât și pe acordarea recompenselor și aplicarea sancțiunilor disciplinare”*.

Realizarea disciplinei militare se face prin: respectarea strictă a actelor normative în vigoare și a jurământului militar; întărirea coeziunii în cadrul structurilor militare și afirmarea spiritului camaraderesc; exigența față de sine și față de subordonați; aplicarea cu corectitudine și obiectivitate a măsurilor stimulative și a celor coercitive; desfășurarea activităților cu caracter preventiv și educativ, pe categorii de militari și individual; exemplul personal în

⁶ Art. 1 din Legea 384/2006 cu modificările și completările ulterioare.

⁷ Pentru analiza disciplinei militare a se vedea și L. Georgescu, *Răspunderea disciplinară a militarilor*, în ”Revista română de dreptul muncii”, nr. 3/2009, pp.78-83.

relațiile de serviciu și în societate⁸.

Pentru instituirea și păstrarea disciplinei militare sunt prevăzute următoarelor măsuri preventive⁹: a) exercitarea actului de comandă de către comandanți sau șefi; b) îndeplinirea întocmai și la timp a ordinelor, îndatoririlor și atribuțiilor funcționale de către subordonați; c) respectarea normelor de ordine interioară, de comportare ostășească și civică de către militari; d) asumarea răspunderii pentru faptele proprii de către tot personalul.

Regulamentul stabilește în concret¹⁰ care sunt direcțiile principale de acțiune pentru implementarea disciplinei militare: a) fundamentarea relațiilor funcționale din cadrul tuturor structurilor militare pe baza autorității legii și a regulamentelor militare, a ordinelor și dispozițiilor emise de autoritățile competente; b) adoptarea măsurilor preventive enunțate anterior pentru implementarea disciplinei militare; c) formarea convingerilor, la toate categoriile de personal, privind necesitatea și corectitudinea actului de comandă; d) promovarea unor atitudini corecte și ferme de către comandanți/șefii de la toate nivelurile ierarhice împotriva lipsei de profesionalism în planificarea, organizarea, desfășurarea, conducerea, evaluarea și controlul oricărei activități în cadrul structurilor militare; e) asigurarea cadrului organizatoric pentru instruirea și educarea întregului personal; f) promovarea exemplului personal pozitiv; g) informarea oportună a întregului personal cu privire la conținutul actelor normative nou- apărute, precum și la completările survenite în cele existente din domeniul disciplinei militare; h) aplicarea întocmai a prevederilor actelor normative.

Sunt prevăzuți, de asemenea, în Regulament și factorii care diminuează disciplina militară¹¹: a) neîndeplinirea de către comandanți/șefi a tuturor responsabilităților și atribuțiilor pe linia prevenirii și sancționării faptelor incompatibile cu calitatea de militar, încercarea de a ascunde abaterile disciplinare săvârșite de către subordonați sau de a diminua gravitatea acestora; b) subminarea coeziunii structurilor militare și/sau a coeziunii dintre diferitele categorii de personal; c) tolerarea unor manifestări, atitudini, acțiuni denigratoare sau discriminatorii în rândul personalului; d) lipsa de fermitate, ineficiența aplicării sancțiunilor disciplinare, precum și inconsecvența acțiunilor educativ-preventive; e) nivelul de trai al personalului subordonat; f) cunoașterea insuficientă a subordonaților; g) lipsa de profesionalism.

Obligația de informare a personalului militar și de implementare a disciplinei militare revine comandanților sau șefilor structurilor militare, după caz. Deasemenea, aceștia răspund și de aplicarea normelor de disciplină militară în structurile pe care le comandă.

Regulamentul disciplinei militare¹² instituie pentru comandanți sau șefi o serie de obligații ce decurg din calitatea lor și potrivit funcției pe care o dețin: a) să cunoască și să

⁸ Art. 3 alin.(1) din Regulamentul disciplinei militare.

⁹ Art. 3 alin. (2) din Regulament.

¹⁰ În art. 3 alin. (3).

¹¹ Art. 4 din Regulament.

¹² Art. 6 alin. (3) din Regulament.

aplice, în toate împrejurările, îndatoririle ce îi revin conform actelor normative privind disciplina militară; b) să ia decizii, să le exprime prin ordine scurte, clare și precise, să asigure condițiile necesare îndeplinirii acestora și să urmărească executarea lor, asumându-și întreaga răspundere privind disciplina militară; c) să cultive și să dezvolte la subordonați sentimentul demnității și onoarei militare, răspunderea personală față de îndeplinirea atribuțiilor funcționale și a ordinelor primite, respectarea prevederilor actelor normative; d) să ordone executarea unor acțiuni numai în temeiul dispozițiilor legale; e) să respecte drepturile și libertățile fundamentale ale subordonaților, precum și personalitatea și demnitatea acestora; f) să rezolve cererile subordonaților în limitele competențelor pe care le are sau să raporteze ierarhic când acestea depășesc posibilitățile sale de soluționare; g) să fie principial, drept și exigent în relațiile de serviciu cu subordonații și în aprecierea activității lor; h) să fie exemplu pozitiv pentru subordonați în toate împrejurările; i) să aplice măsuri ferme pentru prevenirea și combaterea faptelor care afectează disciplina militară; j) să acorde recompense și să aplice sancțiuni disciplinare în concordanță cu competențele conferite de Regulamentul disciplinei militare; k) să analizeze starea disciplinei militare la termenele prevăzute prin reglementările în vigoare sau ori de câte ori este nevoie și să ia măsurile ce se impun; l) să permită subordonaților să își justifice faptele ce le sunt imputate.

Nu numai comandanții au obligații în ceea ce privește disciplina militară, ci și ceilalți militari au obligația de a cunoaște toate drepturile și îndatoririle ce le revin conform legislației speciale. De asemenea, aceștia au obligația de a respecta ordinele date de comandanți sau șefi, cu excepția, instituită de art. 7 alin. (2) din Regulament, situației în care ordinele nu sunt date în forma prevăzută de lege și contravin legislației în vigoare, obiceiurilor războiului și convențiilor internaționale la care România este parte.

Acest caz este unul de nerăspundere disciplinară, explicat în doctrină prin teoria “baionetelor inteligente” prin care subordonaților li se dă dreptul și li se instituie, în același timp, obligația de a aprecia legalitatea ordinelor și misiunilor primite și de a nu le executa pe cele ilegale deoarece și-ar atrage răspunderea juridică. În acest sens se precizează, atât în legislație cât și în practica judiciară că, dacă subordonatul a acționat conform instrucțiunilor unui superior ierarhic, nu-l va degaja de responsabilitatea sa, însă va putea fi considerat ca un motiv de diminuare a pedepsei¹³. În caz de ordin ilegal, militarii sunt obligați să raporteze acest aspect comandantului sau șefului imediat superior al celui care a dat ordinul.

O altă obligație instituită de Regulament în sarcina militarilor este de a raporta comandantului sau șefului orice abatere disciplinară despre care au cunoștință. Această obligație cade și în sarcina celui care a săvârșit o asemenea faptă.

Pentru menținerea disciplinei militare, periodic, la fiecare structură militară, comandantul sau șeful analizează starea disciplinei militare¹⁴. Scopul analizei stării disciplinei militare este de a stabili modul în care este influențat procesul de instrucție și învățământ și cauzele care au favorizat producerea de evenimente sau abateri disciplinare. În urma acestei analize, comandantul sau șeful ordonă măsuri de prevenire a acestor fapte.

¹³ I. Dragoman, C. Militaru, *7 studii de drept internațional militar*, Editura Lumina Lex, București, 2003, p.203.

¹⁴ Regulamentul disciplinei militare a acordat un întreg capitol, Capitolul VII, pentru a reglementa regulile și procedurile de urmat în cadrul analizei stării disciplinei militare.

Periodicitatea analizei stării disciplinei militare este stabilită de art. 154 din Regulament:

- a) la pluton - zilnic;
- b) la companie/similar - săptămânal;
- c) la batalion/similar, regiment/similar-lunar;
- d) la brigadă/similar - semestrial, de regulă la sfârșitul etapelor de instrucție în prima decadă a lunii următoare, și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- e) la divizie/similar - anual, în ultima decadă a anului de instrucție, și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- f) la instituțiile militare de învățământ - la sfârșitul fiecărui an de învățământ și când comandantul apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru;
- g) la statele majore ale categoriilor de forțe ale armatei, la comandamentele de armă - anual și când comandantul/șeful apreciază că este necesar, în cadrul ședințelor de lucru.

În general, analiza stării disciplinei militare cuprinde¹⁵: a) activitatea desfășurată de către comandantul/șeful unității militare pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale, cunoașterea și aplicarea la timp a prevederilor actelor normative, în scopul dezvoltării răspunderii militarilor; b) organizarea și executarea controalelor pe linia disciplinei militare, măsurile luate și modul de rezolvare a neregulilor constatate pe timpul acestora; c) eficacitatea măsurilor întreprinse și a analizelor efectuate în scopul prevenirii abaterilor disciplinare și evenimentelor; d) cunoașterea și aplicarea cerințelor rezultate din prevederile actelor normative ce reglementează activitatea din unitatea militară privind păstrarea bunurilor armatei, precum și pentru prevenirea pagubelor materiale; e) numărul, natura și urmările evenimentelor, cauzele care le-au generat și răspunderea ce revine celor care se fac vinovați de producerea acestora; f) respectarea disciplinei rutiere; g) organizarea și executarea serviciului interior și a celui de pază, păstrarea armamentului și muniției, aplicarea măsurilor de prevenire și de stingere a incendiilor; h) respectarea programului și orarului zilnic, a ordinii interioare în subunități și în parcurile de tehnică militară, a reglementărilor în vigoare privind conduita și ținuta militarilor în toate împrejurările; i) influența exercitată de starea disciplinei militare asupra îndeplinirii planului cu principalele activități, a celui de producție și a programului de învățământ; j) cunoașterea subordonaților, a preocupărilor și a nevoilor acestora; k) modul de rezolvare a rapoartelor, propunerilor și sesizărilor, precum și asigurarea drepturilor personalului militar și civil; l) cunoașterea situației efectivelor, evidența acestora, participarea militarilor la instrucție, preocuparea pentru limitarea răspândirilor; m) respectarea prevederilor legale în vigoare cu privire la gestionarea documentelor și asigurarea protecției informațiilor clasificate; n) analiza securității și sănătății în muncă și a protecției mediului în zona de responsabilitate; o) recompensarea celor merituosi și sancționarea celor vinovați; p) alte probleme specifice.

În urma acestei analize se întocmesc și se înaintează pe cale ierarhică, rapoarte-sinteză privind starea disciplinei militare. Raportul- sinteză la nivel național pentru anul de instrucție precedent este întocmit de Serviciul poliție militară din Statul Major General și

¹⁵ Tematica privind analiza disciplinei militare este prevăzută în Anexa 17 la Regulamentul disciplinei militare.

poartă denumirea de “Sinteza privind starea disciplinei militare în Armata României”.

3. Abateri disciplinare specifice

Termenul de abatere disciplinară militară este definit în Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare: *“abatere de la disciplina militară - faptă în legătură cu atribuțiile de serviciu și care constă într-o acțiune sau inacțiune săvârșită cu vinovăție de către militar, prin care acesta a încălcat normele legale, regulamentele militare, ordinele și dispozițiile legale ale comandanților/șefilor ierarhici”*.

Definiția preia în mare parte definiția abaterii din dreptul comun, evidențiind particularitățile date de subiectul calificat și de izvoarele care instituie obligații în sarcina subiectului.

În doctrină¹⁶ s-a definit abaterea disciplinară ca fiind *„o formă a conduitei ilicite care se manifestă prin încălcarea de către militari a obligațiilor decurgând din legi, ordine și regulamente, obligații care, în totalitatea lor, alcătuiesc atribuțiile funcționale ale militarului, dar și conținutul disciplinei militare”*.

Pe lângă definiția oferită în Glosar¹⁷, pentru o limitare expresă a faptelor ce constituie abateri disciplinare militare, judecate de consiliile de onoare, art. 24 din Regulament reglementează elementele obligatorii pentru ca o faptă să constituie abatere disciplinară:

1) *constituie abatere de la disciplina militară, potrivit prevederilor art. 47 - 49, sau reprezintă o încălcare a prevederilor art. 8, art. 29 lit. a) - c), lit. e) și lit. h) și art. 30 alin. 1 din Legea nr. 80/1995, cu modificările și completările ulterioare.*

Articolele 47, 48 și 49 din Regulament, reglementează expres și limitativ fapte care constituie abateri disciplinare militare, prin încălcarea normelor privind onoarea și demnitatea militară, exercitarea atribuțiilor funcționale și îndeplinirea misiunilor sau activităților.

Constituie abateri de la disciplina militară următoarele fapte care compromit onoarea și demnitatea militară: a) acordarea de recompense nemeritate sau aplicarea de sancțiuni disciplinare nejustificate subordonaților; b) împrumuturile de bani și/sau bunuri materiale de la subordonați; c) dezinformarea sau tăinuirea unor fapte de indisciplină săvârșite în unitatea militară sau subunitate; d) lipsa de sinceritate sau a curajului răspunderii pentru faptele comise; e) prezentarea de rapoarte, scrisori, cereri și sesizări individuale/petiții în grup neconforme cu realitatea; f) ascunderea sau nedeclararea identității în cazul comiterii unor abateri sau refuzul de a se legitima la cererea comandanților/șefilor și superiorilor în grad sau a organelor militare de control; g) prezentarea la program sau la intrarea în serviciu sub influența băuturilor alcoolice/drogurilor/substanțelor halucinogene/substanțelor etnobotanice sau consumul acestora în timpul programului, serviciului, exercițiilor și misiunilor; h) lipsa de respect manifestată față de comandanți/șefi, superiori, egali sau inferiori în grad; i) participarea voluntară la manifestările unor comunități religioase sau organizații prin care se aduce atingere demnității militarului, statului sau națiunii române și emiterea unor opinii

¹⁶ D. Toader, *Statutul juridic al militarilor în societatea românească*, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010, p. 167.

¹⁷ Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare.

discriminatorii față de grupuri de persoane sau entități sociale; j) participarea la activități cu caracter politic care au ca efect implicarea instituției militare; k) portul neregulamentar al uniforme, gradelor și însemnelor militare; l) nerespectarea regulilor de igienă individuală și colectivă; m) instigarea altor militari sau favorizarea cu intenție a acestora la săvârșirea de fapte care constituie abateri disciplinare; n) participarea voluntară la perturbarea gravă a ordinii și liniștii publice.

Constituie abateri de la disciplina militară următoarele fapte privind exercitarea atribuțiilor funcționale: a) încălcarea normelor de evaluare a performanțelor subordonaților; b) nerespectarea atribuțiilor de serviciu sau superficialitate în îndeplinirea acestora; c) neexecutarea la timp a controalelor stabilite prin reglementările în vigoare, din cauze ce țin de persoana respectivă; d) neacordarea la timp a drepturilor legale ce se cuvin personalului; e) dezinteres în perfecționarea pregătirii militare și de specialitate; f) neîntreținerea armamentului și a tehnicii din dotare; g) încălcarea reglementărilor în vigoare privind protecția informațiilor clasificate naționale, NATO și UE; h) ruperea de sigilii sau deschiderea neautorizată a corespondenței; i) introducerea sau deținerea, fără aprobarea persoanelor în drept, într-o unitate militară, la bordul unei nave ori aeronave sau în orice alt loc unde staționează militari a băuturilor alcoolice, drogurilor/substanțelor halucinogene/substanțelor etnobotanice sau a materialelor periculoase; j) introducerea uneia sau a mai multor persoane, fără aprobare, într-o unitate militară, la bordul unei nave sau aeronave, în raionul de dispunere/tabere sau cartiruire; k) manifestarea de slăbiciune și părtinire față de subordonații care comit abateri de la disciplina militară; l) încălcarea normelor de conduită militară în unitatea militară.

Constituie abateri de la disciplina militară¹⁸ următoarele fapte privind îndeplinirea misiunilor/activităților: a) neîncadrarea în programul orar al unității; b) devierea, fără motiv, de la itinerarul fixat; c) absența nemotivată de la serviciu, până la 24 de ore; d) neraportarea despre executarea ordinelor primite; e) întârzierile în executarea sau transmiterea ordinelor primite; f) încredințarea vehiculului, navei sau aeronavei altei persoane, ori părăsirea acestora fără aprobare; g) neîndeplinirea misiunii în condițiile ordonate; h) sustragerea de la activitățile ordonate pe linie de garnizoană; i) părăsirea fără aprobare a unității militare sau a locului de dispunere/cartiruire ori a taberei; j) pătrunderea fără autorizare într-un loc cu acces limitat, semnalizat sau cunoscut în acest sens; k) sustragerea de la îndeplinirea serviciului sau de la desfășurarea activităților specifice; l) nerespectarea actelor normative specifice în domeniile protecției mediului, securității și sănătății în muncă, precum și a normelor de apărare împotriva incendiilor; m) nerespectarea actelor normative specifice din domeniul informării și relațiilor publice referitoare la condițiile de acordare de către personalul Ministerului Apărării Naționale a interviurilor și declarațiilor de presă către reprezentanții mass-mediei civile.

Legea nr. 80/1995¹⁹ prevede care sunt principalele îndatoriri ale militarilor: a) să fie loiali și devotați statului român și forțelor sale armate, să lupte pentru apărarea României, la

¹⁸ ”Din punct de vedere subiectiv-al militarului- disciplina militară constituie o obligație juridică de sinteză, care însumează și rezumă, în esență, totalitatea obligațiilor asumate prin depunerea jurământului militar.”, L. Georgescu, op. cit., p. 82.

¹⁹ Art. 8 din Legea nr. 80/1995.

nevoie până la sacrificiul vieții, să respecte și să apere valorile democrației constituționale; b) să respecte jurământul militar și prevederile regulamentelor militare, să execute întocmai și la timp ordinele comandanților și ale șefilor, fiind responsabili de modul în care îndeplinesc misiunile ce le sunt încredințate. Cadrelor militare nu li se poate ordona și le este interzis să execute acte contrare legii, obiceiurilor războiului și convențiilor internaționale la care România este parte; neexecutarea ordinelor în aceste condiții nu atrage răspunderea penală și civilă a subordonaților; c) să prețuiască onoarea și gloria de luptă ale forțelor armate ale României, ale armei și unității din care fac parte, precum și demnitatea gradului și a uniformei militare pe care le poartă; d) să-și perfecționeze pregătirea profesională, să asigure instruirea temeinică și educarea subordonaților și să apere drepturile acestora; e) să acționeze pentru întreținerea regulamentară și menținerea în stare de operativitate a tehnicii și armamentului și pentru folosirea și administrarea eficientă a bunurilor din dotare; f) să păstreze cu strictețe secretul militar, de stat și de serviciu, precum și caracterul confidențial al unor activități și documente.

Cadrele militare în activitate au obligația să participe la misiuni în afara teritoriului statului român, în funcție de cerințele Ministerului Apărării Naționale, pentru îndeplinirea obligațiilor asumate de România prin convenții și tratate internaționale.

Art. 29 din Legea nr. 80/1995 prevede restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți, în conformitate cu art. 53 din Constituție, pentru cadrele militare în activitate. Nerespectarea unora dintre aceste restrângeri, la care face referire art. 24 alin.(1) lit.a) din Regulament, constituie abatere disciplinară: a) opiniile politice pot fi exprimate numai în afara serviciului; b) exprimarea în public a unor opinii contrare intereselor României și forțelor armate nu este permisă; c) condițiile în care cadrele militare în activitate vor putea să prezinte public informații militare se vor stabili prin ordin al ministrului apărării naționale; e) constituirea în diferite forme de asociere cu caracter profesional, tehnico-științific, cultural, sportiv-recreativ sau caritabil, cu excepția celor sindicale ori care contravin comenzii unice, ordinii și disciplinei specifice instituției armatei, este permisă în condițiile stabilite prin regulamentele militare; h) cadrele militare în activitate se pot deplasa în străinătate în condițiile ce se stabilesc prin ordin al ministrului apărării naționale.

Prin încălcarea interdicțiilor stabilite de art. 30 din Legea nr. 80/1995 se săvârșesc de asemenea abateri disciplinare. Reglementările legale²⁰ prevăd obligația cadrelor militare în activitate de a nu efectua activități care contravin demnității, prestigiului și normelor de comportare ce decurg din calitatea lor de cadre militare.

Din această enumerare, înțelegem că nicio faptă care nu se regăsește în reglementarea articolelor precizate nu poate fi considerată abatere disciplinară militară, cu excepția faptelor prevăzute pentru abateri disciplinare grave, pe care le vom analiza ulterior.

2) *nu a constituit temeiul aplicării unei alte sancțiuni disciplinare prevăzut de art. 60 alin. (3)* care stabilește că sancțiunea disciplinară pentru cadrele militare se aplică în termen de cel mult 6 luni de la data săvârșirii și că, în cazul faptelor continue, termenul curge de la data încetării acțiunii sau inacțiunii, iar în cazul faptelor continuate, de la data săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni.

²⁰ Art. 30 alin.(1) din Legea nr. 80/1995.

3) *a fost săvârșită în urmă cu cel mult 6 luni;*

Termenul de prescripție a acțiunii disciplinare este stabilit la 6 luni de la data săvârșirii faptei. După acest termen, susceptibil de suspendare sau întrerupere, acțiunea disciplinară va fi respinsă ca prescrisă.

4) *nu constituie cauză de trimitere în fața consiliilor de judecată.*

Așa cum am arătat anterior, pe lângă faptele ce constituie abateri disciplinare, sunt prevăzute și fapte care constituie abateri disciplinare grave.

Regulamentul²¹ definește, având la bază abaterea disciplinară, și abaterea disciplinară militară gravă, prin care se înțelege abaterea care are ca efect producerea unor disfuncții majore în activitatea structurii militare, afectarea în mod esențial a imaginii instituției militare, a ordinii și disciplinei militare sau lezarea semnificativă a demnității și onoarei militare.

În Glosar²² găsim explicația unor termeni și sintagme folosite în această definiție. Astfel, disfuncția majoră presupune aducerea structurii militare în imposibilitatea de a-și îndeplini misiunile și activitățile din domeniul de responsabilitate stabilit conform legii. În același sens, lezare semnificativă constă în ofensă sau prejudiciu grav adus demnității și onoarei militare.

Faptele care constituie abateri disciplinare grave sunt prevăzute expres și limitativ de art. 25 alin. (1) din Regulament: a) aducerea unor grave prejudicii onoarei și demnității militare, constatate de către consiliile de onoare; b) cauzarea sau favorizarea producerii unui eveniment ca urmare a neîndeplinirii atribuțiilor de serviciu; c) participarea voluntară la perturbarea gravă a ordinii și liniștii publice; d) participarea la mitinguri, demonstrații, procesiuni sau întruniri cu caracter politic ori sindical; e) comiterea de abateri grave de la prevederile regulamentelor militare sau ale altor dispoziții legale; f) aderarea la culte religioase care, potrivit legii, contravin normelor de păstrare a ordinii publice, precum și la cele care încalcă bunele moravuri sau afectează exercitarea profesiei; g) dezinteresul în îndeplinirea atribuțiilor și sarcinilor de serviciu care se materializează prin acordarea calificativului "necorespunzător" în două aprecieri de serviciu anuale consecutive; h) aderarea la partide, formațiuni sau organizații politice, precum și desfășurarea propagandei, prin orice mijloace, în favoarea acestora ori a unui candidat independent pentru funcții publice; i) depunerea candidaturii pentru a fi aleși în administrația publică locală, Parlament ori în funcția de Președinte al României; j) declararea sau participarea la grevă; k) încălcarea reglementărilor privind cumulul de funcții stabilite prin ordin al ministrului apărării naționale; l) încălcarea prevederilor art. 30 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 80/1995, care instituie interdicția cadrelor militare de a fi asociat unic ori să participe direct la administrarea sau conducerea unor organizații ori societăți comerciale, cu excepția celor numite în consiliile de administrație ale regiilor autonome și societăților comerciale din subordinea Ministerului Apărării Naționale, din cadrul industriei de apărare sau în legătură cu aceasta.

Pentru a constitui abatere disciplinară gravă, faptele prevăzute mai sus trebuie să

²¹ Art.21 din Regulament.

²² Anexa 1 la Regulamentul disciplinei militare.

întreunească cumulativ două condiții²³: 1) nu a constituit anterior temeiul aplicării unei alte sancțiuni disciplinare; 2) nu s-a împlinit termenul de prescripție a răspunderii disciplinare prevăzut de art. 60 alin. (3). Termenul de prescripție, așa cum am arătat și în cazul abaterilor disciplinare simple, este de 6 luni de la săvârșirea faptei ce constituie abatere disciplinară.

Regulamentul consacră²⁴ principii fundamentale pentru răspunderea disciplinară. Astfel, abaterea disciplinară este unicul temei al răspunderii disciplinare. Sancțiunile disciplinare se aplică numai după probarea vinovăției militarului în cauză, operând principiul prezumției de nevinovăție. De asemenea, este reglementat și principiul unicității sancțiunii disciplinare militare. Astfel, pentru o singură abatere disciplinară se aplică o singură sancțiune. În cazul pluralității de fapte, se stabilește pentru fiecare o sancțiune, dar se aplică cea mai severă dintre ele.

Acknowledgments: Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

I. Dragoman, C. Militaru, 7 studii de drept internațional militar, Editura Lumina Lex, București, 2003

L. Georgescu, Răspunderea disciplinară a militarilor, în "Revista română de dreptul muncii", nr. 3/2009

D. Toader, Statutul juridic al militarilor în societatea românească, Editura Centrului Tehnic-Editorial al Armatei, București, 2010

Legea nr. 80/1995- statutul cadrelor militare

Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Ordinul ministrului Apărării Naționale nr. 64/2013

Ordinul ministrului Ministerului Afacerilor Interne nr. 116 din 24 iulie 2013 privind reglementarea unor măsuri în domeniul regimului disciplinar al militarilor din Ministerul Afacerilor Interne

Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 400/2004 privind regimul disciplinar al personalului din Ministerul Afacerilor Interne

²³ Prevăzute la art. 25 alin. (2) din Regulamentul disciplinei militare.

²⁴ Atât în art. 60 cât și în art. 61.

COMPANY INTEGRATION IN THE BUSSINESS ENVIRONMENT

Silvia Elena Isachi, Research Assistant, PhD Student, Centre For Financial and Monetary Research "Victor Slăvescu"

Abstract: Regardless of the activity, firms seek permanent integration into the socio-economic environment in which it operates. Taking account of the external environment constantly changing, companies are forced to restructure their marketing objectives and strategies. Firms ability to achieve its objectives depends on the reactions in the use of material, human, financial, technological changes in their relations with actors performing its environment, based on its information system. Influence of the environment generates for any company the opportunity to identify opportunities for growth and to achieve, depending on the size and degree of its integration within the industry.

Key-words: *firms, strategies, objectives, development, marketing.*

1. Introduction

In the economic sense a firm, as an economic agent regardless of size, is a group of people organized according to socio-economic requirements, technological and legal, that conceives and conducts that materializes in goods and services for sale, in order to gain profit possible. This requires identifying and meeting customer requirements as well as activity of the firm correlate with frequent changes in the marketing environment. Such an approach requires knowledge of the external environment on the one side, and adaptation to the environment, on the other. However, the activity depends on the firm's ability to adapt to the external environment, internal environment corresponding capacity of the company. The interaction with the external and internal environment formulated the most appropriate means of maximizing the positive and minimizing the negative is the objective of marketing.

Within the concept of marketing firms operating environment are central. The company's marketing concept requires its outwards orientation as it needs to produce and market only give what is required and can sell effectively, focusing their entire activity according to the wishes and needs of the buyer. This requires compliance with the environmental structure, synchronization of its activities with dynamism, shape and direction of evolution of this medium. Therefore, the practical application of marketing concepts requires knowledge of the external environment, internal environment and the relationships between them. A high performance company is a company whose model is based on four factors: the business beneficiaries, and the firm. These factors are the key points of interaction with the external internal environment.

In the current work, the company enters into permanent contact with its environment, whose main component is actually. Through such relationships, the firm directs, organizes and completes the work done by connecting to its ambient environment dynamics. This is because, regardless of the company profile, its existence space is extremely broad, the market being only a part of this environment. Such an environment is, however, a competitive, especially in a market economy. Corresponding to this environment, relationships with other

components of his company will be market relations (purchase of goods and services, providing the necessary resources - human, material and financial - but also sell its products or services to potential customers) and competitive relationship with firms that share the same sources of supply or markets (in fact, relations which may be related, ultimately, market relations, interfering between market operators).

Of the many firm relations with its environment can be recorded direct relationship, which manifests itself especially in its microenvironment, or indirect, manifested in the firm macro, actually acting on the suppliers, competitors or its clients.

Regardless of the area in which it arises environmental factors will not ever act separately, isolated on the company, but will have a concerted and simultaneous action by printing environment some specific circumstances.

From typology multiple relationships of the firm with her environment, there are two the more complex, respectively the market and competition.

Market relations of the firm aims at all its three components, respectively:

- *Goods market*, where the company appears both as buyer and seller;
- *Capital market*, the firm appears most often as the user, the requester monetary funds, except that it is the activity profile of its banking or assimilated;
- *Human resources market*, the firm intervenes in the position of requesting the workforce necessary to carry out its work.

Marketing environment, the firm represented by external forces, directly or indirectly influence objectives, plans, procedures, activities and outcomes, playing an important role in the life of the company. Thus, environmental analysis and adopting a systematic process of identifying significant changes are very important to forecast what impact it may have on the company.

As an economic agent, with a particular profile of activity, the firm operates in concrete terms and offers its environment and would if the firm marketing environment = opportunities and risks, means that the results of its work, will depend first on whether knowledge of physiognomy and mechanism of the environment and the firm's ability and skill to harness the opportunities and avoid the risks that it provides them.

In a broad sense, the environment in which companies operate comprises a set of factors constituting a complex, heterogeneous; it is economic factors, social, cultural, legal, political, demographic, environmental, etc. In a macroeconomic view, the firms are part of this environment, first of its economic component. Instead at the level to the firm, the environment appears consists of a network company exogenous variables which opposes its own resources - human, material and financial, respectively, a set of endogenous variables.

2. Components of the external environment of the company

The external environment is heterogeneous in nature all the conditions that exert direct or indirect influence on how the firm operates, being the manifestation of its framework capable surprise converging and diverging developments of its components that may foster or brake its activities.

Depending on the place and role of participants in the framework of conducting business activity, interaction and intensity of the forces acting constituents, which they

exercise influence, we can separate two components: the microenvironment and macro-environment.

The microenvironment is represented by the participants of closest environment firm and affect its possibilities to serve customers, while macro-environment represent societal forces with long reach, affecting all participants in the microenvironment company.

The delimitation of the two components of the environment is of great importance in the organization of the environmental supervision by the firm. Thus, if the microenvironment may be personally oversaw, it having direct influence, relatively controllable and therefore susceptible of changes through concerted actions, macro elements are uncontrollable, they can not be influenced, but must be known and, on this basis, established firm measures to adjust its configuration. Between the two components of the environment are inter-relations and, therefore, to understand the whole mechanism of work organization and firm is absolutely necessary to know the environment in which it acts as external environmental ample information available modern firm offers the opportunity not only to maintain market place, but also to detect and conquer other markets and even create new markets, consumer needs, so make changes in the structure of the environment. To do this requires a strict and continuous surveillance of environmental factors exogenous and endogenous firm, as changes in the structure and evolution may have deep impact on business activity.

Relations between components seem to suggest environmental balance reached in time. In reality, this balance is a constant trend nature, environment components being in constant motion, with consequences on its overall physiognomy as the relationships between its components. The company will face thus a dynamic environment and it is rarely linear evolution of the environment. This is because its components evolve in the same manner.

After changes how these components, the nature of relations between them and the effects triggered, the external environment knows many forms, including:

- *Stable environment*, specific periods "quiet" when development is slow and slightly predictable phenomena raises few problems adapting firm (such an environment is however increasingly rare in today's economy);

- *Unstable environment*, characterized by frequent changes in most of its components are, in the current period, it faced medium firms from almost all sectors (confrontation with such an environment calls for a prospective attitude, deciphering the direction and rate changes, the increase capacity to adapt to change firms);

- *Turbulent environment* is characterized by abrupt changes in the evolution of components and relations between them, forms and directions unpredictable, sometimes leading to substantial changes in the physiognomy of the environment itself.

Reporting impose effective environmental thorough investigation of the components, their interactions and their impact on the market and business activity. Environmental agencies do not act with the same intensity and the same degree on business activity. With some of her firm enter into direct connections imposed by the need to achieve its object, usually the reciprocal influences; others are more distant relations, weaker influence is most often indirect. Agencies included in the first category formed company microenvironment and other macro components make up the company.

2.1. *Microenvironment firm*

Components of the external environment which enter into direct relations firm, permanent and strong dictated by the need to achieve its objectives (present and future), forms the firm microenvironment. For their identification must start from the place it holds in the firm environment, which itself is a component thereof.

The company combines three factors of production, respectively: suppliers of material resources (or for services), financial resources providers (banks) and suppliers of labor. From the combination producing or services that are delivered to customers. Similarly acts competitors in the environment. Besides these there are a number of other agents, whom we call the generic, public bodies, similarly affecting business activity.

a) *The suppliers of goods* (material resources) are represented by various firms or individuals which according to the relationships of sale, ensures the company has the resources necessary supplies, materials, equipment, machinery etc. Knowledge of these offer opportunities for environmental agents presents particular importance for the firm's activity. The information the company needs about these environmental agents refers to the size and quality of supply, prices, the commercial policies used, geographic location, etc.

b) *Service providers* are represented by companies or individuals that perform a wide range of services necessary for the fulfillment the object of our business. That category includes intermediaries (commercial firms, transportation, advertisers etc.) and especially providers of banking services, with the latter firm by meeting in a market which is distinct features - financial market.

c) *The labor providers* constitute the environmental agents, with considerable influence in business activity due to the human factor role in the labor process. The scope of such suppliers enters schools, labor offices and people looking for a job.

d) *Customers* circle up companies, institutions and individuals whom they are addressed goods (services) company. Representing the most important component of the microenvironment firm, customers are central to the topic of marketing research, which is focused on knowledge needs, demand, purchase behavior and consumption. Depending on their status, the nature of requests from products (services) firm, customers can be grouped as follows: consumer, industrial users, companies and distributors (business), government agencies etc.

e) *The competitors* form a special category of microenvironment firm in the competitive environment, continuing, specific, in turn market economy. The position of competitors are emerging firms or individuals that share the same category of customers, and in many cases, the same suppliers or service providers. Competitors are distinguished by the role they play in relationships with customers, attitude towards the news, forms of communication with consumers, market intervention style etc.

f) *The public bodies* that a component of the microenvironment to the extent that currently or potentially may influence the achievement of company objectives. There are several categories of such bodies, including: consumer associations, professional associations, mass information media, general public etc. Under this component, a special place state bodies, to which the firm has a number of legal obligations: it is the financial bodies, customs, justice, etc.

2.2. Macro firm

The assembly factors which act indirectly in the long term and with a weaker intensity on firms activity forms the macro-environment. The main components of the company macro environment include: environmental demographic, economic, technological, cultural, political, institutional (legislative) and natural.

a) *The demographic environment* refers to the population in the area of activity of the company. It interested firms of any profile as their food source with the necessary workforce. In within firms profiled products (services) consumer demographic environment is also one of the factors formative demand commodities, completion of economic activity field. From here, the special significance that environment presents some specific indicators of demographic, including: population structure by sex and age groups, the number of households and average size of a family, territorial distribution and environments (urban - rural) population, birth rates etc.

b) *The economic environment* consists of all the elements that make up the economic life of the space in which the company operates. In his characterization are considered branch of the structure of economic activity, the overall level of development and per branch, the employment of labor, financial situation exchange etc. Environmental factors are reflected directly or indirectly in the market situation: they determine the volume and structure of the supply of goods, cash income and size of the demand for goods, the movement of prices, competition level etc. Analyzed in close correlation with demographic environment, economic environment provides the necessary elements for a better assessment of market potential, the company can count. In this context, the economic environment research in an area a special place for identifying the factors that determine the size and dynamics of consumer spending: income distribution (by country, when selecting markets or categories of population segments in if selected) savings (savings behavior of the population), debts and lending possibilities. The economic environment also includes a number of forces and interest groups acting in the economic life of society. Their action is reflected in the economic situation and in particular in market conditions which relate to each firm.

c) *The technological environment*, in which the operating a firm, is made up of components that explains, in essence, how to obtain products (services) of the company is used at a time. The company is involved in the dynamic technological environment as both beneficiary and the provider, mainly through the market. This is because changes in technology products lead to corresponding changes in volume, dynamics and structure of supply, demand and prices. Be mentioned that the technological environment is today one of the most dynamic components of the macro firm, with implications for almost all sides of society life. The technological evolution acquires a concrete expression through specific elements, such as inventions and innovations, size and orientation funds for research and development, the "explosion" of new products, improvement of traditional products, regulations to eliminate polluting technologies etc.

d) *The cultural environment* consists of all issues related to the system of values, customs, traditions, beliefs and norms governing people's status in society. Based on these components are formed, among other things, purchase behavior and consumption will have to

take into account the company. Moreover, the cultural elements were decisive role in mapping market segments in shaping a certain typology of buyers. At the same time, it contributes to the expression of a particular market exigency, which condition the way and manner of distributing the products and the content and form of firm communications with the market, the market sent messages. It should also be borne in mind that the main cultural values of a society depend on people's conception about themselves, about others, about the various organizations, about society, nature and the universe.

e) *The political environment* reflects social structures, social classes and their role in society, political forces and relations, the degree of state involvement in the economy, the degree of stability of the domestic political climate, regional and international levels etc. These components are factors stimulating or restrictive of certain market activities. Their role increases in situations of instability, due to change in the balance of forces in the political arena.

f) *The institutional environment* consists of all legal regulations by which it is directly or indirectly affected market activity of the firm. In the same frame fall and regulations developed by national and international bodies aimed at harmonizing trade practices, facilitate market instruments such as technical standards, recommendations, conventions etc. They concern a wide range of areas, among which we can mention transport, insurance, customs facilities and classifications of goods etc.

g) *The natural environment* enters increasingly into consideration in the current period in the design and development of economic activities. In all cases, natural conditions (relief, climate) determines how localization, distribution, human activities in space; economic units in some sectors - agriculture, tourism, exploration etc. - natural conditions directly enter into the very objective of the activity. The growing importance of this component of the macro is due to lower non-renewable raw materials resources, by increased pollution etc.

3. Conclusions

An overview of the elements of the external environment of the enterprise, presented above, shows the high degree of complexity of its many forms connection between the firm and its environment.

The business environment in which it operates the firms is full of unexpected, if we take in mind that most factors that define it escapes their immediate control. The firms should always expect numerous obstacles especially technical and managerial which we must cope to survive and prosper. Therefore, analyze marketing environment should be a constant concern of the management team, as it is keeping the database updated and put on alert to trends manifested.

The attitude of managers has a vital role in creating an organizational climate that a business knowledge to enable present and future, and the adoption of concrete actions that contribute to capitalization of favorable situations and prevent any negative consequences.

Managers who passively accepts marketing environment situation without trying to change through adaptation strategies they will react, who believes that some actions may affect the environment, adopt a proactive strategy, environmental management strategy that would taking action to influence the public, legislation, consumer behavior etc. For managers

in the second category is very important to know which key trends and developments looming in the general environment, in particular the marketing.

REFERENCES:

- [1]Balaure, V., coordonator, (2000), *Marketing*, Editura Uranus, București;
- [2]Capanu, I., Anghelache C., (2000), *Indicatori economici pentru managementul micro și macroeconomic: calcul prezentare, analiză*, Editura Economică, București;
- [3]Faulkner, D., Bowman C., (2000), *Elemente de strategie concurențială*, Editura Teora, București;
- [4]Iancu, A., (2003), *Dezvoltarea economică a României, Competitivitatea și integrarea în Uniunea Europeană*, Editura Aurel Iancu, București;
- [5] Kotler, Ph., (1997), *Managementul Marketingului*, Editura Teora, București;
- [6] Kotler, Ph., Armstrong, G., Saunderss, J., Wong, V., (1998), *Principiile marketingului*, Editura Teora, București;
- [7] Năstase, C., (2009), *Microeconomie: Concepte fundamentale*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- [8] Năstase, C., (2006), *Economia concurențială – vector al economiei moderne de piață*, Editura Didactică și Pedagogică, București;
- [9] Porter, M.E., (2000), *Avantajul concurențial*, Editura Teora, București.

PROSPECTIVE STUDIES AND THE UKRAINIAN CRISIS: SCENARIOS FOR A MID-LONG TERM EVOLUTION

Iulian Chifu, National School of Political and Administrative Sciences, Bucharest

*Abstract: **Prospective analysis** is an important component of strategic long term planning. There is a set of applied methodologies, techniques or models applied in the field, at the international level, with uneven results. The international experience underlines the **difficulty of making predictions** in a highly unstable period, when we can note the end of the holiday offered by the post-cold war period and the renewal of the fight for a better posture, given by the new economic and military capacities of the global players and the multiplicity of those players. The big challenge is how **to elaborate prospective scenarios** (and not predictions) **in the middle of evolving crisis**, and that is the subject we lay upon.*

*Our paper is the result of a research study developed under the finances of Black Sea Trust of the German Marshall Found and establishes a **method** – soon to become a methodology registered as such, **in prospective studies**. Besides the methodological approach, the study looks into the evolution of **the situation in Ukraine** and applies the method to the crisis developed in Ukraine, presenting the evolution of the possible scenarios in that area.*

Keywords: *Prospective studies, plausible tomorrows, alternative futures, “Stop and go” solutions, frozen conflict.*

I. Prospective studies. A methodology

Alternative theoretical approaches

Tuomo Kuosa talks about foresight, meaning long term, at least 10 years, and about Alternative Futures¹. Kuosa introduces a type of order or a collection of concepts beginning with **Fully-fledged foresight** - policy networking and long term analysis in order to influence existing decisions; **Participatory foresight** with strategic alternatives bottom-up, with concerns of the citizens and NGOs but promoting wishful thinking or the so-called „preferred version” of the future; **Futurology** a type of long term societal policy, trying to promote a pro-active bottom-up approach in order to change things the right way; **La Prospective** a pro-active and visionary approach of the future in a specific field; **Future studies** focussed on different alternatives but aiming at describing in a pro-active manner the visions and own images of the future to come, focussing more on explaining the possible consequences of the decisions we are taking now for the life of the citizens of the future. But foresight is directly linked with strategic thinking and strategic planning in order to contribute to plans and development of a period of 3-15 years.

The Futures domain is a combination of **foresight, futures studies** and other elements and is aimed at offering better knowledge of the future, preventing or limiting strategic surprise. It is using three levels: rational, scenarios and empirical, top down or bottom up. In the field of thinking anticipation and prediction, guessing play an important role.

¹ Tuomo Kuosa, “The evolution of Strategic Foresight. Navigating Public Policy Making”, Gower, July 2012.

Prognosis uses statistics, but also approaches like normative-desirable futures, explorative-scenario based of possible, probable evolution and the pro-active approach, anticipation, assuming and action, as a modality to „change” or „direct” the future, „choose” the desirable scenario.

Critical Future Studies (CFS) is a post-modern approach based on Habermas and Wilber, aimed at overcoming dogmatism constraints and domination and to identify the basic oppressive social structures. The method used is called **Causal Layered Analysis (CLA)** and is related to four levels of analysis: litany, social causes, cultural beliefs and myths, and the aim is to find the episteme and alternative discourses. **The Vision** is a way of making subjective statements with a convincing argumentation on a favourable or preferred future. The **weak signal** is another subjective construct dealing with observing a strange idea that someone considers to have a special value in the prognosis. The most well known project is the EU iKnow.

Factors of change is another concept that includes all kinds of knowledge of the future as: trend, driver, weak signals, anomaly, emerging problems, tipping points, wild cards, visions, values, predictions, prognosis, turbulences, beliefs, imagination, strategies, road maps, plans and scenarios (normative or explorative ones) and grand challenges.

Models and practical application

How is the fields structured? First, it has a collection of concepts, far from really being structured in a comprehensive manner. **Foresight, Alternative futures, Prognosis, probabilities, prospective approach**, all are there. The most important and circulated ones, the most popular in fact, are far from a scientific basis but still they are a way to value the experience of individuals in the field and to approach the evolution of a strictly (but subjective) expert way. There's the case of Stratfor Company (Strategic Foresight) and its creator George Friedman – Stratfor, a partner of the Conflict Prevention and Early Warning Center. The basic theory that sits on the work of George Friedman² is the **methods of the historical cycles** (Kondratyev, 1925, Joseph Shumpeter, 1939) claiming that the change of industry and the crisis are provoking the change in the power equilibrium and the new wave of changes and wars to match those resources and the situation in the international arena.

Some of the projects reached only private support, in some cases the state finances the research, in other cases state institutions or international organisations are making this effort trying to deal with foresight, prognosis, or prospective studies in general. This is the case of the Swiss experience on Horiyon Scanning in Government³ together with the American and British or NATO experience.

The most famous is the Global Trends exercise, of the National Intelligence Commission, the last one, NIC - Global Trends 2030: Alternative Worlds⁴ being realised with

² George Friedman, *The Next Decade: Where we've been and where we're going*, USA Doubleday, 2011; George Friedman, *The next 100 years. A forecast for the 21-st Century*, New York, Anchor Books, 2009.

³ Beat Habegger, *Horizon Scanning in Government (Concept, Country Experiences, and Models for Switzerland)*, Center for Security Studies, ETH, Zurich, 2009.

⁴*** *Global Trends 2030: Alternative Worlds*, National Intelligence Committee – NIC, Washington DC, December, 2012.

the contribution of international partners. The famous part comes from George Tenet's Global Trends 2015 (June 2001) that predicted both the Al Qaeda Attack on 9/11 and Bin Laden as the major threat to the US and in its most probable crisis until 2015, the Russian-Ukrainian war was there with the dispute on Crimea.

The methodology used is identifying critical trends and possible discontinuities, making a difference between megatrends (components most probable to appear in a scenario), game-changers (critical values with an uncertain trajectory, but which are changing fundamentally the evolutions of the trends, if they occur). The last such exercise proposes alternative worlds and black swan⁵ events with a great impact.

Atlantic Council - Strategic Foresight Initiative at the Brent Center on International Security⁶ takes the basics of the NIC Global Trends 2030 and applies those findings to NATO and the Euro-Atlantic relation, proposing recommendations to the US in that area. ACUS – Atlantic Council of the US - assumes that the US is still the hegemon and great power of the world for the next 15 years and that it has to assume this situation in spite of the decline of the American power.

The aim is to maintain NATO as an instrument, the US as the major superpower and **to change the future** from the world characterised by political volatility, vast economy, ecological catastrophes and nationalism on the rise into a world based on rules, with diminishing poverty and human progress.

NATO: Multiple Futures Project – Findings and Recommendations⁷ creates alternative scenarios for the next two decades considering predictable threats. The study has been realised by SACT-Supreme Allied Command on Transformation from Norfolk. The aim of the study is to inform and sustain strategic dialogue on challenges that the Alliance will face and their implications at the civilian and military level offering to NATO ideas and information for strategic planning.

Another exercise is the one called **Towards a Grand Strategy for an Uncertain World: renewing the Transatlantic Partnership**⁸, a research aimed at explaining the complexity of threats, the evolution of capabilities and the analysis of deficiencies in the existing institutions in order to conclude that no state is able to manage by itself the existing and future challenges to security and therefore the need for a strategic integrated allied strategy that includes civilian and military capabilities alike. We are talking once again about a programmatic paper that presumes or wishes to create and maintain a leading role to the transatlantic relation and the existence of NATO.

⁵ Nicholas Nassim Taleb, *Black Swan. The impact of the Highly Improbable*, 2-nd Edition, Random House Trade Paperbacks, New York, 2010.

⁶****Envisioning 2030; US Strategy for a Post-Western World*, Atlantic Council, A report of the Strategic Foresight Initiative at the Brent Scowcroft Center on International Security, Robert A. Manning principal drafter, Washington DC, 2012, http://ddata.over-blog.com/xxxxxyy/2/48/17/48/Fichiers-pdf/Communaute-transatlantique/Envisioning2030_web.pdf.pdf.

⁷****Multiple Futures Project. Navigating towards 2030*, NATO Allied Command on Transformation Findings and Recommendations, April 2009, http://www.iris-france.org/docs/pdf/up_docs_bdd/20090511-112315.pdf.

⁸****Towards a Grand Strategy for an Uncertain World. Renewing Transatlantic Partnership*, Noaber Foundation, Lunteren, 2007, http://csis.org/files/media/csis/events/080110_grand_strategy.pdf.

The methodology sits on the trend analysis of the challenges and specific threats, in a global context. It screens the efficiency of the national institutions and NATO and their strategies and proposes ways to adapt and improve those rules and trends in order to meet the new and future security needs and requirements. It assesses the ideas on the type of strategy to be embraced and suggests how this strategy can be implemented.

Prospective studies in Romania

The instruments in our hands are the ones offered by the models in prospective studies. In an article that I've published⁹ I made the assessment of the existing techniques, models and methodologies on the international level and the developments of those studies made in Romania. The basic studies in Romania are kept at the level of scenario building and trend assessments.

We've had several preoccupations in the field beginning with our dissertation „**Discontinuity method** in the foreign affairs analysis”¹⁰ where we took Rene Thom's „Theory of catastrophes”¹¹ and identified the „catastrophic leaps” that could lead to unexpected and highly consequential events, trying to get back to the discontinuities superposed that are leading to this major „leap”. This theory has been applied, at that time, in the case of the Transnistria Conflict. But it was proved that this approach is a *modus tollens* one, meaning that we can imagine catastrophe scenarios and then come back to the events that could lead to this, and not the other way around, meaning to predict the approach of the catastrophic event.

The problem of identifying alternative scenarios for an event that proves to be a crisis has also been approached in the methodology that we've developed for the analysis of **Romania's strategic decision in international affairs** that sits at the bases of the Bulletin of analysis of the strategic decision, a weekly product of the Conflict Prevention and Early Warning Center I founded 12 years ago. The bulletin entered its 8-th year of life and reached 150 pages weekly, covering crisis and major conflicts that are happening not only in places where Romania has a strategic interest, according to its own level of ambition, but also covering evolutions of major crisis that could have a global impact on the whole world.

The methodology is **following trends in the evolution of ongoing crises** on the short term, and is considering events, context, the significance of the major events and evolutions, the approach from the point of view of Romania, the risks and trends of evolution, as well as recommendations¹². The basic scientific background is Crismart (Crisis Management Research and Training program of the Swedish Defence University) methodology of

⁹ Iulian Chifu, *Analiză prospectivă. Experiența internațională și o abordare românească* (Prospective analysis. International experience and a Romanian approach), *Revista Română de Studii de Intelligență*, no. 10, December 2013, Bucharest, ISSN 2067-3353, pp. 167 – 186.

¹⁰ Iulian Chifu, *Metoda discontinuităților în analiza de politică externă* (dissertation paper) SNSPA 1999, Scientific Coordinator Cornel Codiță.

¹¹ Rene Thom, *Teoria Catastrofelor*, Didactic and Pedagogical Publishing House, Bucharest, 1986.

¹² The model is original, belongs to us, it uses several elements of content analysis on public sources, as could be seen in Klaus Krippendorff, *Content Analysis. An introduction to its Methodology*, second edition, Sage Publications, London-New Delhi, 2004.

analysing decision making in crisis, a methodology¹³ I've learnt¹⁴ and used in an extensive way in Romania¹⁵. It is also the bases of my course at the National University for Political and Administrative Studies Bucharest for the last 10 years.

So considering the basics of the decision making in crisis analysis, we've developed the **methodology for analysing ongoing crises** and make prospective studies for short term periods, focus specifically on trends and evolutions and to major risks that some evolution could create on the short run. Our methodology turns more specifically to the approach that sees the crisis more as a major event that influences the decision and is quality based on the urgency and the pressure, the lack of information and uncertainty, the threat to basic values that such a crisis is demanding to the decision maker to solve in a short time.

So the **prospective part of this model** and methodology is aimed at limiting the strategic surprise and at preparing the flexible instruments adaptable to react in the case that such events happen, the crisis, studying an alternative of preventing this event from happening, creating systems of early warning before the event occurs and preparing the decision maker to intervene, based on past experiences, studies, lessons learnt and crises of the same type that already took place. The basic assumption is that 80% of the crises that we are going to face, we've already faced them or our neighbours did.

I. Prospective studies: project Ukraine

But the basic problem that we do have is how to make **prospective studies** in a crisis that is on the way, and the „depth” of these predictions to cover **6 months-1 year, 3-5 years, 10-15 years**. This challenge we've tried to answer in a project related to prospective studies for the Ukrainian Crisis, financed by the GMF in April 2014¹⁶.

The way to address prospective studies on 3-5 years mid term has been developed as a technique in non public context, for internal purpose of the intelligence institutions. We looked into these experiences and tried to propose a model of analysis of our own, that could be tested and transformed in time in a registered methodology. The original aim of the project was to have suitable tools in order to anticipate the action and the capacity to launch the

¹³ Eric Stern, *Crisis Decisionmaking*, Stockholm University Press, 2001; Iulian Chifu, Britta Ramberg, *Crisis Management in transitional societies*, Publishing House SNDC CRISMART, Stockholm, 2007; Iulian Chifu, Britta Ramberg, *Managementul Crizelor în societățile în tranziție*, RAO Publishing House, Bucharest, 2007.

¹⁴ *Crisis management in transitional societies*, International Conference “Crisis Management and Civil Emergency Planning”, Swedish National Defense College, Stockholm, Dec 4-8, 2006; *Crisis Management in Transitional Societies: The Romanian Case*, Conference “Crisis Management in the EU” organized by Swedish National Defense College, Stockholm, 22-24 February 2007; Försvarshögskolan – Swedish National Defence College, conference held, “Crisis management and conflict resolution in the Wider Black Sea Region”, Stockholm, June 11, 2013.

¹⁵ It is the result of several international project and books: Iulian Chifu, Oazu Nantoi, Oleksandr Sushko, *The Russian-Georgian War. A cognitive institutional approach of the crisis decisionmaking*, Curtea Veche Publishing House, Bucharest, 2009; Iulian Chifu, Oazu Nantoi, Oleksandr Sushko, „*The Breakthrough Crisis*” of a quick solution in Transnistria, a cognitive institutional approach of the crisis decisionmaking, Curtea Veche Publishing House, Bucharest, 2008; Iulian Chifu, Oazu Nantoi, Oleksandr Sushko, *The Russian-Ukrainian Gas Crisis* – Institute for Euro-Atlantic Cooperation, Kyiv, http://www.cpc-ew.ro/pdfs/gaz_book.pdf, Iulian Chifu, Monica Oproiu, Narciz Bălăsoiu, *Războiul ruso-georgian. Reacțiile decidenților în criză*, Curtea Veche Publishing House, Bucharest, 2010. It is also the core of the course of Crisis Management that I am presenting to the Master degree of Conflict Analysis I founded in 2006 at the National University of Political and Administrative Studies Bucharest.

¹⁶ GMF BST Project “Ukraine. A prospective approach”.

warning as early as possible. The target is to make prospective studies and not to predict the future (that's also our approach). The design is used for a mid term evolution, 3-5 years.

The original **technique used** is based on a two session work, a creativity session – a type of professional brainstorming – that identifies all the factors that could influence the existing situation, then selecting, also in an expert framework, the key factors, filtering the plausibility and relevance, but also the impact and level of consequences, and finally selecting between all the combination a limited number of scenarios to be played – usually 8, meaning strong signals for 3-6 scenarios, weak signals for 3-6 scenarios, and „wild cards” – elements of major change, that are changing our way of thinking, plausible, consistent but rare in terms of probability.

In applying the technique, the trickiest part is the way to select from the enormous number of factors that could influence a process, the ones called **key variables**. In working to make this selection, practitioners used relative certainties (aspects that could most probably be materialised), **crucial uncertainties** (crucial aspects but unpredictable in what concerns the evolution and the impact): and „**tipping points**” (events with a major impact on the issue but with minor chances to be materialised, for which there are no indicators for the moment being but if they are materialised, they would modify fundamentally the basic paradigm). Looking into this screen would offer the possibility to select the **key variables**. It is an expert view, usually one developed behind close doors.

The model has some visible gaps: first, it is done only at an expert level, an added value but also, since developed in groups of the same level of knowledge and way of thinking, **exposed to groupthink** and limited ideas or arguments. Second, the technique leaves it up to the experts to find ways of selecting the key variables. Giving the compositions and framework, there's a big possibility that those key variables are staying at a large respect in a mainstream of the group, and **rejects the less credible, „implausible”, unaccepted scenarios**.

Third, there is the **gap of selection**. Once we have the **key variables**, there's a third selection made in the same framework, involving the scenarios. In order to avoid playing some thousands scenarios that the combination of all the factors is offering or some hundreds offered by the key variables, there is a selection of the most probable, in this three tiers framework. But even limitation leaves aside some important scenarios and different from the ones played in mainstream.

Forth, why selecting 3-6, for strong and week signals, and 2-3 for tipping points, **numbers established in a very aleatory way**. In a turbulent world, one would be inclined to play more the weak signals and tipping points, since they could offer more grounds in avoiding surprises than the strong signals, which could lead to very common and obvious scenarios. Those two points are the most challenging from the point of view of the scientific support of the methodology, as well as the limitation imposed to the number of scenarios.

Our project¹⁷ was less ambitious in terms of proposing and working with PLATO or prospective studies. It was a test case on **bridging the gaps** and **solving the variables on the technique**, in order to identify what is needed in order **to elaborate a real methodology** in a

¹⁷ GMF BST Project „Ukraine. A prospective approach”.

future project. Moreover, we had to also solve the fact that we are not beginning with an event well known and assessed, with a common approach assumed, but with a „moving target”, an event in an unstable and unpredictable situation, a real turmoil, with huge debates about the outcome of that evolution: a crisis in evolution. For **avoiding groupthink**, the project has been developed involving NGO representatives, think tanks, academia and students, using only open sources. So the advantage is to avoid groupthink and have inputs with ideas from different specialised milieus, even though we did work only on the basis of common knowledge on the given crisis, Ukrainian crisis.

The method consists of **two successive iterations** of the same methodology, at a difference of some 45 days, this endeavour being designed in order to limit the effects of the original assessment. By **repeating the assessment twice**, the result of prospective scenarios can be deprived by the variables that the current situation and instability are infringing to the process of scenario building.

Each iteration consists of an **assessment of the current situation** at the beginning of the analysis, then on an expert evaluation of variables and factors that could influence the evolution of the subject. In order to avoid the random collection of items and factors that are influencing the issue, the future of the Ukrainian crisis, we've created **a system of assessing factors of influence** in three clusters, short term 6 month-1 year, mid term 3-5 years, long term 10-15 years. Then, we've selected global level, regional level and local (Ukrainian) level, each with political, military, social and economic factors. With this cluster we've undertaken the general table of the factors that could influence the matter.

At the end of the day, we were confronted with the major issue of **how to select the key variables**, in the PLATO technique, in order to offer a scientific format and one that aims at having all important scenarios different in between themselves in a way that they are worth being considered and developed as such. We've selected so the **essential indicators** based on two successive processes:

- The first consists in giving the responses to the **most important and obvious problems** related to the Russian-Ukrainian war: here we select how the border between Ukraine and Russia, or the West and the Russian World will look like – spiritualised, meaning with transit spaces with double influence, or enforced border, containment type, with weapons on each side, a defended and strong border, with very consistent spaces behind those lines; then which way Ukraine is going to go: West, East or in the middle, a nationalistic or undecided or anarchic Ukraine; and third, how much of Ukraine is there going to be left: full Ukraine, without Crimea, without the East, without Novorossia (the eight eastern and southern regions claimed to be offered in time, during the history, by Russia).
- Then, we looked at all the other factors in order to select **those which are consistent with the previous ones** and could give added value and different scenarios. We've obtain some 8 new essential indicators, each of them being able to be combined with the first three and offering added value. Then we undertook the endeavour to keep the ones that are offering us the minimalist system with different scenarios. Here we used the epistemological approach to the Theory, how to build a theory based on a

minimum range of axioms, that have to be un-contradictorial and complete in the sense of explaining the space covered.

The technique exists in the logic of mathematic tools and we've succeed in using this technique in order to obtain the last two **essential indicators**: what type of Russia are we going to have – a revisionist Russia or a Russia returning to the basic principles of the international system (and claiming that Crimea was just a „special case”, but that Moscow still respects the international law). And second, what type of relation are we going to have between Russia and the US: a competitive-conflictual one or a negotiation-big bargain type. After the process, we've let aside propositions related to NATO or the EU, or China, for instance, since their influence could not change the basic scenarios that could be made.

So with those 5 essential indicators, but which have more than 2 values (one with 5 values – which way Ukraine goes, another with 4 values – how much of Ukraine is left), we have a space of possible combination of scenarios that reaches 160. Now the process went into narrowing those possibilities and to maintaining only the really different scenarios. Moreover, we did not rule out any scenario that would give us added value, so we avoided the 3-5/3-5/2-3 artificial split.

So we obtained the following scheme: **7 scenarios of continuity** (based on strong signals, as the technique would put it), **5 scenarios of weak signals**, existing evolutions but which could become in the future relevant and with an important impact, and **6 scenarios of black swan events** (low probability, but with huge impact if they occur). Moreover, for the long run, we just elaborated on the existing scenarios developed on the mid term in a **trend development**. In developing the scenarios, we used all the factors that could influence Ukraine's evolution already identified in the first phase of the method.

A. Continuity scenarios

1. **Ukraine going West**: as a unitary state without Crimea or with another portion of its territory going West, with an enforced border with Russia and eventually going to EU and NATO on the long run.
2. **Transnistriation, federalisation under Russian Control** (the Eastern part involved). Limiting Ukraine's policies of any kind due to the Russian control in Eastern Ukraine and a Transnistria type reintegration system, or a federation with a veto of the Eastern territory.
3. **„Stop and Go”**. The anarchy and lack of power of the state still continues, as well as the Russian involvement. Ukrainian citizens are leaving the east, and the level of support for moving to Russia raises in those two regions, as the propaganda goes on in a different region – Zaporozje, Kerson or Odessa. Then, in 6 months, one year, when the Crimean annexation will be absorbed, Russia takes Ukraine's East and begins the destabilisation in another region. And so on. Russia takes slices of Ukraine to reach the Novorossia plan, to link its border to Transnistria and the Danube, and deny Ukraine any littoral at the Black Sea.
4. **Abandon**. Russia does not succeed in its plans with Ukraine and abandons, keeping just Crimea, but Ukraine does not go either towards the East, but embraces a rather

nationalistic and ambiguous position, balancing between going West and avoiding commitments, due to several social or economic reasons.

5. **Finlandisation of Ukraine.** Ukraine develops its political and economic life in a pro-Western manner but accepting the non-bloc/neutrality policy and control of its security by Russia.
6. **Transnistria singularity.** Troops and volunteers from the separatist region of Republic of Moldova, under Russian control, together with Russian paratroopers and Kozakhs are entering from Transnistria in the Odessa Region in order to destabilise and create the link with Crimea. Ukraine decides, with or without Chisinau's knowledge or consent, to enter Transnistria and sterilise the enemy troops behind their back.
7. **International con-dominium on Ukraine.** The balance of power on Ukraine is fragile, Ukraine cannot deal with its own issues, neither the pro-Russian separatists in the East or other region can prevail, so the Geneva type (EU, US, Russia) of international con-dominium is established in the region. As a result, each time when there is a problem on a third space or somebody wants a bigger share in Ukraine's influence, it creates problems and instability through proxies in Ukraine and is negotiating the issue directly or in a package with other files of interest.

B. Weak signals

1. **Changing Putin.** The system of power in the Kremlin is deciding to change Putin from its forefront position. This change does not happen over night, and neither in the period that the crisis is raging, but just after calming down. The sanctions applied to Russia's establishment and first ring of Putin's close friends are the ones driving the change, in order for a different figure to be able to cut a deal with the West on a different path, not the aggressive one already embraced. The change comes also with the split of Russia on the long run and the European-NATO integration of Western Russia.
2. **Cold War.** A new period of cold war type is appearing between Russia and the Western World, at a smaller scale, but that leads to a containment of Russia at a regional and international level and a physical containment by enforcing and heavily arming the frontline states in NATO-EU and a military support for Ukraine for weapons and military organisation in order to enforce this border.
3. **Anarchy without rules.** Ukraine becomes a weak state, Poroshenko and the central authorities loose their credibility and capacity to manage the situation in the regions, a whole system of local groupings and militias are taking over due to the lack of authority, Ukraine moves to an anarchic global village with improvised local security forces.
4. **Revisionist Alliance.** At the international level, Russia succeeds to impose and find allies for its revisionist agenda, putting in question borders and international rules. Hungary becomes the first partner, and other dependent states are joining the ad-hoc non-institutionalised alliance (Bulgaria, Serbia).

5. **Ukraine occupied.** In sequences and in time, step by step or in a window of opportunity, Russia occupies Ukraine, imposes its Governance and integrates it in the institution that it created. Putin fulfils its plan for recreating the Historical Greater Russia in the post-Soviet Space

C. „Black swan events” type of scenarios

1. **„Putin’s suicide”** (figurative) – The sudden disappearance of Putin from the forefront of the system. It is different as scenario than the one related to the change of Putin since it means a sudden change, a crisis of succession and a rivalry between different groups. But it also means to let Ukraine choose its path and evolution since no capacity to maintain the pressure is possible in this scenario.
2. **Unfinished business in Ukraine.** We are talking about a singular Event in a remote region, like the atomic bomb exploded in South Korea or Japan as a result of an accident in North Korea on their first exercise with the atomic bomb launch from a missile. We can accept any other type of event that moves suddenly all the attention and resources of all the global players – Russia, the US, the EU – in a remote region like south-east Asia, leaving Ukraine on its own, with all the issues on the ground, since nobody is interested any more to allocate resources. No funds from the EU, IMF, no weapons from NATO or the US, no support for the separatists from Moscow, Ukraine is left with the whole mess and without support to deal with the issue the way it is.
3. **The West Abdicated.** EU and/or NATO pass the responsibility for a solution at the Eastern border to Central and Eastern Europe. NATO is split between the US and European allies that do not invest, and do not take responsibility in their neighbourhood, Europe is split between Western Europe, more inclined to deal with Northern Africa and immigration, as well as with further integration and a Schengen 2.0 grouping and Central-Eastern Europe, concerned with the Eastern border. CEE acquires self consciences and tries to deal with the East, with the assistance of the US, or realises that it is no longer in the paradigm of old and new Europe Rumsfeld times, but a region with differences within on the way of addressing its neighbourhood – countries dependent on Russia’s gas, inclined to take the Russia first approach, and countries concerned with their own security and considering Russia a threat. CEE has to join forces with Ukraine and to make a type of minimum resistance to those threats.
4. **Coup d’etat in Ukraine.** The Right Sector or a federate armed group in Ukraine, but one from the revolution side, the nationalist part, kills Poroshenko and leaves Ukraine without a proper power. If this happens before the new Parliament is elected, but with the Verhovna Rada already dissolved, this creates a mess, but with a new leader coming from the “good side”, the pro-Western forces, but also one that is less able to be frequented, since its nationalist and militarist approaches, xenophobic and unacceptable are to be rejected. The West cannot help this power, and Russia has the arguments of “the fascists”, “the Nazis” that could enable them to make a strong point and obtain the return of Ukraine in their orbit, in its integrative structures on the long run.

5. **Turkey takes Crimea.** On the base of the conflict of Ukraine and Russia, in a moment when Russia is weakened by Western sanctions and with an economy and military in disarray, without capacity of maintaining the pro-Russian establishment in Crimea, with an even weaker Ukraine, at the request of a strong discriminated Tartar community, at its request, Turkey invades Crimea and takes over, appointing the Tartar community in the forefront of the administration of Crimea.
6. **Big Bargain for Crimea.** Russia accepts the stabilisation of Ukraine, but tries to have a quasi-official recognition of its ownership on Crimea. This is not formally possible but informally it could have this approach by a big bargain that would involve a de facto recognition of Crimea as part of Russia but with a deal US-Syria, the replacement of Bashar al Assad but the conservation of the territory it controls under allawit control and in exchange the removal of Tartus and Russia's control in the arms selling in Syria. This means Crimea for the eviction of Russia from Eastern Mediterranean Sea. Ukraine is left with more Russian influence, but Russia loses its only support and presence in Eastern Mediterranean Sea.
7. **Ukraine Wants back its nuclear capability.** The challenge to the guarantees of security obtained by Ukraine in 1994, in Budapest, when entering the Non Proliferation Treaty, when renouncing its nuclear capabilities inherited after the fall of the Soviet Union, could be a good legitimacy to fight back for re-nuclearization. Once the territorial integrity of Ukraine has been put under question by one of its guarantors from 1994, Russia, who proceeded to annex Crimea and challenged the stability in Eastern Ukraine, a nationalist government, who could arrive in office in the current (autumn) or the next general elections could try to use subtle and underground networks in order to get back its capability, claiming that deterrence and its own security proved not to be granted neither by the EU, nor by NATO, but by its own deterrence nuclear capability.

Our endeavour, at this point, reached the level of **transforming the technique into a model with far more solid theoretical grounds** and scientific background, even though we cannot talk yet about a methodology. The results have been tested in different environments, expert, academic, NGO, think tank and also specialised institutional environments.

The feedbacks have been used and absorbed during our second iteration of the model. Then, the final result benefited from **a revision** by two referent experts that did not take part in the exercise, and by two others involved in the testing part. As a result, we have a model that has just the limit of involving only citizens from Romania, even if they come with **ideas from a large spectrum of readings**. But this is a fair Romanian approach.

Moreover, it opens the possibilities for testing the model on a number of crises/issues, revisited several times at different timeframes, a way to **refine the model** so that, in a next stage of development, we could have a **real methodology for prospective studies**.

Finally, we do want to underline that this is **still just an exercise**, with solid grounds, but with a model that does not have yet a **clear analysis of the magnitude of errors**. This is an approach to **prospective studies**, with huge added value, but **not a prediction**, and we do not refer to the possibility for something to happen more than the precious scenario. Even the

numbers and presentation of the scenarios does not imply any ratings in terms of probability, but just covering the spectrum of possibilities and different scenarios.

Moreover, this is a warning that **false predictions** are far more costly than **recognizing the limits** of making such scenarios for the future. The **overconfidence** of the system can lead to strategic surprise easier than accepting the limits and maintaining awareness that an exceptional event can happen at any moment. So this model and the future methodology for prospective studies is offering us a better understanding and helps preparedness and prevention, but **does not offer us certainties on the future**. It could better be used in drafting plans in order **to move to a wishful future** or **to avoid negative developments** in a pro-active manner, preparing to use opportunities and bridge vulnerabilities then knowing the future.

Moreover, it is better to embrace the option of **creating capabilities with enough strategic agility** and capacity of adaptation to the realities in evolutions, with a possibility of a prompt reaction in the case of an event of great magnitude, than to use resources for excessively elaborate formulas of strategic planning that could depend too much on predictions.

**REGIONAL COMPETITIVENESS. ABSTRACT OR SUBTLE CONCEPT?
LITERATURE REVIEW**

Lorena Florentina Chițea, Scientific Researcher, Institute of Agricultural Economics

Abstract: In an era of globalization, the problem of regional competitiveness becomes a central element, both at the level of academic debates and of the efforts of elaborating regional development policies. The present paper focuses on regional competitiveness from a theoretical perspective, trying to answer some essential questions: the solidity of the concept and the new founding bases. Starting from the main theories in this domain, our endeavor aims to illustrate the main problems that appear in the process of understanding, analyzing and measuring regional competitiveness considering that the existence of a widely accepted conceptual framework is an essential condition for elaborating coherent growth policies.

Key words: *regional competitiveness, comparative advantage, competitive advantage.*

1. Introduction

The concept in itself is complex and is generating many debates, and although many of those who elaborate public policies are, mainly, approaching the subject from the perspective of regional and urban competitiveness, we are still far from a consensus regarding the understanding of the term and the way this could be measured (Kitson et al, 2004). Moreover, also at academic level, mainly among the economists, there is a high level of skepticism regarding the application of the concept at a nation's, region, locality level (Thompson et al 2005).

Besides the classical competition between countries, towns and regions are also competing on the international markets of goods and production factors, on basis of the principle of the absolute advantage and not of the comparative one; This means that there is not an efficient, automatic mechanism, to ensure each territory of a certain role in the international labor division, regardless their relative performance (Camagni, 2002).

The concept of competitiveness attracted a whole suite of supporters. Experts and economists from the whole world put competitiveness at the status of natural law of the modern market economy. To assess one country's competitiveness and to elaborate policies for its increase have become institutional tasks at the level of many countries, as are USA, Great Britain, Belgium, Netherlands and Japan (Kitson et al, 2004). Those which opened the way, at the start of the 1990's, were the United States, through the foundation of the governmental body named The Council for Competitiveness Policy, the role of which resides in the periodical elaboration of reports regarding economy's competitiveness and its' supporting. In the same period, The European Commission founded the European Council for Competitiveness having a similar role, that of making periodical reports regarding economy's competitiveness at the level of the European Union. At this level, the competitiveness issue has received a special significance in relationship to the Lisbon strategy, the major goal of which is the reduction of the competitiveness gap between the EU economy and that of the

United States. Moreover, in the last decade, there appeared very many private organizations which are approaching the assessment of competitiveness and its supporting, as: The World Economic Forum (Switzerland), The Institute for Competitiveness (Spain), The Council for Competitiveness (USA) and the Institute for Strategy and Competitiveness (USA).

2. Stage of problem knowledge

Approaching the competitiveness problem didn't remain just a macro economic endeavor, it also acquired a special meaning at regional, urban and local level. The individual competitiveness performance of regions and cities has become a subject of increasing interest for both governmental and economic environments, by identifying key factors that lie at the basis of competitiveness and by elaborating policies for their support. In Great Britain, for example, improving regional and urban competitiveness has become a central objective of many governmental and central organizations (Department for Trade and Industry, Treasury); in a similar way, the European Commission considers the improvement of the competitiveness of less developed European regions vital for the social cohesion. Furthermore, local and regional authorities follow the elaboration of local indices of competitiveness for comparing their own performances with that of others and for elaborating growth strategies.

Therefore, as the World Economic Forum is elaborating yearly global competitiveness' indices for evaluating different national economies, so that a multitude of regional and urban indices have appeared that are trying to compare areas, following ,however, only certain components of competitiveness (for example: the Institute for Progressive Policies from Washington aggregates different indices of the "new economy" for urban areas and regions – Atkinson and Coduri, 2002; Robert Huggins and Associates elaborate the Global Knowledge's Competitiveness Index witch aims to evaluate the most developed, in terms of knowledge, global economic regions, but also the European Competitiveness Index which evaluates cities and regions.

Are all this, however, able to clarify and support the understanding of the concept? Despite the efforts to measure, compare and promote regional competitiveness the notion itself leave room for discussions and is far from being deeply understood. In this context, Gardner at al. (2004) formulates a series of questions: What does, more precisely, the competitiveness of regions, cities and localities mean? In what way do cities and region compete? How can regional competitiveness be measured? What is the relation between regional competitiveness and regional economic prosperity? Usually, neither economists nor geography specialists have approached this topic of growth and regional development from the perspective of such questions and, most definitely, not in an explicit way of the competitiveness' specific language. The research undertaken during the last decades that tried to clarify these aspects (for example, Steinle, 1992; Duffy, 1995; Camangi, 2002; Porter, 2000, 2001, 2003) failed to determine a general consensus regarding the nature and evaluation methods of competitiveness.

3. Methodology used

The present paper appeals to the method of bibliographical study for the evidence of the main scientific contributions in the field of the regional competitiveness (and of the administrative subdivisions), but also of the problems emerged in the process of elaboration of a common concept framework for its definition, theoretization and measurement.

4. Regional competitiveness: abstract or subtle concept?

In a basic acceptance, regional competitiveness (also urban, rural, local) can be defined as the extent at which regions (and other units) compete among them in a certain way: we can speak about the competition for the market shares (national and international), or for the capital attraction and labor force (Kitson et al, 2004). Such notions seem to support the definition of the „position competitiveness” elaborated by Storper (1997):

- „The Ability of an economy (urban) to attract and maintain companies with a stable market share or an increasing one in an activity, with the condition of maintaining or increasing the living standards of those taking part in it. ”

The approach of the regional competitiveness from the perspective of the competition for the market shares come also in the support of the definition elaborated by the European Commission in 1999, but also of that of Rowthorn (1999):

- „[Competitiveness is defined] as the ability to produce goods and services which are passing the test of international markets, ensuring, at the same time, high and sustainable levels of the income, or, more generally, the ability (of the regions) to generate, while they are facing the external competition, high levels of incomes and of the occupancy degree ... ” (European Commission, 1999);
- „The prosperity of one region is determined, first, by the power of its export basis ...all those activities which are bringing incomes in the region for the insurance of goods and services for the exterior world ...The alternative term of „tradable goods” is, also, used for such activities” (Rowthorn, 1999).

In a similar way, within the researches regarding the regional competitiveness, Porter (1998, 2000 and 2001) was stressing the key role of the clusters export oriented as basis of a regional high living standard.

The implications of such argumentations could be the fact that a reduction of the size of the export basis of the region, or a deterioration of the regional trade balance, or both, would signal a decline at the level of the regional competitiveness.

Nevertheless, the focus on the regional market shares as measure of the regional competitiveness puts a series of problems. First, it appeals to a notion initially elaborated for the national economies, without raising the issue of its efficiency in utilization at the level of the administrative subunits (region, town, and locality). Second, it brings with itself all the problems and discussions generated around the national competitiveness, defined in terms of trade and export.

Even in what is regarding the national level there are many contradictory opinions linked to the term of competitiveness. Some authors showed the fact that the approach of competitiveness from the market shares perspective could not be a very happy approach.

These are sustaining, that, while for an individual company the notion could have a high significance, the same thing is not necessarily valid also at the level of a national aggregate economy (a national economy is not going off the market as a noncompetitive individual company).

One of the most fervent challenger of the concept of competitiveness at national level Paul Krugman (1998), an incontestable authority in the field of international economy, who dedicated a great part of his time to the study of the problem of the spatial development. His skeptical comments and provocative at the same time astonished the experts in the field of regional economy referring to the validity of the concept within a more restricted context than the national one (Camagni, 2002). Making reference frequently to the situation in the United States, Krugman was stating that:

- „The concerns regarding competitiveness are, as an empirical issue, almost always completely unfounded ... The obsession regarding competitiveness is not only wrong, but also dangerous ... the thinking in terms of competitiveness leads to wrong economic policies regarding a whole series of issues ” (Krugman, 1996).

The main 3 points in opposition with the notion of national competitiveness, expressed by Krugman are:

1. it is cheating and incorrect the analogy between a nation and a company; for example, while a company which has no success reaches, finally, to bankruptcy (stop of activity), such a „limit threshold” is not happening in the case of a nation;
2. while the companies are competing for the market share and the success of one will always be in the detriment of the other, the success of a nation creates more, than to destroy, opportunities for others;
3. if competitiveness has any significance, then it is another simple way of saying productivity; the increase of the living standard of a nation is determined, essentially, by the rate of productivity increase.

In a traditional way, in economy, the notion of comparative advantage was more often used than that of competitive advantage or competitiveness. The concept of comparative advantage suggests that countries (nations), through specialization, can benefit from the trade, even though they do not own absolute advantage. The theory of the comparative advantage supports the idea according to which trade reflects the differences among nations as regards the endowment with factors (land, labor, natural resources and capital). Nations are gaining a comparative advantage based on factors in the industries which are utilizing intensively the factors being in abundance under their possession.

One of the best known authors in the field of the problem of the „comparative advantage”, Michael Porter, suggests, also, that the best measure of competitiveness is productivity:

- „Competitiveness remains a concept which is not completely understood, despite the large recognition of its importance. In order to understand competitiveness, the starting point must be the source of one nation’s prosperity. The living standard of a nation is determined by the productivity of its economy, which is measured through the value of goods and services produced per the unit of national human, natural and capital resources. Productivity depends both on the goods and services’ value of one

nation, measured through the prices which could be obtained on the free markets, and on the efficiency of their production. The real competitiveness is then measured through productivity” (Porter and Ketels, 2003).

The question is if this type of argument is applied equally to regions and towns. Cellini and Soci (2002) support the same idea to which the regional competitiveness has no macroeconomic character (national) and neither microeconomic (company): regions do not represent a simple aggregation of companies and neither these are representing a version at a reduced scale of a nation. A similar argument is brought by Carmagni (2002). He suggests that regions, really, are competing, but rather on basis of an absolute advantage than the comparative. A region can be regarded as having absolute competitive advantages when it owns superior assets from technological, social point of view (of infrastructure, institutions) which are external to individual companies, but of which they are benefitting, such that no set of prices of the alternative factors would not induce a geographical redistribution of the economic activity. These assets are tending to confer, in general, to the companies in a region, a higher productivity level than it normally would have. In 1999, The European Commission was considering that:

- „The idea of regional competitiveness should capture the notion that, despite the fact that there are both super competitive companies and noncompetitive companies at the level of each region, there are certain common features in each region which are affecting the competitiveness of all the companies which are developing their activity.”

This does not suggest the fact that the export performance of a region is not significant, but on the contrary: the export sector’s comparative advantage of one region remains essential for the general development and the prosperity of it. The competition among regions can exclude a region from an industry in which this could have been able to establish a comparative advantage, or from an industry in which the comparative advantage could have been maintained. The idea resulting is that the regional competitive advantage has a dual nature, both absolute and comparative and that productivity is important not only for the influencing of the comparative advantage of the export sector of one region, but also for the whole range of industries and services.

Nevertheless, the concept of comparative advantage has its own limitations, being one of static nature, based on an endowment with inherited factors and, in many forms, it presupposes the coming back to scales and technologies equivalent among nations. Although the concept is generating a certain attraction and, certainly, has played an important role in the determination of the trade patterns in many industries, in the last decades there emerged a stronger and stronger feeling that the comparative advantage based on production factors is not enough to explain the trade patterns. Thus, a new paradigm has appeared on the front, that of the competitive advantage, meant to capture the idea to which nations can develop and improve their competitive position. This is orienting upon the decisive characteristics of a nation, which permit its companies to create and support competitive advantages in certain fields.

Among the highest supporters of this paradigm are Porter și Krugman. Porter considers that the only significant concept to describe competitiveness is productivity. The main goal of

a nation is to ensure a high living standard for its' citizens; the ability to make this thing depends not on the 'amorphous' notion of competitiveness, but on the productivity of one nation resources' utilization. Krugman arguments speaking about competitiveness is another way of saying productivity.

This orientation towards productivity is an obvious approach, mainly at the level of industrialized countries, where there are many governmental bodies, but also private ones which deal with this issue. Moreover, in the last years, the concerns about productivity have become strongly oriented to the national level.

Certainly there can be derived measures of the regional productivity, either on basis of microeconomic data, from the firms' level or of the aggregated indicators at the regional level, these ensuring valuable information linked to the living standard of one region, both in time, and also comparatively to others. But, although the regional productivity is a useful indicator for what could be defined as 'revealed regional competitiveness', there is a series of empirical issues in its measuring accurately, as well as concept problems regarding the interpretation of the term itself of regional competitiveness. All the problems emerged at the level of interpretation and measurement of the productivity at the national or sectoral level are translated also to the regional level (Kitson et al., 2004).

In this context, the natural question would be: should we turn towards the labor productivity or towards total productivity (multi-factor)? Both methods are presenting, though, certain problems at application level. In the case of labor productivity we speak about the indicators of result utilized and the measurement of the results services from the governmental level. The application of the method of total productivity is more difficult, as it requires data that is rarely available at the level of the administrative subdivisions and the assessment of the regional production functions is heavy. Moreover, productivity in itself represents only one aspect of the regional competitiveness or of the comparative advantage. Another important element is the regional occupancy rate. The ability to support a high occupancy rate among the working age population is as important as having a high productivity/employee. Although the two, are usually going together, the orientation to only one is cheating.

Exceeding these aspects, useful as would be the analyses of the regional productivity, they are offering us little information linked to the understanding, sources or the processes of the regional competitive advantage (Budd et al., 2004, Turok, 2004). Some authors (Cellini and Soci, 2002) consider the regional level be the most complex and difficult for competitiveness definition. At the same time, they admit that it means more than the potential ability to export or the surplus in the trade balance, and that it expands much outside the goods production in order to include a wide range of material and immaterial inputs, from dwellings and infrastructure to communications and social networks.

In the economic literature and in that of economic geography the accent falls more and more on the distinct role of regions and towns as sources of the external key economies. This represents in fact a more ample recognition of the role of geography as source of some increasing benefits and the rediscovery of the original triad of Alfred Marshall referring to the external economies of the industrial localization: the qualified labor force, the auxiliary industries and the vulgarization of knowledge – kept together by what he called 'industrial

atmosphere". Marshall scheme is at the basis of the „cluster" concept of Porter, in conformity with the regional competitive advantage results from the existence and the dynamics of the activities geographically localized or of cluster type between which there is an intense competition and a local rivalry, favorable conditions for the production factors, exigent local customers and the presence of some efficient local suppliers and of the auxiliary industries. The more localized are these industrial clusters, the more intense are the interactions between these components and implicitly, the region's productivity. According to Porter, some key aspects of the formation and success of clusters, and as a consequence, of the regional competitive advantage, are the level of social inclusion, the existence of the social support networks, of the social capital and of the institutional structures. The formation and the evolution of such delicate externalities are considered as essential for the dynamics of the regional and urban competitiveness. In fact there is an increasing trend to explain the regional development and growth utilizing such, delicate' externalities, the accent being put mainly on the local knowledge, education and creativity (Pinch et al., 2003).

Although there are many divergent opinions during the discussions of this subject, one thing is clear: the definition and explanation of the regional competitive advantage must exceed the concerns regarding the ‚physical' productivity in order to be able to consider other dimensions also, more delicate, of the socio-economy, urban or regional.

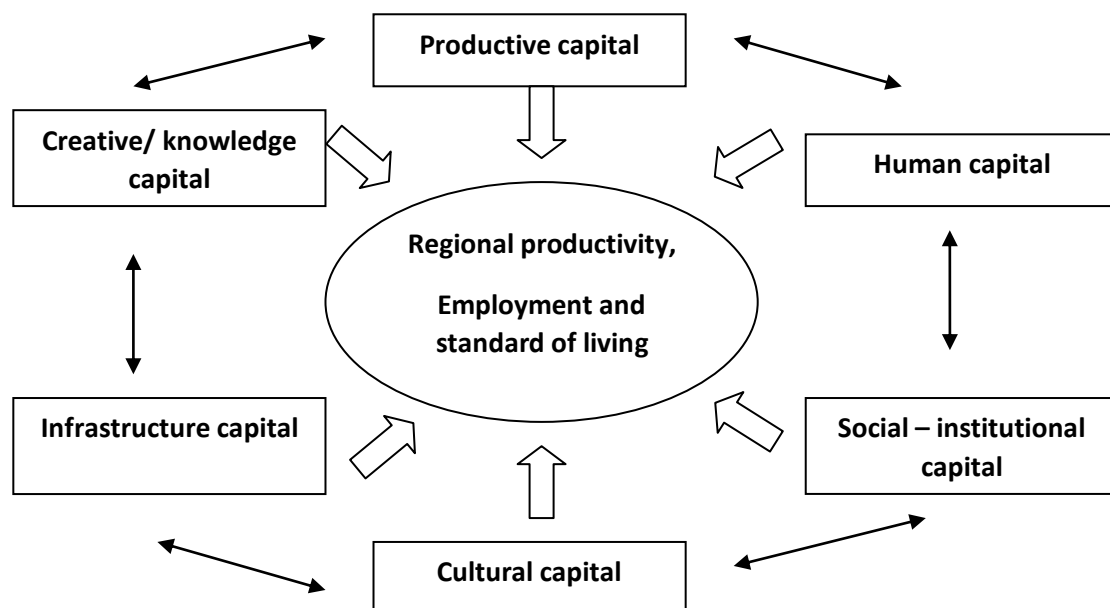

Figure 1. The bases of the regional competitive advantage

The quality and knowledge of the labor force (the human capital), the expansion, the profound character and the orientation of the social networks and of the institutional forms (social, institutional capital), the diversity and the quality of resources and cultural goods (cultural capital), the presence of an innovative and creative community (creative capital, of knowledge) and the expanding and quality of the public infrastructure (infrastructure capital) are as well important and they support and stress, under the form of regional externalities, a productive basis, efficient for the regional economy (Kitson et al., 2004). For example, the

ability of regions to attract qualified, creative, innovative labor force, to ensure quality cultural facilities, to develop social and institutional networks, represents ‚key’ regional externalities of which the local business environment benefits, and at the same time, essential elements of the regional competitive advantage.

But we should not consider that these externalities are acting on the same scale or that they could be supported and developed in an equal manner at all the levels of a regional economic space. On the contrary, here is raised one of the most important questions: which is the adequate spatial scale for the measurement and analysis of the regional competitiveness? Are these different externalities operating at the level of the different geographical scales? How do they operate along the space? Although, surprisingly, there are no comprehensive answers to these questions, these are of a crucial importance for the ensuring of the efficiency of the policies’ intervention regarding the increase of the regional competitiveness.

5. Conclusions

The issue of regional competitiveness is the subject of some fervent debates, theoretical, empirical and political. In an era of performance indicators and classifications, it is probably inevitable that the regions, towns and localities will be compared among them in terms of the efficiency and economic performance. Such an approach can represent a useful goal, as regards the need to explain the reasons for the differences which emerge between these administrative units and subunits. But the adapting of some of the theories, as is that of Krugman (who is contesting the notion of national competitiveness), can represent a dangerous approach, from the perspective of considering the regions, towns and localities as simple actors in a world competition where there are only „winners” and „losers”.

This thing must not be regarded as a way for not acknowledging the competition’s importance. In the economic environment and not only, competition represents one of the essential factors of mobilization and creativity, but there are certain structural limitations as well as negative consequences of the excess of competition. Important is to make the distinction between competition and competitiveness.

If we should give a certain sense or value to the regional competitiveness, this represents a concept, much more complex and richer, which is orienting itself more upon the determinants and the dynamics of prosperity on long term of the regions, towns, localities and less upon competition for resources and market shares. Although we are still far from having a conceptual framework largely accepted for the definition, theoretization and measurement of the regional competitiveness, the need of such an instrument is more and more stringent. In the lack of this, the policies elaborated are lacking of the coherent and demonstrative concept foundations, and their results could not be those expected (Kitson et al., 2004).

REFERENCES:

1. Atkinson R. D., Coduri R. ., 2002. The 2002 State New Economy Index. Progressive Policy Institute. Washington, DC.
2. Budd L., Hirmish A., 2004. Conceptual framework for regional competitiveness. Regional Studies, vol. 38.9, Carfax Publishing

3. Carmagni R., 2002. On the concept of territorial competitiveness: sound or misleading?. Paper presented at the ERSA conference, Dortmund
4. Cellini R., Soci A., 2002. Pop competitiveness. Banca Nazionale del Lavoro, Quarterly Review, LV, 220, pag 71-101
5. Duffy H., 2005. Competitive cities: succeeding in global economy. E&FN Spon, Londra
6. European Commission, 1999. Sixth periodic report on the social and economic situation of regions in the EU. Brussels
7. Gardiner B., Martin R., Tyler P., 2004 Competitiveness, productivity and economic growth across the European regions. Regional Studies, Vol 38.9, Carfax Publishing
8. Kitson M., Martin R., Tyler P., 2004. Regional Competitiveness: An Elusive yet Key Concept? Regional Studies, Vol 38.9, pag 991-999, Carfax Publishing
9. Krugman P., 1996. Making sense of the competitiveness debate. Oxford Review of Economic Policy, vol 12.3, pag 17-25
10. Krugman P., 1998. Pop internationalism. MIT Press, Cambridge MA.
11. Pinch S., Henry N., Jenkins M., Tallman S., 2003. From “industrial districts” to “knowledge clusters”: a model of knowledge dissemination and competition in industrial agglomerations. Journal of Economic Geography 3, pag. 373-388
12. Porter M. E., 1998. Location, clusters and the new economics of competition. Business Economics vol. 33, pag 7-17
13. Porter M. E., 2000. Location, competition and economic development: local clusters in the global economy. Economic Development Quarterly 14, pag 15-31
14. Porter M. E., 2001. Cluster of innovation: Regional foundations of US competitiveness. Council of Competitiveness, Washington, D.C.
15. Porter M. E., 2003. The economic performance of regions. Regional Studies, vol. 37, pag 549-578
16. Porter M.E, Ketels C.H.M., 2003. UK competitiveness: moving to the next stage. DTI Economics Paper 3, Londra
17. Rowthorn R.E., 1999. The political economy of full employment in modern Britain. University of Oxford
18. Steinle W.J., 1992. Regional competitiveness and single market. Regional Studies, vol.26, pag 307-318, Carfax Publishing
19. Storper M., 1997. The regional world: territorial development in a global economy. Guilford Press, New York
20. Thompson N., Ward N., 2005. Rural areas and regional competitiveness. Report to Local Government Rural Network, Centre for rural economy. University of Newcastle
21. Turok I., 2004. Cities, regions and competitiveness. Regional Studies, vol. 38.9, Carfax Publishing

PROMOTING ENTREPRENEURSHIP IN INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE: ENTREPRENEURSHIP IN GASTRONOMY

Petronela Tudorache, PhD, Academy of Economic Studies, Bucharest

Abstract: The promotion of entrepreneurship in the intangible cultural heritage has the target to upgrade the image of the Romanian touristic products on external market, the knowledge of the role and importance of cultural heritage in the national economy, stimulation of intern and international touristic demand for holidays and travel in Romania, therefore the rise of tourists who visit Romania. Entrepreneurship is essential for economic growth and development of countries. However, for a better comprehension of the role, both actual and potential, that heritage has in the development of policies, the upgrade of systematic data is important, relevant to the economic and social effects. Intangible cultural heritage is a fundamental factor of social life: it develops the intellectual potential at a national level and human capital, it creates, through assessment of cultural diversity, an open society aware of the national identity. As a factor of economic growth, the intangible cultural heritage determines the growth of life quality and attraction of investments and it also helps to the development of touristic activities, it creates new markets, it defines economic functions of regions or cities.

Keywords: Promotion, entrepreneurship, heritage, intangible cultural heritage, gastronomy

Classification JEL: M130; M370; M160

Introduction

Entrepreneurship plays a decisive role in destination development through creative and innovative exercise influence shareholders. Entrepreneurs can be an engine of growth and are a key source of jobs. In the European Union, entrepreneurs held in 2012, 67% of all jobs, according to statistics “Antreprenorii vorbesc Barometrul antreprenoriatului românesc 2013”.

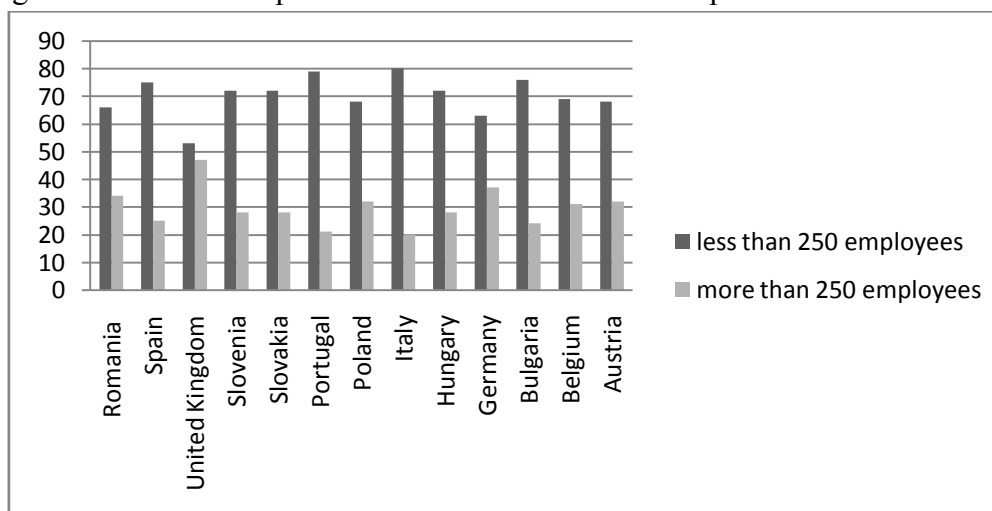

Figura nr .1 The contribution of SMEs to total number of employees in private companies

Sursa: adaptare dupa OECD, *Entrepreneurship at a Glance 2013* - © OECD 2013

Heritage can promote social cohesion and can be integrated through regeneration neglected, working at full capacity, and creating local jobs and promoting a common understanding and a sense of belonging to the community. The sector provides important educational and volunteer opportunities for young people and for older people and promote dialogue between cultures and generations.

Heritage has also many effects in other economically related sectors. For example, there is an estimation that tourism contributes 415 billion EUR to the EU GDP¹² and 3.4 million tourism companies provide 15.2 million jobs¹² – many of them being related to heritage, in a direct or indirect way. There has been estimated that 27% of travellers in the EU choose their travel destination based on cultural heritage. Only in 2013, there were 52% of the EU citizens that visited more than one historical masterpiece and 37% museums or galleries, while 19% of tourists visited different monuments and sites abroad. Thus, heritage may help cities or different regions to brand themselves.

In order to sustain the European Agenda for Culture, there has been developed a new field of different EU tools – beginning with the Creative Europe or Horizon 2020, that need to be made known and worked on. The EU helps different important conservation efforts like for example the site of Pompeii or the Parthenon, funds related to research and takes part in the process of elaborating narratives related to the heritage of Europe; it may also contribute to helping raise awareness using prizes and other incentives, sometimes in collaboration with the civil society (Comisia Europeana – Ways to approach integrally cultural heritage for Europe, 2014).

Review of scientific literature

(Dumitrache si Szeles, 2014) consider that the contemporary economy, the entrepreneurial activities have become a key part of any powerful and healthy economic system. Business education allows graduates developing their entrepreneurial skills, and therefore prepares them to better integrate on the labor market.

(Nistoreanu si Gheorghe, 2014) affirm that the modern economy needs specialists with entrepreneurial attitudes, and universities must assume an important role of providers of potential entrepreneurs. The purpose of entrepreneurial education has expanded from a single course in business schools, to being integrated in very many university studies domains.

(Turró, Urbano, Ortiz, 2013) inform us there is consensus among scholars that entrepreneurship is a key determinant of firm, regional and national economic performance. Thus, in the few last decades researcher have paid attention to the role of entrepreneurship in productivity, employment, and economic and social development.

(Moya, Taboada, Guerrero, 2014) tell us that entrepreneurship scholars seem to agree that the level of entrepreneurial activity varies significantly across countries and over time. entrepreneurship is essential to countries economic growth and development, driving employment and innovation.

(Ácsa, Autiob, Szerbd, 2014) consider that subsequently, researchers have argued a whole array of economic benefits generated by entrepreneurs, ranging from innovation to job

creation to productivity to, e.g., facilitation of technology transfer and knowledge spill-overs from research to industry .

(Mykletun si Gyimo, 2010) define entrepreneurship is seen as creation of new organisations independent ownership, active management and/ or intentions or the recognition and exploitation of opportunities. Entrepreneurs are known for rapid decision-making under uncertainty and with constrained access to resources, hard work and a wide variety of skills and astuteness.

(Hallak, Brown , Lindsay, 2012) think that an entrepreneur can be defined as a “person who owns and starts an organization” focuses on “profit and growth” and demonstrates a propensity for “innovative behavior”. Entrepreneurs may work independently to develop their own for-profit businesses or may work in larger corporations and engage in entrepreneurial activities that benefit their employers.

(Aulet, 2013) consider that the work of entrepreneurial skills comes from classes, competitions, extracurricular events and networking program, and the teachings available both in the classroom and outside are extremely relevant and immediately valuable to the students so that in this environment they attack the subjects with a greater level of interest and commitment.

(Rodz, Subli and Zaki, 2013) states that the Malaysian Department of National Heritage classify the cultural heritage as being intangible heritage and tangible heritage. The tangible heritage includes: historic sites, monuments, buildings and the intangible heritage includes the phrase, language, song, folklore songs, traditions, the dance and theater.

Cominelli and Grafts (2012) define cultural heritage the practices, representations, expressions, knowledge and skills" that belong to the communities and are supported by the residents of such areas.

Hassan, Jailani and Rahim (2014) believe that people are tending to visit attractive places and have an intention to experience other culture, to understand the lifestyle, and discover the uniqueness of other country.

The intangible cultural heritage is the base of the European Agenda for Culture, having an important contribution to its 3 objectives:

- Promoting the cultural diversity and the intercultural communication – due to its intrinsic and social values, heritage represents an important tool
- Promoting culture as the base for creativity – heritage can contribute using its direct or indirect economic related potential, also the capacity to underpin the industries related to culture and creativeness and inspiring thinkers and creators being included.
- Seeing culture as an important element of the Union’s international dimension – there is a high international respect for European expertise in cultural heritage.

1. Categories of Intangible Cultural Heritage

Cultural heritage does not end at monuments and collections of objects. It also includes traditions or living expressions inherited from our ancestors and passed on to our descendants, such as oral traditions, performing arts, social practices, rituals, festive events, knowledge and practices concerning nature and the universe or the knowledge and skills to produce traditional crafts (Unesco).

(Richards, 2011) inform us that creativity has been employed to transform traditional cultural tourism, shifting from tangible heritage towards more intangible culture and greater involvement with the everyday life of the destination.

UNESCO Convention for the Protection of Intangible Cultural Heritage 2003, proposes five "domains" wide the intangible cultural heritage manifested:

- Oral traditions and expressions, including language as a vehicle of the intangible cultural heritage;
- Performing Arts;
- Social practices, rituals and festive events;
- Knowledge and practice concerning nature and the universe;
- Traditional Crafts.

1.1 Oral traditions and expressions including language as a vehicle of the intangible cultural heritage

Oral traditions and expressions field contains an enormous variety of forms including spoken proverbs, riddles, stories, nursery rhymes, legends, myths, songs and epic poems, charms, prayers, songs, songs, dramatic performances, etc.

The examples included in this study demonstrate links between tourism, language and educational experiences, as in the case of Shakespeare's Globe Theatre in the United Kingdom traditional storytelling, as in the Souk Okaz Festival of Saudi Arabia and the tours of Robben Island World Heritage Site in South Africa, as well as volunteer tourism projects, such as Andaman Discoveries in Thailand and the Aang Serian Volunteering Program in Tanzania, this things are relate in project (Tourism and Intangible Cultural Heritage, World Tourism Organization, 2012).

1.2 Performing arts

This category includes cultural expressions such as music, dance, theater and more. Performing arts ranging from vocal and instrumental music, dance and theater to pantomime, singing verse. Includes numerous cultural expressions that reflect human creativity and are also found, to a certain degree, in many other areas of the Intangible Cultural Heritage.

(Su, 2011) Linking music to tourism, contend that music is both a culture industry and a powerful text to represent places, providing "a new source of images and sounds for tourism.

1.3 Social Practices, Rituals and Festive Events

(Barrio, Devesa, Herrero, 2012) inform us that festivals provide an example of cultural consumption regarding which individuals are able to express their preferences and create an idea of their value; secondly, they trigger a series of economic effects which may be reflected in the possibilities for economic and production development in the area; and finally, they involve an effort in planning which may be evaluated in terms of efficiency and performance.

According Unesco, in many communities greeting ceremonies are informal while in others they are more elaborate and ritualistic, acting as a marker of identity for the society. Similarly, practices of giving

and receiving gifts may range from casual events to formal arrangements with significant political, economic or social meanings.

(Chaneya, Ryanb, 2012) consider that gastronomy has the ability to convey a sense of the heritage and cultural identity of the host communities and therefore the authenticity of the experience, and the ability to convey prestige, status and to create groups by inclusion or exclusion.

(Mason si Paggiaro, 2012) they think that gastronomy is therefore not only identified with food products, but it also involves a composed experience of food, wine heritage and landscape. From an experiential point of view native food and wine representing the place of origin, as well as local landscape and culture, become fundamental elements in order to build a food and wine experience.

(Mak, Lumbers, Eves, 2012) affirm that food consumption in the general context is recognised as a collection of contextual and evolving social practices, where food no longer merely serves as sustenance but also a way to relate to other people in social, cultural and political terms. Tourists' spending on food can constitute up to one-third of the total tourist expenditure.

Food festivals, such as *Gorski Kotar*, part of the Lujzijana Historic Tourist Route in Croatia, feature complimentary activities from cooking workshops to collecting and processing local forest fruits and medicinal herbs. Such examples indicate that, like all major events, food festivals require full-time management by a team of professionals to ensure the event's sustainability and quality on a long-term basis. (World Tourism Organization, 2012)

1.4 Knowledge and practices concerning nature and the universe

Knowledge and practices concerning nature and the universe include knowledge, knowhow, skills, practices and representations developed by communities by interacting with the natural environment. These ways of thinking about the universe are expressed through language, oral traditions, feelings of attachment towards a place, memories, spirituality and worldview. They also strongly influence values and beliefs and underlie many social practices and cultural traditions. They, in turn, are shaped by the natural environment and the community's wider world.

This domain includes numerous areas such as traditional ecological wisdom, indigenous knowledge, knowledge about local fauna and flora, traditional healing systems, rituals, beliefs, initiatory rites, cosmologies, shamanism, possession rites, social organisations, festivals, languages and visual arts (Unesco).

1.5 Traditional Crafts

Traditional crafts and visual arts communities are the foundation of material culture. They form the majority of the passengers bought souvenirs. (Thompson, Hannam, Petrie, 2012) affirm that artistic works are usually held to be hand-made, expensive and unique in some way, while souvenirs are usually held to be mass produced, cheap and commonly found.

Many of the poor tourism projects featured in this study deal with how to make handicrafts an attractive and economically viable way for communities to become involved in tourism. For example, in the Okavango Delta

project in Botswana baskets are produced and sold by local women in the Delta and through retail outlets elsewhere (World Tourism Organization, 2012).

2. Intangible Cultural Heritage in the European Union

The List of Intangible Cultural Heritage in Need of Urgent Safeguarding is composed of intangible heritage elements that concerned communities and States Parties consider require urgent measures to keep them alive. Inscriptions on this List help to mobilize international cooperation and assistance for stakeholders to undertake appropriate safeguarding measures. During the period from 2009 to 2013, the Committee inscribed **35 elements** on this List.

The Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity is made up of those intangible heritage elements that help demonstrate the diversity of this heritage and raise awareness about its importance. In 2008 the Committee incorporated [90 elements](#) into the Representative List. During the period from 2009 to 2013, it has also inscribed **192 new elements** on this List (Unesco).

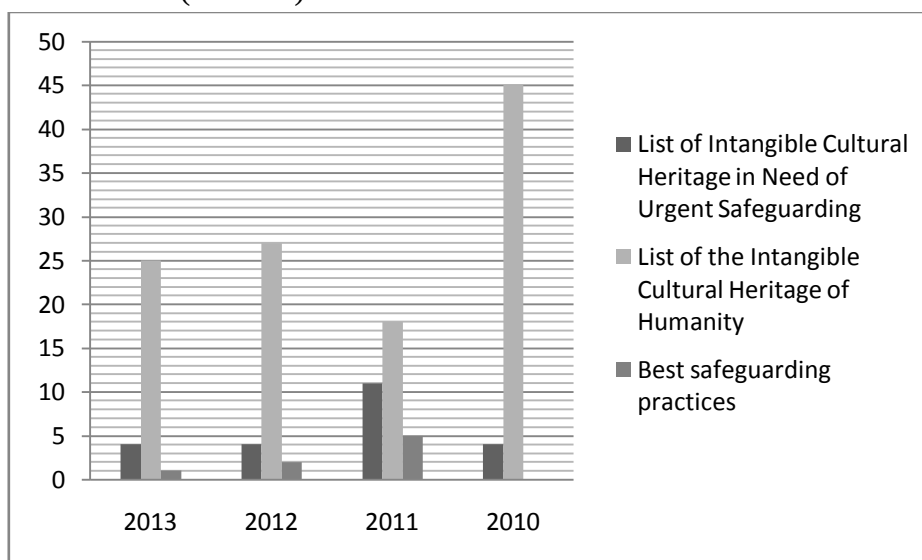

Figure nr. 2

List of the Intangible Cultural Heritage

Source: realized by author

3 .Entrepreneurship in the Intangible Cultural Heritage

Organisations need to adapt to survive and must remain competitive in a complex, demanding and changing economic environment and so should adopt a more entrepreneurial approach to management decision-making (Burgess, 2013).

This paper aims at exploring the role of entrepreneurial reputation in destination networks. Austrian tourism destinations were chosen as case study areas. (Strobl și Peters, 2013) told us that in Austria, 87% of all tourism businesses are classified as micro businesses. A large proportion of the 45,000 businesses in the tourism sector employing 211,428 people. (Statistik Austria, 2011).

(Komppula, 2014) nevertheless, small and medium sized enterprises are numerically dominant and a key distinguishing feature of the tourism industry. In Finland, for example, 90% of tourism businesses can be classified as micro enterprises.

Even though the economic crisis in Greece has affected almost every industry sector, the data prove that Greek tourism remains one of the few sectors of the national economy that is still competitive at a global level. In 2011, the contribution of tourism to Greek GDP amounted to 16.5%, while total employment in tourism (758,300 jobs) corresponded to 18.4% of the workforce. According to SETE (Association of Greek tourism enterprises) Greece's World and European market share for 2011 is about 1.7% and 3.3% respectively [25]. In the context of this paper we concentrated on information gathering in the Greek tourism entrepreneurship and more specifically we examined the hotel industry as it constitutes the most dynamic component of tourism (Karoulia si Tsionou, 2013).

Culture, cinema, television, music, performing arts, literature and other related fields in Europe can use the support of the programme of European Commission's new Creative Europe that has been approved today by the European Parliament. Using a budget of 1.46 billion EUR in the following seven years – with 9% more than current levels – this programme provides a strong beginning for creative or cultural sectors, which represent an important source of providing jobs and development. Creative Europe will also provide funds for more than 250 000 artists and cultural professionals, 2000 cinema, 800 books and 4500 book translations. This programme will also give a start to a new facility, financially guaranteed, thus enabling low creative and cultural businesses to have access to almost 750 million EUR in the form of bank loans (Europa creativa, 2013).

4. Entrepreneurship in gastronomy

Spain-international recognition of Spanish gastronomy, referring to aspects such as its regional diversity, the Mediterranean diet, the New Basque Cuisine in the 1980s, the New Spanish Cuisine led by Ferrán Adrià, or the tapas culture, have prompted municipal governments, hotel and restaurant operators, chef, and agro-food producers to create the first platform for the development of gastronomic tourism: TASTING SPAIN. The mission of the The Spanish Wine and Food Tourism Association is to position Spain as a leading destination for food and wine orientated tourism. As such, we aim to assess and communicate the opportunities in this market to all of its members- customers, suppliers, public and private institutions, national and foreign media. We wish to bring together the different intermediaries in our sector in order to contribute to its development, regulation and promotion (<http://www.spainfoodandwinetourism.com/home.html>)

Italy-Italian National Tourist Board support gastronomic tourism with initiative “Cooking with Italia.it” and promotes culinary and wine itineraries. Italy however reaches top positions in tourism rankings: they are the 1st destination in the world where people would like to go, the country with the highest artistic and historical heritage. Italy is first thanks to food and wine tradition and the third for shopping (Italia Corporate Annual Report, 2012).

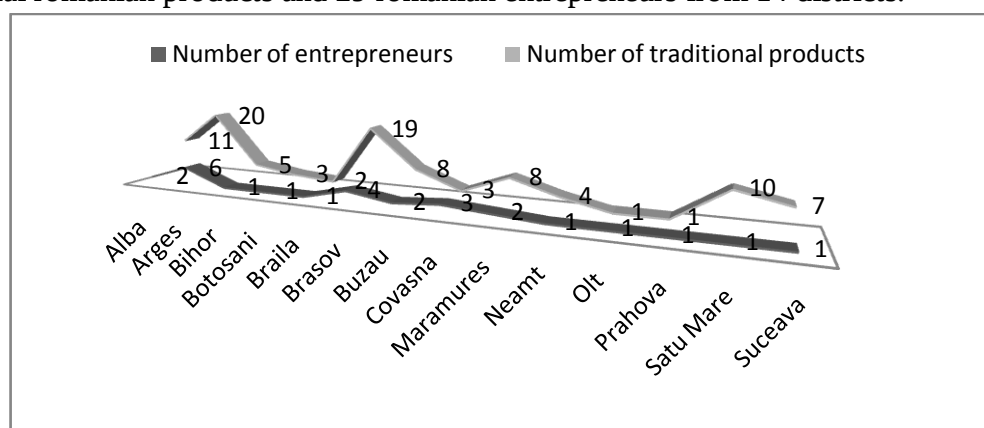
The Italian Government policies, through the Institute for Foreign Trade have been promoting all products that share the “Made in Italy” label. Yet more influential, the Slow Food movement, driven by an international non-profit organisation, has promoted local farming and ranching areas and quality. There are several events dedicated to gastronomy in Italy, for example Turin Slow Food Festival, Taste Florence, CIBUS International Food Exhibition in Parma, Taste of Milano, Milano Food Week, Stragusto.

ICIF – Institute of Cuisine, Culture of Oenology the Regions of Italy is a nonprofit making organization whose objective is that of promoting the traditions of Italian food and wine abroad through training courses on Italian Cuisine.

Greece- Greek gastronomy has a history of around 4,000 years, with special characteristics based on pure and unique quality goods produced on Greek land. In fact, it was Archestratos who wrote the first cookbook in history. Since 2009, the Association of Greek Tourism Enterprises (SETE) has undertaken the initiative of promoting gastronomy as a pillar of Greek Tourism. SETE promotes the initiative that sees gastronomy united with the marketing of Greek tourism. In its first year of implementation, SETE's project "Gastronomy in the marketing menu of Greek tourism" has included the launch of a website.

According to OECD report Tourism Trends and Policies 2010, the contribution of tourism (direct and indirect impact) to the Greek economy represents 18% of GDP. According to available data, gastronomy, once included in the Greek tourism offer, could increase GDP by 1 billion EUR, attract 500.000 visitors and create 50.000 new jobs.

Romania-The Romanian gastronomy is very diverse. Rich in tastes, colours and flavours, strongly influenced by history and foreign traditions with which Romanians have come into contacts(As the national book of traditional products nr 724,2013) there are 102 traditional romanian products and 29 romanian entrepreneurs from 14 districts.

Figure

No.3 National Register of traditional products

Source: adapted by the site *madr.ro*

The campaign "Discover the Romanian cook traditions" in the 2nd edition of the cuisine education programme made by Russenart Communic in partnership with Gold Maya & Heinner between January – december 2014. The second edition will be a trip to 40 hotels of the 9 historic areas of Romania. In 2014 the educational programme is sustained by 80 media partners (television, publications, blogs).

Gastro Pan Weekend- the attractions of the cuisine event of the year, over 20000 of specialists took part in 2014-cookers, entrepreneurs foreign and Romanian producers-at Brasov Business Park, at the 6th edition of Gastro Pan. The event presents the offers of the 120 participants from 23 countries.

Table 1 Situation at European products as designations of origin, geographical indications and traditional specialities guaranteed

Nr.Crt.	Country	The quality / product	Total
---------	---------	-----------------------	-------

		number			
		I.G.P.	D.O.P.	S.T.G.	
1	Italy	114	183	2	299
2	France	127	125	1	253
3	Spain	91	112	4	207
4	Germany	86	34	-	120
5	U.E.+another country	703	690	59	1452
6	Romania	1	-	-	1

Source: adapted from INDAGRA, November 2, 2013

protection of geographical indications (PGI), designations of origin (PDO) and traditional specialties guaranteed (TSG)

According to madr.ro the quality system IGP, DOP, STG offers:

- To producers –the essential instruments of identification on promotion of those produces of whose specific characteristic are protected to a national and European level;
- Benefits of producers who, through are associate of producers add value to local heritage;
- Growth of the market value of Romanian traditional products.

In 2010 the EU Member States with the greatest number of farms and labour input were Romania (32% of all farms, 17% of total labour input), Poland (13% of farms, 19% of labour input) and Italy (14% of farms, 10% of labour input). In terms of UAA, the most important EU Member States are France (16% of total UAA), Spain (14%) and Germany (10%).(http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/indicators/rd-2013/c4_en.pdf, CONTEXT INDICATOR 4: FARM STRUCTURE,)

Agriculture represents, nowadays 6% of European GDP and producers 46 million jobs. Only 6% of European farmers are under 35 years. After 3years of recovery agricultural income unit of labour of EU dropped in 2013 ny 1.3% from year to year being conducted by a decline which implied both income and labor force (Agricultură și Dezvoltare Rurală, ec.europa.eu/agriculture/cap-for-our-roots).

Agricultural income varies significantly in EU:the biggest growths are estimated in the south countries 11.4% Romania, Spain, 10%. While the biggest declines are in Estonia -17%, France and Croatia -16% (AGRICULTURE IN THE EUROPEAN UNION STATISTICAL AND ECONOMIC INFORMATION, REPORT 2013, December 2013)

According to a study of the intern tourism organization over 88% of its members considers that gastronomy is a strategic element in defining brand and image of a destination. Over 67% say that their country has its own gastronomy brand.

As what concerns touristic products, the study showed that the most important are the gastroeconomics events 79%, gastronomic routes 62%, courses and workshops of cooking 62%, visitis to markets and local producers 53%, according to ANT president.

5. Promoting gastronomy

Marketing and promotion tools most used by companies in the top gastronomy: 68% of the organizations consulted carry out marketing activities or promotion based on Food Tourism. The marketing and promotional tools most used by these entities are: organizing events (91%), producing brochures and advertising (82%) and dedicated websites on food tourism (78 %). At a lower level are promotional tools such as tourism guides (61%), blogs (43%), and familiarization trips for journalists and tour operators (13%) (World Tourism Organization, Global report on food tourism, Volume four, 2012).

Research methodology

To this research a pilot study has been conducted on 111 persons. Pilot studies are an important element to planning of an optimal research. The major advantage offered by:

A pilot study is the fact that it offers a pertinent feedback in what concerns way of improvement, efficient practicers as well as correct estimation of the grade of development of a future action.

Applicability of a pilot study:

- Development and testing of accuracy of the research instruments: surveys;
- Stability of the structures of the survey of its dimension : almost 100 persons;
- Collection of preliminary information.

In this context, the objectives refers to:

- Indentify the most important categories of traditional products;
- Establish links between traditional products purchased by consumers Romanian;
- Determination of Romanians perception on entrepreneurship intangible cultural heritage.

The study has been realised through application an of the survey method, using on-line interview. The instruments used was survey. This was structured in open and closed questions. The survey has 18 questions, using isondaje.ro, between 16-25 september, being sent through e-mail and facebook.

Target details - 18-35 years old, both females and mals from different districts of the country. I chose this target because they are opened to new, they want to start a business.

Results and Discussion

First objective : indentify the most important categories of traditional products consumed by Romanians.

Table nr. 2 Demographic details

		Frecventa	%
Sex	Male	71	64
	Feminin	40	36
Age	18-25	73	65.8
	26-35	35	28.8

	36-55	6	5.4
Studies	Professional	1	0.9
School		18	16.2
	High school	92	82.9
	Faculty		
Oras	Bucharest	100	90.1
	Ilfov	3	2.7
	Buzau	1	0.9
	Altele	7	6.3

Source: authors based on the research of the period 16 to 25 September 2014, adapted from SPSS

The table that includes demographic details, we see male dominance respondents in 64%, more than half of respondents aged 18-25 years, with a percentage of 65.8%. Respondents are university graduates with a percentage of 82.9%, most of them in Bucharest, namely 90% of respondents.

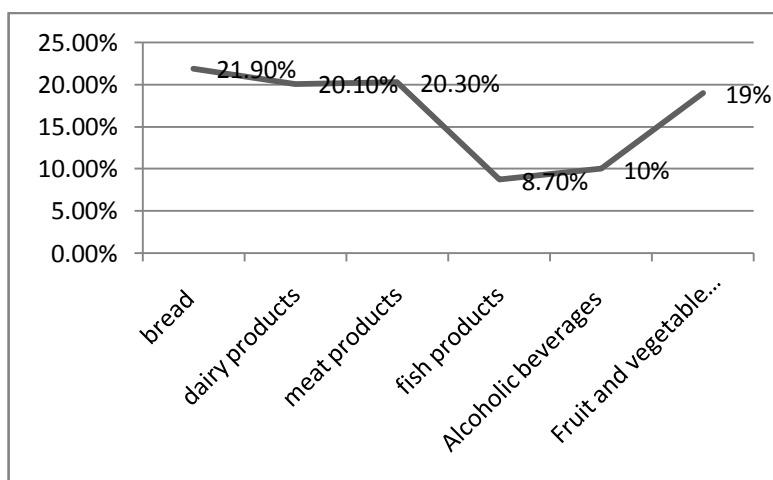

Figure no. 4 The interest for the various categories of traditional

Source: authors based on the research of the period 16 to 25 September 2014

According to the results of the research, almost 22% of them consume bread, the next category being meat with 20.3% and the smallest percentage is fish.

The second objective: Establish links between traditional products purchased by consumers Romanian.

In the chart below we can see the gender predominance of Romanian traditional products consumers purchase. Also we observe the relationship between the categories of traditional and Romanian consumers, we conducted within SPSS crosstab function in which I had the variables: meat products, fish and alcohol and sex of respondents.

Table no. 3 The prevalence consumers by gender on traditional product categories purchased

Intrebarile	15) Specificati sexul:
-------------	------------------------

	male	feminin
3c-meat products: 0	35	9
3	36	31
3d-fish products 0	59	25
4	12	15
3e- alcohol 0	57	25
5	14	15

Source: authors based on the research of the period 16 to 25 September 2014, adapted from SPSS

Tabel nr. 4 Spearman Correlation

Spearman Correlation	Value	Approx. Sig.
3c- meat products	.263	.004
3d-fish products	.231	.003
3e-alcohol	.194	.002

Source: authors based on the research of the period 16 to 25 September 2014, adapted from SPSS

Ho: there are no connection between choosing meat , fish , alcohol and gender.

H1: there is a correlation between meat, fish, alcohol and gender

After applying Spearman correlation test the invalid hypothesis was disproved, because we have Asymp, sig and approx. sig a under 0.05, resulting in a strong connection between components. According to the SPPS data, we can conclude that there is a strong positive and significate connections for both tests.

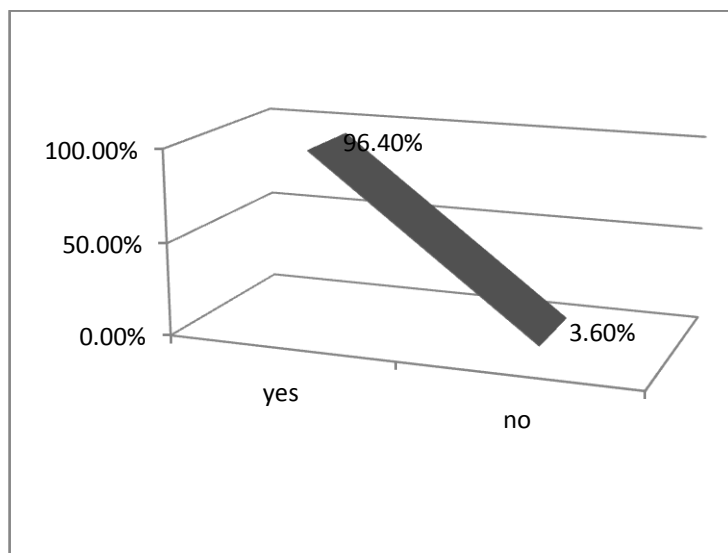

Figure No.5 opinion on extending chain stores specific traditional products

Source: authors based on research from 16 to 25 September 2014

From the graph you can say that the majority of answers want the extention of Romanian shops, with a procent of 96.4% .

The last objective of this research: Determination of Romanians perception on entrepreneurship intangible cultural heritage.

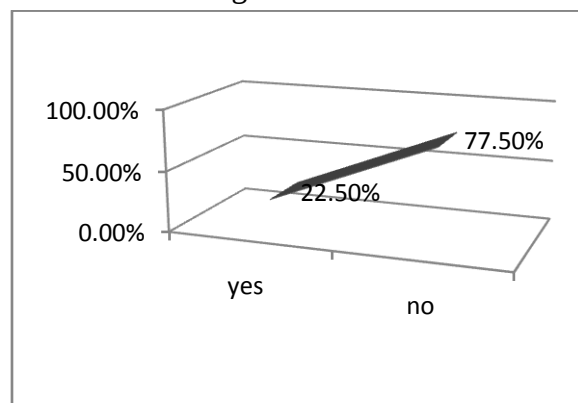

Figure No. 6 respondents are informed about opportunities for young entrepreneurs

Source: authors based on research from 16 to 25 September 2014

According to the opportunities offered to young entrepreneurs 22.5 % are informed, the rest of them until 100% are not.

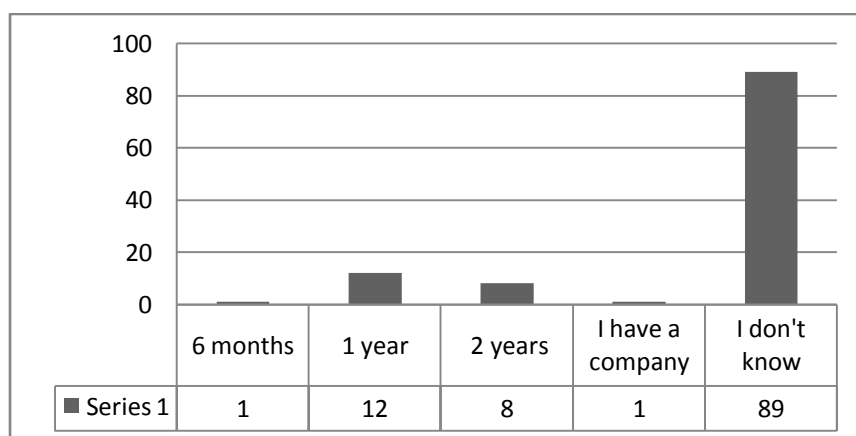

Figure No.7 time horizon that you appreciate that you start a business in tourism

Source: authors based on research from 16 to 25 September 2014

Ask if they want to open a business in tourism as quickly, consumers are determined on time, with a share of 80% of all respondents.

Research limitations

In building of the survey, there were taken into consideration elements of literature of speciality. Although the theory represented an useful guide, before the survey, a qualitative research should have been made to determine which attribute of Romanian traditional products are important exclusively for Romanians. Therefore, the survey would have been enlightened on real important factors and maybe, new ones. Another limits consists in the fact that the research has been made on-line. The response rate in this field is more reduced.

Conclusions

The study wanted to show, firstly the importance of entrepreneurship according to gastronomy which has many implications over economy of over favorization of the immigration of human capital is different economic regions.

To test this hypothesis, consumers were asked to tick traditional products consumed and bought, to conclude which, categories should be enlightened to go on international market and what way to choose to promote those categories.

Also, in this research, the wish of participants to consume traditional products, through 96% extention of shops with Romanian shops.

According to opportunities offered to young entrepreneurs, a small percentage of 22% are aware of this field.

Also, through the 12 th questions, we have a percentage of 80% in which participants don't know where they will be able to open a company.

I believe the reason for this high percentage is because the lack of information and the lack of promotion of entrepreneurship in the field of intangible cultural heritage.

I consider that, to inform younger of entrepreneurship, there should be made more seminars organize by ONG's and also in university. Entrepreneurship helps to develop the intellectual potential to the growth of economy to the growth of jobs.

REFERENCES:

1. ulet, B., 2013. Disciplined Entrepreneurship: 24 Steps to a Successful Startup -by, editura Wiley;
2. Cominelli, F., Grefe, X. 2012- Intangible cultural heritage: Safeguarding for creativity, City, Culture and Society 3, pp.245-250;
3. Dumitrache, V. and Raileanu-Szeles,M. 2014. THE ROLE OF BUSINESS EDUCATION PROVIDED THROUGH LIFELONG LEARNING IN ENHANCING PROFESSIONAL COMPETENCIES. EVIDENCE FROM THE EU-27 DATASET, Vol. XVI • No. 37 , pp.874-885;
4. Hallak, R., Brown, G.,. Lindsay, Noel J. 2012. The Place Identity e Performance relationship among tourism entrepreneurs: A structural equation modelling analysis, Tourism Management 33, pp. 143-154;
5. Hassan, Z. binti Abu, Jailani, M. A. K. bin, Rahim, F. Abd. 2014-Assessing the Situational Analysis of Heritage Tourism Industry in Melaka, Procedia-Social and Behavioral Sciences 130, pp.28-36
6. Moya, V. S., Taboada, L. R., Guerrero, R. F., 2014. Institutional and economic drivers of entrepreneurship: An international perspective, Journal of Business Research 67, pp. 715–721
7. Mykletun, R. J., Gyimo, S., 2010. Beyond the renaissance of the traditional Voss sheep's-head meal:Tradition, culinary art, scariness and entrepreneurship, ', Tourism Management 31, pp. 434–446;
8. Nistoreanu, B. G. and Gheorghe, G. 2014. THE PERCEPTION OF THE ACADEMICS AND STUDENTS REGARDING THE ENTREPRENEURIAL

EDUCATION IN ECONOMIC EDUCATION, Amfitetru Economic, Vol. XVI • No. 37 , pp. 811-827

9. Rodzi, Nur I. M., Zaki, S. A., Subli S. M. H. S., 2013 - Between Tourism and intangible cultural heritage, *Procedia-Social and behavioural sciences* 85, pp. 411-420
10. Turró, A., Urbano, D., Ortiz, M. P., 2013. Culture and innovation: The moderating effect of cultural values on corporate entrepreneurship, *Technological Forecasting & Social Change*, pp.1-10
11. Zoltán J. Ácsa, I., Erkö Autiob, c, *, I., László Szerbd, 2014. National Systems of Entrepreneurship: Measurement issues and policy implications, *Research Policy* 43. Pp.476– 494;

Site-uri

1. Brussels, 22.7.2014 COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS
Steps towards an approach to cultural heritage for Europe;
EUROPEAN COMMISSION
2. Strategy Report on Research Infrastructures, 2010, ec.europa.eu/research/infrastructures/pdf/esfri-strategy_report_and_roadmap.pdf
3. **“Antreprenorii vorbesc Barometrul antreprenoriatului românesc 2013”**
4. Tourism and intangible cultural heritage, World Tourism Organization, 2012
5. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1114_ro.htm, **Comisia salută aprobarea programului „Europa Creativă” de către Parlamentul European, 2013**
6. Conform raportului OCDE Tendințe de turism și Politici 2010
7. **Registrul național al produselor tradiționale (RNPT) conform ordinului nr. 724 din 29 iulie 2013 privind atestarea produselor tradiționale** (xls, 51 KB), site: <http://www.madr.ro/ro/industrie-alimentara/produse-traditionale-romanesti.html>, descărcat:10.09.2014)
8. <http://traditiiculinareromanesti.wordpress.com/>
9. (Produsul tradițional românesc în contextul schemelor de calitate europene DOP, IGP, STG (ppt), site: <http://www.madr.ro/ro/industrie-alimentara/produse-traditionale-romanesti.html>, descărcat 10.09.2014)
10. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00055>
11. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00056>
12. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00559>
13. <http://www.unesco.org/culture/ich/index.php?lg=en&pg=00002>

HEALTH, NUTRITION AND POPULATION – A 3D FACTOR MODEL

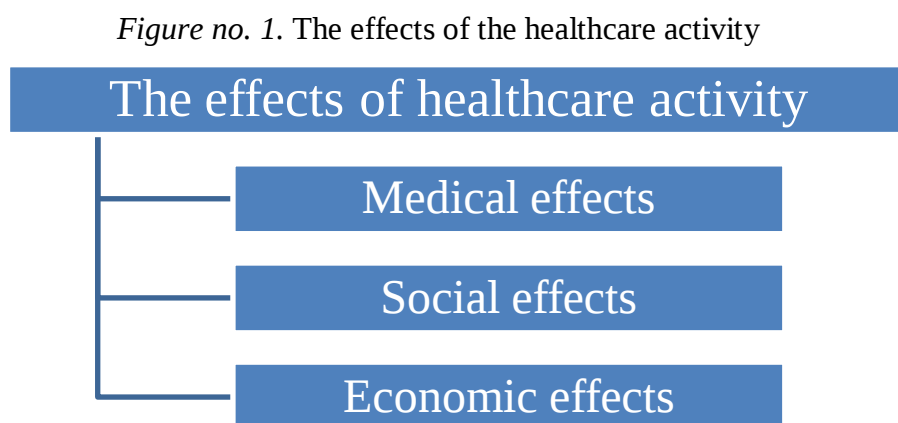
**Viorela Ligia Văidean, Lecturer, PhD, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca,
POSDRU 159/1.5/S/142115**

Abstract: The purpose of this paper is to review the existing models of determining factors that impact the health status of the population and to use principal component analysis in order to elaborate a new model. The health status of the population has always been influenced by human biology, the living environment and individual behaviors, the healthcare system and others. This study starts from 69 health, nutrition and population variables for 213 world countries, comprising these variables for dimension reduction of data into 3 components, linear combinations of the initial variables, that are capable to reflect the healthcare status of the world population in 2013.

Keywords: *healthcare, principal component analysis, population, economic and social environment*

The health status of the population has always been considered to be a complex phenomenon, both from the biological and social point of view. A precise delimitation of its level and characteristics has been difficult to evaluate because of the complex character and diverse determinants that influence the health status of a population. Still, the health status of a population is strongly related to its living standards and its systematic study allows, to a certain extent, the appreciation of the medical systems' quality and efficiency.

The healthcare activity is materialized into different categories of effects, according to Figure no 1.

Source: Authors' processings

These medical, social and economic effects, regarded as a whole, are strongly related to the efficacy in spending the allocated monetary resources, especially the public ones. The

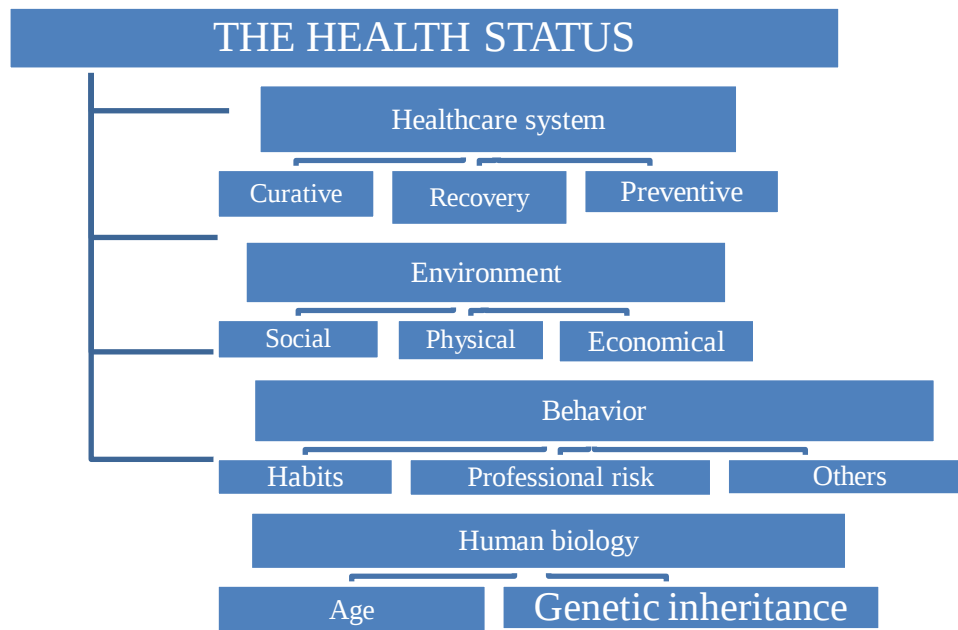
medical effects refer to the effective results of medical activities (consultations, tests, treatments, etc) and they refer to cures that rebuilt and keep the health status of the individuals that benefit from medical assistance. The social effects point towards the results of healthcare activities of the society made up of all individuals, thus these effects cover the entire population, reflected through a series of statistical indicators such as life expectancy at birth, infant mortality, maternal mortality, premature mortality, abortion rate, etc. Nevertheless the economic effects represent the economic benefits to be realised.

The consequences of life style, working conditions and socio-economic system are strongly reflected within the health status of the world population. Basically, the health status of a human population may be regarded as a synthesis of individual health statuses, within a global and systemic vision, and the diagnosis of the health status of a community may be given through a similar reasoning as a doctor in front of a patient, with some particular hues.

The life standard of a community is determined, among others, by its health status and demography. But the health status is also a result of the life standards. So, there exists a strong correlation between the research of population health status and life standards, between the sanitary factors and social-economic ones, that would give a complete imagine on the health status of the world population.

The model of determining factors for the health status of the population considers four main determinants according to Enăchescu et al., 1998. This grouping of determinants derives from Lalonde and considers the following determining factors for the health status of the population, as presented in Figure no 2:

Figure no. 2 The health status of the population – determinant factors

Source: Authors' processings based on Enăchescu and Lalonde

- biological factors (heredity and demographic characteristics of the population);
- environmental factors (the factors of social and physical environment, such as chemicals, socio-cultural, educational factors, etc);
- behavioural factors, the habits. The life style of the population depends on behaviours, which on turn, are conditioned by social factors, so one's life style is the result of one's social and behavioural factors;
- the healthcare services (the preventive, curative, recovery healthcare system, their financing and administrative costs, etc).

So, in order to attain the full health potential of an individual or of a community, the population, the public and private institutions and the authorities have to play their role in the general effort of increasing the health status of the world population.

Worldwide existing *healthcare systems* have been compared by many researchers. Boslaugh S. (2013) considers that each country's method of organizing healthcare delivery is unique and based on its specific situation, including its history and culture, the amount of money it has to spend, and the value it places on different outcomes. She considers the demand for healthcare services to be theoretically unlimited, although no government uses unlimited resources, so the design and operation of a healthcare system is difficult and almost guaranteed not to please everyone all the time. Boslaugh S. characterizes each country at one time. The financing methods of the healthcare system differ from one country to another,

ranging from public financing through taxes, to social insurance contributions dependent on individual income and private health insurance premiums. Anton S.G. and Onofrei M. (2012) consider that the study of healthcare expenditure may come with important conclusions on the health state of a population, as countries that registered high levels of health expenditure per capita also have the strongest healthcare systems and the best health outcomes, lower mortality rates and higher life expectancies. Investing in healthcare does pay off, their findings validating a direct relationship between per capita health expenditures and under-5 (child) mortality rate.

The *socio-economic* environment does affect the health status of the population, as previously presented. Furthermore, several associations have correlated the environmental regulations, air and waterpollution with health indicators such as the infant mortality rate. The quality of *physical environment* is given by all forms of pollution, and developed countries focus on monitoring and overtaking large pollutant companies. The effects of physical environment protection and waste management upon the health status of the population and environment health have been discussed by Scorțar LM. (2013), as waste management affects the environment and the human health and it reflects the inefficient use of natural resources by the society. Developed European and even American countries have always emphasized the importance of recycling used goods for a healthier environment. According to Scorțar L.M. (2011), collecting recyclable household waste requires consistent effort from the physical persons, by selectively collecting paper, glass, plastics, metals (e.g. Aluminum in the USA), organic waste, etc and transporting old materials to collection points. The success of collection is based on each citizen's behavior and the efficiency of investments in this system depends on public awareness on the need of selective collection.

Regarding *behavior* aspects that determine the health status of the population, specialists have focused on determining the impact of vices such as alcohol and tobacco consumption upon the health of individuals. Chopra A., Rao N.C., Gupta N. and Vashisth S. (2014) studied the fact that although health hazards of tobacco are well known, only a small numbers of tobacco users are fully aware of the harmful effects of tobacco, despite the warning labels on tobacco products that are supposed to bring behavioral changes like quitting and reducing the tobacco consumption. Reichmann G. and Sommersguter-Reichmann M., 2012 examined the effectiveness of smoking bans in Austrian public places such as restaurants and bars. The customers widely adhered to the partial smoking bans, but many of them were dissatisfied with the fragmented Austrian solution, as well as restaurant owners. Glawischning M,

Reichmann G. and Sommersguter-Reichmann M. (2009) consider there exist little data on the smoking behavior of the population of Austria, at most figures on the number of regular smokers and the amount of cigarettes consumed per person per year. Equally, statutory anti-smoking measures in Austria lag considerably behind those of other countries, especially the U.S.A.

Moreover, the behavior factors include eating habits and obesity prevalence. Healthy eating habits include a diversified diet that includes proteins and carbs. Specialists recommend the consumption of bio or eco produced fruit, vegetables, eggs and meats. Superfoods have also gained popularity in the last year, such as goji fruit, berries, chlorella, guarana, ganoderma, and many others. Apostu S., Pop C., Rotar A.M., Salanță L, Pop A, Găvrus I. (2014) researched the benefits of goat milk cheeses consumption, that have gained popularity due to the increased interest of consumers in both the tradition of cheesemaking and the sensorial and nutritional value attributed to goat milk. This study aimed to assess and compare the chemical and sensory characteristics of fresh cheese with a mixture of cranberry fruits in different concentrations. The increased worldwide consumption of sugars, genetically engineered foods and others have led towards the continuous increase in the obesity rates of adults and children. The BMI index is one of the widest used indexes, obesity diagnosis being set at BMIs above 25.

Nevertheless, stress also affects human health. Alternative medicine therapies such as acupuncture and Bowen therapy have been used in order to reduce work related stress levels. Moreover, a number of medicinal plants have always been used in the traditional medicine, aiming to maintain health and to cure diseases, as plants produce a lot of antioxidants they can represent a source of novel compounds with promising antioxidant activity. In this context, Salanta L.C., Tofană M., Socaci S., Mudura E., Pop C., Pop A., Cuceu A., Nagy M. (2015) presented a summary of the spices and aromatic herbs to be used for the development of functional foods, that can only bring benefits upon the health status of the population.

Human biology also influences the healthcare status of the population, and it refers to one's genetic inheritance and age. Many researchers have been preoccupied by the study of the human genome and chromosomal changes of genes. Furthermore, besides one's genes, one's increasing age influences one's health status by decreasing it as decades pass by.

The data used in this study have been downloaded from the World Bank database on Health Nutrition and Population Statistics, by initially selecting 69 variables (out of the 322 potential

ones) for all the 247 countries available. The most recent data have been used, i.e. for the year 2013, in order to get a nowadays perspective on the health status determinants of the worldwide population. Factor analysis requires a proportion of at least 5 times as many countries as number of variables to submit. As such, out of the 17043 initial observations, the variables with more that 10% missing observations were eliminated, and countries as well. 213 countries were left, and 24 variables have initially been imported into the SPSS software: Adolescent fertility rate (births per 1,000 women ages 15-19); Age dependency ratio (% of working-age population); Birth rate, crude (per 1,000 people); Death rate, crude (per 1,000 people); Fertility rate, total (births per woman); GNI per capita, Atlas method (current US\$); Health expenditure per capita (current US\$); Health expenditure, private (% of GDP); Health expenditure, public (% of GDP); Immunization, DPT (% of children ages 12-23 months); Immunization, HepB3 (% of one-year-old children); Immunization, Hib3 (% of children ages 12-23 months); Immunization, measles (% of children ages 12-23 months); Immunization, Pol3 (% of one-year-old children); Incidence of tuberculosis (per 100,000 people); Labor force, total; Out-of-pocket health expenditure (% of total expenditure on health); Population ages 65 and above (% of total); Population, total; Prevalence of tuberculosis (per 100,000 population); Rural population (% of total population); Tuberculosis death rate (per 100,000 people); Unemployment, total (% of total labor force) and Urban population (% of total). By further analyzing the number of missing observations per variable, some variables were further deleted because of having 17 missing countries data, and some missing data were replaced with the mean value. By leaving variables 11, 12, 15 and 20 out, the study continued on the 20 available variables with no missing data within. As such, the descriptive statistics for the variables to undergo principal components analysis are to be found in Table no 1:

Table no 1 Descriptive statistics of the variables candidate to PCA

	Mean	Std. Deviation	No of countries
Adols_fertility	48.327041	39.0669634	213
Age_dep_ratio	59.108428	17.4808690	213
Birth_rate	21.631590	10.2994778	213
Death_rate	8.227115	3.0189103	213
Fertility_rate	2.822510	1.3602856	213
GNI_per_capita	13024.288596	17765.3820227	213
HE_per_capita	1106.747068	1867.5359272	213
Priv_HE	2.738907	1.5524343	213
Public_HE	3.985147	2.1904076	213

Immuno_DPT	88.723506	13.0541328	213
Immuno_measles	88.007032	12.4446945	213
Immuno_Pol	88.865470	11.8131965	213
Labour_force	110618614.84	375624784.114	213
OOP_HE	32.059472	17.1606967	213
Pop_65	7.932876	5.4801846	213
Pop_Total	231494465.27	803763740.478	213
Rural_pop	44.080976	22.2964778	213
Tubercul_death	13.819502	19.0934927	213
Unemployment	8.600401	5.4337518	213
Urban_pop	55.919024	22.2964778	213

Source: Author's processings in SPSS

All these variables are ordinal variables, obtained by applying different measuring scales. Moreover, these variables are correlated, as the correlation matrix points out. The main objective of exploratory factor analysis is to reduce the data and their dimensions, in order to better interpret them. The new components are linear combinations of the initial variables.

Articoll II. The principal component analysis technique was carried out, and for the dimension reduction of data, several factors were extracted. Table no 2 presents the communalities after extraction, i.e. how much of the initial information is further found within the reduced dimensional space. A communality represents the amount of variance in that variable accounted for by all the components. For example, all six extracted components account for 74.8% of the variance in variable Adolescent fertility ($h^2 = .748$). Generally, h^2 values above 0.5 are to be considered.

Table no 2 Variables' communalities, initial and extracted by PCA extraction method

	Initial	Extraction h^2
Adols_fertility	1.000	.748
Age_dep_ratio	1.000	.901
Birth_rate	1.000	.939
Death_rate	1.000	.743
Fertility_rate	1.000	.929
GNI_per_capita	1.000	.826
HE_per_capita	1.000	.871
Priv_HE	1.000	.823
Public_HE	1.000	.816
Immuno_DPT	1.000	.916

Immuno_measles	1.000	.914
Immuno_Pol	1.000	.941
Labour_force	1.000	.981
OOP_HE	1.000	.833
Pop_65	1.000	.853
Pop_Total	1.000	.977
Rural_pop	1.000	.764
Tubercul_death	1.000	.446
Unemployment	1.000	.592
Urban_pop	1.000	.764

Source: Author's processings in SPSS

When deriving factors, several criteria may be applied in order to determine the number of factors to extract. As such, the latent root criterion considers significant only the factors having latent roots (or eigenvalues) greater than 1. Then, the percentage of variance criterion applied in social sciences considers solutions that account for 60 percent of the total variance, or even less, as satisfactory. According to table no 3, six factors have the initial eigenvalues higher than 1, and for these six factors, the cumulative percentage in the extraction sums of squared loadings is above 60% for the first three factors, and above 82% for the six factors.

The scree test criterion indicates the maximum number of factors to extract, at the point at which the curve first begins to straighten out (i.e. factors before the inflection point). The scree plot is represented in Figure no 3.

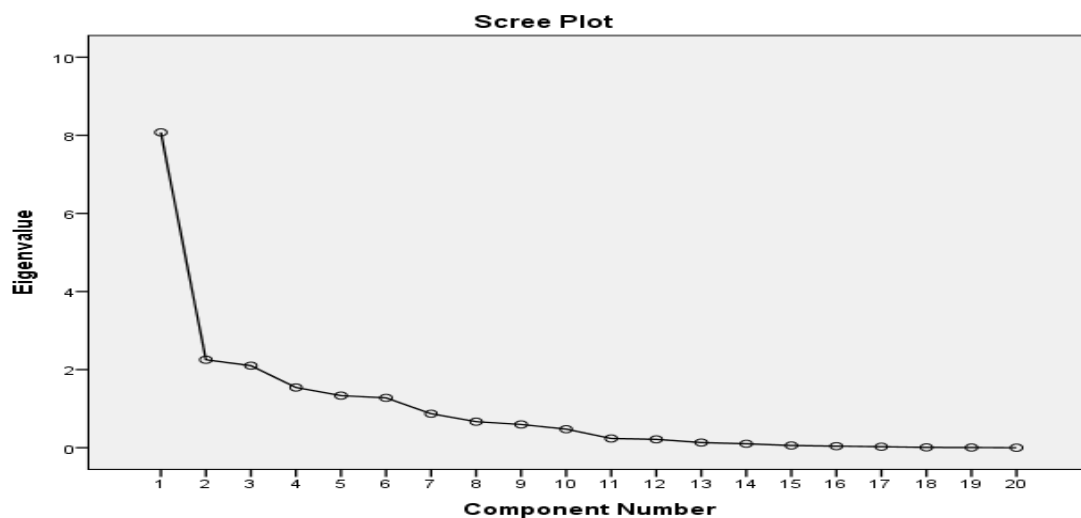
Table no 3 Total variance explained by components in PCA

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	8.075	40.373	40.373	8.075	40.373	40.373
2	2.253	11.263	51.636	2.253	11.263	51.636
3	2.100	10.502	62.138	2.100	10.502	62.138
4	1.541	7.705	69.843	1.541	7.705	69.843
5	1.333	6.665	76.508	1.333	6.665	76.508
6	1.276	6.380	82.888	1.276	6.380	82.888
7	.871	4.354	87.242			
8	.667	3.335	90.577			
9	.595	2.975	93.552			
10	.474	2.371	95.923			

11	.236	1.181	97.104		
12	.214	1.072	98.176		
13	.132	.661	98.837		
14	.100	.500	99.337		
15	.056	.278	99.615		
16	.040	.202	99.817		
17	.025	.124	99.940		
18	.008	.039	99.979		
19	.004	.021	100.000		
20	8.350E-016	4.175E-015	100.000		

Source: Author's processings in SPSS

Figure no 3 The scree plot

Source: Author's processings in SPSS

The component matrix with the six extracted components has the following loadings above 0.3 for each variable, as presented in Table no 4. Factor loadings are the correlation of each variable and the factor. Higher loadings make those variables representative of the factor. Factor loadings are the means of interpreting the role each variable plays in defining each factor. Table no 4 presents the correlation coefficients between the initial 20 variables and the extracted components.

Table no 4 Component matrix

	Component					
	1	2	3	4	5	6
Adols_fertility	-.811					

Age_dep_ratio	-.805					
Birth_rate	-.908					
Death_rate		.484		.579		
Fertility_rate	-.877					
GNI_per_capita	.697	.512				
HE_per_capita	.662	.578				
Priv_HE				.433	-.420	.661
Public_HE	.638	.445		.336		
Immuno_DPT	.675	-.470		.356		
Immuno_measles	.708	-.514				
Immuno_Pol	.703	-.476		.343		
Labour_force			.965			
OOP_HE	-.470	-.318			-.611	.361
Pop_65	.776	.364				
Pop_Total			.966			
Rural_pop	-.738			.348		
Tubercul_death	-.623					
Unemployment				.369	-.376	-.493
Urban_pop	.738			-.348		

Source: Author's processings in SPSS

Several iterations have been carried out until a final solution has been achieved. *Cross loadings* from table no 4 are undesirable and they have been eliminated through deletion of variables and rotations. Finally, KMO and Bartlett's test of sphericity tests the null hypothesis of uncorrelated variables and a bad quality PCA to the alternative hypothesis of an existing correlation between variables and a high quality PCA. Essentially, the Kaiser-Meyer-Olking (KMO) statistic should be greater than 0.600 and the Bartlett's test should be significant (e.g. $p < .05$). The closer the KMO measure of sampling adequacy is to 1, the better the analysis. A rule of thumb is to have a KMO of at least 0.5. Table no 5 gives a KMO statistic of 0.653, which is good.

Table no 5 KMO and Bartlett's test

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.653
Approx. Chi-Square		2225.685
Bartlett's Test of Sphericity	df	36
	Sig.	.000

Source: Author's processings in SPSS

After deleting some of the variables and applying several rotation methods, the Varimax solution proved best, and the following matrices have been obtained:

Table no 6 Component matrix before and after Varimax rotation

Component Matrix ^a				Rotated Component Matrix ^a			
	Component				Component		
	1	2	3		HEALTH	ECONOMIC	SOCIAL
Age_dep_ratio	-.774		.469	Age_dep_ratio	.901		
Fertility_rate	-.851		.347	Fertility_rate	.877		
GNI_per_capita	.763		.521	GNI_per_capita		.903	
HE_per_capita	.746		.606	HE_per_capita		.954	
Public_HE	.683		.419	Public_HE		.768	
Immuno_measles	.662		-.447	Immuno_measles	-.789		
Labour_force		.990		Labour_force			.997
Pop_Total		.990		Pop_Total			.997
Tubercul_death	-.667			Tubercul_death	.684		

Extraction Method: Principal Component Analysis.
a. 3 components extracted.

Extraction Method: Principal Component Analysis.
Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.
a. Rotation converged in 4 iterations.

Source: Author's processings in SPSS

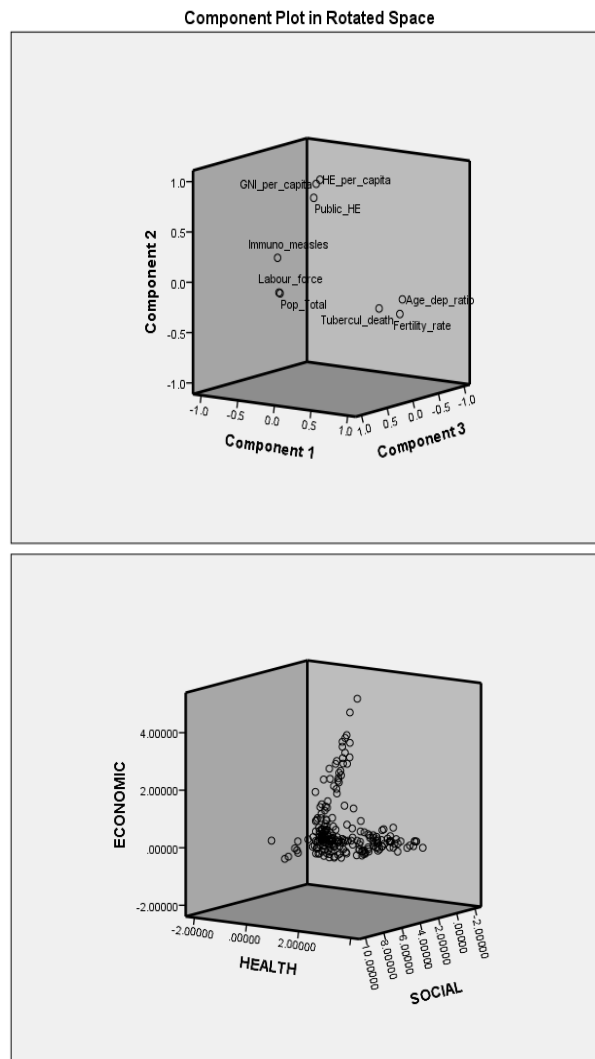
Factor rotation should simplify the factor structure. The rotated factor loadings are interpreted for each variable in order to determine the variable's role and contribution in determining the factor structure.

The total variance explained is of 81.114%, through three components. The eigenvectors are orthogonal, so they're not correlated, hence 0 covariance. Some variables have been eliminated from the rotated component matrix because their correlation with one of the factors was below 0.3. Furthermore, the rotated component matrix is used because variables have to load on a single factor mainly. Basically, the ultimate effect of rotating the factor matrix by using Varimax orthogonal factor rotation is to redistribute the variance from earlier factors to later ones, to achieve a simpler, theoretically more meaningful factor pattern.

Variables are found on a linear combination on each component, as Figure no 4 points out. For the first component, suggestively entitled *Health*, higher coefficients are held by the age dependency ratio and the fertility rate. The second component, suggestively entitled *Economic*

is obtained as $0.903 \text{ per capita GNI} + 0.954 \text{ per capita Health Expenditure} + 0.768 \text{ Public Health Expenditure}$. The larger the absolute size of the factor loading, the more important the loading is in interpreting the factor matrix, as the third component, *Social*, is given by Labor force loadings and Total population loadings.

Figure no 4 The three dimensional factor model of Health, Economic and Social Environments

Source: Author's processings in SPSS

These components are independent variables and may be used for some other multivariate data analysis. Future research perspectives would focus on using these factors as explanatory variables for the life expectancy at birth of mortality ratios of the 213 countries. Moreover, the same type of analysis may be applied for data covering different years, in order to evaluate the changes that occurred from one decade to another.

Acknowledgement: *This work was cofinanced from the European Social Fund through Sectoral Operational Programme Human Resources Development 2007-2013, project number POSDRU/159/1.5/S/142115 „Performance and excellence in doctoral and postdoctoral research in Romanian economics science domain”*

Bibliography

Anton S.G. and Onofrei M. (2012), *Health care performance and health financing systems in countries from Central and Eastern Europe*, Transylvanian Review of Administrative Sciences, no. 35 E, pp. 22-32.

Apostu S., Pop C., Rotar A.M., Salanță L., POP A., Găvrus I (2014), *Improving the Chemical and Sensory Characteristics of Goat Cheese by the Addition of Cranberry*, Bulletin of University of Agricultural Sciences and Veterinary Medicine Cluj-Napoca. Food Science and Technology, November, Vol. 71, No.2, p.211-212

Boslaugh S. (2013), *Healthcare Systems around the World, a Comparative Guide*, eBook accessed through bcucluj.ro/ebscohost

Chopra A., Rao N.C., Gupta N. and Vashisth S. (2014), *Communicating tobacco health risks: How effective are the warning labels on tobacco products?*, Nigerian Medical Journal, Sep/Oct, Vol. 55 Issue 5, p411-416.

Enăchescu D. și colectivul (1998), *Management sanitar și sănătate publică*, Editura All, București

Glawischning M, Reichmann G. and Sommersguter-Reichmann M. (2009), *Austrian Students and Smoking: Prevalence and Characteristics*, College Student Journal, June Part B, Vol. 43 Issue 2, p514-526.

Lalonde, M. (1974), *A New Perspective on the Health of Canadians*, Ottawa: Minister of Supply and Services.

Reichmann G. and Sommersguter-Reichmann M. (2012), *The Austrian Tobacco Act in practice – Analysing the effectiveness of partial smoking bans in Austrian restaurants and bars*, Health policy March, 104(3):304-311

Salanta L.C., Tofană M., Socaci S., Mudura E., Pop C., Pop A., Cuceu A., Nagy M. (2015), *The Potential of Medicinal Plants in Developing Functional Foods*, Hop and Medicinal Plants, Volume 22, No 1-2, p.44-50

Scorțar L.M. (2013), *Study on Packaging Waste Prevention in Romania*, Annals of the University of Oradea, Economic Science Series, July, Vol. 22 Issue 1, p1404-1413

Scorțar L.M. (2011), *The Current National Situation on Selective Waste Collection*, Managerial Challenges of the Contemporary Society, June, Issue 2, p287-290.

CORPORATE GOVERNANCE: INSTRUMENT OF RECOVERY AND DEVELOPMENT OF PERFORMANCE

Aliona Bîrcă, PhD Student, "Al. Ioan Cuza" University of Iași

Abstract: The performance of an entity varies by those charged with governance attitude towards events that occur both inside and outside of it. International standards recognize that tone provided by senior managers is an important factor in establishing a positive control environment, contributing to the implementation of an effective internal control system. If those charged with governance do not comply with legislation regulating their actions, their subordinate employees' compliance is unlikely. Conversely, an administration which sets clear objectives, pay attention to risk prevention activities and shows personal interest in monitoring and developing effective internal control systems will promote a culture where it is more likely that the controls work properly .

Key-words: *history of corporate governance, theories and responsibilities of corporate governance, hierarchy of governance, governance mechanisms of corporate control, corporate performance.*

Introduction

Speaking about governance research area we are focusing on the difficulties that the persons responsible for governance face within an organization. Arguing about corporate governance creates a number of difficulties, as it is discussed so much lately, within various national and international conferences, as well as within the scientific research institutions worldwide. The most difficult problem refers to the fact that a big number of researchers do not correctly interpret the essence of corporate governance, which is its role within the enterprise.

Although entities draw up Regulations or Codes on corporate governance, our question is whether they are applied, or how properly they are applied and what are the results of their introduction. Don't the corporate governance regulations have a formal character?

Another issue related to corporate governance refers to the fact that many people confound internal control with corporate governance. Eventually we would like to argue that the control system is an attribute of corporate governance and derives from the Anglo-Saxon system. In this sense, Sir Cadbury defined corporate governance as: *"the system by which companies are directed and controlled"* (Ghita M, 2009). This system of Sir Cadbury constitutes the opinion or attitude of the Board of directors and top management in establishing a favourable environment of control that contributes to the implementation of an effective internal control system. If the persons responsible for governance does not comply with the legislation governing their actions, it is not possible that their subordinates respect it. On the contrary, an administration, that establishes clear objectives, pay attention to the work of preventing risks and demonstrates personal interest in monitoring and developing effective systems of internal control, will promote a culture where the control activities are more likely to function properly.

The research of the past, for today's generations, is a rich source of documentation and guidance. Although early stages of corporate governance were found in ancient Rome, the

scientific bases were designed in capitalism, and to validate these arguments we have made a deep study of the period from 19th century to present days. Although we believe that corporate governance refers to the promotion of fairness, transparency and accountability at the company (J. Wolfensohn, 1999), demonstration of these affirmations we are going achieve by searching the answer to a number of questions, such as:

- ☐ What are the scientific and pragmatic roots of corporate governance?
- ☐ What are the components of corporate governance within the company?
- ☐ What are the circumstances which determined the need of corporate governance?

Background

Historical dimentions of corporate governance

It is difficult to talk about the emergence of corporate governance without a reminder of the events that have marked the premises of corporate governance. One of these causes is the failure of corporate organizations, in the past, such as bankruptcy of Medici Bank in 1494 due to unjustified expenditures of managers and the lack of control mechanisms.

History of corporate governance in the middle of the 19th century is oriented towards the railways industry. At the beginning it recorded a period of intense development in the United Kingdom in 1820's and 1830's noted through the need of massive investment in machinery for the equipment manufacture, purchase of land, and specialized labour force. Subsequently, the railway corporations flowerished in the USA until the start of the American Civil War, in 1860. Compairing to older companies, such as the British East India Company, that were considered large companies, the railway corporations were larger and had more than a few hundred employees. Therefore, the new railway companies have developed innovative management infrastructure and hierarchies that allowed the company to operate efficiently and profitably through the coordination of thousands of employees who were performing a variety of complex, interconnected functions. Many railway companies had not less than 50-60 managers before 1850, and hundreds of managers with different hierarchical levels of administration and accountability in the coming years (Galambos, 1975; Micklethwait and Wooldridge, 2003). The federal Government pleased by the rapid growth of corporations, favored investors by the establishment of the New York Stock Exchange (NYSE) in 1817.

The railway corporations dominated the USA economy in the 19th century and their growth stimulated the expansion of other industries. Partially due to new markets arisen generated by the developement of railways, successful corporations in other industries have been established in subsequent years, such as the American Telephone Telegraph &, General Electric, General Motors, Coca-Cola, DuPont, and Standard Oil (Galambos, 1975; Smith and Dyer, 1996). Thus, managers and business investors began to appreciate the large corporations as a desirable objective at the beginning of the 20th century.

Historical dimensions of corporate governance have proved its significance when the owners of the shares suffered major losses. The results of a governance influences directly the entity's performance through the effective use of resources. A good corporate governance (Foreman-Peck & Hannah, 2013) must protect the interests of shareholders and to clarify the disagreements related to the delegation within the company which have not been foreseen in the Act of Incorporation and the company's charter. The separation of the company's owners

from current activity involves delegating responsibilities and supervision to the Board of Directors and top management.

Regulation of relations between shareholders and those who manage the owners' estate is a proof of protection of public institutions. In 1845, in the United Kingdom the law called *Clauses Consolidation Act Companies Act*, having as objective the legalization of financial reporting, the voting rules, was introduced. British Bank Royal Bank scandal in 1856 between shareholders and depositors was judged according this law. Radical reforms in the United Kingdom continued through the *Joint Stock Companies Act* in 1856 by encouraging shareholders to continue their rights requirements. Although the main objective of this law was to increase obligation of companies to share the information, however, this law led to many failures in which shareholders' money was lost through negligence or fraud. Another law in this respect represents the *Partnership Act in 1890* that stipulated that company managers guilty for misconduct, misinformation or fraudulent dealings were obliged to pay total compensation to those affected. The Companies Act in 1900 extended the obligations of publishing of company's records at stock exchange, contributed to the increase of pressure and led to the decline of some important corporations such as Railway.

Joint Stock Companies Act of 1911 showed a maturity of corporate governance in companies of the United Kingdom, by increasing the number of shareholders and companies listed on the British stock exchanges.

The first three decades of the 20th century were marked by a situation of prosperity in the USA, many American citizens believed the join stock companies as a profitable investment of their savings. For example, during the 1920s and 1930s, the number of shareholders grew from 2 to 10 million. However, investors doubted the quality and transparency of financial information provided by corporations about profit per share. At that time, there was no large-scale mechanism to implement accounting standards regarding financial information supplied by corporations, there were no requirements for financial information provided by corporate companies to be audited or verified by third parties. Financial statements started to be audited in the United Kingdom in 1900, and the USA Congress also voted such a law in 1914.

The bankruptcy of Allied Crude Vegetable Oil Refining Corporation in the early 1900s was caused by the abuse of Corporation of its clients, including Bank of America. Allied Crude Vegetable Oil Refining Corporation borrowed money leaving as collateral vegetable oil. It was subsequently discovered that the tanks were filled with water, and vegetable oil floated just on the surface (Cheffins, 2013).

In other words, corporate financial statements in the USA were not audited and were different from one company to another before 1930. Investors were blinded, i.e. they could not compare the financial statements of the companies, and the result of such speculations was hyperinflation in prices of shares in 1929 (Micklethwait and Wooldridge, 2003). In October 1929, the stock prices dropped at the NYSE, and when the decline stopped, a few months later, the USA shares listed on stock exchange had lost 90% of their value (Bierman, 2010). The solution for the economic depression recovery was the adoption by USA Congress of Securities Act of 1933 and the Securities Act of 1934. These laws also noted the importance of auditing of corporate financial statements of shares value traded on the NYSE. Since that

time, the financial statements of companies listed on the stock exchange should be drawn up according to the generally accepted requirements and principles (GAAP) and should be subject to financial audit. Securities Act also established a new federal agency, the Securities and Exchange Commission (SEC), to oversee the operations of public corporations (Micklethwait and Wooldridge, 2003; Williams, 1999).

Corporate governance: structure and theories

Corporate governance has many definitions, but Margaret Blair defines corporate governance as a set of policies, determined in accordance with the economic reality, but with the role to amplify ordinary activity. Usually these specifications are to anticipate a paper as one part of the entire proceedings, and not as an independent document. Organizational procedure guides the activity of corporate organizations as follows: Activities involving means through which the things are made and answering the questions:

- ⇒ who supposed to do it?
- ⇒ the way things are done, how it should be done?
- ⇒ what are the expedituress to be considered before doing it and the controls measure? (Cornelius & Kogut, 2003).

Corporate governance, according to the Organization for Economic Co-operation Development - OECD (2005), is the way and methods by which organizations are directed and controlled. Corporate governance spells out the rights and responsibilities among the members of an organization and also the regulations and methods for making decisions.

Agency Theory

Agency theory is a main theory in corporate governance literature (Kholeif, 2009). The theory places shareholders as the most important stakeholder (Lan & Heracleous, 2010); (Daily, Dalton, & Cannella, 2003). Chartered Institute of Management Accountants (CIMA) defined Agency theory as premise surrounding the relationships that exist between the owners (principals) of organizations and the managers or directors (agents) of organizations. The interest of agents might be in conflict with the interest of principal in achieving the organizational goal.

Shareholder Theory

Milton Friedman argued that shareholders entrust their capital to organizations' managers and they expect organizations' purpose to use the capital only to increase shareholders returns (Dittmar, Mahrt-Smith, & Servaes, 2003). In other words Milton Friedman spoke about moral responsibility of business organizations for shareholders wealth maximization.

Stakeholders Theory

Any individual or company that is affected by organization's decisions is defined as stakeholders. (Bryson, 2004). Stakeholder theory is baed on the idea that business organizations should be concerned about the interest of all involved parties when taking strategic decisions (Mainardes, Alves, & Raposo, 2011). The Shareholder Theory is different from Stakeholder Theory due to the fact that it is focused on shareholder wealth maximization, but stakeholder theorists argue for satisfying

stakeholders interests. From stakeholder perspective, shareholders are important members of stakeholder. Shareholders are interested in the company activity as well as stakeholders such as employees, customers, suppliers, etc. are. The stakeholder theory claimed that, as business owes special and particular duties to shareholders, it also has various responsibilities towards other stakeholders (Heath & Norman, 2004).

Corporate governance and responsibility

The presence of corruption reveals deviations, in other words, the neglect of the strategic concerns by the management of the entity. The perception of this phenomenon was different from country to country, until the approval of the Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) in 1997 and the law relating to bribery (Bribery Act 2010) in the United Kingdom. The United States was one of the countries with an explicit punishment for corruption according FCPA"-Foreign Corrupt Practices Act adopted in 1977.

FCPA specifies two directions of control of corruption:

- + anti-bribery provisions;
- + accounting provisions (books and record and internal controls)

However, following events demonstrated that this approach of the FCPA law is not sufficient because the internal control did not adequately monitor the decisions made at the top level. The need of strong and effective corporate governance in a regulatory framework is appropriate to ensure that the entities operate in an ethical manner. Finally, persons responsible for corporate governance have the task to ensure the implementation of the law conditions. According to the New York Times of December 15, 2009, Siemens has paid 1.34 billion dollars for FCPA violations, 450 million dollars has been paid to the US Department of Justice (DOJ) and 350 million to settle civil claims brought by the Securities and Exchange Commission (SEC) and about 540 million to German authority Munich Public Prosecutor 's Office.

The accounting amendments of the FCPA laws are the result of investigations led by the SEC and presented at the Conference in 1976 (U.S. GAO report, 1981) about American companies that misspresented accounting data to be able to pay bribes to both domestic and foreign officials and political parties. So, a year later the FCPA modified Section 13 (b) according to the Securities Exchange Act of 1934 and Statement of Auditing Procedure No.54 (Lacey and George, 1998). Internal control has been designed as an instrument of top management in corporations, problem solving, and, no doubt, was an important tool in the United States to fight against corruption of various types - not just those involving foreign public officials.

Management's responsibility for the maintenance of internal control was not a novelty. Subsequently to FCPA law, other acts have been issued; such as Treadway Report (the National Commission on Fraudulent Financial Reporting, 1987), the COSO model (Committee of Sponsoring Organizations, 1992), COBIT standards (Information Systems Audit and Control Foundation, 1996) with purpose to continually improve the internal control system. Sections 404 and 302 of the Sarbanes-Oxley Act (SOX) of 2002 strengthened the internal control requirements by requiring certification of effective internal controls (over

financial reporting) by both the CEO and the CFO of large public corporations, as well as the attestation by an external auditor.

With an experience of more than three decades of fighting against corruption, it would be expected that USA companies are relatively free of bribery. It is vice versa, another survey, conducted by the Transparency International, has asked respondents to name three Governments believed to be prepared to use various practices to gain advantages in trade and international investment. Thus, the USA was the most frequently chosen: 58% of respondents chose the USA, followed by 26% choosing France.

Analyses on the development or failure of corporations have demonstrated that entities are not often able to evolve due to changes in the economic environment constantly and the failure is the result of incapacity of governance. (Jensen (1993). Jensen defines governance as “the top-level control structure, consisting of the decision rights possessed by the board of directors and the CEO, the procedures for changing them, the size and membership of the board, and the compensation and equity holding of managers and the board” (Jensen, 1993)). The hierarchy of governance: corporate boards and external auditors

The Board of Directors is responsible for corporate governance, elect and dismiss the top management, provides appropriate incentives and sets the tendency for the company's global strategies (Smeltzer and Jennings, 1998).

Internal and external audit is intended to provide the required information to the Board in case they are not involved in the day-to-day operations of the company. Despite of the fact that internal auditors are employees of the company, for not causing conflicts of interest, they must be independent from management.

External auditors, should also be independent from top management, but it is difficult to say that external auditors should protect the interests of shareholders because auditors are paid by top management. The question is: who audits the external auditors? The answer was given by the Sarbanes-Oxley Act (SOX) by the establishment of the Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) in the USA in 2002. Before signing a contract for the provision of audit services to an entity external audit firms must register with the Public Company Accounting Oversight Board. Auditing firms, having more than 100 clients, are inspected by PCAOB once a year, but firms, offering less than 100 audit reports during a year, are verified once in three years. External auditors should take into consideration the following:

⇒ If the transactions that generate revenue and expenditure shall be made only with the approval of top management;

⇒ If the client company has adequate internal controls and the auditors must describe any significant weaknesses in internal audit structures.

PCAOB establishes additional requirements to stress on the independence of audit

⇒ The prohibition of the provision of non-audit services simultaneously with the audit service);

⇒ Mandatory rotation of the lead auditor ; and

⇒ the empowerment of audit committees. The audit committee of the Board of Directors of the company and is directly responsible for the appointment, payment and supervision of the work of external audit

Corporate control mechanisms

Corporate control mechanisms are designed to protect and ensure compliance of interests of the management and stakeholders (Walsh & Seward raining day stay inside). Ultimately, corporate performance is a function of the effectiveness of the mechanisms of corporate control.

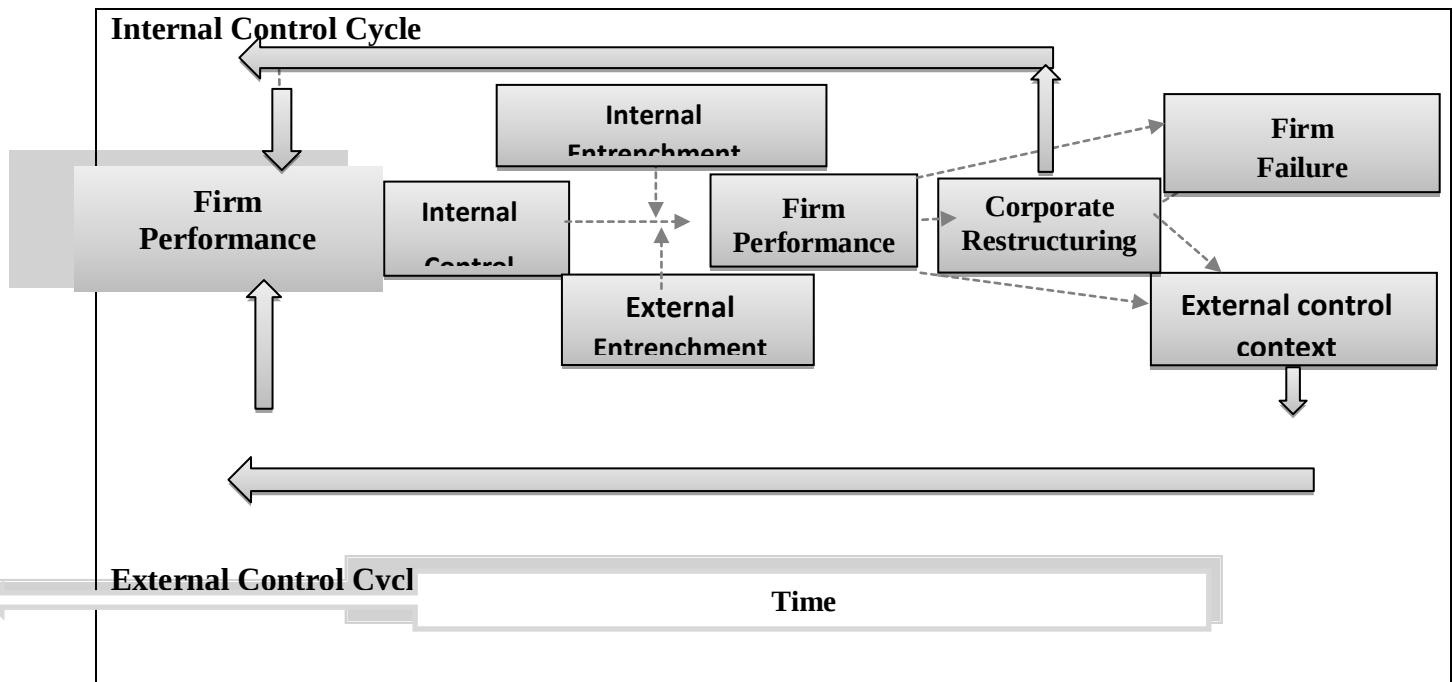

Figure 1. The correlation between internal and external control mechanisms ¹

Figure 1 present the relationships between internal and external control mechanisms and performance of the entity. Internal control phases include entity activity that is monitored by the board of directors and occasionally controlled by top managers according to strategic policies of forecast strengthening. Stages of external control is passed over the reliability of corporate control (the market for corporate control) and are designed to correct the gaps in internal control and to reveal deficiencies of top managers. External control is accomplished through additional control procedures. Moreover, the change of owners generates new costs, new owners must pay for managers previous errors and costs for introducing new strategies.

METHODOLOGY

The methodology, as part of the present article, is to validate the arguments presented in the part relating to the sources study.

The most recent studies in the field of corporate governance usually end with the development of a normative legal act, or a regulation, or code that operates within the Corporation. Therefore, in order not to reduce the scientific value of the research, we refer to

¹Walsh, I., and Seward, I., *On the efficiency of internal and external corporate control mechanisms*, Academy of Management Review, 1990, vol.15, nr.3, 421-458p.

investigating the development of corporate governance in different historical periods in order to find solutions related to scientific and real roots of corporate governance, the elements and the circumstances which have led to its emergence. The most useful method used in investigating issues of this kind is the conceptual analysis of content. I.e. it is used to study documents with a large volume of text, allowing the distance study of information and reveals the messages difficult to notice by other means. Initially it was established a scheme for coding, the resulting elements were subsequently converted into table 1 and figures 1 and 2.

We have analysed the historical roots of control in 29 articles written in different periods, the earliest source being from 1968 and till 2014 and we have noted that a number of authors have translated manuscripts and old works from their original language. Articles and parts of books in English were accessed in the database: www://search.ebscohost.com. Finally, the text represents an empirical analysis, and after coding ideas and arguments we obtained the following issues (table 1):

The overview of the concepts according to periods and countries

Table 1

15th century Italy, Florence	Corporate organization: Medici Bank
	Financial scandals: the Medici Bank
	The causes of financial scandals: unjustified expenditure, lack of control mechanisms
The first half of the 19th century United Kingdom	Corporate organization: the railway industry
	Defining elements of corporate governance: the massive capital investment, thousands of employees, 50-60 managers
	Legal regulation: Companies Clauses Consolidation Act 1845
	The results of legal regulation: drawing up of accounting reports
The second half of the 19th century USA, United Kingdom	Corporate organization: the railway Industry, the American Telephone & Telegraph, General Electric, General Motors, DuPont, Coca-Cola and Standard Oil.
	Financial scandals: the Royal Bank in 1856 (United Kingdom)
	The causes of financial scandals: the conflict between shareholders and depositors
	Defining elements of corporate governance: thousands of employees, more than 100 managers
	Legal regulation (United Kingdom): Joint Stock Companies Act 1856, the Partnership Act 1890, the Companies Act 1900
	The results of the legal regulation: settlement of the conflict the Royal Bank in 1856
The first half of the 20th century	Financial scandals: Allied Crude Vegetable Oil Refining, Bank of America
	The causes of financial scandals: tanks with vegetable oil left as collateral for loans were filled mostly with water with oil floating on the top

USA, United Kingdom	Defining elements of corporate governance: an increasing in the number of shareholders, up 2-10 million, shareholders required the transparency of profit per share. Financial statements were audited starting with 1900 in United Kingdom
	Legal regulation: – Joint Stock Companies in 1911 - United Kingdom, – Securities Act of 1933 - USA – Securities Act of 1934 - USA
	The results of legal regulation: - financial statements of companies listed on the Stock Exchange were issued according GAAP - required financial audit - the establishment of Securities and Exchange Commission (SEC) to oversee the operations of corporations listed on a stock exchange
The second half of the 20th century U.S., worldwide	Defining elements of corporate governance: organizational theory, shareholder and stakeholder theories, corporate responsibility
	Legal regulation: - Foreign Corrupt Practices Act "FCPA") (USA, 1977) - the The OECD Anti-Bribery Convention (OECD,1997) - Bribery Act (United Kingdom, 2010)
	The results of legal regulation: - sustainable economic growth, employment, financial stability by creating Organization for Economic Cooperation Development (OECD,1961) with 30 member countries where the largest share is held by: USA-24,97%, Japan 22, 23%, 9,30% Germany, England 7,12%, France 6,40%, Italy 5,19% - increased responsibility of management for the maintenance of internal control: ✓ Treadway Report (the National Commission on Fraudulent Financial Reporting, 1987) ✓ COSO model (Committee of Sponsoring Organizations , 1992) ✓ COBIT standards (Information Systems Audit and Control Foundation, 1996))
The beginning 21st century USA	Financial scandals: Enron, Tyco, WorldCom, Gobal, TelLink, Adelphia
	The causes of financial scandals: – transferring losses from Enron's balance sheet to the accounts of entities created "ad hoc" – the Board of director of Tyco International has approved millions of dollars dubious loans and bonuses to CEO – the board of directors of WorldCom has approved loans and guaranties of more than \$ 366 million for Chief Executive – establishing strategic plans the Board of Directors of Global Crossing has

	not taken into account the real capacities of optical fibers and thus, artificially, increased the company revenues and "bottom line".
	Legal regulation: Sarbanes-Oxley Act (SOX, 2002)
	The results of legal regulation: – Strengthening of internal control by requiring certification of control by CEO and CFO of large public corporations, as well as certification by an external auditor. – Establishment of the Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB, 2002): additional requirements for external financial audit firms.

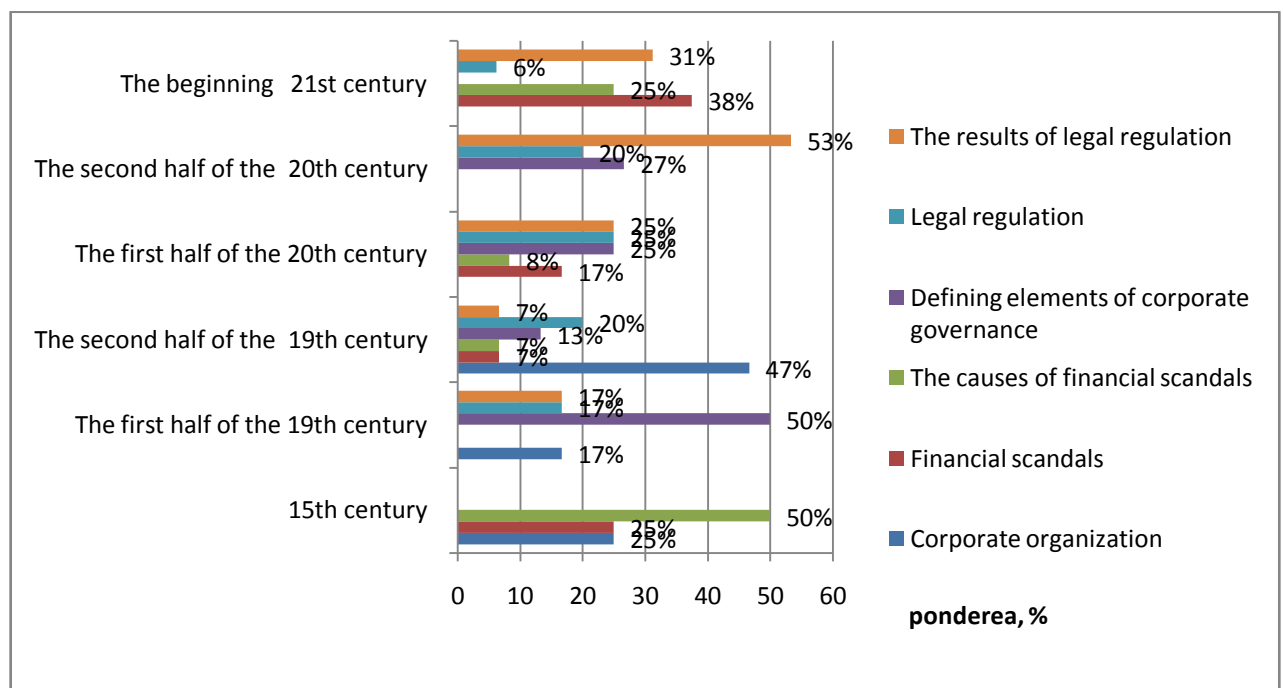

Figure 1. Determinants of corporate governance according to periods

The resulting issues are characterized by a level of generalization on the basis of an established group of elements whose percentage differs from one period to another. Actually we would like to argue that corporate governance in the 15th century was characterised by measures taken by the Bank's management to remove the causes of financial scandals. Later corporate governance involved massive capital investment, thousand of employees and a large number of managers, and legal regulations on accounting have been noted in the United Kingdom. The second half of the 19th century corporate governance established its foundations with all its characteristics. The first half of the the 20th century demonstrates a developing maturity in evolution being determined by nationally important legislative acts and a pragmatic base: increasing the number of shareholders up to 2-10 million, transparency of the profit per share, the audit of financial statements. The corporate governance scientific

base was established in the second half of the 20th century due to theories: organizational theory, stakeholders of shareholders theories, corporate responsibility.

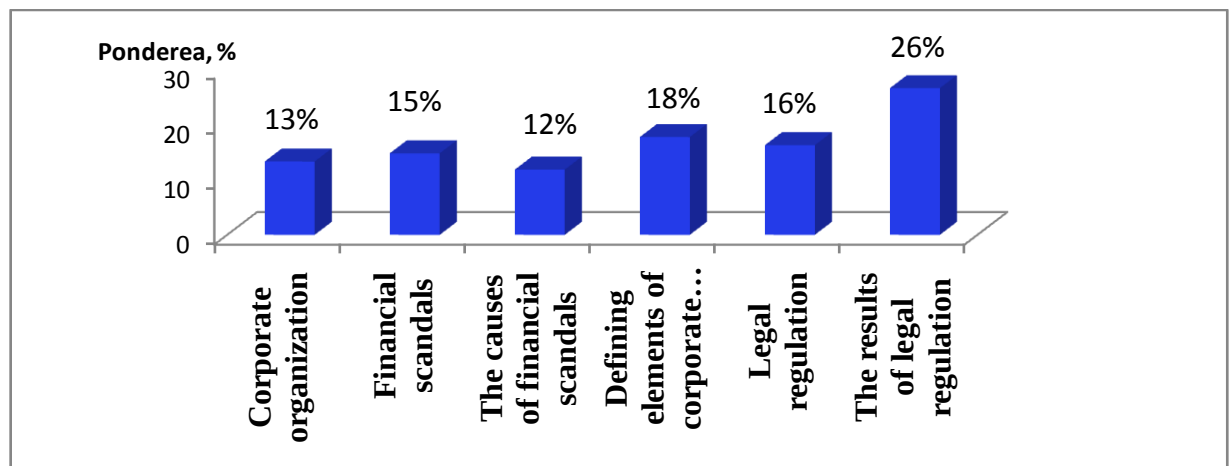

Figure 2. Comparison of corporate governance determinants

Examining corporate governance elements percentage lead us to conclude that the events that have marked the emergence of corporate governance were many persistent scandals in all periods, and the purpose of its introduction was to settle those scandals. The corporate governance approach has shown that in most of the scandals were settled by introducing new laws and monitoring bodies or by strengthening the conditions under existing laws. As a rule, those legislative measures related the financial reporting requirements, introduction and control of external audit and reporting mechanisms of corporate control.

Conclusions

The answer to the above questions we have found due to the content analysis in history, but the essential elements of the modern corporate governance are difficult to define because it is a subjective function of time and depends on the attitude of top management, the board of directors and national and international legislation in the field. Finally, we can say with confidence that the objectives of the research were reached, generating the following conclusions:

- ☐ Corporate governance has existed since ancient times;
- ☐ Investigation of historical roots has confirmed that the governance originates from conflicts between various categories of stakeholders and its role was to settle and prevent other possible conflicts;
- ☐ The emergence of corporate governance relates to the birth of great corporations in economically developed countries;
- ☐ Scientific support of corporate governance is the result of development of relations between owners and managers, as well as the development of legal framework;
- ☐ Financial performance is a element of direct corporate control mechanisms;
- ☐ Control activities and stimulation of innovation are the main factors of ensuring

the economic activity efficiency.

In other words, an organization's performance and results vary and depend on the attitude of those responsible for the governance towards the events occurring inside and outside it.

REFERENCES:

1. Beets, S. D.: 2011, *Critical Events in the Ethics of U.S. Corporation History*. Journal of Business Ethics 102:193–219
2. Berland, N., *The development of budgetary control in France and Britain from the 1920s to the 1960s: a comparison*, The European Accounting Review 2002, 11:2, Universite' Paris—Sud Trevor Boyns, Cardiff University, 329–356 p.
3. Bonis, Riccardo, and Pozzolo, Alberto, F. *The Financial Systems of Industrial Countries. Evidence from Financial Accounts*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2012
4. Brian, C., *History and the Global Corporate Governance Revolution: The UK Perspective*, Published by Frank Cass, London, Business History, Vol.43, No.4 (October 2001), 87–118 p.
5. Colcera, Enrico. *The Market for Corporate Control in Japan M&As, Hostile Takeovers and Regulatory Framework*. Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2007
6. Coombs, H., Edwards, J., *The Financial Reporting Practices of British Municipal Corporations 1835–1933: A Study in Accounting Innovation*, Accounting and Business Research, Vol. 25, No. 98, 1995, 93–105 p.
7. Cooper, D., Morgan, W., *Case Study Research in Accounting*, Accounting Horizons, Vol. 22, No. 2 American Accounting Association, 2008, 159–178 p.
8. David N., *The Origin and History of Program Budgeting*, California Management Review, FALL ,1968, 7–12 p.
9. Ertugrul, M., Hegde, S., *Corporate Governance Ratings and Firm Performance*, Financial Management, Spring 2009, 139–160 p.
10. Fischer, Franz, M. *The Application of the Controllability Principle and Managers' Responses a Role Theory Perspective*. Gabler Verlag | Springer Fachmedien Wiesbaden GmbH, 2010
11. James, F., and Leslie, H, *Some consequences of the early twentieth-century British divorce of ownership from control*, Business History, ,Vol. 55, No. 4, 2013, 540–561 p.
12. Foreman-Pecka , James , and Hannahb, Leslie. *“Some consequences of the early twentieth-century British divorce of ownership from control.”* Journal of Business History, Taylor & Francis, 2013, Vol. 55, No. 4, 540–561
13. Gral, Bernadette. *How Financial Slack Affects Corporate Performance. An Examination in an Uncertain and Resource Scarce Environment*. Springer Fachmedien Wiesbaden 2014
14. Green, M., *A Kantian Evaluation of Taylorism in the Workplace*, Journal of Business Ethics, © 1986 by D. Reidel Publishing Company, 165–169 p.
15. Heath, J., *Stakeholder Theory, Corporate Governance and Public Management: What can the History of State-Run Enterprises Teach us in the Post-Enron era?* Wayne Norman Journal of Business Ethics 53, © 2004 Kluwer Academic Publishers. Printed in the Netherlands, 2004, 247–265 p.
16. Jackson , William J. *‘The collector will call’: controlling philanthropy through the annual reports of the Royal Infirmary of Edinburgh, 1837–1856*. Accounting History Review Vol. 22, No. 1, March 2012 Taylor & Francis, 47–72
17. James W., James S., *On the Efficiency of Internal and External Corporate Control Mechanisms*, Dartmouth College, Academy of Management Review, 1990, Vol. 15, No. 3, 421–458p.

18. Koh, Kevin, Rajgopal, Shiva, and Srinivasan, Suraj. "Non-audit services and financial reporting quality: evidence from 1978 to 1980" *Review Accounting Studies*, Springer, 2013, 18: 1–33
19. Lehmann, C., *Internal Controls: A Compendium of Short Cases*, American Accounting Association, Vol. 25, No. 4, 2010, 741–754 p.
20. Novick, David. "The Origin and History of Program Budgeting." *California Management Review*, FALL, 1968, 7-12
21. Masako, N. *The FCPA and the OECD Convention: Some Lessons from the U.S. Experience*, *Journal of Business Ethics*, 93, 2010, Springer, 255–276 p.
22. Popp, A., *British Business History: A Review of the Periodical Literature for 2002*, *Royal Holloway, University of London Business History*, Vol. 46, No. 2, © 2004 Taylor & Francis Ltd, (April 2004), 155–170 p.
23. Rowlinson, M., Toms S., Wilson, J, *Competing Perspectives on the 'Managerial Revolution': From 'Managerialist' to 'Anti-Managerialist'*, *Business History*, Vol. 49, No. 4, July 2007, © 2007 Taylor & Francis, 464–482 p.
24. Oladipupo, S., Satirenjit, K., and Mohd, Y., *Holistic Approach to Corporate Governance: A Conceptual Framework*, *Global Business and Management Research: An International Journal* Vol. 6, No. 3, 2014, 251–255 p.
25. Santanu, M., Bikki, J., and Mahmud, H. *Internal Control Weaknesses and Accounting Conservatism: Evidence From the Post-Sarbanes-Oxley Period*, *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 28(2), 2013, 152–191 p.
26. Stefaniak, C., Houston, R., Cornell, Robert, *The Effects of Employer and Client Identification on Internal and External Auditors' Evaluations of Internal Control Deficiencies*, *Auditing: A Journal of Practice & Theory* American Accounting Association, Vol. 31, February 2012, 39–56 p.
27. Stevenson, M., Silva C., *Theoretical development of a workload control methodology: evidence from two case studies*, *International Journal of Production Research*, Vol. 46, No. 11, 1 June 2008, 3107–3131 p.
28. Stephen, A., Gregory T., Arnold W., *The Effect of Accountability and Time Budgets on Auditors' Testing Strategies*, *Contemporary Accounting Research*, Vol. 17 No. 4, © CAAA, (Winter 2000) pp, 539-60p.
29. Tan, P., Yeo G., *Accounting Scandals and Implications for Directors: Lessons from Enron*, Singapore Management University, Singapore, *Encyclopedia of Finance*, Springer Science-Business Media New York, 2013, 495- 499 p.
30. Walsh, I. and Seward, I., *On the efficiency of internal and external corporate control mechanisms*, *Academy of Management Review*, 1990, vol. 15, nr. 3, 421-458 p.

WHEN THE HIGH COURT OF CASSATION AND JUSTICE EXCEEDS ITS CONSTITUTIONAL POWERS

Dr. Sperilă (Crăciunescu) Mariana-Daniela¹

Abstract: The High Court of Cassation and Justice is, constitutionally, part of the states judicial power, and is enjoying a special status and exclusive competence in the unification of the national jurisprudence. These powers can only be exerted within constitutional frame established by the fundamental Law, within the limits imposed by it, without interfering with the duties of other powers. Otherwise, its acts or actions are inappropriate in terms of constitutional, causing constitutional legal conflict, in relation to the Parliament or the Government, or in relation to the State President. Testimony to this effect are Decision no. 838 of 27 May 2009 and Decision no. 1222 of 12 November 2008, both of the Constitutional Court of Romania in the context of constitutional legal conflict resolution that was before it.

Key-words:*separation of powers, the High Court of Cassation and Justice, constitutional legal conflict.*

Înalta Curte de Casație și Justiție face parte, constituțional, din puterea judecătorească a statului, bucurându-se de un statut aparte și de competență exclusivă în unificarea jurisprudenței la nivel național, prin pronunțarea deciziilor pentru soluționarea recursului în interesul legii și a deciziilor de pronunțare a unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Competențele sale nu pot fi însă exercitate decât în cadrul constituțional stabilit de legea fundamentală, respectând limitele impuse de aceasta și fără imixtiuni în atribuțiile celorlalte puteri. Jurisprudența Curții Constituționale ne arată totuși că instanța noastră supremă nu este un elev docil, ci, dimpotrivă, uneori ignoră cuvântul constituțional și cade în păcatul provocării de conflicte juridice de natură constituțională.

Astfel, în timp, Curtea Constituțională a constatat existența unui conflict juridic de natură constituțională între Înalta Curte de Casație și Justiție și Președinte², atunci când instanța supremă nu a luat în considerare, în recurs, o decizie a Curții Constituționale prin care se declaraseră neconstituționale unele dispoziții legislative, precum și între Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlament și Guvern, pe de altă parte³, atunci când instanța supremă, prin deciziile sale, se substituie puterii legiuitoare.

I. Imixtiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție în sfera executivului –

DECIZIA Nr.1.222 din 12 noiembrie 2008 asupra cererii de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte

¹ Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID 141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

² Decizia Curții Constituționale nr.1222 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial nr.864 din 22 decembrie 2008

³ Decizia Curții Constituționale nr.838 din 27 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

Rezumat :

Prin cererea cu nr.2.186 din 25 septembrie 2008, Președintele României a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra existenței unui conflict juridic de natură constituțională între Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte.

În motivarea cererii, autorul sesizării susține că între cele două autorități publice s-a produs un conflict juridic de natură constituțională, ca urmare a nesocotirii de către instanța supremă a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006. Se apreciază, de asemenea, că „nesocotirea de către Înalta Curte de Casație și Justiție a deciziei Curții Constituționale pune Președintele României în imposibilitatea de a respecta în același timp și hotărârea instanței judecătorești și decizia Curții Constituționale.”

În fapt, se arată că prin Ordinul Ministrului Apărării nr.MP 554 din 19 mai 2005, domnul colonel Leordean Alexandru a fost trecut în rezervă, la limită de vârstă, în temeiul Legii nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, modificată și completată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr.90/2001. Ordinul menționat a fost contestat de domnul Leordean Alexandru la Curtea de Apel București – Secția a VIII-a de contencios administrativ și fiscal, considerând că nu s-au respectat prevederile art.66 din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin pct.10 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2001⁴.

Cu prilejul judecării procesului, Administrația Prezidențială, pârât în acea cauză, a ridicat excepția de neconstituționalitate a art.66 din Legea nr.80/1995, modificat, iar prin Decizia nr.384 din 4 mai 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006, Curtea Constituțională a constatat că prevederile de lege criticate contravin art.94 lit.b) din Constituție.

Cu toate acestea, instanța de fond, fără a avea în vedere decizia Curții Constituționale, a respins acțiunea formulată de domnul Leordean Alexandru cu motivarea că instanța de judecată „analizează doar legalitatea ordinului contestat”. Sentința a fost recurată de către reclamant, iar Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal a admis recursul și, rejudecând cauza, a admis acțiunea formulată. În motivarea soluției, Înalta Curte a arătat că textul normativ invocat este aplicabil în cauză deoarece era în vigoare la data promovării acțiunii, fără a face însă referire la decizia Curții Constituționale.

Autorul sesizării mai susține și faptul că instanța supremă aplică un text de lege inexistent, deoarece prin Legea nr.81 din 30 martie 2007⁵, textul art.66 din Legea nr.80/1995 a fost schimbat ca urmare a Deciziei Curții Constituționale nr.384/2006. Se mai arată că în vederea executării sentinței, „prin Adresa cu nr.1.560 din 20 noiembrie 2007, venită prin intermediul Biroului de Executori Judecătorești «Popescu Sofica și Popescu Florin», domnul Leordean Alexandru s-a adresat Președintelui României, în speță, Secretariatului Consiliului Suprem de Apărare a Țării din cadrul Administrației Prezidențiale, solicitând «acordarea gradului de general de brigadă și trecerea în rezervă cu noul grad».”

⁴ Potrivit textului modificat, coloneilor în activitate cu o vechime în grad de minimum 5 ani, care au împlinit limita de vârstă în grad și sunt încadrați de cel puțin 3 ani în funcții prevăzute în statele de organizare cu grad de general, apreciați în această perioadă cu calificativul „foarte bun” sau ”excepțional”, li se va acorda, la trecerea în rezervă, gradul de general și vor fi trecuți în rezervă cu noul grad.

⁵ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.236 din 5 aprilie 2007

La solicitarea instanței constituționale, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție a comunicat, cu Adresa nr.159 din 6 octombrie 2008⁶, punctul său de vedere, potrivit căruia, în prezenta cauză, „nu se poate vorbi despre existența unui conflict de competențe și cu atât mai puțin de existența unui blocaj instituțional”. În acest sens, arată că, „de principiu”, hotărârea judecătorească nu poate constitui prin ea însăși izvor al unui conflict juridic de natură constituțională, întrucât o hotărâre judecătorească, definitivă și irevocabilă „are putere de lege, în virtutea principiului res iudicata pro veritate habetur, și este executată în numele Președintelui României, ea neputând fi reformată sau retractată decât în condițiile strict și limitativ prevăzute de lege, în speță Legea nr.554/2004 și Codul de procedură civilă”. Dacă s-ar accepta existența unui conflict juridic de natură constituțională determinat de o hotărâre judecătorească, „efectele unei atare constatări ar trebui să se finalizeze prin reformarea hotărârii de către o autoritate din sfera sistemului organizării judecătorești, lucru inacceptabil într-un stat de drept”. Se mai arată că, de altfel, cauza în care au fost pronunțate hotărârile Curții de Apel București și Înaltei Curți de Casație și Justiție, nici Administrația Prezidențială, care este parte în proces, și nici Președintele României, care nu a avut această calitate, „nu au fost obligate în nici un fel”, dispozitivul Hotărârii nr.2.289/2007 stabilind explicit obligațiile pârâtului Ministerul Apărării Naționale.

Examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională între Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, Curtea Constituțională a constatat că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile neluării în considerare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006⁷, precum și a dispozițiilor legale în vigoare.

De asemenea, Curtea Constituțională constată că Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr.34.763/2/2005 nu este opozabilă Președintelui României, care nu a fost parte în proces, și constată că, potrivit art.94 lit.b) din Constituție, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României.

În motivarea deciziei, instanța constituțională reține că, având în vedere caracterul obligatoriu al deciziilor pronunțate de Curtea Constituțională⁸, Decizia nr.384 din 4 mai 2006, carea constatat că dispozițiile art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 sunt neconstituționale întrucât prevăd „într-o formă imperativă avansarea în grad a coloneilor și comandorilor”, a condus la modificarea, prin Legea nr.81/2007, a normelor cuprinse în art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, în sensul că, la trecerea în rezervă sau direct în retragere, coloneilor și comandorilor în activitate li se poate acorda gradul de general de brigadă cu o stea. Așadar, prin noua redactare, se prevede posibilitatea, în condițiile legii, iar nu obligația acordării gradului.

De asemenea, Curtea Constituțională reține că prin Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, a fost admis recursul declarat, „cu obligarea pârâtului să emită proiectul de decret către Președintele României, pentru avansarea

⁶ Înregistrată la Curtea Constituțională sub nr.10.755 din 6 octombrie 2008

⁷ Publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006

⁸ Potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, „(4) Deciziile Curții Constituționale se publică în Monitorul Oficial al României. De la data publicării, deciziile sunt general obligatorii și au putere numai pentru viitor.”

reclamantului.” Din documentele depuse la dosar, Curtea reține că părți în proces au fost reclamantul Leordean Alexandru și pârâții Ministerul Apărării Naționale și Administrația prezidențială. Or, potrivit art.1 din Legea nr.47/1994 privind serviciile din subordinea Președintelui României, pentru exercitarea prerogativelor atribuite acestuia prin Constituție și alte legi se organizează Administrația Prezidențială, ca instituție publică cu personalitate juridică. În sensul legii, prin Administrația Prezidențială se înțelege serviciile publice aflate la dispoziția Președintelui României, cu atribuții stabilite prin regulamentul propriu, între care și reprezentarea acestuia, ca în speță, la instanțele judecătorești. Administrația Prezidențială nu îndeplinește însă și atribuțiile exclusive ale Președintelui, de exemplu, acordarea gradelor militare. Cu toate acestea, prin dispozitivul Deciziei nr.2.289 din 2 mai 2007 a Înaltei Curți de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ, în care părți au fost Ministerul Apărării Naționale și Administrația Prezidențială, Președintele României este obligat să emită un decret pentru avansarea în grad a reclamantului.

Notă

Analiza Deciziei nr.1.222 din 12 noiembrie 2008⁹ pronunțată de Curtea Constituțională a României pentru soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre Președintele României, pe de o parte, și puterea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de altă parte, prezintă interes prin prisma noutății problemei dezbătute, și anume conflictul juridic de natură constituțională dintre cele două autorități publice: executivul și puterea judecătorească.

Sesizată fiind cu o cerere de constatare a conflictului juridic între autoritățile publice invocate, Curtea Constituțională constată că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile neluării în considerare de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei Curții Constituționale nr.384 din 4 mai 2006, precum și a dispozițiilor legale în vigoare. De asemenea, Curtea Constituțională constată că Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secția de contencios administrativ și fiscal în Dosarul nr.34.763/2/2005 nu este opozabilă Președintelui României, care nu a fost parte în proces, și constată că, potrivit art.94 lit.b) din Constituție, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României.

În analiza deciziei, trebuie subliniate, pe de o parte, justetea soluției adoptate, iar pe de altă parte, motivarea insuficientă și neadekvată a hotărârii. Astfel, deși este evident că prin Decizia nr.2.289 din 2 mai 2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a intrat în conflict juridic cu Președintele României ca și autoritate publică, acest lucru trebuia explicat pe larg, demonstrând întrunirea acelor condiții necesare pentru a ne afla în fața unui conflict juridic între autoritățile publice. Mai mult decât atât, consider că s-a produs o eroare de motivare atunci când s-a argumentat în sensul că Înalta Curte a provocat un conflict juridic de natură constituțională prin nesocotirea jurisprudenței constituționale incidente în speță (Decizia nr.384 din 4 mai 2006 pronunțată de Curtea Constituțională); în mod corect ar fi trebuit să se indice, ca și conținut al conflictului juridic, dispozitivul hotărârii instanței supreme, care instituie o obligație de a face în sarcina Președintelui, deși acesta are, prin Constituție, facultatea și nu obligația de a acorda gradul de general, în condițiile legii.

1. În primul rând, Curtea Constituțională ar fi trebuit să verifice dacă sunt întrunite condițiile generale de admisibilitate ale unui conflict juridic de natură constituțională, așa cum

⁹ Publicată în Monitorul Oficial nr.864 din 22 decembrie 2008

se desprind din textul constituțional (art.146 lit.e), din jurisprudența Curții Constituționale¹⁰ și din doctrină¹¹. În acest sens, trebuia menționat faptul că autorul sesizării (Președintele țării) are calitatea de a formula o astfel de cerere, potrivit art.146 lit.e) din Constituție, fără ca această calitate să fie condiționată de calitatea sa de parte în conflict¹², iar subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească și Președintele statului) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească. Revenind la Președinte și la rolul său constituțional, nu trebuie deloc pierdut din vedere faptul că „funcția de veghe a acestuia la respectarea Constituției și la buna funcționare a autorităților publice se realizează prin intermediul unei serii de competențe specifice de care dispune la nivel constituțional”¹³, competențe printre care se numără și aceea de a sesiza Curtea Constituțională cu un conflict juridic de natură constituțională.

În ceea ce privește atitudinea instituțională, adică actele sau acțiunile concrete care au declanșat conflictul, în mod corect instanța constituțională a observat că aceasta constă în jotărarea judecătorească pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea recursului cu care a fost investită, deși acest aspect nu este clar exprimat, ci se deduce mai mult din cuprinsul deciziei. Ar fi fost util ca instanța constituțională să sublinieze în ce constă atitudinea instituțională deviantă și să o delimiteze net de conținutul conflictului juridic de natură constituțională, care constă în încălcarea efectivă de către o autoritate publică a competențelor constituționale aparținând altei asemenea autorități. În speță, din nefericire, par a se confunda cele două condiții, anume situația declanșatoare a conflictului (decizia instanței supreme) și conținutul acestuia (obligarea Președintelui țării să acorde gradul de general).

2. În ceea ce privește stabilirea conținutului conflictului juridic de natură constituțională, trebuia pornit de la prevederile constituționale în ceea ce privește competențele autorităților publice. Astfel, potrivit art. 94, Președintele României îndeplinește, pe lângă celelalte competențe constituționale, și următoarele atribuții, stabilite tot constituțional: conferă decorații și titluri de onoare, acordă gradele de mareșal, de general și de amiral, numește în funcții publice, în condițiile prevăzute de lege, acordă grațierea individuală. În ceea ce privește autoritatea judecătorească, așa cum am mai arătat, aceasta este obligată, prin art 124 din Constituție, la înfăptuirea justiției în numele legii. Pe cale de consecință, având în vedere și prevederile art. 1 alin. (4) din legea fundamentală¹⁴, care guvernează raporturile dintre autoritățile statului, este interzisă orice acțiune a instanțelor judecătorești prin care s-ar interveni asupra atribuțiilor Președintelui României.

¹⁰ Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005; Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008

¹¹ Gîrleșteanu, G., *Conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice*, Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1 (30)/2012, Editura Accent, Cluj-Napoca, p. 41-51

¹² Decizia nr. 838 din 27 mai 2009 pronunțată de Curtea Constituțională și publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

¹³ Gîrleșteanu, G., Rolul Președintelui în lumina prevederilor constituționale române, Pandectele Române, nr 9/2012, p.47

¹⁴ “Statul se organizează potrivit principiului separației și echilibrului puterilor – legislativă, executivă și judecătorească – în cadrul democrației constituționale”.

Relevanță prezintă, pentru tranșarea prezentului conflict juridic de natură constituțională, și Decizia nr. 384 din 4 mai 2006¹⁵ prin care instanța constituțională constată că în calitate de șef al statului și comandant al forțelor armate, Președintele României îndeplinește și atribuțiile prevăzute de art.94 din Constituție, între care și cea privind acordarea gradelor de mareșal, de general și de amiral, însă această atribuție „reprezintă un drept al Președintelui, iar nu o obligație, astfel că șeful statului are posibilitatea de a aprecia dacă acordă sau nu aceste grade, fără a fi condiționat de lege, așa cum este în cazul atribuției privind numirile în funcții publice”. Pe cale de consecință, se constată neconstituționalitatea textului normativ¹⁶ care impunea Președintelui o anumită conduită ce constituia pentru acesta o veritabilă obligație de a face.

În acest context, sesizată fiind cu recursul declarat într-un dosar care avea ca obiect tocmai aplicarea textului normativ declarat neconstituțional, Înalta Curte de Casație și Justiție admite totuși recursul, „cu obligarea pârâtului să emită proiectul de decret către Președintele României, pentru avansarea reclamantului”, ignorând efectul obligatoriu al deciziei instanței constituționale și emitând o decizie de obligare a unei autorități publice de a avea o anumită conduită.

Potrivit art.147 alin.(4) din Constituție, deciziile Curții Constituționale sunt general obligatorii, inclusiv pentru instanțele de judecată, care sunt obligate să pronunțe soluțiile jurisprudențiale în funcție de acestea. Or, în condițiile în care, date fiind aceste aspecte, Înalta Curte de Casație și Justiție ignoră o decizie a instanței constituționale și își arogă competența de a obliga o altă autoritate publică de a avea un anumit comportament, se simte o evidentă imixtiune a autorității judecătorești, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, în atribuțiile constituționale ale puterii executive, reprezentate, în speță, de Șeful Statului. De remarcat este și faptul că normele cuprinse în art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin Legea nr.81/2007 în urma deciziei de neconstituționalitate, prevăd o vocație, și nu un drept, pentru coloneii și comandorii în activitate. Așadar, prin noua redactare, se prevede posibilitatea, în condițiile legii, iar nu obligația acordării gradului. Mai mult decât atât, acordarea gradului de general reprezintă o atribuție exclusivă a Președintelui României, astfel că acordarea acesteia de către o instanță judecătorească, chiar prin intermediul unei hotărâri judecătorești, executorii de altfel, reprezintă o depășire a competențelor constituționale conferite puterii judecătorești și, implicit, o pătrundere în sfera competențelor constituționale deținute de puterea executivă.

În esență, prin admiterea recursului și prin dispozitivul deciziei de reformare, s-a generat un conflict juridic de natură constituțională ivit ca urmare a nesocotirii de către instanța supremă a unei decizii a Curții Constituționale. Dar, dată fiind situația de fapt obiectivă declanșatoare a conflictului, adică pronunțarea unei hotărâri judecătorești de către Înalta Curte, conținutul conflictului juridic de natură constituțională nu este dat de ignorarea jurisprudenței instanței constituționale de către instanța supremă, ci constă în arogarea de către aceasta din urmă a unei competențe constituționale ce nu îi aparține, și anume aceea de a

¹⁵ publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.451 din 24 mai 2006. Prin decizia menționată, Curtea Constituțională, admitând excepția, a constatat că art.66 alin.(3) din Legea nr.80/1995 sunt neconstituționale, întrucât prevăd „într-o formă imperativă avansarea în grad a coloneilor și comandorilor”, astfel că „atribuția Președintelui României prevăzută de art.94 lit.b) din Constituție apare în acest caz ca o intervenție formală pentru îndeplinirea unor prevederi legale.”

¹⁶ art.66 din Legea nr.80/1995 privind Statutul cadrelor militare, astfel cum au fost modificate prin pct.10 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr.90/2001.

obliga o altă autoritate (executivul) să îndeplinească o competență sau atribuție constituțională.

Faptul că o autoritate publică refuză să îndeplinească anumite acte obligatorii pentru aceasta reprezintă conținutul unui conflict juridic distinct, tot de natură constituțională. Acest aspect a fost avut în vedere de instanța constituțională atunci când în Decizia nr. 901 din 17 iunie 2009 a stabilit că noțiunea de conflict juridic de natură constituțională "nu se limitează numai la conflictele de competență, pozitive sau negative, care ar putea crea blocaje instituționale, ci vizează orice situații juridice conflictuale a căror naștere rezidă în mod direct în textul Constituției".

Pe cale de consecință, un asemenea conflict juridic nu poate fi soluționat de către instanțele ordinare, nici măcar de Înalta Curte de Casație și Justiție, ci numai de Curtea Constituțională, singura îndrituită în sistemul nostru de drept a tranșa conflictele juridice de natură constituțională. De altfel, cu altă ocazie când Curtea Constituțională a analizat o decizie a Înaltei Curți, dată cu nesocotirea jurisprudenței constituționale, a apreciat că aceasta este neconstituțională, și nu că ar fi generat un conflict juridic de natură constituțională¹⁷.

II. Imixtiunea Înaltei Curți de Casație și Justiție în sfera legislativului – DECIZIA Nr. 838 din 27 mai 2009

referitoare la sesizarea formulată de Președintele României, domnul Traian Băsescu, privind existența unui conflict juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte

Rezumat

Prin Cererea cu nr.1.377 din 4 mai 2009, Președintele României a solicitat Curții Constituționale să se pronunțe asupra existenței unui conflict juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte.

În motivarea sesizării se susține, în esență, faptul că în ultimii ani, autoritatea judecătorească, prin instanțele judecătorești și Înalta Curte de Casație și Justiție, a acționat ca o autoritate legiuitoare, pronunțând hotărâri judecătorești prin care au creat drepturi pentru anumite categorii de persoane. Prin aceste acte concrete, instanțele judecătorești și-au arogat competențe care țin de sfera puterii legiuitoare, rezultând un conflict juridic de natură constituțională a cărui gravitate împiedică îndeplinirea normală a atribuțiilor constituționale ale autorităților publice.

În speță, au fost invocate Decizia nr. XXXVI/2007¹⁸ și Decizia nr. XXI/2008¹⁹ pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în soluționarea unor recursuri în interesul

¹⁷ Decizia nr. 206 din 29 aprilie 2013 pronunțată de Curtea Constituțională și publicată în Monitorul Oficial nr. 350 din 13 iunie 2013

¹⁸ prin Decizia nr. XXXVI/2007, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii, statuând că "Dispozițiile art.33 alin.(1) din Legea nr.50/1996, în raport cu prevederile art.I pct.32 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000, art.50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.177/2002 și art.6 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.160/2000 se interpretează, în sensul că: Judecătorii, procurorii și ceilalți magistrați, precum și persoanele care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României beneficiau și de sporul pentru vechime în muncă, în cuantumul prevăzut de lege." Drept motiv s-a reținut "înlăturarea oricărui tratament discriminatoriu, care ar contraveni atât principiului egalității în drepturi, instituit prin art.16 din Constituția României, republicată, cât și dispozițiilor privind interzicerea discriminării cuprinse în art.14 din Convenția pentru apărarea drepturilor

legii. Autorul sesizării susține că, procedând astfel, în mod evident această instanță și-a depășit atribuția constituțională prevăzută de art.124 alin.(1) din Constituție, de a înfăptui justiția *"în numele legii"* și a invocat jurisprudența Curții Constituționale care a stabilit că instanțele judecătorești nu pot crea norme juridice; ele nu au competența constituțională de a institui, modifica și abroga norme juridice de aplicare generală, "misiunea lor constituțională fiind aceea de a realiza justiția, potrivit art.126 alin.(1) din Legea fundamentală, adică de a soluționa, aplicând legea, litigiile dintre subiectele de drept cu privire la existența, întinderea și exercitarea drepturilor lor subiective".

Pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție, cu ocazia soluționării recursului în interesul legii, a analizat aspecte ce țin de modalitatea de adoptare a unui act normativ și a concluzionat în sensul neconstituționalității acestuia. Procedând astfel, instanța supremă și-a depășit sfera de competență, arogându-și puteri ce nu i-au fost conferite de Constituție, Curtea Constituțională fiind singura în măsură să verifice conformitatea legii sau ordonanței cu Legea fundamentală, potrivit art.142 alin.(1) din Constituție.

Relativ la sesizarea formulată, atât Camera Deputaților, cât și Guvernul României, au apreciat că aceasta este întemeiată. Înalta Curte de Casație și Justiție a susținut, în punctul de vedere comunicat, că, în primul rând, Președintele României nu este îndreptățit să formuleze o astfel de sesizare întrucât nu este parte în pretinsul conflict, iar pe fond apreciază că nu există un conflict juridic de natură constituțională între părțile menționate în cerere și nici un blocaj instituțional, întrucât: pe de o parte, instanțele judecătorești și-au exercitat competența ce le revine potrivit art.126 alin.(1) și (2) din Constituție și dispozițiilor procedurale, soluționând litigiile cu care au fost investite având ca obiect drepturi salariale în limitele acțiunilor introductive de instanță și în raport cu dispozițiile legale incidente, iar pe de altă parte, Înalta Curte de Casație și Justiție constituită în Secții Unite a soluționat, prin Decizia nr.XXXVI/2007 și Decizia nr.XXI/2008, recursurile în interesul legii cu care a fost investită în exercitarea atribuției constituționale exclusive de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, cu respectarea dispozițiilor art.329 din Codul de procedură civilă, cu referire la art.126 alin.(3) din Constituție, republicată. Înalta Curte apreciază că nu există un blocaj instituțional, întrucât drepturile recunoscute prin hotărâri judecătorești au fost în mare parte deja acordate, iar în unele cazuri chiar prevăzute de acte normative cu forță juridică de lege.

Consiliul Superior al Magistraturii solicită, prin punctul de vedere formulat, respingerea ca inadmisibilă a sesizării de neconstituționalitate, întrucât prin aceasta se tinde la crearea unei

omului și a libertăților fundamentale", având în vedere că "A considera că puteau beneficia de dispozițiile art.33 din Legea nr.50/1996 numai salariații din categoria personalului auxiliar, iar nu și magistrații, ar însemna să se încalce principiul egalității în drepturi, ceea ce ar face incidente dispozițiile Ordonanței Guvernului nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare."

¹⁹ prin Decizia nr.XXI/2008, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis recursul în interesul legii, statuând că "prin emiterea Ordonanței Guvernului nr.83/2000 au fost depășite limitele legii speciale de abilitare adoptate de Parlamentul României, încălcându-se astfel dispozițiile art.108 alin.(3), cu referire la art.73 alin.(1) din Constituția României" și a stipulat că "(...) verificarea constituționalității și soluționarea excepției de neconstituționalitate având ca obiect norme abrogate în prezent revin, prin interpretarea per a contrario a art.147 alin.(1), cu referire la art.126 alin.(1) din Constituție, instanțelor judecătorești. (...) Înalta Curte de Casație și Justiție constată că instanțele judecătorești pot să se pronunțe asupra regularității actului de abrogare și a aplicabilității în continuare a normei abrogate în condițiile precizate mai sus, în virtutea principiului plenitudinii de jurisdicție în recursul cu a cărui soluționare a fost corect investită."

noi căi de atac extraordinare, nereglementată de lege, prin care să se repună în discuție hotărâri judecătorești irevocabile.

Examinând cererea de soluționare a conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritatea judecătorească, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte, Curtea Constituțională a constatat că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice și stabilește conduita de urmat de către instanța supremă astfel: "În exercitarea atribuției prevăzute de art.126 alin.(3) din Constituție, Înalta Curte de Casație și Justiție are obligația de a asigura interpretarea și aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești, cu respectarea principiului fundamental al separației și echilibrului puterilor, consacrat de art.1 alin.(4) din Constituția României". De asemenea, subliniază încă o dată faptul că Înalta Curte de Casație și Justiție nu are competența constituțională să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate al acestora.

Pentru a pronunța această soluție, Curtea Constituțională constată, în primul rând, că cererea este admisibilă din perspectiva îndreptățirii Președintelui României de a sesiza Curtea cu un asemenea conflict, argumentat de faptul că Președintele țării este unul dintre subiectele prevăzute de art.146 lit.e) din Constituție, indiferent dacă este sau nu parte în conflict.

În continuare, Curtea apreciază că prin cererea formulată se solicită să se constate existența unui conflict juridic de natură constituțională generat de modul în care Înalta Curte de Casație și Justiție înțelege să-și exercite prerogativele constituționale în soluționarea recursurilor în interesul legii având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială, prin crearea de norme juridice, prerogativă ce aparține Parlamentului și, în anumite situații strict delimitate de Constituție, Guvernului. În acest sens sunt indicate două decizii ale instanței supreme, și anume Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007 și Decizia nr.XXI din 10 martie 2008.

Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007a soluționat recursul în interesul legii cu privire la aplicarea dispozițiilor art.33 alin.(1) din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, cu modificările ulterioare, în raport cu prevederile art.I pct.32 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 pentru modificarea și completarea Legii nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, art.50 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.177/2002 privind salarizarea și alte drepturi ale magistraților și ale art.6 alin.(1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.160/2000 privind salarizarea controlorilor financiari din cadrul Curții de Conturi, în materia sporului pentru vechime în muncă în cazul judecătorilor, procurorilor și celorlalți magistrați, precum și al persoanelor care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României, decizie prin care Înalta Curte de Casație și Justiție, constituită în Secții Unite, a decis că "*Judecătorii, procurorii și ceilalți magistrați, precum și persoanele care au îndeplinit funcția de judecător financiar, procuror financiar sau de controlor financiar în cadrul Curții de Conturi a României beneficiau și de sporul pentru vechime în muncă, în cuantumul prevăzut de lege*".

Decizia nr.XXI din 10 martie 2008a soluționat recursul în interesul legii privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art.47 din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, în raport cu prevederile art.I pct.42 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 pentru modificarea și completarea Legii nr.50/1996, aprobată prin Legea nr.334/2001, referitor la sporul de risc și suprasolicitare neuropsihică, în cuantum de 50% din salariul de bază brut lunar, pentru

judecători, procurori și personalul auxiliar de specialitate din cadrul instanțelor și parchetelor, decizie prin care instanța supremă a hotărât că, *"În interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art.47 din Legea nr.50/1996 privind salarizarea și alte drepturi ale personalului din organele autorității judecătorești, republicată, constată că judecătorii, procurorii, magistrații-asistenți, precum și personalul auxiliar de specialitate au dreptul la un spor de 50% pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, calculat la indemnizația brută lunară, respectiv salariul de bază brut lunar, și după intrarea în vigoare a Ordonanței Guvernului nr.83/2000, aprobată prin Legea nr.334/2001"*.

În continuare, Curtea Constituțională face o analiză a condițiilor de admisibilitate a conflictului juridic de natură constituțională, așa cum a fost definit în jurisprudența sa (prin Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005), și apreciază că subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească.

În acest context, instanța constituțională face trimitere la propria jurisprudență și arată că scopul reglementării competenței de unificare a practicii judecătorești îl constituie "promovarea unei corecte interpretări a normelor juridice în vigoare, iar nu elaborarea unor noi norme", astfel că "nu se poate considera că deciziile pronunțate de Secțiunile Unite ale Înaltei Curți de Casație și Justiție în asemenea recursuri ar reprezenta o atribuție care vizează domeniul legiferării".

Însă, în urma analizei celor două decizii invocate, Curtea Constituțională a constatat că prin Decizia nr.XXXVI din 7 mai 2007, Înalta Curte de Casație și Justiția acordat beneficiul sporului de vechime în muncă pentru o perioadă în care legea nu a prevăzut acest spor, iar prin Decizia nr.XXI din 10 martie 2008 a hotărât că anumite categorii profesionale au dreptul la un anumit spor și după ce acesta nu mai era prevăzut de lege. Astfel, pronunțându-se asupra recursurilor în interesul legii întemeiate pe practica neunitară a instanțelor judecătorești cu privire la acordarea unor drepturi salariale ale unor categorii profesionale, Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a limitat la a clarifica înțelesul unor norme juridice sau a câmpului lor de aplicare, ci, invocând vicii de tehnică legislativă sau vicii de neconstituționalitate, a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea, fiind abrogate prin acte normative ale autorității legiuitoare. Însă, o atare operație juridică nu poate fi realizată decât de autoritatea legiuitoare (Parlament sau Guvern, după caz), unica abilitată să dispună cu privire la soluțiile ce se impun în această materie.

În continuare, Curtea Constituțională arată conduita în acord cu prevederile constituționale la care autoritățile publice trebuie să se conformeze, însă înainte de această, oferă o explicație motivată a dreptului și, în același timp, obligației sale de a face acest lucru. De asemenea, subliniază faptul că decizia prin care se soluționează un conflict juridic de natură constituțională nu reprezintă nicidecum o cale de atac ce ar avea ca scop lipsirea de efecte juridice a unor hotărâri judecătorești. Asimilarea atribuției referitoare la soluționarea conflictelor juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice (ce presupune analiza conduitei părților de către Curte), cu efectuarea de către Curtea Constituțională a unui control de legalitate /constituționalitate asupra hotărârilor judecătorești, transformând Curtea într-o instanță de control judiciar, ar echivala cu o deturnare a dispozițiilor constituționale privind soluționarea conflictelor juridice și o încălcare flagrantă a competenței Curții Constituționale.

Cu privire la conduita constituțională a celor două autorități publice implicate, Curtea Constituțională precizează că autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, este ținută să exercite competențelor stabilite de lege în conformitate cu prevederile constituționale referitoare la separația puterilor în stat și, deci, trebuie să se abțină de la orice acțiune care ar avea ca efect subrogarea în atribuțiile altei autorități publice. Prin urmare, Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate să instituie, să modifice sau să abroge norme juridice cu putere de lege ori să efectueze controlul de constituționalitate a acestora. Referitor la autoritatea legiuitoare, Parlament sau Guvern, după caz, în acord cu jurisprudența constantă a Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, aceasta are obligația de a edicta norme care să respecte anumite trăsături: claritate, precizie, previzibilitate și predictibilitate.

În partea finală, Curtea observă că soluția pronunțată prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr.XXI din 10 martie 2008 s-a întemeiat pe constatarea neconstituționalității dispozițiilor art.I pct.42 din Ordonanța Guvernului nr.83/2000 prin care se abrogaseră prevederile art.47 din Legea nr.50/1996, referitoare la sporul pentru risc și suprasolicitare neuropsihică, și arată că singura autoritate abilitată să exercite controlul constituționalității legilor sau ordonanțelor este instanța constituțională. Prin urmare, nici Înalta Curte de Casație și Justiție și nici instanțele judecătorești sau alte autorități publice ale statului nu au competența de a controla constituționalitatea legilor sau ordonanțelor, indiferent dacă acestea sunt sau nu în vigoare.

Notă

Analiza Deciziei nr. 838 din 27 mai 2009²⁰ pronunțată de Curtea Constituțională a României pentru soluționarea conflictului juridic de natură constituțională dintre autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte, prezintă interes prin prisma noutății problemei dezbătute, și anume conflictul juridic de natură constituțională dintre cele două autorități publice: puterea judecătorească și legislativul, dar și din perspectiva problemelor de drept abordate, precum implicațiile transferului unor atribuții legislative către autoritatea executivă și verificarea constituționalității actelor normative de către instanțele de judecată.

Sesizată fiind cu o cerere de constatare a conflictului juridic între autoritățile publice invocate, Curtea Constituțională constată în mod corect că există un conflict juridic de natură constituțională între cele două autorități publice, produs în condițiile pronunțării de către Înalta Curte de Casație și Justiție a Deciziei nr.XXXVI din 7 mai 2007, și a Deciziei nr.XXI din 10 martie 2008, ambele date pentru soluționarea a câte unui recurs în interesul legii.

De apreciat este modul cum Curtea Constituțională explică, de această dată, faptul că toate condițiile de admisibilitate ale unui asemenea conflict juridic sunt îndeplinite în speță, precum și felul cum tranșează conflictul, indicând atitudinea constituțională de urmat pentru partea care a generat conflictul. Analiza este în acord cu textul constituțional (art.146 lit.e), cu jurisprudența Curții Constituționale²¹ și cu opinia doctrinei²².

²⁰Publicată în Monitorul Oficial nr. 461 din 3 iulie 2009

²¹ Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.144 din 17 februarie 2005; Decizia nr.97 din 7 februarie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.169 din 5 martie 2008

Astfel, pentru definirea conflictului juridic de natură constituțională, Curtea invocă jurisprudența sa (Decizia nr.53 din 28 ianuarie 2005) și apreciază că subiectele aflate în opoziție (autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și Parlamentul României și Guvernul României, pe de altă parte) sunt dintre cele reținute în jurisprudența constituțională, și anume autoritățile publice, înțelegând prin acestea Parlamentul, Președintele, Guvernul, Administrația publică și Autoritatea judecătorească. Pentru a concluziona astfel, Curtea oferă o explicație pertinentă asupra ceea ce presupune puterea legislativă, cu implicațiile inerente ale transferului unor atribuții legislative către autoritatea executivă, și explică detaliat cum autoritatea judecătorească înfăptuiește justiția prin instanțele judecătorești, iar *"Înalta Curte de Casație și Justiție asigură interpretarea și aplicarea unitară a legii de către celelalte instanțe judecătorești, potrivit competenței sale"* (art.126 alin.(3) din Constituție).

De asemenea, în mod corect arată că Președintelui României este îndreptățit a sesiza Curtea cu un asemenea conflict, argumentat de faptul că Președintele țării este unul dintre subiectele prevăzute de art.146 lit.e) din Constituție, indiferent dacă este sau nu parte în conflict.

Era de dorit însă ca analiza să continue cu expunerea situației juridice declanșatoare a conflictului, cât și cu analiza amănunțită a conținutului conflictului juridic. Dar, Curtea Constituțională, deși face o analiză a celor două decizii pronunțate de instanța supremă, concluzionând, indirect, că acestea reprezintă actele, instrumentele, prin care autoritatea judecătorească își arogă competențe legislative, ea nu sancționează arogarea competenței de interpretare legală (atribuție exclusivă a legislativului), ci condamnă faptul că a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea, fiind abrogate prin acte normative ale autorității legiuitoare.

Astfel, conținutul conflictului juridic de natură constituțională este deturnat. Se distrage atenția de la faptul că o instanță, fie ea și supremă, interpretează acte normative ale puterii legislative și creează drepturi pentru anumite categorii de persoane, indicând că instanța a greșit atunci când a repus în vigoare norme care își încetaseră aplicarea.

În acest context, Curtea a mai reținut că "interpretarea legilor este o operațiune rațională, utilizată de orice subiect de drept, în vederea aplicării și respectării legii, având ca scop clarificarea înțelesului unei norme juridice sau a câmpului său de aplicare. Instanțele judecătorești interpretează legea, în mod necesar, în procesul soluționării cauzelor cu care au fost învestite, interpretarea fiind faza indispensabilă procesului de aplicare a legii. Decizia de interpretare pronunțată în asemenea cazuri nu este *extra legem* și, cu atât mai mult, nu poate fi *contra legem*". De asemenea, instanța constituțională a mai susținut că "instituția recursului în interesul legii conferă judecătorilor instanței supreme dreptul de a da o anumită interpretare, unificând astfel diferențele de interpretare și de aplicare a aceluiași text de lege de către instanțele inferioare. Asemenea soluții interpretative, constante și unitare, care nu privesc anumite părți și nici nu au efect asupra soluțiilor anterior pronunțate, ce au intrat în puterea lucrului judecat, sunt invocate în doctrină ca «precedente judiciare».

Ceea ce pierde însă Curtea Constituțională din vedere în explicația de mai sus este faptul că atunci când soluționează un recurs în interesul legii, Înalta Curte de Casație și Justiție desfășoară o activitate de interpretare cazuistică ce face parte din procesul de aplicare

²² Gîrleșteanu, G., *Conflictele juridice de natură constituțională dintre autoritățile publice*, Revista Transilvană de Științe Administrative nr. 1 (30)/2012, Editura Accent, Cluj-Napoca, p. 41-51

a dreptului, în timp ce interpretarea general obligatorie aparține numai legislativului²³. De altfel, privitor la caracterul obligatoriu al acestor decizii interpretative, nu există nicio dispoziție constituțională conform căreia instanța supremă ar putea proceda la interpretarea general obligatorie a legilor²⁴, iar doctrina a demonstrat faptul că “sunt inadmisibile deciziile de îndrumare pronunțate de instanța supremă”²⁵, motivat de faptul că orice decizie jurisdicțională trebuie să se întemeieze pe o dispoziție legislativă, și nu pe o practică jurisprudențială sau pe un principiu rezultat din aceasta. În concluzie, instanțele, în activitatea lor de interpretare a legilor, nu au sub nicio formă competența de a legifera, prin substituirea autorității competente în acest domeniu²⁶.

Tot aici, Curtea Constituțională ar fi trebuit să arate cum prin actele puterii judecătorești se crează un blocaj instituțional, acesta constând în împiedicarea autorității legislative de a-și exercita competența de legiferare, însă instanța constituțională trece peste această etapă, logică, de altfel, și ajunge repede la faza tranșării conflictului, arătând conduita în acord cu prevederile constituționale la care autoritățile publice trebuie să se conformeze, nu înainte de a oferi o explicație motivată a dreptului și, în același timp, a obligației sale de a proceda astfel. De altfel, în mod pertinent Curtea explică faptul că decizia sa, în prezenta speță, nu reprezintă nicidecum o cale de atac ce ar avea ca scop lipsirea de efecte juridice a unor hotărâri judecătorești, ci exprimă calitatea sa constituțională de garant al respectării Constituției.

Totuși, vrând parcă să atenueze tăișul soluției, instanța constituțională își exprimă dezaprobarea și față de dispozițiile legale care au constituit temeiul pronunțării deciziilor de către Înalta Curte de Casație și Justiție, cât și față de întreg cadrul legislativ referitor la drepturile salariale ale categoriilor profesionale implicate, reținând modul deficitar de reglementare și redactare, cauzat în mare măsură de modificările succesive, la intervale prea scurte de timp, concluzionând că acestea nu au corespuns întotdeauna exigențelor de tehnică legislativă specifice normelor juridice. Așa fiind, Curtea constată că respectarea normelor de tehnică legislativă, precum și a prevederilor constituționale referitoare la delegarea legislativă sunt obligații opozabile în primul rând legiuitorului, primar sau delegat, care este ținut în exercitarea competențelor sale de adoptarea unor norme care să corespundă exigențelor Legii fundamentale și Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Nu este mai puțin adevărat că lipsa calității normelor juridice este o realitate a zilelor noastre, însă acest spect nu poate îndreptăți în niciun fel autoritatea judecătorească de a crea norme juridice și nici de a proceda la interpretarea celor deja existente. Atitudinea instanței supreme de a-și atribui o prerogativă a puterii legislative, prin decizii interpretative obligatorii tuturor instanțelor de judecată, reprezintă o imixtiune a puterii judecătorești în competențele puterii legislative, generând veritabile conflicte juridice de natură constituțională. Faptul este deosebit de riscant pentru statul de drept prin încălcarea principiului constituțional al separației puterilor în stat.

²³Deleanu, I., *Tratat de procedură civilă*, vol II, Editura All Beck, București, 2005, p 235

²⁴Idem, p 287

²⁵Dănișor, Dan Claudiu, “Drept constituțional și instituții politice. Vol.I. Teoria Generală”, 2007, p.435

²⁶Gîrleșteanu, G., *Conflictul juridic de natură constituțională între autoritatea judecătorească, reprezentată de Înalta Curte de Casație și Justiție, pe de o parte, și autoritatea legiuitoare, reprezentată de Senatul României, pe de altă parte – Decizia nr. 972 din 21 noiembrie 2012, Pandectele Române nr 12/2012, p.99-101*

Pe cale de consecință, Înalta Curte nu poate juca niciun rol în interpretarea generală a actelor normative edictate de Parlament sau de Guvern, pe cale de excepție. Chiar dacă ea are rolul de a asigura aplicarea unitară a legii și de a realiza unificarea jurisprudenței naționale, această competență de a stabili cum se aplică normele în vigoare, pentru a evita sau a elimina o jurisprudență contradictorie, nu conduce către o altă competență, aceea de a legifera pe calea deciziilor interpretative, general obligatorii. Totuși, această „practică” a instanței supreme, de a oferi soluții de interpretare a textelor legale, se întâlnește adesea în deciziile pronunțate în soluționarea recursului în interesul legii începând cu anul 2007, decizia nr. XXXIV din 17 mai 2007 fiind prima decizie interpretativă, după 7 ani de tradiție în soluționarea recursului în interesul legii. Se pare că în timp fenomenul se generalizează, fiind date tot mai multe astfel de decizii, chiar și în hotărârile prealabile date pentru dezlegarea unor chestiuni de drept. Este de dorit ca în viitor să asistăm la o intensificare a controlului exercitat de Curtea Constituțională asupra deciziilor pronunțate de Înalta Curte de Casație și Justiție în exercitarea prerogativelor sale în unificarea practicii judecătorești la nivel național. Acest control este posibil în prezent numai după o prealabilă sesizare a Curții Constituționale cu un conflict juridic de natură constituțională, însă consider că ar trebui ca toate deciziile de soluționare a recursului în interesul legii, precum și toate hotărârile prealabile pronunțate de către Înalta Curte, să fie supuse controlului constituțional înainte de a fi publicate în Monitorul Oficial. Doar astfel s-ar putea evita pronunțarea unor decizii judecătorești date cu depășirea puterii judecătorești.

Decizia nr 838 din 27 mai 2009 pronunțată de Curtea Constituțională este salutară, întrucât stabilește, pentru Înalta Curte de Casație și Justiție, ca reprezentant al autorității judecătorești, conduita conformă Constituției, și anume exercitarea competențelor stabilite de lege potrivit prevederilor constituționale referitoare la separația puterilor în stat și, deci, abținerea de la orice acțiune care ar avea ca efect subrogarea în atribuțiile altei autorități publice.

SOCIAL INFLUENCE IN THE BATTLEFIELD OF THE MULTICULTURAL MINDSET

**Marius Aurelian Topolniski, PhD Student, "Carol I" National Defense University,
Bucharest**

Abstract: The social influence capabilities have encountered many challenges during the recent years. The new technology requires a swift adaptability for all those capabilities to the change of social environment. An effective social influence capability must develop updated and very flexible policies, doctrines, strategies, tactics, techniques and procedures and simultaneously a highly up to date infrastructure. The last NATO Psychological Operations (PSYOPS) doctrine has been released in 2007 and the remaining period has faced a lot of changes in the field of mass - media and communications. The good news is that NATO PSYOPS has issued his first draft of handbook (2013) and this came into effect a year later. While NATO PSYOPS has released his first and weak handbook, US Military Information Support Operations (US MISO) has continuously developed politics, a joint doctrine, field manuals regarding techniques, tactics and procedures and a designated infrastructure and up to date capabilities in order to keep the right track with the last technical and social development. The new revolution of the social networks has made many changes in the architecture of the media and social engagements. A senior strategist position in the field of social influence is highly required and this must effectively integrate a social media cell in the actual battlefield of ideas, beliefs, and values: CULTURE. The television component of both NATO PSYOPS and US MISO should enlarge their programs by developing relevant talk shows besides advertising slots they actually do. The main focus on the individual and group psychology should be transferred to the area of the scientific arguments and rhetoric.

Key-words: *social influence, culture, arguments, rhetoric.*

Another evidence of the power of social influence has been recently produced: the effects of a particular content of Charlie Hebdo magazine. It is the most significant event of how a certain media organization could reach a very important pillar of the people's daily life: *Culture*. Furthermore, the above-mentioned print media had subsequently the power to reach a very broad range of audience that would have affected the national security of many nations.

But the intent of this scientific research is to analyze the most significant differences between concepts, documents and structures of an important exponent of the influence communications - *psychological operations (PSYOPS)* - in real-life situation: the perception of US and NATO PSYOPS communities over the concept of Strategic Communications, an in-depth analysis of US and NATO PSYOPS handbooks and the way the US and NATO PSYOPS engage their capabilities in theatre of operations.

1. Strategic Communications (StratCom). Although PSYOPS is one of the StratCom's capabilities¹, the perception of PSYOPS community regarding this matter seems to be different. NATO PSYOPS Handbook does mention the cooperation between these two entities, but the real term is coordination, since StratCom is the one which incorporates PSYOPS. In the theatres of operations, Afghanistan for instance, StratCom is the

¹ACO Directive (AD) 95-2, SHAPE, Belgium, 21 May 2012, pp. 4-5

communication pillar that coordinates PSYOPS. The same document² mentions that Military Public Affairs (MPA) is part of Stratcom whilst in the real-life situation MPA operates under Command Group authority and it is a standalone capability. A very compatible StratCom structure came into effect on 1st of January 2009 in Kosovo (KFOR)³. Joint Effects Centre (JEC) has integrated five capabilities and functions: Information Operations (Info Ops), PSYOPS, Civil-Military Cooperation (CIMIC), Liaison Officers (UN & OSCE LNO) and Liaison Monitoring Teams (LMT). JEC consisted of two entities: the staff and the execution capabilities and functions. JEC's staff emerged through the redeployment of the Planning (PLANS), Operations (OPS) and Target Audience Analysis/similar (TAA) of the each of five capabilities and functions so that JEC PLANS, JEC OPS and JEC ASSESSMENT has gathered experienced military staff in the broad spectrum of the non-kinetic operations.

2.US Military Information Support Operations (MISO) vs. NATO PSYOPS process. There are seven steps for both: *planning, target audience analysis, product design and development, product approval, production, distribution and dissemination and evaluation*⁴, but the way the two handbooks depict this process is completely different. The US field manual⁵ allocates very detailed explanations for all MISO specialists in order for them to use a high quality standard for applying a very feasible MISO process whilst NATO PSYOPS handbook⁶ is quite superficial and weak in terms of feasibility and accuracy of the PSYOPS process. An essential difference is given by the series development⁷ which is designated to build synergy among various influence products (visual, audio and audio-visual) and actions in order to achieve the preferred behavior change. During the long-lasting history of psychological operations it has been demonstrated that only on very rare occasions a sole product can change the target audience's behavior. The US MISO field manual follows the StratCom guidance in terms of overcoming the potential gap of "say-do" messages. In this regard, MISO planners realize a very accurate synchronization with conventional and non-conventional combat and support forces in order to make sure that what has been said will be accurately done. Once the influence strategy is reinforced by particular actions the overall originator takes advantage in terms of gaining credibility. If, for instance, the influence capabilities convey a society and economic development message through a variety of media outlets, at the end of the exposing stage, CIMIC forces start building essential infrastructure pillars: roads, bridges, schools, hospitals e.g. The concept of NATO PSYOPS overlooks the series development and it seems rather confused in the description of a logical process that would enable PSYOPS specialist to effectively use a strong toolkit on their way of achieving the desired end-state: target audience behavior change.

3.Communication/Influence strategy and the strategist. In the MISO/PSYOPS community the responsible entity for designing the influence campaign is the Operations and Plans Section (Ops/Plans) which is led by Executive Officer (XO).⁸ The Ops/Plans Section is

² Idem, pp. 4-5

³ Personal observations within HQ KFOR, March – October, 2009

⁴ FM – 3-05.301 – *Psychological Operations Process, Techniques, Tactics and Procedures*, Fort Bragg, August, 2007, pp. 10-12

⁵ Ibid., pp. 13-158

⁶ NATO *Psychological Operations Handbook*, Draft version 1.1, April, 2013, Brussels, Belgium, pp. 33 - 40

⁷ Op.cit, FM – 3-05.301, pp. 75-92

⁸ Ibid., pp. 75-84 and NATO *Psychological Operations Handbook*, pp. 34-36

in charge with the design of the development of the whole communications/influence campaigns. This commonly creates plans: *Annex L* – the main PSYOPS plan, *supporting plan* (SUPLAN) and few others in accordance with the current mission requirements.⁹ The job requirements for influence planners comprise a broad range of knowledge from “NATO planning tools policies and doctrine relating to information activities, to combined/joint operations planning skills with knowledge of PSYOPS policy, doctrine, tactics, techniques, procedures, force structure and capabilities and particular cultural awareness.”¹⁰ A senior strategist might be the appropriate solution for any influence communications/influence structure with an advanced knowledge in integrated marketing and communications, advertising, journalism and multimedia. It is quite a real challenge to implement this position in a PSYOPS structure but even a bigger challenge is to train such an asset. It would be imperative to educate him in other institutions than the Military only and it would be used as “the PSYOPS visionary” being one of the main assets of the MISO/PSYOPS commander.

4.Social Media. Despite its significant role in the very recent military conflicts with a high impact on the entire spectrum of political, military, economic, social, information, infrastructure, physical environment and terrain (PMESII-PT) the social media issue is vaguely reached.¹¹ A few words about this essential communications outlet have written and the main message is that the influence through social media is encouraged. The target audience would rather prefer to be part of the communication process and this must be accepted as a reversible action: from sender to receiver and vice versa. A target audience should not been seen as a passive receiver at any reason and this requires a very special attention, analysis, development and swift action in terms of social media engagement. A political-military organization like NATO may fail if it would rigidly engage the target audience by wording as an organization. Another crucial influence activity would be done by generating content. A useful information should be sent whenever available answering to a specific need of target audience. The continuity of the contact must be of the highest priority and this requires building a designated structure in charge with social media influence. Techniques, tactics and procedures for social media influence should be designed taking into consideration all the particularities of this quite new and different environment. The training of MISO/PSYOPS operators in this field should exploit their media and written/verbal communication skills

5.Psychology-based arguments vs. arguments and rhetoric. A PSYOPS argument represents the overall argument used to get the desired behaviour from a specific target audience. This argument is built in four stages: the main argument, the supporting arguments, the appropriate appeal and the last, the persuasion/influence technique.¹² These specifications are very useful for a MISO/PSYOPS operator which is deployed in a theatre of operations. This is feed with relevant analysis and information by an important asset – Strategic Studies Detachment- from the home-base unit through reach-back.¹³ The speech-act theory¹⁴ reveals

⁹AJP- 3.10.1 (B) - *Allied Joint Doctrine for Psychological Operations*, pp. 48-55

¹⁰ Ibid., p.39

¹¹ Op.cit., *NATO Psychological Operations Handbook*, pp. 60-61

¹² Op.cit., *FM – 3-05.301*, pp. 66-71

¹³ Ibid., p.44

¹⁴ Austin, J., *Cum să faci lucruri cu vorbe*, trad. de Sorana Corneanu, București, Editura Paralela 45, 2005, pp. 94 - 111

that the verbal communication is seen as an enabling acts tool. The act is incorporated in the enunciation as the affirmative answer to the question “Will you marry this woman/man...?” where the actor doesn’t intervene upon the description; hence he performs a very particular act. This is to reveal another perspective of the way to see and develop arguments in the field of MISO/PSYOPS. Who develops the influence messages in that case? Who really does the wording? According to US MISO anyone in charge with target audience analysis (TAA) and whoever has skills in journalism, public relations, advertising or marketing may develop the influence arguments. NATO PSYOPS shows a very similar approach with regard to the influence wording being much more confused with this particular task. *Copywriting* might be the appropriate answer. A copywriter is a trained person in charge with the wording in the field of advertising. His position is at the same level with the Art Director (very similar with chief PDC¹⁵ or Media Director in MISO/PSYOPS) with whom he cooperates to effectively synchronize the layout with the messages/wording. He would be used as a significant asset to create the scripts for radio, television and Internet products. This shortfall can be overcome by the influence organizations by reconsidering the role and the power of wording and by training or outsourcing a senior copywriter who requires a specific training in the field of Military, MISO/PSYOPS, mission requirements, cultural particularities and the work with interpreters.

6. *The television and its formats.* The constant advancement of the new technology significantly increases the call for MISO/PSYOPS to keep the appropriate tempo with emerging audio-visual media outlets and channels of dissemination. The main MISO/PSYOPS activity in this field is the television production, a process that goes before the broadcasting of television products using their own assets (deployable transmitter systems) or via available outsourced television stations. Television products usually include spots/commercials, commentaries, documentaries or news reports considered to be of specific interest to the TA and thus fit to convey the right messages that carry the influence arguments/themes in accordance with the MISO/PSYOPS campaign.¹⁶ It is very well known that movies, documentaries, and at the moment video transmitted over the Internet have the real power to call upon profound emotional responses. Even the most remote location has the opportunity to get access to the television and Internet because of the digital technology via communications satellites. But, as the social media requires an active involvement of the audience, the television industry has adjusted its programs and has recently developed a new concept that is broadly accepted by the audience: the *talk-show*. This new concept is designed to actively bring the common people into the social, economic, political, military e.g. The TV producers select representatives of the common people and, by analogy, the last ones would identify themselves with the talk-show’s participants. The talk-shows have the power to effectively sell the illusion of keeping the regular people involved in the daily life of his local administration, government, parliament, and social, economic and political organizations e.g. This is the reason an effective influence communications capability should swiftly adjust itself to the actively and reversible communication needs of the audience and to develop and implement structures/resources, training, techniques, tactics and procedures in this regard.

¹⁵Product Development Center

¹⁶ Op.cit., NATO Psychological Operations Handbook, p. 57

7. *Media products dissemination.* Any influence communication campaign should use various media outlets, mass-media and non-conventional ones, and to take into consideration a few media indicators in order to meet the criteria of success. US MISO and NATO PSYOPS documents solve the first part of this essential problem and this would be the time slots media products acquiring in the external media outlets (insert in newspapers/magazines, radio and TV spots, SMS/MMS, Internet), the management of the media products and the development of media products placement strategies. The media or communication plan is limited to a strict record of assigned media outlets, the time of exposure of the disseminated products by tracking numbers, the budget.¹⁷ The media plan, the last part of the media in advertising¹⁸, comprises all the media outlets, the indicators of effectiveness of the overall advertising campaign, the deadlines and timeslot and the budget. A media plan usually consist of the evaluation of the media outlets that could be used in the campaign, the selection of the best media vehicle, the identification (from the time point of view) of the key events of the campaign, the budget and the size of the capital/investments for each phase of the active communication.¹⁹ The real-life influence communication capabilities within the theatre of operations have usually in its crisis establishment (CE) a one single position filled by an officer or the media director/PDC chief is extra charged with this additional task. Despite the available media outlets for product dissemination are crucial for an influence communications campaign, the US MISO/NATO PSYOPS don't use the main audience indicators in this process: *market share, rating, reach/cumulative rating* – which can be *daily, weekly, and monthly, or per program or per channel*. Another significant audience indicator is the *gross rating point (GRP)* which means the total amount of messages absorbed by a particular TA. The effectiveness of the investments (the allotted budget) can be determined through two other indicators: *cost per thousand (CPT)* and *cost per point (CPP)*. A very important variable is the budget-product effectiveness correlation which is based upon three indicators: *reach, frequency and continuity*.²⁰ The reach and the frequency show how many people of a particular TA are exposed to the designated messages (how many times) in the dedicated timeslot. In terms of communication campaign effectiveness, the advertising specialists use the effective reach and the effective frequency in order to determine how many times a person must be exposed to a message in order to take the desired action: *behavior change*.²¹ US MISO/NATO PSYOPS staff officer dissemination/similar is a sole asset who is continuously struggling to increase the effectiveness of the influence communication campaigns, but his limited resources and tools do not allow him to perform the appropriate work.

Conclusions:

1. Strategic Communications (StratCom) overtakes the Military area and this is the highest coordination authority of Public Diplomacy, Public Affairs, Military Public Affairs, Info Ops and PSYOPS. Its spectrum of activities sets at the national and international/multinational level where all the above-mentioned entities work in an integrated

¹⁷ Personal observation within influence communication campaigns in the West Balkans and Middle East

¹⁸ Dan Petre, Mihaela Nicola, *Introdúcere în publicitate*, Editura Comunicare.ro, 2004, pp. 153-154

¹⁹ Ibid., p.155

²⁰ Ibid., pp. 169-170

²¹ Ibid., pp. 170-173

manner. Since Info Ops coordinates PSYOPS²², the Military environment would solely operate with Info Ops coordinating PSYOPS rather than StratCom coordinating others coordinator;

2. US MISO depicted a very strong influence process whilst NATO PSYOPS has a quite weak one. NATO PSYOPS doesn't take into consideration the psychological actions (PSYACT) which is a very strong tool for arguments/messages reinforcement;

3. US MISO and NATO PSYOPS have both specialists in planning whose background relies on the MISO/PSYOPS basic course, and occasionally planning courses. The package of knowledge of a strategist must include integrated marketing, advertising, multimedia, journalism;

4. Despite social media environment shows a huge potential in the field of communications and influence, both US MISO and NATO PSYOPS are not adjusted to it, a very powerful reason for them to investigate and develop the appropriate guidance and resources;

5. Both US MISO and NATO PSYOPS don't have a designated arguments developer. Qualified personnel (copywriter) would be a feasible solution, instead of randomly nominating such a crucial asset. This asset would be placed at the top of the hierarchy in order to enable the cooperation with the media director/chief PDC;

6. Despite US MISO and NATO PSYOPS admit the two-way communication process, they continue to consider TA a standstill target from the television standpoint. Since the talk-show succeeds to capitalize over other TV formats, it would be of the utmost importance for both influence entities to adjust their TV products to TA's requirements;

7. US MISO and NATO PSYOPS don't exploit properly their media dissemination assets in terms of media planning, especially in the theatre of operations. An effective media planning should flawlessly use the media audience indicators in order to support the overall influence communications campaign.

BIBLIOGRAPHY:

ACO Directive (AD) 95-2, SHAPE, Belgium, 21 May 2012

AJP- 3.10.1 (B) - *Allied Joint Doctrine for Psychological Operations*, 2007

Austin, John, *Cum să faci lucruri cu vorbe*, trad. de Sorana Corneanu, București, Editura Paralela 45, 2005

Dan Petre, Mihaela Nicola, *Introduce în publicitate*, Editura Comunicare.ro, 2004

FM – 3-05.301 – *Psychological Operations Process, Techniques, Tactics and Procedures*, Fort Bragg, August, 2007

MC-422/4 - *NATO Policy for Information Operations*, 2012

NATO Psychological Operations Handbook, Draft version 1.1, April, 2013

²² MC-422/4 - *NATO Policy for Information Operations*, 2012

**Informare privind utilizarea formulei de “mulțumiri”
POSDRU în cadrul proiectului ID 138822**

Limba română:

Această lucrare a fost posibilă prin sprijinul financiar oferit prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, cofinanțat prin Fondul Social European, în cadrul proiectului **POSDRU/159/1.5/S/138822**, cu titlul **„Rețea Transnațională de Management Integrat al Cercetării Doctorale și Postdoctorale Inteligente în Domeniile “Științe Militare”, “Securitate și Informații” și “Ordine Publică și Siguranță Națională” - Program de Formare Continuă a Cercetătorilor de Elită – “SmartSPODAS”.**”

Limba engleză:

This work was possible with the financial support of the Sectoral Operational Programme for Human Resources Development 2007-2013, co-financed by the European Social Fund, under the project number **POSDRU/159/1.5/S/138822** with the title ***“Transnational network of integrated management of intelligent doctoral and postdoctoral research in the fields of Military Science, Security and Intelligence, Public order and National Security – Continuous formation programme for elite researchers - “SmartSPODAS”.***”

**Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial
pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013 „Investește în OAMENI”**

LEGAL - ANTICRIME PROTECTION OF THE PERSON IN INTERNATIONAL LAW

Lecturer Stancu Adriana Dunărea de Jos University, Galați

Abstract: The life of the person was subject of careful protection regardless of the existing social order at a particular time in a particular geographical area, representing both an object of protection for life as a biological phenomenon as a social phenomenon. Double vision is essentially necessary given that the human factor is indispensable for society existence itself.

Keywords: *human rights protection, legal protection of the individual, transnational organized crime, human trafficking, and slavery.*

1. The emergence regulations with universal nature on field of person's legal protection

The desire for recognition, regulation and protection of human rights eventually became reality; the road map for achieving this goal is one long, arduous and particularly difficult made by people and concepts who margin inequality either to succeed protection of interests and / or class privileges or to feed a false cult of superiority.

The birth of humanitarian preoccupations was the impetus to look at the human being as a value and the enthusiasm with which they were reactive documents mentioned above have created a solid foundation for political and legal content of the human rights institution¹. Thus was managed to substantiate the idea of person's equality in the field of civil and political rights, managing the foundation of an elaborate vision on the relations established between man and authority between the individual and the state which begins to define its protective nature.

Human trafficking is a violation of human rights, dignity and freedom, a phenomenon that exists and manifests nearly in all countries, regardless of their level of development. Every year, women, men and children become victims of sexual exploitation, forced labor exploitation or the removal of organs. Caused by a variety of psychosocial factors such as poverty, lack of education, dysfunctional family relationships, etc., trafficking take the scale and magnitude of the phenomenon especially in underdeveloped or developing countries².

In response to the international community to scale human trafficking for exploitation were concluded two agreements³ which were intended to reinforce necessary measures in order to discover and punish the persons guilty of trafficking in children, regardless of gender,

¹ Please see Pașca F., Crime of human trafficking, Publisher Pro Universitaria, Bucharest, 2010, pg. 12; Shelley L., Human Trafficking: A Global Perspective, Cambridge University Press, 2010

² Bales K., The Slave Next Door: Human Trafficking and Slavery in America Today, University of California Press, 2010, pg. 34

³ Geneva International Convention for the Suppression of trafficking in women and children on 30 September 1921 and International Convention on trafficking in major women from 11 october 1933. Romania joined the convention on 28 May 1935, together with other 10 states..

and those who recruited or tried to recruit women and girls, even with their consent in prostitution⁴.

With the creation in 1922 of the League of Nations of the Ad Hoc Committee for the study of slavery in the world has been addressed the ban of slavery in committee being made a series of viewpoints that have been incorporated in a convention on slavery that address issues relating to anti-human practice, and not the various forms in which this practice was disguised.

In its recital principles that guide the work and as successor to the League of Nations, the United Nations Organization has shown a constant interest to the problem of human trafficking, considered a serious offense to human dignity. Starting from this premise, and the necessity of a new instrument adapted for the time reality, was developed "Convention for the Suppression of human trafficking and fellows prostitute's exploitation ".⁵

Wishing to extend regulation and issues pertaining to the modalities of disguise slavery, Economic and Social Council has created a special Committee had the mandate to draw up a draft of Supplementary Convention relative to the abolition of slavery, the slave trade and institutions and similar slavery practices, the Convention adopted on September 7, 1956 and which entered into force on April 3, 1957. The latest convention was intended to replace International Convention on slavery from 1926, which remained in force. Its purpose, as results from the title, was to add new regulations to be consistent with the evolution and development of international common law and specifically to meet the needs determined by the imperative compliance and guarantee of human rights.

The concerns of the international community in recognizing, protecting and guaranteeing human rights especially took on substance and marked during subsequent steps in promoting human like value through the adoption on December 10, 1949 under the aegis of the UN General Assembly, the *Universal Declaration of Human Rights*⁶ which mark the birth of a common "ideal" toward should strive jointly all peoples and nations, society as a whole and all individuals. The wording of this ideal marked the development of respect for human and fundamental rights through education and applying international measures and especially national awareness and promote the implementation and universal recognition of these rights for all human beings without distinction.

The concept of the United Nations⁷, essential for the international relations of XXI century are the following core values:

⁴ Please see Anghel A., Violence and modern slavery – Trafficking in women. Sociological perspective, Publisher University, Bucharest, 2012, pg. 5; Druță N., Timofticiuc E., Deac L., Tacea, A. F., Vintileanu I., Argeșeanu M., Ștefănescu C., Guide to prevention of human trafficking, UNICEF – Representation in Romania – Bucharest, Publisher MarLink, Bucharest, 2004

⁵ The Convention was approved by the UN General Assembly on December 2, 1949, opened for signature and accession on March 21, 1950. Romania has ratified by Decree no.482 of December 10, 1954.

⁶ The declaration was adopted by the UN General Assembly by resolution no.217 A (III) from December 10, 1949.

⁷ As expressed in the Declaration adopted on September 8, 2000 by the UN General Assembly, called "United Nations Millennium Declaration".

- Freedom involving recognized right of all human beings to live in dignity, without living in a climate marked by violence, oppression or injustice;
- Solidarity between states as guarantors of fundamental rights and both between individuals, aspects that are intended to correct the distribution of costs and difficulties globally, in accordance with the principles of justice and especially social equity;
- Equality of rights and opportunities for men and women;
- Tolerance, which implies the existence of mutual respect between all human beings, in the fullness of religious beliefs and cultural and linguistic diversity;
- Responsibility, referring to his "management by the state of economic and social development of the world and the threats to international peace and security";

In its determination to promote and strength the rule of law and respect for all human rights and fundamental freedoms, the Heads of State and Government considered imperative to respect the whole of the Universal Declaration of Human Rights, the overall protection of civil, political, social, cultural and economic rights and increased attention to principles cultivation and democratic practices and respect for human rights, including those specific to minorities, combating forms of intolerance and violence against migrant workers and their families. States undertook this opportunity to eliminate all forms of racism and xenophobia, promote harmony and tolerance and to ensure freedom of the press and the public's right of access to information.

In conclusion, Millennium Declaration text try to capture as faithfully, the equality dimension, including gender, need to eradicate poverty, protection of children and the civilian population suffering from natural disasters and especially from armed conflict. There have not been forgotten aspects of full and comprehensive implementation of the Convention text on the Rights of the Child, prohibiting their sale, pornography and prostitution, issues which marked the international community in various forms and have created imbalances with incalculable or ineradicable consequences even if we refer to the trauma suffered by victims of "flesh" which practically almost generate an impossible social reintegration, therefore contributing to the stigma suffered by these people⁸.

2. Criminal law protection of the individual retrieved on UN documents

With the adoption of UNO Charter opened the possibility of cooperation to affirm and adoption of numerous international legal instruments that establish the benchmarks to manage different categories of fundamental rights and freedoms as well as outlining the actions necessary to ensure minimum protection standards of basic attributes of human personality.

In this regard we mention the following documentation from the United Nations Organization:

1. In the field of human trafficking:

⁸ Shelley L., *Human Trafficking: A Global Perspective*, Cambridge University Press, 2010

- a. The Convention for the Suppression of Human Trafficking and exploitation of prostitution.
 - b. Convention relating to the Status of Refugees;
 - c. Convention on the Rights of the Child;
 - d. Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the sale of children, child prostitution and child pornographic;
 - e. UNO Convention against transnational organized crime;
 - f. Additional Protocol to prevent, suppress and punish Trafficking in Persons, especially Women and Children, which supplements the UN Convention on Transnational Organised Crime;
 - g. Additional Protocol on smuggling which completes the UN Convention on Transnational Organised Crime;
2. *In the field of slavery and forced labor:*
- a. Convention on slavery⁹;
 - b. I.L.O Convention regarding forced or compulsory labor;
 - c. Supplementary Convention on the Abolition of slavery, the slave trade and slavery-like practices and institutions since 1956;
 - d. I.L.O Convention respect the prohibition and immediate elimination of the worst forms of child labor;
3. *In the fight against discrimination:*
- a. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women;
 - b. Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women in 1999;
 - c. General Recommendations C.E.D.A.W .;

2.1. Convention for the Suppression of Human Trafficking and exploitation of peers prostitution.

Under the auspices of UNO was founded Convention for the Suppression of human trafficking and exploitation of peers prostitution, approved by the General Assembly on December 12, 1949 that opened for signature on March 21, 1950. This Convention, which specifically targets women, unifies a number of international instruments adopted in the first half of the century XX century to protect women and children. Considering that prostitution and the accompanying evil, and human trafficking to prostitution are incompatible with their dignity and worth of the human person and endanger the welfare of the individual, family and community¹⁰, States Parties to the Convention "decide sanctioning any person who, to satisfy the passions of another" :

1. lure, entice or urges to prostitution, another person, even with her consent;
2. exploiting the prostitution of another person even with his consent ".

⁹ It was signed on September 25, 1926 in Geneva and entered into the vogue on March 9, 1927, in accordance with Article. 12. Romania has ratified the Convention by Decree no. 988 from 1931, published in the Official Gazette, Part I, no. 76 on April 1, 1931.

¹⁰ Preamble, part I, *Convention for the Suppression of Human Trafficking and exploitation of peers prostitution.*

2.2. *Convention on the Rights of the Child*¹¹

The idea of developing a particular document to include child rights belongs to Englatyne Jebb, who founded the first organization Save the Children in 1919 in London. Outraged by the consequences of World War I and the Russian Revolution (thousands of children die every day from disease and hunger in all countries of Europe), E. Jebb decided to dedicate saving and improving the lives of children around the world. Therefore, the aim was to create a strong international organization able to intervene and less known areas where child protection was not applied and child rights were not observed. The programs developed at the time were especially watching hunger and providing healthcare to children

Under the Convention, children must be treated with respect, and the State is obliged to ensure the best conditions for development, to respect children's rights and norms of child protection. Children's rights contained in the Convention should be applied to all children without discrimination.

2.3. *Optional Protocol to the Convention on the Rights of the Child on the Sale of Children, Child Prostitution and Child Pornography*¹²

This Protocol has emerged as a result of proportions taken by the international trafficking in children for the purpose of selling and exploiting their infant children and child prostitution.

By signing this document, the signatory States have committed by Article 3 to prohibit the sale exploitation of children, child prostitution and child pornography, and also in national legislation to criminalize all acts which fall within these activities, no matter how committed, national, international, individually or organized.

2.4. *UNO Convention against Transnational Organized Crime*¹³

By far, the most important document for the international community regarding the initiatives and efforts of international organizations to improve interstate cooperation in combating organized crime and corruption is the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

This is the main international instrument in the fight against transnational organized crime. It is supplemented by three protocols, aimed at specific areas and organized crime events.

¹¹ Adopted by the UN General Assembly on November 20, 1989. Romania has ratified the Convention by Law no. 18/1990, published in the "Official Gazette", Part I, no. 109 of September 28, 1990 and republished in the "Official Gazette", Part I, no. 314 of June 13 2001. To date, the Convention was adopted by 193 countries, members of the United Nations (except the US and Somalia). Any State which signs the Convention recognizes the content, undertakes to respect and to apply it properly.

¹² Opened for signature at New York on September 6, 2000. Romania has ratified by Law no. 470 of September 20, 2001, published in the "Official Gazette", Part I, no. 601 of September 25, 2001.

¹³ Adopted by Resolution 55/25 of November 15 the United Nations. The Convention was opened for signature by the member States at a high level political conference convened for that purpose, in Palermo, Italy, from 12 to 15 December 2000 and entered into force on September 29, 2003. In order to take part any of the three Protocols, the countries must be signatory or acceding to the Convention.

These are the *Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, the Protocol against the Smuggling of migrants by land, air and sea, and the Protocol against the Illicit Manufacturing of and Trafficking in Firearms, the parts and components and ammunition.*

This Convention is the result of UN member states need to strengthen and promote close international cooperation and find new tools to combat the serious problems stemming from transnational organized crime. States that have ratified this instrument undertake to adopt a series of measures against transnational organized crime.

With the adoption on 15.11.2000, at Palermo, Italy, the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, has been given a modern definition under legal aspect of the concept of human trafficking, according to which: *trafficking in persons shall mean the recruitment, transportation, transfer, harboring or receipt of persons by means of threat or use of force or other forms of coercion, of abduction, of fraud, of deception, abuse of power or of a position of vulnerability or of the giving or receiving of payments or benefits to achieve the consent of a person having control over another person for the purpose of exploitation.*

Exploitation shall include, at a minimum, the exploitation of the prostitution of others or other forms of sexual exploitation, forced labor or services, slavery or practices similar to slavery, servitude or the removal of organs (art. 3, lett. a).

It should be noted that the Protocol *on the smuggling of migrants by land, air and sea, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime* expression used *illegal trafficking of migrants*. According to art. 3 lit. a) of this international legal document that designates the *smuggling of migrants to ensure, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit, illegal entry into a state of a person who is neither a citizen nor permanent resident of that State*¹⁴.

Thus, the term legal trafficking of migrants has a completely different sense compared to what human trafficking means

2.5. Convention on slavery¹⁵

This document contains the first reference to forced labor in Convention's preamble stating that "it is necessary to prevent forced labor lead to conditions analogous to slavery." Moreover, through art. 5 of the Convention commits signatory states to "take appropriate measures to prevent forced or obliged labor to live in conditions analogous to slavery".

Among the objectives of and accepted by States Parties to this Convention are mentioned the following:

¹⁴ Protocol on the smuggling of migrants by land, air and sea, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

¹⁵ Signed at Geneva on September 25, 1926. Entered into force on March 9, 1927 in accordance with art. 12. The Convention was amended by the Protocol developed at United Nations Headquarters, New York on December 7, 1953; Amended Convention entered into force on 7 July 1955, the date on which the amendments set out in the Annex to the Protocol of 7 December 1953 entered into force in accordance with art. III of the Protocol. Romania has ratified by Decree no. 988, published in the "Official Gazette of Romania", Part I, no. 76 of April 1, 1931.

- a. the total abolition of slavery in all its forms;
- b. the prevention and suppression of the slave trade;
- c. mutual assistance to ensure the abolition of slavery and the slave trade;
- d. adopt appropriate measures to prevent the embarkation, disembarkation and transport of slaves in their territorial waters and all ships flying their flag.

2.6. I.L.O Convention. on Abolition of Forced Labour¹⁶

The fundamental ideas are expressed outlining the objectives of the Convention in its preamble emphasizing even motivation behind the adoption of this document as follows:

- a. Freedom is a right that every human being has acquired by birth;

- b. Adoption of Convention is aimed at "intensifying efforts, both national and international aiming at the abolition of slavery, the slave trade and institutions and practices similar to slavery";

- c. After the end of the 1926 year Convention¹⁷ important advances have been made towards the abolition of slavery, the slave trade and institutions and practices similar to slavery;

By adhering to the Convention States parties were obliged to eliminate all forms of forced or compulsory labor, pledging also to refrain from forced labor or any similar practices in any form:

- a) as a method of mobilizing and using labor for purposes of Local Economic Development or under the guise that purpose;
- b) both as a means of political coercion or education or as a punishment to persons who expressed or express certain political opinions or expressed opinions of ideological nature to the social order, political or economic set;
- c) as a measure of social discrimination, racial, national or religious;
- d) as a measure considered to be appropriate for the objectives of labor discipline,
- e) the penalty on those who participated in strikes or protests against employers;

2.7. I.L.O Convention no. 182/1999 concerning the prohibition and immediate elimination of the worst forms of child labor¹⁸

Minors today are trafficked for a variety of reasons, including domestic servitude, sexual exploitation and a variety of ritualistic practices that can, in extreme cases, including human sacrifices. Specific examples of vulnerable minors are orphans, people with HIV /

¹⁶ The Convention was adopted by the General Conference of the O.I.M. on June 25 1957 and entered into force on January 17, 1959 in accordance with art. 4. The Convention was ratified re Romania by Law no. 143/1998, published in Official Gazette Part I, no. 249 of July 6, 1968.

¹⁷ Convention on Slavery signed at Geneva in 1926 and entered into force on March 9 1927 in accordance with art. 12. The Convention was amended by the Protocol drawn up at the United Nations on September 7, 1953. Following the amendment, the Convention entered into force on July 7, 1955, the date on which the amendments set out in the Annex to the Protocol of September 7, 1953 entered into force in accordance with art. 3 of the Protocol.

¹⁸ Adopted by Romania by Law no. 203/2000 of November 15 2000 ratifying I.L.O. Convention no. 182/1999 on the prohibition of Worst Forms of Child Labour and Immediate Action for the Elimination adopted at the 87th session of the General Conference of the International Labour Organisation in Geneva on June 17. 1999.

AIDS, "street children", those affected by war and conflict, those from poor families, minors separated from their families and children and young people in rural areas.

As shown in regulation art. 3 of conventions and agreements by the term *the worst forms of child labor means*:

- a. all forms of slavery or practices similar to rezezenatate: sale and trafficking of children, debt bondage and serfdom, forced or compulsory labor, forced or compulsory recruitment of children for use in armed conflict;
- b. The use, procuring or offering of a child for illicit activities such as the production and trafficking of drugs or the use, procuring or offering of a child for prostitution or pornography achieving or for pornographic performances;
- c. Work which by its nature or the circumstances in which exercise are likely to damage health, safety or morals of children.

The States Parties to this Convention have also made a commitment to identifying children at special risk of forced labor practices by identifying the need for measures to combat domestic violence, generators and favoring of child trafficking.

2.8. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women¹⁹

Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women is one of the documents relevant United Nations in fundamental human rights and prohibition of discrimination on grounds of sex, which Romania has signed and ratified.

In accordance with art. 1 "under this Convention, the term discrimination against women shall mean any distinction, exclusion or restriction based on sex which has the effect or purpose of impairing or nullifying the recognition, enjoyment or exercise by women, irrespective of their marital status, on basis of equality of men and women, of fundamental human rights and freedoms, in the political, economic, social, cultural, civil or any other field."

States Parties are committed to strongly condemn discrimination against women in all its forms and agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women and, to this end, have committed:²⁰:

- a) score their national constitution or other appropriate legislation the principle of equality of men and women, to the extent that this has not already been done, and to ensure, through law and other appropriate means, implementation of this principle;
- b) to adopt appropriate legislative and other measures, including sanctions if necessary, prohibiting all discrimination against women;
- c) establish legal protection of the rights of women on an equal basis with men and to ensure through national courts authorities and other public institutions the effective protection of women against any act of discrimination;

¹⁹ Adopted and opened for signature by the United Nations General Assembly Resolution 34/180 of December 18, 1979. Entered into force on September 3, 1981 in accordance with art. 27 (1.) provisions,. Romania ratified the Convention on November 26 1981 by Decree no. 342, published in the "Official Gazette of Romania", Part I, no. 94 of November 28, 1981; in 1990 was withdrawn reservations on Article 29, paragraph 1 of the International Court of Justice skills in the Convention's application.

²⁰ Art. 2 of the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.

- d) refrain from any act or practice of discrimination against women and to ensure that public authorities and institutions comply with this obligation;
- e) To take all appropriate measures to eliminate discrimination against women by any person, organization or enterprise as this;
- f) To take all appropriate measures, including legislation, to modify or abolish existing laws, regulations, customs and practices which constitute discrimination against women;
- g) To repeal all national penal provisions which constitute discrimination against women.

2.9. *General Recommendations C.E.D.A.W.*²¹

One of the most important legal instruments in the field of women's rights, the UN Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (known as CEDAW²²) adopted in 1979 and ratified by Romania in 1981, explains the art. 4 para. 1, the following: "Adoption by States Parties of temporary special measures aimed at accelerating de facto establishment of equality between men and women is not considered an act of discrimination as defined in this Convention, but this can not be as a consequence the maintenance of unequal or separate standards; these measures shall be discontinued when the objectives have been achieved equality of opportunity and treatment. "

Recommendation 19 is of particular importance in the context of analyzing the background of the criminal violence against women and consider violence as a form of discrimination that affect in a particular manner the rights and freedoms of women.

With regard to art. 6 of the Convention on the issue of trafficking in women, CEDAW tells us similar forms of exploitation trafficking and sex tourism, recruiting labor in underdeveloped countries, or matrimonial arrangements. All are treated as incompatible with respect for women's rights and especially their dignity, subjecting them risk of violence and abuses.

In paragraph 15 of the Recommendation are listed among the causes of prostitution in girls as poverty and unemployment, closely linked and interdependent aspects that make women vulnerable to violence to come on account of their status. Another reason stated prostitution is the triggering armed conflicts that generate a violent assault on women and vulnerabilities.

It was also reported that women increased vulnerability is developed by rural women due to traditional attitudes and mentalities especially subordination to man, the risk of liability to the growing danger of sexual exploitation on leaving rural communities to find a job in urban areas. The comments made by the Committee on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women²³ State Parties were recommended the following:

²¹ They are meant to emphasize or supplement the provisions of the Convention Against the Elimination of All Forms of Discrimination against Women..

²² Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women.

²³ Authority created with the aim of examining the progress made in implementing the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women.

- 1) take all necessary measures to incounter manifestations of violence;
- 2) ensure legislation that combating domestic violence, abuse, sexual assault, or any other form of violence and provides adequate protection to all women;
- 3) to set up services to help the victims;
- 4) to encourage research impact, causes violence;
- 5) to ensure that media respect and promote respect for women;
- 6) to introduce education and public information in order to eliminate prejudices;
- 7) to take preventive measures and punishing trafficking and sexual exploitation;
- 8) to include in their reports on sexual harassment measures and protection's measures against this phenomenon and other forms of violence or coercion in the workplace;
- 9) to take legal measures regarding penalties applied to those who are guilty of trafficking and exploitation, thus creating the possibility of granting civil damages and compensation in order to protect women against all forms of violence;
- 10) to take preventive measures including public information and education programs and to start changing role and status of men and women.

3. Regional instruments relevant legal and penal status of the person

3.1. In Europe

3.1.1. Universal Declaration of Human Rights and the European Convention of Human Rights (E.C.H.R.) Referring to the value of the Universal Declaration of Human Rights, two well known American professors, Thomas Buergenthal and Judith V.Torney were writting the following: "The assertion repeated by governments either from propaganda purposes or a genuine belief that the rights proclaimed in Universal Declaration are fundamental and inalienable rights have vested this document with a huge symbolic significance. One consequence of this development is that the peoples of the world began to believe more than ever that governments must respect human rights proclaimed in the Declaration and they have international obligations to do so.

Public pressure and public opinion, domestic and global, became the only remedy available to prevent a widespread violation of human rights, the legal nature of the Universal Declaration of Human Rights is less important than the strong conviction of millions of people from all over the world that the Declaration proclaims that their rights and that governments have an obligation to respect these rights. "

3.1.2. 2005 Council of Europe Convention on Action against Trafficking in Human Beings.

It introduces a comprehensive human rights approach to combat trafficking crime. Based on the definition given on Palermo Protocol, the Convention introduces a number of new elements in terms of protection and assistance to victims.

The main points inserted are:

- Consider all forms of trafficking, national and cross-border, both related and unrelated to the organized crime;
- Introduce a new chapter on investigation, prosecution and procedural documents that require:
- Ensure effective and adequate protection of victims and those who cooperate with the judicial authorities, witnesses and family members of those people;

- To promote the specialization of persons or units in the fight against trafficking in human beings and protecting victims;
- Adaptation of legal proceedings in the protection of privacy and safety of victims;
- Adopt the same definition of trafficking in the Palermo Protocol and introduce a legal definition of the concept of "victim" of trafficking;
- Introduces the principle of compulsory incrimination and discrimination of trafficking victims, the so-called non-punishment clause;
- Include provisions on recovery period and reflection of at least 30 days for trafficked persons;
- Open the possibility of granting individual's residence permits not only through cooperation with law enforcement authorities, but based on their personal situation.

3.1.3. Directive 2011/36 / EU of the European Parliament and of the Council of 5 April 2011 on preventing and combating trafficking and protecting its victims, and replacing Council Framework Decision 2002/629 / JHA²⁴. To respond to recent developments in the phenomenon of human trafficking, this Directive deals with what should be considered trafficking in a broader sense than does the Framework Decision 2002/629 / JHA and therefore includes in this definition also other forms of exploitation. In the context of this Directive, forced begging should be understood as a form of forced labor or service as defined in I.L.O. Convention no.29 of 1930 concerning forced or compulsory labor. Therefore, exploitation of begging, including the use of a trafficked dependent person for begging, falls within the definition of trafficking in human beings only when all the elements that characterize forced labor or services are fulfilled. In light of the relevant case-law, the validity of any possible consent to perform such work or such a service should be evaluated case by case. However, when it comes to a child, any possible consent should ever be considered valid. The term "exploitation of criminal activities" should be understood as exploitation of a person to commit, inter alia, pick-pocketing on shops, drug trafficking and other similar activities which are subject to penalties and imply financial gain. The definition also includes trafficking in human beings for the purpose of removal of organs which constitutes a serious violation of human dignity and physical integrity, as well as other activities such as illegal adoption or forced marriage insofar as they present the constituent elements of trafficking.

3.1.4. In the member Organization of American States

With ample protection of human rights concerns, the Organization adopted several relevant documents²⁵ among which:

- a. Inter-American Convention on the Prevention, Punishment and Elimination of Violence against Women, Convention of Belém do Pará, adopted on June 9, 1994 by the General Assembly of the Organization of American States. It proclaimed in particular as women's rights the following:

²⁴ Document available online at www.europa.eu

²⁵ According to the paper Human Rights of Women, A Collection of International and Regional Normative Instruments, coordinated by Januz Symonides and Vladimir Volodin, edited by UNESCO, 1999, pg.183-198.

- The right of women to not be subjected to any form of violence, both on public sphere and in private;
- Every woman is guaranteed protection against violence;
- The right of women to protection from all forms of discrimination;
- The right to recognition, enjoyment, exercise and protection of all rights and freedoms contained in regional and international instruments governing human rights.

4. Aspects of comparative law

4.1 The Austrian legislation

Austrian Criminal Code criminalises trafficking for sexual exploitation in the art. 217 CC. First paragraph refers to the recruitment and sequestration of persons in order to commit acts contrary to morality in a State other than their ..., if the person committed the same acts in his home country faces a sentence of 6 months to 5 years. Anyone who commits such acts for profit, to obtain benefits is punishable up to 10 years maximum.

Paragraph 2 "Whoever incites / causes a person to commit indecent acts in another state other than the home under false pretenses, under threats or taking advantage of an error of assessment on the person (error of fact), on the activity follow to exercise, shall be punished with imprisonment up to 10 years.

The use of deception, threats or force to obtain economic benefits constitutes aggravating circumstances and shall be punished with imprisonment of up to 10 years.

4.2 French legislation

In **France**, slavery and human trafficking is not a crime. However, certain provision of the Criminal Code criminalises offenses related to slavery and trafficking in a similar way concerning breaches of fundamental human rights, human dignity and integrity.

Fight against trafficking has become lately a priority for the authorities and in December 2001 «La Mission d'information commune sur les diverses formes d'esclavage moderne » published an "Information Report on Slavery". This report acknowledges some situations of slavery and human trafficking, denouncing some legal loopholes and deficiencies in assisting victims and asks, among other things, a specific incrimination and a special status for victims. Also recognize the association's merits dealing with victim assistance, focusing on aid to be granted to them.

Following this report, on January 24, 2002, Parliament passed a legislative proposal on the fight against various forms of modern slavery. The law provides for the introduction of the new traffic criminality on French Criminal Code, on sexual and economic exploitation purposes.

4.3 German Legislation

Germany has a particular system of criminalization of human trafficking. However, the current definition is limited in terms of prostitution's exploitation, without regard to economic exploitation. Economic slavery is low and confined to certain provisions of the Labour Code which penalizes foreigners labor exploitation.

The term human trafficking for sexual exploitation is defined in Article 180 of the German Criminal Code lett. b, which penalizes the act to compel or urge a person to prostitution, abusing a position of vulnerability and strait connected to journey or presence in a foreign country.

Article 181 defines aggravated human trafficking as the act of compelling urge or forcing a person into prostitution, and to recruit a person in prostitution, using force, violence or fraud or abuse of her vulnerable position.

Criminal Code includes provisions which criminalize various situations related to human trafficking to sexual exploitation as prostitution operation (art.180 lett. a) in pimping (181 lett.a), kidnapping (art.177), sexual corruption (178), sexual abuse of persons unable to defend themselves (article 179), sexual exploitation of minors (art.180).

The German government considers human trafficking as a part of the fight against organized crime and illegal migration.

4.4 Italian Legislation

Italy is a country of destination and transit to other European countries for trafficking in persons for sexual exploitation. Italian Authorities have identified numerous victims, originating from Nigeria, Albania, Moldova, Ukraine, Russia, Romania, Bulgaria, China and South America (Ecuador, Peru and Colombia). Networks Albanian pimps are supreme in street prostitution in cooperation with the Italian mafia.

Italian government fully complies with the minimum standards for the elimination of human trafficking. The government has a strong legal framework that criminalises trafficking, giving priority to human rights. Italian anti-trafficking law operates effectively, both domestically and internationally. Lawyers are involved and concerned that the laws to be adopted on immigration could conflict with existing powerful system for the protection of victims.

The government focuses its efforts on prevention bilateral activities in source countries as: Nigeria, Albania, Ukraine and Romania to minimize trafficking. Especially in Nigeria, Italy has provided financial resources, equipment and trained police and NGOs to prevent trafficking. The government also led negotiations and concluded a regional agreement with neighboring states to strengthen border crossings and visa requirements. Also sponsors information campaigns and a phone line for potential victims, both in Italian and in English.

4.5 Bulgarian Legislation

Even though it is considered to be one of the main countries of origin of victims of human trafficking, Bulgaria has one of the most well suited Balkan anti-trafficking laws.

Trafficking is defined in paragraph 1 of Art. 159 of the Bulgarian Criminal Code which provides that "persons whom select, transport, hide or receive individuals or groups of people in order to use them to debauchery (prostitution), forced labor, organ transplant, or hold them in slavery must be punished with imprisonment from 1 to 8 years and a criminal fine of 8000 leva".

The facts set out and punished in par. 1 committed against persons under the age of 18 which cover the following aspects:

- Use of force were deceiving person;
- Kidnapping or unlawful deprivation of liberty;
- People who take advantage of the privileged position or position's dependence;
- Abuse of power;
- Promise, offering or receiving benefits;

Shall be punished with imprisonment from 2 to 10 years and a fine of not more than 10 thousand leva.

In accordance with Art. 159 b of the Bulgarian Criminal Code shall be punished with imprisonment from 3 to 8 years, people that select, transporting, hide or receiving a person or a group of people and transport them across the state border for the purpose stated in art. 159a.

It should be noted that Bulgarian legislation, unlike Romanian, is criminalizing human trafficking activities performed by selecting, transportation, hiding or receiving a person or group of people, even if violence is used or not.

4.6. Bosnia and Herzegovina

Bosnia and Herzegovina is a traffic source and destination country for trafficking in women and children. There are cases of internal trafficking, the number of local victims were increasingly larger. Government meets the standards for combating human trafficking, especially the prevention and protection of witnesses and victims.

One of the targets is government action plan on public awareness of human trafficking phenomenon through public campaigns and the media. Also in the curriculum are set hours that young people are aware of human trafficking, giving them the recruitment methods of criminal networks and consequences of sexually transmitted diseases and drug addiction. Many NGOs help fight trafficking through poster campaigns, publishing promotional brochures, advertisements and television documentaries.

Bosnia and Herzegovina has established a legal framework that helps effectively impeachment of traffickers, but it is necessary to develop technical and specialized resources and intensify cooperation between authorities applying the law.

4.7. North Korea

North Korea is a country of origin for persons trafficked for sexual exploitation and forced labor. Economic and political conditions in North Korea produce a large number of Koreans to leave the country, obeying the risk of becoming victims of traffickers. Women who arrive in northern China can be sold as brides and exploited as prostitutes. North Korea's government is largely concerned of forced labor abuses in the country, but many

Koreans are sent to work in Russia in conditions of forced labor and exploitation, in order to be paid North Korea's government debt to Moscow. North Korean government does not comply with the minimum standards for the elimination of trafficking and is not making significant efforts not to do so. North Korea does not recognize that trafficking is a problem. In reality, the government profits from trafficked victims of forced labor.

There is no anti-trafficking laws and any reports showing government attempts to prosecute traffickers and the Korean government does not take any measures to prevent trafficking.

4.8. India

India is a country of origin, transit and destination for trafficked thousands of persons. International traffic in women, men and children for sexual exploitation, domestic servitude, illegal work and under contract apprenticeship is very widespread. Indian men, like women, are put in situations of forced labor and sometimes in slavery conditions in the Middle East and West. India is a destination for tourists seeking sex from Europe and United States. Women and children from Bangladesh are trafficked in India or transit through India en route to Pakistan and the Middle East. Nepalese women and girls are trafficked for commercial sexual exploitation in India.

Government of India does not fully meet the minimum standards for elimination of trafficking, while making significant efforts to this end, despite limited resources. Government is more effective in prevention and protection. Government should speed up the investigation of trafficking cases, intensify training of police officers of lower rank against trafficking across the country and increase the number of cases of conviction for corrupt officials. Very worrying is the high number of child victims forced to commercial sexual exploitation in India's megacities.

Both the central government and the state supports prevention campaigns. They enter into partnerships with international organizations, foreign governments and non-governmental associations who trust programs aimed to prevent trafficking and poverty eradication.

4.9. Israel

Israel is a destination country for human trafficking. Women from Moldova, Russia, Ukraine and other countries, former Soviet states are trafficked into commercial sexual exploitation. People in search of employment are trafficking and subject to forced labor and in extreme conditions and physical abuse. To many foreign laborers in Israel, passports are been retained, contracts were canceled and are not paid salaries for various periods of time. Companies, especially construction from China and Bulgaria bring to Israel workers to work in conditions equivalent to forced labor.

The Israeli government does not fully comply with minimum standards to combat trafficking but is making significant efforts in this regard by pursuing numerous cases of trafficking for sexual exploitation and, to a lesser extent, trafficking for forced labor. Trafficking for employment is a relatively a new phenomenon in Israel. Government, together with NGOs, trying to increase awareness of the population, including designing and distribution campaigns in Israel, flyers and other information in Russian, about human trafficking for commercial sexual exploitation. However, use of source countries consulates and embassies to provide information to potential victims of trafficking.

Israeli law provides that trafficking for exploitation of any kind is illegal. There are also illegal, other facts such as rape, duress, detention passport, forced labor, forced prostitution or fraud and kidnapping for prostitution. The maximum penalty for aggravating trafficking or trafficking in minor is 20 years in prison, as well as for rape or injury. However, most cases are resolved through agreements and mediation in court, leading to punishing of two years.

4.10. Moldova

Moldova is the primary source of trafficked women and children in Bosnia-Herzegovina, France, Portugal, Germany, Romania, Bulgaria, Hungary, Slovakia, Czech Republic, Poland, Greece, Cyprus, Turkey and the Middle East (Israel, United Arab Emirates, Pakistan and Afghanistan). It was found also a phenomenon of trafficking to Israel through Moscow and Egypt, and recently there have been cases of Moldovean women trafficked to Japan. Moldovean men are trafficked to Russia and neighboring countries in forced labor and begging.

Moldova is also a transit country for victims trafficked from Ukraine to Romania. Also the border region of Transnistria, which is not under government control, serves as a source and transit point for trafficking victims.

The Government of Moldova does not fully comply with the minimum standards for the elimination of trafficking, but make significant efforts in this sense. Guvernul established the National Labour Group to develop a strategic plan over several years to combat trafficking. However, improvements are limited because of corruption, lack visible through financial resources and inadequate protection prevents the expected results.

4.11. Poland

Poland is a country of origin, transit and destination for human trafficking, primarily women for sexual exploitation. There is also some internal traffic. Trafficking in persons is made through and to Poland and especially from Ukraine, Bulgaria, Romania, Belarus and Russia. Polish citizens are transported to Western Europe, especially Germany, Italy, Belgium and the Netherlands.

Polish government comply with minimum standards for elimination of trafficking applying the law and supporting projects of NGOs on the establishment of shelters. It provides protection to victims who are willing to testify in trials. Efforts to combat trafficking are remarkable given that the country faces economic difficulties.

The Government cooperates with governmental agencies to publish educational materials on human trafficking and to organize training sessions dealing with this problem. Foreign Ministry organized for women in terms of how to identify possible traffickers and the Ministry of Education offers programs whose goal is to reduce the dropout rate among adolescents.

Polish law prohibits forcing individuals into prostitution, human trafficking or pimping. Crimes against sexual freedom and decency are punishable by articles 197, 198, 199, 203 and 204 of the Polish Criminal Code.

4.12. Portugal

Portugal is primarily a destination country for trafficked persons from Ukraine, Moldova, Russia, Romania, Lithuania and Belarus and also Brazil, Angola and Cape Verde, forced labor of men and, to a much lesser extent, the sexual exploitation of women. There are cases of internal trafficking of children in boarding schools and orphanages organized by a pedophile ring. Victims are trafficked into Portugal to the UK and other European countries.

Government of Portugal meet the standards for combating trafficking, making particular efforts in preventing, prosecuting and protection.

Government efforts are concentrated in the absence of central police forces, to the traffic without constant and clear differentiation between migrant smuggling and trafficking. Portuguese Ministry of Labour has spread a welcome guide to let them know the basics of immigrants living and working in Portugal and prevent exploitation by traffickers. The Government supports the NGOs and international organizations by opening telephone hotline and public awareness activities.

The new immigration law put under criminal law new ways of traffic and increases penalties for traffickers, being applied against them and the provisions of the Criminal Code regarding false documents, fraud, extortion and other criminal activities.

4.13. Hungary

Hungary is primarily a transit country and then a source and destination country for women and children trafficked for sexual exploitation. The victims of other nationalities in Russia, Ukraine, Romania, Moldova and Bulgaria may be subject to exploitation in Hungary, before being transited in Austria, Germany, Spain, Netherlands, Italy, France, Switzerland and the United States. Men from Iraq, Bangladesh and Afghanistan are trafficked through Hungary to the European Union countries and the United States for forced labor.

Hungary's government do not fully complies with minimum standards for the elimination of trafficking; however it is currently making significant efforts to this end.

The government is increasingly involved in traffic problems at its highest levels, although insufficient cooperation between NGOs and government officials remained poor.

Conclusions

Given the seriousness of the phenomenon of trafficking in persons and the fact that more and more young females become victims of it, leaving abroad with dreams characteristic of age and find themselves alone among strangers, seized, threatened, abused, real slave-traffickers, is welcome the presentation of some aspects of this phenomenon.

Associated with the name of modern slavery, human trafficking is a threat for freedom, physical and mental integrity and life of those who are victimized in this form of crime which occurs million of human drama in the world. As the third millennium seems paradoxical juxtaposition of the two terms "trafficking" and "human beings", it is real, so human beings around the world are reduced to the condition of goods sold and resold as mere objects and exploited in forms that remind slave trade.

BIBLIOGRAPHY:

- Anghel A., Violence and modern slavery – Trafficking in women. Sociological perspective, Publisher University, Bucharest, 2012,;
- Bales K., The Slave Next Door: Human Trafficking and Slavery in America Today, University of California Press, 2010

- Druță N., Timofticiuc E., Deac L., Tacea A. F., Vintileanu I., Argeșeanu M., Stepănescu C., Guide to prevention of human trafficking, UNICEF – Representation in Romania – Bucharest, Publisher MarLink, Bucharest, 2004
- Pașca F., Crime of human trafficking, Publisher Pro Universitaria, Bucharest, 2010
- Shelley L., Huma Trafficking: A Global Perspective, Cambridge University Press, 2010
- Januz Symonides și Vladimir Volodin, Human Rights of Women, A Collection of International and Regional Normative Instruments, editată de UNESCO, 1999

THE BEHAVIOUR OF THE TARGET GROUP ON THE INTERNATIONAL MARKET OF VETERINARY MEDICAL SERVICES FOR SMALL ANIMALS

Gabriela Laura Vâlceanu, PhD Student, Bucharest University of Economic Studies

Abstract: Veterinary services industry for pets is a growing and diversifying domain through a demand that is constantly changing. The economic factor, namely the economic crisis that hit the world economy, although it had a negative influence on the market, does not necessarily result in lower demand for veterinary care but in a change on consumer behavior in this market. Pet owners' needs remain the same only the demands and perceptions of service quality has changed.

This article will present an exploratory research conducted in order to determine the consumer behavior for pet care, what makes them purchase such a service and a description of the profile of these customers.

Keywords: *consumer behavior, veterinary care, small animals.*

1. Theoretical Aspects

The consumer is an important element in any market activity no matter if we talk about the national or the international economy as it represents the demand. The demand is formed depending on the needs and desires they have daily. Because of this, marketers want to know more about their behavior studied in detail every aspect that can influence.

The Romanian literature can distinguish several definitions of consumer behavior. It can be defined as all acts of decision that can be done individually or by group decisions that are directly related to the collection and use of goods and services to meet consumer needs that is in present and in the future (Cătoi and Teodorescu, 2004).

Consumer behavior is an interdisciplinary branch of learning because it uses tools from other disciplines such as psychology, sociology or economics. These are borrowed by marketing specialists to be able to learn more about what can influence the behavior.

In the services sector consumer behavior is represented by all actions on how to use the revenues to purchase services or the buyer's all actions and decisions regarding the usage of part of its income to purchase desired services (Cetina, 2001).

The consumer's buying behavior is influenced by cultural, social, psychological, personal and situational factors that can have a positive or negative result in the final decision.

The buying behavior can be explained by the acts that define decision-making process of buying content for services grouped into the following stages (Cătoi and Teodorescu, 2004): the emergence of unmet needs, searching for information and identifying alternatives, evaluating alternatives mentally, outcome evaluation and post-purchase assessment. These steps can be grouped into three stages which are found both in the purchase of goods but also of services: pre-purchase, purchase, post-purchase (Bateson, 1992, p.84).

From the psychological point of view the consumer will want to give a higher amount of money for a high quality of service and a lower price could mean a low quality of service.

The skilled indicates that consumer expectations have two levels of expression of each one wanted acceptance and which have a tolerance zone. (Berry and Parasuraman, 1991, p. 58).

It is understood by the „accepted level” notion what the customer thinks it can reach, the „desired level” notion is what they want and the „tolerance level” is the minimum limit that can be accepted by the client. What lies beneath the tolerance leads to negative effects because the customer will not be satisfied. Tolerance zone is determined subjectively as it depends on the personality, desire, education of each individual. If the consumer belongs to a certain social status, his decision will be influenced by services provided by some companies, he will be wanting to purchase a service from a firm of international reputation than from a company with a less known brand.

Marketing techniques used by providers influence the consumer's decision, only a supplier who is permanently informed about the consumer needs and demands will be able to have a better quality of service provided.

2. Research methods and data collection

To better know what is the consumer behavior of veterinary medical services in the international market, it was used an exploratory research. Its main source of information were the articles and reports published by various international organizations.

The objective of this research was a better structuring of the important information that can help health care providers of veterinary services for pets to form a better picture about the situation.

After investigating all the found sources, all information were structured, analyzed and concluded certain issues. Limitations of this research were: it was found only an overview of consumer's behavior in some countries and not all countries and there isn't any extensive research on consumer behavior wishing to purchase health care for their pets.

3. Discussions and conclusions

Pet owners want to purchase high quality veterinary medical services and will always want to go to the best specialist in the field. Because services are not tangible, can not be tested, smelled or tasted, the owner is influenced in his decision to purchase by other variables. These *variables* are:

- ✓ *The waiting time.* A customer in urban areas, where everything is happening at a fast pace will not want to wait too long to access his desired veterinary service so it is good to have more specialists with experience on the premises of service desired veterinarian. If the owner wants to access a service provider of a particular service then it is willing to wait until he will finally be able to access the desired service without putting in danger the pets life. That's why emergencies will have priority in front of any other cases.
- ✓ *The cleanliness and appearance of the waiting room.* If there is clean everywhere, the table of consultation is disinfected after each patient, the waiting room has warm colors and welcoming, animal figurines, photographs with customers and their pets patients, a journal where customers can put their pets images to observe their evolution from a medical service to another, all these issues positively influence the

consumer's behavior and the practitioners know this and they daily deal so that the atmosphere is always welcoming. (McKay, 2008)

- ✓ *The location of the veterinary medical service provider.* The consumer wants to save time and money by opting for the nearest practitioner to the place where he lives. In cases where there is no practitioner in the desired time zone for veterinary services will move but, it is possible to reduce the demand for veterinary services remained within the budget because the economic factor has a big influence on consumer behavior.
- ✓ *Education* also plays an important role in consumer behavior. In developed countries like USA, UK, France, Germany, Austria, Australia, China, etc. pet owners see their pets as family members, a child or a best friend and they are willing to make sacrifices for their pets so they would not suffer. For them the word „owner” or "animal" does not exist in their vocabulary. In countries with high poverty like Egypt, a pet's life is not so happy. They will be taken to the veterinarian only in extreme cases when their additional income it is threatened and the owner's funds can be reduced. This pet is increased by 2 goals, mating and security and in case of death will be replaced immediately by another animal because they do not want to lose their source of income or safety, notwithstanding that it may prevent the animal's death by the most basic and inexpensive medical service veterinary, namely consultation.
- ✓ *The degree of stringency.* It is higher among young people who use social networks to get informations in advance about their veterinary medical service provider wishing to access and the features of the medical service desired. Young people are better informed than other age groups and it gets easier to choose the right option.
- ✓ Pet owners *love to be listen and to observe* that a veterinarian cares about what happens to the pet's health. A veterinarian who puts himself in the customer's place, who sees the big picture in the customer's eyes, wins over the trust of the pet's owner and gains over the competition.
- ✓ *The manner of speech is also important.* When describing a service it is useful to use a common language, it should be avoided using medical terms or a specific medicine language because over 50% of owners complain that they don't understand what they are communicating. When the customer has to take an important decisions on a complex veterinary services it is useful to use a language that is easy to understand, there is a shortcircuit in the communication between what pet owners say and what the veterinarians do. (Verdan, 2011)
- ✓ Another aspect to consider is *the access to the medical information of their pets.* The access to the past informations and the present medical services provided should be very simple. The owners want to have online access to the data even more to have the option of online programming or online consultations. (Verdan, 2011)
- ✓ The *perception* may also influence the final decision because no two customers will think the same way or will see just the same even if they were in the same room when the veterinary services is presented, so there is no difference in exposure to external factors. The perception is related to the psychological part of the man as well as the different reaction of the two people to the same stimulus.

All these factors can help to assess alternatives in a market where the competition is fierce and making the right choice when it comes to purchasing a veterinary medical service.

For the practitioners to stay on the market is not only the necessary decision to purchase but more important is the effect of the decision consisting of post-purchase evaluation and satisfaction / dissatisfaction. A happy customer will return and become a faithful customer of that practitioner, even more he will do a free advertising in his entourage which will attract more customers, which is beneficial for the economic activity of the practitioner. The veterinarian must think that when he practices his skills, he will do it not only to a customer but to more customers who observe and assesses.

In the veterinary market is necessary to distinguish between the buyer that pays and the consumer. In this case the consumer is neither the buyer nor the payer and has no decision-making power when he is acquiring a veterinary service, the same case with an infant whose brand of powder milk is sought in the market by the responsible purchasing (buyer) who is the payer also but not a beneficiary.

On the veterinary medical services market the buyer is also the payer who makes the final decision in purchasing veterinary service and he is the owner of the pet. The consumer and medical service beneficiary is the pet and the happiness of the pet translates into post-purchase evaluation, namely the satisfaction / dissatisfaction of the buyer.

When using the generic term "client" it may generate some confusing because the term refers to both the one who buys and the one who pays for the service or, where appropriate, who will ultimately consume the goods / services offered. We can say that in the veterinary services market the customer is the owner of the pet but also the pet.

In developed countries and countries in developing, the term "client" is used for the beneficiary of the service, namely the pet but in some countries such as Romania this is not accepted yet. In Romania the client is not the patient but the owner of the pet.

From the veterinarian's points of view that are working in the international market, the pet is the client which is also the motivation of buying the medical service. Firms providing the veterinary services, when talking about the demographic factor and initiator service request relate to the client- pet's profile and focuses on that when they are developing and diversifying services.

In the U.S. and not only, the buyer of veterinary services considers the pet as a family member and are therefore treated as such. Couples without child or single people use the syntax "my child / our". (Birkner, 2012)

In the U.S. over 81% of dog owners consider them a family member, 77% of them are considering themselves more parents than masters (unsupported word in their vocabulary). Over 80% of owners know the birthday of your pet and have celebrated it at least once and 77% have bought presents for their birthday. This is the main reason that explains why there were increases in revenues practitioners of veterinary services at 14 billion dollars in 2011 compared with \$ 13 billion in 2010. The time when dogs slept in the cage is on the past, now they sleep in the bed. (Birkner, 2012)

The paying buyer of veterinary medical services knows no boundaries of age or social class. A pet owner can be a minor or an older person, regardless of gender, wealth, color, religion, it does not discriminate when it comes to companions. The only discrimination is at

the level of affection that people show to their pets, for some of them to have a pet is more important than having a person next to them.

The love for their pets is greater the more of their budget is spending on the veterinary services, thus resulting to the development of luxurious veterinary services.

The effects of pets in human life (human-pet bond) are positive in terms of psychological, mental, clinical, etc. According to the latest American Heart Association's research it is proved that:

- ✓ The possession of an animal, especially dogs, reduces the risk of heart-related diseases and thus increases life expectancy.
- ✓ Pet owners are less likely to suffer from depression than those without pets.
- ✓ Pet owners have a lower blood pressure under stress conditions compared with those without animals.
- ✓ Playing with the pet raises the level of serotonin (the secret of happiness) and dopamine, hormones secreted by the brain that calms and relaxes the body.
- ✓ The patients that have animals who suffered a heart attack are more likely to survive than those without.
- ✓ Pet owners over 65 years will have 30% fewer visits to their doctor than those without pets.
- ✓ Holding a pet for a short-term in prison, will have a surprising effect among the convicts by changing the behavior of the most dangerous criminals in the long term from interacting with animals, many of them showing signs of affection for the first time in their life.
- ✓ Pets have a positive effect with traumatized children by the terrifying events of their lives and choose to close in their virtual world. The animal is a "connecting bridge" with the real life, with the help of them it is easier to face reality.

The research done by the University of California at Davis School of Veterinary Medicine has shown that Alzheimer's patients suffer fewer bouts of anxiety if they have a pet in the house. A docile and playful animal may reassure a patient with Alzheimer's disease thereby decreasing the likelihood of aggressive behavior. They were used for this experiment cats and poultry because they are easier to maintain. (Robinson and Segal, 2015)

Animal assisted therapy it uses animals like: horses, dogs, cats, rabbits, birds or even fish. They interact with patients suffering from schizophrenia, depression, anxiety disorders, eating disorders, attention deficit, autism and series of developmental disability because it turned out that animals have a beneficial effect on the mood and reduces anxiety.

Pets are also used in various assisted activities and they are sightseeing in pediatric hospitals, elderly care homes, schools. During these visits, patients are invited to pet a dog, take clutching a rabbit or a cat. Some dogs use the movements learned from dressage to distract patients from their problems and have better features.

The dogs are trained also to become utilitarian, to help blind, mute or deaf people, to be able to carry on with their normal daily activities, they learn to find people under rubble after disasters or even human corpses. They are also used for the national security of a country (screening drugs and bombs).

From all points mentioned above it can be clearly distinguished that pets are important in the daily life of man and how life would not be the same without them. Depending on the type of pet there are specific veterinary medical services. Each species and breed of animal needs veterinary services specifically designed for it. Dogs and cats have special veterinary services for them (vaccines) that are not found in other species.

Depending on the market segmentation the consumers can be grouped into several subgroups, each by applying to be a certain mix of marketing and representing a potential market niche for each veterinary medical service. (Lee, 2006)

In conclusion, it is important to know the wishes of customers who purchase veterinary medical services and what are they willing to sacrifice for "their family member". They want to have as much information as to prevent and improve the life of your pet. Knowing well the customer behavior, veterinary care providers will be able to make offers in accordance with market demands.

Acknowledgements: „This article has received financial support through the „Routes of Academic Excellence in Doctoral and Post-Doctoral Research - READ " project, Contract no. HRD / 159 / 1.5 / S / 137926, financed by the European Social Fund through the Sectorial Operational Program for Human Resources Development 2007-2013."

BIBLIOGRAPHY:

- Bateson (1992). *Managing Services Marketing*. The Free Press.
- Berry, L. and Parasuraman, A. (1991). *Marketing Services; Competing through Quality*. New York: The Free Press.
- Birkner, C. (2012). *You lucky dog*. Marketing News, 46(3), pp. 14-17
- Cătoi, I. and Teodorescu, N. (2004). *Comportamentul consumatorului*. Bucharest: Uranus Publisher, second edition.
- Cetină, I. (2001). *Marketing competitiv în sectorul serviciilor*. Bucharest: Teora Publisher
- Lee, D. (2006). *Veterinary clinics of North America: Small animal practice*. Marketing Veterinary Services, 36(2), pp.281–295
- Mckay, S. (2008). *Marketing in veterinary practice I*. Irish Veterinary Journal, 61(3), pp. 188-189.
- Robinson, L. and Segal, J. (2015). *The Therapeutic & Health Benefits of Pets* (online). Available on <<http://www.helpguide.org/life/pets.htm# effects>>. [Accesed 20 march 2015].
- Verdan, D.R. (2011). *The new health crisis*. The Newsmagazine of Veterinary Medicine, 42(9), pp. 1-85.

THE INHERITANCE SUCCESSION PROCEDURE WITH EXTRANEITY ELEMENTS – CURRENT CONCERN IN THE EUROPEAN AREA

Liviu-Bogdan Ciucă, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: The inheritance procedure, exceeding the context of legal proceedings governed by specific rules and often with technical connotations, remains nevertheless a specific procedure within the notary's procedure. This feature is generated by the emotional burden of those who participate in this procedure, and due to the fact that an overlapping of will is achieved in the context that, when we refer to inheritance, we must take into account the will of the author of that succession, the will of the legislator but also the will of the heirs.

Since the primitive period, when the rules of inheritance were naturally unwritten, but intuitively observed by all members of the community, continuing with the refine of the rule governing the inheritance along each historical stage of social development and ending with contemporary rules related to the inheritance, it is obvious that inheritance is an engine of socio-economic development, of preservation of heritage, but also an element that indicates us the importance attached to values such as family and property at a given time.

Considering the age of the concept and respectively the procedure, we must recognize that, usually, when it comes to inheritance, the general perception is that we refer to a very conservative procedure and why not to a procedure that stirs passions and not rarely disputes on the estate of the deceased, but especially, as mentioned above, a procedure that raises and maintains special feelings about the man who died and became the author of the succession. Even if it is a quasi-general perception, in reality, the legal standard governing the inheritance, is a norm that has been modernized constantly, which had to grow and meet the social needs of the moment.

Keywords: inheritance, procedure, succession, European, law

The emergency of the European Union (as of 1 January 1958) generated new challenges for the Member States on the notary legal system Europeanization. Free movement - fundamental European value, namely the property title and encouraging the essential value of the family, obviously determined in the matters of inheritance law too, the imposing of certain European procedures applicable to EU citizens regardless of their nationality, but depending on the context, well-defined and delimited by European Regulation on inheritance or related to the inheritance law.

The succession procedure in the European area, has generated and still generates various situations determined due to the fact that in the same time we have European rules, national legislation or international treaties in force governing the same subject.

The existence of several parties involved in the same procedure, the possibility that each of the parties have different interests from each other related to the inheritance, and the coexistence of different legal systems in the European area, have led to difficulties in

interpretation and enforcement of the norms concerning the inheritance procedure. From this point of view, since 2004 the European Council has adopted the “Hague Programme” on strengthening freedom, security and justice in the European Union. In essence, the program claim the need to adopt at the level of the European Union of a regulation to clarify the situations generated by the conflict of laws in matters of inheritance, while establishing international jurisdiction rules on the inheritance, recognition and enforcement of judgments on that subject, but also the creation of a European Certificate of Succession. In this context we should also mention the Stockholm Programme “An open and secure Europe serving and protecting citizens and their family members”, adopted by the Council of Europe in 2009 and also the publication in 2005 by the European Commission of the document entitled “Green Paper on succession and wills”. All these documents launched into debate and assumed by the commission, have culminated in 2009 with the launch of the Regulation proposal “on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of decisions and authentic instruments in matters of succession and the creation of a European Certificate of Succession”. This project shall become in 2012, the EU Regulation No. 650/2012, the Regulation of the European Parliament and of the Council, which is to govern the inheritance procedures applied to citizens of EU member states that died starting with August 14, 2015, however, giving the possibility that, even before that date, to have the possibility to choose the law applicable to inheritance. The entry into force of this Regulation has led to difficulties of interpretation for theoreticians, but obviously also difficulties in the implementation among the legal practitioners.

In this context, as indicated by the Regulation too, as well as in the rules we can find into national law, namely Chapter V, Section III, the provision of Article 102 - Article 119 of Law no. 36/1995 on notaries public and notary activities¹, and in Section IV, provisions of Article 233-Article 259 of the Regulation implementing the Law on public notaries and notary activities no. 36/1995, approved by the Order of Minister of Justice no. 2333/C/2013.²

In this regard, in order to solve an inheritance with foreign elements, we suggest the following steps:

1. “The establishment of the enactment in which includes the legal rules applicable to the inheritance;
2. determining the norm applicable when the relevant provisions are found in several national and international sources of law;
3. determining the content of the foreign law applicable and obtaining the customary law certificates;
4. determining the norms of conflict and material rule applicable, depending on the date of death of the author of succession, as a result of changing their content over time, by adopting the Law no. 287/2009 on the Civil Code and Law no. 71/2011 for the implementation of Law no. 287/2009 on the Civil Code and the application of Regulation (EU) No. 650/2012 of the European Parliament and of

¹ Published in the Official Gazette of Romania No. 92 dated May 16, 1995, republished in the Official Gazette of Romania No. 732 dated October 18, 2011, republished in the Official Gazette of Romania No. 72 dated February 4, 2013, as amended by Law no. 54/2013, Published in the Official Gazette of Romania No. 145/March 19, 2013.

² Published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 479 dated August 1, 2013.

the Council of July 4, 2012 on jurisdiction, applicable law, recognition and enforcement of judgments and acceptance and enforcement of authentic instruments in matters of inheritance and the creation of a European Certificate of Succession;

5. determining that an authority in Romania is competent to settle the inheritance (international jurisdiction);
6. verification of the competence of the Romanian notary informed;
7. determining the law applicable to the inheritance;
8. identifying where foreign law, considered as applicable, may be refused on grounds of public policy exception in private international law;
9. considering the matter and form validity of the inheritance options;
10. considering the matter and form validity of the will;
11. acceptance of effects produced by foreign documents in the inheritance procedure in Romanian succession procedure, including authentic instruments or court orders;
12. Issuance of the national heir certificate;
13. Issuance of the European Succession Certificate, in compliance with Chapter VI of (EU) Regulation No. 650/2012.”³

It is obviously that being a new concern from this perspective, this inheritance with foreign elements for professionals in law, any interpretation or suggestion presented in this paperwork supports discussions or proposals for amendments. Nevertheless, based on the diversification of the European system concerning the heritage and the need to unify the rules of conflict in the matter of inheritance within the European Union, it feels the need for a detailed and applied analysis of this (EU) Regulation No. 650/2012 regarding the scope of the principles laid down in the Regulation, issues related to the use of instruments such as the European Notary Network and the European Judicial Network in civil and commercial matters for identifying the content of the foreign law, the exequatur procedure in matters of inheritance, and the character, the competent authority, the procedures, content, issuance, amendment, withdrawal and effects of the European Certificate of Succession.

In this regard we consider and recommend the work paper “International law guide in matters of inheritance”, of Dan Andrei Popescu, PhD.⁴

All these challenges generated by the procedure applied to the inheritances with foreign elements, proves that in addition to the principles of everlasting conservatism of the principles of the inheritance law, rules governing the inheritance are in constant modernization to meet the social needs of the moment.

³ Ioana OLARU, *Dreptul european al succesiunilor internaționale: ghid practic*, Bucharest, Notarom Publishing House, 2014, pp. 9-10.

⁴ Ministry of Justice, 2014. The guide was developed within the project “Improvement of cooperation between judges and public notaries in cross-border civil matters” implemented by the Ministry of Justice in partnership with the National Union of Notaries Public in Romania, the German Foundation for International Legal Cooperation Council of Notaries of the European Union and the Italian National Council of Notaries. Author Dan Andrei Popescu, PhD, University “Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, *Ghid de drept internațional privat în materia succesiunilor*, Magic Print Onești Publishing House, 2014.

Regarding the procedures to international inheritance, legal norms governing the matter must be identified and the relation between the applicable rules, setting the powers in case of the persons deceased after August 18, 2015 and the competence of establishing by bilateral agreements or treaties, and the applicable law to successions.

We also mention, regarding the procedures of the international successions, the rules of using a foreign authentic document, as well as the judgment related to successions which come from another EU Member State and which are applicable to Regulation (EU) No. 650/2012.

Typically, in the procedure of inheritance with foreign elements, we can find the use of civil status records from other states. In this context, we have to mention that in the case of a Romanian citizen, the documents of civil status drawn up by foreign authorities will be mandatory entered or transcribed into the Romanian civil status registers, under the penalty of their lack of probative force.

“Article 44 of Law no.119/1996 on civil status documents.

Para. (3) Civil status documents of Romanian citizens, drawn up by foreign authorities have evidential value in the country only if they are entered or transcribed into Romanian civil records. The transcription of certificates and extracts of civil status documents is carried out with the approval of the mayor of the administrative territorial unit of the place of residence of the applicant, with the prior approval of the county public services of civil service record. Romanian citizens have the obligation, within 6 months after returning to the country or receiving from abroad the certificate or extract of civil status documents to apply for the transcription of such documents with the local community service of civil records or the city hall of the administrative unit in whose territorial jurisdiction he/she resides.”⁵

Regarding foreign citizens residing or temporarily residing in Romania, according to Article 4 of Law No. 119/1996, republished, may apply for the registration of civil status documents or acts as well as Romanian citizens.

“Article 4

(1) Foreign citizens residing or temporarily residing in Romania may require the registration of civil status documents and deeds of civil record in the same conditions as Romanian citizens.

(2) Stateless persons are required to apply for the registration of civil status documents and deeds to local public community service of civil registry or, where appropriate, the competent city hall.

(3) Foreign citizens may apply for, and Stateless persons are required to apply for entry of particulars on civil status documents drawn up in Romanian civil records.

(4) If a foreign citizen married or died in Romania, the Civil Registrar who drew up the document will send, within 5 days after the registration, an excerpt of that document to the competent office of the Ministry of Internal Affairs, which will send it to the diplomatic mission or consular office of that country accredited in Romania, according to the obligations

⁵ Ioana OLARU, *op. cit.* pp. 147-148.

arising from treaties, agreements and conventions to which Romania is a party or on a reciprocal basis.”⁶

Obviously, transcribing or recording of the death certificate issued abroad is a mandatory procedure before establishing the succession file.

“Using the extracts from foreign documents of birth, marriage or death is facilitated when the state that issued the document is a party into the Convention no.16 of the International Commission on Civil Status and the extract was issued in accordance with Form A, B or C, Annex to the Convention. By the Law no. 65/2012 Romania joined the Convention no.16 of the International Commission on Civil Status on the issue of multilingual extracts of civil status documents signed in Vienna on September 8, 1976.”⁷ It is certainly that with the application of Regulation (EU) no. 650/2012 in practice, the law professionals will identify situations that will generate different interpretations. Therefore the application of the Regulation must be monitored, unclear situations or situations that can be interpreted in a different way must be inventoried in order to find clear, effective and workable solutions, which can be unified and applicable in the European area.

The succession proceedings with foreign elements becoming a procedure to be met more often, remains a challenge for theoreticians and practitioners of law in order to identify the tools and procedures that make this procedure fair, efficient and easy to use by all EU citizens.

BIBLIOGRAPHY

1. **Ioana OLARU**, *Dreptul european al succesiunilor internaționale: ghid practic*, Bucharest, Notarom Publishing House, 2014.

2. **Dan Andrei Popescu, PhD**, *Ghid de drept internațional privat în materia succesiunilor*, Magic Print Onești Publishing House, 2014.

3. **Law no. 36/1995** on notaries public and notary activities, Published in the Official Gazette of Romania No. 92 dated May 16, 1995, republished in the Official Gazette of Romania No. 732 dated October 18, 2011, republished in the Official Gazette of Romania No. 72 dated February 4, 2013, as amended by Law no. 54/2013, Published in the Official Gazette of Romania No. 145/March 19, 2013

4. **Order of Minister of Justice no. 2333/C/2013**, Published in the Official Gazette of Romania, Part I, no. 479 dated August 1, 2013.

⁶ Ibidem, pp. 149.

⁷ Ibidem, pp. 150.

QUALITATIVE AND QUANTITATIVE ASPECTS REGARDING THE VEGETABLE CONSUMPTION IN ROMANIA

Cornelia Alboiu, PhD, Institute of Agricultural Economics, INCE, Romanian Academy

Abstract: *The agri-food system has known important challenges and changes in last years, regarding both the patterns of production and consumption. This is the reason why it is important to analyse also the level of expenditure dedicated for consumption. Economic theories on the one hand, and sociological and anthropological theories on the other hand give different interpretations of these challenges, and they often reinforce each other. This paper is an attempt to study the pattern of consumption of vegetable and vegetable supply in Romania compared to some European Union member states with similar consumption patterns, taking into account new consumer perspectives and globalization. The paper also makes an analysis of the level of expenditures by different social categories and regions for vegetable procurement. For this purpose, several qualitative and quantitative indicators were used regarding the consumption trends in Romania, the volatility of food supply, and the level of expenditure for vegetable consumption. The results show that although the consumption of vegetables is quite close to the standards set by the World Health Organization and close to that of countries with a high energy intake derived from vegetable consumption, however, the demand is not enough to cover the domestic consumption.*

Keywords: *consumption, vegetable farms, supply*

JEL Classification: *Q110*

INTRODUCTION

This paper is an attempt to present the qualitative and quantitative factors influencing the vegetable consumption in Romania. The agri food consumption has become very important in recent years. This paper tries to study the pattern of consumption of vegetable and vegetable supply in Romania compared to some European Union member states with similar consumption patterns, taking into account new consumer perspectives and globalization. Also, the paper makes an analysis of the level of expenditures made by different social categories and by regions for vegetables procurement and consumption. The vegetable production records high variability of prices and this has impact on the level of the expenditure made for vegetable procurement and vegetable consumption. As long as the area under greenhouses is small, the producers cannot benefit from the high prices paid in winter time; in this period of the year, most vegetables come from imports, mainly from Greece, Netherlands and Turkey and a very large proportion of vegetable consumed during winter is imported. Usually vegetables are produced in Romania on a seasonal basis, and the products have to be

consumed immediately after the harvest time or delivered to processors while the fresh consumption is completed by imports.

PREVIOUS STUDIES AND RESEARCH METHODOLOGY

Food consumption patterns and agri food systems were studied for the first time in the French school by Malassis (Malassis 1979; Malassis and Padilla 1986; Malassis and Gherzi 1996) from a perspective that takes into account economic studies, sociological and nutritional results; these studies were updated on the basis of recent researches that take into account new developments such as Common Agricultural Policy and other conventional studies (Revue économique 1989; Thevenot 1995; Wilkinson 1997), which provides new opportunities for understanding complex phenomena related to the production and food consumption.

The research is made based on calculation of quantitative vegetable consumption indicators based on data provided by Food and Agriculture Organization (FAO) and National Institute of Statistics (NIS). For this paper a comparative analysis is undertaken in order to see the level of consumption in countries with similar consumption patterns; the share of kcal/day coming from vegetables in total vegetable consumption is also calculated. The paper analyse indicators such as the average dietary energy intake adequacy, the volatility of food supply per capita, the self sufficiency level. All these indicators are calculated also for countries with similar consumption patters.

RESULTS AND DISCUSSION

The analysis of qualitative indicators

According to FAO recommendations, the minimum caloric intake of normality, per person in a temperate climate and average conditions of physical and intellectual effort is 2700 calories (2500 calories in hot climates).

Compared to FAO, the minimum average daily calorie consumption at national level in 2012 was 3283 (Table 1), out of which 74,4,6% vegetable calories, reflecting an impaired nutrition from a qualitative point of view. If in the case of energy content of food expressed on average per capita, there is no issue in gap recovery in terms of structural and qualitative improvement, in the case of qualitative structural nutrition improvement, it should be noted that Romania has a higher share of food expenditure in the family budget compared with the most developed countries in the EU.

Table 1: Average daily food consumption per capita expressed in calories and nutrient factors by types of calories and nutrients and by product groups (vegetables and vegetable products) 2013

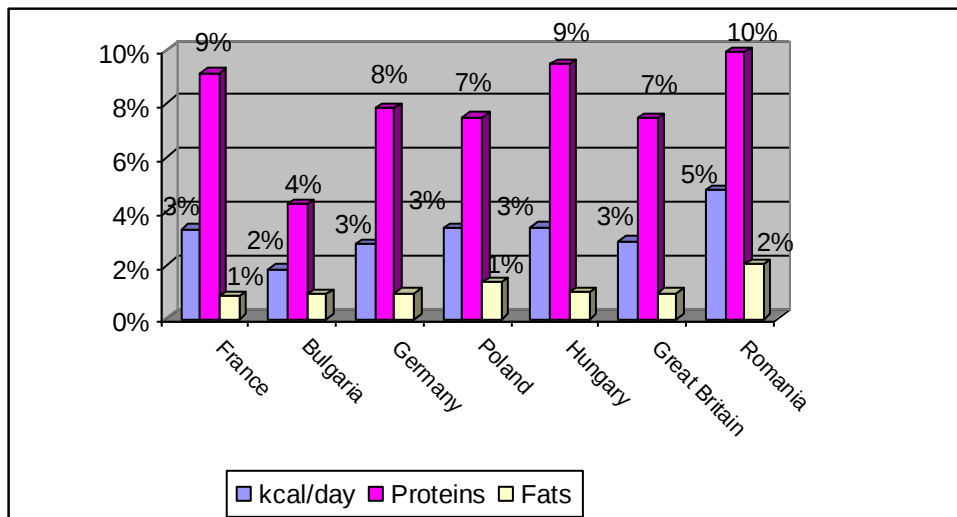
		1990	2012	Dynamics ,12/'90
Total calories	Number	3053	3283	7.5
Out of which:				
- animal origin			25,6%	
- vegetal origin			74,4%	

Out of which: Vegetables and vegetable products, legumes, melons	Number	108 (3,53)	156 (4,75%)	44.4
Proteins	Grams	98.8	106.6	7.8
Vegetables and vegetable products, legumes, melons	Grams	5.4	7.7	42
Lipide	Grams	94.1	103.5	
Vegetables and vegetable products, legumes, melons	Grams	0.9	1	1.1
Glucide	Grams	433.4	459.9	6.1
Vegetables and vegetable products, legumes, melons	Grams	18.9	27.7	46.5

Source: NIS, tempo online, 2014

As it can be seen from the figure below, Romania ranks first in the vegetable consumption calories compared to other countries surveyed, followed by Hungary (9%) and France (9%). As a structure, in Romania, the share of total vegetable calories out of total vegetal calories is 10%.

Figure 1: Share of kcal/day in total vegetable consumption comparisons at the EU level

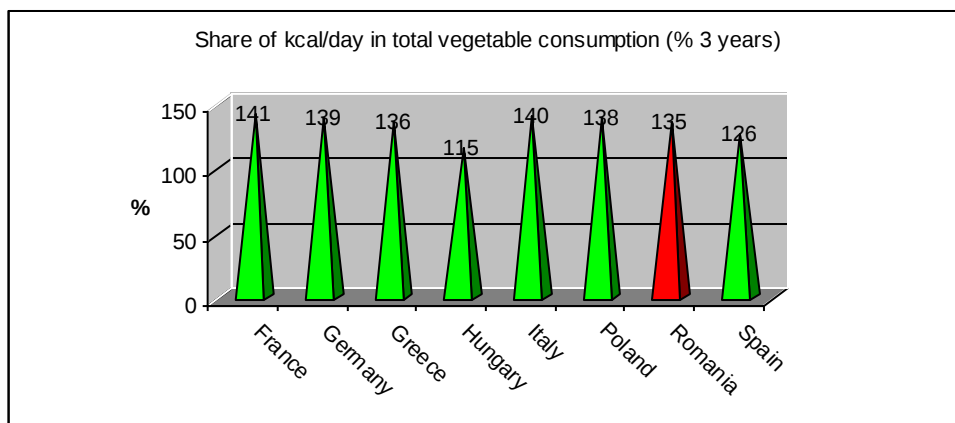
Source: NIS, tempo online, 2014

According to Australian researchers, the consumption of a large quantity of fruits and vegetables can make people happier. According to a study involving more than 12,000 people, the consumption of eight or more servings of fruits and vegetables a day improves mental state. Mujcic (2014) argues that current guidelines on eating fruits and vegetables have been largely focused on physical health and not mental health. This study looked at people's choices in terms of fruit and vegetables consumption and made an assessment of these preferences in relation to stress level, vitality and satisfaction of the persons concerned. Happiness is installed as fruits and vegetables are consumed, but there are optimal levels,

"consuming about five fruits and vegetables a day we become happier than we are accustomed." The optimum level of ten servings of fruits and vegetables consumed during the day is achieved by less than 10 percent of the respondents.

As regards, the adequacy of energy dietary intake, according to FAO data, Romania can be classified along with Greece in the category of countries with an adequate dietary intake. Good dietary intakes are registered in France, Italy and Germany. In contrast, with a lower dietary intakes appear countries like Hungary and Spain (Figure 2).

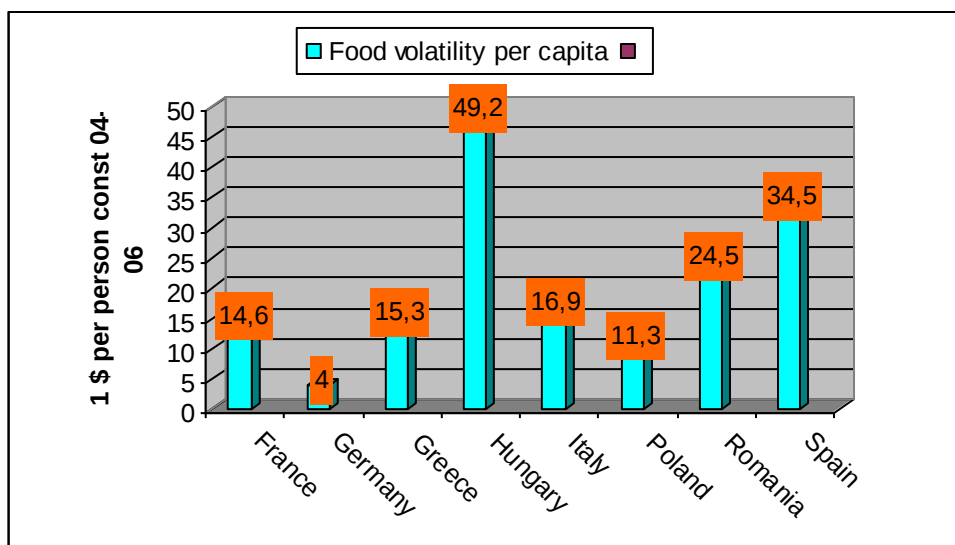
Figure 2: Average dietary energy intake adequacy, comparisons at the EU level

Source: FAO, 2014

As regards the volatility of food supply per capita, it might be noticed that this is very high in Hungary, followed by Spain and Romania. Germany has the lowest volatility followed by France and Poland (figure 3).

Figure 3: The volatility of food supply per capita, comparisons at the EU level

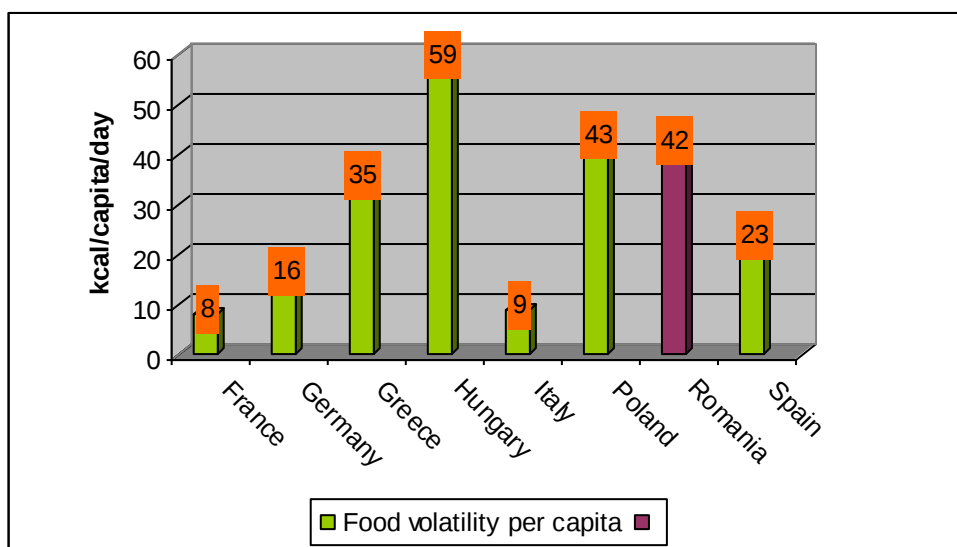

Source: FAO, 2014

According to FAO, the volatility of food supply per capita expressed in kcal / capita / day, is extremely high in Hungary, Poland and Romania. Lower volatility of food supply can

be found in Germany, Spain and Italy. In this regard, France registers the lowest volatility (Figure 4).

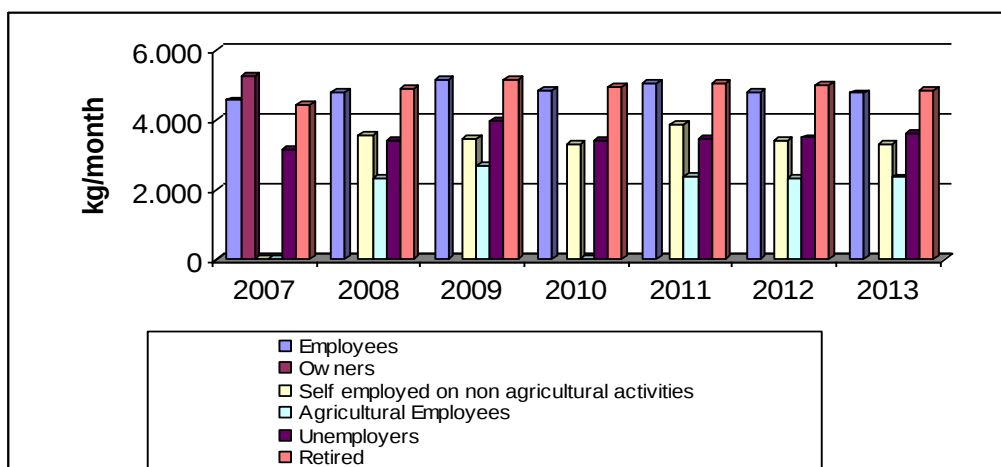
Figure 4: The volatility of food supply per capita, comparisons at the EU level

Source: FAO, 2014

The evolution of quantities of agricultural products purchased by a household on product categories and main social categories in Romania is shown in Figure 5. As it can be noticed, employees, employers and retirees buy the largest quantities of food. Instead, unemployed, self-employed in non-agricultural activities and farmers buy smaller quantities of food products (5 kg per month for the unemployed and 6 kg per month for agriculture).

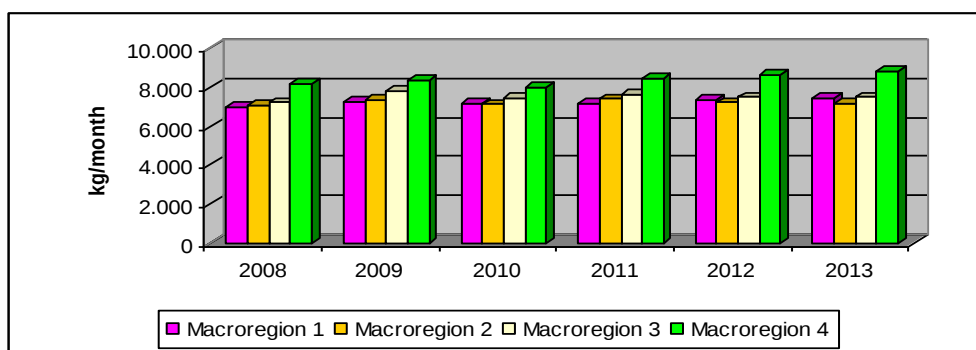
Figure 5: Agricultural products purchased by a household on product categories and main social categories in Romania

Source: NIS, tempo online

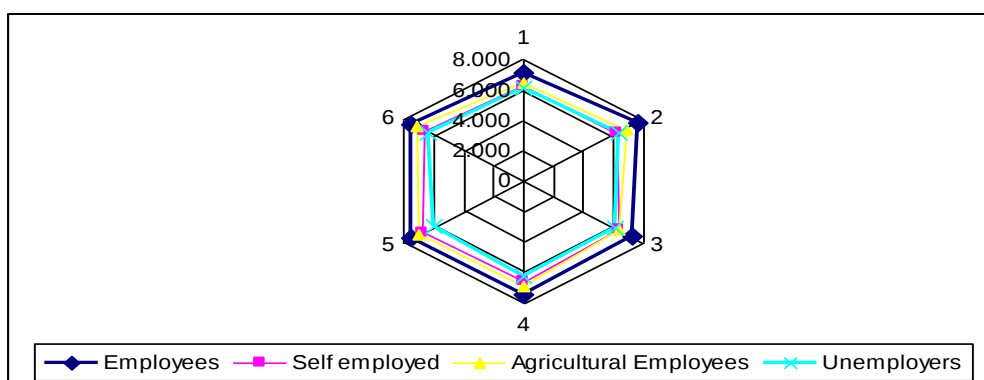
In terms of consumption of vegetables and canned vegetables at macro regions level, the average monthly consumption of vegetables and canned vegetables records the highest increase in macro region-4 (South-West Oltenia and West) over 8kg / month and self-employed (figure 6). A lower consumption has been recorded in macro region 1 (NW region and center) and 2 (RegionNE and SE).

Figure 6: Vegetables and canned vegetables by macroregions

Source: NIS, tempo online 2013

Figure 7: The average monthly consumption of vegetables and canned vegetables by type of categories, 2013 (kg/month)

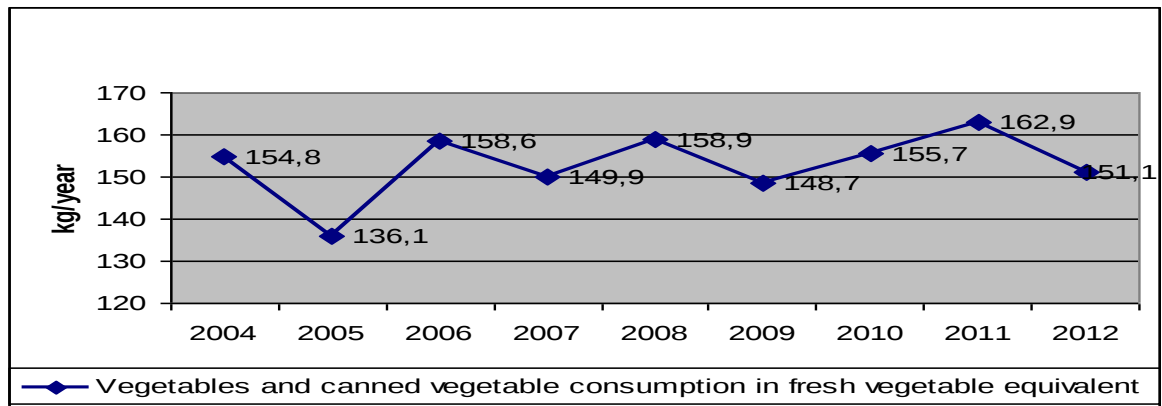

Source: NIS, tempo online 2013

According to NIS, the consumption of vegetables and canned vegetables in fresh vegetables equivalent, was per total household on monthly average of 6.4 kg / person and by residence of 6.4 kg / person in urban area and 6, 5 kg / person in rural areas.

By region, the highest average consumption per person of vegetables and canned vegetables expressed in fresh vegetable equivalent was recorded in the South-West Oltenia (7.9 kg / person). In terms of average annual per capita consumption of vegetables and vegetable products expressed in fresh vegetable equivalent, this is shown in Figure 7. It has been fluctuated during the period 2004-2012, with an increasing trend, income level influencing practically its evolution.

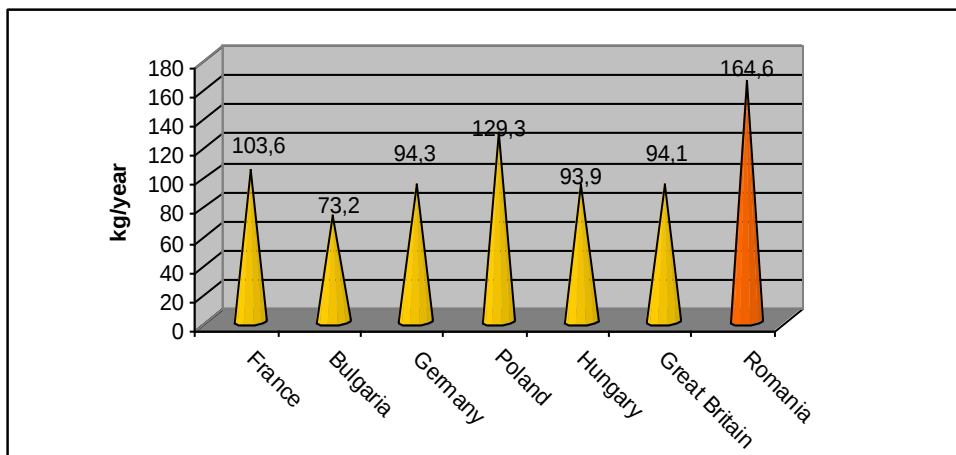
Figure 8 The annual average consumption/inhabitant of vegetables and canned vegetables in fresh vegetable equivalent

Source: NIS, tempo online 2013

Compared to some European Union member states with similar food consumption pattern, surprisingly Romania recorded the highest consumption of vegetables per year, approaching a lot to the nutritionists recommendations.

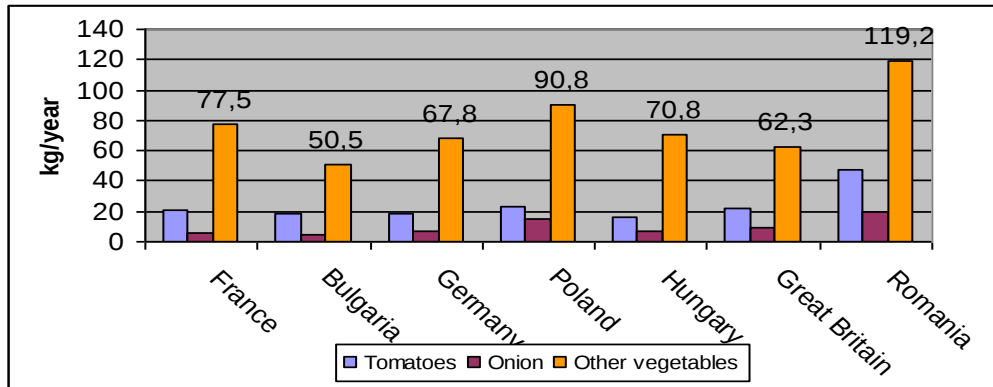
Figure 9 The annual average consumption/inhabitant of vegetables and canned vegetables in fresh vegetable equivalent in România and some EU countries

Source: FAO, 2014

In terms of consumption of various types of vegetables, Romania has the highest consumption of tomatoes, onions and other vegetables (Figure10). It follows Poland, France and Hungary which also record higher consumption of vegetables. Britain and Bulgaria are at the opposite pole with the lowest consumption of vegetables (for instance, the consumption of other vegetables was of 50.5 kg in Bulgaria and 62.3 kg in UK).

Figure 10 Vegetable consumption (kg/year)

Source: FAO, 2014

The degree of selfsupply is not insufficient (table 2) and imports are quite high especially in the extra season even though, as it was already said an increase in both protected areas and productions by about 50% took place in Romania beginning with 2007. Nevertheless, insufficient organization of the supply chain and farmers adaptability to the retail chains requirements (quantity, quality, frequency, safety standards) and consumer demands still creates a gap between domestic demand and supply.

Table 2: The self sufficiency level with fresh vegetables in Romania

	Production	Import	Export	Stock variation	Supply disponibility	Human consupt	Se If suficiency supply %
2007	3153	486	19	-393	4013	3533	78 .6
2008	3257.6	419.7	23.6	-72.4	3653.6	3263.4	89 .2
2009	3249	396.9	188.3	105.3	3601.3	3030.2	90 .2
2010	3925	521	77	-	4369	3738	89 .8
2011	4253	496	68	127	4554	3865	93 .4
2012	3599	497	63	-99	4132	3558	82

Source: NIS, Food balances

CONCLUSIONS

The results reveal that vegetable consumption in Romania is quite close to recommendation made by nutritionists. However, the self supply is not sufficient and this is the reason why an increase of the area under vegetable green houses is needed. Sector policy should meet the requirements of the market by reducing price fluctuations and the imbalance between supply and demand and encourage consumption of vegetables, while ensuring the competitiveness of products. However, it has been noticed a higher volatility of food supply, especially in countries like Romania, Hungary and Poland compared to other EU countries.

Nevertheless, the adequacy of energy dietary intake, according to FAO data, the analysis show that Romania has an adequate dietary intake coming from vegetables similar to that of countries like Greece. At the macro region and region level, there appear small differences in terms of vegetable consumption, where the region-4 (South-West Oltenia Region and West Region) records the highest vegetable consumption with over 8kg / month. At the same time, by social categories, it could be noticed that self-employed people have the highest level of vegetable consumption, approaching the nutritionist recommendations. As long as vegetable consumption in Romania is close to that recommended by World Health Organization, it must be said that this consumption unfortunately is not covered from the domestic supply. Although in the last year an increase of the area under vegetable has been noticed, Romania has to significantly improve its supply chain, including a better organization at the farm level.

REFERENCES

1. Malassis, Louis. 1979. *Economie Agro-alimentaire*, vol. I *Economie de la consommation et de la production agro-alimentaires*, Paris: Cujas.
2. Malassis, Louis. and Martine Padilla. 1986. *Economie Agro-alimentaire*, vol. III *L'économie mondiale*, Paris: Cujas.
3. Malassis, Louis. and Gerard Gherzi (eds). 1996. *Introduzione all' economia agroalimentare*, Bologna, Il Mulino
4. Thévenot, Laurent. 1995. "Des marchés aux normes". Pp. 33-52 in *La grande transformation de l'agriculture*, edited by G. Allaire, R. Boyer. Paris: INRA, Economica.
5. Wilkinson, John. 1997. "A New Paradigm for Economic Analysis?" *Economy and Society* 26:26-42.

MONITORING OF AIR QUALITY IN GALAȚI COUNTY

Viorel-Mircea Drăgan, Assoc. Prof., PhD, "Dunărea de Jos" University of Galați

Abstract: Although air pollution sources can be both natural and artificial, our focus is especially on the artificial sources, due to the fact that we can intervene more easily by identifying, monitoring and taking legislative, administrative and social measures, to reduce any negative impact on the health of the population. The main sources of air pollution are generally combustion processes in fixed installations, transport and various industrial processes.

Keywords: air, pollution, monitoring.

1. Introducere

Atmosfera constituie mediul de viață pe Terra, calitatea vieții fiind direct dependentă de calitatea aerului. În atmosferă aerul ocupă circa 96% din volum, restul de 4% fiind ocupat de vaporii de apă. Aerul atmosferic, alături de alte componente ale mediului ambiant, are o însemnătate vitală pentru natură. Aerul este un amestec de azot (78%) și oxigen (21%) necesar activității organismelor aere, inclusiv a oamenilor. Acest amestec conține și o cantitate neînsemnată de alte gaze: neon, argon, heliu, cripton, xenon, radon, bioxid de carbon, hidrogen, vapori de apă și alte particule, care practic nu au nici o influență asupra organismelor vii.

Învelișului gazos alcătuit din aer, care înconjoară pământul, nu i se poate stabili o limită superioară precisă, stratul de aer din jurul planetei noastre trecând treptat în spațiul interplanetar (extraatmosferic). Acționând ca o pătură protectoare (care ecranează razele dăunătoare ale soarelui), atmosfera menține o temperatură propice vieții pe pământ. Totodată, ea acționează ca un depozit pentru diverse gaze și particule care – localizându-se în diferitele ei straturi – influențează clima (și regimul precipitațiilor).[1]

Chiar dacă sursele de poluare a aerului pot fi atât naturale cât și artificiale, ne putem focaliza în special asupra celor artificiale, unde putem interveni mai ușor, prin identificarea lor, monitorizare și luarea unor măsuri legislative, administrative și sociale, astfel încât să putem diminua un eventual impact negativ asupra sănătății populației care poate deveni receptor. Principalele surse de poluare a aerului sunt în general procesele de combustie în instalații fixe, transporturile și procesele industriale diverse.

În funcție de acțiunea lor asupra organismului poluanții atmosferici pot fi clasificați în: iritanți, fibrozanti, toxici sistemici, asfixianți, alergizanti și cancerigeni. Acțiunea acestora asupra organismului se traduce în efecte acute și cronice care pot fi cuantificate prin modificarea unor indicatori specifici (mortalitate, morbiditate etc.).

În cazul poluanților atmosferici primul afectat este sistemul respirator, iar populația cea mai vulnerabilă face parte din categoria populației infantile, apoi a grupei de vârstă >65 ani. [37]

Sursele de poluare reprezintă locul de producere și de evacuare în mediul înconjurător a unor emisii poluante.

Principalii compuși poluanți ai atmosferei:

-Compușii organici volatili: benzina, eterii de petrol, benzen, acetonă, cloroform, esteri, fenoli, sulfura de carbon etc.) rezultă din prelucrarea țițeiului și a produselor petroliere, din composturile menajere, agricole sau industriale și din emisiile vehiculelor care folosesc motoare cu explozie.

-Oxizii de carbon:

- monoxidul de carbon- provine din surse naturale: erupții vulcanice, incendii, descărcări electrice și fermentațiile anaerobe sau artificiale: arderea combustibililor fosili și arderile incomplete ale carburanților în motoarele cu explozie. Efecte: afecțiuni cerebrale, dereglări de sarcină, malformații sau chiar decesul. Cele mai mari valori medii zilnice admise sunt de 2 mg/m^3 .

- dioxidul de carbon - este principalul gaz care determină „efectul de seră”. Rezultă din procese de combustie 79%, respirația plantelor 17,8 %, surse industriale 3%, alte procese naturale 0,2 %. Cantitatea totală de CO_2 din atmosferă a crescut de la 1,29 ppm în perioada 1965-1985, la 1,5 ppm între 1985 și 1995. Efecte: devine toxic pentru om în concentrații de peste 2–3 % și nociv la concentrații de peste 25- 30 %.

-Compușii sulfului:

-dioxidul de sulf provine din arderea combustibililor fosili și unele procese metalurgice. Efecte: $>1,0 \text{ ppm}$, moartea tuturor plantelor, iar la om provoacă iritații ale aparatului respirator; în concentrații de $4 - 5 \text{ mg/m}^3$, intoxicații și decese la mamifere și om. În prezența vaporilor de apă formează acidul sulfuric determinând ploile acide.

-acidul sulfhidric (hidrogen sulfurat) provine din surse naturale și artificiale (în special din industria petrolieră, petrochimică, etc). Efecte: acțiune toxică asupra omului și animalelor.

-Compușii azotului :

-oxizii de azot, cel mai cunoscut este NO_2 , care provine din arderea combustibililor fosili și emisiile motoarelor cu explozie. Contribuie la formarea smogului. Smogul este un amestec de ceață solidă sau lichidă și particule solide rezultate din poluarea industrială, în special oxizi de azot și compușii organici volatili. Acest amestec se formează când umiditatea este crescută, iar condițiile atmosferice nu împrăstie emanațiile poluante, ci din contră, permit acumularea lor lângă surse. Smogul reduce vizibilitatea naturală și adesea irită ochii și căile respiratorii.

-peroxi-aceti-nitrații (PAN) - se formează sub influența radiației solare și accelerează procesul de formare a ozonului în troposferă.

-Derivații halogenilor rezultă din activitățile industriale.

-clorul - rezultă din electroliza clorurilor alcaline, lichefierea clorului, producția de celuloză, hârtie și solvenți organici și a pesticidelor organoclorurate. Efecte: $> 15 - 20 \text{ ppm}$, disfuncții ale aparatului respirator și iritații severe ale mucoasei globului ocular, etc.

-fluorul este folosit în industria aluminiului. Efecte: produce necroze foliare, defoliere, iar în concentrații de 60 - 100 ppb, moartea plantelor.[2]

Substanțele poluante nu rămân la locurile unde sunt produse, ci, prin intermediul unor factori, sunt deplasate pe distanțe mai scurte sau mai lungi. Aflate în concentrație mare la

sursa emitentă, pe măsură ce se depărtează se împrăștie și datorită unor fenomene fizice sau chimice, în anumite zone sau regiuni ele cad pe pământ sau se descompun. Principalii factori meteorologici care contribuie la mișcarea poluanților în atmosferă sunt: temperatura, umiditatea, vântul, turbulența și fenomenele meteorologice

Emiterea în atmosferă a poluanților artificiali se poate face prin două moduri:

organizat, prin canale și guri de evacuare cu debite și concentrații de impurități cunoscute și calculate;

neorganizat, prin emiterea poluanților direct în atmosferă discontinuu și în cantități puțin sau chiar deloc cunoscute.

Viteza de dispersie depinde de:

1) caracteristicile fizice ale sursei (viteza și temperatura gazelor, înălțimea coșului de emisie și diametrul acestuia, caracterul stabil sau mobil al sursei, durata de emisie);

2) caracteristicile chimice ale emisiei (concentrația poluantului și nivelul de toxicitate);

3) factori naturali: parametrii meteorologici (viteza și durata vântului, umezeala aerului, precipitațiile atmosferice, presiunea aerului), relief (culoare de vale, zone depresionare, barierele orografice) și de prezența unor suprafețe împădurite capabile să rețină particule și să neutralizeze unele gaze. [5]

2. Aparatura folosită

Figura 1: Laborator mobil pentru determinarea poluanților din aer
Laboratorul mobil pentru determinarea poluanților atmosferici cuprinde[3]:

- 1) Analizor de dioxid de sulf (SO_2) și hidrogen sulfurat (H_2S)
Principiul metodei – fluorescență UV;
Îndeplinirea normei ISO 10498;
Limita de detecție: 1 ppb.
- 2) Analizor de oxizi de azot (NO , NO_2 , NO_x) și amoniac (NH_3)
Principiul metodei – chemoluminiscentă;
Îndeplinirea normei ISO 7996;
Limita de detecție: 0,4 ppb NO_2 .
- 3) Analizor de monoxid de carbon (CO)
Principiul metodei – IR GFC;
Îndeplinirea normei ISO 4224;
Limita de detecție: 50 ppb.
- 4) Analizor de ozon (O_3)
Principiul metodei – fotometrie UV;
Îndeplinirea normei ISO 13964;
Limita de detecție: 0,4 ppb.
- 5) Analizor de VOC (benzen; toluen; etil-benzen; o,m,p-xilen; stiren)
Principiul metodei – PID (cromatografie de gaze);
Îndeplinirea normei ISO;
Limita de detecție : 0,25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ ciclu de 30 min.
- 6) Captator de particule PM_{10} , $\text{PM}_{2,5}$ și TSP
Principiul metodei – filtrare;
Îndeplinirea normei ISO;
Limita de detecție : 0,0001g.
- 7) Stația meteorologică care determina:
 - Viteza vântului - tip generator de impulsuri;
 - Direcția vântului - tip potențiometru;
 - Temperatura - pentru domeniul $-40/+85^\circ\text{C}$;
 - Umiditate relativă - tip element capacitiv;
 - Radiație solară - tip celulă de siliciu;
 - Presiune atmosferică - tip diafragmă capacitivă;Precipitații – colectare automată.
- 8) Sistem de achiziționare și prelucrare digitală a datelor, grup electrogen, echipament de prelevare probe.

9) CFD-FLUENT pentru dinamica fluidelor, transfer de masă și căldură. [4]

3. Monitorizarea calitatii aerului in Galați

Autolaboratorul a fost amplasat pe strada George Coșbuc din Municipiul Galați .

Temperatura medie anuală, calculată pe o perioadă de 70 de ani, este de 10°C . Temperatura medie în timpul verii este de $21,3^\circ\text{C}$. În timpul iernii, deasupra județului Galați vin din nord și nord-est mase de aer rece care produc scăderi de temperatură care oscilează între $0,2^\circ\text{C}$ - 3°C . Temperatura medie lunară este mai scăzută în ianuarie când are valori de -3°C - -4°C . Temperatura medie a lunii iulie este de $21,7^\circ\text{C}$. În timpul anului sunt cca. 210 zile cu temperaturi de peste 10°C . Repartiția anuală a precipitațiilor este neuniformă, cele mai

mari cantități de apă cad în anotimpul de vară, sub formă de averse. Vântul predominant este Crivățul, care reprezintă 29% din frecvența anuală a vânturilor. Al doilea vânt predominant este cel din sud, cu o frecvență de 16%. Valorile afisate in tabelul 1 sunt valori instantanee masurate la interval de 5 minute. Medierile la fiecare 5 minute și medierile orare sunt in concordanta cu legislația in vigoare menționata anterior. (luna noiembrie 2014)

Tabelul 1

SO ₂ ppb	HS ₂ ppb	NO ppb	NO _x ppb	NO ₂ ppb	NY ppb	NH ₃ ppb	CO ppm	O ₃ ppb
0	0	0	66.82554	75.05507	0	0	3.881248	69.87213
0	0	0	71.65968	79.32235	0	0	3.244749	0
0	0	0	78.7079	85.31075	0	0	2.522478	0
0	0	0	84.96497	89.68681	0	0	1.306351	0
0	0	0	84.96497	89.68681	0	0	1.306351	12.8061
0	0	0	0	0	0	0	1.005875	67.60664
0	0	0	66.82554	75.05507	0	0	3.881248	69.87213
0	0	0	71.65968	79.32235	0	0	3.244749	0
0	0	0	80.89818	82.5004	0	0	0	0
0	0	0	80.89818	82.5004	0	0	0	0
0	0	0	75.72394	77.58527	0	0	0	0
0	0	0	70.07778	71.7498	0	0	0	0
0	0	0	65.78131	67.53728	0	0	0	0
0	0	0	65.78131	67.53728	0	0	0	0
0	0	0	45.5614	49.45937	0	0	0	0
0	0	0	52.17069	55.68883	0	0	0	0
0	0	0	62.01831	65.10616	0	0	0	0
0	0	0	68.27753	70.93412	0	0	0	0
0	0	0	68.27753	70.93412	0	0	0	0
0	0	0	45.5614	49.45937	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	37.69344	39.70449	0	0	0	0
0	0	0	33.81023	36.24142	0	0	0	0
0	0	0	31.74082	34.25315	0	0	0	0
0	0	0	31.74082	34.25315	0	0	0	0
0	0	0	29.68895	32.39445	0	314.1952	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	29.81273	32.82232	6.629915	0	0	25.03053
0	0	0	28.61987	31.66201	6.963622	0	0	25.17789
0	0	0	27.01386	30.17003	7.353148	181.0324	0	25.26301
0	0	0	26.47626	29.85046	7.607659	187.2984	0	25.26301
0	0	0	26.47626	29.85046	7.607659	187.2984	0	25.42015
0	0	0	25.81748	29.26925	7.832809	221.0728	0	25.55631
0	0	0	25.06819	28.60837	8.058701	227.4483	0	25.47533
0	0	0	24.56179	28.25546	8.272844	233.4923	0	25.47533
0	0	0	24.56179	28.25546	8.272844	233.4923	0	25.31286
0	0	0	23.87927	27.74061	8.466603	238.9609	0	24.61105

0	0	0	23.08246	27.00634	8.802526	0.0123979	0	23.2662
157.2943	8.549188	0	22.8309	26.21446	7.760954	191.0725	0	18.0673
159.5788	8.549188	0	23.50489	26.45295	7.616992	187.5282	0	18.0673
160.4846	8.549188	0	23.50489	26.45295	7.616992	187.5282	0	18.08923
160.4846	8.549188	0	24.63048	27.09456	7.198004	177.2128	0	18.08985
157.7728	8.549188	0	28.91851	31.20225	5.898694	0	0	18.12951
162.4529	8.549188	0	29.98398	32.19098	5.826544	0	0	18.12951
164.9381	8.549188	0	29.98398	32.19098	5.826544	0	0	18.23222
164.9381	8.549188	0	29.95562	32.24327	5.977096	0	0	18.27517
166.265	8.549188	0	28.75586	31.13217	6.362166	0	0	18.2707
166.265	8.549188	0	27.67431	30.21859	6.643469	0	0	18.2707
166.265	8.549188	0	27.67431	30.21859	6.643469	0	0	18.31947
166.265	8.549188	0	27.67604	30.5199	6.601909	0	0	18.44272
166.265	9.591036	0	26.7245	29.80096	6.915828	0	0	18.51981
166.265	11.0292	0	26.73306	30.01917	6.814764	0	0	18.51981
157.2943	8.549188	0	22.8309	26.21446	7.760954	191.0725	0	18.0673
249.0558	27.45938	0	22.3173	26.33198	3.970125	157.8712	0	25.89431
248.6219	27.45938	0	22.49841	26.53223	3.913173	155.6065	0	25.89431
248.6219	27.45938	0	22.49841	26.53223	3.913173	155.6065	0	25.81328
248.6219	27.45938	0	22.04842	26.04347	3.998634	159.0048	0	25.76498
248.6219	27.45938	0	21.5779	25.72088	4.048025	160.9689	0	25.8056
248.6219	28.21732	0	21.97116	26.10841	3.84668	152.9624	0	25.8056
248.6219	29.04672	0	21.97116	26.10841	3.84668	152.9624	0	25.71166
248.6219	29.04672	0	22.54546	26.41894	3.786551	150.5714	0	25.56502
249.0558	27.45938	0	22.3173	26.33198	3.970125	157.8712	0	25.89431
248.6219	27.45938	0	22.49841	26.53223	3.913173	155.6065	0	25.89431
320.9869	46.6026	0	28.18047	30.76849	0	0	0	27.07512
320.9869	46.88316	0	28.18047	30.76849	0	0	0	26.93287
320.9869	46.88316	0	30.13527	32.72542	0	0	0	26.81459

4. Concluzii

Valorile înregistrate la dioxid de sulf (SO_2) s-au situat sub limitele pentru protecția sănătății umane (0.125 mg/m^3) conform Ordinului MAPM nr. 592/2002 - pentru aprobarea Normativului privind stabilirea valorilor limită, a valorilor de prag și a criteriilor și metodelor de evaluare a dioxidului de sulf, dioxidului de azot și oxizilor de azot, monoxidului de carbon și ozonului în aerul înconjurător.[6]
La indicatorul dioxid de azot (NO_2) concentrațiile în toate punctele de monitorizare s-au situat sub concentrația maximă admisă prin STAS 12574/1987 privind calitatea aerului din zonele protejate (0.1 mg/m^3).

Valorile concentrațiilor pentru indicatorul amoniac (NH_3), măsurate în punctele de monitorizare a calității aerului, s-au încadrat în limitele prevăzute de STAS 12574/1987,

variațiile medii lunare încadrându-se în intervalul de eroare statistică. În conformitate cu Legea nr. 104 din 15 iunie 2011 nici unul dintre factorii poluatori nu a atins nivelul critic pentru protecția vegetației și a valorilor limită pentru protecția sănătății umane.

5. Bibliografie

- [1] Maria-Magdalena Popa. Protecția și conservarea mediului înconjurător în municipiul Buzău și împrejurimi. Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2010, ISBN 978-606-8129-37-2.
- [2] Maria Cioroi. Chimia mediului. Editura Europlus, Galați, 2007, ISBN (10): 973-7845-46-3, ISBN (13): 978-973-7845-46-7;
- [3] Manual tehnic Autolaborator pentru măsurare parametri aer – Galați.
- [4] <http://www.cercetare.ugal.ro/docs/3/Metalurgie/CALITATEA%20MATERIALELOR%20SI%20A%20MEDIULUI.pdf>
- [5] <http://www.romair.eu/docs/ChaptersInRomanianToAddInRomaniaAndAirQuality.pdf>
- [6] [http://www.lege-online.ro/lr-LEGE-137%20-1995-\(6385\).html](http://www.lege-online.ro/lr-LEGE-137%20-1995-(6385).html)

SOME CONSIDERATIONS ON THE OPPORTUNITY OF AN AGREEMENT OF ADMITTING GUILT IN CRIMINAL PHASE

Asist.univ.dr. Gina Negruț - Academia de Poliție A. I. Cuza București

Abstract: *The idea of justice has occurred negotiated in the context of criminal law changes that characterized the 1970s in European countries, as to the increase in crime caused a real crisis of criminal justice, which marked choosing a viable alternative to fold the necessity of the case before braking. In light of this goal were adopted provisions allowing courts to use a simplified procedure, which resulted in prompt delivery of judgment.*

Keywords: justice negotiated plea agreement, the prosecutor, the defendant, within the penalty provided by law

1. Considerații generale privind acordul de recunoaștere a vinovăției

Raportând dispozițiile care reglementează consensualismul în cauzele penale la prevederile art. 6 alin. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale¹, care consacră dreptul oricărei persoane la „judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa”, putem spune că dispozițiile Recomandării R (86) 12 din 16 septembrie 1986 privind măsurile de prevenire și reducere a încălcăturii instanțelor, precum și cele ale Recomandării R (87) 18 din 17 septembrie 1987 a Consiliului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei², vin să complinescă necesitatea instituirii unor măsuri care să limiteze numărul activităților nejurisdicționale încredințate judecătorilor, să reducă încărcătura excesivă a instanțelor, în scopul de a îmbunătăți funcționarea justiției, precum și introducerea unor proceduri simplificate în cazul unor infracțiuni minore. Astfel, în vederea introducerii dispozițiilor privind procedura simplificată s-a luat în considerare atât sporirea cazurilor deduse justiției penale, în special cele al căror autor poate fi tras la răspundere penală prin aplicarea unei pedepse ale cărei limite sunt reduse, dar în același timp s-a ținut cont și de faptul că întârzierea în soluționarea cauzelor penale atrage discreditarea asupra dreptului penal și afectează buna administrare a justiției.

S-a considerat oportun a fi remediată lentoarea justiției printr-o mai bună definire a priorităților în cadrul politicii penale, atât în ceea ce privește forma, cât și fondul prin: recurgerea la principiul oportunității urmăririi penale; recurgerea, pentru a rezolva problema infracțiunilor minore și a celor comune, la proceduri simplificate și la tranzacții între

¹ Document disponibil online în www.dri.gov.ro

² Recomandarea R (86) 12 din 16 septembrie 1986 a Consiliului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei privind măsurile de prevenire și reducere a încălcăturii instanțelor și Recomandarea R (87) 18 din 17 septembrie 1987 a Consiliului de Miniștri din cadrul Consiliului Europei privind simplificarea procedurilor penale. Documente disponibile online în www.europa.eu

autoritățile competente în materie penală și alte autorități, ca o posibilă alternativă la urmărirea penală³.

Legiuitorul român, luând act de multitudinea cauzelor cu care se confruntă instanțele de judecată, a considerat necesară alinierea la tendințele moderne în materie procesual penală, prin crearea unei instituții abilitate în scopul rezolvării cu celeritate a cauzelor deduse judecătii⁴, idee consacrată de altfel și în Expunerea de motive privind Codul de procedură penală⁵.

Dispozițiile care reglementau instituția acordului de recunoaștere a vinovăției, nu a fost soluția cea mai fericită aleasă de legiuitor, deoarece interpretarea dispozițiilor art. 320¹ din cuprinsul Codului penal anterior, a fost însoțită de numeroase critici, iar aplicarea acestuia a fost însoțită de ridicarea unor excepții de neconstituționalitate în dosare având ca obiect cauze penale aflate în momente procesuale diferite (fond, apel, recurs, contestație în anulare)⁶. Față de dispozițiile limitate ale art. 320¹ C.pr.pen. anterior, procedura specială prevăzută în dispozițiile art. 478 - 488 C.pr. pen., beneficiază de reglementări generoase din partea legiuitorului, obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției fiind recunoașterea săvârșirii faptei și acceptarea încadrării juridice pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală și privește felul și cuantumul pedepsei, precum și forma de executare a acesteia.

Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi încheiat atât în cursul urmăririi penale, cât și în faza de judecată. Acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi încheiat în faza de urmărire penală, numai după punerea în mișcare a acțiunii penale în condițiile art. 309 C.pr.pen., de îndată ce se constată că există probe din care rezultă că o persoană a săvârșit o infracțiune și nu există vreunul din cazurile de împiedicare prevăzute la art. 16 alin. 1 C.pr.pen., acordul neputând fi încheiat prin urmare cu suspectul⁷.

În cazul procedurii speciale prevăzută în C.pr.pen., în situația în care se încheie un acord de recunoaștere a vinovăției, procurorul nu mai întocmește rechizitoriul cu privire la inculpații cu care a încheiat acordul, ci, conform prevederilor art. 483 alin. 1 sesizează instanța căreia i-ar reveni

³ Cristi Danileț, Eficiența și echitatea justiției. Standarde Europene. Ministerul Justiției, Consiliul Europei. Proiect inițiat și coordonat de judecător Cristi Danileț, București, 2006, pg. 23. Document disponibil online în www.just.ro

⁴ Fiind inițial reglementată prin dispozițiile art. 320¹ privind judecata în cazul recunoașterii vinovăției, dispoziții care au fost preluate din conținutul art. 374 și din Titlul IV intitulat „Proceduri speciale” din conținutul Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, publicată în M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010, și transpuse în cuprinsul Codului de procedură penală anterior prin dispozițiile Legii nr. 202/2010 privind unele măsuri pentru accelerarea soluționării proceselor, publicată în M. Of. nr. 714 din 26 octombrie 2010

⁵ Expunere de motive privind Codul de procedură penală, document disponibil online în www.cdep.ro

⁶ Termenul până la care inculpatul putea solicita ca judecata să se facă în baza procedurii simplificate era „până la începerea cercetării judecătorești”. În acest sens, au fost ridicate excepții privind neconstituționalitatea prevederilor art. 320¹ din Codul de procedură penală anterior (Decizia nr. 1470 din 08 noiembrie 2011 și Decizia nr. 1483 din 08 noiembrie 2011, publicate în M. Of. nr. 853 din 02 decembrie 2011), deoarece prin instituirea acestui termen erau afectate următoarele principii: principiul egalității cetățenilor în fața legii, precum și principiul aplicării legii penale mai favorabile, în funcție de stadiile procesuale în care se află inculpații.

⁷ A se vedea Corina Voicu, Andreea Simona Uzlău, Georgiana Tudor, Victor Văduva, Noul Cod de procedură penală, Editura Hamangiu, București, 2014, pg. 570

competența să judece cauza în fond și trimite acesteia acordul de recunoaștere a vinovăției însoțit de dosarul de urmărire penală.

În cazul aplicării procedurii speciale, conform dispozițiilor art. 480 alin. 1 C.pr.pen., acordul de recunoaștere a vinovăției se poate încheia numai cu privire la infracțiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a închisorii de cel mult 7 ani⁸.

Dacă în dispozițiile art. 320¹ alin. 1 C.pr.pen. se prevedea că până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul putea declara personal sau prin înscris autentic⁹ că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală, alta a fost situația după apariția dispozițiilor Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală¹⁰, când dispozițiile art. 374 alin. 1 au suferit unele modificări prin prevederile art. 102 pct. 240 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesual penale¹¹.

Preluând dispozițiile alin. 1 al art. 320¹ din C.pr.pen. anterior, prin care se prevedea că „până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul (...) solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală” în cuprinsul art. 374 alin. 1 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, s-a dat expresie cerinței exprimate de legiuitor ca la dosarul cauzei să existe pe lângă declarația de recunoaștere a vinovăției și cererea prin care inculpatul solicită ca judecata să se facă doar în baza probelor administrate la dosar în faza de urmărire penală. Ca urmare a intrării în vigoare a dispozițiilor Codului de procedură penală, au fost modificate aceste dispoziții. În prezent, în cursul urmăririi penale, conform dispozițiilor art. 478 alin. 1, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord de recunoaștere a vinovăției, dar lipsesc prevederile care reglementează solicitarea de către inculpat a încheierii unui acord de recunoaștere a vinovăției, poate pentru motivul că legiuitorul a considerat suficiente prevederile art. 83 lit. g¹ introduse prin art. 102 pct. 48 din Legea nr. 255/2013, și anume dreptul inculpatului de a fi informat

⁸ Considerăm că inițiativa legiuitorului de a stabili ca aplicarea acestei proceduri să se facă în cazul în care este îndeplinită această condiție, este binevenită, deoarece în baza prevederilor art. 320¹ alin. 7 din C.pr.pen. anterior, dispozițiile acestui articol, se aplicau doar în cazul infracțiunilor pentru care pedeapsa prevăzută de lege era amenda sau pedeapsa amenzii alternativ cu pedeapsa închisorii sau doar pedeapsa cu închisoarea, dar nu se aplicau în cazul în care acțiunea penală viza o infracțiune care se pedepsea cu pedeapsa detențiunii pe viață, (lasându-se nereglementată situația în care pentru infracțiunea săvârșită, legea prevedea pedeapsa detențiunii pe viață alternativ cu pedeapsa închisorii, cum era cazul infracțiunii de omor deosebit de grav prevăzută la art. 176 C.pen. anterior, deoarece înainte de începerea cercetării judecătorești, instanța nu putea aprecia dacă după individualizarea pedepsei va putea aplica fie pedeapsa detențiunii pe viață, fie pedeapsa închisorii).

⁹ Art. 1171 din vechiul Cod civil: „Actul autentic este definit ca fiind actul făcut cu solemnitățile cerute de lege, de un funcționar public”, iar în art. 263 din Codul de procedură civilă (Legea nr. 134/2010, publicată în M. Of. nr. 485 din 15 iulie 2010) - „Înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită de stat cu autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege. Autenticitatea înscrisului se referă la stabilirea identității părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrisului. Este, de asemenea, autentic orice alt înscris emis de către o autoritate publică și căruia legea îi conferă acest caracter”. În prezent, notarul public, în conformitate cu prevederile art. 8 lit. b din Legea nr. 36 din 1995, publicată în M. Of. nr. 92 din 16 mai 1995, republicată în M. Of. nr. 732 din 18 octombrie 2011.

¹⁰ Publicată în M. Of. nr. 486 din 15 iulie 2010

¹¹ Publicată în M. Of. nr. 515 din 14 august 2013

cu privire la drepturile sale, precum și dispozițiile art. art. 108 alin. 4 din Codul de procedură penală, potrivit căruia „Organul judiciar trebuie să aducă la cunoștința inculpatului posibilitatea încheierii, în cursul urmăririi penale, a unui acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției (...)”, cu atât mai mult cu cât potrivit dispozițiilor art. 478 alin. 3, acordul de recunoaștere a vinovăției poate fi inițiat atât de procuror, cât și de către inculpat.

Pe de altă parte, se precizează în cuprinsul art. 481 alin. 1 C.pr.pen. că acordul trebuie să fie întocmit în formă scrisă, și trebuie să cuprindă declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

Potrivit dispozițiilor art. 478, alin. 5, „dacă acțiunea penală s-a pus în mișcare față de mai mulți inculpați, se poate încheia un acord de recunoaștere a vinovăției distinct cu fiecare dintre aceștia”, iar în situația în care se încheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii inculpați, procurorul înaintează instanței numai actele de urmărire penală care se referă la faptele și persoanele care au făcut obiectul acordului de recunoaștere a vinovăției, în timp ce pentru celelalte fapte sau inculpați se dispune trimiterea în judecată, sesizarea instanței făcându-se separat, așa cum rezultă din dispozițiile art. 483 alin. 2 C.pr.pen.

Cu privire la conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției, conform art. 482, acesta trebuie să cuprindă: data și locul încheierii, numele, prenumele și calitatea celor între care se încheie, date privitoare la persoana inculpatului, descrierea faptei ce formează obiectul acordului, încadrarea juridică a faptei și pedeapsa prevăzută de lege, probele și mijloacele de probă, declarația expresă a inculpatului prin care recunoaște comiterea faptei și acceptă încadrarea juridică pentru care a fost pusă în mișcare acțiunea penală, cererile procurorului, semnăturile procurorului, ale inculpatului și ale avocatului, cunoscând că la încheierea acordului de recunoaștere a vinovăției, asistența juridică este obligatorie.

În cazul în care acordului de recunoaștere a vinovăției îi lipsește vreuna dintre mențiunile obligatorii, instanța dispune acoperirea omisiunilor în cel mult 5 zile și sesizează în acest sens conducătorul parchetului care a emis acordul, conform prevederilor art. 484 C.pr.pen.

3. Efectele aplicării dispozițiilor art. 478-488 C.pr. pen. privind acordul de recunoaștere a vinovăției

Ca efect al aplicării procedurii simplificate de judecată, atât în cazul dispozițiilor art. 320¹ din C.pr.pen. anterior, cât și ca urmare a dispozițiilor art. 480 alin. 3 din Legea nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală, inculpatul beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzută de lege, în cazul pedepsei închisorii, și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzută de lege în cazul amenzii, însă dispozițiile alin. 3 ale art. 480 au fost abrogate prin art. 102 pct. 288 din Legea nr. 255/2013 de punere în aplicare a Legii nr. 135/2010, iar dispoziții similare se regăsesc acum în cuprinsul art. 396 alin. 10. Practic, în prezent, având în vedere faptul că potrivit dispozițiilor art. 478 alin. 1 C.pr.pen., în cursul urmăririi penale, după punerea în mișcare a acțiunii penale, inculpatul și procurorul pot încheia un acord de recunoaștere a vinovăției, ca urmare a recunoașterii vinovăției de către inculpat, dispozițiile art. 396 intitulat „Rezolvarea acțiunii penale” fiind prevăzute de către legiuitor în cadrul Secțiunii a 2-a intitulată „Deliberarea și hotărârea instanței”, din cuprinsul Capitolului II - „Judecata în primă instanță”, s-a pus problema dacă procurorul poate, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină încadrarea juridică dată faptei inculpatului și să aplice dispozițiile art. 396 alin. 10 din C.pr.pen., cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită, problemă care generează o altă la fel de interesantă, și anume, dacă mai este oportună încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției încă din faza de urmărire penală, atâta timp cât procurorul nu mai poate oferi nimic în schimb inculpatului, de vreme ce dispozițiile acestei proceduri speciale presupun o

înțelegere între două părți¹² și posibilitatea conferită inculpatului de a refuza sau de a accepta anumite propuneri, ajungându-se în final la pronunțarea unei hotărâri care să reprezinte rezultatul negocierilor.

În rezolvarea acestei chestiuni, s-au conturat două opinii diferite în jurisprudența instanțelor de judecată¹³.

Opinia majoritară susține că procurorul nu poate reține în încadrarea juridică dată faptei inculpatului dispozițiile art. 396 alin. 10 C.pr.pen., cu consecința diminuării corespunzătoare a limitelor de pedeapsă aplicabile pentru infracțiunea săvârșită, aplicarea acestor dispoziții fiind atributul exclusiv al instanței de judecată.

În susținerea acestei opinii, au fost luate în considerare dispozițiile art. 3 din Codul de procedură penală privind separarea funcțiilor judiciare, prevederile art. 108 alin. 4 din Codul de procedură penală, potrivit cărora „Organul judiciar trebuie să aducă la cunoștința inculpatului posibilitatea încheierii, în cursul urmăririi penale, a unui acord, ca urmare a recunoașterii vinovăției, iar în cursul judecății posibilitatea de a beneficia de reducerea pedepsei prevăzute de lege, ca urmare a recunoașterii învinuirii”¹⁴ și ale art. 396 alin. 10 C.pr.pen. În susținerea acestei opinii, s-a susținut că dispozițiile art. 396 alin. 10 ar fi putut fi aplicate în procedura de recunoaștere a vinovăției dacă ar fi existat o normă de trimitere, însă atâta timp cât aceasta nu este prevăzută în cuprinsul art. 478–488 C.pr.pen. privind procedura specială a acordului de recunoaștere a vinovăției, cunoscând că normele procesual penale

¹² A se vedea Françoise Tulkens, - Surcriminalisation et decriminalisation: les choix de la justice penale aux Etats –Unis a la fin des annees 1960, Document de travail, nr. 17, 1987; Mario Chiavario „La justice negociée- une problematique à construire”, 1993, no. 15, pg. 27-28

¹³ A se vedea Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție nr. 25 din 17 noiembrie 2014, publicată în M. Of. nr. 935 din 21 decembrie 2014, prin care a fost examinată sesizarea formulată de Curtea de Apel Galați – Secția penală și pentru cauze cu minori în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept referitoare la posibilitatea procurorului, în fața de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, de a reține în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art. 396 alin. 10 C.pr.pen., cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită. Astfel, s-a reținut în sarcina inculpatului L. D. că în perioada 1 martie 2007–24 iunie 2013 a deținut arma cu aer comprimat marca G., fără a avea autorizația prevăzută de lege. Judecătoria Galați a reținut că la data de 04.06. 2014 a fost înregistrat pe rolul instanței, cu nr. 10.204/233/2014, acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat de Parchetul de pe lângă Judecătoria Galați cu inculpatul L. D., cercetat pentru săvârșirea infracțiunii de nerespectare a regimului armelor și munițiilor, faptă prevăzută de art. 342 alin. 2 C.pen., cu aplicarea art. 5 C.pen., obiect al Dosarului nr. 5211/P/2013. Fiind ascultat în cursul urmăririi penale, inculpatul a declarat că recunoaște comiterea infracțiunii reținute în sarcina sa, precum și încadrarea juridică a acesteia. Totodată, **inculpatul a declarat că este de acord cu soluția propusă de procuror cu privire la felul pedepsei, cuantumul și forma de executare.** Procurorul a menționat că, prin raportare la limitele de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea reținută în sarcina inculpatului, respectiv de la 3 luni la 1 an sau amendă, la poziția de recunoaștere a acestuia, precum și la dispozițiile privind reducerea amenzii cu 1/4 în cazul recunoașterii vinovăției, pedeapsa propusă inculpatului va fi de 90 de zile amendă, suma corespunzătoare fiecărei zile de amendă fiind de 10 lei. Modalitatea de executare propusă a fost cea a executării efective.

A fost înaintat instanței Dosarul de urmărire penală nr. 5.211/P/2014. Analizând acordul de recunoaștere a vinovăției înaintat de către Parchetul de pe lângă Judecătoria Galați, instanța a constatat că nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 480–482 C.pr.pen., în sensul că acordul de vinovăție încheiat în cauză include în mod nelegal cauza de reducere a pedepsei prevăzută de art. 396 alin. 10 C.pr.pen., stabilind o pedeapsă sub limitele legale prevăzute de Codul penal. Astfel, în baza art. 485 alin. 1 lit. b C.pr.pen., instanța a respins acordul de recunoaștere a vinovăției încheiat la data de 02.06. 2014 în Dosarul penal nr. 5.211/P/2013 al Parchetului de pe lângă Judecătoria Galați și a trimis dosarul procurorului în vederea continuării urmăririi penale. Document disponibil online în www.just.ro

¹⁴ Dispozițiile art. art. 108 alin. 4 din C.pr.pen. au fost introduse în cuprinsul C.pr.pen. prin prevederile art. 102 pct. 68 din Legea nr. 255/2013

fiind de strică interpretare, rezultă în mod firesc că acestea nu se pot extinde și la alte situații prevăzute de lege.

Într-o altă opinie, la care achiesăm, instanțele au apreciat că procurorul poate reține cu prilejul încadrării juridice dată faptei inculpatului, aplicarea dispozițiilor art. 396 alin. 10 C.pr.pen., cu consecința diminuării corespunzătoare a limitelor de pedeapsă aplicabile pentru infracțiunea săvârșită, considerând că în caz contrar, inculpatul ar putea renunța la procedura acordului de vinovăție, putând solicita trimiterea în judecată și abia apoi aplicarea dispozițiilor art. 396 alin. 10 C.pr.pen.

Ori, considerăm că inițial, intenția legiuitorului, la momentul edictării normelor procesual penale care să reglementeze încheierea unui acord de recunoaștere a vinovăției, a fost aceea de a stimula atitudinea cooperantă a inculpaților, în scopul ameliorării accesului la justiție, simplificarea și rezolvarea rapidă a cauzelor penale, fiind necesar să recunoaștem și avantajele acestei proceduri, care constau în descongestionarea activității instanțelor de judecată, fapt justificat de altfel și de prezența în textul inițial al Codului de procedură penală a dispozițiilor art. 480 alin. 3, ulterior abrogate prin dispozițiile art. 102 pct 288 din Legea nr. 255/2013. Ne bazăm în cele afirmate mai sus în considerarea faptului că negocierea dintre procuror și inculpat are ca obiect alegerea uneia dintre sancțiunile alternative și stabilirea unei pedepse între minimul și maximul prevăzute de lege, ceea ce implică, din partea procurorului, luarea în considerare a criteriilor de individualizare prevăzute de art. 74 C.pen. Aceasta nu echivalează însă cu o veritabilă operațiune de individualizare a pedepsei, ci cu o propunere adresată instanței, deoarece acordul este supus controlului instanței de judecată, aceasta fiind cea care, în final, potrivit art. 483–487 C.pr.pen., va stabili pedeapsa în urma evaluării tuturor criteriilor de individualizare (putând să aplice chiar un alt tratament sancționator, fără să creeze însă pentru inculpat o situație mai grea decât cea stabilită prin acordul încheiat între procuror și inculpat)¹⁵. Aducem de asemenea ca argument și intenția inițială a legiuitorului constatată din Expunerea de motive la proiectul de act normativ al Codului de procedură penală, în care se menționează expres că, „în acest fel, inculpatul are oportunitatea de a negocia cu procurorul condițiile acordului său și astfel, de a participa la procesul de luare a deciziei în cadrul stabilirii pedepsei”¹⁶.

Însă, cu toate aceste argumente, Înalta Curte de Casație și Justiție a admis sesizarea formulată de către Curtea de Apel Galați Secția penală și pentru cauze cu minori în Dosarul nr. 10.204/233/2014, prin care s-a solicitat pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea de principiu a problemei de drept referitoare la posibilitatea procurorului, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, de a reține în încadrarea juridică dată faptei inculpatului și dispozițiile art. 396 alin. 10 din Codul de procedură penală, cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită, pronunțându-se în sensul că procurorul nu poate, în faza de urmărire penală, în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, să rețină dispozițiile art. 396 alin. 10 C.pr.pen., cu consecințe directe asupra reducerii limitelor de pedeapsă prevăzute de lege pentru infracțiunea săvârșită.

În concluzie, introducerea procedurii simplificate a recunoașterii vinovăției constituie un mod alternativ de rezolvare a cauzelor deduse judecătii, pe fondul creșterii gradului de încărcare a activității instanțelor de judecată și implicit a activității judecătorilor. Considerăm că inițiativa legiuitorului s-a dorit a fi un remediu care să se supună exigențelor privind necesitatea respectării principiului

¹⁵ Document disponibil online în www.just.ro

¹⁶ Document disponibil online în cdep.ro

operativității, vizând ameliorarea accesului la justiție, simplificarea și rezolvarea rapidă a cauzelor penale.

În timp însă, textului i-au fost aduse o serie de modificări, care au generat numeroase critici, din cauza lipsei de coerență în ceea ce privește procedura încheierii acestui acord, căci abrogarea dispozițiilor art. 480 alin. 3 C.pr.pen. și decizia nr. 25/2014 a Î.C.C.J. reprezintă o soluție criticabilă de natură să descurajeze inculpații de a mai încheia un acord de recunoaștere a vinovăției în faza de urmărire penală, fapt care va determina lungirea procedurilor, creșterea cheltuielilor și încărcarea rolului instanțelor de judecată.

Bibliografie

- Mario Chiavario „La justice négociée- une problématique à construire”, 1993, no. 15
- Cristi Danileț, Eficiența și echitatea justiției. Standarde Europene. Ministerul Justiției, Consiliul Europei. Proiect inițiat și coordonat de judecător Cristi Danileț, București, 2006. Document disponibil online în www.just.ro
- Françoise Tulkens, - Surcriminalisation et decriminalisation: les choix de la justice penale aux Etats –Unis a la fin des années 1960, Document de travail, nr. 17, 1987
- Corina Voicu, Andreea Simona Uzlău, Georgiana Tudor, Victor Văduva, Noul Cod de procedură penală, Editura Hamangiu, București, 2014

ARBITRATION. IMPLICATIONS OF COMMUNICATION AND OF OTHER SECONDARY FACTORS

**ROXANA MARIA ROBA – Assistant Professor, Phd,
„PetruMaior” University of Tg. Mureş, ROMANIA***

ABSTRACT: *Arbitration is the institution based on which the parties empower one or more individuals, to the extent permitted by law, in the given circumstances, to settle the legal dispute between them thus drawing out that dispute from the courts' jurisdiction. This study aims to analyze the implications of communication and of other determining secondary factors in the parties' option for choosing arbitration but also the manner of performance of this alternative procedure regarding the resolving of the disputes.*

KEY WORDS: *arbitration, communication, procedure, arbitration award, arbitration agreement*

Business people preference for arbitration as an alternative way of resolving the dispute, results from the fact that arbitration has proven a form of justice adapted to their needs.

The parties may choose among the different forms of arbitration, those that best fit their interests.

The international commercial arbitration displays several forms, there being a number of criteria used for their classification.

Thus, following the organizational structure, the parties may opt for the institutional and occasional (ad-hoc) arbitration¹⁷. Arbitration is institutional insofar as for the resolving of the dispute the power is given by the parties to an institution or permanent organization which has usually an inherent organizational structure, personnel and rules, while occasional or ad-hoc arbitration is established for a particular dispute.

Occasional or ad hoc arbitration is established by the will of the parties to resolve an induced dispute and its existence ends with the resolving of the case, thus having a limited duration¹⁸.

The Romanian legal literature¹⁹ showed that ad hoc arbitration is a form of non-state jurisdiction with a particular feature, susceptible of being used in international trade relations, established by the will of the litigants with the aim of settling their dispute.

* The research presented in this paper was supported by the European Social Fund under the responsibility of the Managing Authority for the Sectoral Operational Programme for Human Resources Development, as part of the grant POSDRU/159/1.5/S/133652.

¹⁷See Ioan Macovei, *Dreptul comerțului internațional*, vol. II, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2009, p. 269.

¹⁸See Ioan Macovei, *op.cit.*, p. 270.

Ad hoc arbitration is organized at the initiative of the parties, aiming to settle an induced dispute with a temporary legal existence, which ends with the release of the award. It is necessary that within this form of arbitration, the parties to determine all the elements capable of rendering functionality to arbitration, respectively the names of arbitrators, the place of arbitration, the applicable procedure, the language used within the debates, the time when the award is released²⁰, etc.

What characterizes this type of arbitration is the lack of any predetermined rule and the fact that it is independent of any permanent institution²¹.

The freedom of the parties to establish rules of applicable procedure may also be a disadvantage in those cases where one of the parties deliberately obstructs the progress of the process.

To avoid such situations, the European Convention on International Commercial Arbitration in Geneva from 1961 sets out the cases where an external entity can intervene for the dispute to be resolved. These cases are set out in Article IV of the Convention: when the parties have agreed to submit their dispute to a permanent arbitral institution without that institution to be designated; when the parties could not even agree on the procedure of arbitration; when the parties have decided to submit their dispute to an ad hoc arbitration but did not point out the necessary steps in organizing it. The legal literature highlighted the lack of practical application of the solutions provided by the Convention²².

One of the advantages of ad hoc arbitration is that parties have to pay costs in an amount less than in the case of an institutional arbitration²³. This type of arbitration is most often used in cases where one party is a state and requires more flexibility in the advancement of the proceedings²⁴.

The institutional or permanent arbitration is achieved through an organized institution which pre-exists the dispute, its judicial powers being exercised continuously without being dependent on a particular dispute²⁵.

In the view of the European Convention on International Commercial Arbitration in Geneva, the institutional arbitration is actually the regulation of the disputes by permanent arbitration institutions²⁶. The prestigious authors showed that the institutional arbitration is

¹⁹See Mircea N. Costin, Sergiu Deleanu *Dreptul comerțului internațional. II. Parte specială*, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 1997, p. 152.

²⁰See Titus Prescure, *Curs de arbitraj comercial*, Rosetti Publishing House, Bucharest, 2005, p. 24.

²¹See Andrew Tweeddale, Kerem Tweeddale, *Arbitration of commercial disputes. International and English Law and Practice*, Oxford University Press, New York, 2007, p. 89.

²²See Mircea N. Costin, Sergiu Deleanu, *op. cit.*, p. 154.

²³See Margaret L. Moses, *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*, Cambridge University Press, New York, p. 9, and Indira Carr, *International trade law*, Cavendish Publishing Limited, London, 2005, p. 623.

²⁴See Margaret L. Moses, *op. cit.*, p. 9.

²⁵See Ioan Macovei, *op. cit.*, p. 270.

²⁶Article 2, letter b) of the European Convention on International Commercial Arbitration in Geneva from 1961.

that form of international arbitration which does not depend on the duration of a given dispute and which involves the exercise of jurisdictional attributions uninterruptedly, being organized in a framework institutionalized by law and having permanence and continuity features²⁷.

The permanent arbitration institutions display indisputable advantages²⁸: the professional competence of arbitrators, the default procedure which the parties can recognize and easily can comply to; opportunities to clog the gaps in the arbitration agreement if it is incomplete or insufficient; the location of arbitration, etc.

Also, a permanent arbitration institution enjoys stability, greater opportunities to help create a uniform practice thus giving the parties adequate conditions for proper performance of arbitration (suitable premises, secretarial staff, etc.)²⁹. Moreover, some arbitration institutions analyze arbitration awards and communicate to the arbitrators possible modifications of the shape or of the relevant issues that should be considered by them³⁰.

The inherent regulations of organization and functioning of the arbitration institution are effective in dealing with various situations that may arise. In addition, an award given by a prestigious institution of arbitration enjoys greater credibility and can not be questioned³¹.

Doctrine³² showed that, although there are a variety of permanent arbitration centers, in addition to the differences between them, they have a number of common elements.

Firstly, the institutionalized arbitration is established as a permanent vocation jurisdiction with the calling to settle any dispute falling within its jurisdiction and on which it was invested to fulfill the arbitration proceeding therefore it is not established to solve a specific dispute practically induced.

Secondly, there is the existence of an inherent Regulation of organization and functioning of the arbitration institution. The rules include permanent organizational structures specific to the arbitration institution as the competent authority to appoint arbitrators, the list of arbitrators and the secretariat. The Regulation also contains rules of procedure for resolving the disputes for which the arbitration court is vested.

It should be stressed that some of the provisions of the Regulation shall be binding on the parties, being considered as implicitly accepted by them and others are optional, so that the parties can bring the desired amendments.

Regarding the powers conferred to arbitrators, arbitration may be in law and in equity. Arbitration in law is conducted by law while arbitration in equity is that arbitration where arbitrators are dispensed by applying rules of law, the judgment being made by the arbitrators' conscience and forethought.

Arbitration in law or "strict juris" or "in jure" settles disputes according to the law, as well as the legal courts do³³.

²⁷See Mircea N. Costin, Sergiu Deleanu, *op. cit.*, p. 154.

²⁸See Tudor R. Popescu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică Publishing House, Bucharest, p. 402.

²⁹See Giorgia Dănilă, *Procedura arbitrală în litigiile comerciale interne*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2006, p. 37.

³⁰See Indira Carr, *op. cit.*, p. 622.

³¹See Margaret L. Moses, *op. cit.*, p. 9.

³²See Mircea N. Costin, Sergiu Deleanu, *op. cit.*, p. 155.

Arbitration in equity does not have a definition, it is usually viewed in opposition to the arbitration in law and it is also called “de facto”, “amiable compositeur”, “ex aequitate” or “ex aequo et bono”³⁴. The rules of equity after which the dispute is resolved are not foreign and not opposed to the law, the requirement being for the arbitrator to use those rules of equity that have legal relevance, *ie* the part of equity notion that is closest and tied to the content of the concept of law³⁵.

In general it was found that a limited number of international arbitration agreements provide the empowering of arbitrators to judge “ex aequo et bono” or as “amiable compositeur”³⁶, although such clauses are possible under their freedom of will.

As regards the distinction between “ex aequo et bono” and “amiable compositeur” there is no unanimous opinion. While some authors consider them synonymous³⁷, others appreciate that the term “ex aequo et bono” regards the attenuation by the arbitrators of the strict law, while the term “amiable compositeur” requires the arbitrators to seek the reconciliation of the parties, the settlement of the conflict between them³⁸.

It was argued that under such a clause, the arbitrators are free to judge outside any legal norms, being entitled to act according to their own sense of justice and commercial practice, while others suggested that arbitrators should apply the national law first and then to adjust or reduce its results if they consider appropriate or just³⁹.

The option for arbitration in equity makes useless any verification system of private international law, but the arbitrators empowered to judge in this way are not prevented to base their judgment on the law, when its application leads to the most correct solution, or to refer to a certain legal text, considered to respond to the best idea of equity⁴⁰.

It was revealed that arbitrators on equity are not based solely on practical reasons, but they judge by rules and principles most likely to be applied in any similar situation⁴¹. Arbitration in equity provides a rather easier procedure for settling disputes than placing the arbitration activity outside the law⁴².

Parties who are considering inserting a clause which entitles the arbitrators to judge “amiable compositeur” and “ex aequo et bono” should first ensure that the award so rendered

³³See Ioan Macovei, *op. cit.*, 2009, p. 271.

³⁴See Viorel Roș, *Arbitrajul comercial internațional*, Monitorul Oficial Publishing House, Bucharest, 2000, p. 400.

³⁵See Tudor R. Popescu, Corneliu Bărsan, *Dreptul comerțului internațional. vol. IV. Arbitrajul comercial internațional*, Bucharest, 1983, p. 99.

³⁶See Gary B. Born, *International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International Publishing House, Netherlands, 2009, p. 2238.

³⁷See Andrew Tweeddale, Keren Tweeddale, *op. cit.*, 190.

³⁸See Mauro Rubino-Sammartano, *International Arbitration. Law and Practice*, Kluwer Law International Publishing House, Netherlands, 2001, p. 472.

³⁹See Gary B. Born, *op. cit.*, p. 2240.

⁴⁰See Viorel Roș, *op. cit.*, p. 404.

⁴¹See Ioan Macovei, *op. cit.*, 2009, p. 273.

⁴²See Ion Dogaru, Tudor R. Popescu, Constantin Mocanu, Maria Rusu, *Principii și instituții în dreptul comerțului internațional*, Scrisul Românesc Publishing House, Craiova, 1980, p. 352.

may be acknowledged and enforced by the law of the state in connection with the litigation. This is, even though the validity of such a clause results from the specific international conventions and rules of the arbitration institutions. Thus, the Geneva Convention of 1961 provides in Article 7 section 2 that the arbitrators will decide as amiable mediators, if it is the will of the parties and if the law governing the arbitration permits this proceeding.

In a similar formulation, the Convention on the settlement of investment disputes between States and people of other states concluded at Washington in 1965 provides under Article 42, paragraph 3, that the arbitral tribunal is entitled to decide “ex aequo et bono” if the parties have so agreed.

UNCITRAL Model Law expressly provides that the arbitral tribunal will decide “ex aequo et bono” or as “amiable compositeur” if the parties have expressly authorized it to do so. We note that one can not speak of a presumption regarding the insertion of such a clause, the will of the parties must win without question.

The Rules of Arbitration Procedure of the International Commercial Arbitration Court attached to the Chamber of Commerce and Industry of Romania⁴³ provide in Article 63, paragraph 2, that based on the explicit agreement of the parties, the arbitral tribunal may settle the dispute in equity. In such a case, the award is given on the basis of the arbitral tribunal intimate conviction, by mitigating the strict application of the rules of law.

Finding an equitable solution is undoubtedly a difficult endeavor, found under the sign of numerous and various assessment criteria⁴⁴. Thus, the arbitrators or the arbitrator will attempt to restore the balance of the contract, to share equally the unforeseen risks of the contractual operation, the losses and possibly the gains resulting from the circumstances that the parties have not foreseen. The arbitration in equity is conducted by arbitrators’ consciousness⁴⁵. Regarding the law governing the validity of the clause by which the parties would choose for the arbitrators to judge as amiable mediators, it is a matter of substantive law, therefore it will be governed by *lex contractus*⁴⁶.

The Court of Appeal in Paris summed up, in a judgment of a case, the implications of the inserting of the clause “amiable compositeur”, arguing that it is a conventional renunciation of the effects and of the benefit of the rules of law, the parties thus losing the power to require their strict application of the rules of law and the arbitrators concomitantly receiving the power to modify or to moderate the consequences of contractual stipulations because the equity and good interests of both parties request it⁴⁷. Also, the court seized with an

⁴³Published in Official Gazette of Romania, Part I, no. 613 of 19 August 2014.

⁴⁴See Ion Deleanu, Sergiu Deleanu, *Arbitrajul intern și internațional*, Rosetti Publishing House, Bucharest, 2005, p. 236.

⁴⁵See Ioan Macovei, *op. cit.*, 2009, p. 271.

⁴⁶See Arbitration award no. 53 of 1985 of the Commission for Arbitration attached to the Chamber of Commerce and Industry of Romania, in *Revista Română de Arbitraj*, 2011, no. 2, p. 45.

⁴⁷See Jacques Béguin, Michel Menjucq, *Droit du commerce international*, Litec Publishing House, Paris, 2005, p. 1038.

action for annulment against the arbitration award will have to take a decision applying the same strict law, acting practically to the same extent as the arbitrators⁴⁸.

The only restriction regarding the faculty granted to arbitrators to decide in equity is represented by the public order.

Regarding the distinction between arbitration of strict law and the arbitration in equity, the legal French literature⁴⁹ stressed that regarding the applied procedure, they do not differ, both of them being required to subject to the same principles. Relative to the merits of the case, the arbitrators who judge in equity often found convenient to apply the rules of law while in arbitration of strict law, equity clearly should not be missed.

In the international trade, arbitration has proven that it has a utility and efficiency that can not be challenged. The parties' option for one or another form of arbitration, is influenced by a number of factors. Communication between the parties is essential, since a valid arbitration can not exist without the agreement of the parties in this regard, expressed in the form of an arbitration clause or of compromise.

Also, during the settlement of the dispute, the parties are able to reach, with the support of arbitrators, the amicable settlement of the dispute. Clearly, such a transactional solution is not possible only as a result of the negotiation and effective communication between the parties respectively between the parties and the arbitrators.

Another determining factor in choosing arbitration is economic in nature. Although initially it was considered that one of the advantages of arbitration would be the reduced costs, arbitration costs are currently quite high, which even led to the conclusion that arbitration would be a "luxury justice".

The timeliness in resolving the disputes between contractual partners is another undeniable advantage of arbitration and also an element influencing the parties in choosing alternative ways of resolving the disputes. Unlike state justice, the parties have the guarantee of resolving the disputes in a short term, which fully complies with the relations within the international trade law.

By the option for arbitration, the parties deliberately renounce the jurisdiction of the courts and the procedure followed by them in resolving the disputes, namely the guarantees of independence and impartiality that the state justice offers. Consequently, in case the parties are conservative, they will not choose arbitration easily. Resolving the dispute through arbitration requires the parties to take some possible risks, such as that relating to lack of imperium of the arbitral tribunal, which may be observed in the taking of evidence and in the taking of measures with ensuring and temporary feature.

⁴⁸See Eric Loquin, *Le contrôle de l'exercice par l'arbitre de son pouvoir d'amiable compositeur, suite!*, in *Revue trimestrielle de Droit Commercial et de Droit Économique*, 2009, p. 550.

⁴⁹See Jacques Béguin, Michel Menjucq, *Droit du commerce international*, Litec Publishing House, Paris, 2005, p. 1040.

Bibliography

- Ioan Macovei, *Dreptul comerțului internațional*, vol. II, C.H. Beck Publishing House, Bucharest, 2009;
- Mircea N. Costin, Sergiu Deleanu, *Dreptul comerțului internațional. II. Partea specială*, Lumina Lex Publishing House, Bucharest, 1997;
- Titus Prescure, *Curs de arbitraj comercial*, Rosetti Publishing House, Bucharest, 2005;
- Andrew Tweeddale, KerernTweeddale, *Arbiration of commercial disputes. International and English Law and Practice*, Oxford University Press, New York, 2007;
- Margaret L. Moses, *The Principles and Practice of International Commercial Arbitration*, Cambridge University Press, New York;
- Indira Carr, *International trade law*, Cavendish Publishing Limited, London, 2005;
- Tudor R. Popescu, *Dreptul comerțului internațional*, Editura Didactică și Pedagogică Publishing House, Bucharest;
- Giorgiana Dănăilă, *Procedura arbitrală în litigiile comerciale interne*, Universul Juridic Publishing House, Bucharest, 2006;
- Viorel Roș, *Arbitrajul comercial internațional*, Monitorul Oficial Publishing House, Bucharest, 2000;
- Tudor R. Popescu, Corneliu Bărsan, *Dreptul comerțului internațional. vol. IV. Arbitrajul comercial internațional*, Bucharest, 1983;
- Gary B. Born, *International Commercial Arbitration*, Kluwer Law International Publishing House, Netherlands, 2009;
- Mauro Rubino-Sammartano, *International Arbitration. Law and Practice*, Kluwer Law International Publishing House, Netherlands, 2001;
- Ion Dogaru, Tudor R. Popescu, Constantin Mocanu, Maria Rusu, *Principii și instituții în dreptul comerțului internațional*, Scrisul Românesc Publishing House, Craiova, 1980;
- Jacques Béguin, Michel Menjucq, *Droit du commerce international*, Litec Publishing House, Paris, 2005 ;
- Eric Loquin, *Le contrôle de l'exercice par l'arbitre de son pouvoir d'amiable compositeur, suite !*, in *Revue trimestrielle de Droit Commercial et de Droit Économique*, 2009.